Alberici de rosate Pergamensis: iurisconsulti clarissimi practiciqȝ maximi: sup̄ prima. ff. noui cōmētaria argutissima iandiu in tenebris torpentia; nūc vero ad cōem vtilitatem in lucem emissa: atqȝ nō modica cura nuper ⁊ primo impressioni tradita: Cū additionib⁹: summarijs: numeris: ac repertorio alphabetico Joan. Thierry Lingoneñ. iuris interpretis.

PRECIVM·NŌ·VILE·LABORV̄

·VIRTVS·BEATOS·
EFFICIT

Cum priuilegio.

De la libreria

Sequuntur rubrice huius voluminis.

¶ Finis tabule.

¶ Clarissimi: summiq; practici: iuris vtriusq; interpretis maximi.d. Alberici de Rosate Pergamensis: Commentaria eximia super prima parte.ff.noui: nuper impressioni tradita: & ex optimis codicibus diligētissime extracta.

a ¶ Christi & btē vginis. Adde ꝺ inuocatōe xpi et beate virginis marie ea q̃ dixi.s.i rubri.inforciati.

Christi & beate virginis[a] & beatoꝝ Jacobi & Frācisci nomia inuocās: ego Albericus de Rosate Pergamensis ꝓphetizare non intendens: q: super volumine.C.copiosum probemium: feci: ne tamen illotis manib⁹ ad materiā accedere videar. ꝯtra.l.ꝫ.de origi. iur.l.j.aliqua ad cōmendatione nostre legalis sciētie premittere disposui loco pfatiōis siue preludij: licꝫ linguis tacētib⁹ seipsam prodat in lucē.ad hoc.ꝫ.de exercito.l.j.in prin.pmittēs illud Jo.v.c.Scrutamini scripturas & subijciēs. Repleti fructu iusticie.ad philipē.j.c.Ex quib⁹ duob⁹ duo colligunt. ¶ Primo saluatoris nr̄i predicti ad scripturarū scrutiniū inuitatio. ¶ Scḋo ex earū scrutinio iusticie fructus repletio: que repletio & si ex scrutinio aliquaꝝ aliarū scripturaꝝ pueniat: proculdubio tn̄ post sacrā scripturā pre omnib⁹ alijs ex scrutinio legalis scientie tali iusticie fructu replemur. licꝫ em̄ Jo.crisostom⁹ sup illud Matthei.xxij. Oia parata venite ad nuptias. de sacra pagina loquēs eā assimilet electo cōuiuio: sic dicēs. Quicqd queritur ad salutē iā impletū est totū in scripturis. Qui em̄ ignarus est inuenit ibi qd discat. Qui cōtumax est iuenit flagella diuini iudicij: q̃ timeat. Qui laborat inuenit ibi pmissiōes & glorias vite eterne: quas manducādo amplius exerceat ad opus. Qui pusillanimis & infirmus: inuenit ibi mediocres cibos iusticie. Qui magnanim⁹ inuenit spūales escas ꝯtinentioris vite q̃ pducāt eū ꝓpe ad gloriā angeloꝝ. Qui pcussus est a diabolo & vulneratus a pctis inuenit ibi medicinales cibos: q eū per penitentiā reparēt ad salutē. Ut qd filij israel fornicati cū filiab⁹ moabitarū percussi referunt in belfegor: nisi habeāt fornicatores qd perhorrescāt. Ut qd ꝯcupitores carnis castigati sunt in deserto: nisi vt nemo delitias ꝯcupiscat. Ut qd Dauid regē argiuū Natan suscepit: nisi vt adulteri & homicide nō desperarēt remediū. Raab meretrix sanctificata est vt meretricib⁹ spes daret. Nihil ergo deficit in h̄ cōuiuio qḋ necessariū habeat salus hūana. hec Chrisostom⁹ vbi supra de sacra scriptura loquēs: q̃ oia ad nr̄am legalem scientiā aptari cōmode possunt: & in eo tale repīrtari ꝯuiuiū. In ipsa em̄ nr̄a legali scientia inuenit ignarus qd discat: instruit em̄ ignaros vt peritiores cōsulant & ignorantiū ignorātias iuris & facti multipliciter excusat & iuuat: vt pꝫ.C.de iuris & fac.igno.p totū. Cōtumacib⁹ imponit flagella q̃ timeāt ꝫ.de re iudi.l.cōtumacia.in princ.&.§.cōtumax: cū filib⁹. Qui in ea laborat & studet inuenit pmissiones eterne vite licet em̄ legalis scientia de tpalib⁹ & mūdanis tractet: spūalia tamē & aiaꝝ salutē nō negligit: vnde impator ait. Si enim p causis corpalib⁹ cogitam⁹: quātomagis p aiarū salute est puidentia nostre sollicitudinis adhibēda.in cor.auf.vt cū.de appe. cogno.§.si vo liberi.coll.viij. Et alibi dicit aias reb⁹ ceteris preferēdas.C.de sa.san.eccl.l.sancim⁹. Qui est pusillanimis & infirm⁹: mediocres cibos iusticie inuenit in ea: vt colligi pt in pꝛhemio insti.§.cuq;.& ex probemio.ff.§.itaq; proculdubio ibi mediocriter tradentes. Qui magnanimus est: inuenit spirituales escas ꝯtinētioris vite q̃ eū perducāt ꝓpe ad āgeloꝝ naturā. Hec nāq; sciētia ꝯtinētiā multū cōmēdat: & ꝯtinentes multū puilegiat: vt pꝫ.C.ꝺ epi.& cle.l.eū q pbabilē.i auf. de sanctissimis epis & de monachis p totū.C.de scḋis nup.et p totū.nō solū hoiem pducit ad angeloꝝ naturā: sꝫ ēt quātū humane nature possibile est hoiem deo parificat: vt colligit bene.C.de nup.l.impialis vltra prin.& ibi in gl. Qui pcussus est a diabolo & vulnerat a pctis inuenit ibi medelā q̃ eū p penitentiā reparat ad salutē: vt pbat eadē.l.imperialis quasi p totā.l.in auf.vt iud.sine quoquo suffra.§.itaq; deo.&.ꝫ.ꝺ fal. l.q falsam.cū ꝯcor.ibi not.& adhuc.ꝫ.subijciet. Habet etiā in ipsa legali sciētia fornicatores qd pborrescant.nā vltor gladio eos punit.C.de adult.l.quis homicidas sīlr.C.t.j.ad le. cor.de sicca.p totū. Spē dat meretricib⁹ ad ꝯuersionē: vt.d.l. imperialis.& in auf.scenicas nō solū per totū. Priuilegiat etiā castitatē & detestat & punit luxuriā dicēs q non plus ꝺz h̄re castitate luxuria in auf.de restit.& ea q̃ parit.§.si.vn̄ imperator dicit castitatis sumus amatores.in auf.qbus mo. naturales effi.legi.§.fi.& ad hoc.C.de adul.l.castitati.& alibi dicit.sancim⁹ igit quidē oēs ꝫm q possunt castitatē agere: que etiā sola deo cū fiducia possibilis est aias hominū presentare in auf.de lenonib⁹.§.sancim⁹. Et sic ex predictis pꝫ predicta vba Chrisostomi verificari: & cōmode posse itelligi de nr̄a legali sciā: & pfato ꝯuiuio assimilari. ¶ Sꝫ aduertendū q ad perceptionē talis ꝯuiuij indigem⁹ triplici dispositiōe siue virtute.s.appetitiua: digestiua & retētiua: sicut & in cibatiōe naturali. ¶ Appetitiua tamē vt debito modo appetat: in cui⁹ signū ꝫm medicos human⁹ stomach⁹ in superiori parte strictus est: & cū stomach⁹ nō est proportionalr dispositus multa appetit & pauca digerit. Retentiua indigemus ne cib⁹ a stomacho exeat indigestus: in cuius signū stomach⁹ in parte interiori est asper & villosus vt forti⁹ & melius cibū retineat. Digestiua etiā necessaria est vt nutrimentū transmittat ad membra: in cuius signū stomachus est in fundo carnosus: vt ibi cōfortetur digestio.nā caro est calida & humida: ex quib⁹ qualitatib⁹ maxime confortat digestio ¶ Sic pfecto in pfectiōe legalis sciētie predictis trib⁹ indigem⁹ appetitiua.s.vt ea discere volēs auide cōcupiscat: vt colligit in pꝛhemio institutionū.§.si.ibi summa itaq; ope &c. Et iḋ iurisconsultus notabiliter ait.ego discēdi cupiditate quā solā viuēdi ratione optimā in octauū et septuagesimū annū etatis duxi: memor sum eius sn̄ie.& si alterū pedē sepulchro haberē adhuc discere vellē: vt habent hec textualiter.ꝫ.de fideicō.li.l.apud iul. Et iḋ ipsa scia de se loquēs sapiētie.vj.dicit. Cōcupiscite sermones meos. ¶ Scḋo exigit retentiua.i.vt recipiēs firmiter eā retineat.nā sicut nō pdest corpori cibus receptus si euomat.iuxta illud Senece in eplis ad lucillum epl̄a scḋa. Nec accedit corpi cibus q statim sumptus emittit.sic audita sciētia nō valet si mēte non teneat. Et iḋ notabiliter dr studiosis huius sciētie q tam legere q̃ subtiliter intelligere studeant in pꝛhemio.ff.dicto.§.q: solitū.v.quib⁹ si se imbuerint. qḋ est cōtra multos audiētes & nō intelligētes nec retinētes: de quib⁹ idē Seneca ad lucillū epl̄a.cviij.& ē scḋa li.xx. Quidā veniūt vt audiāt nō vt discāt: sicut in theatrū voluptatis cā ad delectādas aures voce oratiōe vel fabulis ducimur. magnā hāc partē auditoꝝ videbis quib⁹ philosophi schola ociū diuersoriū sit: nō id agūt vt aliqua illo.i.illo loco vitia deponāt aut aliquā vite accipiāt legē qua mores suos corrigāt: sꝫ vt oblectamēto auriū perfruant. hec ille Seneca. Nos itaq; hui⁹ legalis scientie lectores & auditores nō sic: sꝫ mente firmiter teneamus audita.iuxta illud Ugonis de scṫo victore. Prudēs auditor oēs libēter audit: oia legit: nō psonas non doctrinā cuiusq; despicit: ab oib⁹ indifferēter qḋ sibi deesse noscit inquirit: nō quātū sciat: sꝫ quātū ignoret considerat. & puer.iij. Fili ausculta sermones meos: & ad eloqa mea inclina aurē tuā: nō recedāt ab oculis tuis: & custodi ea in medio cordis tui. ¶ Tertio expedit digestiua vt mens auditū & retentū legalis sciētie cibū digerat in bonos humores.i.in bonos mores ꝯuertat. Hec em̄ sciētia ad morū correctionē intēdit: vnde dicit impator.correctiōi morū intēdim⁹.C.de scḋis nup.l.ij.et ideo hec scia supponi dr ethice.i.morali.phie bonis em̄ repleti morib⁹ in nobis verificat autoritas scḋa ꝓposita.repleti fructu iusticie. Ex hac em̄ scientia pre alijs ipso fructu replemur.nā quasi tota sup iusticia & eius executione fundat: vt pꝫ.ff.& insti.de iusticia & iure. & circa penas delictoꝝ & etiam circa ꝯctus & vltimas volūtates tradit modos seruādi iusticiā qbuscūq;. Et in cōmendatione iusticie huius legalis scie sacratissim⁹ autor Justinianus sic ait. Unā qdē esse oium perfectissimā virtutē arbitrādū est hoibus: q̃ iura oium distribuit.hec est ex cā cognominata iusticia.etem̄ vnāquāq; aliaꝝ vtutū nisi subsequāt hui⁹ bona: fiet nil eoꝝ q̃ cō petūt.itaq; nec fortitudinē que nō est cū iusticia laudam⁹ cū scꝫ patria lingua fortitudinē i armis virtutē solū appellet. & si qs ab ea iusticiā subtrahat: nō bonoꝝ sꝫ delictoꝝ fiet occasio.in auf.& oēs obe.iudic.puincie.in princ. In ipsa itaq; legali sciētia reperitur ad plenū: quicqd ptinet ad vtilitatē totius rei publice & humani generis cuiuscūq; ꝯditiōis etatis & sexus: & bene pbat in pꝛhemio.ff.in prin.& in auf.de here.et fal.in prin.vnde dici pōt illud Hiero.sup Isaiā loquētis de sacra pagina. Habet hic infans quid lactet: puer qd laudet: adolescens qd corrigat: iuuenis qd sequat: senex qd pcet. hic discēt femine pudicitiā: pupilli inuenient pietatē: vidue iudicē: pauperes ꝓtectorē: aduene custodē. hic audiūt regētes qd agāt: iudices qd timeāt. hec tristē ꝯsolat: letū tēperat: iracundū mitigat: pauperē recreat: diuitē vt se agnoscat increpat. oib⁹ eā suscipiētib⁹ apta medicamēta tribuit: nec pctō

res despicit sʒ rigorē pnīe ingerit. post hec deꝰ ostendit: simu
lachra irridentur: fides asserit: pfidia repudiatur: iusticia ingre
ditur: phibetur iniquitas: misericordia laudatur: crudelitas abdi
catur: veritas requirit: mēdaciū reprobatur: dolus accusatur: pdi
catur patiētia: vera par asseqnda pmittitur: spes nutrit: ⁊ ecclie
sacramēta laudantur. Hiero. vbi. s. Que oīa in nr̄a legali scia
repiuntur clare. Primo nāqꝫ multiplr infantibꝰ pudet vt sic
in ea habeāt qd lactet. j. de ficca. l. ifans. de acqr. pos. l. quis.
§. infans. ⁊. C. de iure delibe. l. si infanti. de acqr. pos. l. donata
rū. ⁊ de infantibꝰ expo. p totū. Puer etiā hʒ in ea qd laudet.
nā ambiguū ⁊ modicū p puero facientē admittit. s. ad carbo.
l. ij. §. cause. ⁊ p totū ipsuʒ ti. C. ⁊. ff. favet pueris. ⁊ dicto ti. de
infan. expo. ⁊ i tit. vbi pupillus educari debeat. ⁊ de alimētis
pupillo prestādis. Adolescēs etiā inuenit qd corrigat. s. mā.
l. si vero nō remunerādi. §. si adolescēs luxuriosus. Juuenis
quid sequat. coartat eñ iuueniles calores ne cupidini dediti
tristē exitū sentiāt. C. de bo. q lib. l. fi. §. filijs aūt. Senex hʒ qd
precet. mādat eñ senibꝰ reuerētiā exhiberi ⁊ multa eis puile
gia tribuit. j. de iur. immu. l. semp. ⁊. C. q etatē. p totū. Femine
pudicitiā discūt. s. de ritu nup. l. palam. C. de adul. l. q adulte
rium. ⁊ in aut. scenicas nō solum. ⁊ de lenonibꝰ p totum. Pu
pilli inueniunt pietatē: vt ptʒ. C. de epis. ⁊ cle. l. orphanotro
phos. vbi pupillus educari debeat per totū cū multis filibꝰ.
Pupilli etiā ⁊ vidue specialē habēt fauorem ⁊ iudicē. C. qn̄
imperator inter pupillos ⁊ viduas. Pauperes reperiūt hic
ptectorē. C. de sacrosan. ec. l. illud. de epis. ⁊ cleri. l. id qd pau
peribus. ⁊. l. si qs ad declinādā. Aduene custodem. C. cōia de
successiōe. aut. oēs peregrini ⁊ aduene. Regentes audiūt qd
agāt in aut. iusiurā. qd prestat ab his q admi. suscipiūt. C. vt
oēs tā ciuiles ꝙ militares iudices de iur. om. iud. ⁊ de officio
eiꝰ cui man. est iurisdi. Judices qd timeant. C. de pena iudi. q
male iudi. p totū. ⁊ aut. ibi signata. Hec tristē cōsolatur dum
dicit. habeant solatiū tristitie sue: quibꝰ est merito ɔsulendū.
C. de his q ante apertas tabu. l. vnica. ⁊ dū matri concedit ex
indulgentia principali in solatiū liberoꝝ amissoꝝ adoptare.
insti. de adop. §. femine. ⁊ cū dure fortune ad matrē tristē sola
tia tradit. C. ad orfi. l. si qua. circa fi. Letos temperat: vt pʒ. C.
de maiuma. l. vnica. li. xj. Ibi pūincialibꝰ letitia reddat: ita
tamē vt seruet honestas ⁊ verecūdia castis moribꝰ ɔseueret.
⁊ in titulo publice letitie ⁊c. in rubro ⁊ nigro. li. xij. ⁊ de sacri.
paganoꝝ. l. vt ꝓphanos. Iracundū mitigat. j. de re. iur. ꝙ ca
lore iracundie. Pauperē recreat: vt preallegata. l. id qd pau
peribꝰ. de epi. ⁊ cleri. cū fi. Diuitē vt se agnoscat increpat dū
in multis casibꝰ priuilegiat pauperes ⁊ nō diuites: vt ex pdi
ctis colligi pōt. ⁊ qr remissio mulcte fit pauperi ⁊ nō diuiti. s.
de offi. presi. l. illicitas. in fi. ⁊ pro hoc de mune. ⁊ bone. l. cura.
§. inopes. ⁊ dū dicit ꝙ ex diuitibꝰ sepe fiunt paupes: in aut.
vt oēs obe. iudi. prouin. §. j. Omibꝰ eā suscipientibꝰ apta me
dicamēta tribuit. Qd. n. medicamēta morbis exhibēt: hoc iu
ra negocijs. in aut. hec cōstitutio inouat ɔstitutionē col. viij.
⁊ dum dat medicinā correctiōis. C. de emenda. ppin. l. vnica.
⁊ dicit medela imperij: in aut. vt iudi. sine quoquo suffragio.
§. fi. in fi. ⁊ alibi suis medemur lāguoribus. in aut. vt nullus
fabricet oratorij do. §. j. ⁊ alibi dicit mederi p remedio. instit.
de dona. §. vlt. ⁊ in aut. vt defuncti seu fu. col. v. Nec pctōres
despicit: sed rigorē penitentie ingerit. optime pbatur in aut.
vt nō luxurient cōtra naturā in prin. ⁊ preal. l. imperialis. C.
de nup. C. de sum. trini. l. fi. §. sed qr gremiū. ⁊ di. l. qui falsam.
j. de fal. In hac etiā scientia deus ostendit. C. de sum. trini. p
totū ⁊ marime. l. inter claras. Simulachra irridentur. C. de pa
ganoꝝ per totū: ⁊ marime. l. nemo venerantis. Fides
asserit di. ti. de summa tri. ⁊ fide catho. Perfidia repudiat. C.
de po. l. pe. vltra prin. cū concor. ibi no. ⁊ si admissus ve. l. j. Ju
sticia ingredit: vt dictis ti. de iust. ⁊ iur. ⁊ plenius dictū est. s.
Iniqtas phibet. s. de iur. ⁊ fac. igno. l. iniquissimū cū fi. Mi
sericordia laudat discreta: ⁊ indiscreta reprobat. s. depo. l. si
hoiem. ibi misericordia ductus. Crudelitas tēperat ⁊ punit
s. de his qui sunt sui vel alieni iur. l. ij. ⁊ insti. eo. ti. ⁊ bene. j. de
penis. respiciendū. j. ⁊. ij. rū. ⁊. C. de custo. reoꝝ. l. ij. ibi vt iudi
cibus in modicū seuientibꝰ ⁊c. Ueritas requirit: vn̄ dicit iu
riscōsultus: veritati locū superfore. s. de pbatio. l. vlt. ⁊ de ve
tra ius vel vtilitatē pu. l. ⁊ si legibus. de nō nu. pecu. aut. ɔtra
qui ppriā. ⁊ q potior. i pig. ha. aut. itē possessor. ⁊. s. de rei vē.
l. vlti. Dolus accusat. s. ⁊. C. de dolo p totū. Patiētia predi
catur. C. fa. her. l. impunis. Uera par assequenda pmittit dū
turbatores pacis capite plectit. j. de re mili. l. vlt. in fi. ⁊ ad hʒ
bene. C. de cadu. tol. l. vnica in pn̄. ibi vt ꝙ belli calamitas in
troduxit: pacis lenitas sopiret. ⁊ in vsi. feu. de pace tenēda: et
de pace iura. fir. ⁊ ex de elec. fundamēta. ibi sedebit populus
meus in pulchritudine pacis ⁊c. Spes nutritur. C. q res pig.
ob. possunt. l. spem eoꝝ premioꝝ. ⁊ de dona. l. spem. ⁊. C. de cō
trah. emp. l. nec emptio. ibi qr emptio spei. Et ecclie sacramē
ta laudant. C. de sacrosī. eccl. l. placet. vbi predia ex quoꝝ fru
ctibꝰ fit eucharistia priuilegiant. ⁊ ad hoc. C. ne sanctū bapti.
iteret p totū. Et sic ptʒ autoritatē predictā Hiero. ad legalē
scientiā aptari cōmode posse. Nec dicat qs me hanc legalem
scientiā vltra debitū sublimare eā eqparando sacre scriptu
re. nā ⁊ hoc dici pōt scriptura diuina rōne autoꝝ q eā diuini
tus cōdiderūt. nā per ora principū iura ista fuerūt diuinitus
pmulgata. C. de pscrip. lōg. tēp. l. vlt. Legū eñ latores a deo
licentiā acceperūt in aut. vt hi q obliga. se hēre phibēt res mi
norum in princ. ⁊ dicit lex sanctio sancta. s. de legi. l. j. ⁊. C. e. l.
leges sacratissime. ⁊ ideo dicunt leges facte a deo ⁊ deroga
tiones legū a diabolo. xxxv. di. c. sexto die. Et ex ipsiꝰ legalis
sciētie materia ⁊ effectu bene colligit. nā quo ad pcepta ɔcor
cū diuinis precepit eñ honesto viuere: alterū non ledere: ius
suū cuiqꝫ tribuere. ex his eñ preceptis pēdēt leges ⁊ ꝓphete.
⁊ predicta pcepta habent. s. de iusticia ⁊ iu. l. iusticia. §. iuris
precepta. ⁊ ad hoc bene ea. l. §. iuris prudentia est diuinarū ⁊
humanarū rerū notitia. nō ergo incōgrue assimilat scripture
diuine. Ex his etiā cōmendabilis est hec legalis scientia: qr
vniuersalior est alijs sciētijs. Alie eñ sciētie de aliquo parti
culari tractant. hec autē quasi de oībus scientijs: et marime
liberalibꝰ tractat. Nā tractat de primis litteris: ex quibꝰ oēs
latine scientie sunt cōtexte: dū dicit docētes primas lras im
munitatē nō hēre. j. de vaca. mune. l. ij. §. fi. de mune. ⁊ hono. l.
vt gradatim. §. fi. Et Appius claudius iuriscōsultus primo
R. litterā iuenit. s. de orig. iur. l. ij. §. fuit autē in primis. Tra
ctat de grāmatica q est de cōgruitate partiū oratiōis. est eñ
tota cōgruitate tali contexta: ⁊ de tali cōgruitate etiam spe
cialiter tractat. j. de v. fi. ⁊ marime allegat hoc legalū vsqꝫ ad
fi. ⁊ etiā. s. de reb. dub. alleg. etiā Priscianū magnū grāma
ticū. s. de le. iij. l. liberoꝝ. §. libris. in gl. ⁊ magistros grāmatice
immunes facit. C. de pfesso. ⁊ medi. l. magistros. li. x. Tractat
etiā de dialectica: dū dicit ꝙ questio est ꝙ apud dialecticos
tractatꝰ dr: in qua quicqd cōstituerim verū esse: falsum re
periet. s. ad le. fal. l. q quadringēta. est etiā ppositio dialecti
ca: cum quid sumit ex vniuerso: si quid est falsum: tota oratio
falsa reddit. de quo habet. s. de reb. dub. l. si is qui ducenta.
§. vtrū. immo plena ē logicalibꝰ argumētis. arguit eñ aliqñ
a minori aliqñ a maiori. s. de dona. iter virū ⁊ vro. l. cū hic sta
tius. §. si miles. de senato. l. q indignus de neg. gest. l. j. aliqñ a
cōiter accidētibꝰ. s. si cer. pe. l. certi cōdi. §. summos. ⁊. j. de v.
signi. l. vt ait alphenꝰ. ⁊ sic de multis alijs. ⁊ dialecticos facit
imunes. i. eos q sophismata tractāt. s. de excu. tuto. l. si duas.
§. j. De rhetorica etiā tractat: qr rhetorice ⁊ venustissime di
ctata est: ⁊ rhetoricis coloribꝰ ⁊ ornatibꝰ plena: ⁊ per eā rhe
tores immunitatem recipiūt. C. de pfesso. ⁊ medi. l. fi. ⁊ aliqñ
ironice loquit q est color rhetoricus. C. de leg. l. cum quidā. ⁊
de inoffi. testa. l. liberi. Tractat etiā de arithmetica: q est ars
numeroꝝ: vt pbat. C. de vete. iur. enucle. l. ij. et colligi pōt. s.
ad le. fal. l. hereditatum. ad trebel. qui quadringenta. et. C. de
errore calculi. De geometria etiā loquit qnqꝫ: licet nō regu
lariter geometris immunitatē prestādo: vt colligit. s. de excu.
tuto. l. geometri. ⁊ in multis casibus vtitur geometria: vt. s. si
mēsor fal. modū dixe. p totū. ⁊ de euict. l. ex mille. ⁊ geometrie
scientiā sicut licitā approbat. C. de malefi. et mathema. l. artē
geometrie. Tractat etiā de musica. i. suauitate vocū. C. de stu
dijs liberalibꝰ vrbis rome. l. j. §. fi. ⁊ mētionē facit de cantori
bus seu comedijs. s. de edili. edic. l. cū eiusdē. Tractat etiā de
astrologia: vt de equinoctio. j. de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. §. esta
tem. de bisexto. j. de v. sig. cū bissertus. ⁊. s. de mino. l. ij. §. mi
norē. ⁊ quot dies hʒ annus. s. ad le. aquil. l. ita vulneratꝰ. ⁊. j.
de statu lib. cū heres. §. stichus. Tractat etiā de philosophia
morali: hoc est de morum correctiōe: vt. d. l. j. C. de secun. nup.
Tractat etiā de scientia mathematica ipsam improbādo. C.
de malefi. l. ij. ⁊ p totū. ¶ Itē de medicis ⁊ medicina. C. de epi.
⁊ cle. l. placet. ⁊ de pfes. ⁊ medi. p totū allegādo etiā hypocra
tem. s. de statu. ho. l. septimo mēse. ⁊ ad hoc. s. si pars heredi.
peta. l. anti. q. ⁊. j. de so. l. si pater. Allegat etiā hec scia poetas
vt homerū. s. de ɔhen. emp. l. j. §. j. ibi teste homero. ⁊ Oratiū
di. l. liberoꝝ. §. liberis. de le. iij. in gl. ⁊ sic bene cōcludit in hac
scia quicqd ptinet ad humanā salutē: vn̄ de ea dici pōt illud
Augustini li. ij. de doctrina xpiana. Quicqd hō extra didice
rit: si noxiū est: hic dānat. si vtile. hic inuenit. ⁊ sap. viij. sobrie
tatē docet atqꝫ prudentiā iusticiā ⁊ veritatē: qbꝰ nihil vtiliꝰ
in vita hūana. ⁊ de ea dici pt illud Job. xxxvj. Extēdit quasi
nubes

nubes tentorium suũ. Videmus eñ ꝙ per eam mundus gubernatur: vt bene ptz in ꝓhe. institu. in fi. ꝛ re ipsa videmus. Taceant ergo oẽs alie scientie excepta theologia q̃ plenius loquit̃ de diuinis. ꝛ ista loquatur ꝛ extollat̃ pre alijs: qꝛ alie particulariter: hec vniuersal'r humano generi ꝓuidet in hoc seculo: ꝛ in futuro. Remanere itaqꝫ nullus dꝫ qui nõ audiat hãc legalẽ scientiã que nõ finit hoĩem in pauptate viuere nec in anxietate mori. in aut. de here. ꝛ fal. in fi. qꝛ etiã alie sciẽtie infinite sunt: hec autẽ finẽ hꝫ mirabilẽ. in ꝓhe. ff. di. §. sed qꝛ. ver. quibus si se imbuerint. ꝛ finaliter perducit ad illum qui est alpha ꝛ o principium ꝛ finis: sicut testatur dñs Hosti. in prohe. summe sue dicens ꝙ iudices et aduocati ipsa scientia licite vtẽtes feliciores ꝛ meliores sunt personis religiosis: et sic mentem nostrã ad preclara ꝛ finem optatum ascendere facit: ad quẽ nos perducere dignet̃ in presenti per grãm: et in futuro perfrui per gloriã qui est bñdictus in secula seculoꝝ.

Ut aũt clareat ex quorũ sententijs presens opus orditur dico ꝙ principaliter ꝛ pro maiori parte ex dictis reuerẽdoꝝ patrum nostrorũ prefulgentiũ in nostra scientia sicut stelle: dñoꝝ Jac. de are. Dy. de musello. ꝛ Old. de ponte: aliquoꝝ etiam aliorum doctoꝝ antiquoꝝ: ꝛ Raynerij de forliuio moderníoris ꝛ solẽnis doctoris: cuius licet nõ audiuerim vocẽ viuã tamẽ aliqua ei⁹ scripta relegi: que visa sunt mihi subtilia: vtilia ꝛ delectabilia atqꝫ realia: licet laus mea in cõparatione eius sit infima: ꝛ licet breui⁹ in hoc opere transire potuissem remittendo ad lecturã super. C. compilatã vbi multa sunt scripta q̃ infra scribent̃: ex certa scientia hoc feci volens hic ponere seriẽ verboꝝ predictoꝝ doctorũ fm ꝙ hic scripta fuerũt p eos.

Casus autẽ singulares: ꝛ glo. huius voluminis hi mihi visi sunt. Primus. ĩ. ď ope. no. nun. l. j. in prin. quatenus dicit opus siue iure siue iniuria factũ destrui cum alias iuris executio non habeat iniuriã: vt. ĩ. de iniur. l. iniuriarum. cũ fi. sꝫ ratio contemptus pretoris: vt ibi plene dicet. Secũdus eo. titu. l. si prius. quaten⁹ ibi dicit̃ contumaciã transferre onus probandi in contumacem: vt ibi in fin. dixi. Alius est. ĩ. de damno infecto. l. cum postulassem. vbi colligitur ꝙ ille qui tenetur ex officio iudi. non constituitur in mora per cõuentionẽ extraiudicialẽ: vt ibi dixi. Alius est ĩ. de bonis auto. iudi. possi. l. ꝗuis. alias est. §. vlt. l. cum vn⁹. Est et alius. ĩ. de dona. l. donatiões. §. species. vt ibi dixi. Et de dona. cã mor. l. qď ꝯditiõis. q est notabilis casus: et Dy. dicit raro alibi reꝑiri: vt ibi dixi. Est ꝛ alius eo. tit. l. seia. Sunt etiã aliqui versiculi bene singulares ď manumis. l. iiij. per totũ: vt ex ibi notatis colligi põt. Est ꝛ alius eo. ti. l. si qs dicat. vt ibi dixi. Est etiã satis notabile ꝛ singulare ꝙ in connexis etiã in fauorabilibus indiuisibile trahit ad se diuisibile et facit indiuisibile: vt colligitur. ĩ. de manumis. testato. l. si ita fuerit seruis duobus. Est ꝛ alius eo. ti. l. qui habebat. in prin. ꝛ eo. titu. l. verum est. ꝛ. l. stichus seruus. ꝛ. l. si ita fuerit libertas relicta. ꝛ. l. lucius. in fi. Item alius. ĩ. de fideicõ. liber. l. cũ quasi. §. si plures. vbi. l. fingit sñiam ꝛ ex ea fictiõe agit̃ acsi lata esset. Est ꝛ alius casus. ĩ. de sta. lib. l. statuliberos. §. si qs sic acceperit. Est ꝛ alius vbi lex fingit cõditionem impletã fauore libertatis que tamẽ defecit. ĩ. de statulib. l. si peculiũ. §. cui seruus. Et alius casus ꝙ in obligatiõe generis dicit̃ eẽ ille q soluit. ĩ. q ꝛ a qui. ma. lib. nõ fiãt. l. iij. Est ꝛ alia gl. de ma. testa. l. stichus seruus meus. que incipit trib⁹ modis in scđa lectura. Est ꝛ alius eo. tit. l. si qs lib. si cõditio est impossibilis impleri: dat̃ vtilis nõ directa fm Ray. Est etiã mirabilis casus vbi non dñs agit in rem ꝯtra dñm. ĩ. de acquir. re. do. l. qua ratiõe. §. littere. vt ibi dixi. Est ꝛ alius casus. ĩ. ꝓ herede. l. ij. §. qď vulgo. vbi habetur possessio ciuilis ꝛ naturalis in vi nõis qď alibi dicit Dy. nõ reperiri: vt ibi dixi. Itẽ alius satis vtilis ꝛ notabilis. ĩ. ꝓ derelicto. l. vlt. vbi colligit̃ ꝙ si aduersarius me⁹ in iudicio vel extra aliqd cõfitet̃ in mei fauore ꝛ ꝯtra se: ꝙ de hoc possunt cõfici facere publicũ instrumẽtum vt sup hoc ab aduersario qõnem pati nõ possim: qď dicit Dy. alibi nõ sic clare reperiri. Est ꝛ ali⁹ casus. ĩ. de re iud. l. a diuo pio. §. si pignora. ṽ. nã si creditor. quẽ dicit Dyn. alibi nõ reperiri: vt ibi dixi. Est ꝛ ali⁹. e. ti. l. si cũ ꝓcuratore. in fi. Et alius. e. ti. l. si vict⁹. ꝙ in his q̃ sunt iuris naturalis dat̃ actio deportato. Et ali⁹. ĩ. de bo. auto. iudi. pos. l. si minor. vt ibi dixi. Itẽ alius. ĩ. de ꝓuil. credi. l. j. Itẽ alius eo. ti. l. creditorib⁹. in fi. vt ibi dixi. Itẽ alius. ĩ. que in frau. cre. l. ait pretor. §. si debitorẽ. ꝛ eo. ti. l. vlti. §. fi. Est ꝛ alius de loco publico fruẽ. l. j. in prin. ꝛ. §. pretor. vt ptz ex ibi nota. Est ꝛ alius. ĩ. de vi ꝛ vi arma. l. j. §. si qs vi me. Itẽ alius. ĩ. qď vi aut clã. l. aut qui aliter. §. penu. ṽ. ꝛ si tibi mãdauero. Itẽ alius depreca-rio. l. quesitũ. §. fi. cũ gl. ibi posita: vt ibi dixi fm Dy. Et gl. ꝙ possessio trãseat sine traditiõe. e. ti. l. si adoptauero. Itẽ est vna qõ in glo. quã dicit Dy. alibi nõ reperiri. de excep. rei iudica. l. duob⁹ in gl. ergo dat̃ intelligi. ṽ. pone ergo te mecum egisse. Itẽ no. sex. ll. precipuas in corpore iuris: quas not. fm do. Guido. de suz. ĩ. de doli excep. l. apud celsum. in prin. Itẽ est alius casus notabilis ꝛ singularis fm Dy. eo. ti. l. liberis. Itẽ alius qui alibi non reperit̃ fm eũ eo. ti. l. pr̃. §. auus. Itẽ no. vnã partẽ gl. quã dicit Dy. alibi nõ reperiri: que est. ĩ. de actio. ꝛ obli. l. ꝯsensu in glo. q̃ incipit. i. simul ꝛ presentialiter. ṽ. itẽ no. vsqꝫ in fi. gl. Et aliũ ṽ. gl. e. ti. l. obligamur. §. lege. in glo. forte cũ colonus. ṽ. vel dic. Itẽ vide pulchrũ casum eo. ti. l. lucio. Itẽ aliũ in materia nouationis. ĩ. de ver. obli. l. scire debem⁹. ij. rñ. vt ibi dixi. Item est alius casus q alibi non reperit̃ fm Dy. eo. ti. l. mora rei. ij. rñ. Est ꝛ alius. e. ti. l. liber homo. §. decẽ hodie. fm Dy. Et alius eo. ti. l. cõtinuus. §. illud inspiciendum fm eundẽ Dy. Et alius. e. ti. l. vl. §. si inter eos. fm Dy. Est etiã singularis ꝛ vtilis casus ꝛ memorie cõmendãdus: qꝛ sepe occurrit ĩ. de fideiusso. l. si ita fideiussore accepto: vt ibi dixi. Sũt ꝛ alij duo eo. ti. de fideiusso. l. si testamẽto. §. ex duobus. ꝛ. §. seq̃nti. Et ali⁹ eo. tit. l. grece. §. ꝛ post litẽ. Est ꝛ ali⁹. ĩ. de noua. l. doli. ṽ. diuersum. Est etiã singularis ꝛ pulcher ꝛ notabilis casus. ĩ. de solu. l. qď seru⁹. in fin. vt ibi dixi. Est ꝛ alius eo. ti. de solu. l. cũ quis. §. pro reo. vt ibi dixi. Et alius. e. ti. l. fugitiu⁹. Vide etiã de quodã interdicto fraudatorio de quo alibi nõ reperitur. o. ti. de solu. pupilli debitor. in prin. et ibi in gl. Est ꝛ alius q alibi nõ reperit̃ fm Dy. ĩ. rẽ ra. ha. l. cũ minor. vt ibi dixi. Est ꝛ alius eo. ti. l. ꝓcura. cũ peteret fm Dy. vt ibi dixi. Et alius eo. ti. l. fi. §. fi. fm Dy. Est ꝛ alius de furt. l. si qs vxori. §. apď labeonẽ. fm Dy. vt ibi dixi. Est ꝛ alia glo. singularis. q̃ alibi nõ reperit̃. e. l. si qs vxori §. penul. q̃ incipit vt ꝛ. s̃. de ꝯdi. furti. ꝛ notabilis est in materia interesse vtrũ veniat ex lucro vel nõ. Et alia eo. ti. l. his em̃ casib⁹. Itẽ ẽ ali⁹ vbi merces surripiunt̃ ꝛ nõ fit furtũ. ĩ. ď cri. stel. l. iij. §. fi. Est ẽt casus notabil' ꝛ singularis ꝯtinue occurrẽs eo. ti. l. si seruus cõis. §. locaui. Itẽ alius. ĩ. arbo. furtim cesarũ. l. si gemina arbor. fm Dy. vt ibi dixi. Est et alius. ĩ. de furib⁹ balnearijs. l. j. j. rñ. vt ibi dixi. Est ꝛ alius pulcher singularis ꝛ vtilis casus quo ad plura. ĩ. de publi. iudi. l. custodias. vt ibi dixi. Est ꝛ alia gl. quã dicit Dy. alibi nõ reꝑiri que est. ĩ. de accusa. l. ex iudicioꝝ. sup verbo secuta. vt ibi dixi. Est ꝛ alia lex pulchra singularis ꝛ vtil' quo ad plura. ĩ. de custo. reo. l. diuus. vt ibi dixi. Est et alia gl. que alibi nõ reperit̃. ĩ. de adul. l. ij. §. si publico. ṽ. sed quero. vt ibi dixi fm Dy. Est ꝛ alius. e. ti. l. si maritus sit in magistratu. §. lex iulia. vt ibi dixi. Est ꝛ alia singularis gl. e. ti. l. mariti lenociniũ. §. sex mẽses. q̃ incipit de adultero ꝯstat in fi. ipsius glo. vt ibi dixi. Est ꝛ alius. e. ti. l. capite q̄nto. Est ꝛ ali⁹ ĩ. ad leg. põpeiam. de paricidijs. l. vtrũ. vt ibi dixi. q casus est satis mirabilis. Est ꝛ alius. e. ti. l. si sciente. Est ꝛ ali⁹. ĩ. de falsis. l. vxori. vt ibi dixi. Est etiã vnũ singulare vtile et notabile ar. ꝛ qď alibi nõ memini qď not. fm Dy. ĩ. ad turpi. l. l. domitian⁹. Et alius scꝫ titu. de cadauerib⁹ punitorum. Est ꝛ alius de cap. postlimi. reuer. l. nõ dubito. Et ali⁹ e. ti. l. diuus. vbi nat⁹ ex matrimonio est spurius. Et alius eo. ti. l. si qs ingenuã. §. in ciuilib⁹. Est ꝛ alius ad municip. l. incola. ꝛ his magistratib⁹. Est ꝛ alius eo. ti. l. vlt. que incipit imperatores: vt ibi dixi. Alius de iure immunitatis l. j. §. j. Et alius de varijs cogni. l. de vsu aque. Itẽ ali⁹ de ver. signi. l. ex illa parte edicti. ver. vlt. vt ibi dixi. Est ꝛ vna glo. de regu. iur. l. quintus. in prin. in fi. ipsius gl. ꝙ tutor testa. ꝛ datiuus excludit fiscum.

De operis noui nunciatione.

De materia hui⁹ tit. vide Az. in summa eo. ꝛ qď no. ꝛ dixi C. eo. ti. l. vna. ꝛ al's est. l. vlt. de edifi. priua. bene ꝑ Rofre. in libello eo. ti. ꝛ ti. seq. ꝛ bene ꝑ Goff. ꝛ Hosti. in summa ꝛ Spec. eo. ti. ꝛ no. ꝑ Ber. Inno. ꝛ alios extra eo. ti. c. vlt. In gl. rubrice ibi cũ precedentib⁹ sunt cõiuncte. Nã ꝯditoris intentio esse debet de eadẽ materia tractãtia simul ꝯiungere. ar. s̃. de fun. instruc. l. cũ de lanionis. §. asinã. ibi ꝓmis quibusqꝫ. Dy. et. C. de vete. iure enucle. l. ij. §. quartus autẽ. Et ꝙ sint ꝯiuncti ptz qꝛ etiã a bonoꝝ possessorib⁹ possunt legata relinq. vñ cũ ti. de leg. j. ij. ꝛ. iij. pendebat nõ erat titulus de bonoꝝ possessionib⁹ ab eorũ materia separandus. Itẽ intellige finẽ huius gl. que fuit additio ceruotina in eo qď dicit. i. eodẽ mõ sed nõ in eundem modũ: qꝛ eodẽ modo hic titulus affinis est

Vide hanc materiã plene tractatã hic per Jo. de imo.

precedenti:qꝛ ⁊ hic tractať de iure pretorio:sed non in eundē
modū:qꝛ ibi ius pretoriū disponit super actibꝰ morientiū:hic
vō super actibus viuentiū.Dl.¶ Itē qꝛ superiora ꝑponun
tur iure actionis:hic autē iudicis officio.Ja.de ra.In ea.gl.
ibi affinis.s.hic titulus titulis supradictis.Dy.In gl.eiusdē
rubrice ibi eodē modo.s.ꝑponēdo edicta sicut ⁊.s̄.Dy.In fi.
eiusdē gl.qꝛ supra tractať de acq.re.do.hic de acqsito retinē
do.Dy.vt.j.ea.l.§.si nūciatio.Hanc reproba per.l.iij.§.bo
noꝝ.s̄.de bono.pos.Vel qꝛ ibi de iure pretorio qō est circa vl
timas voluntates:hic circa actus viuentiū.Dl.Et ex hoc po
test colligi cōtinuatio rubrice.¶ Quare autē.ff.nouū voceť
nō audiui a doctore:nec scio rōnem:nisi qꝛ vltimū volumen
in cōpilatōe.ff.Et eadē rōne pōt dici de.ff.veteri.¶ Querit
Alber.cremoñ.si aliquis habeat duo.ff.vnū vetus ꝫ nuper
scriptū:aliud nouū sed antiquius scriptum.legauit alicui.ff.
nouū.qō sibi debebiť:videť ꝙ.ff.nouū.ar.s̄.de suppel.leg.l.
labeo.de rebus dub.in ambiguo.⁊ de lega.iij.l.nō aliter.In
ꝯtrariū ꝙ.ff.vetus nouiter scriptū p.l.cū de laniōis.§.asinā.
s̄.de fundo instru.j̄.de flumi.l.j.in prin.de v̄.sig.l.vt alphenꝰ.
⁊.l.anniculus.⁊.l.in vsu.Ipse tenet recurrendū ad ꝯditionē
persone testatoris esset litteratus vel nō.vt primo casu de.ff.
nouo intellexisse videať.scōo de.ff.veteri nuper scripto.⁊ ita
intelligant iura preallegata ⁊ ar.s̄.de rebꝰ dub.l.q habebať.
qꝛ nō semp proprio significatio verboꝝ stať:vt.d.l.nō aliter.
§.j.Alber.¶ Quod in dubio sit parendum nūciationi ⁊ pro
quo opere possit nunciari.Et an nūciatio possit remitti.Et
de effectu nunciatiōis remissionis.j̄.eo.l.j.in prin.Et ibidem
de significato verboꝝ hactenꝰ:quatenus.An denūciās ca
lūniose teneať ad expēsas ⁊ dāna qꝛ opus destruiť.⁊ pulchra
de virtute denunciatiōis ⁊ ꝓtestatiōis.Ibidē etiā habeť qō
de eo q edificauit partē inferiorē turris spreta nūciatiōe ⁊ re
siduū prestita satisdatiōe an debeat totū destrui.¶ Itē si ha
bebāt duo turrim cōem ⁊ vnus deliquit q habebat partē in
feriorē an tota debeat destrui.Et an liceat ei cui nunciatū est
nouum opus edificare anno elapso:satisdatione nō prestita.
Et vtrū ius superueniens tollat effectū nūciationis p̄misse.
Et an minor restituatur ꝯtra vigorē huiꝰ edicti.An sit opus
adiri pretorē in nūciatione noui operis.e.l.§.nūciatio.Et an
pretor possit parti cōcedere ꝙ ihibeat opꝰ fieri.Et an possim
ꝑpria autoritate destruere opꝰ factū in meo ibidē habes.Qō
diebꝰ feriatis possit fieri nūciatio.e.§.v̄.itē nūciatio.Et an de
causa opis noui cognosci possit ipsis diebꝰ.Et an citatio fa
cta die feriato vt cōpareat die iuridico valeat.Et an in p̄iu
diciū absentiū ⁊ ignorātiū teneat nūciatio.Et de significato
huiꝰ dictiōis oēs:⁊ quō restringať.Quod nūcians simplici
verbo faciat aduersariū possessorē ea.l.§.in opis.Et an qui
agit rei vē.ꝑdat possessionē ⁊ faciat aduersariū possessorem.
Et an idē si denūciat alicui ꝙ vult agere ꝯ eū rei vend.ꝑ ali
qua re faciat euꝫ possessorē.An partes inuito iudice possint
cōcordare in ciuilibꝰ ⁊ criminalibꝰ ea.l.§.pōt autē.Et ꝙ iu
dex debeat laborare ad concordiā partiū.Et si duo habeant
turrim cōem:⁊ vnus delinquat:an tota destrui debeat vel ni
hil.Qō hoc edictū habeat locū in opibus solo coherētibus ⁊
nō in reficiēdis ea.l.§.hec autē.⁊.§.si qs edificiū.Et an dicať
refici qō erat ex toto destructū an dicať nouū.Et idē in eccl'ia
ex toto diruta:an dicať noua vel vetus refecta.Et qō dicať
nouū feudum.An habens seruitutē ꝑsonalē vel realē possit
nūciare nouuꝫ opus dn̄o vel extraneo ea.l.§.fi.⁊.l.se.Qn̄ au
xilium ordinariū ⁊ extraordinariū cōcurrant vel se impediāt
plenissime habeť.j̄.eo.l.in ꝓuinciale.Et ibi de pluribꝰ actio
nibus ꝑsecutorijs ⁊ penalibꝰ ⁊ mixtis ⁊ pluribꝰ accusationi
bus.Et an penalis stipulatio nouet precedentē.An habens
vtile dominiū possit nunciare dn̄o vel extraneo.ea.l.§.si ego.
Et si ipse ⁊ dn̄s cōcurrant qs preferať.Et an idē in vasallo.
An fauore publico possent oēs ciues nūciare ea.l.§.vlti.Et
an qs cogať litigare ⁊ cū pluribꝰ ꝓcuratoribꝰ.Et an vniuer
sitas cōpellať ꝯstituere sindicū.An pupillus ꝓ iure publico
vel suo ꝑprio possit nūciare sine autoritate tutoris.j̄.eo.l.de
pupillo.in prin.Et an admittať ad eligendū vel alios tracta
tus vel ꝯsilia capituli vel vniuersitatis.De denūciatione fi
enda in opere ⁊ facta opificibꝰ ⁊ eius effectu ea.l.§.nuncia
tionē.§.nunciare.⁊.§.si quis forte.Qō nūciatio ex parte nun
ciantis fit in personā ex parte eiꝰ cui nūciať in rē ea.l.§.si plu
riū.Et an duobꝰ reis debēdi sint offerēdi duo libelli vel vnꝰ.
Et an vasallus teneať fidelitatē iurare oībꝰ heredibꝰ dn̄i:an
sufficiat vni iurare.Et an sn̄ia lata ꝯtra principalē mandeť
executiōi ꝯ fideiusso.De protestatiōe ꝙ habeat vicē denun
ciatiōis.e.l.§.si qs ipsi p̄tori.Et de die repetita.Et qd de iure
si elector officialis nō potuit eligere ifra tp̄s determinatū qꝛ
nō potuit hr̄e copiā iudicis.Et an ꝓcura.debeat habere sa
lariū sibi statutū si infra annū cām expediret cū ꝑ eū nō stete
rit sed ꝑ iudicē.An habēs realē vl' ꝑsonalem seruitutē possit
nūciare dn̄o vel extraneo.ea.l.§.sextꝰ pediꝰ.Qō ex nūciatōe
simplici verbo facta ꝑdať possessio.ea.l.§.meminisse.Et an
talis possessio ꝑdita possit statim ꝑpria autoritate recupari.
Et an interdictū vn̄ vi.Et an in nūciatiōe sit opus v̄bis vel
scriptura.Qō in riuis ⁊ cloacis reficiēdis ⁊ opibus in qbus
mora est periculū allatura sit sp̄ale ꝙ nūciatio locū nō hēat.
ea.l.§.si qs riuos.secus in refectiōe aliarū rerū.Qō nūcians
teneať se purgare ꝑ sacramētū calū.si exigat.ea.l.§.q opus.
Qn̄ res est dubia ꝙ sit ad oculū demonstrāda.ea.l.§.q nun
ciat.Et an admittať talis libellus.peto quicqd possides in
tali villa vel villā cū ꝑtinētijs.Et an noīa ꝯstituētiū sindicū
vel eligētiū debeāt eē descripta in instr̄o sindicatꝰ vel electio
nis.Si eñ possides plures fundos an sufficiat posses.vnius
apprehēdi noīe oīum ea.l.§.si in pl'ibꝰ.Et an plures excōica
tiōes exigāt plures absolutiōes:⁊ plures sn̄ie plures appel
latiōes.An in annuis legatis vel stipulationibꝰ requirant plu
res p̄scriptiōes.j̄.e.l.qꝛ in representi.al's est.§.sub.l.de pupil
lo.An in remissiōe nūciatiōis sit necessaria pretoris aditio.e.
l.§.is cui.Si de mādato ꝓcura.dubitē cauet de rato.ea.l.§.
q ꝓcuratorio.Petens remissionē partibꝰ fingiť defensor.ea.
l.§.q remissionē.et iō amicus pōt recuperare tenutā datā ꝯ
amicū.idē in bānito ⁊ excōicato:qꝛ pn̄t se defendere:licet nō
agere.Sed an petēs ꝯfirmationē electiōis:vel petēs restitu
tionē in ītegrū sit actor vl' reus:quā satisdationē ⁊ qn̄ teneať
prestare ꝓcura.in opis noui nūciatiōe.e.l.§.fi.Que sint exce
ptiōes ꝓcuratorie.vide.j̄.e.l.Et iō si statuto caueať ꝙ vicini
teneanť emēdare dānū:q dicanť vicini.j̄.eo.nō solū.in princ.
De nūciatiōe fienda edificāti in publico.e.l.§.si cū iure.Qō
nunciās debeat accipe modulos seu mēsurā q̄tū est ꝓcessuꝫ
in ope.ea.l.§.sciendū.Et si fornarius ꝑdat tesserā ꝙ schola
ris teneatur exhibere sibi suā similē.An alienatiōe rei extin
guať nūciatio.ea.l.§.morte.Et si stipulatus sum insulā fieri
in area mea ⁊ eā alieno an sit inualida stipulatio.An infanti
possit nūciari ⁊ furioso.j̄.e.l.opis.⁊.l.seq.Nūciatio ⁊ remissio
ꝓcura.simpl'r facta referť ad dn̄m.j̄.eo.cū ꝓcurator.An pro
seruitute restituta possit nūciari.j̄.e.l.q viā.ꝙ ꝯtumacia trās
ferat onus ꝓbādi in ꝯtumacē.j̄.e.l.si prius.⁊ ibi de alijs ꝯtu
macijs:⁊ pulchra ⁊ vtilia de materia ꝯfessorie ⁊ negatorie:et
seruitutū ꝑsonaliū ⁊ prediāliū.Et an actio realis ꝑ seruitutē
cōpetens deť possidenti.Et de modo recuperādi possessionē
datā ex cōtumacia.Et an libertas presumať:si nō ꝓbeť s̄ui
tus.Qualiter acqrať possessio seruitutis:⁊ qual'r earū pos
sessio retineať,⁊ ꝑdať.Quis sit effectꝰ possessiōis seruitutis.
Vtrū in prescriptione seruitutis sufficiat titulū allegare:an
sit necesse ꝓbari.Quō procedať ꝯtra cōtumacē in iudicio re
tinēde possessiōis.Et si qs ex ꝯtumacia sit ꝓnūciatus heres:
et velit purgare cōtumaciā an transferať in eū onus ꝓbādi.
Si arbiter ex forma cōpromissi poterit pluries ꝓnunciare.⁊
primo ꝓnunciauit vnū:scōo eius oppositū:cui ꝓnunciamē
to sit stādū.j̄.ea.l.si opus.Quot capita habeat istud edictū.
de ope.noui nun.j̄.eo.l.pretor.in prin.Qn̄ opus sit remissiōe
⁊ que dr̄ia sit inter edictū ⁊ interdictū.e.l.§.j.An opus sit ad
denūciationē ꝙ aliqua sit facies opis.ea.l.§.siue autē.Si vo
caui aliquē ad iudiciū ex causa nulla:qꝛ mihi nō tenebatur:
⁊ fuit cōtumax:an teneať refundere expēsas contumacie.ea.
l.§.ait pretor.Et an q edificauit fundū turris:spreta nūcia
tiōe postea satisdedit:⁊ in opere ꝓcessit:cogať totū demoliri
siue destruere.De materia.l.vlt.C.e.al's est.l.vl.de edifi.p̄ua.
vide.j̄.ea.l.§.si qs paratꝰ.An edictū sit ꝑpetuū ⁊ deť singu
laribus successoribꝰ.e.l.§.hoc edictū.An habeat locū in ope
rustico:⁊ q̄ sit dr̄ia inter locū priuatū ⁊ publicū.ea.l.§.deinde
ait pretor.Qō vltima mora noceat:⁊ ꝙ citatus tribꝰ edictis:
si fuerit ꝯtumax in duobꝰ ⁊ in tertio nō:ꝯtumax nō dicať.ea.
l.§.si aliqn̄.Vtrū qs teneat offerre satisdationē quam facere
teneť:an sufficiat si paratus sit prestare si exigať.j̄.ea.l.stipu
latio.§.j.An tacita ꝯditio subintelligať.e.l.§.habet aūt.Qn̄
dicatur opus inceptū:⁊ qn̄ cōsummatū.ea.l.§.opus autem.
An scriptor vel quilibet alius precise cogatur ad factum.e.
l.§.siue autem.Et an interesse sit in obligatione ⁊ peti possit.
An vasallus teneať iurare fidelitatē oībus heredibꝰ dn̄i.ea.
l.§.quesitum.An heres teneať ad patientiā tātū vel etiā ad
penā impēsarum.j̄.eo.l.pe.An qui ꝓmisit nō edificare certo
loco si vendat alicui qui edificat ꝯmittať stipulatio penalis ⁊
contra quem.j̄.eodē.l.fi.

1 ☞ Remissio diciť esse triplex.

Hoc edicto

De edicto.

Hec lex vsq ad .§. nūc videam⁹. pōt diuidi in duas partes. Q2 primo ponit mentē ꝛ effectū edctī ꝑtoriani circa materiā nūciatōis noui opis seu effectū ipſius nūciatiōis. Scōo illud declarat quo ad mlta. ſcōa ibi. hoc autē edictū. In illo. §. nūc videamus. ponit aliā diuiſionē quā ꝓſequit vſq ad fi. l. ꝛ multis. ll. ſequētib⁹. ¶ Itē prima in duas: q2 in princi. loqtur de fauore nunciantis. Scōo de fauore ei⁹ ɔtra quē fit nūciatio. Et iſtud ꝑn. hoc intēdit in ſumma. In dubio qs dʒ nunciationi parere ꝑ quā operis ꝓceſſus impedit licʒ finaliter eidē nō noceat ſi poſtea appareat nunciationē iuſtā nō fuiſſe. ¶ Et dic. hoc edicto. i. primo capite cuiuſdā edicti cuius verba nō habemus ſed mentē. hec Ja. de ra. Ibi: ꝑmittitur. i. ɔcedit. C. de iur. ꝛ fa. igno. l. j. Uel dic. i. ꝑcipit ꝛ ſi ɔtra fiat penā demolitōis patit. Ol. ¶ Opus. i. nouū futurū ſolo coherens: vt. ꝭ. ꝓxi. §. ꝛ. §. ſi qs edificium. ꝛ. §. opus. ꝛ. §. hoc edictū. Jac. de ar. ¶ Fieret preteriti impfecti. nā ſi pfectum eſſet hoc edictū nō ſuccurreret: vt. ꝭ. pr. §. ¶ Itē dic fieret ēt ꝑ preparationē licet forma opi nondū ſit data. vt. ꝭ. e. l. §. pōt autē qs. ꝛ. ꝭ. de pollici. l. j. §. cepiſſe. dūmodo hēat inſtar opis: vt. ꝭ. eo. l. ſtipulatio. §. opus. ſecus ſi nulla opis preparatio facta ſit. cū em̄ in ipſo actu ꝛ ope habeat fieri nunciatio: vt. ꝭ. e. l. de pupillo. §. nunciationē. ꝛ. §. ſi in plurib⁹. ꝛ. l. ſequēti q2 in re. nō em̄ pōt in ope fieri ſi nō ſit ceptū vel preparatū. Jaco. ¶ Inhiberet. i. opis ꝓceſſus ipediret edicti vigore. Et ſupple ita vt deinde. i. poſt predictā nunciationē remitteret. i. remitti poſſit ꝓhibitio. q. d. ꝓhibitio nō eſt indiſſolubilis vel irremiſſibilis: ſʒ ꝑt remitti ꝛ diſſolui ꝗuis ſit munita ipſa ꝓbitio autoritate pretoris: q2 remiſſio eius volūtate fulcit. Et hec remiſſio interdū fit a iudice: vt. ꝭ. eo. l. ō pupillo. §. q op⁹. Interdū a lege: vt. ea. l. §. ſi is cui. ꝛ. l. ꝑtor. §. j. ꝛ. §. inde. Fit ēt ab hoīe: vt. ꝭ. e. l. §. poſt opis. ꝭ. de pact. l. iuriſgē. §. ſi paciſcar. ꝛ. ꝭ. de remiſ. l. vnica. Et dic remitteret ex ſcōo capite edicti: cui⁹ verba nō habemus ꝭm Jac. de ra. licet glo. aliter dicat. ¶ Actenus. i. intantū. quatenus ꝑ ꝙ. i. intantū ꝙ is q nunciauit nō haberet ius ꝓhibendi decetero poſt predictā remiſſionē: vt. ꝭ. ea. l. cū ꝓcurator. ꝛ qō vi aut clā. l. ſi alius. §. j. ſ. ex ea cā ex qua ꝓhibitio ꝛ remiſſio facta eſt. Et ſic in hoc. l. ꝑnc. ponit effectū nunciatiōis. Et in hoc ver. deinde ponit effectū remiſſiōis: vt ad denunciādū quis ex eadē cauſa venire non poſſit. Et de ſignificato ꝛ expoſitiōe iſtarū dictionū. actenus quatenus. hic no. in glo. magna ꝗ incipit. immo ꝛ in eo ꝙ. Et vide qō dixi. ꝭ. in alphabeto de v̄. ſig. littera. a. §. acten⁹. ꝛ lr̄a h. §. hacten⁹. ꝛ littera. q. §. quaten⁹. Dn̄s autē Jac. de are. hic dicit ex predictis pʒ ꝙ v̄ba hacten⁹ quaten⁹ accipiunt q̄nq cauſatiue ꝑ iō: q2 tūc reſpiciūt remiſſionē hoīs: item iudicis: itē legis: ꝓpter preſtitā ſatiſdationē ꝛ ꝓpter oblatā ꝛ nō pſtitam: ɔſtat ꝑ eum cui offertur q2 nō vult recipe: quo caſu habetur ꝓ preſtita: vt. ꝭ. eo. l. ꝑtor. §. hoc autē. ꝛ ſic quattuor modis. Scōo accipiunt ipſa verba acten⁹ quatenus tpaliter: et reſpiciūt remiſſionē: ꝗ fit a lege ꝓpter preſtitā vel oblatā ſatiſdationē vt. ꝭ. hoc. ſ. mō. deinde remittet ꝓhibitio actenus. i. vſq ad tp̄s. quatenus. i. quo is qui nūciaſſet nō haberet ius ꝓhibendi: vel etiā haberet qō per iudicē cognoſcet. Tertio accipiunt quantitatiue: ꝛ tunc reſpiciunt remiſſionē iudicis. ¶ Itē remiſſionē legis ꝓpter ſatiſdationē preſtitā vel oblatam: vt. ꝭ. Uel dic eatenus. i. ꝑ ea parte. quatenus. i. pro qua parte. Dy. Uel planius expone. actenus. i. intantū. quaten⁹ i. ꝙ: ꝙ is qui nunciaſſet nō haberet ius ꝓhibendi. ſ. ex eadem cauſa: vt. ꝭ. eo. cū procurator. Et ꝭm hoc intellige in remiſſiōe facta ab hoīe. Et erit ratio: q2 nō pōt venire ɔtra factū ſuuʒ. C. de nō nume. pecu. l. generaliter. ꝛ. ꝭ. de edili. edict. l. querit. §. ſi venditor. Eodē modo expone ſi remiſſio ſit facta a iudice vel a lege. Et erit ratio q̄n a iudice quare ampli⁹ nō audiat: q2 nō debent decreta pretor illuſtria eſſe. ꝭ. de iudi. l. ſi ꝑtor. ꝛ q2 finis litib⁹ eſt imponēdus. qō nō eſſet ſi liceret a reb⁹ iudicatis recedere. ꝭ. de re iudi. l. j. ꝛ. C. de trāſac. l. fratris. Si āt a lege ſit facta remiſſio: erit rō q2 q̄n preſtita ē ſatiſdatio ſatis ſecurus eſt nunciator. C. de edifi. priua. l. vlt. al's eſt. l. ſub hoc ti. de ope. no. nun. ꝭ. vt in poſ. leg. l. is a quo. §. fi. ꝭ. eo. cū ꝓcurator. ꝛ. l. pretor. §. hoc interdictū. ꝛ anteꝙ ꝓnunciatuʒ fuerit in perpetuū tenebit remiſſio. Si autē ꝓnunciatū fuerit nunciante habere ius nunciādi tenebit vſq ad iſtā ꝓnūciationē non vltra: ſed deſtruere coget: vt. ꝭ. eo. l. pretor. Uel q̄n oblata fuit tm̄ ꝛ nō preſtita ꝓpter defectum nō recipiētis erit rō: q2 ſibi dʒ imputare q nō recepit: vt. ꝭ. de reg. iu. l. dānum. ꝛ q2 ꝑ preſtita habet: ex quo nō remanet ꝑ eum q preſtare voluit. ꝭ. de cōdi. ꝛ demon. l. iure ciuili. Ja. Ibi: nō haberet. inſpecta veritate haberet tn̄ inſpecta iuris ꝓmiſſiōe: q2 erat pſona habilis ad nūciādum ꝛ res in qua poterat nūciari: forma nunciatiōis erit apta. Uel dic nō haberet. i. nō hr̄e declaretur ꝑ ſniam latā. Old. ¶ Expeditis textualib⁹ trāſeo ad declarationē ꝛ ſuppletionē gl. ¶ Et primo ad gl. ꝗ incipit ꝓphetizat hic Ulpi. dicūt docto. immo nō ꝓphetizat q2 edictū ſibi notū erat: aliter em̄ ad expoſitionē male accedere potuiſſet. Dyn. Et ꝙ ſibi notum eſſet pʒ q2 hic ei⁹ effectū ꝛ intentionē ponit Ja. de ra. Sic ꝛ alias multotiens ponit prius expoſitionē ꝙ edictum. ꝛ iō iſta gl. ꝭm docto. fuit additio ceruotina ꝛ mala. ¶ Deinde ad gl. ꝗ incipit qō eſt. ꝭ. e. l. pretor. ibi in. §. j. de quo dic vt ibi ꝑ Dy. ꝛ inſtitu. de interdic. in prin. ꝛ. ꝭ. eo. pretor ait. §. j. in eadē glo. Ibi: non permittit nunciari. ſʒ mādat deſtrui opus factū poſt nunciationē ante remiſſionē. Dy. ¶ In ea. gloſ. in fi. nā qui mandat ſequētia videt mādare precedentia quib⁹ mediantib⁹ ad ſequentia ꝑuenitur. ꝭ. de iur. om. iudi. l. ij. de ſerui. ru. pre. l. iij. §. q habet. cōmu. predi. l. refectiōis. ꝛ de procu. l. ad rem. ꝛ. l. ad legatū. ꝛ de itinere actuq prima. l. apparet. cū fi. Dy. ¶ In gl. q2 ſit ei ius edificādi. ɔtra hoc apte ꝭ. de remiſ. l. j. §. j. vbi dicit nunciationē ibi demum tenere vbi nunciator hʒ ius ꝓhibendi. Sed dic: vt ibi no. q2 hic cōſiderauit prin. ibi effectum. Uel hoc ad tempus: ibi perpetuo. Dy. ¶ In glo. legitimā ꝗ teneat. ibi cām nō exprimat. ſ. nunciās. Dy. ibi. §. ſancimus. immo. §. ꝛ licet. Dy. Qō eſt verum ſi interrogatur: vt no. C. de teſti. l. ſolā. ꝭm Dy. ꝛ Jaco. de ra. licet Guido de ſuz. tenuerit cām inſerendā etiā ſi nō petatur. ſed pro eius opi. eſt di. §. q nunciat. vbi dr̄ edificantē ꝑ nunciatio. debere fieri certum. ſʒ incertitudo cauſe ita dimittit eū incertum ſicut incertitudo loci. Et ſufficit cauſam iuſtā exprimi licet ſit falſa: vt in aut. ex cauſa niſi notoriū eſſet ꝙ eſſet falſa: vt. C. de accuſa. l. ea quidem. ꝛ. ꝭ. de do. prel. l. j. in fi. ꝭm Ja. de ra. Sed primā approbat etiā Ray. de forli. ꝛ cōiter ſeruat de facto. ¶ In ea. gl. in fi. ſolu. ibi ideo. q2 heres repudiādo neminem grauat ſed ſe exonerat: hic edificantē grauat ꝓceſſum operis impediendo. Dy. Et ſic patʒ ſo. qōnis an cauſa ſit exprimenda in nunciādi actu: q2 exprimi dʒ poſtulante edificatore: vt dictum eſt ꝛ ptʒ. ꝭ. eo. l. nō ſolum. §. ſi cū iure. ꝛ ibi not. Sed eo nō poſtulāte ſufficit exprimi in nunciatiōis executiōe ꝛ habet effectū nunciatio. ar. ꝭ. eo. l. de pupillo. §. ſextus. ꝛ. §. q opus. de dāno infec. l. iiij. §. hoc autē iudiciū. ꝭ. de iureiur. l. iuſiurādum. ꝛ ad pecunias. §. qui iuſiurādum. ꝛ arg. eius qō no. d. l. ſolam. §. de teſti. Dy. Uel dic ꝭm Jaco. de bel. in ſolutiōe ɔtrarior nō ſolutor in hoc volumine: ꝙ ſi ex verbis ſeu verbor qualitate vel ex precedētib⁹ pōt qs eſſe ſciēs vel certus tunc nō requirit cā: vt. ꝭ. de adulte. l. denunciaſſe. §. quid ergo. cū cōcor. Si autē nō pōt tunc ſi fiat ad alterius preiudiciū requiritur cā: vt hic cū cōcor. ꝭ. ſo. ma. l. dotē. ꝛ de pericu. ꝛ cōmo. rei ven. l. j. §. licet. Si vero gratia iuris ſui cōſeruādi ꝑncipaliter: tunc nō requirit cā: vt. d. l. q2 poterat. ad trebel. ꝛ C. de pac. conuē. l. hac lege. Idē eſt ꝛ cū qs alij merā grām facit. C. de emanci. libe. l. nō nudo: ꝛ ibi not. ꝭm eum. ¶ In glo. repete ꝑmittitur hoc edicto. ibi vel dic hec verba. ꝛ ſic loquit de edicto qō eſt. ꝭ. e. pretor. §. deinde. Uel ꝭm alios alio eiuſdē edicti capite. Dy. Et hec vera ēt ꝭm Jac. de ra. ꝛ differt a. §. deinde. ſtatim in glo. allegato: q2 ibi loquit de remiſſiōe ꝗ fit ſatiſda. preſtita: hic de ea ꝗ fit ſine ſatiſda. Ja. Ibi. §. ꝓhibet. ſʒ predicta ar. ſunt a remotis valde. ꝛ ideo ſequēs opi. verior eſt. Dy. ꝛ differt a. §. deinde. q2 ibi loquitur de remiſſiōe ꝗ fit preſtita ſatiſda. Jac. ¶ In gl. magna ꝗ incipit. immo ꝛ in eo. ibi ſine ſatiſdatione. ſed ꝭm hoc deficiebat nunciatio in iuſticia ꝛ in forma. Old. q2 nunciās erat in euidenti calūnia nullā cauſam exprimendo: vt dictum eſt. Quod intellige ſi edificator petebat cām exprimi: vt dixi. ꝭ. in glo. legitimā. ꝛ ꝭm hanc verba in textu poſita ponunt cauſaliter ꝛ exponunt remittet i. ꝑ nō facta habet. Et ad contraria rn̄de q2 ibi de remiſſione que fit a lege facto hoīs interueniente. i. remedio ſatiſda. hic de ea ꝗ fit a iure ſine facto hoīs. ¶ Ibi: cognitiōe edificat. et actenus quatenus ponūtur tpaliter. ꝛ ꝭuū hic ſignatū ɔcor. q2 hic ꝛ ibi remittitur ad tēpus non ꝑpetuo. Dy. ¶ In ea. gloſ. ibi licet ſatiſdare vellet. ꝛ ꝭm hoc ꝑdicta verba ponunt diuerſitatē caſuū. vt primo caſu quo edificator ſatiſdat. preſtat: non offert cognitionē ne fiat remiſſio vt ibi. alio quo offert cognitionē ne fiat vt hic. Et ꝭm hoc expone acten⁹. i. eo caſu. quaten⁹. i. quo caſu. Ja. de ra. Ibi: in totū remittit. ꝛ tunc po

nuntur vt significēt remissionē ad totū opus:qꝛ in totū fit re-
missio interim p̄stita cautiōe.⁊ ita in ꝯtrario.⁊ sic cōcor.Dy.
In ea.glo.ibi qd̄ est factū.eo casu quo ꝓnunciat̄ non hr̄e ius
edificādi.Dy.Ibi:qd̄ vellet.eo casu quo ꝓnūciatur hr̄e ius
edificādi.Dy.Ibi:vel dic tertio.h̄ est eadē in effectu cū scd̄a:
qꝛ hic ⁊ ibi fit remissio cognitiōe pēdente.Dy.Mihi autē vr̄
ꝙ sit idē cū prima qñ erat in euidēti calūnia nūciator.In ea.
glo.vel dic quarto.ibi nihil dicit.⁊ sic habet̄ ꝑinde in fauorē
edificātis acsi satisdatū esset:vt.ī.e.l.pretor.§.si quis paratꝰ.
⁊ di.l.de pupillo.§.si is cui.In ea.gl.ibi vel pōt poni hoc qd̄
sequit̄ vsq̄ ibi sexto dic additio est ⁊ in effectu idē ponit qd̄
tertia p̄cedēs opinio:⁊ id̄ supuacua nisi qꝛ in aliquo clarius
ponit:qꝛ de corporalibꝰ addit exēplū.Dy.Ibi sexto.dic pre-
cedentes opiniōes loquunt̄ de remissiōe quātū ad edificādi
facultatē.hic autē quātum ad edificatū tenendi potestatē:⁊
sic de remissiōe finali loquitur.Ol.Ibi:vltra nō in quibꝰ ha
beret ius ꝓhibendi.Dy.Ibi nō cōmittetur.⁊ ſm hanc expo
sitionē dic actenꝰ.i.ꝑ ea parte.quatenꝰ.i.ꝑ qua siue quarta.
¶ Et eodē modo expone ſm ꝓmā p̄cedentē ⁊ ſm tertiā le-
cturā q̄ sunt eedem in effectu cū ista differūt in hoc solum.qꝛ
hic fit mētio de stipulatiōe:ibi non.Dy.Et ſm hāc significat
remissionē quo ad partē tp̄is sed alio respectu q̄ȝ in tertia:qꝛ
hic loquit̄ quātū ad exercitiū:ibi quātum ad prin.Ja.de ra.
In ea.glo.ibi.ī.eo.qui viā.vel sol.melius ſm Jaco.qꝛ ibi lo-
quit̄ de remissione que fit ad tp̄s ꝓ qua non est necesse adiri
pretorē:hic de ea que fit perpetuo ꝑ actionē in factū descēdē
tem ex scd̄o capite huiꝰ edicti ꝓ qua est necesse pretorē adiri.
Ja.de ra.In ea.gl.ibi pōt agi ⁊ aliis modis.ſꝫ an habeat in-
terdictum vnde vi ad posses.recuperandā:Rñdeo sic.arg.ī.
de vi ⁊ vi ar.l.j.§.si filius.⁊.§.si qs tamen neget.⁊.§.siue aūt.
⁊ ibi no.l.iij.§.ꝑinde.¶ Itē an possit autoritate ꝓpria recu-
perare anteq̄ȝ diuertat ad extraneos actus:Rñdeo sic:quia
videt̄ deiectus:vt dicto.§.ꝑinde.⁊ ꝑ hoc ar.ī.qd̄ vi aut clā.l.
j.§.ſꝫ ⁊ si qs ꝯtra testationē.ergo habet autoritatē recuꝑan-
di:vt di.l.iij.§.cū igitur.Dy.In ea.gl.ibi ius ꝓhibēdi nō ha
buit.ſm hāc gl.⁊ aliā superiorē q̄ icipit.s.legitimā.quattuor
requirunt̄ ad hoc vt nūciatio sit legitima.¶ Primū ꝙ per-
sona nunciās sit habilis ad nūciandū.¶ Secundū ꝙ res sit
apta nūciationē recipere.¶ Tertiū ꝙ nunciatio fiat solēni-
ter puta iure presenti.¶ Quartū ꝙ habeat iustā causam nū
ciandi ⁊ eā exprimat nūciator.Dyñ.Ibi equiuocatio.de ista
equocatiōe seu amphibologia dic vt no.ī.de v̄.ob.l.quotiēs.
Jac.Ibi quo facto.i.nūciatiōe valida quo ad iuris ꝑmissio-
nē facta.Ol.Ibi vt in ꝯrio.idē vt in snīa:vt.ī.q̄ snīe sine app.
rescin.l.j.§.itē cū ꝯ sacras.⁊.C.quando ꝓuo.nō est necesse.l.j.
Ja.de ra.In ea.glo.in fi.vbi de hoc plene.Uel potes dicere
ꝙ in affirmatiua ⁊ negatiua triplex est expositio.¶ In nega
tiua primo nō haberet inspecta veritate.habꝫ tamē inspecta
iuris ꝑmissiōe:qꝛ ꝑsona est habilis nūciare ⁊ res habilis nun
ciationē recipere ⁊ nūciatio solēniter ꝯcipitur.⁊ hoc casu cū
teneat nūciatio necessaria ē remissio.⁊ ita loqtur hic.¶ Itē
secūdo nō habet inspecta ꝑmissiōe iuris vel ratiōe ꝑsone vel
ratiōe rei vel ratiōe nūciatiōis inepte cōcepte vel formate lꝫ
habeat inspecta veritate.⁊ hoc casu cū ipso iure nō teneat nū
ciatio nō est necessaria remissio.¶ Itē tertio nō habet inspe-
cta ꝑmissiōe iuris nec inspecta veritate ⁊ hoc silr̄ casu cū non
teneat nunciatio nō est necessaria remissio:⁊ his duobꝰ casi-
bus loquitur.l.ꝯtraria.ī.de remissio.¶ In affirmatiua hoc
modo habet inspecta veritate.itē inspecta ꝑmissione iuris.⁊
vtroq̄ casu nō teneat nunciatio necessaria est remissio.⁊ his
duobꝰ casibꝰ loquit̄ hic prout est littera affirmatiua.¶ Itē
habet inspecta veritate:qꝛ edificat̄ in solo qd̄ est vere suū vel
cōtra debitā seruitutē.¶ Sꝫ nō inspecta permissione iuris:
vel qꝛ persona est inhabilis ad denunciandum:vel res nō est
apta nunciationē recipere.⁊ hoc tertio casu cū ipso iure non
teneat nunciatio nō est necessaria remissio.⁊ ita loquit̄.l.con
traria.¶ Itē no.ꝙ triplex † est remissio.Una que fit ex con
uentione vel a pretore:⁊ sic ab hoīe.Alia que fit a iure inter-
ueniente tamē facto hoīs.i.edificātis.s.prestita satisdatiōe.⁊
de his duabꝰ vel altera harū loquit̄ tex.iste ⁊ glo.ſm oēs ex-
positiones.Est ⁊ alia q̄ fit a iure sine aliquo facto hoīs.i.edi-
ficātis:vt est quotiēs nūciatio ipso iure nō tenet ex quacūq̄
causa.⁊ de hac loquit̄ hic:vbi forte ſm ꝑmā expositionē Dy.
¶ Et pro declaratiōe huius glo.vide Rofre.d.ti.si edificāti
nunciatū est nouū opus.ver.sed opponit̄.¶ Expeditis glo.
aliqua tangamꝰ extra glo.¶ Primo enī ex illis verbis siue
iure siue iniuria querūt.Ja.de are.⁊ Dy.si aliqs denūciauit
mihi nouū opus iniuste ⁊ calūniose:qꝛ nō habebat ius aliqd̄
nūciandi:⁊ ego in oꝑe ꝓcessi nunqd destruet̄:Et dicūt ꝙ sic.
ꝓpter verba p̄dicta siue iure ⁊c.Et dicūt tñ ꝙ ille calūniose
nūcians tenet̄ mihi ad oē damnū ⁊ expensas ⁊ actiōe de dolo
per.l.rem quādā.s̄.de dolo.Dy.⁊ Ja.Posset etiā dici ꝙ te-
neat̄ actione iniuriaꝝ:vt.ī.de iniu.l.iniuriaꝝ.§.si qs me ꝓhi
beat.⁊ insti.de iniur.in prin.Sed videt̄ ꝙ quādo nūcians nō
hꝫ ius nunciādi ꝙ possit sperni talis nunciatio et impune in
oꝑe ꝓcedi:vt.C.de rei ven.l.si fundū.vbi de hoc satis dixi.⁊
ar.s̄.de cōdi.idebi.l.in summa.§.si aūt euidēs.⁊ de peti.here.
l.postq̄ȝ.Sꝫ dic ꝙ hoc hic id̄ est:qꝛ autoritas p̄toris cōtēni nō
dꝫ:vt.s̄.ne qs eū q in ius voca.vi eximat.l.si ꝑ aliū.§.j.⁊.ī.de
reg.iur.l.nō videt̄ dolo carere.⁊ hanc rōnem reddit Azo in
summa ea.j.col.v̄.si vero ius aliquod se habere cōtēdat.Spe
culator tamē in speculo eo.ti.ver.sed nunqd verū est.tenet ꝙ
vbi euidēter est calūniosa nūciatio nō dꝫ destrui qd̄ factū est:
sed solū in dubio quādo dubitat̄ vtrū nunciās habuerit ius
nūciandi.⁊ istud traxit a Rofre.q idē tenet in libello eo.ti.v̄.
sed illud querit̄ si aliquis iuste.Cōiter tamē vidi seruari opi.
primā ꝙ quicqd sit spreta denūciatione destrui debeat.⁊ ad
hoc etiā facit extra eo.c.j.⁊.ij.cū ibi no.vbi etiā destruit̄ eccle
sia edificata post nūciationē q̄ est res valde fauorabilis.Ol.
videt̄ sentire ꝙ destrui debeat:⁊ ꝙ nunciās in nullo teneat̄:
qꝛ nō ꝓpter dolum nūciantis destruit̄:sed ꝓpter culpā con-
tēnentis edictū:⁊ ideo sibi imputet:vt.ī.de reg.iu.l.dānū qd̄
qs.⁊.ī.qd̄ vi aut clam.l.si aliꝰ.§.bellissime.⁊ facit.s̄.de admi.
tuto.l.q plures.Ol.Et ad predictoꝝ declarationē sic distin-
gue ſm Ja.de are.Aut denūciatio est ꝓhibitoria.Aut inci-
tatoria ad aliquod faciendū.Pro primo casu subdistingue.
Aut ꝓhibet operis extructionē.Aut ꝯctus vel quasi inhibi
tionē.Aut rei traditionē vel solutionē.Si quidem inhibeat
operis extructionē obtinet prin.huiꝰ.l.⁊.ī.eo.pretor.in prin.
vcꝫ vt hoc ipso ꝙ denūciatio nō legitima destrui debeat qcqd
post talem nunciationē factū est:vt.ī.qd̄ vi aut clā.l.j.in prin.
Si v̄o prohibeat ꝯctus vel quasi inhibitionē.Aut nō hꝫ nun
ciator ius nūciādi:⁊ nulla est nūciatio.C.de rescin.vē.l.si ma-
ior.s̄.de mino.l.tutor.⁊.C.debito.vē.pig.impedi.nō posse.l.j.
Si autē hꝫ ius denūciandi tunc denūciatio doli p̄sumptionē
inducit:vt.ī.que in frau.cred.l.ait pretor.§.si qs particeps.⁊
ibi de hoc in gl.⁊ ꝑ Dy.s̄.de leg.prestā.l.virilis.§ si adierit.⁊
mā.l.si hoiem.Posset tñ cōtra ꝓbari:vt.s̄.qd̄ fal.tuto.auto.
l.ij.quo casu dic aut ad dolū coheredis hꝫ denūciator ꝓpriū
auxiliū:⁊ tūc agit illo iure.vt.C.de rei ven.l.si fundū.⁊.d.§.si
quis particeps.Aut nō ⁊ tūc agit de dolo vel excipit:vt.d.l.
virilis.§.si adierit.de instito.l.sed ⁊ si pupillus.§.ꝯditio.Si
v̄o rei traditionē vel solutionē ꝓhibeat.Aut non hꝫ ius diffe
rēdi ⁊ tunc valet:vt.s̄.de eden.l.quedā.§.j.⁊ ar.s̄.ō dolo.l.fi
lius.⁊ ō le.cōmis.l.fi.Aut habet ius ꝓhibēdi ⁊ valet:vt.d.l.
aliud.ī.de solu.Si v̄o sit citatoria ad aliquid faciendū.Aut
illud facere nō tenetur is cui nunciat̄ ⁊ spernitur nunciatio:
vt.ī.de fideius.l.si fideiussor.ij.Aut tenet̄ ⁊ tunc valet denun
ciatio facta ꝯgruo loco ⁊ tp̄e ⁊ ꝓficit ad morā cōmittēdā.s̄.si
cer.peta.l.qd̄ te.de vsu.mora.de euic.l.si rē quā.§.quolibet.⁊
C.de euict.l.emptor.Ja.de are.In dubio etiā est deferēdum
denūciationi vt hic in prin.⁊.ī.e.l.p̄tor.in prin.cū si.Denūcia
tio qñq̄ habet virtutē citatiōis iudicialis:vt ex̄ de eo q̄ mitti
tur in pos.cā.rei ser.c.vlti.Et dic ꝙ denūciatio est requisitio
alicuius facti:vel ne fiat ꝓhibitio:artans eū cui fit rōnabilr̄
facta.Protestatio est solius animi expressio:alicuius verbi
vel facti dubij ambiguitatē dissoluēs.Ol.Ideo autē dicitur
alicuius facti reqsitio:qꝛ interdū affirmatiue fit:vt in denun
ciatione quā facit vxor marito vt filiū agnoscat:vt.s̄.de libe.
agno.ꝑ totū.Et id̄ dr̄ requisitio:qꝛ locus ⁊ ꝑsona reqrit̄:vt.ī.
eo.l.de pupillo.§.nūciationē.Ideo autē dr̄ artans eū:qꝛ in-
terdū exigit̄ ꝙ ꝑsonaliter fiat dño si reperiri pōt:vt.s̄.de lib.
agno.l.j.⁊ de euict.l.⁊ id̄.Et subijcit̄ rōnabiliter facta:qꝛ nisi
sit rōnabiliter facta contēni pōt:vt p̄dictū est.Qd̄ aūt ꝓtesta
tio sit solius animi expressio ꝓbat̄.C.q ad.ad ho.pos.pos.l.fi.
Et id̄ dr̄ animi expressio:qꝛ nō exigit̄ ꝙ fiat in p̄ntia:vt.ī.de
v̄.sig.l.subsignatū.⁊.s̄.ad mace.l.si filius.Alicuiꝰ verbi id̄ in-
seritur:qꝛ interdum facta ꝑ protestationē declarant̄:vt.s̄.de
acqui.here.l.ꝓ herede.Dubij autē id̄ adijcit̄:qꝛ in factis cer-
tis nō exigit̄ ꝓtestatio:vt.C.de repu.here.l.si paterna.Et de
virtute istius ꝓtestatiōis ⁊ eiꝰ materia vide qd̄ plene no.per
Inno.ex̄ de electio.c.cumana.⁊ ꝑ Ber.⁊ alios de cōstit.c.cū.
M.ferrariē.⁊ plene ꝑ Archi.xxvij.di.diaconus.al's diaco-
ni.c.j.⁊.c.ꝓposuisti.per Joan.car.ex̄ de reg.iu.c.in generali.
li.vj.plenissime dixi di.l.si fundū.C.de rei vē.que ⁊ dixi.s̄.de
vētre inspi.l.j.q̄ videas.ideo hic repetij:qꝛ aperiūt hāc mate
riā.¶ Et predicta faciunt si iudex precepit alicui collegio ꝙ
nō ꝓcederet ad electionē cū cōtrouersia esset de iure eligēdi

in ipsa ecclesia. nunqd electio facta ɔtra tale pceptū sit nulla vel anullanda: De quo dic vt plene not. ex̄ de in integrū restitutiõe. c. ij. in fi. in vlt. glo. ¶ Deinde quero pulchrā qõnē. volebam edificare turrim ꝛ vere habebā ius edificādi. titius denūciauit mihi nouum opus denunciatione legitime cõcepta spreta nūciatione ꝓcessit in ope vsqȝ ad duo vel tria brachia deinde satisdedi nūciatori scieti tñ in ope esse ꝓcessum ꝛ postea turrim pfeci. petit nūciator ꝙ illa pars inferior que edificata fuit spreta denunciatiõe destruat̃. Et ꝙ destrui debeat videt̃ exp̄ssum. ĩ. hic. e. l. §. in opis. ṽ. sed si is. ꝛ. ĩ. de aqua plu. arcen. l. ꝛ interdū. al's sed interdū. Nec ob. stipulatio seu satisdatio subsecuta: q: l. cauetur ꝙ stipulatio sub cõditione cõcepta aio nouādi ita demū tollit precedentē actionē si existat stipulatiõis cõditio: alias aūt remanet prima actio. ĩ. de noua. l. quotiens. ꝛ insti. quib⁹ mo. tol. obli. §. qõ autē dixim⁹. Sed predicte stipulationis ɔditio nõ extitit: q: nõ apparuit opus iure factū: ideo non tollit primā actionē que pro opere demoliēdo dat̃. Ad huius cõfirmationē accedit ꝙ ad hoc vt nouatio fiat opȝ ex stipu. nouante saltē naturalē obligationē nasci. ĩ. de noua. l. j. sed ex p̄dicta satisdatiõe nulla oritur cum nõ sit purificata vt predictū est. ergo totū opus tolli dȝ maxime cū pars inferior sine supiori destrui nõ possit: vt. d. l. ꝛ interdum. ꝛ de excep. rei iudi. l. egi. Preterea recipiēs satisdat. sine ꝓtestatiõe iuris sui videt̃ fuisse in culpa. edificator autē qui edictū pretoris cõtēpsit fuit in dolo vt in regula iuris. nõ põt videri dolo carere. ꝛ sic dolus prepõderat culpe. s̄. ad le. aquil. l. itē si obstetrix. ¶ Itē ꝓ predicta opi. bene facit. ĩ. e. l. nõ solū. §. sciendū. A ɔtrario sensu vbi dr̄ ꝙ facta nūciatiõe is cui denūciatū est abstinere debet donec caueat. ergo si non abstinuit: nõ iure edificat. ꝛ ꝓ hoc eo. ti. l. pretor. §. ait pretor. Preterea supueniēs cā nõ excusat a pena precedētis delicti s̄. qõ vi aut clā. l. si alius. §. est ꝛ alia. in fi. §. ꝛ ad turpil. l. in senatus. §. si ꝓpter. ergo ꝓpter satisdationē nõ excusat̃ in eo ꝙ edificauit ante satisdationē. Pro hoc etiā bñ facit ꝙ hodie nõ fit nouatio nisi expresse agat̃. C. de noua. l. vl. ¶ In ɔriuȝ videt̃ q: delictū cõmissum in parte nõ extendit̃ ad aliā partē. s̄. de his quib. vt indi. l. rescriptū. ꝛ. l. hereð. ꝛ ad trebel. l. paulus rñ. Immo ꝙ plus est innocētia reperta in vna parte facit euitari penā imponendā ꝓ altera. s̄. de his qui. vt indi. l. eū qui. §. ꝓ parte. ꝛ ideo dr̄: sanctius est nocentē absoluere ꝙ̄ innocentē ɔdēnare. ĩ. de pe. l. absentē. ergo pars inferior iniuste edificata remanebit ꝓpter supiorē iuste edificatā. ¶ Iteȝ q: prestita satisda. pmittit̃ edificare. ĩ. e. l. de pupillo. §. si. ꝛ. d. l. nõ solū. §. sciendū. ꝛ. l. sciendū. vbi de hoc ꝑ Dy. ꝛ Alber. et l. ꝑtor. §. deinde. ꝛ. l. stipulatio. §. j. ergo ꝛ idē cõcedi videt̃ sine quo edificatū stare nõ posset. ar. s̄. de penu leg. l. nā qð. de seruitu. vrb. pred. l. si domus. ꝛ. l. eū debere. ꝛ si serui. vendi. l. ꝛ si forte. §. etiā. sed superior pars nõ põt stare sine inferiori. ḡ ꝛc. ¶ Item petēdo satisdationē vr̃ nūciator renūciare demolitioni. ar. s̄. de le. cõ. l. si fundus. §. elegāter. ꝛ. l. si per emptorē. §. post diē. ꝛ. C. de pac. inter empto. ꝛ vēdito. l. cõmissorie. ꝛ de iur̃ do. impetrañ. ij. cū si. Sed facta remissiõe nõ posset nunciator petere demolitionē: vt. ĩ. hac ea. l. §. deinde querit̃. ꝛ. s̄. de pac. l. iurisgētiū. §. si paciscar. ergo nec recepta satisdatiõe que ꝓ tacita remissione habet̃. facta em̄ remissiõe expressa vl' tacita agi nõ põt ex nūciatiõe: vt. ĩ. ea. l. si opus. ergo nec prestita satisdatiõe que habet̃ ꝓ tacita remissiõe: vt predictū est. Preterea sequens cautio tollit effectū inductū occasiõe cautiõis nõ prestite. ĩ. de custo. reo. l. ij. ꝛ. s̄. vt leg. nomi. ca. l. si pecunie. §. j. sed in casu in casu nostro effectus cautiõis nõ prestite erat ꝙ opus destrueret̃: vt di. l. pretor. ergo ille effectus sublatus est per cautionē postea prestitā. Preterea vbi precedit culpa debitoris rõne cuius ptinebat ad eū periculum rei in obligatione deducte: ꝛ ego stipulor abesse sub conditiõe: ꝛ res nõ reperit̃ extare: ꝛ in ɔditiõis euētum tollet̃ obligatio prima: q: culpa p̄cedens videt̃ in stipulatiõe remissa: ꝛ cū scða nõ cõmittit̃ q: res nõ reperit̃ extare in ɔditionis euētum: vt pȝ. ĩ. de noua. l. quotiēs. ṽ. vnde marcellus. ꝛ de sol'. l. qui decē. §. cū mihi stichū. ꝛ de ṽ. obli. l. scire debem⁹. §. fi. Sic dicā in ꝓposito: q: prima actio tollat̃ q: stipulando videtur precedens culpa remitti: ꝛ vitiū p̄cedens purgari: tñ scða nõ cõmittit̃ ꝓpter defectū iuris denūciatoris vt qð in p̄dictis. ll. operat̃ defect⁹ rei in euētū ɔditiõis: in qõne ꝓposita opetur defectus iuris ex parte nunciātis veritate inspecta. Ultimo ꝓ hac parte facit: q: dolus presumptus equipollet culpe: qð ptȝ: q: pro dolo nõ datur restitutio minori: sed ꝓ culpa: vt. s̄. de mino. l. auxiliū. §. in delictis. ꝛ. l. si ex cā. §. nunc videndū. ꝛ C. si aduersus delictū. l. j. ꝛ. ij. ꝛ tā ꝓ dolo p̄sumpto ꝙ̄ ꝓ culpa dat̃ restitutio: vt. d. l. si ex causa. §. si in cõmissum. ꝑ qð videt̃ edificator fuisse in dolo p̄sumpto nõ vero: q equipollet culpe vt dictū est. ꝛ nūciator silr̃ fuit in culpa recipiēdo satisdationē sine ꝓtestatiõe: vt p̄dictū est. ergo sunt in pari cā ꝛ ita melior dȝ esse cā edificātis q ɔuenit̃ ꝙ̄ nūciatoris q agit: vt. ĩ. de ṽ. ob. l. si seruū. §. sequit̃. de reg. iu. l. cū par. ꝛ de doli except. l. apud celsum. §. marcellus. Sol'o ₛm Ja. de are. q hāc qõnem disputauit ꝛ tenuit ꝙ opus destrui nõ debeat. ¶ Primo q: petitio demolitiõis locū hȝ ante cautionē nõ prestitā nõ post nisi ꝓnunciet̃ iniuste edificatū: vt. ĩ. eo. l. stipulatio. §. j. in fi. et §. hȝ autē. ¶ Scðo q: facta remissiõe tacite vel exp̄sse nõ põt ex nūciatione agi: vt dictū ꝛ ꝓbatū est. s̄. ¶ Tertio q: stipulādo opus demoliri: si appareat iniuste edificatū vr̃ nūciator remittere p̄cedēs delictū: vt. d. l. qui decē. de sol'. §. j. ꝛ dicta. l. quotiēs. ð noua. ṽ. vnde marcellus. Ad iura ꝛ argumēta cõtraria rñdet. ¶ Et primo ad primū ꝙ stipulatio sub ɔditiõe cõcepta nõ tollit p̄mā: nisi in ɔditiõis euētū. Et ad alia subsequētia de nouatiõe loquētia. dicit em̄ ꝙ verū est iure nouationis: sȝ hic tollit̃ rõne p̄sumpte remissiõis. sicut ergo in edificāte tacite dolus p̄sumit̃: vt dictū est: ita tacite ei⁹ remissio ꝑ receptionē satisdatiõis intelligit̃. Ad aliud qð dr̄ edificatorē eē in dolo nūciatorē in culpa: pȝ rñño ꝑ ea q dctā sunt. s̄. ꝙ est in dolo p̄sumpto q culpe equipollet. ꝛ sic ipe ꝛ nūciator sunt in pari cā. Ad. l. stipulatio. §. j. pȝ rñño: q: post cautionē receptā vr̃ tacite remissa nūciatio ꝛ demolitio. Ad alia ar. q̄ ɔcludūt de delicto partis ad totū rñdet verū esse: nisi sublatum esset delictuȝ ꝑ certā remissionē. sȝ sublato delicto tollit̃ pena: vt. l. scire debem⁹. §. si a fure. de ṽ. obli. Ad aliud qð dr̄ per sequēs factū nõ remitti culpam p̄cedentē dicit verū esse: nisi ꝑ satisdationē secutam videret̃ remissa culpa p̄cedens q: tūc secus: vt. d. l. quotiēs. ĩ. de noua. ꝛ. d. l. q decē. §. si stichuȝ. de sol'. Ad aliud rñdetur ꝙ vr̃ pars inferior iure haberi ꝑpt̃ tacitā remissionē: vt. ĩ. ea. l. de pupillo. §. si is cui. ꝛ. l. si opus. Ad alia ar. ex p̄dictis pȝ rñño: lȝ in ipsa qõne latius pateat. ꝛ incipit qð quidā edificauit turri. ꝛ ad eā recurrat̃: q: subtilis est in materia ista ꝛ multi ꝛ magni contrariū tenuerunt: q habebat partē inferiorē. Ipse tñ do. Ja. licet nõ sic late i additionib⁹ suis. ĩ. eo. l. ꝑtor. §. ait ꝑtor. tangit istā qõnē ꝛ distinguit. Aut recipiēs satisda. sciebat edificare spreta nūciatiõe: ꝛ tunc recipiēdo satis vr̃ in totū remisisse nūciationē vñ amplius audiri nõ debeat si petat opus destrui ar. l. cõmissorie. C. de pac. inter emp. ꝛ vēdi. ꝛ. s̄. de le. cõ. l. de lege. Si aūt ignorauit edificatū spreta nūciatione tūc nõ videat̃ remittere ius qð ignorabat sibi cõpetere. ar. s̄. de inoffi. te. l. mr̃. ꝛ. C. de iur. do. impetrā. l. ij. Qð intelligit si opus factū spreta nūciatiõe hēbat instar opis ꝛ faciē. non aūt si vnū vel aliū cremētū impositū fuerit: vt. ĩ. e. l. stipulatio. §. opus. dictuȝ fuit. s̄. e. l. ij. §. põt autē. Et p̄dicta opi. fuit do. Homoboni cremoñ. antiqui docto. q qõnē p̄dictā tetigit. ĩ. e. l. stipulatio. §. si qs. Hāc autē qõnē disputauit dñs Ray. M. cccxxiij. ꝛ incipit titio q domum edificauit. quā videas. Et p̄dicta faciunt ad antiquam qõnē ꝑ multos rotatā. si duo hēbāt turrim cõem ꝛ vnus eoꝝ cõmisit delictū ex quo pars sua destrui debebat ex forma statuti: vtrū tota debeat destrui vel nihil. q̄ qð ɔsueuit notari ꝑ docto. s̄. ɔmu. diui. l. is cū quo. ꝛ eam disputauit Ber. brix. in qõnibus suis. xxxij. q. q̄ incipit duo cõmunē domū. ꝛ in qõnibus antiquoꝝ doctoꝝ bonoñ. ꝛ icipit duo hēbāt turri cõem. tangit̃ ꝑ Arch. de penis. felicis. li. vj. in rosario. j. q. j. c. sacra. plenius de peni. di. j. §. sȝ ɔtinuo. in gl. ꝛ ꝑ eundē ꝛ ꝑ Cy. C. ex q. cau. irrogatur infamia. l. si seuerior. ꝛ dicet̃ ꝑ Dy. ĩ. ea. l. §. põt autē. ꝛ ꝑ Jaco. de are. ĩ. ti. j. l. si finita. §. ex hoc edicto. ꝛ tangit̃. ĩ. de aqua quoti. ꝛ esti. l. j. §. itē querit̃. Pro eius determinatiõe facit de aqua plu. arcē. l. supra iter. §. apud ferocē. ¶ Adhuc querit Dy. aliqs nūciauit titio nouū opus. titius abstinuit ꝑ annū metu nūciatiõis ab edificādo. anno elapso nulla habita remissiõe nec p̄stita satisdatiõe edificauit. nunciator petit qð factū est destrui. queritur an audiat̃: De hoc dic vt dicet̃. ĩ. e. l. §. itē nūciationē. ¶ Itē q̄rit vtrū ius supueniēs tollat effectum nūciatiõis p̄misse qñ nūciator hēbat ius nūciādi ab initio: ꝛ edificator nõ hēbat ius edificādi: vtputa q: p̄diū erat publicū ꝑ quo nūciabat̃ qð postea factū est edificantis post nunciationē. ¶ Et p̄mo arguit ꝙ tollat̃ q: facili⁹ tollit̃ ius excipiēdi ꝙ̄ ius agēdi: vt. s̄. si qs cau. l. q autē. sȝ ius agēdi postea quesitū videt̃ ꝑdesse: vt. s̄. de iudi. l. nõ põt. ꝛ ibi in glo. ꝛ. s̄. de peti. here. l. iiij. ꝛ. l. itē vidēdum. ꝛ. l. se. de inoffi. testa. l. si non mortis. ꝛ de pig. act. l. si rem. §. fi. ꝛ ibi in glos. Si ergo ius supueniēs inducit cõdēnationē: vt dictis. ll. multo fortius ɔdēnatiõis exclusionē. ¶ In ɔriū allegat. ĩ. de aqua quoti. ꝛ esti. l. j. §. si fundū. ꝛ de act. ꝛ obli. l. quecūqȝ. ¶ Primam approbat ꝛ dicit effectū nūciationis tolli: vt. ĩ. hac ea. l.

§.vñ querit. ꝛ.§.nũciatio. v. ꝙ si in mari. ꝛ ad hoc.ꝭ.de aqua plu.arcẽ.l.atbeius.in fi.ꝛ.C.de iu.l.j.Dy.Ad h facit qd no.ꝑ eũdẽ Dy.ꝭ.de excep.rei iudi.l. ꝛ an eadẽ.§.actiões.v.itẽ quere qd si ꝓposui.vbi de hoc latissime not. ꝛ de hoc.ꝭ.ea.l.§.itẽ nunciationẽ.¶ Itẽ qrit nunqd minor restituat̃ ꝯtra vigorẽ hui⁹ edicti si edificet ſpreta nũciatiõe.gl.ꝭ.ea.l.§.itẽ nũciatio. vbi de hoc dicit ꝙ aduersus impẽsam sic nõ aduersus patiẽtiã. Ipse autẽ dicit aut apparet minorẽ habuisse ius edificãdi:aut nõ. Primo casu restituit̃ vt op⁹ remaneat ꝛ nõ tollat̃. Scdo casu vera sit opi.gl.vt restituat̃ aduersus expẽsam nõ aduersus patientiã. Dy. Alij dicũt:aut nõ erat doli capax: ꝛ tunc indistincte restituat̃. Aut erat doli capax:ꝛ tunc nõ:qꝛ facere ꝯtra denũciationẽ ꝛ edictũ ꝑtoris est delictũ: vt.s̃.de dona.inter vi.ꝛ vxo.l.iij.§.j.ꝛ.ꝭ.de re.iu.l.nõ vr̃ dolo carere. ſꝫ in delictis nõ dat̃ restitutio:vt.s̃.de mino.auxiliũ.§.in delictis.cũ si. Sed ꝯtra hoc facit qꝛ talis dolus vr̃ magis ꝓsumptus ꝙ̃ verus ꝯ̃ quẽ dolũ dat̃ restitutio. vt.s̃.de mino.l.si ex causa.§.si in cõmissum.ꝛ dixi.s̃.in qõne turris.dñi Ja.d are. v.vlt.ꝑ hac parte. Ultimo ex scdo rñ.s.ex v.deinde remittit̃. colligit Ja.d ra.ar.ꝙ si aliqs ꝯfiteatur se absolutũ ab excõicatõe nõ ꝓpt h fateri videat̃ se excõicatũ.qꝛ sicut pt tenere remissio lꝫ nõ teneat nũciatio qꝛ nũciatio fuit inualida:vt.d.§. deinde.sic põt tenere absolutio licet excõicatio fuerit inualida.¶ Ipse tñ tenet cõtrariũ.ar.l.iul.s̃.de diuoꝛ.ꝭ.de v.obli. li.x.vbi de hoc dixi. Et ad v.deinde. dicit respõderi posse vt ex glo.colligit̃.Ja.de ra. Hãc etiã opi.tenẽt canoniste ꝙ petens absolutionẽ ab excõicatiõe tacite fateat̃ se excõicatum extra de elec.c.venerabilẽ.cum ibi nota. Et ad hoc bene facit C.de re iudi.l.ad solutionẽ.vbi de hoc dixi.

Hoc autẽ edictũ. Casus summari⁹ vſqꝫ ad §.nũciatio.ꝑ ope inchoato ꝛ nõ ꝑfecto hꝫ locũ hoc edictũ.ꝑ ope autẽ ꝑfecto recurrendũ est ad alia interdicta.h.di.Dy. Ibi: futura opa.intelligẽ opa q̃ sunt futura ꝑ cõsummationẽ.nã ex impositiõe forme q̃ ex ꝯsummatione cõtingit:opus fieri dr̃ seu factũ esse:vt.s̃.ad le.fal.l.si is ꝑ quadringẽta.§.quedã.ita ꝙ iã istõ opus vtputa domus possit haberi in vsu:vt.s̃.de auro ꝛ arg.le.l.qntus. §.cui.ꝛ.ꝭ.de v.si.l.edificia.§.ꝑfecisse.ante ergo ꝙ̃ talis forma imponat̃ opus dr̃ futurũ licꝫ fieri ceptũ.C.ad fil.l.cũ ad fillelianũ.in fi.de emẽda.iusti.codi.in ꝑnc.ꝛ.ꝭ.de ꝑeto.stip.l.ij.§.j. Nisi em̃ sic exponeret̃ innueret lr̃a nũciationẽ locum hr̃e tm̃ ad opa nõdũ cepta qd falsum est:vt.ꝭ.eo.l.nõ solũ.§.q opas. Uel dic aduersus futura opa.i.aduersus id qd in ope est futurũ. Nõ preterita.i.nõ aduersus.i.qd in ope est ꝑteritũ:vt.ꝭ. eo.l.nõ solũ.§.j.Jaco.de are. Ibi:ne fiant.i.ne ꝑficiant̃ vel in ope ꝓcedat̃.ita nõ loci facies mutet̃:vt.ꝭ.ea.l.§.opus nouuꝫ. Ibi nã si qd opis.i.nã si opus.nã d ꝑfecto dicit Ac. Tu tene lr̃am ꝓprie ꝛ dic:si qd.i.si aliquid.Dy. Et dic ꝙ est rõ quare hoc editũ locũ nõ hꝫ aduersus preterita opa.vel dic nã.ꝑ certe.Dy. Ibi:fuerit factũ ante nũciationẽ.Dy.nõ dꝫ demoliri ſꝫ agendũ erit alia via puta negatoria. Ibi: seruitutẽ vel qd vi aut clã.si erat dñs loci.Dy. Ibi:ꝛ qd in flumine.repete et erit trãseundũ ad interdictũ qd est inuẽtũ de eo qd in flumine ꝛc.Dy. Ibi restituet̃.i.destruet̃ etiã nulla nũciatiõe precedẽte.Dy.¶ Expeditis textualib⁹ primo op.de.§.nõnulli.ꝭ.e. l.ꝑtoꝛ.Sol.vt in gl.ꝛ dic differre inter hoc interdictũ ꝛ iterdictum qd vi aut clã.¶ Scdo op.de.l.de pupillo.§.si qs ipsi. ꝭ.e.Dic ꝙ illud opat̃ preambula ꝑ testamẽto q̃ facit nunciationẽ retrotrahi:vt ibi dr̃.¶ Tertio op.generalr̃ ꝙ istud edictũ nunq̃ possit habere locũ:cũ iterdictũ qd vi aut clã semp cõpetat qñ istud:ꝛ etiã sit latius isto:vt.ꝭ.qd vi aut clã.l.vim facit.§.fi.ꝛ.l.si ali⁹.§.ait iul.ꝛ istud edictũ nõ hꝫ locũ si superest aliud auxiliũ:vt.ꝭ.e.l.i⁹.ꝓuĩciali.§.j. Sꝫ dic ꝙ vi aut clam est auxiliũ gñale:ꝛ gñale nunq̃ excludit speciale ad idẽ ꝓditũ etiã si illõ speciale sit tale qd ꝓhibeat̃ cũ alio ꝯcurrere: vt pꝫ in actiõe de dolo q̃ ꝓhibet̃ dari cũ alio:vt.s̃.de dolo.l.j.§.idẽ põpo.ꝛ tñ certi ꝯdictio generalis nõ excludit eã vt ibidẽ:nec cõdictio indebiti eã excludit cũ sit generalis: vt.e.ti.l.si legatarius.ꝛ ibi no.nec cõdictio incerti: vt.ꝭ.de furt.l.falsus.§.si qs nihil.ꝛ ibi in glo. Lex ergo ꝯtraria loquit̃ de vno auxilio speciali de iure cõi qd tollit aliud speciale. gñale autẽ nõ tollit speciale:vt dictũ est.ꝛ ita loquit̃ hic.¶ Sꝫ ad istud oppo. certũ est ꝙ vbicũqꝫ aliqs edificat aut in meo:ꝛ hꝫ locũ negatoria. Aut in suo ꝯtra mihi debitã seruitutẽ:ꝛ hꝫ locũ ꝯfessoria:vt.s̃.de ser.vrba.pred.l.inter seruitutes.ꝛ si serui.ven.l.ꝛ si forte.§.sciẽdum. ꝛ tñ cõfessoria ꝛ negatoria sunt speciales actiões:ꝛ sic nõ ꝓcedit qd dictũ est. Rñdeo.gl.multe remittunt̃ ad id qd no.ꝭ.ti.j.l.trebatius. Sed nihil est. Unde dicendum est ꝙ cõfessoria ꝛ negatoria nõ dant̃ ad hoc vt op⁹ precise tollat̃:sed ad interesse tm̃ si nõ tollat̃:vt.ꝭ.hac ea.l.§.fin. Sed hoc edictũ expellit edificantẽ precise tollẽ:vt.ꝭ.e.l.stipulatio.§.siue autẽ.ꝛ.§.fi.ꝛ ita est falsa scda opi.gl.que est in di. l.in ꝓuinciali.vbi de hoc satis dixi. Preterea agẽdo ꝯfessoria nihil ꝯsequit̃:nisi ꝓbata seruitute sibi debita:ꝛ in negatoria rẽ suã esse ꝛ liberã:vt.s̃.si ser.ven.l.loci.§.cõpetit.ꝛ.l.si qs diuturno. Hic autẽ ꝓbata sola nũciatiõe ꝛ eius contẽptu cõsequit̃ operis demolitionẽ:vt.s̃.hac.l.in prin.ꝛ.ꝭ.eo.l.pretoꝛ. in princi. ꝛ.§.j. Nõ est ergo vera opi.que no.in.d.l.trebatius. ꝭ.ti.j.¶ Itẽ op.ꝙ cũ hoc edictum sit ſpãle ꝛ qd vi aut clã generale nõ vr̃ ꝙ illud possit intentari eo casu quo istud: qꝛ generi ꝑ speciẽ derogat̃:vt.ꝭ.de reg.iu.in toto.ꝛ ex eo.c.generi. li.vj.¶ Sed dic vtrũqꝫ esse generale ꝑ operib⁹ post ꝓhibitionẽ factis.ꝛ id vnũ aliud nõ excludit: immo ꝯcurrũt vt est videre in cõdictione certi generali ꝛ sine cã:vt not.in.l.j.s̃.de condi.sine cã.¶ Sꝫ negari nõ põt quin qd vi aut clã generalius sit:qꝛ ꝛ ꝑ illis operib⁹ datur:in quib⁹ nunciatio nõ precessit:vt hic apparet.¶ Sed ex hoc ad hoc oppo. ꝛ videt̃ ꝙ hoc edictũ habeat̃ loco speciei:cum sit min⁹ generale ꝙ̃ illud qd vi aut clã: ꝛ quotiens sunt duo generalia quoꝝ vnus est minus generale:illud habet̃ loco speciei: ꝛ magis generale loco generis:vt.s̃.de pecu.le.l.seruo manumisso. ꝛ de fundo instru.l.querit̃.§.pe.ꝛ fi. Sꝫ dic ꝙ vnũ.s.minus generale nõ est pars alterius magis generalis.¶ Itẽ op.qꝛ vr̃ hoc edictũ dari ẽt vbi nunciatio nõ ꝓcessit vt.ꝭ.e.l.de pupillo.§.si qs ipsi ꝑtoꝛi.Sꝫ dic vt hic in gl.no.Dy.qꝛ ibi ꝓcessit nũciatio.i. id qd nũciatiõis habuit effectũ.Old. In.gl.j.si qd op⁹.nã de ꝑfecto dicit.imo ꝛ de imꝑfecto quãtũ ad eã partẽ opis q̃ denunciationẽ ꝓcessit:vt.ꝭ.e.l.nõ solũ.§.j.ꝛ.§.ſꝫ vt ꝓbari.Old. In gl.nõ ergo cõcurrit.ibi cũ illo.s.qd vi aut clã.Dy. In ea. gl.ibi.§.nõnulli.ꝛ.ꝭ.qd vi aut clã.l.si alius.§.ait iul.Ol. Ibi si alius.§.ij.immo.d.§.ait iul.Ol. Uel dic ꝙ in.§.nõnulli.loquit̃ de interdicto de opis noui nũciatiõe: qd ꝯcurrit cũ illo qd vi aut clã vt ibi.hic autẽ loqtur de edicto qd nõ cõcurrit cũ illo vt hic. Drĩa autẽ inter hoc edictũ ꝛ interdictũ no.ꝭ.e. l.ꝑtoꝛ.§.j.Ja.de ra. In ea.gl.ibi semp.§.hoc interdictũ. ꝛ de aqua plu.ar.l.atbeius.Ol. Ibi.§.ſꝫ ꝛ si qs.vel dic ꝙ quãtuꝫ ad h nõ differũt:vt.d.l.de pupillo.§.si qs forte.ꝛ vide qd no. d.§.nũciationẽ.Ol.lꝫ ꝯm Ja.de are.approbat̃ qd hic dr̃.Ja. Sed quaten⁹ hic dicit̃ exigi nunciationẽ fieri in ope qꝛ licet nunciatio debeat fieri in ope:tñ si non fiat iure ꝑñti:si postea edificatum est tenet̃ edificãs ꝛ vr̃ valere ex eo tꝑe ex quo potuit peruenire edificãs ad opus ne vltra ꝓcederet:vt.d.l.de pupillo.§.nũciationẽ.ꝛ.§.si qs forte.Dy. In ea.gl.ibi fieret clã.etiã si non vi:vt.ꝭ.qd vi aut clã.l.is qui in puteum.§.hoc interdictũ.Oldr. Sunt ꝛ alie drĩe:vt.ꝭ.e.§.hoc autẽ. Ibi hic nõ.cũ requirat̃ nunciationẽ ꝓcedere vt hic que facit edificantẽ videri vi edificare:vt.ꝭ.qd vi aut clam.l.j.§.quid sit vi.ꝛ.§. sed ꝛ si qs ꝯtra testationẽ.Ol. In eadẽ glo.ibi futura opa.ex ea parte ex qua est ꝓhibitoriũ.Oldr. In eadẽ glos.in fi.qꝛ est restitutoriũ tantũ:vt.ꝭ.qd vi aut clã.l.j.in prin.ꝛ.§.j. Et alias drĩas dic vt no.ꝭ.hac ea.l.§.hoc autẽ edictum.Dy. In glos. al's deficit alio in fi.ibi fuisse dicetur.quidam habent plus in ista glo.ſꝫ nõ debet esse qꝛ nõ est in petijs.Ol. In glo.repete. ibi ex scdo capite.dic.s.restitutoria.nã primũ est ꝓhibitoriuꝫ. tamẽ interdictuꝫ ne quid in loco publico nõ hꝫ caput restitutorium nisi ꝑ eo ꝙ fit in via publica:vt.ꝭ.ne qd in loco publico.l.j.§.si qs neminẽ.ꝛ.§.pretoꝛ ait.Dy. In glos.quolibet in suo casu.vt.d.§.ait iul.ꝭ.qd vi aut clam.l.si alius.Dy. Ibi.l. vim facit.§.fi.hoc est verum si opus fiat vi vel clã.aliter non hꝫ locũ interdictum qd vi aut clã:vt.ꝭ.qd vi aut clã.l.j.in ꝑn. ꝛ.§.j.ꝛ.l.vim facit.ꝛ.l.aut qui aliter.§.si qs seru⁹.Ja.de are. Ibi ꝛ hoc.s.ꝙ nõ possit agi hoc interdicto ꝛ ꝙ illis ſpãlibus sit agendũ.Ol. In fi.vt dicto.§.ait iul'.Old.

1 ☞ Cõcessum semel ꝑ edictũ nõ est ꝑ singula cõcedendum.

Nunciatio. Nec pretoris aditio nec vt ꝓprio nomine fiat nũciatio nec dies iuridica nec aduersarij ꝑsentia sũnt necessaria ad opis noui nũciationẽ.h.d.¶ No.ꝙ semel ꝑ edictũ ꝯcessuꝫ est† nõ ẽ ꝑ singula

1 ꝯcedendũ.s̃.de cõdi.insti.l.que sub ꝯditiõe.ꝛ in aut. de here. ꝛ fal.in ꝑn.¶ Itẽ no.aliqd valere ita factũ absente pretoꝛe: sicut eo presente vel licẽtiã ꝯcedente:vt.s̃.de edẽ.l.j.§.edere. ¶ Sꝫ qd si nunciare volẽs adiuit pretorẽ petẽs vt ꝓhiberet extructionẽ talis opis:ipse autẽ ꝑtoꝛ cõmisit ei vt ex sua pte inhibeat op⁹ fieri ꝛ ipse inhibuit:nũqd dicet̃ hec nũciatio facta ꝑ pretorẽ? Ar.ꝙ nõ:qꝛ i re sua qs autoꝛ fieri nõ põt:vt.s̃. de auto.tuto.l.j.ꝛ.l.qd dicimus.ꝛ.l.fi.¶ Sed ꝯ̃ credo nam ꝛ missio in

missio in pos. fieri dz p iudicē dato nuncio q mittat: vt. s. vt in pos. leg. l. is. cui. §. missus. ⁊ tamē iudex pōt dare licentiā ipsi mittēdo veniēdi in ipsam possessionē vt sic vt nūcius habeat̄ siue vices nūcij in sua re gerat: vt. C. solu. ma. l. dotis act. ⁊ vt nemini liceat signū iprimere. in rubrica. ⁊. l. j. ⁊ innuit hec lr̄a et. j. eo. si opus. Et p hoc bene facit. s. de testa. l. ad testiū. §. si ab ipso. vbi nō attendit̄ cuius sit sigillū quo signat̄ testm̄: sed solū cuius noīe signat̄. sic ⁊ hic iste facit vt nūcius iudicis: nō vt ipse: vt. s. de adop. l. si pater. §. q duos. ille em̄ facit ex cui⁹ potestate siue mādato fit. C. d iudi. l. aptissimi. qd̄ cuiusqȝ vni. l. itē eo⁊. §. si decuriones. de leg. ij. vnū ex fa. ij. rn̄. ⁊. C. d vete. iure enucl. l. j. ij. col. ibi oīa merito ⁊c. De hoc vide. j. ti. px. l. si finita. §. iul. in materia primi decreti. v. itē quero nunqd is in cui⁹ fauorē. ¶ Sed nunqd sicut sine pretore pōt nunciare ita sua autoritate pōt op⁹ destruere: R̄ndeo. distingue. Aut possidet in edificatū: aut nō. Primo casu pōt: vt. s. ad le. aql. l. quēadmodū. ij. rn̄. j. qd̄ vi aut clā. l. si vicē. §. si ad ianuā. ⁊. C. nemini licere signū imprimere. l. j. ⁊. s. de serui. vrba. pre. l. sed si inter me. ibi aut rē perdere. C. qd̄ cū eo q in aliena ptāte. l. si seruus. j. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. vi possidere. ⁊ 3cor. ibi gl. ⁊ ar. j. eo. l. de pupillo. §. meminisse. v. ⁊ si forte. Nec ob. s. de reli. et sump. fune. l. ossa. in prin. vbi dicit̄ q ossa illata in locū quem possideo nō possum mea autoritate tollere: qꝛ speciale est ar. eo. ti. l. sunt psone. Scd̄o casu qñ nō possideo nō possuȝ ppria autoritate tollere. Ja. de are. qꝛ nō licet mihi ius dicere: vt. s. qd̄ metus cau. l. extat. In glo. qꝛ iactu. ibi sed ibi solues. qꝛ in actu nūciandi nō est opus adiri vt hic. sed in executiōe nunciatiōis sic vt ibi. Uel dic latius. Aut edificatur in solo a me possesso ⁊ tunc nec in actu nūciandi nec nūciatiōis facte per lapilli iactū nō simplici verbo executiōe est opus adiri preto rem: qꝛ edificatū possum tollere autoritate mea: vt' di. l. quēadmodum. §. j. ij. rn̄. s. ad le. aquil. cū cōco⁊. s. prima additiōe ad hoc allegatis. Aut edificat̄ in solo possesso ab alio: ⁊ tunc in ipsa nunciatiōe seu nunciādi actu nō est opus adiri preto rem vt hic. sȝ in executiōe nūciationis sic: vt in. §. qui nūciat. illa rōne qꝛ nō liceat mea autoritate tollere: vt. d. §. j. j. rn̄. in. l. quēadmodū. s. ad le. aquil. Dy. Sed certe immo videt̄ distinguendū vtrum velim destruere icōtinēti vel ex interuallo: vt s. de vi ⁊ vi arma. l. iij. §. cum igitur. ⁊. C. vnde vi. l. j. Sed ille loquuntur in vi expulsiua per quam priuor possessione: hic in inquietatiua quare cessant contraria.

1 ☞ Citatio facta die feriato vt quis cōpareat die iuridico an valeat.

Item nunciationem.

Item nūciatio oīb⁹ dieb⁹. ibi pcedit cū effectu ex tpe notitie ⁊ facultatis phibendi fabros ne pcedat̄ in ope. Dy. Et sic nō ob. j. eo. l. de pupillo. §. si qs forte. ¶ Sȝ pone q is cui facta est nūciatio petit remissionē nūciationis vel qꝛ ius suū statim vult pbare vel statim satisdat̄. offerre. ille aūt q nūciauit dicit de hoc nō posse cognosci dieb⁹ feriatis: nūqd exceptio feria⁊ obstabit petēti remissionē: Et vr̄ primo q sic: qꝛ certi spāles casus sunt qbus cognosci pōt tpe feriato numerati. s. de fer. l. j. ⁊. ij. ⁊ ex̄ de fer. c. vlt. sȝ iste nō est d illis. ergo ⁊c. Talis modus arguēdi colligit̄. s. de his q sunt sui vel alie. iur. l. patre furioso. ⁊. j. de act. ⁊ ob. l. obligationū fere. §. placet. Sȝ 𝔠 puto vt nō obstet exceptio sȝ bene possit cognosci. nā sicut tuto⁊ oī die dat̄: ita dati excusatio oī die pponit̄ ⁊ admittit̄: vt. s. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. nec mādante. §. tuto⁊ dari. ⁊ de fer. l. ij. ¶ Itē remissionē petens partibus fungit̄ defensoris: vt. j. eo. l. de pupillo. §. q remissionē. ⁊ ar. j. de pri. cre. l. si pupillus. §. j. ergo fauorabilior esse dz ipso nūciante. ar. j. de re. iu. l. fauorabiliores. Satis em̄ esset absurdū q actore nūciante siue ipugnāte reo defensionis copia denegaret̄: vt ex̄ d excep. c. cū iter. M. priorē. ¶ Itē ex hoc q 3cedit̄ nunciationē fieri tpe feriato: videt̄ concedi fieri oīa depēdentia ex eadē. ar. s. de iurisdi. om. iudi. l. ij. ⁊ de pcur. l. ad rē. ⁊. l. ad legatū. ¶ Itē rō equalitatis iudicio⁊ h suadet. C. de fructi. ⁊ lit. expēsis. l. fi. cū 3co⁊. ¶ Itē qꝛ vtrūqȝ ex eodē edicto pcedit. vt. s. ea. l. j. rn̄. qd̄ ergo de vno d ⁊ de reliquo. ar. C. de di. rescri. l. j. ⁊ in aut. vt liceat matri ⁊ auie. §. j. ex̄ de 3stit. c. trāslato. ⁊ ar. optimū. s. de euic. l. mino⁊. in fi. pme partis. l. ¶ Sȝ qd si oblata satisda. nūciato⁊ vult pbare piudiciū iuris sui fm formā. l. C. de edifi. pua. l. fi. al's est. l. vnica. de op. no. nun. ex̄ de opis no. nū. c. fi. nunqd audiet̄ etiā tpe feriato inuito aduersario: Ar. q sic qꝛ cū pcedētia 3cedunt̄ et seqntia: vt. s. de pcur. l. ad rē. ⁊. l. ad legatū. ⁊ cōia pdio⁊. l. refectionis. §. j. ⁊ maxime si fiat nūciatio ex causa dāni infecti q̄ celeritatē desiderat: vt. j. ea. l. §. nūciamus. ⁊ de dam. infec. l. j. Ja. de ar. Odo. distinguit. Aut iste cui denūciatū est fecerat magnū apparatū ad opus faciendū: puta qꝛ parauerat multa cemēta ⁊ alia ex qbus multū dānificaret̄: ⁊ tūc petēdo remissionē audiat̄ etiā tpe feriato cū periculū sit in mora: vt. s. de fer. l. solet. de arbi. l. pōpo. §. fi. de admi. tu. l. tuto⁊ q repto riū. ⁊ de offi. pcosul. l. j. §. sane. Aut nullum apparatū fecit ⁊ nullū periculū est in mora: ⁊ tūc nō audiat̄ die feriato p iura ad hoc adducta. Et ad hoc facit qd̄ al's d q die feriata pōt appellari appellatiōis tn̄ cā exerceri nō pōt: vt. C. de fer. l. j. ⁊ de tpe ap. l. ij. §. pe. Odo. ¶ Sȝ pone q aliqs nūciauit nouū opus edificāti. edificato⁊ abstinuit p annū deinde fecit opus spreta nūciatiōe nō pstita satisda. nec facta remissiōe. nūciato⁊ vult mō agere 3tra ipsum ex vigore predicte nūciatiōis. querit̄ vtrū possit: ¶ Et pmo vr̄ q nō: qꝛ simplex phibitio nō durat vltra impiū: vt. j. d pe. l. fi. ¶ Preterea vbi ius pto riū inuētū est 𝔠 ius ciuile vel cōe dz tps limitari: vt est videre in actiōe quāto minoris ⁊ in rescissoria: vt. j. de act. ⁊ ob. l. in honorarijs. §. sȝ cū rescissa. ita ⁊ hic. ¶ In 𝔠rium vr̄ q lex dicit h interdictū esse perpetuū ⁊ ppetuo dari: vt. j. e. l. pto⁊. §. hoc interdictū. ¶ Itē vr̄ casus intelligere text. put gl. intelligit q̄ incipit: p nouā. q effectus nūciationis duret etiā post annū: vt. d. l. fi. C. de edifi. priua. ⁊ ita fuit padue terminatum vbi hec qd̄ fuit disputata. ⁊ plene dixi. d. l. fi. ¶ Itē q sit perpetuū pbo sic. istud iterdictū dat̄ in locū stipulatiōis de ope demolliēdo q̄ debuit interponi: vt. j. e. l. stipulatio. sȝ stipul'o daret̄ ppetuo. g̃ seqt̄ q istud edictū sit ppetuū vt. s. si qs cau. l. si eū. §. q iniuriarū. ¶ Preterea actio in factū q̄ dat̄ in locū stipulatiōis dat̄ per petuo: vt. j. de dā. infec. l. si qs missum. §. actio. ¶ Ulteri⁹ q̄rit̄ an ius supueniēs tollat effectū nūciationis pmisse. ⁊ hoc qñ nūciato⁊ hēbat ius nūciādi ab initio: ⁊ edificato⁊ nō hēbat ius edificandi: vtputa qꝛ pdiū publicū factū ē edificātis post nūciationē. ¶ Et pmo vr̄ q nūciatio tollat̄ qꝛ facili⁹ acqrit̄ ius accipiēdi q̄ ius agēdi siue exigēdi. qd̄ pȝ qꝛ facili⁹ absoluit̄ reus ex iure nouo sibi cōpetēti q̄ dānet̄ ex iure nouo cōpetēte actori post lit. 3te. vt pȝ. s. de iudi. l. nō pt. ⁊ si qs caut. l. q autē. sȝ. l. dicit si cepi agere 𝔠 te tpe quo nō possidebas postea cepisti possidere cōdēnari debes: vt. s. de peti. hē. l. iiij. ⁊. l. itē videndū. ⁊. l. se. ⁊ de inoffi. testō. l. si nō mortis. ex quo 3cludit̄ q si ius supueniēs inducit 3dēnationē: multofortius cōdēnatōis exclusionē. Ecōtra q nō tollat̄ pter ius supueniēs vt pȝ in interdicto de aqua quoti. ⁊ esti. vt. j. de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. §. si fund⁹. ⁊ de act. ⁊ ob. l. q̄cūqȝ. et id videt̄ q istud ius psonale nō tollit̄. Sȝ tn̄ dico q tollit̄ ⁊ q denūciatio nullū hȝ effectū p id qd̄ d. j. e. l. §. pōt autē. v. vn̄ querit̄ apud marcellū. Et de hoc ēt dixi. s. in pn̄. hui⁹. l. v. itē querit̄ vtrū ius supueniēs. Dy. ¶ Allegat̄ etiā iste. §. ad
1 qōnē vulgarē. si pto⁊ vel nunci⁹ † citauerit aliquē die feriato vt cōpareat die iuridico an valeat: Et vr̄ q nō. ar. C. de epis. ⁊ cle. l. cū clericis. ⁊. l. oēs q vbiqȝ. et. C. de exhi. reis. l. neminē. ex quib⁹ colligit̄ citationē eē actū iudiciariū imo est initiū iudicij: vt insti. de pena te. litig. §. fi. cū ergo sit actus iudiciari⁹ ⁊ initiū iudicij die feriato nō pōt exerceri: vt. C. de fer. l. dies festos. vbi vr̄ expressum. ibi ptoris horrida vox ⁊c. Ja. de are. cū sequacib⁹ distinguit vtrū sit dies feriata in honorē dei: et tunc nō valeat qꝛ eis renunciari nō pōt: vt. C. de ferijs. l. oēs dies. ⁊ ibi no. ⁊. s. de ferijs. l. si feriatis. ⁊ de arbi. l. si de meis. secus si ob necessitatē hoium vt eisdē. ll. no. tunc em̄ dicūt valere qꝛ cōfertur in tps iuridicū. ar. s. de dona. inter virū ⁊ vx. l. qꝛ in id tps. ⁊ de heredi. insti. l. in tēpus. Consuetudo tamen indistincte admittit talē modū citādi: vt plene dixi. d. l. dies festos. ¶ Itē colligit Ja. de are. ex his v̄bis oīb⁹ dieb⁹ q dictio oīs aut 3iūgit̄ pterito aut futuro. Si pterito vbi gr̄a: oēs fuerūt in tali opiniōe vel oēs fuerunt in tali cōcordia intelligit̄ ⁊ restringit̄ ad eos q psentes fuerunt: vt. s. qui sat. cogā. l. inter oēs. de vsufru. l. §. fi. ⁊ ad le. aquil. l. scientiā. §. qui cum aliter. Si futuro. Aut p hoc fit noua cōcessio forte priuilegij vel iuris: vt si dicat̄ oēs qui sunt in estimo seu talia in libris cētum possint habere tale officium. vel si diceretur quilibet qui est in estimo tūc restringit̄ ad idoneos: vt. j. eo. l. in puinciali. in fi. cū. l. se. de mune. ⁊ ho. l. vt gradatim. §. ⁊ si lege. ⁊. C. de sa. san. eccle. l. j. Aut fit iā liciti progatio pone exēplū. statuto cauet̄ q oēs possint de publico crimine accusare: qd̄ et pri⁹ p. l. licebat: vt. j. de pu. iudi. l. j. vn̄ vt statutū addat aliqd legi: verbū oēs late accipiet̄ ⁊ interpretabitur: vt hic. ⁊. s. de tuto. ⁊ cura. datis ab his. l. ius dandi. ⁊. l. nec mandāte. §. pe. Jaco. Et de significato huius dictiōis oēs notaui in alphabeto. j. de ver. sig. littera. O. dictiōe oēs. ¶ Ibi aduersus absentes. i. in piudiciū absentium ab ope cum in ipso ope dz fie

ri nunciatio: vt. ĩ. de pupillo. §. nunciationẽ. Et ꝙ dicit inuitos expone .i. in preiudiciũ ignorantiũ: vt furiosoꝝ et similiũ. ⁊ intellige ꝓcedit. s. quo ad patientiã: que patiẽtia vt prestetur ꝓcedit ex actu rei: vel iõ ꝗ ex nũciatione res afficit: vt ĩ. eo. l. pe. ⁊ l. operis. ⁊ l. se. non autẽ ꝓcedit vt teneant ad impẽsas: nisi ex quo sciuerũt ⁊ ꝓhibere potuerũt cũ hec sit pena cõtumacis ⁊ nõ obediẽtis denunciationi: vt. ĩ. eo. l. pe. q̃ non debet imponi ignoranti vel infanti. ar. ĩ. de act. ⁊ obli. l. ex maleficijs. ⁊ C. de tabula. l. generali. lib. x. Sed ad impensam dꝫ teneri qui spreta nũciatione ꝓcessit in ope. ĩ. qd vi aut clam. l. si is qui in puteum. §. si tutoris. s̃. si quis ius dicen. nõ obtẽ. l. j. §. si tutor. de tributo. l. iij. §. fi. de reg. iur. l. neq; interdicto. et. C. de nõ nume. pecu. auf. cõtra qui ꝓpriam. Jaco. Jn glo. etiã feriatis. ibi quis dubitat. quasi dicat nullus. ⁊ ideo frustra de his dicer. ar. s̃. ad carbo. l. qd labeo. Jac. Jbi. §. sexaginta. ⁊ est ratio huius. §. ꝗ opus põt fieri die feriata: ſꝫ ope perfecto perderet bñficium ⁊ vtilitas huius edicti qd nõ habet locũ circa opera perfecta: vt. s̃. ea. l. §. j. Et ideo cum hic sit periculũ in mora. s. ne per cõsummationẽ operis perderet bñficium nũciatiõis: etiam die feriata possit fieri. vt. s̃. de fer. l. j. ⁊ l. solent. ⁊ de arbi. si de meis. ⁊ extra de ferijs. c. vlti. Qd intellige de fer. nõ in honorẽ dei inductis: ꝗ talibus renũciari non põt: vt prediri. de quo tamẽ plene diri. d. l. dies festos. Põt esse ⁊ alia ratio ꝗ ista nũciatio non requirit cause cognitionẽ: vt hic not. in glo. Ad qd facit qd dicit ꝙ iudex non potest aliqd facere in aliena diocesi seu territorio qd exigat cause cognitionẽ: sed ea que nõ desiderant cause cognitionẽ sic: vt no. extra de offi. deleg. c. nouit. in gl. que incipit. ex hoc ptꝫ. Jn ea. glo. in fi. dic vt ibi not. Uel dic ꝙ ibi erat actus iudiciarius hic secus. Uel hic speciale: vt die feriata nunciari possit nouum opus. ⁊ ratio specialitatis est illa quã. s̃. diri. Uel ßm Jac. de bel. dic die feriata ad iudicẽ quis ire non cõpellitur nec nunciatio fieri: vt is cui nũciat ad iudicẽ ire cõpellit vt ibi: al's sic vt hic. Uel dic ꝙ si mora est periculũ allatura tunc potest: vt hic ⁊ di. l. ⁊ §. fin. ⁊ l. ij. de fer. al's non: vt ibi. Uel distingue inter ferias in honorẽ dei: ⁊ alias vt prediri. Uel dic ꝙ sine pretore potest: vt hic. al's non vt ibi. ⁊ quelibet solutio bona ßm ipsum Ja. Jn glo. quoꝝ nomine in fi. qd intellige: vt ibi not. ⁊ ĩ. e. l. de pupillo. §. si quis forte. Dy. Jn glo. sed nunqd minor in fi. s. solam sine impensa. Dyn. Quasi dicat aut apparet minorẽ habuisse ius edificãdi: puta ꝗ edificauit in suo: licet spreta nũciatione. Aut apparet eũ nõ habuisse ius edificãdi: puta ꝗ edificauit in solo alieno. Primo casu minor restituit vt opus nõ destruat: ꝗ interest eius nõ destrui cũ sit factũ in suo. Scdo casu minor restituet aduersus patientiã quã prestare dꝫ ad opus destruendũ. Sꝫ cõtra hoc sic instat. qui spernit nũciationẽ est in dolo: vt. ĩ. de re. iu. l. nõ põt dolo carere. ⁊ s̃. q̃ in frau. cre. l. ait pretor. §. si qs particeps. sed aduersus dolũ nõ restituitur minor: vt. s̃. de eden. l. j. §. fi. ⁊ de mino. l. si ex causa. §. nunc videndum. ⁊ C. si aduer. delic. l. j. So. ßm Dy. aut minor petit restitui aduersus dolũ verũ cõmissum: aut aduersus dolũ presumptũ. Primo casu nõ restituit: ꝗ ꝓcedit ex animo: vt. d. l. j. C. si aduer. delic. ⁊ de mino. l. si ex causa. §. nunc videndũ. et. l. auxiliũ. §. in delictis. Scdo casu: aut petit restitui aduersus dolũ presumptũ rõne facti preteriti: ⁊ tunc bene restituit: vt hac glos. ⁊ ꝓ hoc. s̃. de mino. l. si ex causa. §. si cõmissum. ⁊ de eden. l. j. in fi. cõiungendo eã cũ. l. vbi. eo. ti. Aut petit restitui aduersus dolũ ꝓsumptũ rõne facti de futuro: ⁊ tũc nõ restituit: vt ptꝫ in dieb⁹ qb⁹ quis põt accusare iure mariti: vt. s̃. de mino. l. auxiliũ. in pnc. Dy. Sꝫ ꝯtra predictã distinctionẽ Dy. instat. Primo cõtra primũ membrũ qñ erat factũ de preterito ꝑ no. d. l. non põt. ĩ. de reg. iu. Sꝫ dic ꝙ illa glo. reprobat cõiter ⁊ approbat alia q̃ est. s̃. de mino. l. minor. xxv. annis sit quasi ꝯtumax in fi. gl. magne. ℂ Jtẽ instat ꝯ scdm mẽbrũ qñ factũ est de futuro. ꝑ no. in glos. s̃. de mino. l. minor. xxv. annis. omissam allegationem. Sed dic ßm Ja. bu. ꝙ illa lectura falsa est. ⁊ tene predictam distinctionẽ Dyn. ⁊ vide qd diri. C. si sepius in integrũ restitutio postu. l. ij. ⁊ s̃. ea. l. v. item querit nũquid minor.

Jn operis. Per nunciationẽ simplici verbo factã amittimus possessionẽ et aduersariũ facimus possessorẽ. hoc. d. Et ad hoc sepe allegat secus si per lapilli iactum: ꝗ tunc nõ amittit possessio: immo acqrit: vt extra de ver. sig. c. ex parte vestra. ⁊ ibi in glo. q̃ incipit duobus modis. Et dic hoc esse verum. s. ꝙ aduersarius efficiatur possessor si habeat animũ possessionẽ acquirẽdi: vt. ĩ. de acqui. pos. l. iij. in prin. Et expone possessorẽ aduersarium facimus: ita vt amodo nõ possimus cõpellere eũ per interdictum vti possidetis vt tollat qd ante poteram⁹: vt. ĩ. vti possi. l. si duo. §. fi. ⁊ ĩ. e. l. de pupillo. §. meminisse. in fi. Nec possum mea autoritate tollere qd ante poterã: vt not. ⁊ diri. s̃. ea. l. §. nunciatio. Sed nonne per solam edificationẽ fit possessor: Rñdeo nõ põt eñ nunciator possidere animo: licet ille edificet: vt. ĩ. de acqui. pos. l. clam possidere. §. qui ad nundinas. et ita ille edificator non possidet: ꝗ duo nõ possunt insolidum possidere: siue iuste siue iniuste: vt. ĩ. de acqui. pos. l. possideri. §. ex contrario. ⁊ de precario. l. duo. licet sit arg. ꝯtra. s̃. si ser. vend. l. ⁊ si forte. §. j. in fi. vbi videt innui ꝙ ꝑ edificationẽ fiat quis possessor. Sed non ob. ꝗ ibi loquit in reb⁹ corporalib⁹ et prestita fuit ibi patientia. Jac. ℂ Sed nũqd nunciãs simplici verbo habeat interdictũ vnde vi ad possessionẽ recuperandam: Respõdeo sic. arg. ĩ. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. si filius. ⁊ §. si qs tñ neget. ⁊ §. si autẽ. ⁊ ibi not. ⁊ l. iij. §. pinde. ℂ Sed an sua autoritate recupare possit anteꝙ diuertat ad extraneos actus: Rñdeo sic. ꝗ videt deiectus: vt. d. §. pinde. Jtẽ vis ei facta videt: vt. ĩ. qd vi aut clam. l. j. §. sed si qs. ꝯtra istã ergo vim hꝫ facultatẽ recuperãdi: vt p̃ ea lle. l. iij. §. cũ igit. ĩ. de vi ⁊ vi ar. ℂ Sed pone ꝙ possidebã fundum ciuiliter ⁊ tu naturaliter: denũciaui tibi ne ipsum fundũ alienares: ꝗ intendebã te ꝯuenire rei vend. pro ipso fundo: nunqd hoc ipso amiserim ciuilẽ possessionẽ quã habebã: Jste. §. est ar. ꝙ sic. Sꝫ tu dic contra. ĩ. de acqui. pos. l. generaliter. §. nihil. Dyñ. Sed qd si egi rei ven. petẽdo rẽ meã: nunquid ex hoc amitto possessionẽ illius rei ⁊ facio aduersariũ possessorẽ: Argu. est iste. §. ꝙ sic: ⁊ ꝗ possessio parit actionẽ in rem aduersario: vt C. de alie. iudi. mutã. cau. fac. l. j. Sed in ꝯtrariũ est. d. l. naturaliter. §. nihil. ⁊ dic vt ibi not. ℂ Sed qd si egi rei ven. ⁊ succubui nũquid ꝯtra eundẽ potero agere interdicto vti possidetis: Dic ꝙ sic: vt no. d. l. generaliter. §. nihil. xxx. q. v. c. nubentes. ⁊ eẍ de cã pos. ⁊ ꝓprie. c. pastoralis. qd vꝫ satis mirabile: ꝗ videnẽ cõia. nã agendo rei ven. dicit aduersariũ possidere. ⁊ agendo vti possidetis asserit se possidere. ſꝫ dic vt dictis glo. no. ⁊ de hoc etiã not. C. de interdic. l. incerto. ℂ Sed nunqd ille q agit negatoria facit aduersariũ possessorẽ: Dic ꝙ nõ: vt. s̃. si serui. ven. l. et si forte. §. sciendũ. ⁊ insti. de act. §. econtra. ⁊ ita no. per Jnno. eẍ de postu. prela. c. bone. iiij. col. ℂ An aũt sñia lata in ꝓprietate pariat exceptionẽ rei iudi. in possessione. v. de ꝑ Dy. eẍ de reg. iu. c. nullus plurib⁹. li. vj. ℂ Jn glo. si nos possidemus op. ꝗ dat sibi vti possidetis: vt ĩ. e. l. de pupillo. §. meminisse. ergo nõ desinit possidẽ: vt. ĩ. vti possi. l. j. §. interdictũ. Sed sol. vt statim in gl. sequit: ꝗ. §. meminisse. loquit de nunciatiõe facta ꝑ pretorẽ vel lapilli iactũ vbi retinet possessio. Et rõ est que subijcit in glo. ꝗ meticulosus videt q nunciat simplici verbo. Sꝫ certe immo magis audax vꝫ qui ꝓpria autoritate simplici verbo nũciat. ⁊ magis meticulosus qui nõ audet nunciare sine pretore. Sed nõ est verũ ꝗ ideo vadit ad pretorẽ ne ad rixã veniat cũ aduersario. nam boni viri lites ⁊ rixas execrantur ⁊ odiũt: vt. s̃. de alie. iu. mutan. cau. fac. l. itẽ si res. §. põt. Jaco.

Sed et si is. Edificans ꝯtra nunciationẽ ex hoc edicto destruere tenetur nec aliqua actiõe in ope facto tuet. h. d. ℂ Et sic no. ꝙ q tenet ex hoc edicto destruere non põt id ꝑ edictũ defendere: vt. ĩ. vti possi. l. j. §. fi. de precario. l. q p̃cario. de mino. l. auxiliũ. §. fi. ⁊ eẍ de vsu. c. ꝗ frustra. ℂ Sed qd si nõ ꝑ interdictũ ſꝫ ꝑ actionẽ in rẽ ad destruendũ cõpellit: nunqd agẽti vti possidetis hec obstabit exceptio: Rñdeo nõ: vt. ĩ. de p̃cario. l. ſꝫ si eã rẽ. ⁊ l. se. in pn. ℂ Jtẽ no. ꝙ ꝑ executorẽ nõ fit opis destructio ſꝫ per interdictũ: vt hic ⁊ eẍ de ordi. cogni. c. ij. ⁊ ar. s̃. de his q no. infa. l. lucius. Jaco. Jn glo. tacite. s. eo ipso ꝙ satisdatio recipit. Dy. Jn glo. interdicto vti possidetis in fi. sed illud hꝫ locũ demũ facta remissione vel post satisdationẽ prestitã: vt ibi pꝫ quod hic non fuit. Quare dic ꝙ agit si seruitus vẽ. l. loci corpus. §. cõpetit. Dy. Jn glos. redditã ex illo edicto. in fi. alias autem daret reo ius se defendẽdi ꝑ ꝓbationes si vellet onus ꝓbationis assumere: vt. s̃. de ꝓba. l. circa. Dy.

Potest autem. Jbi quod opus fieret .i. quale et sic relatiuum substantie ꝓ relatiuo qualitatis ponitur: vt ⁊ C. de summa. tri. l. j. vbi ponitur quã pro qualẽ. Old. Et dic ꝙ opus fieret dũ tamen sit aliqualiter inchoatũ: vt. ĩ. eo. de pupillo. §. nũciationẽ. ita ꝙ habeat instar operis: vt. l. stipulatio. §. opus. Uel dic verius vt ibi nota. Oldr. quia illud est verũ quo ad committendum stipulationem de opere demoliendo interpositã. sed quãtuꝫ ad hoc vt nunciari possit sufficit quocũꝙ modo inchoatum esse: vt di. §. nunciationẽ. ibi siue inchoet ⁊c. ⁊ l. pretor. §. siue aũt. Dy. ℂ Jtẽ q̃rit h̃ Dy. q̃ onẽ antiquã ꝺ q̃ diri. s̃. e. l. i pn. v. ⁊ p̃dicta faciũt ad ãtiquã q̃ onẽ. Si hẽbam turrim cõem cũ alio ita

alio ita q̃ ego partẽ superiorẽ τ ipse inferiorem: ipse cõmisit delictũ ꝓpter qđ pars sua debebat publicari vl' destrui: q̃rit an tota turris sit diruẽda? Et videt' q̃ rõne supioris debeat remanere pars inferior. ar. ff. quẽad. ser. amit. l. si cõem. vt habeat hoc rõne psone partis nõ delinquẽtis. Preterea si delictum reperiat' in parte: in alia nõ: rõne partis q̃ caret delicto in alia parte cessat pena: vt. ff. de his q. vt indi. l. eũ qui. §. pro parte. etiã in eadẽ psona multomagis vbi diuerse. Ecõtra vr q̃ tota debeat hic destrui: q2 .l. cauet q̃ si aliquis fecit opus primo illicite ante litẽ: qđ demũ lite ɔtestata fecit: illud licite ꝓpter opus ante litẽ ɔtest. illicite factũ destruit' totũ: vt. ff. de aqua plu. arcen. l. atheius. §. pe. τ. l. seq̃n. ¶ Itẽ si habeo ius aque ducẽde p prediũ tuum τ immiscẽã aliã aquã possum in totũ ꝓhiberi: vt. ff. de aqua quoti. τ esti. l. j. §. itẽ querit'. vbi de hoc p Ja. de are. Unde dic: aut possum h̃re recursum cõtra sociũ deliq̃ẽtem: τ tũc tota dz destrui: vt. ff. cõi diui. l. si is cũ quo. Aut nõ possum: τ tũc nõ dz destrui p iura. ff. ad h' alleg. Ad ɔ̃rium rñdeas q̃ in. l. atheius. §. pe. τ. l. se. pars inferior τ pars superior tolli debebat vna vno iudicio: alia alio: et ita vtraq3. Ad. l. j. §. itẽ querit'. de aqua quoti. τ esti. rñde q̃ licet habeã ius aque ducẽde tñ in ea cõmisi delictũ ego q sum vna persona tantũ τ ideo in totũ ꝓhibeor: qđ non est in q̃one nr̃a cũ nõ esset vna psona s3 diuerse quarũ vna deliquit alia nõ. Et in hoc ɔcor. Frã. accur. Determinatũ tñ fuit p me totam destruendã p. d. l. si is cũ quo. cõi di. Dixit tñ ipse Frã. q̃ nõ male diceret' partẽ delinquẽtis estimari: τ estimationẽ soluẽdam fisco a nõ delinquẽte. ar. C. de leg. j. l. nõ amplius. §. vl. τ l. seq. Dy. de hoc dixi. ff. e. l. j. in pñ. dicto v. τ p̃dicta faciũt qđ simul coniũxissem cũ hic positis. τ. d. §. itẽ querit'. sed ex certa sciẽtia separatim posui vt appareãt dicta cuiusq3.

Et post operis. In litib' dirimẽdis iudicantis autoritas τ partiũ ɔsensus eundẽ pariũt effectũ. h. d. Ibi: litigatores. subiecti ꝑtorie interdictioni. Dy. Ibi: inde querit'. s. q2 solẽt litigantes post nũciationẽ adire pretorẽ ꝓ remissione. querit' qđ sequit'. Dy. Ibi: cõueniat. sine pretore. Dy. Ibi: dãdam. ꝓ hunc v. tenet Dyn. q̃ si is cui denunciatũ est nouũ opus post nunciationẽ quesiuerit ius nouũ q̃ rõne talis iuris possit se defendere ne teneat' opus demolire siue destruere. Dy. de hoc dixi. ff. eo. l. in pñ. v. item querit. ¶ Itẽ q̃ subĳcit quid enĩ aliud agebat pretor sepe allegat' in causis q̃ si partes sunt cõcordes iudex debet ɔtẽtari τ cõcordiã approbare. Ad qđ bene cõcor. ff. fa. her. l. si. τ cõi di. l. iudicẽ. v. de hoc dixi. τ bene ex̃ de ꝓba. c. vl. τ ibi de ho in gl. τ de mutuis petit'. c. j. τ ibi in gl. τ de trãsac. c. ex parte. τ dic vt ibi in. ĳ. glo. τ p Host. in summa de offi. iu. §. j. v. lites dirimere. τ p eundem in summa de treuga τ pace quasi p totũ. xc. di. c. studendũ. τ ibi in glo. τ. c. j. τ. c. placuit. et c. vlt. τ in eisdẽ in gl. τ p Archi. τ de hoc no. τ dixi. ff. de vsuf. l. equissimũ. Et de hoc an iudex teneat' ɔcordiã reqrere inter partes: vide in Spe. li. ĳ. de preparatorĳs iudicior. v. vl. Et faciũt predicta si iudex corã quo erat controuersia de aliqua re ꝑcepit ipsam deponi sub certa pena τ partes venerunt ad ɔcordiam q̃ nõ incidant in penam dato q̃ non deponat'. Et eodẽ modo si factũ est cõpromissum in arbitros τ partes concordent q̃ arbitri amplius ꝓcedere nõ possint τ dato q̃ ꝓcederẽt q̃ partes non teneant' seruare eor precepta: τ ꝓ hoc ff. de arbi. l. nõ distinguem'. §. cõpromisso. Sed ẽm hoc si iudex curet inuere cõcordiã inter partes maleficia remanebũt impunita qđ esse nõ debet. Ad hoc dicit gl. q̃ secus est in criminib' in qbus agit pretor vt penã imponat qñ nõ ingerunt penã sanguinis. Sed in hoc male dicit glo. nã certũ est plus deliquisse eũ cui imponit' pena sanguinis q̃ illũ cui non imponit': τ nõ deb3 esse melioris ɔditiõis plus delinquẽs q̃ minus: vt. ff. qđ vi aut clã. l. seruius. τ publice interest ne maleficia remaneãt impunita: vt. ff. de pe. l. si opis. τ ad le. aquil. ita vulnerat'. Dic ergo q̃ remissio aduersarĳ seu cõcordia partiũ nõ impedit in maleficĳs quin iudex ꝓcedat: vt. C. de abo. l. ĳ. ex̃ de collusione detegen. c. j. τ facit. ff. de publi. l. licitatio. §. qđ illicite. Quatenus enĩ ex pacto priuator ledit' ius publicum nullũ est: vt. ff. de pactis. l. ius publicũ. τ. l. si vnus. §. itẽ ne experiar. τ. l. iurisgẽtiũ. §. si paciscar. vbi de hoc bñ no. Hosti. tenet qđ hic dr̃ de cõcordia partiũ locũ h̃re in ciuilib'. et qñ de crimine agit' ciuil'r: secus si criminal'r in summa de treuga τ pace. §. si. Procedet ergo iudex nõ obstante cõcordia in criminib' siue nõ ingerãt penã sanguinis siue ingerãt multofortius vt prediri. Nõ. ob. l. trãsigere. C. de trãsac. q2 eã intellige: vt ibi no. τ plenissime dixi. Qđ enĩ ibi dr̃ licere trãsigere in criminib' penã sanguinis ingerẽtibus: verum est q̃ licet hoc accusato vt per hoc nõ habeat' ꝓ confesso. qđ secus esset in alĳs criminib' que nõ ingerunt penã sanguinis: q2 in eis trãsigens haberet' ꝓ cõfesso: vt. ff. de preuarica. l. in oib'. et. ff. de his qui no. infa. l. qm̃ nõ autẽ licet accusato transigere: quominus iudex ꝓcedat: vt. ff. dixi. Et ad hoc videt' ɔcor. gl. ff. ad fille. l. j. in fi. licet hic discordet. Nocet ergo trãsmissio seu remissio trãsigenti tantũ in criminib' in qbus licet trãsigere: sed non alĳs. Si autẽ sit crimen sup quo trãsigi nõ possit tunc non nocet trãsigenti nec alĳ: vt. d. §. si paciscar. Dyn. et plene dixi. d. l. transigere. ¶ In glo. vt in arbitratorẽ. ista positio est contra tex. ibi iurisditioni. cum arbitrator nõ habeat iurisditionẽ: vt. ff. de re iudica. l. ait pretor. nisi exponeres iurisditioni: id est cognitioni seu notioni. Uel dic: τ melius vt littera sonat. committunt pretorie iurisditiõi. s. vt cognoscat sicut ordinarius. τ dic cõmittunt. i. adeunt pretorẽ vt cognoscat sit iuste nunciatum vel nõ. τ cõseq̃ter an sit demoliendum vel nõ. Dy. τ Jaco. In fi. vt. C. eo. l. vnica. al's est. l. vlti. de edifi. priua. τ de hoc nota. ff. eo. l. pretor. §. si quis paratus. Dy. In glo. i. cõmittere possunt in fi. τ de hoc dic vt ibi nota. Ol. In glo. sic. ff. si cer. petatur. ibi. l. legata inutiliter. hec lex facit multum a remotis: τ ideo eam inducas sic. sicut p adem ꝑtionẽ nõ confirmat' legatũ inutiliter relictum: ne ademptio inducat cõtrariũ eius ad qđ sit. sic ex cõuentione partium sit remissio sine pretore sine causa per quã pretor aditur que est vt controuersia dirimatur inducat cõtrariũ voluntati pretoris. Jaco. de ra. Ibi: sed inter duos. τ hic est ar. ad questionẽ ibi not. Oldra.

Opus nouum. Mutatio pristine faciei loci inducit opus nouum. hoc. d. Et dic opus nouum futurum τ solo coherẽs: vt. ff. §. pri. Ol. In glo. s. veteri. in fi. s. luminum: vt. ff. de seruitu. vrb. predio. l. si arborem. §. j. Oldra.

Hoc autem edictum. In operibus nouis solo coherẽtibus habet locũ operis noui nũciatio. in reficiendis secus. hoc dicit cũ. §. sequ. Et qđ dicit edictum dic de cui' mente sit mentio. ff. in prin. l. Dy. Ibi: que solo. ad hoc vt in solo ꝑmaneant vel a solo separentur: cũ primo essent solo affixa. Dy. Uel dic. i. que ẽm cõem vsum τ propositum facientis sunt separabilia: tunc cessat hoc edictum: vt statim sequit' in versi. idcirco. Dy. In glo. i. coniungẽda. vel etiã separãda: vt. ff. §. proxi. τ. ff. statim innuit. ibi vel demolitio. Oldra. In glos. da exemplũ. ibi si arborib'. immo. l. si arborẽ. Old. In glo. s. sola in fi. de hoc dic vt ibi not. τ dixi. ff. eo. §. potest autẽ. Oldr. In glo. ad hoc vt in eodem. ibi tamen nõ permaneãt. hec positio non est vera: q2 est contra. §. opus. ff. prox. τ ideo dic vt. ff. pr. dixi in expositiõe littere. Ibi: quo ad illud. s. interdictum dãdum. Dy. Ibi. §. tandiu. immo in vtroq3 tenetur emptor ad patientiam: vt. ff. qđ vi aut clam. l. competit. §. in summa. In vllo autẽ tenetur ad expensas: vt. ff. eo. l. si. no. τ ideo quantũ ad hoc non est differentia: vt not. etiam. di. §. tandiu. Dyñ. τ Oldr. Ibi: incidebat. quod nihil est: vt eo. titu. l. nam τ si ramos. Dyñ. In fin. sed τ tertia que fuit opinio Azo. sustinet': vt colligi põt ex. l. fluminũ. §. item apud. et. §. idem seruius. ff. titu. proxi. Dy.

1 ¶ Reficere aliquid τ de nouo facere differunt.

Si quis edificium. In reficiẽdo nõ h3 locũ nũciatio. h. di.

1 ¶ Et no. q̃ aliud est reficere † aliud de nouo facere. S3 alibi videt' dicere. l. q̃ ille edificat q reficit: etiã si nihil de nouo faciat: vt. ff. de mortuo inferen. l. j. §. pe. S3 intellige: vt not. ff. de itine. actuq3 priua. l. ĳ. §. reficere. Et qđ aliud sit reficere q̃ de nouo facere p3 q2 iudei eor sinagogas possunt reficere s3 nõ de nouo facere. C. de iudeis. l. si. τ ex̃ de iudeis. c. consuluit. τ ad hoc etiã facit. C. de op. publi. l. iiĳ. τ. l. si qñ. τ. l. si. Ibi sustinendo al's substinendo. ¶ Itẽ sicut dicit glos. quidã habẽt in littera fulciat quidam habẽt reficiat. ¶ Et put est lr̃a reficiat facit ad q̃onem que fuit in mediolano. destructũ erat quoddam molendinũ ex toto vel quedã domus vsq3 ad areã dñs incipiebat reedificare: quidã nunciauit sibi nouũ opus: querebat' an posset ꝓcedere in opere spreta nunciatione? Et videt' q̃ sic p istum. §. et. ff. eadẽ. l. §. opus. τ. ff. de riuis. l. j. §. j. deinde. τ de itinere actuq3 priua. l. j. §. reficere. ff. eo. l. stipulatio. §. opus. a cõtrario sensu. τ di. l. vl. C. de iud. ¶ In ɔ̃rium est q2 iste de nouo edificat nõ autem veteri substinẽdo remedium adhibet qđ est necesse: vt innuit iste. §. ¶ Ite3 speciale est in refectiõe cloacar τ vicor vt nõ admittat' nũciatio: vt. ff. eo. de pupillo. §. si quis riuos. et. ff. de riuis. l. seru'. §. si quis

riuum. al's incipit si quis mihi. ergo in q̄one predicta τ similibus obtinet in contrariū ius cōmune: vt. j. ad municipa. l. j. Et p ista parte fuit ipsa q̄ō terminata: q2 aliud dom⁹ τ aliud molendinū dicit: vt. j. de ver. ob. l. inter stipulantē. §. sacram. vbi dicit Dy. esse casum: vt ibi dixi. τ. §. homo liber. de leg. j. si ita legatū. §. si domus. τ quib⁹ mo. vsuf. amit. l. quid tamē. §. in nouis. Melior est ergo littera fulciat: maxime cū sequatur in textu sed veteri sustinendo: et sic ista ratio restringit precedens generale dictum τ ei potius statur q̄ dicto. vnde cum in questione proposita nō habeat vetus sustinere cessat ratio τ sic lex τ ita habet locū nunciatio. Et faciūt etiā predicta si ecclia vel hospitale sint ex toto destructa: τ postea reedificet an dicat noua vel vetus. Et an habeat eadē priuilegia que habebāt antiqua. Et an patroni habeāt in eis iuspatronatus. De quibus omnib⁹ dixi. d. l. inter stipulantem. §. sacram. Et de ecclesia destructa an reputetur eadē vel alia: vide q̄ō no. de cōsecra. dist. j. c. fabrica. in glo. τ per Arch. Est etiam notandū q̄ si non est memoria q̄ edificiū fuisset in loco vbi quis vult edificare nō videtur refici sed de nouo fieri: q2 nō pōt dici reiteratum q̄ō ambigit primo esse factū. extra de presbytero nō baptizato. ca. veniens. lxviij. di. c. presbyteri. τ de cōsecra. di. j. c. solēnitates. Facit etiā q̄ō dicat nouū feudū q2 videtur nouum q̄ō nō fuit al's ɔcessum. extra de feudis. c. ex parte. q̄ō facit q2 ep̄s nō potest de nouo infeudare. ¶ Itē nec minor. licet feuda vetera possint reuocare. pro hoc. s. de pecul. l. iiij. §. idem adijcit. τ. l. quā tuberonis. in prin. τ de hoc vide q̄ō no. in summa Jaco. ardizonis. de feudis. quib⁹ modis feudū acquirat. §. minor etiā. et q̄ō dixi in alphabeto. dictione nouum opus. Non etiam dicit noua donatio: licet donatarius nouiter adipiscat possessionē. ex de dona. c. p tuas. Nec dicit relapsus in crimen heresis qui non fuit primo lapsus. extra de heret. c. accusatus. lib. vj. ¶ Nec renatus qui nō fuit primo natus. de conse. dist. iiij. c. q̄ in maternis. τ vide de materia huius. §. q̄ō plene dixi dicto. §. si quis riuos.

Siue autem. Ex differentia locorum nō inducitur discrimen in materia noui operis nūciationis. h. d. Idem est in materia in integrum restitutionis: vt. C. de tēpo. in integ. restit. l. supuacuā. Et quid sit oppidū: vide. j. de verb. sig. l. pupillus. §. oppidum. τ vide etiā q̄ō dixi in alphabeto. dictione oppidū. Et est ar. §. iste q̄ sit aliud villa τ aliud oppidū. vnde si pcipiat vel statuto caueat q̄ ville teneant aliqui facere: nō teneant castri siue oppida. Et p hoc. C. de testa. l. vlt. τ vt nemo ad suū patrociniū suscipiat vicos vel rusticanos. l. j. τ vt rusticani ad nullū obsequiū deuocent. l. ij. li. xj. ¶ Sz qd si imperator vel alius habens potestatē imponat onus aliq̄ō sub his verbis. imponimus pergamensib⁹ q̄ tale quid faciāt vel soluāt. nūquid ad hoc tenebunt contribuere castra τ ville districtus pergami: an soli ciues ad hoc tenebuntur. Dic q̄ castra ei cōtribuere tenentur: q2 appellatione ciuitatis cōtinent etiā illi de diocesi: vt extra de rescript. c. rodulphus. cum ibi nota. τ ad hoc j. ad municip. l. qui ex vico. vbi de hoc dixi. τ. C. de epi. τ cleri. l. nulli. §. q̄ si ex vico.

Nunc videamus. Iste. §. est quedam summa totius istius tituli: τ ad hui⁹. §. mēbra oēs. ll. huius ti. possunt reduci. licet Azo in summa pandectarū aliter sumpserit hui⁹ ti. suā diuisionē. ¶ In gl. vt destruat in fi. Primū est ad pfectum nūciantis. Secundum ad eius dānum. Dy.

Nunciatio. In v. nūciam⁹. ibi: edificior facta. i. in quib⁹ cauet: quēadmodum edificia fieri debeāt. Dy. Ibi: edificantē phibere. tuendo ius: cōe volens ius cōmune fieri pprium edificātis. Dy. In glo. al's quēadmodū in fin. s̄m hoc sic ordina lr̄am. aut nūciam⁹ si qd fiat ɔtra leges edicta ve principū vel in sacro fiat. Quēadmodum nunciamus noīe edificior. subaudi que facta sunt. i. facienda in priuato loco: q2 supra dixit de publico ne videatur idem repetere. Vel dic. put est in lr̄a quēadmodū facta sunt i. faciēda. τ q̄ō sequit vel repete nūciam⁹ si quid fieret cōtra leges vel in sacro loco τc. Et he due lecture sunt s̄m litteram quēadmodū. Et s̄m aliā lr̄az quēadmodū plana est lectura Ja. In glo. q2 solum cedit in fi. q̄n fit in priuato: vt. s. de acq. re. do. l. adeo. §. ex contrario. ¶ In glo. vt iure dominij. in fi. vel dic q̄ hic considerauit factū: ibi principium.

Vsufructuarius autem. Vsufructuarius pōt opus nouū nūciare pcuratorio noīe extraneo: nō tamen dn̄o. h. d. Sed q̄ est ratio huius. §. q̄ vsufructuarius nunciat extraneo τ nō dn̄o. Quidā nō aduertentes rōnem text. dixerunt illam esse rōnem: q2 fructuarius habet debilius ius q̄ dn̄s cum ei det vtilis τ dn̄o directa. Sz tu dic τ melius q̄ q̄n fructuarius nūciat extraneo facit hoc pcuratorio noīe proprietarij. al's nunq̄ admitteret. ergo si contra dn̄m eundēq̄ pprietariū admitteret inueniret dn̄s velle p pcuratorē rem suā sibi seruare siue seruitutē in ea defendere: q̄ō esse nō pōt vt. s. de seruitu. vrba. pred. l. in rem cōem: al's iure cōi. τ hanc rōnem ponit tex. l. sequētis. ibi neq̄ em τc. ibi non pōt suo pprio noīe. Dy. Ibi: vēdicare cōfessoria. suo pprio noīe etiam ab extraneo. Dy. ¶ Et p declaratione hui⁹. §. ita distingue. Aut quis hz seruitutē psonalem aut realē. ¶ Primo casu: aut fit opus in ipsa re seruiente. Aut in vicino predio. Si in ipsa re seruiente: puta in qua habet vsufru. aut per hoc non fit deterior vsufructus seu vsufructuarij cōditio: aut fit. Si vero fit deterior vsufructus: aut fit opus a dn̄o: aut ab alio. Si a dn̄o fit opus ex quo nō fit deterior vsufruct⁹ licz fiat in re fructuaria nō poterit nūciari per fructuariū cum sua non intersit τ is denūciat cuius interest: vt. s. §. pri. ver. iuris nostri. Si vō fiat ab alio opus non nocens fructuario: pōt fructuarius opus nouū nūciare pcura. noīe dn̄i seu pprietarij cū debeat curare ne alij ingressus pateat in rē illā. ar. s. vsuf. quēadmodū caue. l. j. in fi. τ. l. se. si mulier vētris no. in posses. missa fu. l. ij. τ locati. l. item querit. §. exercitu. Et potest poni exēplū in ope nō ledente vsumfructū: puta si fiat fossa causa exiccandi prediū fructuariū. Si vō fiat deterior vsufructus: p hoc opus nouū nulli nūciat s̄m quosdā. Sz melius est dicere q̄ cuilibet nūciet cū sua principalr intersit. vt. s. §. pr. v. iuris nr̄i. τ. j. e. l. q̄ pupil. §. in positiuā. cū habeat ius in re. vt j. de dā. infect. l. eox. s. de nora. l. in noralib⁹. τ ad hoc optime s. de vsufru. le. l. vsufructu le. §. hac actione. Si vō in vicino predio edificet: aut fructuarius vult nūciare obtētu cautiōis de dā. infecto quā petit τ tunc potest cuilibet: vt. j. dāno infe. l. qui bona. §. τ superficiariū. τ ar. s. ea. l. §. q̄ō si in mari. τ. d. l. vsufructu legato. Aut obtentu seruitutis debite predio fructuario: τ tunc aut extraneus q edificat τ tūc illi denūciat pcuratorio noīe pprietarij τ non suo: vt hic τ. j. de remissio. l. j. §. iul. Aut est pprietarius q edificat τ tunc nō potest nūciare fructuari⁹ sz agit ad vsumfru. vt. j. l. pri. que incipit si autem. ¶ Sed qd si iam est factū opus in re fructuaria: Rn̄. si per hoc est amissus vsuf. agit fructuari⁹ de dolo vel ex testō scōm q̄ō no. s. quib⁹. mo. vsufr. amit. l. repeti. §. fi. Si nō esset amissus agit ɔfessoria: vt. s. si seruitus vend. l. si eo loco. ¶ Scōo casu principali q̄n quis hz seruitutē realē. Dic aut nihil fit ad lesionē predij dn̄antis τ tunc nō nūciat: vt. j. eo. l. q viā. s̄m intellectū Bul. q intelligit. l. illā q̄ō via reficiebat. et ideo nō denūciat: q2 p hoc hz vtilitatē nō dānū dn̄s predij dn̄antis: τ iō nō denūciat: quē intellectū approbo: vt dicā. d. l. q viā. et facit. s. de ser. vr. pre. l. inter seruitutes. §. fi. ibi si modo τc. vbi de hoc dixi. τ si ser. vē. l. τ si forte. §. j. j. eo. l. creditori. et de remissio. l. vnica. §. fi. Ja. In gl. s. quasi pcur. in fi. q2 ille admittitur sine mandato hoīs quasi habeat a lege: alij non nisi habeant mandatum a domino. Jaco. de ra.

Si autem domino. Ibi ne hoc facto. i. propter hoc factū. i. si dn̄s altius edificaret. In glo. s. dōo in fi. sed certe eadē ratio esset in casu supiori. i. in extraneo. Dic ergo q̄ bona est ratio tex. nam extraneo nūciat vt pcura. isto autē modo nō pōt nunciare dn̄o. ppter rationē que dicetur τ no. j. de pupillo. §. sextus. τ dixi. s. §. pri. Dy. In glos. per cōfessoriā. ibi repeti. §. fi. q̄ō dic: vt ibi nota. Dy. Ibi. l. eo loco. §. j. Sed nōne erat sublata actio ex testamento p cōstitutionē vsufr. Rn̄deo non: vt. C. de vsufr. l. corruptionē. τ ibi no. Old. Ibi: non soluat. sz soluetur. j. eo. l. qui viā. Dy. Ibi: vel intellige hic verior. Dy. Et ibi dicitur per oīa idem vt hic τ ideo nō fuit p cōtraria signāda. Ol. In ea. glo. in fi. vel dic τ melius: vt not. j. e. l. qui viā. τ ibi dicet. Dy. sed Jaco. de ra. dicit q̄ō habēs rusticā seruitutē pōt nūciare al's nō sicut fructuarius: vt. j. de remissio. l. j. §. iul. Ja. de ra. de hoc dixi. s. §. pri. τ dicet. d. l. qui viā.

In prouinciali. Opus nouū pōt nūciari in puinciali predio. hoc primo. ¶ Itē ordinariū auxiliū plenius vel equale tollit extraordinariū supplēdi cā inductū. Vel aliter ordinariū auxiliū ad idē principalr cōpetens cū extraordinario illud tollit si gr̄a supplendi est inductum. hoc dicit vsq̄ ad. §. si ego. Sz que erat causa dubitādi de predio puinciali dicit glo. τ bene: q2 puinciales non sunt dn̄i: vnde nō pn̄t seruitutē cōstituere: vt. s. C. cōia pre. l. j. τ iō nō videbat fieri posse nūciationē q̄ habeat causam impositiuam. Dy.

ná. Dy. ibi: faciat ꝙ noceat cōioni vt differat a casu ꝗ sequit̃ in ṽ. qđ si socius. In glo. cum negat me consortē. ꝛ ego sum in possessiōe rei cōis al's cessaret iudiciū cōi diuidundo: vt. ṡ. fa. her. l. j. ꝛ. ĵ. de exce. l. fundi. Dy. In glo. no. ergo. ibi restitutoriū est necessariū. vel dic ꝙ istud officiū nō est inductū ꝑ defendendo hoc edicto: illud fic. ꝛ iō illud non facit cessare alia bn̄ficia huius edicti. Ja. de ra. Uel dic ꝙ ꝯtriuz loquit̃ vbi est aliud officiū. hic autē vnū ꝛ idem edictū hec tria beneficia pariebat concesso ergo edicto ꝛ oīa conceduntur. Ibi. l. trebatius diximus. qꝛ ad aliud competit cōfessoria scꝫ ad patientiā debite seruitutis: ad aliud nūciatio qꝛ principaliter cōpetit ad inhibitionē noui opis vt nō fiat: vt. ṡ. e. l. j. §. j. vbi de h̄ dixi. ṽ. sꝫ ad istud opponit̃. Secūdario autē cōpetit ad opis destruc. vt. ṡ. si seruitus ven. l. ꝛ si forte. §. j. ꝛ iō vnū nō impedit aliud. Jac. Dy. tamen reprobat illam glo. que est in. l. trebatius. vt dixi. d. l. j. §. j. ṡ. e. cum etiam ꝑ cōfessoriā cōsequat̃ interesse. vt ṡ. eo. l. j. §. fi. ꝛ si serui. ven. l. loci corpus. §. in cōfessoria. Unde ipse dicit quando ordinariū est plenius vel equale ꝙ̄ extraordinarium tunc cessat extraordinariū vt hac. l. Secus si semiplenum: vt in contrario ꝛ potest probari: licet non dicat quia semiplenum nō tollit magis plenū: vt. ṡ. de rescin. ven. l. si id qđ. ¶ Itē qꝛ ꝓuisio extraordinaria non tollit̃ ꝑ minorē ꝓuisionē ordinariā: vt ꝓbat̃. C. quādo ꝓuoca. nō est neces. l. si pater. ꝛ no. glo. ṡ. de mino. l. preses. ꝛ de i integ. resti. l. si. sic in ꝓposito ꝑ cōfessoriā nō consequor precise ꝙ opus tollat̃ qđ consequor per hoc edictū si volo: vt. ĵ. eo. l. stipulatio. §. siue. Preterea intētando cōfessoriā nō vinco: nisi plene ꝓbem de seruitute: vt. ĵ. de itine. actuq; priua. l. ij. §. hoc autē. sed in hoc edicto nō expedit nisi ꝓbare nunciationē. ꝛ ipsam fore spretam. Dy. Sed sm̄ Ja. de are. predicta gl. d. l. trebatius. pōt saluari attēto eo ad qđ ista auxilia p̄ncipaliter intentant̃: qꝛ ꝯfessoria nō principaliter ꝓponit̃ ad destructionē operis iam facti: ꝛ inhibitionē futuri: immo principaliter ad seruitutē: ꝛ vt aduersarius prestet patientiā: vt. ṡ. de serui. l. quotiēs. ꝛ si serui. ven. l. si eo loco. sꝫ hoc edictū principaliter inhibet opis extructionem. ꝛ eo ꝯtra nūciationē facto iubet destructionē: vt. ĵ. e. l. pretor. ꝛ sic attento eo ad qđ principaliter intētat̃: ad aliud intentat̃ ꝯfessoria: ꝛ ad aliud hoc edictū: ꝛ iō cōfessoria nunciationē nō īpedit. ¶ Ibi vel expone. iste vltimus ṽ. sm̄ Dy. debet esse glo. per se: ꝛ cadit sup verbo vel ꝑ pretorē. Dy. Et no. hoc edictū locū habere: cū alij remedio locus nō est: ꝛ vnū auxiliū aliud impedire. sic. ṡ. de tutel. l. q habet. de arbi. l. sꝫ et si in seruum. §. si quis iudex. Sed ꝯtra in interdicto qđ vi aut clam: vt. ṡ. si serui. vend. l. ꝛ si forte. §. j. Sed illud genus hanc speciē nō excludit. simile no. ex duab⁹. l. ṡ. de condi. cā data. l. ij. §. j. ꝛ de dolo. l. cū ꝓponas. ¶ Itē ꝯtra. ĵ. e. l. nō solū. in p̄n. vbi dicit cōpetere etiā ei q hꝫ ꝯfessoriā. ¶ Itē cōtra. ĵ. §. pri. si ego. vbi dicit cōpetere supficiario opis noui nūciationem. ¶ Ad solutionē oīum cōtrarioꝝ dic cū querit̃ an opis noui nunciatio locū habeat vbi alij remedio locus est: etiā ordinario: distingue. Quia aut illud remediuz qđ cōpetit siue actio est talis ꝙ principaliter cōpetit ꝛ intentari pōt ad opis noui inhibitionē: aut nō. ¶ Primo casu dico operis noui nūciationē locū nō habere seu ꝯcurrere cū illo auxilio ordinario qꝛ operis noui nūciatio est auxiliū extraordinariū. ꝛ hoc est qđ dici ꝯsueuit. locū habente ordinario cessat extraordinariū. ṡ. de eden. l. quedā. ꝛ de mino. l. in cause. cū si. ꝛ ita intelligat̃. ṡ. e. l. j. §. j. ꝛ hec. l. ṽ. si in loco cōi. ¶ Scđo casu illud ordinariū nō tollit extraordinariū. ꝛ ita intelligat̃. ĵ. e. l. nō solū. in prin. nā ꝯfessoria principal'r ad operis inhibitionē intētari nō pōt vt supra dixi. ꝛ ideo nō impedit hanc opis noui nunciationē. Et ad declarationē huius materie qn̄ ordinariū cōcurrat cū extraordinario: ꝛ qn̄ nō distingue. Aut cōcurrūt plura ordinaria iura. Aut plura extraordinaria. Aut vnū ordinarium aliud extraordinariū. ¶ Primo casu qn̄ sunt plura ordinaria iura ꝛ cōia ꝛ tūc vnius natiuitas nō impedit̃ ꝑ natiuitatē alteri⁹: vt. ĵ. de reg. iur. l. nunꝙ̄ actionē. ꝛ dic vt ibi no. sꝫ est in electione actoris ꝙ ꝓponat: vt. ĵ. de reg. iur. l. nemo ex his. §. quotiens. de quo dic vt ibi no. ¶ Scđo casu qn̄ plura extraordinaria ꝯcurrūt. Aut ad idē. Aut ad diuersa. Si ad idē nō excludit̃ vnum ꝑ aliud: sꝫ elegit actor qđ vult: vt est videre in actiōe legis aq. vtil. ꝛ in actiōe in factū subsidiaria: vt. C. ad le. aql. l. de pecorib⁹. ꝛ ibi no. ꝛ ad le. aql. l. quēadmodū. §. magistratus. Si ad diuersa tūc nec quo ad natiuitatem nec quo ad ꝯcursum nec quo ad aliud se impediūt: vt. ĵ. ti. pri. l. q bona. §. si qs opus. ꝛ ibi no. ꝛ. d. l. quēadmodū. §. magistratus. ṡ. ad le. aql. ¶ Tertio casu qn̄ vnū ordinariū aliud extraordinariū. Aut ꝯtra eūdē. Aut ꝯtra diuersos. Si ꝯtra diuersos vnū per aliud nō excludit̃: vt. C. si tutor vel curator interue. l. etiā. ꝛ hoc verū vbi ordinariū hꝫ originē a necessario ꝯctu: vt. d. l. etiā. ꝛ. ṡ. de mino. l. si a patre. in p̄n. ꝛ de admi. tuto. l. si minor. Fallit tñ si modica est lesio: vt. C. de iudi. l. ꝑperanduz. §. fi. qꝛ ꝑ modico noluit lex recedi ab ordinario auxilio: vt. ṡ. de in integr. resti. l. scio. ꝛ de ꝯtrahē. emp. l. res bona. Si autē habuit originē a volūtario ꝯtractu siue actu: tūc ordinariū excludit extraordinariū quādiu pōt hr̄e effectū: vt. ṡ. de mino. l. cū mandato. ĵ. ti. pri. l. dāni. §. emptor. ꝛ ꝑ hoc ꝛ ꝯtra potest adduci. ĵ. de fideius. l. amissi. §. inter fideiussores. Si aūt ꝯtra eundē. Aut extraordinariū est de iure cōi. Aut ꝯtra ius cōe. Si ꝯ ius cōe tūc excludit̃ ꝑ ordinariū: vt. ṡ. de min. l. in cause. vbi de h̄ no. in gl. Si aūt est d iure cōi. Aut in subsidiū seu cā supplēdi ordinariū: ꝛ tūc etiā nō excludit̃ extraordinarium ꝑ ordinariū: vt. ṡ. de rei ven. l. j. §. ꝑ hāc aūt. Ja. de are. ꝛ ad hoc vide qđ not. ꝑ Az. in summa de rei vē. §. itē cessat. in specu. de iur. om. iud. §. j. ṽ. sꝫ opponit̃. Ipse tñ Ja. ṡ. de iusti. ꝛ iu. l. ius ciuile. §. ius pretoriū breuius sic distinguit. Aut auxiliū extraordinariū est inuētū cā adiuuādi ordinariū. Aut cā supplēdi. Aut cā corrigēdi. ¶ Primo casu vnū nō excludit̃ ꝑ aliud vt est exēplū in actiōe in factū q̄ orit̃ ex edicto si qs ius dicēti nō obtē. vt. ṡ. si qs ius dicēti nō obtemp. l. j. ꝛ. d. l. sancimus. C. de iudi. nā ipsa ambo remedia ꝓdita sunt ad puniendū cōtumaces ꝛ vnū nō excludit aliud: vt ipsis. ll. patꝫ. ¶ Itē est exemplū in act. ad exhibēdum q̄ est extraor. vt no. ṡ. ad exhibendū. l. iij. §. ibidem. ꝛ tamē cōcurrit cū rei ven. que est ordinaria qꝛ inuēta est causa eā adiuuādi ꝛ est eius preparatoria: vt. ṡ. ad exhibendū. l. j. ꝛ de rei vendi. l. j. §. j. ¶ Secūdo casu quando causa supplendi: tunc nō cōcurrunt: sed vnū excludit aliud: vt patꝫ in restitutiōe in integrum. ṡ. de mino. l. in cause. ꝛ in act. in factum ex edicto de edendo que cū alia nō cōcurrit: vt ṡ. de edendo. l. quedā. ¶ Tertio casu quādo gratia corrigendi: tunc similiter vnū excludit aliud vt est exemplū. olim qs cogebatur positionib⁹ ꝛ interrogationibus respondere iure actionis: hodie vero nō sed offi. iudi. vt. ṡ. de interroga. actio. l. j. ꝛ ibi not. Et est etiā exemplū qꝛ olim petebat̃ calūnia puniri actiōis iure: vt. C. de iur. calū. l. ij. §. antiqua. hodie nō sꝫ iudicis officio: vt instit̃. de pena. temere litig. §. ij. Jac. Cy. sm̄ Pe. videtur intelligere dictā. l. in cause. ṡ. de mino. qn̄ minor tutus est ip̄o iure. tūc em̄ cessat restitutio qꝛ restitutio est quedam rescissio ꝛ repositio in pristinū statuz: vt eo. ti. de mino. l. qđ si minor. §. restitutio. qđ autē mero iure non tenet rescindi nō potest: vt. ṡ. de iniusto testō. l. nā ꝛ si sub cōditione. §. rumpēdo. ꝛ ita tenet ipse Cy. C. de alie. iu. mutā. causa. l. vnica. vt ibi dixi. ꝛ ex quibus causis maio. l. non idcirco. Dn̄s autem Gui. de suza. ĵ. ti. pri. l. qui bona. §. si qs opus. circa hāc materiā sic dicit. Cum queritur vtrū vnū auxiliū alterius repellat ꝯcursum. Aut ambo sunt ordinaria: ꝛ tunc cōcurrunt nō tamē vt bis eiusdem fiat petitio vel exactio: vt insti. si quadr. pau. fe. dicatur. §. j. ĵ. de act. ꝛ oblig. l. cum ex vno. ṡ. pro socio. l. pro socio arbit. §. fi. cum si. Aut sunt ambo extraordinaria: ꝛ tūc idem vt se cōpatiantur ꝛ intētent̃ sicut placuerit actori. vt. C. ad le. aquil. l. de pecoribus. siue ad idem cōpetant vt ibi: siue ad diuersa: vt di. §. si quis opus. ¶ Fallit in actione de dolo que non competit etiam si extraordinario auxilio possit quis se tueri: vt. ṡ. de in interrog. restitu. l. diuus. ꝛ de dolo. l. iij. §. idem pompo. Aut vnū ordinariuz ꝛ aliud extraordinarium. Et tunc aut extraordinariū est coadiuuatiū: aut subsidiariū. ꝛ hec subdiuisio patet instit. de bonoꝝ posses. in princ. et. ṡ. de iusti. ꝛ iur. l. ius ciuile. §. ius pretoriū. ꝛ tunc dic ꝙ coadiuuatiū cōcurrit cum ordinario: vt. ĵ. de publica. l. j. §. dixerit aliquis. ꝛ. ṡ. naute cau. stab. l. ꝛ ita de facto. §. ex hoc edicto. de rei vendi. l. j. §. j. ꝛ sic intellige quod nota. C. de iudi. l. j. §. pe. et. ṡ. de rei vendi. l. nō solum. ꝛ arg. ĵ. de regu. iur. l. quotiens duplici cum concor. Si autē est subsidiarium. Aut cōpetit ad idem cum ordinario ꝛ hoc casu excluditur ꝑ ordinarium. vt. ṡ. de carbo. edic. l. cum fine de eden. l. quedam. de mino. l. in cause. ꝛ hac. l. ꝛ. d. l. qui bona. §. de illo. ĵ. titu. primo. ꝛ hoc verū nisi ordinariuz esset genus. ꝛ extraordinarium species qꝛ tunc vnum nō excluderet reliquū: vt. ĵ. eo. l. pretor. §. nōnulli. Si autē ad idem nō cōpetant tūc bene possunt concurrere: vt. d. §. si qs opus. in. l. qui bona. ĵ. ti. primo. ꝛ not. eo. ti. l. trebatius. Sic ꝛ vtilis actio nō intenditur cū quis habet directam. ṡ. cōi diui. l. si duo. ꝛ. ĵ. de sn̄iam passis. l. penul. Uel aliter sm̄ eūdem Guidonē. Aut cōpetunt alicui duo ꝑtoris remedia. Aut duo extraordinaria iura. Aut duo ordinaria auxilia. Et tūc aut ad agendū. Aut ad penā petendam. Aut cōpetit vnū ordinariū aliud extraordinariū. ¶ Primo casu vbi cōpetunt duo pretoris remedia. Aut ad ideꝫ. Aut ad diuersa. Si ad ideꝫ vnū tollit̃ ꝑ aliud nec habet locū dictus. §.

si quis opus.in.l.qui bona.j̄.ti.ꝓxi.Si ad diuersa vnum non
excludit aliud:vt.d.§.si qs opus.Nec ob.primo mēbro.j̄.e.l.
pretor.§.nonnulli.vbi videnꝷ duo pretoris remedia ad idem
cōpetētia cōcurrere.qꝛ magna differētia est inter illa duo re-
media de qbus loquiꝷ ille.§.nōnulli.vt.s̄.e.l.j.§.j.⁊ ibi dixi ⁊
ex superioribꝰ etiā ptʒ.Preterea vnū est genus.s.interdictū
qđ vi aut clam:aliud species.s.edictū seu actio in factuʒ que
cōpetit ad demolitionē ex edicto.j̄.e.l.pretor ait.in prin.⁊ ge-
nus speciē nō excludit. Si autē cōpetūt duo extraordinaria
auxilia vnū nō excludit aliđ:vt.d.l.de pecoribꝰ.C.ad le.aql.et
s̄.ad le.aql.l.quēadmodū.§.magistratus. Si autē cōpetunt
ordinaria auxilia.Aut sunt actiōes ⁊ tūc vna intētata altera
tolliꝷ ꝑ electionē:ꝑ cōtradictionē:per preiudiciū:vel qn̄ vna
pēdet ex altera.Qđ electiōe tollatur vna per aliā ꝓbaꝷ.s̄.de
tribu.l.qđ in heredē.§.eligere.⁊ de lega.j.l.cū filiꝰ.§.varijs.
Qđ ꝯtradictiōe.i.qn̄ sunt ꝯrie tollaꝷ vna ꝑ aliam ꝓbaꝷ.C.de
fur.l.j.cū ibi not.Qđ preiudicio vel depēdentia tollantur.i.
qn̄ vna est preiudicialis vel qn̄ vna dependet ex alia vt si pe
tam hereditatē meuȝ:postea tanꝙ creditor eiꝰ petā debituʒ:
repellor:vt.C.de here.act.l.vt debitū.Si nō sunt plura reme
dia ad causas criminales ꝑtinentia ⁊ sic ad penā tunc senatꝰ
censuit ne quis pluribꝰ legibꝰ reus fiat:vt.j̄.de accu.l.senatꝰ.
vbi de hoc subdistinguit tn̄. Aut ex eodē delicto ꝓueniunt:
⁊ tunc vno instituto remedio tolliꝷ reliquū:nisi quatenus est
plus in vno ꝙ in reliquo:vt.j̄.de act.⁊ oblig.l.cū ex vno.⁊.l.q
seruū.⁊.l.pe.j̄.vi bo.rap.l.j.⁊ arboꝝ furtim ce.l.j. Si aūt ꝓue
niunt ex diuersis delictis:tunc vtrūq; remedium restituiꝷ:qꝛ
delictū ob aliud delictū penā nō minuit sʒ auget vt.j̄.de ꝑua.
deli.l.nunꝙ. vbi plene de hoc dixi.Si aūt cōpetat ordinariū
auxiliū ⁊ extraordinariū:tūc regulariter ordinariū excludit
extraordinariū:vt.d.l.quedam.s̄.de eden.⁊ đ mino. in cause.
Gui. Dn̄s autē Dy.in ista materia plenius distinguit ⁊ sic.
Aut concurrūt plura ordinaria auxilia.Aut plura extraor-
dinaria.Aut vnū ordinariū: ⁊ aliud extraordinarium. Aut
plures exceptiones. Aut vna exceptio alia actio.¶ Primo
casu cū cōcurrunt plura ordinaria auxilia.Aut oīa sunt cri-
minalia.Aut vnū criminale aliud ciuile.Aut etiā ciuilia.Si
oīa sunt criminalia.Aut circa penā infligēdā:⁊ tunc vna pe
na tolliꝷ per alterā cōmissa iudici electione quā penā īponat
vt.j̄.de effrac.l.j.circa fi.nisi.l.cautū sit ꝙ vna per alterā non
tollaꝷ:vt.C.de sepul.viola.l.qui sepulchra.⁊ de seruis fug.l.
iij.Si vero circa criminis ꝑsecutionē:tūc subdistingue. Aut
plures leges puniūt idē crimē ⁊ vna tm̄ lege vtendū est:vt.d.
l.senatus.j̄.de accusa. Aut sunt plura crimina:⁊ tunc aut ex
eodē facto prouenientia:⁊ tunc siue idem siue diuersa ꝑsequi
possunt vt.C.de accu.l.qui de crimine.ij.rn̄.j̄.de iniur.l.p̄tor.
§.si mihi plures.vbi de hoc dixi:licet glo.videaꝷ notare ꝯriū
d.ij.rnso.Si autē ex diuersis factis plura crimina oriānꝷ tūc
sine oppositiōe ⁊ ab eodeʒ ⁊ a diuersis intentari possunt.j̄.de
accu.l.libelloꝝ.§.sʒ si aliū.¶ Scđo casu cū ex eodē facto seu
crimine oriꝷ accusatio criminalis ⁊ ciuilis cōsidera tria tꝑa.
Est em̄ tempus ante lit.conte.⁊ tunc ꝑmittiꝷ electio eidē ꝑso
ne agere ciuiliter vel criminaliter.⁊ sic intelligiꝷ vere intelli
gendo.j̄.de pub.iudi.l.interdū. Est tēpus post lit.contest.nō
tamen est adhuc lata diffinitiua sn̄ia.⁊ tunc donec pēdet in-
tentatū iudiciū:aliud silere dʒ:vt.d.l.interdū.Est ⁊ tꝑs post
litē conte.⁊ sn̄iam ꝓlatam.⁊ tunc gl. dicūt simpliciter ꝙ per
sn̄iam latā in vno nō induciꝷ exceptio sup alio intētādo:vt.j̄.
de excep.rei iudi.l.si qs cū totū.§.plane.Tu tn̄ subdistingue
Qꝛ aut iudex ꝓfert sn̄iam cōdemnatoriā:⁊ tunc exceptio nō
nocet in alio ꝓponēdo:vt.C.qn̄ ciuilis act.crimi.preiudicet.l.
vnica.Aut absolutoria:⁊ adhuc subdistingue.Qꝛ aut iudex
ꝓnūciat super facto seu sup crimine:⁊ tunc exceptio rei iudi.
obstat in alio ꝓponēdo.Aut sup iure puta qꝛ ꝓnunciat accu
satū nō teneri:forte qꝛ accusator nō ꝓbauit:⁊ tūc exceptio rei
iudi.nō nocet in alio:vt.s̄.de iureiur.l.si duo patroni.§.idem
iulianꝰ.⁊ eo.ti.l.duobꝰ.§.si colonus.vbi glo.idem sentit licet
obscure. ⁊ dixi di.l.vnica.C.qn̄ ciuilis act.preiudi.criminali.
¶ Tertio casu qn̄ oīa auxilia sunt ciuilia distingue.Aut oīa
sunt rei ꝑsecutoria.Aut vnum rei ꝑsecutoriuʒ aliud penale.
Aut oīa sunt.penalia.Aut vnū ꝑsecutoriū aliud mixtū.Aut
oīa sunt mixta.Aut vnū mixtū ⁊ aliud penale.Si oīa sunt rei
ꝑsecutoria subdistingue.Aut oīa sunt eiusdem generis.Aut
diuersoꝝ generū.Si eiusdē generis etiā diuersarū formarū:
vt qꝛ oēs obligatiōes sunt ex cōtractu:licet ꝓueniētes ex di-
uersis personis:in effectu vna nō tollit alterā:licʒ vna actiōe
sit vtēdum in qua veniat cōmodū vtriusq;:vt.s̄.de acti.emp.
l.nō est nouū.⁊ ꝓ socio.l.cū de duobꝰ.§.si plures.cū si.Et hoc
verū qn̄ ꝓueniūt ex nō lucratiuis causis.Si em̄ ex lucratiuis

ꝓuenirēt:tunc vna tolleret alterā:vt.j̄.de act. ⁊ obli.l.oēs.
Si v̄o sunt diuersoꝝ generū ⁊ ambo rei ꝑsecutoria:vt qꝛ vnū
auxiliū siue actio ex ꝯctu:alia ex delicto:tūc vna tollit alterā
in totū:vt.j̄.de fur.l.si is cui res.de tabu. exhibē.l.locū.§.con
demnatio.⁊.s̄.de re iudi.l.si quis dolo.§.j.cū si.Si v̄o vnū sit
penale:aliud rei persecutorium.Aut est pena hoīs ꝓuisione
adiecta:aut legis autoritate inducta. Si hoīs ꝓuisiōe subdi
stingue.Qꝛ aut pena adijcitur cōtractui bonefidei:⁊ tūc etiā
ſm iura vetera ſm que fiebat ipso iure nouatio pene adiectio
non tollebat totū precedentē cōtractū nisi quatenus erat in
pena ⁊ illud per excep.⁊ sic vere intelligitur.s̄.de act.empt.l.
predia.ꝓ socio.l.si qs a socio.⁊.l.se.⁊.l.duo societatē.Si vero
adijciaꝷ ꝯctui stricti iuris:vt stipulationi tunc pene adiectio
ipso iure nouabat precedentē ꝯctum ita ꝙ solum ex stipula-
tione penali agi poterat:vt.j̄.de act.⁊ obl.l.obligationū fere.
§.si.⁊ de ver.obli.l.ita stipulatus.in si.⁊ de doli excep.l.apud
celsum.§.labeo.Ratio autem diuersitatis est: qꝛ vnūquodq;
dissoluiꝷ eo genere vinculi quo ligatū est: vt.j̄.de reg.iu.l.ni-
hil tā naturale.Preterea iura ciuilia nō possunt tollere na-
turalia siue gentiū.instit.de iure naturali.§.si.vn̄ oēs pene cō
tractus bonefidei sunt iuris gentiū ⁊ aliter ꝙ verboꝝ solen-
nitate ligantur.s̄.de iusti.⁊ iure.l.ex hoc iure.in si.sʒ stipula-
tio de iure ciuili inducitur.insti.de act.§.de cōstuta.sequitur
ergo ꝙ penalis stipulatio subsecuta tanꝙ a iure ciuili indu-
cta ⁊ verbis vallata tollere nō pōt ꝯctus a iure gētiū intro-
ductos.Sed vbi adijciꝷ stipulationi precedenti penalis adie
ctio nouatiōe a iure presumpta posterior tollit precedentem
ipso iure:nisi adijceretur pena ad vallandū pactū liberato-
riū.nam tunc silr̄ nouatio nō fiebat: vt.s̄.de pact.l.rescriptū.
§.si pacto.licet gl.ibi aliter intelligat. Sʒ hodie nouatio non
presumiꝷ:vt.C.de noua.l.si.vbi de hac materia nouatōis ple
ne dixi.⁊.d.l.ita stipulatus.j̄.de v̄.obl.⁊ ideo vtroq; casu ho-
die idē iuris est in ꝯctu stricti iuris ⁊ bonefidei. ⁊ hoc nisi di-
caꝷ ꝙ pena soluaꝷ rato manēte pacto vel ꝯctu: qꝛ tūc vtroq;
etiā cū effectu peti pōt:vt.s̄.de transac.l.q fidē.Si vero pena
induciꝷ legis autoritate notanda est regula ⁊ instātia. Regu
la em̄ est ꝙ penalis nō tolliꝷ per rei ꝑsecutoriā nec ecōtra: vt
C.de fur.l.ancille.s̄.de condi.fur.l.si ꝓ fure.§.furti actio.⁊.j̄.
de fur.l.si pignore.§.j.Fallit vbi vna est ordinaria:alia extra-
ordinaria:vt.s̄.nau.cau.sta.l.idē est.§.si.Si vna ē mixta: alia
rei ꝑsecutoria tūc cōsidera qꝛ aut sunt eiusdē generis aut di-
uersoꝝ.Si diuersoꝝ vna tollit alterā ⁊ in totuʒ:vt.j̄.de act.⁊
oblig.l.qui seruū.in si.⁊ sic intelligiꝷ.s̄.cōmo.l.vnde queriꝷ.l.
nā qđ ibi diciꝷ. qđ videꝷ habere rōnem ad superius refertur
nō ad ꝓximū.⁊ qđ ibi diciꝷ nisi forte quis dixerit ⁊c. subaudi
⁊ male.⁊ ad hoc.s̄.de tute.⁊ ra.distra.l.actione.§.ꝙ si furan-
di.⁊.j̄.arboꝝ fur.cesa.l.si colonꝰ.Si v̄o sunt eiusdeʒ generis:
tunc aut ambarū eadē est mater siue origo : ⁊ tunc ꝑsecutoria
tollit mixtā que est secū eiusdē originis: vt.s̄.de tutel.⁊.ra.di
stra.l.j.§.de rōnibus.⁊ hoc est qđ dicit lex vna tm̄ act.vtēduʒ
j̄.đ act.⁊ ob.l.plura.ibi nā si ⁊c.Si v̄o sūt diuerse obligatiōes
⁊ sic nō sunt actiones ex eadē matre:vt est exēplū in ꝯdictiōe
furtiua que vnā hʒ matrē qꝛ ex furto si ꝯcurrit cum actiōe vi
bonoꝝ rapt.q̄ est ex rapina vna tollit aliā:in eo ꝙ ꝯcurrūt in
residuo nō:vt.j̄.vi bo.rap.l.j.Qn̄ v̄o sunt ambe mixte. Aut
ex diuersis factis:⁊ tunc vna a nō tollit alterā: vt.j̄.de ꝑua.
delic.l.nunꝙ.Aut ex eodē facto:⁊ tūc vna tollit alterā qua-
tenꝰ ꝯcurrūt:vt.j̄.arbo.fur.cesa.l.j.de act.⁊ obli.l.qui seruū.
⁊.l.cū ex vno.⁊ vi bo.rap.l.j.Et hec vera nisi ratio cōtrarioꝝ
aliud suadeat:vt.C.de fur.l.j.Qđ tn̄ sane intellige vbi essent
ꝯtraria in origine ⁊ effectu. sʒ vbi talia essent ꝯria que cōside
rato initio ⁊ origine sibi contradicerēt in effectu ⁊ tamē exitu
ad idem tendentia tunc licet impediatur concursus eodem
tꝑe:diuersis tn̄ tꝑibꝰ nō impedirenꝷ.C.de inoffic.testa.l.eū q.
vbi de hoc dixi.⁊ plenissime.d.l.j.C.de fur.¶ Scđo casu prin
cipali qn̄ ꝯcurrūt plura auxilia extraordinaria.Aut ad idē:
aut ad diuersa.si ad idē nō excludiꝷ vnū ꝑ aliđ.sʒ eligit actor
qđ vult:vt est videre in actiōe vtili act.legis aquil.⁊ in factū
subsidiaria:vt.C.ad le.aquil.l.de pecoribꝰ.⁊.s̄.ad le.aquil.l.
quēadmodū.§.magistratus. Si ad diuersa nec quo ad nati-
uitatem nec quo ad concursum nec quo ad aliud se impedi-
unt:vt.j̄.titu.ꝓxi.l.qui bona.§.si quis opus. ¶ In tertio v̄o
casu principali vbi vnū ordinarium.aliud extraordinarium.
Aut ꝯtra eūdē.Aut ꝯtra diuersos.Si ꝯtra diuersos: vnū ꝑ
aliud nō excluditur:vt.C.si tutor vel curator interuenerit.l.
etiam.⁊.l.etiam.s̄.de mino.l.⁊ si a patre.in princ.⁊.§.impera-
tor.⁊ de administra.tuto.l.si minoris. Fallit si modica sit le-
sio.vt.C.de iudi.l.properandum.§.fina.qꝛ pro modico noluit
lex recedi a via ordinaria.argu.s̄.de in integr.resti.l.scio.⁊ de
cōtrahen.

cõtraben.empt.l.res bona. qd intellige qñ auxilium extraordinarium est cõtra ius cõe.qr si de iure cõi tunc etiã pro modico datur vt.s.de cõiũ gen.cum eman.liberis.l.j.§. illud. Sz si diceres in iudicio spãle vt in diceñ.quedã glo.est contra glo. C.qñ puo.non est neces.l.si pater.⁊ si aduersus rem iudicatã l.fi.vbi restituit minor etiã cũ iure cõi poterat appellare. Sz dic q restitutio plus concedit q̃ appellatio.⁊ ideo vnũ nõ excludit aliud sicut dictum est de edicto ope.noui nun.⁊ cõfessoria.⁊ ita sustineretur glo.Sed si habẽt originẽ a volũtario cõtractu vel actu tũc ordinariũ excludit extraordinariũ q̃diu ordinariũ effectũ habere potest. vt.s.de.mino.l.cũ mãdato. ⁊ j.ti proxi.l.dãni.§.emptor.vbi de hoc dixi qd videas.sed si cõtra eundem cõpetunt ordinarium ⁊ extraordinariũ. Aut extraordinariuz est de iure cõi:aut cõ ius cõe.Si cõ ius cõe excluditur per ordinarium vt.s.de mino.l.in cause.ij.nec ob.palle. l.si pater.⁊ prealł.l.vlt.qr dic vt.s.dixi.si vero de iure cõi.aut in subsidium vel cã supplẽdi ius cõe.⁊ excluditur per ordinarium vt hac.l.⁊.j.ti.pxi.l.qui bona.§.de illo.⁊.l.si edibus.⁊.l. inter quos.⁊.l.damni.§.j.aut causa ordinandi vel coadiuuãdi ius ciuile:⁊ tunc non excluditur extraordinarium p ordinarium.vt.s.de rei ven.l.j.§.per hanc. Si vero concurrunt plures exceptiones.aut sunt diuerse ⁊ non cõtrarie:⁊ vna nõ tollitur per alterã:vt.j.de excep.l.nemo.aut sunt cõtrarie: ⁊ tũc glo.determinant simplr q vna aliã non excludit: vt not.d.l. nemo sm Jo.cui opi.cõtradicit in aut. de triente ⁊ semisse. §. illud.vbi si qs negat obligantẽ fuisse dñm:si postea pretẽdat excipiendo fore sibi anteriori tpe obligatã non audit:imo possessio transfert ab eo:⁊ que aut.est.C.qui po.in pig. hab. aut. item possessor.vñ dic aut sunt tales exceptiones contrarie q̃ cadunt in mendacium qd a lege puniat. ⁊ tunc cõtrarijs except. vti quis non põt.Aut non ⁊ tunc simplr vel simul cõtrarias exceptiones non põt quis proponere sed successiue vel simul sub except.⁊ cõditione sm modum qui tradit.C.de excep.l. si quidem.⁊ sic põt intelligi pal.glo.l.nemo.⁊.l.non vtiq3.j.de exce. ⁊ de hoc plenissime no.p eundẽ Dy.⁊ alios extra de reg.iu.c. nullus pluribus.lib.vj.Si vero qs habeat excep. ⁊ pro eodẽ negocio actionẽ repulsus a iure excipiendi an agere possit distingue.aut iudex expsse reprobauit except.oppositã: aut tacite.Si tacite tunc nihilominus recursus haberi põt ad ius agendi.s.de cõtrario iudi.tutele.l.j.⁊ de cõpensa.l.qd in diez §.j.Si vero est expsse repulsus ab excipiendo non põt agere vt pz in pal.l.j.Et hec vera qñ in iure excipiendi inquisituz est de iure agendi.secus vero si talis erat exceptio cõ ius agendi in aliquo non tãgebat:tunc eñi non priuat actione sibi cõpetenti:vt.j.de excep.rei iudic.l.duobus.Dy.sed quare officium cũ sit extraordinarium impedit nunciationem q̃ est ordinaria.⁊ ad idem datur videret eñi debere cõcurrere ⁊ esse electionem phibentis ar.d.l.de pecoribus.C. ad.l.aquil.⁊.s. ad l.aquil.l.quẽadmodũ.§.magistratus.sed hoc forte qr in locũ ordinarij.s.cõi diuidundo datur.⁊ iõ eius cõditiones assumit ar.s.vt le.no.ca.l.j.§.bellissime.⁊.§.si qs sub condi.Dy.

☞ Opus nouum nunciare potest qui habet vtile dñium.

Si ego. Habens vtile dñium † potest opus nouuz nunciare.h.d.Ibi faciat vicinus. s. contra debitam seruitutẽ rei supficiarie.⁊ intelligit dñs Dy. hũc.§. q inquilinus denũciauit cãm dãni repellendi in cã dãni infecti.vt.j.ti.pxi.l.qui bona.v.vicinus.Dyn.Ibi vtilem in rem planum est ergo q supficiarius põt agere vtili in rem vt hic. Sed nunqd dñs poterit agere directa.dic q sic arg.s.e.l.j.§. iuris nostri.sed quid si ambo cõcurrũt quis pferetur.Rñdeo q supficiarius ar.s.de pcu.in cause.§.fi.⁊.l.si procura.nã ibi dicitur q vtilis pfertur directe.Gui.de suz.Quid in vasallo Rñ.idem vt in vsibus feud.de inuesti.rei aliene.§.j.⁊ de cõtẽtione inter vasallum ⁊ alium.c.j.Jac.in fi.etiam contra dñm vt.j.de superfici.l.j.§.qd autem.Jac.

Si in publico. In cã iuris publici tuẽdi oẽs ciues idonei ad nunciandum admittunt.h.d.¶ In glo.idonei in fi.qd est verũ in nũciatione que fit p pretorẽ.nam alias possent facere etiaz plures sine aliqua electione.vel hoc verũ in executione nunciationis secus in ipsa nũciatione.Jac.Et hoc verũ si oẽs ptendunt publicum interesse.sed si oẽs priuatũ tũc quilibet admittit quatenus sua interest.vt.j.de sepul.vio.l.j.§.si plures. Nec ob.l. non tñ.s.de pcur.alleg.j.l.proxi.qr ibi vna erat tm̃ persona q̃ ius obligationis originaliter sustinebat.Dy. vt ⁊ ibi dicam. ¶ Ultimo colligunt aduocati ex fi.huius.l. q possum cõpellere vniuersitatẽ ad cõstituendum sindicũ quẽ cõuenire possim nomine vniuersitatis.⁊ p hoc.s.qd cuiusq3 vniuer.l.j.§. quibus.de edi.l.edi.l.q si nolit.§.q si plures.⁊ optime.j.de fideicõmis.liber.l.ergo.§.creditoribus.

Nam reipublice. Ibi q̃ plurimos habiles nõ tamẽ actualiter.In fi.i.admitti posse.Jac.In glo. sic in fi.sol.sm Jac.de bel.hic intellige diuisim ⁊ non simul.i.hunc vel illum sicut dicitur.j.iudic.sol.l.iam tñ.§.si cũ plures.⁊ ar.j.de popu.act.l.si plures.cum simi.⁊ sic concord. Jac.vel sm Dy.qd idem est hic non admittunt eodez tẽpore plures simul actualiter sz ex pluribus vnus eligitur vt pz in glo.pcedentis.§.⁊ no.j.de accusa.l.si plures.Et hoc verum si oẽs pretendant publicũ interesse secus si priuatum.vt.s.§.proxi.dixi.⁊ pbatur.j.de sepul.vio.l.iij.§.si ad plures. ⁊ de iniurijs.l.item apud.§.fi.⁊.l.se.Nec ob.palle.l.non tñ.s. de pcur. qr ibi vna tm̃ erat psona que ius obligationis effectualr sustinebat.Dy.vel sm Jac.de are.dic q reipublice interest plres esse idoneos ad nunciandũ vt hic plures tñ non pñt actualiter nũciare vt in cõtrarijs.Jac.Itẽ est littera ista ⁊ pdicta que dixi ar.q si aliquis cõstituat plures pcuratores ita q vnus nihil agat sine alio vel q occupantis melior conditio nõ existat q valet talis forma procuratori.In cõtrarium est ne in aduersarios ⁊c.vt.s.de exercito.l.ij.de peculio.l.⁊ ancillaꝝ.§.fi.j. iudi.sol.l.iam tñ.§.pe.⁊ de procura.l.licet.§.fi.sz dic q aut oẽs repelluntur aut idonеior eligetur:vt.j.de accu.l.si plures. et de collu.detegenda.§.si plures.Dy.

De pupillo. Pupillo non pmittit nunciando vtilitatẽ publicam defendere sz propriã cũ autoritate tutoris sic. h.d. ¶ Pone q electio aliqua facienda est vel cõstitutio alicuius sindici in aliqua vniuersitate nunqd minores debeant vocari:⁊ maxime si sint maiores.xviij.annoꝝ.Et dicũt quidam q sic ar.huius glo.que idem determinat quasi in fili qõne.⁊ p hoc.s.de postulan.l.j.§.pueritiã.insti.quib⁹ ex cau. manumittere non lz.§.ea.l.⁊ videt expssum in fili.j. de popu. actio.l.popularis actio.In cõtrarium vr ⁊ forte verius:quia licz adultus possit fieri decurio in subsidium qñ alij nõ sunt idonei cum ante.xxv.annum suffragiũ seu cõsilium inter ceteros ferre non põt:vt.j.de decur.l.spurij.§.j.⁊ de mune. ⁊ hono. l. ad rez publicã.Et in hac opi.videt inclinare Dy.⁊ p hoc bñ facit.C.de testa.mili.l.fi.vbi de hoc dixi.Jure canonico est expressum q dũmõ sint puberes admittunt ad electionẽ ⁊ alios tractatus capituli.extra de eta.⁊ quali.c. ex rõne. vbi de hoc ⁊ expresse ex de ele.c.si eo tpe.lib.vj.cum ibi not. Et circa hoc prin.sic distingue.Aut minor nũciat rõne publice vtilitatis. aut rõne sue priuate.aut mixto respectu. Primo casu aut est pupillus.⁊ tunc non põt vt hac.l.primo rñso.⁊ ar.j.de popu. actio.l.mulieri.aut maior:⁊ tunc aut est minor.xvij.annoꝝ.et tunc idem.aut maior:⁊ tunc secus.nã hanc etatez ratus est ptor esse aptã ad prodeundũ in publicũ:vt.d.l.j.§. pueritiã. s. de postulã.⁊ insti.ex quib.cau.ma.non lz.§.ea.l. Scdo casu.s. qñ rõne priuate tm̃:aut nõ possidet minor. ⁊ tunc denunciat etiã sine tutoris autoritate:etiã si sit pupillus cũ denunciando faciat meliorẽ suã cõditionẽ ⁊ non deteriorẽ:vt.s.de pac.l. contra iuris.⁊ insti.de auto.tuto.in princi.⁊ q melior fiat pz s.e.l.j.in prin.s.§.nunciatio.⁊.j.e.l.ptor.aut minor possidet ⁊ tunc aut nũciat cũ ptore vel p iactum lapilli: ⁊ tunc valz etiã sine tuto.auto.cũ retineat possessionẽ: vt.j.ea.l.§. meminisse. Aut simplici verbo:⁊ tunc cũ tutore auto.vz sine eo nõ vt hic ⁊ ar.insti.de auto.tuto.§.neq3.s.de acqui.here.l.more. ⁊ ar. j. de acqui.re.do.l.pupillus.⁊ de acqui.pos.l.possessionẽ. Tertio casu valet vt hic dũ dicit nisi ad ipsius ⁊c. et est rõ qr non possidebat locum publicum.⁊ ideo sine tutore fit ⁊ valet.⁊ ita ver.non aũt aliter loquitur qñ pupillus possidebat ⁊ vult nũciare simplici verbo q non potest sine tutore.sz cum eo sic: qr tutore auctore potest possessionẽ perdere:vt.d.l.pupillus.de acqui.re.do.⁊ de acqui.pos.l.possessionem.Jaco. ¶ In glo. de rigore sed de equitate valet scilicet cum autoritate iudicis et ex certa scientia vt probant iura allegata.Jaco.de ra. Ibi perdere possessionem.iste timor potest habere locum qñ possidet locum in quo fit opus.als secus qr tunc cessaret hoc edictum.Jac.de ra.In ea.glo.in fi.⁊ de mino.l.minoribus. Dic q pupillus nullam nunciationem potest facere sine tutoris autoritate:qr in qualibet posset pati damnum:videlicz si aduersarius timore nunciationis desisteret ab opere. ⁊ interim opus factum destrueretur per pluuiam: ⁊ postea appareret denunciationem iniustam.nam teneretur edificanti actione de dolo ad expensas illius operis ar.s.de dolo.l.rem quãdã. Jaco.de ra.⁊ hanc etiam approbat Dy.

Nunciationem. In ipso opere dz fieri nunciatio. τ vbi psone psentia non est necessaria ibi personar cōtemplatio seu discretio nō est habenda. h. d. Ibi edificet. nōdum tñ edificio est data forma que inest p cōsummationem operis: vt. s. ad. l. fal. l. si is q quadringenta. §. quedā. Ibi nā τ si seruo cōtra hoc vr φ nūciatio facta seruo nō constituat dñm in mora: vt. s. de vsur. l. mora. §. j. Dic aut nunciatio est facienda rei: aut psone. Primo casu sufficit fieri seruo sicut τ magistris τ opificib⁹ vt hic Scdo casu non vt in. l. 2ria. Et vide pro declaratione huius §. quid operet nūciatio facta opificib⁹ τ operarijs τ qd debeat destrui si fiat 2 talem nunciationē: vt no. in Spec. hoc eo. ti. v. sed nunquid denuncians. τ v. quid si fit denunciatio fabris. ¶ In glo. τ nōdum edificat in fi. hoc redarguas qd no. in gl. s. e. l. j. §. pōt. τ. §. si quis edificium. τ dic vt ibi dixi. ¶ In gl. hoc si fabri. ibi φ medio tpe fieret expensis dñi sed patientiaz prestabit. vt. j. e. l. penul. τ fi. ¶ In eadem glo. in fi. ar. C. de iudi. properandū. §. fi. Sed quid si fiat generali pcuratori nunciatio. Rñdeo non videtur nocere dño nisi pueniat in ei⁹ noticiam. ar. d. l. item veniunt. §. petitam. τ qz edictum pretoris contēnere delictum est vt in regula iuris non pōt videri dolo carere. τ iō dolus generali mādato non cōtinet vt. s. de cōdi. inde. l. si pcurator. at 2. j. de doli excep. l. apud celsum. §. qsitum. ij. τ. s. de tribu. l. procuratoris. Uidetur ergo distinguēdum hanc liberam vel non. Dy. hec qd potest reduci ad illaz an contumacia procuratoris noceat dño. de quo no. ex vt lit. non contest. c. j. τ dixi. C. de procu. super rubrica.

¶ Contumax fictus quis dicatur.

Si quis forte. Nunciatio facta absente dño ab ope nō statim dñm constringit sed demū ex tpe quo pōt phibere opifices. h. d. Uel fz Ja. de are. nūciatio facta absente dño ab ope nullius est momēti Jac. Et no. fm eū drīam inter fictū contumacē τ verū τ verissimum. Fictus 2tumax † est qui citat ad domū τ nō inuenit psonaliter: τ vz talis citatio: vt ti. pri. l. ij. §. totiens. τ ad hoc etiā faciūt allegata in glos. q incipit hoc si fabri. s. §. pri. τ iste pōt appellare vt. C. quō τ qñ iud. l. ab eo. τ de liberali cā. l. si is. τ. j. qñ ap. sit. l. j. §. fi. Uerus cōtumax est q inuentus psonaliter dixit veniā τ iste restituitur ad appellandū si veniat iudice sedēte pro tribunali: vt. s. de in integ. resti. l. diuus. Est τ verissimus q inuētus psonalr dixit nō veniā τ hic non appellat: vt. j. ex quib. cau. in pos. e. l. fulcinius. §. fi. Ja. Et de istis cōtumacibus τ qñ appellent τ qñ non plene subtiliter not. p Jo. an. in clemen. de dolo τ 2tu. c. j. τ plene dixi. C. de iudi. l. pperanduz. §. cū aūt hermodiciū. Ibi alibi fiat. i. facta sortiretur effectū ex tpe nūciationis. Dy. ¶ In glo. quātuz ad hoc ibi pro dño subeūtes. sed certe immo malū 2siliū p dño caperent. nam cū demū teneat dñs q sciuit opificibus denūciatū melius 2siliū esset pro dño si edificēt τ nihil dicāt ei qz nesciet τ ita non tenebit cū demū a tpe scientie teneat. τ ita reprehēditur hec glo. de absurdo. Dic ergo φ qñ opificib⁹ est denunciatum de ope facto ante scientiā dñs tenet ad solā patientiā sed p ope facto post eius sciam tenet ad patientiā τ expēsas arg. eius qd no. j. e. l. edibus. sed vbi denūciatū fuerit dño nō in re psenti nullo tpe tenet nec ante nec post vt etiā statim dicam. Nā de virtute τ substātia denunciationis vr esse vt fiat in re psenti: vt. s. §. pri. τ. l. j. §. nunc videamus. vñ si desit nō vz vt. s. de trāsact. l. cū hi. §. si ptor. τ. j. qui τ a q. l. si seruo. ō lega. j. l. cetera. τ. j. de reg. iur. l. φ ab initio. Jac. vel dic φ superiori. §. tenent fabri ad impēsam opis. in isto aūt. §. nullus tenetur: vt. j. qd vi aut clā. l. cōpetit. §. in summa. In ea. gl. in fi. hanc opi. R. approbat Ja. de are. vt. s. dixi vt nec añ nec post teneatur dñs p litterā istā que dicit nullius esse momēti τ p 2ralle. l. qd ab initio. j. de reg. iur. cum concor. τ. §. s. pri. loqtur qñ in re psenti fuit nunciatum. Ja. ¶ Ultimo querit hic Dy. si quis vult producere testes ad eternam rei memoriam nunquid sufficiat citare aduersarium ad domum etiā si citatio non pueniat ad eius noticiā. Et videt φ sic vt. j. tit. pri. l. iij. §. pretor. v. totiens. vbi de hoc plene dixi. In 2rium videt iste. §. si quis forte. sed distingue vt dixi. d. §. pretor.

Si plurium. Nunciatio noui operis ex parte nūciantis est in psonā ex parte illius cui nunciat est in rē. h. d. cum. §. seq. ¶ Item facit iste. §. ad qōnem qua querit. si aūt sint plures rei debendi in vno instrumento: vtrum singulis sit dādus libellus hic est ar. φ sic et videtur expssum. C. cōi diuidun. l. ad officiū. vbi de hoc plene dixi. In cōtrarium. C. de duob. reis aut. hoc ita vbi de hoc no. τ dixi. ¶ Item facit ad aliam qōnem iuris feudor cauet φ vasallus teneatur fidelitatem iurare in vsibus feu. de prohi. feu. alie. l. imperialem decet solertiā decessit dñs plurib⁹ heredibus relictis: an sufficiat si vni iuret hic est ar. φ sic τ ne in plures aduersarios distringat τc. vt. s. de exer. l. ne in plures. Glo. tenet φ oibus iurare teneat vt no. s. de vsufruc. l. si cuius. §. j. Ja. de are. hic tenet contra. s. φ sufficiat vni iurare per iura pdicta. τ est expssum lz non alleget in vsibus feu. de probibi. alie. feu. p Federicū. l. imperialem. §. pterea ducatus τ no. in summa de feudi succes. §. sed vbi dñs. τ si de feu. contro. fuerit. c. oēs filij. τ de hoc dixi de ali. leg. l. cum vnus. τ bñ dixi. j. de vb. ob. l. ij. §. ex his. v. facit etiam iste. §. Et p hoc faciunt notata p Cōpost. ex de rescrip. c. caplm. v. itez queritur cui debeat fieri psentatio. τ v. seq. qui bene faciūt ad materiā istorum. §. si lata est snia per plures iudices sufficit φ appelletur ab vno in clementi. de ap. c. j. Item est etiā hic ar. φ sententia lata 2 principalem non mādatur executioni cōtra fideiussorem: qz possibile est φ habeat aliā excep. φ habeat reus principalis. sed distingue. aut fuerunt fideiussores in 2tractu et non mandat vt hic. Aut in iudicio τ tūc sic: vt. C. de vsur. rei iudi. l. fi. in fi. vbi de hoc plene dixi. ¶ In glo. vt τ. s. ō serui. ibi fieri dr ipsi rei. rō aūt huius est qz possunt ignorare qs sit dñs fundi in quo edificat. vñ ex ei⁹ psona est in rē qz si deberet fieri in psonā posset esse φ dñs nō veniret nisi ope pfecto τ sic nūciatio nō haberet effectū vt. s. e. l. j. §. j. sed ex pte eius qui nunciat est in psonam qz nuncians certus esse dz de iure suo. Ja. ¶ In glo. veritate inspecta in fi. τ iō conqueri nō potest si alij non 2cedant vt. s. de serui. ru. pdi. l. p fundum. Dy.

Si quis ipsi pretori. Potestatio nō valentis nūciare pro nūciatiōe hr. h. d. Et no. de virtute ptestationis vt hic. τ. s. de nauti. fe. l. ij. vbi dicitur φ habet loco petitionis. j. de adult. l. capite quinto. quibus modis pignus vel hypo. soluit. l. si debebitor. τ de istis ptestationib⁹ vide qd dixi. C. de anna. exce. l. vt pfectius. Item colligit Ja. de are. ex isto. §. arg. ad talem questionem. quidā tabellio fecit instrumentum. τ dixit titius contraxit cum sempronio tertio die intrāte februario. itē sempronius cum titio eodem die τ non dixit tertio intrāte febru. mortuus est tabellio τ imbreuiature sunt tradite alij faciende: queritur an ex tali imbreuiatura possit reficere secunduz instrm sub die tertio intrante febru. hic colligitur φ sic p illa verba repetita die cū concor. ibi no. τ videt expssuz. s. de edē. l. si quis ex argentarijs. §. si initiū tabular. Ja. ¶ Item facit iste. §. ad aliam. q. statuto cauetur φ qui habuit sortē eligēdi aliquē officialem teneatur eligere infra tres dies: als ei⁹ electio nihil valeat. titius habuit sortem eligendi τ infra tertiū diem non elegit: qz iudicis copiam habere non potuit: querit an iure eligendi sit priuatus. Et videtur φ sic propter verba statuti. In 2rium est ar. iste. §. τ qz per eum non stetit sed per iudicem. ergo pro impleto dz haberi: vt. s. de condi. τ demon. l. iure ciuili. τ pro hoc. j. de itinere actuq3 priua. l. j. §. si qs aūt propter inundationem. τ. §. preterea sciendum. τ videtur expressum. j. quando ap. sit. l. j. §. dies autem. τ in aut. vt spōsa. largi. §. hec quoq3. ¶ Item facit ad similem qōnē. cōstitutus fuit pcurator τ ei certū salarium cōstitutū si negociū expediret infra annuz nō potuit expedire: qz pro magno tpe iudicis copiā habere nō potuit: post ānum tñ expediuit: nunquid debeat habere salarium: Et videtur φ sic per iura allegata in proxima qōne. In cōtrarium videtur qz expeditio nō erat in eius potestate: cum dubius sit litis euētus. s. de peculio. l. φ debetur. τ iudicium multas hēat moras. s. vt le. no. ca. l. etiā de psenti. ergo cōditio mixta videt apposita cōstitutioni salarij. qua deficiēte deficit salarij petitio: siue deficiat p casum siue per alium: puta iudicē cuius copia haberi nō potuit: vt plene distinguitur. C. de insti. τ subst. l. j. τ. l. si pater. τ hoc placet Dy. In glo. casus huius. §. hec sola prima positio vera ē Ol. In ea. glo. ibi vel corā vicinis. ita tamē φ peruenerit ad noticiam pretoris. nā ignorans non videtur edictum contemnere vt. s. e. l. si quis forte. Dy. ibi cōueniri non potest hec non est bona ratio: quia in nunciatione non est necessaria vocatio in ius. vt s. eo. l. j. §. nūciatio. Et ideo dic φ non est impedimētū iuris sed facti. s. quia timebam pretorē et non eram ausus nunciare. Dy. Ibi τ veniet vel mittet. hanc lecturaz non patitur textus nec etiam videtur de iure pcedere. nam sibi imputet qui voluit pretorem expectare cū nunciare posset per lapilli iactū. Jaco. In. fi. vt notat. s. ea. l. §. si quis forte et per h nō valēt pdicte tertia τ quarta lectura. imo sunt 2 tex. τ iō tene primā lecturā. Dy. in glo. finito officio in fi. qz hic pcessit nūciatio vera vel ficta. Dy.

Sextus pedius

Sextus pedius. Uer. impositicia. dicit gl. ꝙ etiã contra dñm predij seruientis fit nunciatio cõtra.ś.e.l.ij. Sed forte magis subuenitur habenti predialem vrbanam ꝙ̃ personalẽ: si habes psonalem saltẽ naturalr̃ possidet: vt.ff.de acqr.pos.l.naturaliter Sed hoc esset absurdum vt plus subueniretur minus ius habenti ꝙ̃ ei qui plus hꝫ. Dic ergo ꝙ hic loquit̃ de dño pdij dominantis qui vult nũciare edificanti cõtra seruitutẽ debitam suo predio dñanti: vt expresse dicit littera. ⁊ ita intelligitur iste v.ibi vero loquit̃ de fructuario rei dominantis q volebat nunciare ꝓprietario edificanti in predio vicino alieno contra debitam seruitutẽ rei fructuarie qd non põt. ⁊ ita loqtur.l.ꝯtra.ś.e.l.ij. vbi de hoc plene no. ⁊ dixi. Dy. ¶ In glo. vt si facio meuianum in fi. vt.C.de edifi.priua.l.meuiana. In glo.sicꝗ vrbana.hec illatio non sequit̃ de necessitate: qꝛ seruitus censetur rustica vel vrbana a qualitate predij dñantis non seruientis.vt.ś.de serui.vrb.pre.l.j.⁊ ibi no. Dyn. ¶ In glo.etiã ꝯ eum.ibi nullo mõ possidet.s.rem seruientẽ.sed hec videt̃ magis rõ in ꝯrium qꝛ si plus hꝫ iuris dꝫ posse facilius nunciare.ar.ś.e.in ꝓuinciali.§.si ego. Preterea ⁊ qui habet seruitutem realẽ quasi possidet lꝫ non vere vt.ś.de seruitu.l.penul. ⁊ si seruitus vend.l.⁊ si forte.§.sciendum. Dic ergo ꝙ fructuarius non admittit̃ ꝯ dñm qꝛ dñs hꝫ potentius ius.s.proprietatem ⁊ ciuilẽ possessionem fructuarius debilius ⁊ facile corruptibile.vt.C.de vsuf.l.corruptionem. ⁊ ideo non admittitur contra dñm: vt.ś.de publi.l.pe.⁊ fi. Preterea cõtra extraneum admittitur ꝓcura.noie nõ proprio. si ergo admittitur ꝯ dñm videret̃ dñs p alium sibi pretendere seruitutẽ in re propria qd esse non potest: vt.ś.si vsufr.peta.l.vti frui.⁊ de serui.vrb.predio.l.in rẽ cõem.⁊ hoc voluit dicere tex.ś.e.l.ij. ibi neqꝫ eñ sicut aduersus ⁊c.⁊.ff.de remis.l.j.§.iteꝫ iul. Qui autem hꝫ predialem seruitutẽ hꝫ ius perpetuũ ⁊ non de facili corruptibile: vt.ś.queadmo.serui.amit.l.iura predioꝝ. Itẽ habet dñium predij cui debet̃ seruitus: alias enim deberi nõ posset vt.ś.cõ.predi.l.j.⁊ ideo admittitur ad nunciandũ contra dñm predij seruientis vt hic ptꝫ. Dy. ¶ In eadem glos. ibi hꝫ nunciatio inspecta veritate hꝫ tñ inspecta assertiõe nũciantis. Old. in fi.s.aliquã ex istis causis. Ol.

Meminisse. Ex nunciatione simplici vbo facta amittitur possessio.secus si p pretorem vel lapilli iactũ.h.d. Ibi in nostro.i.p nos possesso. Dy. Ibi in nostrum.i.in locũ a nobis possessum. Dy. Ibi immittere ita ꝙ requiescat in nostro. Et ꝙ sequit̃ proijcere.s.ita ꝙ nõ requiescat: vt.ff.de vb.sig.l.malum.§.j. Old. In v.ceteꝝ. Ibi operis noui nũciatione simplici verbo facta. Dy. Ibi in suo i.in loco a se possesso. Dy.ibi noceat.i.nocere possit. Dy. Ibi erit necessaria.nisi habeamus quasi possessionem rõne seruitutis nobis debite. Dy.ibi perseuerat post nunciationeꝫ per lapilli iactum vel pretoris autoritate facta. Sed an qui nunciat solo verbo ⁊ sic possessionem amisit possit eam recuperare per interdictum vnde vi. Dic ꝙ sic vt dixi.ś.e.l.j.§.in operis. Sed an ꝓpria autoritate statim anteꝗ̃ diuertat ad extraneos actus. Dic ꝙ sic vt dixi.d.§.in operis ꝭm Dy.sed an nũciatio est faciẽda in scriptis. Quod prima facie videtur vt in aut.de tpe non solu.pec.super dote.§.contestationem. sꝫ dic ꝙ in actu nunciandi nulla est scriptura necessaria etiam si p pretorem fiat: qꝛ iudicis officium misericorditer imploratur etiam ante litis ingressum vt no.ś.de interrog.act.super rubrica.sed in executione opus est scriptura: vt.ff.hac.e.l.§.qui opus. Dy. ¶ In glo.sic.ff.de acq.re.do.ibi verba non fore necessaria.ar.ś.de leg.iij.l.nutu. Ja. In ea.glo.in fi.opi. Jo. vera est qꝛ in nunciatione dꝫ iusta cã exprimi vt no.ś.e.l.j.in pn. ergo verba sunt necessaria ad huius cause expressionẽ. Dy. ⁊ Jac. ¶ In glo.i.vtilis siue non damnosa: similis expositio ś.de dolo.l.non dꝫ. Jac.in fi.idem in eo qui quasi pos.habere ratione seruitutis sibi debite qꝛ perderet quasi posses.sicut si veram haberet. Jac. ¶ In glo.nulla nunciatione facta tũc non posset habere locũ qd vi aut clã nisi ex ea pte ꝙ clam: vt ff.qd vi aut clam.l.j.§.quid si vi.⁊.l.iij.§.clam facere. Ol. ibi si aũt simpliciter.i.simplici vbo tm̃ nunciaret. Old. Ibi ageret iste taliter nuncians. ¶ In glo.no.ꝙ hoc edictuꝫ. de quo dic vt plene no.p Dy.ff.e.l.pretor in prin. ¶ In glo. itẽ iniuriarum in fi.de hoc dic vt plenius dixi.ś.e.l.j.§.j.⁊.ff.quod vi aut clam.l.fi.§.si ad ianuam. Dy.

Si quis riuos. In riuis vel cloacis reficiẽdis vel purgãdis ⁊ generaliter in operibus in quibus mora est periculum allatura: impune spernitur nunciatio.h.d. Et qd dicit riuos dic.s.publicos ⁊ cloacas.s.publicas. Uel dic priuatas in quarum erat quasi possessione. Secus esset in itinere vel via in quoꝝ quasi possessione esset.nam posset impediri reficere nisi ostenderet sibi seruitutẽ competere ar.ff.de itinere actuqꝫ priua.l.iij.§.antepe.⁊ penul.non aũt iste posset impediri sed opus est vt sit in quasi possessione ducendi aquã vel immittendi cloacã: vt.ff.de riuis.l.j.§.deinde.⁊.§.hoc interdictum.⁊.l.fi.⁊ de fonte.l.j.§.deinde.⁊ de cloacis.l.j.§.hoc interdictuꝫ.⁊.§.deinde Sed dices nõne quilibet reficiẽs euitat noui tpis nunciationem.vt.ś.e.l.j.§.si quis vetus.al's incipit si quis edificiũ vetus. Dic ꝙ non vt ptꝫ in reficiente iter vel viã. Nec ob.§.si qs vetus.qꝛ loquitur in fulciente vt ibi apparet.nã per illã non mutatur rei facies in qua fit opus. Item ibi in fultura est periculum si differatur ⁊ iõ spernit̃. Item ibi possidet ipsam rẽ que fulcitur: hic aũt in casu itineris nõ possidet locũ lꝫ sit in possessione vel quasi seruitutis. Quid aũt sit reficere dic vt.ff.de riuis.l.j.§.deinde. Illud aũt certum est ꝙ facienti nouuꝫ riuum põt nunciari nouum opus.vt.ś.e.l.j.§.opus.⁊.ff.de riuis.l.j.§.fi.⁊ sic tene primã sñiam. Et vt liqueat ista materia sic distingue. Cũ queritur an reficienti possit opus nouũ nunciari. Aut possidet ⁊ tunc aut est in possessiõe alicuius iuris propter qd vult reficere: aut non. Pmo casu refert quale sit ius vtrum itineris vel actus. An vero aque ducẽde vl' auertende vel cloace immittende. Primo casu p nunciationẽ inhibetur vt.ff.de itinere actuqꝫ priua.l.iij.§.hoc aũt.⁊ de riuis l.fi. Scdo ⁊ tertio casu spernitur nunciatio vt hoc.§.si qs riuos.⁊.ff.de riuis.l.j.§.deinde.⁊.§.se.l.iij.§.penul.⁊.l.fi.⁊.ff.de cloacis.l.j.§.interdictum.al's hoc interdictũ.⁊ de fonte.l.j.§.deinde. Fallit tñ cum peto mihi caueri de dãno infecto. vt.ff.de riuis.l.iij.§.penul.⁊ de cloacis.l.j.§.si quis mihi purgãti In scdo casu principali qñ nec res nec ius possidet̃ p nunciationem poterit inhiberi vt.ff.de itinere actuqꝫ priua.l.iij.§.ꝯ autem. Jac.ibi mora periculũ grande ⁊ enorme arg.ś.si quis caut.l.⁊ si post tres. Jac.ibi extructionem.i.edificationeꝫ vel refectionem. Ibi totiens aũt.ś.dixi in quibus casibus cessat nunciatio.h.d.ꝙ iudex de his cognoscere dꝫ. Dy. ¶ In glo. alias nunciatione. Ibi nec hic: immo est casus ꝙ facienti riuum de nouo põt nunciari.ff.de riuis.l.j.§.fi. Ibi hic vero nõ qd falsum est vt.ff.de riuis.l.j.§.penul.⁊ de cloacis.l.j.§.si qs purganti. Dy. Ibidem: sic ergo ꝭm hoc in riuoꝝ ⁊ cloacarum refectione nihil est spãle.sed certe immo est qꝛ cũ alias ei qui possidet rẽ quã reficit: si est in quasi possessione rõne iuris qd habet in illa possit nũciari: vt.ff.de itinere actuqꝫ priuat.l.iij.§.hoc aũt.in istis spãliter secus erit. Jac. Uel dic ꝭm Dy. ꝙ si esset verum qd glo.dicit non eẽt tunc spãle in cloaca vel riuo cum in eis possit nunciari ex cã dãni infecti: vt.ff.de cloacis.l.⁊.§.si quis purgãti. Quare dic ꝙ in.§.si quis edificium agitur de veteri sustentãdo. Si vero agat̃ de antiquo destructo ad pristinã famã reducendo: regulare est ꝙ põt fieri nunciatio. Fallit in cloacis vel riuis.⁊ sic intelligit hic Dyn. vel ꝭm Jac.de are.vt pdixi ibi reficiẽs erat in pos.loci quẽ reficiebat hoc nõ erat tñ in quasi possessiõe iuris: vnde regulare est ꝙ põt nũciatio fieri vt.ff.de itinere actuqꝫ ꝓua.l.iij.§. hoc aũt fallit in riuis ⁊ cloacis. ⁊ ita hic Jac. ¶ In glo.nam ⁊ celuꝫ pestilens.ibi siti moriatur vt.ff.de riuis.l.vlti. Uel spãle ẽ fauore agrorum ne irrigatione indigeant: vt.ff.de aqua plu.ar.l.j.§.de eo. Ja.de ra. ¶ In glo.in cõe non priuatum: imo idẽ in priuato dũmodo grande vel enorme sit periculum: vt.ff.de appel.recipien.l.vltima. Jaco.

1 ☞ Opus nouum nuncians debet se purgare per sacramẽtum calumnie si exigatur.

1 **Qui opus.** Nuncians nouum opus † debꝫ se purgare per sacramentum calũnie si exigatur.h.d. Ibi idcirco.qꝛ iuratur pretore auctore dic.s.motuo. Jaco.de ra. Ibi ⁊ sic de facto vidi.⁊ de practica isti9 glo. vide in Specu.de operis noui nun.in prin. ¶ In glos. alias exigat.ibi qꝛ veremur.⁊ dic vt ibi no.⁊ dixi. Et dic ꝙ hic non loquitur de illo sacramento calumnie qd prestatur pro tota causa.sed loquitur de quodam speciali sacramẽto purgationis de quo etiam loquitur.C.de his qui ad ecc.confu.l.p̄senti §.sicubi.qd canoniste appellant sacramentum malitie.extra de iura.calum.c.ij.⁊ vlti.lib.vj.⁊ vide eo.tit.c.j. Ibi sic vt hic dic melius vt ibi per Dy.

Qui nunciat. Ne in incerto vagetur interdum est necesse demonstrare locuꝫ in quo opus nouum nunciatur.h.d. Ibi demonstrare ad oculũ vel per designationem certoꝝ confinium.ar.ff.de censibus.l.forma. Ibi interim.i.durante nũciatione vel ante remissionẽ.

Et sic no. q vbi res non potest per verba innotescere facienda est ad oculum demõstratio: vt hic. τ insti. de gradi. §. agnationis. §. finium regun. l. si irruptione. τ ex. de libel. obla. c. ij. τ j. ti. j. l. iij. τ ibi de hoc. Et facit v. totiens q talis libellus admittatur peto a te quicquid possides in tali villa vel castro. Sed contra est qꝛ eẽt incerta petitio: vt. j. de acqui. pos. l. possideri. §. j. Sed quid si petã villã vel castrum cũ pertinentibus nunquid admittetur talis libellus. Dic q sic vt extra de resti. spo. c. cum ad sedẽ. τ de leg. ij. l. titia testamento. §. j. Ja. sed in prima qõne potest latius allegari sm Dy. nam q talis petitio non pcedat tanq̃ incerta facit. §. de rei ven. l. si in rem in prin. τ. d. l. forma. j. de censi. vbi dicitur deberi consignari cõfines. τ pro hoc. §. de iure do. l. cum post. lz principium. §. videatur facere contra. In ꝯrium est q talis petitio teneat facit. d. l. titia cum testõ. §. j. §. de leg. ij. τ videtur expressum. §. de leg. iij. vxorem. §. legauerat. Dy. ¶ Item consueuit allegari iste. §. ad qõnem nunquid nomina constituentium sindicũ vel eligentium aliquem ad dignitatem vel magistratũ debeant scribi spãliter in instrumento sindicatus vel electionis: an vero sufficiat si dicatur in publico cõsilio vel capitulo etiam si aliter nomina non specificenẽ. Et hic est arg. q nõ sit necesse nomina spãliter inscribi. sicut hic dicitur q qui in totum nũciat non hz necesse demonstrare: eadem rõne sufficiat dicere in publico consilio elegerunt talẽ vel sindicum constituerũt. Pro hoc τ contra possunt adduci. C. de rebus ciui. nõ alie. l. iij. lib. xj. τ de legationibus. l. si. lib. x. In ꝯrium videtur q nomina sint spãliter describenda. j. de albo scrib. l. j. in fi. §. de ex cu. tuto. l. si duas. §. fi. v. munere. C. de testa. mili. l. scriniarios et de offi. magist. mili. l. iij. Consueuit distingui an in instrumento fiat mentio de duabus partibus vniuersitatis τ tunc sit necesse nomina inscribi: vt videatur an hoc sit verũ q due partes affuerint: an nulla fiat mentio duarum partiũ. τ tunc obtineat qõ primo dixi. Dy. Et qꝛ qõnem predictam vidi de facto τ magnos peritos circa eam plurimum alterantes: idõ eam latius aperiam. Et q non sit de necessitate nomĩa inscribi: sic potest pbari in executione incumbentium actuũ. actiue τ passiue se hz vniuersitas τ collegium sicut vnum certũ τ determinatum corpus. j. de fideiusso. l. mortuo. ex qui. cau. ma. l. ergo. §. fi. C. de offi. recto. prouin. l. ciuitas. τ vt nemo ad suum patrocinium recipiat colonos vel rusticanos. l. j. libro. xj. τ de decur. l. ij. sed vnũ corpus p circũlocutiones certũ τ demonstratum implet opus intentũ: qꝛ nõ refert pprio nomĩe an ea demonstratione q̃ vice nois fungatur aliquid demõstretur vt si dicaẽ eps talis ecclesie constituit talẽ sindicũ de iure pcedat τ valeat. Itez in re certa τ demonstrata aliã demõstrationem requirere supuacuũ est. §. de dote ple. l. j. §. fi. sed cum dicitur capitulum talis ecclesie res est certa τ determinata ergo aliã demonstrationẽ requirere supuacuũ est. Prima ppositio est pbata. Scõa pbatur sic ad hoc vt teneat legatum requiriẽ certitudo in psonã legatarij instit. de leg. §. incertis. sed si aliqd relinquiẽ collegio vel ecclesie tenet legatũ vt. C. de sacrosan. ecc. l. j. de leg. iij. l. pater. §. tusculanus. τ. l. lucius. §. collegio. ergo est ibi certitudo. si sic ergo oĩs alia est superuacua τ queri non dz. Tertio sic in oĩbus collectiuis ad veritatem ppositionis indefinita eqpollet vniuersali vel ei que pro vniuersali habeẽ vt pbatur. §. de iter. act. l. si defensor. §. j. vñ hec propositio: populus talis loci taie quid fecit non est vera nisi aut oẽs de populo fecerint aut tãta pars in qua tot⁹ populus iuris fictione representeẽ. C. de decuri. l. noiationuz. j. de regu. iur. l. aliud. §. refertur. τ. §. qõ cuiusq vni. l. nulli. τ. l. planc. sed sm oẽs si in sindicatu esset signum vniuersale valeret τ teneret ergo idem si indefinita. Quarto satis vr̃ expressum. §. de leg. ij. l. si chorus. vbi dz si chorus aut familia legeẽ perinde est quasi singuli hoĩes legati sint. qõ ergo aliqñ notant doctores debere noĩa exprimi hz locũ qñ procuratoriuz per noĩa singularia corpora designãtia factũ esse vt qꝛ dicere tur canonici talis ecclie. Et est rõ qꝛ talis sermo posset verificari in duobus vt. j. de vb. sig. l. inter illã. §. si. τ. §. de ma. test. l. libertas. §. fi. secus aũt si p copulatiua certam a iure determinationem habẽtia vt capitulum talis ecclesie. ar. duarum leg. que simul ꝯdicere videnẽ. j. de acqui. pos. l. possideri. in fi. quarti rñsi. τ ad trebel. l. restituta. in prin. τ pbatur bene hec distinctio. §. de leg. ij. l. quotiens. τ. l. grege. τ ita loquiẽ. c. vlti. extra de pcura. τ qõ ibi no. p Innoc. τ vide etiam Ber. extra de sindico. τ Spec. de sindico. v. item opponitur q noĩa monachorũ. τ Odof. §. qõ cuiusq vniuer. l. nulli. qui post multa videntur finaliter inclinare q nõ sit necesse nomĩa singulariter inscribi si dicaẽ in publico caplo vel cõsilio sz psumantur omnes affuisse τ stetur in hoc instro: vt. l. cum precibus. C. de proba. licet Galeotus in margarita de sindico. v. sed nunqd nomina consiliariorum. videatur sentire ꝯrium. Et ad cõfirmationem predictorum q certa sit demonstratio vbi caplm ecclia collegium seu vniuersitas noĩatur pt3 qꝛ iudicis psona actoris τ rei dz esse certa tã in prin. q̃ iu fi. constat aũt sub nomine ecclesie capli ciuitatis τ vniuersitatis actionẽ τ defensionem proponi τ cũ eorum designatione sñiam ferri. extra de rescript. c. causam que inter. τ. c. caplm sancte crucis vt lite pen. c. ecclesia. ij. de proba. c. lz causam. de iureiur. venientes. de excep. c. significauerunt. τ in palleg. l. ciuitas. de officio recto. puin. et per hoc. C. de epi. τ cle. l. oĩa priuilegia. de sñia excõ. si sententia. τ. c. si ciuitas. τ. c. romana. §. si in vniuersitatẽ. lib. vj. in talibus eñi ꝯtinens ponitur pro contẽto. Nõ obstat si dicaẽ tabellionis officium nõ est deponere vel fidem facere de his q̃ iuris sunt sicut nec testis p ea que no. Inn. extra de testi. c. cũ causam. qꝛ salua eius pace aliud est in tabellione cuius fides est approbata qꝛ de solennitate psumitur etiã si nõ appareat vt. j. de vb. ob. l. sciendum. τ insti. de fideius. §. si scriptuz. ergo ei põt libere attestari. secus aũt in teste cuius fides approbata nõ est. τ hec fuit opi. Jo. C. de vsur. l. j. τ ibi not. al's nõ posset tabellio dicere aliquẽ solẽniter stipulatum: qꝛ solẽniter stipulari iuris est cuius ꝯrium est tam de iure q̃ de consuetudine. Old. Et hãc vltimã opi. q non sit necesse noĩa inscribi vidi de facto seruari. τ dõ hoc dixi. d. l. nulli. qõ cuiusq vniuersi.

Si in pluribus. Ad pluralitatẽ operum requiritur pluralitas nunciationum τ p ꝯñs pluralitas remissionum. h. d. Et qõ subijcit locis ita q in alio audiri non possit si teneas glo. §. e. l. §. si quis forte. vel sm Jacob. de are. posito q alibi possit audiri quia in ipso opere fieri dz vt dixi. d. §. si quis forte. Item facit iste §. ar. q si emi. x. fundos τ possel. vnius apprehendi nomine omnium q non sufficiat. sicut eñi dicitur hic q sunt necessarie plures nunciationes τ plures remissiones: ita ibi videnẽ necessarie plures apprehẽsiões. pro hoc facit qõ no. τ dixi. j. de acqui. possel. l. possideri in prin. licet ar. sit ꝯtra. §. ad treb. l. restituta. Sed de hoc dic vt plene no. per Dy. extra de reg. iur. c. j. li. vj. in quinta qõne. Itẽ allegaẽ iste. §. q siqs est excõmunicatus ppter plura delicta q opus sit in plurib⁹ absolutionibus p hoc. j. ad turpil. l. j. §. si plura. vbi de hoc dixi τ de ap. l. scio. τ de hoc nota. extra de sentẽtia excõicationis. c. cum pro causa. τ. iij. q. iij. c. vlti. Itẽ si due feruntẽ sentẽtie: vna super sorte alia super vsuris: necessarie sunt due appellationes vt. j. de appellationibus. l. cũ in vna. ¶ Quia in re psenti. in glo. ar. pro nobis ibi. §. in his. τ de hoc dic vt ibi plene nota τ dixi. Itẽ p glo. ꝯtra Bul. qꝛ sequentiũ annorum legatũ ꝯditionale est: vt. §. de annuis leg. l. si i singulos. ergo obligatio vel actio nõ est nata: vt. j. de ver. sig. l. cedere diẽ. ergo nõ prescribitur vt. C. de iure do. l. in rebus. §. oĩis. Sed in stipu. contra gl. est qꝛ p sequẽti tpe nõ põt peti licet actio sit nata. ergo nec prescribiẽ: vt. C. de annali excep. l. j. in fi. sed negligentia in pcedentibus annis excludit a petitione sequentiũ annorum arg. eius qõ dz querela τ petitio hereditatis. Querela enim competit ab adita hereditate infra quinquẽnium: petitio võ hereditatis vsq ad. xxx. annos. tñ si negligo proponere q̃relam infra quinquẽniũ excludor a petitione hẽditatis: vt. C. de inof. testa. l. scimus. §. fi. Idẽ in restitutiõe in integrũ τ rescissoria si negligo petere restitutionẽ in integrũ infra annum vtilẽ oliz hodie infra quadriẽnium excludor a rescissoria que nõ cõpetit nisi a restitutione cõcessa: vt. j. de actio. τ oblig. l. in honorarijs. §. sz cum rescissa. Ibi. §. q si hic seruus. τ. j. ad turpillia. l. j. §. si plura. τ qõ ibi nota. Ja. ¶ In ca. glo. in fi. sed hic sunt due nunciationes pretextu diuersorũ operum facto: τ ideo requirũt duas remissiones: ibi autẽ due obligationes pretextu eiusdem rei contracte: τ ideo vnica solutione tolluntẽ: vt. §. de consti. pec. l. itẽ illa. §. fi. sic τ si plures accusationes sunt institute: plures abolitiones sunt impetrãde: vt. d. l. j. §. si plura. j. ad turpil. Uel sm Jac. de bel. ibi vna res est in obligatione hic aũt plures. τ sic concorum τ ibi est ratio vt ibi nota. τ dixi hic aũt est ratio vt nota. §. e. l. §. ij. τ. iij. Ja. de bel.

Si is cui nunciatũ. In remissione nunciationis nõ est necessaria aditio pretoris. h. d. ¶ In glo. venit eñi in princi. ibi qõ sit. i. que remissio. Dy. Ibi si iuste sit nunciatio. p hac non est necesse pretorem adiri qꝛ sit per legẽ hoc ipso q satisdatio prestatur vel offertur. vt pz hic τ. j. e. l. pretor. §. si quis parat⁹ Dy. Ibi iniuste nunciari. τ hoc casu necesse est adiri pretorẽ vt. §. l. j. primo rñ. sm primam secundã quartã quintam τ sextam lecturam. Ibi q sicut in nunciatione. i. nunciandi actu. Old. Ibi idem putat. alias est sub. l. metuz. ibi. §. restitutionẽ immo

immo.s.ex hoc edicto.Ol.Ibidem.sed in casu huius.§.ꝑfecte cõsulitur etiã si pretor nõ adeatur.in casibus aũt glo .opus ẽ pretorẽ adiri pro effectu actiõis habẽdo.nã parũ est ius in ciuitate ⁊c.vt.s̃.de origine iuris.l.ij.§.post originẽ. Ibi ꝙ si minor.§.fi.qd verũ est cum sublata est ipso iure vt ꝑ vsucap.triẽnij ⁊ ita non supersunt alique reliquie.et sic intelligitur.j̃.de actionibus ⁊ obligationibꝫ.l.in honorarijs.§.sed cũ rescissa.et glo.que est.C.ex quibus causis maio. l.fi.Dynus quod intellige qñ supersunt alique reliquie ⁊ per prescriptionem rerum immobilium ⁊ actionum vt.C.quib.non obijcit lõ. tem. prescrip.l.ab hostibus.⁊ de cap.⁊ postli.reuer.l.ab hostibus Dy.Ibi idem.s.vt non sit necesse adiri pretorem.Dy.in fi.vl' dic plene vt.d.l.fi.notatur.Dy.

Qui procuratorio. Ex parte nũciãtis si interueniat ꝓcurator ⁊ dubitet̃ de mãdato interponenda est cautio de rato. hoc.d. ¶ Opp.ꝙ hec cautio interponi nõ debeat cũ nõ possit committi:qꝛ aut hꝫ ratũ ⁊ nõ cõmittit̃.aut nõ hꝫ ratũ ⁊ nõ cõmittitur qꝛ nõ interest mea ꝙ habeat tantã nũciationẽ : ĩmo magis interest ꝙ nõ habeat tantã.cũ ergo nõ possit cõmitti non dꝫ interponi:vt.s̃.de ꝓcur.l.non cogendũ.§.sabinus.⁊ vt le.no.ca.l.licet stipulatio.§.diuus.sed dic ꝙ nõ est supuacua eo casu quo apparet iniuste denunciatũ:qꝛ etiã põt agi ꝯtra dominum ad oẽ interesse eius cui denunciatũ iniuste fuit:qꝛ interest eius nunciationẽ sibi nõ forefactã. pro hac in aut. de litig.§.ad excludendas.dño aũt ratũ nõ habente tenet̃ procu. Dy.vel dic vt no.in simili.s̃.de ꝓcu.l.põponius.§.j. Ibi verus sit ꝓcura.hoc tñ nõ apparet. ¶ In glos. si tñ dubitet̃ ibi §.procuratori.hanc primã tene:⁊ approbat̃.s̃.ad trebel.l.qui ita.§.j.Ibi.l.qui ita.§.j.sed hoc falsum est immo ibi exp̃sse dr̃ in textu ꝙ tunc demũ satisdat̃ cuꝫ de mandato dubitat̃ ⁊ etiã ibi no.qd iste.§.⁊ ille ita intelligatur.Dy.in fi. hanc reproba qꝛ regula est ꝙ tantum valet generale quãtuꝫ speciale nisi in casibus specialibus vbi exigitur speciale mandatum: vt.s̃.d admi.tuto.l.si duo.⁊ no.de acqui.here.l.si quis mihi bona. §.iussum.cum ergo hoc casu non reperiatur exigi speciale mandatum stabo regule.

Qui remissionem. Petẽs remissionẽ nũciationis ꝑtibus fungitur defensoris siue rei.h.d.et ad hoc sepe allegat̃ ⁊ ꝯcor.s̃. de procur.l.non cogendũ.§.fi.Et dic ꝙ fungit̃ ꝑtibus defensoris vt nõ habeat necesse cauere de rato. Ibi nunciationem i.nunciati demolitioneꝫ si apparuerit iniuste edificatum.Et est ar.§.iste ꝙ quis põt postulare restitui tenutã acceptã amico suo:lꝫ non habeat mandatũ satisdare velit de iudicato soluendo.Et idẽ in bãnito vt' possit petere tenutã sibi acceptam restitui:lꝫ agere nõ possit.ar.s̃.de in ius vo.l.libertus. ⁊ est expressum.j̃.de priui.cred.l.si pupillus.§.defendere. Qd semꝑ intelligo refusis oĩbus expẽsis vt.C.de iudi.l.sancimus. Ja. Idem dici põt in excõicato qui repellit̃ ab agendo: vt ex̃ d iudi.c.intelleximus.defendere tñ potest se ⁊ sua vt ex̃ de excep. c.cum dilecti.⁊.c.cum inter.R.priorem.⁊ vide qd plene no. d hoc in Spec.de contumacia.§.nunc dicamus.v̊.sed pone reꝰ Sed nunquid petens confirmationem electionis sue dicitur actor vel reus.Et videt̃ ꝙ reus qꝛ non agit: lꝫ imploret offm̃ iudicis sup̱ sua confirmatione:vt no.ꝑ Inno. extra de causa pos.⁊ proprie.c.cum ecclesia.⁊ de ordi.cogni.c.ij.licet ip̃e ideꝫ videatur notare contrarium ex̃ de accu.c.super his.⁊ de hoc vide per eum plene no.ex̃ de re iudi.cum bertoldus.in gl.sua magna.⁊ per Compost.de elec.cum nobis olim. ¶ Itẽ quid de eo qui petit restitutionẽ aduersus aliquẽ ꝯtractũ nũquid fungitur partibus rei vel actoris hic est ar.ꝙ rei.Tu dic contra vt probatur.C.vbi ⁊ apud quem in integrum resti.po.l.fi. vbi de hoc dixi.

Si autem procurator. Sustinẽs partes defensoris non de rato sed de iudicato soluẽdo satisdat:alioquin operis executio sibi denegat̃.h.d. ¶ In glo.a me de op̱e demoliẽdo in fi.vt.j̃.e.l.cũ ꝓcura.ẜm intellectum Hug.Sed hoc videtur posse defendi.nã nõ dꝫ posse procu.hanc suam turpitudinem allegare:vt.C.de trãsact.l.transactione.⁊ de reuoca.do.l.cuꝫ profitearis.Item alia rõne si enim est ꝓcu.qui inquietat ipse suo noĩe tenet̃:vt.j̃.qd vi aut clam.l.deniq̃.§.fi.de vi ⁊ vi ar. l.j.§.quotiens.⁊ id̃ non hꝫ locũ satisdatio iudicatum solui. vt institu.de satisda.§.j.⁊.ij.Et ideo dic dñm molestiam inferre vel ꝓcura.mandato eo ꝙ dicebat satisdationẽ non durate ꝓpter inopiam forte fideiussor:vt.j̃.e.l.p̃tor.§.hoc aũt.v̊.⁊ si satisdat.⁊ sic noĩe dñi qui ratã habuerit nunciationẽ ⁊ remissionem cõuenit̃ ex edicto.j̃.e.l.pretor.§.deinde.in tali enim prohibitione nullum versatur delictum.nam si reperiat̃ satisdationem non durare fiet absolutio vt.d.§.j̃.e.l.pretor.Si enim diceretur vt dicit glo.s.non cõceptã voluntate dñi satisdationem deberet agi ex stipulatione de rato vt.j̃.e.l.cum procurator.Item eo casu quo loquit̃ glo.suo noĩe tm̃ non nomĩe dñi tenetur prestare ei cui satisdatũ non est:qꝛ ratum non hꝫ ⁊ sic non satisdaretur iudicatum solui.Dic ergo ad declarationẽ huius materie qñ ꝓcurator ĩ ista materia teneat̃ satisdare et qualiter.Aut procur̃.interuenit ex parte opus inhibere volentis.aut ex parte opus facere volentis. Primo casu aut ꝓcura.interuenit in nũciatione ⁊ tunc obtinet.§. qui ꝓcuratorio.s̃.e.l.aut in remissione:⁊ tunc idẽ qꝛ cauet de rato vt.j̃.e.l.cum procu.§.fi.aut in agendo ex stipulatione dño prestita de opere demoliendo ⁊ tunc ẜm gñalem regulã cauet:vt.C.de ꝓcura.l.j.aut etiã de defendẽdo dñm cõuentum ex interdicto qd cõpetit ex remissione:qd edictum est.j̃.e.l.pretor.§.deinde et tunc nõ de rato sed de iudicato soluẽdo satisdat qꝛ partes sustinet defensoris vt hic.Si aũt idem procurator ad hec oĩa interueniat tunc dic ꝙ cautio rati in exordio nunciationis p̃stita extendatur ad ratihabitionem nunciationis ⁊ remissionis de quibus.s̃.dixi:vt.j̃.e.l.cum procu.in prin.⁊.ij.rñso.⁊ nihilominus tñ satisdat iudicatũ solui si nomĩe dñi ꝯueniatur ex edicto qd per remissionẽ cõpetit vt hic.Si autem interueniat ex parte opus facientis.Aut interuenit petendo remissionem ⁊ obtinet.§.qui remissionem.s̃.e.l.aut agendo interdicto ex remissione competente.aut in defendendo conuentum ex edificatione. Primo casu aut agit ex satisdatione sibi fc̃tã et tunc non cauet de rato:vt.s̃.de procura.l.non cogenduꝫ.§.fi.quasi sibi non dño fuerit quesita actio.Aut ex denunciatione per interdictum ne vis fiat ei ⁊c.qd est.j̃.e.l.pretor.§.deinde.⁊ tunc cauebit ex generali regula.nam posset succumbere quia non duraret cautum vt.j̃.e.l.pretor.§.pe. ⁊ sic non possꝫ dñs procedere in opere sine noua cautione de demoliẽdo ratum habendo que noua cautio non est sibi necessaria.Si non habeat ratum immo saluum habet interdictum nunciatiõis vt olim.d.l.pretor.⁊ sic interest conuenti ratum haberi a dño et ideo de hoc faciendo sibi cauetur a cõtrario sensu predicte l.non cogendum.§.fi.Secundo casu aut defendit patiẽdo aduersarium venire ad destructionem:⁊ tunc cauet de rato : vt s̃.de procura.l.vel in operis.aut litigando:⁊ tũc cauet de iudicato soluendo propter exstructionem:⁊ de rato propter destructionem.ar.s̃.de procura.l.pomponius.§.si is.Ja. ¶ In glo.j.rei ergo in fi.intellige ꝙ ex hac clausula totiens stipulatio cõmittetur quotiens contra fiet:vt.j̃.de verbo.ob.l.si sic.⁊ rem ra.ha.l.si procurator.Jac.de ra.

Et ideo. Quia vt procurator rei siue defẽsor intercedit.Dy.Ibi exceptiones ꝓcuratorie gl.que est hic ponit duas opi. que videntur contrarie:tñ vere sunt diuersis respectibus.Uñ dic ꝙ quattuor sunt exceptiones ꝓcuratorie. Prĩa consideratur ex persona ꝯstituentis.puta si talis sit qui cõstituere nõ possit vt ꝓcur.ante lit.ꝯtest.C.de procu.l.neq̃.Secũda ex ꝑsona eius qui ꝯstituit̃ puta qꝛ sit miles vel mulier.C.d procura.l.alienã.⁊.l.ita demum.Tertia cõpetit rõne actiõis ad quã ꝯstituitur:puta ꝙ sit criminalis vt.j̃.de publi.iudi. l.penul.§.ad crimẽ.⁊ ẜm has tres locum hꝫ opi.que ponit̃ secũdo loco in glo.Est ⁊ quarta que considerat̃ ꝓpter defectum mandati puta tu non es ꝓcura.vt.C.de procu.l.lꝫ.⁊ tunc obtinet expositio siue opi.primo loco posita in glo.Dy.In glo. quia nõ hꝫ ibi ꝓcuratoria exceptio.que ꝓcuratori actoris solum obstant nõ rei.Dy.Ibi vel mulier.iste obijciunt̃ ꝓcuratori actoris ⁊ rei.Dy. ¶ In eadem glo. in fi.hec opi.R.non est contraria precedenti:qꝛ p̃cedens loquit̃ in illa exceptione que locum hꝫ in ꝑsonaꝫ procuratoris actoris tm̃ ⁊ non rei vt defectus mandati.R.vero in illis excep.que cõiter locum habent in ꝑsonam procuratoris actoris ⁊ rei : ⁊ sic vtraq̃ vera Dy. ¶ In glo.qꝛ procurator est rei in fi.vel dic in ꝓcuratore nunciantis qui simpliciter cõuẽtus hoc interdicto ne vis fiat sustinet partes rei.Ibi auteꝫ loquitur in procuratore edificãtis qui patitur aduersarium in possessionem venire ad destructionem operis.⁊ ideo cauet ꝙ dñs ratum habeat.Dy.

Et si satisdationem. Ibi ab executione op̱is noui.i.ab executiõe nunciationis facte super nouo opere.Dy. Ibi nũciatiõis cõiter deficit hoc verbum:⁊ prout deficit locum habent expositiones glos. que incipit inhibenda.⁊ tunc non est littera nunciationis. sꝫ scd̃m sequentem sic.Dy.In.§.⁊ tutori in glo.facit.j̃.in fi.et.j̃. de verbo.obli.l.sed ex stipulatu.vbi de hoc.Dy.

NOn solum. Indistincta cā indistinctuz producit effectuz.h.d. Et inducitur in ar.istud prin.ꝙ si statuto caueatur ꝙ vicini teneantur emendare damnum nisi ceperint malefactorem: ꝙ vicini intelligantur etiā stantes a remotis sicut et hic dicuntur vicini superiores.cōiter aūt teneť ꝙ vicini teneantur qui vocē exclamantis audire potuissent: vt.s. ad fil. l.j.§.eodē aūt tecto. Ibi esse possunt. ergo nūciari possit cōtra seruitutē. ¶ In glo.prima in fi.sed hoc est falsuz qꝛ multa dicit que nō habuimus. Dy. In gl. qꝛ vrbane in fi. vtraqꝫ pars huius glo. falsa videť qꝛ ⁊ quedā rustice possūt deberi medio loco publico sicut est seruitus haustus aque que rustica est.vt insti.de ser.§.in rusticoꝝ.⁊ ꝙ possit ita cōstitui probatur.s.de serui.l.seruitutes.§.publico.⁊.j.de aqua plu.arcē.l.si prius §.via publica. Item quedā sunt vrbane que nō possunt deberi medio publico loco sicut tigni immittēdi que est vrbana vt insti.d ser.§.item prediorū.⁊ ꝙ nō possit ita cōstitui probatur s.de seruitu.l.fi.Jaco.

Qui opus nouum. Ibi in testationē.i.in scriptis corā testibus factam sic.s.vsufru.quēadmo.ca.l.j.§.cauere.Jac.alias incipit recte autem.

Si cum iure. Al's incipit.si cū te iure.Edificāti in publico sufficit repromissio: sꝫ in priuato dꝫ esse satisdatio.h.d. Ibi facias. ⁊ rōne publici incōmodi.⁊ sic erat nunciatio publica. Quid si mixta cōsideratione fuerit nūciatū.vt dixi.s.e.l.de pupillo.j.respōso.dic satisdādū.vt.s.de procura.l.nō cogē.§. qui ita. Et distin.hic Aut nuncio nouum opus rōne illiciti operis: aut rōne ruinosi. Primo casū an priuato iure prohiberi intendo: ⁊ tunc satisdari dꝫ.aut qꝛ in publico sit opus ⁊ nuncio tūc repromissione contētus eē debeo vt hic.aut rōne operis ruinosi. ⁊ tūc si in publico fiat satisdatur si in priuato suo nomine repromittitur alieno satisdatur vt.j.eo.l.pretoꝛ.in primo articulo. Diuersitatis rō reddiť in isto.§.si cum iure. In scdo est rō qꝛ vbi sua res est iure ciuili vel pretorio credibile est ꝙ taliter edificabit ꝙ nō ruet opus ⁊ iō repromittit.in alieno aūt hec p̄sumptio non habeť.⁊ ideo satisdat.ar.s.de pba.cum de indebito ⁊.j.de solu.l.j.§.j. Et cum fit nunciatio rōne viciositatis operis:nunqd remittitur nunciatio satisdatione prestita de opere demoliendo inuito nūciatore cum modo petat satisdari de damno infecto. Rñ.non cū cautio dāni infecti celeritatē desideret: vt.j.de dam.infec.l.j.⁊ ideo nō poterit in ope pcedi nisi cautione de dāno infecto prestita cuz fideiussoꝛ.vel sine ꝑm l.pretoꝛ.j.de dā.infec. Ja. ¶ In glo.ex hoc apparet in fi. ⁊ in ipso actu nunciandi qd intellige si hoc postulet edificatoꝛ.⁊ d hoc plene no.⁊ dixi.s.e.l.j.in prin. ¶ In glo.vt.j.de preto. stipulationibus ibi.l.pretoꝛ.§.hoc aūt.⁊ dic vt ibi no. ¶ In gl. ibi iure vel loco nunciantis vere vel saltem allegatiōe vt no. s.e.l.j.§.iuris nostri. Ibi soluentes cōtrarium de publico ad publicum.i.reddentes rōnem diuersitatis de publico ad publicum inter illam materiam ⁊ istā. ¶ In ea.glo.in fi. sed nōne hec rō est cōis de priuato ad priuatum dic ꝙ sic. sed tñ ad istam rōnem nō resperexūt iuriscōsulti.sed ad illā que est posita in prin.glo.vel dic ꝑm Ja.de ra.qd ibi agebať p damno qd timebat actoꝛ in suo pprio ⁊ priuato loco hic pro eo quod dabatur in publico.⁊ ideo repromittitur. Jaco.

Sciendum. In fi.no.bonū ɔsiliū ex fi.huius.§. ꝙ qui nunciat nouū opus dꝫ accipere modulos ⁊ mēsuram quātum erat pcessum in ope tēpore nūciationis vt sic postea sciri possit ⁊ apparere si edificeť ⁊ quātum cōtra denūciationē. Ad qd ɔcoꝛ.qd diciť ꝙ si ɔceditur alicui vsuf.alicuius pdij dꝫ describi qualis est ⁊ in quo statu vt postea sciatur si restituatur in eodē statu vel deterioratus vt.s.de vsufru.quēad.ca.l.j.§.recte. Et ita etiam faciūt cauti locatores prediōꝝ qꝛ in instrō locationis faciunt describi numerum arboꝝ ⁊ alias qualitates pdiorum ⁊ faciūt conductorem pmittēre ꝙ restituet in eodē statu vel melioꝛi. Itē allegatur ꝙ si fornarius pdat tesserā suā ꝙ scholaris teneať exhibere ⁊ copiam facere sue tessere.ad idem.s.de edē.l.si qs ex argentarijs.§.probibet. Item est ar.ꝙ si vna pars habeat acta corām arbitro que non pducat coraz iudice ꝙ teneatur alteri parti copiam facere.ad idem.C.de eden.l.procura.fami.hercis.l.si que. Dy.

Morte. Nunciatio ex pte nunciantis est in personaz ideo ipsius morte ⁊ rei alienatione extinguitur:secus ex pte illius cui fit nunciatio.h.d. Ibi nunciatio. re integra ꝑm glo. Ibi ius prohibendi.i.nunciatio. Sed ꝑm hoc idem esset dictū ⁊ ratio.⁊ ideo dic finiť ius prohibēdi.i.phibitionis cā:in psonā nūciātis. Dy.q est nūciationis effectus: vt s.e.l.j.in princ. Ibi idqꝫ.hic reddiť ratio pcedentis dicti.q.d. cautio ipsa nō interponiť vt augmenteť sed vt magis sit cautum creditoꝛi: vt.s.ad trebell.l.si titius. ⁊ vt leg. no.ca.l.j.§. si quis.cum ergo in cautiōe nomē heredis interponiť ipse tenetur: ergo ipso nō interposito nunciatio tenebiť heredis et demolitio fiet. Vel aliter.q.d.qd pōt contrahentiū pactū:potest legis potestas.sed nomē heredis apponatur in cautione:ipse teneť.ergo ⁊ in pposito:⁊ hoc est qd sequiť. Eundē effectū importantverba Ja.de are.hic posita q̄ talia sunt.sed qd est qd hic in fi.dr̄ ꝙ morte nunciationē recipiētis nō extinguiť nunciatio. iō qꝛ i stipulatiōe de ope demoliēdo fit mētio heredis. Hec nulla rō videť sꝫ bona est. nā cautio simplex nō vt plus debeať sꝫ vt magis sit cautū interponiť vt.s.ad trebel.l.titi⁹. §.fi.cū ɡ stipulatio edificātꝫ hēdis i cautiōe deducať appet ꝙ sine cautione erat demolitio faciēda. Ja. Itē ɔsueuit hic queri ꝙ stipuloꝛ a te insulā fieri in tali area postea aream alieno nūquid pmissore nō edificāte ɔmittiť stipulatio ⁊ possim agere ɔtra eū vt domū faciat ex ipsa stipulatione.ar.est hic ꝙ nō ad idē.l.si hominē.s.de edil.edic.⁊ vř expssum.j.de ver.ob.l.si sub vna.§.siqs.⁊ qꝛ stipulatio puenit ad eū casum a quo incipere nō pōt:qꝛ si insulā stipularer fieri in solo alieno nō tenerer qꝛ nil mea iteresset vt.l.q insulā.j.de ver.ob.ergo cū facta est aliena stipulatio vitiať vt.e.l.plurib⁹.§. ⁊ si placeat.⁊ ad idē bene facit.s.de euict.l.si seruū. In ɔtrium videť ꝙ agi possit quasi semel interfuerit ⁊ sic sit commissa stipulatio vt.s.de edil.edicto.l.iustissime in fi.de euic.l.euicta.§.si seruus.⁊.j.de act.⁊ obliga.l.qcunqꝫ. Itē pōt induci totū generale ꝙ ex quo semel interfuit lꝫ desinat interesse:nihilominus cōpetit actio s.de edē.l.vbi.§.j.⁊ siquis cautio.l.q autē.§.illud. So. aut in stipulatione pena fuit apposita ⁊ bene cōmittiť qꝛ in penis nō inspiciť iteresse vt.j.de ver.ob.l.stipulatio ista.§. alteri.⁊ hoc casu licet alienet nō tolliť ei agendi facultas que iaꝫ cōpetit. Si autē ante alienationē nō cepit interesse:tūc nō potest amplius incipere. ⁊ ita distinguiť in.l.j.§.pterea.j.de aqua quoti.⁊ esti. ⁊ ꝑm hanc distinctionē deberēt intelligi oīa supra allegata. Dy. In glo.i.nunciatio.sed certe ꝑm hoc idem esset ratio ⁊ dictū. Expone ergo melius vt supra exposui in tex. In ea.gl.in fi.ratione precedētis iuris:qꝛ cū suo iure ⁊ causa trāsiuit: vt.s.de serui.rusti.predio.l.via.§.si fundus. Dy. In gl. loci cuius contemplatione. Ibi nunciatio.pro hac so.facit.j. proxi.respōso. Ibi vel edes alienauerit. In glos.eius cui fit. ibi de fideiussoribus.l.fi.simile nota. per glos. C.de decre.decurio.super rubrica.⁊ dic vt ibi.⁊ ad hoc.s.de pac.l.nō impossibile.⁊ de hoc dixi.d.l.fi. Ibi ex ea parte.i.ex parte nunciantis. Ibi ex hac.i.ex parte eius cui nunciatur. Old. Ibi.l.operis.⁊ hoc quando nō fuit prestita satisdatio. Old. Ibi est cautum.per defunctū. Old. In ea.glo.in fi.falsum videtur dicere in eo qd dicit heredem insolidū ex stipulatione teneri.nam cum succedat in locum interdicti quo nō tenetur insolidum: vt.j.e.l. emptoꝛ. §. hoc interdictum. ergo nec ex hac stipulatione teneri debet.argu.s.siquis cau.l.si eum. §. qui iniuriarum. Sed respōdeo ꝙ hec stipulatio nō causatur simpliciter a delicto:sed a negocio.i.qꝛ edificatoꝛ cōsecutus fuit remissionem: vt dictum est.s.hac.e.glo.⁊ ista est ratio quare cōtra heredem datur insolidum. Dy.

CReditori. Ubi datur petitio rei que habilis est nunciationē recipere:ibi cōpetit hoc edictū.h.di. In glo.i. vtilis cōfessoria.ibi de seruitute.l.ei qui.sed hec ratio glo.posset reprobari eo modo quo ⁊ ipsa reprobat rationē tex.qꝛ ista posset huic rationi obstari de vrbana seruitute sicut ibi de rustica. Unde dic ꝙ ratio tex.est optima ⁊ ita intelligenda.cuicunqꝫ datur petitio seruitutis in ea re que apta est nunciationem recipere:datur hoc edictum. ⁊ ita erit cum hoc subaudito bona ratio tex. Dy.⁊ Jaco.

OPeris. In fi. Sed quid si ipsi infanti fiat. Respondeo nullius est mometi cū nemini facta videatur:quia eius etas quid videat ignorat: vt.C.de falsa mo.l.fi.sed solūmodo in opere facienda est:⁊ tunc valet: vt.s.e.l.de pupillo.§.nunciationem.⁊.§.siquis forte. Ja. In glo.in preiudiciū. ibi ex quo tutoꝛ sciet.⁊ hoc verum si tutoꝛ vel curatoꝛ sunt soluendo scdm glo.vt not.s.eo.l.de pupillo.§.nunciationem. Vel dic scdm Jac. de are.ꝙ semper tenet nunciatio facta in opere his qui nomine infantis vel furiosi sunt:in opere etiam anteq̄ tutoꝛ vel curatoꝛ scia:intantū vt furiosus ⁊ infans teneātur ad patientiam vt opus destruatur: nō aūt vt teneantur ad impensas:sed postq̄ tutoꝛ vel curatoꝛ sciuerint teneť etiā ad impēsas. Jaco.

sas. Ja. ar. s. e. l. et si satisdationē. et. j. de v. ob. l. sed et si ex stipulatu vbi de hoc dixi. In glo. vlti. in fi. vel nō requiritur q ibi sint aliqui intelligētes vt. s. e. l. de pupillo. §. nunciationē. nisi ad bene esse. vt. s. e. l. non solū. §. j. Ol.

Qulibet enim. In fi. s. ex quo tutor vel cura. sciuit et fabros phibere potuerit ƀm glo. vt not. s. e. l. de pupillo. §. nunciationē. Uel dic etiā nescientibus quo ad patiētiam non quo ad expēsas: vt. s. l. proxima dixi et pro hoc j. quod vi aut clam. l. si is qui. §. si tutoris. et dixi dicto. §. nunciationem.

Ex operis. In fi. ibi cōmittit qñ vero cōmittat dic: vt. j. e. l. stipulatio. §. hz. et qd in fi. dicit quāti iudicatū sit expone. i. in quātum interest opus edificatum non esse. Dy.

Cum procurator. Nunciatio p curatoris et eiusdem nunciationis remissio ad cōmodum et incōmodum pertinet domini. et si cōtra pmissa per procuratorē veniat dominus iterato infestans cōmittitur stipulatio de rato et actus falsi procuratoris nō nocet domino absenti. hoc. d. Et ponit ita casus ƀm do. Gui. d suz. pcu. meo titio edificāti nūciauit nouum opus et cauit de rato simpliciter et titius cauet simpliciter de ope demoliēdo si appareret eū iniuste edificasse infra vnū mēsem: nunquid hec satisdatio videtur esse collata in personā dñi certe sic. vnde si ego dñs volo nūciare titio infra ipz mēsez cōmittitur stipulatio de rato cōtra procuratorē meū. si aūt post mēsez nūcio non cōmittitur. nam nūciatio et remissio cōferuntur in personā dñi ita q inde habeat ac si ego nūciassez et remisissem recepta satisdatione de demoliendo opere si appareret iiuste edificatum infra mēsez nūciare non possem postea sic. Et dic q pria gl. huius l. exponit solum. §. si dñs et non pri. l. scda glo. exponit. solum prin. l. et nō. §. si dñs habeas igit. §. sequēdo princi. l. et princ. l. prosequaris ƀm primā expositionē scde glo. et. §. si dñs. prosequaris ƀm scdam expositionē prime glo. qr est planior aliis vel etiam ƀm primā et ƀm hoc additiones posite in fi. istarum glo. sunt supuacue. Dy. Et caue tibi a quadā gl. posita in hac. l. q incipit. al's remissio. in fi. hui9 gl. dr et ƀm istā gl. ē h. §. et hz aliā fine. §. verz ē q in hac gl. dr q ƀm aliā gl. q incipit. qd facere dz lra dz legi fine. §. pter q ƀm tertiā lect. gl. q ē ibi v. vel tertio. nā ƀm illum v. vel tertio. dz legi lra cū. §. et ita si vis legere istam litteram fine. §. debes te referre tm ad primā glos. que incipit qd facere dz excepto v. vel tertio qui est in. d. glo. qd facere dz et ad totam aliam que incipit. al's remissio. Ja. Ibi remissio. i. satisdatio de opere demoliēdo que remissionem inducit. q. d. remissio confert ad cōmodum et incōmodum dñi. Et allegat hec lex per aduocatos q si pcurator aliquid agat simpliciter licet non dicat procuratorio nomine q referatur ad psonam dñi. et videt expressum. s. si quis cau. l. pe. et. j. de verbo. obli. l. quotiens. et qd ibi dixi. ¶ In glo. qd facere dz in princip. ƀm hanc glo. intellige. §. si dñs. et ƀm gl. sequentē que incipit. al's remissio. intellige princip. l. et omnia erunt plana. Old. Ibi et ƀm hoc prosequere litterā. ƀm hoc remissio confertur in psonam dñi qr dicit q dñs non nunciabit infra tempus comprehensum. et qd dicitur infra cōmittitur stipulatio. s. de rato. et debet legi infra fine. §. et qd sequitur nam et c. similitudinarie ponitur vt si tunc nunciare dñs nō potest multo fortius si ratam habuisset procura. remissionem abstineret cum promiserit dñm non nunciaturū infra tempus. Jaco. Ibi sed alii sic ista lectura est ad. §. si dñs. et ibi facias. §. Ibi ostendat. et de rato cauit. Old. Ibi procurator similiter ƀm vltimam dic remissio. i. satisdatio: que remissionem inducit. Old. ¶ In glo. al's remissio. hec glo. exponit principium huius. l. et tene pmā lecturam in ea positam. Old. ibi intelligitur facta remissio. i. concessio in opere pcedendi. Old. Ibi ad legatuz. et est casus q procura. potest remittere. j. qd vi aut clam. l. iij. §. non tātū. Old. In fi. sed melius cum. §. Old.

Si in remissione. Ibi quolibet interueniente. et remissionem nūciationis remittēte. Dy. ¶ In glo. cōueniret ad destruendū Ibi exigentis immo prestantis: vt. j. proxi. glo.

1 ☞ Opus nouum an possit nunciari pro seruitute rustica.

1 **Qui viam.** Hic tene sniam Bulgo. q dixit p seruitute rustica † opus nouū nūciari posse: et eā approba maxime p. l. j. de remissio. l. vnica in fi. vbi expsse loquit lra i fundo qd referri non potest ad seruitutem vrbanā. ad qd etiā optime facit. s. fa. hercis. l. in iudicio. vbi dicit indistincte posse nūciari. Nec ob. l. iusta q dicit q qui nunciat aduersus eū q viā edificat nihil agit qr ƀm glo. Bul. quā approbo intelligit lra ista q via reficiebat: et id nūciare non pōt qui hz viā. qr i nullo. sit sua ɔditio deterior immo melior. Ja. sed que est ratio q qui hz seruitutē psonalem in pdio rustico puta vsuf. pōt nunciare ƀm distinctionē. s. e. l. j. §. vlti. et ibi no. et dixi. et qui hz pdialem puta iter vel actum nunciare non pōt: vt hic. Rñdeo qr seruitus psonalis vt vsuf. citius amittit q realis: qr morte et capitis diminutiōe et c. vt insti. de vsuf. §. finitur. et. s. qui. mo. vsuf. amit. p totū. qd nō est in realibus: vt. s. quēad. serui. amit. l. iura pdior. Dy. Sed hec magis vr ratio in ɔriuz qr si plus iuris habet dz posse facilius nunciare. ar. s. e. l. in puinciali. §. si ego. Preterea qui hz seruitutem pdialem hz quasi possess. lz non verā: vt. s. de serui. l. penul. et si seruitus ven. l. et si forte. §. sciendum. Dic ergo q fructuarius id nō admittit contra dñm: qr dñs hz potētius ius. i. pprietatez et ciuilē possessionem: fructuarius ius debilius et facile corruptibile vt. l. corruptione. C. de vsuf. et ideo nō admittit ɔ dñm. ar. s. de publicia. l. pe. et fi. qui hz predialē hz ius ppetuum. et nō de facili corruptibile: vt. d. l. iura predior. Preterea hz dñium predij cui debetur seruitus. al's em̄ deberi nō posset: vt. s. cōia pdio. l. j. Dy. Et de hoc dixi. s. e. l. j. §. fi. et de serui. vr. pdi. l. inter seruitutes. §. fi. In glo. aliud in psonali. ibi dicit posse. si teneas istam sol. quā tz glo. ad. l. in iudicio. rñde q indistincte loquit q intelligatur ƀm istaz qr promptū est leges legibus cō. Ibi si serui. ven. l. si to. hanc approbat Rof. in libello suo de ope. noui nun. v. sed illud querit. Dy. aūt reprobat. s. e. l. j. in pnc. ¶ In ea. glo. in fi. ista rō magis concludit in ɔriū cum vnaquecp seruitus denominetur a predio a quo: vt. s. de serui. vr. predio. l. j. et ibi no. hoc ergo attento magis esset odium agrorum q fauor nisi velis saluare glo. considerando frequentiā frequentius enim contingit q a predijs rusticis debetur seruitus rustica q ab vrbanis. Tu dic tamen et melius ƀm Jac. de are. vt. s. e. l. j. in prin. et. §. fi.

1 ☞ Possessio seruitutis qualiter requiratur.

2 Effectus possessionis seruitutis quis sit.

Si prius. Lex ista repetibilis et vtilis est et id p volētibus repetere posset ordo talis seruari. Omissa cōtinuatione rubrice oportet ponere casum summarium. Scdo diuidere eā. Tertio ponere casum in terminis et dupliciter. Uno modo ƀm glo. et Dy. qui in aliquo tñ in solutione cuiusdā cōtrarij discordat a glo. scdo ƀm Ja. de are. quē tñ casum alibi tangit glo. vt infra subijciā et exponam litterā hz Dy. Quarto quedā euidentialia ponere p declaratiōe dicēdor. Quinto colligere quedā notabilia. Sexto multis modis opponere Septimo qōnes querere. Ultimo inducere in ar. ad quasdā qōnes. ¶ Redeundo ad primū hec lex summarie hoc intendit. Cōtumacia transfert onus pbationis in cōtumacē. h. di. Uel sic conuētus ɔfessoria ab eo qui est in possessione seruitutis pter contumaciā iñ pstatione cautionis et trāslatione pbationis in petitorio punitur. si vero secūdus negatoria ɔuenitur propter ɔtumaciā in prestatione cautionis trāslatione possessionis et pbationis in petitorio cohercet. h. d. Uel sic si conuētus ɔfessoria vel negatoria est ɔtumax in probationis translatione punit. Et p declaratiōe huius. l. et eius materie vide qd no. p Az. in summa vti possi. §. fi. et Rof. in libello de confessoria et negatoria. et p Innoc. ex de eo qui mittit in pos. causa rei seruande. c. j. et vide etiā qd no. p eundem Inno. de immunita. eccle. c. ij. vbi no. si fecisti murum vel sepem: ex qua prohibes me vti seruitute itineris vel vie vtrū possiz destruere propria autoritate: et dic vt ibi. ¶ Redeundo ad scdm dic q lex ista diuiditur in duas ptes: quarū prima loquit in confessoria. scda in negatoria. scda ibi idq. ¶ Redeundo ad tertium pone casum in terminis ƀm glo. et Dy. pone primo in cōfessoria. Scdo in negatoria put lra iacet. Scdo ponet sic per Ja. de are. in prima pte egi cōfessoria contra te demum te latitante fui missus in oia bona tua: demū reuersus vis illaz rerum possess. recuperare. Certe nō audiris nisi caueas de non impediēdo me vti seruitute ƀm formā huius. l. et dānū resarcias qd pter tui impedimētū fui passus: vt. s. si serui. ven. l. is cuius. q casus positio colligit ibi in gl. q incipit. s. de nouo Expone litterā ƀm primā et ɔsequaris in hoc Dy. Et reproba duas glo. circa expositionē lre. Primo illam que incipit. qr latitat. nam hoc est falsum: qr tūc fieret missio in oia bona

per dictam.l.is cuius.⁊ statim subijcies per Dy.Dic ergo ꝙ
simpliciter erat cõtumax.Deinde reproba aliam glo.que in-
cipit.absimiles ſ3 similes.immo nullas alias cũ actor h̄ erat
posses.seruitutis de qua agebat̃ vt statim dices in solutione
contrarij ſm Dy.qui dixit ꝙ gl.non intellexit.l.istã.Ibi edi
ficatum esset.⁊ sic erat actor in quasi posses.serui.de qua age
batur.⁊ ideo in penaz nõ rñdentis transfert̃ onus ꝓbãdi.dy.
Ibi altius tollere qualiter agebat.Dy.Ibi ageret̃ proposi-
ta ꝯfessoria ab eo q erat in quasi pos.seruitutis altius nõ tol-
lendi.Dy.Ibi ideoq3 erit.s̄.de ꝯfessoria hic de negatoria. et
hec est' scḋa pars.Dy.ibi ius sibi esse. ⁊ sic negatoria ꝓponit̃
verbis affirmatiuis alibi v̂bis negatiuis: vt.j.de aqua plu.
arcen.l.j.§.itẽ sciendũ.Dy.Ibi edificium facturum subaudi
quousq3 ille reus agens ꝯfessoria ꝓbauerit seruitutẽ sibi de-
beri.Ja.inuito aduersario.q nõ erat in quasi pos. seruitutis.
Dy.Ibi id eñ.i.de iure suo ꝓbare.Dy.Redeo ad quartũ et
pro euidẽtia est sciendũ qꝛ actiones q̃ cõpetunt pro seruituti
bus quedã dãtur rõne possessionis vt interdicta vt.ff. de ser
uitu.l.quotiens.⁊ si seruitus ven.l.sicuti.§.aristo. de itinere
actuq3 priua.l.j.§.j.⁊ de aqua quoti.⁊ esti.l.j.§. qḋ aũt. ⁊.l.ij.
§.fi. Quedam ratione iuris ipsius seruitutis.Interdũ rõne
iurꝫ de nouo ꝯstituẽdi vt actio forte ex testõ ex stipulatu ex em
pto ⁊ sil'es vt hic in glo.⁊.s̄.cõia p̃di.l.põt.⁊.l.fi.⁊.l.vi.s̄.ḋ vsu
fru.⁊ ita loquat̃ ſm primã lectu.vbi de hoc no.⁊ dixi.l.is cuiꝰ
s̄.si serui.ven.l.ij.§.j.⁊.l.sicuti.§.querat̃.⁊ insti.de act.§. ꝯtra
Item est sciendum ꝙ ꝯfessoria cõpetit aduersus vnũquẽq3 q
impedit vsum seruitutis siue agens sit in pos.siue nõ: vt.s̄.si
vsufru.peta.l.vti frui.§.sicut.⁊ si seruitus vẽ.l.si qs. ⁊ hic ne
gatoria vero ad tuendã libertatẽ ⁊ seruitutẽ denegandã siue
nunꝙ̃ seruitus fuerit ꝯstituta l3 plura dicat ꝯ̄ siue fuit ꝯstitu
ta ⁊ deꝑdita: vt.s̄. si ser.ven.l.ij.§.j.⁊.l.fistulas.⁊ qḋ no. insti.
de act.§.ꝯ̄ quoq3.Est etiã aduertendũ ꝙ p̃dixi ꝙ lex ista legi
tur duobꝰ modis.Uno ſm Dy.alio ſm Jac.de are. Et ꝙ gl.
ſm Dy.non bene intellexit.l.istã.¶ Redeo ad quintũ ⁊ duo
notabilia colligi possunt.vnũ ex prima ꝑte. aliud ex secunda
Ad sextum venio.Et primo oppo.ꝙ hec lex sit incongrue si-
tuata quasi nõ faciat ad ti.sed ad materiã seruitutũ ⁊ sic ob-
stat in prima ꝯstitu.C.§.qbus.Sol.duobus modis vt h̄ in gl.
¶ Scḋo op.ꝙ iste actiones ꝓponant̃ inepte cũ ꝯfessoria ꝓ-
poni debeat v̂bis affirmatiuis:negatoria negatiuis vt instit.
de act.§.sequit̃.⁊.§.ꝯ̄.⁊.ff.si seruitꝰ ven.l.ij.in p̃n.si vsuf.peta.
l.vti frui in prin.sol.dico ꝙ plac.ꝯfitet̃ oppositionẽ esse verã
sed male ꝑ hãc.l.Quare dic ꝙ illa opi. ꝯsiderat effectũ non
nudam verboꝝ corticẽ.nã cõfessoria semꝑ h3 effectũ affirma
tiuum.i.vt pronunciet̃ seruitutẽ deberi siue ꝓponatur v̂bis
affirmatiuis vt in seruitutibus affirmatiuis vt ibi:siue nega
tiuis vt in seruitutibꝰ negatiuis.Negatoria vero semꝑ habet
effectum negatiuũ.s.vt ꝓnunciet̃ seruitutẽ non deberi:siue ꝑ
ponatur verbis negatiuis vt hic:siue affirmatiuis vt ibi. Et
facit qḋ no.j.ti.ij.l.j.§.de eo.in glo.quidã ha bẽt. ⁊ qḋ ibi dixi
⁊ de hoc dixi.s̄.si seruitus vẽ.l.ij.¶ Tertio op.ꝙ in p̃n. huiꝰ
l.actor erat in pos.seruitu.vt.ff.si seruitus vẽ.l.⁊ si forte.§. sci
endum.⁊.l.sicuti.§.sed si querat̃.ergo non op3 eum propone
re confessoriã q̃ est in rem vt.j.vti possi.l.j.§.interdũ.sol. in re
bus corꝑalibus illud est verũ ꝙ actio in rẽ nõ datur possidẽ
tibus vt ibi in incorꝑalibus.secus vt hic vt.d.l.vti frui.§. si-
cut.si vsufru.petat̃.⁊ ꝓbatur.d.§.sequit̃.⁊.§.ꝯ̄ institu.de act̃.
Rõ diuersitatis p3 qꝛ si rẽ corporalẽ possideo oĩ.iur̃.i.ciuilit̃
⁊ naturaliter ⁊ detineo deficit principium passiuũ in rei ven.
vt.C.de ali.iu.mutã.cã.l.j. in incorꝑalibus secus est cũ detur
contra inquietãtẽ ⁊ impedientẽ vsum seruitutis seu liberta-
tis quicũq3 sit ille.⁊ facit qḋ no.d.§.interdũ.j.vti possid.l.j. ⁊
eo.ti.l.si duo in pri.S3 p̃mo dicto insta.de.l.officiũ. de rei vẽ.
et de priuile.cre.l.si vẽter.§.in bonis.⁊.j.de acq.pos.l.natura
liter.§.nihil vbi ꝓ re corporali actio in rẽ cõpetit possidenti.
Sol.pro re corꝑali actio in rẽ nõ cõpetit possidenti oĩ iure.s.
ciuiliter ⁊ naturał'r ⁊ detinẽti: vt.§.interdũ.sed possidẽti vno
tm̃ iure.s.ciuił'r bene dat̃ ꝯ̄ naturał'r possidentẽ: vt.d.§.nihil.
et ecõtra tm̃ naturał'r possidenti ꝯ̄ ciuił'r possidentẽ: vt no. C.
de in rẽ actio.l.ij.⁊.j.de acqui.pos.l.põpo.§.si is qui.⁊ not. s̄.
de rei ven.l.iij.Iteꝝ possidenti oĩ iure.s.ciuił'r ⁊ naturaliter:
sed nõ detinenti bene datur ꝯ̄ detinentẽ: vt.d.l.officiũ.⁊.§.in
bonis.cum simi.⁊ facit qḋ no.d.§.nihil.⁊ eo.tit.clam posside-
re.§.qui ad nũdinas.⁊.d.§.interdũ.qḋ ꝓbat Dy.insti.ḋ act̃.
§.qḋ genus.l3 aliter no.s̄.de iudi.l.si de vi.⁊.C.de rei ven.l.or
dinari.vbi de hoc dixi.⁊ de interdic.l.incerti.¶ Quarto op.
ꝙ alia pena imponat̃ ꝯtumaci.s.ꝙ patiat̃ missionẽ solum in
posses.iuris petiti vñ vr̃ ob.ad prin.l.j.ti.j.l.a quo fundꝰ.sol.
dicit gl.ꝙ ista pena locũ h3 si ad hoc poss3 cogi. s3 si nõ posset

tunc illa qḋ reprehendit.Dy.qꝛ cum hic actor erat in posses-
sione seruitutis petite qḋ p3 qꝛ vt dicit littera nõ erat altius
edificatum.vt.d.§.sicut.in casu huius.l.talis pena nõ posset
imponi quare dicit ꝙ hic actor erat in possessione seruitutis
petite qꝛ nõ erat altius edificatũ vt hic ibi nõ erat qꝛ eo patiẽ
te erat altius edificatum vt ibi dicit lr̃a que sol.no.in.l.ꝯ̄ria ⁊
eam sequit̃ Ja.de are. Pe.⁊ Guil. de cu.in.l.cũ ꝓponas. C.
de bonis auto.iu.pos.Sed ꝯ̄ hoc opponit ⁊ instat Dy. qꝛ ſm
hoc in.d.l.a quo fundus.reus d3 admitti ad recuperandum
possessionem illius iuris infra annum per.l. si quis emptio-
nis.§.penul.C.de p̃scrip.xxx.anno.qḋ ibi denegat̃.Ad quod
rñdeo ꝙ illud verũ ante litẽ vere ꝯtestatã vel quasi.s3 in.d.l.
a quo fundus.lis erat ꝯtestata vel quasi qꝛ dicit lr̃a petitur
ar.j.rem ra.ha.l.amplius.quare secus ibi.C.vbi in rẽ actio.l.
ij.⁊ quõ ⁊ qñ iud.l.ꝯsentaneũ.⁊ qḋ ibi no. S3 huic sol. adhuc
instat Dy.ſm hoc in illa.l.debuit ferri diffinitiua sñia nõ in-
terlocutoria de mittendo in pos.vt.C.de iudic.l.ꝓperandum
§.j.Rñ.qḋ ibi lis erat vere cõ.in.l.a quo fundus.quasi ꝯtesta
ta: vt.d.l.ij.vbi in rẽ actio.⁊.l.ꝯsentaneum.quõ ⁊ qñ iudex.⁊
ibi no.Uel ibi liquebat de cã in.d.l.a quo fundus.secus vt.d.
l.properandũ.§.finaũt ex gestis. Tertio insta qꝛ in.d.l.a quo
conuento ꝯfesso ꝓpter vnã ꝯtumaciã imponit̃ duplex pena
s.missio in pos.iuris petiti: ⁊ onus ꝓbationis in petitorio ꝯ̄.l.
ex facto.§.iul.de vulga.⁊ pu.substi.⁊.l.rescriptũ. de his qui.
vt indig.ad qḋ ip̃e rñdet ꝙ post lit.ꝯte.crescẽte ꝯtumacia cre
scere d3 pena in aut̃.de litig.§.si vero initiũ.⁊ sic nõ mirum si
crescit pena ꝙ puniat̃ in translatione possessionis: ⁊ percon-
sequens in onere ꝓbationis in petitorio: q̃ pena ex necessaria
cõsequẽtia resultat: vt instit̃.de interdictis.§.cõmodũ.et pro
hoc.j.de pe.l.relegatoꝝ.⁊.l.aut dãna.§.qsquis.⁊.C.de ser.fu
gi.l.qcunq3 in ꝯ̄rio delictũ suos primitiuos terminos non ex
cessit.ar.j.de reg.iu.l.oĩs hereditas.§.j.⁊ qḋ ibi not. Quarto
instat ꝙ nõ d3'audiri de ꝓprietate etiã petitorio agẽdo: vt.C.
de iudi.l.properandũ.§.finaũt reus.qḋ tñ in illa.l. cõceditur
Sol.ibi erat lata diffinitiua sñia que parit excep.rei iudic.in
d.l.a quo fundus.secus vt probatur.d.l.ij.⁊.l.consentaneum
¶ Quinto op.ad hanc.l.de dicta.l.is cuius.si serui. vẽ. Gl.
soluit hic vno modo.s.ꝙ ista pena imponat̃ ⁊ illa in subsidiũ
qḋ non placet qꝛ diuinare est.Quare ibi soluit̃ dupliciter seu
tripliciter.Alij dicunt ꝙ hic in absente ibi in latitante ar.j.q
bus ex cau.in pos.ea.l.fulcinius.§.celsus.⁊.§. item videamꝰ.
Alij dicunt ꝙ hic agitur reali pro seruitute constituta defen
denda: ibi ꝑsonali pro ipsa de nouo ꝯstituenda que solutio vi
detur vera ⁊ probari vr̃ in tex.illius.l.ibi ꝙ si ius aque ducẽ
de constituisset ⁊c.et eam solutionẽ multe glo. ibi sequuntur:
et ipsam etiã approbat Jac.bu. Sed dicte solutioni insta de
§.si vero quidam in aut̃.de exhiben.⁊ introdu.reis.⁊.§.⁊ qui
iurat.Sol.ille corrigant dictã.l.is cuius.vt ibi no.qḋ non est
nouum: vt.s̄.de legibus.l.non est nouum. Colligas ergo sic
Aut ille qui agit ad seruitutem est in possessione illius iuris
aut non.Primo casu.aut aduersarius est contumax: qꝛ sim-
pliciter abest et loquitur hec lex.aut quia latitat : et loquitur
l.is cuius.⁊ hoc secũdũ Dy.Est aliter ſm Ja.de are.Aut ad
uersarius latitat. Aut simpliciter abest. Primo casu cõiun
gitur.l.ista.⁊.l.is cuius.⁊ in separatis a Dy.qꝛ mittat in pos.
omniũ bonorũ si aduersarius petat reuocari tenutã volẽs cõ
parere ⁊ nõ audit̃ nisi ſm formã huius.l.videlicet ꝙ non im-
pediet vsum seruitutis nisi ⁊c.⁊ damnũ resarcierit: vt in ea.
l.is cuius.Secũdo casu comparens intra ãnum super posses
sione auditur.ar.C.de prescript.xxx.annorũ.l.si quis emptio-
nis.§.fi.Nec mireris si est differentia inter casum ⁊ casum.vt
j.itez pretor.§.fi.s̄.ex qui.cau.maio.⁊.l.sucurritur. ⁊.j. ex qui.
cau.in poss.eatur.l.fulcinius.Ego dico hoc casu simpliciter
procedere hãc.l.⁊ ꝓpterea nõ vicio.gl.q̃ incipit qꝛ latitat ⁊c.
⁊.l.is cuius.alio casu loquitur : vt.j. dicetur.Secundo casu
principali.s.qñ non est in possessione seruitutis tũc dic. Aut
agit̃ ad ipsam de nouo cõstituẽdam.Aut ad ipsaz cõstitutã
declarandã.Primo casu loquit̃.l.is cuius.vt apparet ibi in
tex.⁊ glo.scḋa ⁊ tertia ⁊ cõcor.Ja.but.Secũdo casu.Aut lis
est cõtestata ⁊ loquitur.l.a quo fundus.⁊ nõ auditur suꝑ pos.
vt.C.vbi in rem actio.l.iij. Aut non est lis contestata ⁊ intra
annum acquiritur suꝑ pos. ⁊ ita loquit̃.l.si quis ẽptionis. §.
fi.C.de.prescri.xxx. ãno. ⁊ ꝑ hoc oĩa sunt clara. ¶ Sexto op.
ꝙ in prin.huius.l.nõ inponat̃ aliqua pena cõtumaci cum ad
uersario existẽti in possessione seruitutis etiã sine aliqua cõ-
tumacia debeat prestare talẽ cautionẽ de nõ impediẽdo vsu3
seruitutis sue: vt.j.de aqua quoti.⁊ esti.l.si de via.et not.j. de
itine.actuq3 priua.l.j.§.ij.in glo.mag.Preterea nõ onerat̃ in
probatione libertatis non p̃sumpte vt hic no.in glo.qꝛ facere
debet

debet absq aliqua ɔtumacia aduersario existēte ī possess. seruitutis vt not. d. l. vtifrui. in prin. ꝛ d. l. sicuti. §. si queraṫ. Ad qđ rñdeo ꝙ illis respectib⁹ nullā penā hic patiṫ ſʒ alio respectu sic: qꝛ hic nō pōt agere aliquo iudicio possessorio rōne libertatis ſʒ dʒ agere petitorio. Est ꝛ alia pena qꝛ cessante ɔtumacia ɔuenti ɔfessoria ab eo q est in possess. seruitutis caueret reus actori de nō impediēdo ipm vti seruitute pendēte soluʒ hoc iudicio. s. actiōis ɔfessorie vt in ɔrio: nūc vero ꝓpter suā contumaciā cauet actori de nō impediēdo ipm pendente alio iudicio. s. negatoria ab ipso ꝓponēda: ꝛ hec signāter dr̄ hic in littera circa p̄n. ibi quā vltimo egisset ꝛc. Sʒ hoc primū dictū videṫ falsum ɔsiderādo prin. huius. l. Autem ɔsideram⁹ qđ de facto pōt fieri: aut qđ de iure. Primū non dʒ attēdi: vt. s. de pecul. l. eo tpe. Si ergo secundū attēdam⁹ referēdo nos ad prin. huius. l. siue aduersari⁹ sit ɔtumax siue nō dn̄s non posset intētare aliqđ possessoriū cum ꝓ ɔstanti ponaṫ hic ꝙ agēs ɔfessoria erat in q̄si possess. seruitutis: ꝛ sic magis sibi q̄ ɔtra ipsum ɔsiderato qđ fieri dʒ cōpetebat possessoriū vt. j. vti possidetis. l. j. §. j. Itē secundū dictū sil'r nō videṫ verū cū ex hoc magis imponaṫ. l. verbis q̄ rebus. ɔ. l. oñe verbū. C. cōia de leg. qđ sic declaro siue intentetur ɔfessoria siue negatoria de iure vtriusq examinaṫ vt. C. de iudi. l. iudices. cū ergo cautio interposita liget cauentē vsq quo de iure erit cognitum vt. l. si de via. j. de aqua quoti. ꝛ esti. non videṫ alius effect⁹ in vna q̄ in alia nisi dicas ɔsiderari ꝑncipiū: qꝛ si nō est ɔtumax aduersarius cauet de nō impediēdo donec erit cognitū sup ɔfessoria pendēte: nūc vero cauet donec est cognitū sup negatoria per ipsum intētata. sed iste est parui effect⁹ si tu ponis incōtinenti post ɔtumaciā ipsuʒ intētare negatoriā. Et ideo aliter dicas ꝙ magna est pena in prin. huius. l. qđ declaro lʒ intentata negatoria quasi possessor seruitutis releueṫ ab onere ꝓbādi nisi postq̄ dn̄s ꝓbauerit rem suā vt. d. l. vtifrui. tñ cū quasi possessor seruitutis intētat ɔfessoriā dic eū ante oīa debere ꝓbare de iure seruitutis ꝛ non ꝓbantē succumbere posito ꝙ dn̄s non ꝓbaret rē eē suā vt euidēter ꝓbat hic glo. ꝛ. s. si serui. vēdi. l. ij. §. pōpo. ꝛ. j. de itine. actuq priua. l. iij. §. hoc autem. ꝛ ex his euidēter apparet dn̄m ɔtumacē puniri in ꝓpositione negatorie ꝛ ī ꝓbādo ante oīa rē suā esse. apparet ergo aperte pena huius. l. qꝛ cū ɔuent⁹ ɔfessoria esset in possessiōe seruitutis grauareṫ in cauēdo actori de nō impediēdo vti seruitute pendente iudicio in ɔfessoria ꝛ hoc ꝓpter eius ɔtumaciā qua cessante ipe ñ caueret: imo ecōtra sibi ab aduersario caueret ar. d. l. si de via. ꝛ no. d. §. hoc interdicto. Itē pʒ alia pena qꝛ propter ɔtumaciā grauaṫ ꝓbatiōe in petitorio aduersario nihil probāte: ſʒ ɔtumacia cessante cessaret hoc onus nisi aduersarius eius p̄mo ꝓbaret dn̄ium rei ad se spectare: ꝛ ɔsequenter eā liberā ꝑsumptiue vt hic not. ꝛ. d. l. vtifrui. in p̄n. ꝛ. d. l. sicuti. §. si queraṫ. ꝛ hoc signāter dicit. l. ista in fi. si bñ consideres.

¶ Cōtra hoc instat Dy. p̄mo qꝛ seruitus trāsfert onus ꝓbationis in aduersariū ꝛ in illa liberat possessorē: vt. s. de ꝓba. l. circa. de libe. cau. l. liberis. §. fi. ꝛ. l. sicut. §. lʒ. Ad qđ ipse rñdet ꝙ hic in libertate rerū q est a natura: ibi ī libertate ꝑsonarum q nō est a natura. Sʒ ɔ hanc solu. instat qꝛ libertas ꝑsonarū est de iure naturali cū seruitus sit ei ɔ. vt. s. de iusti. ꝛ iu. l. manumissiōes. Ad qđ ipe rñ. ꝙ aliud ī seruitute ꝑsone que pōt inesse a p̄n. ꝛ ex origine. nā qs pōt nasci seruus puta ex ancilla vt. C. de rei ven. l. partū. de libera. cau. l. fi. ꝛ insti. de iure perso. §. serui. sed seruitutes rerū nō. nā cū oīs res sit libera a natura nisi ꝓbeṫ seruitutē debere: vt. C. de serui. l. altius. ꝛ. l. si in edib⁹. et de ser. vrb. pre. l. cū eo. et not. in. d. l. circa. ¶ Sed ɔ hanc sol. ipse instat de. l. j. §. fi. et. l. ij. in p̄n. de aqua plu. arcen. Ad qđ dicas ꝙ ibi loquiṫ de quasi seruitute non de naturali vt ꝓbaṫ in fi. d. l. ꝛ not. in. §. ꝑcedēti. ſʒ si vicinus. Uel dic ſm Dy. ꝙ illud operaṫ ibi natura ꝛ q̄litas loci vt ibi pʒ ī textu: vñ subiungiṫ ꝙ q̄libet res dʒ iudicari ſm ꝑsentē statū: siue sit accidēs ɔ naturā vt seruitus. vt. d. l. circa. ꝛ. l. liberis. §. fi. et. l. sicut. §. lʒ. ꝛ. C. de ser. expor. l. moueor. ꝛ de inge. ma. l. penul. siue sit accidēs ſm naturā vt incremētū etatis vt. s. de minori. l. minor. xxv. an. aspectu. institu. de testamentis. §. testes. C. de testamentis. l. j. ꝛ de senten. l. si arbiter. siue sit accidens preter naturā vt dignitas ꝛ ɔditio ꝑsone ꝛ vtilitas vt. s. de offi. ꝓto. l. barbarius. s. locati. l. si ignorās. ꝛ. j. de iniur. l. itē apud. §. si quis virginē. ¶ Sʒ op. d. l. in his. C. de diuer. offi. ꝛ de nume. actua. l. actuarios. lib. xij. Sol. ibi fuit defectus in forma. in. l. barbarius. in materia. arg. s. de pact. l. si vnus. §. penulṫ. j. de decurio. heronius. et de acceptil. l. an inutilis. in prin. verūtamen in qbusdā de facili ꝓbaṫ status ɔrius sicut ī seruitutib⁹ q insunt: nec sunt habiles inesse ex vera et origine rei ꝛ in his intelligaṫ hec glo. ꝛ opi. Jo. in qbusdā nō ita facile vt ī seruitutibus q̄ insunt et sunt habiles inesse ex vera et origine rei: vt. d. l. j. §. fi. ꝛ. l. ij. in prin. de aqua plu. arcēd. In qbusdā accidentibus ꝑter naturā in qbus opinio ꝓ veritate habeṫ si est defectus in materia: vt. d. l. barbarius. qđ intellige vt ibi not. Et ad p̄dicta facit qđ not. Dy. in. c. semel malus. de regu. iur. lib. vj. ¶ Ultimo opp. ꝙ alia sit pena ɔtumacis vñ vr̄ obst. l. vnica. s. si qs ius dicenti nō obtem. Sol. dic vt ibi in fi. gl. magne. ¶ Itē op. qꝛ hic vr̄ ꝙ dn̄s cōpellaṫ ꝓponere negatoriaʒ vt in prima parte ꝛ asserēs seruitutē sibi deberi ɔfessoriā vt ī secūda parte. vnde vr̄ obst. C. vt nemo inui. in rubro ꝛ nigro. Sol. ibi loquiṫ de necessitate ꝑcisa hic causatiua. ¶ Itē op. hic in scđa parte dr̄ ꝙ habens seruitutē si non esset cōtumax ꝓ operis noui nunciatiōe posset īpedire nouū opus: vñ videtur ob. l. qui viā. s. e. So. dic vt ibi et melius vt dixi in. l. j. §. fi. cum. l. seq. s. e. ſm Jaco. de ra. que verba posses hic repetere si velles materiā ampliare. ¶ Uenio ad septimū et primo q̄ro ꝓ expeditiōe tex. ꝛ gl. intra quātū tps deat ꝓponi negatoria in p̄mo casu: vel cōfessoria in scđo. Dicit glo. ꝙ infra tres mēses vt. C. de edifi. priua. l. fi. Sʒ tu dic melius ꝙ illa. l. loquitur in casu ꝓrsus diuerso: ꝛ ideo dic qꝛ ꝓponi dʒ infra statutum tps arbitrio iudicis si qđ statutū fuerit vt not. in. d. l. a q̄ fundus de dam. infec. si vero statutū non fuerit ꝓponeṫ intra tēpora sua accedat qđ not. C. de serui. ꝛ aqua. l. ij. ꝛ. s. de serui. l. seruitutes. Item cum lr̄a dicat si prius q̄ edificatū esset qd si esset edificatū nunq̄ erit idem. Dic ſm Dy. ꝛ Uber. de bobio: si actore patiente edificatū est: tunc ꝓpter patientiam desijt esse possessor vt. s. si serui. ven. l. et si forte. §. sciendū. ꝛ ideo in non rñdentē non transfertur onus ꝓbandi ſʒ mitteṫ actor in quasi possessionē iurisperiti seu operis facti ad instar aliarum realiū: vt. s. de ꝓcura. l. sed et hec. §. fi. et. l. seq. et. j. ti. j. l. a quo fundus. ¶ Sʒ quid faciet in possessione nunq̄ statim poterit destruere opus factū. dic ꝙ non: immo iudex certum tps statuet intra qđ erit in pos. et si vsq ad illud tps nō ꝓbauerit aduersarius se altius edificatū habere de iure poterit demoliri: vt. d. l. a quo fundus. Albert⁹ pap. ¶ Deinde q̄ro qual'r requiratur possessio † seruitutis. Petrus distinguit. Quia aut loq̄ris de negatiuis ꝛ earuʒ possessio non q̄riṫ: nisi factū ꝛ ꝓhibitio interueniāt possidētis: vt pʒ in seruitute altius nō tollēdi cui⁹ pos. non q̄ro nisi postq̄ ꝓhibui dn̄m alti⁹ tollere volentē non aūt sistere per mille annos qđ altius non edificauit vt pʒ. d. l. j. C. de serui. cū ibi not. ꝛ. s. de serui. vrba. pred. l. q luminibus. Et est rō qꝛ in qualibet possessione q̄renda requirtur animus ꝛ corpus possidere volētis. vt. j. de acqr. pos. l. iij. in prin. ꝛ. l. quēadmodū. q nō adessent nisi interueniret factū ꝛ ꝓhibitio possidere volentis. Aut loqmur de seruitutibus affirmatiuis ꝛ in his refert. Qꝛ aut incboanṫ ꝑ modum facultatis: vt in seruitutibus vie itineris ꝛ actus. nā cuilibet lʒ ire ꝑ fundū alienū ꝛ istarū possessio non queriṫ vnico actu sed requiritur vsus. xxx. dierū: vt. j. de itine. actuq priua. l. j. in prin. ꝛ. §. j. Aut incboanṫ ꝑ modū iuris debiti vt in seruitute aque. ꝛ talis seruitutis possessio statim queriṫ per vnicū actū et vsum te sciente: vt. l. ij. C. de serui. ꝛ aqua. ꝛ. j. de aqua quoti. ꝛ esti. l. j. §. qđ aūt. Et assignat talē rōnem diuersitatis in cuiuslibet iuris possessiōe q̄renda requirtur animus vt. l. fi. s. quēadmo. serui. amit. ꝛ. l. j. ꝛ. ij. C. de serui. ſʒ vbi qs vadit ꝑ fundū alienū non ɔstat de animo suo ꝙ ire velit iure seruitutis: nisi saltē iuerit. xxx. diebus: qꝛ iure cōi sibi ire licebat. at vbi aquam semel per fundum vicini duxit presumitur habere animū possidēdi iure seruitutis: cum aliter sibi ducere nō licebat: vt. s. ꝓ socio. l. merito. ¶ Sed ad primū membrū oppo. de. l. et si forte. §. sciendum. s. si serui. vendi. et. l. sicuti. §. q̄ratur. Sed dic ꝙ ibi constabat de possessione seruitutis iuste quesita. ¶ Scđo instatur ɔ secūdū membrū. d. l. ꝓ agrū. C. de serui. Et dic ꝙ illa. l. dʒ intelligi dn̄o ꝓhibente: vt. s. de acqr. rerū domi. l. j. ij. et. iij. et de ser. vrb. p̄d. l. diuus. et quod ibi no. quare securius sic dicas. Aut loqueris in seruitutibus negatiuis aut affirmatiuis. Primo casu aut constat de ipsis quasi possessione quesita iuste et est clarum: vt. d. §. sciendū. et. §. si queraṫ. Aut non ꝛ tene cum Petro ꝙ requirtur factum seu ꝓhibitio possidere volentis in ea querenda vt not. d. l. j. C. de serui. ꝛ. l. qui luminibus. de serui. vrb. pred. Secūdo casu aut habent causam ɔtinuā aut quasi: ꝛ tunc earum possessio q̄ritur vnico actu: vt. d. §. qđ aūt. ꝛ. d. l. ij. Aut habent cām interpollatam seu discontinuā: ꝛ tunc earum possessio nō queriṫ nisi per vsum. xxx. dierum. vt. l. j. in prin. et. §. j. de itine. actuq priua. ꝛ accedat. s. de serui. l. seruitutes. cum ibi not. ¶ Tertio quero qualiter earum possessio retinetur. Breuiter dic ꝙ solo animo nisi quis fuerit ab aduersario impeditus siue fint personales vt. l. iij. §. vnde vi. et de vi ꝛ vi arma. et no. j. de ac-

quiren.pos.l.j.in prin.in quarta glo.siue reales rustice siue vr
bane:vt.d.l.ij.C.de seruitu.τ.l.hoc autem.de seruitu.vrbano.
predio.τ si serui.ven.l.τ si forte.§.sciendum.in fi.τ.l.sicuti.§.
sed si queratur.τ ar.j.de acquiren.pos.l.si id quod.§.fina.τ.l.
peregre.§.quibus explicitis.τ.C.eo.licet.τ.s.de seruitu.l.pe.
ℭQuarto quero qualiter earum possessio perdatur.et hic
refert.aut sunt psonales τ perduntur animo voluntario pos
sidentis.item per alios actus possessionis perdende: vt.j.de
acquiren.pos.l.ij.§.in amittenda.τ.l.quemadmodum.τ.l.si
id qd.§.fi.τ.d.§.vñ vi.τ.§.seq.τ de regu.iur.l.ferre.Aut sunt
reales:τ tũc aut sunt rustice τ perditur earũ possessio aio vo/
luntario:vt.l.fi.quemadmodum serui.amit.τ arg.j.de itine.
actuqꝫ priuato.l.j.§.nihil.de aqua quoti.τ esti.l.j.§.hoc inter
dictum.τ de fonte.τ.§.aristo.Item per alios actus possessio
nis perdende: vt.j.de vsucap.l.sequitur.§.si viam.de itiner.
actuqꝫ priua.l.j.§.si quis autem propter.τ.§.seq.τ quod not.
d.§.vnde vi.Aut sunt vrbane τ earum possessio nõ perditur
solo aio sed facto aduersarij modo debito impedientis:vt.d.§.
2 sciendum.τ.d.§.si queratur. ℭQuinto quero quid sit effe/
ctus† possessiõis seruitutis.τ dic ꝙ multiplex. ⁋Primus cir
ca preparatoria iudicij.nã talis possessor tenetur ad iudiciũ
ꝓuocare.vt.C.de rei ven.l.fi.Secũdo qꝛ prius iurat aduersa
rius de calũnia vt.l.ij.in prin.Tertio qꝛ plures dilatiões dã
tur sibi ꝙ aduersario vt.s.de fer.l.fi.τ no.d.§.sed si queratur.
Item circa ꝓbatoria iudicij vbi refert:aut agit possessorio iu
dicio et releuatur possessor ab onere probandi et aduersario
incumbit ꝓbatio:vt insti.de interdict.§.commodũ.Aut agi
tur iudicio petitorio τ tũc aut est seruitus psonalis τ tũc idẽ
vt.d.l.iij.de proba.τ.l.liberis.§.fi.τ.l.si cui.§.licet.de libera.
cau.Aut est seruitus realis τ tũc aduersarius ꝓpter posses.
seruitutis astringitur ad ꝓbandum se dñm vere τ libertatis
per ꝯñs presumptiue qd al's facere non debet: vt.s.si serui.
vendi.l.ij.§.hoc autem.τ no.d.§.sꝫ si queraẽ.τ.d.l.vtifrui.in
prin.τ in solutione sexti contrarij.s.dixi.Item ratione diuer
sitatis inter seruitutẽ personarũ τ rerũ ẽm glo.τ Dy.qd tenet
⁋Pe.Itẽ circa fi.iudicij τ ꝓlationis sñie.nã possessio seruitu
tis absolutionẽ inducit aduersario non ꝓbante.item ꝓbante
sed dubie.itẽ paritate ꝓbationis hincinde interueniẽte vt.d.
l.vtifrui.in prin.τ quod ibi not.τ insti.de interdic.§.cõmodũ.
τ ex.de reg.iur.c.cum sint partium.lib.vj.cum ibi not.ꝑ Dy.
τ quod not.j.de damno infec.l.fluminum.§.idem ait. Sꝫ exa
minemus hec verba.non est dubium ꝙ effectus possessionis
est magnus circa ꝑparatoria iudiciorum.nam talis possessor
non teneẽ ad iudiciũ ꝓuocare.ff.de iudi.l.in trib⁹.Sꝫ hoc di/
ctum nõ vr̃ stare qꝛ aut loqmur de necessitate ꝑcisa τ tũc si
ue sit possessor siue non tenetur prouocare vt.C.vt nemo inui
tus in rubro τ nigro.Aut loqmur de causatiua τ tunc quẽ/
admodũ nõ possessor teneẽ ꝓuocare vt sibi patiẽtia prestetur
vt.s.de serui.l.quotiens.ita possessor si ꝯtingat per aliquem
inquietari teneẽ ꝓuocare vt patiẽtia sibi prestetur.vt.s.si ser
uitus ven.l.si quis diuturno.τ.l.vtifrui.§.sicut.si vsuf.peta.
Itẽ qd dictũ est ꝙ actor prius iuret de calũnia ꝙ reus tanꝙ
sit de ꝑparatorijs iudiciorũ:videtur male dictum stricte acci
piendo ꝑparatoria iudiciorũ.nam iudiciuꝫ est per contesta.s.
de iudi.l.iudicium.s.e.l.j.τ.l.apertissimi.τ in auẽ.de litig.§.si
vero.sacramentũ aũt calũnie interponitur post lit.contest.vt
d.l.ij.de iura.calũ.ꝑparatoriũ aũt non sequiẽ ꝑparatũ imo ꝑ
cedit:vt.s.de rei ven.l.qui petitorio.et.l.j.ad exhiben.non est
ergo ꝑparatoriũ iudicij nisi accipias iudiciũ ꝑ sñia:vt instit.
quib.non est permis.face.testa.§.ꝑterea. ⁋Preterea prepara/
torium non facit rẽ nõ integrã:vt de condi.ob caus.l.si pecu/
niam.de ꝑcu.l.antepe.τ qd not.in.l.τ quia.de iurisdi.om.iu.
sed interposito sacramẽto calũ.res nõ est integra per pal.iu/
ra:ergo τc.Item dicebaẽ ꝙ effectus possessionis est vt actor
habeat pauciores dilatiões ꝙ reus:qd nõ est verũ ĩ causis pe
cuniarijs:vt.d.l.in pecuniaria.s.de ferijs. Unde dic τ meli⁹
ꝙ effectus possessiõis seruitutis est trãslatio oneris ꝓbandi
in aduersarium:τ per ꝯñs effectus victorie: vt.d.l.vlti.C.de
rei ven.cum si.Itẽ est ꝑscriptiõis causatiuus vt.C.de serui.τ
aqua.l.j.et.ij.τ de ꝑscrip.lon.tem.l.fi.et.d.l.si quis diuturno.
Item est interdictorum edictiuus vt.s.de serui.l.quotiens.
τ.j.de aqua quoti.τ esti.l.j.et de itine.actuqꝫ priua.l.j.Itẽ est
tituli allegati presumptiuus τ tunc iste effectus non est sim/
pliciter possessiõis sꝫ possessionis per tẽpora ꝯtinuate: τ hoc
si teneamus glo.que est.s.de serui.l.seruitutes.de vsur.l.cum
de in rem verso.et.j.de aqua plu.arcẽ.l.j.§.fi.Sꝫ licet hoc cõ/
muniter teneaẽ τ de facto viderim seruari et hoc etiã tꝫ Dy.
alicubi qui sic ꝓbat qd operaẽ traditio in reb⁹ corporalibus
idẽ operaẽ patiẽtia in icorporalibus: vt.s.de public.l.si ego.
§.j.et de act.emp.l.ratio.§.si iter.et de vsufr.l.iij.sed in reb⁹
corporalib⁹ diutina ꝑstatio iducit ꝑsumptionẽ tituli allegati
vt.d.l.cũ de in rem verso.ergo τc.Hoc tñ forte non est verum
ẽm Ja.de ra.qui destruit rationẽ Dy.patiẽtia illius hr̃ pro
traditione qñ ad id teneẽ ex aliqua iusta cã vt.s.si serui.ven.
l.τ si a te.et de acqui.pos.l.fundi.et.l.ij.C.de acquirẽ.pos. Si
vero ex nulla cã tenetur patiẽtia nõ habeẽ ꝓ traditione immo
magis ꝯdictione: vt.j.de furt.l.q vas.§.vetare.et maxime in
seruitute vt.l.inuitũ.de ser.vr.pre.qd similiter tenet Ja.but.
qui dicit ꝙ.l.de in rem verso.locum hꝫ in datione manuali et
bursali.vñ si fuit ꝑscriptio diuturna et allegeẽ titulus nõ est
mirũ si ꝑsumaẽ τ hec ꝑsumptio insurgit ex eo qꝛ nõ est verisi/
mile ꝙ qs tãto tẽpore iactasset sua alteri dando nisi esset obli
gatus vt.s.de ꝓba.l.cũ de indebito.que ꝯiectura sic non est ĩ
itinere et alijs seruitutib⁹.τ de hoc vide per ipsum Dy.ex.de
reg.iur.c.possessor bone fidei.li.vj.ver.item nunquid in pre/
scribendis rebus incorporalibus.idem tenet Ray.ꝑ ea que
not.insti.de act.§.si minus.vñ lꝫ de ꝯsue.gl.serueẽ:τ ego vidi
pluries de facto seruari:tñ sñia ꝑdictorũ dñorum de iure est
vera.qd sic ꝓbo:lex dicit seruitutẽ itineris longo tẽpore pre/
scribi non posse:vt in.d.l.seruitutes.si ergo vera esset opi.gl.
de facili posset circũscribi titulũ allegando ꝯ.l.cũ hi.§.si cuꝫ
lis.s.de transact.et daretur materia malignandi qꝛ inuitarẽ
tur non habẽtes titulũ ad ipsum allegandum ad hoc vt obti
nerẽt qd esse nõ dꝫ.s.de rei ven.l.in fundo.et inuitarenẽ etiã
ad deierandũ ꝯ sacramentũ calũnie quod esse non dꝫ.C.si ad
uer.ven.l.j.et de indic.vidui.l.ij.τ alia via occurreretur legi:
qd esse non dꝫ vt.s.de tuto.et cura.dat.ab his.l.scire oportet.
§.oportet.Item qd non conceditur immediate nec mediate:
vt.s.de pact.l.quod dictum.de vulg.et pu.substi.l.si is.et de
dona.cau.mor.l.qd ꝯditionis.sꝫ ita est ꝙ immediate per spa/
ciũ.x.annorũ ego non acqro seruitutem vie: vt.d.l.seruitutes
ergo nec mediate qd fieret si glo.esset vera.nã per ꝑscrip.tꝑis
titulus allegat⁹ ꝑsumiẽ et ꝑ titulũ ipsa seruitus acquiritur τ
sic per spaciũ tẽporis mediate.⁋Preterea si vera esset glo.tũc
esset in ꝑtãte aduersarij mei allegare quẽ titulũ ipse vult qui
ꝓbareẽ seu ꝑsumereẽ ꝑ spaciũ tꝑis qd esse nõ dꝫ:qꝛ negociuꝫ
quod versatur inter me τ aduersariũ non debet esse in pote/
state aduersarij mei vt.s.de arbit.l.ne in potestate.et.j.qd vi
aut clam.l.nam in potestate.⁋Preterea dare et facere sunt di
uersa.vt.l.ij.§.item iulia.s.de eo ꝙ certo loco.et.j.de ver.obli
ga.l.eadem.§.catho.ergo.l.cum de in rem verso.que loquitur
in datione dꝫ extendi ad pati seu patientiam ꝙ est factum vt
j.de verb.obl.l.vbi aũt non apparet.§.qui id qd.quod sic ꝓ
batur in separatis nõ infertur de vno ad aliũ:vt.s.de calũ.l.
fi.et de mino.l.pap.exuli.Item illud nõ trahitur ad ꝯsequen
tias qd est contra rationẽ.l.vt.s.de legib.l.in his.sed ita est ꝙ
coniectura que est in.l.cum de in rem verso.que est contra ra
tionem.l.videlicet ꝙ ꝯctus presumatur cum ꝯctus sint facti
vt.s.de cura.furio.l.consilio.τ ea que facti sunt nõ ꝑsumun/
tur.vt.s.ex quib.cau.maio.l.deniqꝫ.et.j.de capti.l.in bello.§.
facte.ergo τc.Ex quibus concludo opi.glos.non fore veram:
sed opinionẽ predictorum aliorum doctorũ.et vide ad hoc ex.
de prescipt.c.j.libr.vj.cum ibi not.Et si placeret protendere
huius.l.materiam potes recitare notata in.l.j.C.de ser.et aq.
ℭItem quero quis ꝓbet in confessoria.Respondet gl.τ be
ne ꝙ ille qui sibi asserit seruitutem deberi: vt.C.de proba.l.
actor.Sed quis probat negatoria distingue.Aut reus nõ est
in possessione seruitutis:τ dꝫ probare sibi seruitutem compe
tere.Aut est in possessi one seruitutis et tunc actor debet pri/
mo ꝓbare dñium rei sue:et per ꝯñs eam libere presumptiue.
quo ꝓbato reus hꝫ ꝓbare seruitutem competere si vult absol
ui.actore vero in dicta ꝓbatione deficiente.reus etiam nihil
probans debet absolui: vt hic not.et.d.l.vtifrui.et.d.§.sed si
queratur.et.d.l.circa.et supra dixi.Circa vltimum dic ꝙ hic
colligitur quõ ꝑcedatur contra contumacem in iudicio reti/
nende possessionis vt in interdicto vti posside.vel qd vi aut
clam.videlicet qꝛ cauere dꝫ ꝙ non inquietabit aduersarium
in possessione donec ipse probauerit possessionem suam esse:
et super hoc etiã iudex interloquendo pronunciabit: vt not.
Azo in summa.C.vti possid.in fi.Et ad ꝑdicta facit qd not.in
Spec.de ꝑmo τ scdo decreto.§.restat.ver.sꝫ pone ago.et ver.
qd si dicaẽ ꝯfessoria.et.§.videdũ.vs̃i.itẽ qrit.et v.seq. ℭItẽ
aduocati pergamenses inducebãt hanc.l.ad vnũ sepe occur/
rens ibi qdam debitor susceperat ꝑceptum de soluendo cre/
ditori ad certũ terminũ termino elapso mortuus est citatur fi
lius ꝙ cõpareat aliogn ipm ꝑceptum ꝓnunciaretur debere
mandari executioni ꝯtra eũ tanꝙ ꝯ heredẽ patris filius con
tumax fuit.τ iudex ita interloquẽdo ꝓnunciauit:postea com

parcat

pareat filiꝰ: ⁊ negat se heredẽ: nũqd onus ꝓbãdi eũ hered eꝫ icũbat creditori. Tenebat̃ ibi ꝙ ꝯtumacia trãsferret onꝰ ꝓbã di in filiũ. ar. huius. l. In ꝯ̃rium facit. ſ̃. de inoffic. teſta. l. q re pudiantis. §. fi. ⁊ vide. ĩ. de ap. l. ſi pluſorio. ¶Predicta ſunt ꝑ magna parte dñi Signoroli ſi vis breuius ꝓſequi hanc. l. ſm Ja. de are. Dy. ⁊ Ol. Iſtã ſm Ja. de are. l. iſta loquit̃ qñ ꝯuen tus cõfeſſoria latitabat: ⁊ ita fuit facta miſſio in bona aduer ſarij ꝑ. l. is cuius. certe ſi mõ petat de poſſeſſione diſcedi: is ꝯ̃ quẽ miſſio facta eſt hẽbit cauere ſm formã huius legis ⁊ etiã emẽdare damnũ ꝑ. l. is cuius. ſecus aũt ſi eſſet abſens ⁊ nõ la titaret q: tũc nõ debẽt cauere ſed infra annũ veniẽs deberet audiri ad poſſeſſio. recuꝑandã ꝑ. l. C. d̃ ꝑ̃ſcriptiõꝝ. xxx. annoꝝ l. ſi qs emptiõis. §. ſꝫ ⁊ ſi qs nõ ꝑ vim. Nec mireris ſi hec cõſi dero q: lex facit al's differentiã inter latitantẽ ⁊ abſentẽ tm̃ ſꝫ nõ latentẽ. q: bona abſentis pñt ſolũmõ poſſideri nõ vẽdi. ſꝫ bona latitãtis etiã vẽdi pñt: vt. ĩ. ex qbꝰ cau. in poſ. eat̃. l. ful cinius. §. j. ⁊. §. qd ſit latitare. Ja. Et q: in. l. iſta ꝯfeſſoria ꝓpo nitur verbis negatiuis ⁊ negatoria verbis affirmatiuis colli ge ar. ꝯtra plac. q dixit ꝙ id̃ dicit̃ ꝯfeſſoria q: ꝓponit̃ verbis affirmatiuis: ⁊ negatoria q: verbis negatiuis: qd̃ videt̃ ꝓbari ſ̃. ſi ſeruitus vẽ. l. loci corpus. §. cõpetit. ⁊ de hoc inſtit. de act. §. ꝯ̃. Sꝫ potes ſaluare dictũ pla. q: vt ꝑ̃dixi q: plura: nõ ꝯſide rauit verba petitionis ſꝫ effectũ. q: q ꝓpoſuit ꝯfeſſoriã tẽdit ad effectũ affirmatiuũ. ſ. vt ꝓnũciet̃ ſibi ſeruitutẽ deberi. q vo negatoriã ad negatiuũ. ſ. vt ꝓnũciet̃ ſeruitutẽ aduerſario nõ deberi. Et dic qd̃ ꝑ. l. iſtã exẽplificat̃ inſtit. de act. §. ſane vno caſu. ſm qd̃ not. ꝑ Rofre. in libello ſuo de ꝯceſſoria vltimo fo lio. ver. ſꝫ q̃rit̃ de quadã. l. mirabili. ⁊ ver. ſequẽtibꝰ. ⁊ ver. vlt. in fi. ſm Dy. q fatet̃ de plano gloſ. nõ intellexiſſe hãc. l. ⁊ pro teſtat̃ ſe nuꝑ intellexiſſe. Intelligas hãc. l. ꝙ primo caſu poſ ſidebat edificãs: quo caſu agẽs ꝯfeſſoria habebat neceſſe pro bare ſed ꝑ cõtumaciã cõuertit̃ ius ꝓbandi. Scd̃o caſu poſſi debat q negatoria cõuenit̃. quo caſu agẽti negatoria incũbe bat onus ꝓbandi libertatẽ eo mõ quo dicit glo. nũc ꝓpter cõ tumaciã ipſius q negatorio cõuenit̃ transfert̃ onus ꝓbandi in eũ vt habeat neceſſe cõfeſſoria agere ⁊ ſic ſeruitutẽ ꝓbare. al's nulla eſſet pena huiꝰ. l. cũ incũbat ſui natura ꝓbatio agẽ ti cõfeſſoria vel negatoria: vt hic ꝓbatur. ⁊ ꝑ hoc facit qd̃ no. ſ̃. ſi ſer. ven. l. ſicuti. §. ſed ſi querat̃. Dy. In glo. q: latitat. im mo ſimpliciter cõtumax eſt. Dy. In gl. abſimiles ſed ſimiles. immo non ſimiles vlle alie. ⁊ id̃ verba tex. ſtant pure ⁊ ꝓprie. Dy. In glo. captis pignoribus. ibi vel iuris. qd̃ petit̃. ſ. eo ca ſu qñ agẽs non poſſideret. ſed in caſu huius. l. agẽs poſſidet: et ideo non fit miſſio. ⁊ ſic eſt falſum qd̃ hic glo. dicit. Dy. In ea. glo. in fi. ſed. l. illa. is cuius. obuiare videt̃: cũ ibi fiat miſſio in bona latitantis. hic aũt dꝫ cauere de nõ edificando niſi ege rit ius ſibi eſſe in meo vicino altius tollere. ſꝫ hoc põt intelli gi ſm illam vt in hac. l. ſi prius. dicamus factã miſſionẽ. ⁊ mo do dũ petit diſcedi de poſſeſſione is ꝯ̃ quẽ miſſio facta eſt de beat cauere: vt ſic cũ petat diſcedi alterũ faciat vel ſeruitutẽ agnoſcat ⁊ dãna emendet. vel facta emẽdatione dãni caueat vt hic. Vel melius qd̃ ibi dicit ꝯſtituat intellige per cautionẽ talem de qua hic dr̃. Item videtur ꝯ̃. ĩ. ti. j. l. a quo fundꝰ. vbi venit̃ in rẽ ipſam. Sed ibi aliqd factũ erat in rẽ ſuã hic nihil. Aut ergo nihil fecit ꝯ̃ ſeruitutẽ ⁊ obtinet hec lex. Aut fecit ⁊ tunc ſi per edificationẽ obtinet. d. l. a quo fundus. ĩ. tit. ꝓxi. et de procu. l. vel in operis. Si aũt per prohibitionem vſus ob tinet. l. is cuius. ſ̃. ſi ſerui. vend. vt. ſ. damnũ emendet ⁊ conſti tuat per cautionẽ vt hic dicit̃ ⁊ hoc in latitãte. ſꝫ in nõ latitã te põt dici vt dicitur. C. de ꝑ̃ſcrip. xxx. anno. l. ſi qs emptionis. §. ſed ⁊ ſi quis. ⁊. ĩ. ex quib. cau. in poſ. eatur. l. fulcinius. §. j. et ſiet miſſio permiſſa cognitione ſummaria: vt. C. vbi in rẽ act. l. ij. ⁊. C. de bonis auto. iudi. poſſi. l. cum proponas. Jaco. Vel ſm Dy. dic ꝙ illud qd̃ dr̃ in. l. ſi qs emptionis. §. ſꝫ ⁊ ſi quis. ⁊ in. l. a quo fundus. ĩ. titu. j. intelligitur qñ actor non eſſet in quaſi poſſeſſione iuris petiti. hic aũt actor erat in quaſi poſ. ⁊ ideo non punitur reus in quaſi poſſeſſionis tranſlatione ſed in probationis onere. Sed tu dices quõ poterat ipſe agere ⁊ eſſe in quaſi poſſeſſione ĩmo dꝫ poſſe ꝯueniri cum poſſeſſio pariat act. in rẽ aduerſario: vt. C. de alie. iud. mutan. cau. l. j. Rñdeo he actiones licet in rem ſint: etiã poſſidentibus dant̃ vt. ſ̃. ſi ſerui. ven. l. ⁊ ſi forte. §. ſciendum. ⁊ ſi vſufr. peta. l. vti frui. §. ſicut. ⁊ ꝙ hic actor eſſet in quaſi poſſeſ. patet per litte ram q̃ dicit ſi priuſq̃ edificatum eſſet. ⁊. d. §. ſciendum. ſed ſi actor non eſſet in quaſi poſſeſſione cõſequeret̃ eã per ĩterlo cutoriã ꝓpter illius ꝯtumaciã vt. d. l. ſi qs emptiõis. §. ſꝫ et ſi quis. Dy. In gl. infra tres mẽſes in fi. ĩmo in perpetuũ. et. d. l. vlti. alio caſu loquit̃. Dy. In glo. i. ꝓbaſſet. ibi qd̃ probat. ſ. eam eſſe liberam. Ibi. C. de in integ. reſti. l. iiij. ⁊ ad exhiben. l. non ignorabit. Sed contra Jo. eſt valde quaſi poſſeſſio ſerui tutis ꝓpter quã videtur ad actorẽ onus ꝓbationis ſpectare vt. ĩ. de libe. cau. l. liberis. §. fi. ⁊. l. ſi cui. §. licet. Sed reſpõdeo ꝙ libertas rerum de qua hic loquitur eſt a natura: quia om nis ſeruitus fuit inducta poſt ius naturale: vt. ſ̃. de iuſti. ⁊ iu re. l. manumiſſiones. ⁊ inſti. de liberti. in princ. Sed rñdeo qs põt eſſe ab origine ſeruus vt ſi ex ancilla naſcat̃ cũ matris cõ ditionẽ ſequat̃: vt. C. de rei ven. l. partum. ⁊ de libe. cau. l. fi. ſꝫ oĩs res ab origine libera eſt ſi nõ ꝓbat̃ ſeruitutẽ debere. vt. ſ̃. de ſerui. l. ſi cui. ⁊ de ſerui. ruſt. pre. l. ĩperatores. ⁊. l. cũ in eo. ⁊ C. de ſerui. l. altius. Sꝫ ꝯ̃ hoc vr̃ q: nõ oĩs res ab initio ſeu ab origine libera niſi ꝓbet̃: vt. ĩ. de aqua plu. arc. l. j. in fi. ⁊. l. ij. in prin. Sed ad oĩa rñdeas ꝙ oĩs res iudicat̃ ſm ꝑ̃ſentẽ ſtatũ ſi ue ſit accidẽs nature ꝯ̃rius vt ſeruitus: vt. d. l. ſi cui. §. lꝫ. ĩ. de libe. cau. ⁊. l. liberis. §. fi. ⁊. C. de inge. ma. l. pe. ⁊ de ſer. expoꝛ. l. moueoꝛ. ſiue accidẽs ſm naturam vt. ſ̃. de mino. l. minoꝛ. xxv. annis aſpectu. inſti. de teſta. §. teſtes. C. de teſti. l. j. ⁊ de ſenten. l. ſi arbit̃. ſiue ſint preter naturã vt. ſ̃. de offi. preto. l. barbariꝰ ſ̃. loca. ſi ignorãs. ⁊. ĩ. de iniur. l. item apud labeonẽ. §. ſi quis virginẽ. Sꝫ in qbuſdã facile ꝓbat̃ ſtatus ꝯ̃rius: vt in ſeruitu tibus q̃ nec inſunt nec habiles ſunt eſſe ab origine rei: vt. d. l. liberis. §. fi. ⁊. d. l. j. ⁊. ij. ⁊. ĩ. de aqua plu. ar. ⁊ in ꝯ̃rijs acciden tibus ꝑ̃ter naturã in qbus cõis opinio ꝓ veritate habetur vt d. l. barbarius. cũ ſi. Dy. In glo. ex hac. l. in fi. cum vterq; ſe poſſidere contendat. Dy.

Si opus.

Ibi nũciari ⁊ nondum erat nun ciatum al's eſſet iniquum vt per prohibitionem ſuam poſſet auferre ius per nũcia tionẽ queſitũ lꝫ glo. innuat ꝯ̃rium. Ja. de ra. Et ꝓ opi. glo. facit. ĩ. de ꝑ̃to. ſtipu. l. valerianꝰ. Opinio tamen Jac. verior eſt vt colligitur ex notatis in. l. j. in fi. eo. ti. de preto. ſti pu. Et faciunt predicta ad q̃ſtionem talem quidam cõpromi ſerant in arbitrũ ſub pena ⁊ dictũ erat in compromiſſo ꝙ ar biter poſſet ꝓnunciare ſemel et pluries ꝓnunciauit ꝙ vnus ex cõpromittẽtibus nõ dꝫ ire per certũ locũ ſeu fundũ poſtea dedit ei licentiã eundi ⁊ ipſe iuit aduerſarius petit penam ⁊ ipſe ſe excuſat a pena propter licentiam eundi quam habuit ab arbitro. et hec lex facit ꝙ excuſatus ſit. Sꝫ ꝯ̃rium eſt verũ vt ꝑ̃dixi q: iam queſitũ eſt ius ex primo ꝓnunciamento ꝓhi bitorio: et ꝑ hoc. ſ̃. de arbi. l. dicere. cum. ll. ſequẽtibus. ⁊. l. la beo. ſm Uber. de bobio. ⁊ vide qd̃ not. in Specu. de arbi. §. fi. ver. qd ſi plura capitula. ⁊ ver. hoc etiã notandũ. ⁊ ver. ſeq. ⁊ ex̃. de arbi. c. cũ tẽpore. In glo. vlti. ibi. l. legata inutiliter. que ſic facit: q: ſicut ibi ademptio non ꝑ̃ſtat robur legato inutili q: nõ ad hoc ſit ſꝫ ad ĩpediendũ ſic ⁊ hic ꝓhibitio ſequẽs non confirmat nũciationẽ inutilẽ ſiue iuſſum ꝑ ea ſed magis ĩpe dit. Dy. ⁊ per hunc etiã modum inducit̃. d. l. ſ̃. e. l. j. §. cũ poſt operis: vt ibi dixi.

Operibus cõmunibus.

Id eſt cõiter poſſeſſis. Dy. Ibi opꝰ fiat. ſ. poſt nũciationẽ ⁊ ãte remiſſionẽ. Dy. Ibi inſolidũ obligabit̃. i ad patiẽ tiam ⁊ ĩpenſam. Dy. Ibi ſolũ ſit quãtũ ad ꝓprietatẽ. Dy.

Sciendum.

In glo. ecce ſcd̃m dictũ. nã ſ̃. tenet nũciatio ſꝫ ipſiꝰ ſit remiſſio. hic vero ab initio nũciatio eſt nulla: ⁊ ſic duos caſus ponit hec. l. Et no. paria eſſe ab initio non eſſe facultatẽ nunciãdi: et ex poſtfacto extingui nũciatio nis effectum. Ja. de ra.

Pretor ait.

Poſt nũciationẽ opꝰ factuꝫ nõ eſt ex hoc edicto deſtruen dum niſi nũciatio fuerit remiſſa vel habita pro re miſſa. h. d. Conſueuit queri in iſto prin. quot capi ta habet hoc edictũ de operis no. nuncia. Et quidam dicũt ꝙ duo tantũ. ſ. ꝓhibitoriũ ⁊ demolitoriũ ſiue reſtitutoriũ vt hic: et. ſ̃. e. l. j. in prin. quaſi illud ꝙ ibi vocatur edictum hic voce tur interdictum ⁊ in hac opi. videt̃ fuiſſe Jo. in arbore actio nũ: et ideo ĩter ĩterdicta hec duo nũerauit. ĩter ĩterdicta vero nullũ edictũ de oper. no. nũ. poſuit. Alia eſt opinio ⁊ ſatis ꝓ babilis ꝙ ſint tria capita. ſ. ꝓhibitoriũ ⁊ reſtitutoriũ. et h̃ duo ponunt̃ hic. Itẽ ꝑmiſſoriũ ſeu remiſſoriũ et h̃ ponit̃. ſ̃. e. l. j. in prin. et gl. q̃ eſt ibi vr̃ hoc ſentire: et q̃dam noua additio. ſ̃. e. l. de pupilo. §. meminiſſe. et dr̃ dñꝫ Gui. de ſuꝫ. ſibi hãc opi. at tribuiſſe ſed tñ antiqua fuit. Dy.

Interdictum.

Ibi ex huiuſmodi cauſa dicit glo. ſ. qualem vidiſti. Tu dic ex huiuſmodi cã que ſtatim ſequit̃ ĩ ver. edicto expreſſum eſt. Ja. ¶ Cõtra hũc. §. op. ĩ. d̃ remiſ. l. j. in ꝑ̃n. et. ſ̃. e. l. j. in pric. vñ vt oĩa cõplectaris. no. q̃tuor caſus. Aut vtroq; mõ tenet nũ

ciatio.s.veritate inspecta τ iuris pmissiõe: Aut neutro: Aut
veritate ĩspecta tãtũ. Aut iuris pmissione tantũ. Primo ca/
su nõ est dubiũ φ tenet nũciatio τ ideo remissiõe opus est: vt
s̃.e.l.j.in prin.ḃm litterã affirmatiuã. Secundo casu nõ tenet
nũciatio τ ideo nõ est opus remissione τ si pcedatur in opere
non destruet̃ τ sic intelligitur.l.ꝯria.j.de remissio. In tertio
casu idem q̃ quo ad hoc magis attendit̃ iuris pmissio q̃ veri
tas. Quarto casu bñ tenet nũciatio: τ ideo remissiõe est opꝰ τ
qd̃ medio tpe fit.i.post nũciationẽ τ ante remissionẽ venit de
struendũ: τ sic loquit̃ iste.§.τ eius glo. Dy. ¶ In glo.s̃.e.l.j.
ibi parit interdictũ.dic φ hic est dr̃ia inter edictũ τ ĩterdictũ.
q̃ edictũ est ius scriptũ qd̃ parit nobis ĩterdictũ siue act̃.i fa
ctum loco eius obligatiõe mediãte. Nec ob.si dicas ĩterdicta
etiã sunt scripta.j.de vi τ vi ar.l.j.ĩ prin.cũ si. q̃ τ ibi ponunt̃
edicta ex q̃bus dant̃ ĩterdicta. Ja. ¶ In ea.glo.in fi.vel pos/
ses dicere φ iste.§.loq̃t̃ de edicto de q̊ habes.s̃.e.l.j.j.respon.
τ istud venit ad ꝯfirmationem illius. ¶ In glo.s.tacite in fi.
vel dic etiã quãtũ ad verba τ sic erũt tria remedia circa noua
opera. Primũ pmissoriũ de quo loquit̃.l.j. Secundũ restitu/
toriũ de quo loquit̃ prin.huius.l. Tertiũ phibitoriũ de q̊ lo/
quit̃.§.deinde. Dy. ¶ In glo.datis fideiussoribus nõ pigno
ribus.s.ex necessitate: vt.j.de p̃to.stip.l.j.τ ibi not. Dy. In fi.
qd̃ dic vt ibi. ¶ In glo.sed cũ non fiat in fi.in glo.magna que
incipit: immo τ in eo.

Siue autem. Simpl'r intelligit̃ sicut sonat lit
tera.s. φ sufficiat φ se parat ad
edificãdũ τ si nõdũ edificauit ar.s̃.e.l.j.§.põt.vbi de hoc dixi
τ.l.de pupillo.§.nunciationẽ.ibi siue inchoet τc.licȝ glo.q̃ est
ibi τ hic requirat aliquã faciẽ operis habere debere vt nũcia
ri possit τ allegat.j.e.l.stipulatio.§.opus. Sȝ illud est verũ q̊
ad hoc vt cõmittat̃ stipulatio de demoliẽdo: q̃ tũc sine dubio
oportet eẽ aliquã faciẽ operis q̃ demoliẽda veniat. Dy.

Questio notabilis et q̃ indies accidit ĩ praxi.

Ait pretor. Ibi siue non iure. No.bonum arg.ad
questionem que multotiẽs accidit de
facto. Ecce vocaui aliquẽ ad iudicium quẽ dicebã mihi tene
ri ad.x.q vere nihil debebat: citatus nõ venit.τ ita ex ꝯtuma
cia data est mihi tenuta de bonis suis.postea venit τ petit te/
nutã reuocari asserẽs se nihil debere τ ostẽdit instr̃m solutio
nis: ego dico tenutã ñ debere cassari nisi p̃mo refusis expẽsis
cõtumacie per.l.C.de iudi.l.sancimꝰ.τ certe hic est bonũ arg.
φ siue iure siue nõ iure.i.debito nõ subsistẽte data fuerit tenu
ta φ non debeat reuocari nisi refusis expẽsis.τ p hoc.j.e.l.§.
hoc interdictũ.s̃.e.l.j.§.j.τ.s̃.ne quis eũ qui ĩ ius voc.l.si per
alium.§.j. Sed dic ꝯ per.l.j.ne vis fiat ei qui ĩ pos.missus est.
l.j.§.hec verba at regius. ¶ Item q̃rit hic Ja.de are.pone φ
nunciaui nouũ opus alicui: ille spreta nũciatione edificauit
forte p tres pedes: postea satisdedit de opere demoliẽdo: pe/
to opus destrui quasi spreta nunciatione sit factũ: nunq̃d sim
audiẽdus: videt̃ φ non.q̃ p̃stita satisdatione nũciatio habet̃
pro remissa ac si nunq̃ facta fuisset: vt.s̃.eo.l.de pupillo.§.si
is cui.τ si nunq̃ facta fuisset certũ est φ opus non esset demo
liendũ. Item certũ est φ saltem id qd̃ post satisdationẽ factũ
est licite factũ est vt hic.τ.j.e.stipulatio.in prin.si est licite fa/
ctum ergo dȝ partem illicite factã ad se trahere cũ etiam hoc
sit in maleficijs: vt de statu ho.l.imperator.j.de penis.l.pre/
gnantis. Ecõtra videt̃ ar.huius lr̃e: τ.j.e.stipulatio.in princ.
Tu distingue.aut sciui edificatũ spreta nũciatione: τ tũc reci
piendo satisdationẽ videor in totũ remisisse ita φ ampliꝰ non
audiar interdicto de opere demoliẽdo: arg.C.de pactis inter
empt.τ vẽdi.l.cõmissorie.τ.s̃.de leg.cõ.l.de lege. Si aũt igno
raui edificatũ spreta nũciatione: tunc recipiẽdo satisdationẽ
non videor remittere interdictũ de opere demoliẽdo mihi q̃/
situm qd̃ ignorabã mihi cõpetere: ar.C.de iure do.impetrã.l.
ij.τ.s̃.de inoffi.test.l.mr̃ decedẽs.τ ideo bene audiar si petam
opus demoliri: qd̃ ĩtelligo si opꝰ factũ medio tpe post nũcia/
tionẽ τ ante satisdationẽ sit tale opꝰ qd̃ habeat instar τ faciẽ
operis: nõ aũt si vnũ vel aliud cementũ positũ fuerit vt.j.e.l.
stipulatio.§.opus. Ja. De ista tñ q̃stione dic vt plenissime di
xi.s̃.e.l.j.in prin.ver.deinde q̃ro pulchram q̃stionem.

Si quis paratus. Ibi vt remitti debeat
nisi dño volẽte postea
recipere edificator sit in mora p̃standi nã vltima mora nocet:
vt.s̃.de pericu.τ cõmo.rei ven.l.illud.τ de ver.obl.si seruum.
§.seq̃t̃. Dy.τ Ja. ¶ In gl.cũ esset ei nũciatũ in fi.sȝ certe tũc
tenet̃ differre vsq̃ ad tres mẽses: vt.C.e.l.j. Ja.de ra. Vel dic
vt statim dicã in prima suppletiõe. In glo.i.p remissa hȝ ĩ fi.
vel dic vbi nũciator post nũciationẽ tacet electio est edifican
tis satisdare vel differre τ ita loquit̃ hic τ.s̃.e.l.de pupillo.§.
si is cui.τ.l.nõ solũ.§.sciẽdũ.τ hoc mõ põt intelligi tertia opi.

glo.que est in.d.l.fi.C.de edifi.p̃ua.quã q̃dã habẽt p.l.vnica.
τ habẽt ibi titulũ de opis no.nun. At vbi offert se nunciator
paratũ pbare de iure suo dicendo hodie ꝯstat τc.tũc edifica
tor hȝ necesse differre per tres menses: τ ita loquitur.d.l.vlti
C.de edifi.priua.τ tũc erit bona scd̃a opi.ibi posita in glo.τ vi
det̃ approbari ex̃.c.vl.τ.s̃.e.l.si prius.τ.s̃.e.l.j.in prin.in quar
ta expositione glo.magne. Dy. Sȝ dñs Gui.de suza.tenet in
hoc.§.τ.j.e.§.deinde.intellectũ dñi Dy.preter q̃ in casu quo
is cui nunciatũ est offert se paratũ satisdare: τ nũciator dicit
hodie constat τc.nolo satisdare sȝ statim volo pbare de iure
meo: vbi ipse distinguit. Aut ille cui nũciatũ est passurus est
magnũ dãnũ si deberet expectare p tres mẽses: puta q̃ habȝ
cementa τ fabros paratos ad edificiũ ꝯstruendũ τ sic magnũ
damnũ pateret̃ nisi edificaret q̊ casu si paratus est satisdare:
poterit iure edificare si hȝ ius edificandi quantũcunq̃ dicat
nũciator paratũ se pbare de iure suo: τ ita intelligant̃ iura p̃/
dicta τ.§.iste. Si aũt periculũ.nõ est in mora: puta q̃ nullum
vel modicum apparatũ fecit: τ ita damnũ non est passurus:
tunc non potest ante tres menses edificare si nunciator para
tus sit de iure suo pbare quantumcunq̃ ipse cui nunciatur
est paratus sic satisdare: τ ita intelligatur.d.l.vlti.C.de edifi.
priua.τ glo.ista: τ glo.posita in.l.vlti. Gui.pro hac distinctio
ne allegat Ja.de are.τ de ra.s̃.de condi.causa data.l.si pecu
niam.versi.nisi forte.ibi ita tamen τc.τ.s̃.e.l.de pupillo.§.to
tiens.τ de euict.l.si rem.§.quolibet. Ja.τ.l.qd̃ vi aut clam.l.
aut qui aliter.§.j.ibi neq̃ eam artare τc. Old.τ vide quod de
hoc plene dixi.d.l.vlti.C.de edifi.priua. Colligas ergo.aut lo
quimur in casu vbi impune põt nunciatio deseri quod cõtin
git in riuis: vel si mora est periculum allatura: et tunc potest
spreta nunciatione procedi in opere vt.s̃.eo.l.de pupillo.§.si
quis riuos.τ.§.preterea.τ ita intelligatur opi. Gui.de suza.
Aut loquimur in casu quo non põt impune nũciatio deseri:
τ tunc capias opi. Azo.τ dicas.aut facta nũciatione τ obla/
ta cautiõe nihil dicit nũciator.aut aliq̃d dicit. Scd̃o casu dȝ
edificãs expectare p tres mẽses vt.d.l.fi.τ qd̃ no.s̃.e.l.j.ĩ p̃nc.
Si vero nihil dicit capias opi. Jo.φ sit electio illiꝰ cui nũcia
tum est expectare p tres mẽses vt.d.l.vel satisdare τ psequi ĩ
opere per iura predicta. Ray.

Hoc edictum. Al's hoc interdictũ qd̃ dat̃ ad
demoliendũ τ qd̃ descendit ex
edicto posito in prin.istius.l.ibi ppetuo: ĩmo vr̃ φ sit annale
cum sit petitorium τ detur propter contemptum pretoris sic
videtur esse ex maleficio: vt.j.de act.τ oblig.l.in honorarijs.
Rñdeo simpliciter factor φ interdicta p̃toria et ex maleficio
dependentia sunt annalia. Sed fallit q̃ñ datur eo casu quo
debuisset dari actio que fuisset perpetua vt hic: quia dari de
buit actio ex stipu.q̃ debuit interponi de opere demoliendo:
τ ideo hoc interdictum qd̃ hȝ eundẽ effectum dȝ esse ppetuũ.
τ ad hoc.j.tit.j.l.si quis missum.§.act̃. Dy.τ dicam statim in
suppletione glo. Ibi ceterisq̃ successoribus etiam singulari
bus dicit hic glo.que incipit etiã in rem forte.τ allegat.l.ap/
paret.§.j.j.de itine.actuq̃ priua.que nihil facere videtur q̃
qd̃ dicitur ibi illud interdictum dari emptori intelligendum
est p deiectione vel opere factis post q̃ erit τ sic ratione dam
ni futuri: vt.j.de aqua plu.arcen.l.si tertius.§.si quis prius.
non p his que precesserunt ꝯ ctum emptionis vt.s̃.de vsuf.l.
adhuc.§.si operas.τ ita intelligas hanc glo. In glo.etiam in
rem.s.eius rei: cuius cõtemplatione nũciatio facta est. Dy.
In eadem glo.in fi.τ de aqua quoti.τ esti.l.j.§.ait pretor.τ de
interdictis.l.ij.§.hoc autem.τ si serui.vendi.l.ij.§.fi.et.l.seq.
Sed contra q̃ videt̃ successoribus in rem nõ dari cum inter/
dicta sint psonalia: ar.j.de aqua quoti.τ esti.l.j.§.si fundum.
qd̃ vi aut clam.l.is q̃ in puteum.§.si postea.de vsuf.l.adhuc.
§.si operas. Sed dico successoribus in rem dari: q̃ datur ra/
tione damni qd̃ inde futurũ speratur ar.j.de aqua plu.arc.l.
si tertius.§.si quis prius. Non ob.φ interdicta sint persona/
lia q̃ sunt in rem scripta: τ ideo possunt psonã egredi sicut τ
actio aque pluuie arcende: vt.j.de interdict.l.j.§.pe. Dyn.et
Ja.τ hoc pbat̃.d.l.si tertius.§.aque pluuie arcende.τ ibi no.
Item in eo qd̃ dr̃ non dari ꝯ heredem videtur ꝯtra: q̃ stipu/
latione tenerent̃ heredes insolidũ.s̃.e.l.non solum.§.morte.
ergo τ hoc interdicto debet teneri cum hoc in locum illius sti
pulationis detur sicut dr̃ in simili.j.ti.proxi.l.si quis missum
§.actio. Sed rñdeo φ hoc interdictũ non datur in locum il/
lius stipulationis sed illa in locum huius: τ propterea dicas
sicut dictum fuit in prealle.§.morte. Item videtur dari infra
annum tm̃ duplici ratione: τ q̃ penale ex parte conuenti vel
vtraq̃ et q̃ cõtra ius cõe datur posito φ esset rei persecuto/
rium qd̃ tamen falsum videtur vt.j.de act.et oblig.l.in hono/

rarijs

rariis.in prin.et.§.sed cum rescissa. Sed ideo quia datur in defectum stipulationis que interponenda fuit et futura erat perpetua: et propterea hoc interdictum perpetuum: vt.j.si quis testa. liber esse iussus fue.l.j.§.hec actio. Dy. ¶ In glos.i.vsque ad xxx.an.ibi.§.si.ratio quia cum in locum istius interdicti detur stipulatio de opere demoliendo que est perpetua per consequens et hoc interdictum vt prediri.

Nonnulli. In glo.quod vi aut clam in prin.vel dic interdictum istud demolitorium vel actione in factum loco ipsius:vt insti.de interdic.§.fi. Ja.de ra. ¶ In eadem glos.ibi duo sunt hic.et.j.quod vi aut clam.l.si alius.§.j.Old.

Deinde ait pretor. Ex cautione vel satisdatione de opere demoliendo inducitur nunciationis remissio et facienti in priuato datur interdictum ne vis fiat:in publico vero secus.h.d. vsque ad.§.si aliquando. ¶ Ibi fieret sub.sub ea re quam etc.Oldr. Ibi satisdatum:idem si non fuit satisdationi locus det solum ei qui edificare vult in ciuitate et satisdedit de opere demoliendo. secus in eo qui faceret opus rusticum vel in rure. Sed dic contra quia pro omni opere locum habet cum hic et per totum titulum loquitur generaliter et indistincte et est expressum.s.e.l.j.§.siue autem inter oppida. Ja.de ra. Quod ergo hic dicitur de turre vrbium fuit causa impulsiua vel se refert ad id quod frequentius fit. Ibi perinde secunda pars nam.s.edificat in puato hic in publico. Dy. Ibi satisdatum non est sed repromissum.i.non fuit locus satisdationi sed repromissioni quia fiebat in publico. Ja. vt.s.eo.l.non solum.§.si cum iure.certe non erit locus huic interdicto prohibitorio.nam licet pretor suam prohibitionem remittere potuit:in publico tamen edificare concedere non potuit.vt.j.quod vi aut clam.l.iij.§.plane si preses.et dic neque enim permittendum fuit.s.interdicto prohibitorio edificanti concesso. Jac. Uel expone secundum Dy.sed repromissum pro priuato quomodolibet in publico fieret vt.d.l.non solum.§.si cum iure.s.eo.Dy. Ibi locus non erit.sed prestita satisdatione competit interdictum non aliter itentabit qui satisdedit si prohibeatur nisi probet quo iure edificet et hoc subiicit neque enim etc.Dy.Ibi promittendum fuit interdicto prohibitorio edificanti concesso:siue satisdatio siue repromissio data sit.Dy.Ibi quo iure concesso a principe vel senatu:vt.j.de aqua plu.arcen.l.si publico.et de fluminibus.l.quominus. Ibi et si satisdatum sit:coniungas cum princ. et similiter loquitur quando fiebat opus in priuato. ¶ In glo.s. nunciante in fi.dic quod tunc habet locum.j.de ope.noui nunc.cum nunciator non vult recipere satisda.vel cum ille cui nunciatur non vult eam offerre.et sic vtroque casu loquitur cum vterque est in concordia.Dy.In glo.partim expresse quidam hic exponunt hanc glo.potes scire pronunciationem expresse si nunciationem remittit.item et tacite si satisd.non accipiat.Uel dic quod si nunciator satisdationem non admittit tunc hoc interdictum datur ei cui nunciatum est ex tacita mente edicti quia ex expressa non datur nisi quando est satisdatum vt patet in.§.deinde.Prima expositio verior.Ja.de ra. ¶ In glos.si totum rursum ibi et excep.repellatur:immo dic quod hic nunciator prohibebat de facto non agebat aliqua actione et sic non habet locum exceptio que est actionis exclusio.Dy.et Ja. In fi.hic posset tolerari et sustineri.ar.j.ti.pri.l.pretor.in princi.et.§.de eo opere.Dy.et Ja.

Si aliquando. Ultima mora nocet.h.d. Et facit iste.§.pro decisione questionis.pone quod feci citari titium quod comparere deberet die lune pro primo:die martis pro secundo:die mercurii pro tertio et peremptorie comparuit citatus in primo et secundo termino me actore comparente.in tertio termino fuit contumax.et ego actor comparui et peto me mitti in possessionem reus contradicit ex eo quod contumax fuit in primo et secundo termino queritur quid iuris.Dic quod hoc non obstante missio fieri deberet quia vltima mora nocet vt dixi et pro hoc.s.de peri.et commo.rei ven.l.illud.de arbi.l.celsus.§.fi.et.ll. sequentibus.et.j.quorum lega.l.fi.Gui.Item citato licitum fuit anteriori tempore non venire et vltimum terminum expectare:ar.j.de verbo.obl.l.qui hoc anno.et.l.si ita stipulatus fuero.et.s.de lega. ij.l.si ita relictum.§.fi.ergo et actori hoc licitum: ar.s.de arbi.l. si cum dies.§.fi.Ja.

Hoc interdictum. Ibi post annum a die inquietationis vel turbationis. Ja.Et habent hic quandam talem gl.si infra annum satisdatum non fuit:que gl.est secundum opi.Bul.et ideo debet vacare cum opinio Bul. sit reprobata.s.pri.precedenti glo.Dy. ¶ In glo.aliter cessat ibi vel.l.plane.hec verior.Dy.Ibi non plus:quod intellige pro interesse quod debetur edificanti ratione prohibitionis preterite:sed pro prohibitione seu ingetatione futura.i.ne edificans prohibeatur in futurum est perpetuum satisda.prestita.ar.j.vti possi.l.j.in princ.et quod ibi not.et quia si aliud diceremus esset absurdum.Ja.de ra.

Stipulatio. Secundum Dy.diuide in quinque partes vsque ad.§.quesitum. Primo ponit quando interponatur stipulatio de opere demoliendo vsque ad.§.si quis autem.Ibi secunda quis sit effectus ex parte nunciantis et ex parte edificantis vsque ad.§.habet autem.Tertia quando committatur hec stipulatio vsque ad.§.opus autem. Ibi quarta que opere committatur ista stipulatio vsque ad.§.habet autem. Ibi quinta et vltima ad quid hec stipulatio committatur.Dy. Ibi vicinus dicit nunciando nouum opus.Dy.In glo.s.remittenda: in fi.posset dici quod debeat inferri quia.§.habet non dicit quod tacite intelligatur sed quod habet hanc conditionem.Ja.de ra.

Si quis autem. Ibi impune.i.sine pena huius interdicti.Dy.Ibi caueat cum fideiussoribus vel sine distincto vtrum locus in quo edificatur sit publicus vel priuatus:vt.s.l.proxi.§.antepe. Dy. Ibi edificauerit.s.post nunciationem iuste vel iniuste:vt.s.eo. l.j.et.s.l.pri.§.ait pretor.Dy.In glo.not.sic.C.in fi.sed dic quod hic est opus offerri ad hoc vt excludatur beneficium nunciationis nuncianti quesitum.In contrario autem legatarius non habebat beneficium retinendi offerendum cum illicite occupasset et ideo non esset satisda.petenti moram non fieri. Dy.vt.s.vt in pos.lega.l.j.§. non exigitur.vbi de hoc Jaco.de bel.qui sic notat.Ad.l.magnam et ad.§.pe.rursum quod ibi loquitur in solutione fienda. et cum in obligatione est dies et pena:vt.d.§.exigit.loquitur de satisdatione legatorum prestanda. Ad istam.l.stipulatio.§.j.distinguit. Aut lex iubet ei qui est obligatus:et nihil petit quod ipse debeat aliis satisdare et tunc non tenetur offerre sed sufficit si paratus sit satisd.vt d.§.non exigit.Aut lex iubet ei qui petit quod est vel fuit suum vel defuncti cuius est heres quod debeat satisdare aliis:et tunc etiam non tenetur offerre vt.d.l.fi.§.j.Aut iubet ei qui petit ius aliquod vel vult aliquod consequi in re que est eius a quo petitur et est certum:vel dubitatur quod ipse debeat satisdare aliis:et tunc tenetur offerre vt hac.l.stipulatio.§.j.et.s.de insti.l.si cuius.in prin.et.§.j.cum concord.Aut iubet ei qui vocatus est ad aliquod officium quod satisdet et tunc etiam offerre debet:vt.C.de tuto.et cura.qui non satisdedit.l.j.et per totum.Ja.de bel.

Habet autem. Ibi de dolo malo.s.circa defensionem vel sententie executionem non committendo.Dy. ¶ In glo.s.tacitam in fi.sed hic presumitur ex presumpta mente contrahentium quia aliud tempus commissionis non habet annexum:in illis vero extra propositum diceretur intelligi.Dyn.Uel dic secundum Ja.de bel.Aut de conditione est cogitatum a lege.aut ab homine.et tunc ab vtraque parte.aut ab altera tantum.aut a neutra et est certum:aut est dubium.Primo casu si est cogitatum simpliciter tunc habet res in se conditionem:vt.d.l.iiij.§.hoc autem.aliter habet quo ad defectum tantummodo:vt.s.de arbitr.l.ita demum. in prin.vbi de hoc.Secundo casu.s.quando est cogitatum ab homine et ab vtraque parte tunc habet res conditionem:vt.d.l.cum quis.in prin.et.s.de iure do.l.stipulatio.et.C.de non nume.pecu.l.fi.vbi de hoc.Tertio et quarto casu dic quod res est sine conditione vt d.l.duos.in prin.et.d.§.si furioso.et.C.de condi.ob cau.l.si repetendi.et de transact.l.si ex falsis.vbi de hoc. Quinto casu quando est dubium dic quod in dubio res est sine conditione.vt.s.qui satisda.cog.l.fi.vbi de hoc.et not.d.l.si ex falsis.Ja.de bel. In glo.si opus.ibi confessoria quando nunciatio habet causam impositam.Dyn.Ibi negatoria:quando nunciatio habet causam naturalem.Dy.Ibi rei ven.hic non videtur bene tunc procedere.nam licet me agente rei ven.pronuncietur rem meam esse non propterea sequitur quod vicinus in ea seruitutem non habeat secundum Ja.de are.vt.s.e.l.de pupillo.§.sextus.Nisi sustinendo glos.dicas quod eoipso quod pronuncietur et probatur res esse mea:per consequens et libera nisi aduersarius probet eam sibi debere seruitutem vt.C.de serui.et aq. l.altius.Ja.de ra.In ea.glo.ibi ex stip.secundo iudicio forte contra fideiusso.nam superiore actione si iudicaretur opus iniuste factum contra eundem haberetur per officium iudicis non expensarum.Jac.Ibi in factum petendo.s.interdicto ne quid in loco publico quod est tantum prohibitorium non demolitorium nisi pro eo quod fieret in via publica vt.j.ne quid in loco publ.l.ij.§.si quis nemine.et.§.ait pretor.si quid in via.Ja.de ra.In glo.vl.in fi.et ex ista et precedenti committi potest ante sententiam et post.Dy.

Opus autem. Ibi si vnum.s.tantum.Dy.In glo. vt sic possit ibi demoliri hanc. Dy.Ibi peti destrui denunciari autem bene potest licet non habeat formam operis: vtputa quia locus in quo vult edificare purgatur vel cementa parantur:vt.s.e.l.j.§.potest autem.et.l.de pupillo.§.nunciatione.Dyn. ¶ Ibi.§.cepisse.ibi tractatur de fauore reipublice.Uel dic quod ille.§.concor.si textus iste re-

cte intelligatur:vt no.s.e.l.de pupillo.§.nunciationem.Dy. In fi.sed dic q̄.§.cepisse.concor.vt dixi ⁊ loquitur de fauore pollicitationis obseruande reipublice.⁊ in preallleg.l.de auro ⁊ argen.leg.de fauore vltime volūtatis.hic autem de odio constructionis restringendo.Old.vt.l.cum quidam.s.de lib. ⁊ posthu.⁊ accedat qđ not.j.de verb.signi.l.rei appellatio.§. opere.Uel dic q̄ hic dr̄.s.opus esse factum itelligit̄ ſm quid vt hic not.sic est etiā in.§.cepisse.sic etiā seruatur fauore vltime voluntatis.vt.d.§.quid ergo.§.si cui.sed vere factum dicitur quod ita ꝯsummatū est:vt iam in vsu esse possit:vt.j.de ver.sig.l.edificia.§.perfecisse.cū ꝯcor.⁊ sic pz hic ⁊ ibi opus dicit̄ factū qđ ꝯsummatū non est ⁊ sic non sunt ꝯtra.⁊ de hoc etiā not.per ipsum eundē Jac.d.§.quid ergo.⁊.l.si is qui.§. quedam.ad leg.falcid.

Siue autem. In glo.no.ex hac littera in fi.preterea.p gl.est:q: in casu huius.§. non est inuenire maiorē rationem spālitatis q̄ sit inuenire in scriptore q: non ideo hic p̄cise compellitur ad factum q: contempserit ad factū p̄toris imo etiā quātūcūq̄ obseruet ⁊ edificet sine satisdatione ⁊ sine remissione tn̄ p̄cise cōpellit̄ ad demoliendum vt hoc.§.pz.Preterea pro glo.est arg.s.de ꝑcuro.l.sed ⁊ he.§.p̄ter.q̄ metus cā.si cum excep.§.sed ⁊ si quis.i fi.§.Sed ꝯ̄rium credo verū q̄ si scriptor sit paratus prestare verum interesse non debeat cōpelli precise ad factum.et hoc probo tali argumento.primo q: si hoc esset verū qđ dicit glo. videret̄ imposita q̄dam species seruitutis ꝑpter es alienum qđ esse non dz.C.de act.⁊ obli.l.ob es.nā claudi in carcere vel compedibus est quedam species seruitutis:vt.j.de liber.ho. exhiben.⁊.l.ij.⁊ pro hoc est ar.s.de ꝯditio.⁊ demon.l.titio.§.titio.Preterea quicunq̄ tenetur ad factum p̄stando interesse liberatur.s.de re iudica.l.si quis ab alio.§.fi. Preterea vbi promitto operas meas:⁊ sic habetur respectus ad factū certe persone sicut est hic in scriptore prestando verum interesse liberor ⁊ ad factum precise non teneor:vt.j.de ver.ob.l.in stipulationibus.§.operarū.vbi de hoc nota.⁊ dixi.⁊ his argumentis credo ꝯ̄rium eius q̄ glos.dicit.Non ob.iste.§.q: ideo hic tenetur precise ad factum q: ista stipulatio est surrogata loco actiōis in factū ex hoc edicto que ad demoliendū datur vt.s.e.l.pretor.§.ait pretor.ergo ⁊ in ista arg.s.si quis caut.l. si eum.§.qui iniuria ⁊.Preterea hic nō cōpellitur p̄cise suis manibus demolire:sed tenet̄ ad patientiā ⁊ impensam. Quidam doct.dicunt q̄ pōt verū esse qđ hic dicitur i glo.si fuerit electa industria persone.ar.j.de solu.l.inter artifices.⁊ de lega.iij.l.fideicōmissa.§.fi.al's liberaretur interesse prestando sicut dr̄ in oībus obligationibus que in faciendo ꝯsistunt:vt d.l.si quis ab alio.§.fi.⁊ de re iudi.⁊.j.de verb.ob.l.stipulationes non diuiduntur.§.celsus.vbi etiam de hoc dixi.⁊.l.in stipulationib⁹.§.operarū.⁊ hoc qn̄ non fuit electa industria certe persone.Sed quid in dubio videtur etiam electa industria certe persone:vt.d.l.fideicō.§.fi.de lega.iij.Dy.Dn̄s Oldr. idem tenet.s.q̄ scriptor non compellitur precise ad factū:sed prestando interesse liberatur vt.d.§.operarum. Non obst.§. iste cum oībus iuribus dicētibus quem precise cogi ad factū q: ſm eum illud locū hz.qn̄ factum est in obligatiōe legali.secus si in ꝯuentionali:vt.d.§.operarū.Ol.Guil.de cu.dicitur tenuisse opi.glo.q: scholaris p̄tendit vtilitatē publicā:vt in ꝑhemio insti.in fi.ergo scriptor est quasi debitor publicus.sz debitores publici precise compelluntur vt.j.ad leg.iul.pecula.l.sacrilegi.ergo ⁊c.Pro hac etiam opi.faciunt ratiōes infrascripte opus qđ pertinet ad honorem ciuitatis dz precise fieri:vt.j.de pollici.l.imperatores.sed q̄ scholares habeant libros legales pertinet ad honorem ciuitatis qđ pz q: sine libris nō potest haberi hec scientia.vt.l.ij.§.oēs.⁊.§.omnibus C.de veteri iur.sed ad honorem ciuitatis pertinet legistis et hominibus sapiētibus ciuitatē repleri vt not.in.l.vnica.i fi. C.de studijs liberalibus vrbis rome.li.xj.Preterea illud qđ promissum est ministro alicuius illi videtur ꝑmissum esse.vt l.quodcunq̄.⁊.l.dn̄s.j.de verb.obli.j.de annu.lega.cum ergo scholares sint ministri reipublice:vt in prohemio.ff.§.discipuli igitur.ergo reipublice est ꝑmissum:ergo precise debz fieri vt.s.de lega.iij.l.fideicommissa.§.fina.Preterea vnum quodq̄ qđ habet impedire publicā vtilitatem:vt illud ipedimentum tollatur quis precise dz compelli:vt.s.de offi.presi. l.preses.⁊.j.ne quid in loco publi.l.ij.§.si quis nemine. Preterea in factis vbi quis al's non compellitur precise si periculum est in mora precise debet compelli vt.l.sed ⁊ he.⁊.l.mut⁹. §.fina.s.de procura.sed dubium non est q̄ sic est in scholaribus quia multa damna ⁊ dispendia patiuntur circa tēpus: ergo ⁊c.Nec mireris si dico scriptores propter eoꝝ delictum precise compelli:quia eorum delictum multum est frequens in frangendo fidem scholaribus:⁊ ideo opus est exemplo pene:vt.j.de penis.l.aut facta.§.fi.⁊.l.moris.⁊.l.capitalium.§. famosos.⁊ ꝑ h̄.s.ō publi.l.iiij.⁊ nau.cau.sta.l.ij.§.ex hoc edicto.immo videretur qđ plus est q̄ ex hoc possent peti decapitari:qđ sic ꝓbatur per libroꝝ inopiam iurgiorum veritas celatur nec reuelat̄.hinc est q̄ antiquis tēporibus propter penuriam librorū ⁊ infinitatem legum pauci lites suas terminabant:vt.d.§.omnes.⁊.§.omnibus.de vete.iure enu.l.ij.sz qui facit quominus veritas reueletur dignus est vltimo supplicio:vt.j.ad leg.cor.de fal.l.j.§.j. Preterea ista paria sunt signa imponere ⁊ facere quominus veritas reueletur:vt.d. §.de falsis.l.paulus.sed imponens signa decapitatur:vt in ꝑhemio.§.illud.ergo ⁊c.Item cōmittens circa libros legalis sciētie fraudē capitali pena punitur:vt.d.§.illud.sed qui non facit qđ dz videt̄ facere illud qđ nō dz:vt.j.de reg.iur.l. qui non facit.⁊.s.de liber.agnos.l.vetare.ergo ⁊c. Et per ista ar.videtur Segnor.tenuisse opi.predictam ⁊ dicit esse respōsum ar.dn̄i Dy.⁊ sequaciū.Sed salua eius pace rationes p̄dicte videnẗ mihi multū a remotis nec videntur tollere rōes Dy.⁊ sequaciū:quoꝝ opi.credo veriorē:licet scriptores sint cōiter baratatores ⁊ fidem fallentes.¶ In glo.q: hec est vna in fi.per hāc glo.vr̄ posse dici q̄ interesse sit in obligatione et peti possit.sed ꝯ̄rium not.s.de act.emp.l.j. Sz hec glo.loquit̄ in casu quo datur electio petenti petere factū vel interesse vt hic in tex.dicit̄:illa aūt glo.loquit̄ qn̄ est in electiōe ꝯuenti vl' facere qđ ꝯuenit vel iteresse p̄stare.Dy.De hoc tn̄ an iteresse sit i obligatiōe ⁊ peti possit dic vt dixi.j.de ver.obl.l.stipulationes nō diuidunt̄.§.celsus.vs̄i.primo.In glo.sic.s.de pact. ibi sed ar.ꝯ.ad.d.§.si.sed.dic vt.d.l.sz et he.§.p̄ter.plene not. ⁊ de re iudi.l.si qs ab alio.§.fi.Dy.⁊ dixi si certū peta.l.certi condictio.in prin.

Quesitum. Ibi vt vni caueat̄:⁊ ex ista stipulatiōe noīe alioꝝ facta dabitur actio vtilis alijs cū sit preto.stip.j.de preto.stip.l.in omnibus.Ibi singulis erit cauendū.allegat lr̄a ista in ar.q̄ vasallus teneatur iurare fidelitatē oībus heredib⁹ dn̄i insolidū quasi iuramētum partis p̄statione non recipiat sicut nec operis restitutio.Ad idē facit.j.de ver.ob.l.ij.§.ex his.ibi de hoc dixi ver.facit etiā ⁊.l.in executionibus.§.scđa species.s.de serui.l.via.⁊ de leg. ij.l.fideicō.§.penul.s.ad leg.falci.l.si is qui.§.quedam.et de condi.⁊ demon.l.cui fundus.Quidā tenēt q̄ omnibus sit p̄standū nisi velint ⁊ ꝯsentiant vni ꝓ omnibus p̄stari.⁊ ita videtur tenere glo.s.de vsuf.l.si cuius.§.j.Sed tu dic ꝯ ar.s.e. l.de pupillo.§.si pluriū.vbi de hoc tetigi.⁊ de exercitor.l.ne i plures.⁊ est expressum in vsib.feu.si de feu.fuerit ꝯtro.c.omnes.⁊ ibi no.in glo.⁊ plene per Ja.de bel.ibidē in opere suo. Dy.Ibi idē adijciēdum est determinando qđ dictum est i ꝓxi.precedēti rn̄.Dy.Ibi p̄stetur nomine interesse.Dy.Ibi si hoc maluerint.quid si vnus velit agere ad interesse alter ad demolitionē operis.dic q̄ se impediunt nisi ꝯcordēt vel compelluntur ꝯcordare per officiū iudicis.ar.s.de vsuf.l.q̄tiens. ⁊ de leg.j.l.huiusmodi.Dy.Ibi estimationē.i.ad iteresse omnium nunciantiū.Dy.Ibi si sic vni recipiēti noīe suo ⁊ aliorum.Dy.Ibi sufficere ꝓ interesse oīm.Dy.In glo.tantum: non aliorum.Ja.

Cui opus. Ibi opere facto.i.edificio facto post nūciationē.Dy. Ibi heres ei⁹ edificātis post nūciationē.Dy.Ibi in pena debita ex delicto.Dy.¶ Opp.q̄ heres teneat̄ etiā ad impēsas vt e.e.c.ij.sed solue vt ibi nota.In glos.vt ⁊ C.ex delictis defunctorū.in fi.sed ibi erat lis ꝯtest.ꝯ defunctū vel si nō erat lis ꝯtestata saltē ꝯuenitur ex dolo suo.Dy.Ul dic ſm Ja.de bel.q̄ quasi in idem recidit.ibi datur ex delicto q: ꝓ dolo hic non vel hic est mere pena:ibi nō. Uel dic meli⁹ q̄ succedit in lucrū qn̄ defunctus habuit malam fidē in re vt ibi:sz non succedit in pena delicti vt hic.Ja.de bel.¶ Sz qd si edificator ius habebat edificādi inspecta veritate ⁊ ꝓcessit in ope spreta nunciatiōe:an teneat̄ heres ei⁹ saltē ad patientiā:hic est ar.q̄ non.q: in penā ꝯtēptus edicti tenebat̄ edificator opus tollere sz heres in penā nō succedit vt hic:ergo ⁊c. Sz dic ꝯ:q: peruenit ad eū opus mediante delicto factum ⁊ ideo dicēdū est eū teneri ad patiētiā non tn̄ ad ipēsam:⁊ hoc iuuat̄ q: non ꝯ edictū per se heredē factū fuit vt.s.e.l.p̄tor.§. hoc interdictum.iij.respon.Dy.

Si is cui. Questio est.promisi nō edificare domum certo loco sub certa pena.postea alienaui ipsum locum ⁊ ille in quem alienaui edificauit.q̄ritur an cōmittat̄ stipulatio penalis

penalis ⁊ cõtra quẽ. Multa ⁊ infinita possent ꝑ ⁊ ꝯtra allegari. veritas tñ est ꝙ cõmittatur stipulatio ꝯ ꝓmissorem qui vendidit non ꝯ emptorẽ: vt. s. de ꝯhend. emp. l. fi. §. lucius. ⁊ not. hec q̃stio. s. de alie. iudi. mutã. cã. l. iij. §. opus. Dy. ⁊ dixi de rei ven. l. si hominẽ. al's icip. iul. ⁊ in Spec. de empt. ⁊ ven. iiij. col. ver. sed pone. p. ca. ⁊ de vsufruct. l. si pendentes. §. fi. ⁊ not. ⁊ dixi. j. de verb. obl. l. si sub vna. §. j. ⁊ vide etiã qd̃ dixi. s. e. l. non solũ. §. morte. ⁊ so. ma. l. cũ mulier. de dotis repetitiõe ⁊ de annu. lega. l. meuia. Ibi emptor. i. dñs nouus. ⁊ dic sciẽs nũciationẽ esse factã ꝑm verũ intellectũ. Ja. de ra. Ibi tenetur ad patientiã tantũ non ĩpẽsam. Dy. Ibi obligatus est ad patientiã. Dy. In glo. nouus: ibi vel ibi fuit ignorãs. hãc so. puto veram rõne eius qd̃ no. s. e. l. de pupillo. §. nunciationem. vbi dicitur ꝙ nunciatio facta fabris ⁊ magistris non operatur ꝙ destruatur opus factum post nunciationem ⁊ ante sciẽtiam dñi. Dy. et hoc casu qñ emptor ignorauit nunciationẽ: emptor non tenetur ſ; venditor tenetur quasi illud opus ab eo sit factum ar. s. de seruis expor. l. titius. ⁊. j. de verb. ob. l. si seruũ §. j. Ja. de ra. q̃ statim allegat. Ray. Et hec pars glo. vera est ⁊ per eã reproba glo. que est. s. e. l. j. §. hoc edictũ. nõ ad oĩa opera: ⁊ ideo dic vt ibi dixi. In glo. ſ; rei in si. fic etiã dr̃ credi substãtie debitoris in auť. de fideiusso. §. qd̃ aũt decetero. ĩ prin. col. j. In glo. ad patientiã ꝑm intellectum glo. sed alium etiam ad impensam. Ray.

De damno infecto. Rubrica.

Ista rubrica summat totũ titulũ.

Super rubrica. De materia huius ti. vide p Azo. in summa pandectaꝝ hoc. e. ti. ⁊ p Rof. in libello de actione ex stipulatu. de damno infecto: ⁊ alio ti. de offi iudi. quo petitur satisda. dãni infecti. Et formã huius cautionis vide in Specu. de satisda. §. ei quoq;. versi. itẽ est. ⁊ formã libelli de pigno. §. sequitur. ver. ⁊ ceterum. In glo. ipsius rubrice ibi aduersus preterita ⁊ etiã futura ex quibus ruina timetur: vt. j. e. l. q bona. §. si quis opus. Dy. Que competãt magistratibus municipalibus in hac cã damni infecti vide. j. e. l. j. ⁊ pulchra de celeritate. Et an ꝓpter celeritatẽ possit fieri interruptio coram iudice incõpetẽti. Et an in hac cã damni infecti possit appellari. ⁊ plene q̃ cause possunt delegari ⁊ que non. Et an dñs inuito vasallo possit facere custodiri castrum datum in feud. et potestas facere custodiri carceratos per familiã suã inuitis custodibus carceꝝ. Et an iudex cõmittẽs alicui cãm transferat in eũ iurisditionẽ totalem an sibi retineat. Qd̃ quis possit petere cautionẽ a vicino de quo dubitat de nõ offendẽdo j. eo. l. ij. Qd̃ termini ꝓrogatio possit fieri per iudicẽ vni parti altera absente. j. e. l. iiij. in prin. ⁊ ꝙ inquisitio sit faciẽda in loco maleficij ⁊ res subijciẽda oculis si opus est. De octo remedijs huius cautionis de dãno infecto ⁊ q̃ eis cõpetant magistratibus municipal. ⁊ q̃ soli ꝑtori reseruent plenissime. j. eo. l. iiij. §. duas ergo. De citatione ad domũ vide plenissime e. l. pretor ait. versicu. totiens. ⁊ si qs habeat duas domos q̃s inhabitet diuersis locis ad quã citari debeat. ⁊ de citatiõe vagabundi: ⁊ vtrũ sit citãdus qs extra ꝓuinciam: ⁊ de citatiõe per edictũ. ⁊ si non sit persona cui sit facienda solutio an incidat quis in penã. Et an statutum loquẽs de asaltu ad domũ locũ habeat si asaltus sit factus ad domũ ꝯductã. An iudex teneatur ꝯdẽnare victũ victori in expẽsis si pars non petat. e. l. §. hoc aũt iudiciũ. An superueniẽte maiori iudicio cesset iurisditio minoris. e. l. §. si tam vicinũ. An hec actio detur in herede. e. l. §. fi. De effectu secũdi decreti not. j. e. l. pretoris officiũ. ⁊ ꝙ ius trãsferatur ex eo ⁊ ꝙ inducit ti. ⁊ bonã fidẽ ⁊ parat causam ꝑscribẽdi. Qd̃ si dubitetur de mãdato ꝓcur. an si reuocatum admittatur sub satisdatione ⁊ ꝓtestatione ⁊ si appareat reuocatũ. j. e. l. pretor ait. in prin. Et si aliquis dicatur vulneratus mortifere ⁊ dubitetur ꝙ admittatur defensor sub ꝓtestatione si moriatur. Item si petatur a ꝯsul. alicuius cõitatis ꝙ recipiãt interdictũ vel aliqd faciant dubitetur an sit de eorũ territorio ꝙ teneantur recipere sub excep. si sit in eoꝝ territorio Et an ꝓcur. iuret de calũ. ⁊ in cuius animã. Qualiter dñs teneatur emendare ꝓ animatis ⁊ inanimatis. e. l. §. hoc edictũ. ⁊ an dñs teneatur soluere amico suo collectã quã ꝓ eo soluit ne domus eius destrueretur que domus minus valebat q̃ collecta si velit sibi domũ relinquere. Et an vasallus vel emphiteota possit feudũ vel emphiteosim dimittere ⁊ se a feudo vel a prestatione canonis liberare. Et pulchra ⁊ vtilis distinctio in ista materia dãni infecti qñ debeãt rudera tolli vel ꝓ derelicto haberi vel dãnũ emẽdari. An liceat mihi retinere ⁊ includere bouẽ mihi dãnum dantẽ donec mihi satisfiat. j. eo. l. hoc amplius. ⁊ ibi bona distinctio qñ de tuo cadit in meũ quod dat mihi dãnum quid iuris. De cautiõe ꝓprietarij ⁊ fructuarij. e. l. §. quesitũ. ⁊. §. celsus. ⁊. ll. seq̃tib. ⁊ ibi etiã de creditore. Qd̃ interpositio secũdi decreti ꝓualeat iuri pignoris. j. e. l. is q pignori. Qñ teneatur quis in ista materia repromittere vel satisdare. j. e. l. q bona. §. j. plene habetur. Si statuto caueatur si dãnũ sit datũ per incẽdiũ ꝙ villa emendare teneatur ⁊ incẽdiũ sit exortum in vna ⁊ trãsiuit in aliam q̃ teneatur ad emẽdationẽ. e. l. §. cũ inter edes. An victus victori ꝯdẽnari dẽat in expẽsis si iuratũ est de calũnia. e. l. §. q damni. Si scholaris qui ex forma statuti debebat dãnum emẽdare iuxta iuramentum suũ plus iurauerit q̃ sit verũ an possit moderari per iudicem ibidẽ habetur. Et an ꝓ metu dãni personaꝝ ꝓstetur hec cautio. Et an hec euictio iudicis officio petatur vel iuris actionis. An inqlini possint hãc cautionẽ a dño petere. e. l. §. de illo. Qd̃ qs nõ possit ab alio petere qd̃ ei facere noluit. j. ea. l. §. si quis q; sibi. et ꝙ delinquẽs videatur sibi velle penã imponi. Et an ꝯuentus rei vend. si satisdare voluit possit recuperare posses. aduersario volẽte satisdare. Et de significato dictiõis preter vtrũ ponatur exclusiue vel inclusiue qd̃ facit si vir dicat ꝑter dotẽ lego vxori mee centũ an videatur dos legata. et quid si dicat ãplius dote vel supra dotẽ. An sepius iuretur de calũnia siue de malicia. ea. l. §. si qs stipulaturus. ⁊ an valeat dictũ testis q iurauit in dilatione ⁊ deposuit dictũ suũ extra dilationẽ: ⁊ ꝙ homo põt hodie credere vnum vel scire ⁊ etas aliud q; ꝓpositum hominis variatur: et ideo positio negata põt iterũ fieri. Et testis q dixit primo se nescire de valore rei si postea dicat se scire põt saluari ⁊ qd̃ de ꝑterito ꝓsumitur in presenti. Qd̃ q representat personã alterius sit honorandus sicut ille. e. l. §. si alieno. Et si ex forma statuti possit pupillus trahere quẽlibet ad magistratũ iusticie ꝙ etiã tutor eius hoc possit. Et an ius agendi vel excipiẽdi transeat in ꝓcur. defensorem ⁊ singularẽ successorẽ. Et an ꝯsensus patris sit necessarius filiofa. agenti ꝓcuratorio noĩe. De infinitate vide plene. j. e. l. §. fi. Et an q ꝓmisit me recipere in domo sua domo diruta ⁊ reedificata teneatur me recipere. Et si medicus ꝓmisit liberare a podagra ⁊ semel liberauit an si iterum redeat podagra teneatur curare. Si aliquis ꝓmisit ab incursu hostiũ me defendere ⁊ ego ex hoc ꝓmisi sibi. x. quolibet ãno an facta pace cũ hostibus tenear ad. x. j. e. l. si finita. in prin. De opere qd̃ fiat in publico an debeat satisdari vel repromitti. e. l. §. j. ⁊. §. seq̃tibus. Si vnus de ꝯsortibus delictũ cõmittat ex q̃ eius bona debeant deuastari an deuastabitur dimidia cuiuslibet rei vel qd fiet. e. l. §. ex hoc edicto. Et an priuilegiũ ꝯcessuꝫ castro extendatur ad villã sibi ꝯiunctã. Et an statutũ loquens de assaltu ad domũ habeat locũ si fiat ĩ porticu vnita domui. Et an fiat missio in totũ vel in parte rei ex hoc edicto. De ꝯcursu pluriũ ad hanc missionẽ ⁊ de concursu etiã plurium creditorum qs preferatur. e. l. §. si plures. Et an missio vni ꝓsit alijs Et an ordo scripture seruandus sit. De materia primi ⁊ secũdi decreti vide plenissime. e. l. §. iul. Quid sit primũ decretũ. quare dr̃ primum. quid differat ab interlocutoria precepto ⁊ diffinitiua quo iure petatur. a qbus magistratibus interponatur. vtrũ interponi debeat iudice ꝓ tribunali sedente. quo ordine ꝑueniatur ad ipm primum decretum ⁊ pulchras formas eiusdẽ. Et an ꝑcedere debeat summaria cognitio debiti ante q̃ interponatur. Et an ipsa summaria cognitio locũ habeat tam in reali q̃ in ꝑsonali. An sit necessaria trina citatio ⁊ per emptoria in ꝑmo decreto. Et an sufficiat citatio ad domum. Et an interponatur añ lit. ꝯtest. vel post. Et in qbus rebus vel actionibus fiat missio ⁊ q̃lr ⁊ inquãtũ fiat missio ex primo decreto. An in primo decreto seruari debeat ordo. La. diuo pio. Et qd si debitor habeat solũ noĩa debitoꝝ. Et qd si nihil habeat vel solũ habeat vsus. vel solũ redditus bñficij ecclastici an interponi possit ĩ absentia partiũ. ⁊ nunqd dieb feriatis. vtrum ꝯ pupillos vel absentes reipublice cã. An ex ꝯtumacia ꝓcura. interponatur ꝯ dñm. Utrum si fiat missio post sacramẽtum calumnie teneatur creditor iterũ iurare ꝙ nõ animo calũnie petit: an cessare debeat iudex ab interpositiõe secũdi decreti q; petens sit suspecta ꝑsona. Et an interponi debeat si constet iudici calumniose peti an appellari possit a ꝑmo decreto. An missus ex primo decreto habeat interdictum vnde vi. An missus ex primo decreto ꝑscribat ⁊ quanto tempore et si mittatur in pos. rei mobilis an auferatur detẽtatio dño. Et quis tollat qñ missio est facta ex primo decreto vtrum missus an debitor. Quis sit effectus primi decreti ⁊ nunquid ex primo decreto in ypothecaria efficiatur quis verus possessor. Et an in ypothecaria fiat missio hodie in omnia bona. An in seruitutibus electionibus preiudicialib actionib fructuarijs decimis ꝑsonalibus ꝑstatiõibus ⁊ multis alijs cãis locũ

habeat primũ decretũ an i iterdicto vti possidetis. Et an pro tẽporalibus fiat missio in spũalibus. Et qñ fit missio in reali non dz dici cã custodie vel cã rei seruande. Et ꝙ ꝓpter cõtumaciam vnius nõ fit missio in rem cõem pluriũ. Et si primum decretum interponaꝛ debita solẽnitate non seruata ꝙ nullũ habeat effectũ. Et an iudex possit ꝯcedere parti ꝙ ꝓpria autoritate sine nuncio ingrediatur possess. et quõ interponatur cõtra filiumfa. ⁊ in qbus rebus. Et an debitor teneatur bona iudicare vt fiat missio. Quibꝰ remedijs cõsulaꝛ mitti iusso si non admittaꝛ. Et vsqꝫ ad qð tps audiatur qs ad recuperandam possess. Et si iudex restituit possessionẽ aduersario incitato ꝙ nõ valeat. Et si missus alienat rem ĩfra annũ quomodo cõsulitur recuperare volenti. Et an missus ex ꝯtumacia nullo subsistẽte debito possit petere expẽsas cõtumacie. Et ꝙ is cõtra quẽ facta est missio cõpellatur recuperare possessionẽ ⁊ in cã ꝓcedere principali. Et ꝙ missio ex pmo decreto nõ habeat locum in beneficijs ecclesiasticis nec in cã matrimoniali. Et an locũ habeat in iuribus ẽpalibus vel alijs incorporalibus. Et ꝙ missus ex primo decreto non teneaꝛ reficere.e.l.§. si quis dãni. De scdo decreto: quid sit secundũ decretũ.a quibus magistratibꝰ interponaꝛ. quo ordine perueniaꝛ ad secũdum decretũ: ⁊ pulchras formas eiusdẽ. quo iure interponaꝛ quantũ tps interuenire debeat inter primũ ⁊ secundũ. Et an interponaꝛ in oĩbus personalibꝰ actionibus ⁊ in actiõe ex empto. Et an missus in acꝛ. ex empto vsucapiat si sciat rem alienam: ⁊ an idẽ in alijs casibꝰ. Et nunqd in stipulationibꝰ que obtinent vicẽ actionũ ⁊ duplicibꝰ iudic. ⁊ iterdicto vti possidetis ⁊ vtrobi ⁊ de superficiebus. Et an electus ad aliqð officium pendẽte ꝯtrouersia ex ꝯtumacia vniuersitatis mittatur in possess. officij. An in bñficijs ecclesiasticis ⁊ alijs spũalibꝰ hꝫ locũ secundũ decretũ. Et an in seruitutibus pdialibꝰ. Et an cũ agiꝛ de libertate ⁊ seruitute. Et si reus non habeat nisi vsũfru. vel nomina debitorũ. Et quõ ꝓcediꝛ ꝯtra latitantẽ ⁊ contra non latitantẽ. Et an post secundũ decretũ vel dationẽ insolutũ audiaꝛ reus veniẽs vel alius ius precedẽs. Et an in realibus interponaꝛ. Et an in cã noxali. Et quid ĩ ypothecaria. Et inquãtũ fit missio ex secũdo decreto. Et an possit interponi iudice nõ sedẽte ꝓ tribunali. Et an in pñtia partium ⁊ ante lit. ꝯtest. Et an possit appellari. Et an valeat interpositio secundi nõ pcedente primo. An si ꝓpter paupertatẽ non possit cauere fiat missio. Quis sit effectus scdi decreti. An requiraꝛ missio re ipsa vel sufficiat iussus de possidendo. Et si mitti iussus nõ admittaꝛ q̃ remedia cõpetant. Quibus modis secundũ decretũ reuocetur. Que sit differẽtia inter causas noxales ⁊ dãni infecti ex vna parte et alias psonales ex altera. Et an audiaꝛ allegãs ꝙ debite nõ suberat vel ꝙ cauendũ nõ erat. Et nunqd post secundũ decretũ audiaꝛ alius ptendens se dñm. Et nunqd creditor potior possit aduocare ab alio creditore q vigilauit ad faciendũ sibi assignari ex scdo decreto. An interpositũ ꝯtra absentẽ reipublice cã sit nullũ ipso iure. Qꝫ missio ex scdo decreto respiciat oẽs missos eq̃liter ⁊ ipensa seruet iudicio cõi diuid.e.l.§. cũ autẽ. Qꝫ ex missione facta ex primo decreto nõ deijciaꝛ dñs: sꝫ ex scdo sic.e.l.§. si qs aũt. Qꝫ non sit festinãdũ ad secũdũ decretũ.e.l.§. non aũt statim. Qꝫ ꝯtra secundũ decretum deꝛ restitutio ex iusta causa.e.l.§. si forte. Et an ꝯ non latitantẽ interponatur secundũ decretũ De ista etiã materia scdi decreti vide qð not.s.e.l. pretoris officium. ⁊.l. is q pignori. Qꝫ dictio quondã subaudiatur.e.l.§. vbi autẽ. qð facit ad saluandũ instrumẽtũ dicẽs titius filius martini cũ martinus esset mortuus vt subaudiaꝛ quõdã. Si filiusfa. cõmittat delictũ ꝓpter qð bona debeãtur publicari an auferaꝛ patri vsufr.e.l.§. si qua iura. ⁊.§. si de vectigalibꝰ. ⁊ idem põt dici de empbiteota ⁊ vasallo. Quãto tẽpore pscribatur ꝯ fiscũ ⁊ ecclesiã.e.§. si de vectigalis. Quid iuris si dãnum ꝯtingat ante cautionẽ petitã vel petitã ⁊ non interpositam vel petitã ⁊ interpositã. plene.e.l.§. elegãter. Missus ex primo decreto non teneꝛ reficere.e.l.§. si quis dãni. Sequens negligẽtia tollit effectũ pcedentis negligentie. Et vt nõ dicatur qs negligẽs regitur instãs perseuerãtia.e.l.§. itẽ videamus. vñ illud queritur. An post scdm decretũ audiatur debitor.e.l.§. postea ãt. Qð custodes dereliquẽtes castrũ metu inimicorũ: q: defendere nõ poterãt excusenꝛ.e.l.§. si quis metu. Mitti iussus ⁊ nõ admissus hꝫ actionem ex hoc edicto.e.l.§. fi. An hec actio detur ꝯtra singularem successorem.j.e.l. missum.§. fin. Ex actio huius cautionis cõpetit nedũ dño sed etiã habẽti ius in re: vt.j.e.l. damni infecti. ⁊ in ea nõ venit id de quo nõ est verisimile cogitatũ vt cõmodũ vsucapidis. An superficiario caueatur.e.l.§. ei qui in solo. Utrum priuilegiũ monã. extẽdatur ad capellas postea quesitas.e.l.§. si is qui vicinas. Et an priuilegiũ nõ soluẽdi decimas extendatur ad pdia postea q̃sita. Et si testator legauit mihi domũ ⁊ postea fecit in ea melioramẽta an melioramẽta mihi debeãtur. Et an rescriptũ pape extẽdatur ad lites futuras vel ad beneficium post datam litteraꝝ creatũ. Et an si medicus promisit liberare a podagra ⁊ liberauit postea iterum redijt an teneatur iterum curare: ⁊ alias pulchras q̃stiones de ista materia in glo. ⁊ suppletionibus. De stipu. empt. ⁊ vendi. ad qð damnũ extẽdatur.ea.l.§. emptor. Qð boues ⁊ equi vulnerati in exercitu postea mortui in stabulo videãtur ĩ exercitu mortui q̃ ad emẽdam habendã.e.l.§. sabini. Et an pax facta super vulnere extendatur ad mortẽ ex eo secutam. Et si consecutus sum penã pecuniariam ꝓ vulnere postea agam pro morte quid erit de illa pena pecuniaria. Et vtrũ absolutione facta de vulnere possit agi de morte an obstat exceptio rei iudi. Et an si appareat quem mortifere vulneratum possit puniri vulnerãs de morte etiã ãteꝙ moriatur. Et an fideiussores dati de vulnere teneantur de morte ex eo secuta. Et an facta inq̃sitione super vulnere ⁊ ea pendente si sequatur mors possit ex eadẽ instantia fieri ꝯdẽnatio de morte. Et an testis q iurauit infra dilationẽ possit deponere extra dilationẽ. Et si potestas habeaꝛ arbitriũ in maleficijs suo tẽpore perpetratis: ⁊ durãte arbitrio fuit aliqs vulneratus ⁊ eo finito mortuus: an super morte habeat arbitrium ipse vel successor an neuter. An ⁊ quando ex stip. ꝓcuratoris queratur actio dño.e.l.§. si. An filiusfa. inquilinus possit hanc cautionẽ petere.j.ea.l. si filiꝰ. Quõ proprietariꝰ agat ꝯ fructuariũ ⁊ econtra ꝓ hac cautiõe.j.eo.l. si ꝓprietarius. Et an de minimis sit curandũ. Si est dubiũ an aliquis sit dñs ꝙ teneatur cauere sub except. si est dñs.e.l.§. si. Quõ debeat caueri qñ edificatur ĩ loco publico ꝓpria autoritate. Et quõ qñ autoritate superioris.j.e.l. fluminum. Et vtrũ due negationes faciãt affirmationẽ an vna abũdet. De successore in rẽ an teneatur vel is a quo cãm hꝫ.e.l.§. ad idẽ. Et si vẽdidi pdium in q̃ ꝓmiseram aliqd nõ facere ⁊ emptor fecit an tenear. An ⁊ qñ parcatur vitio naturali.ea.l.§. vitiũ. Si statuto cauetur ꝙ villa teneaꝛ emẽdare dãnũ datũ per incẽdiũ ⁊ incẽdiũ oriaꝛ iudicio diuino puta ꝙ fulgur.e.l.§. quocꝫ. Qꝫ villa nõ teneaꝛ ad emendationẽ dãni si ꝓhibere nõ potuit.e.l.§. quãꝙ. An culpa hoĩs faciat cessare cõmissionem huius stip.e.l.§. preterea. ver. cassius. Qð sequẽs casus fortuitus non tollat effectũ precedẽtis culpe ⁊ sequens negligentia tollat effectum precedẽtis diligentie.e.l.§. idẽ ait. Et ꝙ magis inspicitur qð nocet ꝙ̃ qð prodest ⁊ ceteris paribus cuius sit potior conditio actoris an rei. An priuatio lucri veniat in hac stip. ⁊ priuatio iure debiti.e.l.§. si. Et an stipulatio sponte interposita: q̃ interponi non debuit committatur. An hoc edictum excludatur per cõfessoriã vel aliud remedium.j.e.l. trebatius. An habeat ratio lucri.j.eo.l. proculus. An hec stipulatio a pluribus simpliciter interposita referaꝛ ad totũ vel partẽ.j.e.l. si plures. In hac stip. venit interesse etiã extra rem.j.eo.l. in hac. Qð cõe est notũ est.j.e.l. sed edibus. ⁊ ibi est solutio brocardi. Et ꝙ sequi debemus opiniones pceptoꝝ ⁊ doctorũ nostroꝝ. Et ꝙ scholares tenenꝛ defendere ⁊ excusare opiniões doctoꝝ suoꝝ. Et an iure cõi possit sociꝰ inuito socio edificare vel aliquid facere. An inquilino detur iurisditio.j.e.l. inquilino. Qð dñs possit ꝓpria autoritate retinere ⁊ accipere inuecta ⁊ illata per inquilinũ si nõ soluat pensionẽ j.e.l. vtiqꝫ. Et ꝙ locator eas non possideat nisi postꝙ̃ apprehenderit. Et si possessio rei pignorate qualitercunqꝫ pueniat ad creditorẽ ꝙ teneatur pignoratitia soluto debito. Qualiter ꝓ pariete cõi reficiendo interponatur hec cautio.j.e.l. inter quos. ⁊ ibi est plena distictio super hoc. An superficiario emphiteote vel cõductori remittaꝛ merces ꝓpter ruinam. vide.e.l.§. damni. in glo. Et an sacerdotes vltramontani q excõmunicati nihil pcipiũt de redditibus tenenꝛ ad cẽsus. Et an bãniti teneanꝛ ad estima et collectas. An gesta cum falso procuratore qui satisdedit de rato valeant. eadeꝫ.l.§. alieno. Et an si filius vasalli minor sit admissus per dominũ ad iuramentũ fidelitatis piudicet filio maiori. In estimatione damni seruari dꝫ ꝓbabilis modus.e.l.§. in estimatione. Quilibet appetitus immoderatus etiã non carnalis appellatur luxuria.j.e.l. ex dãni. in princi. Socij ꝓ re cõi sibi inuicem prestare debent hanc cautionẽ.e.l.§. quotiẽs. Qñ plures concurrunt an eligatur magis idoneus vel oẽs admittantur.j.e.l. in reficiendo. Qð verba intelligenda sint ꝺm naturã ꝯtus: ⁊ ideo ꝓmittens defendere non teneatur de violentia defendere sꝫ solũ in iudicio.j.e.l. dãni infecti. An cautio que non debuit interponi sponte interposita cõmittatur.e.l.§. cum pariete. Et ꝙ creditor petens consilium suis expensis ipsas expensas a debitore

debitore non repetat. Ille qui cogi pōt ad aliqd iudicis officio nō cōstituit̄ in mora p interpella. et̄ iudiciū s3 op⁹ est interpellatione iudiciali sec⁹ si obligat⁹ est iure actionis: vt. j. e. l. cū postulassem. An scōm decretū p̄iudicet absenti ⁊ ignorāti. e. l. §. dāni infecti. Et an in p̄scriptione q̄rat̄ vtile dn̄ium vel q̄si dn̄ium. Et an retētio expēsarū deb̄ emptori ⁊ malefidei possessori vl̄ nō vsq3 ad qd tēpus admittat̄ recuperare pos. ɔtra eū datā. j. e. l. a quo fundus ⁊ quid de missiōe facta in actiōe ɔfessoria ⁊ hipothecaria. An quis cogat̄ pcise reficere domū suā an sufficiat q3 caueat de dā. infec. ⁊ maxime qn̄ timet̄ piculū psonarū. j. e. l. ad curatorē. Si qs habeat domū sitā in duab⁹ parrochijs cuz q̄ parrochia debeat onera sustinere. j. e. l. qd cōclaue. Qd non liceat alicui destruere domū suā pp̄ter deformitatē vrbis. j. e. l. fi. Et qd vbi est duplex publica vtilitas maior prefertur.

1 ¶ Celeritas in materia dāni infecti desideratur.
2 Magistrat⁹ municipales an habeāt merū ⁊ mixtū imperium.
3 Cause pertinētes ad merū imperiū que sint.

1 Cum res. In materia dāni īfecti celeritas † desiderat̄: ideo magistrat⁹ municipales se possunt interponere ⁊ iubere caueri de dāno infec. hoc dicit. Et al's incipit res fine cū ⁊ tūc habeas infra ⁊ iō magistratib⁹. ⁊ dic magistratib⁹ municipalib⁹ ab vrbe distātib⁹: al's sec⁹ vt. j. e. l. dies. §. si tā vicinū. Jaco. de 2 are. Et isti magistrat⁹ † municipales non habent merum nec mixtū imperiū: vt. C. de magistra. municip. l. j. ⁊ dic qd istis magistratib⁹ municip. cōpetit cautiōis iniūctio diei p̄finitio scōm vnū intellectū ⁊ ex p̄io decreto missio ⁊ de actiōe in factum cognitio. Sed eis denegat̄ re ipsa cauere cōpulsio pignorib⁹ captis scōi decreti interpositio ⁊ possidētis eiectio. Old. In fi. i. delegauit ptor mortu⁹. similis expositio. C. de epi. ⁊ cle. l. officiales. Jac. ⁊ p hac expositione facit l'ra q̄ dicit putauit nō putabit. ⁊. j. e. l. iiij. §. duas vbi dicit iniūxit. Et no. qd hic dicit de celeritate pp̄ter qd sepe allegat̄ hec. l. ⁊ pp̄ter qd vr̄ innuere speculator qd s̄n̄ia ferat̄ in hac cā dāni infecti qd nō est loc⁹ appellatiōi. ⁊ p hoc. j. de appel. recipiē. vel nō. l. fi. ⁊ hoc no. in specu. de offi. om. iudi. §. j. ver. sed q̄rit̄ al's ⁊ q̄rit̄. Et circa hāc materiā celeritatis sic dicit. Ja. de are. No. qd vbi timor est ⁊ celeritas exigit̄ cessat ius cōe. sic. s. de dona. inter viruz ⁊ vxo. l. iiij. §. fi. simile verbū de celeritate. s. de fer. l. j. §. fi. ⁊ l. ij. ⁊. C. de agric. ⁊ cēsi. l. si coloni. li. xj. Et qn̄ sit accelerādū ⁊ qn̄ nō: vide qd plene no. p Jo. and et̄ de ele. c. fi. li. vj. Ex quib⁹. ll. vr̄ qd pp̄ter necessitatē possit fieri interruptio p̄scriptionis ēt corā alio iudice q̄ corā iudice rei p quo facit. C. de epali audi. l. si pri⁹. ⁊. l. sancimus. ⁊. l. vlt. ⁊ de āṅali excep. l. vt pfectius. ⁊ ibi de ista materia tetigi tn̄ lex dicit ɔtrariū qd lit. ɔte. facta corā iudice nō cōpetēti nō interrūpit p̄scriptiōez vt. C. ne de statu. defun. l. si pr̄. s3 tn̄ cā necessitatis videt̄ q3 possit p iura supius allegata. ⁊. C. d nō nu. pecu. l. in ɔtractib⁹. Sed tn̄ vos dicatis qd vbi leges dicūt aliū iudicē adeūdū qd tūc possit adiri alius: al's dicta litis ɔtestatio facta corā iudice nō cōpetēti nō iduceret interruptionē p̄scriptiōis: vt. d. l. si pr̄. Et q2 hic tractat̄ de delegatione si vis plene scire q̄ cause possunt delegari ⁊ q̄ nō: dic qd sex sunt gn̄a causar̄: licet gl. nostre dicāt de trib⁹ tātū. Quedā em̄ sunt ad merū iperiū spectātes. Quedā ad simplicē iurisditionē. Quedā ad mixtū imperiū. Quedā ad decreti interpositionē. Quedā cause ingenuitatis ⁊ libertinitatis. Quedā simpliciter. s. li3 bertatis ⁊ seruitutis. Cause † ptinētes ad merū imperiū sunt accusatio. l. iul'. de adul. legis cor. de siccar. ⁊ similes. ⁊ q2 in his maiorib⁹ iudicibus specialiter ⁊ in priuilegium cognitio ⁊ cōdēnatio demādat̄ delegari nō p̄nt: vt. s. de offi. eius cui mā. est iuris. l. j. primo rn̄so. nisi ɔtingat presidē abesse: ⁊ tūc delegat quo ad cognitionē tm̄ nō quo ad pene impositionē: vel mēbri abscisionē: vt. d. l. j. §. huius rei. de offi. ei⁹ cui man. est iuris. ⁊ in autē. de collato. §. ad hoc p̄hibem⁹. Quedā sunt cause spectātes ad simplicē iurisditionē: ⁊ cōpetunt iuri magistrat⁹ vt oēs hodie infra summā trecētor̄ aureor̄ ⁊ cognitio leuiū criminum ⁊ hec cōpetūt defensorib⁹ ciuitatū ⁊ magistratib⁹ municipalib⁹: vt i auten. de defen. ciui. §. ⁊ audiēt. ⁊. §. iudicare. ⁊. C. de pedan. iudi. l. placet. vbi de ista materia satis notaui. ⁊ istas causas pōt p̄ses idistincte delegare ⁊ quilibet ordinarius iudex: vt. d. l. j. §. q vero. s. de offi. ei⁹ cui mā. est iurisdi. Est ⁊ tertiū genus causarū que ptinēt ad mixtū imperiū: vt sunt cause q̄ excedūt summā trecētor̄ aureor̄: ⁊ has causas nō delegat iudex sine cā: s3 cū cā sic. s. si publicis occupationib⁹ impediat̄: ⁊ tūc si velit sibi reseruare diffinitiuā sn̄iam d3 audire causam ter: semel in principio: semel in medio ⁊ semel in fine ⁊ p sentētiā diffinitiuā decidere q̄stionē: vt. C. de iudi. autē. ad hoc. si vero totaliter vult delegare pōt si publicis occupationibus impediat̄ vel causaruz multitudine: vt. C. q p sua iurisdi. l. vnica. ⁊ sic intelligo. d. l. placet. C. de pedan. ibi ita si pp̄ter multitudinem causar̄ ⁊c. Est et q̄rtū gen⁹ causar̄ ptinētiū ad decreti interpositionē: vt cū trāsigitur sup alimētis futuris vel cū alienant̄ predia minor̄: ⁊ hec delegari nō possunt. ⁊ sic intelligo l3 glo. ɔtradicat. s. de offi. pcon. ⁊ lega. l. nec q̄c q̄. §. vbi decretū. ⁊ de trāsact. l. cuz hi. §. sed nec mādare. Est ⁊ qntū gen⁹ causar̄ ptinētiū ad libertinitatez ⁊ ingenuitatē: vt si dico te libertū meū: tu dicis te ingenuū. ⁊ h casu nō delegat̄: vt. d. l. placet in fi. si vo sit causa simpliciter libertatis ⁊ seruitutis q2 dico te seruū meū: tu dicis te liberū: licet cōiter dicat̄ qd nō delegēt̄: tn̄ dico qd pōt delegari per. l. s. de peti. here. l. si qs libertatē. ibi vbi dicit expono ego. s. delegatis partib⁹ suis fungi. nā magna est differētia inter dictas questiones: vt. C. vbi cā stat⁹. l. iādudū. Jac. In glo. j. vt cito fiat in fi. sed dic vt ibi no. q2 ibi loquit̄ de interpositiōe secundi decreti ad quod festinare non d3. dic de interpositiōe p̄mi. Dy. In glo. qui ergo. ibi cū duob⁹ in princi. ⁊. s. de vsu ⁊ habi. l. qd si ita §. dn̄s dy. et sunt hec in ar. q3 dn̄s possit facere custodiri castrū qd dedit in feudū īuito vasallo. ⁊ vr̄ q̄si expressuz i. d. §. dn̄s dy. Itē qd potestas possit p familiā suā facere custodiri carceratos inuitis custodib⁹ carcerū. Itē valet hec gl. ad ea q̄ no. C. de legi. l. vlti. ⁊. s. de legi. l. nō ambigit̄. s. qd popul⁹ roman⁹ nō trāstulerit ex toto potestatē in principē sed etiam sibi reseruauerit de quo dic vt dixi. d. l. vlt. C. de legi. in glo. an hec delegatio. ibi i cā in integrū restitu. ⁊ datiōe tutor̄. Dy. Ibi fauore pupillorū ⁊ alior̄ minor̄. Ol. Ibi. §. tutores. ⁊ de tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. ius dādi. Old. In s. vt in ɔtrarijs. Ol. vel dic q3 hic delegatio fit a lege non ab homine viuente sed pretore mortuo. Ibi ea q̄ fit ab homine viuente.

Damnum. Nota ar. qd qs potest petere cautionē n e titi⁹ vicin⁹ su⁹ de quo dubitat eū nō offendat ⁊ qd iudex teneat̄ ex officio eū cogere. ar. C. de his q ad ec. ɔfug. l. denūciamus vbi de hoc dixi ⁊ de transac. l. si sup possessione vbi similiter de hoc dixi. ⁊. s. qd metus cā. l. nō est verisimile. ⁊ q2 i animatis petit̄ hec cautio si iustus sit timor vt hic ⁊ p totū hūc titulū. ergo multofortius in hominib⁹ quor̄ aīe sunt reb⁹ certis p̄ferēde: vt. C. de sac. san. eccle. l. sancimus. Uber. de bo. ⁊ Old. In glo. immo magistris. ibi vt cautio locū habeat. q̄ exigit pbabilē metū. Old. Ibi. l. proculus. qd est verū qn̄ pcipit ex priuato: secus si ex publico: vt. d. l. proculus no. ⁊ ibi de hoc plene. In fin. sol'. vt ibi no. Jaco. de bel.

Damnum et dānatio. In glo. melius dixisset. ibi. l. deperditū. sed dic qd ibi loquit̄ pp̄rie ⁊ stricte. hic improprie et large. Jaco. de bel.

Dies. Hoc principium intellige vt dicetur. j. e. l. §. duas. In materia dāni infecti: loci inquisitio ⁊ actionis in factum cognitio: ⁊ in possessionem missio ex primo decreto permittuntur magistratibus municipalibus. h. d. Ibi finietur. sic. s. de arbi. l. si cum dies. Et est argu. expressum quod si statutus est terminus parti ad comparendum pereptorie quod iudex etiam absente alia parte possit terminum prorogare quia non videtur nouum statuere sed statum prorogare. ⁊ pro hoc. j. de precario. l. sed si manente. Ibi ex causa scilicet si adhuc damnum speretur. Dynus Ibi etiam s. hec scilicet cause cognitio. Dy. Ibi localem inquisitionem. i. oculorum inspectionem: vt. s. titu. j. l. de pupillo. §. qui nunciat Old. vtputa quia nescit infra quātuz tempus ruere possit domus nisi videatur locus ⁊ oculis subijciatur. ⁊ est argu. quod inquisitio fieri debeat in loco delicti. arg. s. de fer. l. ij. finium regū. l. si irruptionē. §. ad. officiuz. vsber. in glo. prima ibi prestande. ⁊ sic loquitur de cautione interponenda. Dy. Ibi vel prestite. et sic loquitur de cautione prestita committenda. Dy. ⁊ hec secunda verior est. Old. In glo. qui proximi sunt in fi. ⁊ secūdū hoc magistratus municipalis habuit diei prorogationem vel reuocationem quod est falsum quia hoc tantuz eis committitur inquisitio loci. Uel dic qd predicta habent sed tamen ex delegatione pretoris viuentis ⁊ hic. Jaco.

Si intra. Ibi is qui non admittit. scilicet eū de quo mittendo pronuaciauit magistrat⁹ q2 nō tenebatur. Dy. Ibi non puto. potest tamen magistratus municipalis implorare officium maioris seu superioris vt exequatur suum decretum adinstar sententie. j. de re iudi. l. a diuo pio in princip. Jacobus de aretio in glo. prima in fine. et sic de die interponende ⁊ die committende potest intelligi. Dynus In glo. et quidem in factum. Ibi quod hic. §. nam et si. immo est

versiculꝰ non.§.Oldradus.¶ Ibi ab illo scilicet versiculo.s.Oldradus.

Duas ergo res. Actio in factū descēdens ex h edicto ⁊ in pos. missio ex primo decreto ꝑ magistratꝰ municipales possunt expediri: cetera vero p̃torie iurisditioni reseruant̃.h.d.⁊ vide qd̓ dixi.s.e.l.j.Ibi p̃tor mortuꝰ.Old.Ibi iniũxit.i.delegauit.Oldra.In glo.al's cautionē.ibi ex cōtēptu.q̃ nō admisit in pos.iussuz mitti a magistratibꝰ.dy.Ibi respiciebat.vel dic qd̓ q̃ttuor redeũt in duo.nã ex quo cōmissum seu ꝑmissum est qd̓ mittant in pos. videt̃ ꝑmissuz ꝙ dēt actionē in factũ si missus seu mitti iussus nō admittat̃: vt.s.de iurisd.om.iud.l.ij.Jac.Sed certe adhuc remanēt tria:sz dicit qd̓ actio in factũ nō cōpetit ex dispēsatiōe p̃toris sz cōpetit magistratui mũicipali suo iure ĩfra sũmã.ccc.aureo.vt in autē.de defen.ci.§.⁊ audiēt.⁊.§.iudicare.⁊ sic duo tm̃ cōpetũt ex dispēsatiōe p̃toris: vt.j.in fi.suppletiōis ꝓxi.gl. Ibi sup actiōe vero in factũ.pōt dici hoc verũ infra summam trecētoꝝ aureoꝝ al's secꝰ vt in autē.de defen.ci.§.⁊ audiēt.⁊.§ ⁊ iudicare.Ja.Uel dic etiã vltra summã.ccc.aureoꝝ.⁊ erit hoc speciale sicut ⁊ alia multa sunt specialia secꝰ in alijs.¶ Ibi vl't dic.lz hec vera ꝓm Jac.⁊ Ray.q̃ lr̃a dicit iniũxit: vt.s.e.l.j. dicit delegãdũ putauit in p̃teritũ nō tñ sequit̃ ꝙ possit alij delegare vt hic statim sequit̃ in glo.⁊ ꝯtraria solue vt hic soluũtur ꝑ Jac.de are.¶ Ibi sed nō iure magistratꝰ oĩno.sz ex facta cōmissiōe p̃toris mortui:⁊ q̃ nō oĩ magistratui sz tm̃ remoto ab vrbe: vt.j.e.l.§.penul.⁊ q̃ cōmittit̃ ei ꝯtra ius cōe:⁊ q̃ res desiderat celeritatē ⁊ sic nō delegabit̃.ar.s.de legibꝰ.l.qd̓ vo ꝯtra rōnē.⁊ hec est vera opi.ar.j.e.l.p̃tor.§.in eũ.ibi eiꝰ siue cuiꝰ de ea re iurisditio fuerit.Jac.de are.⁊ ꝓm hoc sic solue ꝯtraria.ea q̃ cōmittunt̃ cuilibet magistratui cōpetunt iure magistratꝰ et possunt delegari vt in ꝯtrarijs.sed ista non cōmittunt̃ cuilibet sed tm̃ remoto ab vrbe:ergo nō competũt iure magistratꝰ nec possunt delegari.Jac.in fi.q̃ cognitio sit mittēdus ex p̃io decreto pōt delegari vt hic.sz missio q̃ fit re ipsa non pōt: vt.j.ad mũicip.l.ea q̃.§.j.⁊.s.§.ꝓxi.v̓.an tñ.Hic ē ergo casus specialis in quo cognoscit ⁊ pronunciat ⁊ mittit re ipsa.ratio specialitatis est ꝓpter celeritatem quam exigit cã dãni infecti.⁊ si tu opponas ergo desinit esse mixti imperij cũ ꝑdit illud qd̓ hz a mero impio vt nō possit delegare cuilibet vt ibi:sed bñ pōt delegare iurisditionē habēti ⁊ ita hic.Uel dic ⁊ meliꝰ ea q̃ sunt mixti imperij nō possunt delegari ab hoĩe vt ibi sed a lege sic vt exposui ꝓm verũ intellectum.Uel dic qd̓ hic loquit̃ de missiōe q̃ fit re ipsa.l.iubēte ꝯtraria v̓o de nō admittēte.¶ In glo.q̃ttuor dantur ibi ⁊ istud p̃tor sibi reseruauit.sed certe hoc est expressum ꝯtra textũ cũ textꝰ dicat cetera sue iurisditiōi reseruauit ⁊ ita nō videt̃ qd̓ dicit glo.qd̓ sibi vnũ tm̃ reseruauerit.Dic ergo qd̓ octo sunt remedia huiꝰ edicti.s.cautio de dã.infec.⁊ hoc bñ cōpetit magistratui municipali: vt.s.e.l.j.⁊.j.hac.e.l.§.si tam vicinũ.Scōm est cōpulsio ad cauendũ p̃cise ⁊ re ipsa.s.pignoribꝰ captis ⁊ ꝑsonã detinēdo ⁊ hoc magistratui municipali nō competit sz p̃tor sibi reseruauit: vt.s.ꝓxi.§.v̓.an tamē.Est ⁊ tertiũ scz prefinitio diei interponēde in stip.⁊ hoc non cōpetit magistratui municipali sed pretor sibi reseruauit: vt.s.hac ea.l.p̃iorĩ so ꝓm vnũ intellectũ.j.e.l.pretor.in princip.ibi causa cognita statuero.Nec ob.s.hac ea.l.in prin.ver.⁊ si hoc locarē.q̃ secundũ hũc intellectũ exponit̃ ibi qd̓ cōmittatur magistratibꝰ municipalibus vt vadãt ad vidēdũ locũ ⁊ opus ruinã ⁊ minas vt pretori referãt ⁊ ipse pretor diē statuat.vel ꝓm qd̓ alio modo intelligit̃ in prin.huiꝰ.l.cōpetit cuilibet magistratui.⁊ ꝙ p̃tor si reseruauerit subaudi p̃finitionē ꝓm primũ intellectũ facit q̃ oĩa de iure licerēt p̃tori nisi reperiant̃ a iure ꝓhibita: vt.s.ex quibꝰ cau.ma.l.nec non.§.sed quod eis.⁊ ita intelligitur.ff.de iurisdi.om.iudi.l.iubere.Est et q̃rtũ remediũ.s.missio ex primo decreto si nō caueat̃:⁊ hoc cōpetit etiã magistratui municipali vt h §.duas.Est ⁊ quintũ.s.actio in factũ si nō caueat̃ qd̓ demũ dãno dato ad dãni emēdationē competit: vt.j.e.l.si finita.§.fina.⁊ duabꝰ.ll.sequentibꝰ.⁊.l.ne vis fiat ei q̃ in posses.missus ē.l.vl.⁊ ista competit non pretoris beneficio sed iure cōmuni etiã magistratibus municipalibus si sit infra summã sue iurisditiōis scz.ccc.aureo.⁊ in autē.de defen.ciui.§.⁊ audient.⁊.§.⁊ iudicare.vel ꝓm alios competit eis in ista causa damni infecti ex pretoris beneficio etiam vltra summam trecentoꝝ aureo.⁊ speciale est in hac causa damni infecti que celeritatē desiderat vt dixi.s.in suppletione ꝓxi.glo.Est et sextum remediũ.scz missio in posses.ex primo decreto re ipsa compellendo eũ contra quē fit missio pigno.captis ⁊ persona detenta vt patiatur eum cui non cauetur venire ⁊ intrare pos.vt.j.ne vis fiat ei qui in poss.missus est.l.si quis missum.⁊ de rei vē.l.qui restituere.et ita intelligatur.l.iubere cauere secundum vnum intellectum.⁊ hoc non competit magistratibus municipalibus: vt dicta.l.iubere cauere.Est ⁊ septimum scilicet missio ex secundo decreto si perseueretur non caueri facta missione ex primo ⁊ hic magistratibus municipalibus non competit:sed pretor sibi reseruauit vt hoc.§.ver.⁊ si forte.Est et octauum scilicet iubere discedere illum contra quem facta est missio ex primo decreto vt citius caueat:quia videbit se spoliari sua posses.⁊ hoc voluit dicere tex.hic dum dixit ex causa scilicet vt titius caueat ⁊c.vel iubere discedere missum ex secundo decreto quod missio facta erat forte contra absentem reipublice causa secundum quod isti intellectus hic latius ponuntur in glo.⁊ secundum quemlibet intellectum non competit istud iubere discedere de posses. magistratibus municipalibus:sed pretor sibi reseruauit: vt hoc versi.item ex causa.Et sic de his octo remedijs tria competunt magistratibꝰ municipalibus.s.cautio ⁊ missio ex primo decreto si non caueatur ⁊ actio in factum si non admittatur:duo prima ex edicto pretoris:tertium de iure communi:alia quinq; sibi reseruauit pretor scilicet compulsionem ad cauēdum re ipsa diei apponende in stipu.de damno infecto prefinitionem:missionē in posses.ex primo decreto re ipsa.Item missionem ex secundo decreto.Item iubere discedere de possessione.⁊ nihilominus alia tria competunt magistratibus municipalibus:sed secundum quod aliter intelligitur.l.ista in princip.vnuz de his q̃nq; que sibi reseruauit:pretor etiam magistratui municipali competit scilicet diei apponende in stipu.prefinitio.Uel dic breuiꝰ octo sunt remedia siue presidia in cautione damni infecti.s.cautionis inuentio:et hoc magistratui municipali competit: vt.s.eadem.l.prima si modo distat ab vrbe: vt.j.e.l.hac.e.l.§.si tam vicinam.Cautionis executio per compulsionem:⁊ hoc magis est imperij q̃ iurisditionis: vt.s.de iurisditione om.iudi.l.iubere cauere.⁊ magistratui municipali non competit: vt.s.§.proxi.versicu.an tamen.⁊.j.ad municip.l.ea que.In cautione diei adiectio:⁊ hoc ꝓm Py.non competit magistratui municipali: vt in princip.huius.l.⁊.l.pretor secundo responso Decreti primi missio in posses.⁊ hoc competit magistratui municipali vt h Executio decreti.⁊ hic nō: vt.s.§.proxi.versicu.an tamen.sed pretori sic: vt.j.ne vis fiat ei qui in posses.missus est.l.si q̃s missum.Contra non admittentem in factum actio.⁊ hoc citra dispensationem pretoris iure magistratus cōpetit:si modo quãtitas petita sit infra sue iurisditionis limitationem id est infra summam.ccc.aureoꝛuz.vt in auten.de defen.ciui.§.⁊ iudicare.Item secundum decretum vt possideat.¶ Item deiectio de possessione ⁊ hec non competũt magistratui municipali sed p̃tori competunt vt hic.⁊ sic ex dispensatione pretoris duo tantũ competunt magistratibus municipalibus.Jaco.⁊ de hoc vide.j.eadem.l.si finita.§.iul.in materia primi decreti.versi.item quero a quibus magistratibus.Alij quod quasi in idem recidit sic colligunt istam materiam.Interduz loquimur de iussu de cauendo ⁊ istud non competit iure magistratus immo est imperij: vt dicta.l.iubere cauere.s.de iurisdi.omnium iudi.sed in ista materia damni infecti competit ex speciali permissione pretoris mortui magistratibus municipalibus: vt.s.ea.l.j.ab vrbe distantibus vt ibi dixi.⁊.j.hac.e.l.§.si tam vicinum.Interdum loquimur de cognitione ⁊ pronunciatione de mittendo ex p̃io decreto ⁊ istud similiter non competit iure magistratus: vt dicta.l.iubere.committitur tamen et hoc magistratui municipali ex speciali permissiōe pretoris mortui in ista materia damni infecti vt hic.§.duas.Interdum loquimur de coactione precisa que fit vt aduersarius compellatur cauere:⁊ ista non competit etiã in ista materia magistratui municipali quia pretor sibi reseruauit: vt.s.§.proxi.ver.an tamen.Interdum loquimur de missione que fit re ipsa ex primo decreto qd̓ ꝯtingit qñ mitti iussum aduersarius non patitur venire in possessionez ⁊ petit mitti iussus quod re ipsa mittatur ⁊ aduersarius reijciatur:⁊ hoc similiter non est cōmissum magistratui municipali: vt hoc.§.v̓.item vt ex causa secundum secundam lecturam.Interdum loquimur de cognitione que fit super secũdo decreto ⁊ subsequēter de iussu possidēdo de iure dominij:⁊ hoc similiter nō competit magistratui municipali sed pretor sibi reseruauit.vt hoc §.versi.si forte.Interdum loquimur de compulsiōe que fit aduersus antiquum dñm iam secundo decreto interposito:⁊ hoc similiter non competit magistratui municipali:sed pretor sibi reseruauit: vt hoc.§.v̓.item vt ex causa secundum primam lecturam.Interdũ loquimur de expulsione q̃ fit aduersus illum q̃ iã est missus ex primo decreto per aduersariũ eadē postea oblata cautiōe: vt q̃ forte reipublice cã absens erat cũ facta fuit vt.j.e.l.si finita.§.itē videamꝰ.ar.s.q̃ satisda.cog.l.de die.§.iubetur.⁊ hãc similiter sibi reseruauit p̃tor: vt hoc.§.v̓.itē ⁊ ex cã ꝓm tertiã lecturã.Interdũ loq̃mur de cognitiōe actiōis in factum:⁊ tũc

etū: ⁊ tūc aut nō excedit.ccc.aureo.⁊ tunc cōpetit magistratib⁹
municipalib⁹ iure cōmuni ⁊ nō ex aliqua speciali permissione
ꝑtoris mortui: vt in auten.de defen.ciui.§.audiēt ⁊.§.⁊ iudica
re. Si vero excedat ipsam quātitatē.ccc.aureo.tūc nō cōpetit
magistratib⁹ municipalibus iure magistrat⁹ vt dictis.§. Pos
set tamen dici quod licet non competat ipsis magistratibus iu
re magistratus cōpetit tamen ex speciali permissione ꝑtoris in
ista materia damni infecti.qđ patet q2 iste.§.loquit̄ indistincte.
Interdū loquimur de ꝑfinitione diei in cautione dāni infecti: ⁊
hoc casu glo.variāt.hic enim glo.videtur sentire ꝙ hoc ꝑmit-
tatur magistratib⁹ municipalib⁹.⁊ ad hoc accedit prin.hui⁹.l.
in tex.⁊ glo.ibi posita.licet alij dicant qđ ibi cōmittitur magi-
stratui municipali sola loci inquisitio ⁊ referre debet pretori lo
ci q̄litatē ⁊ pretor diē in cautiōe prefiniet. Sed si teneas primā
qđ hoc cōpetat magistratui municipali.s.diei prefinito ꝯtra te
est.ĵ.e.l.ꝑtor.in prin.vbi đr qđ in ꝑfinitione diei cause cognitio
requirit̄ ergo nō competit iure magistratus q2 tunc posset de-
legari: vt.s̄.de offi.eius cui mādata est iurisdi.l.j.in princip.qđ
fieri nō pōt: vt.ĵ.de regu.iuris.l.oīa.quecūq3.vt.s̄.de offi.ꝓcō.
⁊ legati.l.nec q̄ꝙ.§.vbi decretū.nisi dicas qđ hoc cōpetit ma
gistratibus non iure magistrat⁹ sed ex speciali ꝑmissione preto
ris in ista causa damni infecti. Si v̄o teneas aliā opi.s.qđ diei
prefinitio in ista cautione non competat magistratib⁹ iure ma
gistratus.tunc respōdeas ad principiū istius.l.ij.rñ.quod ille
text.debet intelligi vt predixi.s.qđ sola loci inquisitio cōmittit̄
magistratib⁹ municipalibus ad hoc vt referant pretori loci q̄-
litatē qui in cautione diem prefiniat. ❡ In glo.quattuor dan
tur remedia.ibi in factum ad interesse.datur etiam aliud reme
diū q2 renouat̄ vel protelat̄ dies vt in prin.huius.l.⁊ de his re
mediis plurimis.s̄.dixi. In glo.s.mittere ex secundo decreto.
ibi captis pigno.vt patiatur venire re ipsa in posses.illū quem
iussit mitti magistrat⁹: q2 magistrat⁹ hoc facere nō pōt: vt.s̄.§.
proxi.dynus. Ibi de iudi.l.a iudice.sed ibi loquitur de delega-
tione que fit a iudice viuēte: hic de ea que fit a lege. Oldra.

1 ☞ Procurator an sit citandus anteꝙ fiat citatio ad domū.
2 Citandus ad domum si habeat plures domos in quib⁹ habi-
tat vbi sit citandus.
3 Extrahi de domo quis non debet.

Pretor ait. Ex isto.§.⁊ sequēti q incipit totiēs q.
licet allegetur pro.§.tamen magis ꝓ-
prie non est: multa vtilia colliguntur. Primo enim colligit̄ et
allegatur quotidie quod qs potest citari ad domū qñ absens
est ⁊ absens dicitur multis modis vt glo.dicit ⁊ plene dixi.C.de
accu.l.absentē. Est tñ ista citatio ad domū subsidiaria qñ citā
dus aliter inueniri nō potest i quo multū sepe errat̄ imo cōiter
q2 citat̄ qs ad domū dato qđ nō sit absens ⁊ possit ō facili repi
ri ꝙ nō credo valere per hūc.§.⁊.s̄.de lib.agno.l.j.vbi de hoc di
xi.⁊.ĵ.qđ vi aut clā.l.aut q aliter.§.si forte.⁊ ita tenet hic Dy.⁊
Alber.cremo. Et de ista citatione ad domū no.extra de dolo ⁊
contu.c.causam q̄.⁊.c.pe.⁊ plenissime p Inno.extra de eo q mit
titur in posses.cā rei seruāde.c.si aduersarius.⁊ plene p Jo.an.
in q̄dam questione p eū disputata que incip.iudex recipit te-
stes.⁊ in nouella de reg.iur.c.presumit̄ ignorātia.li.vj.⁊ dixi.s̄.
de in ius vocā.l.satisq3.qđ videas de quo etiā bene notaui.C.
de here.insti.l.j.ver.sed nūquid ex citatione.⁊.ĵ.de annali exce-
1 ptio.l.vt ꝑfectius. ❡ Uidi dubitari vtrū ꝓcur.sit citādus an-
teꝙ fiat citatio ad domū: ⁊ videtur qđ sic per dictu3.§.si forte.
in.l.aut qui aliter.ĵ.qđ vi aut clā.vbi ex ordine textus apparet
citationē ꝓcu.precedere citationē ad domū.⁊ idē vr̄ sentire gl.
d.c.causam q̄.de dolo ⁊ contu.⁊ spe.de cita.circa mediū. Con-
trariū innuit.§.iste qui citationē ꝓcura.postponit.⁊.s̄.de excu.
tu.l.scire.§.oportet vbi de citatiōe ꝓcura.nil dicit.⁊ ita de fa-
cto obtinui l3 multi oppositū teneāt p dictum.§.si forte.sed cer
te ex ordine dicti.§.non solū esset ꝓcur.citādus añ citationem
ad domū s3 etiā amici vt ibidē.ex more tñ iudicioru3 vt dixi ser
uatur qđ citatio ad domū fit etiā aliis non citatis. Et dato qđ
presens sit citādus qđ forte de stricto iure nō valeret vno casu
ꝭm Cy.videtur speciale qđ non sufficiat citatio ad domū: im-
mo opus sit qđ citatio ꝑueniat in notitiam citati al's nō valeat
quod agit̄.s.qñ testes senes vel valitudinarii vel absfuturi reci
piendi sunt ad eternā rei memoriā: vt in auten.de testi.§.vlt.q̄
est posita.C.de testi.super.l.si qñ.⁊ incip.si qs ab aliquo.vbi de
hoc dixi.Dy.tñ hic distinguit q2 aut testes tales recipiuntur
ante litem conte.⁊ vera sit opinio predicta. Aut post litem con
te.⁊ tunc sufficiat citatio ad domum si citandus non reperiat̄
cum ⁊ al's regulariter valeat talis citatio: vt.C.quomodo ⁊ qñ
iudex.l.ab eo de iudi.properandum.§.sin autem absfuerit.⁊.ĵ.
quando appel.sit.l.prima in fi. Et ratio differentie est secundū
eum: quia si absentat se post lit.contest.presumitur dolus ante
lit.conte.no.vt in auten.de exhi.reis.§.si vero.etiam quidā iu-
rent.de hoc vide plene in dicta questiōe.d.Jo.an.⁊ dixi.d.l.vt
perfectius.⁊ tetigi.s̄.ti.proxi.l.de pupillo.§.si quis forte. Est ēt
valde bene notandū qđ hic habetur in ver.quod si nec habita
tionem habeat.videlicet quod si aliquis sit vagabundus ⁊ nō
habeat certam habitationē quod sufficit citatio facta predio.⁊
de istis vagabundis ⁊ eorum citatione vide qđ dixi de iurisdi.
om.iudi.l.iuris ordinem.⁊ vbi de cri.agi opor.l.ij.⁊ auten.qua ī
prouincia.et credo etia3 sufficere quod citetur vbi habitare cō
sueuit.ad hoc extra de cle.non resi.c.tue.⁊.c.ex parte.⁊ de foro
competen.c.ex parte.⁊ dicto.c.si aduersarius.de hoc per In-
nocen. Et ad hoc bene facit quod dicitur quod canonici citan
di sunt personaliter pro electione fienda si scitur vbi sint.si ne
scitur citari debent in loco quo morari consueuerunt: vt colli-
gitur ex dictis.c.⁊ ita etiam tenet Specu.de elect.§.j. ❡ Quid
2 si citandus † ad domum habeat plures domos quas inhabi
tat dic quod citandus est in ea in qua plurimum habitat.arg.
s̄.de lega.iij.l.legatis.Gui.de su3. Item extra suam prouinciā
non est quis citandus: vt no.in glo.extra de dolo et contu.cu3
olim.§.fi.que incipit.at citationes. De hoc tamen an quis pos-
sit citari extra iurisditionem citantis: dixi.C.de episcopis ⁊ cle.
l.cum clericis.⁊.l.omnes quivbiq3.§.in hac. ❡ Est etiam notā
dum de extremo modo citandi proponendo libellu3 ad domū
de quo habetur dicta.l.vt perfectius. ❡ Item collige ex v̄.ce-
terum.ar.quod si non sit persona cui possit fieri solutio qđ non
incidat quis in penam quod facit pro emphiteota ⁊ aliis q in-
cidunt in penam nisi soluatur.de quo dixi.C.de iure emphi.l.ij.
ver.nunc transeo.et ad hoc bene facit in contrarium.ĵ.de ver.
obliga.l.ad diem. ❡ Ultimo colligit Jaco.de are.ex ver.s3 do
mum.bonum ar.quod si statuto caueatur quod magis punia-
tur faciens insultum ad domum ꝙ alibi: et fiat insultus ad do
mum scholaris quā conduxit quod sit locus pene statuti q̄ pu
nitur insultans ad domū. Et pro hoc bene.ĵ.de iniur.l.lex cor.
§.domum.s̄.de his qui deie.vel effu.l.j.§.habitare.⁊ insti.ō pu
bli.iudi.§.item lex.Jaco. Alij dicunt consideranda verba sta-
tuti vtrum dicant ad domum simpliciter: an vero ad domum
suam: vt primo casu vera sint que dicta sunt. Secundo casu lo
cum habeant solum in domo propria: vt.s̄.de relig.l.secūda.§.
ij. Contra quod est de leg.iij.l.suos secūdo rñso.C.de fur.l.apđ
antiquos.de quo vide qđ dicam.ĵ.de acqui.re.do.l.rem in bo-
3 nis. ❡ No.etiam quod de domo quis † extrahi non d3: vt hic
⁊ in concor.hic in glo.allegatis.quod verū est in causis ciuilib⁹
in criminalibus secus: vt no.d.l.nemo de domo.ĵ.de reg.iur.h
in glo.allegata.Dy.

In eum. Negligētia magistrat⁹ postulati ⁊ suu3 offi
ciū non exercentis ad verum interesse per
act.in factum cohercetur.h.d. In glo.s.vere regulariter tenet̄
inꝙtum bono iudici equum videtur.ĵ.de var.cog.l.si iudex.s3
hoc speciale propter magnum periculum imminens. Jaco.in
in glo.respectu agentis.ibi.§.si plures.⁊ plene.s̄.ne qs eu3 qui
in ius voca.vi exi.l.si per alium.§.fi.

Hoc autem iudicium. Non imputat̄
iudici si suum
officiū non exerceat nisi fuerit requisitus.h.d.arg.huius.§.di-
cunt doctores victū victori ita demū cōdēnari in expēsis si vi-
ctor petat ⁊ nisi petat iudex cōdēnare non possit.Dy.tamen te
net contrariū.s.qđ possit.non tamē sibi imputet̄ si nō postulā-
te victore non cōdēnauit.⁊ qđ possit cōdēnare facit quia ea q̄
post lit.cōte.contingunt valde spectāt ad officiū iudicantis vt
s̄.de edi.edicto.l.ediles.§.item sciendū.non tñ negat quin con-
dēnare debeat qñ petitur.sed si non petatur potest si vult.si nō
vult non compellitur nec sibi imputatur. Et de ista cōdēnatio
ne fienda de victo victori in expeñ.no.C.de iudi.properandu3.
§.siue autem alterutra.⁊ ibi satis dixi ⁊ in glo.de lega.secundo
qui solidum.§.etiam.⁊ in auten.de iudi.§.oportet.Dy.de do-
lo ⁊ contuma.c.finem litibus.in glo.sic.s̄.de magistratibus ī fi.
sed ibi tenebatur ex facto suo ⁊ ad diem certam in stipulatione
expressam.Dy.vel dic ꝭm Jaco.de are.quod ibi ē dies expres
sa ⁊ pena ⁊ sic dies postulat seu interpellat pro homine.hic au
tem est conditio tacita si postulatum fuerit.et ideo hic actio nō
competit anteꝙ postulatum sit.Jaco.⁊ hoc satis concor.cum
Dy.so.Dy.

Si tam vicinum. Proximitate iudicis
maioris eneruat̄ iurisdi
tio minoris.h.d. Ibi municipium in quo erat edificium ruino-
sum.Dy.immo dic tam vicinum vt facile possit adiri.secus si
cum difficultate.ar.s̄.de iudi.l.fi. Quando autem possit facile

adire vel non: cõsiderãdũ est inspecta cõditione psonarũ.s.si sit senex vel iuuenis.ar.s̃.si qs caut.l.ij. Uel dic hoc cõmitti arbitrio iudicantis.ar.s̃.de iure delib.l.j.in fi. ¶ Itẽ no.ex hac littera qḋ minor iudex amittit iurisditionẽ ꝓpter presentiã maioris seu cessat eo pñte.ar.j.de re iudi.l.cõtra pupillũ.§.is qui. Jac.de are. Cõtrariũ tenet Old.s.qḋ nõ amittant iurisditionẽ vñ tẽpus nõ amittit iurisditionem per supueniẽtiã maioris.in auten.de defen.ciui.§.nulla.z.C.de pala.sacrarũ largitionum l.nihil omnino.li.xij. Ol.z de hoc plene nota.C.de dona.l.i hac.

Hec actio. Uide Cy.s̃.de iurisdi.om.iudi.l.j.q.pe. In glo.vt.j.e.si quis.i fi.s̃z hic deliquit omittẽdo: ibi cõmittẽdo qḋ maius est: z ideo hic tenetur heres ibi nõ: vt z i simili.s̃.de magi.conue.l.nõ similiter.z.l.qḋ ad heredes.z ad ſtl.l.ij. Preterea hec actio nõ succedit in locũ cautionis nõ prestite seu in locũ actiõis descẽdẽtis ex cautione q̃ iterponi debebat que daretur in heredẽ: ergo z ista vt sapiat eius naturã.ar.eius qḋ no.j.e.l.si quis missum.§.actione. Dy. Alij dicunt hoc speciale quia iudex nõ parẽdo legi magis deliquit arg.C.de procur.z conducto.l.j.li.xij.

Pretoris officium. Effect⁹ officij pretoris secũdũ decretũ interponẽtis est qḋ iussus vel possidere possit vel lõgo tpe pscribere.h.d. Gl.intelligit qḋ si sũ missus in posses.ex secũdo decreto qꝛ mihi nõ cauebat pretoris est officiũ: vt si ille cõtra quẽ missio facta est nõ erat dominus qḋ pscribã. Sed Jac.de are.hic dicit qḋ ſm dñm suum iste intellectus nõ bene applaudit littere qꝛ text⁹ dicit missus ĩ posses.qḋ intelligẽdũ est ex primo decreto licet glo.intelligat ex secũdo.qꝛ missus in posses.dꝛ qꝛ ex primo decreto possidet: possidere iussus qui ex secundo.ar.j.e.l.pretor.§.eum z de acquir. posses.l.si quis ante. Unde dic qḋ fui missus in posses.ex primo decreto qꝛ nõ cauebat̃ mihi de dãno infecto.certe si perseueretur per longũ tẽpus nõ caueri iubebit pretor me possidere ex secundo decreto z ita effici dñm si ille erat dñs: z ideo expone eã.s.rem in q̃ facta est missio possit capere in suũ dominium ꝑ missionẽ factã ex scḋo decreto.z hñ dixi ꝑ longũ tẽpus.nã non statim post primum decretum debet festinare iudex ad secũdũ sed demũ post aliqḋ interuallũ: vt.j.e.l.si finita.§.non statim.z vt plenius liqueat ista materia distigue. Cũ petitur ab aliquo caueri ḋ dãno infecto: aut ille a quo petit̃ cautio erat dñs: aut nõ. Si nõ dñs. Aut simpliciter possidet z nullũ h̃z ius ĩ re z si h̃z ius in re.aut põt ad aliũ trãsferri ius illud: aut nõ. Prĩo casu quando erat dominus missus ex secundo decreto statim efficitur dominus. Secundo casu quando non erat dominus sed simpliciter possidebat: missio ex secũdo ḋcreto parat misso causam prescribendi: vt in princi.huius.l.secũdũ intellectũ gl.quẽ nõ approbo.z.j.e.l.si finita.§.in f. Nec refert vtrum missus sciuerit vel ignorauerit dñm illũ cõtra quẽ facta est missio: vt.s̃.ḋ noua.z.l.generaliter. Et qꝛ iuste possidet q ꝑtore autore possidet: vt.j.de acqui.pos.l.iuste.z.s̃.de relig.l.at si quis.§.primo. Si aũt habeat ius in re ille a quo cautio petebatur si possibile est ad aliũ transferri transferetur ad missum ex secundo decreto cui non cauebatur: vt.j.e.l.si finita.§.si de vectigalibus. Si autem h̃z tale ius quod non potest ad alium transferri: tũc eo non cauente si mittatur ex secũdo decreto is cui non cauet̃ denegatur illius iuris persecutio ei contra quẽ missio facta ẽ quo ad eũ qui missus est: vt.j.e.l.hoc amplius.§.fi.z.l.se.z.l.si finita §.si qua iura.s̃.de noua.l.si nouale. Jac.de are. ¶ Itẽ not.hic quod missio ex secundo decreto inducit titulum.nam cum hic dicatur missum prescribere seu vsucapere: ergo h̃z titulũ q in prescriptione exigitur.x.vel.xx.anno.vt.C.de pscrip.lon.tem.l. diutina. ¶ Itẽ talis missio bonã fidẽ inducit.ar.dictarũ.ll.iuste.j.de acq.pos.z de relig.at si quis.§.j.q similiter bona fides in prescriptione exigit̃: vt.C.de vsuca.transfor.l.vnica. Dy. Et expone ꝑtoris officiũ.i.effectus edicti pretoris mittentis ex secundo decreto. Dy. Jac.intelligit de primo vt predixi. In glo. ex secũdo decreto.immo missio non fit ex secundo decreto cum sit facta ex primo sed iubetur possidere: vt.s̃.e.l.pretor.§.in eũ z.j.e.si finita.§.si quis autem. Dic ergo vt missus ex primo decreto possit vsucapere interposito secundo.z per hoc etiam reproba glo.que est in dicta.l.si finita.§.si plures. Dy.in gl.si nõ erat dominus.ibi.l.is.z.l.si finita.§.si de vectigalib⁹.sed expone vt ibi dicetur. Jaco.de ra.

Si plures. Pena vnius non cauentis alium non cauentem non afficit missio in posses. missos equaliter respicit hoc dicit. ¶ Si plures ibi vnius domus.que ruinam timet. Dy.in glo.hoc ex decreto.ibi iniquum vt nota.in.l.si finita.§.cum autem plures.z dic vt ibi dixi. Dy. Ibi stipulatio.§.fi.iste.ll.que sequuntur faciunt pro prima opinione quod equaliter fiat missio. Dy.z.Old.sed repugnat dicto precedenti. Sed dic ꝙ in.l.in his.§.si vero.vtrũqꝫ debitum non erat efficax. Uel ibi inter easdem personas: hic inter diuersas. Ad.l.iurisiu.§.fi.dic qḋ speciale est in iure patronatus qḋ non sequitur naturam aliarum rerum hereditariarum: vt.s̃. ad tre.l.perinde. In ea.glo.in fi.z hec vera intantum agit̃ actione in factum inquãtum ageretur ex cautione dãni infecti: vt.j. e.l.pretor.§.in eu.z.sed ex cautione ageretur pro rata damni vt j.e.l.ꝑ rata dãni.§.quotiens.ĥ.z.l.si finita.§.penulti.z.j.§.proxi.ergo z actione in factum. Dy.agitur pro rata dãni tm̃.

Et si dominus. Cautio dãni infecti cõmittit̃ ad interesse cuiuscunqꝫ.

Euenit.[a] Casus ediũ viciosarum post negligentiam cautionem non petentis dominum non grauat nisi eatenus vt rudera pro derelicto habeat.hoc dicit. ¶ Euenit in glo.ꝑ negligẽtiã in fi.quod dic vt plene no.e.l.§.preterea. Jac.de ra.

Pretor ait. Ibi necne.i.vtrum suo nomine vel alieno caueat: qꝛ etiam non dominus cauẽs suo proprio nomine non dat fideiusso.vt.j.e.l.qui bona §.primo. Dy. Et per hunc ver.si controuersia.z.j.e.l.qui vias.§.j.colligit Galeot⁹ in margarita de pcu.ver.sed quando obijcitur quod quando obijcit̃ procuratori quod eius mãdatũ est reuocatũ quod admittitur ad agendum satisdando sub hac exceptione si mandatum appareat reuocatũ: vt eo casu teneant̃ fideiussores z non aliter. Quod intellige quando dubitatur de reuocatione.si. eñ de reuocatione certum esset non admitteretur satisdando: vt.C.de procur.l.j.cum ibi no. Ray. De hoc in specu.de procu.§.j.ver. item quod mandatum fuit. Ray. Colligit etiam Ja.de are.qḋ si aliquis dicatur vulnerasse aliquem mortifere: z de hoc sit dubium: quod admittatur defensor sub hac exceptio.vt si moriatur non valeat processus: al's sic. ¶ Item dicit quod si dubitatur de mandato procuratoris quod possit satisdare sub hac except.quod fideiussores non teneantur si de mandato probatur Contrarium tenet Pet.quia stipulatio est pretoria cui nõ potest addi vel minui: vt.j.de preto.stipu.l.j.z de hoc dixi.C.de ꝓcur.l.j.z.ff.de ꝓcur.l.si procurator. Jaco. Ualet etiam si fit contentio in creditore z commune alicuius ville quod commune dicat se non teneri recipere sequestrum de bonis debiti ad instantiam creditoris pro eo quod terre in quibus sunt bona nõ sunt in eius territorio qḋ teneant̃ sub exceptione recipere.z pro hoc j.e.l.si proprietarius.§.fi. Facit etiã ad id qḋ cõtinue occurrit.ĩ iudicio ꝓducunt̃ testes: obijcit̃ eos nõ admittendos qꝛ sunt infames vel inimici vel excõicati vel ex similib⁹ excep.petit producẽs eos admitti sub ꝓtestatiõe si excep.sint vere qḋ non valeãt dicẽdũ est eos admittẽdos ꝑ iura predicta.j.e.l.inter quos paries.§.alieno.z ꝑ hoc.C.de testi.autẽ.si vero dicat̃.vbi de h̃ plene dixi. Ibi glo.cũ alieno.ibi speciale hic.z hec vera z approbatur.j.e.l.qui bona.§.alieno.al's si alieno. Dy. In ea.glo.ibi hoc corrigitur.tu dic qḋ nõ corrigit̃ sed supplet̃: qꝛ scḋm iura vetera iurabat sol⁹ ꝓcur.sed per iura noua iurat etiã domin⁹ nec per hoc excludit̃ quin ꝓcu.iuret: z sic vterqꝫ iurat ꝓcu.vt hic: z dñs vt in cõtrario. Jac.de are.z de hoc in cõtrario dixi.z iurabit ꝓcur.in animã dñi: vt no.in vsibus feu.de pace iur.firman. in glo.z per Jac.de bel.z vide qḋ dixi.C.de iur.calũ.autẽ.principales in ea.glo.in fi.dic qḋ nõ ob.qꝛ ibi non compellitur iurare si non vult.ita nec hic compellitur iurare si non vult: sed si non iurat sibi non cauetur. Jac.de ra. In glo.hoc expeditur in fi.dic quod possunt saltẽ ex delegatione pretoris viuentis. Jaco.de ra.in glo.vt si dominus in fi.sed quid si vult incontinenti probare se esse dominum: dic quod auditur si mora non est periculum allatura: vt.s̃.vt in pos.lega.l.si is a quo.z de ferijs l.prima. Oldra.

De eo opere. Ibi eum cuius iusta causa videbitur esse.hec littera non est in quibusdam libris. Ibi z possidere iubebo.q.d.non solum mittam in pos.ex primo decreto: sed etiã iubebo possidere ex secundo si non caueatur. Ja. In glo.et sic hic specificatur.ibi permittente factum est.sed tunc non debet caueri: vt.j.e.l.si finita.§.si publicus. Dy.dic ergo quod non agebatur ad hoc vt destrui deberet. Jac.de ra.

In eum. Ibi iurisditio fuit.vt remoti ab vrbe: vt.s̃. e.l.iiij.§.si tam vicinum. Ja.de ar. Ibi cautum fuisset.ergo datur ad idem quod daretur cautio: z sic debet sapere eius naturã.dy. In glo.vt.j.e.si finita ibi si autem ex primo.immo ex secundo. Old.

Hoc edicto. Ibi nihil hoc edicto cauetur.vt emẽdetur vel de eius emenda promittat̃

Hoc edicto

a ¶ Euenit vi... de materia... hui⁹.l. decla... ratã ꝑ Bar. in.l. sequenti.§.fi.j.co.

cū licitū sit ꝑ noxa relinquere ⁊ hoc subijcit cū enim ⁊c. Oldr. Ibi ea dedamꝰ.subaudi non aūt vt dāna ab his illata sarcire cōpellamur.multomagis ea que aīa carēt nō debēt nos onerare ad emēdationē dānorū ab eis illatorū nec etiā vt q̄si pro noxa dedere cōpellamur cū in illis.s.animatis ad noxā teneamur qꝛ extat apud nos hic aūt nō.⁊ hoc sequitur ꝑsertim ⁊c.⁊ ſm Dy.hec littera est in ar.pro domino cuius noīe soluta ē collecta que excedit estimationē domus que dirimēda erat vt si velit eā pro derelicto hr̄e liberet.ad idē.j.de aqua plu.arcen.l.is cū quo in fi.de vsuf.l.cū vsufructuarius si scōm ven.l.⁊ si forte.§.etiā.de edili.edicto.l.qđ si nolit in princip.⁊ ar.ſ.de neg.gest.l.sed an vltro.in princip.Sol.per.l.ſ.de vsur.l.⁊ in contraria.

¶ Sed nūquid emphiteota potest renunciando turrem liberare se a prestatione ficti videtur qđ sic qꝛ idē video in seruo qđ si cōmisit delictū liberat dñs eū dādo pro noxa vt hic cū cōcor. ⁊ in domo q̄ dedit dānū si dñs vult habere pro derelicto qđ potest vt hic.⁊ videt casus in fructuario.ſ.de vsuf.d.l.cū fructuarius.⁊.l.si absentem.⁊ pro hoc.j.ne quid in loco pub.l.ij.§.si ex fundo.In contrarium videt qđ est ꝑsonaliter obligatꝰ vñ non pōt penitere:vt.C.de ac.⁊ ob.l.sicut.vbi de hoc diri.⁊ de ꝯtrahen.emp.l.non idcirco.Solue ꝙ non possit per.l.C.de fundis patrimo.l.quicūq̄.j.li.xj.⁊.ſ.de ꝯtrahen.emp.l.si.§.fi.Sui.de suz.Per predicta etiā videtur solui posse questio quā format Dy.de leg.ij.l.imperatores.in princip.⁊.j.de aqua plu.arcen.l.is cū quo diri.vtrū vasallus renūciādo feudo liberetur a seruitio de quo vide in vsibus feu.de vasallo q cōtra ꝯstitu.lotharij.c.j.in fi.⁊ pleniꝰ in ti.de capitañ.q curtē vēdidit.c.vlti.⁊ dic vt ibi.Ray.⁊ p Jac.de bel.in suo opere plene.⁊ de vtraq̄ questione diri.C.de iure emphi.l.ij.ver.item q̄ro nunquid vasallꝰ vel emphiteota rē dimittendo.Et vt plenius liqueat materia huiꝰ.§.⁊ duarū legū sequētiū ⁊ aliarū pluriū distingue pleniꝰ ꝙ glo.q̄ aliqd tāgit ſ3 minꝰ plene.Cū q̄rit de dato añ stipu.de dāno infecto interpositā.Aut dānū illud cōtingit ꝑpter ediū ruinam.Aut propter vim fluminis.Aut propter diluuionem seu discursionem.Primo casu qñ propter ediū ruinam considera:quia aut dānum contingit anteq̄ petitum esset a iudice cautionē interponi.Aut postq̄ petitū fuit a iudice añ stipu.cā de dāno infecto interpositā.Siquidē cōtingit anteq̄ a iudice petitū foret caueri.i.anteq̄ a iudice iretur tunc subdistingue.Quia aut ille dānū passus in cuius edes rudera ceciderūt fuit negligēs in petēdo cautionē de dāno infecto.Aut fuit impeditus iusta de causa:aut non fuit negligens: nec fuit impeditus.Primo casu qñ fuit negligēs aut dñs edium ruinosarum vult oīa rudera ꝑ derelicto habere ⁊ in nihilum vltra tenetur.Aut vult rudera tollere ⁊ tenet oīa tollere tam vtilia ꝙ inutilia alr̄s nō audit.⁊ ita loquit.l.ſ.e.l.euenit.⁊.§.iste.Secundo casu quando iusta causa fuit impeditus subuenitur dānū passo: vt si dominus viciosarum edium vult rudera tollere:compellatur oīa tollere ⁊ dānū preteritū emēdare ⁊ cauere pro dāno futuro si timeat iferri ꝑpter ruderū ablationē:vt.j.e.l.hoc amplius.j.rñ.aut ꝑ derelicto hr̄e nō solū rudera: vt in supradicto primo casu:ſ3 etiā totas edes.Tertio casu qñ nec fuit negligēs nec impeditus adhibēda est distinctio.Quia aut dñs viciosarum ediū vult rudera tollere:aut non si tollere vult tenet oīa vtilia ⁊ inutilia tollere ⁊ cauere de dāno ꝑterito ⁊ futuro:quia hoc fit ad sui postula.si nō vult tollere ⁊ agā ꝯtra eū ex interdicto de ruderibꝰ tollēdis:tūc tenet vel oīa tollere vel edes totas pro derelicto habere:nō aūt tenet cauere de dāno ꝑterito nec de futuro:qꝛ hoc fit ad postulationē dānā passi.⁊ ita intelligit iste.§.ver.ꝙ si dominus.Dictū aūt Gaij qđ est in.l.qđ si forte corrigit per vlpi.in.l.hoc amplius.j.respon.⁊ hoc modo dictuz erat in.l.pretor.§.fi.qđ quando domus vicini mei ruit in domū meā ante stipu.damni infecti interpositaz:possum agere de ruderibus tollēdis:vel vt oīa tollat vel edes pro derelicto habeat In.l.qđ si forte.dicit Gaius hoc qđ dictū est in.l.pretor.§.fin. verum est si ille in cuius edes ceciderūt rudera non fuit negligens:sed fuit impeditus.postea dicit Ulp.in.l.hoc ampliꝰ.primo respōso.male dixisti gaie qꝛ determinasti.l.pretor.§.fi.q̄ dicebat dñm domꝰ ruinose teneri vel vt omnia rudera tollat vel edes pro derelicto habeat quando fuit impeditus.⁊ ideo non postulauit sibi caueri.quia hoc non est verū quia si fuisset impeditus teneretur cauere de damno preterito nec liberaretur rudera tollēdo.Collige ergo breuiter intellectū huius.§.quia aut fuit negligens:⁊ tunc ad nihilum tenetur nisi vt si rudera tollere velit:omnia tollere compellatur.vt hoc.§.ver.vnde q̄ritur.Si autem nec fuit negligens:nec impeditus tenetur vt rudera tollat vel totas edes pro derelicto habeat ⁊ caueat de dāno preterito et futuro ⁊ si ad sui postulationem velit rudera tollere.si autem ad postulationem damnum passi habet locuz.v. quod si dominus.positus in isto.§.Si autē fuit impeditus debet sibi omne damnum emendari.Uel potes continuare.l.amplius.cum.l.pretor.§.vlti.hoc modo dictum est quod si dominus viciosarum edium nolit rudera tollere tenetur interdicto de ruderibus tollendis:vt vel omnia tollat vel edes pro derelicto habeat.modo in.l.hoc amplius dicit hic plus quia etiaz de damno preterito cauere debet.⁊ postea sequitur in.l.qđ si forte vt dicat quod hoc quod dictum est modo proxime verum est si fuit impeditus ⁊ iste est satis planus intellectus licet nō videatur fuisse mens legislatoris qđ hec.l.si forte.Primo casu determinet legē sequentem.hoc amplius.et ideo tene primum intellectum.Si autem postq̄ petitū est caueri damnum contingat: tunc considera:quia aut contingit cum pretor deliberat de stipu.interponenda vel non interponenda et tunc serua quod dicitur.j.ea.l.si finita.§.eleganter.Aut postq̄ iam pretor decreuerat caueri debere quo casu subdistingue.Quia aut fuit dānum datuz anteq̄ iuberet in posses.mitti quia non fuerat cautum scōm quod decreuerat ipse pretor:⁊ tunc serua quod dicitur.j.e.l.si finita.§.eleganter.Aut postq̄ iam pretor decreuerat caueri debere:quo casu subdistingue.Quia aut fuit damnum datum anteq̄ iuberet in posses.mitti quia non fuerat cautum ſm qđ decreuerat ipse pretor:⁊ tunc serua quod dicitur.j.e.l.si finita.§.si iam ruerint.Aut postq̄ decreuerat ⁊ iusserat in posses.mitti ⁊ tunc aut fuit negligens ad eundum in posses. et tunc beneficium pretoris amisisse videtur.Aut non fuit negligens:vtputa cum iret ad intrandum posses.statim post iussum iudicis edes ruerunt:quo casu ei subuenitur nec videtur pretoris beneficium amisisse vt.d.l.si finita.§.eum tamen.Si autem contigerit propter vim fluminis ⁊ sunt alie res ꝙ ratis siue nauis:tunc obtinet qđ dicitur in.l.hoc amplius.§.de his autem.Si vero propter decursionem fluminis tunc obtinet.§.alphenus.d.l.hoc amplius.Si vero contigerit propter vim fluminis ⁊ sit ratis siue nauis obtinet quod dicitur.d.l.ampliꝰ.§.neratius.Et facit pro primo membro distinctionis.j.e.l.cuz postulassem.Jaco.de are.In glo.vt amodo caueatur.ibi ⁊ hic ꝓbat ⁊c.sed ⁊ dāno nondū facto licet habere pro derelicto:vt.ſ.de nego.gest.l.sed an vltro.⁊.j.e.l.hoc amplius.et sic ante cautionem habendo pro derelicto:licet nondum ruerint non cogitur cauere.et sic ratio huius glo.non liceat habere ⁊c.non est bona ad id quod premittit.expone ergo caueatur vt damnum sarciatur vel de sarciendo caueatur.Jaco.de are.⁊ tunc est bona ratio que redditur in tex.¶ In glo.non per edictum in fi.⁊ est differentia in hoc quia ibi cautione non prestita proceditur ad primum et secundum decretum:hic nō.Jaco.de ra.¶ In glo.j.edium rudera in fi.hec vera.arg.j.e.l.hoc amplius.secunda respon.ibi integra autē cum se.rñ.Dy.tenetur ergo dimittere edes destructas etiā cum solo seu area.Jaco.de ra.

Quod forte. Tunc.s.qđ iure actionis cōpellatur ante rudera tollere ⁊c.Oldr.Ibi caueat.⁊ sic consulitur ei ope exceptionis tm̄.Dy.

Hoc amplius. Ibi cauere que cautio totum damnum includit Oldra.¶ Ibi non defendit sc3 cauendo de dāno infecto.⁊ sic argue.sicut re integra in totum compellitur:aut edibus carere:aut cautionem interponere que totum damnū includit:sic etiā post ruinā compellitur aut edibꝰ carere:aut cautionē interponere que totum damnuz includat sed hoc esse non potest nisi ⁊ preteritum damnum includatur: ergo ⁊ de preterito cauet.Old.¶ In glo.eo quod dictum ibi vel corrigit determinationē factā in.l.proxima ad id quod dictum fuerat in.l.pretor.in fi.dicendo in casu impedimenti.hoc amplius est quod compellitur de preterito damno cauere.Jaco.Huic glo.in princi.coniungas glo.que incipit.non soluz in princip.⁊ in fi.⁊ in ver.patet.⁊ ad fi.coniungas ver.pōt tñ.In glo.qꝛ adhuc restat ibi glo.R.fortassis ⁊c.huic iūge illam glo. que incipit.fortassis.in ver.vel non spectat.¶ In glo.non solum.ibi ad differentiam futuri duz dicit etiā de preterito.Ol. Ibi factum est iam.iam enim edes ruerant ⁊ damnum dederant.Old.⁊ secundum hoc corrigit quod dixerat in fi.l.ꝑtor.nā dixerat ꝙ conuentus interdicto de ruderibus tollendis liberatur habendo edes pro derelicto vel tollendo rudera hoc vltimum corrigit dicendo quod non liberatur tollendo rudera nisi caueat de dāno preterito.Dy.¶ In ea.glo.ibi ad differētiaz futuri loquatur.⁊ ſm hanc expositionem addit ei quod dixit i fi.l.dixit enim ibi quod cogitur rudera tollere:vel edes pro derelicto habere.hic addit qđ de preterito dāno cauere cogit qñ vult tollere etiā conuentus illo interdicto.Dy.ſm Ja.de are. veritas est quod solum supplet.l.pretor.in fi.non autem corri

gi sed solum suppleri qd in.l.proxi.dicit.nec enim est verisimile qd vlp.cotra se dixerit & seipsum correxerit.corrigit ergo soluz determinatio facta.s.l.proxi.qd forte Jac.de are. Ad contrariu signatu in glo.& no solutu de.l.sicut.C.de act.& obliga.dic qd illud volutariu contractus ex postfacto necessitate imponit. vt hic ab initio fuit impedit9 ita qd petere sibi cauere non potuit. Jac.de ra. Vel sm Jac.de bel.dic qd hic est eade ca & ratio ex postfacto q in initio:ibi aute dispar est ratio. Vel dic qd no est cotra.quia & ibi sicut re integra consensus duoru custodit: sic & ex postfacto: vt.s.de pac.l.ab emptione.cu simi.quelibet solu.bona est. Vel dic q l.contraria loquitur in eo qui spote se personaliter obligauit: hic in eo q noxaliter. ¶ In gl.fortassis.ibi de preterito dano.vt qr est pedane9:qui licet possit se intromittere de dano futuro: vt.s.e.l.j.non tamen de preterito excedente summa.ccc.aureo.sm R.& hoc voluit dicere Rog.per hec.verba.Ja.de ra. In glo.q debet forte.ibi.s.e.euenit.& l.pretor §.hoc edictu vsq ad.§.qd si dna.Old. Ibi.l.sequeti & hic. Ut distinguas. Aut fuit impedit9:& tuc cauebit vel edib9 carebit vt hic. Aut no fuit impedit9 nec negliges:& tuc aut dns vitiosaru ediu vult tollere rudera & obtinet.§.siue.v.& iul.consult9.in.l.pretor.§.fi. Aut no & obtinet.§.seu.v.q si dns.e.§. Ja. In ea.glo.ibi.l.si finita.§.eleganter.& dic vt ibi p Dyn. Ut distinguas. Aut stetit p iudice:& tunc ipse iudex tenet in factu actione: vt.s.e.l.dies.§.in eum. Aut non sed du deliberaret corruit & tuc de omni dano cauere iubebit: vt in.§.elegater.Jac.d are.

De his autem.

In glo.de infecto ideo dicit in fi.ibi.§.nerati9.hec vera & sic cessat contraria. Ray. In gl.fi.imo dicas qd loquat nerati9 & bene etiam eo casu quo dns no potuit puidere & corrigit trebatium alphenu & labeone.na cu actori & reo possit culpa imputari sequitur q sint in pari causa:ergo melior est conditio conuenti: vt.j.de vbo.obli.l.si seruu.§.sequit. Dy. In glo.sm Alphenu ibi.§.proxi.in glo.q incipit de infecto. ¶ Ibi de eo caueri.hec est vera & postea estimabitur & cauebitur vigore cautionis interposite. ¶ Ibi neratius.qui corrigit trebatium alphenum & labeonem.

Neratius scribit.

Corrigedo trebatium alphenum & labeone. Dy. Querit hic Jaco.de are.si inueni boue Titij dantem mihi dann:nunquid ipsum potero retinere donec mihi satisfaciat vel caueatur de dano dato. Ar.est isti9.§.qd sic:videtur expressuz s.ad.l.aquil.l.quintus. In contrariu est qr cosultu est mihi actione in factu de pastu pecoris: vt.s.de pre.ver.l.qui seruandaru in fi.& qr idcirco iudiciorum vigor &c. vt.C.de iudeis.l.nullus.& ad.l.quintus.potest responderi quia non includit vt sit suum sed donec sibi satisfiat. Tutius tamen est vt no detineat. Jac. de are.de hoc vide q notaui.C.ad.l.aquil.l.de pecoribus. Et pro declaratione hui9.§.distingue sm ipsum Jac. Aut tua deferuntur in meum per ruinam & obtinet.l.pretor.§.vnde querit cu.ll.seq. Aut propter vim fluminis inferuntur:& tuc aut e ratis & obtinet iste.§. Aut sunt alia & tuc obtinet.§.de his autem s.hac.e.l. Sed sm Azo.§.de his corrigitur per.§.neratius.aut terra in meu prolabit vel delabit & obtinet.§.alphenus. Sed sm Azo.corrigitur in eo quod dicitur de dano preterito no caueri p.§.nerati9. Ipse aute Jaco.tenet qd.§.nerati9 corrigat oes tres iuriscosultos.s.trebatiu: vt in.§.de his aute.& alphenum & labeone in.§.alphen9.in hoc solu:qr in.§.de his dictum erat qd caueretur de dano futuro tm.& hoc ide dictuz erat i.§.alphen9.non aut dictu erat de preterito:qr & de futuro & preterito est cauendu licet alij cotra. Et dicut qda q in.§.isto neratius est speciale vt de vtroq damno caueatur quia dominus potuit prouidere ligado naue cu bonis funibus.at in.§.de his aute.& in.§.alphenus.non sic potuit prouidere. Jac.de are.vidi postea in quibusda apostillis additionu dicti domini Jaco.fic additum.s.hac eadem additione vbi dicit.alij contra.& hac tene qr mutaui consilium sicut fecit pap.C.de fur.l.manifestissimi.§.sed cum in secundam.& de hoc etiam vide quod no.sm eu s.e.l.pretor.§.hoc edictum.in fi.additionis sue magne.

Quesitum.

Si a proprietario postulet cautio dani infecti sufficit repromissio. Si a fructuario opus est satisdari alioquin fit in posses.missio.hoc dicit ¶ Quesitu.ibi superficies.i.vtile dominium superficiei: vt.j.de superfi.l.vlti. Dy. ¶ Ibi repromittere.sine fideiussore. Dy. in glo.simul.s.cu vtruq est vitiosum sed de singulis p se: vt dicit glo.cu alteru est vitiosum:alterum non. Dy.& Jaco.de are. In gl.si nomine domini in fi.prima placet. Vel dic latius qd in cotrarijs coueniebat vterq ta pprietari9 q superficiari9 vl'ser uitute habes & io sufficit quelibet de iure suo repromittere.in hoc.§.& sequeti sol9 fructuari9 vel superficiari9 coueniebat.& io cum agenti non esset cautuz p parte proprietarij absentis vel non conuenti oportet hunc satisdare:qr ab ea pte alieno nomine videtur interuenire:nec auditur voles defendere pro suo iure tm:cu talis defensio sit indiuidua.argu.s.de noxa.l.si ex duobus.§.fi. Sed si proprietarius solus coueniret non propterea satisdat sed solumodo repromittit vt hic. Et est ro diuersitatis qr magis suum videtur defendere.arg.j.de supfi.l.fi.s.fi ex noxali ca aga.l.si cum vno.& de noxa.l.si ex duobus.§.fi. Dy. Ibi superficiario.puta qr dns soli petit sibi caueri a superficiario.qr superficies minatur ruina in alia sua propria. Dy. In glo.ex prio decreto.ibi suo iure carebit.ille q est contumax i cauedo.dy.

¶ Creditori desideranti cautionem ratione sui pignoris interponi subueniendum est.

Celsus.

Cum.ll.sequetib9. Usufructuario non defendenti vel non reficienti in casu quo ad ipsum pertinet refectio vel dno caueti no conferenti denegatur vsufru.petitio: econuerso domino non conferenti vsufructuario sui iuris denegat persecutio. Item subueniendum est † creditori desideranti cautione rone sui pignoris iterponi.h.d. ¶ Celsus al's incipit.si ediu.ibi missus fuerit.s.ex scdo decreto. Dy.cotra fructuariu tm. Ja. ¶ Ibi cauedu.titia fructuaria no satisdate. Dy. Ibi prohibebit.q.d.non solu dnm a proprietate expellet. Et dic phibebit ex secundo decreto iudice interposito hoc statuete. Sed sec9 in noxalib9 vbi scdm no interponit:qr ibi statim fit dns.ar.s.e.l.si finita.§.si qs aut.&.§.vbi autez.&.§.si q iura. Jaco.de are. Dns aut Ric.in.l.iubere cauere.s.de iurisdi.om.iud.tenebat qd etia in ca noxali locu hz scdm decretu & dicebat esse expressum.s.de peculio.l.ediu.licet glo.in.d.l.iubere & communiter vbiq & Jac.teneat cotrariu. ¶ Ibi no caueatur al's no cauerit.vbi refectio spectat ad eu.al's secus vt.s.de vsufru.l.hactenus.§.j. Ja. Ibi dns interpellat9 a timete damnu. Jaco. Ibi compulsus est repromittere.s.causatiue si nolit edibus carere.non aute precise qr pot edibus carere si vult: vt.s.eo.l.pretor.§.fi. Jac.de are.

Quamuis alienus.

Qr fructuarij. Dy. Repromittere.non satisdare. Dy. ¶ In totu.i.de vicio soli & superficiei. Dy. Satisdet in totu.qr rone sui & alieni iuris mixtu oz cauere:ideo cum fideiussore satisdat. dy. Eum.petentez cauere. Dy. ¶ Repromitteti.de dano infecto. Dy.vsufructuarius.qd super cautione dani infecti per timete danu non fuit requisitus. ¶ Caueat.al's cauerit etia anteq p prietarius aliquid prestet.s.de conferendo ad estimationem dani pro rata vsufru.vbi refectio ad fructuarium pertineat: vt.j.e.l.si proprietarius.et dic caueat sine fideiussore ar.j.e.l.qui bona.§.j.&.l.damni.ij.§.fi. Idem dicaz si promittat extraneo vna cu proprietario:& ide si proprietario ratione temporis qd ipse fructuari9 facit ar.j.e.l.inter fructuariu.na his tribus casibus cu suo noie tm & roe proprij iuris caueat non tenetur dare fideiussores.al's secus: vt.s.l.pri.§.celsus. Dy.& Jaco.de are. De negandam.ob vicium superficiei cum ad fructuarium refectio pertinebat. Jac. Ibi sed si fructuarius.qui solus satisdedit de damno infecto & no pprietarius cum eo. Old. ¶ Ibi de soli vicio.de hoc ponit vt ostendat magna refectione rem indiguisse. Jaco. Et vt liqueat intellectus huius.l.& precedentis.§.sic distingue. Aut vterq.s.proprietarius & fructuarius interpellatus vt caueat recusauit:& tunc mittetur petitor in possessione ex primo & secundo decreto in vtriusq preiudiciuz vt hac.l.q vis.primo respon. Aut solus fructuarius interpellatus recusauit:& tunc aut petitor cautionis contra ipsum fructuariu decretuz missionis implorauit:& sic ex secundo decreto missus eu frui prohibebit: vt.s.§.proxi.celsus. versi.quod si in possessionem.&.j.eo.l.si finita.§.si qua iura.&.§.si de vectigalibus. Aut cessante fructuario cauere compellit petitor dominum repromittere causatiue si non vult edibus carere:& tuc quia fructuarius boni viri arbitrio non est vsus:quia debuit satisdare:cum omnem custodiam rei susceperit & defensionem: vt.s.quemadmodum vsuf.cauea.l.j.§.fi.&.l.se.si modo fuit ei facile satisdare ar.s.de neg.gest.l.si autem.tunc proprietarius eu vti frui phibebit:etiam si paratus esset fructuarius proprietario satisdare:quia fuit contumax in non cauendo.& ita loquitur & intelligitur.s.e.l.hoc amplius.in fi.l. Aut solus proprietarius interpellatus non cauit:et tunc aut petitor impetrauit missionem in possessionem et fiet missio in ius proprietarij sed omne ius suu fructuario saluum manebit: vt.j.eo.l.eorum.&.l.si finita.§.si de vectigalibus.in fi. Aut compellit petitor cautionis fructuariu satisdare causatiue nisi velit prohiberi vti frui non autem precise & tunc

tise ꝛ tūc non poterit fructuarius cauere cōpulsus cōtra proprietarium experiri nisi cū fructuariꝰ cauendo fecerit id quod sibi incūbebat: vt.s.ad trebel.l.deducta.§.qđ si seruus.ꝛ ita loquitur hec.l.q̄uis.ꝟ.sed si vsufructuarius. Aut neuter recusauit sed qui fuit interpellatꝰ cauit vt ꝓprietarius. Aut satisdedit vt fructuariꝰ: ꝛ tūc aut fuit ꝓprietarius qui cauit: ꝛ tunc fructuario denegat̄ petitio vsuf.si non caueat proprietario qꝛ non fuit cōtumax fructuariꝰ in nō cauēdo qꝛ nō fuit interpellatꝰ.vt hac.l.quāuis.§.sed nisi.at si cōtumax fuisset fructuariꝰ ꝛ proprietarius cauisset: prohiberet eū vti frui quātūcūq; esset proprietario cauere paratus.ꝛ ita intelligit̄.s̄.e.l.hic amplius.in fi. ꝛ mō dixi. Qđ verū est si refectio spectabat ad fructuariū. al's secus.vt.s̄.de vsufruc.l.hactenꝰ.§.qđ si heres. Si vero sit fructuarius qui satisdedit anteq̄ prestet seu soluat ex satisda.non agit cōtra proprietariū: sed postea sic si ad se solū refectio non spectabat vt hac.l.quāuis.ꝟ.ꝫ nisi. Fructuariꝰ āt satisdās nullum habet ius ꝯtra proprietariū nisi primo soluerit ex cautiōe cōuetus vt predixi. Ratio est qꝛ fructuarius satisdādo fecit qđ debuit cū omnē rei custodiā ꝛ defensionem susceperit vt predictū est ꝛ probatur.d.l.s̄.quēadmodū vsuf.ca.l.j.§.fi.ꝛ.l.seq. debuit satisdare si mō fuit ei facile satisdare vt predictū est ar.dicte.l.si nauť.s̄.de neg.gest.nā quibusdā non est facile satisdare: vt.C.de episco.ꝛ cle.l.oēs q̄ vbiq;.§.preterea.non aūt est sic in proprietario. Qn̄ aūt spectet refectio ad proprietariū ꝛ quando ad fructuariū colligitur.d.l.hactenus.s̄.de vsufr.ꝛ.l.si extraneo.§.fi.ꝛ.l.si absentem.ꝛ.C.de vsufr.l.eū qui. Ja.de arena.

Qui de creditore. Qui pignꝰ accepit.f.rem seu edificiū qđ ruinā minat̄. Dy. Ibi in ꝯtrario latere al's genere ꝛ dic.i.in casu ecōuerso. Old. ¶ Ibi pignoratitia.i.q hꝫ domū minātē ruinā pignori obligatā. Ol. Huic id est bonefidei possessori ꝛ creditori vt subijcit. Old r. In glo. etiā re sibi non tradita.ibi ſm Azo.pro eo facit qꝛ qđ hic in creditore respondet: idem in emptore responsum videtur.ar.C.de diuer.rescrip.l.j. Jac.de ra.

Si quis pignori. Interpositio secūdi decreti preualet iuri creditoris.h.d. ¶ Ibi si possidere.ex secūdo decreto cōtra nō dn̄m ꝛ sic nō obstāt notata. s̄.e.l.ꝑtor.in princi. ¶ Ibi nō cauet̄.ꝛ propterea mittit̄ in poss. ex primo ꝛ secūdo decreto cōtra nō dn̄m. Old.ꝛ Dyn̄. Vel dic etiā.s̄.dn̄m ꝛ ꝑscribit ꝯtra hipothecariā: vt.j.de capt.l.in bello.§.si qs seruū. Old. ¶ In fi.i.si secūdū d̄cretū fuerit interpositū qđ hec duo inducit. Old. ¶ In glo.hoc verū in fi.ꝛ.d.l.eorū. Et ita distinguēdo tēpus qđ est an prescriptionē completā ꝛ post tollit̄ cōtrarietas istarū op. Azo.ꝛ.H. Nā azo loquit̄ ante prescriptionē cōpletā: quo casu distinguitur vtrū creditori possit aliquid imputari vel nō. Post prescriptionē vero completā non distinguit̄ an possit imputari creditori vel non: ꝫ distinguitur vtrum fuerit absens ex causa ex qua in integrū restitutio possit concedi vel non: ꝛ sic in effectu redire videt̄ ad opi. Azo.post prescriptionē cōpletā si causa restitutionis concedēde creditori non subest ꝛ ita cōcordabis opi. H.ꝛ Az.nā vterq; bene dixit diuersis respectibus.habito enim respectu ad tempus ante prescriptionem completaꝫ bene dixit Azo.habito respectu ad tempus prescriptionis complete amisso in possessionem bene dixit hic. Dy.

Qui bona fide. In glo.prima in fi.qđ intellige vt ibi no. Oldra.

Siue corporis. Id est soli et edificij. Jaco.et dic rōne iuris proprij sufficit cautio.h.d. ¶ Ibi seruitutē personalē.vel predialē. Dyn̄. Ibi caueat ꝑ suo iure.ꝛ noīe tigni suo tn̄. Dyn̄. Vel dic.i.cauere debeat vt qꝛ occasione seruitutis facit opꝰ ex quo damnū timetur. Ja. de are. In glo.immo satisdat.ibi an ꝑsone.i.obligationē personalē siue in ꝑsonalē cōtractā.ꝛ hoc mō dr̄ creditor habere ius personale. Dy. Vel qꝛ debet̄ a re ꝑsone. Jaco.de ra.nō autem debitū a re rei vt in eo qui hꝫ seruitutē realē. Dy. In ea.gl.ibi de pupillo.§.sextus.tu dic aut timet̄ per vitiū rei seruitutis: et tunc satisdat: vt.s̄.eo.l.hoc amplius.§.quesitum.ꝛ.§.celsus.ꝛ ita intelligitur.s̄.eo.l.quāuis. Aut propter vitiū operis quod fit iure seruitutis quā hꝫ edificās: puta qꝛ tignum immisit ꝛ ꝓpter talē immissionē tigni timet̄ dānū: ꝛ tunc repromittit quia suo noīe id facit ꝛ ita intelligitur iste.§. Et vt plene liqueat hoc materiā distingue: cum queritur an ille a quo cautio damni infecti desideratur ꝛ petitur debeat satisdare vel repromittere: aut ipsa cautio damni infecti petitur interponi ratione vitij loci propter quod damnum timetur nemine ibi operante: aut ratione operis. Si ratione operis petit̄ considera. Quia aut opꝰ illud fit in publico: aut in communi naturali communione: aut in priuato. Si in publico tūc subdistingue. Quia aut fuit in flumine publico vel ripa eius: ꝛ tunc debet satisdare edificans de vicio operis nō soli ꝛ debet satisdare de damno quod timetur ex vicio operis vsq; ad.x.annos: vt.s̄.e.l.pretor.§.deinde.j̄.eo. Si vero in alio loco publico fiat: tunc cōsidera quia aut ille edificans publica autoritate: quia al's nō posset edificare: facit edificium publico nomine: aut priuato. Si publico nomine nō debet cauere: vt.j̄.eo.l.si finita.§.si publicus locus. Sed habebit locum medicina que adhibetur.e.l.si finita.§.si quid vitio.videlicet quod imperator vel qui prouincie p̄eest adiri debet vt instituat talem legem et formam operi faciendo ne quid damni vicio loci vl' operis priuatio detur.et sic intelligitur.j̄.e.l.fluminum.§.j.versi.ad ea igitur opera.prout legitur suppletiue. Si vero priuato nomine: puta quia hoc a principe impetrauerat vt posset tale edificium facere in tali loco publico: et tunc satisdat de vitio operis tm̄.ꝛ ita intelligitur dictus ver.ad ea igitur opera.prout legitur illatiue.ꝛ.j̄.e.l.qui vias publicas.de vicio enim soli non satisdat: vt dixi: cum edificium fiat eius cuius est solum nisi in concedendo aliud esset dictuꝫ. Si autem fiat in cōmuni naturali communiōe: puta in mari vel littore maris: tūc tā de vitio soli q̄ operis dicerem esse cauendum cum solū tūc fiat eius cuius est edificium: vt.s̄.de rerum diui.l.iiij.ꝛ.v.et de operis noui nuncia.l.j.§.quod si in mari. Si vero in priuato faciat; quis opus: tunc considera. Quia aut ille facit opus ratione dominij ꝛ ita in suo: ꝛ tunc debet repromittere de vtroq;.s. de vitio soli ꝛ de vitio operis: vt.s̄.e.l.pretor ait.in princi. Aut ratione iuris sui tantum quod habet: ꝛ tunc debet repromittere de vitio operis tm̄ ꝛ non soli.ꝛ ita intelligitur presens.§.siue autem.ꝛ hoc verum esse manifeste probatur.j̄.e.l.damni infecti stipulatio pertinet.§.vtrum: quia ibi teneo quod labeo corrigatur per iurisconsultum. Aut nec iure dominij: nec iure aliquo quod in re habeat edificat.sed nomine alieno vel etiaꝫ suo licet non possit cū nullū ius habeat in re: ꝛ tunc debeat satisdare: vt.s̄.e.l.pretor ait in princip.ibi alieno nomine satisdari iubeo ꝛc. ¶ Uidimus quid iuris quādo ratiōe operis cautio dāni infecti desideratur: modo videamꝰ quando ratione vitij rei siue loci cautio petitur. Quo casu cōsidera. Aut est dominus vel quasi dominus is a quo cautio petitur. Aut habet ius ī re. Primo casu debet repromittere. Secundo satisdare.ꝛ ita intellige.s̄.e.l.hoc amplius.§.quesitum.ꝛ.§.celsus.ꝛ.l.se. Jaco. de are. Aut mixta ratione vitij operis ꝛ loci: ꝛ hoc casu aut cautio petit̄ a dn̄o: ꝛ tūc pro vtroq; repromittere debet: vt.s̄.e.l.h amplius.§.quesitum.primo respon.ratio huius esse potest qꝛ nihil visibiliter apparere potest ex quo damnum timeatur qđ ad eum non pertineat.ar.j̄.de superfi.l.fi. Aut petitur ab alio habente ius in re.et tunc cum pro ea parte pro qua timetur ratione vicij soli alieno noīe caueat pro vtroq; satisdare tenetur: vt.d.§.quesitum.vt sic illa pars tanq̄ vitiosa hanc tāq̄ nō vitiosam trahat: vt.j̄.eodem.l.si finita.§.ex hoc edicto et accedat j̄.ex quibus causis in possessio.eadem.l.fulcinius.§.quid sit autem latitare.ꝛ de aqua plu.arcen.l.apud trebatiū.§.peñ.ꝟs.si tn̄. Uel dic aut ad cauentē spectat refectio: ꝛ tunc repromittit quasi suo nomine faciat. Aut non: et tunc satisdat quasi alieno nomine faciat: vt.s̄.e.l.pretor.primo responso.ꝛ hic.ꝛ.d.l.h amplius.§.quesitum.ꝛ.§.celsus.ꝛ.l.sequen. Old. In ea.glo.ibi.§. sed vtrum.hec so.reprobatur in.§.quesitum.s̄.e.l.hoc ampliꝰ.statim infra allegato. Dy.ꝛ Ol. Et innuit hec opinio. R.qđ superficiarius seruitutē personalē habeat.qđ falsum est.nam cū dominiū vtile habeat: vt.j̄.de superfi.l.j.§.qui superficieꝫ.nec personalē nec realē seruitutē habere potest in ea re.vt.s̄.si vsu fru.petatur.l.vti frui in princi.ꝛ de serui.vrba.predi.l.iure communi.vel in rem communem et ideo aliam solutionem vt generaliorem ꝛ veriorem teneas.s.qđ oēs cauēt ꝛ nō satisdant quādo cauetur ratione sui iuris tm̄ ꝛ quando inter se fructuarius ꝛ proprietarius vel ambo simul extraneo vel qn̄ cauet fructuarius dn̄s qn̄ repromisit compulsus.vt dixi.s̄.e.l.q̄uis.ꝛ ita loquitur.§.iste.ꝛ dictus.§.virum.j̄.e.l.dāni. Sed si nomine alieno vel suo ꝛ alieno mixtim: tunc satisdat ꝛ ita intelligatur.§.q̄situm.ꝛ.§.celsus.s̄.e.l.hoc amplius.ꝛ.l.q̄uis.ꝛ.j̄.e.l.si finita.§. si qua iura.ꝛ.§.item queritur. Preter eos qui habent proprietatem solam ꝛ ita ius mixtum cum alio vel directū dn̄iū qꝛ isti repromittunt vt.d.§.quesitū.ꝛ.§.celsus.ꝛ.l.q̄uis. Et in his potest esse ratio quia nihil visibiliter apparere potest ex quo damnum timeatur quod ad eos non pertineat: vt.j̄.de superficiebus.l.fi.ꝛ sic semper suo noīe cauent ꝛ nō satisdāt: vt.d.l.ꝑtor. in prin.s̄.e.dy.ibi vel solue h placet dy.in gl.j.ad suā cōmoditatem.ibi vel delictum.agumen.s̄.eodem.l.hoc amplius.i§. de his. Jaco. Ibi.§.si quis de alieno.inquātū de here.dicit. Old.

Cum inter edes. Pariter disponit de viciate et vitiato si culpa pôt imputari. h. d. Dy. Ibi qr fieri pôt. subaudi et videtur qd dñs mediarũ ediũ incolumiũ teneat: qd fieri pôt rc. Old. Ibi damnũ mihi dét. per ruinã mediarũ ediũ in meas cadẽtium. Et est arg. qd si statutũ est in ciuitate qd si igne damnum datum fuerit qd villa debeat emẽdare et incẽdiũ fuit ortum in vna villa et extensum ad alias qd villa emẽdet in q̃ incẽdiũ ortũ fuit pro hs. ad. l. aquil. l. ait lex. et. l. huic scripture. ad. l. rho. de iac. l. ij. et de penis. l. capituliũ. §. q ob inimicitias. Jaco. de are. Facit etiam iste. §. ad q̃stionẽ notatã in gl. j. de reg. iur. l. culpa caret. et quod no. extra de sentẽ. excõ. c. quãte. Ibi dicere allegãdo in ɔtrariũ Dy. Ibi cautione. cuius interposite timore tertius forte sic refecisset vt nõ caderẽt cũ se pluribus ex ruina videret obnoxiũ. Jaco. de are. et Dy. in glo. aliquid superfluit. immo nihil superfluit. sed hec littera plana est et hec glo. superfluit. In glo. dñs mediarũ. ibi qr culpa in omittẽdo. ibi vt hic dicitur. he due sunt vere. et hoc verum si domus nondum ruerat al's non interponeretur cautio nisi ẽm qd dicitur. s. e. l. pretor. §. hoc edictũ. dy. Sed quomodo culpa hominis locum facit huic stipulationi vt j. e. l. fluminuz. §. preterea. Rñ. nõ hominis sola culpa sed rei interpretatiuum vitium. nam cum ex vitio tertie domus hec media in ruina conuerti possit et hic vitiosa intelligitur: sicut dicitur de parte non vitiosa que trahitur ad vitiosam et iuris interpretationẽ vitiosa censetur vt. j. e. l. si finita. §. ex hoc edicto. Jaco. de are. Ibi vel ẽm alios. ẽm has duas iam ruerat domus et ideo non agitur: vt. s. e. l. euenit. ẽm primas no. Dy. Ibi. l. tale. melius. j. de doli excep. l. apud celsum. §. aduersus. Jaco. de are. Ibi damni causam prestet. cõuenitur ergo etiã nulla prestita cautione. Jac. Ibi §. idem labeo. et. §. plane. Oldra. In e. glo. in fi. sed in illis nulla deprehendit culpa qr nõ potuerũt puidere et ideo denegat actio. hic aũt dñs ediũ mediaruz fuit in culpa non petendo cautionem quã petere potuit: et ideo cõcedi tur. d. §. inclino. Sed ɔtra hãc solutionẽ videt. l. de iure. §. mul lionẽ. e. ti. sꝫ ibi cõmisit culpã assumẽdo sibi officiũ ihabile. dy.

1 ☞ Victus victori in expensis condẽnari non debet prestito iuramẽto de calũnia in cã.

Qui damni. An interponi debeat hec cautio de damno infecto: hic cõmittit examinationi pretoris. h. d. ¶ Ibi ad stipulationem id est ad stipulationis seu cautionis petitionem. Dy. Ibi et nõ inquireret. No. argu: ꝙ prestito iuramento de calũnia in causa non debeat vi
1 ctus † victori cõdẽnari in expensis: de quo notatur in autẽ. de iudi. §. oportet. que opinio consuetudine preualet. Cõtrarium posset dici de stricto iure. nã post ti. C. de iur. calũ. statim sequit l. properãdũ. de iudi. §. sin autẽ alterutra. vbi ponitur dicta regula victum victori in expẽsis condẽnanduz. Non ob. §. iste qr vt statim sequit totũ hoc pretorie iurisditioni cõmittit. Alber. Licet tñ ipse dñs Alber. dixit primã opi. de cõsuetudine seruari: salua eius pace vbicꝫ fuerim vidi cõtrariũ obtineri nisi aliter appareret victũ habuisse iustã causam litigãdi. Pro pma opi. facit. s. si mulier ven. no. ca. l. j. in princi. et. s. de iureiur. l. iij. §. denicꝫ ait si de possessione. per q̃s. ll. dicunt aliqui. d. Dy. tenuisse hãc. opi. sed hãc nõ reperi in scriptis suis. et licet dicte. ll. prima facie bene facere videantur: tamen posset responderi ꝙ ille loquuntur de sacramento veritatis quo pstito nihil aliud queritur sꝫ ei stat. nos aũt loquimur de sacramẽto calũnie qd est credulitatis. Et ɔtra pdictã opi. etiã facit insti. de pena temere litigantiũ. §. fi. et hoc late dixi dicto. §. sin autẽ alterutra. ¶ Jtẽ facit. v. sequẽs. totũ aũt hoc: ad q̃stionẽ q̃ fuit de facto bonoñ. vbi est statutũ: qd si alicui scholari datũ fuit damnũ qd emendari debeat per cõmune: et stetur sacramẽto suo aliquis scholaris iurauit dãnũ sibi datũ in maiori quãtitate q̃ esset verũ: nunquid iudex tale sacramentũ nõ poterit moderare facta inquisitiõe veritatis ex officio suo. Arg. est hic euidẽs ꝙ sic: et videt expressum. s. de in litẽ iur. l. videam⁹. §. iurare. In cõtrarium multũ facit autẽ. post iusiurãdũ signata super. l. sancim⁹ C. de iudi. Jtẽ no. ex ver. ceterũ. ꝙ si nõ habet domum nõ cauetur rõne psonar. et potest esse ratio qr hec cautio cõmittitur ad interesse. sed liberũ corpus estimationem nõ recipit: vt. s. ad. l. aquil. l. liber hõ. igit p psonis nõ interponit hec cautio. Sed cõtra hoc est qr persone reb⁹ sunt preferẽde. C. de sacrosan. eccle. l. sancim⁹. et ad hoc. j. rem ra. ha. l. procu. ad exhibẽ. in fi. Dicũt qdã p personis nõ cauẽdũ sed iudicẽ adeũdũ qui reficere cogat. vt. j. e. l. ad curatoris. vbi de hoc latius dicetur. ¶ Ibi cauerí debet. et est rõ qr timet damnũ solũ circa personas ratione quarum non cauetur. Dy. Ibi ait labeo. quia timetur damnũ circa res. Dy. ibi cũ his. s. vicinis et inqlinis de quib⁹. s. dictum est. Old. in glo. s. verbis pretoris inspectis in fi. vel non inquiritur amplius post iuramẽtũ vt hic: sed ante iuramẽtũ sic vt ibi nec enim admittit ad iurãdũ nisi habeat aliquã ɔiecturã. Uel dic quod post iuramentũ non inquirit amplius nisi summarie vtrum sit cauẽdũ. et qd dicitur pretori cõmittitur est quãdo petitur cautio sine cã: nõ al's. et hoc casu si miles velit iurare non admittitur. Jtem cũ hic dicat totum cõmitti arbitrio pretoris ẽ ar. ꝙ officio iudicis sit cautio petẽda de quo no. j. e. l. inglino.

De illo. Ordinariũ excludit extraordinariũ. h. d. Ibi ex cõducto experiri. et sic cautionẽ de damno infecto que in subsidiũ prestat petere nõ possunt. Sed ar. contra. qr ex cõducto agit ad refectionẽ domus ruinose locate: vt s. locati. l. ex ɔducto. sed nõ pcise sed vt reficiat vel vt migrare cõcedatur. ¶ Jtẽ cũ ad interesse cõdẽnaret per nõ factum nõ haberet. rõ talis dãni sit extranei. arg. s. de act. emp. l. si sterilis §. cũ p vẽditorẽ. Et no. ex hoc. §. ꝙ q de nouo emergũt rc. vt. s. de interroga. act. l. de etate. §. ex cã. Et distingue hic. aut timeo ruinã dom⁹ ɔducte: aut alterius in domũ ɔductã. Primo casu cõsidera. Quia aut timeo dãnũ mihi inferri in rebus illatis in domo cõducta et nõ est mihi inquilino cauẽdũ. vt hoc. §. de illo. et. d. l. inquilino. j. e. Aut timeo dãnũ ex domo cõducta i aliã meã domũ quã habeo ibi vicinã: et hoc casu bene est mihi cauẽdũ: vt. j. e. dãni. §. ei. in fi. Secũdo casu cũ timeo ruinã alterius dom⁹ in domũ cõductã ɔsidera. Qr aut illa domus ex q̃ timeo damnum inferri est extranei: aut locatoris. Si extranei hñ cauetur mihi inquilino: vt. s. pri. §. ibi vicinus plane. Secũdo casu quando est locatoris non est mihi cauendum. ar. s. d. l. inglino. j. e. Jaco. de are. et dy. et vide qd ibi no. Old.

Si quis iuxta. Cõmittẽti rẽ illicitam vel iusuũ tacite remittẽti nõ est cauẽdum. al's secus. q. d. Ibi passus sit. scienter quia per hoc iuri suo renũciasse videtur. ¶ Ibi al's. i. econtra. Oldr. Ibi pertinet. vt fuit in primo casu. Oldra. in glo. prima in fi. et melius placet secũda: vt innuit littera. al's rc. Jac. de are. in glo. vel edificanti. vt in primo casu. Dy. ibi edificare vt in secundo casu. dy. In glo. vñ lex. quidã habẽt in hac gl. j. ti. j. l. labeo. sed dꝫ dicere j. ti. j. l. sabin⁹. Jaco. in ea. glo. in fi. nisi consensisset expresse: vt ibi dicitur. Jaco.

Et superficiarium. Ibi cõstat. a dño soli p alijs edib⁹ huic ruinã minãtibus. Jac. ibi non cõpetere. ɔtra dñm et sic cessant cõtraria. Dy. in glo. de rigore iuris. ibi ɔtra dñm. ediũ emptarũ qui habet domũ ruinosam vicinã istis edibus. sed tunc non facit ratio quã assignat glo. quia verũ est quod publiciana nõ datur aduersus dñm rei empte. s. pro eadem re: sed pro alia sic q̃re potes tenere primã opi. cũ determinatione q̃ no. s. e. l. quid de creditore. Ja. de are. et de ra. Sed licet nõ petat cautio propter ruinã alterius domus: petitur tamen propter dãnũ qd timetur in domo empta: q̃re rõ glo. pôt saluari vt puto. Ray. in ea. glo. ibi bonefidei possessor cauet: vt. j. e. l. inter quos. §. j. Ol. in fi. vt. s. hac ea. l. §. qui dãni. Dy. s. et Old.

Si quis opus. Plura auxilia extraordinaria diuersa cõpetẽtia se cõpatiuntur. h. d. Ibi nunciauerit. dicẽs quod non iure edificat. Jaco. Ibi cauere. ei nuncianti qui timet ex vitio operis ruinam in suaz domum. sed ẽm. R. subauditur de opere destruendo. ibi competit. et fuit intentatum. ibi non est cautum. per confessoriã vel per interdictũ quod vi aut clam. vel per operis noui nũciationẽ. Old. in gl. s. de damno infecto. ibi de mino. l. in cause. dicum queritur vtrũ vnũ auxilium alterius repellat concursum dic vt plene dixi. s. ti. pri. l. in prouinciali. ẽm Dy. et alios in glo. q. d. ibi nõ tñ est cautum de damno quod competit ratione ruine: vt. j. e. si finita. §. notandũ. licet per eas sic cautũ de dãno ꝙ contingit rõne phibitiõis vsus seruitutis. et sic nõ ob. qd possit oppom. s. si serui vẽ. l. loci corpus. §. in confessoria. et. j. quod vi aut clam. l. j. §. hoc interdictũ. Jaco. de ra.

1 ☞ Delinquens videt velle penã delicti.

Si quisqr sibi nõ cauebatur. Nõ possum postulare in psona alterius qd nõ credo in mei psonã expedire. hoc dicit in glo. sed aliarum. ibi que est contra. item hic de eadem ruina de qua recusauit cauere postulat sibi caueri: ideocꝫ non auditur: quod enim equum putauit in alterius persona rc. vt. s. qd q̃lꝫ iur. l. j. primo rñso. ibi de alia ruina. et ideo cauet. Jaco. de are. Et est argu. qd si agebam ɔtra te rei ven. et quia noluisti satisdare iudicio sisti fui missus in possessionez

sessionem ipsius rei. si postea agis contra me rei ven. lꝫ non sa tisdarẽ iudicio sisti: nõ recuperas possessionẽ. ⁊ hec qd̃ tãgitur C. vti possi. l. j. in glo. Pe. Jac. Itẽ allegatur iste. §. ꝙ qui de
1 linquit † videtur velle penã delicti. ad idem. ṡ. de postul. l. j. §. bestias. ⁊ qd̃ metus cã. l. mulier. §. j. Ibi. §. in stipulationibus. immo dic ꝙ istud nõ est bonũ exẽplũ ad illũ. §. qꝛ hoc nõ est ꝓ prie cõpensatio: sed potius quedã exceptio. sed illũ. §. exẽplifi ca per. l. j̃. e. l. inter quos paries. iij. rñso. ibi alioquin ⁊c. Rich. ¶ Item no. ꝙ hic dictio preter includit qd̃ facit ad qõnem. si aliquis dixit: preter dotem lego vxori mee centũ. ꝙ his verbis dos legata videatur. arg. huius. §. ibi cum preter eas edes ⁊c. vbi inclusiue ponitur. ⁊ ad hoc. C. de ser. fugi. l. quicũqꝫ. de fur tis ⁊ seruo corrup. l. in eum. ⁊. l. falsus. ⁊. ṡ. de pigno. acti. l. j. de procura. l. sed ⁊ he. §. preter. ⁊. l. pomponius. §. sed his. ⁊ de an nuis leg. l. seie. §. penul. Quãdoqꝫ tamen ponitur exclusiue vt ṡ. de repudijs. l. nullum. vbi de hoc. Ut ergo nunq̃ fallaris quando dictio preter excludat vel includat: dic ꝙ aut poni tur cum eo qd̃ est eiusdem generis ⁊ eiusdem speciei prorsus: ⁊ tunc semper ponitur exceptiue ⁊ exclusiue: vt si dicã. omnes milites pergamenses iuerunt ad exercitum preter dñm Pe trum. excluditur ꝙ dñs petrus nõ iuerit qꝛ est de militibus. ⁊ sic eiusdẽ generis ⁊ speciei. ⁊ ita intelligãtur iura in qbus po nitur exclusiue. Si vero iũgatur cũ eo qd̃ nõ est eiusdẽ generꝫ nec spẽi: vt habeo domũ ⁊ vineã p̃ter pratũ: tũc ponit̃ inclusi ue. includit̃ eñ ꝙ habeã domũ ⁊ vineã. ⁊ ita hic cũ ꝯcor. Sed ꝯtra hoc vr̃ iste. §. nã hic erãt edes eiusdẽ generis ⁊ speciei et tñ nõ excludit sed includit. Sꝫ dic ꝙ hoc est ꝓpter verbũ al's. qd̃ ẽ in littera. nã ex eo ꝙ dicit alias denotat diuersitatẽ ⁊ per consequens includit. Richar. Et de significato huius dictio nis preter vide plenissime infra in alphabeto de verbo. signi. sub littera p dictione p̃ter. Quid si dixerit amplius dote lego cẽtum vxori mee: dic dotem videri legatam: vt. ṡ. de do. p̃lega. l. qui ita legauit. ⁊ p h̊. ṡ. hoc. e. ti. l. hoc amplius. ⁊ vide qd̃ ple ne dixi in alphabeto littera a dictione. amplius. Quid si dixit supra dotẽ: adhuc idẽ: vt. ṡ. locati. l. ex cõducto. §. si labes. ma xime cũ lex sit interpretãda vt valeat ꝙ pereat. j̃. de ver. obli. quotiens. ⁊ ꝙ verba aliquid operẽtur: vt. ṡ. de leg. j. si quãdo. ⁊ maxime in testamentis vbi plenior fieri dꝫ interpretatio: vt j̃. de reg. iur. l. in testamẽtis. Ja. de are.

Si quis stipulaturus.

Ex mutatiõe tẽporis muta tur ꝓpositũ hominis. h. d. In fi. supple ⁊ instãtia in qua ṗus fuit iuratum est finita: al's non esset sufficiẽs ratio: cum ea at tenta omni die iurare debet. Ja. de ra. Uel vt credo hic nulla erat inchoata instantia. sed volens petere sibi caueri sine alia instantia iurauit non calumnie causa se petere cautionem. nec puto hũc. §. loq de illo ꝓprio ⁊ antonomasico iuramẽto qd̃ pre statur ꝓ tota lite de quo loquitur ti. C. de iuramẽto calũ. sed lo quitur de quodã spãli sacramẽto calũ. que p̃statur ꝑ petentẽ de caueri super hoc solũ ꝙ ipsam cautionẽ calũniose nõ petit. ⁊ istud põt sepius exigi ꝑ. §. istũ. Et ideo puto glo. male dicere in eo ꝙ dicit corrigi. §. istum. ⁊ dixi. ṡ. ti. ꝓxi. l. de pupillo. §. qui opus. Et ꝙ pluries possit iurari facit. xxiij. q. vlti. vt ṗdẽ. §. j. et ibidem de hoc in glo. ¶ Sed quid dicemus de teste si hodie iurauit ⁊ post triduum deponat dictum suũ: nũquid iterato iurabit. Iste. §. est ar. ꝙ sic. vnde vr̃ ꝙ vno cõtextu debeat iu rare ⁊ deponere: sicut dicitur de testatore. ṡ. de testamẽtis. l. he redes palam. §. fi. ⁊ ex̃ de elec. qꝛ ꝓpter. ⁊ de appellante. quia in ipso actu debet iurare ex̃ de elec. c. cum circa. lib. vj. Sed dic contra. qꝛ testis bene põt vna die iurare ⁊ sequentibus depo nere: vt ex̃ de testi. cogẽ. c. preterea. Et de hac materia vide qd̃ no. per Garsiam dicto. c. vt circa. Et hoc etiam clare ꝓbatur qꝛ testes possunt retineri. xv. diebus ꝓ deponendo dictũ suũ: nec dicitur ꝙ iurare debeant nisi semel: vt. C. de testi. l. si qñ. ⁊ ita seruatur. Non ob. §. iste. qꝛ hic illud super quo iuratũ erat specialiter poterat variari: vt ex littera ptꝫ. Testis aũt nõ spe cialiter sed generaliter iurat dicere veritatem ⁊ ꝓ vtraqꝫ pte: vt. C. de epis ⁊ cleri. aut̃. sꝫ iudex. ⁊ ita eius sacramẽtum est in uariabile ⁊ immutabile: ⁊ ideo nõ est iterandũ. Itẽ concor. ad hunc. §. in eo qd̃ dicitur ꝙ hõ põt hodie credere vnũ et cras aliud. ṡ. de interro. act. de etate. §. fi. de penitẽ. dist. iij. iudas. ⁊ habetur in extrauaganti de postu. c. ꝓperandum. Greg. x. §. j. ibi innotuit eis ⁊c. ⁊. d. c. vt circa. ver. alioquin. lib. vj. et de si mo. ex insinuatione. Et de hoc vide qd̃ no. per Archi. et alios ex̃ de reg. iur. c. cum impositionibus. lib. vj. qd̃ facit ꝓ testibus qui deponunt super valore alicuius rei. ⁊ dicunt primo se ne scire valorem ⁊ die sequenti dicunt ꝙ valet. x. ꝙ ex hoc nõ pos sunt redargui qꝛ poterant primo nescire ⁊ postea sciuisse. ⁊ ꝓ hoc extra de testi. c. cum causa. que ⁊ ibi in gl. illud eñ qd̃ heri ignorabã: hodie scire possum: vt. ṡ. qui ordo in bo. pos. seruet̃. l. ij. in ṗn. Et ex hoc colligitur ꝙ super eodem facto positiões semel negate iterum fieri possint: qꝛ potest esse ꝙ hodie qs cre dit vnum ⁊ cras crederet aliud. vt no. ṡ. de iura. calũ. l. ij. §. qd̃. obseruari. in glo. magna signata super verbo credit ⁊ estima tur. ⁊ ibi de hoc dixi in materia positionum. v̇. item si sit captio sa. ⁊. v̇. sꝫ si semel est rñsum. Itẽ est arg. iste. §. ꝙ super actione cumulata iurari debeat de calũnia lꝫ sit iuratum in prima. de quo no. C. de eden. l. edita. ⁊ insti. de actio. §. si quis aliud. In glo. iterum. ibi de re. vt se non debere vel contractũ non fuisse. Jaco. In eadem glo. ibi non postea. §. j. dicit hec glos. ꝙ aliud est in iuramento veritatis q̃ꝫ credulitatis. Sed certe quo ad effectum idem dico in vtroqꝫ. nam in vno ⁊ in alio si causa pre cedens est mutata vere vel presumptiue: iterum debet iurari vt est videre in noxali. argu. si de noxali. l. quotiens. §. ij. ⁊. d. l. nam postea. Dyn. ⁊ pro hoc. ṡ. de peculio. l. quesitum. §. is qui semel. In ea. glo. in fi. vel ibi iurabatur. de futuro ⁊ generali ter. hic de presenti ⁊ specialiter. vnde cum non extendatur ad futurum opꝫ iterum iurari. ar. ṡ. de noxa. quotiẽs. §. si iusiurã dum. ⁊ ideo non extenditur ad futuruꝫ qꝛ verba p̃sentis tp̃is nõ extẽduntur ad futurũ. ṡ. de leg. iij. l. his v̇bis. ⁊. l. si ita scri ptum al's scripsisset de leg. ij. Dy. Uel loqtur qñ instãtia in q̃ iuratum est primo est finita: ibi nõ. ⁊ de hoc dixi. ṡ. in princ. §. f. hũc. §. nõ fore correctũ qd̃ ⁊ hic tenet Dy. ¶ In glos. sic ergo no. in fi. sed dic ꝙ possibile est propositum hominis mutari vt hic: tñ in re dubia de preterito p̃sumitur in p̃senti. vt. j̃. de ac cusa. l. si cui. §. isdem. ⁊ de re militari. l. non oĩs. §. a barbaris. Dy. ⁊ Ja. de ra. de hoc plene no. per eundẽ Dy. ex̃ de reg. iu. c. semel malus. lib. vj. ⁊ vide ibi Jo. an. ⁊ Cardi. ⁊ no. in glo. C. de ꝓba. ex persona. ⁊ ibi dixi de hoc. Uel dic ẜm Ja. de bel. ꝙ possibile est hominis ꝓpositũ mutari vt hic. sꝫ nõ presumitur mutari in hoĩe honesto vt ibi. Uel ibi opinio ⁊ ꝓpositũ homi nis fuit a iudice approbatũ ⁊ ideo nõ presumitur mutari: hic nõ. hoc placet Ja. de bel. Uel hoc respexit possibilitatem: ibi presumptionẽ. Sed ꝯtra. ṡ. de ꝓba. l. eum qui. So. ibi allegat̃ voluntas mutata in preiudicium alterius.

Si alieno.

Ille qui aliũ representat sapit eiꝰ na turam. Uel aliter ṗuilegia personalia dño cõpetentia transeũt ad eius defensorẽ. hoc dicit. Ibi pa tronus vel parẽs. s. eius a quo cautio postulatur. Dy. Et no. ex fi. huiꝰ. §. ꝙ ꝓcu. ⁊ nũcius rep̃sentãt p̃sonã dñi ⁊ idẽ honor est eis exhibẽdus q̇ dño. ⁊ ꝓ hoc. j̃. de obsequijs. l. honori. de ꝓcur. l. minor. ⁊ ibi in glo. vñ ille qui vices alterius gerit hono randus est sicut ille cuius vices gerit. xciij. di. c. vlti. ⁊. xciiij. di. c. j. Sed ꝯtra predicta videt̃. ṡ. de in ius vocã. sed si hac. l. §. fi. Sed sol. vt hic in glo. ⁊. e. ti. de in ius vo. l. quesitum. Et faciũt predicta ad questionem si pupillus potest trahere quemlibet ad magistrum iusticie si litigat per se cũ tutore ꝙ idem sit etiã si litiget per tutorem procur. vel legitimum administratorem. Et pro hoc facit. j̃. de re iudica. l. si cum procura. ṡ. solu. matri. l. alia. de pac. l. ⁊ heredi. ⁊ videtur quasi casus. C. de prox. sacro rum scriniorum. l. in sacris. §. que omnia. Dy. Item colligunt glo. ex hoc. §. ꝙ personalẽ excep. quis transmittit ad suum ꝓ cur. ⁊ defensorem. ⁊ circa hoc dicas ẜm Jaco. de are. ꝙ ius ex cipiendi transit ad singularem successorem: vt. j̃. de excep. rei iudi. l. si a te. §. iul. ⁊. l. si mater. §. item iul. ⁊. §. pen. ⁊ fi. ṡ. de con trahen. empt. l. dolia. §. eum qui. j̃. de reg. iur. l. inuitus. §. ple rumqꝫ. ṡ. de iureiuran. l. etiam si in rem. ⁊ de here. vendi. l. em ptori. Item contra singularem successorẽ ipso iure similiter: vt. j̃. de excep. rei iudi. l. except. ṡ. de excep. rei vendi. ⁊ tradite. l. fi. in fi. ⁊ de pigno. act. l. si superatus. in fi. ¶ Uidimus de iure excipiendi: nunc videamus de iure agendi. Et dic ꝙ mere ꝑ sonale non transit ad singularem successorem sine cessione: vt ṡ. de pecul. l. quis ergo casus. in fi. ⁊. l. sticho. ṡ. de pecul. lega. l. peculio. de ꝯtrahen. emp. l. qd̃ sepe. §. si res. vsuf. queadmodũ caueat̃. l. omnes. §. fi. Item nec contra singularem successorꝫ transit sine cessione: vt. ṡ. de eden. l. quedam. §. is aũt. ad treb. l. j. §. si heres. ⁊. C. de act. et obliga. l. j. Ius autem personale in rem scriptum bene trãsit ad singularem successorẽ sine cessio ne vt. j̃. de aqua plu. arcend. l. si tertius. §. si quis prius. vbi de hoc dixi. de itinere actuqꝫ priua. l. apparet. §. j. et quorum leg. l. j. Item contra singularem: vt. j̃. de aqua plu. arcen. l. emptor ⁊. l. post venditionem. et. d. l. apparet. §. j. et melius staret hec glo. j̃. e. l. fluminum. §. adijcitur. Jac. de are. Et vide quod de hoc tetigi. C. de here. l. act. vend. l. emptor nominis. Item per istum. §. cum concor. reprobat Dy. glo. magnam que est de bo nis que liberis. l. cum nõ solum in. iij. q. vbi tenet exigi consen sum patris qñ filius est in iudicio ꝓcuratorio nomine ꝓ alio. quod non est verum: qꝛ representat non personaꝫ suam: et sic

filijfa.subiecti alterius potestati: sʒ psonā eius qui eū pcura‑ torē ɔstituit: vt hic dr̄. Dy. Et p hoc.s̄.de pcu.l.filiusfa.§.ipe quoqʒ.de in ius vo.l.quesitū. ¶ In glo.pmo obstat.ibi satis‑ dedit.hoc declara p notata.s̄.e.de pcur.l.nō solū in pnci. Ibi corrigit p illas.vel dic vt no.s̄.e.l.pretor.in pn. Ja. In fi.ↄ sic causatiue cogit nō pcise. Oldr. ¶ In glo.no.hoc beneficiū in fi.vt sol.ma.l.alia.ↄ.j.de re iudi.l.si cum pcurator. Dy.

Huic stipulationi. In obligatione ɔben da infinitas euitaturↄ cū cause cognitione interponitur dies in cautiōe dāni infecti. h.d. ¶ Huic stipulatiōi.ibi ipse igitur ptor. No.bonā litterā q vbi fit mētio de tpe statuēdo nec certum est statutū q arbi‑ trio iudi.statuit. Et p hoc.s̄.de iur.delib.l.j.§.ait ptor. Et fa‑ cit q si potestas exigat satisd.ab aliq de nō offendēdo aliquē q in ipsa satisdatōe debeat dies apponi ne ppetuo remaneat obligatus. Ja. Ibi ex causa.i.origine. ¶ Dāno.cōsiderando vtruʒ ex vitio soli an ex vitio edificij.ↄ vtrū ex necessitate an ex alio extrinsecus accidenti ruina timeatur. Jac.de are.ↄ de ra. Ibi ex qualitate eius dāni.considerando rem in qua timetur inferri vtrum sit preciosa vel vilis. Ja.de are. Ibi speratur.i. timetur. Ja. ¶ Opp.vj.modis vt in glo. Querit Dy.ↄ Jac. de are.si locaui tibi aream vt in ea domum edificares et in ea me reciperes: si edificasti ↄ me recepisti: deinde domus diru‑ ta sit: an tenearis reedificare ↄ me recipere. Iste.§.cū simi.est ar.q nō: qꝛ in fi.obligatus esse nō dʒ. Itē qꝛ verba contra lo‑ catorem ↄc.ↄ qꝛ casus qui preuideri nō potuit excusare debet s̄.cōmo.l.ad eos.de act.empti.l.si eas res.ↄ p hoc.s̄.de auro ↄ argen.leg.l.si seruitus.primo rn̄so.ↄ.l.si ita. In contrariuʒ est qꝛ non videtur factum qđ non durat factum.ↄ ea ratione obli‑ gatio de faciendo non videtur sublata: vt.j.de solu.l.si qs aliā et.l.cuʒ quis.§.qui hominē.ↄ.l.qui res.in prin. Item reductio rei in pristinum statum dʒ ↄ obligationem in pristinum statuʒ reducere dato q esset sublata: vt.s̄.de serui.vrba.predio.l.ser uitutes.§.si sublatum.ↄ.l.si seruitus.scđo responso.ↄ.l.eū de‑ bere.j.ↄ.ij.responso.ↄ ar.j.de excep.rei iudi.l.ↄ an eadē.§.idē. et.s̄.de iudic.pponebatur.ↄ de serui.rusti.predio.l.vnus.§.si forus.ↄ.l.ↄ attilicinus. Uberti.de bobio cuius fuit ista questio distinguit vtrum hoc acciderit vitio soli an vitio operis per.l. s̄.locati.l.martius.ↄ.l.fi. Et faciunt ad qōnem medici qui pro misit liberare a podagra ↄ liberauit: sed postea adhuc poda‑ gra redijt. Alij dicūt precise eum debere cogi ad reficiēduʒ p dictā.l.eū debere de seruitu.vr.pre. Ad predicta facit glo.que est.j.e.l.dāni.§.si is. Ja.de are. ¶ In glo.qui cauet ibi.§.iura ri.sol.vt ibi no. Oldra.qꝛ ibi infinitas refrenatur per iudicem. In ea.glo.in fi.istud est brocardicū ad cuius brocardi solutio nem hic dicit Dy. Aut agitur de obligatione ɔbēda: Aut de ɔtracta extēdenda: Aut ɔcta tollenda. In primo casu infini‑ tas euitatur: vt hic. Scđo casu aut verba se habēt ad infinita tem tm̄: ↄ tūc infinitas toleratur: vt.j.de fideiussor.l.si ita sti‑ pulatus a seio. Aut hn̄t se pariter ad finitatē ↄ infinitatem et tūc vitiatur infinitas: vt.s̄.de leg.iij.l.fideicōmissa.§.si quis.x. ↄ vt le.no.ca.l.j.§.si quis alicui.ↄ sol.ma.l.si mora.ↄ.C.de sacro sanct.eccle.l.fi. In tertio casu infinitas tolleratur vt.j.de doli excep.l.pure.§.fi. Rō predicte solutionis patʒ qꝛ fauorabilior est causa obligationis restringende ↄ tollēde q ampliāde vel ɔbende: vt.j.de act.ↄ oblig.l.arrianus. Dy. Item fm Jac.de are.vbi ex certa significatione verboꝝ ↄ de sui natura ad infi‑ nitatem extēditur: infinitas non vitatur sed toleratur: vt.j.e. fi finita.ij.rn̄.ↄ.d.l.si ita stipulatus.j.de fideiusso. Jac. De ista tm̄ materia infinitas euitanda vel non: no.per Ja.de bel.in so lutione contrarioꝝum non solutoꝝ in.d.§.iurare.de in litē iu‑ ran.l.videamꝰ.qđ totū plene recitaui.d.l.fi.C.de sacrosan.ecc. ¶ In glo.qꝛ minor.in fi.sʒ hoc est falsum qꝛ cā dāni infecti est in rē: ↄ ideo in ea nō debet ɔsiderari psona eius q petit sibi ca ueri vel eiꝰ a quo petit. Nā obstat.§.modus.qꝛ loqtur in ali‑ mētis que personā nutriūt ↄ maiori tēpore verisimiliter debent minori q maiori: vt.s̄.ad.l.fal.l.hereditatuʒ. Expone g dicta v̄ba textus ex cā ↄ qualitate: vt.s̄.in textu exposui. Ja.de are.

In cause cognitione. Ibi lon‑ ginquitas.i.distantia loci ↄ operis magnitudo vt si adeo magnū est opus qđ ledere possit domū di stantem vt qꝛ est turris. Ja.de are.lʒ glo.aliter exponatↄ facit ad qōnem notatam.s̄.locati.l.maritus.

Si finita. Ibi ex ɔuentiōe.i.ex certa scien tia. Et no.ar.ad qōneʒ eius qui promisit ab incursu hostiū liberare facta sibi ɔuen tione annuatim de certa pecunia vt liberaret: q fi nita causa timoris finiatur obligatio pecunie: sicut hic finito die finitur ↄ obligatio. Item qꝛ finita cā timoris vꝫ remanere pmissio sine cā ↄ inefficax: vt.s̄.de ɔdi.sine cā.l.j.ↄ.j.de doli ex. l.ij.§.circa. Itē tacita inest cōditio ɔria si nō liberaret: ergo in eius existētiā.s.qꝛ nō liberauit cum nō fuerit opus inutilis est obligatio: vt.s̄.si cer.pet.l.pecunia. Itē p hoc.s̄.locati.l.si vno §.item cum quidā. Item qꝛ tacite actum videtur si ipse defen deret: vt.j.iudicatuʒ solui.l.cū apud. Ecōtra qꝛ p eum nō stat vt.C.de ɔdi.ob causam.l.fi.s̄.de ɔdi.ↄ demon.l.que sub ɔditio ne.§.quotiēs.ↄ.l.titius statuas.ↄ locati.l.qui operas. Item qꝛ factum est lʒ nō per eū vnde perinde est ac si p eum factū esset ar.j.de ver.obli.l.cum seruus.ↄ de solu.si p me.ↄ.s̄.mā.l.si p‑ cur.§.mandati. Dic absoluēdum pmissorem ar.l.ɔditionē in fi.s̄.de ɔdi.ↄ demō. Dy. Ibi p errorem.iuris. Ja.de ra. ¶ In glo.j.dʒ.in fi.ibi scđm consuetudinē.regionis.s.que dies ɔsue‑ uit talibus stipulationibus inseri habita consideratione solir operis. Dy. ¶ In glo.s.pmissor.ibi sol.vt ibi.ↄ bene ɔcor.ad hoc.j.de custo.reoꝝum.l.si quis reū.non p obliuionē facti.ↄ sic non ob.l.ita stipulatus.j.de ver.ob. Dy.qꝛ hic dies fuit omis‑ sa per errorē iuris: ibi per obliuionē qꝛ nō fuerūt recordati cō trahētes diem in stipul.apponere: lʒ in animo gererēt. Dy.et Ja. In ea.glo.ibi bona.§.fi.vel dic vt no.d.l.in cōuentionali‑ bus fm opi.Joā.ibi positam. Uel dic q stipulationi pretorie nihil possunt partes apponere: vt ibi.sed dic dies inseritur a partibus ex mēte pretoris: qꝛ pretor voluit q iudex in stip.sta tueret diē si partes dissentiūt: sed si cōsentiūt noluit pretor q iudex se intromitteret.ar.s̄.ti.j.l.j.§.inde queritur.ↄ sic nō inse rebatur aliquid cōtra mentem pretoris. Ja.de ra.

Deinde ait. Ad intelligentiā huius.§.ↄ duoꝝuʒ sequētium vsqʒ ad.§.ex hoc edicto.li cet nō sint multū obscuri recurre ad distinctionē dn̄i Jac.de are.positā.s̄.e.l.qui bona.§.j. Ja. Ibi q.i.qꝛ. Old. In publi‑ co vel pprietate: vt flumē vel vsu: vt ripa fluminis. Ja. Et iđ dicit in publico: qꝛ si in alieno priuato fiat nō satisdatur.ↄ hoc subijcit cū aūt ↄc. Old. Cū aūt.pōt plane legi: vt ponat aūt p eū.ↄ q dicit in aliena.i.publica: vt.s̄.ti.j.l.nō solū.§.si cū iure Et iungit ↄ ɔtinuat hec littera cū precedētibus. Jac.de aret. Sed fm Dy. Ja.de ra.ↄ Old.expone in aliena re.i.puata ali‑ cuius: in qua edificās nullū ius hʒ. Et q subijcit hāc satisdat scʒ de dāno infecto.ↄ subaudi vel repromissionē fm ɔditioneʒ psonaꝝ.i.hita distinctione vtrū caueat pprio noīe vel alieno Et tūc littera legit per se ↄ vult hoc dicere q si in priuato fiat. opus non est tempus satisdationis determinatū sicut in pu‑ blico: sed pretor illud determinat.ↄ sic ponit differentiā inter publicū ↄ priuatū: quia in publico diffinitū est tempus.x.an‑ noꝝ.in priuato nō: sed per pretorē determinatur. Item in pu‑ blico semper satisdat: ↄ in priuato quādoqʒ satisdatur quādo q repromittit: vt pdixi lectura pdicti dn̄i Jac.planior est licet et alia vera sit. Ibi de operis tm̄ cauetur.hoc cum in publico Jacob. Ibi facienti: illicite scđm Glo.vel autoritate publica ad vtilitatem tm̄ priuatā fm Ja.de ra. Uel fm Dy.ecōuerso ad vtilitatē publicam ↄ autoritate priuata.secus si ad vtilita tem publicā ↄ autoritate puata.secus si ad vtilitatē publicā ↄ autoritate publica: vt.j.eo.§.si publicus. Ibi q de operis.rō differentie sumitur ex.l.fluminum.in prin.j.e. Dy. ¶ In glo. ↄ sic ripa.in fi.vt.j.de acquir.re.do.l.ergo.§.j. Dy. ¶ In glo. hic assignat scđam differentiam.immo tertiam. Dy.

Si quid in via. Supra assignauit differen‑ tiaʒ inter publicū ↄ priuatū: hic assignat differētiam inter vnū publicū ↄ aliud publicum. Dy.ↄ Ja.de ra. Ibi fiat.illicite fm glo. Uel licite p edificātis tm̄ vtilitate. Ja.de ra. Ibi in alieno.in quo nullum ius habet. Dy. Ibi sed generali sermone. No.qđ nō specialiter eximitur stat sub regula: vt.s̄.de ɔben.emp.l.ede sacra.§.j.ↄ de milita‑ ri testō.l.in fraudem.§.vlti. Oldr. Et per istū tex.reprobatur glo.q est.j.de pto.stip.l.j.§.stipulatio. Ibi quasi in alieno fiat subaudi ↄ alieno noīe caueatur. Ja. ¶ In glos.dicūt qdā ibi. §.si publicus.ↄ hoc casu dic si ad publicā vtilitatē: satisdat de vitio operis nō de vitio soli: vt.s̄.pri.§.notādū. Si ad priua‑ tam vtilitatē: satisdat de vtroqʒ.j.e.l.fluminū in pnci.v̄.ad ea igitur. Dyn. Uel dic q hic edificabat licite hoc est autoritate pncipis vel senatus sed p vtilitate puata q̄re satisdat de vitio operis nō de vitio soli.vt.d.§.notādū.sʒ in.§.si publicus.edi‑ ficabat licite autoritate publica ↄ ad vtilitatē publicā q̄re non cauet: sʒ illi q psūt reipublice debēt dari opi formā vt nulli no ceat.ↄ de h dicit.d.§.si publicꝰ.§.si qd vicio. Ja.de ra. In ea. glo.ibi ad aliud h cautio.s.vt dānū emēdet. Fran. ¶ In gl.s. habuimus.s.vnā differētiā. Ibi ponit alia.immo hic ponitur differētia inter vnū publicū ↄ aliud publicū vt in littera dixi vnde melius staret hec glo.s̄.h.§.notandū. Ja.de ra.

Si publicus

Si publicus. Ibi publice. autoritate publica ⁊ ad vtilitatē publicā ſm Ja. de ra. quo caſu nō cavet ſʒ bʒ locum inferior. §. Jac. de ra. vt dixi ſ. §. pri. Ibi ſi quid dāni. Dy. ¶ Operis. qd̄ fiat in publico. Dy. Ibi fiat. i. fieri timeat̄ qd erit faciendū. ⁊ rñ. certe legē ⁊c. Ja. de ra. Noceat per edificationē. Dy. Dāni detur. p ruinā. Dy. ¶ In glo. j. ſine vicinoꝝ damno. in fi. qui pōt concedere fieri opus p vtilitate publica ⁊ ita hic. ſed p vtilitate privata ꝯcedere nō pōt ſʒ ſolus p̄nceps vel ſenatus. ⁊ ita ꝯria nō obſtant ⁊ facit qd̄ vi aut clam. l. iij. §. plane. Ja. de ra.

Ex hoc edicto. Ibi extat ſabini ſnīa dicentis ꝙ pars vicioſa trahit ad ſe nō vicioſam: ⁊ ideo in tota edes fit miſſio vt ſequitur ⁊. j. e. l. cum emptor. §. ſi agri. Et eſt arg. ꝙ p delicto vnius ex conſortibus pars ſit deſtruēda in qualibet re. ⁊ ſi nō pōt cōmode p parte deſtrui ꝙ deſtruatur in totū. Ad idē. C. ad. l. fal. l. ij. ſ. ad. l. fal. l. lineā. ⁊. l. plautius. ⁊. l. in quātitate. §. vlti. j. quorum leg. l. j. §. ſi quis ex mortis. Ad idem. j. de adulte. l. ſi poſtulauerit. §. haberi. §. de eo. ⁊. §. iuſſit al's iubet. ⁊. §. ratio. Preterea in toto ieſt pars. j. de excep. rei iudi. l. ſi quis cum totum. ⁊ de regu. iur. in toto. vnde ſi ſtatutum dicit deſtruatur domus idē de parte vt idē iuris ſit de parte ⁊c. vt. ſ. de rei vē. l. que de tota. ad idē de lega. ij. l. peto. §. predium. ⁊. l. cum filius. ⁊. ſ. e. l. dies. §. eius rei. de neg. geſt. l. eū actum. ⁊. l. ſi ex duobus. cōi diui. l. ſi is cum quo. vbi de hoc dixi. j. de aqua plu. arcē. l. atheius. §. fi. ⁊. l. ſeq. ⁊ de aqua quoti. ⁊ eſti. l. j. §. itē queritur. Ecōtra ꝙ nō deſtruatur medietas omniū rerum cōmunium: ſʒ quedā integre aſſignentur nō delinquenti equivalētes parti ſue. ſ. de leg. j. l. non amplius. §. vlti. cum. l. ſequēti. cōi di. l. iij. in fi. inſti. de offi. iudi. §. ꝙ ſi cōmodū. fa. hercīſ. l. meuius. §. ſi arbiter. ⁊. l. ſi quis putans. §. ſi fundum. ⁊. §. idem iul. ⁊ videtur caſus. C. quomodo ⁊ quibus quarta pars. l. ij. lib. x. Itē qꝛ delictū vnius ⁊c. C. de iˀoffi. teſtō. l. ſi quis in ſuo. §. legis. ⁊. ſ. de operis noui nūcia. l. de pupillo. §. ſi pluriū. Itē ſi ꝯſors cōpellit̄ ꝯferre ad refectionē vt. C. de edifi. p̄uatis. l. ſi vt pponis. multomagis repellit̄ ipſe ⁊ habens cauſam ab eo diruere volēs. Ad idem facit. ſ. ad. l. fal. l. ſi ex pluribus. ⁊ queādmodum ſerui. amit. l. ſi cōmunem. Preterea ſi delictū reperiat̄ in pte: in alia nō: rōne pſone nō punit̄. vt. ſ. de his q. vt indignis. l. eum q. §. ſi in parte. multo ꝗ magis vbi diuerſe ſunt perſone vt in qōne noſtra. ⁊ p hoc de peculio. ſi noxali. §. idē certe recte. Solutio ſm Fran. ac. p. l. ſ. de peculio le. l. ſi peculiū. ij. rñ. lʒ equitas dicat contrariū. Vel poſſes diſtinguere. Aut ſocius nō delinquēs pōt habere recurſum ꝯtra delinquētem qꝛ eſt locuples ⁊ ſoluēdo ⁊ tūc totū diruatur. ar. d. l. ſi is cum quo. ſ. cōmuni di. Aut non: ⁊ tūc habeant locū ſuperius allegata. Ad. l. atheius. ⁊ ad. l. ſequētem poſſet rñderi qꝛ ibi ⁊ pars ſuperior ⁊ pars inferior tolli debebat vna vno iudicio alia alio ⁊ ita vtrūqꝫ. Ad. l. j. §. item queritur. de aqua quoti. ⁊ eſti. reſponderi pōt qꝛ licet haberē ius aque ducende tamē in ea ducēda cōmiſi delictum ego qui ſuʒ vna perſona tm̄ ⁊ ideo in totum prohibeo. in qōne autē noſtra ſupponitur duas fuiſſe perſonas: vnā delinquētē aliam non. Ja. ⁊ Dy. Predicta vident̄ tangere magis dubiū an pars in oībus rebus ſit deſtruenda. Ubi aūt pars nō poſſet cōmode deſtrui vt qꝛ eſſet turris ⁊ delinquēs haberet partē inferiorē an tota debeat deſtrui. Tūc forte nō inepte poſſet dici partē delinquētis deſtruēdam eſtimandā ⁊ eſtimationē ſoluendam fiſco a nō delinquēte per dictā. l. nō amplius. §. fi. ⁊. l. ſe. ſ. de le. ij. Jac. De hoc vide qd̄ notaui. ſ. de operis noui nūciatiōe. l. j. §. poteſt autem. circa fi. ipſiˀ. §. Item facit iſte. §. ibi ſi iūcta ſit ⁊c. Qd̄ ſi cōceſſum eſt p̄uilegium alicui caſtro habenti villam vnitā ꝙ illud p̄uilegiū videat̄ etiā cōceſſum ville vnite ipſi caſtro. Et p hoc. ſ. de leg. iij. l. predijs. §. pe. de fundo inſtructo. l. ſeie. §. tyranno. ⁊ videtur quaſi caſus. C. de bonis vacā. l. ſi qñ. Gui. de ſuʒ. ⁊ Ja. de ar. Ad hoc poſſunt adduci notata extra de p̄uil. cū capella. ⁊ qꝛ interdicta ciuitate vidētur interdicta ſuburbia ⁊ cimiteriū eidē cōtiguū. ex̄ de ſent. excō. c. ſi ciuitas. Sed poſſet etiam ipſum. c. adduci in contrarium qꝛ ibi vr̄ ſpeciale ne ſentētia interdicti vileſcat. Item ibi loquitur in pena nos aūt loquimur de priuilegio. Item facit in ver. itē quid dicemus. ad qōnem ſi ſtatuto caueatur ꝙ ſi quis fecerit inſultū ad domum puniatur in centum. ſi fiat in porticu adherēte domui: an teneatur: de quo dixi. j. in alphabeto dictione ad. Ultimo dic cum queritur an miſſio ſit facienda in totam domū an in partem. Aut eſt ager qui minatur ruinam: et fit miſſio ſolum in partem ruinoſam: vt. j. e. l. cuʒ emptor. §. ſi agri. Aut eſt domus ⁊ tunc aut intercedunt ſpacia inter partem ruinoſam ⁊ non ruinoſam ⁊ fit miſſio ſolum in partem ruinoſam vt hoc. §. ver. ſed ſi in plures. Aut non ītercedūt ſpacia: et tunc conſidera an pars vicioſa eſt talis que ſecum traheret etiam non vicioſam: ⁊ tunc fit miſſio in totum. Aut non traheret nō vicioſam: ⁊ tunc in partem vicioſam tm̄ fit miſſio: vt hoc. §. v. itaqꝫ. Jaco. de are. Ibi in ſolam partem. ſ. que ruinam minatur. Dy. ¶ Mitti. ſ. eum cui non cauetur de dāno infec. Dy. In totam. ſ. domum mitti eum cui nō cauetur. Dy. ¶ In gl. ſine ſolo in fine ⁊. ſ. de le. j. l. qui fundum in fi. §. Old. ¶ In gl. al's iniuncta. ibi modicum fermēti ⁊c. ſupple totā maſſam corrumpit: vt no. in gl. ſ. de pac. l. ſi vnus. §. pactus. Dy. Ibi ſanctus eris: vt in aut. de monachis. §. cogitādū. ⁊ cum peruerſo peruerteris: vt. ſ. de edil. edic. l. ediles. §. pedius. Dy. ⁊ Jaco. de ra. Et fuit ſumptum ex pſalmo. diligam te deus. vſu. Cum ſancto ſanctus eris. cum viro innocēte innocēs eris. ⁊ cum electo electus eris. ⁊ cum peruerſo peruerteris.

1 ¶ Decretum primum quid ſit.
2 Decretū primū quo iure petatur interponi.
3 Decretū primum a quibus magiſtratibus interponatur.
4 Decretū primū an interponatur cōtra pupillos.
5 Miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto ſi eijciatur an habeat interdictum vnde vi.
6 Effectus primi decreti quis ſit.
7 Decretum ſcōm quid ſit.
8 Decretum ſcōm quo iure interponatur.
9 Decretum ſcōm an interponatur in cauſa noxali.
10 Decretū ſcōm an poſſit iterponi iudice nō ſedēte p tribunali.
11 Appellari an poſſit ab interpoſitione ſecūdi decreti.

Si plures. In pignore pretorio eiuſdem tituli ſimul vel ſucceſſiue concurrunt creditores. aliud in ſcōo decreto. h. d. Ibi vt caueatur. ad preceptū iu dicis nō cauet̄: ⁊ edes nōdū deciderūt. Ibi ſolēt. ex pmo decreto equaliter. Dy. Ibi idemqꝫ. ſʒ ꝙ omēs miſſi ſunt pares. Dy. ¶ Miſſus. ex primo decreto. Dy. Poſſidere. ex ſcōo decreto ⁊ ſic factus eſt dn̄s vel incepit vſuca pere. Dy. Oppone ſm Ray. ad iſtū. §. de. l. pluribus pcur. ſ. de pcur. ⁊. j. de ver. obli. l. ſi titius. Sed ibi ꝯditio pluriū ꝯcurrit circa idē: hic concurrit circa diuerſa: qꝛ habēt diuerſas partes. ¶ Itē op. j. de popularibus actio. l. ſi plures. ſed illud qñ plures agūt actiōe publica: hic qñ plures ppriū dānum pſequūtur. ⁊ ideo qlibet ſuū ꝯſequit̄. Et vt habeas plenā notitiā huius. §. vide diſtinctionē quā ſtatim ſubijciā. ⁊ qd̄ not. p Dy. C. de priuile. credi. l. priuilegia. ⁊ latius de regu. iur. c. qui prior eſt tēpore. lib. vj. Et verū eſt ꝙ oēs ſunt pares in primo decreto: ſʒ in ſcōo quilibet p rata dāni: vt dicet̄. j. §. pri. ¶ Itē op. C. qui po. in pig. hab. l. ſi fundū. vbi de hoc dixi. ſʒ ibi in ꝯuentionali: hic in pretorio. Cōtra hāc ſol. eſt. eo. ti. l. ij. vbi in pretorio dicit idē ⁊ ꝙ q prior eſt tēpore potior eſt iure. Diſtingue ergo quotiēs plures creditores cōcurrunt: Aut oēs ptendūt pignus conuentionale: Aut qdam conuētionale: qdam ptorium. Aut oēs ptorium: Aut qdam conuētionale: qdam ptorium. Primo caſu tene regulā ꝙ qui prior eſt tempore ⁊c. vt. d. l. ſi fundū. cum ſi. Recipit tn̄ inſtātiā hec regula in eo qui mutuat in nauis vel domus refect. vt. ſ. qui po. in pig. ha. l. interdū. et in aut. de equali. dot. §. his ꝯſequēs. col. vij. Scōo caſu qñ oēs pretoriū. Aut ſunt oēs eiuſdē ti. vt oēs ex contractu vel omēs ex cauſa legati vel ex cauſa dāni infecti: ⁊ tūc omnes cōcurrūt ordine inſpecto: vt. j. de bo. auto. iudi. poſſi. l. cum vnus. ⁊. C. e. titu. l. fi. ſ. vt in poſ. lega. l. is cui. §. ſi pretor. hic et. j. §. proxi. j. reſponſo. Aut omnes ſunt diuerſoꝝ tituloꝝ: ⁊ tunc qui prior eſt tempore potior eſt iure: vt. d. l. ij. C. qui po. in pig. hab. l. ſi et iure. Dy. ⁊ Ja. de are. ¶ Itē opponit̄ ꝙ ſuperflua ſit poſtulatio ſecundi: quia videtur ei prodeſſe poſtulatio primi: adeo ꝙ poſſit ſine alia petitione eandem cōmoditatem habere quā habet primo miſſus: vt dicta. l. cum vnus. j. de bonis auto. iudi. poſſiden. ⁊. C. e. titu. l. fi. et. d. l. is cui. §. qui prior. ſ. vt in poſſeſ. lega. Sed dic ꝙ is qui petit ſe mitti ex cauſa damni infecti videtur mitti ex cauſa quaſi lucratiua. ar. ſumpto ex duabus ll. j. de doli excep. l. apud celſum. §. de autoris. ver. ceterum. et ſ. e. l. pretor. §. hoc edictum. Nam in. §. de auctoris. dicitur ꝙ illud qd̄ ſeruatur in cauſa lucratiua ſeruatur in quaſi lucratiua. ⁊ in eodē. §. dicitur ꝙ cauſa noxalis eſt quaſi lucratiua. In §. hoc edictū. dicitur ꝙ mitti ex cauſa dāni infecti ⁊ ex cā noxali equiparātur. ⁊ iō dāni infecti eſt quaſi lucratiua. vnde ſicut miſſio vnius nō pdeſt alteri qñ fit ex cā vere lucratiua vt. d. l. is qui. §. ſi plures. ſ. vt in poſ. leg. ⁊ no. in. d. l. cū vnˀ. ita ꝙ ex cā quaſi lucratiua vt eſt cauſa dāni infecti lʒ ſint eiuſdē ti. vt hic Dy. vel poſſes dicere ꝙ is qui poſtulat ſe mitti ex cauſa dāni infecti nō eſt loco creditoris anteqꝫ poſtulauerit: ⁊ ideo alteriˀ miſſio anteqꝫ poſtulet ſibi pdeſſe non poteſt tāqꝫ ei qui credi-

¶ Iſte. §. complectitur materiā pmi ⁊ ſecūdi decreti.

tor non est. Et q̄ nō sit loco creditoris ante postulationem patet ex eo q2 si anteq̄ postulet sibi caueri domus ruat nullum ius hȝ ꝑ dāno sibi dato ex tali ruina: vt.s̄.e.l.euenit.cum similibus. Et idem dicerem in alijs creditoribus q̄ si post missionem vnius alius efficiatur creditor q̄ missio illius primi non prodesset isti secundo facto creditori post missionem primi. de hoc etiam no.per Dy.dicta.l.cum vnius.j.de bonis auto.iudi.possiden. Ibi mitti desideret.a domino a quo petitur cautio in isto casu: vt.s̄.e.l.pretor.§.eius rei.Ray. Ibi ambo possessionem.a iudice decretam ⁊ equaliter: vt.s̄.e.l.pretoris.§.si plures.nam possessio primi non prodest scđo cum pretendam causam quasi lucratiuam predixi.Dy. Ibi iussus sit.qđ sufficit ad scđm decretum in quo fit missio cum sit facta ex primo. Dy.vt.j.e.§.si quis.⁊.§.non autem. Ibi caueri desideret.a p̄mo misso ex secundo decreto a quo isto casu cautio peti debet. R. In fi.ibi posterior.ex primo ⁊ secundo decretor tunc prior deijcitur ⁊ non ante: vt.j.e.l.§.si quis autem.⁊.§.vbi autem.⁊ no.statim.j.§.proxi.Ray. ¶ In glo.hec cum sunt in fin.solui potest vt soluitur per Jaco.de bel.s̄.de vsufru.l.quotiens.et per Dy.de excu.tuto.si duas.in princ.⁊ ibi in glo. Uel posses dicere. Aut certum est de voluntate testatoris vel legis: ⁊ tūc ordo scripture non seruatur sed voluntas: ⁊ ita loquitur.l.nec enim.j.de solu.cum simi. Aut est dubium ⁊ tūc ordo seruatur vt.d.l.quotiens.⁊.d.§.inordinatum.⁊.s̄.de exercito.l.j.§.si is qui nauem.ver.igitur in re dubia.Dy. De hoc late dixi.C.de nouo codi.compo.§.quibus.ibi primis quidem ⁊c. Ibi scribit effectus secundi decreti est vt missus possidere ⁊ prescribere possit.h.d. Ibi mittitur.contra non dn̄m ſm glo.vel etiā contra.ſm Jaco.de are. In v̄.si ante.dicitur q̄ ex secundo decreto ꝑ rata dāni interponitur iussus de possidendo. In versi.si v̄o dicitur q̄ concessum primo misso in pos.nō debet denegari secundo postea venienti.⁊ hoc dicit vsq̄ ad.§.cum aūt. Ibi per longum tēpus.i.prescriptionem.x.vel.xx.annoꝝ ſm glos. Uel dic.i.per scđm decretum qđ interponitur post p̄mū ꝑ lōgum tp̄s: vt.j.e.§.nō aūt.nā statim fit dn̄s per scđm decretuȝ ⁊ sic littera est plana ſm Jaco.de are. Ibi equaliter.i.ꝑ rata dāni. Uel.i.simul vt denotet equalitatem tēporis nō portiōis Ibi si vero iam no.vbi est ordo tp̄is posterior potior habetur ꝑpter cōtumaciam primi ex secūdo decreto possidentis: non aūt si ex p̄mo tātum possidet primus: vt.s̄.§.pri. ¶ Sed vbi cessat ordo: nūquid ꝑ rata dāni an equaliter fit missio: dic eq̄liter.⁊ hoc sequitur in.§.cum aūt.Ja.de are. Ibi dn̄o.per secūdum decretum.Jaco. Ibi primo cessante cauere.qđ intellige nisi sit ille qui se mitti petit ratione cuius ꝯtumacie missus fuit ille a quo petit ex secundo decreto: vt.s̄.e.l.qui bona.§.si quis q2.Dy. Ibi solus titius.qui desiderat sibi caueri et non cauetur.Dy. ¶ Modo hic cōiter habetur quedā glo.noua ⁊ fuit additio que tractat materiā ꝓfundā primi ⁊ secūdi decreti.⁊ q̄dam habēt eam.s̄.§.pri.⁊ q2 ipsam materiā ad plenum non tractat: ideo primo aliquas remissiones vtiles dabo vbi tractatur de ista materia.deinde tradā materiā plenissime q̄rendo ⁊ supplēdo glo. Dic ergo q̄ in libello Rofre.satis tractatur de ista materia titulo qualiter quis mittat̄ in pos.ex primo ⁊ secūdo decreto.latissime in speculo sub titulo de ꝯtumacia.§.q̄m̄.s̄.⁊.§.sequētibus.vsq̄ ad fi.tituli.⁊ habēt q̄dam in illo.§.q̄m̄.s̄.rubricā de primo ⁊ scđo decreto.de ista tn̄ materia habetur ꝑ Ber.Inno.⁊ alios ex̄ vt lite non ꝯtestata.c.qui frequēter.§.in alijs.⁊ ꝑ Gof.⁊ Hosti.in summa.e.ti.⁊ ꝑ ipsum Host.in summa de re iudi.§.q̄d si primum decretū.⁊.§.sequētibus.latius per Innoc.ex̄ de v̄.signi.c.dilecto.⁊ ibi etiam per Ber.per Cy.satis.C.de bonis auto.iudi.possiden.l.cum ꝓponas.vbi de hoc dixi per Hosti.in summa de dolo ⁊ contumacia.⁊ per Ber.e.ti.c.contingit.⁊ in auƚ.de exhiben.reis.§.si v̄o etiam quidā iurēt.⁊ dixi etiā.s̄.de iur.om.iudi.l.iubere cauere ⁊ si ex noxali causa agatur.l.ij.§.si absens.per Gofre.in summa de iudi.§.de natura primi ⁊ secundi decreti.⁊ in summa de eo qui mittitur in pos.causa rei seruande.§.sed hoc sciēdum.⁊ si ex noxali causa agatur.l.iij.§.si absens.tactuȝ fuit aliq̄d ſm Ja.de are.s.e.ti.l.dies cautionis.§.duas. Datis itaq̄ predictis vtilibus remissionibus redeo ad suppletionem ⁊ declara
1 tionem glo. ¶ † Que primo querit quid si primum decretū. Ad hoc primo aduertēdum est q̄ decretū sumitur multis modis vt habetur in speculo.d.ti.de contumacia.§.q̄m̄.s̄.al's est titulus vt dixi de primo ⁊ scđo decreto ⁊ latius dixi.j.in alphabeto de v̄.signifi.littera.d.dictione seu.§.decretum. Dicit ergo glo.⁊ cum ea concor.Rof.⁊ speculator ⁊ multi alij.primum decretum est primus iussus vel prima missio in posses.dicentes missionem idem q̄ iussum qđ Dy.hic ⁊ alij doctores non approbāt.nam sicut aliud est sententia ⁊ aliud executio actus exequendi.qđ ptȝ q2 sn̄ia precedit executionē ⁊ actum exequēdi.qđ ptȝ q2 sentētia ꝑcedit ⁊ executio sequitur vt.j.de re iudi.l.si cum nulla.⁊.C.de executione rei iudi.l.j.⁊ quādoq̄ alius ē qui ꝓnūciat ⁊ alius qui exequitur vt.j.de re iudi.l.a diuo pio.⁊.C.de iudic.l.ꝓperandum.§.sin autem reus. ita aliud est primum decretum ⁊ aliud prima missio.nam primū decretuȝ est primus iussus de mittendo.prima vero missio est executio illi⁹ iussus ita q̄ iussus est causa: detētatio siue possessio est effect⁹ illius iussus.at causa necessario precedit effectum: ⁊ sic est male dictum q̄ iussus ⁊ missio sint idem.sed Cy.in.d.l.cū proponas.nolens excusare glo.⁊ Rofre.dicit q̄ locuti fuerunt sicut loquiƚ imperator in institu.de iure personaruȝ.§.seruitus est ꝯstitutio ⁊c.i.effectus ꝯstitutiōis.⁊ ita excusatur glo.⁊ Rofr.lȝ improprie locuti fuerint. Alij scđm eundē Cy.sic diffiniūt decretum est rei regulariter ꝓhibite in certo casu facta permissio.⁊ ponūt exēplum in predijs minoꝝ que regulariter alienari ꝓhibētur: sed cum decreto alienatio permittitur. istā tamē diffinitionem reprobat q2 decretum nō est solum ꝑmissorum sed aliq̄n probibitorium. Itē nō cōprehēdit oēs casus in quibus decretum interponitur. Et ideo alij sic diffiniūt. decretū est rei regulariter nō permisse certo casu facta probibitio vel permissio que insurgit a iudice.⁊ est exemplum in rebus minorum regulariter alienari ꝓhibitis.casualiter tamē per decretum ꝯceditur: vel regulariter minor nō venit ꝯ̄ ꝯtractū suum sed aliq̄n iudex permittit vt.s̄.de minoribus.l.etiā. Item regulariter nō possum rem alienā accipere.vt.s̄.de ser.ru.pre.l.q̄dam iberus. Fallit si nō defendaƚ vt hic ⁊.s̄.si ex noxali causa agatur.l.ij. Sed certe nec ista diffinitio cōplectiƚ oēs casus in quibus decretum interponiƚ. Et ideo nō puto de decreto certam dari posse diffinitionē cum multis modis sumatur: ⁊ i varijs causis ⁊ casibus interponaƚ.⁊ dixi in alphabeto littera.d.dictione decretū. ¶ Sed quare dr̄ primū.dic ex eo q2 primo interponiƚ ⁊ ante ip̄m nullū aliud de mittēdo.sic accipiƚ p̄mū in ꝓhemio.ff.§.discipuli.non aūt dr̄ primū respectu scđi sicut accipitur.s̄.de rebus dub.l.qui duos.nam q̄n̄q̄ interponitur primū ⁊ nō scđm: vt.j.patebit. ¶ Et si opponaƚ q̄ alius iussus ꝑcedit.s.de cauēdo ⁊ ideo nō vere dicaƚ hoc primū.vt.s̄.e.l.dies.§.si intra diē.⁊.l.pretoris. Rn̄deo ille alius qui ꝑcedit nō est de eodem.s.de mittēdo sȝ de cauēdo.⁊ ideo conueniēter istud diciƚ primū quo ad actum de mittendo.⁊ de isto p̄mo decreto non habemus bene expressum in tex.sicut habemus de scđo in isto.§.iul.sed q2 scđm nō pōt esse sine primo: ideo ꝓsupponimus p̄mum. Quid differat p̄mum decretum ab interlocutoria: percepto: ⁊ a diffinitiua: dici consueuit.s̄.de officio ꝓconsul.⁊ legati.l.nec quicq̄.§.vbi decretum.⁊ vide dicta in al
2 ꝓhabeto dicta dictione decretum. ¶ † Item quero quo iure petatur interponi: dicunt quidā q̄ iure actionis in factū per l.inquilino.j.e.vbi est verbum actio.sed expone ibi actio.i.ius quo cautio petitur.⁊ dic ſm glo.hic ⁊ Rofre.dicto ti.de p̄mo ⁊ scđo decreto.circa fi.ver.item queritur quo iure.⁊ ſm oēs doct.q̄ officio iudicis petitur: q2 cum non subsit obligatio nō potest nasci actio.sed q2 equum est caueri: si non caueatur vel al's contumax sit: per officium iudicis fit missio ex primo decreto.ar.s̄.de annuis leg.l.quintus.⁊ est expressum.s̄.de iuris.om.iudi.l.j.⁊ no.d.l.inquilino. ¶ Sed quale sit istud officium vtrum mercēnarium vel nobile. Ja.de ra.dixit q̄ aliquando officio iudicis mercēnario: aliq̄n nobili. Pet.de bellapertica dicit se tenuisse: sed postea opi.mutasse.⁊ q̄ semper petatur ꝑ officium nobile non mercēnarium.et principaliter imploraƚ: quia si reus est contumax: implorato officio iudicis mittitur actor in pos.⁊ istud est officium nobile principaliter consistēs in persona iudicis: ⁊ nulli deseruiens actioni: cum nulla actio
3 competat: vt predictum est. ¶ † Item quero a quibus magistratibus interponaƚ p̄mum decretū. Rofre.d.ti.v̄.magistratu.et ver.cognitio.dicit q̄ etiam a magistratibus municipalibus.Cy.vbi.s̄.dicit Ja.de ra.tenuisse q̄ aut petiƚ in causa in qua non pōt cognoscere iudex inferior: puta vltra summam ccc.aureoꝝ: et tūc interponitur ꝑ maiorē iudicē tm̄. Aut infra dictam summā: ⁊ tūc interponitur etiā ꝑ minorē.ar.s̄.de iudi.l.quotiens.sed Pet.dicit q̄ est error qui ꝓcedit ex alio errore s.q̄ primum decretum petatur officio iudicis mercēnario de quo dixi.s̄.proxi.q̄stione.ergo ⁊c.vt.j.ad municip.l.ea que.et de iurisdi.om.iudi.l.iubere. Et ad.l.quotiens.vbi dicitur q̄ secundario et accessorie iudex cognoscit: de quo al's non posset cognoscere principaliter: dicit q̄ non est verum cum nō sit ꝓprie accessorium nec tendat ad vnum finem directe. Et vide de hoc an magistratus inferior possit interponere primum decretum.quod notaui.s̄.e.l.j.⁊.l.iiij.§.duas.⁊ vide bene in speculo dicto ti.de primo ⁊ scđo decreto.§.nūc videamus.et per

Inno.

Inno. de ver.signi.c.dilecto.vltra prin. ¶ Itē quero vtrū pe
ti debeat iudice ꝓ tribunali sedente. Dy.tenet hic ꝙ etiam eo
non sedēte: q2 non tribuit ius in pos.vel ꝓprietate: vt.j.ex qui.
cau.in pos.ea.l.cum legati.de acqui.pos.l.iij.§.fi.ꝛ.l.si quis an
ꝛ vti possi.l.si duo.§.creditores. Item q2 istud primum decre
tum requirit summariā cause cognitionē.C.vbi in rem actio.l.
ij.in fi.ꝛ in auť.de exhibendis reis.§.si vero etiam quidam iu/
rent.ꝛ ꝓpter hec duo sequitur ꝙ interponi possit etiā iudice
non sedēte ꝓ tribunali sicut dari possunt bonoꝝ posses.q̄ non
tribuunt ius: vt.s.quis ordo in possessione bonorum seruetur
l.ij.§.dies. ¶ Itē quero quomodo seu quo ordine perueniať
ad istud primum decretum: in hoc omnes cōcordant q2 primo
citatur q2 initium iudicij incipit ab in ius vocan.ꝛ insti. de pe/
na temere litigantium.§.fi.ꝛ ꝙ citatur vt veniat ad cauendū
vel aliud faciendum quod sibi incūbit faciēdum vel dandum
de iure vt dicto.§.vlti.ꝛ.s.e.l.dies.§.pretor.ꝛ.C. quomodo et
quando iudex.l.consentaneum.si nō veniat: amici sunt requi/
rendi vt in speculo dicto.§.j.ṽ.item vbi citatus nō inuenitur.
ꝛ per Inno.de eo qui mittitur in pos.causa rei seruā.c.vlti.et
s.ex qui.cau.maiores.l.item ait.§.fi.ꝛ.l.seq. Quod non credit
Petrus esse verum per dictam.l. consentaneum. vnde tenet
ꝙ si reus citatus nō venerit infra diem statutum ꝙ interpo/
natur primum decretum: vt.s.e.l.dies.§. si intra.ꝛ.s. hac ea/
dem.l.§.ex hoc edicto. Non ob.l.item ait.§.fin.ꝛ.l.seq.q2 ibi lo/
quitur de iure speciali restitutionis concedende qđ facilius de
negatur q̄ ius cōmune.in auť.de non alie.§.q2 ṽo verisimile.
Item nō ob.l.he aūt.j.ex qui.cau.in pos.ea.q2 ibi est fauor mi/
norum. Item summarie cognoscetur vtrū sit debitor vel non:
vt.d.l.cum proponas.ꝛ auť.ibi signata.C.de bonis auto.iudi.
possidē.ꝛ auť.vbi.vnde sumitur ipsa auť.s.de exhibē.ꝛ intro/
du.reis.§.si vero etiam quidam iurēt. Et de ista forma inter/
ponendi istud primum decretum vide qđ no.per Rofre. d.ti.
de primo ꝛ scđo decreto.ṽ.nūc videamus ꝛ latius per specula
torem.d.ti.§.sequitur videre.in ꝑn. ipsius.§. ꝛ ex eodē.§.tra/
hit pulchras formas istius primi decreti ad quas recurratur
ꝛ ad Inno.eť de eo qui mittitur in posses.causa rei seruāde.c.
j.vlti.glo. Et est notādum ꝙ ꝭm Rofre.speculatorē ꝛ omnes
inter cetera que sunt necessaria ad interpositionē primi decre
ti exigitur summaria cognitio vtrū is ꝯtra quē petitur missio
ꝛ ꝯtumax est sit debitor vel nō vt hoc.§.ꝛ.s.vt in posses.leg.l.
si is a quo.§.diuus.ꝛ.d.§.si ṽo etiā qdā iurēt.auť.de exhi.reis
que est signata.d.l.cum ꝓponas.C.de bonis auto.iudic.possi.
ꝛ incipit ei qui iurat. Et de ista summaria cognitione quomo/
do fieri debeat ꝛ ꝓbari satis no.per dictum Rofre. ꝛ plenius
per speculatorem vbi.s.que causa breuitatis omitto sꝫ ibi re/
curratur ꝛ ad Gofre.in summa vt lite nō cōte.§.summariam
aūt cognitionem. Sꝫ vnum nō omitto qđ tangit speculator et
bene dicto ti.ꝛ.§.ṽ.sed nunquid ꝓcedat. videlꝫ ista summaria
cognitio locū habeat solū qñ petitur ꝓmū decretum in ꝑsona
libus an etiā in realibus.ꝛ lꝫ in hoc diffuse se extēdat videtur
mihi ꝙ sit casus ꝙ in reali exigatur illa summaria cognitio si/
cut in personali.C.vbi in rem actio.l.ij.circa fi.ibi negociū sum
matim discutiēs.ꝛ vide de hoc qđ ibi dixi ꝛ etiā ibi no.per Cy.
¶ Itē dubitať de citatiōe vtrū debeat esse trina ꝛ pempto/
ria. Et vř ꝙ nō: q2 res celeritatem desiderat: vt.s.e.l.j. In cō
trarium est q2 is ꝯ quē facta est missio si veniat ꝛ velit recupe/
rare possessionem tenetur refundere expēsas: vt.d.l.consenta
neum.C.quō ꝛ qñ iudex.ꝛ de prescrip.xxx.annoꝝ.l.si quis em/
ptionis.§.pe.cū simi. Sequitur ergo ꝙ necessaria est talis ci/
tatio ex qua teneatur ad expēsas: q2 contumax: sed ad hoc est
necessaria trina ꝛ peremptoria: vt.j.de re iudi.l. contumacia.
in prin.ꝛ.§.ꝯtumax. Glo.hic ꝛ Rofre.d.ti.de primo ꝛ secundo
decreto vltra prin.ver.quis aūt dicatur contumax.et ver.sciē
dum est.ꝛ speculator.e.titu.§.j.tenēt ꝙ citatio peremptoria sit
necessaria. Sed ꝯtra hoc videtur.§.si ṽo etiā quidā iurent.in
auť.de exhibēdis reis.vbi dicit dari inducias ꝛ nō dicit pem/
ptorias. Sed ꝭm Ray.supple ibi inducias scꝫ peremptorias
per iura predicta. Cy.autē distinguit. Aut citatus dixit nolo
venire ꝛ sic apparet de eius vera contumacia: ꝛ tunc sufficiat
illa citatio nec amplius sit citandus si sit missio in pos. Si aūt
hoc non dicat: tūc necessaria sit trina citatio vel vna ꝓ omni/
bus anteꝙ fiat missio per iura predicta. Forte de iure canoni
co cū ista causa sit summaria nō exigeretur citatio pemptoria
per.c.sepe contingit.de ver.sig.in clemētinis. Et de ista cita/
tione an sufficiat citatio ad domum.vide plene per Innoc.eť
de eo qui mittitur in pos.causa rei seruāde.c.si aduersarius.ꝛ
per Gof.in summa vt lit.non contesta.§.itē queritur quid sit
edictum seu citatio.ꝛ dixi.s.ead.l.iij.§.pretor ait.ꝛ.§.totiens.
¶ Item quero an interponatur ante litē ꝯtest. vel post. Dic
ꝙ ꝛ ante litem ꝯte.vt.d.l.si quis emptionis.§.pe.C. de ꝑscrip.
xxx.anno.ꝛ.l.presenti.§.j.de his qui ad ec.ꝯfugiūt.ꝛ post litē
quasi cōtestatā: vt.C.vbi in rem actio.l.ij.ꝛ post litem vere cō/
testatā: vt dicta.l.consentaneum.quomodo ꝛ quando iudex.ꝛ
post sentētiam: vt.C.qui potior.in pig.ha.l.si decreto.ꝛ.j.de re
iudica.l.a diuo pio.ꝛ de hoc in speculo.d.ti.§.j.quod incipit se
quitur in prin. ¶ Item queritur ex quibus causis seu in qui/
bus rebus vel actionibus fiat missio ex primo decreto. Et dic
ꝙ in omnibus vt hic in glo.no.ꝛ bene habetur in speculo.d.ti.
§.restat videre in quibus rebus.ꝛ per Rofre.d.ti.vltra prin.
ꝛ versi.sed illud queritur.ꝛ ṽ.in omnibus ergo personalibus.
¶ Sed qualiter ꝛ inquātum fiet missio ex ꝓmo decreto. Dic
aut agitur personali mera: aut reali: aut mixta. Primo casu
quando mera personali olim fiebat missio in omnia bona vt.j.
qui.ex cau.in posses.eatur.l.j.ꝛ.ij.ꝛ.C.de bonis auto.iudi.pos/
siden.l.cum ꝓponas.hodie cum mēsura debiti declarati.vt in
auť.de exhibē.reis.§.si vero etiam qdā iurent que signata est
C.super dicta.l.cum ꝓponas.ꝛ incipit.ꝛ qui iurat.ꝛ ibi de hoc
no.ꝛ dixi. Fallit etiam hodie in ventre ꝛ carbo.vt.d.l.j.no.Dy.
Predicta dicit Cy.esse vera cum in personali petitur quanti
tas vel certa species. Si autē species icerta: puta stichus aut
pamphilus alternatiue tunc dicit ꝭm Jaco. de ra.ꝙ idem est
quod in obligatione generis qui equiparātur vt.s.de condit.
indebiti.l.cum is.in fi.ꝛ ideo fiet missio in estimatione effectus
obligationis.ar.j.de verb.obliga.eum qui certarum.§.j. Pe.
vero dicit ꝙ aut est electio creditoris: ꝛ tunc sit verum qđ di/
ctum est. Aut debitoris ꝛ tunc fiet missio omnium rerū alter/
natiue petitarum.q2 ex quo per defectum petitoris non decla
ratur: in vtraꝙ fit missio: vt.j.quorum lega.l.j.§.qui autē. Et
istud credit verius Cy.in missione ex primo decreto: in secun/
do dicit ꝓcedere qđ dicit Jaco. ¶ Secūdo casu quando agiť
reali aut agitur ꝓ re corporali et tunc si dolo desijt possidere
idem iure veteri qđ in personali per omnia: hodie pro mēsura
debiti declarati.si possidet ꝛ non latitat fit missio in possessio.
rei petite.si latitat in omnia bona olim: hodie vero in pos. rei
petite ad instar personalis: vt hic ꝓbatur in.l.si quis emptio/
nis.§.pe.C.de prescrip.xxx.anno.ꝛ.j.ex qui.cau.in pos. eatur.
l.fulcinius.§.item videamus.ꝛ.§.celsus.vnde in latitante hoc
correctum est vt fiat missio tm̄ in rem petitam.vt.d.auť.et qui
iurat.C.de bonis auto.iudic.possi. Sed glo.que est super.l.co.
cum ꝓponas.videtur in reali ꝛ latitante contrarium innuere
ꝛ clare notatur in vsibus feu.de vasallo qui contumax est.c.j.
circa medium glo.magne.ver.sequitur nunc de citationis effe
ctu. Sed in.d.§.item videamus.tenetur glo. hodie in latitāte
correctum esse: ꝛ idem qđ in personali.ꝛ illam glo.dicit Dy.eē
veriorem.ꝛ Jaco. Pet.ꝛ Cy.ꝛ quasi omnes. Si ṽo ꝓ re incor
porali agatur ratione: exempli gratia in confessoria ꝓ seruitu
te: tunc si actor est in quasi possessiōe seruitutis punitur: reus
in translatione oneris probandi: vt.s.tit.j.l.si prius.sꝫ si actor
non est in quasi possessione seruitutis mittitur in quasi posses
sionem illius iuris: vt.j.e.l.a quo fundus.ꝛ in hoc est idē olim
ꝛ hodie. ¶ Tertio casu qñ agitur actione mixta exempli cau/
sa in iudicio diuisorio.i.in actione cōi diuidūdo.vide Gofr.in
summa: vt lite nō cōte.§.sed queritur quid obseruari debeat.
ꝛ plene dixi.j.ex quib.cau.in pos.ea.l. apud iul. Et dic si aga/
tur ad personales prestationes: casus est ꝙ idem qđ in mera
personali seruetur: vt.j.ex qui.cau.in pos.eatur.l.apud iul.sed
quando ad cōmunionē ipsam.i.vt res diuidatur: tūc si solus
conuētus possidet: dato ꝙ mittitur in pos.partis ꝓindiuiso
ad instar realis: vt.d.l.si quis emptionis.§.pe.C.de prescrip.
xxx.anno. Si vterꝙ possidet aut conuētus negat sociū acto/
rem: ꝛ tunc dicam in eum transferri onus ꝓbandi ꝓpter ꝯtu/
maciam.ar.dicte.l.si prius.de ope.noui nunci. Sed si non ne/
gat sed solam diuisionem detractat: tūc dico mulctādum.ar.
insti.de offi.iudi.§.penul.ꝛ.s.de ventre inspi.l.j.§. quid ergo.
¶ Item quero cum agitur personali: nunquid in ꝓmo decre
to seruabitur ordo.l.a diuo pio. Speculator.d.ti.ꝛ.§.restat vi
dere in quibus rebus.ṽsi.j.videtur sentire ꝙ sic.ꝛ videtur ex/
pressum eť vt lite non contest.qm̄ frequenter.§.fi.ꝛ no.in glo.
in cor.auť.de exhiben.reis.§.si vero quidam. Sed de consue/
tudine non vidi seruari illum ordinem in primo decreto. Sed
dato ꝙ ille ordo foret seruandus quid si reus non habeat nisi
nomina debitoꝝ quō fiet missio.dic vt not. in speculo.d.§. re/
stat.ver.quid ergo si reus.ꝛ per Inno.de eo qui mit.in posses.
causa rei seruā.c.j. ¶ Item quid si nihil inueniatur in bonis:
dic vt.e.§.ṽ. quid si apud eū.§.j.ṽ.si vero nuncius ipse. Item
quid si habeat solum vsumf.vel feudū: dic vt.e.§.restat.ṽ.qd
si reus non habeat.ꝛ ṽ.seq. Et idem dicas si hꝫ superficiē tm̄:
vt.e.§.versi.ꝛ idem iure ꝛ.j.hac eadē.l.§.si de vectigalibus.et

ĩ.de bo.auto.iudi.pos.l.in vẽditione.vbi de hoc dixi.¶ Quid
si nõ habeat nisi redditus prebende vel beneficij ecclesiastici.
dic vt.e.§.v̾.quid si reus nõ hꝫ nisi redditus.⁊ dixi.C.de execu.
rei iudica.l.stipendia.⁊ que res pigno.obli.pos.l.spem eorum
premiorum.¶ Item quia supra dictum est missionem fieri in
personali ꝓ mensura debiti declarati quomodo declarabitur
dic ꝙ ex libello:qꝛ fiet missio vsqꝫ ad quãtitatem in libello pe
titã.ita tamẽ ꝙ res in qua fit missio sit alicuius maioris valo-
ris q̃ sit quãtitas petita:vt no.in aut.vt qui iurat.ĩ.de bonis
auto.iudi.possi.⁊ per Gof.in summa vt lit.non conte.§.iudex
contumacẽ punire potest.¶ Item queritur an interponi pos
sit in absentia partium:hec est fatua qõ:qꝛ cum interponatur
ꝓpter solam absentiã ⁊ contumaciã sequitur ꝙ in absentia vt
dicta.l.consentaneum.C.quomodo ⁊ qñ iudex. Preterea cuꝫ
primum decretũ sit quedã interlocutoria vnde interponi põt
etiã lit.nõ ꝯte.vt.s̃.dixi ꝙ non posset si esset diffinitiua:vt.l.fi.
§.illud.C.de temp.ap.s.ꝙ in absentia partium possit interpo
ni:vt.s̃.de arbi.l.diem ꝓferre.in p̃n.Item est expressum.s̃.ad
trebel.l.recusare circa prin.ibi nam ⁊ aduersus absentem ⁊c.⁊
l.ille a quo.in prin.dum dicit:ad qõ non desideratur heredis
presentia ⁊c.¶ Item quero nũquid diebus feriatis possit in-
terponi:de hoc vide quod dixi.C.de fer.l.actus. Et puto ꝙ si
res celeritatẽ desideret ꝙ sic:vt.s̃.e.l.j.⁊.s̃.de fer.l.ij.Idẽ pu-
to si pietas suaderet vt ex̃ de fer.c.vlti.alias aũt nõ cũ sit actꝰ
iudiciarius ⁊ exigat saltẽ summariã cause cognitionẽ vt predi
4 ctum est.¶ Item quero vtrum istud primũ decretũ † inter-
ponatur contra pupillos vel absentes reipublice causa. Dic
ꝙ sic:vt no.in speculo.d.§.restat videre.v̾.sed pone ꝙ pupilli
⁊ vide Inno.in.c.dilecto.de ver.sig.¶ Item nunquid ex con
tumacia ꝓcur.interponatur contra dñm.Dic ꝙ sic:vt.e.§.v̾.
quid si reus agit per ꝓcur.⁊ per Gof.in summa vt lit.nõ ꝯte.
§.penul.⁊ in quibus noceat contumacia ꝓcura.dño dixi.C.de
ꝓcur.super rubrica.¶ Item dubitatur si fiat missio post lit.
contesta.⁊ sacramẽtum calũ.prestitum vtrũ in summaria co-
gnitione que fit de debito tenetur creditor iterũ iurare de ca-
lũ.Et vr̃ ꝙ nõ.qꝛ nõ iuratur nisi semel:vt.C.de iur.calũ.aut.
hoc sacramẽtum.Sed dic contra qꝛ modo posset calũniari vt
s̃.eo.l.qui bona.§.si quis stipulaturus vbi de hoc dixi. Et ita
etiam tenet Cy.nã cũ ista missio habeat fieri ex officio nõ mer
cẽnario vt dictum est potest dici quedã alia instãtia a prima.
¶ Item quid si creditor eẽt suspecta persona ⁊ de credito nõ
ꝓbat ꝑ instrumẽtum sꝫ alias summatim puta ꝑ iuramẽtũ vel
alijs modis q no.in speculo.d.ti.§.j.vltra p̃n.nũquid qꝛ suspe
ctus est cessabit iudex ab interpositione primi decreti. Dic ꝙ
nihilominus interponet:vt.e.§.v̾.sꝫ pone ꝙ actor.¶ Quid si
iudici constaret creditorẽ calũniose petere. Dic ꝙ missio non
fiet etiam ꝯtra latitantem:vt.e.§.v̾.quid si cõstat iudi.¶ Itẽ
queritur an ab interpositione primi decreti possit appellari.
Dy.credit ꝙ non.qꝛ interlocutoria est:vt predictum est.et qꝛ
non absorbet ius alterius:vt in aut.⁊ qui iurat.⁊.ĩ.hac.e.l.§.
vbi aũt.⁊.§.item videamus.⁊.§.illud queritur.⁊.§.si iam rue
rint.⁊ ideo non appellatur:vt.C.quorum ap.non recipiantur
l.ante sentẽtie.cum simi.⁊ ꝺm Az.non est qõ cum expedite ha
beatur per interlocutoriam. Pe.distinguit ⁊ melius ꝺm Cy.
qꝛ aut decidit omnem qõnem vt cum decernitur rem minoris
alienari non posse:vel minorem restitui nõ debere:vel similia
5 ⁊ tunc appellari põt al's non.Cy.¶ Itẽ quero an missus † ex
primo decreto si deijciatur habeat interdictum vnde vi.Re-
spondeo missus ex primo decreto in personali non possidet ci
uiliter nec naturaliter:sed detinet:vt.ĩ.vti possi.l.si duo.§.cre
ditores.de acqui.pos.l.iiij.§.fi.⁊.l.si quis ante.§.idem põpo.ꝑ
herede.l.qui legatorum.ex qui.cau.in pos.eatur.l.cum legati.
si non possidet necessario sequitur ꝙ non habeat interdictum
vnde vi deijciatur.vt.ĩ.de vi ⁊ vi arma.l.j.§.hoc interdictum
⁊.§.non aũt.⁊ no.ĩ.e.l.damni infecti stipulatio.§.pe.⁊.ĩ.ne vis
fiat.l.j.§.hec actio.Sed missus ex primo decreto in reali possi
det scdm cõmunem opi.si lis erat contestata vel quasi:vt.ĩ.e.
l.a quo fundus.cum simi.⁊.d.l.si quis emptionis.§.pe.⁊ dic vt
ibi not.⁊ ideo si deijciatur habet interdictum vnde vi:vt.d.§.
hoc interdictum.al's interdictum.hoc Dy.De hoc per Inn.
de dolo ⁊ contu.contingit.⁊ in speculo dicto titu.§.iam de effe
ctu.ver.sed quid si missus in pos.ex primo decreto deijcitur.et
per Rofre.ver.item queritur.an taliter missus habeat aliqõ
ius.¶ Sed que est ratio ꝙ missus in reali possidet:in perso-
nali non:dic vt in speculo dicto tit.§.iam nunc de effectu.ver.
sed que est ratio ꝙ missus.⁊ hic in glo.versic.sed que est ratio
diuersitatis.⁊ de hoc an missus in reali possideat:et quando
satisdat no.per Gof.in summa de eo qui mittitur in pos.cau-
sa rei seruan.circa prin.⁊ per Ber.de dolo ⁊ cõtu.c.contingit.

¶ Item queritur an missus ex primo decreto prescribat:et
quanto tempore:vide in speculo.§.iam de effectu.ver.quid si
fiat missio in rem alienam ⁊ sequenti. Et dic missus in perso-
nali non possidet:vt supra ꝓbaui:ergo nõ prescribit.x.vel.xx.
annis:vt.ĩ.de vsuc.l.iij.⁊.l.sine possessione:sed post.xxx.ãnos
potest repellere absentem quãtumcunqꝫ rediens sit paratus
cauere:vt no.d.aut.⁊ qui iurat.⁊ in cor.vnde sumitur.de exhi
bendis reis.§.si vero etiam quidam iurent.sed infra.xxx.an-
nos rediens ⁊ cauens consequitur etiam possessionem:nisi sit
res vẽdita vel actori adiudicata.⁊ ita intelligitur quod no.d.
l.cõsentaneũ.C.quomodo ⁊ qñ iudex.⁊.d.l.ij.vbi in rem actio.
et vide Rofre.dicto titu.ver.item queritur.stabit in pos.mis-
sus.⁊ in speculo.§.iam de effectu.versic.sed vtrum missus ex
primo.Missus autem in reali possidet scdm omnes:si mitta-
tur post litem contest.vel quasi:vt.d.l.consentaneum.⁊.d.l.ij.
et ideo scdm glo.prescribit spacio.x.vel.xx.annorum:vt dicta
l.si quis emptionis.§.pe.Dy.Et ad hoc facit quod notaui.C.
vbi in rem actio.l.ij.circa fi.⁊ per Rofre.dicto titu.v̾.sed illud
queritur.⁊ ex̃ de offi.ord.pastoralis.⁊ de dolo ⁊ contu.contin-
git.¶ Item queritur si quis mittatur in pos.rei mobilis ex
primo decreto an auferatur detentatio dño:qꝛ iure immobili:
certum est ꝙ non:vt.ĩ.hac eadem.l.§.non autem statim.Et
ideo dicũt quidam ꝙ res debeat sequestrari per.l.si fideiussor
§.vlti.s̃.qui satisda.cog.Quod puto verũ si suspecta sit missi
persona:al's non vt.s̃.vt in pos.leg.l.is cui.§.qui legatoruꝫ.v̾.
in ceteris.Dy.De hoc in speculo.d.titu.§.iam de effectu ver.
sed cum in personali actione.⁊ ver.vtrum.⁊ per Rofre.dicto
titu.ver.attẽde ergo missus.⁊ vide.ĩ.e.l.§.si forte.ver.vbi aũt.
et.§.si quis autem.¶ Item queritur quis tollet qñ missio est
facta ex primo decreto.Dic ꝙ debitor.sꝫ debitore nolente tol
lere poterit tollere missus si volet vel alij tollendum locare.vt
d.l.is cui.§.qui legatorum.⁊.ĩ.de bonis auto.iudi.possiden.l.
pretor.in princ.⁊ ibi no.⁊.l.in venditione.§.j.cum simi.Et hoc
videtur habere locum cum dies soluendi nondum venit:al's
videtur spectare cultura ad creditorem ⁊ fructus sibi compu
tat.⁊ ita loquitur.l.is cui.§.ꝙ si constet.⁊ ibi no.Dy.De hoc
vide per Rofre.dicto titu.ver.sed illud queritur an missus in
personali possit fructus percipere.⁊ in speculo.d.§.iam de ef
fectu.ver.sed quis extollet terras.⁊.§.restat videre.versi.hoc
autem notãdum est.⁊ ver.sequenti.Cy.distinguit an fiat mis-
sio ex constitutione qꝛ non soluitur quod debetur ⁊ tũc missus
tollit:vt.s̃.vt in pos.leg.l.is cui.§.semper.⁊.§.qui legatorũ.in
fi.Aut ex edicto qꝛ non cauetur tunc heres tollit sed fructus
perceptos restituit legatario ad custodiendum.Si aũt heres
non tollit tunc tollit legatarius.vt.d.§.qui legatorum.Si v̾o
sit creditor locat ⁊ tollit:vt.ĩ.de sol.l.titia.vbi de hoc dixi.In
casu tamen videtur ꝙ creditor fructus lucretur.ĩ.ex quibus
causis in pos.eatur.l.fulcinius.§.fi.quod intelligit Iac.de ra.
si iudex hoc dicat expresse dicendo mitto te in pos.ita vt fru-
ctus lucres ꝓpter nimiam contumaciam debitoris.⁊ hoc fa-
cere potest non solum in petitione hereditatis sed in qualibet
actione.⁊ de hoc dic vt.d.v̾.hoc autem notandum.de hoc etiã
no.per Inno.ex̃ vt lit.non contesta.c.quoniã frequenter.§.in
alijs super verbo.vt tedio.Glos.tamen videtur sentire ꝙ de
consuetudine fructus lucretur.in aut.de exhi.⁊ introdu.reis.
§.si v̾o etiam quidam col.v.quã glo.nescio alibi nec vidi eam
seruari.sed quod supra dixi.¶ Quid si dñs velit consumere
fructus ante missionem ex scdo decreto.Rñdeo nõ poterit qꝛ
eorum custodia pertinet ad missum vt.d.l.is cui.§.bonoruꝫ.et
6 §.qui legator.Dy.¶ Consueuit etiã queri qs sit effectus †
primi decreti.Dic ꝙ multiplex.Primus qꝛ ꝑ eum ꝯstituitur
pignus p̃torium vt.s̃.de pig.actiõe.l.nõ est mirũ.§.j.ĩ.ꝑ here.l.
qui legator.C.vt in pos.lega.l.q legati.⁊.ĩ.ꝑ emptore.l.misso.
¶ Scdõs qꝛ ex eo ꝯsequit missus rerũ custodiã lꝫ nõ possideat
vt.d.§.qui legator.⁊.ĩ.de acqui.pos.l.iij.§.fi.⁊ ex quibus cau-
sis in pos.eatur.l.cum legati.¶ Tertius qꝛ si deijcitur missus
hꝫ interdictum ne vis fiat ⁊c.vt.ĩ.ne vis fiat ei qui in pos.mis-
sus est.l.j.⁊ per totum.Item si non admittatur vt.s̃.e.l.pretor
§.in eum.⁊.l.dies.§.j.⁊ dicto tit.ne vis fiat per totum.⁊ extra
de eo qui mittitur in pos.causa rei seruande.c.j.⁊ ibi de hoc ꝑ
Ber.Inno.⁊ alios.¶ Quartus qꝛ locat ⁊ fructus ex locatio
ne perceptos custodit:vt dicta.l.in venditione.§.j.ĩ.de bonis
auto.iudi.posses.Glo.tamen quã alibi nescio tenet ꝙ ex con-
suetudine fructus lucratur.in aut.de exhi.reis.§.si vero etiã
quidam in fi.⁊ incipit glo.qõ leges appellant.¶ Quintus qꝛ
in casibus lucratur fructus.Primus est.s̃.vt in pos.leg.l.pe-
nul.Secũdus de ventre in pos.mittẽ.l.j.§.fi.⁊.l.iij.Tertius.ĩ.
ex quibus causis in pos.eatur.l.fulcinius.§.fi.⁊ not.et dixi ea.
l.in princ.Quartus in.l.sed si is.§.an autem de carbo.edicto.
Sextus

¶ Sextus effectus est q2 potior est alijs postea veniētibus et diuersos titulos ptendētibus: vt.C.q potior.in pig.ha.l.si de creto.τ.s̄.vt in pos.lega.l.is cui.§.post q̄.Quod tñ intellige vt plene no.per Dy.ex̄ de reg.iur.c.priuilegia.τ no.j.de priuile. credito.l.priuilegia. ¶ Septimus q2 hoc ordine peruenitur ad interpositionem secūdi decreti.vt.s̄.e.l.dies.§.si forte dure tur.Dyn.Uel dic h̄m Cy.aut queritur de effectu quātum ad executionem anteq̄ sit missus re ipsa.Aut de effectu actionis quā habere possit facta missione re ipsa. Primo casu missus pōt implorare iudicis officium vt exequatur.τ si non admitta tur missus h3 act.in factum: vt.s̄.e.l.pretor.τ.j. ne vis fiat ei.l. j.τ.iij.ante em̄ q̄ re ipsa mittatur non h3 pignus pretorium vt d.l.non est mirum.Et hoc verū qñ mittitur in personali.Aut vbi mittit̄ in reali in re petita nō ɔstituitur pignus: q2 in re sua non h3 pignus pretorium: vt.j.de reg.iur.l. ne qd̄ pignus. Si autē q̄ratur de effectu quātū ad interdictū vñ vi pcedit actio in factum generalis vel specialis ex illo interdicto: vt hac.l.si finita.§.fi.Tūc aut queritur de effectu primi decreti quātum ad speciale interdictum vnde vi vel vti possidetis. Et refert aut est missus in re petita reali actione: aut personali. Primo casu q2 statim possidet l3 nō in re notabilr̄ nisi post annum qñ non est lis contestata vel quasi: vt.d.l.si quis emptiōis.§.pe. nul.C.de pscrip.xxx.annoꝝ.habebit interdicta pmissa q̄ possi dentibus dātur.Sed missus in personali nō: q2 nō possidet s3 solum detinet vt dixi.s̄.ver.itē q̄ritur an missus ex pmo decre to pscribat.qd̄ verum est regulariter.fallit in casu.s̄. vt le. no. ca.l.post q̄.§.j.h̄m Ja.de are. De effectu istius primi decreti no.in speculo.d.ti.§.iam de effectu primi decreti.vbi latissime de hoc agitur per totum ipsum.§.τ per Rofr.d.ti.v̄.queritur aūt quid operetur primum decretū.τ p Gof. in summa de eo qui mittitur in pos.causa rei seruāde.§.ex premissis itaq3.Itē est effectus q2 facit expēsas restitui.C.de iudi.l.sancimus.Itē queritur nūquid ex primo decreto interposito in hipothecaria efficiat̄ quis possessor.Uidetur q̄ sic sicut in reali vt.d.l.si quis emptionis.§.pe.C.de prescrip.xxx.annorum.In contra rium videtur quia hipothecaria auocat nudam possessionem. ergo primum decretum tantū operaretur quātum sententia quod esse nō debet.vt.s̄.de euic.l.si cum venditor.nam sentētia fert̄ plene discusso negocio quod non fit in primo decreto.In hoc glo.variant q2 in.d.l.si quis emptionis.§.penul.tenet idē in hipothecaria quod in personali τ scd̄m hoc nō tribuit posses. primum decretum.Sed.j.de acqui.pos.l.iij.§.fi.tenet q̄ idem sit in hipothecaria quod in reali.Quas gl.Dy.reducit ad cō cordiam distinguendo.Aut agitur contra debitorē qui obli gauit τ h3 naturam personalis. Aut contra extraneum τ tūc realis.Quidā subdistinguūt.Aut agitur hipothecaria ex pi gnore pretorio τ tunc primum decretum.τ etiam secūdum τ ēt ipsa diffinitiua sententia auocat detentationem tantum vt.l. non est mirum.s̄.de pig.act.Aut agitur ex pignore cōuētiona li.Et tunc aut contra ipsum debitorē: aut ɔ̄ extraneum vt dy. distinguit.Pe.vero h̄m Cy.indistincte videtur tenere q̄ idē sit qd̄ in personali rōne predicta: q2 nō d3 tm̄ operari primum decretum quātum diffinitiua sñīa.Ja.de are. videtur tenere indistinete contrarium.s.q̄ idē sit quod in reali.Sed hoc non videtur posse pcedere q2 in reali aut mittitur ante litē conte. vel quasi τ auditur de pos.reuersus infra annū.Aut post litē contestatā vel quasi τ non auditur nisi de pprietate: vt.C.vbi in rem actio.l.ij.Et vide quod de hoc ibi notaui circa fi.v̄.que ritur.Ja.quid in hipothecaria: sed in hipothecaria quare de beret debitor audiri de pprietate cū creditor ɔfiteatur rē eius eē nec ptēdat se habere nisi solū ius pignoris qd̄ remanet ī bo nis debitoris: vt.C.de pig.act.l.pignus.τ creditor illud videt̄ possidere nomīe debitoris: vt.j.de vsuca.l.pignori. Ad quod respōdet.Aut lis non est cōtestata: τ tunc reus reuersus obla tis expensis recuperat pos.infra annum.si v̄o erat lis contes. vel quasi non recuperat: nisi pbet indebitum: vel q̄ res non erat obligata: τ ita auditur de pprietate.i.de iure pignoris: si erat debitor qui conueniebatur.Si autem extraneus tunc p bat de vera pprietate si velit sibi pos.restitui secundum eum. quod etiam placet Cy.in dicta.l.cum pponas.de bo.auto.iu di.pos.de hoc etiam notaui.d.l.si quis emptionis.§.pe.τ.j. in tractatu secundi decreti.versi.item querit Dy.quid in hypo thecaria. ¶ Sed nunquid fiet missio in hypothecaria in om nia bona obligata.Glo.tenet q̄ sic in preallega.aut.τ qui iu rat.de bo.auto.iudi.possi.τ idem tenet Odofred. per.l.vlti.C. que res pigno.obliga.pos.Quod verum est regulariter. Fal lit in casu secūdum vnum intellectum.s̄. communia de lega.l. j.in fi.de quo dic vt ibi dixi.τ.C.de procura.l.eum qui.et ibi in glo.τ vide in specu.de contumacia.§.sequitur.ver.sed nunqd hodie. ¶ Dubitatur etiam in seruitutibus.in causis electio num.in actionibus priuilegiatis seu preiudicialibus.s.filiatio nis.patrie potestatis.libertinitatis.seruitutibus feudalibus. fructuarijs.decimis.personalibus.prestationibus.in interdi ctis.in cautionibus euictionis de dupla.τ multis alijs causis et casibus locum habeat missio ex primo decreto. de quibus vide in specu.dicto titu.versicu.sed nunquid in seruitutibus. et multis alijs versiculis sequentibus per duas columnas. ¶ Utrum locum habeat in interdicto vti possidetis. Uide tur q̄ non.quia quilibet asserit se possidere. sed de hoc dic vt dicto.§.versi.sed pone ago contra te.τ per Innocen.de eo qui mit.in posses.causa rei seruan.c.j.τ vide versicul. sequentes. ¶ Item vbi agitur pro temporalibus an fiat missio in posses. spiritualium vel econtra.vide.e.§.ver.in summa.τ per Inno. dicto.c.j.de eo qui mit.in posses.causa rei seruan.Non est etiā omittendum quod dicit specu.d.titu.§.j.ver. sed non videtur in predictis formis bene dici.videlicet q̄ qñ interponitur pri mum decretum in reali nō d3 dici causa rei seruāde vel causa custodie: cū in reali ex primo decreto missus efficiatur verus possessor: τ nō custos tm̄.de quo dic vt ibi. ¶ Quid si nomīe alicuius rei plures ɔueniūtur: τ vnus tm̄ est cōtumax: nunqd fiet missio alijs non vocatis.Dic q̄ non: vt.d.§.restat videre. circa fi.versic.quid si nomine. ¶ Quid si iudex non citato reo vel al's non seruata solēnitate debita interposuit primum de cretum nūquid missus habebit effectū suum. Uidet̄ q̄ sic: vt j.de acqui.pos.l.iuste.Sed dic contra: vt ibi in glo.no.dum di cit rite interposito decreto.Et est casus.C. comminationes et epistolas.l.iudex pro hoc q2 merita causarum τc.vt.C.si p vim vel alio modo.l.ij. et not.in specu.dicto titu.§. iam de effectu. ver.sed quid si iudex. ¶ Item quero nunquid is in cuius fa uore interpositum est primum decretū si sibi p iudicē ɔcedat̄ possit ppria autoritate τ sine nūcio seu viatore cōmunis ingre di.Specula.videtur tenere q̄ sic.dicto ti.§.restat.circa fi.v̄si. iussus autem possidere. Dy.contra per.l.j.de reg.iur. non est singularis.Cy.τ alij aliter dicunt.quod dic vt notaui dicta.l. ij.si per vim vel alio mō.τ latius vide vi.l.meminerint.τ facit quod dixi.s̄.ti.pri.l.j.§.nūciatio. ¶ Quid si filiusf.vocatur in causa in qua exigitur ɔsensus patris nūquid fiet missio: τ in quibus rebus.Dic vt in Specul.d.§.restat.ver.quid si filius. ¶ Quid si debitor sit presens τ vbi sint eius bona ignoretur: nunquid ea tenebitur indicare.Ar.q̄ sic.C.de his qui ad eccl. confugiūt.l.fi.§.sicubi.τ de iure delibe.l.fi.§.licentia. De hoc in Specu.dicto titu.§.nunc videamus.ver.vlti.Et facit quod dixi de eo qui cedit bonis vtrū teneatur ea indicare.C.qui bo nis cedere possint super rubrica. ¶ Quid si missus nō admit tatur ad posses.Dic q̄ sibi succurritur multis remedijs.vt in Specu.dicto ti.§.iam de effectu.ver.τ not.q̄ si missus.τ extra de dolo τ cōtumacia.c.j.τ.c.contingit. τ per Ber.τ Innocē.et alios τ per Gof.in summa.e.ti.§.penul. ¶ Item queritur vsq3 ad qd̄ tēpus audiatur debitor ɔtra quē facta est missio reuer sus volens pos.recuperare τ qd habeat facere vt eam recupe ret.de hoc late not.in Spec.d.ti.d.§.iam de effectu.versi.vlti. not.q̄ si is quis missionē passus.τ multis ver.sequētibus vsq3 ad fi.§.Et dic q̄ glo.s̄.vbi in rem actio.l.ij.distinguit inter rea les τ personales.τ in primo membro maledicit h̄m Dy.τ Cy. In scd̄o mēbro Dy.sequit̄ eam.Ja. de ra.τ Pe.in vtroq3 mē bro cōtra vt plene dixi.d.l.ij.C.vbi in rem actio.dic vt vbi τ per Inno.τ alios.d.c.quoniā frequēter.§.in alijs.τ.§.seq.vt lit.nō cōtesta.τ per Gof.in summa.de iudi.§.sed si cōtumax.ad hoc etiā vide extra de eo qui mittitur in pos.cau.rei seruande.c.cū venissent.cum ibi notatis per Inno.τ alios.τ dixi bene.j.e.l.a quo fundus. ¶ Sed nunquid compellatur reus ɔtra quē fa cta est missio inuitus recuperare τ respōdere illi qui missus est Et videtur q̄ sic.vt.s̄.de vētre inspici.l.j.§. ex hoc rescripto. v̄.quid ergo.τ dic vt ibi dixi.τ.j.statim.v̄.querit etiā Archidi. Itē notandū q̄ iudex pōt pfigere tp̄s illi contra quē facta est missio ad recuperandū τ pōt abbreuiare tp̄s legale: vt no.ī gl. s̄.de colla.bo.l.j.§.iubet.q̄ incipit perpetuo. ¶ Qd̄ si iudex re stituit pos.reo veniēti actore non citato nunqd valeat. Puto q̄ nō per ea que dixi.s̄.e.ver.quid si iudex nō citato.τ vide qd̄ no.in Specu.dicto ti.τ.§.iam de effectu.ver.quid si iudex resti tuit. ¶ Item quid si missus infra annum alienet rem in qua missus est quō cōsuletur reo venienti τ recuperare volēti: dic vt in Specu.dicto ti.τ.§.iam de effectu.ver.sed pone q̄ missus infra annū. ¶ Sed qd si aliquis asserēs se creditorē cū nō eēt ex ɔtumacia missus fuit ex pmo decreto: reus veniēs vult recu perare: missus dicit q̄ tenet̄ refundē expēsas.dic q̄ missus nō tenet̄ refundere. vt dixi.s̄.ti.pr.l.ptor.§.ait ptor.Querit ēt Ar chi.sup rubri.de eo qui mittit̄ in pos.cau.rei seruāde.li.vj.pul

chram qõnẽ. aliquis missus est ex primo decreto petit ꝙ reus cõpellat̃ vt pos. recuperet ⁊ in causã postmodũ ꝓcedat̃: nũqd cõpelli posset. Dic ꝙ sic vt ibi ꝑ euz no. ¶ Sʒ nũquid si agatur de beneficijs ecclesiasticis locus est missioni ex p̃io decreto: Dic ꝙ nõ: q: casus est in. c. vnico. dicto tit. de eo qui mittit̃ in pos. cã rei seruãde. li. vj. ⁊ vide ibi no. ꝑ oẽs̃ bñ per Ber. de dolo ⁊ cõtu. c. ꝯtingit. ⁊ per Inno. ⁊ ꝑ Gofr. in summa de iudi. §. sunt aũt quedã. vbi etiã dicit in cã matrimoniali nõ esse locum missioni. ¶ Si eps̃ petat ius ep̃ale in aliqua ecclesia vel aliquid incorporale an sit locus missioni: vide ꝑ Inno. dicto c. ꝯtingit. de dolo ⁊ cõtu. ℣ Predicta alibi sparsa hic laboriose collecta sufficiant de primo decreto. ¶ Nunc agatur de scõo decreto de quo agitur in remissionibus. s̃. in p̃cipio datis: et maxime per Speculatorẽ dicto ti. §. satisdare. ⁊ §. sequẽtibus ⁊ per Rofr. dicto ti. §. videamus. ergo de secũdo decreto ⁊ hic
7 in glo. ⁊ per Dy. qui tradit hoc ordine. ¶ † ℣ Primo querẽdo quid sit scõm decretum. Et glo. dicit ꝙ est secunda missio ⁊ ꝑ hoc. s̃. e. l. pretoris in princi. ⁊ hac. l. si finita. §. si qua sunt iure debita. Et hoc nihil est ⁊ ibi ex pone missus. i. possidere iussus. Unde dic ꝙ scõm decretum est secũdus iussus non de mittẽdo q: iam missio facta est ex primo: sed de possidendo iure dominij vel quasi vel alterius iuris vt aperte colligitur in multis locis: ⁊ maxime hac. l. si finita. §. si plures. §. iul. §. sed ⁊ si qs §. si quis aũt. §. non aũt statim. §. ã forte. §. item queritur. et. §. postea aũt. quã quis iure dominij iussus ⁊c. cum si. Dy. Et cũ hoc ꝯcor. Spe. dicto ti. §. videndum prius occurrit. A quibus autem magistratibus interponatur vide plene in spe. §. restat videre a quibus iudicibus. ⁊ vide qđ dixi. s̃. de primo decreto. versi. item quero a quibus magistratibus. ¶ Scõo qualiter perueniatur ad scõm decretum. Dic ꝙ hoc ordine q: post interpositionẽ primi decreti citat̃ iterũ reus vt de eius ꝯtumacia conuincatur arg. s̃. de iudi. l. iudices. ⁊ auč. iubemus. ⁊ si venerit recuperat possessionẽ que translata erat refusis tamen expẽsis ⁊ prestita cautione: vt. j. e. l. §. itẽ videamus. ⁊ §. si iam ruerint. cũ si. Si non veniat preconizat̃ in ꝯtrata. an sit aliqs qui ad absentis defensionẽ velit accedere: vt. j. quibus ex causis in pos. eatur. l. hoc aũt. s̃. ex quibus causis maio. l. item ait pretor. §. hoc aũt. ⁊ l. seq. ⁊ si nemo cõpareat ꝓceditur ad interpositionem secũdi decreti: vt. j. hac. e. l. §. si forte. Et no. ꝑ Inno. in. c. si aduersarius de eo qui mittitur in pos. causa rei seruande. ⁊ s̃. e. l. dies. §. si forte. ⁊ §. sequẽti. Dy. De ista forma si vis latius habere ⁊ formã eiusdẽ vide in specu. d. ti. §. nunc dicamus qualiter interponatur. vbi sunt pulchre forme. vnam etiam formã tradit Inno. d. c. j. in fi. de eo qui mittitur in pos. causa rei seruande. ⁊ per Rofre. d. §. sed queritur quando in-
8 terponatur. ¶ Tertio queritur quo iure interponatur † scõʒ decretum. Dic ꝙ officio iudi. vt. s̃. e. l. pretoris officium. in p̃n. ⁊ de iurisdi. om. iudi. l. j. Dy. ⁊ dixi. s̃. de primo decreto. ṽ. item quero quo iure. Dy. ⁊ per Rof. d. ti. ṽ. item q̃ritur quo iure. et in spec. §. restat. ṽ. sed quo iure. ¶ Quarto queritur quãtum tempus interuenire debeat post interpositionẽ primi decreti ante interpositionẽ scõi. Quidã ꝙ annus vt. C. de prescri. xxx. annoꝝ. l. si quis emptionis. §. penul. ⁊ hanc approbat Innoc. d. c. dilecto eꝫ de verb. signi. per. c. q̃m frequenter. §. vlti. extra vt lite non cõtestata. Alij dicunt de biẽnio per. l. C. de iure dominij impetran. l. fi. Alij de alijs temporibus vt hic in glos. et per Rofre. d. titu. §. sed queritur quando interponatur ⁊ per Specu. d. titu. §. iuxta ꝓpositionis ordinem. ṽ. sequitur videre post qđ tẽpus. vbi approbat opi. Inn. glo. tamen ⁊ Dy. hic et Rofr. d. ver. ⁊ cõmuniter alij doctores dicunt ꝙ hoc sit arbitrio iudicis cum nõ sit lege determinatũ. ar. s̃. de iure delib. l. j. in fi. ⁊ de effrac. l. j. §. expilatores. ⁊ no. in glo. j. hac eadem. l. §. non autem statim. ℣ Predicta vera nisi constaret de manifesta contumacia rei dicẽtis nec veniam nec satisdabo: tũc enim non expectato alio tẽpore interponi potest scõm decretum: vt no. per Rofre. d. ti. ver. quid aũt si vocatus dicit per Specu. d. §. iuxta ꝓpositionis. ver. pe. ¶ Quinto queritur an interponatur in oĩbus personalibus actionibus. Quedã glo. dicit ꝙ in oĩbus. s. glo. magna que est hic. ⁊ in glo. que est. j. de re iudica. l. a diuo pio. Alia videtur velle ꝙ interponatur in causa damni infecti tantum: vt no. s̃. de iurisdi. om. iudi. l. iubere cauere. Quedam alia ꝙ etiam in causa legati non tamen pendẽte conditione legati: vt. s̃. vt in pos. leg. l. is cui. in glo. Et est ca sus s̃m Richar. C. vt in posses. leg. l. qui legati. Dic s̃m Dy. et cõmuniter omnes doctores ꝙ cõiter in omnibus personalib⁹ interponitur vt hic ⁊. j. de re iudi. l. a diuo pio. C. de iudi. l. properãdum. §. sin aũt. ⁊ de his qui ad eccle. confu. l. presenti. §. j. sed tunc appellatur scõm decretum iussus de vendendo vel dando in solutum. sed in causa dãni infecti appellatur iussus

de possidendo iure dominij: vt supra dixi. ⁊ sic ꝓprie dicitur in istis tm̃ scõm decretum. Fallit in. l. j. §. mulier. ⁊ §. vlti. et. s̃. de ven. in pos. mit. vbi non ꝓceditur ad scõm decretum. Dy. ⁊ ꝙ regulariter interponatur in omnibus actionibus personalibus plene no. in Spec. dicto tit. §. videndum restat in quibus actionibus. ⁊ vide per Rofre. dicto titu. vltra prin. vbi de hoc quasi per vnam col. ℣ Pe. distinguit cum agitur personali ad id qđ non est meum sed mihi debitum: vt ad. x. que mihi teneris: ⁊ hoc casu interponitur scõm decretum per. §. sin autem reus. cum ꝯcor. Aut ad id qđ est meum puta actione cõmodati vel depositi: ⁊ in his non est necessarium scõm decretum: cũ non possim plus fieri dñs: vt. j. de acquir. pos. l. iij. §. ex pluri- mis. Et hoc verum si fieret missio in rem petitam. sed si in aliã tunc vtile est scõm decretum cum non sim dominus. Aut petitur scõm decretum ꝓ dñio transferendo: aut non. primo casu interponẽdum est. scõo non. ita no. ipse ℣ Pet. in. d. l. iubere. de iurisdi. om. iudi. vbi tractauit istam materiam: lʒ nõ sic plene sicut hic traditur. ¶ Sexto queritur an interponat̃ in act. ex empto. Dic vt hic in glo. s. ꝙ interponatur ⁊ id solũ operetur qđ traditio facta a venditore per traditionem dominij si venditor est dñs: al's vsucapiendi conditionem: vt. s̃. de acti. empti. l. ex empto. Dy. ¶ Septimo an missus ex scõo decreto in act. ex empto si sciat rem alienã vsucapiat: qđ videt̃: vt. s̃. e. l. pretoris. in prin. ⁊ ar. s̃. de noxa. l. si noxali. ⁊ l. seq. sed Dy. cõtra q: factum iudicis representat factum venditoris: vt. s̃. de euic. l. si plus. §. j. sed venditore tradente nos vsucaperet propter defectum bonefidei. ergo nec tradente iu dice. ⁊ hoc verũ in act. ex empto. Sed in alijs casibus in quibus mittitur quis in pos. ex scõo decreto locum habet. l. in contrarium allegata: vt no. j. e. l. cum postulassem. §. damni. Ratio diuersitatis esse põt: q: magis subuenitur ei qui ex necessitate. s. damni infecti vel ex causa noxali mittit̃ ꝙ ei qui ex causa que a p̃cipio fuit volũtaria. ar. dicti. §. dãni. ⁊ s̃. de fundo dotali. l. j. Dy. Et de hoc in speculo. d. §. videndum restat. sed ver. nunquid in actione ex empto. ¶ Et q: supra dixi ꝙ regulariter in oĩbus personalibus interponitur quero nũquid in illis stipulationibus q̃ vicem obtinent actionum de quibus sit mentio. j. ex quib. cau. in pos. eatur. l. j. interponatur scõm decretum. Dic vt in speculo dicto. §. videndum restat. ṽ. sed nũquid in illis stipulationibus. ¶ Sed nũquid in duplicibus iudi. vt fa. hercis. cõi diuidundo. dic vt. e. §. ṽ. sed quid in duplicibus. ¶ In actione finium regundoꝝ. dic vt in. e. §. ver. in actione aũt finiũ regundoꝝ. ¶ Item vtrũ in interdicto vti possidetis de superficieb⁹ quod sit iudicis officium in istis. vide. e. §. ṽ. item queritur ꝙ sit officium. ¶ Et vtrum trãscursus anni in interdictis faciat missum possessorem. vide. e. §. ver. vtrum autem. ⁊ ṽ. sequenti. ¶ Item si aliquis sit electus in potestatem alicuius ciuitatis ⁊ litigium sit de eius electione ⁊ vniuersitas ciuitatis est contumax: an locus erit missioni. vide. e. §. ṽ. quid si elect⁹. ¶ Itẽ an in beneficijs ecclesiasticis ⁊ alijs spiritualibus sit locus secundo decreto. Dic vt. e. §. ṽ. idem etiã põt dici. ⁊ ṽ. vtrum in spiritualibus. ⁊ dixi supra in tractatu primi decreti. ṽ. sed nũquid si agatur de beneficijs ecclesiasticis. ¶ Itẽ an in seruitutibus vrbanis vel rusticis. vide. e. §. ṽ. sʒ qualiter in seruitutibus. ṽ. sequẽtibus. ¶ Item si agatur de seruitute ⁊ libertate vel libertinitate ⁊ ingenuitate an locũ habeat scõm decretum vide. e. §. ṽ. sed is quẽ peto. ¶ Sed si reus absens in personali non habeat nisi vsumf. vel feudũ vel nomina debitorũ quid fiet. vide. e. §. ṽ. quid si reus. ⁊ ṽ. seq. Qđ dixi in personalibus habere locum scõm decretum verum est qñ obligatio est pura: secus si conditionalis: vt. e. §. ṽ. qđ autẽ dixi. Et q: etiã supra dixi ꝙ scõm decretum in personalibus ꝓprie appellatur iussus de vendendo vel dando insolutum creditori notãdum est ꝙ in hoc aliter proceditur contra latitãtem aliter cõtra nõ latitantem. de quo plene dic: vt no. per Inn. d. c. dilecto eꝫ de ṽ. signi. quod etiam recitatur per Speculatorem dicto tit. de scõo decreto. §. nunc dicamus. ṽ. illud aũt. circa scõi decreti interpositionem vsqꝫ ad fi. ipsius. §. ibi recurratur. ⁊. d. §. videndum restat. circa fi. ṽ. quidam dicũt ꝙ si conuenio debitorem meum. Et de ista venditione ⁊ datione insolutum ⁊ nunquid postea audiatur reus veniens vel alius ius pretẽdens. dic vt eo. ti. §. iuxta ꝓpositionis ordinem. per totum. §. Ex quo diximus de interpositione secundi decreti in personalibus nunc videamus de realibus an in eis interponatur secũdum decretum. In hoc fuerunt varie opiniones doctorum. Dyn. in hoc concor. cum glo. hoc addito ꝙ lʒ in realibus non possim postulare ꝙ iubeat possidere iure dominij: potero tamẽ postulare ꝙ statuatur certum tempus post qđ non audiatur reus de ꝓprietate. ar. j. e. l. a quo fundus. ⁊ ibi dixi in fi. ⁊. s̃. de ope. lega. l. mancipiorum

mancipiorum.cum simi.ꝛ hoc quando conuentus possidebat. Sed si dolo desierat possidere: dicit idem seruari qd in perso nali.ar.quibus ex causis in posses.eatur.l.fulcinius.§.item vi deamus.Dy.Alij doctores fuerunt de hoc an in reali inter/ponatur scdm decretū in diuersis opinionibus: vt colligi pōt ex notatis.d.c.cū ɔtingat ex de dolo ꝛ ɔtu.vt lit.nō conte.qm frequēter.§.in alijs.de eo qui mit.in pos.causa rei seruan.c.j.ꝛ per Inno.d.c.dilecto.ꝛ per Hosti.ꝛ Gof.in summa dictoꝝ ti. ad quos remisi.s.in prin.tractatus primi decreti.ꝛ de hoc be/ne no.per spec.d.§.videndum restat.circa fi.ver.quidā dicūt ꝙ si conuenio debitorē.vbi plures opiniones recitātur.Que sit ratio diuersitatis quare scdm decretum interponitur in ꝑ/sonalibus ꝛ non in realibus: vide.d.§.videndum restat.circa fi.ver.quidam dicunt ꝙ si conuenio debitorē. vbi plures opi. recitantur. Que sit ratio diuersitatis quare scdm decretum interponitur in personalibus ꝛ non in realibus: vide dicto.§. vidēdum restat.v.sed que est ratio diuersitatis.ꝛ vs.sequenti. ꝛ hic in gl.de hoc dixi.C.vbi in rem actio.l.ij. circa fi.v.vltimo consueuit queri. ¶ Item querit Dy.an in causa noxali inter
9 ponatur † scdm decretum. Quidā dicūt ꝙ non: dicētes solū primum interponi.ꝛ hoc videt innuere glo.C.vbi in rē actio. l.ij.glo.j.ꝛ glo.que est in.l.item si serui.s.de publiciana.ꝛ etiaꝫ preal.l.iubere cauere.de iurisdi.om.iudi.Sed dic ꝙ illa glo.q̄ est in.d.l.ij.C.vbi in rem actio.ſm Dy. debet intelligi de scdo decreto.qd patet: qꝛ dicit idem in causa damni infecti.ſꝫ in ea constat ꝙ nec dānum nec possessio datur ex primo decreto: sꝫ ex scdo tm: vt.j.de acqui.pos.l.ij.§.vlti.ꝛ quibus ex causis in pos.eatur.l.cuꝫ legati.ꝛ dixi.s.in tractatu primi decreti quod missus in personali non possidet. Dic ergo ſm ipsum Dy.ꝙ in causa noxali interponitur scdm: ꝛ per primum nullum ius in possessione vel dn̄o tribuitur: vt dictis.ll.ꝛ.s.vt in pos.leg. l.is cui.cuꝫ simi.sed missus ex cā noxali fit dn̄s: vt.s.si ex nox. causa agatur.l.ij.ꝛ de noxa.l.electio.§.fi.ergo hoc contingit ex interpositione scdi decreti: per qd quis fit dn̄s : vt.s.cōmuni diuidun.l.si res.Dy.Hanc etiā opi.sequebātur Ja.de are.et Rich.de malūbris.ꝛ dicebant esse casum.s.de peculio.l.ediū. Cy.ſm Jac. de ra.d.l.ij.vbi in rem actio.tenet opi.glo.ꝛ dicit ꝙ ratio diuersitatis inter causam dāni infecti ꝛ noxalē est: qꝛ in causa damni infecti fit missio in re immobili: in causa noxali in re mobili: ꝛ rerum mobilium vilis est ꝛ abiecta possessio: vt j.de acqui.pos.l.si rem.Cy.Contra hoc tamē multum est.d.l. edium.que equiparat causam noxalem ꝛ dāni infecti.et hanc opi.sequitur Speculator dicto.§.vidēdum restat.ver.primo. ꝛ de hoc in.§.vlti.ver.quidam aūt dixerunt.ꝛ.j.ver.est etiam bene notandum. ¶ Item querit Dy.quid in hypothecaria. Glo.variāt vt dixi.s.in tractatu primi decreti.v.itē queritur nūquid ex primo decreto interposito in hypothecaria.qd dic vt.s.dixi.Dy.tn̄ hic videtur distinguere.Aut agit hypothe/caria ɔtra habētem ius dn̄ij ꝛ tūc qꝛ nō solum posses.sed etiaꝫ ius dn̄ij qn̄ hꝫ auocatur ab eo: interponi pōt ꝛ primū et scdm decretum sicut in personali.Aut cōuentus non habet ius do minij sed simplicē pos.tantū ꝛ tūc qꝛ solam possessionem auo cat a ɔtumace: vt.s.de euic.l.si cum venditor. non habet locū scdm decretum: ꝛ sic idem tunc in hypothecaria qd in reali. De hac materia tractatur.C.vbi in rem actio.l.ij.C.quomodo ꝛ qn̄ iudex.l.consentaneum.ꝛ de prescrip.xxx.annorum.l.si qs emptionis. ¶ Item querit Dy.inquātum fit missio ex secun do decreto.Et dicit ꝙ de iure veteri ꝛ nouo fit scdm mensurā debiti declarati: vt.C.de his qui ad eccle.confug.l.presenti.§. j.ꝛ.j.ex qbus causis in pos.eatur.l.fulcinius.§.adeo.ꝛ no.in.§. j.eiusdem.l.Et ex hoc excluditur error dicentium: ꝙ si plures mittantur ex scdo decreto in causa dāni infecti ꝙ omnes eēnt equales: non enim est verum sed pro rata dāni missi intelligū tur: vt.j.e.l.ex dāni.§.ij.ꝛ.j.e.l.§.cum aūt.ꝛ in.d.§.videndum restat.v.ꝛ vide qd dixi.s.in tractatu primi decreti.v.sed qua/liter ꝛ inquātum fit missio.ꝛ no.etiam.s.e.pretoris.§.j.Ja.de ra.tamē videtur sensisse ꝙ etiā ex scdo decreto omnes mittan tur equaliter qn̄ oēs simul instant nō successiue.nec iniquitas ex hoc insurget qꝛ pōt ille qui timet maius dānum offerre cau tionē ei qui timet minus ꝛ sic solus erit in pos.totius.Ja.Pri
10 ma seruatur. ¶ Item quero † an possit interponi iudice non sedente ꝓ tribunali.Rn̄deo ꝙ nō: qꝛ desiderat cause cognitio nem: vt.s.e.l.dies.§.si forte.ergo expediri debet iudice seden/te ꝓ tribunali: vt.s.de bono.posses.l.iij.§.si causa.Preterea tribuit ius: vt.s.e.l.pretoris.cum simi.ergo idem qd in bonoꝝ posses.que ius tribuit.s.vt iudice sedente ꝓ tribunali interpo natur: vt.s.si quis ordo in bonorū posses.seruetur.l.ij.§.dies. Dy.Vide supra in tractatu primi decreti.versic.item quero. vtrum peti debeat iudice sedente. ¶ Ex hoc pendet alia qd Dy.vtrum debeat interponi in presentia partium an possit in absentia.Videtur ꝙ non.vt.j.de re iudica.l.de vnoquoqꝫ. In contrarium est.j.hac ea.l.§.si forte.ꝛ.§.postea autem.ꝛ qꝛ est interlocutoria vt quia dixi.s.in tractatu primi decreti.ver. item queritur.an interponi possit in absentia partium.vt.s. de arbi.l.diem proferre.ꝛ not.s.de officio proconsu.ꝛ legati.l. nec quicꝗ.§.vbi decretum.Dy.de hoc per Rofre.versic.an vtraqꝫ parte presente. ¶ Ex predictis etiā pendet alterius q̄ stionis decisio.s.vtrum interponi possit ante litem ɔte.Scdm eos qui dicunt scdm decretum esse diffinitiuā sentētiam: non est dubium ꝙ non: vt.C.de tempo.ap.l.fi.§.illud.ſm Dy.ꝛ cō muniter omnes dic ꝙ est interlocutoria.qd patꝫ qꝛ interponi potest ante lit.contest.vt.d.l.presenti.§.j.C.de his qui ad eccl. confugi.ꝛ de bonis auto.iudi.possiden.l.cum proponas.in fi. l.Preterea patet ex eo ꝙ tenet contra minorem indefensum: vt.j.de bonis auto.iudi.possiden.l.si minor.vbi de hoc dixi.et j.hac ea.l.§.si forte.ꝛ si esset diffinitiua non teneret vt.j.de re iudi.l.acta.§.contra indefensos.ꝛ.l.contra pupillū.ꝛ.C.si ad/uersus rem iudi.l.cum ꝛ vos minores.ergo ante litem contest. interponi potest vt dictum est.Dy.ꝛ ad hoc vide.s.in tracta/tu primi decreti.versi.item quero: an interponatur ante litem
11 contest. ¶ Itē querit Dy.an ab interpositione scdi decreti † possit appellari.Et videtur ꝙ non vt.j.de hac.ea.l.§.postea aūt.ꝛ qꝛ est interlocutoria vt.s.pri.ꝓbatum est.ꝛ ab interlocu toria non ap.vt.C.quoꝝ ap.nō recipi.l.ante.Contrariuꝫ tenet qꝛ absorbet ius absentis sicut diffinitiua: ꝛ ideo tunc appella ri potest sicut a diffinitiua vt not.dicta.l.ante.ꝛ.s.de minori/bus.l.intra vtile.ꝛ.j.de ap.reci.l.ij.ꝛ ad hoc vide quod dixi.s. in primo decreto.ver.item queritur.an ab interpositione pri/mi decreti possit appellari. ¶ Item querit an teneat interpo sitio scdi non precedente primo.Et tenet ꝙ non ar.C.de execu. rei iudi.l.nimis ꝑpe.j.de re iudi.l.si cum nulla.ꝛ qꝛ non potest dici scdm nisi precesserit pmū vt.s.de rebus dubijs.l.q duos. Dy. ¶ Item querit Rofre.quid si is a quo petitur satisdatio ꝑpter paupertatē satisdare nō pōt nunquid fiat contra eum missio ex primo vel scdo decreto.Et vr̄ tenere ꝙ sic vt.d.tit.v. sed qd si aliqs pauper.ꝛ spec.d.§.iuxta ꝓpositionis ordinem. ver.antepe.Qd puto verum ex eo si potens est ad satisdandū non debet contumax esse sed offerre iuratoriā cautionem q eū excusat qn̄ satisdare non pōt vt dixi.C.de epi.ꝛ cleri.auf.gene raliter. ¶ Adhuc querit Dy.quid sit effectus scdi decreti.et dicit ꝙ si is contra quē fit missio erat dn̄s: missus ex scdo effi/citur dn̄s vt.d.l.ij.s.si ex noxali causa agatur.ꝛ ibi in glo.et ex quibus cau.maior.l.ab hostibus.§.si damni.ꝛ de noxa.electio in fi.cōmuni di.l.sed si res.ꝛ de fundo dota.l.j.Si erat bonefi/dei possessor missus prescribit.vt.s.e.l.pretoris.in princ.ꝛ.l.is qui.ꝛ hic.Si habebat aliud ius in re illud trāsfert in missum ex scdo decreto.vt.s.e.l.hoc amplius.§.pe.ꝛ fi.ꝛ.l.seq.ꝛ.j.hac e.l.§.si qua iura.§.item queritur.ꝛ.§.si de vectigalibus.Dy. Et ꝓ hoc ꝙ efficiatur dn̄s missus ex scdo decreto si is contra quē est facta missio erat dn̄s bene facit qꝛ q tādiu patitur mis sum in pos.videt habere ꝓ derelicto: vt hac.l.§.si quis autē.j. rn̄.ꝛ donasse videtur misso: vt.j.de stip.ser.l.qd seruus.h.rn̄.ꝛ per donationē transfert dn̄ium: vt.C.de dona.l.si quis.ꝛ per totum ti.Si nō erat dn̄s ꝓhat causa vsucapiēdi vt ꝑdixi etiā si sciat rem alienam: vt.j.de noxa.l.ꝛ generaliter.Pe.De isto effectu scdi decreti vide qd no.per Rofre.d.tit.ver.pe.ꝛ vlti/mo.ꝛ latius per specu.dicto ti.§.vlti. ¶ Item querit Dy.an in scdo decreto requiratur missio re ipa: an sufficiat iussus de possidendo ex scdo decreto.Rof.videtur sentire ꝙ re ipsa fiat missio.vltima colūna.v.interponitur vbo ꝛ facto.Et ꝙ sit ne cessaria missio vr̄ per.l.nō est mirum.§.sciēdum.s.de pig.act. ꝛ qꝛ sine traditione ꝛc.vt.s.de rei ven.l.si ager.ꝛ.C.de rei ven.l. seruum.In ɔrium ꝙ sufficiat iussus qꝛ precesserit missio ex ꝑ/mo sicut sufficit sola volūtas venditoris cum precessit detēta tio ex causa depositi cōmodati vel simili: vt.j.de acqui.rerum do.l.qua rōne.§.interdum.ꝛ insti.de rerū di.§.interdum.cum factum iudicis decretū interponētis reputet eius ɔtra quē in terponitur: vt.s.de euic.l.si ob causam.ꝛ.s.de euic.l.si plus.§. j.ꝛ no.insti.de offi.iudi.circa fi.ꝙ necessaria sit missio.sed intel lige quando missus ex primo decreto non foret in poss.si enim est in possessione ex primo decreto superuacua esset missio re ipsa ex scdo ꝛ sufficeret iussus ſm Dy.Et ad hoc facit qd dixi s.in isto.§.nunc agatur.de secūdo decreto.Et si potentia ad/uersarij nō admitteretur que remedia sibi competāt dixi.s.in primo decreto.v.quid si missus nō admittat. ¶ Vltimo q̄rit Dy.quibus modis scdꝫ decretū reuocet.Et dicit ꝙ duobus modis.s.per resti.in integrū: vt.j.hac.e.l.§.si forte.Item qn̄ ꝑ falsas allegationes esset obtentum: vt.s.de rebus eoꝝ.l.ma/

gis puto. et l. quãuis. et .ff. de fideicõ. liber. l. cum vero. §. proinde. quasi circa fi. Dy. Et ad hoc. C. si ex falsis allegationibus excusatus si tutor. per totũ. cum ibi notatis. Idẽ puto quãdo solẽnitas debita non est seruata: vt quia incitata parte: vt. C. cõminationes et epistolas. l. iudex. et not. ff. de acqui. pos. l. iuste. in glo. que dicit iuste interposito decreto. Et ad hoc facit qđ dixi. s. de primo decreto. ver. quid si iudex non citato reo. Est etiã bene notãdum qđ dicit Specu. dicto. §. vlti. q ista differentia est inter causam noxalem et dãni infecti ex vna parte et personales actiones ex altera. nam in causa dãni infecti et noxali interpositio scđi decreti facit missum dñm si is contra quẽ facta est missio erat dñs si nõ erat dñs parat causam vsucapiendi. in alijs autẽ personalibus nõ transfert dominiũ irreuocabiliter immo quãdocũqꝫ veniens debitor et offerens debitũ recuperare potest rem suam nisi esset distracta vel insolutũ data. De hoc etiã not. in. d. c. contingit. de dolo et cõtumacia. et dicto c. quoniã frequenter. in fi. ꝟ vt lit. non contest. et per eũdem Specu. §. iuxta ꝑpositionis. ꝟ. quid si reus post missionẽ. et ita obtinui de facto corã collegio pergameñ. diu agitata causa. et pro hoc bene. C. de iure dñij impetrã. l. fi. §. sin autẽ. Posset tamẽ remediũ adhiberi q sibi statuatꝛ terminus per iudicẽ post quẽ nõ audiatꝛ: vt dixi. s. ver. ex quo diximus. et de hoc dicetꝛ. ff. e. l. §. postea aũt. ¶ Item querit Spe. e. §. ver. vlti. si post scđm decretum interpositũ veniat is ɔtra quẽ facta est missio qꝛ nõ cauebatur et velit dicere q cauendũ nõ erat: nũquid audiatur. Et tenet q regulariter nõ. Fallit in quibusdã casibus ibi notatis. et idẽ tenet Rofre. ꝟ. sed illud queritꝛ. si post scđm decretũ velit dicere dñs. ¶ Item queritꝛ in dicto. §. ver. iuxta qđ si ille redeat nũquid post venditionẽ vel dationẽ insolutũ possit allegare debitũ nõ subfuisse. Et dicit q nõ nisi esset in casu in q̃ deberet sibi concedi restitutio. Sed tunc ꝑnunciato q debeat restitui: nunquid rem euincere poterit ab emptore. Dic vt eo. §. ver. quid si ꝑnunciatum sit. ¶ Item querit. e. §. iuxta. quid si post scđm decretũ veniat aliquis extraneus ꝑtendens se dñm nunquid reuocare possit. Dic vt. e. §. ver. quid si alius veniat. et ver. seq. ¶ Dubitatꝛ etiã si vnus creditor fuit vigilãs et impetrauit ɔtra debitorẽ scđm decretũ: nũquid alius creditor potior eo poterit ɔtra eũ habere recursum. De hoc dic vt in spe. dicto. ti. de scđo decreto. §. nũc dicamus. ꝟ. sed pone q vnꝰ tm̃ ex illis creditoribus. et vide ad hoc qđ dixi. C. de po. l. vlti. Utrũ autẽ scđm decretũ interpositũ ɔtra absentẽ reipublice causa sit nullũ ipso iure an rescidendũ ope restitutionis. vide plene qđ dixi. C. de resti. mili. l. ignorare. et ad hoc. ff. §. si forte. et l. eor. Et hec de scđo decreto sufficiãt. In gl. magis. ibi vel dic q arbitrio hec vera. Dy. Ibi vt in posses. lega. l. is cui. vel dic vt ibi no. Dy. Ibi qꝛ verba ꝑtoris iubẽtis actorẽ in pos. mit. vt. ff. ex q bus cau. in pos. eatur. l. ij. Dy. Ibi qđ nõ debet esse. est et alius s. ad carbo. l. et si is. §. an autẽ. Dy. Et alius. ff. ex quibus causis in pos. eatur. l. fulcinius. §. fi. In glos. i. possessor. ibi. l. ff. sic econtra. d. l. interdum. ff. de verb. sig. Dy. In glos. subaudi quasi in fi. vel dic etiã per interpositionẽ secũdi decreti. Dy. Uel dic q hec glo. laborat eodem vitio quo et alia que est. ff. e. l. cum postulassem. in prin. vnde cũ ante prescriptionẽ cõpletã habeat quasi dñium: vt insti. de act. §. alie. post prescriptionẽ habebit vtile dñium. accedat qđ no. C. de rei vendi. l. aduersus. et de bonis maternis auꝫ. nisi tricennalis.

Cum autem. Missio ex secũdo decreto missos equaliter respicit: et qđ expensum fuit post primũ ante scđm vtili cõi di. iudicio seruatur. hoc dicit. Ibi equaliter. i. pro equali portione. Oldra. Ibi nõ pro rata dãni. i. per estimationẽ dãni quod timet sibi inferri. Dy. In glo. i. cõtingere poterit in fi. preterea ibi fit hodie missio ꝑ mensura debiti in auꝫ. et qui iurat. signata. e. ti. hic insolidum. vt hic patꝫ Dy. Aliqñ etiã ex causa fit missio pro futuro debito: vt. ff. ex quibus causis in pos. eatur. l. fulcinius. §. si qs actione. de peculio. Jaco. et l. in pos. et de act. et obli. l. is qui. In glo. quia pluribus. ibi nõ placet. Jac. de ra. placet et dic vt dixi. s. §. iul. in tractatu scđi decreti. ver. item querit Dy. in quãtum fit missio. In glo. totiens em̃ in fi. immo cũ cuilibet attribuitur insolidum. sed propter id alteri attributũ patitꝛ sectionẽ siue diuisionẽ vt eisdem. ll. et de leg. iij. l. cõiuncti. Ja. de are. In glos. ɔtra. s. cõi diui. l. iij. §. fi. vbi dicitꝛ q ꝑ impensa facta iure cõi anteq̃ esset cõmunis cessat cõi diuidũdo. Dy. In ea. glos. in fi. vel dic q vbi cessat ante interpositionẽ scđi decreti: post scđm autẽ decretũ qꝛ res incipit esse cõis datur vtile cõi di. sed directum nõ. et ita no. in. l. ɔtraria. Jac. Dy. et Oldra.

Si quis autem. Missione facta ex ꝑmo decreto nõ dicitꝛ dñs. hoc dicit. Et hoc est verũ indubitãter in rebus immobilibus. in mobilibus fuerũt opiniões de quo vide qđ dixi. s. in tractatũ primi decreti. ꝟ. si. ite q̃ritur si qs mittatꝛ in pos. rei mobilis in scđo decreto deijcitꝛ vt. ff. §. si forte. ꝟ. aũt. q hic legi et ɔtinuari põt. vbi. i. post q̃. Dy.

Non autem statim. Et no. hunc. §. q in effectu dicit. non est festinãdũ ad interpositionẽ scđi decreti sꝫ debere esse aliqđ interuallũ. Et lꝫ in hoc sint varie opi. glo. tñ hic et. s. §. iul. et cõiter doctores tenẽt q arbitrio iudicis de quo dixi dicto. §. iul. in materia scđi decreti. ꝟ. quarto queritꝛ quãtum tp̃s. et ibi hoc tenet glo. et in. l. fi. C. de bonis auto. iudi. possidendis.

Si forte. Ex iusta causa datꝛ restitutio cõtra scđm decretũ. h. d. In fi. ibi indulturum. hoc verum est qñ iudex ignorabat causam absentie. alias si scisset vel allegata esset ꝑcessus esset ipso iure nullus. vt. ff. de re iudica. l. quesitum. Ja. de ra. Et hec est opinio Placen. ff. de re iudi. l. contra pupillum. §. responso. et de hoc plene dixi. C. de resti. mili. l. ignorare. Uel dic q hic agitur actione reali secus si personali vt in contrarijs. ¶ Item ad. §. istum opponitur. ff. ex quibus causis in pos. eatur. l. in possessionẽ. et l. fulcinius. §. j. in qbus dicitur q bona eiꝰ q nõ defenditur possunt possideri non autẽ vendi. sed tũc demũ vẽdũtur si latitet. at hic dicit littera absentis non tamẽ latitantis possideri posse etiam ex secundo decreto et sic alienari. Sꝫ dic q iura predicta contraria vendicant sibi locum qñ missio facta fuit ꝑpter cõtumaciã persone debẽtis que aliqua personali actione tenebatꝛ et obligata erat quo casu exigitꝛ latitatio et ɔtumacia illius anteq̃ bona vendi possint: vel ex scđo decreto assignari. hic aũt loquitꝛ qñ ꝑpter vitium ipsius rei missio facta fuit quasi ipsa res deberi videatur in hoc casu et nõ ꝑsona: vnde hic latitatio illa nõ exigitꝛ seu ɔtumacia: qꝛ nec exigi posset. Et certe mirum est q glo. hꝫ contrarium nõ signauit. Ja. de are. Uel ibi loquitur de vẽditiõe. hic de missione in pos. ex scđo decreto. Et eodem modo nõ obstat. ff. de priui. credito. l. imperatores fm̃ Ja. de ra. Et ad primam facit. ff. de act. et oblig. l. furiosus. Ja. de ra. al's est. ff. e. §. si pupillus. Uel sol. vt. s. pri. dixi. ¶ In glo. sed ea nõ data. ibi §. biduum. sed hic lex vltra processit iam factũ confirmando: sicut et. ff. de interdictis et releg. l. relegatarũ. §. ad tempus. al's qđ fieri nõ debet factum nõ tenet: vt. C. de legibus. l. nõ dubiũ et ibi no. Dy. et Oldra. In ea. glo. in fi. hoc verum dũmodo rite faciat: vt no. ff. de acquic. pos. l. iuste. et C. cõminationes et epistolas. l. iudex. et pro hoc. ff. de acquir. pos. l. qui vniuersas. §. item cum pretor. Dy. regulariter autem nõ perditur sine animo vt e. ti. l. queãdmodum. Dy. et Ja. quis possidere. ibi dñs quodã.

Ubi autem. Et sic facit littera ista q si in instrumento vel libello dicatur titius filiꝰ sempronij et sempronius erat iam mortuus q nõ vitietꝛ instr̃m vel libellus lꝫ non dicatur quondam. et ita tenet Speculator de instrumẽtor editione. §. postremo. ꝟ. quid si ita ɔtinetur in instrumẽto. per istũ. §. quem sic exponit ibi videas. Ray. Et de hoc dixi. C. de fide instru. super rubrica. ¶ In glo. vt. et. ff. ibi de primo decreto. dicit q nulla datur possessio: vt. ff. de acquiren. pos. l. iij. §. fi. et vide quod dixi supra in tractatu primi decreti. ver. item queritur si quis mittatur in pos. rei mobilis. In fi. hꝫ videtur vera. ar. s. e. l. §. si quis.

Si qua sint iura. Rem non defendenti sui iuris ꝑsecutio denegatꝛ. h. d. ¶ Si qua iura. Iste. §. et sequẽs faciũt ad qõnem si filiusfa. habeat iura aduentitia: et cõmittat delictum ꝑpter qđ bona debeant publicari an talia bona auferri debeant patri. Et dicẽdum q ius qđ habet filius. s. ꝑprietatem aufert fiscus: et relicto patri vsuf. Non ob. lex que videtur expresse in oppositum. C. de bonis proscrip. l. si filius. qꝛ qđ ibi dicitur auferẽda non est. dic. s. in totũ quãtum ad ꝑprietatẽ et vsuf. Dy. vel dic vt dixi. d. l. si filius. et vnde vi. l. si quis in tantã. ver. item dicit. Ja. de are. Eadem qđ posset fieri in emphiteota. et si pena mortis imponitur filio: et bona publicãtur: tunc estimandũ est ius qđ filius habet: et pater tenetur talem estimationem fisco prestare si vult habere bona: vt. s. de bonis damna. l. fi. §. si in libertinum. et de bonis libertorum. l. si in libertinũ. Eadem questio potest fieri in vasallo. Dy. vt publicetur ius solum sibi cõpetens: nõ autem ius dñi. et ꝑ hoc. s. e. l. hoc amplius. §. quesitum. Ar. tamẽ q etiã ius qđ habet nõ debeat publicari. s. de leg. ij. l. peto luci. et §. predium. Et ad predictas oẽs questiões et similes bene facit. C. de hereticis. auꝫ. si vero dominus temporalis. et qđ ibi dixi. et qđ no. in speculo de feudis. §. quoniam. de homagijs. ꝟ. vlti. queritur. et ver. sequẽti. vbi de hoc plene. Et intellige fm̃ Jac. de are. primum responsum huius. §. aliter q̃ glo. intelligat. Glos. enim intelligit q domus ruinosa

habebat

habebat seruitutez in domo postulantis sibi caueri de damno infecto: cuius quidem seruitutis persecutio denegatur ei. ꝛ si interpellatus de cauendo non caueat: ꝛ interpellans missus fuerit. Ipse autem Jaco. ꝛ Oldr. dicunt ꝙ quis habebat ius superficiariū in quadā domo ruinosa: postulaui ab eo caueri mihi de dāno infecto. ꝛ ipse non cauit: certe mittar in possessionem illius iurꝫ: ꝛ ei qui non cauit denegabitur persecutio iurꝫ illius qua missus sum. ꝛ ad hunc intellectum concor. s̄. e. l. hoc amplius. §. quesitum. ꝛ. §. seq. Ja. de are. ꝛ Oldra. Ibi non tamē eo modo in fi. ꝛ est rō diuersitatis: vt ibi no. ¶ Sed an nihilominus agat creditor cōtra debitorē psonali actione. Rn̄deo sic. ar. C. si aduer. credi. l. j. in fi. Dy.

Si de vectigalibus.

Cōtumacia habētis vtile dn̄ium nō preiudicat habēti directū sed sua sic. h. d. Ibi possidere. ex secundo decreto in pͥudicium municipum. Dy. ¶ Si de vectigalibus. iste. §. facit ad q̄ones quas notaui. s̄. §. proxi. Ibi possidendo. ex secundo decreto contra vectigalariū interposito. Old. ¶ Decernēdū. per scōm decretū. Dy. Vectigali. i. vtili in rem que datur ꝑ predio vectigali vt in glo. Ibi mitti poterit ille. missus ex scōo decreto. Dy. Ibi per lōgum tp̄s. i. ꝑ longi tp̄is moram in nō cauēdo cōmissam post quā moram interponitur scōm decretum: vt. s̄. e. l. §. si quis aūt. ꝛ. §. nō statim. ꝛ §. si forte. Ja. de are. ꝛ Dy. Et sic nō ob. ei qđ no. s̄. e. l. pretoris in prin. Ibi acquiri missio in possessionē ex secūdo decreto. dy. et Ja. de are. ¶ In glo. sunt vectigalia. ibi a fisco vel etiam a quolibet municipio vt insti. loca. §. adeo. Oldra. ¶ In glo. ne primum in fi. sꝫ prima positio casus verior est. Ol. ¶ In gl. j. x. annis. ibi. l. in omnibus. tu distingue. qꝛ aut tractatur de prescriptione fisci in iam quesitis fisco ꝛ tūc currit prescriptio. xl. annorum. vt. C. de prescrip. xxx. annorum. l. omnes. Aut in acquirendis: ꝛ tunc aut certum tp̄s inuenitur a lege statutum vt in quadriēnio qđ datur volēti nunciare bona vacātia ꝛ illud tēpus est seruandum. Aut non est certum tēpus aliquod statutum ꝛ tūc reqritur pscriptio. xx. annoꝝ. ꝛ ita loquitur. l. in oībus. vt intelligatur in acquirēdis nō in iam quesitis. Ja. De hoc etiā no. C. cōia de vsuc. l. ij. ꝛ dixi. C. de quadriēnij prescriptione. l. j. ꝛ de apostatis. l. si qs defunctū. In ea. glos. ibi. C. de sacrosan. ec. l. fi. sed ibi loqtur qn̄ ciuitas erat dn̄a ꝛ propterea requirit longū tp̄s. s. centū annoꝝ. hic aūt nō erat dn̄a sed bonafide possidebat ꝛ propterea prescribitur. x. vel. xx. annis ƀm Dy. Ibi vel solue aliter vt ibi no. vel dic ꝙ non obstat si littera exponatur vt exposui interlineando textum huius. §. ƀm Ja. de are. In ea. glo. in fi. s. vt noluit cauere propter cōtumaciam priuētur iure suo. ar. j. e. l. eoꝝ. Et quia eadem ratio ergo idem ius: vt. j. de verb. obli. l. a titio. Dy. ꝛ Ja. ꝛ vide in spe. de primo ꝛ secūdo decreto. §. restat. v. quid si reus. Et quid sit libellarius exponitur in vsibus feu. qualiter feudum olim alienari poterat. c. j. §. j. ꝛ de precario ꝛ libellario habetur in glos. C. de sacrosan. eccle. auť. ingressi.

Elegāter damno.

Post cautionem petitā ꝛ ante decretū interpositum dato dānum passo denegatur missio lꝫ eidem alio remedio succurratur. h. d. Quia materia huius. §. est diffusa ꝛ multas patiť oppositiōes: dicēdū est: Aut ante cautionē petitam patitur dānum: aut post. Primo casu: Aut ei qui petere debuit sibi caueri pōt aliquid imputari: ꝛ tūc nullā hꝫ actiōez contra dn̄m qui debuit cauere vt rudera tollat. sed si sponte tollere velit repelliť exceptiōe nisi caueat de dāno tam pterito ꝙ̄ futuro: sed posset ꝯtingere ꝑ ruderibus tollendis: vt. j. e. l. cum postulassem. in prin. ꝛ. s̄. e. l. euenit. ꝛ. l. ptor. §. vnde queritur. ꝛ. l. sequēti. ꝛ. l. hoc amplius. in pn̄. Aut ei q debuit petere cautionem nihil pōt imputari: ꝛ tūc hꝫ except. vt. s̄. ꝛ vltra hꝫ edictum seu interdictū de ruderibus tollēdis: vt preal. l. ptor. §. fi. ꝛ. l. se. ꝛ sequēti. Secūdo casu qꝛ post cautionem petitā datur dānum: aut post petitā ꝛ pstitā: aut post petitā ꝛ ante prestitam. Primo casu: Aut dať dānum ꝑpter vitiū soli ꝛ operis: aut ꝑpter vitiū operis tm̄. Si ꝑpter vitiū soli ꝛ operis tūc cōmittitur stipulatio: vt. j. e. l. fluminum. §. sed ne operis. Secundo casu indistincte tūc cōmittitur stipulatio: vt. s̄. e. l. §. notandū. ꝛ. j. e. l. fluminū. §. quāꝙ̄. Aut ꝑpter vitium soli tm̄: et tūc si in publico: nō cōmittitur stipulatio: vt dicto. §. notandū sed alia via ꝯsulitur ei cui dānum datum est: vt. j. e. l. fluminū. §. vitium. ꝛ. §. ceterū. Si aūt erat solum priuatum. Aut accedit vitio naturali ꝛ nō subuenitur ei qui dānū recipit: vt. d. l. fluminum. §. vitiū. Aut contingit vitio accidētali: ꝛ tūc si subito ꝛ quasi casu fortuito sic vt ꝓuideri nō potuerit ꝛ nō cōmittitur stipulatio: vt. l. fluminum. §. hec stipulatio. et. §. seruus. Si non subito ꝛ sic potuit ꝓuideri tūc bene cōmittitur. ar. s̄. e. l. qui bona. §. cum inter. in fi. §. si vero post petitam cautionez ꝛ ante pstitam datur dānum. Aut ante interpositionē decreti ꝛ cessat missio: vt hoc. §. eleganter. qꝛ dico dn̄m domus ruinose cōparuisse ꝛ dixisse ꝙ paratus erat cauere si de iure debebat al's nō. ꝛ pendēte q̄one ista an esset prestanda vel non. ꝛ an cum fideiussore vel sine ruit domus. ꝛ sic citatus nō fuit cōtumax licet glo. hoc sentiat. Aut post decreti interpositionez: et tūc si anteꝙ̄ veniatur in posses. aut fuit negligens ꝛ perdit beneficium pretoris: aut non ꝛ non perdit vt. j. e. l. cum postulassem. §. at si cum pretor. ꝛ. j. hac. e. l. §. si iam ruerint. ꝛ. §. cum causam. Si autem postꝙ̄ peruenit in posses. aut recessit de posses. aut non. Si non recessit tūc nō perdit beneficium ptoris vt j. e. l. §. si quis metu. Si vero recessit. Aut animo deserēde possessionis ꝛ perdit beneficiū. Aut ꝑpter metū ruine ꝛ non pdit vt prealleg. §. si quis metu. Aut dubitatur ꝛ tūc dicit glo. d. §. ꝙ nō perdit beneficiū: quasi in dubio semp presumatur metu ruine recedere. ar. instit. de rerum diui. §. fi. ꝛ. s̄. ad. l. rhodiam de iactu. l. qui leuande. Dy. Vel dic breuius ƀm Old. Aut est negligēs in petēdo cautionē et liberatur dn̄s ruinose domus habēdo rudera ꝑ derelicto ꝛ nulla datur actio dānum passo. vt dicta. l. euenit. s̄. e. Aut nō fuit negligens tamē nōduꝫ adiuerat iudicem ꝑ cautiōe petenda qꝛ impeditus ꝛ tunc datur sibi excep. ꝛ interdictū de ruderibus tollēdis ꝛ cauet de dāno preterito ꝛ futuro vt. l. pretor. §. vlti. ꝛ. l. se. ꝛ. l. hoc amplius. et tūc non liberatur habēdo rudera ꝑ derelicto nisi ꝛ totas edes ꝑ derelicto habeat vt ibi. Aut iam adiuerat pretorem ꝛ petierat: ꝛ tūc si iudex deliberat habet locum iste. §. elegāter. vt non fiat missio qꝛ nō fit nisi precedēte decreto de cauēdo sed ad dānum petendum datur actio vt hic dicitur. Si iam decreuisset iudex caueri multofortius locum hꝫ iste. §. elegāter. ꝛ etiā hoc casu missio locum hꝫ qꝛ frustratio nō cauentis nō debet sibi ꝑdesse. Aut iudex decreuerat iam eū mittēdum ꝛ tunc si iam venerat in pos. planum est vt. §. illud queritur. v. sabinus. j. hac e. l. si nondum venerat aut fuit negligens in veniendo ꝛ in totū perdit beneficium pretoris vt nec caueatur nec a modo in possess. veniat vt. §. si quis metu. Si non fuit negligens tūc veniet in posses. vt dicto. §. si quis metu. ꝛ. §. si iam ruerint. Old. Ibi deliberat. vtrum sit interponenda vel nō ꝛ vtrum cū fideiussore an sine vnde non poterat imputari mora dn̄o domus ruinose. Dy. Ibi cessabit in edificiū ip̄m cū sit dirutū ꝛ dn̄ijs domꝰ ruinose, nō fuerit in mora cauendi q̄ interueniente dꝫ fieri missio vt. s̄. eo. l. dies cautionis. §. j. ꝛ sic in totum cessat missio. Ja. de are. Ibi de eo quoqꝫ. quasi dicat nō solū de futuro immo etiā de preterito damno caueatur qđ est verū qn̄ dn̄s vult rudera tollere. Old. Ibi caueatur. dn̄o ruinose domus volēte rudera exportare: vt. s̄. e. l. pretor. pe. rn̄. Oldr. Ibi si putat. ꝙ forte tūc putare dꝫ qn̄ non fuit negligētia in adeūdo ptorē: vt no. j. e. §. si qs metu. Old. Ibi daturus sit. i. ꝙ vtile sit act. dari qꝛ dn̄s tacet ꝛ de ruderū exportatiōe non curat. vt. s̄. e. l. ptor. §. fi. Old. Decernat. s. actione in factū. Dy. ¶ In glo. tribus modis. ibi scōo missio cessabit. hāc nō approbat Ja. sꝫ vltimaz coniūgendo eā cum prima vbi dānum ꝯtingit post postulationem cautionis. Contingit vero hic dānum post postulationē ꝛ ante decretum quare hic negligēs non habetur. Vel dic ꝙ ideo cessat missio qꝛ non precessit decretū cautionis: ꝙ est necessarium vt fiat missio: vt. s̄. ea. l. pretor. §. in eum. ꝛ in legibus ꝯtrarijs hic signatis apparet. Jaco. de are. Ibi tertio missio cessabit. hec vera. Ray. ¶ In glo. in factum. M. ꝛ ꝑ hoc. j. ne vis fiat ei qui in pos. missus fuerit. l. ij. §. ait pretor. al's pretor ait. ij. rn̄so. Dy. ꝛ. s̄. e. l. pretor. §. in eum. ꝛ. j. hac. e. l. §. fi. Oldra. Ibi vel dicas. prima vera ƀm Jaco. vltimam approbant moderni. In ead. glos. ibi respondeo sic. quasi hic conueniatur ex proprio ar. j. de aqua plu. arcen. l. si is cum quo. Dy. et Oldr. In eadem glo. in fi. vel dic decernat. i. decreto comprehendat quasi dicat promulget super hoc edicto al's edictum. nam vbi lex deficit ꝛc. vt solu. matri. l. si vo. §. fi. ꝛ. l. se. Et scōo hoc iubet pretor caueri ꝛ si non caueatur fiat missio: vt. s̄. l. hoc amplius in prin. Jaco. de are.

Si pupillus.

Aduersus pupillum indefensuz fit missio ex primo decreto. hoc. d. ¶ In glo. fit ergo. ibi eius fauore. vt facilior sit exclusio regressus de euictione ꝯtra pupillum per omissionem denūciatiōis. Old. Vel dic ꝙ non est ꝯtra qꝛ nec hic ꝓhibet nunciationem fieri pupillo sine tutore. Dy. ꝛ Jaco. de ra. In ea. glo. in fi. contra hoc est valde. j. ex qui. causis in pos. eatur. l. in possessionē. §. j. Nec dicas illud habere locum qn̄ agitur ex contractu pupilli. hic aūt non agitur ex aliquo cōtractu cū pupillo celebrato. ar. j. eodē. ti. l. apud iul. §. j. Et ideo dic ꝙ spāle est hic i hac causa dāni infec. Dy. ꝛ vide qđ dixi. s̄. e. l. §. si forte.

Si quis damni. Missio est loco cautionis nec minus tenetur reficere si nõ vult. h. d. ¶ Si quis dãni. ibi missus sit. ex primo decreto. Dy. ⁊ male. Dy. ¶ Culpam. leuẽ. Dy. Ibi vice cautionis vt. s. vt leg. no. ca. l. post q̃. §. imperator. ⁊ ad carbo. l. de bonis. §. vt pupillo. Dy. ⁊ Oldra. ¶ In glo. vlti. ibi domum ruinaz minantem in qua erat missus. Oldra. In fi. ⁊ pro hoc. j. de bonis auto. iudi. pos. l. pretor. §. est preterea.

Item videamus. ¶ Si post missionez in pos. offeratur cautio: dz omnis indẽnitas conseruari misso. h. d. ¶ Item videam⁹. ibi ei. s. misso ex primo decreto. Oldra. Repetita. i. facta relatione ad diem missionis. Et facit ad q̃onem quã notaui. s. tit. pri. l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori. Ibi erat cauendum. si velit cautione esse contentus. Vel dic q͛ non liquebat de quantitate. ar. j. de statulib. l. statulibe. si enim liqueret ⁊ nollet cautione esse contentus: statim fieret solutio. arg. j. de re iudi. l. iiij. §. ait pretor. ⁊ j. hac ea. l. §. si iam ruerint. ꝟ. vlti. ⁊ §. proinde. ⁊ C. de iudi. sancimus. Ja. de are.

Illud queritur. Iste. §. fuit positus ad expositionẽ pri. p̃cedentis. §. super verbo missus. Ja. Ibi dãni. s. preteriti q̃d post decretuz missionis datum est ⁊ de quo est facta mẽtio. s. pri. §. Jaco. et Dy. Ibi ex quo decretum est. q: repetita die fieri dz: vt. s. pr. §. Oldr. ibi ex quo ventum est. q: tũc demum ꝯtrabitur pign⁹ pretorium: vt. s. de pig. act. l. non est mirum. Ja. ⁊ Oldra. Ibi modo habeat. s. sabini s̃niam cum fuit negligens in veniendo. Oldra. Modo illã. i. labeonis ⁊ hoc cum nõ fuit negligens in veniẽdo sed iusta causa impeditus nõ venit ⁊ hoc subijcit plerumq͛ eñ ⁊c. Old. ¶ Subuenitur eñ. vt tũc venisse reputet̃ lz tardius venerit: vt. j. de bonis auto. iudi. pos. l. quãuis. Ja. ⁊ Dy. Ibi aliqua ex causa. no. q͛ sequens negligentia tollit effectum precedentis sollicitudinis seu diligentie vt hic. ⁊ pbatur melius. j. e. §. si quis metu. in fi. §. ⁊. j. de libel. dimissorijs. l. j. §. fi. Oldra. sicut ⁊ vltima mora: vt. s. so. mat. l. semel. in fi. quo casu est vera sentẽtia labeonis. sed si fuisset negligens: tunc est vera sabini sentẽtia. Dy. Et q̃d supra dicit tardius venit. dic q: iam dãnum datum erat per aliquod de domo dirutũ. nõdum tamen tota domus corruat: q: tũc locum haberet. §. si iã ruerint. j. e. ¶ Sed quare ad decretum missionis vel ad ipsaz missionem habetur respectus cum cauẽdum sit de dãno post petitionem cautionis contingente vt. s. e. l. §. eleganter. immo etiã de anteriore si impeditus fuit petere cautionem: vt. s. e. l. hoc amplius. j. rñ. licet secus sit in negligente: vt. s. e. euenit. et j. e. cum postulassem. in prin. ⁊ cautionis vite succedat missio: vt. s. e. §. si quis damni. Respondeo ita contingit de facto: q: post decretum missionis contigerat damnum ⁊ non ante: quo casu sic distinguitur vt distinguit iste. §. ibi ergo puto causa cognita ⁊c. ⁊ q: vbi negligit venire in possessionem neglexit per consequens habere cautionem: que cautio ex missione acquiritur: vt. d. l. non est mirum. s. de pigno. act. cum missio vite cautionis succedat: vt. d. §. si quis dãni. s. e. l. ⁊ modo dixi. ⁊ sic sequens negligẽtia tollit sollicitudinẽ primã: vt p̃dixi. Exigitur ergo vt non dicatur quis negligẽs instans perseuerantia et si perseueranter nõ instat negligens habetur. ar. s. de vsur. mora. in prin. de ventre. inspici. l. j. in princ. ⁊. d. l. j. §. fi. de libel. dimissor. ⁊. C. de tẽpo. ap. l. vlti. §. fi. ibi summa ope niti dz ⁊c. cum ergo negligit venire in posses. nõ habetur rõ dãni tunc vel añ contingentis p̃pter negligentiam: vt. d. l. euenit. s. e. ⁊. j. e. cum postulassem. in prin. ⁊ ar. s. ex quibus causis maio. l. non enim. q͛ si nulla fuisset negligẽtia tũc de omni dãno questio post decretum ⁊ ante contigisset esset cauẽdum cessante negligentia ⁊ assistente diligentia: vt. d. l. hoc amplius. in princ. s. e. ⁊. j. e. §. si quis metu. in fi. ibi hoc autem ita accipiendum ⁊c. Jac. de are. ¶ In glo. aut forte veniens. quo casu reputatur in pos. venire: vt. j. de bonis auto. iudic. possiden. l. quãuis. Dy. ⁊ extra de dolo ⁊ contu. c. contingit.

¶ Tenuta data ex scđo decreto non reuocatur per oblationem cautionis.

Postea autem. Tenuta data ex scđo decreto nõ reuocat̃ per oblationez cautiõis. h. d. ¶ Postea aũt. Querit hic Ja. de are. si aliquis fuit missus ex scđo decreto in actiõe personali postea debitor ꝯtra quẽ facta est missio venit offerẽs debitũ ⁊ volẽs recuperare rem suã an audiat̃. Et vr̃ q͛ nõ per litterã istã. ⁊. C. de rei ven. l. in ciuile. Ecõtra vr̃ per. l. j. de priuil. credi. l. eũ qui. s. de pigno. l. is qui. §. j. C. de distra. pigno. l. si prius. de leg. j. l. illusa. §. diui. ⁊. s. vt in pos. lega. l. is cui. §. imperator. Dñs Jo. ⁊ H. dicunt q͛ auditur q: scđm decretum in p̃sonalibus operatur tñ vt efficax sit pignus donec debitũ exoluat̃ vt pbetur inde bitũ vt exp̃ssuz est ex̃ de dolo ⁊ cõtu. c. ꝯtingit. ⁊ vt lite nõ ꝯte. qm̃ frequenter. in fi. Et ipse Ja. idem tenet lz dicat cõem opinionem esse in ꝯtrariũ. ⁊ dicit q͛ audiatur vsq͛ ad biẽnium p l. C. de iure dominij impetrã. l. fi. §. fi. nañ. Ja. postea non: vt. j. de acqui. l. sed si is. §. fi. ⁊ hoc forte notabiliter dicit glo. d. l. fi. de iure do. impetrando. que incipit. fic ergo. ibi secus de dãno infecto. Contrarium tñ not. in vsibus feu. de feudo da. inuicẽ le. cõ. c. j. ⁊ vide ibi Jaco. de bel. De hoc vide q̃d dixi. s. in tractatu secundi decreti circa fi. versi. est etiã bene notandum. s. hac e. l. §. iul. Ibi certum. i. si post scđm decretum posset fieri cautionis oblatio. Dyn. ⁊ Oldrad. Ibi rei. i. cautionis offerende. Dy. Ibi seposito. i. separato ab eo quod dictum est. s. Dyn. ¶ In glo. immo inueniretur. i. offerende cautionis per interpositionẽ scđi decreti. Dy. in eadem glo. ibi tpe tollatur. ⁊ per ꝯsequẽs pignoratitia. q: sublato medio p q̃d p̃uenit̃ ad extremũ tollitur ⁊ extremũ: vt no. per Dy. ex̃ de reg. iur. c. indultũ. lib. vj. ⁊ allegat. C. de inoffi. testã. l. scimus. §. fi. ⁊. j. de act. ⁊ obliga. l. in honorarijs. §. sed cum rescissa. Ray. in ea. glos. in fi. q̃d plene dic vt ibi no. et dixi.

Si iam ruerint. Si post decretũ ante missionẽ edes deciderint habet locũ in pos. missio a qua nõ discedit̃ donec indẽnitas misso fuerit cõseruata. h. d. ¶ Si iam ruerint. s. anteq͛ veniat̃ in pos. Dy. ibi mittẽdum. idẽ si ei cauẽdũ esse decreuerat cũ frustratio nõ cauẽtis sibi p̃desse non debeat ⁊ mittet̃ in pos. arce ⁊ ruderum: secus si ei nõdum cauẽdum decreuerat vt. s. e. l. §. eleganter. ⁊ sic supple vel cauẽdum. Ja. de ar. Ibi deciderint. ⁊ non fuit negligẽs in veniẽdo in pos. al's secus vt. s. e. §. illud. Dy. Ibi sarciatur. i. impẽsa si certa est. al's cauebitur vt. s. e. l. §. videamus. ⁊ arg. s. de statulib. l. statuliber. rõnẽ. Ja. de are. ¶ Idem. s. q͛ per act. in factũ vel officium iudi. subueniatur. Dy. ibi boni viri arbitratu. no. expẽsas nõ restituẽdas prout facte sunt sed p̃ut fieri debuerunt boni viri arbitrio. Dy. In glo. ex dicto in fin. q: videor fecisse potius timore damni q̃d timebam ex edibus q͛ suo nomine. Dy.

Si quis metu. Si metu ruine nõ aĩo delinquẽdi edes missus pos. reliq͛rit: bñficio p̃toris nõ vr̃ renũcisse. h. d. Et in ꝟ. eum tñ. dr̃ q͛ si mitti iussus ex negligentia non venerit in pos. amittit pretoris bñficiũ. ¶ Si q̃s metu ruine decesserit al's recesserit. s. deserẽdo custodiã q̃ sibi cõmissa est vt. j. ex q̃bus causis in pos. eatur l. cũ legati. ⁊ custodes amouẽdo. Ja. Et ideo dicit metu ruine que secus si sponte decesserit vt no. per Dy. s. e. l. §. eleganter. ¶ Adiuuare rẽ. p refectionẽ vel fulcimẽtũ. Dy. Id fecit. i. recessit. Dy. Integrũ ius. s. p̃torij pignoris ⁊ facultatis petendi scđm decretũ interponi. Dy. In possessionẽ. i. custodiã sibi ex missiõe in pos. cõcessam. Dy. ibi restituẽdũ. etiã si ruine potuisset succurrere. Dy. Et est bonũ ar. p custodibus castro⁊ q͛ si metu inimico⁊ nõ valẽtes defendere castrum reliquerunt castrum q͛ nõ teneant̃. Et p hoc. s. loca. l. itẽ q̃ritur. §. exercitu. ⁊ l. habitator. ad. l. acqui. si q̃s fumo. §. j. ⁊ so. ma. l. in his. Ibi missus in posses. destinatione. Ibi ruerint. s. anteq͛ veniat in pos. domus ruinam minantis. ¶ In glo. quid in dubio in fi. lz distingue iactum vt ibi no. Dy. ⁊ Ja. de bel.

Si quis ex hoc edicto. Si in posses. missus mitti iussus non est admissus hz act. ex hoc edicto ad interesse. h. d. Eius effectus extenditur demum post dãnũ datũ. h. d. ¶ Si quis ex hoc edicto. ibi missus. exponit glo. ⁊ bene. i. mitti iussus ex primo decreto. sed idem si ex secundo: vt not. s. e. l. pretor. §. in eum. Dy. ⁊. j. e. l. dãni. §. nõ solum. ⁊ dixi. s. e. l. §. iul. in tractatu secundi decreti. ꝟ. item querit Dy. an in secundo decreto requiratur missio re ipsa. Ibi tñ prestet ei. s. qui fuit prohibitus pos. intrare per eum q̃ p̃hibuit. Ibi extẽditur actio. i. effectus istius actionis in factum qui est executio sentẽtie. Dy. In glo. actio predicta. in fi. sed dic q͛ in illis nõ extẽditur actio: q: nec obligatio patitur. Preterea hic est extẽsio quãtum ad tẽpus in illis quãtum ad rẽ. Dy. Vel fm̃ Ja. de bel. in ꝯtrarijs loq̃tur de interesse q̃d est ex̃ rem de quo nõ est cogitatũ: hic de eo q̃d est circa rem. Vel hic loquitur de interesse q̃d venire põt ex natura cautionis. ibi aũt nõ potest venire de natura actionis illius. ⁊ quelibet bona est. Ja. de bel.

Anteq͛. Ibi impunitum est factum eius. qñ non est dãnum datũ. vel etiaz si dãnum sit datum. si tamen ⁊c. Ja. Ibi cauit de dãno infecto. Dy. In fi. i. mitti iussuz in possessionem

nem admisit. Dy. ¶ In glo. subaudi maxime in fi. dummodo non sit dānum datum. al's secus. Dy. ⁊ Ja.

Si quis. Scilicet seruus. Dy. Potestate idest dño. Dy. Ibi dicēdum. s. ꝙ teneantur ex sua ꝓhibitione ad interesse probibiti. Dy. In glo. s. ꝓcur. ibi ad delinquēdum. hanc approbat Dy. Ibi ⁊ sic in vtrūq3. hoc est contra mentem huius littere ſm Dy. Et dic ſm Ja. de are. Aut deliquit solus dñs ⁊ solus punitur vt. ī. e. dāni. §. si mādato. ⁊. s. qd quisq3 iuris. l. iij. §. j. Aut solus ꝓcurator: ⁊ solus tenetur: vt hic. ⁊. s. si quis ius dicen. non obtem. l. j. §. si ꝓcurator. Aut vterq3: ⁊ tunc procurator delinquens directa ⁊ dñs mandans vtili tenetur: vt ī. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. deiecisse. ⁊. §. quotiens. Ja. ¶ In glos. vt ⁊ ar. ī. de reg. iur. l. neq3. vbi de hoc plene Dy. ⁊ dixi in. l. meminerint. statim allegata.

Actio ista. Ibi ceterisq3 personis. succedētib⁹ in eam rem in qua damnum datur. Dy. ¶ In glo. l3 sit ex delicto. ibi in herede daretur. ⁊ ideo ꝯditiones eius assumit. Dy. In ea. glo. in fi. ⁊ illa est ratio quare datur in herede quia cum releuetur in hoc ꝙ satisdando liberat se ab hac actione grauatur in hoc ꝙ non prestita satisdatiōe teneātur heredes: vt. d. §. fi. Dy. Et hanc ⁊ sequētē glo. intellige vt no. in. §. adijcitur. l. fluminū. ibi allegato. Dy. In glo. etiam successoribus in fi. contrarium no. in. §. sequenti. in glos. que incipit. vt licet. ⁊ illa verior.

Iudex. Actio personalis nō transit ad successorē singularē3. h. d. ¶ Iudex. ibi ante iudiciū. i. ante sñiam diffinitiuam. Dy. ¶ In glos. vt lite pendente. s. super actione in factu3 de qua dictū est supra vel sup stip. dām infecti. Dy. In eadē gl. ibi q rem nō comitatur. ꝯtra hoc est supra pri. §. sed intellige vt no. ī. e. l. fluminum. §. adijcitur. Dy. ⁊ ia. Et hec glo. verior est l3 glo. seqūēs ⁊ precedētis. §. ꝯriu3 dicat. ¶ In glos. ꝯtra alienātem. ibi is cum quo. sed ille loquitur in interdictis que sunt mixta in rem ⁊ in personā ⁊ sic transeunt ad singularem successorem ⁊ aduersus sine cessione. hic de mere personali que nō transit sine cessione ad singularem: vt. ī. l. pri. §. si vicinas. ⁊. §. emptor. Et eodē modo solue ꝯrium precedentis. §. qui vr̄ obstare. ⁊ sic hic singulari successori nō cōmittitur stipulatio. Dy. Et dic etiā vt no. in. d. §. adijcit̄. Ibi aget hypothecaria. verum est ad pos. sed in ipsa nō habet̄ rō dāni extra rem dati. Dy. ⁊ Jaco. de ra. In eadem glos. in fi. vel ſm Alb. primo casu agitur conditione ex. l. C. de pretorio pigno. l. ij. Ja. de are. ¶ In glo. verum post cautionem in fi. vel dic ꝙ hoc casu non spectat ad officium iudicis qd post litem ꝯte. cōtingit cū hec stipulatio sepius cōmittatur seu cōmitti possit ⁊ sepius ex ea agi: vt. ī. rem ra. ha. l. si ꝓcur. cum concor. ⁊ de ver. obli. l. si sit. ⁊ de hoc optime videtur probari. s. de iudi. l. nō potest. ⁊. ī. titu. proxi. l. actenus. §. de eo opere. Jac. de are. Quare dānum datum post iudicium acceptum venit iure actiōis sicut datum ante: ⁊ non officio iudi.

Damni infecti. Potestas extorquendi stip. de dāno infe. competit domino ⁊ etiam habenti ius in re. hoc. d. ¶ Damni infecti. ibi periculo res est. cuiuscūq3 iuris ratione qd habeat in re. Dy. Et quod dicit res est scilicet timens ruinā. Dy. Ibi nō teneri. s. ad restitutionem rei quam vsucepit. Dy. ¶ In glos. i. ammodo. ibi stricte. large etiā pōt accipi: vt accipit̄. ī. de ver. sig. l. bonor. Et qd dicit sed etiā ⁊c. subaudi dum ius habeat in re vt creditor: vt. s. e. quid de creditore. Nec ob. s. e. l. qui bona. §. sed ei. sed in glo. soluit̄ qn̄ fructuarius opus faciat. Ja. de are. ¶ In glo. vt fructuarius. ibi §. sed ei. vel dic ⁊ melius vt ibi no. Dy. In eadem glo. ibi. §. pe. et melius. s. e. l. qui bona. §. ⁊ superficiarium. ⁊ leges allegate per glo. loquuntur in casu conuerso. In fi. ⁊ tamen mihi nō cauebitur cum non habeam ius in re: vt. ī. de fur. l. cum qui. dy. ¶ In glo. s. damni amissionis. rei sue. Dy.

1 ☞ Cautio damni infecti est subsidiaria.

1 **Si cuius.** Cautio † dāni infecti est subsidiaria: id locum non h3 vbi pōt alia via prouideri. hoc dicit vsq3 ad. §. si is qui. Ibi edium. viciosarum. Dy. Ibi vicinas edes. in quibus timet ruinā domus ꝯducte. Dy. Ibi ꝓpter eas edes. hic casus de plano ꝓcedit qn̄ ab initio cōductionis erant edes viciose vnde non poterat conductor agere ex conducto ad refectionem: vt. s. e. l. qui bona. §. de illo. s3 qn̄ post conductionem in vitium incidissent forte aliud: quia via ordinaria competeret. Dy. Ibi fruatur. ⁊ domum ꝓpriam viciosam reficere compellatur. Dy. ¶ In glo. quidam habēt in fi. ⁊ dic scd'm primum casum caueri oportet. s. de vitio soli. scd'm alium dic caueri non oportet. s. de vitio totalium edium: vt. d. l. inter fructuarium. ⁊ ita tollitur contrarietas inter primum ⁊ scd'm intellectum. Dy. ¶ In glo. q3 cum suo iure. ibi fallit in casu. quando fructuarius facit opus. Dy. Dic melius q3 ibi petebatur caueri rōne operis qd fiebat de nouo. secus si petatur caueri rōne operis iam facti qd indiget refectiōe. In glo. itaq3. ibi cū ipse desiderabit. vt. ī. de fur. l. serui ⁊ filij. Dy. ⁊ ia. In eadē glo. ⁊. l. se. hoc est falsum: vt. s. de vsuf. l. actenus. ⁊. d. l. cum fructuarius. ibi in quibus casibus ⁊c. Dic ergo ꝙ non magnas faciens non recuperat: quoniam expellet onus sibi incumbens: ⁊ ad eas faciendas compellitur iure actionis nego. gesto. nisi eas faciat repellitur a cautione damni infecti: nisi forte ꝓpter paupertatem non possit reficere ar. s. man. l. si ꝓcurator. §. si ignorātes. ⁊ si cui plusq3 per. l. falci. l. cum non facile. Ja. de are. ⁊ de ra. ⁊ Oldra.

Si qui in solo. Ibi futurū sit. in alia domo ꝓpria superficiarij. Dy. Ibi in quas tñ actiones. dic ꝙ est culpa hoīs cum facit qd nō debet vel omittit qd facere d3 cum hoc scit vel scire debet. Item est culpa rei vt vitium infirmiorē rem faciēs vt. s. cōmo. l. si vt certo. §. plane. In actiōe ex locato ⁊ conducto venit culpa hominis in faciēdo vel omittēdo cōmissa. In stipulatiōe dāni infecti habetur rō damni cōtingentis ex vitio rei etiā si ei occurri nō potuit. Et dic aut superficiarius timet damnum inferri in domū superficiariā. Et tūc aut ex alia domo dñi vel alterius ⁊ sibi cauetur vt. s. e. l. q bona. §. ⁊ superficiariū. Aut ex eadē ⁊ tunc non. Q3 aut vitiosum solum ꝯduxit ⁊ sibi imputet. Aut postea incidit in vitiū ⁊ pōt discedere superficiē tollēdo vt. s. e. l. qui bona. §. de illo. de leg. j. l. senatus. §. j. s. loca. l. dñs et in vsibus feudor. hic finitur lex. §. si vasallus. cum cōcor. ⁊ sic cū posset hac via dānum euitare nō cauetur. ⁊ scd'm hoc pōt intelligi iste. §. ſm glo. que dicit non corrigi principiū per finem. Aut timet dānum in alia sua domo ex hac: ⁊ tūc aut propter vitiū soli ⁊ ei cauēdum est vt hic ſm Ray. qui dicit ꝑncipium corrigi per finem. ⁊ ar. s. pri. §. in fi. Aut ꝓpter superficiem et tūc non: ⁊ in hoc distat a simplici inqlino cui bene cauetur: vt s. e. l. qui bona. §. ⁊ superficiarium. sed superficiario non cauet̄ vt hic. nam si ali⁹ ab eo petat cauere tenetur. vt. s. e. l. hoc amplius. §. quesitum. vnde absurdum est eum admitti eius superficiei nomine vt. s. ibi caueatur. ar. s. de edē. l. si quis ex argētarijs. §. ꝓhibet. Ja. de are. ibi plus aūt. non ponit̄ correctiue s3 aduersatiue: quasi dicat plus venit in cautione damni infecti ꝙ in his actionibus. Ja. de are. ibi vitium esse eius. s. rei ⁊ sine culpa domini contingēs. ⁊ ideo debet caueri de damno qd timetur dari cessante hominis culpa nec precedente casu. Jac. are. ¶ In glo. latam ⁊ leuē. ibi nisi culpa. s. ordinata ad casum illū ⁊ sine qua al's contingere nō possit. Jac. de ra. ¶ In glo. immo nō plus. ibi nō inspecta culpa. sed certe semper plus venit in cautiōe damni infecti cū in ipsa cautiōe veniat dānum contingēs vitio soli etiā sine culpa hoīs vnde nec cū culpa nisi culpa esset ordinata ad illum casum sine qua dānum non contigisset. al's secus. Pone exēplum. locaui tibi equū meum nō dabas sibi comedere. tibi fuit subtractus. teneberis ex eo ꝙ sibi comedere non dabas: certe nō cum illa culpa nō fuerit ordinata ad illum casum subtractiōis. Jac. de ra. ibidem culpa precedente. nā in stip. venit dānū ꝯtingēs culpa leuissima. qd secus in his actionibus contingit. Ja. in eadem glo. ibi ⁊ ita dicens scd'm vtrūq3 modum.

Si is qui. Stipulatio presens nō trahit ad futurum coequū ⁊ principale: sed ad futurum accessorium coherens sic. h. d. ¶ Si is qui vicinas edes habebat. s. tēpore stipulationis. Dyn. ¶ Stipulatus fuerat. de damno infecto. indefinite vel generaliter. Ja. de are. ibi iul. scribit. dic querendo ⁊ soluitur in ver. pōpo. ibi actum fuerit. subaudi ⁊ certe sic. Jaco. ibi promissionis obligationem. ar. s. vt leg. no. ca. l. si duo. §. j. Jaco. ibi in domo. cuius nomine fuerat stipulatus. Ja. ¶ Ex isto. §. multa colligūtur. Primo ꝙ generalis ꝓmissio restringitur ad cogitata: vt. s. in prin. huius l. de transact. l. qui cum tutor. §. fi. cum concor. ⁊. ī. de reg. iur. l. semper. ¶ Item facit ad qōnem si abbas acquisiuit priuilegium exemptiōis vel aliud moñ. suo: ⁊ postea acquisiuit aliqs capellas: nūquid extēdatur priuilegium ad illas: Et videtur ꝙ non per princ. huius. §. ⁊ q3 qn̄ imperator concessit priuilegium. Jotico primo hospitalario: expressit ꝙ transiret etiā ad successores eius. C. de epis ⁊ cleric. l. omnia priuilegia. ⁊ ꝓ hoc e. ti. l. omnes qui vbiq3. in prin. ⁊ dum dedit priuilegium ecclesie constantinopolitane dedit ꝓ rebus quas tunc habebat et in futurum haberet: vt. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus. versi.

ea causa. per que apparet q si priuilegium simpliciter datuz esset Jotico vel ecclesie constantinopolitane nō transisset ad successores vel res postea acquisitas: qꝛ verba in .l. posita non debent esse sine ministerio. s. qd metus causa. l. j. j. de capti. et postli. reuer. l. postliminij. §. fi. Idem in priuil. j. ad municip. l. j. in fi. Idez in ɔtractibus vt. s. de vsuris. l. si stipulatus. Et in vltimis voluntatibus vt. s. de leg. ij. l. si qñ. ⁊ .l. si creditori. Et facit. s. de conditio. insti. l. verba hec. de minoribus. in cause. j. rñ. de carbo. edicto. l. qd labeo. C. de thesauris. l. j. li. x. arbitriū tutele. l. interdicte. ⁊ de hoc no. ex̄ de priuil. c. cum capella. Ja. de are. Ad hoc etiaz facit qꝛ si papa concedit alicui monasterio q habeat tale priuilegium in decimis noualium qualem habet in decimis antiquis. si postea acquirat maiorem portionem in antiquis: non augetur ex hoc portio in noualibus: sed attenditur solum portio quā habebat tempore impetrati rescripti. vt extra de decimis. c. statuto. lib. vj. Item si testator legauit liberationem titio: postea sibi mutuauit decem: liberatio non extenditur ad illa. x. vt. s. de lib. leg. l. aurelius. §. titius a seio. de hoc no. per Ber. brix. l viij. q. que incipit. abbas qdaz. de hoc. xvj. q. j. frater noster. in glos. ⁊ per Archi. et plene dixi C. de sacrosan. eccle. l. placet. ⁊ que res pigno. obliga. pos. l. fin. Item facit iste. §. q si ecclesia habeat priuilegium q non prestet decimas de suis possessionibus qd non extēdatur ad possessiones postea quesitas. ⁊ faciunt iura predicta. Sed contra est: vt extra de priuil. c. qꝛ circa. cum ibi no. Item facit si testator legauit mihi domum: postea multa melioramenta fecit in ea: vtrum mihi debeatur cum omnibus meliorамentis. Et videtur q sic: vt. s. de lega. j. l. quod in rerum. §. si quis post testamentum. ⁊ de dona. inter virum ⁊ vxo. l. vtrum. ⁊ ad hoc faciūt notata hec in glo. pro ⁊ contra. Item cōcor. bene cum isto. §. qꝛ rescriptum pape non extenditur ad futuras lites nec extenditur ad beneficium post rescriptum de nouo creatum. in clemētinis de rescriptis. c. litteras. ⁊ priuilegium exemptionis datū moñ. ⁊ capellis suis non extēditur ad postea quesitas. in clemētinis de cēsibus. c. j. in fi. In ɔtrarium est qꝛ qui impetrauit ius iniquum: punitur non solum in actionibus quas habebat tempore impetrationis: sed in postea quesitis: vt. s. qd quisqꝫ ius in alterum sta. l. iij. §. pe. vbi de hoc dixi. Itē si moñ. sit exēptum videtur exemptum aliud sibi vicinū ⁊ sibi subiectum et domus que sunt iuxta ipsum moñ. ex̄ de immunitate eccle. c. j. xij. q. j. necessario. xvj. q. iiij. c. id consti. ⁊ no. de hoc per Innoc. ex̄ de pri. c. nolentes. quod fuit ipsius Inno. ⁊ est hodie li. vj. et facit qd dixi. C. de his qui ad eccle. confu. l. presenti. Quod dictum est. s. de priuilegio exemptionis moñ. vtrum extendatur ad capellas postea quesitas: potest idem dici de castro cui concessa est immunitas cum suis villis: vtrum extendatur ad villas postea quesitas. ¶ Item allegatur iste. §. ibi ab initio actum fuerit. ad qōnem medici qui ꝓmisit liberare a podagra ⁊ eum liberauit. si postea reincidat in eam q non teneatur eū curare ꝓ eodem salario. de quo no. s. locati. l. martius. Dominus tamen Richar. aliter ipsam questionem soluit q̄ ibi notetur: distinguendo. Aut nulle reliquie infirmitatis remāserūt ⁊ tunc non teneatur. Aut remanserunt: ⁊ tūc teneatur: quasi nō videatur liberasse. ar. s. de edil. edic. l. qd ita sanatum. ⁊ .l. q tertiana. In dubio aūt si infirmitas superuenit post paucos dies ꝓsumatur reliquias remāsisse: si post multos nō. ar. j. de ritu nup. l. plerisqꝫ Richar. In fi. s. in casu posito in principio §. Dy. ¶ In gl. no. hic q presens stipulatio. hec glo. noua est ⁊ fuit additio: vt ptꝫ in antiquis libris. ⁊ qꝛ aliqua dicit contēta in sequēti glo. que fuit antiqua. Ibi de contrab. emp. l. in. l. ⁊ est hoc verum. ar. j. de sol. l. qui res. §. aream. Dy. ⁊ de serui. vrb. pre. l. seruitutes. §. si sublatum. ⁊ de pigno. l. fi. Ibi vel ventorum deiecta. de hac qōne vide. j. de actio. ⁊ obli. l. obligationum fere. In fi. alias omnium. qd tamen limita ꝫm Dy. in emergentibus separatis: secus in emergentibus ex primis vt s. de tutel. l. qui habet. §. fi. ⁊ ibi plene dixi ⁊ de instito. l. cuicūqꝫ. §. penul. Dy. ¶ In glo. sibi facte. ibi. §. penul. ⁊ fi. ergo prima non augetur sed in eum ex consocij persona transfertur. Oldra. Et dic vt ibi dixi. ibi. pri. §. in fi. sed dic vt ibi not. quia verum est non contineri nisi emptor stipulatus fuit. Dy. secus si solus venditor vt hic. Ray. ibi pullulauit. de quo dic plene vt no. j. de act. ⁊ oblig. l. obligationum fere. §. placet. Dy. in fi. ar. s. de leg. iij. l. fi. ⁊ de vulga. ⁊ pupilla. sub. l. ⁊ si contra ta. Et solue q non teneatur per. l. C. de alluuio. ⁊ de paludibus. l. fi. ⁊ de omni agro deserto. l. fi. al's pe. lib. xj. Dy. ⁊ ad. l. fal. l. iij. In glo. quidam iudaice. ista similiter est glo. noua ⁊ additio. ibi immobilibus. hec vera. ⁊ que sit ratio dic vt in vltima glo. in fi. eiusdem glo. ⁊ ar. j. §. proxi. Jaco. ¶ In glos. vt ar. j. §. gaius. sed nihil ad rem vt ibi apparet. Uel ibi fuerunt verba enunciatiua testatoris non dispositiua hoc in futurum. Alber. vel solue vt ibi apparet qꝛ verbum penes ibi positum tollit contrarium: vt ibi no. Dy. Et hanc approbat Ray. Uel ꝫm Jac. de bel. ibi res erant penes maritum. Uel dic clarius q hic ex verbis ⁊ natura stipulationis veniūt omnia q̄ sunt in ipsa domo ꝓ qua cautū est: ibi vero ex verbis ⁊ natura legati non veniūt nisi res tm̄ que essent penes vxorē. ⁊ iō ea que sunt penes virum cedunt in legato nisi testatoris volūtatem aliam fuisse ostēderit vt in contrario. Ja. ibi inter mobiles ⁊ immobiles. ꝓ solutione glo. est qꝛ veniūt tanq̄ accessoria. ad qd facit. j. de vi et vi ar. l. j. §. si fundus. ⁊ §. illud. Dyn. Uel pōt dici rationem esse qꝛ frequentius nos ɔtingit emere mobilia ⁊ in domum inferre qꝛ hoc fit quotidie: q̄ emere immobilia qd fit ratio: et iō lex magis in mobilibus q̄ in immobilibus voluit ꝓuidere. sicut lex ꝓuidit quando emimus seruos alienos vel liberos homines q̄ si filios arrogemus iniuste: qꝛ primo casu nobis acqritur per eos: scōo nō. ⁊ hoc ideo qꝛ frequentius fit primuz q̄ vltimum: vt. j. de vsucap. l. iusto. ⁊ facit. s. de legibus ⁊ senatusconsultis. l. nā ad ea. Ja. de are. Est ⁊ alia ratio qꝛ cum quotidie res mobiles inferātur in domū: si ex ipsa stipulatione cautum nō esset oporteret omni die cautionē renouari: qd eēt absurdum ⁊ ideo trahiꝛ ad futura: vt. s. in pos. l. is a quo. que absurditas cessat in rebus immobilibus que non sic sepe acqrūtur. Dy. in eadē glo. ibi in corpore rei. i. in domum ꝓ qua cautum est. Jac. in fi. extra sunt. i. extra ipsam domū. Alij habent exempta sunt. s. ab ipsa domo qd in idē recidit.

Emptor predij. Scꝫ vrbani. Et qꝛ iste. §. est obscurus ⁊ gl. ⁊ doctores circa intellectū variant: ideo ꝓ eius claro intellectu dic q glo. prima que hic ponit casum noua additio fuit ⁊ reprobatur ꝑ doctores cōmuniter qꝛ non bene ponit intellectum huius. §. Et diuiditur iste. §. in tres partes. In prima parte solus emptor fuit stipulatus de dāno infecto. In secunda parte solus venditor. In tertia vterqꝫ. scōa ibi. in ver. sed si venditor. tertia in ver. quod esse iniquissimum. Et scōm veritatē iste. §. hoc intēdit. Cautio ante traditionem factam emptori prestita ipsi soli emptori continet solum dānum seqūs post traditionē si venditori possit imputari culpa cautionis omisse: al's etiam dānū precedens continet. vtrūqꝫ vero deducitur in stip. solius venditoris. ambobus vero prestita cautione: venditor de precedēti tēpore: emptor de sequenti dūtaxat intelligitur stipulatus. hoc intendit iste. §. vsqꝫ ad. §. sabini. lꝫ glos. aliter dicat que vt dixi cōmuniter reprobatur. Modo circa textus declarationē aliqua ponamus. Et intelligas in omnibus casibus stipu. interuenisse ante traditionez factā emptori. ⁊ lꝫ stipulatio facta emptori extēdatur tm̄ ad dānum ɔtingens post traditionem tñ cum vēditor non est in culpa stipulādi emptor poterit agere ɔ dñm domus ruinose ꝓ cautione etiā de dāno contingēte ante traditionez ꝫm opi. M. que in hac parte ꝓbabilior vr̄. lꝫ opi. Azo. sit in ɔriũ. Est eñ ꝓ Hug. textus. j. e. l. cū emptor. Ibi traditionem. s. verā. erat tñ precario cōcessa. vt. j. e. l. cum emptor. in prin. que alias esset cōtra ꝫm Jac. de ra. Et sic non obstant notata. s. e. l. quid de creditore. Ibi stipulatus sit. simpliciter ꝫm moder. licet glo. aliter dicat. Ibi quod post traditionem factum erit. subaudi non ante nisi venditori possit imputari culpa cautionis omisse. qꝛ tunc secus vt sequitur scōm veram lecturam modernorum: lꝫ glo. dicat contrarium ⁊ male. Dy. ibi venditorem aūt. expone autem. i. eñ. ⁊ modo subijcit quando venditori potest culpa imputari. Ibi oportet. scilꝫ cautiatiue si non vult teneri ex empto. Ibi prestat. ⁊ ideo damnum precedens traditionem non venit in ista stip. ⁊ hoc ꝓbatur dupliciter vt sequitur. ibi sed quid fiet. hic venditori nō potest culpa imputari qꝛ stipulari non potuit qꝛ absens erat reipublice causa. Ibi nōne damnum patitur. eo q res vendita ꝑ ruinā est lesa nec cōtra vēditorem habet actionē ⁊ certe patiꝛ: ⁊ ideo stipulatione cōprehenditur. ibi reuolutum aūt. ⁊ arg. qꝛ ad ea que de iure fieri debēt ⁊c. vt. j. ad municipa. l. ititius. §. fi. ⁊ que in frau. cre. l. si pater. Ja. de are. ⁊ hic rñdet precedēti dicto ꝫm Dy. Ja. ⁊ Ray. ibi acciderit. ⁊ vtiqꝫ accidit cum non sit tradita ⁊ ideo non videtur in stip. empto. cōprehēdi qd tamē falsum est immo sua stipulatione cōprehēditur vt statim sequitur. Ibi ex empto non habet. ⁊ ideo dānum vēditionem precedens emptoris stipulatione cōprehenditur: secus si venditori culpa imputari possit vt statim sequitur in ver. sed nihil. Ibi ꝑficit stipulatio. s. emptoris eo casu quo venditori potest culpa ascribi. Ibi custodia est. quod est semper ante traditionem vt. s. de act. empti. l. si ea res. ⁊ .l. venditor. ⁊ de periculo ⁊ commodo rei vend. l. custodiam. Ibi ⁊ q alia actione. hic ponitur solutio alterius questionis ꝫm Ja. de ra. lꝫ glo. dicat cōtrariū. ibi sed

¶ Questio notabilis.

Ibi sed si vēditor.s.tantū.⁊ hucusqꝫ durat prima pars. solus emptor stipulatus fuit. Et incipit hic scda in qua solus vēditor fuit stipulatus. Ibi qd esse iniquissimū. hic est tertia pars in qua vterqꝫ.s.emptor ⁊ venditor stipulatus fuit. Et dic iniquissimum.s.ꝙ stipulatio venditoris ꝯtineat dānum post traditionē datuz. Ibi aristo ait.eo casu quo stipulatus est vterqꝫ ⁊ sic non corrigit precedētia:sed ponit alium casum lz glo.aliter sentiat ⁊ male vt.j.subijciā. Ibi emptor quoqꝫ.q.d. nō solum venditor ⁊ sic vterqꝫ. Ibi eiusdem nomine.i. damni post traditionem contingentis. Ibi obligaretur.q.d. sicut cōmittitur stipulatio vēditoris post traditionem dāno contingēte vbi ipse solus venditor stipulatus est vt.s̄.pxi. rn̄so. ita ⁊ vbi emptor est stipulatus qd est iniquū ꝙ ꝓmissor eiusdem dāni nomine obligetꝛ duobus. Sed istud ar.qd ex iniquitate precedentis capituli sumere voluit aristo:hic tollitur et colligitur nisi forte ⁊c. Et scdm intellectum glo.v̄.nisi forte ⁊c.corrigit.v̄. sed si venditor.⁊ etiā aristonem qui hoc videtur innuere.s.ꝙ venditor solus fuerit stipulatus ⁊ ꝙ eius stipulatio cōprehendat dānum post traditionem ꝯtingens ⁊ ideo pau.huius.l.autor. hic reprobat qꝛ post traditionem nihil interest venditoris:et ideo eius stipulatio nō cōprehendit dānum post traditionem contingens.qd intellige verum esse.s.ipse venditor ad id dānum per se agat:sed bene cōprehendit id dānum quo ad hoc vt cedat iura emptori ⁊ cessione facta emptor ex cessione vēditoris experiatur.sed sm Ja.de are.v̄.nisi forte.nō refertur ad v̄.sed si venditor.dicit em̄ littera nisi forte contra se habeat.s. aristo.⁊ dictus v̄si.sed si venditor.non fuit aristonis sed pauli auctoris huius.l.⁊ nō est verisimile ꝙ paulus corrigat seipm. Melius ergo scdm ipsum Ja.continuatur ⁊ refertur ad ꝓmam litteram vbi vterqꝫ.s.emptor ⁊ venditor fuit stipulatus. et dicit ꝙ tēpore sequenti post traditionez duobus cōmittitur stipulatio.scz emptori sm veritatem ⁊ vēditori prima facie qꝛ et ipse stipulatus fuit:⁊ eius stipulatio respicit etiam futuruz damnum post traditionē contingens.vt.s̄.proxi.responso.qd est iniquum sm aristonem:nisi forte eo casu vbi etiam emptor est stipulatus cōtra se habeat aristo:qꝛ in hoc sit stipulatio ⁊c. et sic corrigitur ar.aristonis qd ex iniquitate dicti precedentis ostendere vel presumere voluit.qꝛ aliud est vbi solus venditor stipulatur : quo casu omne damnum stipulatione continetur etiaz post traditionem contingens.aliud vbi vterqꝫ.s. emptor et venditor:quo casu stipulatio emptoris solum damnum post eius stipulationem contingens comprehendit:stipulatio vero venditoris damnū ante traditionem cōtingens. Jaco.de are. Ibi contra se habeat.idest ad sui argumenti exclusionem. Et subaudi ⁊ vere contra se habet vt sequitur quia vere non tenetur duobus sed vni tantū.nam ratione dāni contingentis ante traditionē venditori:ratione eius qd cōtingit post traditionem emptori tantum ⁊ non venditori vt predixi:qꝛ cōmittitur ad interesse.⁊ amplius venditoris nō interest ⁊ hoc subijcit ibi iam vēditoris ⁊c.si post traditionem contingit. Ibi interpositam.per emptorem et venditorem sm verum intellectum:vel etiam ab emptore tm̄.⁊ ideo nō cōmittitꝛ stipulatio venditoris pro damno post traditionē dato.⁊ sic restat ꝙ vni tm̄ nō duobus teneatur. Et nonne idem est si solus venditor sit stipulatus:cum iam post traditionem nō intererit ipsius⁊ tamē dicitꝛ illam stipulationē venditoris cōmitti etiam pro dāno post traditionem cōtingente ita vt cedatꝛ emptori. Sed respōdeo cum emptor ⁊ venditor vna persona censeantur ex vi successionis sicut heres ⁊ defunctꝰ: vt no.in summa.insti.de act.§.distrahitꝛ. emptoris damnū interpretatur esse venditoris: ⁊ sic cōmittitꝛ. Sed cur nō fit eadē interpretatione stipulatio emptoris. Respondeo qꝛ propter suā cautionē sibi cōpetentē nō videtꝛ damnuz pati.ar.j.de reg.iur.l.qui actionē habet. ⁊ ideo cū emptor damnum nō patiatur nec venditor pati intelligitur.et sic non extēditur stipulatio sua ad dānuz post traditionē contingēs. Jaco.de ar. Op.ad principiū huius.§.ibi ante traditionez ⁊c. de.l.cum emptor.in princ.j.e. Sed expone traditionē. s.veram erat tamen posses.precario sibi tradita: vt in ꝯtrario Dyn. et Ja.⁊ dixi in expositione littere. Itē op.ad ver.sed nihil.in fin. qꝛ videtur ꝙ debeat habere locū actio de damno infecto:quia quando auxilium ordinarium ⁊ extraordinarium competunt contra diuersos vt hic est:vnum aliud non excludit.vnde videtur obstare.C. si tutor vel curator interuenerit.l.etiā. Sed solue ⁊ dic vt notaui.s̄.titu.proxi.l.in prouinciali.§.tertio casu.qꝛ hic ordinarium habuit originem ab actu volūtario ⁊ ideo vnū excludit aliud.secus si a necessario vt in contrarijs ⁊ notaui dicta.l.in ꝓuinciali. Et pōt esse rō huius distinctiōis qꝛ non dz ita astringi qui ex necessitate gerit sicut qui ex voluntate: vt.s̄. depositi.l.j.§.merito.⁊.§.hoc autem.de ꝓcura.l.ꝓcurator qui pro euictione.⁊.C. de nego.gest.l. tutori. ⁊ qn̄ ex facto tutorꝭ.l.f.

¶ Expeditis predictis accedo ad suppletionem glosarum.

¶ In glo.prima que incipit vendidisti mihi. sicut.s̄. dixi ista glo.additio fuit⁊ nō bene intellexit hūc.§.⁊ ideo cōmuniter reprobatur ⁊ vacare deberet. ¶ In glo.s.omisse stipulatōis.ibi l.venditor.⁊.l.si ea res. Old. ¶ In glo.de dāno infecto.ibi simpliciter.hec vera:vt no.j.e.l.cum emptor. Dy.ibi qꝛ venditor in fin.qꝛ absens erat reipublice causa vt in textu interlineaui. Ja.⁊ Dy. ¶ In glo.emptor qꝛ in fi. ⁊ vtiqꝫ patitur ⁊ ideo sua stipulatione cōprehendi videtur. Dy. ¶ In glo.⁊ sic emptor in fi.vel dic qꝛ cōtra vēditorem actionē nō hz:dānum in re vēditoris datum respicit emptorē ⁊ ideo sua stipulatione cōprehenditur. Ja.de are. ¶ In glo.non refert se.ibi qdam vt Az. sententia Az.est vera qn̄ nullo modo res tradita esset emptori.ar.j.de fur.l.eum qui.in princ. Si autem aliquo modo esset tradita tunc vera est sentētia. H.vt in.l.cum emptor. nam ibi res precario emptori tradita erat. Jaco.de ra. Ibi sm Hug. hanc approbat Dy.⁊ dicit esse tex.j.e.l.cum emptor. In eadē glos.ibi.§.de illo.preterea omnis ille cuius periculo est potest stipulari:vt.s̄.e.l.in prin.sed periculo emptoris est ante traditionem nisi culpa possit venditori imputari:vt.s̄.de pericu.et cōmo.rei ven.l.custodiam.ergo ⁊c. Dy.⁊ Oldra.ibi dicte questionis.qd approbat Ja.de are. Dy.⁊ Jaco.in ea.glo.in fi.vel dic vbi non pōt imputari culpa venditori:de vtroqꝫ intelligitur stipulari.vbi autem vēditori potest culpa imputari secus ⁊ sic intelligo litteram reuoluitur aūt ⁊c. Jaco. de are.⁊ idem Dy.⁊ no.j.e.l.cum emptor.in prin.⁊ hoc modo reducuntur ad concor.glo.ista ⁊ glo.magna que cum ista concor. in versi. vbi vero emptori.⁊ alia glo. que incipit.si ergo non habet.⁊ illa q̄ est.j.e.l.cum emptor in ꝓn.que videntur contrarie predictis.⁊ j.in fi.dicam. ¶ Sed quis ergo sm. H.dz de eo dāno emptori caueri:cum veniat in cautionem simpliciter factā nō video. ¶ In glo.si ergo nō sit stipulatus ibi ad emptorē.s.p cessionē Dy.vt.j.e.l.fluminū.§.adijcitur.⁊.§.quāqꝫ. Jac.de are.ibi ex stip.venditoris. Azo vel melius auctor.l.per illū v̄si.nisi forte tollit ar.istius aristonis sentiendo ꝙ vbi vterqꝫ est stipulatus agit emptor ex sua stip.tm̄. Ja.de are.s.ad dānum stipulationem contingēs. In ea.glo.in fi.sed ibi illud agebatur ꝙ duobus teneretur:vt.e.titu.l.ij.hic nō.nam ⁊ si hic ageretur:idem esset:vt.j.e.l.damni.§.cum parietem. Dy. ¶ In glos.s.qd dictū est in fi.⁊ hoc sm sentētiam Hug.⁊ scdm hoc debet ꝯtinuari ad v̄.sed si venditor. Sed tu dic ꝙ refertur ad proxima vbi vterqꝫ est stipulatus non aūt ad v̄.sed si venditor.qꝛ illud non est dictum aristonis sed pauli auctoris.vnde nō est verisimile ꝙ corrigat seipsum.sed hic v̄.nisi forte corrigit illud.ar.qd aristo videtur innuere esse verum licet iniquum. Ja.⁊ Dy.⁊ hoc etiam clare dixi in tex.expositione. ¶ In glos.s.post traditionem.ar.aristonis qd reprobatur in tex.in ver.nisi forte ⁊c.erat tale.sicut cōmittitur stipulatio venditoris de dāno post stipulationem contingēte vbi ipse solus stipulatus est:ita etiā ⁊ vbi emptor stipulatus est qd est iniquum.ergo ⁊ ꝓmum.sed ar.tollitur.d.v̄.nisi forte. Oldra. Ibi qd sepe.§.si res.hoc verum ratione dāni contingentis post vēditionem siue ante traditionē siue post.secus rōne dāni ꝯtingentis ante venditionē qꝛ illam non cedit:vt.j.qd vi aut clam.l.is qui.§.si postea. Ibi simpliciter.vel dic de hac qōne:vt.d.l.cum emptor.⁊ dixi.s̄. in fi.glos. non refert ⁊ statim subijciam. Ibi postea.qꝛ in hoc Jaco.contra ar.s̄.vsufr.quēadmodum ca.l.iij.in fi.in eadem glo.ibi vbi vero emptor.in hoc articulo variant glo.huius.§.⁊ in multis locis. Quare dic latius sm Dy. Aut emptor expresse est stipulatus de damno contingēte ante traditionem tantū⁊ ad id solum extenditur stipulatio. Idem si expresse de vtroqꝫ stipulatus est.s.de eo qd ꝯtingit ante treditionē ⁊ post:qꝛ ad vtrūqꝫ extēditur vt.j.e.l.damni.§.cum parietem. Aut simpliciter est stipulatus nulla temporis facta mentione:⁊ tunc dicit glo. que est hic venire damnum tm̄ post traditionem contingens. Alia glo.que est.j.e.l.cum emptor dicit venire vtrūqꝫ damnū contingens ante traditionem ⁊ post.quas sic reducas ad concordantiam vt dicas glo.istam locum habere quando de dāno contingente ante traditionem alia via cōsultum est emptori:vt qꝛ venditor fuit in culpa:⁊ negligens in stipulatione petenda. Alia vero glos.l.cum emptor.obtinet.qn̄ venditor non fuerat in culpa.⁊ sic de damno ante traditionem contingente non est consultum emptori. Dy.

1 ☞ Pax si est facta super vulnere:si vulneratus ex vulnere decesserit an extendatur etiā facta ad mortem.

2 Vulnerans si dedit fideiussores et ex vulnere sequatur mors an teneātur fideiussores.

Sabini sententia. Dānū ꝯtingens ante diem in stipulatiōe cō
prehēsam ratione casus ꝯtingentis ante diem venit in stipu-
latione.h.d.Vel aliter qn̄ sequens hꝫ necessariam consequē-
tiam ad primum de eo disponitur scd̄m tempus primi.ꝛ con-
cor.s̄.qui po.in pig.ha.l.qui balneum.¶ Sabini sententia.ibi
acceperim.i.accepisse videar. Et allegatur iste.§. ad multas
qōnes de facto.¶ Prima est ꝓ rusticis ꝛ stipēdiarijs si ordi-
natum sit ꝑ statutum vel ꝯsiliū ꝙ bubulci vel stipēdiarij quo
rum equi vel boues moriuntur in exercitu debeant habere in
tegram emendā a cōi.si aūt in stabulo moriantur solam dimi-
diam.ꝛ boues alicuius vel equi infirmati sint in exercitu:ꝛ re
uersi ex illa infirmitate in stabulo moriuntur: vtrum debeant
habere integrā emendationem vel dimidiam: hic est ar. ꝙ vi
deantur totam:quasi mortui in exercitu in quo sunt infirmati
ꝛ Uber.de bobio ꝛ Gui.de suz.hoc tenent hic.ꝛ ꝓ hoc faciunt
ll.hic allegate in glo.s̄.ad.l.aquil.l.ait lex.ꝛ.l.ita vulneratus.ꝛ
bene facit.j.de incendio ruina ꝛ naufra.l.j.§.ex incēdio.ꝛ.j.e.l.
fluminum.§.sed qd̄ labeo.Arg.contra.s̄.de excu.tuto.l.bello
amissi.Sed illud speciale ꝓpter publicam vtilitatem ne nimis
larga via excusationis tutorum pateat.ꝛ ita cōmuniter tenēt
docto.ꝛ ꝓ hoc.j.de capt.ꝛ postli.reuer.l.postliminium est ius.
circa prin.Ver.Ac.Reginus ꝛ Oldra.¶ Scd̄a qd̄ est vtruz
1 par † facta super vulnere:si vulneratus ex vulnere moriatur
extendatur etiam ad mortem? Et primo videtur ꝙ par nō ex
tendatur ad mortē per.l.si vulnerato seruo.s̄.ad.l.aquil. vbi
hec qd̄ cōsueuit notari per doct.ꝛ ibi de hoc dixi.vbi dicitur ꝙ
vulnerato seruo nō solum de vulnere pōt agi:sed etiā de occi-
so si moriatur.ꝛ lꝫ loquatur in ciuili:idem videtur dicēdum in
criminali:cum publica iudicia ad instar ciuiliū actionum sint
inducta:vt.j.de pub.iudi.l.ordo. diuersa em̄ sunt iura: vnde
vno remisso nō vr̄ remissum aliud.ar.s̄.de serui.vr.pre.l.si do
mus de serui.rusti.pre.l.si mihi.ꝛ de aqua plu.arcē.l.si prius.j.
rn̄.ꝛ ita dicit Gui.de suz.pluries iudicatum. ipse tn̄ Jaco.de
are.ꝛ Dy.tenēt ꝯrium hic per istū.§.ꝛ alias.ll.s̄.pri. questiōe
allegatas.nam omnis iniuria remissa videtur.j. de iniur.l.nō
solum.§.j.Nō ob.l.si vulnerato. qꝛ ibi nō remiserat actionem
immo egerat de vulnere ꝛ condēnatus fuerat vulnerās:ꝛ ideo
morte secuta nihilominus agitur de occiso vt ibi. quia solum
actio competēs pro vulnere extincta est: non ipsum delictum
fuit remissum.sed in questione nostra super ipso delicto facta
est par vnde nulla remanet actio.ar.s̄.de iureiur.l. si duo pa-
troni.§.idem iul.secus vero cum intēditur vna actio qꝛ ꝓ hoc
alia non remittitur.ar.s̄.de ꝯdi.furtiua.l.si ꝓ fure.in prin.ꝛ.C.
de furtis.l.post decisionem.Gui.de suz.Ja.de are.ꝛ Dy. Di
cit tn̄ ipse.d.Gui.ꝙ ad maiorē securitatē faciebat fieri pacem
de vulnere mortis si inde sequeret̄.Alij distinguūt.Aut erat
mortifere vulneratus:ꝛ tūc videatur facta par de toto. Aut
nō ꝛ tunc nō.ꝓ hoc facit qꝛ in dubio ꝑsumit̄ vulnus non mor-
tale vt.s̄.ad.l.aquil.l.huic scripture.vnde faciendo pacē sim-
pliciter de vulnere nisi cōstaret esse mortale nō videret̄ fecisse
de morte.ꝛ in ista opi.est Odof.Sed ista distinctio nō vr̄ ꝓce-
dere qꝛ vbi nō esset mortifere vulneratus nō teneret̄ de morte
qꝛ ex vulnere nō esset secuta mors.ar.s̄. ad.l.aquil.l. qui occi-
dit.§.fi.ꝛ.j.de reg.iur.l.oīs hereditas.§.nunꝙ̄. Et ad ꝑdicta
facit.s̄.ad fil.l.j.§.fi.ꝛ.l.seq.Qd̄ predicta no. per Albertuz de
gandino de transact.super malefic.faciēdis.ver.an par facta
cum titio.ꝛ in summa Ja.ardizonis super vsibus feu.de pace
tenēda quarto folio.§.itē queritur in brocardis de parētibus
ꝛ filijs prima rubricella.in spec.de accusatore.v̄.sed pone a ac
cusauit h de vulnere.ꝛ dixi.C.de trāsac.l.transigere.ver.alias
etiam questiones.ꝛ vide qōnem dn̄i Lābertini rāponi de qua
j.fiet mentio.¶ Sed qd si sum ꝯsecutus penā vulneris pona
mus cētum:deinde ago de occiso.l.cor.de sicca. ad penā mor-
tis:quid erit illis cētum? Dic ꝙ si bona homicide sunt publi-
cata ex forma statuti teneor ipsa centum reddere fisco.Si non
heres occisoris repetet a me ꝑ ꝯditionem sine causa cum cau-
sa redierit ad non causam qꝛ in morte includitur vulnus.ar.
s̄.de condi.sin. causa.l.j.ꝛ.ij.Cōtra hoc tamē videtur expresse
d.l.si vulnerato.s̄.ad.l.aquil.que ꝯcedit vtrūqꝫ peti.¶ Quid
si egi ex vulnere ꝛ absolutus fuit reus volo agere ex eodē vul
nere de occiso.Dic ꝙ ob.exceptio rei iudi. ꝛ ideo qꝛ nō possuz
agere de occiso quin refricem primā qōnem de vulnere super
quo lata est absolutoria.Richar.ꝛ ꝓ hoc.s̄.de vsuf.l.si titio.§.
j.ꝛ qd̄ ibi no.¶ Item facit iste.§.ij.rn̄.ver.nec quicꝙ̄.ꝙ si ali-
quis est mortifere vulneratus ꝙ potestas possit punire vulne
rātem etiam nō expectata morte ac si mortuus esset ex quo cer
tum est ꝙ mortifere vulneratus est. Dn̄s Fran.Ac. tenebat
mortem expectari debere.ar.j.de penis.l.si vindicari.ꝛ.l. pre-
gnantis.Dn̄s aūt Lābertinus rāponus in fi. cuiusdam qō-
nis quā disputauit ꝛ que vtilis est in ista materia ꝛ incipit:ti-
tius vulnerauit seium mortifere.tenet ꝙ si vulnerauit animo
interficiēdi qd̄ ꝓbatur ex qualitate facti tūc etiā morte nō se-
cuta damnatur vt homicida:vt.j.de sicca.l.j.§.diuus.ꝛ.C. de
2 siccarijs.l.j.¶ Item allegatur.§.iste ꝙ si vulnerans † dedit
fideiussor̄. ꝛ ex vulnere sequatur mors ꝙ fideiusso.teneantur.
Et ꝓ hoc.j.quorꝝ leg.l.fi.in ꝓncipio.ꝛ ibi tāgit ꝑ Dy.ꝛ plenis
sime dixi.C.de fideius.l.sancimus.v̄.item quero aliam qōnem
sepe occurrētem.¶ Adhuc circa materiaꝫ ꝑdictam quere si
potestas fecit inquisitionē ꝯtra vulnerātem ꝛ pēdente inqui-
sitione sequatur mors:nūquid super eadē inquisitiōe ꝛ instā-
tia possit condēnare de morte.Do.Richar.malū.hāc qōnem
disputauit ꝛ incipit titius vulneratus extitit.post multa alle-
gata subtiliter pro ꝛ contra que causa breuitatis omitto tenet
ꝙ si potestas inqͥsitionē formauit sup tali vulnere cuius pena
sequi debeat de occiso:etiā si mors non fuisset secuta vt qꝛ aīo
occidendi vulnerasset:vt dr̄.d.l.j.C.de siccar̄.ꝛ.j.de siccar̄.l.j.
§.diuus.tūc super eadem inquisitione ꝛ eadem instātia possit
condēnare de morte.Si aūt inquisitionē nō formasset sup tali
vulnere vel si per statutū ciuitatis ꝓ vulnere nunꝙ̄ imponat̄
pena mortis:tūc super tali inquisitione nō possit sequi senten
tia de occiso:qꝛ sn̄ia nō esset inquisitiōi conformis qd̄ fieri dꝫ:
vt.s̄.de neg.gest.l.pōp.C.de sentētijs ex periculo recitandis.l.
ij.ꝛ de fideicō.liber.l.fi.cum si.ad certam em̄ viā se in inquisit.
potestas astrinxit:ꝛ ideo in sentētia eam extēdere non poterit
per iura predicta.¶ Sed qd in dubio si simpliciter formauit
inquisitionem sup vulnere nec dixit qualitatē vulneris:dicit
in dubio inquisiti.intelligi formatā super tali vulnere ex quo
nō sequat̄ sn̄ia de occiso.ar.j.de penis.l.preses.ꝛ.s̄.de suspec.
tuto.l.he em̄.ꝛ sup tali dubia inquisitiōe nō poterit sequi sn̄ia
de occiso.Rich.Item facit ꝙ si testis iurat in termino ꝙ pos-
sit deponere extra terminū ꝛ referatur dictū ad sacramentū
ꝛ pro hoc bene.s̄.mād.l.si mādato titij.§.ij. ꝛ de hoc dixi.C.de
dila.super rubrica.v̄.sed quero qōnem. ¶ Ultimo allegatur
iste.§.ꝙ si potestas habebat arbitriū sup maleficijs ꝛ homici
dijs suo tp̄e perpetratis ꝛ eius tempore sit aliquis mortifere
vulneratus:deinde finito arbitrio vulneratus moriat̄ vtrum
super tali homicidio habeat arbitriū ip̄e vel successor vel neu
ter.Et vr̄ ꝙ ipse ꝑ istū.§.cum ꝯcor.Old.ꝯtrarium tenet ꝑ.l.j.
de ver.sig.l.vrbana familia.ꝛ.l.edificia.§.perfecisse de adul-
te.l.ij ad turpil.l.in senatus,ꝛ hoc ꝓpter verbuz perpetratis
qd̄ delictum ꝑfectum significat.ꝑfectum autē est qd̄ ex oībus
suis partibus constat.s.principio medio ꝛ fine:vt.s̄. de orig.l.
j.ꝛ de his qui mortē sibi cōsciūt.l.vlti.§.sic autem.Dy.ꝛ Old.
Et ad hoc vide quod per euz Dy.no.j. de manumissionibus
l.lege fauia.in fi.Ad idem bene facit similis questio disputa-
ta per dn̄m Petrum cerueti doctorem bonon̄.que sic incipit.
statuto cauetur ꝙ potestas habeat arbitrium contra homici
das ꝛ prestantes eisdem auxilium ꝛ fauorē.in homicidio qui-
dam dederunt auxilium ꝛ fauorem cuidam vulneranti alium
mortifere:postea vulneratus decessit potestas inquirit cōtra
ipsos dātes cōsilium ꝛ fauorem:ipsi opponūt ꝙ nō pōt ex ar-
bitrio ꝓcedere ꝯtra eos:qꝛ tēpore vulnerꝫ quo durabat arbi-
trium non videt̄ cōmissum homicidiū. In cōtrarium allegat̄
§.iste cum ꝯcor.Post multa subtiliter allegata pro et contra
sic cōcludit.homicidium dicitur a cede:vt.d.l.ita vulneratus
ad.l.aquil.cedes aūt dr̄ mors.C.de preci.impe.offer.l.j.ꝛ ex q.
cau.serui ꝓ premio accipiunt libertatem.l.j.ex qua et himolo-
gia ꝛ propria significatione vocabuli:ꝛ etiam ex eo ꝙ qui mor
tifere vulnerat non occidit sed dicitur occidisse: ꝛ aliud est ali
quid dici ꝛ aliud esse.ꝛ concludit ꝙ cum ex vulnere non sit ve
rum homicidium potestas non habeat arbitrium inquirēdi.
Et ad ar.contraria respōdet.Primo ad.l.aquil.ait lex.ꝛ.l.ita
vulneratus.cum simi.respondet qꝛ illud est verum fictione iu
ris qꝛ lex ex voluntate etiam sola distinguit maleficia.j. de in-
iur.l.qui iniurie.ꝛ de siccar.l.diuus. nam qui vulnerat etiam
mortifere nō occidit:licet dicatur occidisse: vt supra ꝓbatum
est.ꝛ ad hoc bene facit.l.si obstetrix.circa prin. ad.l.aquil.et.l.
qua actione.§.celsus aūt.Ad istum.§.rn̄det eodem modo.et
qꝛ in ꝯtractibus mētem ꝯhentium inspicimus vt.j.de verbo.
sig.l.in cōuētionibꝰ.mēs aūt ꝯhētiū fuit in hoc.§.ꝙ cōprehen
datur quodcūqꝫ damnum contingens ex ruina ante diem sti
pulationis finitum.ꝛ hic ante diem stipulationis finitum iam
erat dānum datum in aliquo.sed in qōne nostra mors nōduz
erat in aliquo secuta.Ad alia argumenta respōdet qd̄ omit-
to causa breuitatis.sed ad questionem ipsam recurratur. In
glo.vt ꝛ ar.in fi.sed hic dies erat adiecta gratia limitāde obli
gationis:ꝛ ideo ante diem potest agi:vt.j.de verb.obli.l. eum

qui ita

quiita.§.quiita.in ɔtrario aūt adiecta erat dies cā differende solutionis:⁊ ideo nō potest agi ante diem:vt.e.tit.l.eum qui kalendis.§.quotiens.l.qui hoc anno.Dyñ.Uel ſm Jaco.de bel. hic cōsideratur effectus.ibi actus agendi.Et ſo.predicta Dy. non videtur procedere.qꝛ hic etiā post diē pōt agi:ſed tūc non posset:vt.d.§.quiita.Tu dic ꝙ hic dies fuit adiecta pro futuro damno.ibi vero solutioni.⁊ ideo hic si damnum ɔtingit ante diem potes agi post diem.Jaco.de bel.

Si vicinas. In glos.ibi a te exigo.scilicet vt caueas.

Si pupillus. In glo.de qua habes.ibi doli capace.⁊ dolū cōmittente.alias secus:vt.s.de mino.l.si ex causa.§.nunc videndū.Jaco.

Non solum. Ibi passus fuerit.non admittendo vel repellēdo.Jaco.vt.s.e.l.ꝑtor.§.in eum.Ibi aut non admissus.in redeundo ad fundum in quo iam fuerat ex secundo decreto.Dy.

Si procurator. Ibi causa cognita.que cause cognitio vertit̄ in ɔceptione stipulationis.Dy.Et dic qñ procurator stipulat̄:aut in iudicio vel quasi:aut in ɔtractib⁹.Et si in ɔctib⁹:aut dño absente:aut ꝑsente.In iudicio vel quasi dño acquirit punctādo post verbū causa cognita.⁊ sic corā iudice.⁊ ad hoc.s.siquis cau.l.pe.de pretor.stip.l.in oībus.⁊ de ꝓcur.in cause.§.fi.⁊.l.seq.Si in ɔtractibus siquidē dñs est absens acquirit sibi procur.ſed actione mādati ɔuentus eam dño cedere cogitur:vt.s.man.l.si procurator.Si aūt est presens dñs tūc acquirit̄ ipsi dño vt.j.de ver.ob.l.si procuratori presentis.vbi de hoc dixi.Sed qñqꜫ etiā qñ dño absenti stipulatur procur̄.dño datur actio ex illa stipulatione.si forte procur̄.nullo modo potest haberi vel mortuus est sine herede.⁊ hoc modo pōt intelligi iste.§.punctando post verbū stipulatus sit.⁊ hoc voluerūt dicere verba illa causa cognita:qꝛ in cause cognitione erit qđ supra dixi.Jaco.Uel dic ſm Dy.in cause cognitione verti modū cōceptionis stipulationis:qꝛ si stipulat̄ dño directo:stipulatio nulla est.licet sit pretoria.vt.C.per quas personas nobis acquiritur.l.j.vbi de hoc dixi.Si stipulatur sibi nomine dñi valet stipulatio ⁊ queritur vtilis sine cessione in casibus notatis in.§.siquis alij.insti.de inuti.stipu.⁊ hic est vnus de illis cū hec stipulatio sit pretoria:vt no.j.de stipula.seruo.l.j.in prin.Dy.Opinio dñi Jaco.videtur consonare textui.l.in omnibus.j.de preto.stipu.Ray.vbi de hoc dixi.⁊.s.de procur.l.ꝙ procurator ex re domini.

☞ Absens reipub.causa restituit̄ aduersus scōm decretū.

Edium. Absens † reipublice causa restituitur aduersus scōm decretū.h.d.et pretor succurrit damnum timenti.in scōo responso.Op.de.l.j.§.item sciendum.ij.j.tit.proxi.⁊ sol.vt ibi not.Et qđ dicit edium.dic.i.edificiorū iam factorū.Jaco.Et qđ dicit absunt.dic.s.ex causa probabili ⁊ necessaria vel probabili tm̄ vel necessaria tm̄.vt patet.j.rem ra.ha.l.si procur̄.in fi.Et qđ dicit futurū sit.dic futurū sperat̄.Dy.⁊ vide qđ notaui.s.e.l.si finita.§.iul.in materia scōi decreti in fi.

Inter fructuariū. Cautio damni infecti est subsidiaria.hoc dicit.Ibi si quid.expone si.i.ꝙuis quid.id est aliquid.Et qđ dicit cautio.dic scꝫ nuda.hoc casu hincinde ⁊.s.e.l.qui bona.§.j.et ibi dixi.Ray.Ibi de ruina edium.scꝫ totalium.Oldra.In glo.non ita in fi.quod tamen intellige.vt ibi not.Oldra.In glo.videtur contradicere.ibi pro eo qđ suum est.nam ⁊ fructuarius habet portionem:vt patet.s.de noxalibus.l.is qui.Jaco.⁊ quibus modis vsufr.amittatur.l.repeti.§.penulti.

Si filius. Ibi edium ruinam minantium domui cōducte.Dy.Ibi mittēdus sit.tam pro edibus peculiaribus ꝙ pro conductis.Jaco.Ibi peculiares.scilicet peculij profecticij vel aduenticij.Dyñ.Ibi ⁊ pater.repete ⁊ an pater ⁊c.Old.Ibi damnum pati.⁊ sic cum eius non intersit non possit petere cautionem nec missionem.Dy.Ibi vt eius.scꝫ filij tantum.Dy.Ibi edes essent.subaudi ⁊ in domum conductam nō induxit res peculiares in quibus pater ius aliquod haberet:quia erant castrensis peculij vel quasi.Dyñ.licet glo.aliter ⁊ male.Ibi ex locato.scꝫ si non peteret sibi caueri de damno infecto a vicino.Dyñ.Ibi ipsum.scꝫ filium tantū.Dyñ.In glo.hic distinguendum.ibi solus filius stipulatur.sed certe ⁊ tunc pater posset petere sibi caueri:ideo qꝛ vertitur suum periculum circa domum conductam:qꝛ si filius pro ipsa non peteret cautionē pater de peculio teneret̄.Sed dic ꝙ filius hic nō habebat peculium castrense vel quasi.Sed adhuc ista ratio non ꝓcedit qꝛ habere posset in futurū:et in actione de peculio tēpus rei iudi.spectatur:vt.s.de peculio.l.quesitum.in ꝑnci.Jaco.de raué.In glo.filiuꝫ ⁊ patrē.ibi.j.quibus ex causis in possess.eatur.l.si filio.⁊ predicta procedere possunt eo casu quo timetur damnū in domo conducta tm̄ nō in rebus peculiaribus.qꝛ tunc quando timet damnū in rebus peculij profecticij vel aducticij semper vtriusqꜫ interesset vt dictū est in precedenti glo.⁊ non bene procederet ista glo.Dy.In ea.gl.ibi alij vt.R.⁊ male.⁊ ideo primam approba.Dy.In ea.glo.ibi nō autem locator.hoc est falsum immo ⁊ locator.qꝛ licet tunc conductorem obligatū haberet tamen interesset sua ratione dominij ⁊ sic deberet sibi caueri:vt.s.e.l.qui bona.ver.ceterum.Jaco.de are.

Si proprietarius. Ibi repromisisset.licet adhuc non soluisset.Ray.Ibi prestitisset.sub.maxime.vt dixi.s.e.l.ꝙuis.Ray.Ibi prestitit.⁊ nō ante.vt dixi.d.l.ꝙuis.Ray.Et dic prestitit ex stipulatione sua cōuentus quia solus satisderat de damno infecto.Dy.Ibi nisi contulerat ad estimationem damni pro rata vsufruc.Jaco.Ibi cōferre ad estimationē damni pro rata proprietatis.iaco.ibi ergo et solum.id est terram.⁊ qđ subijcit retinebit dic loco pignoris ex primo decreto.Dy.Ibi loco pignoris:in fi.primū verius.Nō ob.§.idē rñ.qꝛ ibi socius ab initio non cedebat parti:ſed ponebat locium suum in spē vt sibi contribueret ad expensas si reficeret.Secus intelligo si ab initio parti sue socius cedere voluisset.iacob.de ra.Uel ibi agebatur actione personali:hic noxali.In glo.quasi dicat predicta sunt.ibi.l.scio.vbi de hoc plene dixi.⁊ de contrahen.emp.l.res bona.⁊ de edil.edicto.l.item si serui.Sed dic aut agitur de iure cōmuni:aut de iure speciali contra ius cōmune.Si de iure comuni regulariter etiam pro minimis agitur vt hic ⁊.s.de ɔiungē.cum eman.lib.j.§.illud.⁊ vt in possess.lega.l.ꝙuis.⁊.l.si cui plus ꝙ p.l.falci.l.j.§.cū dicit̄.Fallit.s.ɔmo.l.in rebus.§.possunt.de impensis in rebus dota.factis.l.omnino.⁊ de edil.edicto.l.item si serui.cū si.⁊ in omnibus ratio specialitatis apparet qꝛ opera cōpensatur cuꝫ impensa.Si autem agitur de iure speciali̇̄ contra ius cōmune tunc pro modico nō recedit̄ a iure cōi vt.d.l.scio.⁊.l.res bona.cum si.Et eadem potest esse ratio in actione de dolo qꝛ in ea est spes restitutionis vt.s.de dolo.l.j.⁊ not.s.tit.proxi.l.de pupillo.§.si is cuius op.Dy.Uel dic hic est regulare:in cōtrarijs casuale vt no.s.de dolo.id est.vsqꜫ in glo.Et ad hoc facit qđ not.j.de acquir.re.do.l.naturalē.§.gallinarū.⁊ insti.de re.diui.§.gallinarū.Et ꝙ de modicis non sit curandum facit.s.loca.l.si merces.§.vis maior de pig.l.seruum.extra de testamentis.requisiti.de dote post diuortium rest.per vestras.s.de iudi.l.si debitori.loca.l.si in lege.§.colonus.de symonia.c.⁊ si ꝗstiones.xj.q.iij.episcopi.et in libello Rofre.iuris canonici.quando census possit augeri vel minui.de censi.romana.li.vi.⁊ ibi per Archi.de snījs ex periculo recitandis.autē.nisi breuiores.Nec curat̄ si rescriptū modicū ledat vt no.C.de eman.lib.l.nec auus.s.ꝙ cum eo.l.ij.et.j.ex quibus causis in possess.eatur.l.fulcinius.§.si in diē.in cōtrariū est qꝛ de modico beneficio tenet̄ quis facere mētionē:al's eius littere sunt surreptitie.ex̄ de prebē.c.nō potest.lib.vj.

Plautius. Ibi negarem vt putabam.dicebā tamē ipsum ius aliquod habere:al's esset fatuū ab eo cautionē petere.Ray.In glo.repetere vellē.ibi petere possum.qđ intellige qñ cautio petit̄ respectu iurīū diuersorum.Dy.In ea.glo.in fi.quo casu si vnus pretēdit dominium:alius pretēdit aliud ius in re:habet locū.s.e.l.hoc amplius.§.pe.⁊ fi.Aut oēs pretendūt dñium ⁊ insolidū quilibet:tunc si actor dicat vnū:dñs alterū:nō habet locū.§.istc.Sed si oēs pretendūt dñiuꝫ ⁊ quilibet pro parte:dic vt.j.l.pri.⁊.l.plures.Dy.Aut est dubiū sit dñs vel nō:⁊ tunc cū protestatione satisdat:vt.s.l.pretor.in prin.⁊ dic ar.qđ ibi notaui.

In stipulatione. Ibi interponitur ab eo qui insolidū erat dñs.Dy.Et dic vt dixi.s.proxi.§.

Fluminum. Ad euidentiam premitte ꝙ lex ista loquitur de publicis nō cōmunibus:qꝛ in cōibus ideꝫ seruaret̄ qđ in priuatis cuꝫ per edificiū locus cōis priuatus fiat vt.j.de acquirē.rerū do.l.qđ in littore.Et glo.que sunt hic sentiunt ꝙ edificat in loco publico autoritate principis vel alicuius superioris:⁊ debet satisdari de vitio operis non de vitio soli.Et ideo qđ est infra publice licet ⁊c.exponit.i.publica autoritate habita a principe vel senatu.Et ꝙ est.j.ad ea igitur opera.legit suppletiue vt addat de opere facto in loco priuato

⁊ tunc vtriusq₃.s.soli ⁊ edificij prestet cautio:⁊ tunc exponitur: priuatim fiat in priuato loco. Uel legitur illatiue vt adhuc loquatur de ope facto in loco publico:⁊ tunc exponitur qd sequitur in littera. quecūq₃ priuatim fiant.i.propria autoritate non superioris ꝓpter defectū cuius autoritatis cōsentit de vtroq₃ vitio scilicet soli ⁊ edificij caueri debere:licet locus sit public⁹ in quo fit edificium. Et quod sequitur in ver. quid ergo. exponit de vitio scilicet soli. Uel dic has glo. hic errasse quia si autoritate principis vel senatus edificatur:nec de vitio soli:nec de vitio operis cauēdū est:vt.s.e.l.si finita.§.si publicus. ¶ Itē si propria autoritate edificatur non debet cauere de vtroq₃ vt sentit glo. sed de vitio operis tantum.⁊ sic intelligitur prin. huius legis.s.e.l.si finita.§.notandū. Exponas ergo quod est hic in prin. publice.i.sine vicinorum incōmodo propria tamen autoritate. Et quod sequitur ad ea:ergo opera ⁊c. illatiue legas ⁊ exponas quecunq₃ priuatim fiant.l.priuata ⁊ propria autoritate in loco tamen publico. Et sic postea optime sequitur aduersatiue. ver. quid ergo ⁊c. querendo quid iuris erit quando edificatur autoritate superioris ⁊ tunc expones de vitio eius.s. operis licet glo. dicat.s.soli. ⁊ ꝙ hec lex sic debeat intelligi ꝓbatur a pte.d.l.si finita.§.notandū.⁊.§.si publicus.s.e.⁊ ibi q̄daꝫ glo. hec dicūt. Dy. Et summarie hic intendit istud pricip. vsq₃ ad.§.adijcitur. rōne operis positi in publico autoritate publica ad vtilitatem priuatā vel autoritate priuata ad vtilitatē publicam locum habet stipulatio de damno infecto. ratione vero soli ad principem vel presidem decurrēdū est. Ibi publice.i.ad publicam vtilitatem. Dy. Uel dic.i.propria autoritate dūmō hoc opus alicui non noceat ⁊ hoc innuit statim dū tamē ⁊c.⁊.j. de fluminibus.l.j.j.respō.⁊.§.penul.⁊.l.ij.⁊ hunc intellectū seq videtur glo.s.e.l.pretor.§.de eo opere. Old. ibi si ex loci vitio.s. tātū. Dy. ibi sui natura.⁊ sic q: ratiōe peteres ab edificāte tibi caueri de vitio soli:eadem ratione ipse a te petere posset. Jac. ibi stipulatio pertinet.i.ius petende stipulationis pro vitio soli operis. Dy. ibi sed quod dictum.in prin.l.ibi corruit.subaudi equum erit stipulationem committi. Dyn. Et dic ꝺm Jaco. de are. quod locorum quedam sunt communia cōmunione naturali vt mare littora maris ⁊ in his edificium trahit ad se solū vt.j.de acquir.rerū domi.l.qd in littore.⁊ ideo tanꝙ fiat in loco priuato locū hꝫ cautio:vt.s.ti.j.l.j.§.nunciatio.ij.⁊ non satisdatio cum fiat in loco priuato facientis:vt.s.e.l.pretor.in princip. Quedam sunt publica quorum vsus est cōmunis:proprietas autem nullius:vt sunt flumina ⁊ vie publice:⁊ in his dic.aut fit publico nomine:aut priuato. Si publico cessat cautio vt.j.ver. ad ea igitur.prout legitur suppletiue.⁊.s.eo.l.si finita.§.si publi⁹.sed aditur preses vel princeps vt sic fieri faciat quod damnum alicui non inferat:vt.j.ver.quid ergo. Si priuato nomine Aut licite:vt autoritate principis:vt.j.ne quid in loco publico l.ij.§.si quis a principe.⁊ tunc cautio locum habet de vitio operis non autem de vitio soli:vt hic.j.respon.⁊.d.versi.quid ergo. non autem habet habet locum remedium tollendi operis cum licite fiat:vt.d.§.si qs a principe. Aut illicite ⁊ tunc eodem modo de vitio operis cauetur non soli:sed etiā interdictū proponitur ne qd in loco publico qd non impedit hāc stip.vt.j.ne qd in loco publico.l.ij.§.deinde.⁊ arg.s.e.l.qui bona.§.si quis op⁹ Quedā sunt vniuersitatis:⁊ in his tāꝙ in priuatis cautio locum habet cū non ca[illegible] publico:vt.j.ne quid loco qublico.l.ij.§.ij.⁊.iij.⁊.s.de contrahē.empt.l.pacta.§.fi.⁊.l.sed et celsus. ⁊.s.e.si finita.§.si de vectigalibus. Quedam sunt priuata siue singulorum et in his pro vitio soli ⁊ operis locum habet cautio distin.habita. Aut in suo ⁊ tunc habet locuꝫ cautio. Aut i alieno ⁊ tunc aut gratia sui iuris ⁊ habet locum cautio. Aut non ⁊ tunc satisdatio locum habet:vt.s.e.l.pretor.⁊.l.qui bona.⁊.j.e. damni infecti.§.j. Jaco.in glo.scꝫ publicis.ibi de fluminibus l.quominus intelligit ergo glo. quod si edificiuꝫ fiat in locis publicis autoritate principis vl' superioris quod satisdatur de vitio operis non soli.sed si autoritate priuata tunc satisdetur de vtroq₃:vt.j.ver.ad ea igitur.prout legitur illatiue. Sed in hoc glo. errauit quia si autoritate principis vel superioris efficietur in publico:nec de vitio operis:nec de vitio soli debet caueri:vt s.e.l.si finita.§.si publicus. ¶ Itē si edificetur propria autoritate non debet caueri de vtroq₃ vt dicit glo. sed de vitio operis tantum.⁊ sic intellige princi.hu⁹.l.⁊.s.e.l.si finita.§.notandum Expone ergo qd hic in prin. dicitur publice.i.sine vicinoꝝ damno propria tamē autoritate. Et qd sequitur ad ea igitur ⁊c. illatiue leges ⁊ expone quecunq₃ priuatim fiant.i.propria autoritate in loco tamen publico. Et sic postea optime sequitur aduersatiua. quid ergo ⁊c. querendo quid iuris sit qn̄ superioris autoritate edificatur:et tunc expone de vitio eius scilicet operis licet glo. dicat soli. Et qd hec lex sic debeat intelligi:probatur aperte.d.§.si publicus.in.l.si finita.⁊ ibi etiā glo. videt hoc sentire. Dy. in ea.glo.ibi cuius est solū.immo ⁊ hoc casu solum cedit edificio cum sit eadem ratio.ar.s.de rerum diui.intantuꝫ in prin. Jaco.in ea.glo.in fi.⁊ hec videtur verior:vt no.s.e.l.si finita.§.si quid in via. Dy.⁊ tunc non cauet:vt ibi dixi.⁊.s.in distin.in glo.abundat vna negatio ibi.l.j.⁊.j.de var.⁊ extraor.cogni.l.j.§.medicus in fi. sed ibi ꝺm propriā significationē duene gationes affirmāt:hic autem si affirmarent intellectus iuri cōtrarius resultaret.⁊ ideo dicimus vnam abundare. Dyn. Uel dic ꝺm Jaco.de bel.in cōtrario est regulare.fallit quandoq₃ ex mente legis vel ex mente hominis vt hic cuꝫ concor.⁊ hic satis concor.cū dy.⁊ dic de hoc vt in cōtrario no. Jac.in glo.suppletiue.lege hec est:vt.s.loquat de publico.hic suppleat de priuato.⁊ sic dices ad ea igitur opera est stipulatio ptinet.s.vt ꝓmittatur de vitio soli ⁊ opis q̄cunq₃ priuatim in loco priuato fiant. Dy. Uel id quod dictum est.s.pro opere quod fit in publico satisdetur de vitio operis suppletur hic ⁊ determinat in ope qd fit priuatim. Jaco.in glo.soli ⁊ edificij.ibi illatiue:immo supple tiue. Dy.in fi.⁊ tunc de vitio superedificati tantū ⁊ non soli:vt s.e.l.si finita.§.notandum. Dy.in glo.vt id fieri.ibi.§.si autem.⁊.§.si quid vitio. Dy.

Adijcitur. Id est a lege adiectū intelligitur. Dy. Et dic stipulatio que interponitur pro vitio operis tam ex parte stipulatoris ꝙ promissoris continet heredes ⁊ successores.hoc dicit ⁊ stipulatio relata ad totum ꝓ qualibet eius parte committitur in ver. sed ne loci. Et quod dicit operis dic facti in priuato secundum veram opinionem glo. Et quod dicit factum sit.expone.i.remaneat apud eum cui facum est secundū primam opinio.gl.que est vera. ¶ Ibi in hac stipulatione ⁊ heredum nomen.tam ex parte stipulatoris ꝙ ex parte promissoris.s.quia promissor obligabit se ad resarciendū damnum quod contigerit ex facto heredum suorum stipulatori ⁊ heredibus suis:ita quod ex facto precedentis promittenti committatur stipulatio ꝯtra promittētē. ¶ Itē si succedēs stipulanti agat ex cessione facta a stipulante in eius personam cōmittitur stipulatio:vt.s.e.l.dāni.§.si is qui vicinas.⁊.§.ēptor. ⁊ ita intelligitur glo.in q̄stione quā hic format. Et glo.hic ⁊ dy. in additionibus eius hic tractāt de iure agendi ⁊ excipiēdi qd ⁊ qn̄ trāseat ad singularē successorē qd hic ex certa scētia omitto quia clarius ⁊ plenius nota.p ipsum Dy.ex̄ de regu.iur.c.si quis in ius succedit.li.vj.⁊ vide ibi Jo.an.⁊ Car. Et allegat.§. iste qd si duo habētes ꝑdia cōfinia ꝯuenerūt nō plātare arbores in confinio ipsorū prediorꝫ ⁊ vnus vēdidit prediū suū ⁊ emptor velit plātare ꝯtra formā pacti qd nō possit. Et ꝓ hoc.s.d serui.rusti predi.via.§.si fundus.⁊.§.quicūq₃. In contrarium videtur.s.de contrahen.emp.l.fi.cum ibi per me notatis. Prima verior arg.s.cōi diui.in hoc iudicio.§.si cōuenerit.⁊ pro socio.l.idemq₃.⁊ facit qd dixi.s.ti.pri.l.fi.⁊.l.non solū.§.morte.et de hoc plene in spec.de emp.⁊ vendi.§.j.ver.sed pone.ibi q̄ stipulatio.⁊ quod subijcit pertinet.dic.i.non solum pro ruina totalium edium sed etiam partium committitur in glo.no.appellatione.ibi.l.etiam si in rem sed ibi tractabatur de iure excipiēdi. Dy.ibi.§.illud.sed ibi erat in rem scripta.ibi omnis.§.fi.sed non obstant quia ibi erant mere personales:⁊ ideo nec successoribus in rem nec contra eos dant vt no.per Dy.d.c.si quis in ius succedit.nec hic etiam transit sed realis vt hic no.s.e.l.si qs missum.§.fi.⁊ sic concor. Jaco.de bel.idem in glo.al's nec in fi. sed Jo.opinio verior est. Dy.

Vitium. Damnū cōtingens ex natura loci vel ex casu fortuito non precedente culpa vel ex culpa immediata in faciendo commissa non venit in hanc stipulationē alioquin vero secus.h.d. ¶ Vitiū aūt.ibi extrinsecus.ꝙ potuit preuideri.al's secus.vt.j.e.l.§.idem seruius.⁊.§.ideꝫ ait si damni. Dy.ibi neq₃ interposita.s.per errorem.secus si ex certa scia:vt.j.e.l.damni.§.cū parietē.⁊.s.vt in possess.lega.l.j. in princip.⁊ si quis cautionib⁹.l.sed ⁊ si quis. Dy.in glo.nunc de solo tm̄.in fi.q: nō cauet pro vitio soli naturali:vbi sine edificio vel si inutile nō tū damnū daturū.⁊ iō cauet. Uel dic quod gl. intelligit qn̄ potest culpa imputari edificādi.al's secus. Dy.in glo.no.pci.ibi.§.si fornicarius:sed dic vbi vitio naturali mixt⁹ est dolus vel culpa:tunc vitio naturali non parcitur:vt in.§.si fornicarius.⁊.§.vnum. ¶ Sed vbi non est mixtus:tunc parcitur vt hic ⁊ dictis.ll. Simile est vbi de casu quis non tenetur.sꝫ si culpa mixta est casui de casu tenetur:vt.s.commo.l.si vt certo.§.interdum.⁊.j.e.§.idem seruius.⁊.§.idem ait. Dynus. In eadem glo.in fin.sed ibi interuenit libido ⁊ propria voluntas delinquendi: quia coitus ibi erat illicitus: et ideo precessit dolus vel culpa.hic autem nō. Jacob⁹ de bel.cōcor.cum Dy. Ingl.sic.s.de leg.j.in fi.et qd hic dicitur intellige vt ibi no.dy.

Hec stipalatio

Hec stipulatio. Ibi de dãno dato extrinsecus cõtigẽte. Dy. etiã a casu supiori. al's secꝰ: vt. j. e. l. ꝑtetea si furni. dy. ⁊ hec opi. R. verior ẽ'. dy.

Seruius quoq;. Iste. §. mirabiliter bñ facit ad q̃stionẽ que fuit de facto Padue vbi est statutũ qd̓ damnũ datũ ꝑ incẽdiũ in aliq̊ loco vel villa debeat emẽdari ꝑ cõe illiꝰ loci. accidit qd̓ i loco d̓ mõtegnana vi fulminis ignis ortꝰ fuit ⁊ q̃si miraculose trãsibat de vna domo ad aliã remotã ⁊ fere tota villa ꝯbusta fuit. petebatur damni emẽdatio. cõe dicebat se nõ teneri q̃si fuisset iudiciũ diuinũ. ⁊ adducebaꝛ pro eis. §. iste. ⁊ qꝛ statutũ factũ videꝛ ad puniẽdã negligẽtiã ꝑsumptã inhabitãtiũ negligẽtiũ ignem extĩguere: nõ aũt ꝙ teneanꝛ de insolito igne ꝓcedẽte diuino iudicio vt hic dicitur. sicut econuerso ꝯtingit qd̓ si quis ex pacto ad insolita se obliget nõ teneꝛ de solitis ⁊ consuetis vt ꝓbaꝛ. s. de contrahen. emp. l. fistulas. §. fi. ⁊ ita terminatũ fuit. Ric. ⁊ ꝓ hoc. s. loca. l. ex cõducto. §. si vis tempestatis.

Idem seruius. Ibi cõmitti stipulationez. qꝛ huic casui potuit prouideri et occurri ⁊ sic culpa ꝓcesserit casum: ⁊ id̓ teneꝛ. R. vt dixi. s. §. vitiũ. ibi ꝓtinus quo casu stipulatio nõ cõmittitur. Ray. in versi. etenim. ibi interest. quo ad cõdẽnationẽ augẽdã vel minuendã s. versi. ꝓxi. quo ad actionẽ dãdã vel denegãdã. Et sic est ar. de toto ad ptẽ. Ray. qd̓ bñ ꝓcedit: vt. s. de rei vẽ. l. que de tota.

Quãquã. In glo. de iure. vt qꝛ erat sibi subiectus puta seruus vel filiꝰ. Et qd̓ dicit de facto. dic qd̓ presens erat et prohibere poterat. ⁊ est ar. ꝙ si quis derobetur in territorio alicuius ville. qd̓ villa teneatur ad emendationem si prohibere potuit. Et videtur expressum. j. de incen. rui. ⁊ naufra. l. ne quid. ⁊ cõmuniter est statutũ in ciuitatibus.

Preterea. Ver. cassius. Ibi qd̓ ꝯtra eã. s. stipulationẽ quo ad verba nõ quo ad mẽtẽ. sed gl. habũit ꝯtra ea. ⁊ ideo exponit. s. que in stipu. continenꝛ. qd̓ idez est. ibi si quid. hec sunt verba stipulationis. Dy. in gl. sed in aq̃liã in fi. ⁊ dic culpa infirmitati rei nõ admixta. Nec ob. s. e. l. qui bona. §. cũ inter. immo hec stipulatio rei nunq̃ cõmittitur nisi precedente culpa in non reficiendo: vt. s. hac. e. l. §. hec stipulatio. ⁊ sic debet intelligi quod nota. in glo. s. eo. l. damni. §. ei qui. Oldr. Et dic cum queritur an culpa hominis faciat cessare stipu. damni infecti ꝯmissionem: Dic aut est culpa in nõ faciẽdo ⁊ tunc cum propter eam nulla detur actio: vt. s. de vsuf. l. si cuius. §. j. certũ est non impediri sed magis induci commissionem stipulationis: vt. s. hac eadẽ. l. §. idem seruius. ⁊ l. qui bona. §. secũdo. Aut est culpa in faciendo: ⁊ tunc aut est proxima causa damni: aut remota. Si proxima aut per illã culpaz interuenit corruptio rei stipulantis: aut amissio commoditatis. Si corruptio rei stipulãtis: vt pre nimio igne in furno posito a ꝓmittente qui combussit vicinas edes: tunc non committitur stipulatio: vt in hoc. §. Aut non ꝓtenditur vt cum in suo profunde fodit promissor ita quod stipulantis edes stare non possunt: et tunc committitur: vt. j. e. l. §. fi. vbi de hoc per Dy. quod potest intelligi cessante dolo promittentis eiusdẽq; fodiẽtis: vt ibi no. arg. j. ti. ꝓxi. l. j. §. deniq;. Si vero interuenit amissio cõmoditatis: aut illa cõmoditas habebaꝛ ex debito: ⁊ tũc cõmittiꝛ stipulatio: vt. j. titu. proxi. l. trebatius. Aut non: ⁊ tunc non committitur: vt. j. §. item videamus. ⁊ l. proculus. Si cã est remota dãni vt contingit in eo qui debiliter furtum facit qui etiaz mediocris ignis vim sustinere non potest vel malã fistulã ponit: tunc nõ ĩpediꝛ cõmissio interposite stipulatiõis. ea aũt nõ interposita ageꝛ in factũ: vt. s. ad. l. aql. l. si fuꝰ seruũ. §. si furnũ. de serui. vrba. ꝑdio. l. si fistula. vbi de hoc ⁊ si serui. ven. l. si quãdo. §. fin. Sz dices cũ habeat illud auxiliũ nõ dz cõmitti hec stipulatio q̃ est subsidiaria: vt. j. e. l. si edibus: Rñdeo ⁊ hoc subsidiariũ est ⁊ idcirco per illud nõ impeditur stipulatio. ar. C. ad. l. aquil. l'. de pecoribꝰ. s. ad. l. aquil. l. quẽadmodũ. §. si magistratꝰ. ⁊ no. s. e. l. qui bona. §. si qs opus. Jac. ⁊ dixi. s. ti. j. l. in prouinciali. in tracta. auxilij ordinarij. et extraordinarij.

Cassius quoq;. Ibi nõ tenere. i. nõ cõprehendere seu ꝯtinere. Dy.

Item apud. Ibi cuius nomine cautuz erat mihi de damno infecto. Ibi vitio arborũ quod imputari potest vicino qui cum videret arbores vetustas eas non amputabat. Jaco. Ibi damnum dari. ⁊ propterea stipu. committi. Dy. ⁊ Old.

Idem ait. Ibi nimia tempestate ruerint. Et sic nota. quod sequens casus fortuitus nõ tollit effectum precedentis culpe. nã hoc casu quia culpa precessit etiam si propter magnam tempestatem dirute sint committiꝛ stipulatio. ad hoc facit qd̓ no. s. e. l. §. vitiũ. Et circa hoc dic: aut culpa est ordinata ad casum: aut non. Primo casu aut al's dãnum esset datũ ⁊ tunc quis non teneꝛ. Aut nõ alias esset datũ ⁊ tunc teneꝛ de culpa: vt. s. ad. l. rho. de iactu. l. si vehenda. ⁊ no. s. si cer. peta. l. qd̓ te. Secũdo casu aut culpe nõ est admixtꝰ dolus: aut dolus est admixtus. Primo casu quis non tenetur de culpa: vt. s. so. ma. l. etiã. §. licet. ⁊. j. de fur. l. verũ. Secũdo vero casu qñ dolus est admixtus: tunc aut culpa fecit exire rem de potestate illius qui habebat: aut non. Primo casu tenetur et hic siue act. ex delicto siue ex contractu: vt. s. depositi. l. j. §. si rẽ. Secundo casu in act. ex delicto tenetur de culpa. in act. ex contractu non tenetur de culpa vt. s. de condi. furtiua. l. qui furtũ. Sed sequens negligentia bene tollit effectum precedentis diligentie: vt. s. e. l. si finita. §. illud queritur. ⁊ ibi dixi. Et sic no. hic inspici potius quod nocet q̃ quod prodest. sic. j. ex quibus causis in posses. eatur. l. fulcinius. §. quid si latitare. s. de opti. leg. l. si optio. ij. respon. ibi qd̓ si necessarius heres ⁊c. ad sil. l. si quis ĩ graui. §. fi. ⁊ l. si posthumos. ⁊ plene dixi. j. de liberali causa. l. liberis. §. si duo. ⁊ d. l. iij. §. fi. ⁊. j. de iure fis. l. non intelligitur. §. si quis palam. ⁊ plene per Dyñ. de regu. iur. c. cum sint partium iura obscura. libro sexto ⁊ de ꝯdi. ⁊ demõ. l. hec scriptura. Que omnia sunt arg. contra eum qui soluit rem indiuiduam ꝓ parte ex causa honesta: ⁊ pro parte ex causa turpi: quod repetere non possit de quo no. s. de condi. ob turpem causam. l. vbi autẽ ⁊ fuit q̃stio antiqua sabbatina in q̃stionibꝰ. d. Azo. in rubricella de eo q bouẽ aut caprã aut hoiem occidit. In cõtrariũ qd̓ competat repetitio: facit. s. de his quibus vt indig. l. eũ q de eo. §. ꝓ parte. Dy. Hec ⁊ oĩa. s. q̃ dicta sunt a. §. vitiũ hucusq;. est enim hic cõclusio oĩm ꝑdictorũ. Jac. ⁊ Dy. ibi ruit edificiũ. quo casu stipulatio nõ cõmittitur. Dy. ibi ceciderit. quo casu cõmittiꝛ stipulatio cũ culpa hoĩs sit cõmixta cũ casu fortuito. Ol. ⁊ Ray. in glo. no. qd̓ hic est casus in fi. sed hic non sunt in pari cã reus ⁊ actor: qꝛ reus in culpa q negligens fuit scire edes suas: actor nõ: ⁊ id̓ cũ prepõderet culpa rei deterior est eius cõditio. arg. s. ad. l. aquil. l. item si obstetrix. ⁊ l. si putator. al's si essent in pari causa dolo vel culpa fauorabilior esset causa rei vt ĩ regula inter fauorabiliores. ⁊. j. cũ par. de doli except. l. apud celsum. §. marcellus. ⁊. s. so. ma. l. viro. ⁊ de verbo. ob. l. si seruum. §. sequitur. ⁊ hoc cum de cause decisione tractatur. In his autem q̃ ꝑtinent ad preparationẽ melior est actoris q̃ rei ꝯditio vt. s. de iudi. l. si quis intẽtione. j. de ver. ob. l. inter stipulantẽ. §. j. ⁊ qui satis. cog. l. de die in princip. Dy. Et facit ad hoc qd̓ no. de rest. spo. c. cũ ad sedẽ. Ray. In his aũt que spectãt ad processuz seruatur equalitas: vt. s. de arbi. l. si cũ dies. §. si arbiter. cum similibus ibi allegatis. ⁊ no. d. c. cũ ad sedẽ. Vel ꝛm Jaco. de bel. in contrarijs loquitur in re dubia. ⁊ quãdo ex parte rei non interuenit vitiũ vel culpa. hic autẽ interuenit vitiũ ⁊ debilitas edificij que prebuit causam ⁊ materiam ad casum: ⁊ ꝑ cõsequẽs ad culpam aliquã in negligẽdo reficere: ⁊ id̓ hic eligiꝛ quod est cõtra reũ. Vel dic aut est certũ ꝙ casus iste dãnũ dedit: ⁊ tunc eligitur quod est pro reo. Aut est certũ qd̓ vitium ediũ fuit causa damni: et tunc eligitur quod est ꝯtra reũ vt hic. Aut est dubiũ ⁊ tũc in dubio pro reo vt ibi. Ja. de bel. in ea. glo. in fi. ⁊ qd̓ dicit ruerint. i. ruere poterint. Sed ꝯtra intellectũ glo. facit expresse j. e. l. damni. ij. §. j. vnde accipe ruerint proprie. secus si maxima vi ventorum. ⁊ sic concor. cum illa. Ja.

Item videamus. Priuatio lucri in hac actione damni infecti nõ venit priuatio iuris debiti. ⁊ sic stipulatio que nõ debuit interponi sponte interposita bene cõmittitur. h. d. ¶ Item videamus ibi damnum dari: vt ꝑ hoc stipulatio cõmittatur. Dy. ibi precise. cũ nullã deberem seruitutẽ. ⁊ sic nõ ob. l. trebatius. j. e. in fi. ibi stipulatio. sponte interposita ꝛm Dy. ⁊ ad solutionẽ cõtrariorũ istius. §. ⁊ duarũ. ll. sequẽtiũ: vide qd̓ dixi ꝛm Jaco. de are. s. hac. e. l. §. preterea. ⁊ plenius ꝛm Dy. qui distinguit: aut quis operaꝛ in suo proprio: aut in alieno. Et si in alieno aut publico: aut in priuato. Primo casu quando operatur in ꝓprio: aut operando affert damnum vicino: aut aufert lucrum solitũ accipi ex priuato. Si damnum affert siquidem aliquid immittendo in locũ vicini ex proprio teneꝛ cauere: vt. s. de serui. vrb. pred. l. fistulã. §. j. ⁊ l. si fistule. ⁊ si seruitus ven. l. sicuti. §. aristo. vbi de hoc in glo. ⁊ plene dixi. Sed si ex ꝓprio in vicinum ex natura decurrat vt fumus non teneꝛ nisi iniuriandi animo immitteretur vt. d. §. aristo. ⁊. j. de iniur. l. pe. Si vero non facto hominis interueniente nec ex natura aliquid diuertat in locuz vicini nõ teneꝛ cauere: sed si sponte cauerit stipulatio interposita committitur vt. hoc. §. v. si tamẽ. Si vero operãdo aufert lucrũ solitũ percipi ex priuato. Aut a vicino pretenditur ius seruitutis cõstitute per pactũ vel ꝑscriptionem ⁊ tunc debet caueri vt in. l. trebatiꝰ. ⁊. j. de aqua plu. arcen. l. j. §. neratius. ⁊. §. sequen-

ti.vbi de hoc dixi.⁊.l.ij.§.idē labeo ait si in agro.⁊.l.si in publi-
co.in fi.⁊.l.qđ principis.§.aggeres.⁊.C.de serui.l.si manifeste.
Si aūt nullū ius seruitutis vicinus pretēdat. Aut facio princi
paliter vt mihi prosim sed ꝯsequēter alteri noceo' qꝛ lucrū au-
fero ⁊ non teneor vt hic.⁊.l.pculus.⁊.ī.ti.j.l.j.§.sicut.⁊.§.seq.⁊
l.si in meo. Aut facio principaliter ob hoc ipsum vt alteri no-
ceā ⁊ teneor actione de dolo vel in factum: vt.ī.titu.proxi.l.j.§.
deniqꝫ. Si est dubiū: ius presumit eum ratione proprij commo
di facere.ar.ī.de iniur.l.item apud.§.si cōmunem.de seruo cor
rupto.l.qui seruū.scđo rn̄so.pro socio.l.merito.⁊.ī. de furtis.l.
cū creditor. In scđo casu.s.qn̄ in publico. Aut timet vicin⁹ dā-
num sibi dari ⁊ erit cautio interponēda: vt.s̄.e.l.si finita.§'. de
eo opere.⁊.§.notādū.⁊ in prin.hui⁹.l.⁊.s̄.si seruit⁹ vendicetur.
l.si qn̄.§.fi. Aut timet auferri lucrū solitū ex publico percipi et
tunc idē in priuato: vt.ī.ne quid in loco publico.l.secunda.§.me
rito.⁊.§.damnum.⁊ ne quid in flumine publico.l.prima.§.sunt
q putāt. In tertio casu.s.qn̄ in priuato ⁊ alieno dic vt no.p eun
dē Dy.ī.e.l.damni infecti.stipulatio pertinet.in glo.ponit exē-
plū in fi.⁊ tn̄ non daꝛ ppter qđ stipulatio nō cōmittiꝛ. Dyn̄.in
glo.nisi aio nocēdi ibi.l.j.§.deniqꝫ.⁊ tunc nō ex stip.dāni infecti
sed de dolo teneor: vt no.ī.in.l.pculus.in glo.q̄ incipit.etiā to-
tā.⁊ dixi.s̄.in distinct.dn̄i Dy.in glo.vlti.ibi non aio nocendi:
qꝛ hic infertur damnum sed supra aufertur lucrū.

TRebatius. Ibi dānū ⁊ pro hoc stip.de
bere interponi ⁊ interposi-
tam committi. Dy.in fi.contra seruitutē debitam.
Jaco.⁊ Dy. In glo.non tamē.ibi.§.si quis op⁹.im
mo ⁊ in cōfessoria habetur idem interesse: vt.s̄.si seruitus ven.
l.loci corpus.§.in cōfessoria.vn̄ solutio ista non valet: nisi velis
dicere quod facilius interponitur stipulatio ista damni infecti
qꝛ eo ipso qđ dico mea interesse.sed confessoria non cōpetit nisi
probata seruitute: ⁊ sic cum agerem confessoria oporteret me
probare seruitutē: hoc no. Dy. Sed nec hoc videtur pcedere:
qꝛ interesse hic pbare nō possum nisi pbē seruitutē mihi debi-
tā ne luminib⁹ officiaꝛ. Vel dic qđ illud pcedit ꝯ malefidei pos
sessorē.hic aūt erat bonefidei possessor q̄re in ꝯfessoria nō tene
tur ad interesse. Ja.de are.in ea.gl.ibi sic ⁊ in operis noui nū.p
hanc glo.soluitur ita cōtrariū ibi signatū: cum beneficiū illius
edicti de operis noui nū.cesset.vbi cōpetit aliud auxiliū veruꝫ
est si illud auxiliū datur ad idē qđ cōfessoria.at illud edictū da
tur vt opus prohibeatur ⁊ factū tollatur.cōfessoria aūt datur
solum ad seruitutē prestandā: q̄re illud edictum non impedit.
Sed hec rō non p̄cedit.nā ꝯfessoria similiter: vt ⁊ illud edictuꝫ
datur vt opus qđ fit ꝯtra debitā seruitutē prohibeaꝛ ⁊ factum
tollaꝛ.q̄re sicut communi diui.qđ similiter ad idem datur illud
excludit edictum: ita etiā cōfessoria dꝫ illud edictuꝫ excludere.
Vnde dic qđ nō est verū dicere qđ vbi cōpetit alia actio cesset
illud edictū. Sed est verū in qualibet actione bonefidei: vt com
muni diuidūdo q̄ tollit beneficium huius edicti qđ est stricti iu
ris: qꝛ ppter magis plenuꝫ receditur a minus pleno: vt.ī.de fi
deiuss.l.generaliter. ¶ Itē est alia rō.cōfessoria est in rem ⁊ da
tur ꝯtra non obligatū: ⁊ cōi diuidūdo ꝯtra obligatū.⁊ ideo effi
cacior est actio q̄ illa.vnde illa non excludit hoc edictū.ista scꝫ
cōmuni diuidūdo sic. ¶ Oppo.⁊ videꝛ q cōfessoria illud edi-
ctū excludat: vt.s̄.ti.j.l.j.in fi.⁊.l.ij. Sed illud nō competit ideo
qꝛ confessoria cōpetat sed propter debile ius quod hꝫ fructua
rius cito petit. Ideo Rof.in libello suo de operis noui nun.§.
quintū est necessariū.dicit falsum est qđ beneficiū huius edicti
non patiaꝛ secū aliud auxiliū: qꝛ certe ꝯfessoria negatoria qđ vi
aut clam cū eo concurrunt. Sed verū est qđ tale auxilium q̄le
hꝫ socius ꝯtra sociū nō cōpatiꝛ secū hoc edictuꝫ: sed alia auxi-
lia sic: ⁊ rō dicti.§.si in loco.in.l.in prouinciali.nō est gn̄alis sed
tātū ad casum propositū scꝫ sociorū dꝫ referri: quia est specia-
le fauore societatis vt p re cōmuni inter eos mitigetur rigor il-
lius edicti q est magn⁹: vt.s̄.l.j.in princi.cū alia auxilia eis den
tur.nā inter eos est quedā fraternitas: vt.s̄.p socio.l.verū īter
extraneos.ergo locuꝫ habebit hoc edictū nec cessabit: licet alia
auxilia eis cōpetāt cū inter eos cesset fraternitatis ius. Ja.de
ra.⁊ Ja.de ar.aliter dicūt qđ actio cōmuni diui.principaliter
datur ad operis inhibitionē: ideo hoc interdū excludit.confes
soria vero non principaliter daꝛ ad operis inhibitionem: ⁊ iđ
non excludit edictū de operis no.nun. Jaco.de are. De hoc vi
de qđ dixi in.d.l.in prouinciali per ipsos Ja.⁊ Dy.

PRoculus ait. Et bene Dy. Ibi iure
tuo.eo quia nullaꝫ ser
uitutem debes. Dy.vt.s̄.de ser.vrb.pred.l.cum eo.
vbi de hoc dixi.⁊.l.cuius.ibi aquam meā.i.q̄ in meo
vsu erat tamen pedem siue venas tenebat in tuo. Jaco. Abdu
cas etiam totam. Dy.ibi officias etiam in totuꝫ. Dy.in fi.⁊ etiā

trebatij: nam quilibet loquitur in suo casu. Jaco.⁊ Dy.in glo.
etiam totam ibi.l.cum eo.⁊.l.imperatorem. Old.in ea.gl.ibi vel
aliter ⁊ melius. Dy.ibi inutile legatum sit.sic loquitur ibi ī his
quorum vnus habet causam ab alio hic nō. Jaco.in glo.i.sen-
tiat.ibi.l.iij.§.fi.dic vt ibi nota. Dy.ibi.l.si commissa: sed ibi pe
titur interesse propter non factum: hic propter factum ⁊ licite.
Ray.ibi.l.j.in fi.vbi de hoc notaui ⁊ dixi. Vel dic vt nota.ī.de
fur.l.si quis vxori.§.penulti. Dy Vel dic quod interesse pari-
ficatur vt illatio damni ⁊ priuatio lucri: vt.d.l.j.de sententijs q̄
pro eo quod interest.sed in damno non continetur priuatio lu-
cri vt hic. Dy. Vel dic qđ hoc cū concor.est regulare: in contra
rijs casuale. Vel dic qđ in contrarijs lucrum est in obligatiōe:
hic no. Ja.de bel. Vel dic ƀm Ray.aut queritur an habeatur
ratio lucri propter factum: aut propter non factum. Primo ca
su: aut factum est licitum ⁊ tunc ratio lucri non habetur vt his
legibus. Aut est illicitum ⁊ tunc aut venit lucrum cum alteri⁹
iactura ⁊ ratio lucri non habetur: vt.s̄.ex quibus causis ma.l.
deniqꝫ.⁊.l.si is.⁊ nota.dicta.l.si quis vxori.§.penul.ī.de fur.aut
sine alterius iniuria: et tunc ratio lucri habeꝛ: vt.s̄.de cōdi.fur.
l.si cū dicatur.⁊.l.inde neratius.s̄.ad.l.aquil.⁊ ad exhiben.l.sꝫ
si hereditas. Scđo casu qn̄ propter non factū: tunc aut loqui-
mur in bonefidei: aut stricti iuris. Primo casu regulariter nō
habeaꝛ rō lucri iure veteri: hodie vero secus: vt.s̄.de act.emp.
l.si sterilis.§.cum p venditorē.⁊.d.l.j.C.de sentētijs que pro eo
quod interest profe. Secundo casu aut iudicia stricti iuris sunt
arbitraria: aut non. Primo casu habetur ratio lucri: vt.s̄.đ eo
qđ cer.loco.l.ij. Secundo casu regulariter nō habetur ratio lu
cri: vt.ī.de ver.ob.l.si fundū.fallit in.l.si commissa.ī.rem ra.ha.
in odium falsi procur. Ray.

PLures. Ex parte stipulātiū stipulatio sim
pliciter procedens ad interesse cu-
iusqꝫ refertur.secus ex parte promittentium: nisi ps
sit adiecta hoc dicit ibi dn̄i.pro indiuiso.dy.ibi ediū
ruinam timentiū propter vicinas edes. Dy.ibi partis domus
que ruinā timet. Dy.ibi stipulatur.simpliciter stipulando se-
cus si adijciatur pars.⁊ hic sequitur.ibi pars adiecta.in stip.re
lata ad partem domus. Dy.ibi partis partem.nā eo casu quo
stipulor de damno contingente in partem que mihi competet
in domo: videor stipulari solum de damno contingēte mee par
ti: non autem pro tota. Dy.⁊ Jaco.ibi singuli.non simul sed se
paratim promittendo ƀm Ja.de are.⁊ Ray. Ad hoc facit opti
mum ar.s̄.de pigno.l.si fundus.§.si duo. Ray. In ea.l.in fi.ra
tio inter primum ⁊ secundum dictum est: quia nemo potest al-
teri stipulari: vnde qui simpliciter stipulatur: tantuꝫ suum in-
teresse stipulatur vt in primo casu.sed alius bene potest pmit-
tere pro alio.vnde qui simpliciter promittit: pro se ⁊ socio pro-
mittere videtur: vt in secūdo casu. Jac.in glo.puta partem.ibi
primum exemplum.s̄.in glo.positum. Oldra.in ea.gl.in fi.aut
ergo relatio partis fit ad domum: ⁊ tunc continet partem par-
tis.aut ad domum simpliciter non ad parteꝫ domus ⁊ tunc cō
tinet integrā partē dāni stipulatoris. Dy.in glo.secūda adie-
ctio ibi ƀm Azo.sed hec secunda non ita bene conuenit littere:
⁊ ideo prima verior. Dy.⁊ Oldra.in glo.nam simpliciter.ibi in
auten.de duob⁹ reis: sed certe ⁊ iure.ff.hic erat qꝛ promittēdo
simpliciter nō obligabanꝛ nisi pro pte duo rei nisi agereꝛ con-
trariū tacite vel expresse: vt.ī.de duob⁹ reis.l.reos.§.cuꝫ in ta
bulis. Dic ergo qđ in.l.nr̄a cū vn⁹ promittit simpliciter de dā
no infecto ⁊ nō pmittit alter: nō agiꝛ vt pmittat q̄re insolidum
tenetur tūc pmittēs licet alter postea pmittat: sed si simul pro
mitterent: secus esset etiā iure isto: vt.d.l.reos. Jaco.⁊ in casu
huius.l.fuit stipulatio facta diuisim. In ea.gl.ibi stipulatio.§.
fi.immo videꝛ ꝯtra.ad fi.huius.l.principiū illius.§.vlti.in.l.sti
pulatio qđ incipit quesitū. Sed solue qꝛ illa interponitur pro
restitutione operis que diuisionem non recipit: vt.ī.de verbo.
obliga.l.e.§.fi.hic pro restitutione damni quod est diuiduū: vt
s̄.si seruitus ven.l.loci corpus.§.si fundus.⁊.ī.de ver.ob.l.in sti
pulationib⁹. Dy. Et pro declaratione hui⁹.l.⁊ materie dic ƀm
Jaco.de are.⁊ Ray. Interdum quis stipulatur quanti ea res
est. Interdum simpliciter. Interdum adijcit partem. Primo
casu comprehēditur interesse omnium: vt.s̄.tit.proxi.l.stipula-
tio.§.siue. Nec mireris si hoc casu alteri per alteruꝫ acquiritur
actio quia est pretoria: vt.s̄.e.l.damni.§.fi.⁊.ī.de preto.stip.l.in
omnibus. Secundo casu refertur tm̄ ad interesse stipulātis vt
in princip.huius.l. Et est ratio quia stipulationes sunt reper-
te vt vnusquisqꝫ acquirat quod sua interest: vt.ī.de ver.ob.l.sti-
pulatio ista.§.alteri.ergo stipulatio ista interposita capiat in-
teresse suum. Tertio casu: aut relatio partis fit ad damnū: aut
ad domum. Primo casu: aut ad totum damnum dicēdo stipu
lor meā partē dāni: ⁊ tūc tota sua pars cōtinetur vt hic in gl.q̄
incipit

incipit.puta partē.in fi.Aut fit relatio ad partē dāni ⁊ tūc aut loquor de damno domus ⁊ tunc venit quarta pars q2 adiectio partis partem partis facit vt hic in tex.⁊ dicta glo.q̄ incipit p̄mā partē.in princip.Aut loquimur de dāno in domū impositarū: ⁊ tunc aut sunt cōes stipulatoris ⁊ alterius socij: ⁊ tunc similiter venit quarta pars.q2 adiectio partis partem partis facit vt hic: similiter in tex.Aut erāt ꝓprie stipulatoris: ⁊ tunc venit dimidia totius vt in glo.que incipit.dicta adiectio.Secundo vero casu.s.qñ fit relatio ad domū: tunc aut fit relatio ad totā domū dicendo stipulor partem damni contingentis in tota domo: ⁊ tunc dimidia totius cōtinetur: vt.ff.de verbo.signifi.l. nomē filiarū.§.portionis.Aut dr̄ dimidia domo: ⁊ tūc venit q̄rta pars.quia adiectio partis partē partis facit vt in textu.⁊.d. glo.que incipit.puta partem.Ray.

In hanc stipulationem.

In stipulatione dāni infecti venit interesse inter rē ⁊ ex rem.h.d. ¶ Ibi ⁊ id.qd̄ dixit in genere hic dicit in specie. ¶ Ibi edificia.i.propria stipulātis.Jac.Sibi cauit.i.caueri fecit.Dy.Ibi fulsit.i.muniuit vt ruinā vicine domus posset sustinere.Dy.⁊ sic promissor releuatur in hoc quia domus sua nō dabit tātū damnum vicino per ruinā.⁊ sic non intātū tenebit.vñ merito ad has expensas hac stipu.tenetur. Jaco.ibi consequi possit.ruina postea secuta.Dy.ibi idēq3 sc3 qd̄ impēsas cōsequi possit.Dy.ibi communis parietis.quā alter socius tm̄ edificādo premebat ⁊ sic cessant contraria.Ray. Que in parietē.s.cōmunē licet glo.dicat proprium.Dy.ibi edificia sua.i.cōmunia.Dy.in eadem causa.ibi q.i.migratio inglinorū.Jaco.ibi fulsit.edificia ꝓpria de quo dictū est in ver.⁊ id cassius.ff.in princip.l.dy.Jac.licet glo.aliter dicat. ¶ Ibi detrimētū.in isto ver.cum se.⁊.l.se.apparet q venit interesse ex rem. ¶ Ibi Aristo aūt hic restringitur.v.⁊ ideo.⁊ ver.idemq3 in gl.damno post secuto.idē puto ⁊ si damnū nō fuerit secutu3 sufficit enim iustus metus vt hic in ver.in eadē.⁊ v.aristo. Ja. ⁊ Dy.Sed dic glo.bn̄ dicere.dicit enim damno secuto quod videtur secutū ex quo impedit.nō dicit casu secuto.q2 ante casu3 secutū bene consequitur impensas iusto metu interueniente factas.⁊ ita intelligo verba Dy.⁊ glo.in ea.glo.in fi.siue profuit aduersus ruinam siue nō: quia sufficit quod vtiliter fuit cepta. ar.ff.de neg.gest.l.sed an vltro.§.j.Ja.⁊ Old.in glo.s.cōmunia vt differat a p̄cedenti: ⁊ tunc exponas releuandorū onerum.i. tollendorū que in parietem proprium incumbunt.i.incumbere possunt per ruinam cōmuniū.edificia sua.i.communia fulsit ne ruerent.Old.ibi vel dic.⁊ verius.Dy.⁊ Old.ibi alij dixerūt hec nō est noua solutio sed eadem cū prima.est tamē alia expositio textus.Oldra.ibi reficere socius.a quo cautio petebatur. Oldra.ibi vel hic non potest habere locum communi diuidundo q2 iam erat missus in posses.parietis.ar.ff.e.si finita.§.si ia3 ruerint.Uel dic vt no.j.e.l.damni.§.cu3 parietē.Dy.bm̄ Frā. de matarel.de mutina.Tertia opi.vera est.s.vt sua edificia fulserit.⁊ ideo non h3 locum communi diuidundo ⁊ habet locum hec stipulatio: quia non in communi sed in re sua damnum cōtingebat: vt colligi pōt iste intellect⁹.j.e.l.cū parietis.in fi.magne gl.Fran.in gl.immo nō ibi tractat⁹.de neg.ge.vel ibi impēdit rem alienā.hic in rem propriā.Dy.hec so.bona est ad primū casum.l.Sed so.glo.bona est ad secūdū prout exponit̄ sua id est cōmunia.Uel dic qd̄ illa cōcor.cū ista: q2 ⁊ hoc sufficit vtiliter ceptum: vt supra dixi.Oldra.in glo.sed si.ibi idē sc3 quod pensio perdita veniat in stipulatione damni infecti.Dy.

Damni infecti.

Ratione iuris quod qs h3 sufficit repromissio ⁊ quod exempli causa ponitur: ad similes casus refertur.h.d. ¶ Damni infecti.ibi pertinet.i.locum h3.Dy.ibi in fundo meo.ab eo cui debetur seruitus aqueductus.Dy.ibi mouet ad dicendū quod debeat satisdare.dy. ibi putat.⁊ male.Dy.in casu hui⁹.l.in quo domino soli de operis vitio tm̄ cauetur.Ray.ibi sed cum iste ver.corrigit labeonē Dy.ibi exempli gratia.simile.j.de falsis.si quis obrepserit.⁊.ff ad.l.aquil.ita vulneratus.Dy.ibi ad omnia opera.ex quibus damnum timetur.Dy.in ea.glo.⁊ male in fi.immo male: vt statim dicam: ⁊.ff.dixi.Dy.in glo.i.de opere.ibi bm̄ Azo.hanc sequebatur Oldra.Sed Dy.⁊ Jaco.de ra.reprobant ⁊ dicunt quod labeo male dixit indistincte.nam cum hic tractetur d̄ cautione prestanda domino soli: pro ipso solo vllo modo non debet sibi caueri: cum nomine ipsius soli alijs cauere teneatur argu.ff.e.l.inter fructuarium.de eden.l.si quis ex argentarijs.§. prohibet.C.de fur.l.apud antiquos.extraneo vero pro solo edificans non satisdaret: sed repromitteret.cum illud solum non sit suum: sed habet tm̄ ius seruitutis in eo.argu.ff.e.l.qui.bona §.fi.Jaco.⁊ Dy.Uel dic vt no.per Dy.ff.e.l.hoc amplius.§.q̄situm.in glo.que fiunt.ibi.l.si procur.§.dolo.Jaco.de ra.dicit se non videre qualiter iste.§.faciat ad hanc.l.sed dici potest qd̄ facit hoc modo.quia sicut ibi procurator cauet de suo facto: ita iste Ray.in eadem glo.in fi.dic vt ibi no.q2 hic est eadem ratio in tacito ⁊ expresso: ibi non.Dy.⁊ Jaco.de bel.

Cui vias.

Ibi dominus fit.quo casu sufficit repromissio.ibi necne.quo casu debet satisdare. ¶ Ibi sub except.ibi sc3 fideiussores dando vt si apparebit esse dominum fideiussores non teneantur.Ray.Et ad hoc.ff.e.l.pretor.in princip.et dic argumenta que ibi notaui. ¶ Item pro declaratione hui⁹ legis vide notata bm̄ Dy.ff.e.l.fluminum.in princip.Et quod hic dicit glo.propria autoritate dic idem si publica: vt.j.ne qd in loco publico.l.ij.§.merito.⁊.§.si quis a principe.⁊.ff.e.si finita.§.si locus publicus.Dy.

Sedibus.

Ibi vitium faciāt.Omnis q habet reficiendi potestatem ratione iuris quod quod habet in re repellitur a cautionis petitione.hoc dicit.Ad hoc.ff.e.l.damni infecti stipulatio committitur.§.ei cuius.l.inter fructuarium.⁊ l.si proprietarius.circa princip.Oldra.vel aliter vbi est auxiliū ordinarium cessat hic cautio damni infecti neutro socio edificāte.Dy.ibi pro socio sc3 quando societas erat conuētionalis.dy. ibi communi diuidun.vbi erat societas incidens non conuentionalis.Dy.ibi alia actione.ad hoc ipsum principaliter intenta: vt patet in actone ex conducto: vt.ff.ea.l.qui bona.§.de illo. Secus si non principaliter sed accessorie vel ex consequenti: vt patet in confessoria.ff.e.l.trebatius.⁊ si serui.vend.l.si quando §.finali.Oldradus ibi sarciri ⁊ ne detur occurri.alias contrariatur.ff.de serui.vrb.predi.l.si fistule.⁊ ad.l.aquil.si seruus seruum.§.preterea si furnum.Dy.⁊ Oldra.Nunc aliqua notabilia colligamus ex.l.ista.ibi quia ipse meas edes.nō communes edes meas appellari: et sic no.brocadum quod commune est: meum est.⁊ quod commune est: meum non est.de quo hic nota. in glo.⁊.j.de verbo.signifi.l.pupillus.§.fi.⁊ in multis alijs locis sed non soluitur in.l.ij.ff.de condi.insti.sic soluitur.Aut constat commune: et tunc quod commune est: meum non est.Aut non constat: et tunc obtinet alia pars brocardi.Sed hec so.reprobari potest per.l.iul.§.seruos.de lega.iij.vbi nō constat esse communes et tñ dicuntur mee.de hoc ergo dic vt no.d.l.v.que incipit.serui electione.§.fi.de leg.j.⁊ de condi.insti.l.ij.Et finaliter videtur in hoc concludere.Quod aut est commune vt vniuersorum: ⁊ tunc quod cōmune est non potest dici singulorum vt.ff.de rerum diui.l.in tantum.§.vniuersitatis.⁊ arg.j.de collegijs illicitis.l.j.§.fi.Aut est cōmune vt singulorum: ⁊ tunc q cōmune est potest dici meum: vt hic cum concor.Et ad hoc facit qd̄ no.ex de consti.cū oēs.per.B.Inno.⁊ Compost.Et de solutione huius brocardi dixi bene.j.in alphabeto.littera.C. dictione.cōmune est meum.⁊ littera.M.dictione meū. ¶ Itē ex eo quod dicit littera nostri preceptores negant.⁊ nostrorum preceptorū sñia ꝯtinue allegat̄ qd̄ sñias ⁊ opiniones p̄ceptorū ⁊ doctorū nostroꝝ sequi debem⁹.Et ꝓ hoc bene facit.j.de manumis.vindi.l.an manumittere.⁊ extra de iureiur.c.verum.vñ etiam papa dicit quod sequi vult exēpla sanctorum patrum.j. q.j.sanctorū.⁊ nō solū veterū exempla sed etiā iuuenum sequi debem⁹.xxj.di.cōstātinopolitana in glo.ad hoc etiā in auten.d̄ monachis.§.vlti.ff.de sta.ho.l.septimo mēse.vbi de hoc dixi et in dubio ad exēplū maioꝝ recurrēdū est.xxvj.q.j.c.sunt nōnulli.xxij.q.j.vt noueritis.j.q.vij.cōuenietib⁹.⁊.xxxvij.distin.g de mēsa ⁊ ibi in glo.⁊.xx.di.c.vltimo.⁊ ibi per Archid.In contrarium multum facit quod opiniones veterū non sint sequende. j.ad.l.fal.l.j.§.si vsuf.Circa hoc dic quod opiniones veterum ⁊ doctorū de necessitate non sunt sequende.quia opiniones ⁊ interpretationes eorū sunt ꝓbabiles ⁊ nō necessarie: vt no.⁊ dixi C.de legib⁹.l.j.Que autē exempla sint sequenda vel non.C.de sententijs ⁊ interlo.om.iudi.l.nemo. ¶ Item allegatur quod scholaris sententiam magistri sui excusare tenetur ⁊ defendere.ad hoc.ff.de arbi.l.dicere.§.si arbiter.nam scholares magistrum loco patris habere debent: vt.C.de excusa.artificum.l. j.li.x. ¶ De vno opponit glo.ad legē istam de.l.sabinus.ff.cōmuni diui.⁊ hic loquitur in reficiendo: ibi de nouo faciēdo.S3 hec solutio non procedit: quia idem vtrobiq3: vt.ff.de seruitu. vrba.predio.l.si parietem.⁊ pro socio.l.cum duobus.§.idem mella. ¶ Dic ergo aut vult facere vel reficere ad eum vsum ad quem res communis est parata et destinata: et potest etiam inuito socio.ff.communi diuidundo.l.si edes ⁊ preallega.§.idem mella.aut ad eum vsum ad quem non est parata: nec destinata: et tunc aut interest socij nō edificari: ⁊ melior est

conditio prohibentis: vt in.l.ↄtraria sabin⁹.τ.s.de serui.vrb.p̄dio.l.quidā hiberus.§.fi.Aut nihil ei⁹ interest:τ tunc pōt fieri eo inuito: vt.s.de serui.vrb.predio.l.fistulam.§.j.τ fi.habita tamen distinctione. Aut aliquid vult facere iure seruitutis τ nō potest: vt pre alle.l.parietem.Aut iure communis vsus:τ tunc bene potest: vt dixi.τ sic dʒ intelligi.s.pro socio.l.cum duobus.§.idem respondet.τ.C.de edifi.priua.l.si vt proponis.τ ita not.hic per Dy.in additionib⁹ suis.τ extra de reg.iur.c.iure cōi.li.vj.¶ Itē opponit glo.de.l.in hac.s.e.τ dic qꝺ so.vera est illa ꝙ traditur in.l.ↄtraria.q꞉ hic neuter faciebat opus: ibi alter tm̄ premebat τ equale dānū futurū timebaꝛ.Dy.¶ Itē opponit de.l.si terti⁹.§.versa vice.τ soluit qꝺ illud in illa actione ꝙ ↄcurrit cū alia.Dic q꞉ est ordinaria τ de iure cōi: vt.e.ti.l.si vsu.§.fi.τ.j.de statu lib.l.labeo.dy.¶ Itē oppo.de.l.nā si nō sit.j.eo.τ remittiꝛ ad solutionē ꝙ datur in ipsa.l.ↄtraria.Sed ibi non soluitur:sed in prima glo.magna in fi.in.l.in parietis.j.e.nā hic ꝺ damno dato vel sperato in re ꝓpria:ibi in cōmuni.Dy.

Inquilino. Ibi actio.i.facultas petendi cautionē de damno infecto.Dy.Et dic actio ↄtra locatorē pro dāno intrinseco siue domus conducta minetur ruinaꝫ siue alia domus locatoris in eā: vt.j.l.proxi.Ray.in glo.ↄtra eū.ibi sed inquilino meo.Sed nonne τtunc pōt migrare: Respondeo ibi per migrationē nō succurritur dāno qꝺ timetur.Old.in gl.ad petēdā.ibi imploraꝛ τc.vt colligitur.j.e.qui bona.§.qui damni Jaco.de ra.Et no.j.ne quid in loco publico.l.si per publicum.τ in speculo.de officio omniū iudi.§.j.versi.sed queritur.Ray.Itē ad declarationē huius.l.dicit Jaco.de are.sed nonne remediū migrandi habet inquilinus etiā cū a domo vicini timeꝛ damnum in domum conductā: vt.s.e.l.in hac stipulatione.§.in eadem cā.τ.s.locati.l.habitationes.τ tamen a vicino caueꝛ huic inquilino: vt.s.e.l.qui bona.§.vicinus.τ.l.si fili⁹.Sed potest dici referendo.Aut auxiliū per quod damno occurriꝛ competit contra eum a quo cautio exigitur:τ tunc obtinet hic.l.cuꝫ similibus.Aut competit contra aliū:τ tunc obtinet.l.si filius.τ.l.qui bona.§.vicinus.argu.ad hoc.C.si tutor vel cur.interue.l.etiā.τ.l.fi.τ.s.de mino.l.in cause secūdo respon.Sed pone immo si agēdo ↄtra aliū ꝙ contra eum a quo stipulari volo:possum consequi damnum seu damno occurrere non peto vtiliter mihi caueri: vt.s.e.l.damni.§.emptor.Sed dic quod inquilin⁹ tenetur prestare dn̄o locatori custodiā rei conducte diligētiā: vt.s.locati.l.videamus.§.item prospicere.τ.l.item queritur.§.exercitu.custodie siue diligentie pars est interpositio hui⁹ cautionis: vt.s.de acꝛ.emp.τ ven.l.vēditor.τ ideo a vicino recte ei cauetur nec ea allegatione repellitur qꝺ migrare seu discedere possit:cum periculū eiussit si cautionē non fecerit interponi vt d.l.si filius.s.e.τ ꝫm hoc intelligo.s.e.l.qui bona.§.vicin⁹.τ inquilinus vicinorum caueaꝛ:qui rōne custodie ex conducto debite cautionē petebāt.hāc ergo custodiā cōtra dn̄m non hʒ.et ideo non petit ab eo sibi caueri.Jaco.de are.

Uticꝫ. Ibi alioquin iusta retentio.etiam autoritate propria.Unde no.bonū textū et glo.qꝺ si locaui tibi domū meam τ non soluis pensionem in termino qꝺ possuꝫ propria autoritate res in domo existentes loco pignoris retinere vt hic cum concor.in glo.allegatis.τ no.τ plene dixi.C.de pig.acꝛ.l.pe.Et ex hoc etiā colligitur qꝺ locator non possidet inuecta τ illata in domū nisi postꝙ inclusit iure pignoris.argu.insti.de interdi.§.adipiscende.licet ↄtrarium no.s.de pig.act.l.solutum.§.solutam.¶ Itē quod dicit locatorem pignoratitia teneri.dic.s.ad damnum illatum in rebus retentis.Ja.τ Dy.τ dic pignoratitia non solū ex conducto vel non solum supradicta: vt.s.vt in pos.leg.l.is cui.al's si cui.§.qui legatorū.Old.Et colligit Jac.de are.ex hac littera qꝺ si possessio rei pignorate perueniat ad creditorem:licet ab initio per debitorem tradita non fuerit:sed q꞉ forte debitor ipsam rem aliȷ obligasset:hanc rem ab ipso possidente per hipothecariā aduocauit:qꝺ pro ipsa re teneatur ipse creditor pignoratitia soluto debito.Jdē etiā cū creditor ꝑ iudicē nactus fuerit possessionē rei pignorate.q꞉ soluto sibi debito tenebiꝛ pignoratitia: vt.s.vt in pos.le.l.is cui.§.queri.licet sit ar.ↄtra.insti.q.mo.re ↄtrahiꝛ obligatio.§.fi.Jaco.de are.in glo.vlti.in fi.nam si vn⁹ loc⁹ esset tutior alio satis esset qꝺ esset in loco tuto licet non tutiore.Jac.Et sic bene dicit glo.qꝺ sufficit creditorem prestare id qꝺ prestāt diligētes vt insti.qui.mo.re cōtrahiꝛ obligatio.licet cōtrarium no.C.de pig.acꝛ.l.pignus.

In parietis. Damnum contingens ex demolitiōe parietis communis facta ꝑ vnū vel surrogatione noui parietis venit in cautionē damni infecti.hoc dicit cum duabus legib⁹ sequētibus.τ dic.¶ In parietis demolitione.si ꝙratur an ꝓpter eā cōmittaꝛ stipulatio interposita.Dy.ibi queri opꝫ.corā iudice apud quē agiꝛ ꝓ dāno dato ex hac stipulatione.Dy.in glo.i.cautione in fi.preterea hic socius aliqd faciebat iure cōi:ibi nō.Dy.vel dic pariete esse poti⁹ cōem domorū ꝙ ꝑsonarū.τ iꝺ cessat cōi diui.ar.dicti.§.si per eundem Jaco.

Sed ita idoneuꝫ. Expositio idoneitatis siue aptitudinis parietis.Jaco.Dy.in fi.quo casu teneꝛ demoliēs stipulatori ad omne interesse: vt.j.l.proxi.ver.qꝺ si fuerit.quem huic iunge.Dy.

Nam si non sit. Ibi teneri si paries substitutus est idone⁹ al's secus vt sequiꝛ.Ray.ibi sit restitutus.quib⁹ casibus tenetur demoliens ꝓpter culpā in reficiendo commissam.Dy.Ray.ibi qui demolitus est.τ sic culpa demoliendo precessit.Ray.ibi habitare possint.ita quod necesse est facere remissionem pensionis.Dy.al's secus vt.s.loca.l.habitatores.in fi.Old.in fi.s.eo casu quo paries erat idoneus ante demolitionem.Dy.

Cum emptor. Uide pro declaratione qꝺ dictum fuit.s.e.dāni.§.emptor.Et expone cū.i.q꞉.Dy.Et qꝺ dicit stipulatur dic.s.respectu damni ante traditionē contingentis.et ratio sequitur quia venditor τc.Ex quo not.quod cessante ratiōe.l.cessat.l.vt hic colligitur a contrario sensu.Jaco.in glo.vēditor.ibi quo ad quid.s.vt liberatus sit venditor a culpa cautionis commisse.Dy.

Si agri nomine. Non caueatur.cū caueri petereꝛ.Dy.ibi quod.i.q꞉.Dyn̄.¶ Partes.s.non vitiose.Dy.Traherenꝛ ex contiguatione sibi coniuncta: vt.s.e.l.si finita.§.ex hoc edicto.Dy.ibi maiorib⁹.i.vna contiguatione non coniunctis.Dy.

Deducto. Ibi precio.Tene primā expositionē gl.hic signate.Dy.Si.i.ꝙuis.q.d.licet amplius aliquid sit expressum.Dy.τ Ja.ibi estimari.vt restituaꝛ reficiēti.Dy.in fi.vt in illud cōdemneꝛ.Dy.in glo.pone casum ibi.§.si iam ruerint.τ.§.pōt autē.Jaco.ibi non computabitur id est in cōdēnationē non veniet.Dy.in fi.τ secūdū hoc expone litterā estimari debet.damnum veteris parietis.deducto.i.adducto in illā estimationem veteris parietis.siquid τc.Jac.sed prima positio.R.verior est.Oldra.in glo.ego τ tu.ibi domum communem vitiosam.vel dic melius communem parieteꝫ.Ja.in fi.vel dic qꝺ prima pars vsqꝫ ibi τ siquid.loquitur fauore dānum passi.vt ecce communem pariete demoliui qui satis apt⁹ τ idoneus erat.ob quā causam teneor tibi ex premissa stip.damni infecti ad estimationem parietis pro tua parte τ siquid amplius tua intersit: vt.s.l.proxi.§.quod si fuerit.Secunda vero pars loquitur fauore reficientis vt consequaꝛ estimationē noui parietis deducto siquid ex veteri in nouū ↄiectum sit vel penes eū remanserit τ ꝫm hoc duplex dānū hʒ demolitor.¶ Itē postꝙ soluit precium debet materia sua esse: vt.s.de vsufru.l.vt inutiliū.Uel planius principiū exponitur per finē vt dicas si communem vitiosum parietem demoliui τ idoneū feci:estimari debet siquid deducto precio veteris parietis per me ampli⁹ est impensum.τ expone τ pro.i.siquid ex veteri τc.Jac.de are.in glo.i.materiam in fi.τ ꝫm hoc expone deducto scꝫ in condēnationem.Jaco.

Inter quos. Uno solo obtinēte parietem communem τ altero timēte damnum:interponiꝛ cautio damni infecti.vtroqꝫ non edificāte si disparitas est in damno qꝺ timetur:τ non est hincinde par culpa:hʒ locū cautio al's vero secus.h.d.Jnter quos subaudi hi.Et dic qꝺ primo ponit simpliciter dictum.secundo illud restringit ad duos casus.Primus est quando alter tātū edificat.Secundus quando vterqꝫ τ alter preciosiora edificia habet.Et est ratio quia in his duobus casibus cautio interponitur.quia via ordinaria ad actionem cōmuni diuidūdo non pōt habere locū cum nō iure cōmuni sed ꝓprio dānū deꝛ: vt.s.cōi diui.l.arbor.§.fi.per eundem.τ vsuꝛ.queād.ca.l.aīspe.Dy.ibi solet.q꞉ solutum est vice mutua caueri his inter quos paries est communis.Et ponit quando cautio interposita inter eos mutua vice necessaria.i.vtilis sit.s.ex certa scientia τ non per errorē vt debite fuerit exposita seu interposita:non tamen quod vnus alium compellere possit: vt.j.eodem.l.damni.§.cum parietem.Jacobus Jbi sed tunc.iste §.restringit principium.l.ea cautio.vice mutua sponte ex certa scientia interposita vt predixi.Jacobus.Et dic necessaria.i.vtilis.Jaco.Jbi futurum est id est timeaꝛ.vel id est contingat.

Jaco.ibi

Jaco. Ibi decidendente pariete. quo casu sibi cauet a socijs. solummodo qd plus est. nam vsq ad concurrētē quātitatē fit cōpēsatio. Jac. de are. ibi consequitur. nam hincinde propter paritatem damni cōpensatione admissa cautio non interponitur Dy. in glo. opinione hominum inspecta. vt. j. de fluminibus. l. j. & de fundo instru. l. cū delanionis. §. asinam. Uel cessante opinione hoīm circa dānū futurū alter preciosa edificia &c. Jaco. in glo. retētio in fi. vel dic & melius vt in glo. sequenti fm Azo. Dy. ī gl. quā pateret. ibi vel meli⁹ fm Azo. & Dy. & ol. ibi pateret qd alter sed eo casu caueret tm̄ in id qd est plus qz solum vsq ad cōcurrētē quātitatē fieret cōpēsatio. Jaco. in ea. glo. in fi. in tertio vero casu. s. qn̄ nullus edificat nullus petit ab alio cautionē cū vtriq sit reficiēdi potestas & recuperādi quod impendit ordinaria via. s. per act. cōmum diui. vel pro socio: vt. s. e. l. si edibus. Dy. in glo. socio. ibi & est ratio. quare in duobus casib⁹ supradictis & exceptatis locum habet cautio quasi deficiat omnis alia actio. Old. ibi & sic cessat communi diui. q. communi. diui. locū habeat solum quando ad diuisionem agitur. Sed contra hoc est valde. s. communi diui. l. si edes. Jac. Unde dic qd est ratio quia timetur damnuz in re propria: vt. s. dictū est. Dy. in eadē glo. in fi. secūda ibi verior. sed videtur q ista ratio que redditur in tex. alioquin &c. nō sit bona. qz idē qd prestat nunq a vicino eodēq cōsorte cōsequitur vt in concor. sed tantūdem: vt. j. e. l. damni. §. cum parietem. in fi. Sed dic quod illud idem quod prestat nō cōsequitur vt in cōtrario: sed tātūdem qz par damnum pati potest vt hic. vnde quia par damnū pati pōt ratione paritatis q compēsatiōis iure remittit onus cautionis prestādē: licet si sponte interponat posset cōmitti: vt. d. l. dāni. §. cum parietē. j. e. Dy. Et pro hoc optime. s. de compensa. l. si ambo. §. vlti. qui. §. exēplificari dz per istū. ver. alioquin &c. fm d. Richar. & nō sicut ibi exēplificat per glo. ¶ Item opp. ad. l. istā. de. l. ex dāni. §. j. ver. q si equaliter. j. e. Sed dic q hic loquitur de cautione interponēda. ibi de interposita cōmittenda. Unde dic fm Dy. qz circa refectionē cōis parietis varia sunt iura. Dic aut querit de cautione dāni infecti interponēda aut interposita cōmittenda. Primo casu aut vterq edificat in cōmuni pariete: aut neuter: aut alter tm̄. Si vterq edificat: aut vterq sensurus est par dānum: & tunc nō debet interponi cautio. sed si spōte ex certa sciētia interponit. bene cōmittit: si per errorē non: vt. d. §. cum parietē. Aut est sensurus dānum inequale: & tunc est cautio interponenda ei qui maius dānum est sensurus vt in scdo responso huius. l. Et hec vera sunt si non sunt in pari culpa premendi plus iusto parietem. sed in dispari quia licet vterq edificet tm̄ qui habet preciosiora edificia nō plus iusto premit. alter vero sic. Si autem essent in pari causa premendi nihil posset peti etiā ab eo qui habet preciosiora edificia: vt. j. e. l. ex dāni. §. quotiens. in fi. §. Si vero neuter edificat vel plus iusto nō onerat nunq debet cautio interponi pro parte alterius cum sibi aliter cōsulatur. s. q cōseruat expēsas per act. pro socio si erant socij. vel per act. cōmuni diuidūdo si non erant socij: vt. s. e. l. si edibus. Si autē alter tm̄ edificat cauet nō edificanti: vt in primo rn̄so hui⁹. l. inter quos. & s. ea. l. in parietis. al's in cōis. & l. sequenti. & postea sequēti. Secūdo casu quādo agitur de interposita committenda: distingue. Aut vnus solus edificat & ille cauet: vt. s. e. l. nam & si non sint. Aut vterq edificat & tunc si alter habet preciosiora edificia distingue tres casus. Quia aut nullus est in culpa & non cōmittitur stipulatio. vt infra. e. l. ex damni. §. quotiēs primo respōso. Aut alter tm̄ est in culpa & bene cōmittitur: vt. e. §. ij. rn̄. Aut vterq est in culpa & nō cōmittitur: quia culpe ad culpā fit compensatio: vt in tertia parte dicti. §. quotiens. Dy. Et de hoc no. s. de serui. vrba. predi. l. quidam hiberus. §. fi. Uel dic fm Jaco. de are. aut queritur de cautione cōmunis parietis interponenda: aut de interposita cōmittenda. Primo casu aut propter ipsius parietis cōmunis vitium: & tunc non interponitur cum possit occurrere dāno per refectionem & iure ordinario vt non impediatur reficere & pars impēse restituatur: vt supra cōmuni diui. l. si edes. & s. e. l. si edibus. Aut ppter vitium contingēs propter edificiū propriū quod in cōmuni pariete nunc fit: & tūc cauetur de vitio operis: vt. s. e. l. damni infecti stipulatio. & l. in hac. & in. l. cōmunis parietis. al's in parietis. ¶ Sed op. nōne competit cōmuni diuidūdo iudiciuz si quid ibi male operetur cum culpa veniat in cōmuni diuidūdo iudicio: vt. s. cōmuni diuidūdo. & l. si non omnes. §. venit. & fa. her. l. heredes. §. non tamen. & sic cum habeat locum ordinarium auxilium cessare debet hoc extraordinariū: vt. s. e. l. dāni. §. j. & l. inter fructuariuz. cum concor. Rn̄. hoc auxilium cōi diuidūdo non competit tali casu ad occurrēdum futuro dāno: & obuiādum ne fiat vt competit in. ll. cōtrarijs. nam suo iure pōt operari in pariete id ad qd cōmunis paries est paratus & destinatus. ar. s. pro socio. l. cū duobus. §. idē mella. cum concord. vel etiā reficere cum dicit se idonee refecturū cū sit melior cōditio reficere volentis: vt dicta. l. si edes. Sed auxiliū qd competit ad sarciendū si fiat. non autē ad occurrendū ne fiat nō impedit hanc stipulationē interponi etiā cōmitti. vt. s. de ser. vrb. pre. l. si fistule. & ad. l. aquil. si seruus seruum. §. si furnum. Item et alia ratio potest reddi qz dānum contingit in re propria agentis. i. in domo cuius portio est paries cōmunis. & preualet qd principale est. s. domus. ar. j. de vsuca. l. eū qui edes. & de acquir. pos. l. qui vniuersas. in principi. & j. de iureiuran. l. eum qui. §. si iniuriam. agetur ergo nomine domus per ruinā destructe vel dānum patiētis & parietis destructi tanq partis dom⁹. ratio habebit & sic principale pro quo ɔstat recte cautionē interponi trahet secuz accessoriū. & iō merito hec stipulatio interponet et interposita cōmittet: vt. s. de ser. vrb. pre. l. quidā hiberus. §. fi. Aut dānum cōtingit propter edificiū cōe qd fit in cōi pariete: & tūc neuter alteri cogitur pmittere: vt. j. e. l. dāni. §. cū parietē. Secundo casu cum queritur an stipulatio interposita cōmittatur refert. Aut per errorem fuit interposita: aut ex certa sciētia. Si ex certa sciētia: aut ambobus mutua vice: & tūc damnū infertur ambobus: & tunc vtiliter cōmittitur in tribus casibus. Primus est si vnus tātū edificet ex cuius opere dānū detur. Secūdus cū neuter. Tertius cū vterq si agere volēs preciosiora edificia habet vt ī hac l. ibi & alter preciosiora &c. vt sit sensus committi pōt stipulatio cū alter solus edificat vel cessante solus edificatiōe: sicut cessat cū neuter edificat vel vterq alter pciosiora hz edificia &c. Idē si alio modo vnus sentiat maius dānū altero. ¶ Sed oppo. s. e. l. si edibus. sed dic ibi cautionē interpositam per errorem credens promittens fore debitā: hic ex certa sciētia. ar. s. si qs cau. §. fi. Aut vni tantum damnum infertur: et tunc ille agit q damnum est passus: vt. j. eo. l. damni. §. cum parietem. Aut ab vno tantum promittitur & tunc nō vice mutua committitur siue ex rei communis vitio vel ex eo edificio damnum fiat. vt dicto. §. cum parietem. j. e. l. damni. nec distinguitur preciositas edificiorum vt ibi. Si per errorem ab eo qui se credebat teneri promittere tunc aut contingit damnum rei communis vitio & non cōmittitur: vt. s. e. l. si edibus. Aut proprio promittētis edificio & tunc cōmittit. aut vtriusq onere vel edificio & tunc non cōmittitur: vt. j. e. l. ex dāni. §. quotiēs. Et sic patet q hec lex inter qs loquit de cautiōe spōte mutua pstita inter eos inter quos communis est paries cōmittēda & quō vtilis reputetur & est verus intellectus quicquid hic vel alibi sit glosatum. Jaco. de are.

Si dominus. Al's si dom⁹. A possessore si eligatur per petitorē est interponēda cautio damni infecti. h. d. Ibi damni infecti id est cautionis de damno infecto pstande. Oldr. ibi possessoris. sed op. nonne est electio petitoris cautionis vtrū a rei petitore vel possessore caueat vt. s. e. l. si proprietarius. §. fi. & arg. s. si cui plusq. per. l. fal. l. hic autē. §. si duo. & de pe. here. l. fi. §. sinautē ex cōtractib⁹ Respondeo sic & ideo hāc litterā intelligas cū a possidēte cautio petebat & sic ipse eligebat vt caueret: vt. d. l. si proprietari⁹ in fi. ¶ Sed qd si translata est possessio in petitorē cautiōis qz non cauebatur quid erit de lite incheoata in rei ven. Respōdeo finietur cōtra eundem: vt. s. si appareat rem esse actoris pronuncietur eam actoris. sed quia reus non possidet absoluetur a necessitate restituēdi qz sine dolo desijt possidere: vt. s. de rei ven. l. is a quo seruus. ¶ Sed nūquid dn̄s recuperabit a possidente: Respondeo sic prestita cautione & damno emēdato si cōtingit. ar. s. de noxa. l. & gn̄aliter. ¶ Sed qd si eligat q actor sibi caueat qd pōt vt. d. l. si proprietarius. in fi. s. e. & ipse cauere recuset: Rn̄deo ius eius trāsferre cogetur per iudicē decernetur huic cautionē petēti: vt. s. e. l. hoc ampli⁹. ibi integra autem re &c. & l. si finita. §. si qua iura. & §. si de vectigalibus. & de noxa. l. non solū. ¶ Sed nūquid perficiet litē ab actore incheoatā ar. qd sic. C. de iura. calū. autē. principales. & no. simile. s. fa. her. l. in iudicio. ¶ Sed qd si cauit & prestitit deinde reus vicit qliter succurretur actori: Respon. vt. d. l. fi. §. sinautez. C. de peti. here. Jac. de are. ibi domino predij possit. si contingat dn̄m vincere. Jaco. ibi. transferat. qsi ex secundo decreto. argu. s. de interro. act. l. nō alienū. de rei ven. l. fi. de noxa. nō solū & l. is q. secus si abesset qz tunc obtineret. s. e. l. iiij. §. pretor. Jaco. ibi relicto predio. i. predij possessore. Jac.

¶ Cautio damni infecti interponitur habēti vtile dominiū vel directum.

Damni infecti. Habēti vtile dominiū vel directū cautio damni infecti

interponitur. Ibi lati⁹.i.late q2 p eã cauetur cuicũq; timẽti. Jac. ibi ea stipulatio a vicino non a dño soli ⁊ sic non obstat.s.eo.l. damni.§.ei qui Ray. Ibi damnum datum fuerit.i.damnum patietur seu pati timeatur. ¶ Sed quomodo per hoc infertur damnum solo. Respondeo fraudabitur enim ⁊c. Jaco. Et no. glo.or. vltimam hic positam que vtilis est ⁊ sepe allegatur ad ea que in ea continentur.⁊ qd ipsa glo.in fi.arguit de sacerdotibus vltramontanis excõmunicatis.forte verum non est si eorum culpa in excõmunicationẽ inciderũt ne reportẽt premiũ vnde reportare debent penam.vt.s.de nego.gest.l.siue hereditaria. cum concor. Et idẽ posset dici de bãnitis vt nõ teneãtur ad collectas.ad qd facit qd no.in gl.⁊ dixi.j.ex qui.cau.in posses.eatur l.ad cognitionem. Puto quod si bona non sunt publicata qd teneantur ad collectas ne pena premium tribuat: vt dixi.si autem fructus non perciperet propter publicationem vel aliam cãm tunc forte non teneretur.ar.huius.§.cum hic allegatis in glo. ⁊ ar.j.de mune.⁊ ho.l.rescripto.§.fi.⁊ qñ possit bannitus percipere fructus ⁊ quando non ⁊ cui equipararetur: nota.in glo.in situ.quibus modis ius pa.pos.sol.§.relegati.⁊ plenius dixi.C. de here.insti.l.j.

Alieno nomine.

Alieno nomĩe potest peti cautio damni infecti.et si dubitetur de mãdato: cautio de rato est interponenda.h.d. Ibi exceptioq; procuratoria.⁊ proderit ista exceptio: quia si dominus nõ habeat ratũ: saltẽ de facto non teneretur: vt.j.rem ra.habe.l.si sine.§.marcellus. Alber.⁊ facit pro testibus sub protestatione admittendis.de quo dic vt dixi.s.e.l.pretor.§.si cõtrouersia.⁊ vide qd ibi dixi. Ibi exceptio procuratoria non noceat id est non inseratur in missione in posses.q.d.fiat missio in pos. simpliciter non aũt sub hac ꝯditione si procurator est. Jac.de are. Qd verũ est nisi aduersarius paratus esset statim probare ipsum nõ hẽre mandatũ.ar.s.vt in posses.leg.l.si is a quo ray. ⁊ accedãt notata.s.de pcur.l.sed ⁊ he.§.preterea. Et est multũ notabilis finis huius.§.⁊ sepe allegatur quod si aliquis litigat cum falso procuratore: satisdatione per eum prestita de rato: licet postea probetur non habere mãdatũ: hic obijci nõ possit sed valeant gesta cũ eo.de quo dic vt dixi.C.de procura.l.licet ver.item queritur si quis scienter litigat. ¶ Item facit quod si minor filius vasalli iurauit fidelitatem domino feudi qd omnino debeat inuestiri non obstãt ꝯsuetudine regni: q̃ cauetur qd filius maior succedat in feudo: ex quo ipse filius minor est admissus per dominum ad iuramentum.pro hoc.j.ad municip.l. titio. Puto tamen contra.quia cum dñs a tali fidelitatẽ recepit errauit in corpore.arg.s.de here.insti.l.quotiens. Dy ñ.⁊ q2 talis admissio ad iuramentum non potuit preiudicare iuri filij maioris.in glo.stipulatur ergo in fi.⁊.s.titu.proxi.l.stipulatio. §.vlti.⁊ l.cum procurator.in prin. Dy.in glo.ab eo qui promittit ibi vel sic vt dictum est: ⁊ hoc videtur verior.arg.eius quod in littera sequitur qd si ei ⁊c. Dy.in ea.glo.ibi vel satisdare etiã non habita semiplena probatione. Dy.in ea.glo.in fi.⁊ melius s.de procur.l.non solũ.§.qui alieno. Dy.

In estimando.

In estimationẽ dãni d3 obseruari probabilis modus.h. d. ¶ Pariete.i.damno quod propter nouum parietem occasione ruine constructum datum est hm.R. Jaco.de are. Impẽse olim facte hm.R. Jaco.in glo.si totus.ibi viciosus factus est non autem ruine. Jaco.ibi meliorem habet modo parietem.et illud in condẽnatione non venit: vt.s.l.proxi.§.fi.hm Jr. Dy. in glo.s.secundum veterem eius cultum.vel proprie ⁊ subaudi reformandum. Jaco.in glo.vlti.ibi hm.R.⁊ hm hoc postponitur non vt dicas qui non aggrauet. Jacobus ibi loqui in communi pariete.⁊ hm hoc anteponitur non vt dicas non impense facte in eum cultum qui aggrauet.⁊ dic interim pariete ruinã minante. Jaco.⁊ dy.

Ex damni.

Ibi estimationem sc3 parietis nunc restituti. Uel secundo parietis destructi. Jaco.ibi ob tectoria.vt sunt in crustationes que regunt. Ibi picturas.de quib⁹ incrustationibus ⁊ picturis habetur.s.de serui.vrb.predio.l.quidã hiberus.§.fi. Old.⁊ ibi nota. Ibi magna erogatio id est magne expense. Old. Et no.tex.in fi.quod quilibet immoderatus appetitus appellatur luxuria etiã si non sit appetitus carnalis sed cuiusq; rei immoderatus.

Quotiens.

Si culpa potest imputari vni ex habẽtibus edes cõmunes cautio interponitur. Secus si nulli vel ambo.sunt in pari culpa.h.d. Et vide q2 notaui.s.e.l.inter quos. Ibi socio acciderit scilicet solo non interueniente culpa alicuius vel vtriq; socio in ipsius communis parietis reficiendi negligentia existente. Jaco.⁊ Oldra.ibi prestare debet ex cautione damni infecti interposita inter eos. Dy.ibi contigerit.altero non onerante. Oldra. Et sic solus in culpa erat. Ray.ibi ipsum sarcire debere. Sed nõne culpa hominis cessare facit commissionem huius stipulationis: vt.s.e.l. fluminum.§.preterea si frui. Respondeo ibi nullum fuit rei vitium: hic autem paries vitiatus erat et oneribus pressus citi⁹ decidit: ⁊ sic culpa vicio admixta non facit cessare huius stipulatiõis commissionem: vt.d.l.fluminum.§.ide3 ait.⁊.§.serui⁹.⁊ l.qui bona.§.cum inter. Alij dicunt dari act.in factum de quo plene dictum fuit dicto.§.preterea.in.l.fluminum.s.e. Jac.ibi deciderit.et sic socij erant in pari culpa in faciendo cõsistẽte ⁊ ideo fit cõpẽsatio.argu.s.so.ma.l.viro.C.de inoffi.test.l.in area ⁊.l.si filium.de lib.causa.⁊.s.e.l.inter quos. Ibi causam esse.siue dãnum sit equale siue inequale vt sequitur Ray.ibi imposuerunt.onera equalia ⁊ sic fuerunt in pari culpa: vt non ob.l. inter quos.ij.rñ.s.e. Ray.in glo.socio ibi sarciri poterit damnũ id est impensa in refectione communis parietis facta. Old. In fi.hic vterq; socius edificabat ⁊ mutua vice sibi cauerant. Dy. in glo.i.maleficio in fi.⁊.j.de fur.l.inter omnes.in princi.⁊ in auten.de monachis.§.si vero delinquẽs.ij.colla.j. Dy.in glo.hic quando neuter in fi.in facto saltem queri iure concordat: quia licet alter habeat preciosiores edes tamen non stipulatur cum paritas sit in culpa. Old. In glo.cum omni ibi.l.inter quos circa princip.dic hm Dy.quod illud principium determinatur p istu3.§.vt ibi per Dy. Ibi aliquid facit.⁊ sic solus est in culpa. Oldra.ibi vel neuter.hoc est falsum: vt no.j.e.l.damni.§.cũ parietem.⁊ dixi.s.e.l.in communi.al's in pariete cõmuni.⁊.l.si edibus. Ibi vtriusq; culpa.pariter negligentis: vt in primo casu vel pariter cõprimẽtis vt in tertio. Dy. Ibi contra alterũ experitur.etiam si inequale sit damnum quod sustinetur: quia paritas culpe tollit effectum inequalitatis damni. Dy. Old.

Quotiens ex damni.

Stipulatio plurium ad portionẽ vniuscuiusq; refertur: promissio vero ad dominicas portiones in pos.vero missio omnes equaliter respicit de h vsq; in fin. Ibi insolidum id est pro toto damno edibus communib⁹ illato.dy. ⁊ Jaco.ibi in partem.ad eum pertinentem. Dy.ibi insolidũ cõpetat.s.petitio cautionis.si enim esset cautum ⁊ ex ea ageretur obtinet.s.e.l.plures.in fi. Jaco. Uel hic simul promiserunt: ibi separatim vt ibi dixi.

Si plures.

Ibi in posses.erunt ex primo decreto. Dy ñ.in glo.in his domibus in fi.sed missio ex scdo decreto ita se habet sicut stipulatio vt.d.§.cũ autem plures.⁊.l.ptoris.§.j.⁊ ibi no. Dy.

In reficiendo.

Cum plures concurrunt idoneior prefertur.h.d. In gl.similis inspectio.ibi.l.pretor.§.si plures.immo videtur omnes admitti q2 vniuscuiusq; interest: vt.ea.l.§.si ad plures.vbi non eligitur magis idone⁹ sed oẽs admittuntur. So.dic quod hic agebatur de refectione cuius executio indiuidua videtur.vt.j.ad.l.fal.l.si is qui quadringenta.§.queda3.⁊ ideo magis eligitur.vbi vero de interesse psecutione ⁊ sic de re indiuidua: ⁊ tñ non eligitur magis idoneus sed omnes admittuntur insolidum: vt.s.si seruitus ven.l.loci corpus.§.si fundus.de serui.l.vie.fa.her.l.heredes.§.an ea.et de ver.ob.l.ij. Sed forte contingit quia vsus seruitutis in personam cuiusq; cadit insolidũ.executio vero operis nõ.qd patet.q2 remanẽte insolidũ effectu ⁊ vsu vni⁹ superuenire potest insolidum vsus ⁊ effectus vsus alterius.sed remanẽte refectione ⁊ refectiõis effectu vni⁹ non põt supuenire effect⁹ refectiõis alterius. Dy. Et quid si ambo vellent eque hñ reficere qs preferetur. Forte ille q primo venit.arg.s.de leg.j.l.si pluribus. Uel forte in pari causa iudex gratificabitur cui voluerit.ar.s.de relig.⁊ sump.funerũ.l.fi.⁊.C.cõmunia de le.l.vlt.hm Alber. Alij dicere voluerũt q2 impediat se ꝯtra.cursu itaq; neuter admittatur.ar.s.de vsuf.l.quotiẽs.⁊ de testa.tut.l.duo sunt titij. Uel dic hm Alber.papiẽ.qd iudex d3 interponere ptes suas sicut dicitur in diuersis tuto.q volũt satisdare.insti.de satisda.tuto.§. ij. Et p hoc.j.de bonis auto.iudi.possi.l.in venditione.§.fi. In fi.l.queratur questio fit. Frãn.matarellus.

Uox serui censetur vox domini.

Si seruus.

Uox serui ꝉ vox dñi reputatur.h.d. ¶ Ibi stipulatus fuisset.sibi vel dño vel simpliciter: vt.j.de stipu.seruorũ.l.j. Ibi pro partibus rei singulos contingentibus. Jaco. Et qd dicit cõis dic.s.duorũ dñorũ habentium domum vicinã domui ruinose. Dy. Et qd dicit perinde haberi ac si domini

si dñi ipsi stipulati fuissent. dic q eo casu acquireret .p partib⁹ quas haberēt in domo. vt. s. e. l. ex dāni. §. quotiēs. ergo ⁊ ita h Dy. ¶ In glo. vox serui. in fi., sed in illis casibus speciale est et rationem specialitatis dic vt in qualibet earū no. Et sunt etiā alij casus qui no. e. ti. l. j. in prin. In glo. tunc quilibet. ibi in seruo habeat. i. habere possit. In ea. glo. ibi vbi. i. quo casu. Dyn. Ibi nullam habeat. i. habere possit. Dy. Ibi rem. i. in re. de cuius acquisitione agitur. dy.

Damni infecti. Quidam. ibi ceciderant vitio accidētali soli vel operis. Ibi conuelleret. al's cōuellere posset. Dy. ibi qd in stipulatione. no. verba stipulationis ⁊ ꝯtractus intelligi ſm naturā negocij. de quo agitur. ⁊ hoc dicit hic. ⁊. s. e. l. fluminū. §. hec stipulatio. ⁊. §. sequētibus. locati. l. si vno. §. sed si verbo donationis. fa. her. ⁊ puto. §. j. C. de dona. ante nup. l. si cum ante. ⁊ ibi no. ⁊ dixi. ⁊ no. etiā in glo. s. de euic. l. lucius. ⁊ ideo si venditor ꝓmittat defendere non videtur a violentia promisisse. q᷑ ad hoc non tenet᷑. vt. C. de act. emp. l. vi pulsos. al's expulsos. l. vl. ē. sed videt᷑ solū promisisse in iudicio defendere. vt. s. de procu. l. minor. §. vlti. C. de in lit. dan. tut. l. ij. ⁊ de euic. l. si parentes. ⁊. s. de dote preleg. l. pater. Dy. ⁊ Jaco. Nisi forte expresse promisisset de facto ⁊ a violētia defendere. sicut aliqn̄ in quibusdā contractib⁹ vidi. quo casu an teneat talis ꝓmissio. dic vt dixi. d. l. vl. C. de act. emp. ⁊. j. de ver. obli. l. stipulatio ista habere licere. In gl. j. adhibita. ibi. l. j. §. j. sed dic q hic regula nō erat per se damnū datura nec rōne vitij ꝯcidere poterat al's mixtura nihil operatur. vt. s. e. l. fluminū. §. pe. In cōtrario vero aqua per se ⁊ cū alia mixta nocere poterat. ⁊ idō nō sunt ꝯtraria vt ⁊ in ꝯtrario dixi. Uel dic q hic nulla fuit culpa cauentis. ibi fuit culpa agentis. ⁊ per hoc colligi pōt sol. sequētis ꝯtrarij. Uel ibi interuenit culpa. hic nō. Dy. ⁊ Ja. de bel. Uel ibi homo mortifere vulneratus paratus erat ad mortem. ⁊ ideo vterq; tenetur. Itē quilibet ibi dedit materiam seu causam ad delictum. Ja. de bel.

Cum in parietem. Si habentes parietē cōmunē pariter agātur ⁊ pariter sunt passuri damnum: cessat cautio damni infecti. ea tamen interposita bene cogetur. h. d. ¶ Cum in parietem. p declaratione huius. §. vide qd notaui. s. e. l. inter quos in princi. Ibi cum vicino. ⁊ equale damnū timebatur ab vtroq;: ⁊ sic cautio peti non poterat: vt. s. e. l. inter. in princ. versicu. alioquin. Dyn. Ibi stipulatus est. supple ⁊ eo q ⁊c. Jaco. Ibi quo amplius. q̄ parte dimidia. Ibi dimidie. scʒ partis damni promissionem facere. Jaco. Ibi repromisisset. ex certa scientia non per errorem facti vel iuris. Dyn. Isti consulebat. scʒ qui ex stipulatione conuentus soluerat. Ibi petere. al's repetere. Et dic q volebat petere hac ratione que sequitur quoniam stipulatus ⁊c. sed non potest vt sequitur. Item nota ex isto. §. q cautio que interponi non debuit: interposita tamē cōmittitur: vt. j. de donationibus si patronus. §. j. famil. hercis. l. qui erat. vbi de hoc. ⁊ si quis cautionem. l. sed ⁊ si quis. §. fi. Item ecōtra que non debet interponi: interposita non cōmittitur. vt. d. l. si patronus. in prin. ⁊. s. e. l. si edibus. vt in pos. leg. l. j. ⁊. j. de fideius. l. si quis post q̄. Sol. si cautio interponit᷑ super eo qd alio iure peti poterat. siquidem sit ordinaria cautio. vt cautio de euictione semper committitur. vt. d. l. qui erat. fa. herci. qd intellige vt ibi no. Si extraordinaria vt hic. cautio dāni infecti nō cōmittitur. vt. d. l. si edibus. s. e. ⁊. l. damni. ij. §. empto. Sed si cautio interponatur super eo qd alio iure peti nō poterat. tunc aut ex certa scīa cautio interponitur ⁊ cōmittit᷑ siue sit ordinaria siue extraordinaria. vt hoc. §. cum in parietē. ⁊. d. l. sed ⁊ si quis. §. fina. s. si quis cau. ⁊. d. l. si patronus. §. j. ⁊. C. ad. l. fal. l. vlti. Si vero per errorem cautio sit interposita. Aut facti ⁊ tunc indistincte non cōmittitur. vt. d. l. si quis post q̄. j. de fideius. Aut p errorē iuris. ⁊ tunc aut super eo qd est omni iure indebitum vel iure ciuili tantum debitum. ⁊ tunc nō committitur. vt. d. l. si patronus. in prin. ⁊. d. l. j. s. vt in pos. le. Aut super eo qd est saltē naturaliter debitum. ⁊ tunc cōmittitur. vt. d. l. si patronus. §. j. ⁊. C. ad. l. fal. l. fi. Dy. ¶ Item collige ex fi. huius. §. ar. bonum q si promisisti mihi expensas quas facerē pro debito exigēdo sicut ꝯtinue faciunt debitores creditoribus. ⁊ cū vellem exigere ipsum debitum a te incidit questio aliqua incidens vel emergens que cōmittitur voluntate nostra alicui sapienti pacto apposito vt qui succūberet perderet ⁊ solueret expensas. ⁊ soluo expensas sapienti pro parte tua. ⁊ in causa perdidi seu succubui. qd non repetam ipsas expensas. q᷑ ex conuentione dānū sensi. Ja. Et ita terminatum fuit de facto per collegiū iudicū ciuitatis pergam. ¶ In glo. vt de aliquo. ibi cōi diuidūdo. cōtra impedientē me reficere. vt. s. cōi diui. l. si edes. vel si refecero ad expensas. Ja. Dy. ⁊ Old. ¶ In ea. glo. ibi primo casu. l. cum ambo. vltra modum. Ibi etiā interposita. s. per errorem. Ja. Ibi secundo cōmittitur. s. cum vnus tantum vltra modū. alter non. Dy. ibi ⁊ tunc non cauetur. qd est verum qn̄ equale damnum timetur. sed si vnus maius damnum timet q̄ alter ⁊ ambo edificant. tunc cautio interponit᷑. vt. d. l. inter quos. Ja. de ra. Ibi sed si cautum fuerit. s. sponte ⁊ ex certa scientia. Ol. ¶ In glo. quasi soluisset indebitū. sed certe immo volebat repetere propter rationem que est in littera quoniam stipulatus esset ⁊c. vt ibi dixi.

Cum postulassem. Damnū qd sua culpa qs sentit sibi imputat. damnū post decretum ante missionem si non potest culpa imputari resarcitur. h. d. ibi tardius experiri ceperim. concor. j. de re mili. l. qui cōmeatus. Ol. Ibi at si cum pretor. collige ex isto versicu. q per lit. cōtest. vel actum equipollentē contestationi cōstitui debet in mora ille qui tenetur officio iudicis: nec sufficit interpellatio extraiudicialis. qd est satis nota dignum ⁊ nō memini alibi ita clare. Et ratio potest esse q᷑ non est debitor: vt. s. de act. emp. l. qui per collusionem. sed solo iudicis officio cogitur ad hāc cautionē. vt no. s. e. inquilino. ⁊ ideo interpellatio extraiudicialis nō constituit eum in mora. Jaco. de rauē. Secus si ex obligatione tenetur: vt. s. de vsur. l. mora. ⁊ si cert. pe. l. qd te.

Damni infecti. Interpositio secundi decreti absenti ⁊ ignorāti nō preiudicat: licet propter impēsas refectionis possit res retineri. h. d. ¶ Dāni infecti. ibi dñium cepit. s. statim cum ex cōtumacia domini non cauentis ex scdō decreto facta missione. ex tali enim missione statim fit dominus sine vlla prescriptione ⁊ sic est superuacua glo. que de prescriptione tractat. Jaco. de raue. ⁊ de aret. Ibi prosequi velit. petita restitutione in integrū ⁊ agendo hypothecaria. Dy. Ibi in refectione fecerim. ⁊ que facte sunt: vt amoueatur ruine periculū. Jaco. Ibi prestare sit paratus et damnū sarcire si contingit ⁊ cauere si adhuc timeatur: vt in concor. hic in glo. signatis. Jac. de are. Ibi cur ergo. missus nō restituit creditori hypothecaria agenti nisi ab eo consequatur id propter qd missio facta fuit. ⁊ per hoc dñij contingit acquisitio: vt. s. prox. responso. Sed cur non idem in emptore vt non reddat nisi id sibi a creditore reddatur propter qd rem quesiuit. s. ipsum preciū propter qd res ad se peruenit. hic redditur ratio. Jaco. Ibi emerit. q. d. non est ratio diuersitatis si sciens pignoratā emerit. tamē per omnia nō recte ⁊c. Jaco. In fi. s. q᷑ iste ex quadam causatiua necessitate mittitur in possessionem. Dy. ex causa damni infecti. In glo. i. quasi dominium in fi. immo dic dominiū vtile: vt. C. de prescrip. xxx. annorum. l. siquis emptionis. ⁊ nota. C. de bonis maternis. autē. nisi tricennalis. et not. j. tit. prox. l. j. §. fi. nā quasi dominiū habet ille q habet titulum ⁊ bonā fidē ⁊ nondū prescrip. instit. de act. §. alia. ⁊ ibi notatur. Sed p ista gl. est. j. tit. j. l. j. §. fi. ibi quasi seruitus. Sed expone vt ibi not. Dy. Uel dic q hic dñium capitā. dominus factus est statim ex contumacia dñi nō cauentis: vt no. s. e. l. pretoris. in princ. ⁊ in expositione textus. s. interlineaui ſm Ja. de are. In glo. licet sʒ videt᷑. ibi. §. si forte. ⁊ dic q si ad domū denūciatum fuit creditori cum causa reipublice absens erat: tūc auditur per resti. in integrū vt. s. e. l. eorū. Si aūt nō fuerit denunciatum: tunc ipso iure vt hic Jac. de are. Uel dic ſm Dy. q si est presens statim preiudicat: vt. s. e. l. si finita. §. itē queritur. et §. si qua iura. ⁊. l. hoc amplius. §. quesitū. ⁊. §. celsus. Si absens admittitur iure cōmuni infra. xxx. an. postea repellit᷑: vt. C. aduersus creditorē. nisi fuerit absens ex causa ex qua restitutio solet cōcedi. q᷑ tunc auditur per restitutionē vt dicta. l. eorū. s. e. et hic Dy. Uel si exponas litterā vt hic exposui ſm Ja. de ar. et dicas dñium cepit. s. statutū ex ipsa missione facta ex secūdo decreto propter contumaciā dñi nō cauentis nullū obstat cōtrarium. sed predicta superuacua sunt: q᷑ tunc hic de prescriptione nulla fit mentio. Jaco. In glo. tribuitur. ibi hoc nō placet. sed Dynus. placet ⁊ dicit eam esse verā. Dyn. Sed contra Dy. ⁊ istā solutionē est q᷑ quilibet etiā malefidei possessor pro expensis factis in reficiendo habet excep. cōtra verū dominū vt no. s. de rei vē. l. in fundo. ⁊ de cōdi. indebiti. l. si in area. et. C. de rei ven. l. domū. ergo multomagis debet contra creditorem talem retentionē habere. Et ideo Guid. de suz. ⁊ Ray. de forli. tenent quartā solutionē glo. s. q hic sequitur de stricto iure: in cōtrario de equitate. Sed pro defendendo opi. do. Dy. facit q᷑ illud qd no. in. l. fundo. ideo est q᷑ dñs habet vtilitatē ex illis expensis cum edificium solo cedat: ⁊ sic ad vtilitatē domini. qd secus in creditore contingit. Quinta vero solutio quā approbat glo. dicendo hoc placet falsa est: q᷑ hic tibi loquitur de im/

pensis in refectione factis.qd̄ p3 q2 hic in littera dicitur.nisi i-pensis quas in refectione fecerim ꝛc.nō aūt loquit̄ de precio q2 precium nō ɔtinet ap.impēse facte in re.vt.s.de ɔdi.ꝛ demō.l.quibus diebus.§.j.Dy.Ibi districto iure hic de equitate.Uel dic non esse contrarium sed diuersum.q2 hic creditori ex neces sitate in pos.inducto oēs expense restituunt̄ facte in restitutio-nem.ibi emēti ex volūtate nō oēs sed quantū res preciosior fa-cta est.Et hoc dicit hic cū'ergo non emptori id tribuēdū est.s.q2 nō oēs restituūtur.sed quatenus res preciosior facta est.vt d.l.paulus.§.pe.respondet assignādo rōnē diuersitatis.ꝛ ita vtriq3 restituuntur sed aliter.vnde vere nō est ɔtraria.Jo.faz.ibi.l.iul.ꝛ ꝓm hoc lege suspensiue vel interrogatiue.ibi cur er-gore.Ja.¶ In ea.glo.ibi de ɔdi.inde.l.iul.ꝛ ꝓm hoc suspēsiue lege.ibi emerit ꝛc.ꝛ subaudi non est rō diuersitatis.ꝛ qd̄ sequit̄ nō.subaudi tñ per oia vt in littera interlineaui.Ja.

A Quo fundus. Ibi petit̄.dic ad de-clarationem huius.l.vt plene no.s.ti.pxi.l.si prius.Et p hoc qd̄ dicit pe titur p3 ꝙ lis erat ɔtestata.q2 ante lit.ɔte.nō dicit̄ quis parere sed petere velle.vt.j.rem ra.ha.l.amplius.ꝛ sic be ne dicit glo.ꝙ nō auditur volēs recuperare pos.infra annum.Dy.Et dic tu debebas mihi seruitutē altius nō tollendi in edi ficio tuo vrbano.cepisti edificare altius me patiēte ꝛ nō ɔtradi cente.ꝛ sic amisi quasi possessionē iuris mei.i.seruitutis.vt.s.si ser.ven.l.ꝛ si forte.§.sciendū.egi ɔtra te ɔfessoria ꝛ litē sum ɔte sta.vel quasi.deinde tu es ɔtumax ꝛ nō defenderis.dubium est quid habeat facere iudex ex officio suo ꝛ quō ꝓcedere debeat ꝛ dicit ꝙ transfertur in me actorem possessio illius edificij.non tñ statim destruetur illud edificium oīno sed iudex statuet reo certum tempus infra quod nisi proposita negatoria probet se habuisse ius edificandi iubebit opus demoliri.Item facit lit-tera ista ibi a me possesso ꝙ missus in actione reali dicat̄ possi-dere.ꝛ ideo habeat interdictū vnde vi si expellatur.vt.j.de vi ꝛ vi ar.l.j.§.adijcitur.ꝛ.§.interdictum.ꝛ ar.s.e.l.damni.§.nō solum.secus in misso in personali.vt.d.§.non solum.ibi edifica tum habes.i.edificatum habere dicis.subaudi a me.i.mei auto ritate ꝛ patiēte ꝛ sciente me.dico a quo fundus petitur.i.fundi seruitus.Dy.Et ita exponēdo superflua est gl.ꝛ ex hoc verbo habere p3 ꝙ actor nō erat in pos.seruitutis.vt.s.si serui.vē.l.ꝛ si forte.§.sciendū.Ray.Ibi nō defendis.s.post lit.ɔte.vel qua si.Dy.ibi pos.s.fundi in quo seruitus vendicatur.Dy.ibi eges-ris.i.probaueris proposita negatoria.Dy.Sed quantum tp̄s statibur ad demolitionē illam faciendam.Dic ꝙ forte annus ad instar eius quod dicitur.C.de bo.auto.iudi.possi.l.cum pro ponas.ꝛ aut.ibi posita.Uel dic ꝙ dabitur arbitrio iudicis ꝓm qualitatē facti ꝛ personarum ꝛ distantiam locorū.vt.s.e.l.si fi-nita.§.iul.vero.ꝛ de ope.no.nun.l.si prius.¶ In glo.a iudice statuendum.ibi.§.sed ꝛ si quis.sed certe quod de anno ibi dicit̄ locum habet ad recuperandum tenutam per solutionem expē-sarum ꝛ cautionis prestationem:nam ad proprietatē auditur vsq3 ad completam prescriptionē.sed nō sic perpetuo auditur hic de libertate sui predij nec recuperatur per solutionem ex-pensarum ꝛ cautionis prestationem.Et dic super hac.l.cū fit missio in rei ven.aut lis non est contestata.ꝛ auditur de ꝓprie-tate ꝛ possessione infra annum prestita cautione iudicio sisti.et refusis expensis.vt.d.§.sed et si quis.in.l.si quis emptionis.C.de prescrip.xxx.an.post annum vero veniens nō auditur de possessione.sed solum de proprietate.ꝛ d3 docere se dn̄m si rem in quam missio facta est recuperare velit.vt.d.§.sed ꝛ si quis.Fallit in casu qñ lis est quasi contestata.vbi etiam infra annū veniens non auditur de possessione sed de proprietate tm̄.vt C.vbi in rem actio.l.ij.Aut lis est vere contestata.ꝛ tunc nō au ditur de possessione.sed de proprietate tm̄.vt.C.quō ꝛ qñ iud.l.consentaneum.Aut fit missio in confessoria.ꝛ tūc aut nihil est factum contra seruitutem que petitur ꝛ tunc non disceditur ni si caueat is contra quem missio procedit de nō impediendo ius sum mitti iure seruitutis quousq3 probauerit rem suam liberā negatoriam intendendo.vt.s.ti.j.l.priusq3.Aut factum est con tra seruitutē per edificationem.ꝛ tunc nisi infra tempus a iudi ce statuendum probauerit sui predij libertatē.discedetur qua si factum contra seruitutem.nec per actionē discedetur.nisi ca ueat reus de non faciendo contra seruitutem ꝛ damnū emen-det qd̄ occasione operis habitum est.vt hic.ꝛ.s.si ser.vē.l.is cu ius.ꝛ ar.in eo.ti.l.harum.ꝛ.l.legi.Aut factū est contra seruitutē per prohibitionē vtēdi.ꝛ tunc nō disceditur.nisi primo caueat de non impediendo vti seruitute quoad probauerit libertatē ꝛ sic constituit seruitutē tēporalē ꝛ resarcit omne damnum.vt d.l.is cuius.ꝛ ar.j.de aqua quoti.ꝛ esti.l.si de via.Aut fit missio in hypothecaria.ꝛ tunc siquidem ante lit.conte.auditur is con tra quem missio facta est infra annum de possessione ꝛ ꝓprie tate solutis expensis ꝛ prestita cautione iudicio sisti.post annū vero veniēs quandoq3 non auditur nisi soluat debitum vel ꝓ bet indebitū.ꝛ sic seruabitur in hypothecaria qd̄ seruatur in rei ven.vbi post annum veniēs non audiretur nisi probaret se dn̄m lite non conte.veniēs quandocunq3 ita nec iste audiatur.nisi debitum soluat vel probet indebitū.¶ Sed dicet qs quō poterit probare indebitum.Respondeo q2 probabitur vincu-lum pignoris esse solutum vel creditorē pignus remisisse.quo probato satis probatur indebitum.Ja.de are.¶ Dn̄s autem Dy.super hac.l.sic no.Op.ꝙ aliter procedatur contra contu-macem in confessoria.s.per translationem probationis impos ite ꝛ non possessionis.vt.s.tit.j.l.si prius.ꝛ ibi quasi possidebat actor.hic non.quod p3 q2 ibi non erat edificatū.hic sic.vt ꝛ.s.si seruitus ven.l.si forte.§.sciendum.Sed tunc op.q2 si possidebat rem.ergo d3 admitti ad possessionē recuperandā vsq3 ad annum.vt.d.l.si quis emptionis.§.pen.C.de prescrip.xxx.an.ꝛ hic non dicitur ꝙ recuperet sed ꝙ subijt onus probandi.Sol.hic erat lis conte.vel quasi.quod patet in prin.huius.l.q2 dicit petitur.ꝛ ante litē contesta.non dicitur quis petere sed petere velle.vt.j.rem ra.ha.l.amplius.ꝛ ideo non recuperatur posses sio.vt.d.l.ij.C.vbi in rem actio.ꝛ quō ꝛ qñ iu.l.consentaneum.sed ad petitorium admittitur vsq3 ad certum tempus vt hic.¶ Itē oppo.si lis erat conte.ergo d3 ferri diffinitiua.vt.C.de iudi.l.properandum.§.finaūt.Sed ibi liquebat̄ de causa.hic non.Uel hic erat lis quasi contestata ꝛ non vere contestata.et propterea non fertur diffinitiua sed proceditur tantum ad mis sionem in pos.vt.d.l.ij.C.vbi in rem actio.¶ Itē op.ꝙ non de beat in eum transferri onus probandi ex quo ei aufertur pos-sessio ne duplici onere afficiatur.Respondeo ante lit.contest.vel quasi afficitur in vno tantum:vt no.ꝓm eum in ꝑralle.l.si prius.s.ti.proxi.sed post lit.contest.vel quasi cū quodā modo sit maior contumacia.ar.in aut.de litig.si vero intra predictū afficitur in translatione possessionis ꝛ consecutiue ad illud se-quitur translatio probationis.nam onus probandi petitoriū est non possessorium.vt insti.de interdictis.§.cōmodū.¶ Itē oppo.ꝙ non audiatur etiam super proprietate.vt.d.l.prope-randū.§.finaūt.C.de iudi.sed ibi erat lata diffinitiua sentētia.ꝛ sic ob.exceptio rei iudi.hec aūt sola interlocutoria de mitten-do in possessionē.Item collige ar.pro opi.cōi ꝙ iudex in actio-ne reali facta missione ex primo decreto pōt prefigere certum terminum infra quod audiatur is contra quē missio facta est rediens de proprietate ꝛ postea repellatur.ꝛ cū lex non deter minet tempus erit arbitrio iudi.vt in glo.no.ꝛ ar.s.de iur.deli.l.j.in fi.ꝛ extra de offi.deleg.de causis.al's si non fuerit termin⁹ prefixus auditur vsq3 ad.xx.annos.ꝛ ita d3 intelligi gl.que est C.vbi in rem actio.l.ij.Dy.Et de hoc dixi.s.de dam.infec.l.si finita.§.iulianus.in tractatu secundi decreti.ver.ex quo dixi-mus.ꝛ ver.est etiam bene notandum.ꝛ vide etiam ad declara-tionem huius.l.quod notaui dicta.l.si prius.s.ti.proxi.¶ In ea.glo.ibi vel causatiue.s.vt nisi agat infra tēpus opus diruat̄ ꝛ hec vera.Ja.

1 ☞ Domus debet refici ratione difformitatis ciuitatis.

1 A Procuratores. Ratione difformita-tis ciuitatis dom⁹ † debet refici.ꝛ si per procuratorem reipublice fuerit refecta.ad tempus eidem non restitutis expēsis po terit distrahi.h.d.Et ex hoc quod permittitur distrahere dat̄ intelligi ꝙ sit obligatoria.vt.s.qui potio.in pig.ha.l.iij.§.post diuisionem.Ja.Et quod de tempore dicit dic statuendū a iu dice.vel dic de statuto.C.de iur.dot.impe.l.fin.Et diuidit̄ hec lex in tres partes.Prima pars durat vsq3 ad ver.sed labeo.ꝛ loquitur de conclaui.Secunda vsq3 ad ver.nec tamen.ꝛ loqui tur in porticu.eodem modo quo.s.locutus fuerat in conclaui.Tertia ibi nec tamē.loquitur de supimposito in quo est diuer sum a duobus superioribus casibus.Hic habetur quedā glo.noua.ꝛ que fuit additio ꝛ icipit.potes sic ponere casū.domus alicuius erat destructa.ꝛ ꝓm istam glo.non est.§.ibi domum.ꝛ ab inde domum ꝛc.ponit glo.casum omisso principio.Tu po nas in principio ꝛ habeas.§.ibi domum.ꝛ non credas huic gl.Et vtrum cogat̄ quis reficere vel de nouo edificare dic vt ple ne dixi.C.de edifi.priua.l.si vt proponis.¶ Et consueuit hic q̄ri talis questio.vicinus meus habet domū que mihi minatur ruinā.ipse paratus est satisdare de damno infecto.ꝛ ego dico iudici:domine ego sum in domo cum filijs ꝛ familia mea: vna nocte subito posset domus ista vicini mei ruere super meam: ꝛ possem mori cum familia mea.ꝛ ideo peto ꝙ aut cogatis eum

reficere

reficere domum suam aut ipsam destrui faciatis. queritur qd iuris. ⁊ hec lex est ar. quod fieri debeat. id quod peto. ⁊ videtur expressum. s. de offi. presi. l. preses prouincie. in spectis edificijs ⁊ ibi in glo. ⁊ qz liberum corpus non recipit estimationē. vt. s. de his qui deie. vel effu. l. vlti. ⁊ ideo per satisdationē non videtur sufficienter cautum: ⁊ qz animata corpora hominum sunt rebus ceteris preferenda: vt. C. de sacrosan. ec. l. sancimus. In cōtrarium videtur q sufficiat cautio de damno infecto: vt per totum hunc titu. nec debet iudex considerare casum fortuitum q euenire posset: vt. j. qui ⁊ a quibus ma. lib. non fiant. l. iul. Dominus Odof. in. d. l. preses prouincie. vbi format hanc questionem dicit q si videtur iudici per se vel habito consilio artificū q domus verisimiliter sit de proximo parata ad ruinam q coget vicinum reficere vel destruer domus non obstāte q de dāno infecto velit satisdare per iura predicta. at vbi ipse vicinus propter paupertatē nō posset reficere cōpellet eū vendere alteri vicino damnum timēti. ⁊ si illi emere nollet vel non posset tunc ematur de precio reipublice ⁊ reficiatur. ar. s. ad sil. l. lege. ⁊ C. ex quibus causis serui pro premio accipiunt libertatē. l. fi. ⁊ qz interest reipublice ne vrbs ruinis deformetur: vt. j. ne qd in loco publico. l. ij. ⁊ de contrahen. emp. l. senatus. Nec ob. iura in contrarium allegata. qz verū est q sufficit satisdatio vbi agitur de periculo liberarū personarum que estimationem nō recipiunt qz tunc non esset prouisum per cautionem. ita etiam tenet Spe. ti. de satisda. §. vlti. versi. circa hoc queritur. ¶ In glo. quadrimestre. in fi. ⁊ ideo dic vt in vlti. glo. huius. l. Dy. In glo. ex oratione diui marci. in fi. ⁊ ſm hoc dices q hec lex loquit de republica romanorum. Sed quid in republica alterius ciuitatis que non habet ex se priuilegium hypotece: vt. C. de iur. reipub. l. ij. li. xj. forte idem propter causam refectionis: vt. s. in quibus causis pignus tacite cōtrahitur. l. j. ⁊ qui potio. in pig. ha. l. interdum. Itē cū hec lex distrahēdi potestatē: concedat ius pignoris dare videt: vt. s. qui po. in pig. habeantur. l. iij. §. post diuisionē. Ja. de are.

Quod conclaue.

Edificiū coherēs duabus domib' illi cedit que habet aditum in ipso. h. d. Et subaudi illud ⁊ conuerte claue quod est. j. Ja. ⁊ dic q cōclaue est locus edibus conclauatus apertus desup siue discoopertus ad modum cuiusdam curie: ⁊ in hoc differt a porticu que est cooperta. ⁊ hoc conclaue interdum supereminet edibus. vt s. de leg. iij. l. si cui edes. interdum est inter duas edes tantum. ⁊ quod sit discoopertus arguitur. s. de ser. vr. predi. l. foramen. ⁊ differt a casu sequenti qui loquitur in porticu cooperta vt p̄dixi. Ja. In alia aūt significatione sumitur conclaue. xij. q. j. c. j. vbi de hoc per Archi. ⁊ extra de ele. vbi periculum lib. vj. Ibi in aliarum. s. ediū a quarum vsu exceptum est. Iaco. Ibi vsus conuertit. concludendo aditū aliarum ediū ad conclaue. Ja. ⁊ Dy. Sed labeo. hucusq durat prima pars que loquitur de conclaui. hic incipit scda pars que loquitur de porticu eodem modo quo dictum est. s. de conclaui. Dy. Ibi porticus seruandi imposita. quō hic cum res sua nemini seruiat vt. s. si vsuf. petatur. l. vti frui. Dic vt not. s. de serui. vrba. predio. l. qui duas. et cōmunia pre. l. si quis duas. Dy. Ibi nec tamē. hec est tertia pars que loquit de superposito in quo est diuersus q̄ in duobus superioribus casibus. Dy. Ibi pars edificij venditi. Dy. Ibi que nulli. i. neq domui retente neq porticui que deputata erat ad vsum domus retente tamen coniuncta erat domui vēdite. Dy. No. ex primo rñ. huius. l. ar. ad questionē quā pluries vidi de facto. aliquis habebat domū in confinibus duarū parochiarū siue duarū portarum seu duorum quarteriorū ciuitatis. ⁊ habebat aditum ab vna parochia seu porta vel quarterio. et dubitatur cuius parochie porte vel quarterij dicat esse vicinus quo ad munera subeūda. Et videt q illius parochie quarterij seu porte vnde aditum habet domus: licet sit sita in alia parochia quarterio vel porta. ⁊ licet in ipsa domo bibat comedat ⁊ moretur. ad hoc. s. de leg. iij. l. si cui edes. ⁊ l. predijs. §. penul. Vber. ar. contra. j. de ver. signi. in. l. censoria. in princi. ¶ In glo. ex hoc apparet. ibi aditum habeat aliunde. etiam ex domo vendita. al's obstaret huic solutioni proximum respōsū ⁊ prin. huius. l. ¶ In ea. glo. ibi domui vendite. verum est idē esse quo ad dominium. sed quo ad possessionem ptingere posset. vt. j. vti possidetis. l. si duo. §. labeo. ij. responso. Dy. ¶ In e. glo. ibi ar. contra ad duo precedentia responsa. Dy. in fi. So. vt nota. in. d. §. insula. ⁊ patet per. l. quod in rerum. §. j. s. de leg. j. qz conuersio in vsum domus retente ⁊ aditus ex domo retenta operantur q conclaue ⁊ porticus domui retente videantur proximiores. ar. s. de leg. iij. l. predijs. §. balneas. ⁊ §. qui domum ⁊ de fundo instru. l. scie. §. tirāne. ⁊ ideo ratione proximitatis domui retente cedit: vt. d. §. insula. ver. q si alteri. Dy. et idem in effectu. Ja. de bel.

Si quis ad demoliendū.

Ibi marmora vel colūnas. in domo sua cōstitutas Dy. Et no. q quotiens circa idem vertitur duplex publica vtilitas ⁊ vna est maior. altera maior minori prefertur vt hic. ⁊ dixi de hoc plene. C. de cadu. tol. §. fi. In glo. vt ⁊ C. in fi. nec precium venditori solutum. vel etiam erat tradita. sed p̄cium non solutum. ⁊ sic cessat tota glo. Vel dic vt no. d. l. senatus. Dy.

¶ De aqua pluuia arcenda. Rubrica.

¶ Super rubrica. Hec rubrica continuatur per Ja. hoc modo. In precedenti titulo dictū est qualiter prouideatur aduersus futurum damnum officio iudicis. hic qualiter iure actiōis Ja. Vel aliter continua vt continuatur per Azo. in summa pādectarum hoc. e. ti. ⁊ vide. quod ibi de ista materia not. ⁊ latius per Rofre. in libello de act. aque plu. arcen. vbi vltra prin. no. idem quod hic in glo. rubrice. ⁊ est iste titulus totus vtilis ⁊ continuo contingens in practica ⁊ subtilis. An hec actio competat pro lucro perdito. ⁊ cui detur directa ⁊ cui vtilis. vide. j. e. l. in prin. ⁊ latius per Dy. j. e. l. post venditionem. Et ibi etiā quādo alienatur fundus nocens ⁊ cui nocet. ⁊ pro quibus operib' hec actio cesset. ⁊ j. e. l. §. de eo opere. De naturali seruitute inferioris ad superiorem. e. l. §. sicut aūt. ⁊ §. se. De seruitute prescripta ⁊ quomodo prescribantur seruitutes. in. §. fi. ⁊ vide ibi questionem moñ. exempti quod certo tēpore soluit aliquid episcopo vtrum teneatur in futurum. Utrum possim cogere vicinum ad reponendum vel reficiendum per hanc act. j. eo. l. j. §. itē varijs. De pbationib' fiendis in hac actione vide. j. e. l. ij. §. item labeo ait cum queritur. ⁊ ibi pulchra de testimonio auditus ⁊ auditus alieni. ⁊ quomodo pbari debeat memoriā extare vel non extare. ⁊ an testis debeat interrogari de tēpore. Quō positio de se impertinēs efficiatur pertinēs per admixtionem seu iniunctionē alterius. vt. j. e. l. j. An iudiciū possit esse de futuro. e. l. §. hec actio. quod facit q dominus possit agere contra emphiteotam de pensione preterita: ⁊ q condemnetur ad dandum in futurum. Pro operibus factis agri colendi causa non habet locum hec actio. e. l. §. de eo opere. ⁊ q licet cuiq facere in suo dummodo nō aīo nocendi. ⁊ si prohibeatur agitur iniuriarum. ⁊ an possit in suo facere quod alteri nocet. ⁊ quod accidens non mutat nomen subiecti. Quod locus inferior naturaliter seruiat superiori. e. l. §. sicut aūt. ⁊ q inferior debet reuerētiam superiori. ⁊ tres casus in quibus licet immittere aquā de meo fundo in tuum. ⁊ q inanimata dicuntur habere naturam ⁊ sentire. Que faciant cessare hanc actionem. ⁊ de materia prescriptionis seruitutis cum titulo vel sine titulo. e. l. §. deniq. et an prestando quid certis annis contra priuilegium exemptionis moñ. preiudicetur libertati vel exemptioni. ⁊ quomodo perdatur priuilegium per actum contrarium vel non vtendo. ⁊ q pactum ⁊ consuetudo equiparentur. ⁊ que faciant cessare hāc actionem. j. e. l. in summa. Quando non facere habetur pro facere: ⁊ econtra quo ad hanc actionē. e. l. §. apud labeonem. ⁊ qñ superior teneatur fossam purgare. eo. §. ver. apud alphenum. De aggeribus reponēdis naturalibus vel quasi naturalibus vel manufactis. e. l. §. item varijs. ⁊ an hec actio detur p lucro. ⁊ q regulariter non tenetur aliquis alteri prodesse dato q sibi non noceat: qz hoc ipso sibi nocet quod sibi displicet. fallit in casibus ibi no. ⁊ ratio specialitatis in eis redditur. Quod ea q̄ naturaliter contingunt sint patienter ferenda. e. §. idem ait labeo. si in agro. Quod dicamur scire quod ab alijs audiamus. e. l. §. idem labeo ait. cum queritur. De fullonicis. j. e. apud trebatium. ⁊ q causa dicatur proxima occasio remota. ⁊ de initio spectando. ⁊ q iussu iudicis excuset. j. e. l. §. q̄ q̄. ⁊ an admissio falsi procuratoris facta per iudicem noceat domino. Damnū qd sentio pro colono vel famulo sibi possum computare. j. e. l. si colonus. Quod ista actio licet sit personalis transeat ad singularem successorē: ⁊ sit ambulatoria. j. e. l. si tertius. §. si quis prius ⁊ vide ibi plene de hoc. quando actio transeat ad singularē successorem sine cessione. an vas. possit feu. dimittere: ⁊ se a seruitio liberare. j. e. l. is cū quo. An vendito aliquo datio pro communi possit aliud superimponere. j. codē. l. in concedēdo. Solutionem brocardi vtrum inspici debeat quod euenire debet. vide j. e. l. in diem. ⁊ aliud brocardum an sufficiat semel quid fieri. an quod omnes tangit debeat ab omnibus comprobari. vel sufficiat maior ps. j. e. l. sinaūt plures. ⁊ an qd nō valet ab initio tractu temporis confirmetur. Quod de flumine nauigabili vel p

Ista rubri. summat totum ti.

quod aliud fiat nauigabile non liceat aquaz tollere pro pratis vel molendinis.e.l.§.si flumē.An supra iter possit fieri arcus vel pons.ī.e.l.supra iter.ꝛ ibi de specu ꝛ tumu.An quis teneatur q: habet act.ꝛ an liberetur cedendo.e.l.§.apud ferocem. si non habebam ius agendi tempore lit.conte.ꝛ postea cepi habere an eodē iudicio sequi debeat condemnatio.ī.e.l.atheius.§.in hoc iudiciū.Si aliquis tenebatur ad.xx.capones annuatim ꝛ soluit tantum quinq̄ per.x.vel.xx.annos.an prescripserit in omnibus.ī.e.l.si prius.ꝛ an habens merum imperium ꝛ iurisditionē ꝛ vsus sit solum in ciuilibus.q: casus non contingit in criminalibus retineat etiam in criminalibus.ꝛ si habet in ciuitate ꝛ districtu vtēdo in ciuitate retineat in districtu.Qđ concedens seruitutem vel aliquid aliud intelligatur concedere secundū ꝯsuetudinē regionis.e.l.§.j.q̄n medium ꝑdium qđ non seruit impediat seruitutē.e.l.§.licet.qui teneant hac act.ꝓ loco vniuersitatis.ī.e.l.si in publico.De errore cōi principis ꝛ in iudicio ꝛ extra an noceat.ī.e.l.sed hoc ita.Qđ pro via agatur hac act.ī.e.l.pe.Qđ ꝯsuetudo det iurisditionē ꝛ merum imperium possit prescribi.ī.e.l.vlti.

I cui. Si qua pluuia siue per se siue cū alia mixta vicino nocere possit ratione opis manufacti dꝫ hoc opus hac actione reformari ne aqua nocere possit.secus si sui natura vel vetustatis vel seruitutis iuris aqua sit nociua.h.d.cum.ll.seq.Ibi auertet.aqua.i.opus reformabitur ne aqua nocere possit.Ja.ꝛ Dy.ibi imbre idest vento pluuiali.Ja.ibi mixta sit subaudi actio locū habebit.Dy.ꝛ allegatur in ar.ꝙ si positio per se sit impertinens si commisceatur alteri per quam efficiatur pertinēs ꝙ sit respōdenduꝫ.ar.huius littere.ꝛ.ī.de fluminibus.l.quominus.ꝛ ita tenetur.ꝛ pro hoc.ī.e.l.apud trebatium.§.aque.Exemplū esse pōt.dico te excōicatum.ista de se est impertinēs ꝛ generalis si fiat alia.Itē ꝙ a tuo epo per istam scđam prima que erat impertinens efficitur pertinēs.de hoc dixi.C.de iura.cal.l.ij.§.quod obseruari.in tractatu positionū.ver.item q: impertinēs.ꝛ no.etiam per Jo.an.extra de ꝯfes.c.vlti.li.vj.ibi quandoq̄ etiam pro lucro.in fi.tu dicas ꝙ indistincte pro lucro locū non habet hec actio aque pluuie arcēde.vt.ī.hac.e.l.§.deniq̄.j.ꝛ.§.sicut.ꝛar.s.ti.proxi.l.fluminum.§.fi.ꝛ.l.proculus.ꝛ.ī.e.si in meo.Ad §.item varijs.respondeas ꝙ ibi videtur dare damnum nō patiendo reponi aggerem naturalē vel quasi:ꝛ ideo locum habet vtilis actio non directa:q: opus non est manufactū qđ detur requiri vt locum habeat hec actio directa:vt.ī.hac lege.§.hec actio.non q: proponatur pro lucro.ꝛ ideꝫ dicas in.§.apud namusam.Dy.¶In glo.hec actio.s.directa.dy.ibi dn̄m loci tenet.vt.ī.e.l.apud.in fi.ꝛ.l.ꝙꝙ.§.idem iul.scribit.vtilis etiā contra habentē ius in re:vt.ī.e.l.si vsufr.§.pe.Ja.¶In ea.gl.ibi siue in parte.vt.ī.e.l.apud trebatiuꝫ.§.aque pluuie.ꝛ.l.tertiꝰ.§.inde queritur.Ja.ꝛ dy.ibi patientiā prestat.vt.ī.eo.l.si colonus.ꝛ.l.is cū quo.ꝛ.l.si tertius.§.vl.Ja.ꝛ dy.¶In ea.glo.ibi dn̄o.s.directa.vt.ī.e.l.si vsufr.in prin.Vtilis aūt habēti ius in re:vt ibi pꝫ.ꝛ no.ī.e.l.apud trebatium.§.fi.Ja.ꝛ dy.ibi cū dn̄o ambulat.q: lꝫ sit in personam est tn̄ in reꝫ scripta.vt.ī.e.l.si tertius.§.si quis prius.Ja.ꝛ Dy.¶In fi.vt.d.l.si tertius.§.aq̄ pluuie.Dy.¶In glo.i.valde crescit.ibi ꝗ noceat.sed certe et in estate plurimūq̄ nocet.quare etiam tunc ista actio locū habere dꝫ ad qđ facit.ī.de aqua quo.l.j.§.j.Jaco.ibi hybernus.i.res hyemalis.vt.ī.de acqui.pos.l.iij.§.saltus.de vi ꝛ vi ar.l.iij.§.qđ vulgo.ꝛ de leg.iij.l.qui saltum.Ol.¶In glo.i.nocere possit in fi.so.vt ibi no.q: ibi non deprehenditur cauentis culpa cū casu mixta q: tunc ageretur:vt eo.ti.l.fluminum.§.ideꝫ seruiꝰ ꝛ idem ait.hic aūt apparet euidens culpa in faciendo opus.et ideo agitur.Dy.

Hec autem actio. Ibi quam natura.i.naturali fluxu.Ja.ibi imittendo.i.immittere volēdo.dy.¶In glo.cū iudicium incohat.in fi.vbi dicitur ꝙ iudiciū de futuro esse nō pōt.Sed sol.vt ibi soluitur in solutione qōnis.dy.Sed dic ſm Ja.de bel.ꝙ ibi loquitur q̄n res pro qua agitur nullo modo est in obliga.nec ad eam cōpetit aliqđ ius actori.ꝛ ita videt agi ꝓ futuro.qđ esse nō pōt vt ibi.hic aūt iam opus erat factū ꝯtra formā iuris ex quo damnū timet.ꝛ sic est presens obligatio ꝛ presens actio ꝑ quaꝫ ꝯtingens emēdet.vt no.s.hac.e.l.in prin.Ja.de bel.Vel solue ſm Dy.vt soluitur in ꝯtrario in solutione qōnis que ibi not.s.qđ hic agitur super iure qđ est de presenti lꝫ damnū futurum.vt.ī.de tabu.exhibē.l.locū.§.condēnatio.v̄.sed si sub conditione.ꝛ.s.ad.l.aqui.l.in lege aquil.si deletum.dy.qđ idē est in effectu cū precedēti solutione.Et faciunt ꝑdicta ad idē de quo dubitatur si dn̄s petat ab emphiteota ꝙ ꝯdemnet ad pensionem preteritā ꝛ ad prestandū in futurū:vel ecclesia petat decimam annoꝝ preteritoꝝ ꝛ ꝙ possidens cōdemnet ad prestādum ī futuruꝫ vtrū talis libellus admittat.Et vr̄ ꝙ sic.ar.huiꝰ.§.cū si.lꝫ q̄dam voluerint distinguere inter ꝯtractus ꝛ vltimas voluntates.Cōiter tn̄ tenetur ꝙ indistincte libellus admittatur.de quo dic vt plene dixi.C.de fideicō.l.j.ꝛ no.etiā.d.l.nō queadmodum.s.de iudi.¶In glo.soli dn̄s.in fi.sed tunc vtilis nō directa vt ibi pꝫ.Dy.Vel hic de rigore ibi de equitate:vt ibi nota.Jaco.de bel.

Neratius. Ibi palude.que palus vicina erat predio suo ꝛ alioꝝ.Dy.ibi effluere solet.a tpe cuius nō extat memoria.dy.Vel iure seruitutis ꝛ sic cessat contra.dy.ꝛ precedens non est vera:q: tunc daret de dolo.vt no.d.§.deniq̄.Old.¶In glo.hic est ꝯtra.ibi vel hic tanto tēpore.hec verior.dy.ꝛ precedens non est vera.q: tunc daret de dolo.vt.d.§.deniq̄.Old.

De eo opere. Primo ponit dictum quinti mutij qui excepit oē opus tm̄ aratro factum causa colēdi agrum.Scđo dictum trebatij qui excipit opus aratro factum gratia frumēti querendi tm̄.Tertio reprehenditur vterq̄ cōiter ex eo ꝙ nimis stricte locuti sunt ꝙ exceperunt solum opus aratro factum.nā idē ē in fossorio sulcis ꝛ salictis ꝛ alijs operibus manufactis sine quibus nō poterūt fructus percipi:vt in ver.sed si fossa.v̄.sed apud seruij autores.v̄.labeo.ꝛ ver.itē sabinus.Quarto reprehendit vterq̄ cōiter ꝙ nimis large locuti sunt in eo ꝙ exceperunt oē opus aratro factum.nam restringendū est ad illa opera aratro facta sine quibus ager coli ꝛ seminari nō poterat:vt in ver.sedꝛ si quis.ver.offilius.ꝛ ver.itē sabinus.in fi.Alij dicunt ꝙ in hoc corrigitur mutius tm̄.dy.Itē trebatius reprehenditur in eo ꝙ appellatione frumēti stricte accipiebat nō idē in quolibet terre fructu.ꝛ in ver.labeo.Dicit ergo summarie iste.§.ꝙ cum opera facta sunt agri colēdi cā siue aratro siue manu sine quibus ager coli non poterat cessat actio pluuie arcende.Ibi qđ agri nimis large locutus est.ꝛ ideo restringitur solum ad ea opera sine q̄bus ager coli non pōt.Ol.ibi aratro.hic nimis stricte:q: ideꝫ in fossorio.ꝛ in his duobus similiter trebatius reprehendit.ꝛ in alio qđ dixit de opere facto solum frumēti querendi causa.Et pro maiori declaratione huius.§.primo lege istud principiuꝫ vsq̄ ad ver.trebatius.postea continua ver.sed ꝛ si quis arare.vsq̄ ad ver.sed apud.deinde ver.itā sabinus.vsq̄ ad ver.idem ait.postea redeas ad ver.trebatius.ꝛ lege totum vsq̄ ad vers.sed ꝛ si quis arare.deinde ꝯtinua ver.sed apud.totū vsq̄ ad v̄si.itē sabinus.Ray.¶In ver.trebatius.ibi frumēti.idē in alijs fructibus.ꝛ in hoc corrigitur trebatius.ī.ver.labeo.Ray.Ibi aratro.in hoc corrigitur cōiter trebatius ꝛ quintus mutius.Ray.In ver.sed ꝛ si fossa.aduersatur superioribus dicēs nō solum si opus fiat aratro agri colēdi cā excipit ne veniat in hac actione.sed ꝛ si fossa agroꝝ tunc facta sit alio instrumēto ꝗ aratro non veniet in hac actione ſm mutium qui alius fuit a predicto quinto mutio de quo.s.facta est mentio.vel si fuit ideꝫ ampliat quod.s.dixerat.Ja.de are.ꝛ est prima correctio trebatij.Ray.ibi facta sit etiā alio instrumēto ꝗ aratro.Jaco.ibi mutius ait.alius a dicto quinto mutio de quo.s.dictum est vt dixi.ꝛ cuius sn̄ia approbatur per inferiores iuriscōsultos.Ja.ibi fieri oportere.i.fieri posse.vt nō veniat in hac actione.ibi causa fieri.animo nocendi.Dy.q: tunc veniret in hac actione.Ja.ibi deteriorem faciat ex proposito siue dolose.dy.ꝛ hic continua versi.sed apud.R.In ver.sed ꝛ si quis.bene dixi non attēdi genus instrumenti per qđ fit opus.q: non solū si alio instrumēto ꝗ aratro factum sit opus per quod aqua pluuia noceat venit in hoc iudiciuꝫ.sed ꝛ si quis arare ꝛc.Et dic aquarijs etiā aratro factis ita ꝙ exinde vicino noceatur.teneri eum.dico vicino.ꝛ tn̄ si fecisset ꝙ sine his ager coli nō poterat ēt si ex hoc vicino noceat non tenetur.ex quo pꝫ ꝙ non genus instrumēti attenditur sed causa faciendi.ꝛ hec sn̄ia approbatur per offilium ꝛ auditores ſm labeonem sabinum ꝛ cassium:in inferioribꝰ responsis vsq̄ ad.§.itē sciendū.vsq̄ ad quē locū durat hic tractatus.Jac.de are.ibi etiam sine sulcis aquarijs.etiā aratro factis.Ja.ibi videatur fecisse.ex quo damnum speretur.dy.in ver.offilius.ibi ius esse facere.q: sine his non pōt prediū coli ꝛ per eos nō leditur ager inferior sed secus per transuersales.Ja.ꝛ ideo continua.ver.sulcos.Ray.In ver.sed apud seruij autores ꝯtinua cum ver.sed fossam.Ja.In ver.si quis.s.vicinus inferior.Ja.ibi ꝛ ob hoc aquā restagnaret.per sulcos veniebāt in inferiorē agrum.Ja.in ver.labeo.ibi cā fuerit.non tantum frumēti.ꝛ in hoc scđo corrigitur trebatius vt predixi.in versi.item sabinus.redit ad ver.sed si fossa.Ja.ibi manufactū.non iure seruitutis

impositum

impositũ ⁊ cuius extat memoria. Dy. Ibi causa fiat. sine quo aliter ager coli non potest. ⁊ in hoc secundo corrigitur quintus mutius. Ray. Ibi sulcos tamen. redit ad ver. sed siquis arare. Jaco. ibi siquis faciat. aratro vel alio instrumento: vt. s. dictũ est ⁊ transuersales. Jbi teneri ait. si serere ⁊ arare poterat sine ipsis sulcis aquarijs vt ⁊ dixi in legendo: nunc redeas ad ver. trebatius. Ray. Jbi versi. idem ait si aqua. nunc exponit aliaʒ exceptionẽ a superioribus. scʒ agri colendi causa. Jaco. ibi naturaliter. id est non opere manufacto. Oldra. Jn versi. ideʒ ait aquam. nunc ponit adhuc aliam exceptionem a superioribus. Jaco. ibi dum alij non nocet. qd̃ semper presumitur. scʒ nocẽdi animum non habere: vt not. s. titu. proxi. l. fluminum. §. fi. in fi. in vlti. glo. que incipit. nisi animo nocẽdi. Dy. ⁊ Jac. Et dic idẽ si noceat dũ tamen nõ nocendi animo faciat: vt. j. prox. §. Old. Jn ver. deniq꜄. hic probat qd̃ dixerat. Jac. Jn ver. in summa. ibi pluuia. scʒ mediante. Dy. Jbi caloreʒ mutat. ⁊ sic ex accidẽ ti colorem mutat ⁊ nomen. iaco. ¶ Expeditis textualibus collige ex ver. idem ait. ⁊ ver. deniq꜄. ꝙ licituʒ est cuiq꜄ facere in suo qd̃ vult dũ tamen vicino non noceat. de quo notatur hic in gl. ⁊ dixi. s. tit. proxi. l. fluminum. §. fi. ⁊ siquis me prohibeat facere in meo vel etiam loco publico qd̃ mihi licitum est tenetur mihi actione iniuriarum: vt. j. de iniur. l. iniuriaruʒ. §. siquis me prohibeat. Sʒ an quis possit facere in suo qd̃ alteri noceat. de hoc dic vt plene dixi dicta. l. fluminũ. §. vlti. ⁊ vide qd̃ not. per Jo. an. extra de regu. iur. c. locupletari. lib. vj. ⁊ qd̃ not. in glo. xj. q. j. c. siquis vero. ⁊ de auto. ⁊ vsu pal. c. iij. Et sicut supra dixi in dubio presumitur nõ facere animo nocendi. de hoc etiã no. in brocardis Az. rubrica de se suisq꜄ rebus rubricella. nemo deberet facere in suo. ⁊ rubricella sequenti. Et ꝙ aliquis nõ debeat facere in suo in damnũ vel iniuriam alterius: bene facit clemẽtina de exces. prela. c. j. Jn glo. vt dicebat in fi. immo non subaudias tantũ. nec enim trebatius excipere voluit opus qd̃ fit causa agri colendi sed solum causa frumenti querendi. ⁊ hic indicat verbum dũtaxat ⁊ verbuʒ solũ que sequuntur in littera. et ideo proprie lege sine subaudito. Jn glo. vt in arando. ibi corrigit in duobus: immo in tribus ⁊ tertiũ patet in ver. sed siquis. Jn eadem glo. ibi vt in salictis. prout dicit littera nõ noceret. ex cuius ꝯtrario apparet ꝙ si noceat aqua iniuste: tunc per salictorum impositionẽ iuste repellat cum illud opus nõ fiat aratro. Jac. Jn glo. quidã habẽt. ibi qui posuit salicta. et dic ꝙ nõ noceret per operis extructionem sed per naturalẽ cursum. ia. Jn ea. glos. ibi in solo isto casu. quo sentit opus aliter q̃ aratro factum venire in hanc actionẽ: cum hoc opus aratro non fiat sed manu potius salicta ponunt̃. Dy. ⁊ Jac. Jn alio correctus est. s. in ver. sed siquis. Jbi licet nomẽ. non cõueniat. cũ ad non arcẽdum agitur. Ja. Jbi ex consuetudine tamen vel ex natura loci. Dyñ. Jbi. §. sed si vicinus. immo dic clarius ꝓm istã ꝙ in tribus duobus casibus tantũ dicitur nõ nocere videlicet quãdo aqua immittit̃ iure seruitutis imposite vel prescripte: vt. j. de re. iu̾. l. nemo fraudatur. al's nisi aliquod hoꝝ interuenerit non ageretur actione ista pro tali opere tollendo q: hoc esset ꝑ lucro agere qd̃ est ꝯtra naturã huius actionis: vt. s. e. l. §. j. ⁊. §. si vicin⁹. nisi appareret ꝙ faceret animo nocẽdi: vt. s. e. §. ver. sed fossam. ⁊ ver. idẽ ait. ⁊ ver. deniq꜄. Old. Jn glo. eius aque in fi. ⁊ sic accidens non mutat nomen subiecti. Ol.

Item sciendum. Pro predijs rusticis cõpetit hec actio aque pluuie arcẽde: ꝑ vrbanis nõ sed negatoria. h. dicit. Dy. Jbi agro. scʒ rustico. Dyñ. ibi agi autẽ. s. proposita negatoria. Dyn. Jbi vbiq꜄. i. sine agro siue edificio noceatur per immissioneʒ aque. Jaco. ibi oriatur. i. ex quo loco recipiat fluere siue decurre post q̃ pluit Jac. Et est arg. ꝙ si ego existens in territorio pergami vulnero cuʒ balista vel aliter existentẽ in territorio brixie ꝙ puniri debeã brixie. considerato loco in quo ictus perficit̃: nõ loco a quo incipit. vt. j. quod vi aut clam. l. semper in prin. ⁊. s. quod quisq꜄ iuris. l. j. in fi. Ray. ⁊. C. si certũ petatur. l. non vnde origineʒ. De hoc vide qd̃ dixi. C. vbi de criminib⁹ agi oporteat. aut̃. qua in prouincia. ver. itẽ querit̃. Cy. ⁊ alij dicunt ꝙ puniri debeam perga. ar. s. de edendo. l. pretor. §. pe. ibi hic em̃ pumũtc. Pro opi. ꝙ brix. puniar: facit. j. ad municipia. l. fi. in princi. de capti. ⁊ postli. reuer. l. nihil. Alij ꝙ vterq꜄ iudex cognoscit arg. j. de execu. tu. l. iure peritos. §. cũ oriundus. ⁊. s. cõi diui. l. arbor. in prin. Jtẽ eodẽ modo potest solui questio: si percussit cũ ense tenendo vnum pedẽ in vna iurisditione ⁊ alium in alia: vt possset contingere in monte pessulano vbi iurisditio est duoꝝ regũ diuisa ꝑ medietate. Item posset dici in questione quã vidi de facto. quidaʒ lacus est diuisus inter pergamenses ⁊ brixienses cuilibet ꝑ dimidia. quidã piscator existens super parte pergamensium proiecit rhetia super parte brixiẽsiũ ⁊ multos pisces cepit. Et videtur ꝙ iudex brix. ar. de fundo instruc. l. cũ quidã cõtrariũ fuit determinatũ per. l. si crete. ⁊. l. si pauonẽ. j. de furtis. ⁊ de acquirẽ. posses. l. iij. §. si rem. Jbi generalẽ. qd̃ probat̃ in ver. cassius. Jbi labeo ait. ⁊ probatur autoritas labeonis in ver. apud labeonẽ. Jbi euertat. not. ꝙ mutatio locorũ nõ mutat esse rei vt hic. Oldr. Cassius. ad cõprobandum predicta. s. ꝙ negatoria sit generalis inducitur dictũ cassij ⁊ postea labeonis. Jac. ad ostendendum ꝙ inspici debeat locus cui aqua noceat. Jac. ibi ⁊ stillicidijs. per hoc apparet negatoriã esse generalem. Dy. Jbi esse actionẽ. i. competere. Dy. Et per hoc apparet ꝙ non attenditur vnde oriat̃: sed an damnũ sit datura. Dy. in glo. contra. s. ti. j. ibi que rustico ꝑdio tm̃ prouidet. nam maiorẽ causam habuit legislator predij rustici q̃ vrbani. ⁊ ideo ei magis fauet. ar. s. e. l. §. de opere. Dyñ. Jn ea. l. ibi hec actio tm̃. sed dic vt ibi no. Dy. Jn glo. i. fundo. in fi. vel dic loco vt viridario qd̃ cedit edificatio nec est culture destinatum. iaco. Jn glo. edificijs. ibi ad sciendũ sit rustica vel vrbana. hoc nõ videtur verũ. pone em̃ ꝙ debes mihi seruituteʒ aque ducende per fundũ tuũ ad domũ meam censebit̃ ne seruitus vrbana. Certe non. sed rustica. vt. s. de serui. ru. pre. l. j. Quare dic ꝙ illa dicit̃ seruitus vrbana que principaliter superficieʒ respicit: vt in. ll. hic allegatis per glo. Jac. vt patet in seruitute altius nõ tollẽdi que respicit superficiẽ ⁊ non solum: vt. s. de ser. ru. pre. l. certo generi. ⁊. d. l. seruitutes que in superficie. de ser. vrb. predio. Jn eadẽ glo. in fi. sed dic ꝙ ibi domus gratia fructuuʒ parata erat vt ibi no. iaco. de bel. ⁊ Dy.

Sicut autem. Jbi si vicinus. s. superior. Old. ibi decurrẽs nõ naturaliter nec quasi nec iure seruitutis. Ray. ibi hãc em̃ actionẽ aque pluuie arcẽde directã ⁊ vtilẽ. dy. ibi nõ si nõ ꝓsit. que al's ꝓdesse solebat. ¶ Jn glo. i. directã. nisi in casu. j. l. pri. §. itẽ varus. vt dixi s. hac. e. l. §. actio. q: ibi agitur prõ opere nõ manufacto. ⁊ iõ datur vtilis. Dy.

Sed si vicinus. Jbi opus. s. manufactũ cui⁹ extabat memoria nec est iure seruitutis impositũ. dy. Al's si esset naturalis vel quasi naturalis videret̃ hr̃e locũ hec actio: vt. j. l. pri. §. itẽ varus. Idẽ si iure seruitutis daret̃ lʒ extaret memoria: vt no. d. §. itẽ varus Ol. ibi tollat. i. auferat. ⁊ sic opus per qd̃ impediebat̃ aqua venire in inferiorẽ agrũ. Ja. Jn glo. cuius nõ extat memoria. immo dic vt dixi in expositione textus super verbo opus. Dyn. ⁊ Jaco. ¶ Jn glo. i. quasi seruitutẽ. ibi dʒ exhibere reuerentiaʒ: vt bonũ sit ar. dic a quo hʒ pinguedinẽ ⁊ vtilitatẽ. al's nõ ꝓcederet ar. vt patet. j. pri. §. Jaco. de ra. ⁊ ad hoc sepe allegatur §. iste. ⁊. j. proximo. §. ꝙ locus inferior sui natura deseruit superiori. Et ꝑ hoc. s. de serui. leg. l. j. ⁊ ꝙ minor dʒ subesse maiori. ꝑ hoc. xcij. di. c. iuxta sanctoꝝ. Est em̃ iste ordo iustitie ꝙ minor semp deseruiat maiori. xxxiij. q. vi. c. est ordo. ⁊ de hoc vide extra de maio. ⁊ obe. ꝑ totũ. ⁊ ꝑ Gof. ⁊ Host. in summa. ⁊ Spe. e. titu. Sunt ergo tres casus ex quibus licet immittere aquaʒ ex meo fundo in tuum. Primo ex natura loci q: meus fundus est superior ⁊ tuus inferior. Scd̃o ex pacto. Tertio ex vetustate etiã si natura loci vel pactũ locũ nõ habeãt. vt hic ⁊. j. §. pri. sic etiã dicit̃ ex natura ꝯtractus: vt. s. de act. emp. l. ex empto. c. extra de reb. ec. nõ alie. c. hoc ꝯsultissimo. li. vj. §. pe. cũ si. Ad hoc etiã facit qd̃ dicit̃ iudicẽ in examinatione testũ attendere debere q magis dixerint que ꝯueniant nature negocij. s. de testi. l. ob carmẽ. §. si testes. xxiiij. q. iij. c. testes. ⁊ de ꝯtratabu. l. qd̃ vulgo. Et alibi dicitur ꝙ natura negocioꝝ ⁊ varietas causarũ freqũter inducunt legũ mutationẽ. in aut̃. de testa. in prin. col. viij. ⁊ natura plura sunt negocia q̃ vocabula. s. de prescrip. ver. l. nam natura. Jtẽ dicitur etiaʒ aliquid fieri ex natura actionis. C. de pig. act. l. pe. ⁊ ideo dicitur ꝙ actio de facili redit ad naturã suã vt. s. de pac. l. si vnus. §. qd̃ in specie. ⁊ vide arg. qd̃ ibi in glo. de hoc no. Jtẽ ex natura ⁊ qualitate contractus quãq꜄ verba intelligunt contra proprium significatum: vt. s. loca. l. si vno. §. j. ⁊. l. in le. in fi. ⁊ ibi in gl. ⁊ no. etiã in glo. j. de reg. iur. l. non videntur data. ⁊. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. etiam. Unde dicitur secundum naturam rei procedentium est extra de appel. cum specia li. §. porro. ⁊ res inanimata dicitur sentire. s. de relig. ⁊ sum. fune. l. ideoq꜄. ⁊ aqua dicitur currere ꝓm naturaleʒ cursum. C. de allu. ⁊ palu. l. j.

1 ¶ Seruitutes quanto tp̃e prescribantur.

Deniq꜄ ait. Tria faciunt cessare hanc actionem seruitus debita ex loci natura: vel ꝑ pactum constituta: vel longo tempore prescripta. h. d. ibi cõditionibus. hoc ideo dicit ꝙ sicut conditio humana interdum est

libera interdum serua:sic conditio agrorum.¶ Deniqꝫ ait ꝙ teneatur inferior recipere probat.⁊ ꝭm hoc dices ꝙ inferior facit aggeres in superiore per pactū.Vel dic ꝙ probat superiorem opere facto non immittere inferiorem.⁊ ꝭm hoc dic superiorem.i.inferiorem ex pacto opus facere.Iac.de are.Vel dic dictum est.s̄.que constituunt actionem aque pluuie arcende:modo dicit que faciunt illam cessare.⁊ sunt illa que dicūtur.j.e.in summa in prin. Et ad euidentiam no.ꝙ quedam sunt seruitutes que habēt perpetuam cām.Quedam quasi perpetuā Quedam nec perpetuam nec quasi. Seruitutes que habent perpetuam cām sunt ille quarum vsus sine aliqua intermissione continuatur vt tigni iniuncti ⁊ altius non tollendi.Quasi ꝑpetuam sunt ille quarum vsus est aptus ꝯtinuari:lꝫ non sine intermissione continuetur.Que aūt non habēt perpetuā causam vel quasi sunt ille quarum vsus nō est aptus ꝯtinuari:vt seruitutes que consistunt in facto hoīs.hec probantur.s̄.de seruitutibus.l.seruitutes.⁊ de ser.vr.pred.l.foramen.Dy.ibi quibus agris solitum est dici legem.i.pactum apponi his agris in quibus magis flumina intrant.s.talem vt liceat mihi in agro tuo superiore ⁊c.Ia.Et dic de iure seruitutis.ibi si tñ lex non sit agro dicta.i.seruitus non sit agro per spatium interposita. Dy.Et dic lex.i.pactio ꝯtrahentiū.Vel dic etiā lex naturalis. old.ibi superiori seruire.subaudi quasi seruitutes rerū sint ꝭm naturam.Sed ꝯtrariuꝫ no.per Dy.s̄.de ope.no.nun.l.si pri⁹. Sed dic ꝙ illud est regulariter:hic autē est speciale:vt innuit littera ista.Ia.de ra.Sane ⁊ in seruitutibus.s.alijs que habēt perpetuam causam vel quasi sicut precedens de qua loquitur que habet causam quasi perpetuam:vt.s̄.de ser.vr.pre.l.foramen.Ia.ibi imposita ex pacto vel ex testamēto.Ray.ibi neqꝫ clam.⁊ quis hoc probet determinatur.j.de iti.actuqꝫ priua.l.j.§.hoc interdicto.Dy.ibi velit iure.i.acsi de iure ex pacto vel testamēto foret imposita.Dy.⁊ ol.ibi non ergo.i.qꝛ prescripta habetur acsi esset legitime constituta.⁊ vbi esset legitime ꝯstituta non cogeretur ad id qȯ sequitur:vt.s̄.de serui.l.quotiens.§.seruitutum.ideo recta est illatio.non ergo ⁊c.Et dic ꝙ hic ponit effectuꝫ seruitutis prescripte.Ia.ibi aggeres.per quos aq̄ cursus deriuatur.Dy.ibi sed nos.qui prescripsimus seruitutem.Dy.in quā rem.i.in qua seruitute prescripta.Dy.Et vide qȯ no.s̄.ti.j.l.si prius.Et collige ex isto.§.ꝙ non sit opus titulum allegare in prescriptione seruitutis que hꝫ perpetuam vel quasi perpetuam causam propter id qȯ dicit vbi seruitus nō inuenitur imposita.⁊ ad idē.s̄.si ser.ven.l.si quis diuturno. ⁊ vide qȯ no.s̄.ti.j.l.si prius.Deinde quere quanto tpe seruitutes † prescribantur:⁊ distingue:vt no.in glo.s̄.de serui.l.seruitutes rusticoꝝ.⁊ ibi plenissime dixi.⁊ no.etiam extra de prescrip.c.sanctoꝝ.de cā possessionis ⁊ proprietatis.c.cuꝫ ecclesia sutrina.in glo.⁊ ita pꝫ.⁊ per Innocē.de prescrip.c.de quarta. ¶ Itē op.ꝙ nulle prescribantur qꝛ non possidentur.Ad hoc pꝫ rñ.qꝛ quasi possidentur.¶ Itē op.ꝙ prescriptio non procedat sine ti.vt.s̄.de vsuca.l.celsus.Sed illud prescriptione rerum corporalium in quibus perditur dñium vel effectus dominij.⁊ ideo maior desideratur solēnitas.at in prescriptiōe seruitutis nō perditur dñium vel quasi sed solum grauatur ī aliquo rei conditio.¶ Itē op.ꝙ nullius tpis ꝯcursus sine titulo probato vel saltē allegato prosit prescribenti:vt.s̄.de ope.lib.l.opis.C.de pact.l.si certis annis.⁊ de vsur.l.creditor.j.de so.l.creditor.§.lucius.⁊.s̄.de vsur.l.cū de in rēverso.Sed ille loquūtur qñ agitur de persona obliganda:hic vero de quodam iure mihi querēdo ⁊ quodā preiudicio alteri parando non obligando.Sed ꝯtra hoc videt̄ in seruitute oneris ferēdi vbi obligat̄ possessor facere:vt.s̄.de ser.vr.pre.l.cum debere.Respondeo nec ibi obligatur persona precise facere vel interesse prestare:qꝛ liberatur cedendo rei debenti seruitutē ei cui seruitus debetur:vt.l.⁊ si forte.§.etiam.s̄.si serui.ven.Itē videtur ꝙ etiā seruitus que non habet perpetuam causam sed interpositā ꝑscribatur.xxx.annis.qꝛ tanto tpe tollit negatoria:vt.C.de prescri.xxx.an.l.sicut inter.Sed rñ.vt not.preal.l.seruitutes.s̄.de ser. ¶ Itē op.de seruitute altius non tollēdi:vbi non sufficit sola possessio nisi interueniat prohibitio edificare volenti:vt.C.de ser.l.j.Sed ibi nō est in quasi possessione nisi primo prohibeat.⁊ ideo non prescribit:in alijs vero de quibus hic agit̄ est in q̄si possessione ex die incboati vsus.Ratio aūt est qꝛ primo nō tollenti altius nihil pōt imputari anteq̄ prohibeatur.sed q patit̄ duci vel immitti rōne patientie consentire videtur.ar.j.de ver.sig.l.alienationis.¶ Itē oppone.C.de prescrip.lon.tēp.que ꝓ libe.l.sola.sed ibi per prescrip.seruitutis persone:hic rei.Item collige ar.ad questionē de monasterio exēpto ꝑ priuilegiū cuius abbas prestitit ꝯtra formā priuilegij certum quid.xl.an.vt teneatur in futurū:vt hic.⁊.j.e.l.fi.s̄.si ser.ven.l.si quis diutur no.⁊ de vsur.l.cū de in rem verso.Itē qꝛ videt̄ amisisse priuilegium non vtendo:vt.s̄.quēad.ser.amit.l.si sic.⁊.l.si cōem.§.j.⁊ de nundi.l.j.Econtra ꝓ monasterio qꝛ precario possidētes nō prescribuntur.vt.C.de prescrip.xxx.an.l.male.sed hanc annuā prestationē eṗs precario possidet qꝛ ex mera volūtate abbatis prestantis.ergo ⁊c.Itē pro hoc.C.de pac.l.si certis annis.cuꝫ his que ibi dixi.⁊.s̄.de ope.libe.l.operis.cū si.Itē qꝛ hec prestatio non hꝫ causam perpetuaꝫ nec quasi perpetuā.vt.s̄.de ser.vr.pre.l.foramē.ergo non prescribuntur nisi tāto tpe cuius memoria non existat:vt not.d.l.seruitutes.s̄.de ser.Sol.pro moñ.ar.C.de excu.tuto.l.volūtarie.⁊ de his qui sponte mune.sube.l.ij.⁊.iij.li.x.⁊.C.de epi.⁊ cle.aut̄.presbyteros.signata sup.l.generaliter.Non ob.iste.§.cū si.qꝛ vt dixi qꝛ loquuntur in habentibus causam perpetuaꝫ vel quasi qȯ non est in q̄one predicta vt dixi.Non ob.l.cum de in rem verso.qꝛ ibi allegabatur aduersarij promissio:hic oppositū.s.monasterij exēptio.Itē nō ob.ꝙ non est vsus priuilegio qꝛ hic non ad faciēduꝫ sed ad excipiēdum erat concessum.Dy.Itē qꝛ factū ꝑsone nō dꝫ in damnuꝫ monasterij redūdare:vt extra de reg.iur.c.delictū persone.lib.vj.cū ibi no.Et vt clarius liqueat qñ priuilegiuꝫ perdatur dic aut loquimur de rescripto aut priuilegio.Primo casu nō perditur nisi cū iudex cui rescriptū est ad obseruantiam iuris cōis decesserit.nec curo vtrū actio aut pereat necne qꝛ iudex nihilominus habet iurisditionem quātū in se est.⁊ ita intelligatur.C.de diuer.rescrip.l.falso.vbi de hoc dixi.Scd̄o casu aut querit̄ nunquid per actum contrarium:an non vtēdo perdatur.Primo casu aut priuilegium hꝫ effectum momētaneū qꝛ vnico momento explicatur ⁊ tunc per contrarium actum tollitur.vt.C.de iure do.impe.l.ij.vbi de hoc no.⁊ dixi.Aut hꝫ effectum successiuum ⁊ iterabilē:⁊ tunc aut priuilegium cōpetit aduersus plures ⁊ in diuersis casibus ⁊ tunc per contrarium actum nō tollitur.vt.C.de excu.tuto.l.volūtarie.vbi de hoc dixi.⁊ de his qui sponte munera subeunt.l.ij.Aut priuilegium competit aduersus vnum vel plures:vniuersaliter tñ.i.per respectum ad aliqȯ vniuersale:⁊ tunc per vnicum actum contrarium nō tollitur nisi factum sit in ꝯtrarium tanto tpe cuius memoria non existat:vt extra de priui.c.accedentibus.vbi de hoc per Inno.B.⁊ alios.Itē qꝛ ille actus in contrarium factus hꝫ causaꝫ interpolataꝫ.ergo exigitur tṗs cuius memoria non existit.vt.d.l.seruitutes.s̄.de ser.⁊.s̄.de ser.vr.pre.l.foramē.Scd̄o vero casu principali qñ tpe perdatur non vtēdo.Aut priuilegiū concedit ius in act.vel excep.Aut ptātem aliquid faciendi.Primo casu durat tāto tpe quanto durat illud ius.vnde si ꝯcedit actionem regulariter durat.xxx.an.vt.C.de prescrip.xxx.an.l.sicut.si excep.tunc perpetuo:vt.j.de doli excep.l.pure.§.fi.Secundo vero casu qñ ꝯcedit potestatē aliquid faciēdi in odium priuilegij qȯ est cōtra ius cōe.vt no.C.de legi.l.qȯ fauore.tollit̄ x.annis.vt.j.de nūdinis.l.j.¶ In glo.i.tanto tpe.ibi.l.seruitutes.⁊ dic vt ibi no.Dy.ibi perpetuam hꝫ causam vel quasi nā dicit littera neqꝫ vi neqꝫ clā ⁊c.ergo hic requiritur bona fides. ⁊ sic non loquitur de prescrip.longissimi tpis in qua non requiritur necessario bona fides:vt.C.de prescrip.xxx.an.l.si qs emptionis.Ia.de ra.ibi longa ꝯsuetudine.s.x.vel.xx.an.Dyn.ibi dicat ꝑsumendum.hoc etiā modo dicit glo.procedere prescriptionē longi tpis in seruitutibus non habentibus perpetuam causam vel quasi.vt no.in glo.magna.d.l.seruitutes.de seruitutibus.qȯ reproba qꝛ in.l.cū de in rem verso.ille ꝯtra quē prescriptio allegatur aliquid fecit detrahendo seu soluēdo:hic autem non sed tm̄ passus fuerit.Nec ob.si dicatur patientiam haberi pro traditione:vt.C.de acqui.pos.l.minus instructus.⁊.s̄.de ser.l.quotiens.qꝛ verum est in obligato ad tradendū.sed in non obligato patientia nō habetur pro traditione.vt.s̄.de ser.vr.pred.l.inuitum.⁊.j.de fur.l.q vas.§.vetare.Et de hoc vide qȯ no.d.l.si prius.s̄.ti.pri.j.¶ In ea.glo.ibi auditur etiā.si seruitus nō habeat cām ꝑpetuā vel quasi ꝑpetuā:vt no.d.l.seruitutes.s̄.de ser.Dy.qȯ tñ reproba.vt.s̄.pri.dixi.¶ In glo.vlt.ibi.itē no.ex eo qȯ dicit velit iure ⁊c.ol.vt.j.l.pri.

In summa. In superioribus dictum est que constituunt hanc actionem aque pluuie arcende:hic tria ponit que faciunt eam cessare.vide qȯ dixi.s̄.§.proximo.deniqꝫ.in ṗn.ibi superiori seruit.⁊ ꝯsequēter faciunt cessare act.istam aque pluuie arcende.Dy.ibi que semper.i.vbicūqꝫ de prescriptione alicuius iuris habētis cām perpetuam vel quasi vel rei tractatur.⁊ ꝭm hoc expone vetustas.i.lapsus tpis cuius nō extat memoria.Sed si referas ad primum casum bona est expositio gl.⁊ tunc dic semp.i.in his oībus que habēt perpetuā vel quasi ꝑpetuam cām.Dy.Itē ex eo ꝙ equiparat̄ hec lex.i.pactū ⁊ vetustas.allegatur ꝙ pactū ⁊ ꝯsuetudo equiparantur.⁊ qȯ pōt

vnū pōt

vnum pōt aliud: vt no. ṡ. de agrico. ⁊ censi. l. dñi prediorꝫ. lib. xj. Et de ista ꝑscriptione cuius nō extat memoria: vide. C. de pac. si certis annis. Et an habeat locum in specialibus vide ꝑ Jo. an. in nouella de reg. iur. c. qui ꝯtra iura mercatur. li. vj.

Apud labeonem.

Ibi vetꝰ. ita ꝙ nō extat memoria. vel si extabat erat facta seruitutis iure. Dy. ibi sic fiebat. i. qꝛ nō purgabatur dy. ibi aque pluuie. s. vtili. Dy. ibi ipse purgaret. si vellet lꝫ cogi non posset. ar. ĩ. e. l. is cũ quo. Ja. de ra. ibi eam partem max. nam etiam totā vt cōem purgare potes. ar. ṡ. cōi diui. l. si edes. pro socio. l. cũ duobus. §. itē mella. ⁊. §. itē si cōem. Jaco. de are. Dy. Cassius. ṡ. non facere habetur pro facere quantũ ad hāc actionē inducendā. nũc aũt cassius ponit ecōtra qñ facere quātum ad hanc actionē inducendā est nō facere. ⁊ sic non cōpetit hec actio. ⁊ in hoc aduersatur dictio aũt. Ja. de are. ibi nō veni re. s. vt destruant̃ sed vt reparent̃ ⁊ purgent̃ sic: vt. ṡ. pri. §. ⁊. ĩ. §. itē varus. ⁊. §. apud namusam. qui sunt contra. Ray. Apud alphenum vero aduersat̃ hoc modo. dixit. ṡ. in princ. huius. §. ꝙ vbi fossa repleta in fundo inferiori facit restagnari aquā in fundo superiori. datur actio aque pluuie arcēde vt vicinus inferior patiatur purgari. sed si fossa fundi superioris est repleta ⁊ ꝑ hoc vicinus inferior grauatur ex immoderata aque immissione: agitur vt supior purget ne grauiori seruitute grauet̃ inferior. ar. ṡ. de ser. vr. pred. l. cuius. ⁊. l. seruitutes. §. si stillicidiũ. ⁊. ṡ. e. l. j. §. sed si vicinus. ibi plane ⁊c. ⁊. ĩ. e. l. fi. Ja. de are. Opp. de. §. superiori. ⁊ dic ꝙ hoc iure seruitutis. ⁊ ideo non curatur extet memoria vel non. Op. si iure seruitutis: ergo nō cōpellit̃ seruiens purgare: vt. l. quotiens. ṡ. de serui. Sed dic hoc fuisse actum. ideo dic fossam. s. iure seruitutis impositā. Dy. Uel dic purgare. i. pati purgare. ⁊ sic cessat glo. Rayn. ¶ In glo. quō hoc in fi. ar. ṡ. de lib. agno. l. necare. ⁊. ĩ. de reg. iur. l. qui nō facit. ¶ In glo. que est in superiori fundo. s. ꝯstituta seruitutis iure: vt in littera dixi. Dyn. ¶ In glo. in cuius predio. ibi vel ex loci natura. sed huic intellectui Joā. ob. videt̃ qđ dicit ex qua. ꝑ qđ videt̃ ꝙ fossa esset in superiore predio: ⁊ sic in dñante ⁊ non in seruiēte. Sed posset defendi ꝙ inferior quesisset hanc seruitutem in superiore: ⁊ ibi erat fossa per quā immittebatur aqua in inferiorē ex pacto ne sparsim veniret ⁊ ꝙ superior ex pacto purgare deberet ṡm Jo. Ja. de are. ¶ In ea. glo. ibi debent corrigere superiorem. §. in eo ꝙ ibi ad solam patientiā tenet̃ vicinꝰ. vel in eo ꝙ ibi exigit̃ nō extare memoriā fosse qñ facta fuit. hic nō. Ja. Sed hic iure seruitutis vt dixi: ⁊ sic nō corrigit i aliquo ibi notāt differentiā ab isto. §. Jac. ibi quasi illud in opere. vbi exigitur non extare memoriā. Ja.

Item varus.

Dic aut mihi cōpetit seruitus in tuo aliquid faciendi ⁊ tũc potero te cōpellere vt patiaris: vt. ṡ. l. j. §. fi. ⁊ hoc. §. ver. ꝙ si extet. aut nō cōpetit iure seruitutis. ⁊ tunc aut volo facere de nouo ⁊ non possum. vt. ṡ. si ser. vē. l. sicuti. §. aristo. Aut volo reformare qđ olim fuit ⁊ tunc aut gratia lucri consequendi ⁊ non possum: vt ṡ. e. l. j. §. idem ait. ⁊. §. sicut. Aut gratia damni vitādi ⁊ tũc aut illud opus fuit naturale vel quasi ⁊ tunc non: vt hic. §. ⁊. §. seq. apud namusam. Ja. de are. ¶ Uarus ait. ⁊ male. ibi per qđ. i. per quā aggerum deiectionem. Dy. ibi si naturalis. i. nō manufactus. Dy. ibi aque pluuie arcēde actione. s. directa. et hoc bñ dicit sed vtilis sit vt in fi. Et est ratio qꝛ directa datur pro opere manufacto. ar. ṡ. e. l. j. §. hoc aũt. Dy. ibi ꝙ si extet. s. memoria ⁊ iure seruitutis erat impositus. Dy. ⁊ ol. ibi eũ teneri. qđ intellige vt predixi si ager iure seruitutis inferiori vicinos cōstitute erat impositus. ar. ĩ. e. l. §. idē labeo ait si in agro. al's si vicinus voluntarie posuisset ⁊ extaret eius memoria. voluntarie similiter possum tollere nec cogeret reponere vel pati ꝙ reponeret̃ vt. ṡ. e. l. j. §. sed si vicinus. ⁊ ita intelligas glo. que est. ĩ. sup verbo ne noceat. s. in aggere imposito voluntarie ⁊ non seruitutis iure: al's glo. esset contraria textui. Sic ergo pro naturali ⁊ quasi naturali aggere reponendo agit̃ hac actione si casu deiectus fuerit. Pro manufacto ⁊ cuius extat memoria ⁊ casu deiecto agitur similiter si iure seruitutis erat impositus vt hic. al's non agitur: vt. d. §. sed si vicinus. Dy. ibi labeo ait. ⁊ bene. ol. ibi agi posse. nō distincto fuerit opus impositum iure seruitutis: quo casu agi pōt: vt. ṡ. proxi. rñ. al's non. vt. ṡ. l. j. §. sed si vicinus. et qđ hic dicit labeo. intelligas etiam in naturali cũ quasi naturalis ⁊ naturalis vt paria iudicentur: vt in prin. Et pro hoc. C. de diuer. rescrip. l. j. Ja. de ra. ibi vicino prosit. ⁊ ideo reponere nō compellitur. ol. ibi sed ne noceat. ⁊ ideo compellitur vt reponere patiatur. old. ibi directa actio. hoc ideo qꝛ directa locum habet opere manufacto tm̃. vt. ṡ. e. l. j. §. hec actio. hic aũt erat naturaliter factum. ⁊ ideo non hꝫ locũ directa sed vtilis. ⁊ idē dicas in sequēti. §. apud namusam. Ja. Dy. ⁊ ol. ibi si velim aggerem naturalē non manufactũ. dy. ibi qđ factũ. i. que repositio seu restitutio aggeris. dy. ibi mihi ꝓdesse. qꝛ reposito agere euitabo damnum qđ sustinere poteram: qꝛ ꝑ deiectionē aggeris. dy. ibi equitas suggerit. no. ꝙ equitas scripti prefertur rigori scripto. de hoc plene dixi. C. de iudic. l. placuit. C. de legi. l. j. In glo. nocet aũt. ibi sentire cōmodum in emēdatione damni. dy. ibi sed vbi extaret memoria. ⁊ opus esse manufactum ⁊ nō seruitutis iure ne labeo cōtradicat varo. dy. ¶ In fi. nisi iure seruitutis fuisset impositus: vt. ṡ. e. l. j. §. fi. ⁊. ĩ. hac. e. l. §. idē labeo ait si in agro. ⁊ dixi. ṡ. pri. ver. ꝙ si extet. Jac. ⁊ Dy. ¶ In glo. aque pluuie arcēde. in fi. so. vt ibi. Uel dic ⁊ melius vt dictum fuit. ṡ. l. j. in prin. nec em̃ est contra: qꝛ non dicitur hic agi pro lucro. dy. Uel ṡm Ja. de bel. ibi ex tuo edificio vel agro tollit̃ mihi lucrum. hic aũt contingit damnum. ⁊ nō est par eademq; ratio inter hoc vt ibi no. Jac. Et qꝛ glo. que sunt in fine huius. §. videntur innuere ideo dari vtilem actionem aque pluuie arcēde qꝛ competit ad lucrum: al's quasi sui natura detur ad damnum ⁊ tunc competat directa: vt. ṡ. e. l. j. in prin. qđ verum non est vt ibi dixi. Et in hoc in pluribus locis huius ti. errant glos. ideo pro declaratione huius. §. ⁊ materie dic: aut quis vult agere pro aggere naturali remoto: ⁊ nō pōt vtili vel directa: vt in prin. huius. §. Aut pro opere manufacto: ⁊ tũc si non extat memoria non potest agi vtili vel directa. vt. ṡ. l. pri. in fin. nisi iure seruitutis hoc cōpeteret: vt. ṡ. proxi. §. Aut vult agere pro dāno casuali nec manufacto: ⁊ tunc datur vtilis vt in fi. huius. §. siue extaret memoria operis destructi siue non. ⁊ ideo datur vtilis non directa: qꝛ pro casuali damno cōpetit non manufacto directa. Aut cōpetit pro opere manufacto non casuali: vt. ṡ. e. l. j. §. hec actio. non aũt hic ideo datur vtilis qꝛ detur ad lucrũ: vt dicit glo. qꝛ non est verum ꝙ vtilis vel directa detur pro lucro: vt dixi. ṡ. e. l. j. Et predicta intelligas esse vera si casus contingit contra naturam. vt hic ⁊. ĩ. §. pri. apud namusam. Si autem casus contingit contra casum: vt qꝛ casus facit foueam primo: scđo impletur illa per casum: tunc si extat memoria primi casus non agitur: vt. ĩ. §. idem labeo ait si in agro. Si primi casus non extat memoria videtur conuersus in naturam ⁊ quasi secũdus esset datus contra naturam agitur vtili: vt. ṡ. ⁊ patet expresse in prealle. §. idem labeo ait. §. al's aũt. Si non per casum sed per naturam daretur damnum: certum est ꝙ non posset agi: vt. ṡ. e. l. j. §. hec aũt actio. in fi. Dy. ¶ In glo. videt̃ ad vtrũq;. ibi alij referũt. prima opi. est vera. ar. de diuer. rescript. l. j. Jac. ¶ In glo. vel parũ est in fi. tu dic ꝙ regulariter nemo cogit̃ alij ꝓdesse etiā si sibi nō nocet vel nocere videat̃. nam eo ipso qđ mihi displicet mihi nocet: vt ar. ṡ. de vsu ⁊ ha. l. fi. ⁊ insti. de act. §. preterea. ⁊ ar. eius qđ in casu ꝯtrario not. ṡ. de ꝯdi. ob cām. l. pe. in vlti. glo. Fallit in. l. in creditore hic alleg. in glo. Et est rō qꝛ ibi creditor hꝫ cām a vēditore. ⁊ est simile. ṡ. sol. ma. l. ij. in prin. Itē fallit in. l. si quis sepulchrũ. in glo. alleg. ⁊ ibi est rō specialitatis fauore religionis. Item fallit in. l. reculare. §. titius. ṡ. ad treb. sed ibi spāle fauore vltime volũtatis. Itē fallit in. l. ista: ⁊ est hic spāle ne agrorꝫ cultura deserat̃. ar. ṡ. e. l. j. §. de eo opere. Itē fallit in. l. quotiens. cuꝫ concor. hic alle. in glo. sed illud propter principem qui eis indulsit: vt in eis pꝫ. Jaco. de are. ⁊ de ra. De hoc etiā no. ĩ. de riuis. l. ij. ⁊. d. l. in creditorem. et ibi de hoc tetigi. Et faciũt etiā predicta ⁊. §. iste ad qōnem molendini superioris ad inferiorem. de qua no. ⁊ dixi. C. de serui. ⁊ aqua. si manifeste.

Apud namusam.

Ibi in oībus impedimē tis naturalis cursus aq̃ Ja. ibi nō ṡm voluntatē. i. etiā casualibus. ibi fuerint. subaudi ⁊ naturalem aque cursum impediunt: vt. ĩ. §. idem labeo ait si in agro. Ja. ibi fuerit mutata sine facto hoīs ita ꝙ ꝑ hoc aqua rapidius descendat in inferiorē. Ja. ibi ferre debere. no. ꝙ ea que naturaliter fiunt equo. i. patienti aīo sunt ferēda. ⁊ ideo cũ aliquis moritur naturaliter equo animo ferendũ est. Dyn. ibi in hunc casum. s. mutationis loci terremotu vel tēpestate. dy. ¶ In glo. non solũ in superiori. vel dic. i. nō solũ qñ iter obstruxit sed etiam quando terremotu vel tempestate soli causa mutata sit. Dy. ¶ In glo. vlti. in fi. ⁊ qꝛ hic agitur pro casu qui cōtingit ꝯtra naturā cōpetit vtilis vt permittatur in pristinā causam loci ꝯditionē redigere. dy.

Idem labeo ait si in agro.

Superiori §. casus ꝯtingit ꝯtra naturā. hic aũt casus cōtra casum. dy. ibi excauauit. quē postea repleuisti. vel aliter est repletus. Jac. ibi agi nō nō posse. hoc verũ cũ erat casualiter facta ⁊ extabat memoria. dy. ibi extat. subaudi in fundo tuo inferiori habeas. dy. ¶ In glo. vt patiaris. in fi. qđ est falsum qꝛ ibi casus contingit supra naturam: hic ꝯtra casum. dy. Itē ibi res reducebatur in

statum naturalem vel quasi qđ non est hic. Ja. de are.

Idem ait labeo cũ queritur.

Non est necesse ꝙ aliquid sit probatio diei vel cõsulis.h.d. ibi memoriam tenuerint.s.per visum vel auditum ꝙ opus eẽt manufactum.ol. ¶ In glo.no.tria.ibi in hac actione.s. directa.sꝫ in vtili non.vt.s.§.itẽ varus.⁊.s.pri.§.Ja. ¶ In ea.glo.ibi ⁊ ꝙ potest nocere.qđ ex qualitate operis sciri potest per videntes opus ⁊ in talibus peritos ⁊ expertos.ar.C.de re mili.l.semel.li.xij.⁊ plene dixi.C.de nouo co.cõpo.§.quibus. Alia etiã sunt necessaria probari.vt no.per Rof.hic.e.ti. ¶ In glo.idẽ in obligatione pignoꝝ.s.facta per priuatam scripturaꝫ: vtputa per epistolam.ol. ¶ In gl.parua que dicit.s.testis.⁊ est signata super verbo siquis.immo dic siquis.s.iudex examinans depositionem testium. Ja. ¶ In glo.i.vehemẽter opinentur in fi. aliquando tñ scire dicimur quod ab alijs audimus.vt.C.de test.l.cum antiquitas.⁊.xxij.q.v.hic videtur. Et vide in alphabeto littera.s.dictione scire. ¶ In glo.sic ergo.ibi ⁊ ꝯtrahentes vel testatorem.ista etiam verba ponuntur in glo.extra de testi.c.ꝑterea. Quidam tñ in testamẽto dicunt contra hanc glo. per.l.si vero speciali.C.de testa.dum dicit si non in conspectu testatoris ⁊c.vt ibi de hoc dixi. Sed dic ꝙ glo.bene dicit. Non ob.l.si non speciali.q2 qđ ibi dicitur si vero in ꝯspectu ⁊c. expone.i.si testes ita absentes vel remoti fuerint ꝙ testatoreꝫ videre vel audire non poterant.nam si potuerunt eum audire satis est cũ per auditum veritas huius rei percipiatur.ar.s.de testa.l.heredes palam.in prin.⁊ ar.s.de testa.mili.l.diuus. Ja.de are.et dy.⁊.j.de ver.sig.l.coram. Sed Ja.de ra.⁊ ol.dicunt ꝙ leges ꝑdicte non bene soluunt dictam.l.si non speciali.⁊ ideo aliã opi.dicunt tutiorem. Ja.de ra.⁊ ol. Et in contractibus etiam qdaꝫ idem tenent. Et ratio est q2 testes debẽt cognoscere contrahentes.vt in auþ.de testi.§.sed si ignoti.col.vij.⁊ not.s.de testi.l.iij.in prin.sed cognitio sumitur per visum capitis.vt.s.de relig.l.cum in diuersis. Nisi dicas ꝙ prima ⁊ vera cognitio est per visum.scđa potest esse per auditum.vt.s.ad sil.l.j.§.codẽ aũt tecto.⁊ tunc dices ꝙ testis in totum se artabit ꝙ eius dictum necessario concludit dicendo vltra cortinaꝫ non erant nisi duo.s.titius ⁊ seius:⁊ non potuissent esse alij quin scirem per ea que no.de itinere actuꝗ priuato.l.j.§.hoc interdicto.⁊ audiui titiũ promittere seio:⁊ eos cognoscebam per vocem ⁊ vocem vnius ab altero:⁊ hoc casu videretur sufficiens probatio etiam in cõtractibus. Sed ista multum est difficilis probatio. Sed circa hꝯ latius ꝭm dy. Aut volo probare aliquid factum esse in quo requiritur verus actus hoĩs ⁊ non sufficit sola verboꝝ expressio vt si volo probare te occidisse te vulnerasse te pecuniam numerasse:tunc enim requiritur testimonium de visu ⁊ non sufficit de auditu.vt.C.de testi.l.testium.in auþ.de here.⁊ falci.§.si vero absunt.⁊.j.de ꝗ̃õnibus.l.vnius.§.testes. Aut volo probare aliquid in quo sufficit sola verboruꝫ expressio vt testatorem ita disposuisse vel ita te interrogasse vel mandasse ⁊ tũc sufficit testimonium de auditu.vt.C.de testa.l.hac consultissima.§.per nuncupa.⁊.d.l.heredes palam.in prin.s.de testa.⁊ de testa.mi.l.diuus. Aut volo probare extare alicuius rei memoriam ⁊ habet locum iste.§.⁊.l.si arbiter.s.de proba.vbi de hoc satis no.⁊ dixi. Aut non extare ⁊ hoc probatur probata opinione cõi.vt d.l.si arbiter.dy.vbi de hoc. Vel dic latius ⁊ cõplectaris quatuor casus. Quia qñꝗ queritur an sufficiat testimoniuꝫ de auditu proprio. Qñꝗ quando exigaꝶ de visu. Qñꝗ an sufficiat de auditu auditus. Quandoꝗ de auditu alieno. Quãdoꝗ de auditu visus. Circa que dic ꝙ si volo ꝓbare aliquid in quo exigitur verum factum hominis vt in homicidio ⁊ similibus reqꝛitur testimonium de visu vt predictum est per dyn.per iura ꝑ eum ad hoc allegata. Si est factum in quo sufficit sola verborũ expressio tunc sufficiat de auditu:vt dictum est per Dy.⁊ per iura per eum allegata. Si volo probare alicuius rei memoriaꝫ extare ⁊ tunc obtinet iste.§.⁊ sentiunt glo.cõiter ꝙ tũc sufficiat probatio de auditu alieno vel de auditu auditus vel visus.vt preal.l.si arbiter.de proba.vbi de hoc no.⁊ dixi. Nec dicas speciale in aqua plu.arcen.q2 idem esset vbilibet vbi de memoria an extaret queretur vt in exactione vectigaliumꝫ similiũ. Aut volo probare memoriam non extare ⁊ tunc sufficit probare de cõi opi.⁊ ꝙ testes dicant non vidisse aliquem qui memorie haberet ꝙ opus extaret:vt.d.l.si arbiter.in fi. ¶ Sed ad secũdũ membrum diuisionis opponitur ⁊ videtur ꝙ testes debeãt cognoscere contrahentes:vt in auþ.de testi.§.sancimus.ver.si vero ignoti.qđ non videtur esse posse nisi ipsos videant ad facieꝫ cum a facie cognoscatur:vt.s.de relig.l.cuꝫ in diuersis.sed dic ꝙ cognitio etiam per vocem potest haberi:vt.s.ad sil.l.j.§.eodem aũt tecto.⁊ sic non ob.ꝭm Dy. De hoc tamẽ an credatur testibus deponentibus existẽte medio pariete vel cortina.s.tetigi in testamẽtis. Et vide qđ subtiliter no.per do. Gabrielem de osilletis in tractatu suo de fama scđo folio.ver.sed si testis.dicat.⁊.vj.folio.ij.col.ver.sed supponatur ꝙ interiecto pariete.⁊ ver.precedenti.⁊ in Spe.de teste.§.j.ver.quid ergo si viro ⁊ muliere. Scias tamẽ ꝙ verbũ visus siue videre largissime accipitur pro quolibet hominis sensu.vnde per quecũꝗ sensum veritas rei percipiatur siue gustu:vt in saporibus:vt.s.de contrahen.empt.l.si in emptione.§.alia causa. Siue in tactu vt in mollitie vel pondere vel tactu pulsus per medicum.ar.j.de libe.ho.exhib.l.iij.§.ait pretor. Siue odoratu vt in odoriferis siue boni siue mali odoris.vt.j.de cloacis.l.j.§.j.ne quid in loco publico.l.ij.§.si odore.de aur.⁊ arg.leg.l.argumẽto.§.vlti.⁊ de publicia.l.interdũ.§.species. Siue auditu vt in verbis que audimus ⁊ non oculis corporis videamus:vt.s.de offi.presi.l.sepe. Siue inspectu.vt insti.de gradi.§.agnationis.cum concordare.illa dicimur.s.per intellectum:vt.s.de leg.ij.si mihi ⁊ titio.in prin.⁊.j.de iniur.l.item apud labeonem.§.si seruo.⁊ secũdum hoc debet intelligi qđ dicitur testes debere deponere de visu.C.de testi.l.testiũ.vbi de ista materia latissime dixi.hoc est de illo sensu corporis per quem negocij de quo agitur veritas deprehenditur:vt ibi per auditum deprehẽditur vt in verbis de auditu perhibeatur testimonium:vt.s.ad sil.l.j.§.eodem tecto.⁊.d.l.diuus.de testa.mili. Et vbi per aspectum oculorũ deco reddatur testimonium:vt.d.§.agnationis.⁊.C.de eroga.mili.annone.l.per hanc.l.iij.est.C.de admi.tuto.l.lex que tutores.ibi testificatoris ⁊c.s.fin.regun.l.si irruptione.⁊ de auro ⁊ arg.le.l.pediculis.§.neratius. Sed fallit in casu isto.s.in aqua pluuia arcenda:q2 cum veritas huius rei deprehendatur per visum operationis:tamen per auditum eoruꝫ qui ab alijs audiuerũt quod viderunt fieri probatur. Et distingue hic. Aut testis non interrogatur de tempore:⁊ tunc recipitur eius testimonium cum non debeat esse verbosus.ar.C.de preci.impe.offe.l.fi.de appel.ampliorem.⁊ no.C.de testi.l.sola.nam testi iniungiꝶ vt quicquid de negocio nouit dicat:non autem vt de tempore deponat nisi interrogetur:vt.C.de epi.⁊ cle.l.presbyteri.⁊ auþ.sed iudex.in auþ.de testi.§.si vero.⁊.C.de testi.l.quoniam. Hoc etiaꝫ potest perpendi ex forma testificationis que ponitur.d.l.per hanc iubemus.al's iubemus per hanc.C.de eroga.mili.anno.circa medium.ibi hoc vero adijcimus ⁊c.ibi vnusquisꝗ ⁊c.li.xij.⁊ in auþ.de here.⁊ fal.§.si vero absunt. Aut interrogãtur testes de tempore:⁊ tunc aut variant in tempore ⁊ non probãt vt.vj.q.ix.nihilominus.⁊.s.de testi.l.qui falsa. Aut dicunt se non recordari:⁊ tunc si sunt note fidei:nihilominus eorum testimonio creditur cum facilius perdatur memoria temporis ꝙ̃ negocij de quo agitur vt patet hic.⁊ sic loquitur extra de fid.instru.c.cum ioannes.⁊ no.extra de testi.l.ob carmen.in prin.aut non sunt note fidei:⁊ nisi tunc de tempore dicãt interrogati nõ adhibetur eis fides.vt.s.de testi.l.testium.§.j.⁊ ad sil.l.si prius nisi in casu huius.§. Si autem testes producerentur ad probãdum certum tempus:vt in vsuca.⁊ prescriptione:tunc initium ⁊ finem ipsius temporis dicere debent.ar.C.de prescrip.xxx.annoꝝ.l.cum notissimi.§.finaũt coniungere. Item in criminalibꝰ tenetur dicere de anno ⁊ mense cum hoc contineatur in libello vt.j.de accu.l.libelloꝝ. Ja.de ra.⁊ Dy.fuerũt predicta. Et de ista materia latius dixi.d.l.testium.C.de testi. Et q2 hic fit mentio de modo probandi an extet memoria vel non dic qualiter hꝯ probetur vt plene no.per Rof.in libello de act.confessoria.§.si aũt dicas.⁊ in libello iuris canonici de parochijs ⁊ alienis parochianis ⁊ latius per Inno.extra de verbo.signi.c.quod per nouale.⁊.e.ti.c.veniens.vbi etiam no.dy. Inno.quod de scientia potest probari vsꝗ ad centum annos.vltra autem probaꝶ per auditum.ad hoc.C.de sacrosan.eccle.l.fi. Et de isto etiam modo probandi extet memoria vel non.satis no.in Spe.de ꝓba.§.j.ver.vlti.queritur.⁊ ver.sequentibus. Est etiam notandum ꝙ non solum isto casu valet testimonium de auditu auditus alieni:sed etiam cum agitur de parentela.vt extra de testi.c.quotiens.in fi.cum ibi no.⁊ melius.e.ti.c.licet ex quadam.cuꝫ ibi no.⁊.xxxv.q.vj.c.de parentela.⁊ in summa eiusdem questionis. Alij etiam casus in quibus tale testimoniũ recipitur.not.vj.q.ix.c.testes.§.de his etiã.in glo. Itẽ dicitur ꝙ auditu reperitur aliquid esse factum.in lombarda de scriptura sine die et mense.l.vna que incipit auditu comperimus. Et ꝙ recipiatur testimonium de auditu et generaliter videtur quod scire dicimur quod ab alijs audimus.xxij.q.v.c.hoc videtur.vbi de hoc satis no.in glo.extra de rescrip.cum contingat.in prima glo.et no.C.quõ ⁊ qñ iu.auþ.qui semel.super verbo paucis inotescit.⁊ in alphabeto.s.dictione scire. Alibi videtur notari ꝙ regulariter in casibus in quibus etiam non est expressuꝫ in iure admitti-

mitti testimonium de auditu q tale testimoniũ de auditu etiã faciat semiplenam probationẽ ⁊ equiualeat vni testi.ar.extra de testi.tã l'is.cũ ibi no.⁊ de accu.inquisitiõis.⁊ certum esse q vnus testis faciat semiplenam probationẽ:vt.j.de adulte.l.si maritus.⁊.s.de dote prelega.l.theopõpus.⁊ ex tali probatione.s.vnius testis ⁊ auditus inducitur purgatio:vt in.c.probat ⁊ de hoc no.in spec.de inquisitionibus.§.nunc videndũ.ver.sz per modum.in fi.ipsius ver.quod est bene notandum.In diuinis etiam recipitur testimonium de auditu.nam ẽm qđ habet in legendis sanctorum in festo beati luce circa fi.vers.septimo.beatus lucas non fuit presens omnibus que scripsit in euãgelio.sed sicut audiuit ab alijs presentibus scripsit.ita q duo euãgeliste fuerunt testes de visu ⁊ alij duo de auditu vt ibidẽ scribitur.¶ In ea.glos.ibi de auditu auditus.tu dic q in hoc est speciale qr cũ huius rei veritas.s.opus factum comprehendatur per visum tñ per auditum probatur.vt.s.dixi.Jac.de are.ibi recipitur.cõtrarium no.in auc.de here.⁊ fal.§.si vo absunt.sed dic vt ibi.⁊.s.de pba.l.si arbiter.Jaco.ibi vt hi qui ob.§.vt aũt.ibi in decimis.⁊ ideo allega.s.de ventre inspi.l.j.vltra pn.ibi pregnantem videri.ol.¶ In ea.glo.in fi.q concilium extra de testi.c.licet ex quadam.vbi de hoc no.in glo.quo tpe.ibi consulem ⁊ diem.Ja.de ra.contra.qr hoc est speciale.Ja.Sed de hoc an testis debeat deponere de tempore dic vt dixi in magna gl.ver.⁊ distingue.¶ In ea.glo.in fi.sed dic q eãdem vim habent testes ⁊ instrumenta quo ad probationis effectum:sed nõ quo ad probationis modum vel ordinẽ vt hic ⁊ in ɔtrario apparet.dy.⁊ Ja.de bel.⁊ Alber.Uel dic vt in contrario not.vel dic aut loquimur de instrumẽto ad obligandũ aut ad probandum.primo casu non est necesse inseri diem:vt.s.de pig.l.cũ tabernam.§.j.scđo sic vt hac glo.R.

Illud. Ibi seruiat.seruitute impositiua vel naturali.ol.¶ In glo.vl.ibi prohibitio.vt.s.de insti.l.sz si pupillus.§.sed si in totum.ol.Et hic finitur primus pũctus qui datur in studio.xiiij.lector.

Apud trebatium. Si iure seruitutis a natura debite aqua immittatur in alienum cessat hec actio secus si aliquid contra naturam fiat.ibi eum.superiorem vicinum.ol.Fullonicas.i.riuulos.Ja.⁊ old.ibi ⁊ al's.vt Jac.ibi immittere cepisse.non eo animo vt vicino noceret.hoc enim nõ liceret:sed vt sue indẽnitati prospiceret qđ licet.vt.s.e.l.j.§.denicz.old.ibi impediri.s.negatoria.non enim debet sibi debita seruitute inciuiliter vti.vt.s.de ser.l.si cui.ol.ibi aq̃ pluuie sunt.ista vero actio competit demum pro aqua pluuia arcẽda:vt.s.e.l.j.in prin.ergo ⁊c.ol.¶ In glo.que incipit in fundo hanc primam teneas si habes in littera immittere.sequẽtes si habes remittere.Ja.de ra.ibi cã remota.i.occasio.s.nocumẽti.nam fullonice seu preconceptio faciendi fullonicas fuerunt cã remissionis aque seu occasio:non cã proxima vt propterea pncipaliter remitteret aqua.simile.j.de riuis.l.seruius.Ja.de ra.sic ergo occasio dicit remota causa de primo.ibi nõ efficiens.s.secuta post mutatũ consiliũ.s.realis aque immissio.old.¶ In ea.glo.in fi.⁊.s.de bonis liber.l.qui cum maior.§.libertus.⁊ ad fil.l.si quis in graui.§.pe.ol.¶ In glo.si habeas in fi.⁊.s.e.l.j.§.sed ⁊ si quis.ol.¶ In glo.per act.aque pluuie.ibi per totũ titulum ⁊ maxime in.l.si duo.§.labeo.⁊.§.si vicinus.⁊ clare habetur.s.si ser.ven.l.sicuti.§.aristo.ol.¶ In ea.glo.in fin.qr debet ea vti ciuiliter.vt.s.de ser.l.si cui.ol.

Si vicinus. Seruitutis cõstitutio impedit act.hanc etiã qualitate loci mutata nisi forma ipsius offendatur.h.d.Dupliciter põt intelligi iste.§.Primo q si aqua a qua irrigabatur pratũ naturaliter ad inferiora decurrens vltimo noceat ex assidua irrigatione ppter continuum humorem aque non tenetur ex stipulatione damni infecti cum nec operis nec soli nec superficiei vitio damnũ contingat cum fiat irrigatio ẽm q exigit prati conditio.nec aq̃ pluuie arcende:cum hec non sit aqua pluuia arcen.⁊ naturaliter decurrat.sed si cõplanato loco immitẽtent posset agere vel ex stip.damni infecti cum culpa hominis tunc esset causa remota vel etiam act.in factum.ar.s.de serui.vr.pre.l.si fistule.vel etiã negatoria.Scđo põt loqui q aqua pluuia eo q inuenit locum prati aquosum:vberius profluit in inferiorem:propter hoc nõ agitur nisi locus superior fuerit complanatus.Ja.ibi illic fecerit.i.ad prati vsum noua vtilitate captata conuerterit qđ consueuit facere paterfa.vt.s.de le.j.l.q in rerum.§.si quis post.ol.ibi eum teneri.per decursum aque a superiori in inferiorem non agitur nisi locum ⁊c.Ja.ol.ibi peruenire ceperit.quãdocz non aque quantitas sed modus ⁊ aque cursus inspiciẽdus est vt.j.nequid in flu.pub.l.j.§.j.ol.¶ In glo.qr nõ vitio.in fi.vbi

precedens solutio approbatur ⁊ est Azo.⁊ vera ẽm ol.sed ẽm dy.so.predicta hic ⁊ hic posita non procedit duplici rõne.Primo qr hoc immittebat in alieno.i.in predio vicini vt ⁊ ibi vt hic euidenter dicit tex.Scđo propter id qđ dicitur ⁊ no.s.de dam.infec.l.fluminum.§.fi.Solue ergo q hic cautio damni infecti non posset cõmitti cũ timeat de vitio hoĩs ⁊ non rei.vt.d.l.fluminum.§.pterea.Uel verius dic qr hic immittebat iure seruitutis que naturaliter debetur fundo superiori.vt.s.e.l.j.§.fi.⁊ ibi no.Ja.⁊ dy.⁊.j.pri.glo.¶ In glo.quã antea.in fi.⁊ quã nõ veniret.vt.s.e.l.j.§.sed si vicinus.j.rñ.ol.

Aque pluuie. Directa actione tenetur dominus a principio qui in suo operatur.h.d.Aque pluuie.s.directa.Dy.ibi de toto id est de publico et priuato.Dy.¶ In glo.vlti.in fine.⁊.j.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.illud.Oldra.

Nec fructuarius. Cũ vicino opus faciẽte ex quo impeditur quominus vsuf.vtatur.ol.ibi necz cum eo.s.fructuario faciẽte opus in fundo qđ vicino nocebat.ol.

Quamquam. Jussus iudicis excusat h.dicit ibi loco religioso per mortui illationem.old.ibi cum opus faceret.qđ sufficit ad hanc actionem inducendã.ol.¶ In gl.vt ⁊.j.proxi.§.in fi.sed cum prin.concor.in fi.tñ est contra.Sed dic q ibi fuerunt verba generalia que respiciunt futurum.C.q̃ res pig.ob.pos.l.fi.dy.Uel dic q in contractibus ⁊ quasi ⁊ delictis ⁊ quasi ⁊ in omnibus ex quibus oritur obligatio spectat initium.secus in sententijs ⁊ in his ex quibus nõ oritur obligatio sed potius declaratur quid fuisse vel nõ fuisse vel esse vl' nõ esse in obliga.⁊ ita notatur ⁊ soluitur extra de elec.c.dudũ.ad audientiam.ol.Sed per hoc non tollitur contrarium hic signatum.de.§.quod dicitur qui loquitur in cõtractibus.Unde dic ẽm Ja.de bel.q ibi etiam spectatur initium.nã res postea fuit in bonis ideo cadit in obligatione qr debitor in initio ɔtractus generaliter obligauit omnia sua bona.⁊ hec so.in effectu ɔcor.cum predicta so.dy.Et si vis latius habere de initio spectãdo vel non.vide in prin.brocardorum Azonis.¶ In glo.quoniã non dolo fecit.dic ⁊ actio sepul.vio.solum contra dolosum cõpetit:vt.j.de sepul.vio.l.ij.§.ij.⁊.iij.⁊.l.iij.⁊ iudex qui iussit excusatur:quia ad officium suũ spectabat.⁊ iuris executio ⁊c.vt in glo.sequitur.dy.ibi de appel.l.quoniam.sed ibi iuris dispositio certa est.⁊ sic iussus contra.l.non seruatur:vt.C.de decur.l.omnes.lib.x.Sed vbi iussus est ẽm.l.vel est dubium:siquidem precipit vt iudex.i.aliquid quod spectat ad officium suum debet seruari ⁊ excusat.vt hac.l.cum concor.Et dic de hoc vt no.j.de reg.iur.l.nõ videtur.§.qui iussu.dy.⁊ ad.l.aquil.l.liber homo.Ja.Est etiam contra hanc.l.j.quod vi aut clam.l.iij.§.plane.sed ibi iubebat quod ad eius officium non spectabat:vt ibi patet.⁊ ideo non excusatur.vt.j.de reg.iur.l.factum a iudice.et extra.e.c.factum a iudice.li.vj.⁊.C.de iure fis.l.prohibitum.⁊ ita no.d.§.qui iussu.⁊ quod no.in glo.s.si quis in ius vo.non ierit.l.ij.Ad solutionem autem brocardi dic.Aut iudici iussus est aperte contra legem:⁊ tũc non solum nõ deberet ei pareri:immo quod plus est tenent resistere officiales.vt.d.l.qm̃.C.de appel.⁊ de decur.l.oẽs.li.x.⁊ in auc.quõ opor.epos.§.pe.⁊ non solum officiales possunt ⁊ debent resistere sed etiã priuati.vt.C.de metatis.l.deuotum.li.xij.⁊.d.l.prohibitum.li.x.Aut est apte secundum.l.⁊ tunc debet ei pareri:al's punitur non obediẽs vt.s.si quis ius dicenti non obtẽpe.per totum.Aut dubitatur ⁊ tunc similiter debet pareri ⁊ nõ parens punit:vt.j.de reg.iu.l.non videt dolo carere.⁊ si pareat excusat.vt.s.de iurisdi.om.iudi.l.si quis id quod.§.dolo.⁊ de his qui no.infa.l.furti.§.qui iussu.vbi de hoc.⁊ de mino.l.ait pretor.§.permittitur.vbi de hoc no.⁊ dixi.Dyn.⁊ Oldr.Uel dic secundum Jaco.de belui.Aut iudex precepit vt priuatus.Aut exercendo officium vt iudex.Et tunc aut preceptum est iustũ:aut omnino iniustũ ⁊ certum est:aut est dubium.Primo casu pareri nõ debet ex necessitate:sed ex reuerentie exhibitione:vt no.d.§.iussu.j.de regu.iur.l.non videntur.Secundo casu parendum est:vt hic cũ concor.Tertio casu non est parendum:vt.d.l.quoniam.C.de app.Quarto casu parendum est:vt.j.de regu.iur.l.non potest.⁊ dicto.§.qui iussu.Et secundum istam distinctionem intellige gl.que est.s.de iusti.⁊ iur.l.vt vim.⁊ de hoc vide quod bene no.C.vnde vi.l.j.ver.vlti.pro plena declaratione.⁊ tetigi etiam.d.l.qm̃.C.de ap.de hoc etiã no.per.B.extra de tempo.or.c.ad aures.⁊ p Dy.extra de reg.iur.c.qđ quis mãdato.⁊ ibi vide Joan.⁊ Car.⁊ qđ no.xiij.di.c.vera.⁊ per Arch.j.q.iij.ea que ⁊ in glo.⁊ per eundẽ.lxiij.di.salonitane.⁊ vide qđ no.in gl.⁊ dixi.j.de re mili.l.iij.§.in bello.Et allegatur dictũ brocardicum per

Dy.ad qõnē.si falsus ꝓcurator admissus sit ex parte actoris ꝑ iudicē inuito ⁊ reclamāte reo: ⁊ reus sit absolutus: nunquid noceat dño falsi ꝓcuratoris factū ita ꝙ sibi obstet exceptio rei iudicate ꝓpter autoritatē iudicis q eū admisit. Et vr̄ quodā/ modo expressum.s.qõ falso tuto.auto.l.j.§.idē pōponius. Sz ꝯtrarium est verū ⁊ tenēt doc.p.l.cū nō iusto.j.de col.detegen. vbi de hoc dicet.⁊ de rebus eoꝝ.l.qui neq₃.⁊ de admi.tuto.l.tu tium.§.a matre. Sed hoc vide plene in spec.de sindico.ver. ꝙ si iudex.⁊ ver.sed nunquid quilibet.⁊ ver.sed nunquid ille sin/ dicus.⁊ de hoc etiā dixi.C.de procu.l.licet.⁊ hanc opi.hic etiaz recitat ⁊ tenet Ray.

Julianus quoq₃. Ibi susceptum.i.post lit. cōtesta.sup actione aque pluuie arcēde.Ol.ibi statuere iudicē.qui cognoscebat in actio ne aque pluuie arcende ante alienationē factā.Ol.ibi iudiciū manere.i.instantiā cause seu iudicij.ol.Sed dic qui possedit te netur rei ven.directa q: pos.parit actionē in rem: vt.C.de alie. iu.mu.cā.l.vnica.qui dolo desijt possidere tenet vtili: vt.l. fin/ aūt.§.j.⁊.l.qui petitorio.s.de rei vendi.⁊.l.parere.de regu.iur. Pone ergo ꝙ te possidente fundum meū egi cōtra te rei ven. desijsti possidere pendente iudicio: queritur, nunquid iudiciuz primum expiret vt debeat proponi de nouo vtilis ⁊ sic procedi debeat in alio quasi directa videatur conuersa in vtili: vel de/ beat condemnari ex vigore directe ⁊ in eadem instantia. Qui/ dam dicunt ꝙ non ex vigore directe: q: cū mutatur forma agē di mutatur ⁊ iudiciū.ar.pro eis.s.de noxa.l.electio.§.j.⁊.§.fi is ⁊ de bo.pos.ſm tabu.l.ij.sed si sub conditione vbi ſm tabu. mu tatur in contra. Cōtra quos valde est iste.§.qui videtur casus in contrarium ꝙ instantia maneat ⁊ duret etiam si desinat pos sidere.dy.Sed in hac questione dic plenius vt no.per Dy. in lectura sua insti.de act.§.oīm.in vltima qõne.⁊ vide qõ dixi.s. de admi.tuto.l.cirographis.§.j. ¶ In glo.qõ tn̄ accidit in fin. qõ tn̄ dic vt ibi.s.ꝙ nō tenet hac actione: sed qõ vi aut clam.vt ibi no.Dy. ¶ In glo.s.acceptū.ibi non q: sit personalis. quia quo ad litigiosi vitiū nō refert reali an ꝑsonali agatur.Ja. ibi l.ij.⁊ vide qõ ibi no.ibi de re alienata.i.de dominio rei alienate Dy.ibi ⁊ facit ad.§.s.vt,idem iuris seruetur post alienationez qõ ante.Ja.de are.

Idem iul. Ibi ⁊ damnū contingens post lit.ꝯtest. ⁊ ante cū agat qõ vi aut clam.vt.j.eo.l. atheius.§.pe.⁊ fi. Secus si ageret actione aque pluuie arcēde q: tunc veniret solū dānū post lit.ꝯtest.ꝯtingens.vt.j.e.l.si ter tius.§.officium.ibi si quid ex his.al's si quid ex eo.s.opere qõ fe cit ipse colonus.Ibi caueri oportere.vt.s.de dam.infec.l. hoc amplius.§.de his.ol.ibi sed procurator.s.generalis.vel dic ad alia constitutus.Ja.⁊ dy.Vel dic non habens ad hoc manda tum vt in glo.⁊ bene.ol.ibi noceat vicino.qõ facere mādasse nō creditur etiam si habeat generalem cū libera: vt.j.que in frau. cre.l.si pater.ol.ibi aduersus colonum.i.aduersus dominum ex facto coloni.Ja. ¶ In glo.fi.construe in prin.hoc si habes in textu ex cuius predio nocet:al's est in textu nocetur: ⁊ tūc nō est necessaria glo.Dy.ibi.§.preterea.cōtra hoc.s.e.l.apud tre/ batium.§.j.⁊.§.pe.Et ideo dicendū ꝙ vbi hoīs culpa ⁊ factuz est proxima causa ⁊ immediata damn[illegible]utio damni infecti lo cum non habet.vt.§.preterea. Ubi autem est causa remota pu ta q: fit opus ex quo damnum timetur licet culpa fuerit in fa/ ciendo: hn̄ locum habet cautio.⁊ ita in.l.apud trebatium.⁊ de ser.vr.pre.l.si fistule.ol. ¶ In glo.cū sine mādato.ibi in locan/ tem.sic.C.ꝙ cū eo.l.fi.Ja.

Si colonus. Ibi restituere opus pōt. bona ratio vt.j.ne quid in loco pu.l.ij.§.hoc interdicto.ol.ibi.eum.s.dñm loci. Dyn.ibi fecerit.dñs idemq₃ locator.⁊ subaudi sua sponte.nam cogi non poterat cū eo ignorante opus factum sit Dy.ibi locati actione.⁊ etiam act.neg.gest.vt.s.de neg.gest.l. si communes.old.Et allegatur littera ista ꝙ si pro famulo ali/ quid soluo: forte condēnatus ꝙ illud possim sibi in salario suo imputare.Ibi non putet.s.act.ex locato dominum non habe/ re ad sumptus in restitutione seu destructione operis factos. ol.⁊ Ja.ibi ipsum restituere.qõ videbatur vt.s.man.l.si ꝓcur. §.si ignorantes.Sed contrarium est q: ratum quis cogitur ha bere solutum ab alio quod sibi incumbebat de necessitate sol/ uendū.vt.s.de admi.tuto.l.tutor.ſm dignitatem.⁊.l.siue here des.§.lucius.ol. ¶ In fi.teneri.s.ad interesse ex facto coloni.⁊ quod dicit etiam interdicto dic non solum actione aque pluuie arcende quasi ipse videatur in suo fecisse cum per aliuz fecerit vt.s.l.proxi.§.fi.ver.item si non ego.ſm intellectū glo.Vel dic non tantum ipsum facientem dñi mandato teneri sed etiā ipm dñm mandantē.vt.j.qõ vi aut clam.l.deniq₃.§.vlti.⁊ de vi ⁊ vi

ar.l.iij.§.quotiens.ol.

Si tertius. Ibi vnde.i.quo mediante. ol. ¶ In gl.prima.i.primo ol.ibi primo.i.prius.dy. ¶ In gl.quidā habēt ibi §.in cliuo.Ad.§.j.in aut.de fideius.rn̄de.q: ibi vna obligatio erat accessoria alterius: hic vtraq₃ est pncipalis.dy. Item illud obtinet nouo iure.veteri iure erat secus.vt.C.de fi deius.l.non recte.⁊.l.iure nostro.Ad.§.in cliuo.rn̄.vt ibi no.q: alter tantum fuit in culpa: hic vterq₃.s.faciens ⁊ patiens.vt.s. de his qui deiecerint vel effuderint.l.si vero.§.positu₃.sic ⁊.d. §.inter.s.de damno infecto.l.qui bona.vbi de hoc no.⁊ dixi ſm Ja.de bel. ¶ In ea.glo.in fi.sed ibi liberatur medius cedendo act.vt.d.§.Ja.

Si ex plurium. Ibi noceat fundo vnius tm̄ old.ibi noceatur opere facto in fundo vnius.ol.ibi experiantur inspecto fine condemnatio/ nis damni ⁊ interesse ob opus non restitutum.Inde queritur ibi agi contra socium.dy.ibi vt quis.s.actor idemq₃ socius.dy. Sed opp.aut consensi expresse socio vt faceret: ⁊ tunc non ago nec vt tollatur nec ad damni emēdationem.Aut tacui ⁊ nō ex presse consensi: ⁊ tunc licet non petam opus tolli: peto tn̄ insoli dum damnum.vt.s.cōi di.l.sabinus.Aut nihil sciui ⁊ tunc pe to opus tolli ⁊ damnum sarciri.vt.d.l.sabinus.nullo ergo ca su procedit qõ hic dicit sed in partem.ol.Sed nec in.d.l.sabin⁹ dicitur ꝙ consequatur damnum insolidum.vnde forte illa ſm istam intelligitur.ar.eoꝝ que hic in glo.dicūtur. ¶ In glo.ibi §.cassius.⁊.§.seq.Ja.Itē si cum vno.Ja.ibi exactio pro parte cui obuiat idem.§.in ver.idq₃ qõ socioꝝ.Ja.ibi ad damnuz da tum.interdicto qõ vi aut clam.Ja.ibi.s.insolidu₃.vt tollat op⁹ ⁊ ideo ibi ad hoc insolidū agitur q: operis restitutio seu destru ctio pro parte fieri non pōt.vt in.ll.statim allegatis in glo.sec⁹ in emendatione damni ⁊ restitutionis interesse vt hic.⁊.d.§.of ficium.Jaco.ibi in stipu.in fi.sed dic vt ibi no.q: non est contra quantum ad textum immo concor.q: ⁊ hic ⁊ ibi agitur pro par te ⁊ partis fit solutio.Sed est contra id qõ hic dictum est in gl. ꝙ vt opus tollatur agitur insolidum cum pars operis ibi pe/ tatur.quod tamē indiuisibile videtur.Sed dic ꝙ in hoc ibi cō sensit vterq₃.Jaco.de bel.vt ibi.Uel aliter vt ex glo.colligitur ¶ In glo.licet cōi diuidūdo locus fit.vt.j.e.l.s.§.j.Ja. ¶ In fi.sed dic plene vt ibi no.in glo.⁊ per Dy.secundu₃ Ja.de are. Et ad.l.si edibus.dic ꝙ illa stipulatio damni infecti est extra/ ordinaria: ⁊ ideo per ordinariam excluditur.vt.s.de mino.l. in cause.⁊ ibi in glo.⁊ de rei ven.l.j.§.per hanc.hec aūt actio est or dinaria ⁊ de iure ciuili.q: ex.l.xij.tab.vt.j.de statulibe.l.labeo. ⁊.j.e.si vsuf.Dyn.Uel dic ꝙ hec actio competit demum opere facto.⁊ ideo latius in hoc consulitur.illa vero pro opere futuro ⁊ ideo non ita late ꝯsulitur.Ja.de ra.

Si quis prius. Aque pluuie arcēde actio si ne cessione trāsit in emptorē. h.d.Et dic ꝙ si quis.s.dñs fundi cui aqua pluuia nocere pōt. Dy.ibi transibit sine aliqua cessione.Dy.⁊ ol.ibi datum ante sententiam post lit.tn̄ conte.ol.ibi incipiet actio pertinere. quo niam cum principale transferatur ⁊ oīa accedentia ad conser/ uationem principalis intelliguntur translata: vt.s.de fun.in/ stru.l.quesitum.in prin.Ibi q̄uis.sic construe q̄uis opus a vi cino factum sit cum dominium ⁊c.ol. ¶ In glo. hoc mirabile. ibi.l.eum qui.in prin.Dy.ibi.§.adijcitur.ſm quosdaz.sed non ſm verum intellectum.Jac.Et dic de hac materia vt ibi no.p dy.de reg.iur.c.si quis in ius succedit.li.vj.⁊ per eundem dy.⁊ alios.ibi.l.j.§.in locum.immo.§.illud tenendum.ol.ibi speciale in aque pluuie arcende actione.dy. ¶ In ea.glo.in fi.Dic ſm dy.aut actio incepit competere nomine rei alienate ante cōtra ctum alienationis celebratum ⁊ ante traditionem.aut post cō/ tractum ⁊ post traditionem.Primo casu qn̄ ante contractum ⁊ ante traditionē.aut cepit competere pro dāno preterito ⁊ ia₃ dato.aut pro futuro.Si pro preterito indistincte spectat ad vē ditorem.siue sit actio personalis siue in re scripta.nec tenet cā tedere emptori: vt.j.de aqua quoti.⁊ estiu.l.j.§.si fundum.de ac. ⁊ obli.l.quecūq₃.ij.quod vi aut clam.l.si is qui in puteum.§.si postea.arbo.fur.cesa.l.fin.⁊ de iniur.l.si seruum.Si pro futuro aut actio est mere personalis.vt stipulatione interposita ex cā damni infecti: ⁊ tunc transit cessione demum facta.sine cessio/ ne non.vt no.s.ti.j.l.damni infecti.§.si is qui.⁊.§.emptor.⁊ vsu fru.quemadmodum caue.l.omnes.§.fin.Si vero non est mere personalis sed in rem scripta.tunc serua qõ dicitur in isto.§.cū similibus.q: transit sine cessione.nisi venditor fuisset litē cōte/ status q: tunc cū cessione: vt.j.e.l.post venditionē.Scdo casu qn̄ post ꝯtractum ⁊ ante traditionē cōpetere cepit datur ven/ ditori sed sine effectu.q: conuentus actione ex empto tenetur

emptori

emptori cedere: vt. ɔ. l. eum qui. ɉ. de fur. ꝛ. ɔ. l. is qui in puteū. §. plane. ꝛ. §. aristo. qd̄ vi aut clam. ꝛ. s̄. de ɔtrahen. emp. l. qd̄ sepe. §. si res. In tertio casu. s. qn̄ post ɔtractū ꝛ post traditionē cepit cōpetere datur emptori ꝛ cuilibet singulari successori suo iure: vt. ɔ. l. is qui in puteū. §. si postea. Dy. immo. §. sequēti. et si queratur differētia inter actiones psonales in rem scriptas ꝛ actiones mixtas: dic ꝙ prime magis iudicātur personales: qꝛ sapiunt naturam personalium cū ex facto persone nascantur: non ratione dominij vel quasi vt pꝫ in act. aque pluuie arcēde: que nascitur ex opere facto ꝛ tn̄ est personalis: vt. ɉ. proxi. §. et pꝫ in interdictis que personalia sunt qꝛ nascuntur ex factis psonarum. sed qꝛ ꝛ actio pluuie arcende ꝛ interdicta sequuntur possessorē rei ideo dicuntur in rem scripta: vt. s̄. ad exhib. l. iij. §. est aūt. ꝛ. ɉ. de interdic. l. j. in fi. Sed actiones mixte magis iudicantur reales qꝛ sapiunt naturam realium cū in eis agaꝛ de his qui dantur dn̄is vel quasi dn̄is: vt. ɉ. de excep. l. fundi. ꝛ pꝫ in iudicio fa. her. vt. s̄. fa. her. l. j. Dy. ¶ Ja. ca. glo. ibi ex vtraqꝫ parte. s. actoris si alienat fundum cui nocetur. ꝛ rei si alienetur fundus qui nocebat. nam hec actio sequitur possessorem: est tn̄ personalis vt dixi. Ja.

Aque pluuie. Ibi nō in rē esse. est in rē scripta: vt. s̄. pri. §. old.

Officium autem iudicis. In iudicio hui⁹ actionis aque pluuie arcende cognoscētis. old. ibi a vicino. hac actione conuento. ibi non sarciet. al's sarcieꝛ. i. ad sarciendum non condemnabitur. ol.

Celsus. Ibi ipse feci. s. opus aliqd̄ manu. ol. ibi qd̄. i. ꝑpter qd̄. al's quo. ꝛ expone prout. Ol. ibi debebo. si volo liberari prestando solam patientiam. Dy. ibi estimationem aūt. s. impensarum factarum ratione operis tollēdi vel ratione damni ex opere illati. ol. ibi apparuerit datum. i. vere probatum fuerit. de quo dic vt plene no. ɉ. qd̄ vi aut clam. l. semper. §. hoc interdicto. contra heredem enim non iuratur in litē ob dolum defuncti: lꝫ contra defunctum iurari poterat: vt. C. de in litem iurando. l. alio iure. ꝛ. l. is qui. ꝛ. l. pe. ꝛ fin. s. qn̄ ex facto tuto. l. j. al's. ij. Dy.

Is cum quo. Ex facto proprio astrictus non liberatur possessioni cedendo. secus si factū ab alio possideat bona fide. h. d. ibi cogitur. s. precise: vt. s̄. ti. ij. l. stipulatio. §. siue. ol. Et potest hic moueri questio. vtrū vasallus possit detractare seruitium cedendo feudo. Et primo videtur qd̄ non. ar. s̄. de leg. iij. l. imperator. §. si centuꝫ. vbi hec questio no. per Dy. ꝛ. C. de act. ꝛ ob. l. sicut. ꝛ de fundis patrimo. l. quicūqꝫ. In ɔtrariū videtur ar. s̄. de vsuf. l. cū fructuarius. ꝛ. l. si absentem. si ser. ven. l. ꝛ si forte. §. etiam. in fi. s̄. de dam. infec. l. pretor. §. hoc edictuꝫ. vbi de hoc dixi ꝫm Ja. de are. Et in ciuitate ista fuit determinatum ꝙ non possit per iura preal. videtur tamen hec determinatio, contra casum in vsibus feudor de vasallo q cōtra consti. lothari. c. j. ꝛ ibi de hoc per Ja. de bel. Sed si velis defendere determinationem predictam dic ꝙ ibi feudum con cessum fuerat simplr̄ sine determinatione seruitij. Si aūt concessum foret cū determinatione ꝛ forma certi seruitij: tunc sit vera determinatio predicta: ꝛ sic posset loqui aliud caplm̄ de capitan̄. qui curiā vēdidit. c. fi. ꝛ ibi de hoc per eundem Ja. Et ꝑ hoc facit. l. ista vt inspecta rōne qꝛ se obligauerat non possit cedere lꝫ paratus sit cedere. Dy.

In concedendo. Ibi cū pro qn̄ secūdū Ja. de are. ibi minuitur ius eoꝝ per talē seruitutis concessionē Ja. ¶ In glo. ar ꝙ oēs tangit ꝛc. in fi. de hoc dicvt ɉ. e. l. finaūt. Dy. Et hec. l. ꝛ glo. hic posite multū bene faciūt ꝑ determinatione qōnis disputate bonon̄. ꝛ sepe occurrentis. si cōe vendidit aliqd̄ datium vtrū possit aliquid superaddere inuito emptore. nam videtur ꝙ non per hanc. l. qꝛ ex hoc ius emptoris diminueretur. de qua qōne dic vt no. C. de vectigal. ꝛ cōmissis super rubrica. in fi.

a **In diem.** a Ibi venditoris. duꝫ pendet an melior afferatur conditio. ol. ibi exquirenda est. vt in oēm euentum perduret. Dy. ꝛ ol. ꝛ Ja. ibi siue recesserit. per aliuꝫ meliore conditione allata. ol. ibi certum sit volūtate dn̄i. demum enim cuꝫ quis consentit sua iura perdit. vt. ɉ. de iur. annu. aure. l. diuus. ꝛ. C. de admi. tuto. l. cū quedā. ol. ibi cessionē aque factam. ꝛ sic in oēm euentū validam eā durare: ꝛ similem considerationem aduertē. s̄. de testa. tute. l. iure nostro. §. fi. ꝛ. l. seq. ol. ibi iniuriam accipere. vt. ɉ. de iniur. l. j. §. vsqꝫ adeo. ol. ibi in aque cessione. cuꝫ sit a dn̄o. ol. ꝛ Ja. ibi sed ꝛ dn̄i locoꝝ. cum sit ab eo cui competit ser

a ¶ In diem. adde ad materiā huius l. bal. in rub. in vsi. feu.

uitus aqueductus ꝫm. l. ɉ. de aqua quot. ꝛ esti. l. j. §. illud labeo Uel dic ꝙ hic fiebat a fructuario. Ja. de are. Et consueuit sup hac notari brocardicū. inspiciꝛ qd̄ euenire pōt. Ad qd̄. s̄. d dā no infecto. l. q bona. §. cū iter. Ecōtra nō inspiciꝛ. s̄. de iur. om. iudi. l. si idē in fi. ꝛ ibi in glo. ꝛ ex qui. cau. maior. l. sed ꝛ si per pretorem. §. si ferie. Sol'. qd̄ euenire potest de necessitate nature vt mors que omnia soluit. vt in auꝛ. de here. ꝛ fal. §. hinc nobis inspicitur. vt. s̄. de cōdi. ꝛ demon. l. j. locati. l. si domū. §. j. ꝛ de vsufruc. l. si vsufr. §. j. Idē si legis dispositiōe euenire debeat. vt. ɔ. l. sedꝫ si per pretorē. §. si ferie. Ideꝫ si volūtate ɔtrahentiū vel testantis dispositione euenire necesse erat. vt. C. cōia de lega. l. fi. §. finaūt. In his aūt quorum euentus est dubius ꝛ habet se ad esse ꝛ nō esse distingue. Aut ratione presentis speratur. vt s̄. de damno infecto. ɔ. l. qui bona. §. cū inter. ad trebel. l. lucius §. pe. C. de pactis. l. j. cōia. de lega. autē. res que subiacent. ꝛ tūc imputatur ei qui non cōsiderauit qd̄ euenire poterat. Aut ratione presentis nihil speratur in futurū ꝛ tunc non imputaꝛ ei qui nō diuinauit qd̄ euenire poterat. vt. ɔ. §. si ferie. eo ꝙ ibi loquitur de ferijs repētinis. ꝛ pro hoc. ɉ. de ver. obli. l. inter stipulantem. §. sacra. vbi de hoc plene. Dy. ꝛ. ɉ. qui ꝛ a qui. ma. liberi non fiant. l. iul. Iteꝫ allegaꝛ sepe lex ista cū glo. hic posita ꝙ sufficit semel ɔsentire nec licet postea penitere. de quo vide qd̄ plene no. p Dy. ꝛ alios extra de reg. iur. c. qd̄ semel. placuit. li. vj. ꝛ. ɉ. de regu. iur. l. quotiens vtriusqꝫ in glo. ꝛ dixi. C. de act. et obliga. l. sicut. ꝛ. ɉ. de reg. iur. l. quotiens vtriusqꝫ in glos. Et diꝛ ꝫm Jaco. de bel. hic. Aut prima voluntas est obligatoria ꝛ tūc sufficit semel ꝛ non licet penitere vt hic. ꝛ dicta. l. sicut. C. de act. et obliga. cum concor. Aut non est obligatoria vel est cōtra ius et tunc non sufficit semel vt in contrarijs. De hoc etiam not. per eundem in opere solutionum contrariorum non solutoruꝫ in vsibus feu. de natura feud. c. j. ꝛ vide in brocardis. Azo. Et ꝙ sufficiat semel quid fieri concor. quia sufficit semel satisdare nisi quid inopinatum emergerat. vt. s̄. vt in possessio. leg. l. si is a quo. Et semel aditam hereditatem. vt. s̄. de acqui. hered. l. si solus. Semel exactum quod debetur. ɉ. de reg. iur. l. bona fides non patitur. Semel paritum conditioni. de manu. testa. l. si ita fuerit. Et multa alia similia ad hoc possent adduci. ¶ In gl. not. sufficere. ibi qd̄ ait pretor. ij. sed ibi voluit eo tempore quo velle non poterat: quia ius non habebat: et sic consensus non fuit adhibitus tempore congruo: hic sic. Dy. ibi. C. de pactis. l. fina. pe. respon. dicas ꝙ ibi agebatur de borum dispositione post mortem vbi licet penitere quandocunqꝫ. vt. s̄. de lega. primo. l. si mihi ꝛ tibi. §. in legatis. ꝛ de iure codicillorum. l. diui. §. licet. Dynus. Uel dic ꝙ in his duabus non fuit legitima volūtas quia in eo tempore interposita quo nullū ius competebat volenti. Ibi de mino. l. si iudex. sed ibi erat in fauorem minoruꝫ restitutio concessa: ꝛ ideo licet ei renunciare: vt ibi patet in littera. Dyn. ꝛ Oldra. In fin. vel distingue breuius vt not. ɉ. de regu. iur. l. quotiens. vtriusqꝫ. Dy.

Si autem. Ibi ex modica forte particula nisi fiscalis fortuna sit que hac prerogatiuam sibi priuilegio vendicat speciali: vt C. de vendi. rerum fiscaliū. l. vnica. lib. x. Oldra. Ibi aqueductionē. id est aque ducende cōcessionem. Dy. In glos. quia ꝙ omnes in fi. sed ibi erat commune pluribus ꝛ vniuersis. ꝛ pro hoc. ɉ. de colleg. illicitis. l. j. §. fi. ꝛ nota extra de consti. cum omnes. per. B. Innocen. ꝛ Compost. ꝛ ideo sufficit maior pars. hic aūt pluribus vt singulis. Et de hoc vide qd̄ dixi. s̄. tutu. proxi. l. si edibus. Uel dic ꝫm Jaco. de bel. qui hoc notat in solutione cōtrario. s̄. de pactis. l. iuregentiū. §. fi. Aut aliquid est cōmune pluribus vt vniuersis. Aut pluribus vt singulis. Primo casu statur maiori parti: vt dictum est. tamen est opus ꝙ due partes ad minus sint psentes ꝛ tunc sufficit maior pars presentium: vt. s̄. qd̄ cuiuscꝫ vniuersitatis. l. nulli. cum ibi notatis. ꝛ debent consentire vt vniuersitas non vt singuli: vt. ɉ. de regu. iur. l. aliud. §. refertur. vbi de hoc. ꝛ per Dyn. eod̄. titu. c. qd̄ omnes tangit. lib. vj. ꝛ vide ibi alios. Alij dicunt aut qd̄ agitur fit ex necessitate vel vtilitate: ꝛ tunc sufficit maioris partis consensus. Aut non: ꝛ tunc melior est cōditio prohibentis: vt. s̄. de seruitute rusticorum prediorū. l. per fundū. ꝛ cōmuni diuidū. l. sabinus. Fallit in casibus ibi notatis. In re vero que nō est cōmunis ratione ꝑprietatis: respicit tn̄ ꝛ pertinet ad plures aliquo respectu: tūc regulariter statur iudicio maioris ptis: vt. ɔ. §. vlt. i. l. iurisgentiū. s̄. de pac. cū cōcor. Fallit vbi agitur de tutela finienda: vt. C. de auto. prestan. l. fin. Item in iudicibus de legatis a principe ꝫm quosdaꝫ: vt. C. de ap. l. in offerendis. quādo quidam ex eis absunt: secus si omnes essent presentes: vt. s̄. de arbi. l. sicuti. ꝛ. ɉ. de re iudicata. l. duo ex trib⁹. Itē fallit quādo minoris partis causa est potior: vt dicto titu. de pactis. l. re

scriptū. in prin. Ja. de bel. ⁊ ad hoc bene facit. C. qui bo. ce. pos. l. vl. ¶ In glo. sic. C. ibi. §. iussum. sed so. vt ibi no. dy. ¶ In fi. so. vt no. s. de ser. ru. pre. l. per fundum. dy. ⁊ extra de reg. iur. c. nō firmatur. li. vj. per dy. ⁊ alios.

Si flumen. Ibi per hoc. i. p mediatā huius fluminis adiunctionē. Ol. Et est bñ notādum ꝙ hic dicitur ꝙ de flumine nauigabili vel per qd̄ aliud nauigabile fiat non licet aquā tollere pro molēdinis faciendis vel pratis irrigādis. Et pro hoc. j. de fluminibus. l. ij. cuius cōtrariū cōtinue fit ī lōbardia. Sed dici pōt ꝙ fit autoritate pacis ɔstātie vbi flumina ⁊ regalia fuerunt ɔcessa ciuitatibus in ipsa pace noīatis: vt ibi pz. Uel dici posset ꝙ non licet tollere ita ꝙ per hoc flumē fiat minus nauigabile. Si aūt esset ita magnū ꝙ p hoc nō desineret esse nauigabile: tunc forte secus. ⁊ hīc indicat ista littera ibi minus nauigabile ⁊c.

upra iter. Pōt dici ꝙ hic sit sensus ꝙ si habeat seruitutē itineris aqueductus vt ⁊ accipitur. s. de ser. ru. pre. l. quintus dñs supra aqueductum nec is cui ɔcessit in suo agro itineris seruitutē arcū iure constituet seu ɔstruet. i. voltā lapideā: sed pontē quo possit trāsire riuum vel per se vel cū vehiculo iure extruet. An aūt ipse cui cōpetit aqueductus possit coopertum facere dicitur. j. de riuis. l. j. §. fi. ⁊. l. iij. Secundo dicit quando subtus riuum dñs vult aqueductum facere. ⁊ dicit̄ ꝙ specū. i. fossam altā in concauitate ex qua fit specus q᷑ inde remota terra facit specū siue interuallum ex quo deorsum īspicitur non pōt facere q᷑ suffosso eo specu ⁊ rupto aqua manabit ibi de riuo ⁊ siccabitur riuus. Cuniculū aūt. i. exilē ductū aque sub illo riuo pōt facere cū nō ledat sic ducentē aquā p riuum. Et pōt esse ratio inter arcū ⁊ pontē: q᷑ pons fit necessitate. arcus fit ex volūtate. Itē arcus per sui longitudinem plus offendit. pons sui breuitate minus ledit nec purgationē impedit. Item arcus lapideus vix moueri pōt. pons aūt ligneus de facili mouebitur cū imminebit refectio facienda in riuo. Jaco. de are. ibi vel actus debetur. alias est in littera nec iure factus debetur. ¶ In glo. a domino proprietatis in fine. sed hoc dicitur. j. proximo, responso. non hic. Jaco. ¶ In glo. j. nec iure fiet in fi. alij habēt ita in littera nec is cui iter vel actus iure debet̄ ⁊ tūc superfluit hec glo. R. Ol. ¶ In glo. ille cui debet̄. ibi. l. quintus. vbi aqueductus appellatur iter aque. Jac. ¶ In glo. specus dicitur altus locus. ibi. §. fi. ⁊. l. labeo. Uerius dic vt no. e. titu. l. seruius. in glo. i. dñi. Ol. ¶ In ea. gl. ibi vt dictum est. ⁊ hoc nisi sit actū in imponēda seruitute. ergo inter specū ⁊ cuniculum differentia est in facto tm̄ nō in iure. Ol.

[a] ¶ Cassius. adde ad huius. §. materiā Lud. ro ɔsi. ccxxxvij.

Cassius[a] ait. Construe sic si aqua noceat ne p ⁊ ex cōi fundo siue p ⁊ cōi fundo aliorum. nam hic duo sunt necessaria. ⁊ ꝙ noceat ex cōi fundo plurium. nec sufficit alterū vt locū habeant que sequuntur in tex. vel vnū cū vno ⁊c. Ja. ibi agere posse. ad patientiam si nō fecit vel vt destruat si fecit. ⁊ sic in sequētibus. Ja. de are. ibi estimatio pro parte sua tm̄. dy. ibi ceterorum actionē. s. aque pluuie arcēde cum sublatum sit principale ad qd̄ hoc iudicio agitur. s. opus sed interdictum qd̄ vi aut clā pro dāno saluum est nec est sublatum ceteris. Ja. de are. ibi datum sit. i. in operis destructione expensum. Dy. ibi ⁊ ex socijs. exponit qd̄ dixit cū vno ex pluribus agendum. Alibi est a socijs: ⁊ tunc iungitur cū precedentibus ⁊ ibi nō vtiq̄ est. §. Ja. de are. ibi qui opus fecerit. sed etiā cū eo qui non fecit ad patiētiā agi pōt. ⁊ si actū fuerit ad patiētiam nihilominus agetur cū eo qui fecit iterdicto qd̄ vi aut clā. ⁊ hoc subijcit qd̄ minus ⁊c. Et probatur. j. e. l. emptor. ⁊ duabus ll. seq. Ja. de are. ⁊ Ol. ibi eum conuentum interdicto qd̄ vi aut clam. ol. ibi autor operis. i. qui fecit vel fieri mādauit: vt. j. qd̄ vi aut clam. l. deniq̄. §. pe. ⁊ fi. Ja. ¶ In glo. cū plurium. ibi item no. hoc notabile pōt colligi si ponas predium nocens ⁊ cui nocetur esse commune eorūdem. Ol. ibi. §. versa vice. vbi de hoc p Dy. In fi. ⁊ que sit ratio diuersitatis dic vt. e. l. si tertius. §. j. in glo. l. cōi diuidūdo in suppletione eiusdem. Dyn. ¶ In glo. i. damni. ibi iam destructum. sed expense destructionis bene veniunt iure huius actionis: vt. s. e. l. q̄q̄. §. fi. in fi. ¶ In ea. glo. ibi. l. si deposita. hoc intelligas qñ lis fuit cōtestata tantum ab isto qui fuit assecutus partem tantum damni: nam si alius prius fuisset litem contestatus: licet alius perueniret ⁊ consequeretur partem damni ⁊ operis destructionē: tamē alius posset agere ob id damnum qd̄ post lit. ab eo contestatam contingit. nam officium iudicis qd̄ datur ad damnum durat etiam principali sublata: vt no. s. de triticaria. l. in hac. ⁊ de eo qd̄ certo loco. l. iij. §. idem iul. Ja. de ra. Et dic ꝙ qñ opus est destructum vno instante ad nihilum possunt alij socij agere hac actione. secus si nondum sit destructum sed actum est solum vt destruat̄ ⁊ hoc est quod statim sequitur in glo. ¶ In glo. i. opus destructum. ibi ⁊ econtra ꝙ vnus. s. dñorum fundi cui nocetur. Jaco. ibi accepit. i. sustinuit. Ja. In fi. ⁊ qd̄ hic dicit cōi diuidundo iudicio. expone. i. per iudicē cognoscentē de eo qd̄ peruenit actione rei cōis vt diuidatur. Ja. Et dic ꝙ recuperabitur a socijs q liberati sunt ab interdicto qd̄ vi aut clam. eo ꝙ vnus insolidū damnum restituit ⁊ opus destruxit: ⁊ tūc loquitur de act. neg. gest. Uel dic recuperabitur a socijs. i. socij recuperabunt ab illo qui consecutus est solidū damnū omnium: ⁊ tunc dic cōmuni diuidundo: vt. s. cōi diui. l. iij. ⁊ tunc procedit predicta proxima expositio dñi Ja. de are.

Apud ferocem. Nemo obligatur ꝙ actionē habiturus sit. h. d. Dyn. In glo. nec autor fuit. i. mandator. Dy. ¶ In glo. q. d. ibi nemo id. ⁊ dic vt ibi no. Old. ibi qd̄ debetur. hoc nō obstat. ibi de noxa. si seruus. sed fallit in his casibus: vt. d. l. nemo. no. Dyn. Uel dic ꝙ omnes predicte. ll. magis sunt pro isto. §. q̄ contra. Old. In ea. glo. in fi. preterea ibi non conueniebatur ab alio propterea ꝙ habiturus esset actionē aduersus socium sed repellit a cautione postulanda: ideo q᷑ in ea petenda potest habere viam ordinariam. Dy. Uel dic sm̄ Ja. de bel. ꝙ hic non tenet̄ destruere opus propter hanc rationem q᷑ habeat act. sed delegationē ⁊ iure cess. facere tenetur vt ibi. Uel dic ⁊ melius ꝙ hic dicitur ꝙ non tenetur q᷑ habet act. hoc est regulare q᷑ quis nō debet alij teneri q᷑ habeat act. ⁊ ideo delegatio non est hic pro iusta prestatione. Sed ibi dicitur ꝙ quotiens quis tenetur ⁊ est certum eum teneri q᷑ act. habet tūc delegatio est pro iusta prestatione vt ibi. Et hoc verum nisi dolus vel culpa possit ei imputari: vt. s. pro socio. l. de illo. ⁊ locati. l. videamus. cū concor. Si aūt quis tenetur ex contractu aliquid dare vel facere tunc non liberatur act. cedendo: vt. C. si cer. pe. l. non aduersus. Aut tenetur quis ex quasi contractu vel propter alterius contractū. Et tunc aut tenetur solummodo q᷑ act. habet ⁊ liberatur cedēdo: vt. d. l. qd̄ debet̄. vbi de hoc in glo. ⁊ per dictū Jaco. de bel. Aut tenet̄ rōne doli vel culpe ⁊ nō liberat̄ act. cedēdo: vt. s. de neg. gest. l. nam ⁊ seruus. §. fi. Ja.

Officium. Ibi cum vno eorum. s. dominorum fundi nocētis. old. ibi agatur proprie cum plurium est fundus nocens. improprie cū plurium est fundus cui nocetur: ⁊ vnus agit ⁊ ei restituitur. Uel melius proprie tantū accipe. nam solum hunc casum prosequitur vsq̄ ad. §. ꝙ si is. qñ agebatur cum vno ex pluribus dñis fundi nocētis. Et dic agatur per dñm agri cui nocet̄. Ja. de are. ibi noxali iudicio cū vno agitur. quo casu obseruatur quod sequitur. Ol. ibi actione damni infecti fit. vbi obseruatur quod sequitur. Jaco. ibi fieri oportere. hic iungas ⁊ legas. §. trebatius. ⁊ dimitte. §. si ex priuato. Ja. Trebatius aūt. non corrigendo quod dictum est sed ponendo effectū actionis aque pluuie arcende ꝓposite. Dy. ibi cum quo agitur. s. precise si actor velit ꝙ inducat precedens verbum omnino. Ja. ibi ager. naturalis vel quasi vel iure seruitutis impositus. old. ¶ In glo. assume ar. quod est. s. ⁊ prepone illi dictioni nihilominus. Ja. ¶ In glo. sic ergo in fi. vel ibi loquitur cum agitur ad destructionem ⁊ ratione impēse destructionis q᷑ tunc insolidum cū pro parte expediri non possit hic autem cum agitur ad damni emēdationem vel interesse q᷑ tunc pro parte. Ja. de are. ¶ In glo. vt ⁊. j. eo. atheius. ibi quo ad stipulationē. i. quo ad stipulationis interpositionē non quo ad executionem. old.

mptor. Singularis successor quacūq̄ de causa ⁊ socius innocens ad patiētiam solum hac act. tenetur: actor vero faciens tenetur ad damni estimationem ⁊ impensas destructionis operis interdicto qd̄ vi aut clā. h. d. Nisi. i. si nō. Jac. ibi successores. in rē in qua factū est opus quo mediāte aqua pluuia nocet seu nocere pōt. Et dic successores hac act. cōueniri. Jac. Ibi in ea. causa est. vt habeat electionem velit opus tollere vel patientiā ꝓstare. Dy. In glo. cur nō egit. in fi. ⁊. s. l. pr. §. apud ferocē. Sed certe impensam petet antequā faciat. ar. qd̄ falso tutore. l. nouissime. Et not. simile in summa de alie. iu. mutā. cā facta. §. illud queri pōt. Jaco. ⁊ Old. In. l. sed ⁊ venditor. ibi de damno. quocunq̄ tempore dato. old. ⁊ Dy.

theius. Ibi opus. nocens. Jaco. ibi potētiori vel non ratione officij. q᷑ ista alienatio fuit facta ex parte rei. Sed si ex parte actoris tūc bene esset curādū vt no. s. de ali. iu. mu. cā facta. l. j. in fi. ⁊. l. cum similes. ⁊ ibi in glo. Jaco. de rau. ⁊ old. Ibi qd̄ vi aut clam. s. infra annum a die completi operis computādum nō a tēpore alienatiōis. vt. j. qd̄ vi aut clā. l. semper. §. hoc interdictū. Jac. de ra. ⁊ old. ibi annus preterijt. s. a die completi operis

ti operis ſm verã lecturã glo. ⁊ Dy. Sed nõ preterit a die alienationis ⁊ qđ subijcit de dolo iudiciũ dic. i. actio in factũ ex edicto. de ali. iu. mu. cã facta. q̃ datur ꝓpter dolũ in alienãdo cõmissum. Ja. Dy. ⁊ ol. In glo. vel nõ potẽtiori ſm quosdã. ⁊ bñ vt ꝓdixi. ol. In glo. duo obstant. ibi ⁊ hoc de dolo. ⁊ hoc iure ffor. ol. ibi vel melius. hãc approbat dy. ⁊ ol. ⁊ simile no. C. de dolo. l. j. dy. ⁊ ol. ibi in hac aũt actione. s. in factũ. descẽdente ex edicto. de ali. iu. mu. cã facta. ol. ibi perpetuo. de eo qđ peruenit ad dolosum vel eius heredem. ol.

Cum agitur. Ibi subsederit. expone vt in glos. Aliter tñ exponitur. s̃. de ꝯdi. ⁊ demõ. l. sed si hoc spãliter. §. j. in fi. ⁊ ad. l. fal. l. is aũt. dy. ibi manu factũ. qđ defendebat a cursu aque. Ja. ⁊ cuius memoria nõ extabat ⁊ sic erat quasi naturale. vt. s̃. e. l. ij. §. itẽ varus. ⁊ §. apud namusam. ⁊ sic idẽ in hoc casu qđ in precedenti vt denegetur directa ⁊ vtilis competat. ol. ¶ In glo. vt qꝛ plaustris. ⁊ sic cessauit hoĩs factum. Ja.

In hoc iudicium. Ibi sicut in damni infecti. s. stip. dy. ibi futurũ id est post lit. ꝯte. ꝯtingens. Ja. ibi cũ. i. ꝙuis. ibi preteritũ. i. ante ꝯtesta. ꝯtingens. Ja. ibi nouo iudicio. hoc ꝯsueuit queri si tẽpore lit. ꝯtest. nõ cõpetebat mihi ius agendi sed post lit. ꝯtest acquisiui iura per cessionẽ mihi factã a vero creditore: nunquid in ista instantia sequatur ꝯdẽnatio an opus sit nouũ iudiciũ inchoari. hoc est ar. expressum ꝙ opus sit nouo iudicio. Ad idez s̃. de iudi. l. nõ põt. j̃. de excep. rei iudi. l. si mater. §. pe. ⁊ iudi. solui. l. si ante. In ꝯtrariuz facit. s̃. ad exhibẽ. l. tigni. §. si quis non possideat. de rei ven. l. si naũt. §. j. de pig. act. l. si rem. §. fi. vbi de hoc in glo. de peculio. l. quesitũ. in prin. depo. l. j. §. idẽqꝫ neratius. mã. l. si mãdauero tibi. ⁊ valde bñ de inoffi. testa. l. si ꝓponas. §. fi. ⁊ l. si non mortis. §. vl. Solu. quidã distinguũt qꝛ aut egit noĩe cedẽtis ⁊ tũc sequitur ꝯdẽnatio quasi cessio retrotrahatur. ar. s̃. de iudi. licet. Sed certe de hoc nõ est dubium quãdo agit noĩe cedẽtis qꝛ casus est. s̃. qui satisda. cog. l. iul. Si egit noĩe suo: aut actio siue ius agendi vere incipit modo cõpetere vt qõne ꝓposita ⁊ nõ fit ꝯdẽnatio per preal. l. non põt. s̃. de iudi. vbi de hoc not. in glo. Si aũt fingitur retro cõpetijsse vt qꝛ superuenit ex cã antiqua ⁊ subsistente tp̃e lit. ꝯtest. tunc fiat cõdemnatio in eadem instãtia per. d. l. si nõ mortis. in fi. de inoffi. testa. per quã. l. dy. indistincte tenet ꝙ fiat ꝯdẽnatio ex eadẽ instantia. Ad. l. istã pꝫ rñ. qꝛ hic cepit cõpetere actio noĩe rei non deducte in iudicium. Itẽ ad alias facile responderi potest per d. l. si non mortis. Sed idẽ postea idẽ dy. eo casu quo egit nomine proprio videtur aliter dixisse videlꝫ ꝙ si ius superueniẽs agẽti sit tale qđ fingatur peruenisse tp̃e quo incepit agere tunc sequatur ꝯdẽnatio. ⁊ ita intelligatur. l. si nõ mortis. §. fi. Si vero est tale qđ peruenisse non fingitur tunc non sequatur condẽnatio. ⁊ ita intelligantur iura pro hac parte alleg. De hoc no. per ipsum dy. insti. de act. §. j. qui incipit omnium. in lectura sua. et tangitur per eum. s̃. de ope. no. nun. l. j. in prin. ver. itẽ queritur vtrum ius superueniens. ⁊ latius. j̃. de excep. rei iudi. l. ⁊ an eadem. §. actiones. vbi de hoc latissime dicã etiam ſm dy. ⁊ alios ⁊ de hoc etiam dixi. C. de iudi. l. j. ¶ In glo. super alia re in fin. Sed certe idem si in eadem dummodo non sit connexuz. vt ibi Dy. ⁊ Jaco.

Sed interdum. Ibi tolleretur virtute precedentis iudicij. Jac. Et hec. l. bene facit ad qõnẽ quã no. s̃. de ope. no. nun. l. j. in prin. ver. deinde quero pulchrã qõnẽ. si aliquis incepit edificare turrim: ⁊ denũciaui sibi nouũ opus ipse spreto denũciamẽto fecit vnũ brachium muri: postea satis dedit ⁊ turrim cõpleuit: vtrũ tota turris debeat destrui. Gui. de suz. tenet ꝙ sic per. l. istam. Sed de hoc dic vt ibi dixi.

Post venditionem. ¶ Dic aut actio aque pluuie arcende ꝓponitur pro damni datione. aut pro lucri amissione. Si pro lucri amissione indistincte non vendicat sibi locum vtilis nec directa: vt. s̃. eo. l. j. §. deniqꝫ. ⁊ §. sicut. ⁊ j̃. e. si in meo. ⁊ ar. s̃. ti. pxi. l. fluminũ. §. fi. ⁊ l. ꝑculus. Si pro damni datione aut damnuz timetur ab aqua non pluuia mixta cuz pluuia: aut a pluuia tm̃. Primo casu nec vtilis nec directa locum habet. Scđo vtilis non directa. vt. s̃. e. l. j. in princi. ⁊ §. j. ⁊ §. illud. in summa. ⁊ l. apud. j. ij. ⁊ iij. rñso. Tertio casu aut timetur damnuz dari ab aqua pluuia in predio vrbano: ⁊ non habet locum hec actio sed recurritur ad negatoriã generalẽ: vt. s̃. e. l. j. §. item sciendum. ⁊ §. apud labeonem. Aut in rustico: ⁊ tũc aut rõne operis naturalis: aut ratione operis casualis: aut rõne operis manufacti. Primo casu actio plu. arcen. non vendicat sibi locũ: vt. l. j. §. hec actio. in fi. ⁊ §. idem ait. si aqua. ⁊ §. illud in summa. ⁊ §. sed ⁊ si vicinus. Scđo casu aut operis casualis extat memoria aut non. Si non perinde habetur acsi iure factum fuisset: vt. s̃. e. l. ij. §. idem ait si in agro. in fi. §. si extat memoria agitur vtili ⁊ cessat directa. qꝛ opus manufactum nõ est: vt. s̃. e. l. ij. §. itẽ varrus. ⁊ §. apud namusam. ⁊ hoc si casus contra naturã ꝯtingat. Sed si casus cõtra casum eueniat ⁊ primi casus extat memoria cessat vtilis ⁊ directa. Sed si non extat memoria primi casus per lapsum illius tp̃is lõga cõsuetudo inducitur que est altera natura: vt. s̃. de libe. ⁊ post. l. si quis posthumos. vnde sicut vtilis vendicat sibi locum qñ casus ꝯtra naturã ꝯtingit: vt. s̃. dixi: ita ⁊ qñ casus ꝯtra casuz cõtingit per longã ꝯsuetudinẽ in naturã ꝯuersum. ⁊ ita intelligitur predictus. §. idem labeo ait si in agro. ibi aut cũ non extat memoria ⁊c. Sed circa istum precedentẽ articulũ glo. variant ⁊ a veritate discordãt. Tertio casu aut damnũ timetur ex opere manufacto in loco publico: aut vniuersitatis: aut in loco priuato. Primo casu hec actio locũ non hꝫ illa ratione: qꝛ aut fit publica autoritate: ⁊ tũc non venit in hac actione: vt. l. in summa. §. cassius. Aut autoritate propria: ⁊ tũc similiter locũ non hꝫ: qꝛ agi põt ad hoc ipsum ne opus non fiat. ⁊ demolitorio vt qđ factum est tollatur interdicto qđ vi aut clam. vt. j̃. ne quid in loco publico. ⁊ s̃. si ser. ven. l. si qñ. §. vl. ⁊ j̃. qđ vi aut clam. l. vim facit. §. fi. Preterea põt peti cautio de damno infecto si ad priuatam vtilitatẽ facit: vt. s̃. ti. j. l. pretor. §. de eo. ⁊ l. si finita. §. j. Secundo casu qñ opus fit in loco vniuersitatis si quid ille locus est vniuersitatis dñio ⁊ vsu: vt cura cõis: ⁊ campus fori: idem quod in loco publico dictũ est. ⁊ sic põt intelligi. l. si in publico. ⁊ insti. de rerum di. §. vniuersitatis. Si aũt est vniuersitatis dominio sed non vsu: vt vinea vniuersitatis vel ager habet locuz hec actio contra vniuersitatẽ: vt. s̃. qđ cuiusqꝫ vniuer. l. pe. non aũt contra singulos: qꝛ que sunt vniuersitatis non sunt singulorum. vt. d. l. in tantum. §. j. ⁊ de in ius vocan. l. sed si hac lege. §. q manumittitur. Tertio casu qñ fit in loco priuato aut plurium ⁊ tunc dic vt in. l. si tertius. §. si ex plurium. s̃. e. ⁊ l. supra iter. §. cassius. ⁊ §. officiũ. ⁊ §. sequẽ. Aut in priuato vnius: ⁊ tunc aut ille qui fecit nullo tẽpore fuit dñs nec habuit ius in re vt colonus vel quicunqꝫ extraneus: ⁊ tunc dic plene vt. s̃. e. l. ꝙꝙ. §. fi. ⁊ l. si colonus. ⁊ j̃. qđ vi aut clã. l. deniqꝫ. §. fi. ⁊ l. seq. Aut habuit ius seruitutis vt vsuf. ⁊ tunc cessat directa: vt. l. apud trebatium. ⁊ §. aque. ⁊ datur vtilis: vt. j̃. e. l. si vsuf. §. fi. Aut habuit dominiũ vtile vt emphiteota ⁊ datur directa: vt. j̃. e. l. qđ principis. §. hec actio. Aut fuit dñs iure directo: ⁊ tũc aut ẽ dñs omni tempore. i. tp̃e operis facti ⁊ actionis proposite ⁊ condẽnationis secute: ⁊ tunc pro quo damno ⁊ qualiter ⁊ inꝙtuz teneatur dic vt in. l. si tertius. §. officium. ⁊ §. celsus. ⁊ l. is cũ quo. ⁊ l. atheius. §. in hoc iudicio. s̃. e. ⁊ j̃. qđ vi aut clam. l. cõpetit. §. in summa. Aut tempore operis facti tantũ fuit dñs. Et tunc aut alienauit in alium transferendo ⁊ dic vt. s̃. e. l. emptor. ⁊ l. sed vẽditor. Aut non transferendo sed religioni dedicando et tunc dic vt in. l. ꝙꝙ. in princi. Dyñ. Põt etiam distingui aliter ſm iacob. de aret. Aut alienatur fundus nocens: aut cui nocetur. Primo casu aut simulate: ⁊ tũc nulla est alienatio: vt. s̃. de cõtrahen. emp. l. nuda. j̃. de actio. ⁊ obliga. l. contractus. C. de trãsactio. cum ea. ⁊ plus valet qđ agitur. in rubro ⁊ nigro. ⁊ sic cõtra eum qui simulate alienauit agitur ⁊ non ꝯtra emptorez cũ contra dñm hec actio detur. vt. s̃. e. l. ꝙꝙ. in prin. ⁊ h. idẽ iul. et sic intelligitur. s̃. e. l. emptor. in prin. Aut vere alienatur: ⁊ tunc aut post lit. contest. aut ante. Si post finietur ꝯtra alienantem aut interdicto qđ vi aut claz ad damnũ ⁊ expensas infra annũ a die facti operis. vt. s̃. e. l. emptor. ⁊ l. se. ⁊ l. atheius. in prin. ⁊ j̃. qđ vi aut clam. l. semp. §. hoc interdictũ. Scđo casu cum alienatur fundus cui nocetur. Aut ante ceptum iudicium: ⁊ tũc transit in emptorem: vt. s̃. e. l. si tertius. §. si quis prius. Aut post ceptum: ⁊ tũc obtinet qđ hic dicitur. Ja. ibi qđ. i. inquantum. Jaco. ibi eo iudicio. s. aque pluuie arcende. Ja. ibi idqꝫ. i. dictã estimationẽ dãni a dño predij nocentis exactam. Ja. Et dic dari post venditionem.

Si prius. Que forent idez sub indefinita posita vt opposite spẽs censentur iure diuersorum. h. d. prin. huius. l. ¶ Ibi diuersarũ causarũ. ⁊ iđ vna nõ retinetur ꝑ vsum alterius. dyn. qꝛ diuersas cãs requirebat. vt. s̃. de appel. l. cũ in vna. in prin. ⁊ l. si qs separatim. Ol. Qđ facit ad qõnem. si debebas mihi. x. capones annuatim. ⁊ per. x. vel. xx. annos nõ soluisti nisi qnqꝫ. vtrũ ꝓscripseris in alijs qnqꝫ. Et dicendũ ꝙ aut est vna ꝓstatio tantum aut plures. Si vna tantum nõ ꝓscribitur vt hic. ⁊ s̃. de serui. l. iiij. §. fi. ⁊ de ser. ru. pre. l. vna est seruitus. cum cõcor. ibi in glo. notatis. Si aũt sunt plures tunc prescribitur vt hic. ⁊ s̃. quemadmo. ser. amittatur. l. penul. ⁊ l. is qui. Dyn. Et ad

predictā distinctionē de vna prestatione vel pluribus facit qd no. ⁊ diri. C. de prescrip. xxx. an. l. cum nouissimi. §. in his etiam promissionibus. Facit etiā huius. l. prin. valde bene ad questionem qua querit. si aliquis habebat merū ⁊ mixtū imperiū ⁊ oīmodā iurisditionē in ciuilib⁹ ⁊ criminalib⁹: ⁊ vsus est iurisditione longo tpe solū in ciuilibus nūquid sit ꝯtra eū pscriptū in criminalibus. Et videt ꝙ nō per ea que diri cū sit vnica iurisditio: ⁊ ideo per vsum in ciuilibus retinetur etiā in criminalibus. Et ideꝫ posset dici si haberet iurisditionē in ciuitate ⁊ locis districtis ⁊ vtaꝛ q: sic casus cōtingat solum in certis locis ꝙ retineatur in omnibus. De ista questione dic vt diri. C. ō iuris. om. iudi. l. fin. ver. sed adhuc quero in casibus. vide extra de offi. archi. c. dilecto. cū ibi notatis. ⁊. j. e. l. fi. ver. preterea transcriptio. et de acquirē. posses. l. possideri. ⁊ qd diri. s. qui. mo. vsufr. amittatur. l. is qui vsufructu. ⁊ de seruitu. rusti. predio. l. vna est via. In glos. vt. s. e. in fi. vel sol. vt ibi. Dy.

☞ Seruitutē cōcedens videt cōcedere scōm morē regionis.

Placuit. Ibi esse solent. s. vt ⁊c. Old. Ibi nullum dānum. s. vltra ꝙ oporteat ꝓpter vsum ⁊ possess. seruitutis. Dy. ⁊ notabilis est iste. §. ⁊ sepe allegatur ꝙ quis concedit seruitutē † vel aliquid aliud videt illud ꝯcedere ꝭm morē ⁊ ꝯsuetudinē regionis. Ad hoc facit qd not. per Inno. extra de cēsi. ex parte. ⁊ ꝑ hoc. j. de riuis. l. j. §. fi. Et qd dicit q: assidua est stipulatio: duple agi pōt vt ꝑmittaꝛ. s. de edil. edicto. l. qd si nolit. §. q: assidua. ⁊ de vsuf. siqs donaturus. Aber. In glo. vt. s. quēad. ser. l. is qui. ⁊ facit. j. de ver. ob. l. si ita stipulatus fuero. si titius. §. j. In glo. i. nō debet. ibi. l. eos. §. ceteros. sed ibi cōsuetudo erat expresse per. l. ꝓhibita ⁊ reprobata: vt. et C. de furtis. autē. nauigia. Dy. ⁊ Old. hic secus.

Via publica intercedente. Scꝫ inter locum cui constituit seruitus ⁊ locū in quo cōstituit. Dy. In glo. scꝫ interueniat. potest cōstitui. s. seruitus aque haustus. Jac.

Licet. Ibi vlteriori. similiter meo. Jaco. Ibi ipse. i. ego. Jaco. Ibi meū. inter dn̄antem ⁊ seruientē fundū. Dy. Ibi cesserit. iter ꝯcedit medius nō haustū quēad. ⁊c. Jac. Ibi cedi pōt. nō aūt haustus. Et ꝑ declaratiōe predictoꝝ dic. Aut natura seruitutis in loco medio nihil fieri exigit vt seruitus altius nō tollendi: tūc locus medius nō impedit seruitutē vt. s. cōia predioꝝ. l. in tradendis. §. interpositis. j. rñ. dūmodo nimia distantia nō impediat: vt. s. de serui. vr. pre. l. si edes mee ij. Aut exigit ī loco medio aliquid fieri: ⁊ tūc aut locus medius est dn̄i agri dn̄antis ⁊ nō impedit seruitutē: vt ī prin. huius. §. et. s. de serui. rusti. pre. l. tria. ⁊. d. l. in tradēdis. §. si vero. Aut est alteri⁹ ⁊ tūc impedit: vt hoc. §. ver. sed si fundus. ⁊. d. l. in tradēdis. in fi. ⁊ de ser. rusti. pre. l. qui sella. §. vlt. Aut nullius: ⁊ tunc aut sacer vel religiosus ⁊ tunc impedit: vt hoc. §. ver. sed sacro et. s. de seruitu. l. seruitutes. §. sacer. Aut publicus et tunc aut exigit seruitus structurā aliquā fieri in eo loco publico vel super eum ⁊ tunc impedit: vt. s. de serui. l. fi. in prin. ⁊ de serui. l. seruitutes. §. publico. ⁊ ibi de hoc ibi aqueductus ⁊c. et. j. ne quid in loco publico. l. ij. §. tractatū. nisi a pͥncipe cōcedatur vt ibi et. j. l. pri. §. j. Aut seruitus nō exigit structurā aliquā sed vsum tm̄. Et tunc aut est flumen ⁊ valet seruitus imposita nec impeditur si modo vado possit trāsiri vel pontē habeat: al's secus vt s. proxi. §. ver. sed nō solū. ⁊. s. de serui. ru. pre. l. vlti. Aut est via et tunc non impedit: vt. s. proxi. §. in prin. ⁊. s. de serui. l. seruitutes. §. si publico. ⁊. l. fi. Jac. de are.

Si in publico. Ibi agi non pōt. Hic cōtinua litterā que sequitur ibi causa eius rei ⁊c. Et dimitte illud interueniente aūt ⁊c. In glo. prima. ibi municipij. ⁊ per ipsos municipes: ⁊ ideo ipsi tanꝙ dn̄i ipsius rei per. §. statum allegatum vniuersitatis hac actione teneṅt ad patientiā ⁊ impensam fient ⁊ singulis p̄sona: vt. j. de fideiuss. l. mortuo. et. s. qd cuiuscꝫ vniuersitatis. l. sicut municipū. vel si alius fecit teneṅt municipes tanꝙ ad dn̄i patientiā. edificās aūt hac actione ad nihil teneṅt: q: nō est dn̄s: vt. s. e. l. apud trebatiū. §. aque. Ol. Et vide qd diri. s. e. l. post venditionē. ver. scōo casu. quando opus fit in loco vniuersitatis. ⁊ ver. tertio casu. In glo. vt ⁊. s. ibi siue mē in bonis vniuersitatis. verū est ꝙ nō est in bonis alicuius priuati. est tamen manumittitur. ⁊ de rerum di. intantum. §. j. R.

Sabinus alias labeo. In glo. ibi agere potest. qd vi aut clam. Jac. Ibi consensum ad aliquid. i. ad omne qd potest sola contradictione impediri: vt no. s. de pig. act. l. gaius. ⁊ plene ꝑ dy. ex̄ de reg. iur. c. is qui tacet. li. vj. ⁊ vide ibi Jo. an. ⁊ Car.

Sed hoc ita. In glo. vt ⁊. s. ibi. §. subtilius. in vers. ꝙꝙ. Dy. ibi l. iij. §. fi. sed ibi de errore cōi qui facit ius vt ibi dicitur: hic de singulari qui veritati nō eꝗpollet: vt. s. de acqui. here. l. cum quidam. §. quod dicitur. ⁊. d. ti. de suppel. leg. l. labeo. §. verum. Dy. ⁊ Old. Vel dic ꝙ ibi loquitur de errore principis qui facit ius: vt. s. de offi. pretο. l. barbarius. hic de errore priuati: ⁊ dic de hoc vt no. s. de aur. ⁊ arg. leg. ordinamentoꝝ. Alber. ⁊ dic ꝙ nec ibi nocet ⁊ in hoc concor. ⁊ ad. l. nō fatetur. responde vt ibi not. q: in iudicio ibi vbi nocet error: vt ibi pꝫ. ⁊. s. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula. hic extra iudicium. vbi nō nocet. Dy. ⁊ Ja. de bel.

Si in meo. Pro declaratione huius. l. vide qd plene diri. s. ti. pri. l. fluminum. §. fi. ⁊. l. proculus.

Si vsufructus. Ibi legatus fuerit. et per vicinuꝫ factum est opus quo mediante aqua pluuia damnuꝫ dare pōt. Dy. ⁊ Old. Ibi vel pro saltem. Ja. In glo. ꝯtra edificātem in fi. sed certe satis ꝯsonat cū sequēti rn̄so. Ja.

Non aliter. Ibi actio legitima. i. directa. Old. ibi cū dn̄o ꝓprietatis vt patiaꝛ. Jac. ibi danda sit vt destruat. Ja.

Quod principis. In gl. siue ī eo fiat ibi ⁊ forte directa. ⁊ hec vera: vt no. j. e. l. pe.

Ageris. Hūc. §. intellige ꝭm no. s. e. l. j. §. nerati⁹. Ja. ⁊ Old.

Vicinus. Ibi loci supioris. s. dn̄s. Jac. ibi non posse facere eum. s. superiorem vicinum. Dy. ⁊ Ja. ibi condemnare. s. ad interesse. Ja. ¶ In glo. aliam format in fi. sed tu dic. ⁊ ꝭ de inferiori loquitur. Ja. ¶ In glo. ad interesse in fi. ⁊. s. e. l. supra iter. §. fi. Ja. ¶ In glo. nā in hac actione. ibi nec inspicitur vt pronuncietur opus tollendū. Ja.

Lacus. In fi. s. quantum ad solum. q. d. non licet eum incommodo vicinorum. ¶ In glo. quidaꝫ habent. ibi tales fossas. vel dic ꝭm hunc intellectum bene diri cōpetere hanc actionem ⁊ si nunꝙ aqua fluxisset per fossas: dūmodo tales sint ex quibus prospiciatur damnum futurum: q: cum locus ⁊ predicte fosse crescerent ⁊ aliquando decrescerent nunꝙ licet in eo. i. ob id quod decrescerent facere vicinis decessionem. i. detractionem actionis. ⁊ in eo idest ob id quod crescerent facere vicinis accessionem scilicet huius actionis: quia secundum hoc esset hec actio momentaria: q: dū creuisset aqua ita ꝙ damnum daret competeret: ⁊ dum decreuisset desineret quod est absurdum: ⁊ ideo non expectato ꝙ damnum sequaꝛ statim competit hec actio cum potest perpendi ex opere damnum futurum. ⁊ secundum hoc enim accipitur pro quia. ⁊ vicinis expone. i. dn̄is vicinoꝝ predioꝝ. Vel aliter crescerent. i. crescere facerent aquam pluuiam in predijs vicinis. vel decrescerent. i. decrescere facerent attrahendo aquam pluuiam de predijs vicinis. sed nō licet facere vicinis decessionem. i. detractionem aque. neꝗ accessionem. i. irrigationem seu abundantiam ⁊ ideo recte agitur vt impleantur fosse. Et qd dicitur in eo. i. ob id vel in eos. i. propter eos. Ja. de are. ¶ In ea. glo. in fi. vel legas sine. §. ⁊ habeas. lacus enim ⁊c. ⁊ dic ꝙ est rō precedentiū. Et expone sic ꝑ q: lacus. i. aqua. in lacu. i. in fossa cuꝫ accresceret neꝗ licet vicinus ī eo. s. lacu. i. fossa facere accessionē. s. actionis. hoc est dū ob id quod crescat aut decresat aqua in lacu seu fossa: nō propterea augetur vel diminuitur ius agendi vicino competens. Ja. de are.

☞ Vasalli damnificatio redundat in lesionē dn̄i.

Is cuius fundo via. Idest seruitus vie ibi debetur a fundo vicini cui ex opere per aliū vicinum facto aqua pluuia nocere pōt sic q: vie seruitus saltē lubricitatis rōne deterior ꝯstituiꝛ. Ol. noceret. i. nocere posset aqua pluuia. Ja. ¶ In glo. vtili in fi. item hic est dn̄s agri dn̄antis cui noceri intelligitur ꝑ deterioratū locuꝫ vie suo agro debite. ⁊ ideo cum agat nomine sui agri directam habet: vtpote dn̄s. Et est arg. ꝙ periclitatio ⁊ damnificatio † vasalli ad lesionē redundat dn̄i: ⁊ ideo in eius causa non dꝫ esse iudex vel testis. Item no. nam tua res agitur paries cum proximus ardet. Ja. de are.

Sceuola. Etiam sine titulo ꝓcedit prescriptio rustice seruitutis.h.d. Uel ꝫm dy.iurisditio ex ꝯsuetudine acqri pōt.h.d. dy. ibi quibus.s.aqueductibus.ꝛ ita sentit glo. Alij exponunt quibus.s.iudicibus.ꝛ dicūt hic esse casum ꝙ vetustas siue ꝯsuetudo dat iurisditionē ꝯtētiosam. Dy.dicit primā expositionē fuisse de mēte iuriscōsulti.dicit tñ ꝙ scd̄a opi.verior est.ꝛ est casus ꝫm eū.C.de diuer.offi.ꝛ apparito.l.viros.li.xij.ꝺ hoc satis dixi.C.de emā.lib.l.j.ibi videas. Et an merū imperiū prescribi possit dixi plene.C.de iur.om.iu.l.fi.vltra prin. Et qđ ꝑscribi possit facit hec lex ꝫm intellectū dy.C.de fun.limi.ꝛ.l.ij.ꝛ.d.l.viros.ꝛ.d.l.j.ꝛ fi.C.de emā.lib.ꝛ de ꝑriui.scho.l.fi.li.xij. Et de eroga.mil.anno.l.fi.§.j.ꝛ de iur.om.iu.l.ꝛ qꝛ. Ja.aūt de are. tenet ꝯtrariū.ꝛ si ꝓbat merū imperiū a lege ꝯceditur.vt.d.l.et qꝛ.ꝛ de iur.om.iu.l.j.ꝛ de offi.eius cui mā.est iur.l.j.ergo nō dꝫ posse prescribi sed ꝑpetuo remanere.vt.C.de fun.pa.l.ius emphiteotici. Et ad hoc accedat.j.de decur.l.herennius.ꝛ.s̄.de mor.infer.l.sola.ꝛ sic ꝫm hoc non est ꝑscriptibile si quis ex sola prescriptione vitetur. Sed si allegetur priuilegiū ꝛ ad illud ꝓbandū allegeꝫ tpis diuturnitas.hoc fieri pōt per.l.cū de in rez verso.cū ibi no.s̄.de vsur.ꝛ.C.de fun.patri.l.fi. Ja. De hoc tñ vide qđ dixi.s̄.de ope.no.nun.l.si prius. Alij idem probant sic illud quod est imperij nō prescriptibile.vt.C.de prescri.xxx.anno.l.cōperit. Preterea gratia iuris ꝯseruandi ꝛ tuendi iurisditio est reperta.vt.s̄.de orig.iur.l.ij.§.post originez.ꝛ.l.j.§.j.j.ne vis fiat ei qui in pos.mis.est.ꝛ.s̄.de rei ven.l.qui restituere.ergo non dꝫ deduci ad iniuriam ꝛ delictuz.vt.C.vnde vi.l.meminerint.nam primo foret carcer priuatus qđ est maximum delictum.vt.C.de priua.car. Itē ille qui se dicit magistrum ꝛ non est cadit in.l.iul.maiestatis.vt.j.ad.l.iul.maie.l.j.ij.ꝛ.iij.ꝛ.ꝓ hoc facit.C.de curio.ꝛ statio.l.j.li.xij.ꝛ de cohabita.l.j.e.li. Et ꝓ hac parte facit qꝛ in mero imperio necessaria est concessio expressa vt.d.l.j.s̄.de offi.eius cui mā.est iurisdi.in prescrip.aūt inest tacita voluntas.vt.j.de ver.sig.l.alienationis.ex quo sic arguiꝫ. vbi concessio expressa est necessaria non sufficit tacita.vt.C.de noua.l.fi.s̄.si quis cau.l.sed ꝛ si quis.§.questitum.ꝛ de acqui.here.l.si quis mihi bona.§.iussum.ꝛ de ver.obli.l.j.§.si quis interroget.ergo prescrip.non acquirit. Preterea prescriptio habet duo extrema.s.extremum cui acquiritur ꝛ contra quem acquiritur.vt.s̄.ex quibus cau.maio.nec vtilez.C.de de prescrip.lōtem.l.fi.ꝛ de anna.excep.l.j. Sed si dicamus ciuitates prescribere merum imperium queremus aduersus quem ꝛ oportebit dicere ꝙ aduersus principem.sed hoc non videtur verum.qꝛ sic quatenus esset prescriptum esset abdicatum ab ipso principe quod fieri non potest.vt no.s̄.de offi.presidis.l.legatus. Itē cum princeps per respectum ad vniuersum habeat meruz imperium: vt.l.j.de consti.princi.in vna ciuitate pro mero imperio ratione connexitatis per respectum ad alias ciuitates interrumpitur prescriptio.vt extra de offi.archi.c.dilecto.ꝛ arg.s̄.de dam.infec.l.damni.§.si is qui.de serui.rusti.pre.l.vna.ꝛ.l.si stillicidij.quēad.ser.amit.ꝛ quod no.per Cyn.ꝛ dixi.C.de excusa.tuto.l.voluntarie. Preterea respublica representatur in principe cum commune ius reipublice in ipsuz sit transmissuz vt.d.l.j.de consti.princip.sed ea que sunt in vsu reipublice non sunt prescriptibilia.vt.j.de vsuc.l.vsucapionem.ergo merum imperium quo maxime vtitur princeps in quo representatur respublica est inprescriptibile. Nec dicas ꝙ ex generalitate.l.omnes populi.de iusti.ꝛ iu.quilibet populus possit super hoc facere consuetudinem: qꝛ ea que exigunt specialez concessionē non veniunt in concessione generali: vt.ff.de pigno.l.obligatione.ꝛ.s̄.de peculio.l.qui peculij.sed ita est in mero imperio: vt dicta.l.j.de officio eius cui manda.est iurisdi. Ex quibus concluditur ꝙ merū imperium non prescribatur. Et forte hec nō est mala opi. Glo.tamen videtur tenere ꝙ sit prescriptibile in auť.de defen.ciui.§.non habente.ꝛ hoc etiam tenet Odof.d.l.ꝛ qꝛ de iurisdi.om.iudi.ꝛ.d.l.fi.C.e.ti. Et idem tenet Ja.de ra. quod sic probat.quod potest lex potest consuetudo: vt.s̄.de legibus.l.de quibus.sed lex dat merum imperium: vt dicta.l.j.de offi.eius cui man.est iuris.ergo ꝛ consuetudo. Preterea cōsuetudo dat priuilegium ꝛ facit licitum quod alias esset illicitum.vt.j.ti.proxi.l.si publicanus.ꝛ.C.noua vectiga.l.fi.ꝛ extra de veo.sig.c.super quibusdam. Preterea ex longa patientia principis ipse videtur concessisse.vt.s̄.de exercito.l.j.§.magistrum.ꝛ locati.l.cum in plures.§.locator.ꝛ hec ratio potest sic fortificari.princeps habetur vt pater omniuz subditor: vt.C.de inoffi.testa.l.si quis in suo.sed si filius per longum tempus stat in hereditate patiente patre videtur iussisse de adeundo hereditatem: vt.s̄.de peti.here.l.si filius.ꝛ no.in glo.s̄.de acq.here.l.qui in aliena. Preterea ius castellorum permittit princeps ꝛ vetustas.sed ad ius castellorū inest sequela habere furcas.ergo ex vetustate acquiritur merum imperium. Hoc probatur.d.l.ij.C.de fun.limi. Hoc idem tenet Pe.qđ prescribaꝫ ꝛ dicit esse casum in preal.l.viros.C.de diuer.offi.li.xij. Et ad hoc facit.l.iubemus.de erogatione milita.annone.ꝛ de exact.ꝛ transla.milita.annone.l.j.ꝛ de priuile.schola.l.fina. Hoc idem tenet Dy.per hanc.l.legendo vt.s̄.dixi.ꝛ Speculator de iurisdic.om.iudic.§.j.ꝛ de hoc not. Inno.d.c.super quibusdam.de verbo.signi. Hec etiā tenēt Gul.de cug.ꝛ Ray.per iura predicta. Et si hec opinio teneatur: insurgit alia questio ꝙ̄to tpe prescribatur. Odo. Jaco.de ra.ꝛ Ray.tenēt ꝙ tanto tpe cuius nō extet memoria qꝛ habet causam interpellatā: vt.j.de aqua quoti.ꝛ estiua.l.hoc iure.§.ductus aque.ꝛ de serui.vrba.pdio.l.foramen. Dy.ꝛ Pe.tenēt ꝙ lōgo tpe per dictam.l.viros. Guil. de cuneo distinguit. Aut tractatur de mero imperio prorogando ꝛ tunc lōgo tpe prescribatur cū iurisditio quotidie exerceaꝫ vt.s̄.de officio presi.l.cōgruit.ꝛ illa que aptitudine quotidie insunt habent quasi cōtinuam causam: vt.d.l.foramē.sed aptitudine iurisditio cōtinue exercetur: vt.d.l.congruit.ꝛ.C.de priua.car.l.j.ergo ꝛc.ꝛ per hoc cessat ratio Odoff.ꝛ sequacium. Aut tractatur de mero imperio de nouo acquirendo ꝛ tunc necessarium est tps cuius memoria nō existit qꝛ hoc pertinet ad publi. vt.d.§.ductus aque.ꝛ.j.de vsuc.l.fi.nō qꝛ nō habeat quasi continuatā causam sed qꝛ ad publi.pertinet.ꝛ hoc in eo' qui habet territoriū. Ille vero qui non habet territorium non potest prescribere: vt.d.l.j.C.de cohabta: vel de curiosis.l.j. Alij dicunt. Aut loquimur de iuriditione voluntaria ꝛ est planuz: vt.C.de emā.liberoꝝ.l.j.ꝛ fi. Aut de ꝯtentiosa que nō sit merū imperiū et tunc sit prescriptibilis: vt.d.l.viros.ꝛ longo tpe vt ibi innuit textus. Uel posses distinguere vt dixi. Aut tractatur de prorogando ꝛc.ꝫm Guil.de cug.cuius distinctionis est ratio quia facilius prorogatur ꝙ̄ de nouo concedatur: vt.C.de iurisditione om.iudic.l.priuatorum.ꝛ.s̄.de iudic.l.ij. Aut loquimur de mero imperio ꝛ tunc forte nō est malū dicere ꝙ nō sit prescriptibile. Uel posses tenere predictā distin. Guil.de cuneo.

De publicanis ꝛ vectigalibus ꝛ cōmissis.

Super rubrica vide Azo.in summa.e.ꝛ Rofre.in libello.e.titu.ꝛ qđ notaui.C.e.super rubrica.ꝛ qđ nota.s̄.de calumniato.l.si quis ab alio.§.fin. Et vnde primo originem habuerunt ista vectigalia. Credo ꝙ ab Octauiano imperatore qui regnabat tēpore natiuitatis domini nostri iesu christi super quo vide in legendis sanctoꝝ in festo natiuitatis in princ.vide etiā qđ not. per Hostien.ꝛ Gof.in summa de censibus.ꝛ bene per fratrem Ray.in summa de naufragijs.§.circa pedagia.xxiiij.disti.dictum.cum ibi no.in glo.ꝛ per Archi.per Specu.de legato.s.superest videre.ver.illud quoqꝫ nō est cōmittedū. Et formā libelli ꝛ positiones in ista materia in Speculo de censibus.§.nunc dicendū restat in princ. Et an pedagia sint licita nota de causa possess.ꝛ proprie.§.qꝛ vero.ver.quid de colligentibus pedagia. Utrū contra pedagia possit prescribi.vide.C.de prescrip.xxx.anno.l.comperit.ꝛ qđ ibi notaui.ꝛ.j.e.si publicanus.§.j.et §.noua.nec super rubrica.ꝛ iurisdi.omniuz iudicū.l.fi.vbi etiā notaui. Ex quibus causis potest superior petere a subditis caritatiuum subsidiū ꝛ sine cursu vel reliquis super rubrica. An ex delicto familie teneatur dominus.j.e.l.in princ. Et an statuto possit fieri ꝙ vnus teneatur pro altero.ꝛ idem in.§.familie. An emptor qui dedit arras venditori qui non vult adimplere contractum possit petere interesse ꝛ arras duplicari.e.l.§.vnde queritur. Et an si statuto caueatur ꝙ cause ciuiles īfra certum tempus debeant terminari et terminate non sunt: possint nihilominus terminari infra tempus iuris cōmunis. Et vtruz pena statuti tollat penaz iuris cōmunis. Et vtrū plures actiones simul concurrant an vna tollatur per aliam. Et an ex eodem facto quis debeat penam ꝛ premium reportare. Et an via specialis tollat generalem. An si statuto caueatur ꝙ potestas teneatur ex delictis familie: ꝛ filius qui non est de familia officij delinquat teneatur.e.l.§.familie. Et an si sit potestas ꝛ capitaneus teneatur pro familia capitaneus. Et an liberetur fa. exhibendo de exhibitione fami.vide.j.eo.cum si exhibuissent. Qđ facit ꝙ si depredatus in territorio alicuius loci petat exhiberi omnes de loco vt cognoscere possit depredātes ꝙ debeat sibi exhiberi. Et idem in teste qui petit sibi exhiberi personam vel rem super qua debet testificari. Et nota vulgare. qui habet socium habet dñm. Qđ dominus dicatur ratione pemininē tie tm̄.e.l.§.qđ ait. Qđ facit ad questionē qñ maritus cōstituit vxorem dñam ꝛ massariam ꝛ vsufructuariā. Qđ procur. cōm

quibus ɔcedit̃ ꝙ possint conducere gratia vsus dñox si plus conducãt puniant̃.j.e.l.si publicanus.§.de rebus.Et an possit pscribi exactio vectigaliũ vel ɔtra vectigalia non soluenda. An mora possit purgari post lit.cõte.j.e.l.hoc edicto.Et an re restituta ex hoc edicto possit agi vi bonox raptox. Et an lata sñia absolutoria in hac actione poterit agi vi bonox rap.in eo qđ plus est.Qđ officium vellet maleficiũ.j.e.l.si multi. Quod possessores ⁊ emptores teneant̃ soluere etiã decimã pteritoruz annox.j.e.l.imperator.Et an idẽ in alijs fictis ⁊ prestationib⁹. Et an bona sint obligata ciuitati ꝓ taleis estimis ⁊ ɔdẽnationibus.Et ꝙ hypothecaria est sine psonali.Fraudatio census vnius sociox vel heredũ ceteris non nocet.j.e.l.fraudati. Qđ facit ꝙ cessatio solutionis canonis vnius heredũ non preiudicet ceteris.Qđ aliud sit fiscus aliud respublica.j.e.l.licitatio. §.debitores.Qđ ex quolibet crimine oriatur vna actio offenso alia fisco.⁊ ideo habẽdo pacez ab offenso.nihilominus sustinet penam cõis.j.e.l.§.ꝙ illicite.Utrũ lex tollatur ꝑ desuetudinẽ j.e.l.§.earũ rerũ.Qđ facit ꝙ si qs nõ ɔsueuit facere custodiaz qđ facere nõ teneatur. Et an si exactor eris cõis mihi remittat debitum vel nõ exigat.nihilominus successor exigit.An si cõe vendidit aliquẽ datiũ teneat̃ aliquid soluere ꝓ ipso datio de rebus cõitz.j.e.l.§.fiscus.An puilegium ɔcessum triuisinis extendatur ad emẽtes ab eis.e.l.§.mercatores.Et an ematur sal curie ab ecclesia romana habeãt inde priuilegia que habet ipsa ecclesia.Et an emẽs rez ecclesie a sacerdote parochiali teneatur de ea soluere decimã.Qđ vectigalia nõ possint institui sine licẽtia principis.j.e.l.vectigalia.Si dñs locauit nauez vel plaustrũ.⁊ ɔductor in eis ɔduxit res ꝓhibitas.ꝙ nõ ɔfiscetur nauis vel plaustrũ.j.e.l.cotẽ.§.dñs.Et an si mixtim ɔducant̃ res licite ⁊ illicite:oĩa cõfiscentur vel non.Et si quis repertus fuit in itinere ɔducere res ꝓhibitas exportari.an puniat̃.Qđ dictio quõdam subaudiatur.e.l.§.eam rem.Et ideo saluari potest instrumẽtum quo ɔtinet̃ titius filius martini:lz martinus sit mortuus subaudi quõdam.An exhibẽs liberuz hoĩem pro quo tenet̃ liberet̃.puta ptãs qui tenet̃ pro familia sua.plene.j.e.l.quãte.Et ibi de audacia ⁊ mala presumptione publicanox. An villa vel castrum restituatur in integrũ.j.eo.l.sed ⁊ hi.An hereticus perdat bona ex die cõmissi criminis.j.e.l.commissa. Et an restituatur precium emẽti ab eo vel nõ.Et qd iuris qñ omittitur ꝓfessio ⁊ solutio.vel ꝓfessio tm̃.vel solutio tm̃ vectigal'.Et que pena quolibet casuum predictox qđ hodie facere presumatur factũ retro.j.e.l.cesar.Itez si statuto caueatur ꝙ res non exportentur:lz nõ dicat ꝙ exportate perdantur cũ ꝓduntur.Itẽ si aliquis fregit cõfinia iusto metu ꝙ nõ incidat in penam.Et reintrans ciuitatẽ cũ mercibus ꝓpter metũ nõ teneatur de ipsis vectigalibus soluere.Et ꝙ non noceat alicui si preueniatur ab alio:ipso existẽte infirmo.vel al's iusto casu impedito.Si petat̃ quis remitti ꝓpter delictũ.An debeat adhiberi fides litteris petẽtis remissionem.j.e.l.fi.§.idez ait.Et an possit fieri maior iniuria alicui ꝙ̃ adulterare vxorẽ.An si quis puniatur in loco in quo deliquit possint bona eius publicari ꝗ̃ hz in alia ciuitate vbi hz domiciliũ.e.l.vlti.§.idẽ diui.Si aliqs stetit in aliqua religione sex mẽsibus.deinde exiuit ⁊ postea reintrauit ⁊ stetit alijs sex mẽsibus an intelligatur professus.e.l. §.quotiẽs.Et an pro eadẽ re soluitur sepius vectigal vel semel tm̃.Qđ exactores pedagiox non teneant̃ instruere transeũtes nec decipere.e.l.§.diuus quoqꝫ marcus.An exactor cõis possit terminũ ꝓrogare.e.l.§.si quis professus.

a ¶ Pretor ait.add e ad hãc.bar.⁊ ꝗ̃ ibidẽ no.de ꝓcura.

a. Pretor ait. a Subaudi de eo qđ ⁊c. Ja.Ibi eiusve familia. subaudi publicano iubente vel ratũ habente. Ibi quod ve familia.publicano nõ iubẽte vel ratum habẽte. Ibi restitutum nõ erit.ante sententiam super duplo.Dy.vt.j.e.l.§.dixerit aliquis.⁊.l.hoc edicto.Ibi ea res.i.cõmissio predictox.Ja.ibi nõ exhibebunt eo casu quo damnum datum est per eos publicano ignorante vel eo sciente vel prohibere non valeat.Dyn.ibi noxe seruox.Dy.Judiciuz dabo etiã si in potestate nõ habet vt.j.e.§.fi.Dy.Et circa istud principiũ.ibi quod ve familia ⁊c. querit Dy.nunquid tenear ex delicto famuli vel seruiẽtis mei Et hic est ar.ꝙ sic.ipse tñ tenet ɔtra qꝛ videtur casus.j.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.qđ igitur adijcitur.⁊ no.extra de resti.spo.c.cũ ad sedem.in glo.magna que incipit sic patet.Nec ob.quod hic dicit̃ qꝛ speciale est in publicanis quox durior est conditio qꝛ culpa videtur precedere casum cum non debeat vti opera malorum hominum.vt.j.e.l.quante.⁊ pro hoc.s.nau.cau.sta.l.execrator. in prin.⁊.§.seruox.Sed nunquid statutum põt obligare quez pro delicto familie.videtur ꝙ sic vt no.C.de decre.decu.super rubrica.Dy.De hoc tamen dic vt latius dixi ne filius pro patre.super rubrica.Ray.dicit ꝙ in pena pecuniaria possit obligari per statutum vnius pro altero.secus in personali. ⁊ vide quod dicetur.j.e.§.familie.

Hic titulus. Ibi ad publicanos.i.publicanoruz damnũ.Ibi dixerit aliquis ad qd.i. cur.Ja.ibi quippe.s.edictũ de publicanis.⁊ est prima differentia.Dy.ibi ⁊ restituendi.scđa dr̃ia.Dy.In glo.vt cõprimeret in fi.ẜm vnum intellectum.

Unde queritur. Si vna promissio alteri cumulatur nõ tollitur prima ꝑ aliã sibi cumulatã.naz ꝑ tali q̃õne emptor dedit arras. post modũ penitet venditorẽ ⁊ vult restituere arras duplicatas.emptor aũt non cõtẽtat̃ sed vult agere ad interesse.nunquid possit.Et videt̃ ꝙ non.qꝛ dãdo arras videt̃ renũciare iuri cõi qđ est vt petere possit interesse.vt.s.de act.emp.l.j.⁊ hic per.l.C.đ pac.conuen.l.fi.de procu.l.maritus.de preca.l.⁊ habet.§. cum quis.In contrarium facit iste.§.vnde queratur.j.de re iudi.l. iiij.§.si in conuentione.⁊ in aut. de non alie.§.qꝛ vero . sed dic ꝙ non preiudicet cũ sit ius cõe qđ petat interesse qđ non ita de facili tollitur sicut renũciatur eidẽ.⁊ videt̃ casus.s.ꝓ socio.l. si quis a socio.⁊.l.seq.vbi lz stipulatione penali mihi prouiderim nihilominus ago iure cõi pro socio.sic ⁊ in questione proposita de hoc est glo.or.que videtur sentire contrarium.C.de fide instru.l.contractus.in fi.Ja.⁊ ibi de hoc plene dixi.⁊ de hoc etiaz no.insti.de ɔtrahen.empt.§.j.in glo.Itẽ facit ꝙ si statuto caueatur ꝙ cause ciuiles vel criminales debeãt terminari intra breuius tp̃s ꝙ̃ iuris cõis.⁊ nõ sint terminate infra spacium statuti ꝙ terminari possint ẜm tp̃s iuris cõis.de quo plene dixi.C.đ iudi.properandũ.facit etiã ꝙ pena statuti nõ tollat penã iuris cõis de quo plene dixi.C.de sepul.vio.l. qui sepulchra. ¶ In glo.sed opponit̃ in fi.al's incipit glo.vt.C.de fur.ad hãc.pz rñ. qꝛ ibi actio q̃ scđo probat̃ nõ erat penalis originaliter.vt.e.l.§. j.⁊ ideo in totũ tollitur per rei persecutoriã.vt no.in.d.§.fi. insti.si quadrupes paupe.fecisse dicatur.⁊.j.de act.⁊ obli.l.q seruum.in fi.hic vero erat penalis originaliter.vt ptz.j.de fur.l. q ea mẽte.⁊ vi bo.rap.l.pe.Sed ad precedentẽ nõ videt̃ posse cõmode responderi.sed dicas ꝙ hic vtraqꝫ est de iure cõi.ibi altera contra ius cõe.vt ibi no.sed certe ⁊ hoc contra ius cõe prout punitur ex delicto alterius.sed respondebis ꝙ questio glo. referatur ad casum textus.s.qñ agitur ex delicto publicani ⁊ sic videtur bona so.glo.sed si velles sustinere opi.contrariam gl. tunc dices ꝙ vbi est vnum factum vnus titulus criminis licet plures sint actiones siue agendi forme contra eundem vna sola possit intẽtari.vt.d.l.⁊ ita.§.fi.al's incipit.l.idem ait.s. nau. cau.sta.⁊.j.de act.⁊ ob.l.plura.Et ĩ casu q̃õnis gl.queratur an vna electa tollatur altera.nã ⁊ hoc idẽ in ɔtractibus seruatur ꝙ vbi vnus est contractus vna obligatio plures agendi forme si quidem ɔtra eũdem vna electa tollatur altera.vt.s.de tributo.l.qđ heredem.§.eligere.plus etiã qꝛ vbi sunt plures obligationes ⁊ plures agendi forme.si tñ ex eodem contractu originẽ habuerunt ⁊ preteritu eiusdẽ rei cõtracte sunt ⁊ in eadẽ persona actiue vel passiue concurrunt vna electa.vt.j.de fideiusso. l.si reus.secus qñ contra diuersos qꝛ tunc nõ tolluntur electione.vt.s.depo.l.j.§.si apud duos.⁊ de admi.tuto.l.qui tutor negocia.§.ex duobus.Sed ɔtra hoc videt̃.s.de exer.l. si eum.§. pe.sed ibi nõ dicit agi posse nisi in id qđ plus est.Preterea ibi erant diuerse persone obligate.hic vna.sed vbi vnuz est factũ ⁊ diuersi tituli criminis põt scđa agi quatenus primaz excedit. vt.j.de act.⁊ oblig.l.cũ ex vno.⁊ vi bo.rap.l.j.sed vbi diuersa facta diuersa delicta ⁊ diuerse actiones.tũc vna nullo modo tollit alteram.vt.j.de priua.delic.l.nunꝗ̃.Si aũt velles contra ꝑmissa sustinere glo.habes pro glo.j.arbo.fur.cesa.l.j.nam ibi videtur idem factum idem titulus criminis ⁊ diuerse actiones.⁊ tñ agitur plus ꝙ̃ est in altera.sed dicam ꝙ ibi est idem titulus criminis in genere sed non descẽdendo ad speciem si recte aduertatur.vt.e.ti.l.furtim.in prin.⁊.l.faciẽda.in fi.⁊ ideo opi.gl. non confirmatur.Dy.Contra predicta facit.s.de tutel.⁊ ra.distra.l.j.§.in tutela.⁊.§.hunc tamẽ.sed dic vt ibi ꝑ Dy.ad hanc materiam facit glo.que est.s.nau.cau.sta.l.licet.§.fina.⁊ quod plene dixi.C.de ser.fugi.l.quicũꝗ̃.ver.ad secundum dictũ huius.l.transeo.in glo.nam delinquendo ibi de rebus creditis.l. fi.⁊.C.de decur.l.ne quis.li.x.ibi de suspec.tuto.l.decreto.dic vt ibi per Dy.Uel dic ẜm Azo.hoc est regulare quod ex eodem facto ex quo quis penam meretur non dz ꝑmiũ immediate reportare.vt in.ll.s.ad hoc allegatis.⁊ hec regula nunꝗ̃ fallit sz contingit aliquando ꝙ post factum delictum consequatur delinquẽs aliquod commodum propter aliud accidẽs.vt.d.l. decreto.cum concor.Et hec so.traditur per Ja.de bel.d.l. decreto.⁊ vide Azo.in brocardis de penis ⁊ malefic.rubricella. non

debet

debet qs de eadẽ re p̃miũ ꝛ penã ꝯsequi. Uel dic latiꝰ vt not. per Dy. ex̃. de reg. iur. c. ꝙ ob gratiã. circa fi. lib. vj. ꝛ no. ĩ glo. s̃. de his qb. vt indig. l. j. ¶ In ea. glo. in fi. sꝫ ibi gñalis procedebat ex priuilegio spãli: ꝛ ideo facilius tollitur q̃ plus cõe: ar. s̃. de testa. mili. l. eius mili. §. j. in aut. de non alie. §. qꝛ vero verisile. j̃. de act. ꝛ obli. l. in honorarijs. §. sꝫ cum rescissa. ꝛ no. C. de iure emphi. circa mediũ glo. magne. Preterea hic vtraq̃ ꝓuisio. s. gñalis ꝛ spãlis a lege tantũ ꝓcedit. ibi aũt gñalis a lege: spãlis ab hoĩe. ꝛ p hoc. j̃. de preca. l. ꝛ habet. Dy. ꝛ Ol. Uel dic ſm Ja. de bel. hic ꝯcedit̃ expresse via spãlis ꝛ gñalis lꝫ spãlis ꝯcedat̃ principal'r ꝛ gñalis scdario. ibi vero via specialis sola fuit exp̃ssa ꝛ gñalis omissa. Uel dic latius aut via spãlis exprimit̃ ab hoĩe aut a lege: ꝛ tũc aut ex priuilegio conceditur: aut ex iure cõi. Primo casu dic vt not. d. l. maritus. Secundo casu dic ꝙ spãlis non excludit gñalem ꝯcursu qꝛ competit electio sꝫ vna via electa tollitur altera: vt ibi pꝫ in. d. l. fi. ꝛ. d. l. ꝛ hꝫ. §. cum quis. j̃. de preca. ꝛ. l. idem ait. al's incipit et ita. §. fi. s̃. nau. cau. sta. Tertio casu via specialis non excludit generalem vt hic: ꝛ dic vt plene not. d. l. fi. C. de pact. conuen. Ja. de bel.

1 ☞ Dominus an teneatur soluere penã pro familia delinquente.

Familie nomen. Iste. §. cum sequentibus bene facit ad q̃stionẽ quã
1 tetigi. s̃. in prin. l. s. ꝙ dñs † teneat̃ ꝑ familia sua delinquente soluere penam. sed verius est ꝙ non teneatur vt. s̃. de noxa. l. quotiens. in princi. ꝛ. §. j. ꝛ. l. si seruum. ꝛ. l. fi. ꝛ hic est speciale vt. j̃. e. cũ si exhibuissent. nisi dñs fuisset ignorans: vt. j̃. e. l. cotem. §. dñs. ꝛ facit. j̃. e. l. fi. §. serui. Sed qd si lege municip. caueatur ꝙ dñs teneat̃ ꝑ familia delinquẽte. dic ꝙ valet: qꝛ h̃ põt fieri per pactũ: vt. j̃. de fideiu. l. si quis ꝑ eo. §. fi. ergo et ꝑ l. vt not. C. de decre. decu. sup rubrica. ꝛ facit qd not. j̃. de iure iuran. l. nec ex p̃torio. ꝛ qd dixi. s̃. e. l. in prin. Dy. ꝛ. j̃. l. iij. Ibi ad seruos in publico vectigali ministrãtes vt statim subijcit Jaco. In ver. ꝓinde. arg. est iste ver. ꝙ alia sit familia ptãtis in eo ꝙ ptãs ꝛ alie persone ipsius potestatis inquãtũ est priuatus: sicut hic alia est familia publicani inquantũ publicanus ꝛ alia inquãtũ nõ publicanus. ex quo soluit̃ ꝙ si statuto caueatur ꝙ ptãs teneat̃ ꝑ familia sua in duplo: ꝛ qdam eiꝰ filius q non erat de familia officij ptãtis deliquit ꝙ nõ teneat̃ pro eo sꝫ solum pro his q sint familiares in officio. ¶ Itẽ facit ꝙ si aliqs erat ptãs et capitaneus ꝛ habebat diuersam familiam in officio capitaneatus a familia in officio potestarie et statuto caueat̃ vt dixi ꝙ potestas teneat̃ ex delictis familie sue ꝙ non teneat̃ ex delictis familie capitaneatus ꝛ an exhibendo familiã ꝑ qua tenet̃ liberetur: vide. j̃. e. l. proxi. ꝛ videt̃ ꝙ sic per. l. si post. C. de assesso. qd est notandũ. ¶ In glos. hic est arg. ꝯ in fi. sed ibi indefinita verborũ. l. ꝓlatio. s. nomen seruorũ apta erat cõprehendere oẽs seruos qd nomen late accipitur hic. Aut erat definita qꝛ tm̃ de familia publicani quod nomen est strictius vel ibi spãle. Dy. Uel dic ſm Ja. de bel. vbi lex scripta est simpl'r nec p interp̃tationem alterius legis vel iuriscõsulti aliter est intellecta tunc standũ est verbis. l. vt ibi. al's si hꝫ interpretationẽ annexã standũ est interpretationi. l. vt. s̃. si cer. pe. l. j. ꝛ. C. de legib. l. j. Tu dic ꝙ nec hic nec ibi punit̃ dñs ex delicto serui q non ministret lꝫ ibi ꝓhibeat dño talem seruũ manumittere vel alienare: ꝛ vide qd dixi. C. de legibus. l. non dubinm.

Quod nouissime. In fine dummodo viuant. Ja.

Cum si exhibuissent. Quid si ceperint agi ex hac parte edicti: nunqd exhibendo poterit liberari vt ex hac parte non teneant̃. rñdeo sic ante lit. ꝯtest. vt. s̃. de noxa. l. electio. §. neq̃. Ja. ꝛ dixi. s̃. l. pxi. §. fi. An aũt liberetur publicanus exhibẽdo liberũ hoĩem q̊ nocebatur ad exigendũ vectigal. dixi. j̃. e. l. quãte audacie. ꝛ no. ex ver. qd ait vulgare: qui hꝫ sociũ hꝫ dñm. Dy. Ibi tam dura. s. vt teneant̃ insolidũ si non exhibeãt lꝫ sine culpa exhibere non possint. Old. ¶ In glo. ꝯueniunt̃ igitur: ibi faciat differentiã. est et alia differentia qꝛ si exhibeat̃ familia nõ habetur hoc edicto insolidũ: sꝫ si erat seruus publicani q fecit ꝯuenit̃ publicanꝰ noxaliter si erat liber tenebit̃ ip̃e suo noĩe. si alienus agetur ꝯ dñm nisi publicanus possideret vt. s̃. de nox. l. non solũ. ꝛ arg. huius. l. in prin. ꝛ. ij. respõ. ꝛ hoc cũ non deliqt volũtate publicani. al's ip̃e publicanus suo noĩe teneret̃ vt in prin. huius ti. no. ꝛ sic pena est ꝓpter omissam exhibitionem: vt. j̃. hac. e. l. §. qd ait. Jac. de are. Itẽ allegat̃ hec. l. versi. ante actorẽ aũt. ꝙ si aliqs fuerit depredatus ĩ territorio alicuius ville ꝛ nescit nomina derobatoꝝ ꝙ possit petere ꝙ cogantur oẽs de villa corã ptãte vt recognoscat dep̃datꝰ dep̃datores. Item facit etiam pro teste qui dicit se nescire nomen eius cõtra quẽ testificat̃ ꝛ petit sibi exhiberi. vel si dicat se nescire signa rei sup qua testificat̃ et petit exhiberi qd exhiberi debeat cautus tñ iudex faciẽs exhiberi cũ pluribus alijs vt veritas appareat si eũ vel rem cognoscat. Jo. faꝫ.

Quod ait. Ibi licet dñi non sint. dicunt̃ ergo dñi rõne cuiusdã preeminẽtie ꝛ autoritatis sic. s̃. rerũ amo. l. j. de pecul. l. si seruus ordinarius. et mand. l. creditor. §. fi. ꝛ est ar. ꝙ si maritus relinquat vxorẽ dñam massariam ꝛ vsufructuariũ vt nõ dñam sed quandã ptãtem vel autoritatẽ massariãdi legasse videat̃ ar. j̃. de solu. l. titia. ꝛ de ver. sig. ꝓnunciatio. §. j. Ja. de are. ꝛ ꝑ hoc in aut. de non eligen. scdo nuben. §. aliud vero qdam. ibi vsu existentibꝰ dñis. ꝛ de hoc vide qd not. in glo. ꝛ plene dixi. C. si secun. nupse. mulier. l. j. in ver. an aũt actorem. Ibi hinc agatur subaudi vtiq̃ Ja. Ibi sed si dicatur subaudi ab actore. Ja. Ibi quis sit. s. q deliquit vt. s̃. ad exhiben. l. iij. §. si quis noxali. Ja. ¶ In glo. vt certi hoĩs in fi. non est in. d. ti. sꝫ ad exhibẽ. l. iij. §. si quis noxali. ꝛ dic vt ibi no. Ja. In glo. j. ex edicto in fi. vel. i. ex ea parte edicti si hi ad quos ait ꝛc. et subaudi vtiq̃ vt in littera dixi. Jacob.

Si plures. Ibi abolitio. i. absolutio. Ja.

Si publicanus. Ibi decesserit ante litem ꝯtra se cõtestatam. Ja. ꝛ Old. In glo. ablatiua: ibi ꝛ idẽ dicas vt teneat̃ heres publicani nisi de eo qd ad euꝫ peruenit. nã de eo semp tenetur vt. s̃. de calum. l. in herede. et j̃. de vi et vi ar. l. j. §. si qs tñ. Ja. In ea. glo. in fi. de hoc not. in fi. l. precedentis. Ja. In glo. s. heres quidam habent in glo. C. de edil. act. sꝫ male. immo debet dicere. C. ex delicto defunctorum. Jacob.

De rebus. Ibi quotiẽs. sic ꝯstrue quotiens quis aut eorum qui ꝓuincijs exercitibus ve presunt mittunt quẽdã empturũ in vsus eius. i. suos aut quis dico ꝓcur. suorũ mittit quẽdã empturũ vsus sui causa. Jac. Et facit manifeste. §. iste contra id qd vidi cõmuniter fieri in curia romana nã cardinales cõmuniter mittunt familiares suos ad faciẽdã prouisionẽ ꝛ emendũ bladũ vinuꝫ ꝛ alia necessaria pro eorum vsu. et ob eorũ reuerẽtiam cõmuniter nullus dñs exigit de talibus pedagia. vñ familiares volẽtes lucrari nõ solũ necessaria pro vsu cardinalium ꝛ eorũ familie emunt et exportãt in ciuitatẽ sꝫ multo plus. sed si de tali fraude appareret locus eẽt pene huius. §. ꝛ vere honorificũ foret dñis cardinalibus si scriberẽt eorũ epistolã in qua quãtitas cõtineretur. vt hoc. §. dicitur. In gl. al's municipij. ibi plenũ §. preter cõtra hoc exp̃sse videtur. dic. l. in l. cẽsoria. §. j. d ver. signi. Jac. In ea. glo. ibi legati hostiũ quidã nõ habent istud in glo. sed habent eaꝫ defectiuã sed cõmuniter de glo. est. sed tamen. l. quã statin allegat nõ loquit̃ de leg. hostiũ. immo vt ibi patet in littera loquit̃ de legatis gentiũ deuotarũ. Ja. Et qd. s̃. dicit cã ruris intellige nisi sint serui. vt. j̃. eo. l. fi. §. quotiẽs. ꝛ no. hñ ista gl. qd notabilis est in ista materia ꝛ clare tenet ꝙ si qs possit p̃scribere nõ soluere vectigalia. idem no. j̃. ei licitatio cõtra hoc videt̃. C. de p̃scrip. xxx. annorũ. l. comperit vbi d hoc dixi vel sol. vt dixi dicto. §. eatũ. Sed cõsueuit queri nũquid ecõtra se possit per aliquẽ p̃scribi exactio vectigalium vt si exigit vectigal per longissimũ tẽpus possit adhuc exigere si aliũ titulũ nõ p̃tendat. Et videt̃ ꝙ nõ qꝛ sciẽs exegit ꝛ cõtra rationẽ iur. vt. l. nõ solẽt. C. no. vec. instituí nõ pos. ꝛ vide ibi Cy. sup rubri. vbi dixit de hoc. vñ nõ p̃scribit vt in aut. vt nulli iudi. §. nulli vero. col. ix. In ꝯrium est hec glo. qꝛ ꝯriorũ est eadẽ disciplina. vñ sicut põt p̃scribi libertas ꝯ solutionẽ vectigal'. ita vr̃ posse p̃scribi exactio ꝛ ꝙ sibi debeatur ꝛ ꝑ hoc. j̃. ꝓxi. §. ꝛ. j̃. e. l. licitatio. §. eaꝝ. ꝛ. C. de aqueduc. l. vsum. al's incipit veterẽ. lib. xj. ꝛ ad hoc bñ facit. j̃. de pollici. l. iperatores. in fi. ad idẽ. C. noua vecti. insti. non pos. l. vlti. vbi parificant̃ vetusta cõsuetudo ꝛ iussus ĩperato. sed iussu ĩperatoris possunt ꝯstitui: vt. eo. ti. l. j. et. l. non solent. ꝛ. j̃. eo. l. vectigalia. ergo ꝛ vetusta ꝯsuetudine. Sed ꝯ hoc est qꝛ in p̃al. l. fi. C. noua vecti. imperatoris iussus et vetusta ꝯsuetudo ponunt̃ copulatiue ꝛ ita vtrũq̃ reqrit̃ vt. j̃. de itine. actuq̃ priua. l. iij. §. hoc autẽ. de verb. obl. l. si ita qs stipulatꝰ. ꝛ de ꝯdi. insti. l. si heredi plures sicut ꝛ ar. C. de fundis p̃rimo. l. iubemus. li. xj. Dy. Sꝫ ꝙ exigatur tãtũ tp̃s cuius non extat memoria est casus ex̃. de

verbo.sign.c.super qbusdã.§.p̃terea.⁊ ibi de hoc.ad hoc etiã vide qđ not.C.q̃ sit lõg.ꝯsue.super rubri.vñ.qd dicemus.aduertendũ est vbi dixi:nunqd ius iponẽdi collectas possit prescribi.⁊ ad hoc etiã facit qđ not.s̃.ti.pri.l.vlti.

In omnibus vectigalibus.

Ibi spectari.q̃ ad res subijciendas vel eximendas vectigali. Ja. Et qđ subijcit fere:dicit ꝓpter indulgentiã p̃ncipis contrariã. Et ꝙ dicit ꝯsuetudo:dic q꞉ vectigalia ⁊ tributa ẜ cõsuetudinẽ sunt soluenda:vt.C.de exact.tribu.l.nulli.⁊ de cano.largitio.titu.l.fi. ¶ In glo.no.ad ꝯsuetudinẽ.ibi.C.e.s.noua vectiga.institui non posse. Ja.

Hoc edicto. Al's est.§.sub.l.publican⁹.⁊ ita in libro dñi Jaco. Ibi ante iudiciũ acceptũ.i.ante litẽ ꝯtest. Ja. Ibi post iudiciũ acceptũ etiã post litẽ ꝯtesta.⁊ sic est arg.ad purgationẽ more vt etiã post lit.ꝯtesta.fiat. Ja. de quo dic vt statim dicet in glo.⁊ suppletione eiusdẽ:⁊ plene dixi.j.de vb.obli.l.si insula. ¶ Sed q̃rit Dy.nunqd re restituta lz nõ possit agi hoc edicto an agi possit vi bonorũ raptorũ.⁊ vꝫ ꝙ sic.s̃.e.l.j.§.vñ querit.vbi dr ꝙ non dꝫ esse melior ꝯditio publicanorũ.si non est melior ergo cõpetit actio vi bonorũ raptorũ que durat etiam re restituta:vt.j.vi bonorũ raptorũ.l.penul. Nec obst.ista.l.q꞉ qđ hic dicitur actio euanescat sub.s.ex hoc edicto. Nec ob.s̃.e.l.j.ver.restituẽdi.q꞉ qđ ibi dicit omni onere eximit statim subijcit ex hac parte edicti. ¶ Item querit si est absolutus per sniam cum ageretur ex hac parte edicti an poterit postea agi in eo quod plus est actione vi bo.rapt.vel furti.videtur ꝙ sic:q꞉ paria sunt cõdemnari ⁊ soluere et per sniam absolui:vt.j.de excep.rei iudi.l.si quis cũ totum.§.plane.⁊ not.C.qñ ciuilis actio crimi.preiudi.l.vnica.in vlti.glos. Econtra ꝙ non si ꝓnunciatum est eum non rapuisse vel furtum non fecisse.arg.s̃.de iureiur.l.si duo patroni.§.iulia.⁊.l.duobus.§.colonus. Sed hoc argu.non sequitur q꞉ de maiori ad minus nõ lz argumentari affirmãdo:sed iuramentum est maioris autoritatis q̃ res iudicata.s̃.de iureiur.l.ij.ergo ⁊c. sed dic ꝙ habent se ad excedentia ⁊ excessa:vt patet per ea q̃ not.in preallleg.l.ij.s̃.de iureiur.⁊ ideo aliqualiter lz argumẽtari a pari. Item ꝓ hoc ꝙ nõ possit agi q꞉ eadem q̃stio in dubium reuocatur in scđo iudicio que in primo:⁊ ideo exceptio rei iudicate videtur obstare:vt in prealle.l.si quis cũ totũ.§.si ancillam.j.de excep.rei iudi.ibi ⁊ diffiniri quidẽ potest.⁊.§.generaliter. Dy. In glo.de equitate.ibi.l.si seruus cõis.⁊ eo.ti.l.electio.§.neqꝫ.sed ad omnia dic ꝙ hic ꝑmittit.l.specialiter etiam post litẽ ꝯtest.moram purgari:in ꝯ̃rijs aũt nõ. Dy. Uel dic ꝙ in hoc edicto est speciale:q꞉ mitius agitur ex hoc edicto q̃ ex illo.vel ibi in mora:hic in culpa. Dy. Uel dic ẜm Jac.de bel.ꝙ ibi est regulare hic est casuale in hac actione et alijs arbitrarijs actionibus.nam actio est arbitraria ⁊ in ea due feruntur snie vt not.insti.de act.§.preterea. Et quod dicit l'ra hic restituere paratus sit.subaudi etiam post primam sniam vsqꝫ ad scđam.⁊ dic vt not.s̃.qđ metus cau.l.si cum exceptione.§.hec aũt actio. Uel dic si dicere velles ꝙ hec actio non sit arbitraria vt hic dicit glo.ꝙ ibi loquitur de rigore hic de equitate ⁊ erit rõ q꞉ hic actio est penalis.ibi est rei persecutoria.⁊ de hoc not.in.d.l.si insulã.⁊ qñ sit locus penitentie in delictis dic vt not.C.de episco.⁊ cle.l.si quis non dicã. Ja.de bel. Dy.hic.⁊.d.§.preterea.tenet ꝙ non sint arbitrarie:licet glo.ibi teneat contrarium.

Si multi al's cum multi. Ibi criminis reos. Criminis rei dicuntur quorũ delictũ nullo officij velamine obumbratur:vt.j.ad leg.iul.pecul.l.sacrilegi.§.j.⁊.ij. Fraudis participes dicũtur qui obtentu officij aliquid faciunt illicite tamen ⁊ sic officium velat delictũ vt.s̃.de admi.tu.l.tres tutores.⁊ ibi in glo. in primis vnius pene prestatio non proficit alijs.in secundis secus. Jacob.de are.pro hoc.s̃.ad legem aquil.l.ita vulneratus.§.fina.

a ¶ Imperatores. Adde nota.p bar. in.l.icola.et istã.l.ff.ad municip.

Imperatores.[a] Ibi predia.i.possessores prediorũ. Ja. Ibi non personas eorum qui soluere omiserunt ⁊ dic non personas.i.nõ rõne personalis obligationis eos astringentis. Uel dic non personas.s.tantũ q̃ soluere omiserunt. Ja. Uel dic.i.non cosqꝫ hactenus possideret. Dy. Uel soluere omiserũt ar.j.de censi.l.cũ possessor.⁊ innuit qđ statim sequitur. Et per hanc.l.⁊ alias in glo.allega.determinatur questio.si possidebam predium ex quo prestabatur decima ⁊ non solui pluribus annis:⁊ vendidi prediũ ꝙ emptor teneatur soluere decimã etiam annorum p̃teritorum non solutorum. Ja.de are.et Dy.⁊ pro hoc.j.de censi.l.cum possessor.et.l.forma.s̃.de vsufruc.l.hactenus.et.C.de pscrip.xxx.anno.cõperit. Et qđ idẽ ꝙ hic dicitur sit in decimis:vide qđ no.xvj.q.j.si quis loca.in glo.⁊ per Archid. ¶ Sed nunquid est idem in alijs fictis ⁊ prestationibus vt si qs teneatur ⁊ vendidit prediũ ꝓ quo prestant teneretur emptor ꝓ annis preteritis qbus vẽditor cessauit in solutione:dic ꝙ non:sed vẽditor tenetur vt.s̃.de leg.j.l.apud iul.§.si quis alicui.⁊ de ꝯ̃henda empt.l.vl.§.fi.et vtrobiqꝫ dixi. ¶ Item est arg.l.ista ꝙ bona ciuium sint obligata communi pro estimis et taleis eis impositis.de quo dic vt dixi.C.in quibus cau.pign.taci.ꝯ̃bi.l.ij.et ꝙ sint obligata facit.C.de venden.rebus ciuita.l.si.et glo.ibi posita. Item colligit glo.ꝙ hic est ypothecaria sine personali.sic et al's.C.in quibus causis pign.taci.contrahi.l.si mater. Sed in.l.ista conueniuntur possessores ratione rei ita ꝙ hic non est ypothecaria sine personali.sed quando ypothecaria possit esse sine personali dixi.C.de luitione pign.l.intelligere. ¶ Sed oppo.ꝙ prius debeat agi contra principales q̃ contra pignorum possessores:vt.j.de iure fis.l.moschis.et.C.de pign.aut.hoc si debitor. So.distingue:aut est inuenire personalem ⁊ ypothecariam et tũc habent locum ꝯ̃ria.aut non est inuenire personalem sed solum ypothecariam:⁊ tunc agitur ypothecaria vt hic.vel dic vt dixi. Et est sciendum ꝙ in debito fiscali olim et hodie prius agebatur contra principales q̃ contra pignor possessores vt.d.l.moschis.in priuato aũt debito aliud erat iure veteri ⁊ aliud iure autẽti.vt.d.auf.hoc si debitor. Dy. In glo.vt.C.sine cẽsu vel reliq.in fi.⁊ de cẽsi.l.fi.li.xj.sꝫ ꝯ̃ hoc no.C.de fide istr.⁊ iure haste fis.l.vl.lib.x.et ideo distingue. Aut p̃dia trãsferunt de priuato in priuatũ:et tunc etiã onus p̃teritor tributor ꝑtinet ad possessores vt hac.l.imperatores.et.j.de cẽsi.l.cũ possessor.⁊ not.d.l.si qs ꝓ scribẽte.C.de fide instru.⁊ iure haste fisc.lib.x. Aut transferuntur per fiscum de priuato in priuatũ ꝓpter tributa p̃terita nõ soluta et non tenet priuatus ad tributa p̃terita:vt.d.l.fi.C.de censi.⁊ de fundis rei priua.l.ij. Aut vendunt per fiscũ alicui ꝑuato et tũc si ꝓpter tributa nõ soluta onus p̃teritor tributor ꝑtinet ad emptores:vt.j.de iure fis.l.p̃dijs. Sed si ꝓpter debita extra cãm tributor ꝯ̃cta onus p̃teritor tributor nõ pertinet ad emptores:vt.C.de fide istru.⁊ iure haste fisc.l.vlt.li.x.⁊ no.d.l.penul.e.ti.et vide bonã glo.C.de predijs ⁊ oĩbus reb⁹ nauicu.l.fina.lib.xj. Dy.

Item rescripserunt. Ibi cõmissi.i.rei i fiscũ ꝯmisse. Dy. In glo.i.delicti.ibi hic in pupillo:hec verior. Dy. Ibi ipo iure.i.sine aliq̃ restitutione infra istud tempus. Dy.

Fraudati. Ibi rem cõem.i.rem que ex vectigalib⁹ erat cõis vt sibi tãtũ haberet ẜm Azo.Old. Ibi vectigalis.s.vitandi ⁊ non soluẽdi. Dy. ¶ In glo.j.in fi.ẜm diuersas positiones casuum. Dy. ¶ In gl.ipsius publicani in prin.q.d.s̃.dixi de fraude publicani qui celauit fisco ꝙ causa vectigalis exegerat:nunc qñ vnus heredũ publicani celauit et surripuit ne ex eo seu eius occasione solueretur pensio vel portio debita fisco que est portio dupli vel quadrupli exoluendi vt s̃.e.l.si multi.et.l.j.§.vnde querit.ex hac causa non auferuntur.i.non exiguntur a ceteris.secus si simul surripuissent vt d.l.si multi. Uel secundo loquitur portionibus quas habẽt in re ẜm glos.sed surripiens forte ꝑdit ⁊ fisco applicat.arg.s̃.ad trebell'.l.paulus. Uel dic ꝙ vnus ex pluribus heredibus alicuius rem cõmunẽ sibi ⁊ coheredibus surripuit ⁊ cũ cam transferret vectigal soluere omisit et sic cadit in commissum ꝓ parte eius nõ coheredũ:vt.j.e.l.fi.§.serui.et.§.diui.et ẜm h construe portiones ceteris non auferri causa vectigalis non soluti. Jac.de are. ¶ In gl.i.rem surripuit:ibi vt sibi soli habeat.hic legas qđ est.j.iuxta fi.glo.ibi et hoc expressum appareret ⁊c.al's nil faceret ibi. Et facit iste.§.ad q̃stionem notatã.s̃.cõi diuidun.l.cõi diuidundo.§.si vnus ex heredibus emphiteote soluit partẽ suã pẽsionis et alij non:ꝙ non auferat sibi res ꝓ sua parte. Quidã tñ dicũt hũc.§.nihil facere:q꞉ h vnde heredibus cõmisit ⁊ deliquit surripiẽdo:sed in q̃stiõe ꝑdicta omisit nõ soluẽdo:sed certe imo facit q꞉ si hic ꝓpter delictũ ⁊ illius q surripuit qđ est maius nõ aufert alteri:multominus qñ soluere omisit ꝓpter eius omissionẽ non dꝫ auferri ꝯ̃ ad h vt.d.l.cõi diuidũdo.nõ ob.q꞉ ꝑ cessationẽ solutionis vnius omnes cadũt a iure suo:q꞉ illa solutio pẽsionis fuit indiuidua in ꝑsonã defuncti:ergo ex persona heredum variari non dꝫ.vt.j.de ver.obl.l.ij.circa fi. Dy.⁊ de hoc notaui.C.de iure emphi.l.ij.plene.

Licitatio.

Licitatio. Instruit locatorem vectigalium. Jaco.

Ad conducendum. In gl. vt si velit iterum conducant. q. d. non sunt cōpellendi. ꝛ pro hoc. C. de locatione prediorū ciuilium. l. penulti. Jaco.

Debitores. Ibi reipublice. ex ꝯductione pteritā. ex hac lr̃a reprobatur gl. q̄ est. s. de bo. posses. nō est. q̄ dicit ꝙ fiscus ꝛ respublica idē est. nā hic ꝑ diuersis ponunt̃. ꝛ ꝓbat̃. C. de nume. ꝛ adiutor. l. in ꝓuincijs. et ibi nota Old. ꝛ. C. de iudi. ꝓperandū. vltra prin. ibi que ad ius pertinent fiscale ꝛc. vbi de hoc tetigi. ꝛ ne fiscus vel respublica procur. alicui in litem prestet in rubro ꝛ nigro.

Socij. Ibi administrēt. etiā eo animo administratiōe diuisa vt societas finiatur. Ol. Administrent. sc3 administrationis ꝛ lucri facta diuisione prout est. j. in littera minus ꝛ idonee. al's deest minus ꝛ tūc siue in lr̃a est idonee siue idoneo dic facta diuisione administratiōis nō lucri. Jac.

Quod illicite. Ibi exoluatur. s. ex hoc edicto Jaco. Ibi restituitur. intētata actione vi bo. rap. Ja. Ibi amplius. i. vltra predictā penā dupli vel tripli. Ol. Ibi alterū enim. i. penā pecuniariā Ol. Alterum. i. penā extraordinariā. Old. ¶ Postulat ꝛ allegat̃ sepe textus iste per aduocatos ꝙ ex quolib3 crimine due nascunt̃ actiones. vna offenso ꝛ alia fisco vt hic. ꝛ. s. de pac. l. iurisgentium. §. si paciscar. ꝛ ideo licet offensus possit remittere offensam suam: vt. j. de manumis. l. si quis dicat. non tamen potest remittere offensam publicā vt hic cū ꝯcor. ꝛ ad hoc bene facit gl. posita. s. ad sil. l. ij. ꝛ de hoc plene dixi. C. de trāsac. l. trāsigere ꝛ vide. j. de manumis. l. si quis dicat. ꝛ qd̄ ibi notaui.

Earum rerum. Ibi prestari. i. peti prestetur. Jaco. et dn̄s Dy. in scholis allegabant. §. istū ꝙ. l. per desuetudinē abrogef. lex enim. C. e. l. oīm. ꝛ. l. ex prestatione iubent de oībus que vehuntur de loco ad locū prestari vectigal. ꝛ tn̄ lex ista per desuetudinē tollitur vt hic p3. Ex quo collige ar. ꝙ si in lōbardia seruatū est ꝑ xl. annos ꝙ vasalli nō iurent fidelitatē dn̄is suis licet hoc facere tenent̃ per iura feudoꝝ ꝙ ꝓpter talē desuetudinē nō teneantur. Et eodē modo si lex. dos a patre ꝓfecta. C. so. ma. nō sit seruata tanto tēpore ꝙ desuetudine sit sublata. ꝛ ad hoc. s. de legibus. l. de quibus. ibi per desuetudinē abrogent̃. sed de hoc dic vt latius dixi. C. que sit lon. ꝯsuetudo sup rubrica ver. et q2 supra diximus ꝙ ꝯsuetudo. Allegat etiā dn̄s Guid. in ar. ꝑ quibusdā nobilib⁹ q nō ꝯsueuerūt facere custodiā ꝙ nō possint cogi ad eā faciendā. ꝛ ad predicta ꝯcor. C. in quibus causis coloni vel censiti. l. j. de colonis ꝛ mācipijs dn̄icis ꝛ fisca. l. dn̄icos. lib. xj. Itē allegat̃ iste. §. in fi. ꝙ lic3 exactor cōis remiserit vel non exegerit ꝯdēnationes vel alia cōi debita ꝙ successor nihilominus possit exigere. In glo. vel q2 nō debuit in fi. sed hic publica est ꝑscriptio q2 res palā ꝛ publice sine tali onere transierūt: ibi vero erat priuata ꝑscriptio quorūdā vt ibi p3. Ja. Vel dic fm̄ Dy. ꝛ Ja. de bel. ꝙ ibi est speciale in tributoꝝ ꝑstatione. al's secus vt. e. tit. l. oēs. ꝛ. l. ꝑscriptione. ꝛ hic Ja. ꝛ Dy. In glo. s. publicanus. ibi. l. aduersus. sed ibi poterat creditor remittere sibi debitū: sed publicanus nō debitu3 fisco. Ol. Vel sol. vt ibi no. in pe. ꝛ vl. so. Jac. de bel.

Fiscus. Iste. §. bene facit ꝯtra mercatores q ꝯduxerunt a cōi boñ. gabellā salis: postea cōe emit sal ab eis. petebāt a cōi vt soluerent datiu3 sicut alij. Qd̄ cōe nō teneat̃ per istū. §. Itē ꝑ hoc facit q2 cōe nō vēdidit nisi ius qd̄ habebat: vt. j. de reg. iur. l. nemo plus iur. cōe aūt nō poterat exigere a seipso: ergo nec causam habēs ab eo. nā in generali sermone nō continet̃ persona loquēs. C. de solu. l. Linquisitio. Itē conductor videt̃ substitutus in locū cōis. ergo ꝛc. Itē cōe videretur obligatū sibi ꝑ seipso: qd̄ nō ꝓcedit: vt. j. de fide iusso. l. heres a debitore. §. seruo. Ol. Eandē questionē vidi vētilari pergami vbi impositū erat vnū datiu3 ꝙ quilibet recipiens pecuniā de camera cōmunis pergami tenet̃ soluere denarium vnū pro solido. cōe recipiebat pro laborerijs vel alijs necessarijs cōi. petebat ꝯductor ꝙ cōe solueret. determinatū fuit ꝙ cōmune non teneretur.

Mercatores. Iste. §. est arg. ꝙ licet veneti dederint immunitatem triuisinis non tamen ementibus ab eis. ad hoc vide qd̄ not. per Archi. extra de censi. c. quāq̄. lib. vj. Jaco. de are. adduxit etiā Dy. in scholis ad talē questionē. mercatores quidam emerunt sal ceruie ab ecclesia romana ꝛ ea3 portabant per fauentiā. petebat̃ ab eis vt soluerēt datiū. dicebāt mercatores nō tenemur: q2 emimus ceruie ab ecclesia. vnde sicut ecclesia non teneret̃ datium soluere: ita nec nos ꝑ eis allegabat̃. j. de regul. iur. l. inuitus. §. plerūq3. ꝛ. s. de ꝯhen. empt. l. dolia. §. j. ipse tn̄ dixit se cōsuluisse ꝯrium per. §. istū. Ad ꝯria rn̄det ꝙ loquuntur in priuilegijs realibus q̄ rei coherent ꝛ cum re transeunt. secus in personalibus nā priuilegia personalia perdunt̃ si transferantur ad alium: vt. s. de colla. bo. l. j. §. si is q bona. ꝛ de acq. here. l. paulus. Et per hoc etiā p3 ꝙ si sacerdos vēdidit predium ecclesie parrochiano suo et postea petat decimā ab eo ꝙ soluere teneat̃ q2 mutatiōe persone finitū est ꝑuilegiū competēs rei rōne persone per iura ꝓallegaꝛ. Ibi vsurpare. i. per abusionem acquirere. Dy.

Vectigalia. Ibi licet. i. licitum est. Ol. et ista. l. male seruat̃ vt dixi. C. noua vectiga. instituí non posse. et vide quod ibi nota.

Non solutis. In glo. statim ex q̄ cessatū est i fi. vel dic verius. vt ibi not. ꝛ. C. locati. l. edem. ꝛ ibi dixi. ꝛ de sacrosan. ec. aut̃. q rē huiusmodi.

Item. In. §. dn̄s ibi nauis quoq3 non solum res illicite in naui posite. Ja. Et per istum. §. determinant doctores antiqui et etiam Dy. questione3. si statuto caueatur ꝙ si qs exportet bladū ꝙ publicetur cū bobus ꝛ plaustro et aliquis rusticus qui cōduxerat boues dn̄o ignorante exportauit qd̄ boues nō publicentur. ꝛ pro hoc in aut̃. de eccle. ti. §. si vero in suo. Jac. ꝛ Dy. Quid si in naui aliq̄ licita ꝛ aliqua illicita vehantur nūquid omnia cōfiscabūtur. Qd̄ quidā dicūt vt. C. de nauti. fe. l. penul. vbi de hoc dixi. sicut ꝛ nauis hic cōfiscat̃ nā ꝛ alibi ratione partis totū aufert̃. C. de plus peti. l. j. ꝛ. s. ꝺ leg. j. l. etiā si partis. et videt̃ esse casus. s. locati. l. penul. vbi de hoc dixi. S3 cōtra videt̃. s. e. l. si publicanus. §. j. ꝛ ar. j. de aqua quoti. et esti. l. j. §. idem labeo. quorū legat. l. j. §. si due. ꝛ C. de penis. l. sancimus. sicut vbi dn̄s nō deliquit salua est nauis mercibus cōmissis. ¶ Potest dici ꝙ omnes res vehentis illicite confiscant̃: alioꝝ non. Et qd̄ dicit̃. d. l. s. e. si publican⁹. §. j. dic ꝙ que licite portabātur erant alterius q̄ inferētis: vt et statim dicā in suppletiōe gl. facit. C. ꝺ fal. mo. l. j. §. domus. et ibi in gl. ¶ Itē qd si res deprehēdat̃ in via anteq̄ ꝑueniat ad locū quē exire nō licet: nūquid sit in cā confiscationis. arg. hic ꝙ sic cū noceat sola impositio in naui. ꝛ ar. bonū. C. de ser. fugiti. l. si fugitiui. vbi de hoc plenissime dixi. et. j. de re mili. l. iij. §. si is qui ad hostes. nā cum res est in trāsitu perinde est ac si transisset vt. j. qd̄ vi aut clam. l. si alius. §. est et alia. et. s. ꝺ edi. edic. l. quis sit fugitiuus. §. idē celsus. arg. cōtra. quia redire poterat ꝛ penitere: vt. j. de falsis. l. qui falsam. cum ꝯcor. Ja. de are. ¶ In glo. in fi. cum. ibi ad eos pertinebant. qui illicitum quid intulerant: et sic alioꝝ nihil delinquentium merces non ꝯfiscantur nec nauis: sed qui peccat in vno fact⁹ cū oīm reus. ex. de reg. iur. c. defleat. sed fm̄ alios demū qd̄ illicite vehebat̃ ꝯfiscat̃. vt. s. e. l. si publicanus. §. j. in fi. ꝛ videt̃ expressum. s. loca. l. pe. §. nauem. Ja. ¶ In ea. glo. in fi. ꝛ. s. e. l. fraudati. §. j. Old.

Illicitarum merciu3. Id est illicite trāsactarum. Ja. Ibi heredē possidētē vel q̄si: ꝛ sic cessant ꝯria.

Eam rem. In glo. quondam in fi. So. expone litteram vt ibi not. ꝛ cessauit ꝯrium. vel dic hic regulare ibi casuale. Dy. ꝛ Old. ꝛ Ja. de bel. Et allegatur princi. huius glo. per aduocatos ꝙ si instr̃o vel libello contineat̃ titius filius martini: et martinus erat mortuus ꝙ non vitiet̃ ex hoc instr̃m vel libellus: s3 subaudiat̃ quodā sicut hic in glo. dr̃ enim hic dn̄s qui quondā fuit: et ꝑ hoc. s. si cer. peta. l. eius q in ꝓuinciam. in prin. ibi pecunias defuncti ex. de iureiur. c. quāto. in prin. ibi patris tui ꝛ tn̄ mortu⁹ erat: et ita op3 subaudiri quodam. C. de libertis ꝛ eoꝝ libe. l. ij. ꝛ ibi in glo. vl. insti. de nup. §. affinitatis. de leg. iij. l. vxorē. §. testō. ꝛ ibi vxor. ꝛ bona dicunt̃ alicuius q2 quondā fuerūt. C. ꝺ bo. vacan. l. vacantia. li. x. ꝛ de hoc vide qd̄ not. in Spec. de instru. editio. §. postremo. ver. qd si ita ꝯtinet̃. ꝛ dixi. C. de fide instru. sup rubrica. vers. si in aliquo instr̃o ꝯtineat̃. ꝛ. s. de dā. infec. l. si finita. §. vbi aūt. ꝛ vide in alphabeto lr̃a. Q. dictione quondam. ad hoc etiā facit glo. s. de acq. hered. l. pantonius. §. fi. ꝛ q2 nō est falsum qd̄ iuuatur primordio veritatis: vt. s. de leg. ij. l. cum filius. §. heres.

Qui maximos. In glos. contra. j. de iure fis. ibi vel speciale. hec solu. approbatur. C. loca. l. si cum hermes. Old.

¶ Iste. §. h3 materiā singularē fm̄ docto. hic.

¶ Ius male presumit de publicanis.

Quante audacie. Allegatur sepe istud prin. cōtra publicanos ꝙ ius † male presumit de eis: ⁊ reddit ad principium.l.j.huius titu.ibi hoc edictum ꝙ vltra publicanos insolidum teneri si non exhibeat: sed quid si exhibeatur liber homo nunqd liberaꝛ publicanus.arg.ꝙ sic vt sicut noīe seruoꝝ noraliter tm̄ teneꝛ si exhibeat vt.s̄.e.l.ij. in prin.⁊ ita nō suo nomine:ita ⁊ liber exhibit⁹ teneatur ⁊ cōueniaꝛ: vt.C.de furt.l.apud antiquos.in fi. ⁊ insti.de noxa.s̄. de noxa.l.noxali.Alij dicunt ꝑ publicanus tenetur insolidū nec liberaꝛ exhibendo cū ꝯueniaꝛ ex quasi maleficio in libero et alieno seruo: vt.s̄.nau.cau.sta.l.fi.§.penul.et ibi in gl.⁊ ar. s̄.eo.l.ij.§.j.C.ad leg.iul.repetun.l.j.argu.ꝯ.C.de assesso.l.si post depositā.⁊.j.l.pri.§.ij.Ja.de are.Pro prima opi.ꝙ publicanus teneaꝛ ꝑ libero nec liberetur exhibēdo videꝛ expressum.l.furti aduersus nau.cau.atqꝫ sta.l.j.§.serui vero.et ibi in tex.redditur ratio diuersitatis inter liberum hominem et seruum.Item ꝑ hac parte bene facit.s̄.de offi.ꝑcon.⁊ lega.l.obseruare.§.ꝓficisci.cum ibi notatis in glo.et.j.de statulib.l.sticho.§.item quero.vbi de hoc tetigi.Et ista iura multum fuerunt trutinata me existente sindicatore cuiusdam potestatis pergami qui cum haberet custodiam carcerum:ipsi custodie preposuit tres suos baroarios siue familiares qui per negligentiam permiserunt fugere tres carceratos ꝯdēnatos in libris centum:ipse potestas istos custodes ceperat ⁊ ꝯ eos processerat et eos condēnauerat ⁊ in carceribus positos exhibebat ⁊ dicebat se liberatū cū eos ꝯdēnasset ⁊ exhiberet.ꝯ eum allegabatur ꝙ hoc nō sufficiebat sed tenebaꝛ soluere ꝯdemnationē factā de ipis custodibus ⁊ allegabanꝛ predicta iura pro et ꝯtra.ego aūt cum socijs determinauimus ꝙ sufficeret exhibitio ⁊ ꝯdēnatio maxime per ꝑalleg.l.si post depositā.C. de assesso.⁊ ad hoc etiā allegabatur.l.vlti.et glo.ibi posita.j. de custodia reo.vbi dr̄ ꝙ non est facile tironi custodia carceris cōmittenda.dicit gl.hoc fallit si talis sit consuetudo ⁊ veritas erat ꝙ ꝯsuetudo erat ꝙ potestates faciebant custodiri carceres per baroarios seu familiares suos vnde excusatus erat per ipsam glo.⁊ ꝑ hoc facit quia excusatur qui facit qd̄ publice licere facere arbitratur.s̄.de edili.edic.l.quis sit fugiens.§.apud labeonē.Item allegatur sepe.l.ista contra publicanos qui sunt audaces et temerarij:et ideo ius male ꝑsumit de eis.sed ꝯ hoc videtur qꝛ lex priuilegiat eos ꝙ iuiti nō cogantur testificari: vt.s̄.de testib.l.innuit.ij.sed forte ideo est qꝛ sunt occupati circa exactionē vectigaliū.Ibi quo familia al's quo:al's quod:si hēas qd̄ subaudi de eo qd̄ ⁊c.si habeas quo subaudi ⁊.l.quoquo si familia ⁊c.Ja.Ibi ea res.i.cōmissio delictoꝝ.Ja.¶In glo.i.ꝯspirationes in malum.sic.C.de summa trini.l.ij.in fi.⁊.j.l.pri.§.j.

Familie. Ibi hoc edictū.i.hec pars edicti q vult publicanū teneri isolidū si nō exhibeat.Dy.

Sed et hi. In.§.pterea.Iste.§.est arg.ꝙ villa ⁊ municipium restituanꝛ in integrum si ledanꝛ:ad hoc.C.de officio eius qui vicem alte.iudi.obti.l.j.et ibi de hoc tetigi:et facit s̄.ex quibus cau.maio.l.respublica.vbi de hoc plenissime dixi.et pro hac opinione.j.de manumissio.que seruis ab vniuersitate impo.l.fi. vbi de hoc tetigi: potes dicere ꝙ respublica dicitur tribus modis.Stricte ꝑ republica ciuitatis romane vt.j.de ver.sig.l.eum q vectigal.Large ꝑ republica cuiuslibꝫ ciuitatis ⁊ ita accipitur.C.de iure reipubl.l.rempublicā.li.xj Largissime ꝑ republica ville vl' municipij vt hic.⁊.j.de fur. l.sed ⁊ si quis imaginē.§.j.Et dic ꝙ assimilaꝛ reipublice ciuitatis romane in his que inueniunꝛ specialiter expressa in iure non in alijs.Dn̄s Dy.hic tenet ꝙ municipiū restituaꝛ per iura ꝑdicta.Fran.ac.tenet opi dicte glo.C.ex quibus cau.maio.l.respublica.vbi plenissime dixi:⁊ ratio dn̄i Franc.erat qꝛ restitutio est priuilegium ꝯtra ius cōmune:⁊ ideo non dꝫ trahi ad consequentiam.

Siue autem. Ibi tā factiosam.i.facinorosam: vt.s̄.l.pri.in prin.⁊.C.de summa trinita.l.ij.in fi.Ibi decesserit seruus:qui deliquit sine culpa publicani.Old.

Omnissa. Consueuit queri nūquid eo ipso ꝙ quis incidit in crimē heresis sit īterdicta ei bonorum administratio ⁊ bona sint applicata fisco vel ecclesie.et si quis emat a tali ⁊ postea conuincatur ⁊ condemnetur de heresi an possit res reuocari ab emptore etiam non restituto precio.⁊ videtur ꝙ interdicta sit ei administratio vt hic:⁊.j.de iure fis.l.imperatoꝛ.ibi de hoc per Dy.⁊ vꝛ expssum.C.ad leg.iul.maiesta.l. quisquis.cū ergo emptoꝛ emerit rē alienam non est translatū in eum dn̄ium vt.C.de rei ven.l.si mancipiū.ergo fiscus vl' ecclesia reuocabit sine restitutione precij.In ꝯrium ꝙ non sint confiscata nisi per sn̄iam.j.de accu.l.ex iudicioꝝ et ꝙ ꝑcium debeat restitui.j.si in frau.patro.l.j.§.si qd in fraudē pꝛoni.⁊ j.que in frau.credi.l.si debitoꝛ.⁊ibi de hoc per Dy.sꝫ si fiscus non teneaꝛ preciū restituere est ar.s̄.de admi.tuto.l.cyrographis.§.j.ibi de hoc ꝑ Ja.de are.sed si fiscus non ꝑtēderet causam lucratiuam tūc si preciū extaret in bonis ꝯfiscati restitueret al's non vt.d.l.si debitoꝛ.Jac.Hodie autem est expressum ꝙ bona hereticorum ex die commissi criminis cōfiscata sunt ipso iure licet apprehensio fieri debeat nisi demū lata sn̄ia vt extra de hereticis.c.cum sm̄ leges.libro.vj.cum ibi notatis. C.de hereti.l.manicheos.¶In glos.pone casum:ibi vel dic hec vera sm̄ Ray.In ea.glo.in fi.item pōt poni in ꝯmissione que fit ex eo ꝙ quis emit salē sine presentia municipū vt.C.e. l.si quis.Et qꝛ hec glo.non firmat pedē:distingue.Aut quis omisit ꝓfessionem ⁊ solutionem:aut professionem tātum aut solutionem tantum.Primo casu aut ex certa scia ⁊ tunc perdit dn̄ium totius rei ⁊ cōfiscatur vt hic.⁊.s̄.e.l.si fraudati.cū si.⁊.j.e.l.fi.§.j.⁊.§.diui.⁊.§.quotiens.Aut per errorem et tūc duplicatur vectigal: vt.j.e.l.fi.§.diui quoqꝫ fratres.Secūdo casu quando omittitur professio tantum idem qd̄ in precedēti: vt.d.§.diui.si ex certa scientia puniꝛ in re tota vt.C.e.l.ij.⁊ ibi in glo.et.j.e.l.fi.§.j.et.§.diui.Tertio casu qn̄ omissa est solutio aut conscientie publicatio et non tenetur nisi in subsidium: vt.j.e.l.fina.§.si quis ꝓfessus.⁊.s̄.eo.l.licitatio.§.eax. ij.rn̄.Si vero cōsentiente publicano serua qd̄ dicitur.C.e.l.j. in glo.vlti.in fi.⁊ dic de hoc vt not.per Azo.in summa de rei vend.vltima columna.

1 ¶Dictio preter aliquando ponitur inclusiue.
2 Casus fortuitus tempestatis non debet esse damnosus passo casum.
3 Statuta an recipiant interpretationem.
4 Indefinita ex proprio significato non comprehendit omnia particularia.
5 Interpretatio quid sit.
6 Statutum an trahatur ad similes casus.
7 Argumentū a maiori an habeat locum in statutis.
8 Statuta an recipiant interpretationem extēsiuam vel restrictiuam.

a **Cesar.** [a] Illud qd̄ fit ex necessitate habeꝛ ꝑ non facto quo ad ꝑiudiciū faciētis.h.d.Dy.¶Ibi euellito exportādo.Dy.⁊ Jaco. Ibi ꝯsulebatur.i.iterrogabatur.Dy.Ibi redemptorē.i.ꝯductorē.Dy.Insulaꝫ.i.portū.Ja.Euecte.i.exportate.Ja.In fi.not.factum hodie retrofactum intelligi: vt.s̄.de dam.infec.l.ex damni.§.sabinus.ad leg.aquil.l.ait lex.⁊ arg. ad macedo.C.l.fi.¶Item not.legem dici his cotibus que in insula sunt non aūt his q̄ aliunde portantur vel reportantur vt arg.C.de edifi.priua.l.si quis post hac.⁊ibi in glo.⁊ de hoc ibi dixi.¶Itē not.ꝙ eoipso ꝙ precipitur ꝙ tales res nō exportentur perdunꝛ si cōtrafiat cū illicite portētur seu trāsuehanꝛ vt ⁊.s̄.l.pri.cum ꝯcoꝛ.⁊.C.de legi.l.nō dubiū.Ja.de ar. ¶Et Dyn.addit hanc.l.ad q̄stionem talem:in castro sancti miniati est statutum ꝙ quicunqꝫ duxerit ibi porcos pingues teneatur ibi vendere quartā partē.accidit ꝙ quidā ducebat porcos extra castrū nec intēdebat reintrare castrū sed ꝑpter tempestatē vel hostiū metu reintrauit: queritur an teneatur vendere quartā partem.⁊ vꝛ ꝙ nō arg.huius.l.⁊.j.e.l.fi. §.si ꝑpter necessitatē.⁊.s̄.si quis cau.l.ij.§.si qs.et ita etiam not. in simili per Archi.ex̄.de censi.c.quamq̄.lib.vj.et vide quod not.j.de reg.iur.l.fauorabiliores.ver.v.ꝙ sufficiat inchoasse. ¶Item facit ad q̄stionem illius qui rupit ꝯfines sibi datos per ꝑtātem ꝑpter incursum hostiū vel latronum vel aliū iustum metum vel casum fortuitum ꝙ non teneatur ad penam. ¶Itē facit ad aliā q̄stionē ꝯsuetudo est ꝙ ille sacerdos debeat ꝑferri q ꝑmo ꝑsentabiꝛ dūmodo ꝑmo ꝓmoueaꝛ ad ordines sacros accidit ꝙ vnus est ꝑsentatus ꝑmo a parrochianis anteqꝫ ꝓmoueretꝛ ad ordines infirmatus est ita ꝙ ali⁹ postea presentatus eū preuenit in ordinibus q̄riꝛ quis preferatur.et videꝛ ꝙ scd̄s qꝛ primo ꝓmotus ad ordines.In ꝯrium videꝛ ꝙ alius impeditus ꝓmoueri ꝑpter infirmitatem ar.huius.l.et C.de consul.l.j.lib.xij.Dy.⁊ vide quod dicam.j.e.l.fi.§.si per necessitatem.Hanc.l.repetijt Segnorolus de homodeis mediolanensis doctoꝛ hoc mō.Omissa ꝯtinuatione rubrice que facta fuit in ꝑn.tituli:diuidaꝛ.ꝑmo.l.per partes.Secūdo ponatur

a ¶Cesar. Adde ꝑ hac l.ca q̄ notāt per Jo.an. et Anth.de but.i.c.ij.de consti.

natur summari⁹ itellect⁹ ⁊ lr̄a legatur. Tertio ponaꝛ casus in terminis ⁊ exponatur littera. Quarto colligantur notabilia. Quinto exponaꝛ .x. modis. Sexto intrādo materiā statutorū circa .l. istā multa q̄ranꝛ. ¶ Redeūdo ad pⁱmū .l. ista diuiditur i qnq̃ partes. In pⁱma ponitur thema. In secūda ex themate eliciꝛ qō. In tertia qō soluiꝛ. In q̄rta repetit qōnez. In qnta ⁊ vltima solutionē ꝓbat. Scōa ibi ɔsulebaꝛ. Tertia ibi r̄ndi. Quarta ibi tñ eū q. Quīta ibi ꝓpterea. ¶ Sūmarie lex ista hoc intēdit: ea q̄ ɔtingūt rōne casus fortuiti in p̄iudiciū passi casum ɔtigisse nō videt̄: lr̄a legaꝛ. Casus i termis talis est. in insula crete cesar locauit loca vñ cotes eximebātur lege seu pacto apposito ne q̄s preter cōductorē post .xv. diem martij ex ipsa insula cotes foderet auelleret / vl' exportaret cōtigit ꝙ quidā mercator non ɔductor naue cotibus ponderauit: ⁊ intra .xv. diez martij extra dictū portū īsule crete extraxit: sed tēpestate vel vēto in portū dicte insule dicta nauis reducta fuit post .xv. dies martij dictus mercator cū dicta naue et cotibus extra dictā insulā ꝓfectus est. q̄ritur an dict⁹ mercator inciderit in legē ⁊ cotes ꝑdiderit. Ad qō r̄ndet Ulp. q̄stionē repetēdo ꝙ talis mercator non vr̄ ɔ̄ legē fecisse: et hoc ꝓbat sic: eo tēpore quo primo cū cotibus portū exiuit ɔ̄ legez non fecit ergo nec tūc q: cotes q̄ hodie vehunꝛ in initio vecte esse vidētur. h. d. hec lex. Litterā sic expone. ¶ Cesar cū insule crete cotorias locaret. dicit glo. i. loca vnde cotes eximūtur sequiꝛ in lr̄a dicit glo. i. pactū. ⁊ nihil allegat: s; allega. s̄. de positi. l. j. §. si ɔuenerit. ⁊ C. de pact. l. legem. Et an ista expositio sit vera statim dicetur per modū questionis. Ibi p̄ter redemptorem exponit glo. idest conductorē. ⁊ nihil allegat sed alleg. s̄. locati. l. in legem. ⁊ de rei ven. l. redēptores. Ibi idus martias dicit glos. i. post .xv. dies martij. Quid sit idus et de ista vide. j̄. de ver. sig. l. cū bissextus. et. l. item veniūt. §. pridie. s̄. de peti. here. ⁊ plenissime ꝑ Io. an. in fi. li. vj. sup data. Ibi naue eximito. i. portato. Ibi ante idus martias. expone vt. s̄. Ibi iterū: de hac dictione iterū ⁊ eius significato habetur. s̄. de edendo. l. veluti. ⁊ ego dixi in alphabeto. Ibi profecta erat hucusq̃ est thema: ⁊ hic est pars secūda in q̄ ponitur questio. Ibi non. i. an. Ibi r̄ndi tertia pars in qua est solutio q̄stiōis. Ibi tā etsi. i. quāuis. Ibi tñ eum qui: quarta pars vbi est repetitio q̄stionis. Ibi et relatus: expone vt i glo. Ibi ꝓpterea quinta ⁊ vltima pars vbi reddiꝛ ratio solutionis ɔ̄xie: mō h̄n dico ꝙ non vr̄ fecisse ɔ̄ legem: q: initio ⁊ sic tēpore nō ꝓhibito videntur cotes esse euecte: cum ex portu nauis ꝓfecta est

1 ¶ Quarto collige notabilia. Primo not. ꝙ dictio preter †. hic poniꝛ inclusiue. circa qō dic aut p̄cedit oratio negatiua: ⁊ tunc dictio p̄ter includit vt hic. ⁊ C. de sacrosanc. ec. l. placet. aut affirmatiua et tunc aut p̄cedit genus: ⁊ ꝑ argumentū speciei sub gñe: tunc p̄ter poniꝛ exclusiue: vt. s̄. de penu lega. l. nā qō liquidū. Aut non p̄cedit gen⁹: et tūc ponitur inclusiue: vt s̄. de pcur. l. s; et he. §. p̄ter. de pig. act. l. j. ⁊ de ānnu. leg. l. seio. et de hoc latius dixi in alphabeto dictione p̄ter. ¶ Scōo no. ꝙ initiū quo cotes euecte fuerunt est ɔsiderandū sic. ⁊ alleg. s̄. de dam. infe. l. damni. §. sabini. vbi de hoc dixi. ⁊ ad leg. aq. l. ait lex. q pot. in pig. ha. l. q balneū. ⁊ l. potior. mādā. l. si pcurator. circa prin. vbi de hoc. ⁊ plene i p̄n. brocardoꝝ Azonis.

2 ¶ Tertio no. ꝙ casus fortuit⁹ † tēpestatis non d; esse dānosus passo casum: vt. s̄. si q̄s cau. l. ij. et ad leg. rho. de iact. l. fi. ⁊ l. q̄ fortuitis. C. de pig. act. vbi de h̄ satis dixi. ⁊ ꝑ soc. l. cū duobus. §. dāna. ¶ Quarto no. ꝙ fingūtur nō euenisse que casu euenerūt vt. s̄. de here. insti. l. ex facto. §. rerū. de leg. ij. l. quesitum. §. fi. et. l. si ita. et de fundo instruc. l. q̄sitū. §. idē respōdet. ¶ Quinto no. ꝙ ea q̄ medio tēpore ɔtigerunt nō vidētur cōtigisse. vt. j̄. de capti. et postlimi. reuer. l. in bello. §. codicilli. ¶ Sexto collige ṡm quosdā ꝙ lex municipalis recipit interp̄tationē restrictiuā. sic ⁊ alias ṡm eosdē. C. de nox. l. ij. et. j̄. de mune. ⁊ hono. l. vt gradatim. §. et si lege. vbi de hoc satis. ⁊ de hoc etiā. j̄. subijciā. ¶ Ueniamus ad oppositiōes. Et primo op. de. l. in lege. s̄. loca. So. dic ꝙ ibi est alius casus et ibi culpa pōt imputari ɔductori ex quo non ꝓhibuit eū quē ꝓhibere poterat ar. e. ti. l. itē q̄ritur. §. exercitu. et. l. si fūdus. hic aūt nulla culpa pōt imputari vt p; in lr̄a. ¶ Scōo op. sic: ille facit ɔ̄ legē q facit qō lex ꝓhibet vt. s̄. de legi. l. ɔ̄ legē. s; iste qui duxit cotes vltra terminū lege cōp̄rehēsum facit ɔ̄ legē: ḡ ⁊c. So. dic ꝙ lr̄a soluit ɔ̄riū in fi. q: fictione iuris videꝛ cotes cōduxisse infra tp̄s lege ɔp̄rehēsum q: initiū spectaꝛ. ⁊ hoc dicit littera non videri ɔ̄ legem fecisse ꝙ verbum videri denotat fictionē: vt. j̄. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. fecisse. et de his que in fraudez credito. l. si pater. ¶ Itē op. ꝙ nō inspiciatur initiū sed attendatur tp̄s quo secunda vice cotes eduxit de portu vñ videtur obsta. s̄. de alie. iu. mutā. cau. l. ex hoc edicto. §. si quis alienauerit. So. dic ꝙ i effectu ɔcordat q: ibi ne teneatur alienans et hoc ne teneaꝛ iste mercator. Itē ibi receptio fuit facta ex ꝓposito vñ alienasse nō vr̄ hic reuersio in portū non fuit facta ex proposito sed per casum fortuitum: et ideo reuersus non videtur vt. j̄. de capti. ⁊ postli. reuer. l. nihil. et. l. postliminij.

¶ Quarto op. de. l. si volūtate. q̄b. mod. pig. vel ypo. sol. sed ibi pōt debitori aliquid iputari vel ex proposito recessit. hic vero nihil pōt mercatori iputari. ¶ Quinto op. de. l. si ꝑ patre. §. versum. s̄. de in rē verso. vbi magis ɔsideraꝛ euētus q̄ iudiciū. ⁊ in alio etiā ob. q: nō vr̄ versum nisi duret versū. hic aūt dr̄ primo recessisse extra portū l; non durauerit. So. dic ꝙ ibi poterat imputari: hic nō ṡm qō ibi not. ⁊ facit. s̄. locati. l. martius. ⁊ de neg. gest. l. sed an vltro. ¶ Sexto op. quando vis precedit postea seq̄tur actus volūtarius nō attendiꝛ vis que precessit vt. s̄. de condi. ob turpem causam. l. ex ea stipulatione. et. l. si ob turpē. et. C. ꝙ metus cā. l. ij. sed ita est in ꝓposito. nam hic fuit vis fluminis vel maris postea secutus fuit actus volūtarius: q: volūtarie iterum recessit de portu: ergo vis illa non debet attēdi. So. dic ꝙ illud habet locum qñ sequens actus volūtarius approbauit actum violentū qui precessit qō hic non fuit. ¶ Septimo op. qñ sequens actus non h; ɔ̄ñam ad principiū non cōsideratur principium. vt. s̄. que res pig. ob. poss. l. titius. et. l. j. C. qui po. in pig. ha. sed ita est in ꝓposito q: scōa ꝓfectio nō habuit cōsequentiā ad prin. ergo prin. nō d; attēdi. So. dic ꝙ hic contingit ne casus fortuitus quē fuit passus iste mercator sit ei dānū. Uel pōt dici ꝙ considerata intentione istius mercatoris que semper fuit vt ante .xv. diem martij ꝓficisceretur cōsequentiā h; ad primā ar. C. ad velle. l. si mulier. ¶ Octauo op. sic: si aliter et aliter disponaꝛ in varijs tēporib⁹ ⁊ incohatio sit facta vno tēpore in quo aliq̄d disponitur ⁊ ꝓfectio siue cōsummatio sit facta alio tēpore in quo diuersū disponiꝛ. magis consideratur tempus in quo cōsummatio et ꝓfectio facta est. vt. s̄. de mino. l. iij. §. prius. et. C. de dona. ante nup. l. ꝙ sponse. et. s̄. de heredi. insti. l. in tēpus. So. dic ꝙ iō hic hoc statuiꝛ ne casus fortuitus noceat isti mercatori vt predictū est: ar. s̄. ex qui. cau. ma. l. j. ¶ Nono oppo. sic. de primo recessu non debet haberi ratio q: de eo qō cōtingit ꝑ momentū nō habetur ratio: vt. j̄. de iniu. l. lex cor. §. domū. et. C. de bonis que libe. l. fi. §. fi. sed in primo recessu stetit per momētum ergo non debet de eo haberi rō. Sol. dic ꝙ si ex ꝓposito redijsset oppositio p̄cederet. q: cōtra ꝓpositum redit ideo non habeꝛ ipsius reditus ratio quia que casu contingunt cōtigisse nō videnꝛ. vt s̄. de pigno. l. debitor. de leg. ij. l. quesitū. §. fi. et de auro et argē. le. l. si vxori. §. j. ¶ Decimo oppono sic qñ casus fortuitus iuxta cōmixtus cū facto hoīs tūc propter casū quis nō excusaꝛ sed ita est in proposito q: iuxta casum fuit factū hoīs volūtarium ergo nō debet iste mercator excusari. So. dic ꝙ illud ē verū qñ in illo facto inest culpa vt. s̄. d damno. infe. l. fluminū. §. hec stipulatio. ⁊ §. idē seruus et cōmo. l. si vt certo. §. s; iterdū. s; h̄ nulla culpa ergo ⁊c. Expeditis oppositionibus veniamus ad questiones. Et primo queritur vtrum expositio glo. sit bona quam facit exponēdo legem. i. pactum. et videtur ꝙ non: q: si cesar cum locabat pactum apposuit cum cōductore: nemini venit in dubium ꝙ tale pactum non deberet alteri afferre preiudicium: vt. s̄. de pactis. l. si vnus. §. ante omnia. et ad velle. l. iubemus. etiam posito ꝙ hmōi cotes nō viderētur in initio vecte qō est ɔ̄. l. istaz. Sol. dicunt q̄dā cōcedēdo opposi. ꝙ gl. male dicit ⁊ lr̄a itelligi d; ꝑut sonat et dicūt ꝙ hic erat lex municipalis data dicte insule crete. sed saluando gl. dic ꝙ hic loquitur de lege. i. pacto vniuersitatis nō vnius vel duoruz. ⁊ pro hoc. j̄. de reg. iur. l. nec ex pretorio. ⁊ l. neq̃ pign⁹. vel potes dicere ꝙ quemadmodū s̄nīa lata per principē in cōmuni parat p̄iudiciū: vt C. de legi. l. fi. ita et eius pactū. hic enim cesar de quo loquitur lex ista erat imperator. oēs enim iperatores cesares appellantur. et quod principi placuit lex est: vt. s̄. de consti. princi. l. qō principi. ¶ Secundo quero sic. statuto cauetur ꝙ debitores demum ꝑ nouis debitis a pascbate citra possint cōueniri et capi ꝓ antiquis: secus si cōtingit ꝙ debitor q̄dam antiquus qui nō poterat cōueniri nec capi ꝓmisit alteri de voluntate creditoris. mō q̄riꝛ an possit conueniri et capi. hec lex est arg. ꝙ non attento principio ad qō facit. j̄. de dona. i. qui id quod. de fideiusso. l. tutor. ⁊ C. ad macedo. l. zenodorus. et ita fuit terminatum florentie per hanc. l. sed male ṡm Segnorolū: quia si teneamus ꝙ statuta recipiant interpretationē: dic aut ille cui facta fuit ꝓmissio habet causam lucratiuā: ⁊ tunc sit vera determinatio. aut non h; causam lucratiuā: ⁊ tunc secus p. l. j̄. de noua. l. doli. ⁊ de doli excep. l. apud celsum. §. de autoris vbi de ista materia not. et dixi. Si vero teneatur statuta non

recipere interpretationē adhuc male fuit terminatū: qꝛ statutum ꝛ eius verba loquunꝛ debitorib⁹ nouis ꝛ ātiquis. at dubium non est istū esse nouum debitorē ꝛ nouū debitū et noua obligatio: vt habes expresse.ꝭ.de noua.l.j. ¶ Tertio q̄ro ex predicto themate. antiquus debitor ꝓmisit de nouo creditori suo: qd erit. So. aut ꝓmisit scienter se tutū exceptione ꝛ nō est dubiū ꝙ tenetur vt.ꝭ.de cōdi.indeb.l.fideicōmissum.ꝛ qȯ not.in.l.hactenus.de consti.pecu.ꝛ de excep.doli.l.ij.§.circa. Si vero ꝓmisit ignorāter: dic ꝙ hmōi debitores sunt tuti exceptione inducta in odiū creditoꝝ: qꝛ tunc dꝫ distingui vt in macedoñ. an per errorē iuris aut facti: vt.ꝭ.ad macedo.l.penul.ꝛ de cōdi.inde.l.qui except. ¶ Quarto q̄ro de q̄stione q̄ fuit inter regē Francie ꝛ Anglie inter q̄s fuit facta treuga.ꝛ statutuꝫ fuit factū ꝙ milites vtriusqꝫ partis possent tute ire hincinde ad festū paschatis: ꝛ vltra licitū esset interficere milites alterius partis: cōtigit ꝙ vnus miles regis Frācie iuit in angliam ꝛ cū rediret per mare anglicanum: mare reduxit ipsum in angliā elapso paschate q̄ritur an iste potuerit interfici: ꝛ vꝛ hic casus ꝙ non. Unde si dicas ꝙ statuta recipiant interpretationē dic aut aliquid pōt huic militi iputari forte qꝛ se nimis artauit: ꝛ tunc potuerit iterfici: al's secus vt.ꝭ. si quis cau.l.ij.§.si qs.ad leg.aql.l.ideqꝫ.§.fi.ꝛ hic. Si vero teneas statuta nō recipere interpretationē videreꝛ ꝙ indistincte potuerit occidi.ꝛ hic qꝛ statutū respicit illūq̄ q̄litercunqꝫ reperitur vltra terminū in loco illo. nec distinguit quomodo ibi reperiatur: ergo nec nos modū ꝯsiderare debemus: vt.ꝭ. de senato.l.senatores.ad fille.l.j.§.occisorū.ad leg.aql.l.qua actione.§.j.de condi.insti.l.mulier.§.fi.et de peti.here.l.item veniunt.§.petitā. Nec obstat lex ista vbi vꝛ casus in ꝯtrium qꝛ hoc cōtingit ex eo qꝛ in ista.l. hec lex fuit apposita iuxta cōtractum bone fidei: ꝛ ideo eius sapit naturā vt.ꝭ.pleni⁹ dicā vel hic non fuit lex municipalis: imo fuit pactū principis qȯ etiā inter alios preiudicat vt.ꝭ.dixi. ¶ Quinto queritur esto ꝙ iste mercator non vi fluminis vel maris redactus fuerit in insulā crete sed metu vel vi alicuius inimici sui an dispositio huius.l. possit habere locū. dic ꝙ non vt.ꝭ.si quis caut.l.ij.§. simili modo. nisi forte i subsidiū ar.ꝭ.de eo per quē fac.est.l.j.

3 ¶ Sexto intremus materiā illā dubiā an statuta † recipiant interpretationem. Et primo circa hoc recitabo opiniones doctoꝝ ꝛ tenebo tenēdas et reprobabo reprobādas: postea hanc materiā etiā vltra tacta per doctores expediā ꝛ declarabo. Et primo arguamus ad q̄stionē ſm Dy. ꝙ statuta recipiant interpretationē: nam vꝛ expssum in preallega.l.et gradatim. §.et si lege. de mune.ꝛ hono. Itē qꝛ.l. interptanꝛ vt.ꝭ.de legi.l.si de interpretatione. ergo ꝛ statuta q̄ fiūt autoritate legis vt l.omnes populi.ꝭ.de iusti.et iu.et insti.de iure natu.gen.ꝛ ciui.§.j. vnde isurgit talis regula: omnia nostra faciamus ꝛc. vt.C.de veteri iu.enuc.l.j.§.oīa. ex quibus videꝛ ꝯcludendū ꝙ statuta recipiant interptationē. So. dicit Dy. aut loqmur de interptatione extēsiua aut restrictiua: ꝛ talis interpretatio nō cadit in statutis: vt.ꝭ.ad munici.l.ꝯstitutionibus. ꝛ est ratio qꝛ quicqd est omissum ꝓ omisso dꝫ haberi vt.ꝭ.de verb. oblig.l.qcqd. Si vero loqmur de interptatione declaratiua tunc recipiunt talē interpretationē: ꝛ ita intelligatur de.l.vt gradatim.§.et si lege. sil'e est videre in stip. q̄ interdū declaratur per ꝓmissorē interdū per stipulatorē vt.d.l.qcqd. Nō ob. qȯ dꝛ ꝙ lex recipit interpretationē ergo ꝛ statutū qꝛ illud ꝓcedit in casu expsso non aūt vbi per interptationē extendereꝛ et per hoc dicit Dy. ꝙ si statuto caueaꝛ ꝙ qui portauerit bladum extra ciuitatē puniatur in.x. ꝙ nō ꝯtinetur ille q portat farinam: vt no. per eū de leg.ij.l.q̄situm.§.illud. et ꝙ si statutum loqtur in masculino ꝙ non trahiꝛ ad femininū: ꝛ ista est ſnia Dy. quā no.ꝭ.de verb.sig.l.j. In hac opi. fuit Ja.butr.et multi alij ꝛ est q̄si cōis doctorū opinio. ſꝫ Ray.de forli. visus est redarguere Dyn. dicens ꝙ in.d.l.ꝛ gradatim.§.et si lege. non erat interpretatio declaratiua: imo restrictiua qȯ sic probat. q̄n restringitur significatū verbi nō dꝛ declaratio: qꝛ i declaratione non additur nec detrahiꝛ ſꝫ qȯ est detegiꝛ vt.ꝭ.de testa.l.heredes palā.ꝭ.de acq.rer.do.l.adeo.§.cum qs.ꝛ no.ꝭ. de iusti.ꝛ iu.l.manumissiones. Itē detrahēdo facit aliqd noui vt.ꝭ.de iusti.ꝛ iu.l.ius ciuile.ꝛ de ver.ob.l.j.§.cū adijcit. ſꝫ qui declarat nihil facit vel disponit. vt.ꝭ.si serui.ven.l.sicuti §.sed si q̄ratur.ꝛ de reiuēdi.l.ex diuerso.§.j.et de here.insti.l. asse. ergo ille q detrahit non declarat. Nō ergo pōt intelligi: l.vt gradatim. in interptatione declaratiua. r̄ā ibi sunt verba gn̄alia q̄ ſm sui naturā debēt gn̄al'r intelligi: vt.ꝭ.de leg.prestan.l.j.§.et gn̄aliter. de testa.mili.l.i fraudem.§.fi.ꝛ de dam. infec.l.si finita.§.si quid in via. ver. de ceteris pꝫ ergo. ibi loquiꝛ de interptatione restrictiua. Sꝫ tu salua Dy. ꝛ destruas

supradicta: ꝛ sic.l.vt gradatim: non loquiꝛ de vniuersali dispositione: imo loquitur de indefinita vt pꝫ ibi in tex. vnde indefinita ex ꝓprio significato nō cōprehendit particularia vt videꝛ innuere glo.de leg.iij.l.vxori.in prin.ꝛ hn̄ tractat Dy. de reg.iur.in ꝓhemio.lib.vj.ꝛ est cōis opi. Itē in materia cōtingenti indefinita non eq̄pollet vniuersali: vt erat in.d.l.vt gradatim. illā non seq̄tur homo currit ergo oīs homo currit vt.C.de pba.l.neqꝫ natales.ꝛ not. per Dy. in dicto ꝓhemio. Itē si idefinita caperet oīa particularia sub se ꝯtenta ex proprio significato iam esset vl'is: et tūc tex. repugnat qꝛ eq̄pollet vniuersali vt.ꝭ.de leg.ij.l.si plurib⁹.ꝛ.l.si ita relictū.ꝛ de leg.iij.l.si plures. Itē idefinita de suo ꝓprio significato pōt se habere ad particularē ꝛ vl'em.ꝛ hoc demōstrat verbū idefinita modo sic quandocūqꝫ aliqd indefinite se habet ad vnū extremum vel aliud. ad illud debꝫ dici se habere qȯ est benignius fortius ꝛ melius vt.ꝭ.de legi.l.benignius. de sta.homi.l.queritur.ꝛ de leg.iij.l.legat⁹.§.si vnus. sed ita erat in.d.l.vt gradatim. qꝛ ibi fuit indefinita.ꝛ melius est ꝛ benignius ꝙ intelligaꝛ particulariter ꝛ refertur tm̄ ad idoneos q̄ vniuersaliter ita ꝙ referatur etiam ad non idoneos: qꝛ rempublicā nō idonei administrare nō debēt vt.ꝭ.de mune.ꝛ ho.l.ad rēpublicā. et.l.honor. et de decur.l.non tm̄.§.fi. ¶ Preterea optime facit

4 ꝙ indefinita † ex ꝓprio significato nō cōprehēdat oīa particularia.ꝭ.de consti.pecu.l.j.cōiungēdo.§.ait pretor.ad.§.de pupillo. ergo opi. Dy. remanet firma ꝛ eā vt prediri seq̄baꝛ Ja.bu.ꝛ cōiter alij doct. Gui.de suza. tenebat ꝙ statuta reciperent interptationē: ꝛ ꝓbabat sic leges interptationem recipiunt: vt.ꝭ.de legib.l.si de interptatione. de peti.here.l.itē veniunt.§.cū aūt.ꝛ.§.aptāda.ad macedoñ.l.pe.ꝛ.l.sed si pater. §.hoc senat⁹.ꝛ de ritu nup.l.senatus. Item edicta pretorum recipiunt interptationē. vt.ꝭ.de iurisdi.om.iudic.l.si quis id qȯ.de in ius vo.l.quāuis.ꝛ.l.iiij.§.parentes. et de arbi.l.licꝫ. Item priuilegia ꝛ hn̄ficia recipiunt interpretationē: vt.ꝭ.de constitu.princi.l.beneficium.ꝛ de offi.ꝑfec.vrb.l.j.§.in initio. Item vltime volūtates recipiunt interptationē vt.l.librorū. de leg.iij.ꝛ.l.si cū vinū. de vino triti.ꝛ oleo leg. de penu leg.l. qui penū.et.l.seq.ꝭ.de reg.iu.l.de testis. de vsu et ha.l.plenuꝫ. §.sed si pueros. Item ꝯctus recipiūt interptationē vt.ꝭ.de pact.l.veteribus.ꝛ de act.emp.l.fundi. Item consuetudines vt.ꝭ.de legi.l.de q̄bus. Itē stipulatiōes ꝑtorie vt.ꝭ.de pto.stipu.l.j.ꝛ.l.ꝑtorie. Cū ergo oīa ista i interptationē recipiāt non est dare rōnem quare ꝛ statuta non recipiāt.ꝛ ex quibus concludit ipse.d.Gui.opi.suā ꝙ statuta recipiant interpretationem. sed opinio Guidonis non placet Segnor. quia arguere de legibus et senatusconsultis ad statuta non est bona argumentatio. qꝛ lex est generalis que hoc fieri posse disponit videlicet vt leges ꝛ huiusmodi dispositiōes extendantur vt.ꝭ.de legibus.l.non possunt. quod non est reperire in statutis. Itē si leges non possent extendi esset reperire casus.l.nō decisos quod esse non debet ut in ꝓhemio.ff.§.j.et.C.ad filleia.l.cum filleianum. et de ventre inspi.l.j.§.ex hoc. sed hec ratio cessat in statutis qꝛ ille casus ad quē statuta nō extenduntur relinquitur dispositioni iuris communis vt.ꝭ.de cōdi.ob cau.l.si extraneus. Item non hn̄ arguiꝛ de beneficijs ꝛ vltimis volūtatibus qꝛ illa sūt amplissimi iuris. statuta aūt sunt stricti iuris vt.ꝭ.plene diceꝛ. nō est ergo bona argumētatio vt not.in.l. beneficium. de ꝯstitu.princi.ꝯiungendo.l.generaliter. de offi. presi.ꝛ.l.cum quid.si certum peta. et coniungendo.l.cū quid. de verb.ob.ꝛ.ꝭ.de mino.l.iij.§.minorem. cum ibi not. et de lib. et posthu.l.cum quidā. Item non hn̄ arguitur de ꝯctibus ad statuta: qꝛ in contractibus magis consideramus mentem q̄ verba vt.ꝭ.de iure dot.l.ꝓmittēdo.ꝛ de verb.sig.l.in conuentionibus ſꝫ in statutis stamus verbis.ꝛ qȯ nō est vbis expssuꝫ relinquitur dispositioni iuris cōis: vt ꝑdictū est. nā qȯ ſpāl'r in cām nouatidis non trāsferꝛ iure ꝑstino petiꝛ. vt.ꝭ.de vsur.l.si stipulat⁹. Itē nō bene arguiꝛ de.l.de quibus.ꝭ.de legib⁹. vt.ꝭ.subijciā. et sic ptꝫ opi.d.Gui. stare nō posse. Dn̄s Rich. de malumbr. circa hoc dicebat. Aut statutum est contra ius cōe et tunc non extenditur. vt.ꝭ.de legib.l.quod non ratione. nam ibi intelligo ꝙ ꝯsuetudo erat ꝯ ius cōe.ꝛ hoc apparet qꝛ ibi dꝛ sed errore non intelligo de ꝓprio errore quia in consuetudine dꝫ esse cōsensus. sed intelligo errorē.i.ꝯtra ius cōe. nā illi qui veniūt ꝯtra ius cōe videntur aberrare huiusmodi ergo statutū nec trahitur nec extēditur vt.ꝭ.de legib.l.i his. Si vero non est ꝯtra ius cōe trahiꝛ ad silia. vt.l.de quibus. Sed verba ipsi⁹ dn̄i Rich. nō sunt ꝑfecta licꝫ satis sint bona. vt.ꝭ. apparebit ꝛ iō ꝯtra cui⁹ verba opponitur sic nō est dubiū ꝙ ea q̄ sunt ꝯtra ius cōmune extendantur ꝓpter identitatem rationis. vt.ꝭ.si certū petatur.l.ciuitas.ꝛ ibi not. et de regulis iuris

¶ Questio notabilis.

iur. l. que ꝑpter necessitatē. ergo sic dicemus in statuto. sꝫ dic ꝙ contraria loquunt̄ in iure communi. nos autem loquimur in municipali. ꝛ est ratio q: ipa. l. cōmunis hoc fieri ꝯcedit: vt s. de legib. l. non possunt. sed in. l. municipali hoc fieri conceditur ꝛ hoc declaratur ex eo q: si cessaret dispositio iuris cōis ille casus esset nō lege decisus: qđ abhorret legislator: vt. s. de ventre inspi. l. j. §. ex hoc. sꝫ in. l. municipali secus, q: casus per eam improuisus vel non decisus relinquit̄ dispositioni iuris cōis determinādus ꝛ per eā deciditur: vt. d. l. si extraneꝰ. de condi. ob cau. ꝛ de liber. ꝛ posthu. l. cōmodissime. ꝛ solu. ma. l. si cum dotē. cū his q̄ ibi not. ꝛ dixi. ꝛ sic apparet ꝙ dicta Richar. possint saluari. Ja. vero de are. dicit aut apparet ratio statuti ꝛ tūc illa attendit̄: al's secus vt. C. q̄ sit long. ꝯsue. l. j. et eius vba ꝓbari sic possunt cū est dictū ꝛ apparet de rōne magis attēdit rō ꝙ̄ dictū vt. s. de iure pa. l. adigere. §. quāuis. et de re mili. l. milites. de leg. ij. l. cū pater. §. dulcissimis. ꝛ ď leg. iij. l. nomen. §. fi. Circa hoc attēde si apparet de rōne statuti ꝛ scripta est cōfiteor vera eē dicta Ja. Si vero de rōne ꝛ mente statuti apparet tñ in statuto scripta non est tūc nō sto cū ipso Ja. sꝫ stabo verbis statuti vt. j. qui ꝛ a qbꝰ. l. ꝓsperit. ꝛ hoc tenet glo. in fi. l. C. de legib. l. nō dubiū. Nicolaus vero de matarellis dicebat ꝙ in statutis hꝫ locū argu. a maiori ꝛ a minori cū tali distinctione. Aut ei sola ratio maioris ꝛ minoris ꝛ tūc non credit ꝙ habeat locū arg. a maiori vel minori: vbigratia statutū dictat ꝙ ꝓ homicidio īponatur pena pecuniaria: nūquid multomagis debebit esse in falso ꝛ violentia. certe dicit ipse ꝙ non. Sꝫ si inest alia rō per quā possit apparere de mēte statuti ꝛ verba quoquo mō possunt aptari lꝫ nō ꝓprie: tūc dicit ipē ꝙ in statutis hꝫ locū ar. a maiori ꝛ a minori. vbigratia in verbo ꝛ sub verbo occisionis satis pōt cōprehendi vulneratio. ar. s. ad leg. aql. l. illud. in fi. vñ si statutū dicat ꝙ bānitus possit īpune occidi habebit locū ar. a minori vcꝫ ꝙ filr possit vulnerari. Et si statuto caueat̄ ꝙ filia nō succedat multomagis locū hēbit ī nepte: q: sub verbo filie satis pōt ꝯtineri neptis. vt. j. de verb. sig. l. liberorū. ꝛ. l. filij. Vr̄ ergo velle dicere ipse Ni. ꝙ vbi verba quoquo mō possunt aptari lꝫ improprie ꝛ rō sit indifferens ꝙ statutū hēat locū ꝛ ad illuꝫ casum extendat̄. Sed p̄mo destruā eius exēpla. nā dicit ipse ꝙ quoquo modo significatū filie capit neptē nō bñ dicit: īmo est de ꝓprio significato vt not. glo. ꝛ bñ insti. q. dari tuto. pos. §. fina. Itē dicit ꝙ si statuto caueat̄ ꝙ bannitus possit īpune occidi ꝙ verba statuti quoquo mō trahunt̄ ad vulneratū: īmo proprie q: ꝑmittit occidi ꝑmittit ꝛ vulnerari cū decisio fiat cōmuniter per vulnus vt ꝓbatur ad l'raꝫ. s. ad leg. aql. l. ita vulneratus. Preterea verba eius habēt locū in vltima volūtate. vbi si apparet de mēte ꝛ verba quoquo mō licꝫ improprie possint aptari ad mentē ille casus cōprehendit̄ in dispositiōe vt. s. de leg. iij. l. librorū. §. ꝙ tñ cassius. ꝛ ibi no. i solutiōe ꝯtrij de leg. iij. de leg. j. et de reb. dub. l. i ambiguo. sꝫ arguere de interpretatione ꝙ fit in vltimis voluntatibus ad statuta nō est bona argumentatio vt dixi. s. circa opi. dñi Gui. ꝛ sic pꝫ verba dñi Ni. nō bñ ꝓcedere. Dñs meus dñs Ray. ita loquitur cum q̄rit̄ de īterp̄tatiōe statutoꝝ. Aut verba expono ƀm propriā significationē ꝛ sic declaro ꝛ tūc possum ꝛ est rō ꝙ talis declaratio nihil nouū inducit: sꝫ vetus inductū detegit vt. s. de testa. l. heredes palā. ꝛ. j. de acquir. re. do. l. adeo. §. cū qs. si serui. vendi. l. sicuti. §. sꝫ si querat̄. de rei vendi. l. ex diuerso. et not. in. l. manumissiones. s. de iusti. ꝛ iure. ꝛ hoc etiā tꝫ Dy. j. de ver. signi. l. j. ꝛ ꝓ hoc faciūt. ll. pallegate. Aut ad aliū casum extēdo siue restringo ꝛ tūc aut rōne absurditatis euitande ꝛ possum: verbigratia statutū ꝓhibet de nocte iri cū lumine: multofortius intelligā sine lumine. arg. s. de ven. inspi. l. j. §. circa. lꝫ ipse non alleget. Itē si prohibet portari bladū extra comitatū cū asinis: idem intelligam in portātibus cū bobus et curru vel iumentis. Itē si ꝓhibet portari frumentum multomagis farinā. lꝫ Dy. dicat aliter ꝛ male vt no. de lega. iij. l. quesitū. §. illud. et ad p̄dicta. s. ad mace. l. sꝫ iul'. §. mutui. cū semp absurditas sit a lege exclusa etiā si hoc verbis nō exprimat̄. s. de neg. gest. l. pōpo. de legi. l. in ambiguā. C. de cōdi. inser. l. cū patrē. de testa. l. cōsulta diualia. de leg. j. l. si qs a filio. §. lꝫ. de fideicō. lib. l. fi. de reg. iur. l. aliud. §. absurdū. ꝛ in. l. nr̄a cesar. et sic intelligo. l. vt gradatim. §. j. Ibi eñ lex municipalis restringit̄: licet Dy. aliter dicat ꝛ male ƀm ipm̄ Ray. sed bene vt. s. dixi. et sic dꝫ intelligi. l. ij. C. de nox. vbi videtur casus ꝙ lex municipalis recipiat īterp̄tationē. ꝛ illud ꝯtingit cā euitande absurditatis. s. ne ex delicto alterius inocens puniatur cōtra iura. C. de penis. l. sancimus. ꝛ sic no. C. de decre. decu. super rubrica. lib. x. ꝛ predicta probantur ex eo ne detur materia circūscribēdi legē. ar. s. de trāsac. l. cum hi. §. si cūlis. ꝛ de rebus eoꝝ. l. magis puto. §. si pupillus. Aut ratione suadētis equitatis: ꝛ tūc aut lex municipalis est personaliter scripta: ꝛ nō extendit̄ ad aliā personā etiā oīmodā rōnē hñtē vt. j. de reg. iur. l. in omnibus. ꝛ. l. priuilegia. de cōsti. prin. l. j. in stitu. de iure naturali gentiū ꝛ ciuili. §. sed qđ princi. Aut non personaliter: ꝛ tunc aut equitas motiua est scripta in corpore iuris ꝛ eam seruabo etiam in alio casu in quo equitas reperitur. verbigratia. statutū cōcedit immunitatē maiori. xxv. annis. multomagis in minore locuꝫ habebit: q: equitas est scripta. s. de mino. l. j. Item si statutū repellit a cōsilio maiorem xxv. annis et minorem. xl. multomagis minorem. xxv. annis. j. de muneribus ꝛ honoribꝰ. l. ad rempublicā. ꝛ patet ratio: q: in eius oppositū resultaret absurditas: ad qđ facit qđ ꝓxi. dixi. Aut antiquitas motiua nō est scripta in corpore iuris. verbigratia. statutū disponit ꝙ vinū nō vendat̄ sine solutione vectigal'. nō trahā ad hoc frumentū. ar. s. de leg. iij. l. nō aliter. j. qui ꝛ a quibus. l. ꝓsperit. de testō mili. l. qđ cōstitutū. ad municip. l. cōstitutionibꝰ. so. ma. l. si vero. §. de viro. cū simi. hec sunt verba Ray. Modo ruminemus aliqua ex predictis per eū tacta. dicit eñ ipse ꝙ ratione absurditatis vitande statutuꝫ debet extēdi: vt in exēplo qđ posuit de ꝓhibitione portandi frumentum cū asinis extra districtū ꝙ extendat̄ ad trahentes super curribus ꝛ iumentis vt euitet̄ absurditas. dico ꝙ nō est verum: q: illud est absurdū: quod ius cōmune concedit: vt. C. de iusti. co. cōpo. §. quibus. sed ius cōe concedit ꝙ quilibet facere possit de rebus suis quicquid sibi placet: vt. s. si seruitus vendi. l. sicuti. §. aristo. de religio. l. statuas. C. de cōtrahen. emptio. l. dudū. man. l. in re mandata. de iudeis. l. nemo exterus. et. s. de dāno. infec. l. ꝓculus. Iteꝫ dicit ipse si statuo caueat̄ ꝙ non liceat ire de nocte cū lumine: multomagis intelligi debet sine lumine vt absurditas euitetur. dico ꝙ non est verum q: nō est absurdū quod ius cōe cōcedit vt. s. probatū est. sed ire ꝑ viam publicā de die ꝛ de nocte cuilibet a iure cōmuni permissum est: ꝛ. j. de locis ꝛ itineribus publicis. l. j. ergo ꝛc. Et si dicatur in se nō est absurdū sed per respectū ad casuꝫ in statuto incertū videt̄ absurdū: tunc dico ꝙ talis absurditas sustinet̄ q: lex ita scripta: vt. d. l. ꝓsperit. j. q ꝛ a quibus ma. liberi non fiant. sic ꝛ alias illud qđ durū est sustinet̄: vt. s. de ꝯdi. indebiti. l. legāter. §. si quis. ꝛ. C. de plus. pe. l. vnica. Item dicit ipse Ray. ꝙ si statutū est personale ꝙ nō trahit̄ ad aliā personam omnimodā rationē habentē. ꝛ in hoc etiā videt̄ male dicere tenendo illud qđ ipse tenetur videlicet ꝙ statuta recipiāt interpretationē. q: posito ꝙ persona sit adiecta nō videt̄ adiecta vt statutū sit personale: vt. s. de legibus. l. iura. nō ad singulas. et de pactis. l. iurisgētiū. §. pactoꝝ. immo magis gratia exempli ꝛ qđ exēpli causa ponit̄ ad similes casus extendit̄: vt. s. de dāno infecto. l. dāni. §. fi. de eo qđ certo loco. l. ij. §. hec actio. et j. de vi ꝛ vi ar. l. j. §. qđ vulgo cū si. Itē dicit ipse Ray. ꝙ interdum interpretant̄ ratione suadentis equitatis si illa equitas est scripta in corpore iurꝫ. qđ cōfiteor verū esse in primo exemplo qđ ipse ponit. s. ꝙ minor habebit immunitatē cōcessaꝫ maiori autoritate statuti. sed eā habebit nō virtute statuti sed virtute iuris cōmunis. ꝛ hoc patet ex eo q: in statuto disponit̄ de maiore ꝛ non de minore. ergo casus ille relinquit̄ dispositioni iurꝫ cōmunis: vt. d. l. si extraneus de ꝯdi. ob causaꝫ. ꝛ so. ma. l. si vero. §. de viro. ꝛ est casus notabilis contra ipsum Ray. j. de ver. ob. l. si minor. cōfiteor ꝙ̄ ꝙ ipse minor habebit immunitatem non vigore statuti sed vigore iurꝫ cōmunis. Preterea alio scđo exemplo confiteor ꝙ minores. xxv. annis repellant̄ a consilio nō virtute legis municipalis: q: ille casus est omissus. nam statutū disponit solū de maioribus. xxv. an. ꝛ minoribus. xl. vnde posito ꝙ edentes statutū hoc in mente gererēt ꝙ etiā minores. xxv. an. a ꝯsilio repellerentur: tñ q: hoc nō expresserunt ꝛ verba nō possunt adaptari ad ipsos minores dispositio statuti nō trahetur ad ipsos vt habetur expresse. s. de lega. iij. l. ij. de rebus du. l. in ambiguo. et de supel. le. l. labeo. Et facit optime cōtra ipm̄ Ray. d. l. si minor. j. de ver. ob. vt ꝛ in alio exēplo dixi. Ptꝫ ergo ipm̄ Ray. male dicere ꝛ ꝙ ī eiꝰ exēplis nō admittit̄ nec repellit̄ minor virtute statuti sꝫ virtute iuris cōis p. l. ad rempublicā. de mune. ꝛ ho. l. nō tātū. §. fi. de decur. ¶ Expeditis opinionibus doctoꝝ cū earū approbatione ꝛ reprobatiōe: veniamus ad materiam clarius expediendā. Primo q̄rendo qd sit statutū. ꝛ dicendū ꝙ statutum est ius ꝓpriū qđ vnusqsq3 populus sibi ꝯstituit ī scriptis redigēdo: vt ꝑ hoc separet̄ a ꝯsuetudine. nā ius municipale est duplex. s. in scriptis redactū ꝛ non redactū vt ꝓbat̄. j. de iure immuni. l. semp. §. legē. ꝛ ibi in glo. de decur. l. nō tantū. §. j. de albo scrib. l. j. ad municip. l. magistratus. ꝛ insti. de iure natu. gen. ꝛ ci. §. ꝯstat. ¶ Scđo q̄ro an statuta sint stricti iurꝫ. Dñs

Ja.butrig.⁊ cõiter alij doctores tenẽt ꝙ sic ⁊ probãt sic. Ex
statuto orit̃ ɔditio ex lege vt.s.de cõdi.ex lege.l.vnica.sꝫ con-
ditio ex lege est stricti iuris qꝛ nõ est numerata i.§.actionum.
insti.de act.ergo ⁊c.Sꝫ hec argumẽtatio non est bona.dicunt
enim ꝙ sicut cõditio ex lege q̃ descẽdit ex statuto est stricti iu-
ris ita ⁊ statutũ.sꝫ hec ɔsequentia reprobat̃ qꝛ actiones sunt
de iure ciuili vt.s.de origi.iur.l.ij.§.deinde.⁊.§.oĩm.⁊ tamen
obligationes q̃ inde oriunt̃ sunt iurisgentiũ:vt.s.de iusticia ⁊
iure.l.ex hoc iure.Itẽ hec ɔña reprobatur.s.de peti.here.l.ij
Dico igit̃ ꝙ illa statuta sunt stricti iuris q̃ sunt ɔtra disposi-
tionẽ iuris cõis.⁊ ratio est qꝛ que sunt cõtra ius cõe sunt stri-
cti iuris.vt.j.de act.⁊ oblig.l.in honorarijs.§.sꝫ cum rescissa.
et not.s.de condi.furti.l.si pro fure.§.j.⁊ probatur.s.de legi-
bus.l.in his.sed ita est in ꝓposito:ergo ⁊c.,sꝫ illa statuta que
totaliter imitarẽtur ius cõe regulantur ꝭm ius cõe vt.j.ꝓba-
bitur.Cõclude ergo breuiter ꝙ illa q̃ sunt ɔ ius cõe sunt stri-
cti iuris si ꝭm ius cõe de his disponit̃ vt de iure cõi vt.j.dice
tur.¶ Tertio quero de virtute huius verbi interpretari.Et
5 sciendũ est ꝙ interp̃tatio † interdũ nõ est aliud q̃ꝫ aperta ver
bi significatio ⁊ ita intelligit̃.C.de legi.l.fi.j.de ver.obli.l.j.§.
fi.s.de legib.l.minime.ɔiungendo.l.si lenones.C.de episcop.
audiẽ.⁊ ita intelligatur.l.gallus.§.interpretandũ.s.de liber.
et posthu.⁊.j.de verb.signi.l.iusta.Scd̃o modo accipitur ĩter
pretatio ꝓ mente legis vt.s.de legi.tuto.l.iij.circa prin. Ter-
tio accipit̃ interpretatio ꝓ s̃nia legis: vt.d.l.gallus.§.qd er-
go.⁊.§.quid si is.s.de libe.⁊ posthu.Quarto accipitur inter
pretatio ꝓ correctiõe vt.s.ad tertul.l.j.§.qui operas. Quito
accipitur ꝑ extensione ⁊ restrictione ⁊ argumẽtatione de simi
libus ad similia:vt.s.de origi.iur.l.j.⁊.l.ij.§.idem.⁊ de in ius
vocan.l.iiij.§.j.ɔiungendo.l.iuriscõsultus.§.parentes.s. de
gradibus.et p̃alleg.l.gallus.§.videndũ.de liber.⁊ posthu.et
de peti.here.l.item veniunt.§.cũ aũt.et.§.aptanda.§.ait pre-
tor.§.senatus.§.in priuatoꝝ.et.§.petitã.et.e.ti.l.sed et si lege.
§.sed ⁊ fructus.¶ His p̃missis quero an in statutis locũ ha
beat arg.a ɔtrio sensu.videt̃ ꝙ sic. vt.s.de testa.l.testamẽto.§.
mulier.⁊ de testi.l.ex eo.Preterea in rescripto qd̃ est stricti iu
ris vt ꝓbatur in.l.gñaliter.s.de offi.presid.hꝫ locũ ar.a ɔtrio
sensu:vt.s.man.l.si ꝓcurator.§.si ignorãtes.Sꝫ dic ꝙ non hꝫ
locũ qꝛ a verbis statuti nõ est recedendũ:vt.s.de testa.mili.l.
qd̃ ɔstitutũ.cum si.⁊.j.plenius dicã.Preterea hoc vr̃ Spec.
expresse tenere de iudi.delega.§.restat.ver.quid si in statuto.
Non ob.in cõtrarium allegata:quia bene confiteor ꝙ in.l.cõ-
muni bene habet locũ argu.a contrario sensu: ne ille casus q
venit a contrario sensu remaneat indecisus. vt.s.plene dixi.
Sed in statuto ille casus qui venit a ɔtrio sensu non remanet
indecisus sed remanet dispositioni iuris cõis determinãdus
vt plene supradixi.Non obst.quod dicitur de rescripto qꝛ re-
scriptum erat redactum ad formam iuris cõmunis:⁊ ideo vt
de iure communi disponitur: vt solet simile dici in sententia
interlocutoria: vt.s.qd̃ metus cau.l.metum.§.sed quod pre-
6 tor.¶ Item quero nunqd statutum † trahatur ad similes ca
sus.So.dic aut statutũ est contra dispositionem iuris cõis ⁊
non trahitur vt.l.qd̃ non ratione.s.de legib.et.l.in his.Et qꝛ
casus omissus dꝫ relinqui dispositioni iuris cõis vt.s.dixi.
Aut est ꝭm ius cõe ⁊ tunc regulat̃ ꝭm ius cõe vt.j.plene ꝓba
bitur.Item cum extenderet̃ aut non fieret extensio ad casum
qui esset contra dispositionẽ iuris cõis:⁊ tunc posset extendi
de similibus ad similia:vt.C.de legib.l.j.et.s.de legib.l.de q-
bus.Aut extenderetur ad casum qui esset contra dispositio-
nem iuris cõmunis:⁊ tunc extensio non hꝫ locũ:qꝛ casus ille
tanq̃ꝫ a statuto omissus dꝫ decidi ꝭm ius cõe vt.s.dixi.et.j.di
7 cam.¶ Item quero nunquid argumentũ † a maiori vel a mi
nori habeat locũ in statutis.circa qd̃ breuiter dic.aut statutũ
est oĩno ꝭm dispositionẽ iuris cõis:⁊ tunc dico ꝙ regulariter
sapit eius naturã vt.j.plene ꝓbabitur. Aut est contra dispo
sitionem iuris cõis:⁊ tunc non habet locum predicta argumẽ
tatio.⁊ ratio est qꝛ statutũ est contra ius cõe in casu exp̃sso cor
rigitur ius cõe.vt.s.de legib.l.non est nouum.⁊ in materia cõ
suetudinis.C.que sit lon.ɔsue.l.iij.ergo nõ corrigit in alio ca-
su non expresso in statuto posito ꝙ ibi sit eadem vel maior ra
tio:vt not.glo.super aut̃.quas actiones.C.de sacrosan.eccle.
Preterea hoc est.l.expressum.quicquid enim lege noua exp̃s
sum non est:id veterum legum constitutionumq̃ꝫ regulis om
nes relictum intelligãt.C.de appellationibus.l.precipimus.
de testamentis.l.sancimus.de edificijs priuatis.l.vltima.al's
fina.⁊ in aut̃.de administratione offi.§.finali.¶ Concluda-
mus ergo ꝙ si statutũ est ɔ ius cõe ꝙ licꝫ corrigat ius cõe in
casu exp̃sso nõ tñ corrigit in casu nõ exp̃sso.sꝫ ille casus tanq̃ꝫ
omissus reliquat̃ dispositione ãtique iuris cõis:vt.s.de fun.
instruc.l.tabernã.de vsur.l.si stipulatus.⁊ ꝑ ɔñs dicamus ꝙ
cesset locus a maiori et a minori. ¶ Quarto et vltimo gñal'r
8 quero vtrũ statuta † recipiãt interp̃tationẽ extensiuã vel re-
strictiuã.⁊ primo vr̃ ꝙ sic.Nam leges et hmõi dispositiones
de quibus mentionẽ feci.s.in opinione dñi Gui.de suza.reci
piunt interpretationẽ.ergo ⁊ statuta.Preterea vr̃ casus i.d.
l.vt gradatim.§.j.j.de mune.et hono.⁊.C.de noxa.l.ij.et vide
tur etiã exp̃ssum in.l.ista si eã intelligamus in.l.municipali.
Item vr̃ exp̃ssum.j.de v̾b.sig.l.in lege cẽsoria.Itẽ qꝛ posito ꝙ
statutũ sit stricti iuris:tñ ea q̃ sunt stricti iuris recipiũt inter-
pretationẽ:vt.j.de ver.obli.l.si stipulatus fuero.et de reg.iu.
l.semꝑ in stipulationibꝰ.Item ea q̃ sunt contra ius extẽdunt̃
vt.j.de reg.iur.l.que ꝓpter necessitatẽ.s.si certum peta.l.ciui
tas.cum ibi nota.et ad hoc optime facit.C.de interdictis.l.j.
Ex quibus videt̃ ɔcludendum ꝙ statuta recipiant interp̃ta
tionẽ:ꝓ quorũ declaratione aduertendũ est ꝙ dispositio sta-
tuti interdum est animata al's adiuuata.l.generali:sꝫ specia-
lis est reprobata vt pꝫ de pactis.l.pacisci. nam pactum ĩ illa
l.est ɔtra dispositionem ediliũ.vt.s.de edil.edic.l.j.sꝫ anima-
ta al's adiuuata armata.l.generali.vt.s.de pact.l.iurisgẽtiũ.
§.ait pretor.simile habes in.l.j.§.fi.et.ll.sequentibus.s.de fe-
rijs.nam illi casus nõ habẽt.l.specialeꝫ in qua disponatur ꝙ
tẽpore messium nõ reddatur ius sed hñt.l.generalẽ:videlicet
l.oẽs.C.de fer.Interdũ dispositio hꝫ et specialẽ et generalem
vt.s.manda.l.qui mutuã.circa prin.⁊ de pact.l.non impossi-
bile.Interdũ nullam habꝫ nec specialẽ nec generalẽ:vt.s.de
pact.l.iurisgentiũ.§.quotiens.j.de ver.ob.l.si plagij.et.l.si sti
puler.et.C.de legi.l.non dubium.cum simi.Sic ergo in ꝓpo-
sito aut statutum est nulla lege adiuuatum:et hoc ɔtingit qñ
est reprobatum a iure et tunc non valet:nec in casu expresso:
vt.C.de vsur.l.eos.de sacrosan.eccl.aut̃.cassa.de fur.aut̃.na-
uigia.⁊ cõia de succes.aut̃.omnes peregrini.et in cor.aut̃.vt
nulli iudi.§.j.et in vsib᷑ꝰ.feud.de statutis cõtra libertatem
ecclesie.aut statutum est omni.l.adiuuatum vt quia est omni-
modo ꝭm dispositionẽ iuris cõis.et tunc puto seruandum de
statuto qd̃ obseruaretur de iure cõi qd̃ ꝓbatur sic.qñ disposi
tio stricti iuris accumulatur alteri que est magis large natu-
re sapit naturã illius.⁊ quẽadmodũ prima interpretat̃ ita in
terpretatur ⁊ ista que eidẽ accumulatur posito ꝙ sit strictissi
me nature hoc ꝓbat̃.j.de ver.ob.l.tertium.Et ꝙ dispositio ac
cumulata sapiat naturã p̃me ꝓbatur.s.vt lega.no.ca.l.j.§.si
quis.Preterea qñ aliqua sunt paria et parificantur ĩ dispo-
sitione:illa quoq̃ꝫ debent esse paria in effectu:vt.s.de vulg.et
pup.subst.l.iam hoc iure.⁊.C.de impube.et alijs substitutio.
l.quãuis.et de testa.mili.l.in testõ.et.j.de duobus reis.l.eadẽ
Item qñ vna dispositio est alteri similis debet regulari ꝭꝫ eã
vt.s.si seruitus vendic.l.ij.et de prescrip.verbis.l.naturalis.
§.si.et ad hoc optime facit qd̃ not.dominus meus Jaco.but.
s.de officio presidis.l.generaliter.Aut statutum est lege ge-
nerali adiuuatum videlicet per.l.omnes.s.de iusticia et iure.
et institu.de iure naturali gentium et ciuili.circa principium.
sed nõ speciali qꝛ est cõtra dispositionem iuris cõis vt dicebã
in simili s.de pactis.l.pacisci.⁊ tunc dic aut in statuto est scri
pta ratio ⁊ tunc sto ratiõi nec pro hoc recedo a verbis cum ra
tio sit in statuto scripta.⁊ ita intelligo.l.j.C.que sit lõga cõsue
tudo.⁊ sic ita intellexit Jaco.de are.qd̃.s.recitaui bene intel
lexit.Si v̾o rõ nõ est scripta in statuto posito ꝙ millies appa
reret de mente non recedã a verbis nec extendam nec restrin
gam ad mentem.hec distinctio probatur per gl.C.de legibus
l.non dubium.⁊ ꝙ hoc sit verũ probatur sic.nũq̃ꝫ debet habe
ri ratio intrinseci intellectus.vt.j.de ver.ob.l.scire debemus.
s.de publi.l.quecũq̃ꝫ.de his que in testõ delẽtur.l.j.⁊ de insti
tori.l.sed ⁊ si pupillus.§.perscribere.Item a verbis legis nõ
est recedẽdum q̃ꝫtũcũq̃ꝫ sint dura.j.qui ⁊ a quibus.l.prospe
xit.de ver.obli.l.si minor.⁊.s.de exercito.l.j.§.si is qui nauem
ver.in re igitur dubia.Nam verbis statuti est deseruiendum.
vt.s.de testa.mili.l.qd̃ constitutum.et verbis edicti.vt.s.rerũ
amota.l.idemq̃ꝫ labeo.⁊ de tuto.et cura.da.ab his.l.si ventri.
Et forme est deseruiendum.C.de iure fisc.l.certa forma.lib.x.
et.j.ad municipa.l.constitutionibus.Preterea casus verbis
non comprehensus ꝓ omisso est habendus vt.j.de verb.obli.
l.quicquid astringende.⁊ casus a statuto omissus debet relin
qui dispositioni iuris communis vt.s.de liber.⁊ posth.l.com
modissime.so.ma.l.si cum dotẽ.vbi de hoc satis dixi.⁊ de con
di.ob cau.l.si extraneus.Item que specialiter non sunt inno
uata veteribus legibus dimittuntur vt.C.de edifi.priua.l.cũ
dubitant.de ap.l.precipimus.de testamentis.l.sancimꝰ.et.s.
de vsur.l.si stipulatus.et de fundo istructo.l.tabernã. Item
non est trahenda dispositio ad ea de quibus cogitatum nõ do-
cetur

cetur. ff. de transact. l. cum aquiliana. et l. qui cum tutoribus sz non videtur cogitatū de eo quod nō est verbis expressum vt ff. de supel. le. l. labeo. ergo etc. Item nō est nostrum. l. extēdere vt. ff. so. matri. l. si vero. §. de viro. nā solius principis est legez extendere. vt. C. de legibus. l. fi. Itē quod. l. municipali nō est expressuz hoc dicere nō debemus. C. de col. l. illā. in auth. de triente et semisse. §. cōsideremus. al's. §. phibemus. Item facile fuisset cōditoribus statuti addere casum omissum si voluissent vt. C. de cadu. tol. l. vnica. §. sin autē. ad deficiētis. Ex quibus omnibus videt cōcludendū q statuta que sunt cōtra ius cōe nō recipiāt interpretationem extēsiuaz vel restrictiuam. Nec obstāt in cōtrariū allegata. Primo nō ob. q leges vltime volūtates et alie dispositiōnes recipiant interptationē. vt allegat in opinione dñi. Guid. de suz. qr solue vt ibi dixi. Nō ob. l. vt gradatim. §. j. qr illa loquit in declaratiua iterptatione fm qd supra plenissime ostendi. Nō ob. l. ij. C. de noxa. nā sz vnam lecturam nihil facit qr ibi loquit de. l. municipali. sed de. l. cōi vez de. l. furti. §. fi. j. arbor furti cesar. Itē nō ob. sz aliā lecturam fm quā intelligit in. l. municipali. qr nō est dicēduz q dominus puniat noxaliter virtute legis municipalis. et sic lex municipalis restringat: sed punit dñs virtute. l. cōis. et istud est illud qd decipit ɔtrium tenentes. Non ob. l. ista qr loquit in pacto qd pōt interpretari vt. ff. de pac. l. veteribus. Itē supposito q loquat de. l. municipali. nō ob. qr hmōi lex fuit apposita iuxta ɔtctum bonefidei vt ptz in textu. et iō sapit eius naturam. nā qñ vna dispositio iuxta aliā apponit sapit eius naturam. vt. C. d pac. l. petēs. et. ff. si cer. pe. l. lecta. et virt9 pme attribuitur secūde vt. ff. de ɔben. emp. l. fundi. j. de vb. ob. l. triticū. C. de pact. ɔuen. l. ij. et no. d. l. lecta. sed ita erat in pposito qr lex erat apposita iuxta ɔtctum bonefidei que hz largā naturā vt insti. de act. §. actionū. et no. ff. de ɔdi. ob tur. cām. l. si ob turpem. et de eo qd certo loco. l. in bonefidei. nō est ergo mirum si lex municipalis ab ipso ɔtctu formā accipiat. Nō ob. l. in le. cēsoria. qr ibi non loqtur de. l. municipali. sed de. l. cōi. nō ob. l. si stipulatus fuero. de verb. ob. et l. semp in stipu. de regu. iur. qr loquūtur in his q sunt stricti iuris sed de iure cōi. et ideo p rationem iuris cōis extendūtur. hic vero loquimur de his que sunt stricti iuris et ɔ ius cōe. et ideo p rōnem casus omissus relinquitur dispositioni iuris cōis. Nō obstāt ea q notātur. j. d reg. iur. l. que pter necessitatē. et q notantur in. l. ciuitas. ff. si cer. pet. qr loquūtur in his q sunt de iure cōi. nos aūt loqmur de his que sūt ɔ dispositionem iuris cōis. et de hoc dic vt dixi supra in opi. dñi Richar. de malū. Nō ob. l. j. C. de interdic. et relega. qr lex illa loquitur in. l. cōi. nos vero loquimur in. l. municipali. Et rō differentie ptz ex supra notatis. Et sic expedita est lex ista circa cuius repetitionē rogo vnumquēqz ne zelo inuidie ɔ dicta mea insurgat. sed vbi sum dignus rephensione me cum rōne reprehendat. qr correctioni fideli cuiuslibet melius sentientis me subijcio: qr oīm habere memoriā diuinitatis potius est q humanitatis. Signo. de homodeis de mediolano legum doctor actu legens in studio vercell'. Sed licet predicta videantur subtilia et noua: et quasi contra cōem opi. doct. et iudicio meo bene dicta: tñ subtiliter intuenti non contradicunt in effectu dictis alior doc. qui tenēt statuta interpretationem recipere: immo in effectu concordant. nā doctores qui tenent statuta interpretationez recipere dicunt q eam recipiunt a iure cōi: et fm determinationem iuris cōis. et hoc idem dicit Signo. in effectu qui dicit casus visos et nō expressos in statuto relinqui determinationi et dispositioni iuris cōis vt ex superioribus pz. et ideo mihi videtur in effectu non discrepare a sñia illor qui dicunt statuta interpretationem recipere: nisi quo ad verbor sufficiē. Hec vera quo ad interpretationem declaratiuā fiendaz fm formam iuris cōis Quo aūt ad extensiuam vel restrictiuā: et an a statuto resultet ar. a maiori minori a simili vel a contrario sensu puto pdicta fore vera. s. q statuta non recipiant interptationē extensiuam vel restrictiuā. sed casus nō expssus a statuto remaneat determinationi iuris cōis vt dictum est. qd satis videtur concor. cū predicta opi. dñi Dy. et ad ipsam opi. in effectu redire vnum tñ addo opi. d. Dy. q quatenus dicit in statuto masculinum non cōprehēdere femininum non vr bene dictū: vt. ff. de iurisdi. om. iudic. l. si quis id qd. v. sed vtrūqz serum. vbi de hoc dixi. et de iure fi. l. ait diuus. et de ser. fugi. l. quicunqz. et vñ vi. l. si quis in tāta. et vbiqz dixi. et plene no. p Arch. xvij. q. iiij. si quis suadente. nisi iuuando. Dy. dicam9 vt dixi q ex vbis statuti non cōprehendat. sz ex declaratione iuris cōis. sz tūc mulier non puniret pena statuti: sed pena iuris cōis. et tñ cōiter tenemus mulierē ɔtineri in statuto et pena statuti puniri si verba statuti extendi possunt ad mulieres.

Interdum. Ibi gessisse diceret. et verū esset et ɔcor. ad id qd dicit pro seruo estimationē dari et ad consequentiā. C. d bonis proscrip. l. j. Jac. ¶ In glos. vel qr sunt ibi l. j. et fm illam hic pone casum. Jac.

Idem. Ibi; vt cognoscat pcura. not. ar. q cū petitur quē remitti ad locū delicti iudex a quo petit anteq remittat possit cognoscere an deliquerit et tūc remittere. et sz hoc loqtur in auth. vt nulli iudi. §. si vero qs. j. de accu. l. fi. vbi de hoc. j. de re mili. l. vlt. et. C. vbi de crimi. agi opz auth. qua in puincia. Jac. et ibi de hoc plene dixi. v. sed nūquid remittere teneat. In ɔtrium facit q lrīs petētis remissionē creditur: vt. ff. e. l. si publican9. §. j. ¶ Itē no. q sunt crimia grauiora q adulterium. de quo not. ex de iudic. at si clerici. et. j. de adulte. sup rubrica. et dixi. C. de adul. sup rubrica. et ita maior iniuria pōt alicui fieri q adulterare vxorē arg. huius littere. In ɔtrium est. ff. de leg. ij. l. codicillis. §. matre. vbi de hoc dixi.

Idem diui. Ibi in eadem cā. Cōfiscato seruo nō intelligit ɔfiscatū peculiū. h. d. Dy. Et est ar. q si pgamēsis delinquat in alteri9 territorio q licz ibi possit ɔueniri et puniri p auth. qua in puincia. C. vbi de crimine agi opor. non tñ possint bona q hz pgami publicari ex forma statuti ciuitatis in qua deliquit. et p hoc ar. j. de bonis auto. iudi. pos. l. cū vnus. §. is qui. et ad idē. j. de interdi. et relegator. §. j. et. §. sicut. de re iudi. l. a diuo pio. in pn. et. C. de iudi. pperandū. §. sin aūt reus. ar. ɔ qr vbi sortit quis forū ēt de rebus in alio territorio positis ɔuenitur. C. de pscri. lō. tē. l. fi. et vbi in rē actio. l. fi. Ja. de are. dñs Ja. bal. hic recitat predictam qōnez fuisse de facto in ciuitate bonon. de quodā placentino qui dānatus fuerat de proditione ciuitatis per dñm Raynerium zen. tunc ptātem placentie et eius bona fuerunt publicata. iste bannitus mutuauerat cōi bonon. lib. centū venetorum grossor. vertebatur in dubium vtrū istud nomē caderet sub publicatione. Et allegabātur iura pdicta q nō. ɔtrium dicit fuisse pnunciatū p. l. C. de excu. tuto. l. ij. nam sicut curator ɔnaliter datus ad oē patrimoniū datus intelligitur vt. d. l. ij. et institu. de excu. tuto. §. datus. vbicūqz sit illud patrimonium. sic et ɔnalis publicatio bonor ad oīa bona vbicūqz posita extendi debet ar. ad hoc. ff. depo. l. bonafides. Jaco. bald. De hoc vide qd plenissime dixi. C. de here. instit. l. j. v. p declaratione predictorum. in quadam qōne disputata p dominum Nico. de matarell'.

Quotiens. In fi. no. mancipia dici noua q nōdū anno ɔtinuo seruierunt. Et qd dicat nouū vide in alphabeto lrā. N. dictione nouū. Et facit ad qstionem. s. si aliqs stetit in habitu nouiciatus p sex mēses: deinde exiuit religionē: postea iter reintrauit religionez et stetit p alios sex mēses q p hoc nō intelligat pfessus. In ɔtrūz vr. l. qd dr. ff. de mili. testa. de bonor pos. ex testō mili. l. j. et ex qbus causis maio. l. necnō. §. fi qs sepius. prima verior p hūc. §. Ja. Et ɔtria de humanitate loquūtur. ¶ In gl. p qbus ne nimis grauētur ista gl. notabilis est in ista materia. Et facit q si in ciuitate soluant quattuor denarij p qlibet libra estimatiōis seu pcij rerū q vēdūt sicut est in multis ciuitatib9 q si sepi9 vēdat vna res q p ea nō debeat solui nisi semel. In ɔtrūz facit. j. de acqui. re. do. l. sed si extrane9. §. arbor. et qd ibi notaui.

Licet. Ibi ignorasse dicat etiā nō fraudulēter. ¶ In glo. fraudulenter. ibi hic fuit supina. hec vera Dy. ibi de ignorātibus. s. iuste. Jaco. vel ibi lex municipalis erat fundata sup mero iure ciuili. hic super iure naturali vel quasi Ray. in fi. dic vt no. d. l. vlti. de decretis ab or. faci. Dy. Et per Dy. de reg. iur. c. ignorantia. lib. vj.

Diui quoqz. Ibi q non instruxit. sic. ff. de liberis agno. l. j. §. denūciare. al's etiaz denunciare tenetur vt. ff. de eo qui pro tutore. l. scire oportet. §. de his. Jac. et Old.

Si propter necessitatez. Per hūc §. et. ff. eo. l. cesar. et que ibi dixi defendi quosdam bubulcos qui trahebāt salem: et statuto cauebatur q nullus deberet exonerare nec deponere salem nisi ad campum cōis sub certa pena. isti exonerauerunt alibi ex eo qr plaustra eorū ceciderant in quādaz fossam et rupta erant. vñ defendi eos in penam non incidisse. et pro hoc. ff. de his quibus vt indig. l. post legatum. §. aduocatum. et qr qd casu fit factuz non videtur. ff. de leg. iij. quesitū §. fi. in fi. de reg. iur. c. in argmmentū. lib. vj. ad. l. aquil. quēadmodum. §. si nauis. et l. si ex plagijs. §. in oliuo. et. C. de patribus qui fi. distra. l. j. cum ibi notatis. Et dic q noīe necessitatis intelligitur quodlibet iustū impedimentū: vt no. p Arch.

de cleri. non residentibus. §. consuetudinem. lib. vj. super verbo corporalis necessitas.

Diuus quoqȝ. Ibi ⁊ vsus scȝ rustici alias si ad vsuȝ suũ etiã maior excusaretur vt. s. e. l. §. quotiens. Jaco. ibi in sola professione. s. omissa. Dy. Uel dic omissa cũ fieri nõ deberet eo ꝙ de re illa vectigal nõ erat soluẽdũ ⁊ tunc ignosciť ipso iure: vt. j. ad munici. l. libertas. §. error. ⁊ de iure fi. l. ij. §. vlti. Uel dic ſm glo. omissa quasi de omnibus fiat professio etiã si non soluať vectigal. vt. C. e. l. ij. Ol. In glo. per in inte. resti. in fi. sed dic ꝙ ibi error cepit facto publicari: hic non vt ibi not. Jaco. de bel.

Diui quoqȝ. In glo. duobus modis in fi. ⁊ tũc dic duplũ restitui seruo publicani qui ei in vectigali ministrat ⁊ tũc est in littera duplũ ⁊ restituat. Jaco. in ver. sed magnus. põt intelligi iste ver. vt aduersetur superiori proximo. ibi em̃ dicit dñi errorẽ in aliquo prodesse licet nõ excuset in totũ cũ ipse est qui profiteri debet. hic aũt dñm quo ignorante seruus illicite exportauit ⁊ sine ꝓfessione i totũ excusat: vt. s. e. l. §. serui. ⁊ ſm hoc nõ loquiť in seruo publicani sed ſm glo. in seruo publicani loquitur. Jac. ibi teneri dicit glo. ex hoc edicto hac tenetur. tamen ex edicto seu titulo de noxa. prout intelligis in seruo publicani surripiẽte ei qui vectigal soluere debuit. Jaco.

Siquis professus. In fi. ꝯcor. C. de ãno. ⁊ tribu. l. ij. li. x. Jac. Referũt quidã dñm Dy. tenuisse ⁊ ita cõiter habeť in additionib⁹ suis ꝑ hũc. §. ꝙ si aliqs erat ꝯdẽnatus cõi sicut fit cõiter soluere centũ infra. x. dies sub pena tertij ꝙ si de licẽtia caneuarij siue massarij cõis nõ soluat ad terminũ ꝙ nõ incidat in penã sed ipse massarius seu caneuarius ⁊ eius fideiussores teneanť soluere cõi ipsam penã. Dy. Alij dicũt ꝙ soluat penã sed eã recuperet a caneuario seu massario ex cuius licẽtia deceptus est: vt. C. de eroga. militaris annone. l. antepe. q̃ incipit opinatoribus li. xij. ⁊. C. de iure fi. l. istar. li. x. ⁊. j. de ver. ob. l. q ratione. §. calimachus. vbi de hoc. Ol. Et hanc vltimã credo veriorẽ cũ termini ꝓrogatio nõ spectet ad caneuarij officium sed solũ receptio pecunie cõis: ⁊ iõ efficaciter est pena cõmissa nõ obstãte eius ꝓrogatione ꝑ iura ṗdicta. ⁊ ꝑ hoc ar. in auten. de nõ alie. aut ꝑmutã. ec. reb⁹. §. si qs agit temere. col. vnica. ⁊. s. de trãsa. l. cũ hi. §. ṗtor. ibi pretori em̃ ea res cõmissa est querenda nõ ñegligẽda nec donãda. ⁊ ita põt dici de caneuario ⁊ sic de facto obtinui. In glo. ⁊ pena in fi. C. de cõue. fisci debitori. l. ij. lib. x. Jaco. Pene. s. delictoꝝ. nã ex ꝯtractibus debite bene debenť ad diẽ sicut ⁊ sors: vt. j. de ver. ob. l. ad diẽ. et dic vt nota ⁊ dixi. C. ex delic. defunctoꝝ. l. vnica.

a ¶ De donationibus materiã donationũ vide ꝑ Bar. i l. si spõsus. §. si vxor. ff. de dona. inter virum ⁊ vxo.

a ¶ De donationibus.[a] Rubrica.

¶ Sup rubrica de materia hui⁹ tit. vide ꝑ Az. Gof. ⁊ Host. in summa. e. tit. ⁊ ꝑ Speculatorẽ. ⁊ qȝ notaui. C. eodẽ. sup rubrica. ⁊. j. e. ti. ꝑxi. l. seia. ⁊ vide formã in Speculo de instrumẽtorũ editione. §. porro. ver. ⁊ qm̃ diffinitio donationis. j. e. l. j. Et an soluẽs indebitũ sciẽter videať donare. Et de intellectu regule iuris cuius per errorẽ. Et ꝙ papa dicať facere gratiã etiã qñ facit id qȝ iuris est. Et qño donatio facta inter sponsos reuoceť de pactis legis ꝯmissorie ⁊ alijs pactis appositis iuxta ꝯtractum. Et qño transferať dñium. De delegatione filij vel alterius ex causa donationis. j. e. si cuȝ filius. Si papa fecit gratiã alicui: ⁊ anteꝗ̃ presenteń sibi littere moriať papa: an gratia sit reuocata. Et an ⁊ qñ per mortẽ reuoceť mandatum ⁊ impediať domini translatio. ea. l. §. sed ⁊ si quis. De causa finali ⁊ impulsiua bene. e. l. §. fi. al's est. l. titie. An ⁊ qñ filiussa. possit donare inter viuos vel causa mortis. j. e. l. filiussami. Et ꝙ in generali ꝯcessione nõ veniat perditio vel aliquid illicitum. Et ꝙ ex qualitate ⁊ dignitate personarũ ꝯceditur donatio. Et an prelati ecclesiastici possint donare. Et ꝙ verbum donatio simpliciter prolatum intelligatur inter viuos: et sic in propria significatione. Et quid opereť arbitriũ qȝ cõceditur potestatibus. An donare sit perdere. An licitum sit donare istis omnibus: ⁊ de donatione regum: ⁊ eorum tutorum. An filiussa. habens liberam peculij administrationem possit reȝ peculiarem pro alio obligare. An presumatur quis donare. An tutor pupilli donare possit. Qȝ quãdoqȝ magis cõceditur donatio ꝗ̃ venditio. Quod in pacto speciali sit donatio. j. e. l. in edibus. Qȝ aliud sit vsufr. ⁊ aliud fructuũ perceptio e. l. §. j. Quod facit ꝙ licet decima non cadat in laicuȝ fructus tamen decime sic. Si filius donat voluntate patris: quis eorum videatur donator. Et si donat causa mortis: quis eorum possit reuocare. e. l. §. qȝ filius. Et ꝙ aliud est donare aliud donanti consentire. an absenti possit fieri donatio: vel prebenda cõferri. j. e. l. absenti. Qñ tradens intendit vnum ⁊ procura. recipiens aliud ṗualeat intentio tradentis. j. e. l. qui mihi donatum. an post crimen capitale manumissio donatio vel venditio seu administratio facta ꝑ criminosum valeat plene. j. e. l. post ꝯctum. an verba narratiua vel enũciatiua in vltima voluntate vel inter viuos inducãt dispositionẽ. j. e. l. ex hac scriptura. an ꝑ vnam liberationẽ tollanť due actiones. j. e. si in stipulatũ. Et an ꝑ sñiam prior obligatio innouetur. an euictio debeať in donatione in beneficijs eccl'iasticis in legatis ⁊ alijs causis quasi lucratiuis. j. e. l. aristo. Et an dans dilationem debitori possit vsuras illius tẽporis petere de erronea ꝓmissione fideicõmissi indebiti. j. e. l. si patronus. Qȝ ꝓmissio ⁊ solutio equiparenť. e. l. §. j. Et an cautio q̃ nõ debuit interponi interposita cõmittať. Et an filiussa. ꝑ errorẽ ꝓmittendo vltra debitũ bonoꝝ subsidiũ obligeť. an oĩs exceptio reo cõpetens cõpetat fideiussori. j. eo. l. fideius. An scriptura sine cã obliget scribentẽ. j. eo. l. nuda plene. Et an si mercator scribat in libro suo se debere decẽ titie absenti: valeat ⁊ obliget talis scriptura. Et si debitor meus scripsit volũtate mea dare illud qȝ mihi debebat cuidã creditori meo possim ex penitentia ipsam scripturã reuocare. Ex tacito pacto oriť prescriptis v. j. e. l. hereditatẽ. An si quis vendat minus dimidia iusti precij ⁊ in ꝯctu dicat residuum se donare valeat. j. e. l. donari. Qȝ positioni negatiue sit rñdendũ. j. e. l. quidam in iure De pacto future cessionis ea. l. §. j. Qȝ ꝑ instrm̃ dotale nõ ꝓbetur matrimoniũ. j. eo. l. donationes. Qui dat alicui vt hẽat in vsu videatur dare ꝓprietatem vt ea. l. §. species. qui casus alibi nõ reperiť. an pater videať donare libros filio si eũ emãcipat ea. l. §. pater. Si cõcedo alicui ad beneplacitũ meuȝ an morte reuoceť. j. e. l. lucius. An actio surrogata in locum alterius sapiat eius naturã. j. e. l. qui id qȝ. Et vide ibi qõnem de integra ṗbenda ⁊ dimidia. An ṗsumatur animus donãdi de patre in filium. j. e. l. si pater. Et ꝙ maius salariũ debeať aduocato in criminalibus ꝗ̃ in ciuilibus. Et an elemosina ordinata ꝯ formã statuti quo caueť ꝙ nõ fiat donatio de auere cõmunis possit reuocari quasi dicať donatio ea. l. §. j. An in publicatiõe vel legato bonoꝝ mobiliũ ⁊ immobiliũ veniãt noĩa debitoꝝ. j. e. l. fi. Et an pater mutuans noĩe filij emãcipati vel in potestate videať donare ea. l. §. fi. ¶ In glo. ibi comparantur vt. s. de leg. ij. l. ⁊ fideicõ. Old.

Donationes. Donatio ꝓprie dicitur pura mera irreuocabilis ⁊ inter viuos: cõditionalis aũt ⁊ que de cõditione resoluitur improprie donatio appellatur. ⁊ inter sponsos quelibet cõceditur. h. d. ¶ Donationes. i. donationũ species. Dy. Ibi dat aliquid. i. ex cã donationis tradit. Dy. Et dic ꝙ lex ista loquiť de triplici spẽ donatiõis Prima est pura ⁊ ꝓpria donatio. Scõa est ob cãm datio ⁊ cõditionalis. Tertia est pura donatio sed sub ꝯditione resoluẽda. Uideamus ergo de qualibet ꝑ se. Prima declarať ⁊ diffinitur in tex. ⁊ glo. per Host. aũt in summa sic diffiniť donatio est rei licite nullo iure cogente mera liberalitate facta collatio vt hic in prin. ⁊. j. e. l. donari. ⁊ vide qȝ dixi ibi. j. ⁊ de regu. iur. l. donari. vbi de hoc ⁊ dixi. C. e. sup rubrica. Mera liberalitate dť eo ꝙ versa vice donatarius nõ astringať: q: tũc nõ esset mera donatio sed ob cãm teneť tñ ad antidora vt. s. ꝺ peti. here. l. sed ⁊ si lege cõ. §. cõsuluit. Libera ⁊ nullo iure cogente diciť: q: si erã primo vinculo inducente actionẽ vel ĩpediẽte repetitionẽ astrictus nõ est donatio: q: in necessitatibus nemo liberalis existit vt. s. de adimẽ. leg. l. rẽ legatam. qȝ intellige vt no. eẋ de preben. c. relatum. ⁊ nõ videť donare q succurrit necessarijs laboribus: vt. s. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. si pro vxore. Simplex etiam dicitur: q: si ob cãm. s. vt ⁊ mihi des vł vt in donatione propter nup. non est donatio absoluta. i. sine aliqua repetendi lege. Rei licite ideo ponit Host. q: sicut rei illicite puta veneni mali nõ tenet venditio: vt. s. ꝺ contrahẽ. empti. l. qȝ sepe. §. quod veneni. sic nec donatio. ⁊ idem posset dici de rebus sacris ⁊ alijs de quibus cõmercium nõ est. Ad istam primam partem opponit glos. ꝺ. l. fi. C. ꝺ reuo. dona. sed hic loquitur ſm donantis propositum non ſm legis dispositionem. ¶ Secundo opponit de. l. si tibi pecuniã. s. si cer. pe. ⁊ dicit ꝙ ibi de equitate. ¶ Tertio oppo. de. l. si seruus seruum. §. si oliuam. s. ad. l. aquil. sed ibi improprie dicitur donatio. ⁊ exponitur. i. irreuocabilis datio. sic etiã exponi dȝ. j. ꝺ regu. iur. l. cuius ꝑ errorem. Et gratia huius quero. tu petis a me mille. ego sciens me non debere soluo. an ille mille videar donare. i. illa cuius ꝑ errorẽ. Uidetur dicere ꝙ sic. In ꝯtrium

videtur

videtur ꝙ si esset donatio: cum excedat quātitatem legitimā non valeret sine insinuatione ⁊ posset repeti ꝙ excederet quātitatem legitimā: vt. C. e. l. pe. qd inauditum est. Quare dicas ꝙ nulla est vera donatio ex parte soluētis nō: qꝛ nō soluit ex mera liberalitate qd hoc requirit: ſ3 soluit ex cā nō vera. nec ex parte recipientis est mera donatio: qꝛ nō taliter recepit: ſ3 ex cā. ⁊ qꝛ si esset donatio exigeret insinuationē qd nō reperit. Item qꝛ si esset donatio si donatarius postea errando etiam in iure solueret rem donatam repeteret ꝑ condi. indeb. eo mō quo repeteret quilibet dn̄s quacūqꝫ ignorantia soluens indebitum vtroqꝫ iure ar. eius qd no. s. de ꝯdi. inde. l. j. qd tn̄ nō facit ar. j. de fideius. l. si testō. §. j. vbi de hoc dixi. Qd ergo dr̄ in l. cuius ꝑ errorē donatio est. exponi dꝫ vt dixi. i. irreuocabilis datio. nā soluens reuocare nō poterit obstāte sibi sua voluntate nō qꝛ sit sibi iure dona. acquisitū. Sed si est verū ꝙ nō ex causa donationis quo ergo iure transferat in eum dominiū. Rn̄deo vbi quis soluit ex aliqua cā quā sciebat non subesse transfert dn̄ium. qꝛ etiā vbi ignorās cām subesse soluit, transfert dn̄ium vt ꝑ totum ti. de ꝯdi. inde. multo magis transfert si sciens irreuocabil'r ex cā illa que allegat subesse: l3 nō subesset sed falsa esset. ⁊ hoc ꝑpter sui scientiā ⁊ voluntatē. ⁊ idē credo vbi vterqꝫ sciebat cām non subesse. s. ꝙ ex illa falsa causa non dn̄ium acquirat. ⁊ ꝑ hoc. s. de cōdi. cā da. l. dedi. §. subtilius. ⁊ hoc respectu credo ꝙ talis solutio dicat irreuocabilis datio: qꝛ dn̄ium est translatū ꝑ soluentē: ita ꝙ nō pōt reuocari propter suā scientiā ⁊ voluntatē. ⁊ ille cui est solutum ꝯ alium agere posset cū sit dn̄s non tn̄ ex cā donationis. Item non est dn̄s oī effectu dn̄ij ꝯsiderato ꝑ. d. l. si testō. §. j. j. de fideius. ⁊ hec sunt subtilia. Est etiā notandū ꝙ papa ⁊ imperator dicunt donare ⁊ gratiā facere etiā qn̄ ꝯcedunt aliqd s'm ius vt ex̄ de rescrip. c. sedes. ⁊ c. nōnulli. ⁊ rō est qꝛ sunt soluti legibus: vt. s. de legi. l. princeps. ⁊ C. de leg. l. digna. ⁊ sunt supra ius: vt ex̄ de conces. ꝑben. c. ꝓposuit. ⁊ ideo etiā dr̄ papa gratiam facere qn̄ cōfirmat electionē etiā canonice celebratā. ex̄ de elec. cum inter vniuersas in si. Et ad ꝑdicta facit qd not. ꝑ Garsiam de elec. c. cupientes. Circa secundā partē sub cōditione est. ⁊ sic hoc casu transfert dn̄ium sub cōditiōe: vt. ⁊. j. l. proxi. §. si pecuniā. Ja. Circa tertiā ꝑtē. ibi factū fuerit. ac si premoriatur donatarius vel recōualescat donator vt statim subijcitur in si. huius v̄si. Ja. Ibi donationē valere irreuocabiliter. Ol. Ut aūt scias qn̄ donatio facta inter sponsos reuocetur nuptijs nō secutis dic. aut stat ꝑ alterum eoꝝ ꝙ nuptie non sequunt: aut ꝑ mortē. Si per alterū eoꝝ: aut ꝑ eum q donat ⁊ tunc nō reuocatur vt hic ⁊. C. de dona. ante nup. l. cū iure. si ꝑ mortem alicuius eoꝝ aut sponsus osculatus fuit spōsam ⁊ reuocatur tm̄ dimidia. aut nō ⁊ tota reuocatur ⁊ hoc si sponsus donauit sponse. Si aūt sponsa donauit spōso quolibet eoꝝ moriente reuocatur donatio osculo interueniente vel non vt hic ⁊. C. de dona. ante nup. si a spōso. Jac. ¶ In gl. C. de reuocādis dona. in si. Preterea ibi nō est reuersura ad donantem irreuocabiliter. Dy. in scholis. In glo. i. animi volūtatem. ibi ſ3 improprie. qꝛ exponit. i. irreuocabilis datio vt. s. plene dixi. ¶ In glo. cuius intuitu in si. ⁊ pꝫ ex solutione ꝯtrarij j. e. l. ij. §. si pecuniā. ⁊. s. de iur. do. l. si ego. §. si res. Ja. In glo. vt ⁊. j. ti. j. l. senatus in ꝑn. ipsius gl. notabilis est ista gl. ⁊ apertius declarat qd operent pacta iuxta ꝯtctus apposita ꝙ alibi reperiat de quo no. s. de ꝯben. emp. l. pacta. ⁊. C. d' pac. l. petens. ⁊ ibi dixi. Et dic ꝙ si fiat pactū. l. cōmissorie. qd hꝫ fieri per hec v̄ba. sit res inēpta retrāsit dn̄ium ex hoc pacto ⁊ dat rei vend. secus si dixisset ad me reuertat vel aliquid simile qꝛ tunc nec retrāsit dn̄ium nec cōpetit rei vendicatio ſ3 actio ex eo ꝯtctu cōpetit vt pactū seruet. Sed q̄ est rō diuersitatis cuꝫ magis videātur apta ad transferendū dn̄ium illa v̄ba res ad me reuertatur ꝙ si dicat res sit inēpta. Rn̄deo illa res ad me reuertatur nō inducunt rescissionē primi ꝯtctus venditiōis ⁊ propterea nō inducūt rei ven. sed actionem ꝑsonalem pariūt vt predixi nisi in casu sp̄ali ⁊ singulari. C. de pac. inter emptorem ⁊ ven. l. cum te. de quo dic vt ibi notat. ⁊ in alio. C. de dona. que sub mō. l. j. ⁊ dic vt ibi dicetur. j. hac eadem glo. Uerba autē pacti. l. cōmissorie vel adiectionis in diē. s. res sit inēpta inducunt resolutionem ꝯtctus. vn̄ remanet rei traditio sine causa ⁊ propterea desinit ad emptorē ꝑtinere dn̄ium vt. j. de acqui. re. do. l. nunq̄. ⁊ de fideius. l. vranius. ibi ⁊ quēadmodum incipere ⁊c. Alia aūt resolutionē nō inducunt vt ꝑdixi. Dy. In ea. glo. ibi tacitis vel exp̄ssis resolutorijs. ¶ Ol. Ibi sed actione ex eo ꝯtctu nō tn̄ reuertit ad dn̄m. Ol. Ibi idem si dicam. dic idē. s. vt nō cōpetat rei vend. vel. s. ꝙ cōpetat actio ex eo ꝯtctu non tn̄ reuertat ad dn̄m. Dy. ¶ In ea. glo. in si. ſ3 dic vt ibi no. in glo. vtilem. Dy. Et pro declaratione ꝑdictoꝝ dic. Aut loquimur in vltima voluntate aut inter viuos. Primo casu ipō iure retrāsit dn̄ium: vt. l. mortis. ⁊. l. si mortis. j. ti. proxi. Scdo casu aut loquimur in cā alimentorum aut in alia. Primo casu ipso iure retrāsit. vt. C. de dona. q̄ sub mō. l. j. Secundo casu refert qbus verbis vtatur tradens vt predixi.

I cum filiusfa. Ibi dedisset. Nā fideiubendo ꝯsentit vt. C. de euic. l. excep. ⁊. s. in quib. cau. pig. tacite contrahit. l. si gratuitā. §. vlti. Ja. Et facit. j. de v. obli. l. si seruum. §. an filius. ⁊ sic tenet donatio facta de peculio profectitio: vt. j. e. l. filiusfa. Ja. Ibi interesse. si q̄ratur an donatio teneat. Ol. ibi intelligitur. sed ꝙ valeat etiā causa sit lij videtur. nam si filius non aīo donandi patri esset delegat⁹ a patre ei cui pater donare volebat haberet patrem obligatum naturaliter vt. s. de condi. inde. l. frater a fratre. §. quesitum. de peculio. l. non solū. §. an debitor. ⁊ fa. hercis. l. heredes §. si filius. sed si habuit talē animum. s. donandi hic obligatio naturalis non nascitur. ⁊ sic nullo iure hec donatio que fit ꝑ quādam consequentiam impedit: immo confirmatur ⁊ firma iudicatur vt. s. de in rem verso. l. si pro patre. circa princi. ⁊. l. ideo. directo aūt an donare possit distingue cuius peculij rē donet. Ja. in v̄. nam si tantūdē. a contrario sensu huius littere. si filius non est debitor patris non valet donatio. sed dn̄s Jaco. dicit valere eo casu etiam quo filius non est debitor patris. ⁊ ita intelligit v̄. cum vero. ⁊ illam donationem exponit in filium vel quēcunqꝫ alium. sed glo. tn̄ exponit in extraneū. Et si obijcias contra dn̄m Ja. ꝙ donatio non valet inter patrem ⁊ filium vt. C. de inoffi. dona. l. ij. dic ꝙ verum est vt ille qui accepit habeat sibi. sed pōt donare se obligando pro eo vt patet. s. de in rem verso. l. ⁊ ideo. j. ⁊. ij. rn̄. ⁊. l. si proprie. §. j. et ita loquitur v̄. cum vero. Ja. ¶ In glo. cum donasset. ibi vel verius. ⁊ hec est veritas: qꝛ fideiubendo videtur cōsentire: vt predixi. ibi primo casu. s. quando iussit. ibi secundo qn̄ fideiussit. ¶ In gl. nam tunc valet. ibi in edibus. §. penul. dic vt ibi per Jaco. de are. ibi tantum filius. ⁊ pro hoc facit ar. s. de dona. inter virum ⁊ vxo. l. pap. Dy.

Cum vero. Ubi filius patris est debitor certū est perfectā ⁊ vnicā esse dona. Uero prosed cessante obligatione inter eos. s. delegantē ⁊ delegatū an teneat. dic cū ego delegatus titio ⁊c. Ja. ibi ꝑfecta est. ⁊ adeo est ꝑfecta ꝙ eum cui delegatus est exceptio inopie non excludit vt. j. e. l. qui id qd. §. vlti. l3 si tibi ꝓmisissem ⁊ me conuenires ea me submoueres aliud ⁊c. Ja. ibi me potero contra euꝫ cui facta est delegatio ex causa lucratiua. Dy.

Si pecuniam. Ibi dederit. i. tradiderit. Dy. ibi vlla stipulatione. i. nō fuit stipulatus pecuniam sibi reddi in defectum cōditionis. Old. ¶ In glo. pōt ergo. ibi dic vt ibi. Uel dic ꝙ hic conditio fuit apposita in traditione. ibi vero in ipso ꝯtctu. sed traditio fuit pure facta. Uber. ibi. §. quas vero solu. vt ibi no. vel veri⁹ dic ꝙ hic dn̄s numerauerit. ibi numerari mandauit. ar. j. prox. §. et qd ibi no. in glo. hoc etiā casu. ⁊ ibi etiam per Jac. de are. in si. vel distingue detur ob causam vel simpliciter. Primo casu hꝫ locum. l. contraria. Secundo. l. ista. Dy.

Sed et si quis mihi. Ar. est hic exp̄ssuꝫ ꝙ si papa cōcessit alicui gratiā absenti ⁊ decessit ante ꝑsentationem litteraꝝ factam illi ꝙ gratia nō teneat. secus si postea. vt. j. eo. l. absenti. Jac. Et dic aut donator pecuniaꝫ numerauit: aut numerari mādauit. Primo casu aut donatio erat simplex: ⁊ tunc siue pure donauit: siue sub cōditione mors eius nō impedit donationem vt. s. pri. §. ⁊ ar. C. de dona. l. illam. aut ob cām: ⁊ tunc penitētia heredis reuocat pure donatū. re tn̄ integra anteꝙ aliquid fiat: ⁊ dati sub cōditione vel ob cām dn̄ium non transit sine consensu heredis: nisi donatū sit ob futurū matrimoniuꝫ inter aliquos: cuius fauore heredi donatoris necessitas imponitur cōsentire vt. s. de condi. cā data. l. dedi. §. j. ⁊ d' iure do. l. si ego. §. si res. Secundo casu cū numerari mandauit refert. Aut dn̄ium pecunie erat suscipientis mādatū: ⁊ tūc nō impeditur dn̄ij translatio l3 ꝑmoriatur donator: vt. j. e. l. hoc iure. §. si quis dederit. si ei mors mandatoris erat ignota vt. d. §. ⁊ d' leg. ij. l. cū pater. §. meuio. aut nō erat eius dn̄ium: ⁊ tūc impeditur tā donatio ꝙ dn̄ij translatio vt hoc. §. ⁊. C. d' act. ⁊ oblig. l. si quis. ⁊. s. si cer. pe. l. eius qui in prouinciam. §. quas vero. Jaco. de are. vel dic s'm Ray. interdum mandatum confertur post mortem mandatoris. interdum secus. Primo casu morte non reuocatur vt. s. man. l. si vero nō remuneradi. §. si. ⁊. j. de sol. l. si. Secundo casu: aut est ꝓcura. in rem suaꝫ: aut simplex. Primo casu mors mandatoris non impedit transl

latione dñij vt.s.proxi.§.z.C.e.l.illam. Secundo casu aut erat pcurator debentis recipere pecuniã:aut tradẽtis.Primo casu mors tradentis nõ impedit trãslationẽ dñij:vt.s.de dona.inter vi.z vxo.l.sed interim.§.si vxor.Scdo casu aut añ mortem tradẽtis donatarius ratũ habuit:aut nõ.Primo casu morte mãdantis non reuocat ar.s.de neg.gest.l.si pupilli.§.ij.z.C.de fur.l.is cui.Scdo casu aut mandatũ hz causaz necessariam:aut voluntariã.Primo casu nõ reuocatur nisi fm formam.l.fundi.j.de acqui.pos.Scdo secus vt hoc.§.Ray.et vide qd notaui.C.mandati.l.mãdatum.z.j.de manumis.vin.l.si pater.¶ In glo.hoc etiã casu ibi so.refert hanc Dy.

Titio decem. Dic cum dono alicui vt aliquid faciat:aut eram alias donatur⁹ et non competit mihi repetitio z si non faciat.qz fuit cã ipulsiua.Aut non eram alias donaturus z repeto qz tũc fuit finalis vt hoc.§.aut in dubio presumit me alias donaturum z sic cessat repetitio vt.s.de cõdi.z demon.l.titio.z de dona.inter vir.z vxo.l.sed si mors.Ja.Ibi alias nõ donaturus.z sic fuit cã finalis impulsiua.Dy.Ibi cã magis assumpta.i.color donandi quesitus.z sic fuit impulsiua.Jac.¶ In glo.i.modus notabilis est glo.ista ad materiam cause impulsiue z finalis de quo vide qd notaui.C.de epi.z cle.l.generaliter.¶ In ea.glo.ibi.l.si mulier.z de vsuf.l.gñali.§.duas.z de ɔdi.z demõ.l.cum tale.§.falsam.Dy.Ibi vel ibi expressum.hec vera.Ol.¶ In ea.glos.in fi.circa hoc dic.aut certum est cãm esse impulsiuam:aut esse finalẽ:aut est dubiũ.Primo casu cessante causa non cessat effectus vt hic z.s.de postulã.l.j.§.serũ.vbi de hoc.Secundo casu subdistingue:aut in totũ cessat:aut remanent alique reliquie.Si in totum cessat:cessante cã cessat effectus vt hic.si remanẽt aliqne reliqe nõ cessat effect⁹ vt.j.de cur.l.si.de qdibus.l.vnius.§.seruus.z ad hoc.s.de inoffi.testa.l.pap.§.si qs impubes.rex amo.l.ij.z de vulg.z pu.sub.l.ex duobus.§.fi.z ibi no.z.l.se.Tertio casu psumit impulsiua nõ finalis vt hac glo.no.z sic soluit brocar.p Dy.hic z ex de reg.iur.c.decet.lib.vj.Dy.Et de hoc notaui.C.de rex permu.l.fi.z ibi videas.z.d.l.generaliter.de epis z cle.z in alphabeto.arg.a causa cessante.

Et generaliter. Ibi causa impulsiua.Dyn.Si conditio.i.causa finalis.Dy.In fi.s.conditione deficiente.Dynus.

Etiam. In glo.ex vtraq parte in fi.z.j.e.l.absenti.in prin.Dy.

Velisarum. Ibi exemerit noĩe meo.Ibi ipsius eximẽtis.Dy.In glo.et hoc casu ibi de dolo.que in subsidiũ datur oĩ auxilio deficiente.Old.Ibi dic vt ibi.qz aut prohibẽs post exemptionem z hz locũ ad exhibendum z in rem z iniuriarum z cessat de dolo vt hic z.s.de pscri.ver.l.pmisisti.z de act.emp.l.qui pendentẽ.Aut ante exemptionem:z tũc aut ex pmissione competit actio ex contractu vt ex empto vel simili et tunc adhuc cessat de dolo vt.s.l.z eleganter.z.C.de dolo.l.de dolo actio.Aut nulla competit ex contractu:z tunc de dolo locum habet.z ita intelligitur.l.si cum mihi.Jac.de are.in fi.immo ibi post prohibitionẽ fuit secuta traditio:hic nõ.Dy.Item sepe allegatur littera ista q quasi traditio facta videt cum eximitur domini voluntate.

1 ¶ Perditio in generali concessione venire non dicitur.
2 Donare an sit permissum prelatis clericis.
3 Filiusfa.habens liberam peculij administrationem an possit pro alio rem peculiarem obligare.

Filiusfamilias. Ibi donare.de pe culio pfectitio vel aduẽtitio.Old.Ibi cõceditur.i.in dubio ɔcedi videtur.Dy.Ibi poterit hoc intelligi.s.vt videat pmissum donare ɔcedẽdo liberã peculij administrationẽ.Ol.Et dic q hec lex breuiter dicit.filiusfa.lz habeat liberã peculij administra.donare non põt.qz donare est pdere.nisi adsit licẽtia patris.vel cã vel ɔditio psone hoc suadeat.mortis et causa donare nõ poterit sine patris spãli licẽtia.z de hoc vide in brocardis de gñalibus dictis rubricella sub gñali ɔtra spãle.filius tñ miles donare põt.h.d.Dy.Et primo no.q in
1 generali ɔcessione nõ venit pditio † nec illicitũ aliqd cõcorsunt in glo.z bene facit ex de offi.vica.c.vlti.lib.vj.z de regu.iur.c.in gñali.li.vj.cũ ibi notatis.¶ Itẽ no.q ex cã z ɔditione z dignitate psonar aliqd de iure mutat vt hic in glo.s.de iudi.l.si lõgius.z de trãsac.l.cũ hi.§.in cã.Et faciũt ad qõem
2 an permissum sit prelatis † clericis donare:qz videt q sic cũ liberalitas augeat dignitatem:vt.d.l.si longius in fi.de quo vide extra de dona.c.j.z.ij.cum ibi notatis.z de regibus z eorum tutoribus infra subijciã.¶ Item no.q verbũ gñaliter prolatum intelligit in pprio significato.nã donatio pprie accipitur inter viuos vt.s.e.l.j.z si quid in fraud.pa.l.j.§.j.z id cum de donatione fit mẽtio de illa intelligendũ est.p hoc ar.s.de leg.ij.l.hoc legatũ.cũ si.Et vide in alphabeto dicto ar.a proprio significato vocabuli.z dictione donatio simplr plata.¶ Oppo.ad primũ notabile q vba gñaliter plata gñaliter sunt intelligenda:vt.s.de leg.pstan.l.j.§.z gñaliter.Dic q hoc est verũ nisi p.l.spãliter excipiat vt hic.z de in ius vo.l.quesitũ.z qd no.de publi.l.de pcio.Vel aliter gñaliter dz intelligi prout põt sine incõgruitate z absurditate sed si gñaliter intelligat vt posset pdere esset absurdũ ergo zc.¶ Scdo op.ad scdm.s.ad macedo.l.j.in fi.sed ibi spãle odio creditorũ z feneratox.Dy.vel dic in donatiõe q̃ est sequela dignitatis et eam auget:vt.j.de ver.sig.l.munus pprie.Jaco.de are.vel dic q donare ɔcedit vt hic nõ mutuo accipere vt ibi.vel dic et melius hic pater dedit liberã peculij administrationez:ibi non.Jac.de bel.¶ Tertio op.q si pmittat donare de oĩ donatione intelligat vt.l.alienatũ.§.donationis.j.de vb.sig.gl.hic dicit q ibi verbũ donatiõis a lege pfertur.hic a donatione ab hoĩe.sed ista nõ vr bona solutio:qz verbũ a lege platuz intelligi dz in ppria significatione ar.j.qñ app.sit.l.j.§.qd in sententijs.sed propria significatio donationis est inter viuos ergo zc.Preterea lex loquit simplr de donatione.z dic q donatio est si pfecte est facta vt.C.de dona.q̃ sub mõ.l.perfecta.et sic simpliciter de donatione loquẽdo loquitur de donatione absoluta.sed mortis cã donatio nõ est pfecta nisi post mortem vt.l.nõ videt.j.ti.pxi.et pro hoc facit iste tex.ibi pari ratione zc.nam verbũ donare ponit a lege:et tñ intelligitur de donatione inter viuos.Preterea oẽs leges huius titu.z.C.z institu.e.vbi de absoluta donatione tractatur loquũtur simpliciter.z.j.ti.proxi.de dona.cã mor.Preterea donatio causa mortis fit ob aliquã cãm seu spem.vt.j.tit.proxi.l.j.ij.z.iij.sed absoluta nõ fit contemplatione alicuius cause.vt.s.e.l.j.ergo simpliciter loquẽdo nõ intelligitur de donatione cũ cã.Nec ob.preal.§.donationis.qz textus soluit donationis verbum simpliciter intelligendo zc.hoc est intelligendo verbum donationis in se genus est ɔtinens in se oẽm speciẽ donationis.vt ibi z.s.e.l.j.sed distinguẽdo verbũ donationis quo ad mentem et effectum intelligitur de simplici z absoluta donatione inter viuos vt hic.z vide etiã qd no.d.§.donationis.et de hoc no.qñ verbum accipi debeat pprie vel improprie plene dixi.s.de bo.pos.l.j.¶ Item op.q filius nõ possit donare de ɔsensu patris vt.s.de leg.j.l.ij.Sol.donare põt vt hic legare nõ cum testari nõ possit vt ibi.et hoc ideo qz donatio magis accedit ɔctui:vt.l.tam is.j.ti.proxi.¶ Item no.q hec lex multum allegatur ad qõnem arbitrij qd ɔcedit potestatibus et officialibus quid operet.Dy.Et qd multum operet maxime quo ad tollendas oẽs solennitates:bene facit.j.ti.j.l.marcellus.de quo no.per Jo.an.in clemen.de verb.ob.c.sepe cõtingit.et qd dixi de leg.iij.l.fideicõmissa.§.sic fideicõmissum.§.quãq.de hoc dixi.j.de bo.auto.iudi.possi.l.in venditione.§.de tempore.et dixi.C.de inoffi.testa.l.si qñ.Et licet cõiter teneant doctores q tale arbitrium debeat ad ius restringi nisi quo ad aliqua leuia tñ puto cõsiderandã formã z verba arbitrij.si enim sicut aliquando vidi esset cõcessum arbitrium in inquirendo procedendo torquẽdo puniendo bãniendo et condemnando z generaliter purũ z liberum arbitriuz in malefi.z quasi nõ obstante iure cõmuni vel statuto:tunc crederem arbitrium multũ operari z in specificatis z in clausula gñali p ea que no.s.si quis cau.l.sed z si quis.§.quesitũ.z.c.q ad agendum.z de pcu.li.vj.dolus tñ semp videtur exceptus quãtuncũq plenissimũ sit arbitriũ.s.de vsuf.l.locũ.§.ex eo.vbi de hoc tetigi.Et ad hoc bene facit hec.l.in v.itez videam⁹ et v.sed tñ.et vide qd notaui.j.de fideicõ.lib.l.fideicõ.ad qõnem hominis vulnerati mortifere tpe potestarie vni⁹ ptãtis et tẽpore alterius ptãtis mortui.cum statuto ɔtineret q potestas haberet arbitriũ sup homicidijs suo tpe ppetratis:qd ille habeat arbitrium cuius tpe morit z nõ is cuius tpe vulneratur.vide qd notaui.j.de manumis.l.lege fauia.al's fauia lege.z latius de damno infec.l.dãni.§.sabini.¶ Item no.ar.q hystrionibus non sit donandum:qz donare est perdere.de hoc vide.lxxxvj.dist.donare.in tex.z glo.et per Archi.sed q nõ sit donatio illud quod eis datur.sed ob causam datio:facit.j.e.l.hoc iure.in fi.vt ibi dixi.Item donare diuiti vel beneficiato est perdere.j.q.ij.c.pastoralis.Fallunt pdicta in regibus et

bus ⁊ principibus quibus ꝓprium est donare vt no. ꝑ Inno. extra de supplen. negli. prela. c. graui. lib. vj. ⁊ in tutoribus eorundem vt ibi no. ꝑ Archi. ⁊ vide etiã qđ dixi. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. vlti. ⁊ in alijs nobilibus: vt. d. c. j. extra de dona. In ꝯtrium qꝛ donare nõ sit ꝑdere est: qꝛ donatarius obligaẽ ad antidora. s̃. de peti. here. l. sed ⁊ si lege cõ. §. cõsuluit. ⁊ ex̃ ꝯ testa. cũ in officijs. Sed nunquid filiusfa. † habens liberã peculij administrationẽ põt pro alio rẽ peculiarẽ obligare. dic ꝙ nõ: qꝛ donare est vt. s̃. q res pig. ob. pos. l. j. Itẽ no. ꝙ qs nõ presumiẽ donare vt. s̃. de ꝓba. l. cũ de indebito. fallit in casib⁹ notatis in glo. s̃. man. l. ideõqꝫ. §. idem pap. an aũt tutor nomĩe pupilli possit donare: dic vt no. s̃. de admi. tuto. l. tutor ẽm dignitatem. §. in soluẽdis. ⁊ eo. ti. l. tutor ad vtilitatẽ in gl. ⁊. C. e. ti. l. nõ oĩ titulo. vbi de hoc. ¶ Itẽ no. ꝙ q̃nꝙ magis vr̃ ꝯcessa alicui donatio q̃ vẽditio: vt. C. de ꝑdijs cur. l. vlti. ⁊ no. per Dy. ex̃ de reg. iur. c. cui qđ plus est lꝫ lib. vj. ¶ Ultimo no. ꝙ ille cui donaẽ dr̃ honorari ex ipso dono vt in glo. s̃. mã. l. si remunerãdi in prin. ¶ In glo. vt possit donare. imo nõ videaẽ ꝑmissum donare in libera peculij ꝯcessiõe. Ja. In ea. glo. ibi ad hoc vt dignitas sit spectãda ⁊ augeaẽ. Dy. In gl. sic ibi. l. celsus. pro hoc. s̃. q̃ res pig. ob. pos. l. j. §. eã rẽ. iũcta. l. de pignori. l. in quor finibus. ⁊ ibi no. Ol. ¶ In glo. vlti. in fi. ꝯtrariũ Guil. de cu. s̃. de pactis. l. ⁊ heredi. §. filiofa.

Uel liberti. Ibi nõ donaẽ. ⁊ iõ ex ꝑsona dantis non ĩpediẽ qꝛ donare nõ possit ⁊ insinuatione nõ indiget. Jaco. de are.

In edibus. Ibi ab eo petam: et sic pacto etiam temporali donatio vertitur. Old.

Ex rebus. Pro euidentia huius. §. dic ꝙ iterdũ fundus est in donatione ⁊ tunc obtinet prin. huius. §. Interdum perceptio fructuum ⁊ tunc obtinet scõm rñsum si vero ⁊c. Interdum quãtitas annua ⁊ tunc obtinet. C. e. l. sancimus. §. fi. Ex quo ptꝫ ꝙ fructuum ꝑceptio nõ diciẽ vsuf. qꝛ tunc idẽ esset qđ in fundo. ⁊ ꝙ aliud est vsufru. ⁊ aliud fructuum ꝑceptio vt ⁊. s̃. de iure do. l. si vsuf. in fi. qđ ꝓficit ad decimas. Jac. de are. s. ꝙ lꝫ decima seu ius decime nõ cadat in laicum qꝛ est res spũalis: fructuum tñ decime perceptio bene cadere possit. ꝑ hoc. s̃. de euic. l. naute. sol. ma. l. vsufru. C. de sacrosan. ecc. l. sancimus nemini. ⁊ de leg. l. monumẽta. vbi de hoc plene dixi. Et ꝙ ius decime nõ cadat in laicuꝫ probatur. j̃. de acqui. pos. l. q vniuersas. §. j. extra de decimis c. prohibemus. ⁊ ad ꝑdicta facit quod no. ex̃ de decimis. q̃ sit graue. de rerũ ꝑmu. c. exhibita. ꝑ Gof. in summa de decimis ṽ. itẽ queriẽ an laicus. ꝑ Galeotũ in margarita. de pig. vltra prin. ⁊ in Specu. de pig. circa fi. ⁊ plene dixi. d. l. monumenta. ¶ In glo. dic casum. ibi non placet vt. j̃. e. l. eum qui. ⁊ ibi no. Dy. ¶ In glo. presentem in fi. ar. j̃. e. l. modestinus.

Quod filiusfa. Ibi patris iussu aut voluntate. Ac. s. patris nomĩe donauit nam si suo ipse videẽ ⁊ non pater donare vt sequitur. Dy. Et distingue circa hunc. §. aut donatio filij incipit a traditione aut a ꝓmissione. Primo casu aut noĩe ⁊ voluntate patris et tunc pater ꝑ interpositũ filiũ donat vt hic. ⁊. s̃. e. l. etiã. ⁊. j̃. l. ꝓxi. aut filius noĩe suo patris tñ volũtate: ⁊ tunc ipse filius est donator: vt. s̃. e. l. filius. vt sic due sint donationes vt hac lr̃a aut si ⁊c. et. C. de dona. ꝑpter nup. l. si consentiente. Nec ob. C. de inoffi. dona. l. si liqueat. qꝛ ibi vxor noĩe mariti donauit. itẽ non ob. l. ij. eo. ti. qꝛ non videtur queri filio cum alij tradat vt s̃. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. siue vxor. de iure do. profectitio. §. antepe. j̃. e. aristo. ibi aliter atqꝫ ⁊c. et de verb. sig. l. aliud. Secundo casu cum incipit a ꝓmissione: aut ꝓmittit stipulãti donaturus ⁊ valet vt. s̃. e. l. ij. scđo rñso. si nõ est debitor ẽm glos. non valet. ẽm alios valet vt. ij. rñso. d. l. quor opi. approbaẽ s̃. de in rem verso. l. et ideo. ⁊. l. si pro patre in prin. Jac. de are. ¶ Item querit Dy. si pater consentit filio donare cã mortis vxori ipsius filij. cõualuit filius. pater vult reuocare donaẽ. filius recusat queriẽ quid iuris: hic est arg. ꝙ pater reuocare possit cum ipe donasse videaẽ. Preterea eius patris arbitrio fuit filio donare volenti licentiã concedere: ergo dꝫ esse eius arbitrio hoc posse reuocare vt. j̃. de reg. iur. l. eius est velle. et s̃. que res pig. ob. pos. l. ij. Preterea qua ratione datur pater inuito filio restitutio vt. s̃. de mino. l. pater in prin. eadẽ rõne eidem inuito filio datur talis donationis reuocatio. Iteꝫ pro hoc. s̃. sol. ma. l. si cũ dotẽ. §. eo aũt. qꝛ que in ꝯstituendo requiruntur eadẽ ⁊ in dissoluendo exiguẽ. j̃. de acqui. pos. l. q̃uis. l. queãdmodum. ⁊. j̃. de reg. iu. l. aliud est. ipse Dy. distinguit qꝛ aut res donata volũtate ipsius patris erat filij: ⁊ tũc inspicitur sola reuocatio filij. Aut erat res patris: ⁊ tũc ipse pater possit reuocare quasi tunc ipse arg. huius. §. ⁊. j̃. qui ⁊ a quib⁹ ma. li. non fiant. l. si quis hac lege. §. si filius. ⁊ no. C. de donaẽ. cã mor. l. ij. que incipit. nec fratris. Dy. Et ibi de hoc plenissime dixi. lꝫ dñs Jac. de are. hic in hoc ꝯcor. cum Dy. ꝙ dubiũ qõnis predicte ex eo pendeat quis videaẽ donasse pater an filius. nam certum est ꝙ eius ꝑnia ⁊ reuocatio attendiẽ qui donauit vt. s̃. si cer. pe. l. non oĩs. Et ꝙ pater donasse videaẽ allegat supra allegata ꝑ Dy. qꝛ donatio talis dependet a p̃ris voluntate: vt. j̃. e. l. filiusfa. ⁊. j̃. ti. j. l. tã is. In cõtrarium ꝙ pater reuocare nõ possit allegat. qꝛ aliud est donare. aliud donanti cõsentire: vt. j̃. de manumis. vindic. l. si pater. §. fi. cũ cõcor. ibi allegatis. vnde indistincte dicit se credere ꝙ pater videatur donare. nam si diceremus filium videri donare: iam donatio nõ valeret facta in vxorẽ. qꝛ si tu donas alij volũtate mea ius fingit ꝙ tu mihi ⁊ ego illi breui manu donasse videar: vt. d. l. non oĩs. s̃. si cer. pe. ⁊. j̃. e. vt mihi. qꝛ donatio põt valere inter te ⁊ me. et inter me ⁊ illum: vt. s̃. e. l. ij. §. cum vero sed inter patrem ⁊ filium non potest valere expresse. ergo nec tacite. ⁊ sic per cõsequens nec facta in vxorẽ valeret. Preterea si donasse videreẽ filius iam dñium remanet penes patrẽ vt. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. donationes. ⁊ no. s̃. e. l. ij. Si ergo dñium remanet penes patrẽ. ergo nõ trãsit in filiũ. cũ duo insolidum eiusdẽ rei dñium habere nõ possint: vt. j̃. de ꝑca. l. duo. Si ergo filius non hꝫ dñium non põt in vxorem trãsmittere vt. j̃. de acqui. re. do. l. traditio. cũ ergo dñium remaneat penes patrem. ergo pater reuocat. Ja. de are.

Donari. Ibi eius fit. i. fieri potest traditione vel tẽporis continuatione. R. Old. ¶ In glos. directo. ibi ⁊ erit locus ti. ꝑ donato. et ad hoc. s̃. de publicanis. l. eum qui. §. j. Jaco.

Absenti. Ibi missa fuerit. ⁊ sic seruo tãq̃ nuncio tradebaẽ. Ol. Ibi seruo eius. s. donatarij abñtis. Old. Et cõcor. ad. l. istam s̃. e. l. ij. §. si pecuniã. ij. rñ. ⁊ vide arg. qđ ibi notaui Sed pone qđ dixi corã testibus dono centũ titio vel pauperibus: et titius ⁊ pauperes erant absentes nunqd possim ratũ habere ⁊ donationẽ petere videẽ ꝙ sic ar. s̃. de neg. ge. l. si ego sed dic ꝯ vt. C. de sacrosan. ecc. l. illud. ⁊ ibi in glo. ⁊ de actio. ⁊ oblig. l. consensu. et ꝑ hoc facit. l. ista. ⁊. j̃. eo. l. nuda. Et ad. l. si ego rñdeas ꝙ ibi tradidi ꝓcu. tuo ⁊ ita fuit statim ꝑfecta donatio que duor cõsensu ꝑficitur sicut ⁊ alij ꝯctus: ideo ratihabitio trahitur ad tp̃s gestionis ⁊ sic perinde est ac si tibi donassem. et de hoc etiam no. C. e. l. nõ ambigitur. ⁊ istam opi. tenent hic ⁊. d. l. illud. Jac. de are. ⁊ Ol. Jac. de bel. videtur sentire contrarium vt plene dixi. d. l. illud. ⁊ vide per Dy. j̃. eo. l. ex hac scriptura. Et ꝑdicta faciunt ꝙ absenti possit conferri prebenda de quo habetur extra de rescript. c. gratiam. lib. vj. et de prebendis. si tibi absente.

1 ¶ Uoluntas tradentis prefertur voluntati accipientis.

1 **Si mihi donatum.** Uoluntas † tradentis ꝑferẽ volũtati accipiẽtis. h. d. Ol. Ibi ageretur. i. cui ex hmõi donationis actu quereretur. Ol. ¶ In glo. nõ statim in fi. ⁊ hoc in ꝓcura. habentẽ mandatum sed in negocior gestore requiriẽ ratihabitio etiã si vterqꝫ gerat vt mihi queraẽ vt. d. l. si ego. s̃. de neg. ge. vbi de hoc plene dixi. ⁊. j̃. de acqui. pos. l. cõis. §. ꝓcu. ⁊ no. in eo. ti. l. j. §. ꝑ ꝓcuẽ. Dy. et Ol. de hoc etiã no. C. de his qui a nõ dño ma. l. ij. in gl. ⁊ dixi etiam de acqui. pos. l. j. ⁊ si quis alteri vel sibi. l. vlti.

Post contractum. Ratione criminis capital' nõ impediuntur donationes inter viuos nisi condemnatio donationẽ ꝑcesserat ẽm gl. sꝫ ẽm Odof. ⁊ Ja. de are. valet donatio: si sñia ꝯdemnatoria non subsequatur. h. d. vt. j̃. plenius declarabo. Capitale crimẽ. ex quo sequi debebat mors ⁊ bonorum publicatio. Ja. Et qđ subijcit nisi cõdemnatio. expone. i. nisi condẽnatus fuerit anteq̃ donet ẽm glo. vel ẽm Odof. nisi ꝯdẽnatio sequatur post donationẽ. Aũ glo. intellexit ꝙ si criminosus donat ante sententiam cõdẽnatoriam sup crimie lataꝫ vꝫ donatio. si post non valet. dñs aũt Odof. dicit ꝙ quocũqꝫ tp̃e sit facta donatio ꝑ criminosum si postea sequaẽ condẽnatio nõ vꝫ. si aũt ꝯdẽnatio nõ sequaẽ vꝫ ¶ Uideamus modo q̃ opi. sit verior. Et primo arg. cõtra gl. ꝑ Odof. deinde ꝑ gl. ꝯ Odof. vltimo subijciã qđ veri⁹ credã. Cõtra glo. facit qđ certũ est ꝙ manumittere est alienare: vt. l. ab agnato. ⁊. l. fi. s̃. de cur. furio. et. j̃. de accu. l. ex iudiciorum. Sed accusatus vel qui cõmisit crimen capitale non põt ma-

numittere:vt.ĩ.de manumiſ.l.qui pene ſerui. ergo nec donare cũ manumiſſio ſit fauorabilior ꝙ̃ donatio.Scđo certuȝ eſt ꝙ cum aliquis cõmiſit delictũ incipit eſſe obligatus fiſco: et bona eius tacite:vt.ĩ.de iure fi.l.auferṫ.§.fiſcus. ergo ſi alienat donatio poterit reuocari ꝑ fiſcum hypothecaria: vt.ĩ.de iure fi.l.in fraudem in ṗn.q꞉ alienatio cum ſua cã ⁊c.vt.C.reȝ alie.geren.l.vnica.⁊.ſ̃.de ꝯ̃hen.emp.l.alienatio. Nec ob.ꝙ fiſco ſint obligata ſub cõditione ſi fuerit dãnatus. nam dicit.l. ꝙ paria ſunt obligari rem pure ⁊ obligari ſub cõditione ⁊ cõditionem exiſtere.nã ꝯditione exiſtente videṫ res obligata ex eo tꝑe quo ꝯ̃xit adeo ꝙ ſi ante exiſtentiã ꝯditionis fuerit alĳ obligata potior eſt ille cui fuit ſub cõditione obligata:vt.ſ̃.q po.in pig.ha.l.potior.ĳ.rñ.⁊.l.qui balneum.§.amplius.ergo ſententia ſubſecuta dȝ fiſcus eſſe potior donatario.nã ſiue dicamus obligatum fiſco pure a tꝑe cõmiſſi criminis vṙ alienatio interdicta in ꝑiudicium fiſci.ſiue dicas obligata ſub ꝯditione ſi ſequaṫ condẽnatio: ⁊ poſtea ſequaṫ trahiṫ obligatio ad tꝑs cõmiſſi criminis:vt.ĩ.ti.j.l. ſi aliquis. Preterea diciṫ in.l.ſi quis poſt hac.C.de bonis ꝓſcripto. ꝙ ſi quis donauerit ante crimen cõmiſſum vȝ.ergo a cõtrario innuit ꝙ poſt cõmiſſum nõ valet.⁊ ſic non bene dicit hec glo.lȝ ⁊ glo.in.d.l. ſi quis poſt hac.aliter intelligat vt ibi no. Pro predicta etiam opi.Odof.cõtra glo.bene facit.ĩ.de bo.dã.l.cum rõ.§. ex bonis.Sed ad hec oia argu.facilis eſt rñſio. Et primo ad.l. qui pene.q꞉ ibi eſt ſpãle vt ibi rñdet glo.ad.l.auferṫ.§.fiſcꝰ.rñdeo ꝙ non ſunt obligata a tꝑe cõmiſſi criminis: imo demũ qñ eſt lata ſnĩa cõdẽnatoria bona ſunt obligata nõ ergo ante reuocantur niſi qñ incipit eſſe debitor per ſnĩam:vt.C. de iu. fi.l.j. ꝙ autem non ſit debitor nec bona obligata ꝯdemnaṫ. ꝓbaṫ q꞉ ſi eſſet debitor ex tꝑe cõmiſſi criminis per mortem criminoſi accuſatio non extingueretur:ſed conſtat ꝙ extinguitur: vt.ĩ. de publi.iudi.l.publica.⁊.C.ſi reus vel accu.mortuꝰ fue.ergo ante condemnationem nõ eſt debitor.ad.l.ſi quis poſt hac. reſponde vt ibi in glo.preterea hoc ibi iudicaṫ ibi ante proſcriptionem ⁊c.Et ad.l.cum rõ.§.ex bonis poſſet dici ꝙ magis eſt pro glo.ꝙ̃ contra qđ indicant verba que ſe amiſſurum cogitat ⁊c.qđ videṫ referri ad ſnĩam.⁊ ꝙ ante ſnĩam nõ ſit amiſſurus:⁊ ꝑ conſequens non interdicta alienatio.Nunc ꝙ ĩtellectus glo.ſit verus arguamus. Primo certuȝ eſt ꝙ illud dicitur ſpeciale:cuius ꝯ̃trium eſt ius cõe.ĩ.ad municip.l.j. in fi. ſed ſpeciale eſt in crimine leſe maieſtatis ꝙ alienata poſt crimen cõmiſſum reuocentur:vt.ĩ.e.l.donationes.§.perfecte.ergo in ceteris criminibus remanet ꝯ̃trium ius cõe. Item videṫ caſus pro glo.ſ̃.de dona.inter vi.⁊ vxo.cũ hic ſtatus.§. ſi maritus.vbi ſi maritus ob cõſcientiã criminis ſibi mortem intulit ⁊ lata fuerit ſnĩa contra ipſum donatio facta in vxorẽ non valet.ſecus ſi fecerit in alium q꞉ valet.⁊ ſic eſt vera opi. gloſ. Preterea ſoluere creditori ⁊ ſolutionẽ recipere eſt ſpẽs alienationis ⁊ hic ptȝ q꞉ interdiciṫ minori:vt.ſ̃.ſi cer.pe.l. nõ oĩs §.ſi pupillus.⁊ ar.ĩ.de ſol.l.pupillo. ⁊ tñ ſoluiṫ reo criminis et ipſe ſoluit vt.l.reo.⁊.l.quãuis.⁊.l.qđ ſi forte.§.ſunt quidaȝ hic etiã no.Sed ad iſta oia argu.poteſt rñderi hoc mõ.Et primo eſt ſpeciale in crimine leſe maieſtatis.⁊ ideo eſt ſpãle q꞉ đ illo crimine põt accuſari poſt mortẽ.⁊ ideo donatio non valȝ vt.d.§.perfecte.cum concor.in alĳs autem non valet ſi ſequatur ſnĩa ante mortẽ. Ad.§.ſi maritus. rñ.qđ ibi poſt mortem fuit lata ſnĩa non ꝓpter crimẽ ſed damnata fuit eius memoria:ſecus aũt ſi ſuꝑ crĩe fuiſſet lata.Ad vltimum ꝙ põt ſoluere ⁊ ſolutionem recipere:rñdeo ꝙ donatio eſt voluntarius actus:vt.ſ̃.e.l.j.⁊.ĩ.e.l.donari.et ideo eſt ſibi interdictum.ſed ſoluere ⁊ ſolui eſt neceſſarium ⁊ iõ põt ſoluere ⁊ ſolutionẽ recipere ⁊ nõ donare.ſic ⁊ alias refert inter donationẽ volũtariam ⁊ neceſſariã.vt.ſ̃.fa.her.l.alienaṫ.de fundo dotali.l.j.et de rebus eo.l.iĳ.§.j. Ultimo nõ inherendo ſimpliciter alicui opinioni diſtingue.Aut certum eſt in fraudẽ cõmiſſi crĩs euȝ alienare ⁊ non vȝ.aut certũ eſt ꝙ ſine fraude ⁊ vȝ vt.ĩ.ti.j.l. ſi aliquis.vbi de hoc etiã no.ꝑ Dy.Aut dubitatur ⁊ tunc ſubdiſtingue.q꞉ aut donat poſt accuſationẽ lȝ ante ſnĩam ⁊ tunc preſumiṫ donare ſuſpitione pene: et iõ ſi eſt ſecuta ꝯdẽnatio non valet donatio.ar.ff.de his quib.vt indi.l.eũ qui.Aut donat ante accuſationẽ ꝓpoſitã ⁊ tũc ſi quidẽ erat deprehẽſus in crĩe nõ vȝ poſtea ſecuta ꝯdẽnatione quaſi ꝑ ſuſpitionẽ ⁊c. alias oẽs poſſent fiſcũ fraudare donãdo vel aliter alienando poſt crimen cõmiſſum qđ eſſet abſurdum.Si nõ erat deꝑhenſus valet donatio ⁊ non ꝑ̃ſumiṫ ꝓpter pene ſuſpitionẽ facta arg.ad hoc.ĩ.de bo.eoꝝ qui mor.ſibi conſci.l.ſi.in prin.⁊.§.j.⁊ aũt Ja.de are.ſuꝑ.l.iſta ſic notat exponit eñ ſecuta.ſ. donaṫ. predictã.nã ſi ſecuta ſit ſnĩa ꝯfiſcationis eſt reuocanda donatio poſt crimen facta.nam cum crimen ſit preparatio pene vt ĩ.de v̇bo.ſigni.l.aliud.negari non põt factã eſſe donaṫ.ex pene ſuſpitione:⁊ ideo reuocandã vt.ĩ.titu.j.l.ſi aliquis in fi.de manumiſſio.l.qui pene ſerui.de bo.damna.l.cũ ratio.§.ex bonis.⁊ pro hoc.C.de bo.ꝓſcrip.l.ſi quis poſt hac.§.ſi quid.⁊.§. ſi quid deinde.de dona.inter vi.⁊ vxo.l.res.immo plus ſi etiã ante crimen dũ cogitat delinquere donat.vṙ donatio reuocãda vt.ĩ.qui ⁊ a qui.ma.lib.nõ ſiant.l.ſed ⁊ ſi maritus.v̇.ſed ⁊ ſi diuortium cũ cogitat.Dñs tñ Ja.de ra.⁊ Cy. in hoc ꝯtrariũ dicunt.ĩ.in fi.huius.l.Old.in hoc vṙ ſentire ꝯſiderandã eſſe diſtantiam facte donationis a tꝑe ꝑpetrati criminis: vt.ſ̃.de dona.inter vi.⁊ vxo.l.que tñ.dum dicit que tñ ſub ipſo diuortĳ tꝑe ⁊c.⁊ ſol.ma.l.filie mee emãcipate.ſicut ⁊ illud qđ ſit iuxta mortẽ ꝑ̃ſumitur fictitium.vt no.ex̃ de teſtamentis.raynutius in glo.q̃ incipit.petierat eñ ⁊ in donationibus factis domeſticis:vt no. ex̃ vt eccleſiaſtica beneficia.c.vno.§.oĩbus. et ad predicta etiã facit arg.ex̃ de renuncia.c. ſi te ꝑ̃bendam. li.vj.cum ibi notatis.Nec ob.predictis.ĩ.de ſol.reo.q꞉ nõ poteſt creditor non recipere a debitore oblatum:vt.ſ̃.ſi cer.pe.l.quidam eſtimauerunt.⁊ de leg.iĳ.l.fideicõmiſſa.§.ſi rẽ.Itẽ quia ibi acquirit recipiendo lȝ alienet debitorem ꝑdendo.⁊ intellige in reo qui cõparet ⁊ non effugit cõſpectum iudicĳ: vt.d.l.reo non.Uñ ipſe dñs Jac.diſtinguit.Aut nulla ꝯdẽnatio eſt ſecuta ⁊ firma eſt donatio vt hic nec mirũ q꞉ ante ſnĩam manet dñs etiã qui deliquit vt.ĩ.qui ⁊ a qui.l.queſitum. ⁊ ſi moriatur non cõdemnatus inteſtatus decedit vt.ĩ.ad.l.iul.maie.l.is qui.⁊ bona ad heredes tranſmittit:vt.ſ̃.de teſta.l.qui a latronibus.§.j.⁊.C.ſi pen.ap.interue.mors.l.iĳ.immo etiã in crimine leſe maieſtatis demum lata ſnĩa ipſius diſpoſitio reſcinditur inſtitu.de here.ab inte.§.per contrarium.⁊ de lega.ĳ.cum filius.§.fi.⁊ ſic ante latam ſnĩam ſuꝑ crimine non competit reuocatio etiam ſi ſnĩa ferri non poſſit vt q꞉ reus ẽ mortuus.et non eſt de criminibus exceptatis de quibus etiã poſt mortem cognoſcitur qđ no.ĩ.de accu.l.ex iudicioꝝ.⁊ ſecutꝰ eſt qui donationem accepit vt hic.Si vero ſecuta eſt ꝯdemnatio dic aut facta eſt donatio ex pene ſuſpitione:aut non:aut ẽ dubium. Primo caſu reuocatur a contrario huius.l.⁊.d.l.ſi aliquis.ĩ.ti.proxi.de ma.l.qui pene ſerui.⁊ de bonis dã.l.cum rõ §.ex bonis.ſiue poſt crimen ſit facta donatio ſiue ante ſubaudi modicum tñ ꝭm Oldr.q꞉ ex vicinitate capiṫ ꝯiectura vt.ſ̃. de leg.j.ſi ſeruus plurium.§.fi.Ol.ꝑ̃dicta probantur arg.d.l. ſed ſi maritus.ĩ.qui ⁊ a qui.l.⁊ qui pene.Si aũt non eſt facta ex pene ſuſpitione dic:aut donatio eſt facta cã mortis: aut inter viuos aut que medium tenet vt inter ꝯiuges. Primo caſu reſcinditur vt.d.l.ſi aliquis.ĩ.ti.ꝓxi.⁊.ſ̃.de dona.inter viꝝ et vxo.l.cum hic ſtatus.§.ſi maritus.ibi niſi mortis cã ⁊c.⁊ eſt ratio q꞉ donatio cã mortis cadit in diſpoſitione vltime volũtatis vt.C.de dona.cã mor.l.fi.⁊.ĩ.ti.j.l.marcellus.at diſpoſitio vltime voluntatis extinguiṫ per ſnĩam ⁊ confiſcationẽ:vt ſ̃.de teſta.l.eius.Si aũt eſt donatio inter viuos facta ſincera mente ante tꝑs criminis ſubaudi ꝭm Ol.longo tꝑe q꞉ temporis diſtãtia ceſſare facit criminis ꝯiecturã:vt.d.l.que tñ.ſ̃.de dona.inter vi.⁊ vxo.tunc firma eſt ⁊ non reuocaṫ:vt.d.l. ſi aliquis.ĩ.ti.ꝓxi.C.de bo.proſcrip.l.ſi quis poſt hac.§. ſi qd etiaȝ ⁊.§.ſi quid deinde.⁊.ſ̃.de dona.inter vi.⁊ vxo.l.cũ hic ſtatus.§.ſi maritus.ibi quãuis ⁊c.Si vero ſit donatio inter cõiuges dic aut donatio mortis fuit confirmata.ſed poſt mortẽ donatoris ſecuta eſt cõfiſcatio.⁊ tunc irritatur ſic diſpoſitio vltime voluntatis vt.d.l.ſi maritus.nam mortuo donatore cepit ad alium coniugem vt legatum pertinere:vt.C.ad.l.falci.l.in donationibus.⁊ iõ ſicut in tali crimine ſecuta ſnĩa infirmaṫ eiꝰ diſpoſitio.vt.C.quibus non eſt permiſ.face.teſta.l.ĳ.ita ⁊ infirmatur hec donatio ꝑ ſnĩam ꝯfiſcationis poſtea ſubſecutã. Aut non fuerat ante ſnĩam morte confirmata donatio: vt q꞉ maritus adhuc viuẽs cõdemnatus eſt: ⁊ tunc diſtingue. aut ex ſnĩa eſt mortuus vel in ſeruilem cõditionem deductus: et tunc firma eſt donatio:nec eñ adhuc valere ceperat iure vltime voluntatis:q꞉ pena aufert huic vim vltime voluntatis:vt ſ̃.de teſta.l.eius qđ.ſ̃.non fuit qđ mors ibi abſtulit:vt.C.đ dona.inter virum ⁊ vxo.l.res.⁊ de bonis proſcrip.l.ſi quis poſt hac.§.ea.⁊ qđ ibi dicit ante proſcriptionem expone.i.ante crimen ex quo proſcriptio ſequitur.Aut ex ſnĩa deportatus: et tunc eſt in pendẽte vt ꝑ̃alle.l.res.§.fi.Tertio caſu quãdo eſt dubium:dic aut donatio eſt facta poſt crimen cõtractum ⁊ ꝑ̃ſumitur ex pene ſuſpitione facta vt.ĩ.de verbo. ſig.l.aliud. ⁊ ſupra dictum eſt.⁊ iſte eſt caſus huius.l.Aut ante crimen. et tunc ſi poſt reperiaṫ criminoſus tenere bona donata ꝑ̃ſumiṫ fraus.⁊ propterea reuocaṫ.vt.ſ̃.qui.mo.pig.vel. hypo. ſol.l. ſicut.§.ſuperuacuum.C.de natu.libe.l. iĳ.§.quod ſubeunda.

⁊ de diſtrac.

et de distrac.pig.l.⁊ qui sub imagine.⁊.s̃.de acqui.here.l.si is qui bonis. Uel dic ꝯsiderandū vtrum incōtinenti post donationem factā deliquerit:⁊ tunc p̃sumit̃ ex suspitione pene in fraudē facta ar.j̃.de p̄uui.cre.l.si vētri.§.fi.si qs testō liber eē iussus fu.l.j.§.quid tñ.⁊.l.pe.ex̃ de elec.c.officij̃.⁊ ar.s̃.si cer.peta.l.lecta.⁊ de sol.l.modestinus.cum si. Aut ex interuallo et tunc habeat locū distinctio vtrum tp̄e cōmissi delicti possidebat donator vel donatarius:vt.s̃.dixi.⁊ de hoc in Spec.ꝺ dona.v̊.sed pone. ¶ Sed oppo.quare spāliter dr̃ ꝙ post crimen ꝑduellionis donatio nō est firma vt.j̃.e.l.donationes.§.perfecte.rñ.q꞉ ibi secuta mors donatoris nō reddit tutū siue securum donatarium cū possit adhuc donatoris memoria dānari ⁊ sic reuocabit̃ eius donatio:vt.C.ad.l.iul.maie.l.fi.⁊ institu.de here.ab inte.§.p ꝯ꞉rium.qꝺ in alijs regulariter secus est vt.C.si reus vel accu.mor.fue.l.ij.⁊ fi. ¶ Itē opp.nōne in reatu ꝯstitutionis administrat patrimoniū añ ꝯdēnationem vt.j̃.de iur.fi.l.aufert̃.§.in reatu. Rñde donatio nō est in administratione patrimonij:vt.s̃.e.l.filiussa.in p̄n.de offi.ꝓcur.cesaris.l.j.⁊ de cur.furio.l.fi. ¶ Itē opponit̃ nōne id ꝯfiscat̃ qꝺ habuit tp̄e sn̄ie:vt.s̃.de testa.l.eius.ergo qꝺ donauit non est confiscandum cū nō habeat. Rñdeo habere fingit̃ cū per secutam ꝯfiscationem impfecta donatio habeat̃:vt.d.l.si aliquis.j̃.ti.ꝓxi. Quid si det insolutū vel vendet dic vt no.in p̃alleg.l.si aliqs.Ja.de are. Quidā moderni docto.dicunt ꝙ p̃dicta opi.dn̄i Old.ꝓcedit in donatione inter viuos vt videlꝫ suspendat̃ ad instar donationis facte inter ꝯiuges:vt.d.l.res vxoꝛ.licet obuiare videat̃.l.cum hic status.§.si marit⁹.de donationibus inter vi.⁊ vxo. Sed ipsi rñdent ꝙ ibi ante reatuꝫ donauit ⁊ dicunt opi.Odof.verā esse quasi sit p̃sumptio neminem facile donaturū post ꝯ꞉ctum crimē nisi criminis ꝯsciētia ⁊ metus subeunde pene eum induceret ad fraudē fisco faciendam. In solutione autē ⁊ reliqua bonoꝝ administratiōe dicunt opi.glo.esse verā quasi sit iniquum etiā criminoso interdici rerum suaꝝ administrationem vt.d.l.reo.de sol.⁊.l.se.et de iure fi.l.aufert̃.§.in reatu.aliud est em̄ administrare aliud donare qꝺ vtiqꝫ in administratione nō est:vt.s̃.e.l.filiussa.de pactis.l.ꝯ꞉iuris.⁊ mā.l.creditoꝛ.§.lucius.de hoc vide.j̃.ti.j.l.si aliquis in fi.circa fi. Querūt Ja.de ra.⁊ Cy.ꝭm opi.Odof.si ante reatū donauit bona deinde parum post deliquit:mox condēnatio sit secuta:nūquid videat̃ donatio in fraudē fc̄tā propter tp̄is breuitatē. Et vr̃ ꝙ sic ar.j̃.qꝺ vi aut clam.l.vlti.§.fi.s̃.de diuoꝛ.l.iij.de edil.edi.l.q tertiana. Ex qbus colligit̃ ꝙ ex breuitate seu vicinitate tp̄is capit̃ ꝯiectura de preterito ad p̃sens. Et ista etiā fuit opi.d.Old.vt dixi.s̃.v̊.immo plus si etiā ante crimē p.l.q̃ tñ.s̃.de dona.inter vi.⁊ vxo.et etiā Jaco.de are.vt.d.v̊.dixi ipsi tñ Ja.⁊ Cy.ꝯ꞉rium tenent p.l.sed si maritus in fi.⁊.l.seq.j̃.qui ⁊ a qui.ma.liberi nō fiāt.s̃.ꝺ dona.inter virū ⁊ vxo.l.inter eos.⁊.l.seia.§.virgini.cū si.Ja.de ra.et Cy. Et ad materiā hui⁹.l.vide qꝺ notaui.d.l.res vxoris.C.de dona.inter virū ⁊ vxo.⁊.C.de priui.fisci.l.j.⁊ de hoc etiam no.p Az.in summa ad.l.iul.maie.§.pe.⁊ plene dixi p Rof.in libello de pauliana actione.⁊ in Spec.de dona.§.j.v̊.sed pone aliquis intēdens.⁊ bene in Gandino de bonis malefactorum.v̊.sed pone aliqs deliquit.⁊ v̊.seq.⁊ vide qꝺ no.p Inno.extra de accu.c.vlti.⁊ de dolo ⁊ ꝯtu.veritatis.⁊ p Compo.de elec.q꞉ ꝓpter sexta colūna. Et ꝙ nō teneat alienatio post crimen ꝯ꞉ctum bene facit.s̃.de his qui.vt indig.l.eum qui. In cōtrarium bene facit.j̃.de reg.iu.l.plerūqꝫ.circa fi.ti.⁊ de admi.tuto.l.cyrographis.§.fi.⁊ q꞉ spāle vr̃ in crimīe heresis bonorum ⁊ lese maiestatis:vt ex̃ de hereticis cum ꝭm leges.lib.vj.cum ibi notatis. No.etiā ꝙ qñ fit alienatio oīum bonorum ꝙ fraus p̃sumit̃:vt.j̃.que in frau.cre.l.oēs.§.lucius.⁊ ꝺ materia huius.l.post ꝯ꞉ctum plene no.p Odof.C.de iur.fi.l.j.⁊ fi.li.x.⁊ hic que tñ in effectu.s̃.sunt tacta. Collige ergo sub breuilogo aut agitur de manumissione:aut de venditione solutione vel administratione. Primo casu nō tenet manumissio:vt.d.l.q pene.j̃.de manumis.⁊ est ibi speciale vt p̃dixi. Secundo casu vbi agitur de dona.dic vt.s̃.dixi:q꞉ aut agit̃ de dona.cā mor.et illa reuocatur. Aut inter coniuges ⁊ refert que pena imponatur vt predixi.aut inter viuos ⁊ tūc aut añ crimē:aut post Et aut suspitione criminis:aut nō:aut dubitat̃. Et aut ante sn̄iam:aut post. Et si ante crimē aut de ꝓximo aut loginquo. Et aut donator possidebat aut nō vt plene.s̃.dixi. Tertio casu qñ agit̃ de venditiōe solutiōe vel administratiōe ⁊ vide.j̃.ti.proxi.l.si aliqs. In alienatione oīm bonoꝝ fraus p̃sumit̃:vt d.l.oēs.§.lucius.j̃.que in frau.credi.

1 ¶ Uerba narratiua in vltima voluntate.in preiudiciū heredum prolata dispositionem inducunt.

1 Ex hac. Uerba † narratiua in vltima volūtate in preiudicium heredum ꝓlata dispositionem inducunt.h.d. ¶ Scriptura.s.cuiuslibet vltime voluntatis.Ol. Ibi ꝑtinere placet ex causa fideicō.etiā si non probet̃ donatio p̃cesisse.Dy. In glo.nam p talē ibi vel legatum.hec vera pro qua est.s̃.de leg.ij.l.vnum ex familia.§.vlti.Old.ibi vt donatio inter viuos:imo dic verius ꝙ valebit fideicōmissum si non ꝓbetur p̃cesisse donatio:vt.d.l.si donatio.C.e.⁊ de leg.ij.l.lucius.§.quisquis.ij.et de leg.iij.l.lutius.§.j.⁊.s̃.allegata loquunt̃ cum ꝯfessio fit presente aduersario.Dy.⁊ Ol. Et distingue ꝭm Ja.de are.q꞉ verba testatoris aut sunt dispositiua ⁊ obtinet ĩ aut̃.de nup.§.disponat.⁊.C.de sacrosan.ecc.l.j.cū ꝯcoꝛ. Aut sunt enūciatiua ⁊ tunc aut sunt enūciatiua p̃iudicij alicui⁹ ex̃nei:aut heredis. Si extranei obtinet.C.de testa.l.v̊ba.vbi de hoc satis dixi.⁊ de ꝓba.l.rōnes. Si p̃iudicij heredis tunc aut v̊ba sunt affirmatiua ⁊ obtinet hec.l.⁊.d.l.de leg.ij.lucius.§.quisquis. Aut negatiua:et tunc aut sunt v̊ba obligationis.i.ad obligationem inducendā:aut dn̄ij. Si obligationis aut sunt verba directo posita ⁊ obtinet.C.de falsa cā adiec.l.j.aut indirecto et obtinet in aut̃.de iureiur.a mo.presti.in prin. Si dominij in alium transferendi obtinet de leg.ij.l.titia.§.gaius.⁊.§.j.et h̄ cum sunt enunciatiua.si aūt sunt demonstratiua:tunc demōstratio non ponit:vt.s̃.de here.insti.l.ex facto.j.⁊ de ꝯdi.⁊ demon.l.cum tale.§.vlti.sed fallit.s̃.de leg.ij.cum proponebat̃ ꝭm vnum intellectum:aut sunt verba causatiua:⁊ tunc aut ꝺ preterito ⁊ obtinet.s̃.de here.insti.l.qui nolebat.aut de futuro.⁊ obtinet.d.l.titia in prin.de leg.ij.Ja.de are.Ray.sic dicit cum querit̃ an verba enunciatiua in vltima voluntate disponant aut ꝯtinent ademptionem:et nō disponunt.de ꝯdi.⁊ demon.l.cum tale.§.fi.⁊ de here.insti.l.ex facto etiā agitatum Aut continent dationē:tunc aut proferunt̃ ꝓpter aliud incidenter:et tunc nō disponunt.C.de ꝓba.l.nō nudis.⁊.l.nō epistolis. Et hic aut ꝓferunt̃ principaliter p se:et tunt aut p illa verba imponit̃ grauamē tertio aut heredi. Si tertio nō disponunt.C.de testa.l.verba.si heredi:tūc aut de natura sui verba nō possunt cōprehendere reo de qbus agitur:⁊ nō disponūt de leg.ij.l.titia cum testō.§.gaia.aut possunt eas res cōprehēdere ⁊ tunc aut sunt limitata p relationē modi ⁊ nō disponūt de leg.ij.l.lucius.§.gaia.aut non sunt limitata:⁊ tunc aut respiciunt honoratū ⁊ non disponūt.s̃.de vsuf.leg.l.gñali.⁊ ibi in glo.⁊.l.peto.de leg.ij.⁊ quasi vbiqꝫ glo.tenent hanc opi.ꝙ si respiciunt honoratū nō disponunt.cōtra qꝺ vr̃ expresse de fideicō.liber.l.si alienus.§.pāphilus.al's incipit paulus.vbi verba sunt enunciatiua ⁊ respiciunt honoratū:⁊ tñ disponūt sed dici posset ibi spāle fauore libertatis:cuius fauore multa contra iuris rigorem inducta sunt.de reg.iu.l.libertas.sed h̄ sol.non videtur vera p.l.ex his.C.de testa.mili.vbi agebatur de dāda libertate:et tñ v̊ba enūciatiua non disponūt. Posses dicere ꝙ ibi v̊ba prolata fuerunt ꝓpter aliud incidēter in d.§.paulus principaliter ꝓpter se:qꝺ adhuc non vr̃ verū.sic enim verba enunciatiua non disponunt vbi respiciūt honoratum vt pꝫ ex distinctiōe p̃dicta:⁊ tñ in.d.l.ex his libertas nō operatur ꝙ disponant.ergo nec in.§.paulus.debet hoc operari. Et vere non video ad hoc bene rñsionem ad defendēdū predictum membrum distinctionis nisi sicut dixi ꝙ in.§.paulus principaliter et ideo disponunt in.l.ex his incidenter.⁊ iꝺ non disponunt. Redeo ad distinctionem.aut respiciūt honoratum:et tunc disponunt:vt.d.l.peto in prin.de leg.ij.cū concoꝛ.de hoc etiam dixi.d.l.titia cum testō.de leg.ij.⁊ Pe.facit tantum duo membra predicta:aut ꝓferuntur propter se p̄ricipaliter:aut propter aliud incidenter. Ibi quā in donatiōe vel solue ⁊ melius vt soluitur per Dy.in ꝯ꞉rio:et vt soluit̃ cōtrarium de.l.cum tale.§.fi.de condi.⁊ demon.j̃.hac eadē glo.Dy.⁊ Ol. ¶ In ea.glo.ibi species vel quātitas hic sic:imo dicas qꝺ ibi nō erant res certe:⁊ ꝓpterea incertitudo reddit legatum inutile:vt.s̃.de iure do.l.cum post.§.gener. Iteꝫ ibi erant v̊ba futuri tēporis que faciunt ꝯditionē:cuius defect⁹ similiter reddit legatū inutile:vt.s̃.de leg.j.l.stichum.⁊ iꝺ non est miruꝫ si illi duo defectus:quoꝝ quilibet p se sufficeret ad viciandum legatum cōstituunt legatum inutile:hic aūt erāt res certe ⁊ v̊ba preteriti temporis:et sic nullus defectus:⁊ ꝓpterea relictum valet.Dy. ¶ In ea.gl.in fi.sed ibi loquitur de scriptura inter viuos facta in qua requirit̃ vtriusqꝫ ꝯsensus:hic in vltima voluntate vbi soli⁹ testatoris:vt.s̃.de leg.ij.l.cū pr̃.§.surdo.nā nō refert cū quo testator de suppm̄is suis loquat̃ sꝫ in quē eius intētio dirigat̃:vt.e.l.cū pr̃.§.donationis.Dy.⁊ Ja.de bel.vel dic clarius ibi petebat̃ vt debitū ex ꝯtractu donationis ⁊ inefficaciter q꞉ nō probat̃ interuenisse

tempore donationis cōsensus donatarij nec alterius pro eo recipientis.et ideo imperfecta est donatio sicut quilibet cōtractus vbi deest vtriusq; cōsensus vt ibi pz.et no.j.de act.et obl.l.consensu.et C.de sacrosan.ecc.l.illud.hic vero petebatur vt debitum ex vltima volūtate ex cā fideicōmissi vbi non requiritur psentia vel cōsensus fideicōmissarij eo tpe quo fideicō. relinquitur:vt.s.dixi.et l.miles.in prin.de leg.ij. Item videt contra.C.de eden.aut.si quis in aliquo documēto.sed solue vt ibi no.et dixi.et no.etiā in palle.l.si donatio.C.e. Et rō illius solutionis pz qr vltima voluntas p se est habilis nouaz obligationem inducere vt ex pdictis liqre pōt.Sed ꝯ ea que dicta sunt notari videtur ꝯrium in ꝯtu.d.l.illō.C.de sacrosan. eccle.et.j.de act.et obli.l.consensu.et est aperte contra.s.e.l.qui mihi donatum.et.j.de acqui.re.do.l.per seruū.§.iul.vbi ꝯsentiebat donator tm̄.et ſm eius voluntatē et consensum acquiritur non obstante defectu cōsensus serui et donatoris pcuratoris.sed ibi nō deficiebat circa pficiendam donationē.sz differebat a voluntate tradētis circa acquisitionem.Ja.et Dy. Et vide qd̄ dixi.s.e.l.absenti.Dy.Item vide qd̄ no.et dixi.s. de leg.j.l.si ita legatum.de condi.et demon.l.quibus diebus. §.dñs.et de leg.ij.l.titia cum testamento.

Si in stipulatum. In fi.etiā quo ad totū.Dyn. ¶ In glo.et per liberationē.ibi si ex ꝗstione.sz ibi nō interuenit acceptilatio et iō nihil ad ppositum.vñ dicas q sine aio nouandi siue non semp datur exceptio.ar.C.de dona.l.j.de leg.j.l.seruū filij.§.qui cyrographū. et.j.de preto.stip.l.pe.vbi de hoc.An autem p sniam nouetur prior obliga.no.et dixi.C.de vsur.rei iudi.l.fi. ¶ In eadē glo. ibi.l.postq̄.sed ibi accessorium non pōt ad se trahere principale:vt.s.quib.mo.pig.vel hypo.sol.l.lucius.et de vulg.et pupil.substi.l.ex pupillari.hic aūt erat vtraq; obligatio pariter principalis.et iō nihil ad rem.Dy. ¶ In ea.glo.ibi.l.si actor sed ibi iuramentū referebat ad ꝯstitutum nō ad ius debiti.h autem acceptilatio ad alterā de duabus actionibus quaruz vtraq; debitum ꝯtinebat.Dy.in fi.item qr solutio facta vnius actionis noie vtrāq; tollit:vt.j.de noua.l.si stichum.§.fi.ergo et acceptilatio sup altera interposita:vt.s.de libe.leg.l.nō solum.§.j.Dy.quia acceptilatio est imaginaria sol.vt instit. quibus modis tollit obliga.§.j.sed Jaco.de bel.hic sic addit sed dic vt no.s.qd̄ me.cā.l.si cum except.§.labeo.et de donat. inter vir.et vxo.si sponsus.§.j.scdo rñ.In dubio credo liberationem locum habere.ar.j.de accep.l.et p iusiuran.§.si fideius.cum fi.Jac.de bel.Sed q prima duret videtur.s.de leg. ij.l.cum filius.§.heres.sed ibi non interuenit acceptilatio vt ibi no.et sic ptz Dy.tenere scdam partē glo.Sed si velis tenere primam partem glo.dic q.l.ij.si quis cauti.non obst.qr ibi sublata principali dz vitiari et accessoria.hic vtraq; erat principalis.Non ob.l.labeo.qr ibi cyrographū erat redditur per qd̄ videt factum pactū de nō petendo:vt.s.de leg.j.l.seruum filij.§.eum qui.Nō ob.§.exceptio.qr ibi loquit qñ due actiones a prin.cōpetunt pro eadē re.hic vero a princ.vna.ex post facto alia.et pdicta oia faciunt in ar.ad qōnem quā notaui.j. de verbo.ob.l.qui lis.et dic vt ibi dixi.Jaco.

Aristo. Ibi cum donatione.i.qñ obligatio et donatio oriuntur ex eadē traditione Ibi non cōtrahi.i.non obligari donatarium donatori.Dy.Ibi donatio est.i.quātum datio illam donationem continet.Dy.Ibi esse obligationem.s.de reddēdo ex penitentia vel manumittēdo si non peniteat.Ol. Ibi in superiore.referas ad primum casum qñ donauit tibi vt seruum manumittas.Ibi vt aliquid donetur.et ideo hoc casu agi pōt intra quinquēnium.Old.querit Ja.de are.si habebā debitorem in centum feci pactum de non petēdo sortem vsq; ad annum:postmodum volo petere vsuras istius anni:querit vtrū possim.Videtur q nō p.l.s.de libe.leg.l.non solum.§.j.et videtur casus.s.si cer.peta.l.lecta.Preterea vbi differt petitio sortis:et vsuraꝝ petitio dilata videtur.j.de vb.ob.l.si pupillus.et de reg.iur.l.vbi nulla petitio.Item frustra de pena promissa rc.s.si quis cau.l.ij.in prin.In ꝯrium videtur.l.s.d pactis.l.item qr conuentiones.§.fi.hic modo solui videtur p d.l.non solum.§.j.qr aut sunt vsure debite p stipu.et tunc non currant vt palle.l.item.qr si per officium tunc currant:sz hec sol.non placet qr siue p stip.siue p officium debeant vsur.desinunt currere vt in palle.l.l.s.ad hoc allegatis.Nec ob.l.itez qr.§.fi.qr ibi dabat dilationē solum vt vsuras pciperet:et iō percipit vsuras medio tpe:sed si ratione sortis daret dilationem simpliciter tunc interim vsure peti non possunt:vt.d.l. lecta.cum concor.Ja.de are. ¶ In glo.sed quomodo agitur ibi per momentum durauit hec obligatio.sic et alias.j.de noua.quotiens.Fran.Ibi vel dic et verius.Old.

Labeo. Ibi contra donatorē cōpetere de euictiōe.qr alienam rem ignorabat.Dy.In fi.si rem alienam scienter donauit.Dy.Ibi deneganda est de dolo:vt.s. de act.empti.l.id qd̄ iulianum.Jac. ¶ In ead.glo.ibi euicta §.j.vel dic q iste donatarius nō possidebat:et licz posset sibi culpa imputari:quare nō fuit vsus retētione:tñ donatorē in dolo qui pponderat:vt.l.si obstetrix.§.fi.ad.l.aquil.ibi de iure do.l.j.et dic vt ibi no.et.d.l.ij.de euictionibus.Dy.In eadē glo.ibi tu dic q de collatione beneficij vel pbende an ꝯferēs de euictione teneat dic vt no.ex de prebendis.c.cum ſm aplm et.c.inter cetera.ibi de edil.edi.l.sciendum.immo est in titulo de euictione.l.sciendum. ¶ In ea.glo.in fi.de quo no.eo.ti.l. iul.§.qui fundū.De legato aūt an qs teneatur de euic.dic vt no.s.de leg.j.l.si domus.§.j.de lega.iij.l.cum pater.§.euictis et plene notaui.C.fa.her.l.si cogitatiōe.De alijs q habēt cām quasi lucratiuā dic:vt no.s.de nora.l.si norali.§.fi.Dy.

Hoc iure. Scilz qui sequit.Old. Ibi in rebus publicis.i.in res publicas factis vtrum valeant vel nō.Dy. ¶ In gl.vl'aliā iustam cām in fi.hec glo.facit ad illud brocardum vtrum plus puniat factū occulte q̄ publice:et vr̄ q plus puniatur publice factuz sicut apparet in fure manifesto q plus punitur q̄ nō manifestus:vt insti.vi bo.rap.in pnc.ibi nemo in predi.rc.de quo brocardo vide qd̄ plene dixi.C.de sum.tri. l.ij.et ibi videas. ¶ In glo.nisi facere ceperit in fi.vel dic q est rō qr vnum pro republica:qr ex nudo pacto donatiōis qs sibi obligatur qd̄ in priuatis vnum non erat.vel dic q nō est differentia inter rem publicā et priuatam et textus iste intelligitur qñ putabat subesse cām que non suberat vnde dat doli exceptio:vt.j.de doli excep.l.ij.§.circa.

Labeo ait. Ut extra cām donationum:et ideo insinuatione nō indigēt etiā si legitimum modum excedant pro hoc.j.e.l.§.fi.et.l.si pater.§.si quis.

Siquis dederit. In glo.secus si sciuit i fi. vt.s.de leg.ij.l.cum pater §.meuio.Dy. ¶ In glo.aliquā actionē in fi.et collige ex isto §.qd̄ cā que est habilis ad obligationē tollendā:habilis est et ad eam inducendā contra.j.de act.et obli.l.arrianus.Dy.

Siquis seruo. Ibi dicendū est.s.q nō videatur donare:sed debituz soluere.Dy.Ibi debuerit.et sic tenebat tm̄ naturaliter:qr nō erat locupletior ex contractu.Dy. ¶ In glo.naturalis obligatio ibi.l.at qui natura.et.j.de actio.et obli.l.serui ex delictis.Dy. ¶ In ea.glo.in fi.prima verior est Dy.et Old.in tex.in fi.no. qd̄ iaculatoribus qd̄ eis datur non est donatio.Jaco.

1 ¶ Promissio erronea soluenda non est.

Si patronus. Cum quis pmittit indebitū fideicōmissum dic aut pmittit in vita testatoris et non tenet:qr in fraudem.l.videt facta.vt.s.ad.l.falci.l.qd̄ de bonis.§.j.si pmittit post mortē.aut p errorem facti et nō tenetur vt.C.ad.l.falci.l.error.aut p errorem iuris:et tūc aut certat de damno vitādo:et non tenet vt in pn.huius.l.et est rō:qr ea portio adeo est debita patrono vt tanq̄ es alienū deduci debeat vt.s.de inoffi.testa.l.papinianus.§.si qs impubes.Si vo tractat de lucro captādo tenet:vt.j.§.de illo.Jac.Si patronus

1 ibi soluere no.qd̄ erronea pmissio † soluēda non est.Jac.In glo.§.patronus ex portione sua in fi.qd̄ erat verū olim hodie secus:qd̄ dic vt no.j.de ꝯdi.et demon.l.iij.Dy.et Old. ¶ In glo.patronus errās.ibi si quis postq̄.vbi de hoc dixi.Ibi.l. si patronus.sed ibi agit de patrono ab actione excludendo:hic vero de patrono nouiter obligando:qr difficilius est obligare q̄ ab agendo excludere.Ibi enim volebat patronus alienata reuocare.et sic de actione sibi danda contendebat et de obligando sibi emptorem:hic vero contendebat de exceptione sibi danda:et liberatione inducenda:et facilius inducitur exceptio q̄ actio:et liberatio q̄ obligatio:vt.j.de act.et oblig. l.arrianus.et patet quia presentia inducit consensum cuz de liberatione tractatur:vt.s.solu.ma.l.ij.§.voluntate:vbi de marito liberando agitur:secus quādo tractatur de alio obligando:vt.s.de procura.l.filiusfa.§.inuitus.quia tunc presentia non inducit consensum vt ibi.Dy. ¶ In ea.glo.in fi.vel dic verius vt ibi no.Dy. ¶ In glo.quia vt dixi.ibi vt es alienum:et sic non debetur vt ex vltima voluntate:sed legis autoritate.Dy.In ea.glo.in fi.sed opinio reprobat in preallē.l. qui erat

qui erat.§.si autē.fami.her.vnde dic vt ibi no.ſm Az.Dy.

De illo. Herede vltra falcidiā ſeu dodrantē graua to.Ol.Ibi:ſe daturū.ſupple an cogat im plere.Dy.Obuiare.i.ɔtra ɔfeſſionē venire.Dy.Ibi ſoluiſſz etiā per errorē iuris nō ſolum ſi ex certa ſcientia.Et ſic no.ꝙ ꝓmiſſio ⁊ ſolutio equparant̄ ⁊ ad h̄ ſepe allegat̄.⁊.C.ad le.fal. l.ſi.Ibi agnouit.ſolidum ꝓmittendo vel ſoluēdo.Dy.In ſi. not.ꝙ cautio q̄ nō debuit interponi:interpoſita tñ cōmittit̄: vt hic ⁊.ſ.fami.herc.l.qui erat.vbi de hoc in glo.no.de dam. infec.l.dāni.§.cū parietē.vbi de hoc.⁊ ſi qs cau.l.ſed ⁊ ſi qs. §.ſi.¶ Item ecōtra q̄ interponi nō debet interpoſita nō cō mittit vt in princ.huius.l.ī.de fideiuſ.l.ſi quis poſtq̄.vbi de hoc dixi.ſ.vt in poſſeſ.lega.l.j.⁊ de dam.infec.l.ſi edib⁹.Sol. ſi cautio interponit̄ ſup eo qđ alio iure peti poterat: ſi quidē ordinariū ſit illud ius vt cautio de euictiōe ſemp cōmittit̄: vt d.l.qui erat.qđ intellige vt ibi no.Si extraordinaria vt dāni infecti nō cōmittitur: vt di.l.ſi edibus.⁊.l.dāni.§.emptor.de dam.infecto.Si ſup eo quod alio iure peti nō poterat:aut ex certa ſciētia ⁊ cōmittitur ſiue ſit ordinaria ſiue extraordina ria:vt.l.dāni.§.cū parietē.de dam.infecto.l.ſed ⁊ ſi quis.ſ.ſi quis cau.⁊ in hoc.§.⁊.C.ad le.falc.l.ſi.Si p errorē iuris:tunc aut ſuper eo qđ eſt in omni iure indebitū vel tantum ciuiliter debitum ⁊ nō cōmittitur vt in prin.huius.l.Aut ſuper eo qđ eſt naturaliter debitum ⁊ cōmittit̄ vt hoc.§.de illo.⁊.C.ad le. fal.l.ſi.⁊ no.ſ.e.l.ex hac ſcriptura.ſm Dy.Poſſet hic recita ri Iaco.de are.⁊ Dy.ſed hec vltima pars diſtinctiōis videt̄ tolli p.l.j.circa princ.ſ.vt in poſſeſ.le.ſed dic vt no.d.l.q erat. ſ.fami.her.qꝛ verū eſt ꝙ cōmittitur qꝛ erat obligatus vt hic. ſed cōtra alios vt cōtra fideiuſſores datos nō cōmittit̄ etiam ſi p errorē iuris interponat̄ etiā ſup eo qđ erat debitū ciuilr̄ ⁊ naturaliter:vt.d.l.j.vt in poſſeſ.le.Dy.In glo.iure inſtitu tionis in fin.qꝛ illa difficilius pdit̄ q̄ debita patrono.qꝛ ma gis eſt debita hereditas patris filio q̄ liberti patrono: vt.ī. ad leg.corneľ.de falſis.l.ſi quis legatum.§.ſi.⁊ ibi no.ſed pa tronus in ſibi debita portiōe grauatus ⁊ ſe ad ſolutionē obli gatus errās in iure vel facto nō tenet̄ nec perdit eā vt in ꝑn. huius.l.ergo multofortius filius ꝓmittēs vltra debitā iure nature nō tenetur nec eam perdit.Dy.

a ¶ Ut mibi. Addō Bal. i.l.ij.C.d cō di.inde. vbi dicit hunc tex.eſſe ſin gularē.

a Ut mibi. [a] Ibi:donatiōis exceptiōe.ſ.nō inſinuate inquātū excedit ſum mā legitimā.Dy.Ibi reſciſſoria.⁊ pōt dici reſciſ ſoria vetus actio que dat̄ reſciſſa donatione in id qđ excedit modū legitimū:vt.ī.patet.⁊ ſic nondum ſit prima actiōe cōuentus que reſciſſoria appellat̄ nō excipiet contra donatariū al's excipe pōt.Jac.de are.In ſi.iſte v̄.eſt expreſſe cōtra determinationē glo.que eſt.ī.de ſolu.l.diſpenſatorē.in glo.qꝛ ignorauerūt in ſi.Dy.In gl.i.veterē.ibi a lege.⁊ ipſo iure ſine reſtitutiōe.Ol.Et hec vera: vt.C.eo.l.ſancimus.§. j.ibi ſed hec ꝓ nō ſcripta ⁊c.⁊ probat̄ ex cōiunctiōe duarū le gum.ī.de doli except.l.pure.§.ſed ſi donaui.⁊ de exceptio.l. exceptiones opponuntur.in ſi.Ol.

Eum qui. In contractib⁹ ſtricti iuris nō veniunt vſure ex mora.hoc di. Dy.Et not.ꝙ donatio eſt ſtricti iuris: vt ⁊.ſ.e.l. ſi edibus.§.ex rebus.⁊ qꝛ nō numerat̄ ⁊c.bone fi dei vt dic dꝛ que numerant̄ inſtit̄.de act.§.actionum.Ibi:de mora.i.ꝓpter morā.Dy.In glo.vt ⁊.ſ.ibi cōdic.indebiti.l.j. hoc verum in vſuris.ſecus in fructibus: vt no.ſ.eo.l.in edi bus.§.ex rebus.Dy.In ea.glo.in ſi.⁊ vide.ī.ad municipa.l. cōſtitutionibus.⁊ qđ ibi not.Dy.

Modeſtinus. Ibi:donatiōe.i.vſurarū remiſſiōe facta ex cauſa donationis.Et huius.l.aliqualis ratio eſſe poſſet qꝛ non de meo dono lꝫ ſolum ſpe futurarū vſura rum remitto.⁊ qꝛ debitū vſurarum futurarū eſt cōditionale ſi ſortē nō ſolueres vnde debitor offerendo ſortē euitare poſ ſet curſum taliū vſurarū:vt.C.de vſuris.acceptā.ſm hoc in telligit̄ tantū de vſuris futuris nō pteritis licꝫ gl.ſub dubio forte idem videat̄ dicere in pteritis.ſꝫ ɔtra gl.eſt ar.expſſum C.de admi.tuto.l.cōſtitutionē.Dy.⁊ Alber.

Fideiuſſori. De materia hui⁹.l.vide qđ no.in gl.⁊ p Cy.C.de nō nume.pecu.l.tam mādatori.In gl.j.in ſi.⁊.ī.e. l.qui id qđ.§.ſi.Dy.In gloſ.vlti.ibi.§.ſi is.ſed ibi nō cōpetebat cū effectu exceptio reo: ⁊ per cōſequens nec fi deiuſſori.vel dic vt ibi not.Dy.In ea.gl.i ſi.qꝛ h̄ exceptio eſt in pſonā ex parte vtriuſq;:vt.ī.eo.l.qui id qđ.§.ſi cū primus. Ol.Immo vr̄ idē qꝛ nec ipſe vltra legitimū modū donare po terat:⁊ ſi ſolueret repeteret:vt.ſ.eo.l.vt mibi.in ſi.⁊ ibi nota.

Ja.⁊ Dy.Et ꝑ hoc bene facit.ſ.ad velleia.l.ſi mulier.§.j.

Si tibi. Ibi:ſed benignius.lꝫ accipientis facta nō ſit.Jaco.In gloſ.⁊ ꝑ hoc etiam patet.ſ.qđ tenetur actione furti.Dy.Ibi:ſi habeat ratū.hic accipe qđ eſt.ī.hac ea.glo.i.nulla iſtarū agetur.poſtea redeas.ſ.⁊ legas:vt.ī.de furt.⁊c.Jaco. In ſi.ſolu.ibi nūquā interfuit:hic ſic ſaltē a prin.vt.d.l.inter oēs.Ja.Uel dic ꝙ ibi hꝫ actionē furti is cuius intereſt.i.tem pore furti facti que cōpetit ei licet poſtea deſinat intereſſe vt hic ⁊ di.l.inter oēs.⁊ ſic cōcor.Ja.de bel.Uel dic ꝙ ibi nō di cit ꝙ agat is cuius intereſſe deſijt: ſꝫ is cuius res eſſe deſijt: qꝛ adhuc pōt eius intereſſe:licet res ſua eſſe deſierit.Alber. Dy.tenet ꝙ ſi ratū habet:vtraq; tollat̄:⁊ nulla agi poſſi p.l. ſi vēdidero.§.ſi titius.ī.de furtis.Dy.⁊ Old.In glo.eo ratū habēte.ibi meo noīe ⁊ me inuito: vt.ſ.de neg.ge.l.ſi ego.Dy. Ibi.l.caſſius.⁊.ſ.de iur.do.l.cū vxorē.Jaco.

b ¶ Nuda rō Addō ad ma teriā hui⁹.l. que notant̄ hic in addi. ad Bar.

b Nuda ratio. [b] Id eſt ſcriptura in libro rōnū reperta nō continēs cām debēdi.Jo.Et collige ſine cā vera vel putati ua.nā etiā cauſa putatiua ſufficit:vt pꝫ p totū tit. de condi.inde.⁊ vide.ī.de acqui.re.do.l.nunq̄.¶ Itē prece ptū nudum teſtatoris nō valet:vt.ſ.de leg.ij.filiuſfa.§.diui. ⁊ de leg.ij.cū pater.§.iulianus agrippa.cū vtrobiq; nota.⁊ ar.predictorū iuriū nō valet preceptū iudicis ſine cauſa ⁊ iō malefaciūt actores ⁊ aſſeſſores q nulla ſubſiſtēte cauſa cogūt ſepe ſubditos ad iurandū vel ſatiſdandū de parēdo eoꝝ mā datis.nam ſubeſſe debet cauſa vt predixi.⁊ pro hoc.ī.de doli except.l.ij.§.circa.ſ.de pba.l.cū d indebito.⁊.C.de nō nume. pecu.l.generaliter.cū his que ibi no.⁊ dixi.In glo.ergo non obligor.ibi de eden.l.j.ſed ibi erat ſcriptura ad poſtulationē meā vel procuratoris mei facta:⁊ ita nō eſt nuda qꝛ interue nit cōſenſus ſcribentis ⁊ eius ad cuius vtilitatē ſcribit̄:vt.d. l.ſi quis ex argētarijs.§.ex hoc edicto.⁊.§.pertinere.hic ſcri bentis tantū.⁊ ideo dicit̄ nuda.Sꝫ certe ⁊ hic erat cā.ſ.dona tionis:vt ex littera ptꝫ.ſꝫ dicas ꝙ hic nō erat talis cauſa ex preſſa in ſcriptura.Sꝫ rñdeo ꝙ expreſſa dꝫ haberi cauſa do nationis in preiudiciū ſcribētis ex quo ſcribat aliam cām nō ſubeſſe:vt.ſ.de opis liber.l.campanus.⁊ not.di.§.circa.ī.de doli excep.l.ij.Dicas ergo ad.l.neſenius.ꝙ ibi ſcriptura nō facit ſcribentē debitorē:ſed inducit pro ſcribente aliquā pre ſumptionē non preſumēde donationis expēſarum.Si autē inuenias ꝙ ſcriptura rōnum obliget ſcribentē: non mirū qꝛ illud ꝓcedit ratione illius quaſi ɔ̄ctus qui celebrari videtur inter geſtorē ⁊ eum cuius negociū geritur:vt.ī.de act.⁊ obli. l.ex maleficijs.§.ſi quis abſentis.idem ⁊ eadē ratione in ra tionibus a tutore cōfectis:vt.ſ.de tute.et ra.diſtra.l.j.§.offi cio.ſed plus obſtat.ſ.depoſi.de publi.§.ſi.nā ſaltem hec ſcri ptura induceret ꝓbationē precedētis donatiōis vt ibi dicit̄. Sꝫ dic ꝙ hic ſcriptura fiebat ad donandum de preſenti non ad confeſſionē donationis preterite.Preterea ibi ſcriptura dirigebat̄ ad creditorē: ⁊ ideo nō mirum ſi ex die quo ꝑuenit ad eū ⁊ cōſenſit incipit habere ius: vt.ſ.eo.l.abſenti.nā idem eſſet in donatiōe ſi ſcriptura dirigeretur ad donatariū:vt.C. eo.l.ſi aliquid ꝑ epiſtolā.hic ad nullum dirigebat̄.¶ Quid ergo ſi alleget preceſſiſſe veram donationē: ⁊ ad hoc proban dum inducat̄ ſcriptura in qua cōtinet̄.titio.x.debeo ex cauſa donationis.nec aliter ꝓbari pōt ꝙ donatio preceſſerit.nec ꝙ ſcriptura facta fuerit preſente actore vel eius donatore.Ar. eſt.l.iſta ꝙ non ſufficiat:vt.ſ.de pecu.l.peculium eſt.§.ſi vo nomina.⁊.l.non ſolum.§.an debitor.⁊.ī.de confeſſis.l.certū. §.ſi quis abſente.⁊ de peculio leg.l.ſi peculiū.§.penul.Econ tra ꝙ ſufficiat:vt.d.l.generaliter.C.de non nume.pecu.⁊.l.in contractib⁹.⁊ in auť.de triente ⁊ ſemiſſe.§.ſtudiū.⁊ qđ no.C. de proba.l.inſtrumēta.⁊ de eden.l.quedam.§.nūmularios.⁊ l.iſta intelligitur quando non allegatur precedens donatio: ſed ſola priuata ſcriptura que dicebatur donationem indu cere.¶ Item contra.ī.eo.l.ſi.in ſi.Sol.vt ibi not.⁊ dixi.Dy. De iſtis ſcripturis priuatis an ⁊ q̄ñ faciant fidem ſatis dixi C.de pba.l.rationes.⁊.l.inſtrumēta.Et vide ꝑ declaratione materie.l.iſtius qđ plene nota.C.depo.l.ij.in quadam q̄ōne dñi M.de mattare.ibi tacta ⁊ in Spe.de teſte.§.j.v̄.ſed pone egi ɔtra te.¶ Predicta etiā faciūt in queſtione in qua con ſuluerunt dñi Albertus Odof.⁊ Dy.que talis eſt in primo quaterno q̄ōnum dñi Dy.⁊ incipit.quedā eccleſia habebat titium debitorē in centū ⁊ erat debitrix ſemprōnij in totidem vocauit eccleſia titium debitorē ſuū ⁊ dixit ꝙ illa cētum da ret ſempronio creditori ſuo.vnde titius ſcripſit in libro rōnū ſuarū ſe debere ſempronio cētum iuſſu ⁊ mādato talis ecclie abſente tamen ſempronio.ſꝫ cū poſtea ad eius noticiam per

uenisset ratum habuit: ⁊ lr̄as suas misit titio quomodo rata habebat predicta. post hec penitet ecclesia ⁊ vult pecuniam a titio petere. titius se defendit dicēs se obligatū sempronio: queritur quid iuris?. ¶ Et primo videt̄ ꝙ titius sit obligatus sempronio: ⁊ ꝑ cōsequēs nō possit se tueri cōtra ecclesiā. nam cū scriptura in libro facta ꝑ titium fuerit facta absente sempronio nō videt̄ ꝙ inducat obligationē dato ꝙ sempronius ratū habeat. d. l. nō solum. §. an debitor. de peculio cū si. ⁊ hac. l. ¶ Itē q᷑ ecclesia reuocauit iussum seu mādatum re integra. i. ante solutionē factā ⁊ ipso debitore sciēte. ar. s. mā. l. inter causas. C. si quis debitori. s. eo. l. hoc iure. §. si quis dederit. j. de solu. l. si quis seruo. ⁊ l. si seruus. ⁊ l. cum quis. §. si debitor. ¶ Item ex forma qōnis pꝫ ꝙ titius nō fuit interpositus a sempronio creditore: sꝫ ab ecclesia debitrice: ⁊ iō nihil potuit acquiri ipsi sempronio: vt. s. de dona. iter virū ⁊ vxo. l. sed interim. §. idem marcellus. ⁊. §. si vxore. et. l. si sponsus. in prin. Si ergo nihil queritur ipsi sempronio cōsequenter nihil diminuitur de iure ecclesie quasi sub cōditione videatur titius ab ecclesia liberari. s. si ius obligatiōis querat̄ sempronio cui ecclesia iussit solui. sicut ⁊ cum debitū purū animo nouandi sub cōditiōe ꝓmittitur tacite actū videt̄ ꝙ prima tollitur si effectū habeat scd̄a: vt insti. quib⁹ mo. tollit̄ obli. §. qd̄ autē dixim⁹. ⁊. j. de noua. l. nouatio non pōt contingere. ⁊. l. si stichus. §. legata. ⁊. l. quotiēs. ⁊ ar. j. de vi ⁊ vi arma. l. cū fundus. ⁊ de acquir. poss. l. si me in vacuā. Et ad huius cōfirmationē accedit ꝙ leges arguunt de corporalib⁹ ad incorporalia. ⁊ ecōtra cum de eis acquirendis vel amittēdis tractatur: vt. j. de acqui. poss. l. quāuis. ⁊. l. fere quibuscūqꝫ. Sꝫ si trado alicui nō ꝓcuratori absentis rem aliquā corporalē perferendam ad ipsum absentē: non querit̄ absenti dn̄ium etiā si eius contemplatione tradat̄: vt. j. de acqui. re. do. l. si epistolam. in prin. de fur. l. eum qui. §. si epistola. ⁊. s. eo. l. si tibi. ergo ita est in ꝓposito ꝙ sempronio absenti non querit̄ obligatio. ⁊ consequēter titius remanet obligatus eccl'ie ꝑpter defectum tacite cōditionis que inest: vt predixi. pro hoc etiā bene facit. s. eo. l. absenti. ⁊ qd̄ no. C. de sacrosan. ec. l. illud. ⁊. j. de act. ⁊ ob. l. consensu. ⁊ ad hoc. d. l. certū. §. si quis absente. j. de confes. ⁊ de interrog. act. l. vlt. Ad predicta etiā est validum ar. de le. j. l. cū qs decedens. §. j. vbi ille cui testator iusserat soluere mandauit litteras illi cui erat faciēda solutio cōtinētes ꝙ eidem solueret. ⁊ tamē mutata volūtate testatoris ille littere nullꝫ habēt effectū. multofortius in casu ꝓposito nō obstante titij scriptura poterit ecclesia iussum reuocare re integra. ¶ In contrariū videtur q᷑ hoc ipso ꝙ sempronius creditor ratum habuit qd̄ factum erat ab ecclesia debitrice videtur ecclesiā liberasse ⁊ titium sibi obligasse cōtradicente etiā ecclesia que prius iussit solui: vt. s. de nego. gest. l. si ego. ⁊ pro hoc bene. j. de solu. l. vlt. ¶ Itē promissio ⁊ solutio equiparant̄ maxime quo ad illud de quo in ꝓposito queritur: vt dixi. s. eo. l. si patronus. §. de illo. sed solutione alteri facta a debitore mandato creditoris penitētia creditoris nō facit resuscitari obliga. per solutionē extinctam: vt. j. de solu. l. qd̄ seruus. ⁊. l. si seru⁹. et. l. si quis. seruo. ⁊. l. cū quis. §. si debitor. ergo nec obligationem predictā cōtractam per scripturā titij ⁊ ratihabitionem sempronij penitētia ecclesie extinguere poterit. ⁊ hāc vltimā partē consulendo tenent doctores predicti maxime ꝑ preal. l. si ego. de nego. gest. Ad cōtraria posset facile r̄nderi. sꝫ omittatur gratia breuitatis. Alber. Odo. ⁊ Dy.

Aquilius. Ibi: remuneratum. i. remunerasse. Dy. Ibi habitare. factū notat nō ius habitationis significat. q. di. ius. i. seruitutē habitatiōis nō cōcedo sed solū cōmodū habitandi. Et dic ꝙ cū quis cōcedit habitare: precarium est in qua est aliqua donatio: vt. j. de preca. l. quesitū. §. j. ⁊. s. de prescrip. ver. l. si gratuitā. cum nō determinat̄ vsus. i. vsqꝫ ad qd̄ tēpus. ⁊ ideo reuocari pōt: vt. d. l. quesitū. que hic cessat: ⁊ iō nō precariū esse dicit̄: ⁊ ideo nō reuocat̄. Jaco. Ibi: ad exemplū. interdicti fructuario datur vnde vi: vt. j. vnde vi. l. ij. C. vnde vi. ⁊ vti possi. ⁊. j. vti posside. l. si. Old. In glo. q᷑ ob precedentē. ibi nulla esset. ⁊ hoc ꝓut est in littera pretorē. nam si habeas in lr̄a preceptorē: tunc ⁊ ibi no. Jac. ⁊ Dy. Not. bene hanc glo. que dicit in hac donatiōe nō esse opus insinuatiōe qd̄ alibi nō memini. ⁊ facit. j. eo. l. si pater. in fin. de quo dic vt dixi. C. de sacrosan. ec. l. illud. ꝟ. circa quintū. In fi. item reuocare ab heredis volūtate: vt. j. eo. l. lucius. Jac. In glo. qd̄ est post mortē. ibi. l. cum precario. qd̄ apparet q᷑ hic determinatus fuit vsus habitationis. ibi nō. vt. j. de precario. l. ⁊ habet. §. j. ⁊ de pre. ꝟ. l. si gratuitā. Dy. In gl. habet enī in fi. Prima vera qn̄ seruitus habitatiōis esset constituta. ar. j. vti possi. l. vlti. Secūda vera qn̄ sola habitādi facultas esset cōcessa. ar. eorū que no. s. de cōdi. fur. l. ⁊ ideo. §. neratius. ⁊ de peti. here. l. ⁊ non tantum. §. j. ⁊ ibi not. Dy.

Hereditatem. Ibi: satisfacere dꝫ. si conueniri nolit a pre. Jac. Et no. ꝙ ex pacto tacito qd̄ in donatiōe inest agit̄ pre. ꝟ. sicut si expresse dictū fuisset quod alibi melius nō inuenies. ⁊ ꝑ hoc. s. cōia pre. l. si eius. Dy. ⁊ Oldr. Qd̄ ergo dicit prescriptis verbis dic ꝙ ex tacito pacto nō de expsso nō est dubiū: vt. C. eo. l. legē. In gl. nō ob. ibi in fraudē creditoꝝ. ista glo. cōiter est corrupta ⁊ dꝫ sic haberi. l. oīs. §. j. vbi donatari⁹ tenet̄ quasi in fraudē creditoꝝ cōtractū fuerit. Oldr. Ibi enī donatarij reuocatoria cōueniunt̄ ⁊ in hoc pōt esse cōtraria: q᷑ hic cōtra patrem agunt creditores. ibi cōtra donatarios. Jaco. In ea. glos. in fi. ⁊ hoc approbat̄. s. de leg. ij. l. si quis seruū. §. fi. ⁊. l. se. ¶ Itē hic creditores cōtra hanc filiā nō habent actiones: vt. C. de pact. l. ij. de legatis. l. ij. ⁊ de here. ven. l. ratio. ⁊ ibi in glo. ⁊ statim. j. ꝑxi. glo. not. Jaco. In glo. hic est. ibi nō potest agi. s. cōtra donatariū. Ol. In ea. glo. ibi vel interesse prestet. vt hic. sꝫ he due solutiōes sunt cōtra l. cū res. C. eo. ⁊ iō prima verior. Old. ⁊ Ray. Ibi: nō cum alij. hec ratio. est falsa: vt no. per Dy. j. de ver. obl. l. stipulationes nō diuiduntur. §. celsus. Ray. ¶ Preterea pater hic vult se defendi. Uel dic: aut a lege inducit̄ obligatio facti ⁊ tūc precise cōpellitur. nō autē si ex pacto teneat̄ ad factū. Ja. de hoc latius dixi. s. de operis noui nun. l. stipulatio. §. siue.

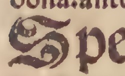
Donari. Ibi: nullo iure. ciuili vel naturali qd̄ actionē inducat vel repetitionem impediat. Dy. ⁊ Old. Et vide qd̄ dixi. s. e. l. j. Et ex eo qd̄ dicit cogēte. not. ꝙ non valet donatio quā quis facit in cōtractu venditionis dicēdo. ⁊ si quid plus valet dono inter viuos irreuocabil'r ipsi emptori. q᷑ donatio debet esse spontanea nō coacta. sed ista non est spontanea cū sit ꝯtractus venditiōis ⁊ plus nō possit habere de re vēdita. ¶ Item quid si dicat̄ in ꝯctu si res plus valet ꝑ eo pluri do tibi quinqꝫ solidos: nunquid potest venditor agere si probet se deceptum vltra dimidiā iusti precij? Dic ꝙ sic: vt. C. de rescinden. vendi. l. ij. ¶ Et distingue circa materiam huius. l. Aut quis vult donare qd̄ nec naturaliter nec ciuiliter debet̄ ⁊ valet donatio. Aut qd̄ debet̄ ciuiliter ⁊ naturaliter: ⁊ non valet vt in prin. huius. l. Aut qd̄ debet̄ ciuil'r tm̄: ⁊ tūc aut est tale ciuile debitū qd̄ nec obligationē inducit cum effectu nec repetitionē impedit vt cōtingit in cōfessione facta in mutuo: aut bienniū: aut est tale ꝙ obligationē inducit cū effectu vel impedit repetitionē soluti. Primo casu q᷑ nō inducit obligationē nec impedit repetitionē bn̄ valet donatio q᷑ nullo iure debet̄. In scd̄o casu nō valet. Si autē donat̄ qd̄ debet̄ naturaliter tantū: tūc aut debet̄ ex vinculo naturali ꝯtractus vel ꝯuentionis: aut ex eo ꝙ obligat̄ qs naturaliter ad antidora. Primo casu non est donato. Scd̄o casu sic. q᷑ vinculū naturale ad antidora obligās non impedit donationē. Et hec oīa ꝓbari ⁊ colligi possunt ex hac. l. donari. ⁊. s. eo. l. hoc iure. §. si quis seruo. cū si. Dy. Et vide qd̄ no. ⁊ dixi. s. de adimi. tuto. l. quotiens. §. item si temporali.

Quidam in iure. Dic. s. quondā pupillus. Et intelligūt quidā ꝙ fuit interrogatus an vellet tutoris heredes nihil sibi debere? Et ipse r̄ndit ꝙ sic. vel dic heredes vocauerunt eū ad iudiciū parati soluere si qd debebāt: ⁊ interrogati si qd debebāt ex certa sciētia: R̄n. ꝙ nihil. Ja. Et per hāc. l. tenet dn̄s Guid. de suza. ꝙ positiōi negatiue sit r̄spondendū. de quo vide qd̄ not. ex̄ de confessis. c. j. li. vj. ⁊ qd̄ nota. C. de iuramen. calū. l. ij. §. quod obseruari in tractatu positionū. ꝟ. item quod est negatiua. Ibi: nō transactionis. cū nihil detur: vt. C. de transac. l. transactio. Jaco. In gl. nisi pretendat. ibi. l. non fatetur. ⁊. j. de appel. l. si. §. j. ⁊ ibi not. Guid. de suza. In ea. gl. in fi. item hic nisi in fraudem. l. factū sit. ar. s. de dona. inter virū ⁊ vxo. l. si spōsus. §. vxor. ⁊. s. si qs in frau. pa. l. j. §. quid ergo si in lite. Jaco.

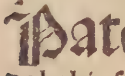
Donationem. Factam spe future successionis. vt. C. de pactis. l. si. Jaco. Et vide qd̄ ibi plene dixi de pacto future successionis. In fi. op. ꝙ nō in totū sit hereditas auferenda ⁊ confiscanda: sꝫ pro parte solum in qua deliquit eam donādo: vt. s. de his qbus vt indig. l. rescriptum. l. heredem. ⁊. l. paulus r̄ndet si certa. s. ad trebel. ⁊ de condi. ⁊ demō. q duobus. sed hic deliquit ꝯtra personam defuncti disponendo de rebus suis eo viuente: et ideo tota hereditas vt idigno aufertur: vt hic. ⁊. l. ij. s. de his qui. vt indig. ¶ In contrarijs añt deliquit circa rem. ⁊ ideo delictū

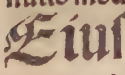
delictum cõmissum in vna re vel parte nõ facit delictũ exten di ad aliam rem vel partẽ: vt. ĵ. quoꝝ leg. l. j. §. si due. j. ⁊ ij. rñ. sed circa personã nõ potuit in parte delictũ perpetrare quin totum offenderet. ar. ĵ. de furt. l. vulgaris. de ver. obli. l. ij. ⁊ l. eadem. §. cato. Dy. Uel dic ꝙ in. l. rescriptũ. cũ cõcor. minus deliquit: qꝛ ius ciuile offendit. hic magis: qꝛ ius gẽtiũ. ⁊ hoc signanter dicit hic tex. aduersus bonos mores ⁊ ius gentiũ. Usber. Et in hoc offendit ius gẽtiũ: qꝛ eo iure dñia sunt distincta: vt. l. ex hoc iure. š. de iusti. ⁊ iure. ꝑ qd videt̃ ꝓhibuisse ne quis de rebus alienis quicꝙ disponat. Dy. Ultimo collige ar. ex isto. §. ꝙ si filius feneratoris fecit debitori pactuȝ de nõ petẽdo viuẽte patre: eo postea defuncto actio sibi denegatur. ar. l. nec vos. C. d capti. ⁊ postlimi. reuer. ⁊ videt̃ casus. š. de pac. l. ⁊ suũ heredẽ. ṽ. idem probat. Dy.

Donationes. Ibi: necꝫ em̃ tabulas. Not. ergo ꝙ matrimonium non ꝓbatur per instrumentũ dotis: adminiculum tamen facit. ⁊ ad hoc allegat̃ iste text. ⁊ glo. Dy. pro hoc. C. de nup. l. necꝫ sine nuptijs. ⁊ ibi in gl. ⁊ de hoc nota. bene in glo. ⁊ per Inno. extra de presump. c. illud. C. de dona. ante nup. l. fi. ⁊ de ꝓba. l. cum res.

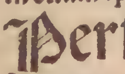

a ℂ Species a Uide ludo. de roma cõsili. ccxxvj.

Species. [a] Ibi: petitionẽ per directam actionẽ in rem: vt. ĵ. de acti. ⁊ oblig. l. actio in psonam. Jaco. ibi: recte. subaudi hoc pretextu ꝙ vir cauisset al's curasset. ⁊ dic tẽpore quo res date fuerunt. Ibi cum ea significatione. i. significatiõe predictoꝝ verboꝝ vsibus puelle traditas esse. Et soluit iste. §. qõnem q̃ not. C. de iur. dot. l. si mulier. §. si do prediũ aliquib' religiosis vt illud habeãt in vsu ꝙ per hoc videat̃ ꝓprietas legato. ⁊ ꝑ hoc de leg. ij. titia. §. vlt. ⁊ ibi no. Dy. ⁊ dicit Cy. d. l. si mulier. cãm hui'. §. alibi nõ reperiri. Et idem in eo qui dixit reliquũ autem bonoꝝ meorum sit penes tales meos fideicõmissarios. vel in reliquo bonorũ meorum tales instituo fideicõmissarios q fructus ⁊ redditus procurent percipiant ⁊ distribuãt in pauperes vt ꝑ hoc pauperibus ꝓprietas sit relicta ⁊ officiũ istoꝝ designatũ. ⁊ ꝑ hoc š. de annuis leg. l. annua. §. a titia. nam ⁊ tale officium est distributionis: vt. C. de epiſ. ⁊ cle. l. si quis ad declinandam. Ja. de are. ibi: verecũdie. i. reuerentie. vt. š. eo. l. si patronus. ⁊. C. de pa. po. l. congruentius. Dy. In glo. que videtur in fi. f. vt vsus tantũ videat̃ donatus. Jaco. In glo. alias offensa in fi. quod intellige quãdo ad scda vota transiuit vt ibi no. ⁊. C. de reuoca. dona. l. his solis. ⁊ aut. ibi posita. Usber. In glos. per que verba in fi. ⁊. l. si fundum. §. qui fundum.

Pater filie. Ibi: emancipate. i. cũ emanciparet. Dy. Et per hũc. §. dicit dñs Uber. de bobio se dedisse ꝯsiliũ cuidã scholari qui erat in potestate patris ⁊ emerat sibi libros ꝙ se faceret emãcipari ⁊ sic haberet libros precipuos nisi pater expresse adimeret in emãcipatione vt hic dicit̃. ⁊ idẽ in equis ⁊ armis ⁊ similib'. ⁊ ꝑ hoc. C. si quis alteri vel sibi. l. ij. de dona. l. siue emãcipati. fami. her. l. filie. ⁊ plene dixi de ista qõne. C. de colla. l. si donationẽ. ⁊. C. fami. herc. l. que pater. Jaco. ⁊ Dy. In glo. vlt. in fi. immo ibi nullo modo donauerat. hic autẽ sic. Dy.

b ℂ Eiusmodi b Add Bar. in. l. etiaȝ de donat. inter vi. ⁊ vxo.

Eiusmodi [b] lege. Ibi: elius speratus sciȝ tollet. Dyn. ibi: celebratũ. in elium speratũ. Dy. In glo. vlt. ibi sed certe. hec vera. Dy.

Perfecte. Ibi: nõ possunt. etiam subsecuta morte donantis ante cõdẽnationẽ de crimine. Ja. De hoc plene dixi. š. eo. l. post cõtractũ. ibi videas.

Lucius titius. Ibi superioribus dictis. i. in loco supiori vbi forte cõsueuerat morari paterfa. Dyñ. Et est hec. l. ꝙ si papa cõcessit alicui gratiã ad beneplacitum suũ ꝙ per eius mortẽ expiret. ⁊ ꝑ hoc. š. loca. l. iij. ⁊ est expressum extra de rescrip. c. si gratiose. li. vj. ⁊ vide ibi no. per oẽs. ⁊ per Joan. and. de offic. delegati. l. si delegatus. pe. glo. eadẽ le. ⁊ no. ⁊ dixi. C. si manci. ita fuerit aliena. vt ma. l. j. ⁊ de cõtrahẽ. emp. l. fi. in fi. secus si hoc nõ dixit: sed simpliciter cõcessit ⁊ cũ determinato vsu: qꝛ tunc nõ reuocatur per mortẽ: vt. š. e. l. aliquilius. ⁊ ibi no. ⁊ dixi. ⁊ quare hoc cõtingat facit qd notaui. C. de sacrosan. eccle. l. j.

Uia id quod. Quedaȝ. l. dicit ꝙ actio substituta seu surrogata in loco alterius sapit naturã eius in cuius locũ substituitur. ⁊ inter omnes. ll. que hoc probant expresse probat. l. j. si qs test. liber esse iussus fu. l. j. §. hec actio. Quedam alie dicunt ꝙ nõ sapit naturã eius in cuius locuȝ surrogatur sed retinet ꝓpriam. Circa cui' brocardi solutionem sic potes dicere ẜm Jaco. de are. Aut actio substituit̃ a lege siue potestate legis: aut facto cõtrahentium. ℂ Primo casu. s. quãdo a lege: tũc retinet ꝓpriam naturã quã originaliter habuit vel habebat vt est videre in cõditiõe sine causa q̃ datur a lege ⁊ ꝑpetuo licet primo fuerit tẽporalis: vt. ĵ. tit. j. l. qd debitori. Sed istud exemplũ salua pace dñi Jac. nõ videt̃ bonũ. nam in dicta. l. qd debitori. nõ a lege sed hoĩs facto. i. ꝑ acceptilationẽ facta fuit surrogatio. ⁊ iõ accipe sequẽs exemplũ eiusdẽ dñi Ja. ⁊. l. qd debitori. intelligas vt. ĵ. ṽ. potes dicere. aliud ergo exẽplũ dñi Jaco. qñ actio substituit̃ a lege est in petitiõe hereditatis que substituit̃ a lege: vt. š. d peti. here. l. item veniũt. §. cũ predixim'. ℂ Scdo casu qñ facto ꝯtrahẽtium substituit̃: tũc sapit naturã eius in cuius locũ substituit vt. š. si qs cau. l. si eum. §. qui iniuriarũ. ⁊ ibi de hoc in gl. nam ibi ptȝ ꝙ substituta erat facto hoĩs qꝛ stipulatus fuerat iudicio sisti. Sed cõtra hãc distinctionẽ videt̃ expresse preal. l. j. §. hec actio. si quis testõ liber esse iussus fuerit. vbi expresse substituit̃ a lege: ⁊ tñ sapit naturã eius in cuius locũ substituit̃. ℂ Item videt̃ ꝯtra. ĵ. de noua. l. aliã. de priuil. credito. l. ij. §. paruicꝫ. ⁊ de re iudi. l. iiij. §. si ex cõuentiõe. in qbus. ll. habet̃ ꝙ actio ex stipulatione interposita animo nouandi ⁊ sic hoĩs facto tollit p̃mã ipso iure vt fuit in cõtrarijs: vt. ĵ. ti. j. l. qd debitori. ⁊ tunc retinet actio substituta suam naturã originalem ⁊ nõ sapit naturã illius in cui' locũ surrogat̃. Aut nõ tollitur ipso iure prima sȝ secũda ei accedit: ⁊ tũc sapit naturã illius in cui' locum surrogat̃: vt preallег. §. qui iniuriarũ. ⁊ hac. l. Jac. de are. Et ad hoc facit qd dixi. C. ad macedo. l. iij. sed per hoc non apparet rñ. ad dictũ. §. hec actio. nec ad. l. ij. §. sed si filius. in fi. §. sȝ ad ipsum. §. sȝ si filius. posset respõderi vt ibi no. in glo. ⁊ per Jac. de bel. ⁊ vt dixi dicta. l. iij. C. ad macedo. Uel dic ꝙ ibi erat necessariũ hoĩs factũ vel quasi: vt ⁊. ĵ. de separa. l. vlt. Fortius ob. l. itẽ illa. §. qd adijcit̃. š. de cõsti. pec. nisi dicas ꝙ ibi stipulatio fiebat ad hoc ipsum vt prima temporali actiõe debitũ efficeret̃ perpetuũ. Ol. Uel dic ẜm Cy. q de hoc notat. C. de rei vxo. act. l. vnica. §. si nõ ignoremus. ṽ. et oẽs quidem euentus. aut succedit actio loco alterius ꝑ viam suppletiõis ⁊ tunc sortit̃ eius naturã nisi in his quib' fit suppletio vt dicto. §. ⁊. š. de noxa. l. electio. §. si is. Si per viã surrogationis tunc si per legem sortitur eius naturã preterꝙ in his ꝓpter que fit surrogatio: vt. š. de dolo. l. nõ debet. de doli exceptio. l. apud celsum. §. aduersus. ⁊ sic etiã põt intelligi. d. l. j. §. hec actio. si quis testamẽto liber esse iussus fuerit. si per cõuentionẽ partium sortitur eius naturã: quo ad principale debitũ: non quo ad successoriũ. vt. di. l. iij. §. si ex cõuentione. de re iudi. ⁊. ĵ. de separat. l. j. §. illud. Aut surrogatur ꝑ viam accumulatiõis: tunc si fit per. l. non sumit eius naturã: vt. š. de peculio. l. iij. §. idem scribit. Aut per cõuentionẽ partiũ: et tunc aut vna alteri accumulat̃ tanꝙ principalis: ⁊ nõ sortit̃ eius naturã: vt. d. l. itẽ illa. §. qd adijcit̃. š. de consti. pecu. ⁊ ꝑ socio. l. si quis. ⁊. l. qui societatẽ. Fallit hac. l. vbi est speciale. ⁊ ratio est. ĵ. de re iudi. l. ne ex liberalitate. Aut accumulat̃ accessorie: ⁊ tunc sortit̃ eius naturã. vt. d. l. si eum. §. qui iniuriarum. š. si qs cau. ⁊ vt lega. no. ca. l. j. §. si sub cõditione. Cy. ẜm Pe. Ja. butri. in quadã sua qõne quã disputauit. ṽ. item in his que loco alterius surrogãtur. ⁊ cui' qõnis effectũ posui. C. vt nemo priuatus. l. ij. dicit ꝙ actio surrogata sapit naturã illius in cuius locũ surrogatur quo ad originalia: nõ quo ad accidentalia: vt. d. l. item veniunt. §. cũ prediximus. š. de peti. here. cũ si. nã ibi erat accidentale qd cresceret ꝑ inficiationeȝ non originalẽ: ⁊ ideo actio surrogata in hoc nõ sapit naturã. Ja. Et hanc opi. tangit glo. š. si certũ peta. l. certi cõdictio. in prin. in glo. que incipit inculcatio verboꝝ. in fi. ipsius gl. Uel dic ẜm Ja. de bel. q hoc notat. d. §. iniuriarũ. aut actio substituitur in locũ alterius prima sublata: aut adiungitur prime actioni prima durãte. ℂ Primo casu: aut substituit̃ a lege: aut facto hoĩs. Si a lege: tunc siue hoĩs culpa precedẽte: siue nõ: in dubio sapit eius naturã: vt insti. de acti. §. fuerat. ⁊ dicta. l. vnica. C. de rei vxorie actione. et de constitu. pecunia. l. ij. ⁊. d. l. electio. §. si is. š. de noxa. ⁊ de aqua plu. arcẽ. l. quãꝙ. §. iul'. Si hoĩs facto: tunc retinet naturã ꝓpriam ⁊ originalẽ: et non sapit naturã ei' in cuius locũ substituit̃: vt. ĵ. de actio. emp. l. ratio. §. j. de priuil'. cre. l. ij. §. parui. ⁊ de dona. l. aliam. ℂ Scdo casu qñ adiungit̃ prima durãte: aut adiũgit̃ alteri legis potestate: aut hoĩs facto. Si legis potestate: retinet ꝓpriam ⁊ originalẽ naturã: vt. š. de nego. gest. l. si pupilli. §. fi. ⁊ l. siue aũt. in prin. ⁊. l. diuortio. vbi de hoc. Si võ cõi volũtate: aut actio prima est ꝓdita ad vindictam: ⁊ tũc actio adiuncta sapit eius naturã in. d. §. qui iniuriarũ. recipit em̃ ab ipsa de facili corruptionẽ: vt. ĵ. de iniurijs. l. qd senatus. ⁊. l. pretor. et dicto. §. j. Aut est rei persecutoria: tũc si quidem actio prima

descendit ex causa lucratiua:actio secunda ei adiuncta sapit eius naturam:vt hac.l.qui id quod.in prin.Si vero ex causa non lucratiua:aut est solidi persecutoria:⁊ retinet ꝓpriam et originalẽ naturã:vt.d.l.item illa.§.qd adijcitur.s.de consti.pecu.⁊ de peculio.l.iij.§.idem scribit.vbi de hoc nota.⁊ dixi. Fallit qñ actio vetus informatur:vt.s.de rescin.ven.l.titius et de act.empt.l.tenet̃.§.j.Si nõ est ꝑsecutoria solidi forte fauore persone:tunc actio secunda sapit eius naturam:vt.s.de consti.pecu.l.ꝙ si maritus.in prin.Jac.de bel.De hoc plene dicet̃.j.ti.proxi.l.qd debitori.¶ Et predicta faciunt ad q̃õnẽ quã querit Dy.In quadã ecclesia est cõsuetudo ꝙ nouitius canonicus debeat habere soluʒ dimidiam prebendã vsqꝫ ad quattuor annos.deinde statuerũt canonici ꝙ quicũqꝫ canonicus habere debẽs dimidiã prebendã de cõitate haberet.x.⁊ habere debens integrã haberet viginti.cõtigit ꝙ quidam qui habebat dimidiam prebendã q̃ nouitius fuerat cõpleuerat quattuor annos ita ꝙ ſm cõsuetudinẽ tunc habere debebat integrã prebẽdã queritur vtrũ habere debeat de cõitate xx.habito respectu ad presens tẽpus: an tm̃ decẽ habito respectu ad preteritum? Et videtur ꝙ.xx.tm̃: q̃ verba statuti fuerunt presentis temporis:⁊ ideo trahi nõ debent ad futurꝝ j.de ver.obli.l.cum stipulamur.⁊.l.si a colono. et.j.de verbo.signi.l.verbum oportebit.Ecõtra ꝙ inspici debeat origo.ar.huius.l.s.de operis liberto.l.si opere. ⁊ de lega.ij.l.si ita qs.⁊ ad hoc.d.l.iij.C.ad macedo.cũ his que ibi dixi.Dy.dicit se credere ꝙ ſm formã p̃ntis tẽporis recipere debeat: et sic viginti per.l.s.de fundo instructo.l.iij. et de ali.le.l.gaio ⁊ seio.in prin.Dy.In glo.i.actiones.ibi in fi.§.sed solue. vt ibi not. in glo.Dy.⁊ per Jaco.de bel.vel vt.s.in distinctione brocardi dixi.In ea.gl.ibi nensenius in prin.sed in his duabus non erant eedem persone sed diuerse:⁊ ideo precedentis obligationis conditio variatur:vt.j.ea.l.§.si cũ primus. ⁊.s.eo.l.vt mihi.Dyñ. Vel dic ſm Jaco. de bel.ꝙ hic creditor habebat cãm lucratiuã.ibi nõ lucratiuã.⁊ dic vt no.s.de cõdi.ob cau.l.si donaturꝰ.§.j.Jac. de bel.In ea.gl.ibi.l.diuortio.sʒ sol.vt ibi no.Dy.In gl.vt.j.de re iud.in fi.An autẽ ista exceptio vt qs ꝯdẽnetur inquãtũ facere potest sit peremptoria vel dilatoria:reuocatur in dubium.j.de re iudica.l.inter eos.⁊ ꝙ nõ sit peremptoria vel dilatoria videtur.j.de except.l.exceptiones ante perpetue.§.fi. Ol.

Ea lege. In glo.a donatore in fi. vel dic cũ donatarius habeat act.de mutuo fingitur habere ipsam pecuniã:vt.j.de reg.iur.l.qui actionem.⁊ sic semꝑ penes se manere qd in cõtrarijs nõ est.Jaco.⁊ Dy.Vel dic vbi plenius dixi.d.l.sicut pecuniã.s.si cer.petat̃.

Mutus. Ibi:non ꝓhibet̃.verum est tradendo.sed ꝓmittẽdo donare nõ põt:q̃ citra vinculũ stipulationis nõ ꝓcedit donatio a ꝓmissione incipiẽs:⁊ stipulatio in mutum vel surdum non cadit: vt.j.de ver.obl.l.j.sed cũ hodie ꝓcedat etiã nudo pacto: vt.C.eo.l.si quis argentũ.§.pe.donare poterit etiã:vt.j.de act.⁊ obli.l.in quibuscũqꝫ.⁊ de reg.iur.l.vbi nõ voce.⁊ ibi not. Ol.

Si cũ primus. Ibi: cõdemnat̃.immo videt̃ ꝙ illa exceptio vtatur cõtra illum cui facta est donatio ex causa lucratiua qua poterat vti cõtra delegantẽ:vt.j.de excep.l.si rẽ legatã.⁊ de doli except.l.apud celsum.§.si qs autem.⁊.l.iul.sed ibi loquit̃ de except.doli que saltim ex parte opponẽtis est in rẽ:licet sit in ꝑsonã ex parte eius cui opponit̃:vt.j.de doli excep.l.ij.§.j.⁊.l.apud celsum.§.pe.hic autẽ loquitur de illa que ex vtraqꝫ parte est in personã.Et sic no.ꝙ excep.que est in personã ex parte opponẽtis ⁊ eiꝰ cui opponit̃ non egredit̃ personã vt hic.¶ Itẽ exceptio que opponi poterat deleganti nõ põt opponi ei cui facta est delegatio.⁊ de hac materia dic vt plene no.ꝑ Dyñ.j.de noua.l.doli.Dy.⁊ qd dixi.C.de here.ven.l.emptor.

Si pater. In princ.Sʒ nunquid donandi animus presumitur de patre in filiũ.videt̃ ꝙ sic:vt.C.fami.hercis.l.filie.vbi de hoc dixi.s.eo.l.donationes.§.species. fami.herc.l.que pater.de leg.ij.l.antepe.in prin.⁊ de peculio legato.l.fi.§.fin. Vel dic ꝙ ex facultatibꝰ numero liberoꝝ ⁊ charitate hic presumitur:vt.s.de le.iij.l.si filij.patri.de fundo instructo. q̃sitũ §.sed ⁊ ipse pap.de dona.inter virũ ⁊ vxo.l.vtrũ. ⁊ de leg.j.si seruus.§.si numerus. ¶ Sed qd si noĩe filij in potestate constituti pecuniã mutuet:nunqd ei videbit̃ donare.Videtur ꝙ nõ q̃ actio ei nõ querit̃ sed patri: vt.j.de ver.ob.l.eũ q.§.qui sibi.in fi.⁊.l.dñs.⁊ instit̃.de inuti.stipu.§.ei qui. ⁊ ꝑ hoc.s.de peculio.l.nõ statim.⁊ de dona.inter virũ ⁊ vxo.l.papi.¶ In cõtrariũ ꝙ donare videat̃ facit de leg.ij.l.antepe.in princi.⁊ de peculio.leg.l.fi.nam fingit̃ donasse filio ⁊ filium suo nomĩe numerasse.ar.s.si cer.peta.l.singularia. ⁊ ideo morte poterit cõfirmari:vt.C.de inoffi.dona.l.ij.⁊ vide qd ibi not.⁊ pro hoc C.de donatio.inter virũ ⁊ vxo.l.donatiões.⁊.l.donatio.Sed dic ꝙ videtur in peculiũ profectitiũ concessisse:vt di.l.vlt.s.de peculio leg.ꝙ cõicabitur inter fratres: vt.C.famil.hercis.l.certum.⁊ de colla.l.si donat̃.Jaco. ⁊ Oldr.Et dic vt ibi de hoc plene nota.¶ Item allegatur hec.l.in fi.ꝙ in causis criminalibus maius debeat̃ salariũ q̃ in ciuilibꝰ q̃ est merces eximij laboris vt ibi dicitur.Jaco.

Si quis aliquem. Donatio facta remunerationis causa non potest reuocari per ingratitudinẽ.⁊ si excedat summã legitimam insinuatione nõ indiget.hoc dicit.Dy.Et allegaui hũc §.coram collegio iudicũ ciuitatis pergami in q̃õne tali.statuto eiusdem ciuitatis cauet̃ ꝙ de hauere cõis pergami donari nõ possit nisi sex partes cõcilij fuerint cõcordes.in festo natiuitatis dñi fuit ordinatũ per maiorẽ partem concilij ꝙ lib.xxv.darent̃ de pecunia cõis cõuentui fratrũ predicatorum ⁊ totidem cõuentui minoꝝ.dicebatur ꝙ nõ volebat quasi esset donatio ⁊ nõ esset reformatũ per sex partes cõcilij.Ego autẽ allegabã ꝙ non erat donatio:q̃ data ꝑ mercedẽ salutis aĩe.sicut hic dicit̃ de mercede salutis corporis.nã anime sunt ceteris rebus preferende:vt.C.de sacrosanc.eccle.l. sancimus.⁊ istud dabat̃ fratribus ꝓ remuneratiõe laboris missarum ⁊ orationũ quas faciunt ꝓ salute animarũ. ⁊ ꝓ hoc.s.eo.l.hoc iure.§.j.⁊ fi.⁊.l.aquilius.Et pro hoc valde bene facit q̃ licet donatio sit ꝓhibita inter virum ⁊ vxo.tamẽ causa religionis concedit̃:vt.s.de dona.inter virũ ⁊ vxo.l.si spõsus.§.cõcessa. Et q̃ summa ratio est que pro religione facit:vt.s.de relig.l.sunt persone.vnde ista magis videt̃ elemosyna q̃ donatio: ⁊ que data sit vt peccata extinguant̃: vt extra de baptismo.ca.maiores.xxv.di.c.hinc etiã.circa mediũ.⁊ melius de peni.di.j.c.medicina.in princ.⁊.§.j.⁊ q̃ quilibet ex debito tenetur ad misericordiã ⁊ elemosynã faciendã: vt in decretis.lxxxvj.di.c.pasce famẽ.ergo nõ est donatio que fit ex mera liberalitate: ⁊ nullo iure cogente:vt.s.eo.l.j.⁊.l.donari. Et ꝙ elemosynã facere non sit donare ptʒ:q̃ qd in hoc mundo misericorditer pauperibꝰ tribuimꝰ a dño multipliciter perpetuo duratura recipiemus.xlvj.di.sicut nõ suo.⁊ ratio magna ⁊ benigna cõpellit hoĩem ad misericordiam.xxiij.q.iiij.c.ipsa pietas.circa mediũ.⁊ intuitu pietatis cõcedit̃ clerico dare:qd nõ conceditur ratione testamenti:vt extra de testamẽtis.c.ad hoc.in fin. ¶ Et ex his determinatuʒ fuit in dicto collegio ꝙ talis elemosyna valeret:⁊ ꝙ nõ esset simplex donatio. nã q misericordiam negat:deum negat qui est misericordia ⁊ veritas.vij.q.j.c.omnis.¶ Sed cũ supra dixerim elemosynam fieri debere pauperibus:nũquid pauper habeat actionem ad ipsam elemosynã petẽdam? Dic ꝙ nõ:vt no.j.q.vij.c.de laicis. in glo.ordi.sed charitatiue ⁊ humiliter petere potest:vt ibi no. ⁊ de hoc no.xvj.q.j.c.predicator.⁊.c.vlti. ⁊ nota.de hoc in summa Host.de postul.§.⁊ vtrum.v.sic dispensat̃. ⁊ per Gof.eo.tit.que restat videre in fi.nam qd liberaliter datur nõ debet trahi ad necessitatem.x.q.iij.q̃ cognouimus in glos. ⁊ de officio ꝓconsul.l.solent.§.fi.x.q.ij.precarie.⁊ qd no.l.di.vt cõstitueretur.⁊ facit ad hanc materiã quod not.xlij.di.quiescamus. ¶ Itẽ qd donat scholaris magistro nõ est donatio sed remuneratio:vt.s.eo.l.aquilius.⁊ de admi tuto.l.cum plures.An autẽ talis elemosyna fratribus predicatoribꝰ ⁊ minoribꝰ per ciuitatẽ facta:ex statuto vel reformatiõe pluribꝰ annis possit reuocari : an in futurũ ciuitas teneat̃.dixi.C.de pa.l.si certis annis.v.itẽ quero ciuitas aliqua.

Ad eum. Ibi manserat.s.dñs ⁊ peculium tẽpore manumissiõis ademerat. Jac.⁊ Dy.Et qd.j.subijcit tam in nominibꝰ q̃ in rebus facit ad q̃õnem.si aliquis legauit alicui oĩa sua bona mobilia vtrũ videat̃ legasse noĩa debitorũ. Dicas ꝙ nõ.ar.huius.l.⁊.j.de re iudi.l.a diuo pio.vbi ponunt̃ noĩa debitoꝝ pro specie distincta a rebus mobilibus ⁊ immobilibꝰ ⁊ pro hoc.s.de vsufr.leg.l.fi.de pecu.leg. quãtuberonis.§.in peculio.de le.iij.l.si chorus.§.j.⁊.l.vxor.§.legauerat.v.q̃sitũ. Gui.de suza.Et idem posset dici in publicatiõe bonoꝝ si oĩa bona mobilia ⁊ immobilia alicuius sint publicata an intelligant̃ publicata nomina debitoꝝ. ⁊ ita tenet.d. Gui.predictꝰ in suis q̃õnibus statutoꝝ.v.sed pone ꝙ statutũ est in ciuitate ꝙ q facit homicidiũ ⁊c. sed in ꝯtrium videt̃ expresse.C.de sen.passis.l.si adẽptis.vbi d hoc tetigi. Alij inter quos est Ray.distinguunt.Aut nomẽ cõpetit pro re mobili:⁊ tunc venit in legato bonoꝝ mobiliũ quasi sit mobile.Aut ꝓ re immobili:⁊ tũc non:

tunc non: quasi sit immobile. ar. glo. que est in auth. de nō alie. aut pmu. ec. rebus. §. ij. τ C. si aduersus trāsact. l. j. τ ij. Ray. De hoc dic vt dicet. j. de ver. sig. l. mouētiū. τ plenissime dixi C. de sacrosan. ec. auth. hoc ius porrectū. ver. ad hoc queritur nūquid solēnitas huius auth. locū habeat in actiōib⁹. ¶ Itē vide qōnem similē quā notaui. C. de lega. sup rubrica. Ibi ex besse. i. ex. viij. vncijs. vt insti. de here. instit. §. hereditas. Dy. ibi eorūdē nominū. caute dicit de nominib⁹ non de rebus corporalibus quas constat illi quesitas si apud eū erant τ acceptauit epłam: vt. s. eo. l. absenti. sz de nominibus discutitur hic cuz in his neq3 directam habeat actionē: vt. s. de peculio. l. si sticho. τ l. quis ergo casus. τ vide quod ibi dixi. neq3 vtilem cū incertis tantū casibus vtilis queratur sine cessione q notantur. C. de act. τ ob. l. inter quos nō est donatio. vt hic patz. nā si haberet vtilem donatio esset perfecta. ar. s. eo. l. si pater. in prin. licet glo. dicat hodie in donatiōe idem p. l. C. eo. titu. l. illam. sed ibi loquit in directa que cessa erat. Jac. de are. In fi. coheres tamē cogit p sua parte huic sticho actiōes cedere vt. s. de peculio. l. sticho. Ray. In gl. s. in noībus. ibi itē est secūda ratio. in prin. glo. posuit vnā rationē quare non habuit noīa precipua. s. qz mandatū est finitū morte. hic ponit aliā rationem qz tpe τc. Old. ibi: secūda ratio nō obesset. cum nudo pacto hodie donatio pficiatur: sed illud cū dono ex pacto dare cōuenit qō hic nō fuit. Ja. ibi: si quis argentum. §. pe. τ ꝫm hoc dicas ꝙ posset agere cōtra coheredē ex causa donatiōis vt ꝯcedat: licet tpe huius. l. nō posset qz donatio nudo pacto nō perficiebat. Dy. τ Ol. Jaco. de are. vt ex superiorib⁹ ptz: sentit cōtra. ꝙ etiā hodie agere nō possit cū hic nō fuerit pactū de donādo τ hanc veriorē puto. Sed ꝙ verbū cōcedo inducat donationē vi. de leg. iij. l. vxori. §. fi. vbi de hoc dixi.

a ¶ Lucius. Adde bart. l. j. C. de iu. fisci. li. x. vbi allegat hūc textuz p notabili.

Lucius titius. a Ibi: donauit. i. ex causa donationis pmisit. Dy. In gl. maxime ibi. §. si maritus. τ C. de dona. inter virū τ vxorē. l. si maritus. Dy. Quibusdā deficit hec allegatio in glo. τ quidā habent τ bene. Ibi: sed illa est solutio. hec vera ꝫm Ray. ibi: nō confirmat. vt. s. de liberis τ posth. l. si filius. Jaco. de are. In fi. hec videt verior ꝫm opi. Jo. notatā eo. tit. de iniusto testamen. l. cū in testamēto. ij. Sed melius facit. s. de pactis. l. si vnus. §. pactus. Jaco. de are.

Auia. Cum quis mutuauit nomine filie an filij emancipati incōtinenti est pfecta donatio. arg. istius §. τ s. eo. si pater. τ l. donationes. §. si pater. et. C. de inoffi. do. l. ij. Si vo nomine filij vel filie quos habet in potestate videt ꝙ nō sit donatio qz oīs donatio perficit tribus modis. Aut per acquisitionē actiōis cōtra debitorē cui mutuata est pecunia vt in isto. §. Aut per acquisitionē dominij: vt. s. e. l. absenti. Aut per actionē quesitā contra donantē: vt. C. eo. l. si quis argētū. Aut hic aliquod istoꝝ nō interuenit qz actio nō queritur ipsi filio immo patri: vt. j. de ver. ob. l. cū filius. τ insti. de inuti. stip. §. ei q. Sz dic ꝙ lz incōtinēti nō fit donatio tū sicut incōtinēti videt perfecta sicut in personā filij emācipati: ita morte patris cōfirmat in personam filij: qui erat in potestate tpe mutui facti: vt. d. l. ij. C. de inoffic. dona. fami. herc. l. filie. τ C. de dona. iter virū τ vxo. l. ante pe. Vel dic humanius vtrū cōfirmet in psona filij in potestate cōstituti. Est cōsiderandū ex facultatib⁹ pris τ filij ex charitate quā erga filiū habebat. ar. s. de dona. inter virū τ vxo. l. vtrum. Jaco.

¶ De donationibus causa mortis. Rubrica.

¶ Super rubrica de ista materia donatiōis causa mortis vide Azo. in summa ea. τ p Host. in summa de dona. τ p Spec. eo. ti. v. in dona. autem causa mortis. τ latius de instrumētoꝝ editiōe. §. porro. ibi recurras. ¶ Item vide qō not. in ista materia. s. eo. l. in edibus. §. qō filius. Et p euidentia huius tit. dic ꝙ donatio causa mortis sumitur duob⁹ modis. s. large et stricte. Large. p oī eo qō percipit ppt mortē alicui⁹ etiā si cadat in speciale nomē: vt legati fideicōmissi vel hereditatis. et isto mō sumit. j. eo. l. ij. Stricte accipit p omni eo qō capitur ppter mortē alicuius: τ speciale nomē nō hz: vt patet. j. eo. l. mortis causa capit. in prin. τ isto mō sumit hic in rubrica. τ. j. eo. l. qui precio. Dy. Sed nūquid appellatiōe donatiōis simpliciter prolate continet donatio cā mortis: videt ꝙ sic: vt. j. de v. sig. l. alienatū. §. donationis. τ ibi de hoc in gl. Sz de hoc dic latius τ subtilius. vt dixi. s. ti. pri. l. filiussa. Est etiā bene notandū ꝙ nunꝙ intelligit donatio causa mortis: nisi in ea de morte fiat mentio: vt. j. eo. ti. l. seia. §. fi. τ. l. ij. τ ibi tetigi. τ p hoc. s. ti. pri. l. filiussa. v. lz tamē. τ hoc innuit gl. insti. de dona. in prin. τ clarius. j. de doli excep. l. apud celsum. §. j. in glo. j. et tetigi. j. eo. l. ij. An in donatiōe causa mortis obliget donator et qua actione petat: dicā. j. eo. l. j. De iure lōbardo videt ꝙ donatio causa mortis nō possit reuocari: vt in lombarda de vltimis voluntatib⁹. l. si qs lōgobardus statū humane fragilitatis. τ vide qō ibi not. p Karolū. An actus defunctoꝝ suspendant. j. eo. l. iul. Et de materia. l. post ꝯtum. s. ti. pri. j. e. l. si aliquis. De mortis causa capione: τ an habeat in ea locū fal. j. e. l. q precia. Et an in donatiōe mortis cā possit substitui absens. j. eo. l. si cui. Si qs p traditionem a me factā vsucapit videt a me cām habere. Et facit ad qōnem feudi ꝙ si aliquis accepit ab aliquo rem alienā vtrū possit eidem obijcere prescriptionē. j. eo. l. si alienā. Qō pacta apposita circa donationem causa mortis de reuocando vel nō reuocādo valeāt. ea. l. §. marcellus. Res tantū valet quantū vendi pōt suo enim periculo. j. eo. l. mortis causa capim⁹. §. fi. Si res mea vēdita est nō meo noīe an ratū habēdo possim petere preciū vel debeam petere rem. j. eo. l. si filio. Et an monasteriū teneat ex cōtractibus ingressi ante ingressum factis. Qō diminuto legato diminuat onus ei⁹ annexū. j. e. l. qui nō ampli⁹. An donatio inualida ppter psone inhabilitatē fiat valida si psona efficiat habilis. j. eo. l. in mortis cā. Et an ex donatiōe cā mortis post mortē stati trāsferat dñium: τ an egeat insinuatiōe. An donatū filio psumat in dubio donatū ꝯtemplatiōe patris. j. eo. l. si filio. ij. Et an donatū ambasiatore presumat donatum contēplatione ciuitatis. An filiussa. cū cōsensu patris possit mortis cā donare. j. eo. l. tā is. §. j. Et an ipsi patri vel fratri in eiusdem potestate cōstituto. Et an testari possit in aduētitijs in quib⁹ vsufru. pri nō querit. Et an pupillus cū autoritate tutoris depariter mortuis qs videat primo decessisse. j. e. l. si hi qui. An possit fieri testamentū irreuocabile. j. eo. l. vbi. De liberatiōe generali τ vēditione oīum bonoꝝ. j. e. l. amminiculo. De annuis leg. τ mortis causa donatiōib⁹: an sint plures vel vna. j. e. l. senatus. §. fi. Qō nō capax bonoꝝ testatoris capere nō possit dat causa cōditiōis implende. j. eo. l. qō conditionis. Et an inueniri possit modus relinquēdi filio naturali vel spurio vltra id qō capere potest. An hec donatio possit fieri absenti. j. codem. l. inter mortis. Differentias inter mortis cā donationes τ mortis causa capiones videas. j. e. l. iter mortis. Et an hec donatio trahat retro quo ad fructus tātuz vel etiā quo ad dñium. j. eo. l. si mortis. An datū cā ꝯdictiōis implēde cōputetur in falcidiā vel trebellianicā. j. eo. l. qō statuliber. Vide de materia hui⁹ ti. τ precedentis. j. eo. l. seia. Et quō cognoscat mortis cā donatio. Et an p scōam pma tollat Et an in donatiōe ꝯditionali caueat. Libertas mortis causa data p cōualescentiā nō reuocat. j. ti. pr. l. mortis cā. An donatio cā mortis possit fieri inter absentes. vide qō dixi de le. ij. l. cū pater. §. donatiōes. τ. j. e. l. iter mortis. An in donatiōe cā mortis prestet cautio sicut p legatis: dic ꝙ sic vt no. in gl. s. vt legatoꝝ noīe caue. l. etiā. §. fi. quā gl. alibi nescio.

Mortis causa. Querit an in mortis cā donatione obliget donator. Gl. hui⁹. l. innuit ꝙ sic. τ alia que est. s. de leg. ij. l. legatū. Est quedā donatio τ alia. insti. eo. §. j. Sz ꝯtra hoc vide qō no. C. eo. l. j. Qō p mortis causa donatiōe dat vtilis ex testō. si em dat vtilis ex testō constat ꝙ illa datur demū adita hereditate cū demū per aditionē nascat ille quasi contractus ex quo descēdit actio ex testō: vt. j. ex qui. cau. in poss. eat. l. apud iul. in fi. τ instit. de act. ex quasi ꝯtu. §. heres. τ sic apparet donatorē obligatū nō esse: cū te viuente nō nascatur actio ex testō. Dic ꝙ si donatio causa mortis a pmissiōe donātis incipiat obligat donator: sz nō pfecte qz penitere pōt: vt. d. l. nō videt. τ. l. qō mortis causa. j. eo. τ ita intelligatur gl. huius. l. τ alie supra allegate que cōcor. cū ea. Sed si incipiat a pbatione verboꝝ nō obligatoria vt quia dicit. dono tali cā mortis τc. tunc nullo modo obligatur: sz obligat heres aditione secuta: act. vtili ex testō. τ ita intelligat alia glo. que est C. eo. l. j. vt ita distinguat in donatiōe τ obligatiōe: sicut in dominij trāslatiōe vt. j. eo. l. ij. τ. l. si mortis cā. de hoc etiā tangit in glo. j. eo. l. tā is. §. j. in glo. Dy. Sz Jac. de are. hic dicit ꝙ si testator vel donator tradit rē donatā ipsi donatario: tūc nulla orit actio ipsi donatario: cū rē habeat. Si autē pmittat per stipulationē: agit actione ex stipulatu. Si autē in aliqua vltima voluntate relinquat: tunc agit actione ex testō. Nam vbi aliqd in vltima voluntate relinquit siue sit testm̄ siue codicillus siue alia vltima voluntas: agit actiōe ex testamēto: vt. s. de iure codi. l. ab intestato. Ja. de are. Dy. autē dicit ꝙ si donatio fuerit vinculo stipulatiōis vallata: licet in personā donantis nō irreuocabiliter assumat effectū: assumit tn̄ irreuo-

cabilem effectū in psonā heredis morte secuta: ⁊ ideo heres ex stip. tenetur: vt. j. eo. l. mortis cā donatio. ⁊ l. senatus. §. fin. Ubi autē nō interuenit stipulatio agit̄ vtili ex testamento vt dictū est: qꝛ qua ratione datur vtilis ex testamēto ꝑ legato in codicillis: vel alia vltima volūtate: vt nota. C. de codicil. l. fi. cōia de leg. l. ij. ⁊. s. de iure codi. l. si qs eum. §. vlt. ⁊. d. l. ab intestato. eadē ratio ꝑ mortis cā donationē cuꝫ sequat̄ regulas legatoꝝ: vt. j. eo. l. marcellus. §. paulus. ⁊. l. illud. ⁊. C. eo. l. fi. ⁊ ibi de hoc. ⁊ hoc si donetur extra testm̄. Si autē ex testamēto: nō video quid impediat agi directa ex testō sicut ꝑ aliis in testamēto relictis cū appellatione legati ꝯtineat̄ mortis causa donatio: vt. s. de leg. ij. l. fideicōmissariam. Dy. De hoc vide qđ latius dixi. d. l. j. C. e. In glo. vt ⁊. j. e. l. ibi se legatario. i. donatario. nā appellatiōe legati ꝯtinet̄ donatio causa mortis: vt predixi p. d. l. fideicōmissariam. de leg. ij. Dy.

Tullianus. Ibi: mortalitat⁹. future. Ol. ibi: periculo. pñti. Dyñ. ibi: statim faciat. i. dñium transferat in accipiētē. Dy. In gl. ⁊ hoc ſm Pe. non reuocat̄. qđ verū est si nō exprimatur qđ mortis causa donet̄: qꝛ tunc presumitur inter viuos: ⁊ ideo est irreuocabilis: vt. j. e. l. vbi. ⁊. l. seia. §. fi. ⁊ dixi. s. e. super rubrica. Sꝫ si exprimat̄ mortis causa semp licet reuocare nisi expresse dicatur ꝙ reuocari nō liceat tunc eñ ex vigore pacti de nō reuocādo trāsit in speciē donationis inter viuos: ⁊ ideo irreuocabilis: vt. d. l. vbi ita donatur. j. eo. ⁊. l. si alienā. §. marcellus. ⁊. l. marcellus. §. vlt. ⁊ qꝛ hic textus dicit ꝙ est vna species donatiōis causa mortis ergo reuocabilis. Dy. In gl. sic ergo. ibi. §. si pecuniā. pro hoc. s. de dona. inter virū ⁊ vxo. l. cū status. §. siue autē. Ja. In ea. glos. in fi. innuit ergo glo. ista ꝙ ex quo cedit: dies vltime volūtatis nō suspēdatur. sed hoc videtur falsum. nā legatum cui inest tacita cōditio statim cedit: vt. s. de condi. ⁊ demon. l. conditiones q̄ extrinsecus. quādo dies leg. ce. l. cū illud. §. fi. ⁊ tamē suspendit̄ vt. e. tit. l. qđ pure. Uerius ergo videt̄ ꝙ purus actus defunctorum non suspendatur: vt. l. receptum. s. cōia pre. sed cōditionales habētes cōditionē tacitā vel expressam suspēdātur vt hic ⁊. d. l. qđ pure. Cōsidera ergo duo tempora. Unū ante mortē: ⁊ tunc pēdet: vt. j. eo. l. si mortis causa. Aliud post mortem: ⁊ tunc aut pure cōcipitur dispositio testatoris ⁊ non suspenditur. Aut cōditionaliter cōditione tacita vel expressa: ⁊ tunc suspēditur vt ex premissis ptꝫ. Dy. Et de hoc vide qđ dixi. j. de stipu. seruoꝝ. l. vsufruc.

b **Et enim omnia.** Ibi: instans id est quasi pñsens. Dy.

Si aliquis. Materiā huius legis plenissime ꝓsecutus fui. s. tit. j. l. post cōtractum. Sed qꝛ hic Jaco. de are. ⁊ Dyñ. aliqua ꝓsequuntur: ipsa subijcio. Ibi: donauerit. post crimē ꝯtractum vel ante. Dy. ibi: sit affectus. etiā ex delicto post donationē, cōmisso. Ol. ibi: vt imperfecta. ⁊ est ratio quare nō valet causa mortis: qꝛ ꝑsumit̄ ꝙ ipse faciat in fraudem fisci. sicut dicit de liberto qui alienādo in vltima voluntate presumit̄ facere in fraudē patroni. l. j. §. j. ⁊ facit ad hanc l. j. de manumissio. l. q pene. §. diuus. ⁊. j. qui ⁊ a quib⁹. l. quesitum. Dy. ¶ Itē quid si post delictum: ⁊ sic habuit suspicari penā inferri: dedit insolutū creditori suo: Rñ. non reuocari. ar. j. de solu. l. reo. ⁊. l. se. ⁊. j. de iure fis. l. aufertur. §. in reatu. nā ante sñiam dñs est qui deliquit: vt. j. qui ⁊ a quib⁹. l. q̄situ. ergo nō est interdicēda ei administratio suaꝝ rerum: vt. C. de iur. fis. l. facultas. s. si quis a pa. fu. ma. l. nō vsqꝫ adeo. ¶ Itē ea cōfiscant̄ que hꝫ delinquens tēpore sñie: vt. s. de test. l. ei⁹. §. j. ⁊. ar. C. de bonis proscripto. l. si quis post hac. §. ea etiam. ¶ Itē fisco imminet onus soluendi creditorib⁹ si delinquēs nō soluisset: vt. s. so. ma. l. si marito. ⁊. C. eo. l. ij. ⁊ ad leg. iul. de vi. l. tutores. ⁊ ideo ratū habere debet qđ ad eius liberationē factū est. ar. s. ad trebel. l. si patroni. §. fi. ⁊. l. ita tamē. §. ex trebell. v. actiones. ⁊ hoc nisi in hoc lucrum senserit creditor: vt qꝛ rem magni precij pro modico recepisset: tūc eñ eius lucro occurreretur. ar. s. si in frau. patro. l. j. §. si quis in fraudē. nā quantitas precij est ar. doli. vt. C. man. l. per diuersas. et. s. de transac. l. cum hi. §. modus. licet sit arg. ꝯtra. C. de rescin. ven. l. dolus. Quid si vēdidit ⁊ iusto precio: Rñ. aut simulata est vēditio: aut vera. ¶ Primo casu remanet in substātia ⁊ facultatib⁹ accusati ⁊ ideo cōfiscanda: vt. s. de aqua plu. arcen. l. emptor. ⁊. j. de act. ⁊ obli. l. cōtractus. ⁊. s. de cōtrahē. empti. l. nuda. simulate eñ gesta ꝑ infectis habent̄: vt. C. de trāsact. l. cū ea. cū cōcor. ¶ Scđo casu: aut vendidit ex necessitate vt ꝓpter sua alimenta vel litis expēsas ⁊ tunc rata est. arg. j. de solu. l. reo. ibi alioquin ⁊c. ⁊. s. de ali. iu. mutā. causa facta. l. ex hoc edicto. §. fi. ⁊. l. se. ⁊ fami. her. l. alienatiōes. de fundo do. l. j. de le. ij. pretor. §. prediū. cū fi. Aut ex volūtate ⁊ tūc emptor participauit fraudē ⁊ reuocabit̄: vt. j. que in frau. cre. l. si debitor. ⁊. l. se. Aut nō participauit ⁊ tūc aut lis pēdebat ⁊ reuocabit̄. ar. s. de admi. tuto. l. cyrographis. §. fi. de peti. hereditatis. l. diuus. ⁊. d. l. alienationes. famil. her. ⁊. C. de litig. l. ij. ⁊ fi. Aut nō pēdebat qꝛ nōdum erat cepta ⁊ tūc nō reuocabitur nisi in casibus exceptatis. j. de accusa. l. ex iudicioꝝ. Ar. tñ ꝙ reuocet̄ etiā si titulo oneroso alienet̄. j. de iur. fisci. l. in fraudē in princ. Jaco. Sꝫ ibi expresse dicit̄ ꝙ ibi fuit facta in fraudē alienatio. Old. De hoc vide qđ dixi. d. l. Sctum. in fi. v. quid si dedit insolutū vel vēdat. In glo. i. timore. ibi vel alia ratione. s. q̄ timore pene ⁊ hoc verius. Jac. ⁊ Ol. In glo. qꝛ cōfirmatio extrema in fi. ⁊ est ratio qꝛ donatio causa mortis differt a donatione inter cōiuges qꝛ valet in vita saltē fictiōe iuris. quia premoriente donatore cōfirmat̄ ipsa donatio facta inter coniuges ⁊ presumit̄ retro valuisse fictione iuris. secus in donatiōe causa mortis q̄ nec vere nec fictione iuris valet nisi post mortē: vt di. l. res. ⁊. C. de bo. pscri. in gl. pe. Dy. In gl. maxime. ibi vel hic. hāc Dy. ⁊ Old. Et dicas ꝙ si donat ꝑ accusationē licet ante sñiam presumitur donatio facta ꝓpter suspitionē future pene: ⁊ ideo sñia cōdemnatoria secuta nō valet. Si autē ante accusationē ꝓpositā si qs deꝓhensus fuerat in crimine nō valet: secuta postea ꝯdemnatione: qꝛ presumitur ꝓpter pene suspitionem facta. Si nō erat deprehēsus valet. ar. ad hoc. j. de bonis eoꝝ q mor. sibi cōsci. l. vl. in prin. ⁊. §. j. ⁊ ita dꝫ distingui opinio glo. que est. d. l. post ꝯtractū. Dy. lati⁹ tamē dixi ibi. In glo. nisi sit crimē ꝑduellionis. immmo idē ⁊ in eo crimine: cū cogitatio delinquēdi donationē ꝓcessit. Ja.

Ubi precio. Ibi mortis causa capit̄. nec cadit in nomen donatiōis. Ja. ibi: accipit̄ datum. ad hoc vt legatū ꝯsequat̄. Dy. ibi: mortis causa capi. ⁊ tamē cadit in nomen donatiōis. ⁊ sic ptꝫ mortis causa capionē esse genus. Ja. In glo. aliud in princ. ponit dñiam inter mortis causa capionē ⁊ mortis causa donationē. Ol. ibi: ex voluntate defuncti. Old. ibi: ⁊ tūc. s. quādo sine volūtate testatoris: ⁊ sic cōtra vel ꝓter volūtatē testatoris ꝓcedit mort⁹ cā capio. Dy. ibi: al's. i. si ſm voluntatē testatoris mortis causa capio ꝓcedat. Dy. In fi. nisi qñ dat vt declinet legati iniuncti prestationē: vt. s. ad le. fal. l. j. §. itē si ita legatū. Ja. Uel dic latius vt ibi not. in glo. ⁊ per Dy. qꝛ aut mortis causa capio capitur cōtra voluntatē defuncti: ⁊ non detrahit: vt. j. e. l. si mulier. Aut preter voluntatē: ⁊ tunc idem: vt hac. l. Aut scđm voluntatem: ⁊ tunc aut dat̄ ab alio heredi ⁊ nō detrahitur: vt. s. ad le. fal. l. acceptis. Aut ab herede alteri: ⁊ tūc detrahit̄: vt. d. l. pe. ⁊. l. si mortis. et. C. ad le. fal. nisi hoc cōtingat ꝓpter morā heredis: vt. d. l. j. §. itē si ita. s. ad le. fal. Dy. In gl. quo etiā casu. in prin. declarat an vtriusqꝫ mors expectetur. Ol. In gl. s. filius vel alius ꝓpter cuius mortē donatur. Ol.

Omnibus. Ibi capere. i. mortis causa donationē accipere. Dy.

Si cui. Ibi: substitui. in id quod donatū est. Dy. ibi: promittat. s. donatarius primus. Dy. ibi: alicui. s. substituto. Dy. In glos. per stipulationē ergo fit substitutio. s. directo. Dy. In ea. glo. in fi. vel dic ꝙ directa substitutio nō potest aliter fieri in mortis causa donatiōe q̄ per stipulationē: vt hic ⁊. s. de le. ij. l. vt heredibus. Et est directa substitutio si dicat. dono tibi causa mortis. ⁊ si nō esset capax: titius habeat: vel titio dono sed per fideicōmissum pōt substitui etiā sine stipulatiōe vt. s. de leg. ij. l. cū pater. §. eoꝝ. ⁊ de dote prelega. l. seia. ⁊ isto scđo modo loqtur glo. que est. d. l. j. C. eo. vbi etiā de hoc dixi. vtputa. si dono tibi centum causa mortis: ⁊ rogo te per fideicō. vt id restituas titio. Et per hoc ptꝫ so. alteri⁹ qōnis. s. an absens substitui possit in mortis causa donatiōe: qꝛ directo non pōt cū sit necessaria stipulatio que inter absentes nō ꝯcipit̄: vt. j. de ver. obli. l. j. in prin. sed per fideicōmis. potest. Dy. In glo. preter q̄: ibi ex quo eñ stipulat̄. s. donatarius. Dyn. ibi: in legato. secus ꝑ hoc. s. de le. ij. l. cū pater. §. mater. ⁊ ibi no. Old. In ea. l. ibi in quo. s. legato. Dy.

Si mulier. Uxor defuncti qui instituit heredem ⁊ fecit substitutionem. Dy. ibi pecuniā. a substituto puta decē. Ibi: substituto. s. in testamēto. Dyn. ibi: vt institutum. primo gradu. Et dic extraneū qui interim adire nō pōt: vt. s. de acquir. heredi. l. cū quidā. §. qđ dicitur. ⁊. l. vētre. Et op. ⁊ so. vt not. s. si mulier vētris noīe. l. penul. Ol. ibi: excludat. sic ergo ptꝫ ꝙ institutus excludit̄ ab hereditate si moriat̄ anteq̄ adeat

adeat. Circa quod ita distingue. Aut nondum natum est quod aditioni prestat impedimentum: aut est iam natum. ¶ Primo casu: aut est extraneus heres scriptus: et tunc ad successores suos non transmittit: vt. s. si mulier ventris noie. l. j. §. si in ptate. et dicta. l. ventre. s. de acquir. here. Aut est de suis siue filijs: et tunc transmittitur ad successores vt. d. l. ventre. et s. de bo. pos. contra ta. l. illud. et l. se. ¶ Scdo casu siue extraneus sit siue de liberis seu filijs scriptus heres: et decesserit non adita hereditate: ppter huiusmodi impedimentum heredibus suis succurritur vt. s. de carbo. edic. l. scriptus. In glo. a substituto. ibi et ll. sequentibus. vsq ad. l. ob hec verba. Dy.

Si alienam.

Not. q si quis per traditionem rei a me factam vsucapiat ipsam rem: q ea a me habere videtur et dominium eiusdem fit. s. de condi. inde. l. indebiti. §. sed et si posset. Que sunt ar. ad qonem si aliquis vel eius predecessor rem aliquam dedit in feudum. deinde feudatarius cecidit a feudo. et ille q dedit in feudum agat rei vendica. et feudatarius opponat q non est dns et q ipse prescripsit. et dns dicat licet non sim vel fuerim dns tamen teneris mihi restituere qr causam prescribendi habuisti a me quare videor tibi tradidisse dominium. q sit audiendus arg. huius. l. et dicti. §. sed et si poss. Sz his. ll. posset respondere q ille q dedit in feudum non est similis illi q donauit causa mortis. qr ille q mortis causa donat si dns est transfert dominium. si non causam vsucapiendi: vt. j. eo. l. qui alienam. et s. de ptrahen. emp. l. clauibus. ita q si donatarius vsucapiat videtur habere dominium a donatore. secus in eo qui dat in feudum qr dominium non transfert si est dns. sicut nec ille q dat in emphiteosim licet habeat vtile dominium: vt s. si ager vec. l. j. si ergo non transfert dominium quando est dns: vbi non est dns non transfert causam vsucapiendi. et ideo si donatarius prescribat non videtur ab eo habere causam. nam infeudando non transfertur dominium directum nec ciuilis possessio sed solum naturalis: vt dicta. l. j. si ager vec. et possessio naturalis sine ciuili non sufficit ad vsuca. vt. j. de acquir. re. do. l. acquiritur. in fi. Jac. ¶ Si alienam. ibi vsucapta fuerit. s. a donatario. Dy. ibi: sed ego. s. donator possum condicere conditione sine causa vel ob causam. Dy.

Marcellus.

In donatione causa mortis hoc agi pot. s. vt reuocetur donatio demum per conualescentiam donatoris et non aliter. ¶ Item vt reuocetur ex morte donatarij et non aliter. ¶ Item vt nullo modo reuocetur. et hoc di. Ja. ¶ Potest etiam agi vt reuocetur quolibet predictorum casuum. quod intelligitur agi cum simplr causa mortis donatur: vt insti. de dona. in prin. et j. e. senatus. Ja. In fi. s. reuocetur. Dy. In gl. sed an tunc. ibi peniteat. s. expresse. Ol. In ea. gl. in fi. hoc credo verum si testo vel codicillis fiat. nam tunc sapit eius naturam. ar. s. de bonorum pos. contra ta. l. sub conditione. de bonis libertorum. l. in seruitute. §. sed si quid. sed si fiat stipulatione vel traditione videtur secus vt hic: et tunc ppriam hz naturam. arg. s. de his qui. vt indignis. l. post legatum. §. fi. Jaco. de are. Ray. dicit intelligendam gl. indistincte put iacet. ar. j. eo. l. non videtur perfecta. Ray. Sed forte illa. l. videtur intelligi debere de donatione mortis causa simplr et sine pacto facta. hic autem lex loquitur qn pacta apponuntur contra naturam talis donationis q tamen seruari debent: et io forte pdicta opinio do. Ja. verior est. In glos. sed tunc non erit. ibi inter viuos. et ideo per penitentiam reuocari non pot etiam si totius prime voluntatis peniteat: vt. d. l. vbi ita. j. eo. et l. senatus. §. mortis. Dy. et Ol.

Si mortis.

In glo. impensarum. in fi. hic si dominium non sit translatum als secus: vt. s. so. ma. l. diuortio. §. impendia. sed certe immo et si dnium erat translatum cum et fructus erant restituendi: et ideo compensarentur: vt. s. de condi. cau. data. l. cum quis. et de vsur. l. videamus. §. ij. Ja.

Marcellus.

Ibi: adempti. s. a iure. Dyn. Et facit bene lex ista q concesso arbitrio ptati videantur solennitates iuris remisse. de quo dixi. s. ti. pri. l. filiussa.

Paulus.

In glo. i. redacte in fi. et iunge hic finem gl. l. sequentis que incipit per penitentiam ibi. item in donatione. Jaco.

Idem paulus.

Als est. §. In glo. p penitentiam ibi. l. boue. §. fi. sol. vt ibi not. ad v. et ideo. Sed ad princ. illius §. rn. qr ibi loquitur in venditione conditionali que nulla est conditione pendente: vt. j. de v. sig. l. cedere diem. hic in donatione causa mortis q aliqua est et ante mortem tenet licet sit reuocabilis: vt. j. eo. l. non videtur. Ad fi. illius. §. rn. qr ibi erat incertum cui acquireretur: fructuario an pprietario: que incertitudo facit acquisitionem pendere. hic autem est certum de reuocatione licet incertum de conualescentia q incertitudo reuocationem non impedit. vn aliud hic et aliud ibi. Ja. de are. Dy. et Ol. Posses dicere q hic non erat incertitudo qr donatio tenebat: licet non irreuocabilr: et io reuocatur: vt pz. j. eo. l. si mortis. et l. q mortis. Ol. Uel dic fm Ja. de bel. q ibi phibetur agere pditione pendente. hic autem pmittitur mortis causa donationem reuocare: qr dependet ex voluntate donatoris: vt hic et s. l. si mortis. als si fundum. et j. e. l. qui mortis. vbi de hoc. et j. e. l. non videtur. Uel dic clarius q hic conditio dependet ex voluntate reuocantis. ibi vo non dependet ex voluntate agere volentis. ¶ Item ibi in contractibus. hic in vltima voluntate. ¶ Item hic in vno. ibi in duobus. Ja. de bel. In ea. gl. ibi item in donatione. hec pars glo. dz esse glo. vlt. in fi. l. superioris: vt ibi dixi. Ja.

¶ Juri accrescendi an sit locus in donatione ca mortis.

Et si.

Id est quauis. Dy. Debitor. existens non soluendo. Dy. ibi: cum legata et fideico. singularia. secus in vniuersalibus: vt. s. ad trebel. l. habere ab eo. Dy. Querit Dy. nunqd in donatione causa mortis sit locus iuri accrescendi † sicut in legatis. Uidetur q non: qr dnium est acquisitum donatario. ar. s. de vsuf. accres. l. j. §. pe. Sz dic contra. et q ius accrescendi locum hz: qr dnium non est acquisitum cum effectu: vt. j. eo. l. non videtur. et. C. eo. l. fi. in fi. Dy. In gl. vt et. C. ibi solus euctus. ex parte donatarij. sz debitoris alienantis fraudem interuenire optz. s. de proba. l. patronus. Ja. Et de hac materia dic vt plene no. in gl. et p Dy. institu. de act. §. si quis in fraudem.

Mortis causa capimus.

Sumendo mortis causa large. Dy. Et vide quod no. s. titu. pri. l. in edibus. §. quod filius. q quidam hic habent fm Ja. de are. In glo. cuius intuitu donatur. Sz an penitere possit qui donat. ar. q non: ar. C. eo. l. nec fratris. et ibi de hoc dixi et no. s. eo. l. qui precio. Dy.

Si donaturus.

In gl. generali in fi. als loqueretur hic de illa in factuz generali que cum alia concurrit. Dy.

Titia.

Mandatum cuius effectus post mortem confertur non intelligitur per mortem reuocatum. h. d. Et sic facit p executoribus testamentorum: quorum officium durat post mortem mandantis tantum. Dy. Aut ergo mandatum est simplex et finitur morte mandantis. Aut confertur post mortem: et tunc non vt ex glo. hic colligitur: que incipit. que generalis. Dyn. In ea. glo. ibi eos. s. debitores. Dy.

Qui hominem.

Res tantum valet quantum vendi pot omni suo periculo estimata. h. d. Et concor. s. ad trebel. l. j. §. si heres. et ad leg. falci. l. precia. Jaco. et Dy. ibi: intelligendus est. et ideo ad tantum conueniri potest reuocatione donationis secuta. et ad dandum tantum alicui potest grauari et non plus: vt. s. de leg. ij. imperator. §. j. Old.

Si filiosa.

Ibi donata. als tradita. Dy. ibi: conualuisset. et sic donatio fuit reuocata. Dy. ibi: accepisset. ante arrogationem. Dy. ibi res ipsa. p actionem in rem. Dy. et Ja. In adoptionem. i. arrogationem. Dy. A donatore. per donatorem. Dy. ibi: repetitur. als arrogatore possidente. Jac. ibi: nec huic. s. patri arrogatori: q tantum actione in rem tenetur. Uel dic scdo filio arrogato q possidere fingitur eo q pater arrogator tenet: et sic in rem potest conueniri: vt. s. de petitio. heredi. l. si a patre secus in eo q vendidit cum nec possideat nec dolo fecit quominus possideat: et ideo conditione conuenitur vt sequitur. Jaco. Et consueuit adduci hec. l. ad qonem. vtrum monasterium teneatur ex contractibus ingressi celebratis ante ingressum: Et gl. que est in aut. ingressi. C. de sacrosan. eccle. tenet simpliciter q sic. et pro hoc facit hec. l. et quod hic not. ¶ In priu q non teneatur ad instar arrogatoris: vt. s. de peculio. l. in arrogatore. instit. de acqui. per arrogationem. §. fi. et p hoc. s. de ptrahen. emp. l. fi. §. lucius. ad trebell. l. j. §. si heres. et de peculio lega. l. seruo manumisso. Sed glo. que est eo. ti. l. si peculium distinguit: an bona translata sint in monasterium singulariter vel vniuersaliter. vt primo casu non teneatur mon. scdo sic. et per hoc instit. de fideicom. hered. §. si quis vna. C. de snam passis. l. si debitor. nam et alias: alius est effectus si res conferantur vt vniuersitas. alius si vt res singulares. qbus modis vsufru. amittatur l. qd tum. §. fi. et de vsuf. l. quoties. Sz tu dicas indistincte mon.

teneri.nam loco heredis est cum alius non inueniatur singularis successor: vt.s.de heredi.insti.l.j.§.si ex fundo.z.l.ex facto.z no.dicta aut.ingressi ad glo.positam.d.l.si peculiu. Et ad.l.in arrogatore cu si.rnderi potest q in bonis ingressi succedit mon.tanq heres.sed arrogator non.qz monachus habet pro mortuo: vt in aut.de nup.§.distrahunt.z.C.de episc. z cleri.l.deo nobis.arrogator aut pro mortuo no habet.Dy. De hac qone latius dicta aut.ingressi.v.cosueuit queri.Ibi nec huic.i.ad hoc.sz si res extat z ratu habeo no possum petere preciu:qr no est meo noie vedita:vt.s.de neg.gest.l.si pupilli.§.sz si ego.z de precario.l.si seruus.¶Ite nec in re petere potero:qz ratu habui: vt.s.de rei ven.l.mater. sed si res est perempta vel pscripta in subsidiu habedo ratu cosequor preciu p act.nego.ge.vt no.d.l.si pupilli.z.d.l.mater. Sed tu dic si re mea tuo noie vendidisti: aut re illa habuisti a me ex aliquo otractu:puta depositi vel comodati vel mortis causa donatioe vt hic fuit:z tuc si rata habea illam veditione licet tuo noie facta: z res illa extat licet re vedicare non possim:qz ratum habeo cu ago ad preciu actioe ex eo otractu ex quo ad te peruenit:vt si donaui re causa mortis:pciu codica coditione sine causa:vt hac.l.vr.si deposui aga ad preciu acti.depositi: vt.s.depo.l.j.in si.sed vbi res no peruenit ad te ex aliquo contractu:z tuo noie causa vedis z res extat z ego ratu habeam qui eram dns rei:re petere no possum ppter ratihabitione: vt.d.l.mater.nec preciu petere potero qz no est meo noie vendita vt predixi.Et dic aut restitutio rei est impossibilis:z tuc res in petitione deducit:qz est in obligatioe:vt.j.de v.obl.l.si seruum stipulatus fuero.§.si.sed qz rei prestatio est impossibilis prestatur estimatio:vt.s.de codi.fur.l.in re furtiua.z ibi not.Aut no est ipossibilis sed difficilis:z tuc etia res est in petitione:sed in ptate mea est velim rem aut estimationem consequi.z ita loquit lex.j.e.l.illud.§.iul.z ibi not.in vltima opi. z ita etia intelligeda est lex ista.Aut est possibilis z facilis: z tuc rei restitutione peto precise per.l.s.de rei ven.l.qui restituere.Dy.z Ol.Vel dic verius aut est in obligatione rerum dari vel tradi:aut rem restitui.¶Primo casu petitur semp res si extet: z tunc in ea fit condemnatio.siue non extet z tunc fit condenatio in estimatione siue in interesse:vt.d.l.si seruu. §.si.j.de ver.ob.¶Scdo casu:aut res extat z ipsa petitur et in ipsam sequi debet odemnatio:vt hac.l.ij.rn.Aut no extat z tunc petitur estimatio vt in vltimo rnso huius.l.z.d.l.in re furtiua.z ibi no.de vsufru.l.si vsufr.mihi.de codi.indebi.l.in summa.§.penul.Et qd not.j.de ver.obli.l.vbi aute no apparet.§.si.z.s.ad sil.l.si q in graui.§.si ex stipulatu.In glo.imo videtur circa si.ibi rem potest prestare.s.pater legitimus qui ea possidet.Jaco.de are.ibi:hic no.s.potest prestare donatarius qui couenit.vnde.s.de patre adoptiuo coueniedo dixit inter que z patre legitimu donatarij notauit differetiam.hic aute de ipso donatario loquit.Ja.

Si qui. Diminuto legato diminuit qd dandum erat causa coditiois implede. h.d.Dy.z loquitur de scda parte rubrice z seqns. Ibi poterat.ppter coditione sue persone.Dy.ibi fundus.sub coditioe que sequit.Dy.In glo.puta filio ibi.C. eo.l.ij.immo cu onus fuerit appositu in vi coditiois vt in lra patet: diminuto relicto per fal.no diminuitur onus eius qd dandu erat causa conditiois implende.vt.s.de codi.z demo. l.plautius.v.diuersum.z ibi not.z not.s.ad trebel.l.facta.§. si titius.z id ponas in eo qui ppter coditione psone amplius parte capere no potest vt in primo exemplo glos.z patet di.l. plautius.§.ite scinditur.Et idem qd dicitur in.l.ista seruari debet.s.vt p qua parte iutile est relictu pea re minuat onus relicto appositu ex quacunq causa.relictu sit inutile a princ. siue onus erat appositum in vi modi siue in vi coditionis: vt ptz in.l.ab oib9.§.si titio.de leg.j.z de codi.z demon.l.qui heredi.§.si pars. sed si diminuat ex postfacto tuc habet l. cum distinctio aut erat apposita in vi modi aut oditiois:vt plene no.d.l.plautius.z.d.l.facta.§.si titius.Dy.

Si mortis causa. Ibi: sed mortis.s.donatoris.Oldr.In glo.prima.ibi si cognatis. hoc tenet glo.s.de codi.z demon.l.cu qui post. Ibi: z legatarij mixtim.vel dic vt not.d.l.si cognatis.z.d.l.j.de regula catoni.Jaco.ibi.§.in extraneis.plenius no.s.de heredi.insti. l.si alienu.§.in extraneis.Dy.In ea.gl.in si.qd vr intelligedum si postq cepit declarauit aliquo facto volutario se velle donatione valere sicut in legatis:vt not.s.de lega.ij.l.j.§.sz si filius.Dy.z vide qd not.per Azo.in summa.instit.de lega. Preterea vt.s.hac ea.gl.dicit.z veru est catoniana no habz locu qn ex parte legatis deficit legatu.ergo aperte pz q non habebit locu in casu nostro illo pmisso q donatio causa mortis assimilatur legatis:vt.s.eo.l.marcellus.§.j.z.s.eod.l. z si debitor.in si.z.j.eo.l.illud.cum si.z sic patet q ista opinio.R. mala est:nisi forte ea intelligas sicut dicimus in legatis: hoc est si tepore donatiois erat inhabilis ad donadum: z postea factus est habilis:z declarauit aliquo voluntatis indicio se velle donatione valere sicut in legatis dr.d.l.j.§.sz si fili9. de le.ij.z ibi no.z.s.dixi.Dy.z p hoc de bono.pos.sm tab.l.j.§. sufficit.¶Et ex predictis pot solui qd.pone q filiussa.donauit sine cosensu patris:z sic no valet ab initio donatio:vt.j.e. l.tam is.§.j.A contrario sensu postea est effectus sui iuris:z decessit:z sic licet tpe donatiois no posset donare causa mortis:tpe tamen mortis poterat: nuquid valeat talis donatio? Videtur q sic per istam.l.sm intellectu z opi.R.hic notata in gl.Sed dic q donatio no valet.nam sicut legatu quod ab initio non valuit non coualescit ex postfacto ppter regulam catonianam: vt.s.de regula cato.l.j.qz deficit ex persona legantis:ita nec donatio causa mortis cu per omnia equiparetur legato:vt.j.eo.l.illud.in prin.z.s.eo.marcellus.§.j.z.C.e. l.vlt.Dy.An autem in mortis causa donatione transferatur dnium ipso iure sine traditioe:saltem a die mortis sicut in legato: z an egeat insinuatione mortis causa donatio? Dic q non:vt.C.eo.l.si.Dy.

¶Ambasiatores recipietes munera an sint ipsorum.

Si filiosa. Ibi: pater.in cuius potestate fuerat filius.Dy.ibi: quid iuris sit.i.an donatio sit reuocata.Dy.ibi:filij.s.donatarij.Dy.ibi:coditionem.s.ob causam.Dy.ibi: dederit.s.rem donata filio eius coteplatione tantu. Dy.ibi: ministerio.simile verbu.j.de legatio.l.filio in si.Dy.ibi:pater vsus.qz facta fuit donatio patris coteplatione.Dyn.ibi:patris morte.vt si premoriatur pater donatoris reuocetur donatio.al's non.Dy.ibi:spectanda esse.z hoc quando certum est cuius coteplatione donatio facta est.Sed quid in dubio? Dic aut e expressa psona patris z filij dicedo.dono filij titij. z tunc contemplatione patris videtur donatum:vt.s.de condi.z demon.l.filio.z.C.de iure delibe.l.cum aliquis.Aut non est expressa persona patris: z tunc filij conteplatioe:vt.C.de vsuf.l.si.Vel dic q si no expressa psona donatur ab amico patris:presumit q coteplatioe patris.ar.s.de vul.z pu. substi. l.sz z si plures.§.in arrogato.si no erat amicus patris vel pariter vtriusq:locu habet.d.l.si.C.de vsufr.Dy.¶Et faciut predicta ad qonem.ambasiatores† qui receperunt donaria ab imperatore vtru debeat esse ipsoru ambasiatoz an ciuitatis que eos misit? Qr aut imperator eos donauit cotemplatioe persone ipsoru ambasiatoz z erunt sua. Aut cotemplatione ciuitatis z erut ciuitatis.In dubio subdistingue. Aut imperator locutus fuerit nominib9 pprijs ipsoz ambasiatorum cu donaret vt titio z meuio. Aut appellatiuis dicendo donet talibus ambasiatorib9.¶Primo casu erunt donata ipsoz ambasiatoz. ¶Scdo ciuitatis.ar.s.de annuis lega.l. annua.§.j.z.j.de stipu.seruo.l.si cois seruus.Et no.predicta questio in glo.s.de procu.l.qui pprio.§.vt in ceteris.z.s.sol. ma.l.si vero negociu.§.item quicquid.z pro hoc bene facit de peti.here.l.item veniut.§.non solum. Si predicta non appareat:tenent docto.coiter q si imperator al's habebat notitia istoz ambasiatoz:eorum contemplatione intelligat donasse al's contra per.l.j.de castren.pecu.l.miles.z.l.si forte. Dy.et Old.De hoc tamen latius dixi.C.de sa.san.eccle.l.j.v.sed an relictum vni de collegio.

Quod debitori. Scz obligato tepo rali actioe.Dy.ibi: tpe liberato.i.lapso tempore quo poterat liberari Jaco.Et multi habet hic positam distinctio.qua posui.s.ti.pri.l.qui id qd.de actione surrogata in locum alterius.Circa qd dic latius q ibi dixi.qz aut actio surrogat in locum alterius per modum suppletionis: aut per moduz substitutionis: aut p modum cumulatiois. ¶Primo casu qn lex supplet aliqua actione ratione alicuius equitatis:aut supplet eade numero cu ea q sublata est:aut alia. ¶Primo casu:aut est eade ratio equitatis insuppleta que in prima: z tunc sapit eius naturam:vt.C.si aduersus transactio.l.j.z.ij. Aut non: z tunc no sapit eius natura:vt.l.cum in fundo.§.si fundus.s.de iure do.Aut lex supplet aliam:et tunc no sapit eius natura:vt hic z.l.heredes.z.l.non debet.s.de dolo.z est ratio diuersitatis suppleat eandem numero vel alia: qz cum

eandem:

eandem: non videtur nouã inducere: sed potius veterẽ reformare: vt. ff. de pact. l. si vnus. §. pactus. v. qḋ in specie. sed vbi aliã: videt̃ velle supplere nouã cum ꝓpria natura. q2 si cum eadẽ natura voluisset supplere eandẽ non aliã suppleuisset. ¶ Scḋo casu quando in locũ prime extincte substituit̃ alia aut surrogat̃ p modum substitutiõis. l. potestate: ⁊ tũc sapit eandẽ naturã: vt insti. de act. §. fuerat. ⁊ C. de rei vxo. acti. l. j. in prin. ⁊ j. si quis testõ liber esse iussus fuerit. l. j. §. hec actio. Aut facto hoĩs: ⁊ tũc aut querim9 an sapiat eandẽ naturam quantũ ad effectũ ⁊ efficaciã: Et dic ꝙ non: vt. j. de re iudi. l. iij. §. si ex cõuentione. de priuile. cre. l. ij. §. paruiq3. de noua. l. nouare. ⁊ l. aliã. C. de excu. rei iudi. l. ij. ⁊ ob cyrographariã pec. l. j. Et est ratio inter hunc ⁊ primũ membrũ: q2 plus iuris habent substituti legis ꝙ hoĩs sicut ⁊ repetitio: vt. ff. de leg. ij. l. cum pater. §. ab instituto. ¶ Tertio casu ⁊ iste est magis difficilis. Aut accumulat̃ vt accessoria: ⁊ sapit eandẽ naturã vt. ff. si qs cau. l. si eũ. §. qui iniuriarũ. vbi plenissime dixi. Et est ratio q2 accessoriũ naturã sequit̃ principalis. vt. j. de regu. iur. l. cũ principalis. ⁊ extra eo. c. accessoriũ. lib. vj. Aut accumulatur vt principalis: ⁊ tunc aut per legẽ: aut per hoĩem. Si per hoĩem: tunc non sapit ei9 naturã: vt. ff. de cõstit. pecu. l. item illa. §. adh̄citur. ⁊ de lega. iij. l. fideicõ. §. pleriq3. ij. ⁊ iij. rñ. subtiliter intelligẽdo. Et est ratio q2 cũ quelibet sit ꝓpria ⁊ separata per se: separatos d3 habere effectus. q2 separator ⁊c. vt. C. de dona. inter virũ ⁊ vxo. l. si maritus. Fallit. ff. ti. j. l. qui id qḋ. in princ. Et est ratio ne ex liberalitate ⁊c. vt. j. de re iudi. ne ex liberalitate. Aut per. l. ⁊ tũc aut ex diuersis principijs siue diuersis factis: ⁊ tunc nõ sapit: vt. ff. de peculio. l. iij. §. idem scribit. de nego. ge. l. diuortio. ⁊ l. tutor. j. de fideiusso. et. l. eũ qui. ff. de iureiur. ꝓut refert ad totã naturã. l. aquil. nõ solũ primeuã. Idẽ si ex diuersis principijs ⁊ eodẽ facto: vt. ff. p socio. l. rei cõis. ⁊ l. se. ⁊ l. si ex causa. §. fi. ⁊ l. se. Et est ratio vt. ff. pri. q2 cum lex introduxerit eas ꝓpter diuersas causas: quarũ causarũ quelibet habet ꝓpriam naturã nec lex eã mutauit expresse quelibet remanebit in suo esse qḋ nõ mutatur: vt. C. de testa. l. sancimus. Aut ex eodem principio: ⁊ tunc aut eadem equitate procedũt: ⁊ tunc sapit eandẽ naturã: vt. ff. ad le. aquil. l. queãdmodum. §. magistratus. ⁊ C. eo. ti. l. de pecorib9. Et est ratio q2 par ratio paria iura suadet: vt. ff. vt i pos. lega. l. is cui. §. cõstitutio. ibi parẽ vtilitatẽ ⁊c. ⁊ in toto illo generali. vbi est eadẽ ratio idẽ ius. vt. l. illud. ff. ad le. aquil. Aut nõ ꝓcedunt eadem ratiõe vel equitate: ⁊ tũc aut vna cumulatur ꝓpter aliã: ⁊ tũc cumulata sapit naturã ei9 ꝓpter quã cumulatur. naturã dico que erat tpe quo cumulabatur: vt. ff. de seruo corrup. l. vt tantũ. Et est ratio q2 eius naturã sequit̃ ꝓpter qḋ vel cuius causa in esse producit̃. ar. ff. de auro ⁊ ar. leg. l. ⁊ si nõ sint. §. pueniamus. Alia autẽ que postea superuenit non sapit: vt. ff. de peti. heredi. l. item veniũt. §. cũ prediximus. Et est rõ q2 ꝓpter illam superuenientẽ naturã cumulata nõ fuit. Aut nulla accumulatur ꝓpter aliã: ⁊ tunc non sapit eandem naturã. nã pro specie testatoris cõpetit legatario rei ven. ⁊ personalis ex testõ ⁊ ex eodẽ principio: vt. ff. de leg. ij. l. cũ filius. §. varijs. ⁊ de le. j. l. huiusmodi. §. fi. q2 tñ vna datur ratione obligationis. s. actio ex testamẽto: alia võ nõ sed rõne dñij ⁊ tanꝙ cõtra quẽlibet possessorẽ. ¶ Item realis minori tpe tollit̃ ꝙ personalis. ⁊ hoc q2 nõ veniunt ꝓpter eandẽ rationẽ. q2 vna iõ q2 p cõditionẽ q̃ venerat trãslatũ erat dñium in legatariũ: vt. ff. de le. ij. l. legatũ. alia q2 p aditionẽ videtur celebratus quidã quasi ɔ̃ctus ex quo obligat̃ heres: vt. j. ex qui. cau. in pos. ea. l. apud iul. sed quãtũ in eandem rationem participãt vel equitatem. nã personalis ⁊ hypothecaria dat̃ eadẽ rõne ⁊ equitate. q2 hypothecaria intantũ cõpetit quãtũ personalis: vt. C. cõia de le. l. j. §. fi. qḋ in alia hypotecaria nõ est: vt ibi not. Pe. de bellaper. ⁊ An. de pisis. hic: cũ licet sint quo ad quid magis ordinata: in effectu tñ parum discrepant ab his que nota. d. l. qui idem. ff. ti. pri. iudicio meo.

Tam is. Ibi: donare potest. dummodo donet per traditionẽ: vt. j. eo. l. si mortis. vel p stip. vel per pactũ inter presentes. j. eo. l. mortis. ⁊ l. senatus. §. fi. secus si donet inter absentes per epl'am q2 illa habetur oĩno loco relicti: vt. ff. de le. ij. l. cũ pater. §. cũ donatiõis. vnde sicut nõ põt in testamento vel codicillis legare vel mortis causa donare: ita nec per epl'am. Jaco. ¶ Tam is. in. §. filiussa. ibi permittente. s. specialiter ⁊ expresse nõ donare simpliciter: vt. ff. ti. pr. l. filiussa. §. pari ratione. v. sed eñ. al's sed tamen. ⁊ not. ff. de testa. l. qui in ptãte. Dyñ. Et no. ꝙ in dubio dicendum est ꝙ res magis valeat ꝙ pareat. ¶ Item no. regulam ꝙ qui nõ põt testari nec legare vel codicillari: vt ⁊. ff. de leg. j. l. ij. Dyñ. ibi: donare. extraneo presenti nõ patri nec fratri existenti in eiusdẽ ptãte ẽm Jac. de are. ⁊ Dy. vt. ff. de auto. tuto. l. j. §. j. In glo. vt ⁊ insti. ibi. l. qui in ptãte. ⁊ dic vt ibi not. Dy. ibi de here. instit. l. illa. Sed quare magis põt pendere donatio causa mortis ex arbitrio alterius ꝙ legatũ: Dic iõ q2 nõ est mere vltima voluntas s3 accedit cõtractui: vt not. ff. de dote prelega. l. ij. §. j. ⁊ instit. de dona. §. j. ⁊ de dona. inter virũ ⁊ vxo. l. cũ hic status. §. oratio. Et iõ ex ea parte ex qua accedit cõtractui vt potest pẽdere ex volũtate alterius: q2 cõtractus possunt ita pendere: vt. j. de ver. obli. l. si quis arbitratu. cum si. ⁊ C. de contrahẽ. emp. l. fi. An frater possit donare fratris consensu: Vide qḋ no. in gl. ff. de auto. tuto. l. j. Et vide ad hoc ⁊ circa istam materiã que notaui. C. qui testamenta facere possunt. l. seium. ij. respon. et C. eo. l. nec fratris. ⁊ ff. titu. pr. l. in edibus. §. ꝙ filius. ¶ Sed nunquid in aduentijs in quib9 patri nõ querit̃ vsuf. qḋ est in quibusdam casibus positis ⁊ notatis. C. de bo. que lib. l. cum oportet. auf. itẽ hereditas. poterit filius testari: Dic ꝙ nõ vt not. in glo. ff. ad trebel. l. j. §. filij. ⁊ est casus. C. qui testamenta facere possunt. l. penulti. ⁊ ibi dixi. ⁊ p hoc. C. de bo. que lib. l. cum nõ solum. §. filijs autẽ. ⁊ in Speculo de instrumentoꝝ editione. §. cõpendiose. v. sed nunquid si filiussa. ¶ Item nũquid pupillus cũ autoritate tutoris possit donare causa mortis: Dic ꝙ nõ ⁊ est expressum. ff. de tute. ⁊ ra. distra. l. j. in pnc. ⁊ pro hoc de dona. inter virũ ⁊ vxo. l. cũ hic status. §. si miles. ⁊ de iur. do. l. diui fratres. In eadẽ glo. ibi dicetur. s. donatio causa mortis. Dy. In ea. glo. ibi respõdeo. s. vtili ex testamẽto. Dy. In ea. glos. in fi. de hoc satis dixi. ff. eo. l. j. q2 aut facta fuit per stipu. ⁊ agitur ex stip. aut sine stipulatiõe ⁊ tunc agit̃ act. ex testamento. Posset etiã dici ẽm alios ꝙ etiã vbi facta est per stipu. cõpetat vtilis ex testõ. cũ donatio causa mortis qualitercũq3 cõcepta sit est redacta ad similitudinẽ legatoꝝ vt. ff. eo. l. marcellus. §. paulus. ⁊ in hac etiã glo. innuit ꝙ magis accedat vltime volũtati. Dy. Nã etiã insinuatiõe nõ indiget: vt. C. eo. l. fi. S3 forte p̃dicta sunt vera qñ stant in finibus donatiõis causa mortis ⁊ nõ intercedit stipulatio. qñ autem intercedit stipulatio magis transit in naturã ɔ̃tractus. Dy.

Ibi qui. Ibi: neutrius. sc3 donatoris. Dy. ibi: repetit. i. reuocat. dy. ibi: q2 neuter. s. donator. Dyñ. In fi. s. inter viuos vel causa mortis ⁊ pariter decesserũt ⁊ nõ appareret quis primo. Dyñ. In glo. causa mortis in. l. qui duos. §. si maritus. sed certe ibi nõ fuit talis pactio sed talis ꝙ mortua muliere in matrimonio dos reddat̃. que cõmittitur si ambo simul decedãt quasi neuter alterum preuenerit moriẽdo sed simul: ⁊ sic in matrimonio predecesserũt ambo. Et dic de pariter morientib9. Aut querit̃ de lucro qḋ alter eoꝝ ex morte alterius querere debuit: aut de lucro tertij. ¶ Primo casu: aut debuit resolui cõditio lucri vnius superexistentia post alterius mortẽ: ⁊ tunc aut cũ neuter superstes fuerit manet lucrũ ⁊ cõfirmatur ⁊ nõ resoluitur vt hic ⁊. ff. de dona. inter virum et vxo. l. cum hic status. §. si ambo. ⁊ de rebus du. l. si inter virum. Aut debuit cõmitti ex alterius premorte ⁊ alterius superexistentia: ⁊ tunc cũ neuter predecesserit neuterq3 supstes fuerit alteri: nõ est cõmissa cõditio lucri: vt. ff. de rebus du. l. qḋ de pariter. vbi de hoc dixi. ⁊ l. seq. ¶ Scḋo casu cũ querit̃ de lucro tertij: aut debuit cessare altero de pariter moriẽtib9 preuiuẽte: ⁊ tunc cũ nõ preuixit ille in cuius preuita cessabat lucrum: cõmittitur cõditio lucri: vt. ff. de rebus du. l. q duos. §. si maritus. Aut cõmitti debuit ex persona posterius morientis: ⁊ tunc aut moritur maior cum impubere ⁊ tũc impubes premortuus ⁊ maior posterius decessisse presumit̃. Aut cum iam pubere: ⁊ tũc pubes iunior posterius decessisse presumit̃ vt. ff. de rebus du. l. qui duos. §. in bello. ⁊ §. fi. ⁊ l. cum impubere. ⁊ l. seq. Fallit fauore patroni: vt. eo. l. qui duos. §. si cũ filio. Ja. de are. In ea. glo. in fi. dic ꝙ regula est ꝙ nemo presumat̃ primo decessisse: vt. d. l. qḋ de pariter. cũ tribus. ll. sequentib9. ff. de rebus dub. licet fallat in casib9 eo. ti. l. q duos. §. fi. ⁊ l. in bello. ⁊ si qui alij inueniant̃ in quibus facile est causam specialitatis assignare.

Vbi ita donatur. Ibi: causa. sc3 assumpta vt. ff. ti. j. l. ij. in fi. Jac. ibi: inter viuos. sed donatio inter viuos ex penitentia reuocari non potest: vt. j. eo. l. senatus. §. donatio. ergo nec ista. Dyñ. ibi: locum habet. si in extraneũ celebretur. secus si in vxorẽ. vt. C. ad leg. fal. l. in donationibus. Ol. ¶ Itẽ allegatur. l. ista ad qõnem quã notat Dy. in. c. quod semel placuit. de reg. iu. lib. vj. s. an possit fieri testm̃ ita ꝙ reuocari nõ possit: ⁊ tangit̃ in glo. ff. de testa. l. heredes palam. ⁊ tetigi. C. de sa. san. ec. l. j.

[a] ¶ Ubi. adõ hũc tex. esse singularẽ ẽm Jmo. in l. socer. §. lucius. ff. solu. matrimo.

Auunculo. Ibi: scripsit. in epistola donatiõis ad auunculũ missa vel testamẽto vel codicillis. Dyñ. ibi: nimirũ. hoc est certe. Dy. ibi: petunt. i. petere videntur. Dy. Et di. l. ista ꝑ liberatiõe generali. de quo vide qđ no. s. de pac. l. emptor. §. lucius. ¶ Item allegatur ꝙ valeat talis venditio. vendo tibi oĩa bona mea vbicunqꝫ sint.

Si mortis causa. Ibi: conualuit donator. ⁊ sic est donatio tacite reuocata: vt. s. si cer. peta. l. nõ oĩs. ⁊ insti. eo. in prin. Dy. ibi: haberet. s. donatarius. Ibi tunc. de ista dictiõe tunc vide qđ nota. C. de ꝑcura. l. j. ⁊ ibi in alphabeto. littera T. dictione tunc. Ibi: contigisset. i. si conualuisset. vel sanus de prelio vel peregrinatiõe redijsset. Ol. In glo. s. vtilẽ. ibi redigere. sine traditione. Dy. In glo. i. statim in fi. ⁊ adde qđ no. j. de solu. l. sub conditione. Dy.

Ubi mortis causa. Ibi: donauit ⁊ tradidit rẽ. Dy. In fi. Sꝫ quõ retransfertur dñium sine possessione rei in donatorẽ. vt. C. de pact. l. traditionibꝰ. Respõdeo illud in cõtractibꝰ. secus in vltimis voluntatibꝰ: vt. j. de fur. l. a titio. cũ si. ⁊ no. in glo. s. l. pri. Dy. In glo. sine causa. ibi quãtitate. s. ꝯsistit donatio. Dy. ibi: vel proprie. hãc approbat Cy. C. de dona. q̃ sub mõ. l. j.

Mortis causa capitur. Stricte accipiẽdo mortis causa capionẽ prout dicit speciem. quãdoqꝫ eñ largius accipitur prout est genus: vt s. e. l. qui precio. ⁊ dixi super rubrica. Ja. ibi: separantur. hic iũge. §. sine donatione. ⁊ omitte. §. iuliano. Jaco.

Juliano. Ibi: acceptolatum. per volẽtem mortis causa donare. Old.

Si iusseris. Ibi: quid iuris. i. inquantũ capere videor. Old. ibi: si ego. donatarius. Ol. ibi: stipulatꝰ fuerit. a debitore delegato ⁊ sciẽs eũ nõ esse soluẽdo: vt. s. de iur. do. l. ꝓmittendo. §. si a debitore. Ol.

Non videtur. In glo. j. ibi in hoc. s. ꝙ non videatur perfecta etiã quo ad dñij translationẽ ex quo reuocari sperãtur. sꝫ hic erat dubium an deberet reuocari vel non. ¶ In cõtrario certũ erat ꝙ reuocari debebat per pacti appositionẽ. vel hic fit reuocatio ex lege. ibi ex pacto in traditione apposito. Dy. Uel dic sm Ja. de bel. hic dicitur ꝙ non videtur ꝑfecta donatio. ibi dicitur ꝙ non liberatur. Nec hec sunt cõtraria: immo cõcor. quãtum ad textum. sed cõtradicit finis dicte. l. huic glo. in eo qđ dicit hic dñium transire. ibi non. sed dic ꝙ ibi pactio expressa. hic cõditio tacita que non impedit dñij translationẽ. vt. s. de iur. do. l. dotis. §. si. l. seq. Ja. de bel.

Ubi alienam. In glos. prima. ibi transit id est recedit seu abdicatur ab eo. Dy.

Mortis causa. Ibi: quoad viueret scꝫ donatarius. Dy. In fi. ⁊ hoc si donatũ est tale qđ morte donatoris non finiatur. alˢ ne donatio ex toto redderetur inutilis: statim incepit exactio: vt. s. de leg. ij. l. ij. §. vl. Ol. In glo. stipulatio. in fi. ⁊. j. de v̈. obli. l. stichum. §. j. Old.

Senatus. Ibi: in eos. s. donatarios. Dy. Accipere alˢ capere. Dy.

Ex hoc. Ibi: donatio dicta est stricte. nã aliter large accipitur: vt not. s. ti. pri. l. in edibus. in princ. Jac. ibi: ꝓficiscitur. ex mente donãtis. Dy. ibi: ⁊ ibi. i. in mera donatiõe inter viuos. Dy. ibi: heredẽ suũ. s. donãtis. Dy. ibi negociũ gerit. s. tacite. Et sic no. ꝙ tacite agitur inter donãtẽ causa mortis ⁊ donatariũ ꝙ reuocetur donatio si cõualescat donator si peniteat ⁊ si donatarius precedat. Ibi aliquid facias. s. tu donatarius. Ibi ego. s. donator. Ibi lucius. s. quidã titius. Ibi cõtingat. propter qđ solum datur hoc expresse vel ab vtroqꝫ tacite itellecto. ⁊ eo casu quo de tertio agit ꝗ aliqd facere debeat nõ habeat locũ repetitio nisi cõtrarium sit expressum vel subintellectũ: vt. C. de cõdi. ob cãm. l. si repetẽdi. Ol. ibi: ⁊ in istis. s. deficientibus. Dy.

Mortis causa. Ibi: etiaꝫ si prior. q̃ donatarius. Dy. In fi. ⁊ hoc ẽt est ꝯ natură donatiõis cã mortis: ⁊ iõ reuocari nõ pt: vt. s. e. l. vbi ita. In gl. etiã si dantẽ penituerit. in fi. nisi totiꝰ volũtatis peniteat. qđ itellige vt no. ⁊ dixi. s. e. l. si alienã. §. marcellꝰ. Dy.

Si quis societatẽ. Ibi: inierit. cũ aliquo qui nec rem nec operam confert. Et est ratio istius. §. qꝛ ⁊ si recte esset contracta societas morte finiretur: vt. s. ꝓ socio. l. adeo. ⁊. l. v. §. fin. ⁊ ibi in glo. ⁊ ideo inutiliter ꝯfertur in tempus mortis: vt. s. de vsuf. l. vsuf. cũ moriar. ⁊ de iure do. l. iul. Dy.

Si duobus debitoribus. Eisdẽ ꝙ reis debẽdi. ⁊ cõcor. ad hunc. §. s. ad vel. l. si ꝑ vno. Ol. In gl. quo casu in fi. vt. j. de acceptil. l. si ex pluribus. et. s. de lib. leg. l. iij. Dy. ⁊ Ol. In glo. a quo in prin. recitando hãc glo. op. de. l. si sponsus. §. j. ⁊ op. ad solutionẽ de. l. antepe. Ol.

Si quis mortis causa. In legatis quot sunt anni tot legata in donatiõibꝰ cã mortis factis ꝑ stipulationẽ hoc di. ¶ Si qs mortis causa. ibi vna. secus si fiat stipulatio ꝑ diminutionẽ tpis: puta annua bima trima die: vt. j. de ver. ob. l. pluribꝰ. §. j. ⁊. j. de stipu. seruo. si seruus cõis meus. §. fi. Ja. In gl. primi anni. ibi vt semel inspiciatur. s. cõditio eius cui ⁊c. In ea. gl. ibi sol. vt ibi. qꝛ ibi enumerate fuerũt species tẽpor. sꝫ hic non. ⁊ hec est veritas: qꝛ qua rõne expressio pluriũ rerũ plures facit stipulationes: vt. d. l. qđ dicitur. ⁊. l. scire debemus. eadẽ ratiõe ⁊ expressio pluriũ tẽpor. ar. s. de testa. mili. l. miles ita. §. qđ diximus. In ea. glo. ibi de vsuris. l. seia. in fi. sic ergo principalis dissonãtia est. qꝛ in legato pluries ĩspicitur cõditio legatarij in stip. semel. ⁊ ad istud redditur ratio diuersitatis ⁊ ex hac dissonantia subsequitur. ꝙ si in legato pluries inspicitur: ergo qꝛ quolibet anno ꝓsequẽti est ꝯditionale: ergo ꝓ illo nõ est nata actio ante cõditionis euentũ vt in qualibet cõditionali: vt. j. de v̈. si. l. cedere diẽ. ⁊ ex hoc qꝛ quolibet ãno oritur: ergo plures sunt. sed in stip. qꝛ semel inspicitur cõditio: ergo semel extãte capacitate ꝓ primo anno ⁊ ꝓ oibus seq̄ntibus est pura. ⁊ si ẽ pura: ergo ꝓ ꝯsequẽtibꝰ nata. ⁊ si nata: ergo est vna. oĩa ergo ꝓcedunt ex prima. ¶ Et rõnes diuersitatis patẽt presupposita prima dr̃ia in qua ẽ ratio. qꝛ in stip. interuenit factũ stipulãtis. qđ factũ operatur ꝙ semel tãtũ inspiciatur cõditio sua. qꝛ lex plenius interpretatur ⁊ subuenit ei ꝑ factum suũ q̃ in legato vbi factũ suũ non interuenit. Et hec est ratio quare in stip. cõditionali transit spes debiti in heredẽ sꝫ in legato nõ vt insti. de v̈. obli. §. ex cõditionali. ⁊ no. j. de reg. iur. l. que legata. ⁊. C. de cõdi. inser. l. si vxor. Sꝫ in hac stipu. qđ tps cõsiderabitur. dicit gl. tps mortis sicut in donatiõe causa mortis in cuius locũ substituitur. hoc videtur mirabile: qꝛ in donatiõe causa mortis cõsideratur tps mortis sicut in legatis: vt no. s. eo. l. in mortis. qđ secus est in ꝯtractibꝰ vt in. l. si filiꝰ. de v̈. ob. si ergo hac cõsideratione assimilatur legatis quantũ ad inspectionẽ tpis: quare diuersificatur a legato in hoc. ꝙ legato pluries inspiciatur cõditio ꝑsone: in stipulatiõe semel: nõ video bonã rationẽ nisi ꝙ in hac assimilatur legatis vt inspicimꝰ capacitatẽ illo tpe mortis: qꝛ vtraqꝫ ex illo tpe sumit effectum: ⁊ ideo ista consideratiõe idem tẽpus attenditur in vtraqꝫ. sed circa plures inspectiões persone vel vnã nõ reperitur similitudo in ratiõe imo diuersitas: qꝛ in stipulatione interuenit sua prouisio ⁊ suũ factum: vt dixi nõ in legatis. ⁊ ideo plenior est vt predixi. ⁊ ideo in hoc non est in vtroqꝫ idem: immo diuersum. ⁊ sic est similitudo in quando: sed non in quotiens. qꝛ in primo est eadẽ ratio. in scđo diuersa. Ja. de ra. In ea. gl. ibi. ⁊ sic est vna. vel melius. ista nõ dicit sic vna vel plures. sꝫ dicit fideiussores teneri in oẽs pensiones: licet differatur. ⁊ de hac materia dic vt not. j. de stipu. seruo. l. si seruus cõmunis meꝰ. §. fi. Jaco. Et adde qđ not. in summa de contrahen. ⁊ cõmit. stipu. §. an plures.

Quod conditionis. Non capax bonor testatoris: non capax est etiã eor que dantur causa conditionis implende. ⁊ datũ a statulibero causa cõditionis implende: in falcidiã cõputatur. secus si ab alio. hoc di. ¶ Qđ cõditiõis. subaudi illud qđ ⁊c. Et pone exemplũ. pater habebat filiũ naturalẽ qui capere non poterat vltra modum alˢ a lege statutũ de bonis eius: sed volens ei plus relinquere sic dixit. titiũ mihi heredem instituo. vel sibi centũ lego. vel sticho libertatẽ relinquo si dederint filio meo cẽtuꝫ. Certe filius capere nõ potest de eo qđ sibi dandũ erat causa ꝯditionis implende: nisi vsqꝫ ad eã quãtitatẽ quã capere poterat de iure. Et est ratio qꝛ quãuis nõ ꝓcedat de bonis patris: tñ datur cõtemplatione habendi rem a patre datã. ⁊ sic quasi per obliquũ videtur illud ipsi filio dari a patre qđ ꝓhibitũ est vltra modũ. ⁊ no. bene hũc casum: qꝛ raro alibi reperitur. Dy. Et videtur expressum ar. in ꝯrium. s. de peculio. l. eo tpe. §. fi. in fi. ibi qm̃ magis propter rem meã ⁊c. Argu. huius littere voluerunt dicere quidam ꝙ filio naturali possint oĩa bona per

bona per indirectū relinquī: in stituēdo aliquem mihi heredem: ꝛ rogando eū ꝙ filio meo naturali tantūdem det de bonis suis: quasi nō ex re mea: sed ꝑpter rem meā habeat: vt ibi dicit. ꝛ ꝑ hoc. ī. de vul. ꝛ pu. substi. l. si is qui. vbi de hoc. ꝛ qđ no. ī. de acqui. pos. l. qui absenti. §. fi. s. de petitio. here. l. ab herede. §. qđ si quis. v. plane. al's est sub. l. etiā. ꝛ de coniun. cum eman. libe. eius. l. j. §. nunc videamus. de iure fis. l. ita fidei. §. patron⁹. ꝛ ibi de hoc. Dy. Et ꝑ hoc etiā. ī. ꝑ socio. l. sociū qui. §. socius. ꝛ qđ ibi no. Sed contra videt̄ expresse ista. l. qđ conditiōis. de hoc vide etiā qđ no. in aut. qui. mo. natu. effi. sui. §. vlt. in glo. magna. ꝛ de hoc etiā dixi. C. de natu. libe. l. humanitatis. ꝛ dicā statim in suppletione glo. Aliū modū ꝑ quem spurius possit habere bona: tangit Ja. de are. ī. de ma. test. l. libertas testō. Ibi implēde. a statulibero herede vel legatario. Dy. ibi dat̄. a quocūqꝫ. Dy. ibi: si mortis. i. eo tpe quo moriebatur testator qui libertatē reliquit qꝛ tūc hereditario iure capi videtur ꝛ tanꝙ hereditaria. Dy. ibi: post mortē. subaudi habere cepit in peculio. Ibi: testator habuit. ꝛ ea sola in falcidia cōputant̄ que fuerunt in bonis testatoris tpe mortis vt. s. ad le. fal. l. in rōne. ij. ꝛ hic est ratio diuersitatis istorum casuum. Dy. ꝛ Ol. In fi. i. in falci. nō cōputabunt̄. Ol. vt plene no. s. ad leg. fal. l. in quantā. In gl. dic casum. ibi an erat. s. qđ dat statulibe. Ibi: imputat. s. heredes. Dy. ibi: institutionis. vt hic in fi. Dy. ibi. §. si quid vero. ꝛ que sit ratio dic vt ibi no. In ea. glo. ibi vltra modum. ꝛ ſm hoc in v. certe. immutat qđ primo dixerat. Dy. ꝛ Jaco. Sed hec nō est vera qꝛ licet ei debeat tradi nō tamē capit vt sua fiat: vt. s. de ꝯdi. ꝛ demō. l. meuius. Old. Et ideo prima verior qꝛ scđa est ꝯtra mētē huius prin. Ray. In glo. immo ꝯtra. ibi obuenit aliunde. de bo. pater. Ol. In fi. vel dic clarius: vt ibi in textu dr. Ol. Uel dic ſm Dy. vt intelligas hanc solutionē hic obscure positam ꝙ illa. l. si is qui potius cōcor. veritate inspecta ꝙ̄ sit cōtraria. qꝛ ibi dicit ꝙ aut filius naturalis capit ex substitutione vulgari ꝛ nō potest capere vltra modū lege determinatū vt hic. qꝛ ex vulgari tūc succederet pater. qđ non potest. Aut succedit ex pupillari pupilli: ꝛ tunc potest capere vltra modū determinatum: vt ibi dicitur. hic aūt capit cōtemplatione rei q̄ proueniebat ex bonis patris qui reliquit alicui rem si daret filio naturali cētū. Et sic in effectu concor. cū illa. si is qui. nō discordat. Dy. Et hec distinctio videt̄ approbari in aut. qui. mo. natu. effi. sui. §. vl. in gl. magna col. vij. ꝛ eā approbat hic Ray. Sꝫ videt̄ cōtra predicta in eo. ti. §. discretis. Sꝫ nō obstat vt ibi pꝫ: qꝛ ibi institutus fuit rogatus restituere filio naturali vltra quā capere posset: ꝛ sic fuit fideicō. qđ nō, licet vt ibi pꝫ. Qđ facit ad qōnem quā. s. hac eadē. l. notaui. si qs extraneū heredē instituat ꝛ rogat eū vt filio naturali det vltra quā lex ꝑmittat de suis bonis ꝙ nō valeat ar. solutiōis quā glo. hic facit. ꝛ. s. de cōdi. ꝛ demō. l. meuius. in ꝑn. de his q. vt indig. l. in fraudē. in prin. ꝛ. l. antepe. Nō ob. l. ꝯria. vt hic no. ꝛ qꝛ posset fraus. l. fieri. arg. s. de trāsact. l. cū hi. §. si cū lis. Dy. In ea. gl. in fi. vel dic ſm scđam positionē immutari huius. l. prin. ꝑ illā litterā certe. vt qđ in prin. l. dr datur cā cōditionis implende nō posse capi vltra modū a lege cōcessum: corrigat̄ vt capi possit nisi qñ dat̄ a statulibero de peculio qđ habuit mortis tpe vt sequit̄ certe ꝛc. vt ſm hoc nō discordet. l. si is. ab ista imo cōcor. Nec ob. l. q testamentū. s. de ꝓbat. qꝛ ibi relinquebat̄ substātia cuius capax nō erat: hic nō: lꝫ occasione ei⁹ qđ alij de substātia relinquit̄ huic det̄. ar. s. de ꝯiug. cū emā. liberis. l. j. §. nūc videam⁹. Sꝫ ob. s. de cōdi. ꝛ demō. l. meui⁹. ſꝫ ibi a nullo capere pōt vt apostata vel hereticus. hic aūt solius paterne substātie erat nō capax. ꝛ iō capit. hic qđ nō ē ex paterna substātia. Ja. de are. In gl. statuli. ī fi. ꝛ h̄ si est spēs: idē si quātitas: vt. d. l. id autē quā videas. ꝛ no. d. l. in quarta. Dy. In gl. cā implende. ibi vel solue. ꝛ melius. Dy. ꝛ Old.

Illud. §. j. in glos. j. iustā estimationē. ibi ꝛ. l. in estimatiōe. vt qđ ibi dicit rem. i. rei verā estimationē. ꝛ dic ex necessitate: sed precium acceptū de eius vēditione vt hic. Uel dic non rem sed precium si illud maluerit. Jac. de are. Dy. autē tenet sequentē solutionē. Uel dic ꝙ ibi donauit. hic vendidit. arg. C. de impo. lucra. descri. l. j. vel reuocaret̄ donatio vtriusqꝫ hic vero nō sed venditor de euictione teneret̄. Alber.

Inter mortis. [a] Al's ītra. Ibi quod sub. illud. Ibi: pñti dat. ex testū vel quālibet aliā vltimā: qꝛ tunc etiā absenti donare posset ad exēplum legator vbi nō interest cū quo qs de supremis suis loquat̄. vt. s. de le. ij. l. cū pater. §. donatiōis. vbi de hoc dixi cū hec donatio magis accedat vltimis voluntatib⁹ ꝙ̄ cōtractib⁹: vt. C. de dona. causa

[a] Inter mortis. adđ Bar. in. l. tātum. s. e. gl. in. l. j. ꝛ. ij. C. eo. Bart. in l. j. s. e. Bal. i. l. labeo. s. de pa. ꝛ que ibidē dixi.

mor. l. vlti. ꝛ. s. eo. l. marcellus. §. paulus. ꝛ. l. tamis. §. j. ꝛ ibi in gl. Et ꝑ hoc pōt terminari questio. si aliquis infirmus donet alicui absenti causa mortis vtrū valeat donatio: de quo no. C. eo. l. j. ac reg. Et sic not. ꝙ donatio cā mortis fit ꝑ traditionē vt hic ꝛ per stipulationē. vt. s. eo. l. senatus. §. fi. ꝛ ꝑ nudum pactū ad similitudinē inter viuos. Ibi: donationes. scꝫ causa mortis. Dy. ibi: etem̄. istud est exēplū ſm primā litterā que facit similitudinē inter mortis causa donationē ꝛ mortis causa capionē. Dy. In glo. quidā habent ibi large. s. cōsecutiue non cōceptiue. genus em̄ includitur sub specie ꝑ cōseqntiam. sed species sub genere ꝑ cōtinentiā. vt nota. s. si cer. pe. l. ij. §. appellata. ꝛ de leg. iij. si qd. §. interemptū. In ea. glo. ibi l. meuius. sed ibi accipit non capit. ꝛ aliud est capere ꝛc. vt. ī. de v. sig. l. aliud est capere. ꝛ de hoc not. s. eo. l. omnib⁹. Dy. ꝛ Ol. ibi. l. acceptis. de hoc dic. s. eo. l. q precio. Ibi nō reuocat̄ s. mortis causa capio. Dy. In ea. glo. in fi. ꝛ vide qđ ibi no. in glo. qđ verū est si assumat effectū donationis inter viuos: vt s. de pactis do. l. cū maritus. §. fi. al's bene posset reuocari: vt s. de dote preleg. l. seia. ꝛ de le. iij. l. cū qs decedēs. §. nuptura. Sunt ꝛ alie differentie vt statim dicet̄ in seqūti glo. Dyñ. ꝛ Ol. In glos. ipsa re. ibi actio cōpetat. sed in mortis causa capione actio nō competit. Dy.

Si is cui. In fi. cōtra. ī. de ver. oblig. l. si seruū. §. fi. a. Sꝫ dic vt. s. eo. l. si filio nota. Uel dic aut dare quis tenet̄ ꝛ obtinet. l. cōtraria. Aut reddere vel restituere ꝛ obtinet hec lex. ꝛ. s. eo. l. illud. de cōdi. inde. l. si non sortem. §. libertus. ꝛ. l. in summa. §. penul. Ja. de are.

Si mortis causa. Nō tamē facta mētione mortis causa. sꝫ dic mortis causa. i. que solet demū morte secuta confirmari. Ol. ibi facta. simpliciter. Oldr. In fi. quātū ad fructus: non tamē quantum ad dñium: vt. C. de dona. inter virū ꝛ vxo. l. donatiōes. Jaco. de are. Et. l. ista ſm opi. Jo. positam. s. de dona. inter virū ꝛ vxo. l. sꝫ interim. §. j. intelligit̄ vbi simpliciter donatū est. qđ ꝑdest scire ꝑpter alienationē. vnde dic vt. d. §. not. ꝛ ea. l. §. si vxor rē ꝛ ꝑ Azo. in summa eo. ti. In gl. vt iam res fiat. hec gl. videt̄ innuere ꝙ trahat̄ retro etiā quo ad dñium: cuius cōtrariū supra dixi et no. d. l. donatiōes. C. de dona. inter virū ꝛ vxo. ꝛ de le. j. l. talis scriptura. in fi. Dy. ꝛ ꝑ hoc. ī. de reuo. dona. l. ij.

Quod statuliber. Quod de peculio datū est causa cōditionis implēde in falcidiam imputatur ꝛ venit in petitione here. ꝛ trebellianica restitu. ꝛ dari per seruū de peculio vel aliū presente seruo sunt paria ſm gl. h. d. Ibi in falcidia. s. iure institutionis debite. Dy. Ibi: hereditatē petitā. repete venit. Dyn. ibi: videtur dari. quantū ad imputationē in trebellianicam. Dyn. Ibi: eo presente maxime. Ray. Ibi: prope est. i. rationabile est. sic exponitur. ī. de ver. obli. l. cū stipulatus sum mihi a ꝑculo. in fi. quantū ad hoc vt in trebellianicam imputetur. ꝛ concor. ī. de acqui. posses. l. qđ meo. §. si venditor. ꝛ de solu. l. si pecuniā. Jaco. In glo. si tam heres. in fi. sed cōtra. s. de condi. ꝛ demon. l. qui heredi. §. cum hereditas. ij. rñ. sꝫ ibi ab alio datum fuit non a statulibero. s. a fideicommissario singulari ꝑpriam pecuniā soluente. hic a statulibero soluēte pecuniā que fuerat hereditaria. In glo. seruo ibi si non esset presens nō valeret. qꝛ ꝛ si ipse seruus daret. si non daret de peculio qđ erat tempore mortis non computaretur: vt. d. l. qđ conditionis. in princi. Dy. ibi. l. castrense. hoc non valet: qꝛ etiā si seruus daret nō cōputaretur: si nō erat in peculio tēpore mortis: vt prediri. Dyñ. In ea. glo. circa fi. ibi in trebellianica. hāc approbat Jaco. Et qđ dicit ex peculio autē videtur dari. subaudi quantū ad imputationē in trebellianicā. Uel dic videtur dari: vt littera dicit: que data nō imputatur in quartā: vt in. l. ꝯtraria. Jaco. Uel dic ſm Dy. ꝙ prima verior. scđa bona. sed est quedā diuinatio. nā textus non facit mentionem de quarta trebellianica: sed solum de falcidia iure institutionis. Quare dic audacter nihil diuinādo ꝙ tota. l. ista loquitur in falcidia iure institutionis. Et ad contraria signatū de. l. qđ cōditionis. ij. sed certe. s. eo. rñdeo qꝛ ibi loquitur qñ post mortem datum fuit aliquid heredi ab extraneo ꝑ statulibero: quo casu nō videt̄ de peculio esse qđ datū est: ex quo post mortem dñi datur: ꝛ ideo nō cōputatur in quartā iure institutiōis: cū in ea nō computent̄ nisi ea que percipiuntur iure hereditario: ꝛ que fuerunt in bonis testatoris tēpore mortis: vt. s. ad le. falci. l. in ratione. ij. Ea autem que dātur gratia cōditionis implende nō computant̄: vt eo. ti. l. id autem. hic autē loquit̄ quando viuente dño datū fuit.

quo casu si der presente statulibero lex fingit sibi breui manu datū: ⁊ ab eo heredi scripto: vt. j. de so. l. si pecuniā. ⁊. s. si cer. peta. l. singularia. Sꝫ ex quo fingitur ei datū: ergo primo sibi quesitū ꝙ heredi scripto. ⁊ si pͥmo sibi quesitū sequit̄ ꝙ de eiꝰ peculio datū videat̄. sꝫ si de eius peculio daretur: certū est, ꝙ cōputaret̄ in falcidiā iure institutiōis: vt hac. l. qd statuliber in prin. ⁊. s. eo. l. qd cōditiōis. ꝟ. certe. merito ergo hoc casu cō putat̄. Et vt oīa sint clara distingue. cū aliquid datur ab aliquo heredi pro statulibero cā ꝯditionis implende: aut datur mortuo dn̄o: aut ipso viuente. ¶ Primo casu siue der p̄nte statulibero siue absente nunꝙ computat̄ in quartā iure institutiōis debitā. ⁊ hoc casu loquit̄. s. eo. l. qd cōditiōis. ꝟ. certe. Et est ratio qꝛ que post mortē dn̄i querunt̄: in cōparationē legis falcidie nō veniūt: vt. d. l. in ratiōe. ꝗ. in prin. ad leg. falci. ¶ Scd̄o casu qn̄ viuente dn̄o dat̄ subdistingue. qꝛ aut p̄nte statulibero: aut absente. Si eo presente cōputat̄ in quartam iure institutiōis: ⁊ ita loquit̄. l. ista. in fi. Si absente eo nō cōputatur tanꝙ ab extraneo datū vt. d. ꝟ. certe. d. l. qd cōditionis. Ratio autē diuersitatis est qꝛ cū datur eo presente lex fingit breui manu ⁊c. vt predixi. sed cū eo absente datur cessat dicta fictio. nā iuris fictio extēditur solū ad ea ꝗ possibilia sunt de natura non ad ipossibilia: vt. s. q. cau. maio. l. deniꝗ. ⁊ ibi not. Uel dic ꝙ siue ipse seruus de peculio siue alius noīe de peculio det: ipse dare videt̄: ⁊ cōputat̄. Et qd dicit p̄nte subaudi maxime nisi in hoc. qꝛ vbi eo p̄nte nō requirit̄ ratihabitio quasi ipse dare videat̄ ꝑpt̄ p̄ntiam. ar. eiꝰ qd no. j. de acq. pos. l. j. ꝗ. si iusseri. al's ratihabitio eiꝰ reqret̄ si eēt absens. dy.

Seia. Scd̄a donatio causa mortis ꝯfecta in defectū prime cōmissa primā ipso iure resoluit: ⁊ ea donatoris heredes ꝯueniri falcidia retinebit. donator vero viuētes ad rem vel cautionem cōueniri prohibet̄ ex ipsa. hoc dicit. vel aliter ⁊ idem est. Extincta donatio ⁊ reuocata intelligit̄ renouari in cōditiōe qua prius erat. vt si ante erat cā mor. ⁊ nunc. hoc di. ⁊ hūc casum alibi nō recolo. Et diuide hāc. l. sic. Qꝛ primo ponit̄ forma cōuentionū vsꝗ ibi igit̄ si res. ibi prima qd. Et eius determinatio vsꝗ ibi bonefidei aūt. ibi scd̄a questio. Et eiꝰ determinatio que facit ad declarationē tertie. vsꝗ ibi sequit̄. Ibi ponit̄ determinatio tertie. vsꝗ ibi. muliere deniꝗ. Ibi qnta ⁊ vltima questio: cuius determinatio ex premissis pꝫ. ¶ Op ponit̄ ꝙ nō sit iudiciū bonefidei: sed stricti iuris illud per qd petit̄ donatio: vt. s. ti. j. l. eum qui. ¶ Itē op. ꝙ debeat caueri vt. s. de iud. l. in oībus. ⁊ de peti. here. l. qd si in diē. ¶ Itē op. ꝙ presumatur in dubio iter viuos donatio nō causa mortis: vt. j. ꝗ. pri. ¶ Itē quere vt in glo. Dy. ibi traditionē. nā iure isto ꝯtractus donatiōis nudus erat: nisi fuisset traditiōe vestitus vt hic erat. pōt ergo vestire aliā nudā cōuentionem de qua statim dicit. ⁊ cōuenit ⁊c. vt. s. de pac. l. iuris gentiū. ꝗ. sed si in aliū. ⁊. l. diuisiōis. hodie autē valet donatio etiā nudo pacto: vt. C. de dona. l. si qs argentū. ꝗ. pe. Oldr. ibi: ⁊ cōuenit. ex qua cōuentiōe acquirit̄ filijs actio: vt. j. de ꝟ. ob. l. quodcuꝗ. ꝗ. ij. Ol. ibi: si postea. s. mortuo titio donatario. Old. ibi: mortua fuisset. seia donatrix. Ol. ibi: pertinerēt. hucusꝗ fuit forma cōuentionis. Dy. ibi: igit̄. s. qꝛ pͥmortuo titio donatario et viuēte seia donatrice resoluta est donatio. prima igit̄ ⁊c. ⁊ est prima questio ⁊ eius solutio. Dy. Ja. ⁊ Ol. ibi: heredes. i. filij seu liberi. ⁊ est ar. ꝙ ap. heredum cōtineant̄ liberi tm̄. de quo no. vt. s. ad trebel. l. ex facto. ꝗ. vlti. Ol. ibi: vēdicent petēdo a seia ꝗ nacta fuit possessionē: vel etiā retinēdo. Jaco. ibi: exceptio. s. seie ꝑdicte nacte possessionē rerū donatarū. Et dic ꝙ est exceptio intentionis. sic. s. de cōdi. cā da. l. q se debere. Ja. de are. Bonefidei aūt. scd̄a questio ⁊ eiꝰ determinatio. Et qd subijcit cōstituto. dic. i. proposita actiōe in iudicio cōtra seiā ꝓ rebus donatis vt predictū est. ⁊ sunt ablatiui absoluti. ⁊ est sensus cū donatio causa mort. eqpararet̄ legato siue vltime volūtati ex qua descēdit actio bonefidei in qua actiōe cautio interponi solet: vt. s. de iudi. l. in oībus querebatur ⁊c. Dyn. ibi: titij donatarij. Dy. Incurrebat. ratio dubitatiōis. Dy. Hesitatio. i. dubitatio. Dy. ibi extorquēde donationis. que. s. collata erat in titiū inter viuos ꝑpter quā non videbat̄ cautionē interponi debere. Dyn̄. ibi: initiū acceperat. ⁊ sic soluit nō esse exponēdā cautionē vt dicit infra ibi sequit̄ ergo ⁊c. et ideo dic nondū hic solui sed ibi. Ja. Sꝫ nunqd tertia questio que hic nō soluit̄. ⁊ dic cū in ꝑsona patris ceperit nunqd ⁊c. Jac. ibi: prior. respectu scd̄e quā filij extorquere volebāt. Ja. ibi: ꝑfecta est. s. ꝑfectiōe translatiōis dominij nō indissolubilitatis: vt. s. e. l. nō videt̄. ⁊ ibi no. Ol. ibi: perimeret̄. quasi nō ante perēpta. Jac. ibi: permittit̄. qꝛ dubitās an perimat̄ pͥma per cautionē quā nūc fecit filijs quero vtrū ⁊c. Jac. ibi: vtrū ergo. quarta questio ⁊ eiꝰ solutio. Ja. ibi: donatio fuit. s. inter viuos. Et dic donatio facta in titiū cognatū. Jac. ibi: mortis causa facta. Cū querit̄ an aliqua donatio sit cā mortis an inter viuos distingue. Aut donatio cōfert̄ post mortē donātis ⁊ tūc est donatio causa mortis: vt. s. de do. ꝓleg. l. seia. Aut nō post mortē sꝫ in vita donantis: tūc si apponunt̄ pacta que apponi solēt in dona. causa mortis est donatio cā mortis: vt hic. Si vō pacta ꝗ solent apponi in donatiōe inter viuos erit donatio inter viuos: vt. C. de iur. do. l. ij. ⁊. s. de pa. dota. l. maritus. similis distinctio fit. s. de iur. codicil. l. illud. ꝗ. tractari. Si vō nullū pactū apponit̄ in donatiōe nec cōfertur post mortē donātis presumit̄ inter viuos: vt. j. hac ea. l. ꝗ. cum pr. ⁊ hic in glo. dicit̄. Ja. ⁊ Dy. ibi: sequitur. hic est solutio tertie questionis. Ol. ibi: soluta. nō ergo nunc soluit̄ cū ꝑmittit̄ cū iam soluta esset. Jaco. Et infertur ex premissis solutio tertie questiōis. Ibi extorqueri videat̄. dū vt caueat vrgetur ⁊ ideo nō debet vrgeri. Ja. Sed dic extorqueri. i. de nouo cōtrahi si sponte fuerit cautū. Dy. ibi: muliere deniꝗ. solutio secunde questiōis. vel quinta questio ⁊ eiꝰ solutio. Ol. ibi: diē functa s. institutis alijs heredibꝰ ꝙ liberis titij. Ol. ibi: ꝑpter legem qua cauet̄ de morte cā donationis falcidiā detrahendā vt. C. ad le. fal. l. in donatiōibꝰ. Old. ibi: falcidiā. ab herede seie detrahendā. Dy. de mortis cā donatiōe. Et circa hāc materiā quere pͥmo quid sit donatio. scd̄o vnde dicat̄. tertio quot sint eius spēs. quarto qualiter ꝑficiat̄ olim ⁊ hodie. quinto qualr reuocetur ⁊ qbus actiōibus ⁊ causis. Donatio est ꝗ sit a dn̄o purā ⁊ merā liberalitatē exercēte absꝗ spe decetero recipiēdi: vt. s. ti. pri. l. j. ⁊. l. donari. A dn̄o id dixi qꝛ nō dn̄s donare nō pōt: vt. s. ti. pri. l. filiusfa. Purā ⁊ merā id dixi qꝛ si substātialis subest cā nō erit mera donatio vt preal. l. Absꝗ spe id dixi qꝛ si talis spes subest nō proprie sꝫ appellatiue donatio dr̄ inspecto rigore. sꝫ de benignitate dicemꝰ eā esse donationē ⁊ ex ea dn̄ium transferri: vt. s. e. l. qui id qd. ꝗ. ea lege. ⁊ si cer. petat̄. l. si tibi. Dicit̄ autē donatio. q. doni datio: vt. s. eo. l. senatus. ꝗ. donatio. Donationis species in effectu sunt tres. s. inter viuos: cā mortis: ⁊ ꝑpter nup. vt insti. de dona. in p̄n. et ꝗ. alie autē. ⁊. ꝗ. est ⁊ aliud. Perficiebatur olim stip. vel traditione vt. s. eo. l. senatus. ⁊ fi. ⁊ hac. l. in princ. ⁊. s. ti. j. quasi per totū. hodie etiā nudo pacto: vt. C. eo. l. si qs argētū. ꝗ. pe. Reuocant̄ donationes inter viuos ex causis positis. C. de reuo. dona. l. fi. Mortis cā reuocant̄ ex p̄nia vel si recōualescat donator vel premoriat̄ donatariꝰ: vt. s. eo. l. q causa mortis. ⁊ insti. eo. in princ. ⁊ reuocant̄ ꝑ condi. ob cām. vel sine cā. vel per vtilē rei ven. vt. s. eo. l. si mortis cā. ⁊. l. q mortis. ⁊. l. si filiusfa. Et regulariter donatiōes cā mortis equiparātur legatis: vt s. eo. l. marcellus. ꝗ. paulus. ⁊. C. e. l. fi. Est ⁊ alia species que appellat̄ mortis cā capio: vt. s. e. l. mortis causa capit̄. in p̄nc. ⁊. ꝗ. si in donatiōe. ⁊. l. mortis cā capimꝰ. Est etiā remuneratio per se a donatiōe. ⁊ ista nō reuocat̄: vt. s. ti. pr. l. aquilius. Dy. ibi: tenebunt̄. filijs seie. In glo. a seia. in fi. qꝛ ipsa non est mortua: ⁊ idem in heredibꝰ seij: vt. j. pꝫ. Ex pͥma ergo nō p̄nt qꝛ reuocata. ex scd̄o nō: qꝛ nōdum habet effectū. Dy. In glo. est em̄. ibi appellatū. petitione hereditatis. s. bonefidei iudiciū. Dy. In gl. viuente seia. ibi. l. nō oīs. sed hic nihil dicit de eius penitētia: sed dicitur ꝙ nulla eis donatio facta erat. nā pacto nō donabat̄ hoc iure. Jac. In fi. prima so. bona est. hec vltima nil valet. qꝛ licet qs de hereditate viuentis sollicitus esse nō debeat petendo eā: tamē in cautione petenda sollicitudo nō est ꝓhibitā: vt no. d. ꝗ. item cū. ⁊. s. ad trebel. l. ita cū. ꝗ. a patre. ⁊. C. vt in pos. lega. l. cū archimedora. ⁊ ibi no. Dy. In glo. prima de qua dicit. ibi que. s. verba. Dyn̄. In ea. glo. ibi. l. quodcunꝗ. ꝗ. si ita quis. sed certe ex pacto donationis nō agitur licet sit secus iuris. C. sed ꝫm hanc. l. j. nulla donatio in filios collata erat: vt ex littera patꝫ. ¶ Item ⁊ iure. C. obtinet hec. l. cū nulla de dando conuētio facta sit. ar. tamen contra. C. de dona. ante nup. l. si cum ante. ⁊ de iure do. l. etiā. Jac. In ea. glos. ibi prima. s. donatio. Dy. ibi secūda. s. donatio. Dy. ibi: nunquid sit noua. s. donatio causa mortis. Dyn̄. In fi. si dicas tolli primā. s. collatā in personam titij: de qua ter. querit ⁊ determinat: tūc ista gl. bene dicit: vt pꝫ. j. in ver. seqtur vt soluta ⁊c. sꝫ si dicas primā. s. collatam in filios titij per scd̄m pactū vt patet per illa verba textus si postea supstitibus ⁊c. nō videtur illa tolli cū non interuenerit actus derogans ei sed eā confirmās. possunt ergo agere filij titij vel ex pacto patris: vt. l. quodcunꝗ. ꝗ. si ita quis. vel ex stipulatio. spōte interposita. sed facta ex act. per vnā tollitur altera. ar. j. de re iudi. l. iiij. ꝗ. si ex conuentione. ⁊ de noua. l. stichum. ꝗ. fi. Sed si velis tenere glo. dicas ꝙ hec prima pēdebat ex voluntate donantis ⁊ ideo preualet vltima ⁊ tollit primā sicut in legatis:

in legatis: vt s̃. de condi. ⁊ demon. l. qđ traditū. ⁊ l. nō ad ea.
⁊ de leg. j. l. si mihi ⁊ tibi. §. in legatis. ⁊ q̃ legatis cōparãtur:
vt. s̃. eo. l. illud. ⁊ l. marcellus. §. paulus. Nō obstant allega-
ta per glo. s. §. si quis priore. ⁊ l. si quis priore. s̃. ad trebell. q̃
ibi erant duo testamẽta q̃ nō cōpatiunť se simul: vt. s̃. de test.
mili. l. querebatur. Oportet igitur agi ex scđo in quo erãt con
firmata relicta in primo non ex primo sublata: vt. d. l. si quis
priore. s̃. ad trebel. ⁊ de iniusto testamento. l. posthumus. §. fi.
Dy. Sed secus est in ꝯctibus ⁊ cōuentionibꝰ que se simul cō
patiunť. ar. dicte. l. iiij. §. si ex cōuentiōe. j. de re iudic. ⁊ vt leg.
no. cau. l. j. ⁊ si qs sub cōditiōe. Ray. In gl. spōte in fi. hec vlti
ma verior. Ol. Et aduerte q̃ dum dico in tex. seq̃ns ⁊c. caute
soluit scđam qōnem. Qđ autẽ sequiť muliere ⁊c. nouã addit
qōnem. s. an cautiōe spōte a seia interposita heredes eius ea
mortua de tali dona. possint falcidiã detrahere. ⁊ dicit ꝙ sic.
Dy. In gl. vlt. q̃ incipit electiue in fi. sȝ ꝯtra. s̃. eo. l. §. vtrū. et
de do. prele. l. seia. vbi presumiť donatio cã mortis. sȝ solue vt
ibi. Dy. q̃ ibi ꝯferebať in tp̃s mortis. hic vero fiebat simpľr.

Cum pater. Ibi: sine vlla cōditiōe. i. simpliciter
nō apposito aliqua pacto ꝙ in du-
bio presumiť inter viuos. Dy. ⁊ nō conferť vt hic diciť. Ibi:
falcidie. detrahẽde de dicta donatiōe. Dy. ibi ꝯstitutiōe. qua
cauetur de mortis causa donationibꝰ falci. detrahẽdã. vt. C.
ad le. falci. l. in donationibꝰ. Ol. ibi: quã que lege certa. sub-
audi ad illa que pertinẽt que certa le. donarenť inter viuos.
Vel lege scđo modo dicas cōstitutionem que loquiť de falci.
detrahẽda in dona. nō pertinere ad aliam dona. q̃ꝫ ad dona.
eoꝝ que certa lege donarẽtur. s. causa mortis ⁊ morte secuta.
Jaco. ibi: hoīs. s. donantis. Ol. ibi: absolute. i. sine aliqua re-
petendi lege. vel. i. simpliciter nulla mortis habita mentione.
Dy. In glo. electiue in fi. sed contra. s̃. de do. prele. l. seia. vbi
in dubio presumiť donatio causa mortis. Sol. ibi conferebať
in tp̃s mortis. hic v̉o fiebat simpliciter vt ibi no. Dy.

Fulcinius. In fi. ibi qđ. s. dictū neratij.
Dy. ibi: quã habet. vi copu
latiue siue copule ante cedẽtis. ⁊ iđ dic eã iuste ⁊c.
⁊ sic expones quã. i. eã. vel. i. etiã vel quãuis. Jac.
In glo. al's susceperit in fi. ⁊ dic successerit. i. subierit hic do-
nator. sȝ ſm gl. iuste poniť in vi noīs supponẽtis v̉bo successe
rit. Ja. In glo. dictū fulcinij in fi. Nec ob. predicte. ll. ꝑ fulci-
niū allegate q̃ in illis tractať de preiudicio in aliū irrogãdo.

Si seruo. Ibi: donatum sit. s. ipsius serui
cōtemplatione. Ray. ibi: dona-
tum esset. i. cuius cōtemplatiōe. Dy. ⁊ Oldra. ibi:
mortẽ eius. s. donatoris. Old. ibi: ante apertas ta-
bulas. s. dn̄i ipsius serui cui donatū erat. Dy. In gl. duobus
modis. ibi fuit factus liber a domino. ⁊ ſm hoc construe. post
mortẽ eiꝰ. s. donatoris hec donatio nō sequitur manumissum
ante apertas tabulas. Jaco. ⁊ Ol. ibi. §. in nouissimo. hoc est
falsum q̃ iuris. ff. dies relictoꝝ pure vel in diem cedit a mor-
te testatoris: vt. s̃. q̄n dies le. ce. l. si post diẽ. in prin. Non ob. §.
cum igitur. ⁊. §. in nouissimo. q̃ loquuntur de iure antiquissi
mo ante iura. ff. Dic ergo ſm istum casum ꝙ non sequiť ma-
numissum q̃ tp̃e mortis donantis erat seruus ⁊ sic dominuȝ
sequitur. ar. l. si post diem. §. fi. Dy.

Explicit liber. xxxix. Incipit. xl.

De manumissionibus.

Super rubrica posset continuari aliter q̃ꝫ glo. dicat. quia
supra dictū est de donatione inter viuos ⁊ causa mortis rerū
estimabiliū: sed q̃ libertas que est res inestimabilis: interdū
donatur inter viuos ⁊ causa mortis ꝙ per manumissionem
ꝓcedit: iđ de manumissionibꝰ ponit ti. generalẽ: ⁊ post tit. ge-
neralem ponendo primo de manumissionibꝰ inter viuos: se-
cundo de his que fiunt in vltima volūtate: tertio ponendo ti
tulos cōiter de causis libertatuȝ tractantes vt colligi pōt ex
ordine tituloꝝ sequẽtiū. Dy. Et est notandū ꝙ cū serui fa (Nota istad dictū singulare ⁊ aureis litteris insculpẽdū.)
cti essemus ꝓpter delictū primoꝝ parentū redemptor noster
seruus fieri dignatus est vt nobis libertatẽ donaret: vt habe
tur in lombarda de vltimis voluntatibꝰ. l. iij. circa fi. Et dic
ꝙ manumissio ad seruos: emãcipatio ad liberos ꝑtinet. vt. s̃.
quãdo actio de peculio est annalis. l. j. §. alienatio. Quando
dies vel annus inceptus habeatur ꝓ cōpleto habeť bene. j.
eo. l. j. Quid sit conniuentibꝰ oculis fieri ⁊ de cōniuencia. j. e.
l. is qui. Et ꝙ aliud est impẽdisse aliud impẽdere teneri. Si
volo confidere de amico meo ⁊ facere sibi venditionẽ rerum
mearū cautū est consiliū ꝙ faciã ante cōfici instrumentū qu-
intendens de eo confidere facio sibi venditionẽ vt mihi retro
reddat. j. eo. l. is qui. §. si ab ignoto. Et an valeat pactū appo
situm in donatiōe: ꝙ si donatarius committat delictū ꝓpter
quod bona eius deberẽt publicari ꝙ donatio sit imperfecta.
Qđ iudex possit cōminari ⁊ punire deficientes in ꝓbatiōe. j.
eođ. l. si quis dicat. Et in casu ipsius. l. puniť in opus metalli
qđ alibi non reperi. Et facit etiã ꝙ facta pace ꝑ iniuriãtẽ nō
possit iudex amplius ꝓcedere. An dn̄s possit manumittere
seruū ꝑ se alij debitū. j. eo. l. seruū. An inspici debeat tp̃s te-
stamẽti vel mortis. j. eo. l. fauia. Et facit ad questionẽ vulne-
rati tp̃e vnius rectoris: ⁊ mortui tp̃e successoris: qs eoꝝ habe
ret arbitriū in tali maleficio. Qđ papa possit absoluere etiã
nō seruata forma eccľie. j. eo. l. apud. An manumissio mortis
causa reuocetur ꝑ cōualescentiã. e. l. mortis. Qui prebet con
sensum alicui actui qui sine ipso perfici nō pōt illud efficere
videť. j. eo. l. si consentiente. An libertas ꝑ. l. representata vel
casualiter nō representata inducat pene cōmissionem. j. eo. l.
causam. §. puellã. Qđ dictio vt etiã in ꝯctibus faciat moduȝ
⁊ nō cōditionẽ. e. l. §. tp̃e. An res mobilis dotalis possit alie-
nari. j. eo. l. seruū dotalem. Qđ res ingrediẽtis moñ. transeat
in monasteriū cū onere suo. j. eo. l. gaius. Qđ testes discordã-
tes equiparentur sententijs discordantibꝰ. j. eo. l. iuli.

Placuit. Ibi: post horã sextã. s. cōple-
tam ⁊ septimã icħoatã. Dy.
ibi pridie. i. diei incipiẽtis qui precedit kalen
das ianuarij. i. cū attigerit aliqđ momentum
diei naturalis vigesimi anni. Dy. ibi: annum
vigesimū. nō diciť minor qui vltimū diẽ vige-
simi anni attigit. Dy. ibi: nō posse manumittere. s. seruū suū.
Dy. ibi: permittiť. vbi oporteret supremū diẽ esse finitū ita
ꝙ illuxisset dies kalendarū. Ja. ⁊ Ol. ibi: vetať. per. l. eliescẽ-
tiã. Dy. Supremū. i. vltimū. Dy. a die natiuitatis vel nego-
cij de quo agiť incħoati. j. de v̉. sig. l. primus. ⁊ l. auunculus.
In fin. dies autẽ supremꝰ anni. xx. diciť qui precedat diẽ na-
tiuitatis: vt dies vltima decẽbris q̃ precedat kal̃. ianuarij: in
exẽplo huiꝰ. l. ar. in auť. vt prepo. nomẽ impe. §. pe. s̃. so. ma. l.
de diuisiōe. ⁊ l. si ante. ⁊ l. diuortio. Ja. ⁊ Ol. Et cū queriť an
dies inceptꝰ habeať ꝓ cōpleto: aut in explemẽto tp̃is incipit
bn̄ficiū: aut finiť cū tp̃e. Primo casu: aut hoc bn̄ficiū indul-
geť sine alteriꝰ iniuria ⁊ dãno: ⁊ tūc satis est tetigisse postremū
diẽ: hoc ẽ illū diẽ q̃ antecedit diẽ natiuitatis siue negocij in-
choati: vt hic ⁊. s̃. de test. l. qua etate. Aut cū alteriꝰ iactura ⁊
dãno: ⁊ tūc totꝰ postremꝰ dies dȝ esse cōpletꝰ: lȝ nō sit necessa
riū ꝑuenire ad momentū cōpletū in quo incepit. ⁊ ſm hoc lo-
quiť. j. de vsuca. l. in vsucapionibꝰ. ⁊ de act. ⁊ ob. l. in oībꝰ. licȝ
ab aliquibꝰ ꝯsueuerit dici ꝯ dictas leges. nãqꝫ postremꝰ dies
dr̃ ille postq̃ꝫ ad diẽ cepti negocij nullus est: vt in auť. vt ꝑpo.
nomẽ imperato. §. pe. s̃. sol̃. ma. l. diuortio. in prin. ⁊ l. de diui-
siōe. Si v̉o in explemẽto tp̃is desinit bn̄ficiū: tūc cōnumerať
tp̃s de momẽto ad momẽtū: vt. s̃. de mino. l. iij. §. minorẽ. vbi
de hoc in gl. In casibꝰ tn̄ reperiť ꝙ annus inceptꝰ habeť pro
cōpleto: vt. j. de mune. ⁊ hono. l. ad rẽpublicã. ⁊ ad trebel. l. q̃
filiū. Jaco. de are. Quidã tamen dicūt in casu predicto q̄n cū
alteriꝰ dãno ⁊ iactura: ꝙ aut tractať de fauore: ⁊ tūc vltimꝰ
dies habeť ꝓ cōpleto: vt. l. in vsuc. j. de diuer. ⁊ tẽpo. p̃scrip. ⁊
de vsuca. l. in vsucapionibꝰ. cū. l. seq. Aut de odio vt de pre-
scriptione odiosa: ⁊ tūc de momẽto ad momentū vt. d. l. in oī-
bus. de act. ⁊ obli. ⁊ hoc etiã sentit glo. in. d. l. in vsucapione. j.
de diuer. ⁊ tempo. prescrip. pōt tamẽ impugnari: vt ibi not. ⁊
de ista materia vide qđ nō. ex̃ de elec. c. cum in cunctis. ⁊ per
Archi. lx. di. innouamꝰ. lxxvij. di. subdiaconꝰ. ⁊ duobꝰ capl̃is
sequentibꝰ. ⁊ di. sequenti. c. presbyter. in prin.

Si heres. In fi. al's placuit. ⁊ verum est. Oldr.

Seruus. Ibi: manumitti. inter viuos. in vl
tima autẽ volūtate pōt etiã dire-
cto: si ante cedentẽ diẽ libertatis solutū sit debitū.
ar. s̃. de here. insti. l. pignori. per fideicōmiss. autem
certū est libertatẽ recte relinqui: vt. j. de fideicō. l. thais ancil
la. §. j. pōt etiã dici ꝙ fauore libertatis obliquatur directa: ⁊
trahiť ad fideicōmis. l. generaliter. §. si quis seruo. Ja.

Is qui. Ibi: cōniuentibus oculis. exponit
glo. ⁊ bene. i. clausis. ⁊ sepe allega-
tur tex. iste ꝙ multa cōniuentibꝰ oculis pertran-
seunt. Sed quãdo clamor de aliquo sepe venit ad
papam dicit ꝙ nō potest cōniuentibꝰ oculis pertransire: vt
extra de priui. c. quanto. in fi. cū concor. s̃. de vete. iure. enucle.
l. ij. §. sed cum prospeximus. Ibi: ⁊ nō cōniuẽtibꝰ oculis aspi
cere. Quãdoqꝫ tamẽ exponiť cōniuẽtibꝰ patronis. i. consen-

tientibus ⁊ videntibus: vt no.in glo.C.de bo.liber.l.ij.Odo. Tamē ibi exponit cōniuētib⁹ patronis.i.dissimulantibus. ⁊ vide in alphabeto littera.C.dictiōe.cōniuentia. Ibi: amici.i. extranei.ſm supraſcriptas expoſitiōes gl. Ja.ibi: prorogāte. ſ.amico.i.preſentante pecuniā: vel dante ſeu ſoluēte. Ja.ibi: ꝑmittente.ſ.principaliter. Dyn.ibi: delegante.ſ.in precium. Ja.ibi: delegante debitū.ſ.precij. Ja. In gl.ſed ſi eius.in fi.⁊ j.ꝑri.§. Ja. In glo.ſ.interim.ibi nō liberet̃ emptor: q: venditor hʒ integrā actionē ad precium. Dy.ibi: que ſunt contra.⁊ ſic no.nō eſſe paria impēdiſſe ⁊ impendere debere.arg.cōtra ſ.de nego.geſt.l.ij.⁊.l.ſi quis mandato. Jaco.

Si ab ignoto.

Ibi preciū ſuum.i.pro ſe datū vel ꝓmiſſum. Ol.ibi: obtulerit ſeru⁹ emptus. Dy.ibi: ab initio eīn.ꝑ hāc litterā dicebat dn̄s Bartolin⁹ de cornazano parmeñ.doctor ꝙ qñ aliquis vult facere vēditionē de re aliqua in aliquē amicum ſuū confidendo de eo ſicut quotidie fit ⁊ vult ſibi ꝓuidere ꝙ ille amicus faciat ſibi inſtrumentū in quo contineatur quomodo de ipſo cōfidit ⁊ ꝙ ipſa venditio eſt ſimulata: ꝙ iſtud inſtrumētum debet precedere inſtrumētū venditionis cū hic dicat ab initio emptor ⁊c.⁊ ꝑ hoc.ſ.de acquir.heredi.l qui aliena.§.ſi. Jac.ibi: per fidē ꝯtractus.i.per cōtractū initū inter emptorē et ſeruū. Dy.ibi: agatur.i.celebretur ſeu interponat̃. Old.in ṽ.vnde queri poterit vnde eſſet actū inter ſeruū ⁊ emptorem vt ipſum ſeruū ſuis nummis redimeret. Jac.ibi: prorogauerit.i.quietauerit. Ja. Vel dic cū ſeru⁹ offert pecuniā emptor prorogauit ſibi terminū: ⁊ hoc innuit littera. In ṽ.ſiue autē. ibi ſuis nummis.ſ.ſerui. Dy.ibi: ne eū manumittat.hoc acto inter eum ⁊ venditorē cū tamen ante cū ſeruo de manumittēdo pactum feciſſet. Jaco. In ṽ.nihil.ibi ciuitate vel priuato. Not.ciuitatē equiparari priuato.ꝑ hoc.j.de ṽ.ſig.l.eum qui vectigal.⁊.ſ.ad macedo.l.nihil intereſt. Ja.ibi: eū fide implere. Cōſueuit queri queſtio talis.quidam volens ſibi ꝓuidere ne bona ſua venirēt ad fiſcum cum filio ſuo emancipato tale pactū contraxit.fili ſi cōtingat me in futurū tibi aliquid donare: facias pactū ꝙ illa donatio ſit ꝓ imperfecta: ſi ꝯtingat aliquid te cōmittere ꝓpter quod bona tua deberēt ad fiſcum peruenire.poſtea oīa bona ſua filio donauit.deinde contigit filiū delictū committere ex quo bona debebāt cōfiſcari.pater ex pacto vult defendere bona donata: querit̃ qd iuris? Et dicēdum eſt ꝙ donatio facta in filiū habet̃ ꝓ infecta poſtq̃ cōmiſit delictū quaſi dn̄ium rerū donatarū in filiū nō trāſierit. nā difficilius amittitur dn̄ium q̃ non acquirat̃.C.de acquir.poſ.l.vlt. Sed hic vides ꝙ dominiū acquiſitū cōpellitur retrāſferre manumittēdo eum ex forma pacti. Ergo in q̄ōne ꝓpoſita primū pactū bene operatur ꝙ ꝯſequētē donationem nō videat̃ in filiū trāſlatū dominiū. Preterea legata ⁊ donationes equiparant̃ vt.ſ.titu.ꝑri.l.marcellus.§.paulus.⁊ de leg.ij.l.legatū eſt quedam donatio.ſed in legatis eſt ita ꝙ prima volūtas eſt derogatoria ſecūde.ergo ſic erit in donatione ꝙ primū pactū poſſit derogare donatiōi ſequēti: vt.ſ.de le.j.l.ſi mihi ⁊ tibi.§.in legatis.⁊.l.ſi ita ſcriptū.⁊ de le.iij.l.ſi qs in prin.teſtamēti. Sed ad iſtud ar.poſſet dici verū eſſe in donationibus cauſa mortis que legatis equipollent: vt dictuʒ eſt.non autē donationes inter viuos. ¶ Preterea vnus cōſenſus tollit alium: vt.j.de regu.iur.l.nihil tam naturale.ſed prim⁹ conſenſus q fuit in primo pacto eſt derogatorius ſcd̄o conſenſui ⁊ eū tollit vt iā ꝓbaui.ergo donatio facta ſine conſenſu remanet ⁊ ſic nō valet: vt.C.de dona.l.nec inuit⁹. Preterea per primū pactū derogatoriū dona.ſequētis: vt.ſ.ꝓbatum eſt remanet donatio ſine cauſa ⁊ ſic ꝑ eam nō eſt trāſlatum dominiū: vt.j.de acqui.re.do.l.nunq̃ nuda. Et iſtud argumentū poſſet ꝓcedere vbi rerū donatarum nō eſſet ſecuta traditio.ſi eīn traditio eſſet ſecuta non poſſet dici nuda.vt.l.traditionib⁹.C.de pac. Quid plura? videtur eſſe caſus.ſ.de ꝯtrahē.emp.l.cū manu ſata.§.ſi. Dy. De hac materia vide q̃ not.C.de cōdic.ob cau.l.ea lege.ſ.de acqr.here.l.q in aliena.§.celſus. In ṽ.idem ⁊ ſi ſeru⁹. Per hāc litterā dicebat prefatus dn̄s Bartolinus de cornazano ꝙ ſi aliqs vendat rem aliquā alicui monacho ⁊ pactū aliqđ apponat in traditione: forte ꝙ reſtituat̃ ſibi vel ꝙ venditio ſit ſimulata: ꝙ monaſterium habeat neceſſe ſeruare pactū illud q: res ſibi acquiſita videtur cū ſuo onere ⁊ ſuis cōditionib⁹ ſicut ⁊ hic acquiritur dn̄o ꝑ ſeruū cum ſuo onere. ⁊ ad hoc facit.j.eo.l.gaius. Jac. In ṽ.ſuis autē.ibi acqſierit.qđ ad emptorē peruenit. Ja.ibi: proprietatem haberet.ſ.in ſeruo. Ibi: ꝓprietatem redemit.ſ. nūmis ſerui. Ol. In ṽ.ſed ſi duo.ibi redemerint.ſ.ſimul pacto dāde libertatis appoſito. Dy.⁊ Jaco.ibi: ceſſare.ratione ergo partis redempte nūmis alterius impedit̃ manumiſſio. vnde magis attēdit̃ pars que impedit libertatē q̃ q̄ inducit: vt.j.quib⁹ ad libertatē ꝓcla.nō licet.l.ſi. Ar.cōtra.ſ.de iure codicillorū.l.pe.⁊.l.qui graui.cū.l.ſe.⁊ vide qđ nota.j.de libe.cā.l.liberis.§.ſi duo. Et facit ad determinationē ſilis q̄ōnis notate.ſ.de condi.ob tur.cau.l.iij. Dy.⁊ Ol. In gl.ſed ſi ſuis al's ſed ſi eius.ſ.emptoris. Dy.ibi: idem eſt.vt habeat locū cōſtitutio. Dy.ibi: ſtatim.i.incō.§.ſi ab ignoto. Dy. In gl.imo videtur.in ſi.i.vbi minor vendidit cū tali pacto cū ipſe autor pacti libertatē dare intelligat̃.ar.ꝯtra.ſ.de in ius vo.l.ſed ſi hac.l.in prin. Jac. In gl.q emit.ibi lex imponit libertatē.hoc eſt falſum: vt no.ſ.in p̄n.hui⁹.l. Ray. In gl.ſ.ꝙ efficiat̃.in ſi. vl' forte cū ꝯſentiat fructuari⁹ libertati nō cōpetet ei vſuf. Ja.

☞ Judex deficienti in probatione cōminari poteſt.

Si quis dicat.

Ibi: apud prefectū.ſ.pōt cōqueri. Dy.ibi: ſub ea denunciatione.i.cōminatiōe. Et ſic not.ꝙ iudex † pōt cōminari deficienti in ꝓbatione: ⁊ ex ipſa ꝓbatione cōminatione ei facta pōt ei penā ex officio ſuo īponere: vt hic. Ol. Et ar.ſ.de admi.tuto.l.tutor qui repertorium.§.ſi deponi.vbi pupillus educa.debe.l.ius alimentorum.§.ſed ⁊ ſi nō conſtat.in aut̃.qūo opor.epi.§.ſi vero ſuſceperit.colla.j.⁊ de aqua plu.arcen.l.vicinus.pe.rñ.⁊ idem puto ꝙ poſſit cōminari proponenti excep̄.friuolas.ꝙ niſi probet condemnabit eum in expenſis. Et de iſtis cōminationib⁹ vide quod dixi.C.comminationes ⁊ epiſtolas.ſuper rubrica. Et nota.hic ꝙ non implēs ſeu non probās intentionem ſuaʒ in opus metalli datur: quod nō memini alibi reperiſſe: et credo ꝙ ſit ſpeciale in ſeruo et in caſu huius.l. ¶ Ibi niſi forte dn̄s iſte ṽ.eſt euidēs ar.ꝙ iniuriatus poſſit remittere iniuriā et ea remiſſa amplius non eſſe procedendū per iudicē. Sʒ vel dicam hic ſpeciale: vel dicā dn̄m non iniuriatum: licet ſeru⁹ puniatur: q: non probat intentionē ſuā. Si enim dominus iniuriatus eſſet nō poſſet remittere niſi quo ad ſe: non aūt quo ad rempublicā cui ex iniuria actio orta eſſet: vt.ſ.de publi.l.licitatio.§.qđ illicite.vbi de hoc ⁊ plene dixi.C.de tranſact.l.tranſigere. ¶ Item videtur iſte tex.expreſſe innuere ꝙ dn̄s poſſit ꝓpria autoritate punire ſeruum ſuum delinquentem dūmodo nō excedat penam iuris qđ nō eſt verum: vt dixi.ſ.de his qui ſunt ſui vel alieni iur.l.j.⁊ hic puniebat autoritate et licentia iudicis qui eum tradebat ſibi puniendum. Ibi ſʒ ſi rationibus.non ſolum in caſu premiſſo ſeruus cōſiſtit in iudicio contra dn̄m: verum ⁊ in hoc.ſed ſi ⁊c. Jaco.ibi: arbiter. id eſt iudex.nā arbiter nō poteſt cognoſcere de cauſa liberali vt.ſ.de arbitris.l.nō diſtinguemus.§.de liberali. Dyñ. Vel dic.i.calculator qui dabit̃ ad petitionē ſerui per iudicē ordinarium de liberali cauſa cognoſcentem. Et ita ſit cōtinue in tutorib⁹ ⁊ alijs obligatis ad redditionē rationū. ⁊ ad hoc.j.de fideicom.liberta.l.ſi pure.

Singulare dictum.

Seruus pecuniam.

An pecunia ꝓ libertate dn̄o data reſtitui debeat per heredē ſeruo cui cum libertate peculium legatur. Diſtinguitur an in ſua ratione ꝯuertit.aut ſeruo reddiderat. ¶ Primo caſu non debet̃ quia deſijt eſſe in peculio. ¶ Scd̄o debetur quia eſt in peculio.hoc dicit. Dyñ.ibi: dn̄o dederat.pro libertate preſtāda. Dyn.ibi: ſed ſi interea.i.medio tempore dum eū ⁊c. Et qđ dicit manumitteret.expone id eſt de manumittēdo tractaret.vel.i.manumittere ꝓponeret. Jaco.ibi: acceptū id eſt ad qđ accepit dn̄s. Ol.ibi: ſeruo.no.ꝙ interdum res propria apud dn̄m deponitur vt hic ⁊.ſ.de peculio.l.deniq;.§.his cōſequēter. Oldr. In glo.al's acceperat.in fine.⁊ pone illud ob libertatem poſt verbum dederit ⁊ eſt plana. In gloſ.i.reddidiſſet.idem ſi non reddidiſſet.ſed vt redderet inſeparato habuit: vt.ſ.de leg.ij.l.cū pater.§.filiā. Jac. In ſi.que eſt cōtra. q: ibi dicit ꝙ illa pecunia de peculio decederet: ⁊ apud heredem remaneret ſed illa ſcd̄m iſtam. Dy.

Vo filijfa.

Hanc.l.intellige qñ filius volente patre ſeruū peculiarē manumiſit: tūc eīn diſtinguit̃. Aut prelegatum precedit manumiſſionē ⁊ tunc erit tm̄ manumittētis libertus. Aut manumiſſio legatū ⁊ tūc erit ambor̄ filiorū libertus.al's ſi manumitteret̃ patre volente ſiue precedat legatū ſiue manumiſſio eximitur de peculio ꝑ manumiſſionē licet de iure nō teneat: ⁊ iđ eſt oīum cōis ſeru⁹ ex cauſa hereditaria: vt.ſ.de peculio leg.l.cū dn̄s.§.ſi.⁊.l.nihil.⁊ ibi no.⁊ ideo male dicit hec glo.in ſcd̄a caſus poſitiōe. ⁊ ſm hoc qđ dicit in ſi.ſeruū expone.i.libertum. Dyn.ibi: peculiares.

ſcʒ peculij

scʒ peculij ꝓfectitij. Ja. ⁊ Dy. Ibi: ex his. s. filijs. Oldr. Ibi: amborum. s. filioꝝ hereditario iure. Dyn. Ibi: libertus esset. iure prelegati. Dy. Ibi: vnius. s. in cuius peculio erat. Jaco. Ibi: testamẽtũ. nõ inspici tẽpus testamẽti. Jaco. Legaret ei. cui peculiũ legauerat. Ja. Ibi: prelegatus. al's prelegatur⁹. Ibi: seruũ. s. quõdam. sed nũc liberũ. Jaco. In glo. nã cũ p̄legat. in fi. vt. j. de assignan. liber. l. si seruus. Oldr. In glo. i. libertum. ibi ⁊ hoc si ex volũtate patris. al's si ex volũtate non vendicat sibi locum distinctio huius. l. q2 siue probet ante se manumissum a filiofa. siue post: cõis erit seruus oĩum heredum: vt. s̃. de peculio leg. l. cũ dñs. ⁊ l. se. Dy. ⁊ Ol. In ea. gl. ibi. l. si creditoribus. ⁊ de peculio lega. l. cũ dñs. §. fi. ⁊ de opt. le. si cum optio. Dy. In fi. sed dic vt ibi ⁊ de le. ij. l. seruũ filij. ¶ Item contra. s̃. de peculio lega. l. nihil. Sed dic vt ibi no. ⁊ dicta. l. cum dñs. eo. ti'. Dy.

1 ☞ Damnati de crimine capitali manumittere nõ possunt.

1 Qui pene. Accusati: item dãnati † de crimine capitali non possunt manumittere. ¶ Itẽ accusati de crimine manumitti nõ possunt. hoc dicit. ¶ Et pro hoc facit. s̃. de publicanis. l. sed ⁊ hi. §. siue autem. Sed prout dicit accusatum de crimine capitali manumittere nõ posse est arg. cõtra opi. Azo. ⁊ glo. in eo qd̃ no. C. de dona. inter virũ ⁊ vxo. l. res vxoris. ⁊. s̃. de dona. l. post cõtractum. sed rñdeo vt hic in gl. Uel melius dic q̄ post accusationẽ videtur manumittere ꝓpter suspitionem future pene: ⁊ ideo manumissio nõ tenet ar. s̃. ti. ꝑx. l. si aliquis. ⁊. j. de bonis eoꝝ qui mortẽ sibi consci. l. vlt. in prin. ⁊. §. j. Jaco. de are. ⁊ Dy. De hoc latius dixi. d. l. post cõtractum. Ibi: crimini. i. accusatiõi proposite al's ꝓponẽde de crimine. Ol. In gl. i. accusati. ibi. ⁊. l. donatiões. immo debet dicere. ⁊. s̃. de dona. l. donationes. Dy. Ibi: q̄ in libertate. vt al's res alienare possit: libertatẽ dare nõ possit. q2 cum difficilius reuocet̃ difficilius prestetur: vt. C. de peti. here. l. fi. hoc tamen non placet ⁊ ideo dic vt predixi Jaco. ⁊ Dy. In glo. i. questioni. ibi ex iudicioꝝ. ⁊ vt aliqd addat dic anteq̄ domin⁹ accusaret̃. Jac. In fi. hoc nõ valet: vt ibi no. Jac.

Seruus hac lege. Nota ex hac. l. equiparari ꝓhibitionem contrahentis testatoris ⁊ iudicis. Ja. Et pro hoc. j. de solu. l. qd̃ si forte. §. sunt quidam. In glo. vt ⁊. s̃. ibi. §. siue. in fi. ⁊ est ratio ibi q2 pactum de manumittẽdo initiũ cũ seruo preuenerat pactũ de nõ manumittendo initium cũ vẽditore. Dy. ⁊ iõ nõ preiudicat. Dy. In fi. et est ibi ratio fauor publice vtilitatis: vt ibi patet. Dy.

Ulianus. Al's elianus. Ibi: manumiserat post cõtractũ cum fisco celebratum. Oldr. ibi: iuri fiscali locum. ad impediendam libertatem. q. di. ius fiscale efficaciã talẽ non habet. Et qd̃ subijcit ea lege. subaudi maxime. Jaco. ibi: q2 ea lege. Sic ego not. q̄ res que non est in bonis debitorum simpliciter sed cum aliquo onere precedente: non simpliciter creditorib⁹ obligat̃: sed cũ eadẽ conditiõe ⁊ eodẽ onere. adeo q̄ creditor nullam põt ɔtrouersiã mouere. cum certũ est rem ex causa precedenti de bonis debitoris exiturã: vt hic pʒ. Si autẽ dubium est sit exitura vel non: tũc si facto debitoris intercedente res exeat de bonis: creditori nõ preiudicatur: sed facto alterius intercedente sic: q2 dissoluit̃ pignoris obligatio: vt. s̃. qui. mo. pig. vel hipo. sol. l. si res distracta. ⁊ de in diẽ adiec. l. vbi. §. sed ⁊ marcellus. Dy. In glo. idem. ⁊ si non ea. ibi sed tunc. s. quãdo in fraudem. Dy.

Seruum qui. In glos. vt ⁊. j. ibi. l. fi. §. sed quia. sʒ ibi loquitur in fideicommisso puro vel in diem certam relicto. ⁊ ideo nõ immutatur di. l. quidam ita. s̃. ad trebel. Jaco. Uel dic q̄ in. §. sed q2. non fit mentio manumissionis: sed alienationis tantũ: vt nota. d. l. quidam ita. §. j. Et ad oĩa contraria tollenda distingue. cũ dñs seruum a se debitũ manumittit: aut est debitor ex cõtractu: ⁊ tũc tenet manumissio: vt. j. de act. ⁊ oblig. l. is qui. ⁊. l. si seruum. §. j. ⁊ arg. C. de here. vel act. ven. l. qui tibi. de acti. empti. l. si ancillam. ⁊ de his qui a non dño ma. l. iij. Et est ratio per. l. traditionibus. C. de pac. Aut ex vltima voluntate: ⁊ tunc aut debet proprium: ⁊ tenet manumissio: licet in estimatione teneatur: vt. j. qui ⁊ a quib⁹. l. heres seruũ. ⁊ de lega. j. l. si quis inquilinos. §. j. Aut debet hereditariũ: ⁊ tũc aut singulariter: ⁊ nõ tenet manumissio: vt hic ⁊. j. qui ⁊ a quib⁹. l. si optio. nisi remanserit apud heredem ex defectu cõditionis vel repudiatiõe legatarij: vt. s̃. eo. l. ij. ⁊. j. qui ⁊ a quibus. l. generaliter. §. j. et. j. titu. j. l. iij. Aut cum vniuersitate: ⁊ tũc aut pure vel sub die certa est debitor ⁊ tunc nõ tenet: vt. C. cõia de leg. l. fi. §. sed quia. Aut sub conditione vel die certa est debitor: ⁊ tunc non tenet vt. C. cõia de leg. l. fi. §. sed quia. Aut sub cõditione vel die incerta: ⁊ tunc tenet. ar. s̃. ad trebel. l. quidam. §. si quis. Jac. de are. Et vide qd̃ no. ⁊ dixi. j. de ver. obli. l. si seruũ. §. de illo.

Lege fauia. Ibi: intra decem annos a die cõmissi plagij cõputãdos. Dy. ibi: sed mortis. No. inspici tẽpus mortis ⁊ non testamenti. sic. s̃. de rebus dubijs. l. si cognatis. Jaco. Idem in quolibet legato q2 inspicit̃ tẽpus mortis tantũ ⁊ nõ testamenti vtrũ legatarius sit capax vel nõ: vt. s̃. de lega. iij. l. si deportati seruo. ⁊ no. in. l. si alienũ. §. j. de here. insti. Et ideo nihil est hic speciale libertatis fauore. Ad questionẽ de homine tp̄e vnius potestarie vulnerato mortifere alterius tp̄e mortuo. cum statuto cõtineretur q̄ potestas habeat arbitrium super homicidijs suo tp̄e perpetratis: q̄ ille habeat arbitriũ cuius tp̄e moritur ⁊ non is cuius tp̄e vulneratur. nõ facit hec. l. q2 hic ideo tp̄s mortis spectatur. q2 ex donatione libertatis nullus poterat sequi effectus. sʒ in proposito poterat ꝓponi actio de occiso statim ꝓpter mortalia vulnera. ⁊ iõ arbitriũ videt̃ ꝑtinere ad eũ cuius tp̄e vulnerat̃: vt s̃. ad le. aquil. l. ita vulnerat⁹. ⁊. l. ait lex. ⁊ de dam. infe. l. dãni. §. sabini. vbi de hoc plenissime dixi. ⁊. j. de ver. obl. l. hoc iure. et. l. cũ stipulatus. Et ideo meli⁹ determinatũ fuit q̄ nullus haberet arbitriũ: sed iure cõi ꝓcedendũ esset ad homicidium puniendũ: q2 verbũ perpetratis perfectã rem desiderat vt. j. de ver. sig. l. vrbana. §. fi. ⁊. l. edificia. §. perfecisse. ⁊ sic constat q̄ requirit principiũ ⁊ finẽ: vt. l. j. s̃. de orig. iur. Principium autẽ ⁊ finis nõ fuit in persona alicui⁹ predictoꝝ ꝑtãtum: sed in ꝑsona vnius fuit principiũ: ⁊ in persona alteri⁹ finis: ⁊ iõ sequitur q̄ nullus ipsoꝝ potestatũ arbitriũ habeat. Et facit aperte ad cõfirmationẽ terminationis predicte. j. de ho. eoꝝ. l. fi. §. sic autẽ. ⁊ de adul. l. ij. ij. rñ. Dy. ⁊ ad turpil. l. in senat⁹. circa princ. In glo. pecuniariam in fi. immo. l. vlti. ⁊. C. eo. l. in fuga. ⁊. l. allegata per glo. nihil facit. Dy.

Seruus furiosi. In gl. alij forte. ibi cũ seruus. nihil facit. Dy. Uel dic tradendũ. i. vendendum alicui ea lege vt manumittat̃. Old. In fi. hoc credo si sit infans. al's forte ipse manumittit: vt. j. ti. ꝑxi. l. j. Jac.

Apud eum. Id est cũ eius autoritate. Jac. ibi: manumittit. i. autoritatẽ manumittẽti prebet. Ja. ibi: nõ vindictã i. actũ solemnẽ ex quo vindicta insurgebat: vt tactus capitis cum virgula. ¶ Et ita est casus q̄ papa possit excõicatũ absoluere absq̄ obseruantia forme tradite in absolutione. Ol. in gl. cũ nobis. in fi. s. q̄ illud in ɔtentiosa iurisditione. secus in voluntaria vt hic. qd̃ nihil est: immo potius videtur oppositũ. ar. j. ti. j. l. etiam. §. vlti. cũ ibi not. Et ideo dic q̄ illud ex ꝓrogatiõe cõcedat̃. hic autẽ ex vigore iurisditiõis ꝓprie denegat̃. Dy. In glo. vt ⁊. C. ibi maior altero erat. ar. C. de pala. sacra. largi. l. iiij. que incipit nihil. li. xij. Jac. In fi. ꝓ hoc facit. s̃. de offi. ꝓcon. ⁊ leg. l. ⁊ iõ. ⁊ de offi. presi. l. iiij. Ol.

Mortis causa. Ibi: manumitti ab egro. Ja. ibi: liber esse. i. libertus vel manumissus. Jaco. ibi: non fiat liber id est recidat in seruitutem vt contingit in rebus mortis causa donatis que per cõualescentiam in donatorem reuertunt̃. q. d. nõ põt qs manumittere causa mortis vt manumissus sit statim liber: sʒ recidat in seruitutẽ: eo recõualescente qui donauit: cũ libertas semel cõpetẽs nõ sic ꝑdi possit: sʒ põt causa mortis manumitti: ita vt extremo tẽpore mortis eius qui donat fiat liber: si donator nõ mutauerit voluntatẽ. ⁊ hoc sequit̃. Quid si mortis causa vt statim liber sic manumittã: Rñdeo liber erit vt sic mors causa fuerit manumittẽdi: nõ autẽ mortis causa manumissio: vt. s̃. de dona. cã mor. l. seia. §. fi. in fi. Jaco. de are. ibi: liberaret dominus egrotans valitudine graui: vt tũc demum fiat liber. Ja. ibi: absolute. i. simpliciter non dicendo se manumittere mortis causa. Jaco. ibi: vite confertur. Not. in manumissione inesse tacitam conditionẽ nõ autẽ in traditiõe nisi exprimat̃: vt. s̃. ti. j. l. seia. §. fi. Jaco. In glo. i. desinat immo non remaneat vel proprie. Ol. In glo. si quid humanitus contigerit immo si donatorem nõ penituerit. vt. j. statim subijcitur. Jaco.

Si consentiente. Ibi: seruum eius s. filij. Ol. Et not. ex hac. l. q̄ qui autoritatẽ seu consensum prebet ali

cui actui qui sine ipso siue eius consensu expediri nõ potest: ipse illum actum perfecisse videt quo ad effectũ vt hic ꝛ.j.e. l.nepos. Sed ar. cõtra. j.ti.j.l.ij.ꝛ.l.si pater. in fi.sꝫ illud forte ideo qꝛ ibi actus nõ poterat cadere nec poterat perfici p pso nam consentientem: vt ibi patet.

Si quis ab alio. In gl. ipso iure per cõstitutionẽ.s.diui marci ꝛ cõmodi. Dy. In fi. ꝛ tũc obstat.s.de pscrip. v.l.naturalis.§.at cum do. sed sol. vt in precedenti glo. Ja. In glo. dñi in fi.ꝛ de act.empt.l.si seruos. Dy.

Causam. Scꝫ aliquã de his que ponũtur j.ti.j.l.iusta. ꝛ.ll.sequẽtibus.s.l. insertam in donatione bene pbat: vt.j.ti.j.l.illud. §.j. Jaco. ꝛ Oldra.

Puellam. Libertas representata p.l.facit cessare pene cõmissionẽ.h.d. Dy. Et ad hoc C.si mãci.ita fuerit alie.vt manumittat.l.fi.ꝛ vide qđ ibi not. in aut.đ here.ꝛ fal.§.his igit a nobis.j.de aqua quoti.ꝛ esti. l.j.§.quesitum.ꝛ.s.queadmo.serui.amitta.l.si fundum. Sed an casualiter non representata obliga.inducat non videtur: vt.s.de condi.ꝛ demon.l.ij.in fi.ꝛ arg.s.de dam.infecto.l.flu minum.§.hec stipulatio.ꝛ.§.sequẽ.qꝛ.l.magis fauet vitande commissioni ꝙ inducende obligationi.vt.j.de actio.ꝛ oblig. l.arrianus. Dy. Ibi: nihilominus.cõtra videbatur quasi recessum esset a legis puisione p pactũ pecunie dande vel manus iniiciende.ar.s.solu.ma.l.si cum do.in prin. Ol. Ibi: interuenit.ꝛ iõ in ei⁹ odium retorqueri nõ dꝫ: vt.C.de legi.l.qđ fauore. Ol. Et facit bene.s.de ꝯtrahẽ.emp.l.sꝫ celsus.in fi.j. rñ. Ol. Itaqꝫ.qꝛ libera est effecta. Jaco. Ibi: emolumentum legis.i.bñficiũ legis illam liberã representãs. Old.

Tempore. Ibi: preberet.s.seruus vite operarũ et seruitij. Ja. Ibi: cõditionẽ.vt ea deficiente deficiat libertas. Jac. Ibi: modũ prestitũ esse.sic ergo no.qđ hec dictio.vt etiã in ꝯtibus posita modũ inducit: non autẽ ꝯditionẽ facit. Ol.ꝛ vide in alphabeto littera. V. dictione vt. In fin.qꝛ statuliber hꝫ spem libertatis dubiã.ille vero cui est libertas post tẽp⁹ relicta habet spem libertatis certã. Ol. In glo.cõparat in hoc.ibi.§.longe.ꝛ ibi de hoc no. Old. Ibi: ex illa cõstitutione.s.diui marci ꝛ cõmodi in senatu recitata: vt no.s.de ser.exportan.l.vlt. Old.

Seruum dotalem. Ibi alios nisi vxorẽ. Dy. In fi.s.marito ad inopiã vergente. Old. Et no.ꝙ l.ista allegat ꝙ maritus potest alienare rem mobilem dotalem. Ol. De quo dic vt plene dixi.C.de rei vxo.acti. l.vnica.§.ꝛ cum lex. In glo.vt possit.in fi.ꝛ.s.solu.matri.l.si constante.in prin. Dy.

Alius. Arg.ꝙ si emphiteota vel vasallus vel alius q rẽ cõditionatã vel obligatã seu oneratã habeat ingrediat monasteriũ ꝙ cuꝫ ei⁹ conditionis onere transeũt res ad monasterium cũ qua erãt penes ingredientẽ.ꝛ ad hoc.s.eo.l.iulian⁹. al's elian⁹.de publi.ꝛ vec.l.impatores.j.de iure fisci.l.deniqꝫ. ꝛ.l.statius.§.fi.de fideicõ.liber.l.gñaliter.§.fin.p empto.l.ij. §.pap.ij.rñ.ꝛ no.C.de sacros.ec.aut.ingressi.ꝛ ibi plene dixi.

Lege iulia. Ibi: iudicum extraordinariorum. Et no.ex.l.ista ꝙ dicta testium ꝛ sententie parificant quando sunt discordantes. Dy.

¶ De manumissis vindicta. Rubrica.

¶ Super rubrica an qs possit eodẽ tpe gerere plura officia vel subire vicẽ pluriũ psonarũ plene.j.eo.l.j. An gesta p legatum pcur.nũciũ vel executorẽ reuocatum valeant: si reuocatio non peruenit in eius notitiã.plene.j.eo.l.si pater. Et ꝙ differentia est inter reuocationẽ tacitam per mortẽ ꝛ expssam per nuncium. Solu.brocardi.qui potest: facere põt: ꝛ nõ potest facienti consentire.ea.l.§.minor. An confessio facta corã iudice pcedente vel alio loco ꝙ ad tribunal valeat.j.e.l.non est omnino. Qđ periculum vite ꝛ infamie equiparent.j.eo.l. iusta. Et an cõtradici possit electioni post confirmationẽ vel officiali qui iurauit officiũ.ea.l.§.sciẽdum. ¶ Itẽ no.vulgare pergameñ.sanguis cũ cõtingit.j.eo.l.vlti.si sanguine. An minor possit esse pcurator.j.eo.l.si collactaneus. Et ꝙ in iuramento semp subintelligitur tacita conditio nisi iusta causa impediatur. Quod plures possint esse cõpatres.j.e.l.etiam. Quod in casibus specialibus quibus minor potest esse in iudicio possit ꝯstituere pcuratorẽ sine tutore vel curatore. Qđ iudices nõ debeant autoritatẽ prestare ex amicitia sed ex iustis causis.j.eo.l.illud. Si testator substituerit filio decedẽti sine filijs ex vxore sibi conuenienti pcreatis. Que dicat vxor cõueniẽs.j.eo.l.si rogatus.§.j. Qđ valeat talis institutio. instituo pauperes quos titius elegerit.j.eo.l.pater. Verba fingunt dicta que non sunt.j.eo.l.manumissio. In his que sunt iuris pater nõ tenet deferre filie sꝫ veritati.j.eo.si tutoris. Et ꝙ iudiciũ pupilli infirmum est.

Apud. Ibi: tutorẽ.qui a testatore dari potuit: vt.s.de test.tuto.l.tutor incertus.§.quemlibet. Ja. In glo.vicẽ ergo ibi.l.si plures.sꝫ hic sunt officia cõsonãtia et coadiuuantia.ꝛ iõ se impediũt. Dy. Vel dic sm Jac.de bel.qđ hoc nota.s.de adop.l.si cõsul. Qđ vna psona non sustineat vicẽ duarũ est regulare vt si quo casu reperiat est speciale. Fallit in eo qui representat personã pluriũ psonarũ que habent locovnius: vt.đ.l.si plures. Ja. De hoc latius dixi in prima cõsti.C.§.j.ibi videas.ꝛ vide etiã.xix.di.singula.in.j.glo.ꝛ de pba.ex litteris.glo.ij.ꝛ vide.j.eo.l.an apud.al's incipit an manumittere. Vel dic latius sm Ray.interdũ tractam⁹ de plurib⁹ officijs subeũdis. interdum de vno circa pluralitatẽ actuũ exercendo. Primo casu aut vnũ impedit exercitium alterius: ꝛ tunc quis vicem duor non potest sustinere: vt.C.de postu.l.quisqs.ꝛ de asses. l.fi. Aut vnũ nõ impedit aliud: ꝛ tunc aut vnũ cũ dignitate ꝛ aliud simplex: aut neutrũ cũ dignitate. Primo casu vicem duor qs nõ põt sustinere: immo hꝫ vnũ eligere: vt.C.de agẽ. in reb⁹.l.agẽtes.de pri.sacro.scri.l.hac parte.ꝛ qui mili.non pos.l.v.in prin.li.xij. Scđo casu: aut habẽti officiũ cũ dignitate supuenit onerosum: ꝛ tunc ab ipso se põt excusare: vt.s.de excu.tuto.l.pp ter.ꝛ.l.ministrãtes. Aut habẽti onerosum superuenit aliud cũ dignitate: ꝛ tunc cõpatiunt: vt.l.honorem sustinẽti.j.de muner.ꝛ hono. Tertio casu: aut vtrũqꝫ est onerosum: aut non. Primo casu loquit.l.fa.de excu.tuto. Scđo casu vnũ ex his dꝫ eligere: vt.j.de colleg.illici.l.j.ꝛ.ij. Scđo vero casu principaliter vcꝫ qñ tractam⁹ de vno circa pluralitatẽ actuũ exercẽdo: ꝛ tũc aut illi actus pertinẽt ad iurisditionẽ cõtentiosam: aut volũtariã. Primo casu vicẽ plurium qs nõ potest sustinere vt.s.ad trebel.l.ille a quo.§.tẽpestiuũ. Scđo casu põt: vt hac.l.s.de adop.l.ꝛ si ꝯsul.cũ ibi no. Ray.

Si minor. Ibi: ꝯsentiendo.fructuarius. Ibi: posse.pprietariũ. Perducere.i.perducentẽ non impedire.vt.j.eo.l.si pater filio.§.fi.in fine. Ol. In glo.a proprietario in fi. Sed ar.cõtra.j.de reg.iur.l.cũ quis.sed illud regulare. Dy. et dic vt dicam.j.l.proxi.§.fi.

Si pater. Filio emancipato p quẽ pater põt manumittere vt.C.de manumissio.l.j.§.fi.nã si esset in ptãte statim mortuo patre heres est: ꝛ sic dñs manumitteret: vt.j.de castrẽ.pecu.l.hereditate.ꝛ sic fieret liber.vt.j.§.pri. Vel dic etiã in filio suo q repudiauit postea.nam hunc qui abstinuit ptor nõ habet heredẽ.vt.s.de interrog.act.l.si filius.nec manumittẽdo ignorãs patrẽ mortuũ videt gerere p herede: vt s.de acquir.here.l.qui hereditatẽ.ꝛ.l.cũ bonis. Vel si nõ repudiauit dic ꝙ habebat coheredes: ꝛ sic non poterat manumittere sm.l.C.de seruo cõi ma.l.j.ꝛ sic necessariũ erat vti mãdato paterno qđ tamẽ expirauerat.ꝛ sic etiam ex eo nõ valet vt dicit qñ reuocat.secus si mortuus sit nõ mutata volũtate. Vel dic loqui in filio minore qui al's manumittere nõ põt: vt s.ti.j.l.si consentiente. Ja. Vel potest plane legi in se sm opi. glo.qui nõ est heres anteꝙ immisceat: vt no.C.si ab heredi.se absti.l.j.ꝛ sic cũ nõ sit ante dñs nõ põt manumittere: vt.C.de his qui a nõ dño ma.p totũ. De hoc an suus sit ipso iure heres ante immixtionem vel nõ: plene dixi di.l.j.C.si ab here.se abstineat. Ibi: nã si mutata. Not.ar.ex littera ista ꝙ si papa mittat legatũ ad aliquas partes: deinde eũ reuocauerit: ꝛ legatus ignorãs reuocationẽ aliqua fecit: ꝙ illa nõ valẽt nec tenẽt quãtũcũqꝫ ignorauerit reuocationẽ esse factam: videt tamẽ textus in contrarium.s.de offi.presidis.l.si forte.vbi de hoc dixi.ꝛ si certũ peta.l.eius qui in puinciam. Dy.ꝛ Oldr. De hoc no.p Jo.an.extra de renun.c.j.in clemen.ꝛ p Inno. extra de conces.prebẽ.c.qꝛ cũctis.ꝛ de hoc in Speculo de legato.§.finitur.v.pone ergo.ꝛ v.ꝛ quid si papa. Est etiã ar.ꝙ facta p executorem cui interdicta erat executio p sniam non teneant: Ar.cõtra.j.de solu.l.qui hoiem.§.si titiũ.ꝛ.l.si quis seruo.ꝛ.l.ꝙ seruus.ꝛ.l.vero pcuratori.§.sꝫ ꝛ si qs.ꝛ ad macedo.l.si tamẽ.ij.rñ. Dy. Ad hoc vide ex de resti.spo.audita. ꝛ de pcurat.auditis.cum ibi notatis.ꝛ de hoc vide qđ plene notaui.C.

notaui.C.man.l.mãdatũ.re integra ⁊.s.de dona.l.si cum filius §.sed ⁊ si qs.Et no.differentiã inter reuocationẽ tacitã que fit per mortẽ:⁊ expressam que fit per nunciũ.in gl.non ergo.ibi.l.ij.in fin.potest dici:aut nullus ex mandati reuocatione damno afficitur ⁊ habet locum hec littera cum concor.Aut aliquis dãno afficeretur si reuocaretur ⁊ tunc oportet reuocationez in ei⁹ notitiam peruenire in cuius peruenit mandatum.vt.s.ad macedo.l.si tamen.⁊ man.l.si mandassem.Jaco.⁊ Dy.vel dic ƀm Jac.de bel.qui hoc not.d.§.sed ego.l.j.s.quod iussu.aut per se vult aliqs obligari:aut per aliũ:aut vult aliquis p alium aliqđ cõmodũ sibi acquiri:aut vult alicui donũ siue gratiã impendere.Primo casu si misit nũciũ vel epistolã⁊ prius penitet q̃'am basiata vel littera representetur:penitẽtia interueniente statiz reuocatur mãdatũ:nec interest fuerit certioratus vel non: vt hac.l.si pater.cũ cõcor.hic allegatis.⁊.s.de dolo.l.quidã.vbi đ hoc ⁊ pro hoc facit ratio scripta extra de procur.c.vlti.lib.vj.j.de act.⁊ ob.l.ꝯsensu.de acq.re.do.l.penul.in prin.⁊.s.de pactis l.labeo.⁊ qđ no.C.de sacrosan.ec.l.illud.§.fi.et est ratio euidẽs in casu p̃dicto.qꝛ nũci⁹ vel epistola solũ ministeriũ prestãt sicut pica ⁊ organũ:vt.s.de ꝯsti.pec.l.⁊ licet.⁊.C.si quis alteri vl'sibi l.multũ.§.fi.vbi de hoc.igitur cum penitet mãdãtẽ statim deficit ꝯsensus eius.⁊ ideo qđ postea sequit̃ non põt sortiri effectũ.Et ex his manifeste apparet qđ gl.posita.s.de ꝯtrahen.emp.l.j.q̃ format q̃stionẽ in epistola vel nũcio:falsa est:nec põt procedere rõnibus suprascriptis.Secũdo casu siquidẽ misit ꝓcur.siue sindicũ per quẽ voluit obligari:tunc necessaria est certioratio vt possit in totũ reuocari mãdatũ.⁊ sic loquitur.d.l.si mãdassem.s.man.de pub.si quis prohibuerit.de condi.ob cau.l.si pecuniam.§.j.⁊.d.c.vt ibi.⁊ in.§.sequenti.⁊ argu.j.de acquirẽ.posses.l.qui absenti.in prin.⁊.s.de excep.re.ven.l.j.§.j.Et per hoc patet qđ glo.hic posita que loqui videtur eo casu quando aliquis vult per alium obligari est falsa.⁊ etiam gl.que est.s.de publi.d.l.si quis prohibuerit.Et est rõ quia quando quis vult per alium obligari:vt per procuratorẽ vel sindicũ:tunc obligatur per aliũ non per seipsum:sed alterius facto:vt no.d.l.multum interest.§.fi.C.si quis alteri vel sibi.⁊ insti.de inutili stipu.§.alteri.⁊ quia suum assensum transtulit in alium nec sibi reseruauit quantum ad actũ gerendũ:ideo mandatuz non debet reuocari ab ignorãte:vt no.C.de satisdãdo.l.j.⁊ ibi dixi.s.de procura.l.si procurator.hic obtinet regulariter fallit regula extra de procura.d.c.fi.lib.vj.⁊per hoc apparet solu.q̃stionis que nota.s.de sponsa.l.sufficit.Tertio casu licet quis miserit nunciuz epistolã vel procuratorẽ:licitũ est penitere:nec exigitur certioratio.j.de acquir.heredi.l.si quis mihi bona.penult.respon.de diuor.l.si penituit.⁊.C.de repu.l.licet.Et est ratio.quia quotiẽs nulli preiudicium generatur reuocatio debet consistere in pura ⁊ mera voluntate:vt insti.man.§.recte.s.pro socio.l.⁊ si soci⁹ §.j.⁊.l.actione.§.labeo.cũ similibus.Quarto casu licet sit missus nuncius vel epistola:licitum est mittenti penitere:nec reqritur certioratio:vt hac.l.si pater.ij.⁊.iij.respõ.⁊.d.l.qui absenti.⁊ ibi de hac materia satis dixi.in princip.de acquiren.posses.⁊ de acquiren.re.do.l.penul.in prin.⁊ pro hoc facit gl.posita.d.l.illud.C.de sacrosan.ec.⁊glo.j.de act.⁊ oblig.l.consensu.Et est rõ qꝛ requirit̃ interuẽtus persone medie vere vel ficte prestantis ministeriũ:⁊ ideo tacite ⁊ expresse ⁊ sine certioratiõe reuocatur mandatũ vt.s.de dona.l.ij.§.si pecuniã.⁊ de dona.inter virum ⁊ vxo.l.sed interim.§.idẽ marcellus.⁊ si vxor.¶ Sed quid si vult aliquis donũ vel gratiã impẽdere non per nuncium vel epistolã vel procu.simplicẽ sed per euz in quẽ est dominiũ trãslatum:dic vt.s.de cõdi.ob causaz.d.l.si pecuniã.§.j.⁊.ij.vbi de hoc.nã aut ꝯcessit ei simplex ministeriũ:aut in eũ trãstulit oẽm potestatẽ ⁊ ius sibi competens in totum.Jaco.de bel. De hoc latissime dixi.d.l.mãdatũ.per Cy.⁊ me.C.man.⁊ de satisdãdo.l.prima.Vel dic breuiter ƀm Jac.butri.ad concordãdũ glo.que in hoc vident̃ ꝯtrarie.quarũ vna est.s.de contrahen.emp.l.j.in fi.alia quod iussu.l.j.Aut ius est trãslatũ in illum q portat litteras ambasiatã vel procur.qꝛ factus est procur.in rẽ suã:aut nõ est ius trãslatũ.Primo casu est necessaria certioratio:vt.d.l.si pecuniã.§.si seruũ.⁊.§.itẽ si qs.⁊ de ꝯdi.ob causam. Secũdo casu aut ex reuocatione null⁹ ledit̃ aut ledit̃ ille q suscepit mãdatum.Primo casu nõ est necessaria certioratio ita intelligat̃ qđ no.in.l.j.qđ iussu.⁊ hac.l. Scđo casu necessaria est certioratio:alioqn gesta tenẽt nõ obstãte reuocatiõe.ita intelligat̃ qđ no.d.l.j.i fi.s.de ꝯtrahẽ.emp.⁊ accedat.s.si mãdassez.s.mã.Ja.but.

Quotiens. Ibi ⁊ ex ꝯtrario.qꝛ.§.dñs:hic seru⁹ errauit.⁊ idẽ si vterq;:vt.j.in.§.idẽq; ⁊c. Dy.in glo.no.sic.s.in fi.sol.vt ibi.Vel dic qđ ibi veritatez cum opinione concurrere oportebat.Dy.vel hic constabat de voluntate manumittẽtis.ibi non constabat de voluntate ⁊ animo repudiantis vel adeuntis qꝛ credebant se necessarij ⁊ non posse repudiare vt ibi no.Jaco.de bel.

Minor. In glo.sic cõtra in fi.sed dic vt ibi quia ibi loquitur de cõsensu ad obligãdũ:hic ad pign⁹ liberãdũ.Vel dic ƀm Jaco.de bel.ibi in pupillo.hic in minore xx.annis vt ibi no.Tu dic qđ ibi loquitur in seruo minoris.hic in seruo alterius sibi obligato.⁊ ideo ibi consentire non potest:vt.C.de his qui a non domino ma.l.si pater.vbi de hoc no.⁊ est brocardũ ⁊ forma sic.Qui potest facere ⁊ facienti consentire vt j.de reg.iur.l.cũ qs põt.⁊.s.de euic.l.quidã.Itez qui nõ potest facere põt faciẽti cõsentire:vt hic ⁊.s.e.l.ij.cum concor.⁊ ibi de hoc tangitur.Econtra qui nõ potest facere nec facienti potest cõsentire:vt.d.l.si fundus.§.j.s.de pig.de ritu nup.l.qui in ꝓuinciam.in princip.ad macedo.l.filium.de bonorum posses.l.iij §.acquirere.⁊.d.l.si pater.C.de his qui a non domino ma.Solu.ƀm Py.in libello disputatorio quod regula est qui potest facere ⁊ facienti consentire contraria casualia sunt:vt no.d.l.de questione.C.de pactis.Vel dic aut facit quis vel consentit in rebus proprijs aut in alienis.Si in ꝓprijs qui potest facere ⁊ consentire ⁊ econtra.fallit in casibus vt no.d.l.de q̃stiõe.⁊.j.de reg.iur.l.aliud est vendere.Si in alienis tunc qui non potest facere potest interdum facienti consentire vt hic.Et no.d.l.si fundus.§.primo.prima magis placet Jaco.de bel.

Tu apud. Alias incipit an manumittere.Ibi consilium.i.autoritatez.Dy.Et dic qđ maior erat.Jaco.ibi preceptorẽ meum.i.doctorem:vt.s.de dona.l.aquilius. Et allegat̃ sepe qđ exẽpla doctoꝝ nostroꝝ sunt sequẽda.ad hoc.s.de dãno infecto.l.si edibus.§.j.⁊ ibi de hoc dixi.Et qđ exempla sunt sequenda bene concor.j.ad trebel.l.apud iul.§.vtrum.⁊.l.titius rogatus.Et de hoc plene dixi.C.de sententijs ⁊ interlo.om.iudi.l.nemo.Ibi ꝯsulẽtibus me.i.querentibus consilium a me:vñ v̾sus Consulo te q̃ro:tibi consulo ꝯsiliũ do.in glo.officiũ ergo.ibi.§.tẽpestiuum so.vt dixi.s.e.l.j.Dy.Vel dic quod triplici vel duplici officio non põt quis fungi sibi imperando vt ibi.alias põt vt hic ⁊.s.de adop.l.si consul.Jaco.de bel.

Seruus communis. Quidam habent in littera approbauerit.⁊ dic ꝓ se ⁊ alio secundũ quosdã ⁊ sic est plana.vel pro se tm̃ secundum alios.Alij habent non approbauerit.⁊ tunc dic alius non approbauerit: et ideo valet libertas vt in glo.Dy.

Non est omnino. No.ex hac littera quod ea q̃ fiũt sine cause cognitione possunt expediri etiã iudice nõ sedente pro tribunali sed alibi existente.⁊ sic est contra de dila.l.a procedente ⁊.s.de bo.posses.l.iij.§.si causa cognita.Sed ibi loquitur in contentiosa iurisditione:hic in voluntaria.Item ibi loquitur in his que fiunt cum cause cognitione.et vide quod vtrobiq; no.et quod dixi.d.l.a procedente. ¶ Sed pone quod aliquis fuit confessus se debere pecuniam alteri corã iudice ꝓcedẽte vel domi existente:vtrum valeat talis confessio ita vt sequi possit cõdemnatio vel preceptum de soluendo? Et videtur quod sic:quia iudex non potest cognoscere sed tantum sententiam ferre vel preceptum in confessum facere:vt.j.de re iudi.l.debitoribus.⁊.s.de iudi.l.si debitori.quia in ꝯfessuz nulle sunt partes iudicis:vt.s.ad.l.aquil.l.proinde. ¶ Itez videtur expressum quia sufficit quocunq; loco interrogetur:vt.s.de interroga.act.l.voluit.In contrarium q̃ non valeat:quia in iure dz confiteri:vt.C.de confes.l.vnica.vbi de hoc satis dixi v̾.tertio q̃ro.At cum quis confitetur coram iudice alio loco q̃ in iure non videtur in iure confiteri:quia eum demum locum pro iure accipimus:in quo ius reddi consueuit:saluo more maiorũ ⁊ maiestatis imperij:vt.s.de iusti.⁊ iure.l.penul.Nec ob.d.l.voluit.quia ibi locus non erat certus nec determinatus vbi redderetur ius.Nã multe sunt ciuitates que nõ habent locum determinatum in quo reddatur ius sicut aliquando fuit placentie et pergami.Jaco.de are.vbi ergo certus locus esset ibi deberet fieri confessio ⁊ presente aduersario.vt.j.de confes.l.certum.§.si quis absente.

☞ Periculum vite ⁊ infamia equiparantur.

Iusta. No.periculũ † vite ⁊ infamia equiparari.

Sciendum. Ibi qualiscunq; causa.dũmodo vera.Oldra.ibi nam cause.⁊ bene dico probatas causas reuocari non debere.nam ⁊c.vnde est arg.qđ post confirmationem non possit contradici electioni.ad idẽ

j. de decur. l. imperato. §. fi. ⁊ de hoc no. per Jo. an. extra de electio. c. vlti. lib. vj. vbi videtur sentire ꝙ talis confirmatio quando sit cum cause cognitione: vel saltẽ premissa vocatione generali habeatur pro diffinitiua. Faciunt etiam predicta ꝙ quando aliquis est electus forte ad aliquod officiũ: sicut cõiter fit in ciuitatibus: ⁊ iurauit ⁊ satisdedit ꝺm morem ciuitatis de illo officio exercendo vel aliter. vel alio etiam modo inchoauit officiũ gerere: qđ nõ possit sibi postea opponi vitium inhabilitatis ad illud officium. Old. Item concor. ad fi. huius. l. qđ dicitur. iiij. dist. erit autem lex. ⁊ c. in istis. qđ disputandũ est de legibus dũ fiunt. sed postq̃ facte sunt: non est de eis disputandum: sed ꝺm eas iudicanduʒ. In glo. ibi tributam. in fi. vel expone prout iacet: q: postea non penitebat vt sequitur. Jaco.

VEl si sanguine. Not. haberi rationem cognationis: sicut alias habetur ratio affectionis: vt. ſ. de seruis expor. l. si venditor. ⁊ l. seruus. ea. l.

SI collactaneus. Ibi vt procur. sit Ex hac littera volunt quidam dicere. ꝙ minor. xxv. annis etiaʒ ad iudicia possit esse procur. dũmodo non sit minor. xvij. annis: cũ tũc habeat potestatem in publicum prodeundi. vt institu. qui manumittere nõ possunt. §. eadem. l. ⁊. ſ. de postu. l. j. §. pueritiam et sibi imputet qui talem eligit: vt. ſ. de mino. l. cum mandato. defensor auteʒ non possit esse minor. xxv. annis. ⁊ ita intelligũt. l. minor. alias si minor. in prin. ſ. de procur. ⁊. C. de procur. l. exigendi. ⁊ ita tenet Rofre. in libello circa prin. titu. de aduocato. ver. item non sit aduocatus. licet contrariũ videatur innuere in tit. de actio. ex stipulatu rem rat. ha. ver. sed nunquid minor. Glo. tamen tenet contrariũ in. d. l. si minor. alias si minor. ſ. de procur. ⁊. C. de procur. l. exigẽdi. vbi de hoc plene dixi. Jaco. de are. hic videt̃ tenere ꝙ etiã ad iudicia possit esse procur. liceʒ gl. teneat ꝙ hic loquat̃ de procur. ad negocia. si enim de ꝓcur. ad negocia hic loqueretur: iam non esset iusta causa manumissionis cuʒ seruus possit esse procur. ad negocia: vt. ſ. de procur. l. seruum in prin. Non obstat ꝺm eum. l. si minor. ⁊ l. exigẽdi. quia loquũtur eo casu quo minor obligabatur. q: salteʒ eo casu quo executio fieri debebat cõtra eũ. vt. j. de re. iudi. l. iiij. ⁊. ſ. de procur. l. plauti⁹. Et de iure canonico est expedituʒ ꝙ ad negocia potest esse procur. minor. xxv. annoꝝ: dũmodo sit. xvij. annorũ. ad iudicia nõ si sit minor. xxv. annoꝝ: vt est expressum extra de procur. qui generaliter in fi. lib. vj. In ea. l. in fi. Ex hoc fi. collige ꝙ quando per priuilegiũ alicui conceditur exercitium alicuius actus ad certũ finem: nisi actus exerceatur ad fineʒ illũ nõ valet. In glos. nisi iusta in fi. ⁊ sic nota ꝙ quomodocunqȝ iurat quis infra aliquod tẽpus aliquid se facturũ ꝙ semper in iuramento inesse intelligitur conditio nisi iusta causa impediatur. pro hoc. ſ. qui satisda. cog. l. vlti. et de hoc nota extra de consti. cum. M. ferrarieñ. Ric. Et concor. j. ad municip. l. fi. in prin. extra de his que fiunt a maiori parte. c. j. cum ibi notatis. de iureiur. c. sicut nostris. ⁊. xj. di. in his. ⁊ vide qđ notaui. C. de iureiur. super rubrica.

ALumnos. Id est pueros nutritos vel lactatos. Old. In glo. quã maribus. id est maritis. s. mulierũ lactantiũ. ⁊ hoc indicat littera sequẽs. sed ⁊ in viris ⁊c. Old. Et est ratio que sequit̃ in textu: q: pro pẽsiore animo fecerunt in nutriẽdo: multũ eñ afficitur etiã maritus nutricis ad puerũ quẽ nutrit ideo est ꝙ cõmuniter vocant eos filios.

e **Etiam.** Ibi si quis minor. xxv. annis. Oldra.

Plures. Ibi presentia seruoꝝ. coraʒ preside. q. d. nõ est necesse singulos manumitti: q: tunc non pariter sed successiue fierent liberi. sufficit ergo si dicat omnes illos velle esse liberos. Jacobus. Et est argu. ꝙ plures possint esse compatres etiam si non tangant infantem dummodo sint presentes coram sacerdote baptizante. Ibi per procuratorem. Nota ꝙ minor. xxv. annis in omnibus casibus in quibus põt esse in iudicio per se. qui casus notant̃ extra de resti. spo. c. ex parte. põt etiã constituere procur. sine tutore vel curatore. ⁊ idem puto in omnibus actibus ad quos ipse tãq̃ maior admitteretur. ⁊ pro hoc. ſ. qui petant tuto. vel cur. l. ij. ⁊ qđ ibi no. ⁊ ad hoc extra de iudi. c. si annum. lib. vj. cum ibi not.

Qui in italia. Ar. ꝙ italia sit prouincia. Ja. propter verbum alia qđ sui natura implicat qñqȝ tamen nõ implicat vt ibi. crucifixus est christus: et alij duo nequã cũ eo. nõ eñ includit̃ ꝙ christ⁹ fuerit nequã: vt no. ſ. de procur. l. nõ solũ. §. itẽ querit̃. dic ergo ꝙ italia est ꝓuinciarum dñã: vt no. C. sine censu vel reliquijs. l. omnes. In glo. hoc in voluntaria. in fi. nisi per prorogationem: vt. e. tit. l. est rescriptum. ⁊ dixi. ſ. titu. j. l. apud. Dy.

ILlud. In glo. arg. cõtra. in fi. sed hic in manumissione in qua requiritur per. l. cã probabilis. ibi in donatione in qua sufficit pro rõne voluntas. vel ibi in maiore. hic in minore: vt ibi not. Ray. ¶ Item ibi valet sine causa ⁊ sine iudice donatio. hic autem non valet manumissio sine causa ⁊ sine iudice. ⁊ iudex non debet suam autoritateʒ prebere: sine causis iustis ⁊ honestis: vt ſ. de transact. l. cum hi. §. si pretor. sicut ⁊ hic de lege dicitur qđ est notandum. Jac. de bel.

Si quis maior. In gl. s. poterit. ibi de eo manumittendo. i. an tradat̃ ab alio minori. an econtra. Dy.

APud proconsulem. In glo. hic est cõtra in fi. quia hic iam erat ingressus prouinciam: ibi nõ. Dy.

APud filium. In glo. prima. ibi pater apud filium. etiaʒ causa non probata cum sit maior. Jaco. ibi que videtur cõtra. vel dic si pro q̃uis ipse filius manumittere non potest quia non habet seruum quem manumittat. Jac. vel forte erat minor. xx. annorum. Dy. in fi. ⁊ ad de quod notatur. ſ. de iudi. l. cum pretor. §. non autem. Jaco.

SI rogatus. Ibi incũctanter. i. indubitanter. Old. ibi hic eñ. i. cũ minor rogatus est suum ppriũ seruum manumittere. Dy. ibi cõferenda. i. cõparãda. Dy. ibi fuerit donatus. s. minori. xx. annis. Dy.

Matrimonij causa. In glo. indigne i fi. vel dic qđ videt̃ indigne assumi si eam ducat vxorem vel ducere velit quã habere sit sibi dedecori: vt. ſ. de bonorum posses. contrata. l. iij. §. si emãcipatus. Et no. ar. ad questionẽ de eo qui dixit. si decesserit fili⁹ meus sine filijs ex vxore sibi conueniente natis restituat̃ hereditas tali quod vxor videatur esse conueniens ex quo non est a iure duci prohibita per hanc glo. arg. tamen contra dictuʒ. §. si mancipatus. ſ. ma. l. antepenulti. §. j. ⁊. C. de episcopali audi. l. tam dementis. Dy.

Mulieri. In glo. eundemqȝ seruum. quod qualiter esse possit: dic vt no. insti. ex qb⁹ causis ma. non licet. §. eadem. l. Dy.

Consul. In fin. si tamen causam approbauerit apud aliũ: alias nõ: vt. ſ. de offi. procon. l. j. Dy.

PAter ex prouincia. Electio manumittẽdi quem ex seruis velit potest filio per patrem concedi ⁊ ipse pater manumittere dicitur ministerio filij licet incertum de certis dixerit manumittendũ. h. d. ⁊ ꝯcor. ſ. de leg. secũdo. l. vnuʒ ex familia. §. j. Et est bonus iste tex. pro eo q instituit pauperes ⁊ dixit. intelligo pauperes quos elegerit prior ꝑdicatorũ qđ valeat. ⁊ ad hoc. ſ. de rebus dubijs. l. vtrum. §. j. ol.

MAnumissio. Ibi verba solemnia. que in manumissione requirebantur. Et not. quod finguntur verba dicta q̃ dicta non sunt.

1 ☞ Filius in his que sunt iuris non tenetur deferre patri sed veritati.
2 Judicium pupilli dicitur infirmum.

1 **SI tutoris.** Ibi nerua filius no. ꝙ in his q̃ iuris sunt fili⁹ † non tenet̃ deferre patri sed veritati. ⁊ pro hoc. ſ. de condi. causa data. l. iij. §. si quis quasi statuliber. ⁊ ibi de hoc in
2 glo. ¶ Item no. quod iudiciũ † pupilli infirmum est alibi dicitur parum infirmum etiã in adulto minore. xx. annis. ſ. de seruis expor. l. si minor. alibi infirmum ⁊ fragile. ſ. de minoribus. l. l. j. alibi parum pensum. i. pensatum. ſ. de administra. tuto. l. iij. §. q̃uis. In glo. vlti. ibi in procura. dicit. sed aliud in eo quia minoreʒ autoritateʒ habet q̃ tutor. Preterea ibi loquitur in adulto. hic in pupillo. Et eodem modo responde. ad. l. ij. ſ. qui petãt tutores. quia in adulto loquitur vt ibi patet. Ad. §. si pupillus. dic quod ibi loquitur in curatore ad litem: nõ in tutore vt ibi no. Jac. de are. ⁊ de bel.

¶ De manumissionibus que seruis ad vniuersitatem pertinẽtibus imponuntur. Rubrica.

Eruus. Not. hic ciuitatē nō equiparari pupillo: vt. s. tit. proxi. l. penul. qđ facit qđ ciuitas non restituat. de quo plene dixi. C. ex quibus cau. ma. l. respublica. et dixi etiā. s. de publicanis. l. sed ꝛ his. De manumissione autem seruorū ecclesie not. in decretis xij. q. ij. c. ꝛ si illi. Jaco.

¶ De manumissis testamento. Rubrica.

¶ Super rubrica. An dicatur in potestate filius q in vtero. j. e. l. neratius. Qđ redditiōi rōnis debeat eē bonafides iūcta diligentie. j. e. l. si ita sit. An debeat impleri cōditio put verba sonāt. j. e. l. si qs libertatē. ¶ Itē no. cōtra illos qui dicunt aliter intelligi prolatuꝫ verbū a lege ꝛ aliter ab hoīe. j. e. l. si ita fuerit. Et an sufficiat conditionem que est in faciendo appositā duobus impleri per vnum. Et an vnus ex pluribus executoribus possit solidum exequi. Quod non exequentes perdant commodum legati eis in testamēto relicti. Et qđ ap. reliquorum contineantur libri rationum. Et quod in cōnexis indiuisibile trahit ad se diuisibile. Pulchra distinctio de die certa ꝛ incerta quando equipolleat ꝯditioni ꝛ qñ non: siue adijciatur libertati: siue alij legato. j. e. l. si ita scriptum. Quod dictio ad accipiatur pro post: ꝛ aliquando inferatur vis littere vt sanus habeatur intellectus. j. eo. l. qui duos. Quod quilibet presumatur dignus nisi probetur indignus. j. eodem. l. seruos. An testis possit corrigere dictum suum. j. e. l. stichus. Et de verbo immo vtrum ponatur correctiue. An valeat bannum datū heredibus titij non nominatis heredibus tanq̄ incertū. j. eo. l. nominatim. Quod necessitas faciat sibi legem ꝛ faciat probabile quod al's non esset j. e. l. qui potuerūt. Utruꝫ suus preteritus hodie prestet legata per autē. ex causa. j. e. l. vxorem. Quod suus sit ipso iure heres sine immixtione. j. e. l. sciēdum. Modus pulcher ꝛ subtilis relinquendi filio spurio no. ẜm Jaco. de are. j. e. l. libertas testamento. Pulchrū ꝛ vtilem prohibendi alienationem rei etiam in cōtractu. j. e. l. stichꝰ seruus. ꝛ ibi vide de ista materia. Quod ex cōsuetudine loquendi arguatur. j. e. si ita libertas. Et quod citatꝰ ante kalendas vel ante. x. dies possit cōparere quolibet ipsorū dieruꝫ. idem si hinc ad. x. dies. ꝛ de materia. l. qui hoc anno. j. de verbo. ob. Conditio qñq̄ ponitur pro modo. j. e. l. meuia. Et cōtinuum dicit qđ habet aliqñ interpolationē. Quod facit ad dicta testium deponentium aliquem possedisse continue. de pluribus conditionibus an sit parendū. j. e. l. quod vulgo. Si iudex dicat noueris te excōicatum: an presumatur sententia excōicatiōis precessisse. j. e. l. testamēto militis. Presumitur offensa qñ est illata pena. j. e. l. testamento cēturio. Quod presentia adulti validet factū curatoris qđ al's non valeret. Et presentia capituli factum prelati. Et qđ non sit opus denunciari scienti. j. eo. l. lucius. An defectus littere vel vitium grammatice noceat. j. e. l. qui habebat. Et an in libertatibus in fraudem creditorum requiratur consilium ꝛ euentus. Quod fit ad nudum ministerium non operat concessionem. j. e. l. titia. §. lucius. Et an dictio nisi: ponat vel priuet. Et qñ est verū q̄ due negationes faciat affirmationem. An pendente conditione possit seruus ad libertatem perduci. j. e. l. seio.

Um sepius. Ibi datur libertas sub pluribus diuersis ꝯditionibꝰ. Jaco. ꝛ Oldra.

Ec militi. Nedū pagano. vt insti. q manu. non possunt. §. eadē. Sed hodie minor etiā. xx. annis ex quo potest testari pōt etiā libertatē relinquere. in autē. vt spōsalitia. largitas. §. j. ꝛ dic vt not. d. §. eadem. Old.

I quis ita scripserit. In prima pte ponit primo libertatem ꝛ postea immediate legatū in eodem testamēto seruo reliquit. In secunda incontinenti in eodem testamento vel ex interuallo in alia vltima voluntate libertatem ꝛ legatum reliquit. In tertia primo libertatem in testamento ꝛ postea legatum sub conditione si manumiserit eum vindicta: ꝛ in vtroq̄ casu manumisit inter viuos: legatum debetur. Dy. Ibi post tempus sc3 scripsit hic quod sequitur eiq̄ ꝛc. Oldra. ꝛ Jaco. ibi: separatum est legatum. q. d. videbatur legatum ascriptum ei qui in testamento libertatem non acceperat ꝛ pro hoc videbatur nullum: vt. C. de leg. l. seruꝰ Jaco. ibi: a testamēto id est a testamentaria libertate per quod non videbatur valere vt dictum est. Jaco. in fi. quem testamēto liberum esse iussit. Jac. in gl. vindicta in fin. in primo lucius. Ja.

Ifructuarium. Habentē vsufr. alicuiꝰ serui. Ol. ibi: seruo. in quo h3 proprietatē ꝛ heres vsufru. dy. ibi. interim. i. vsq̄ ad existentiā ꝯditionis libertati adiecte. Old. ibi: sit heres. pleno iure. Old. ibi: confusione facta construe. i. confusione facta vsuf. qm̄ ꝛc. Jaco.

Eratius. Ibi posthumo filio nato. vt. j. d vbo. signi. l. qđ dicimus. ꝛ. l. intelligendus. Jaco. ibi: ex postfacto. i. cū certū erit neminem nasci. Dy. ibi: retro. i. in preteritū a die mortis. ar. s. ti. ij. l. si minor. Jaco. ꝛ est arg. huiꝰ. l. ad q̄stionē q̄ queritur si dicat testator rogo heredē meū si decesserit sine liberis in potestate sua ꝯstitutis qđ restituat hereditatē titio. ꝛ moritur relicta vxore pregnāte: an videat deficere vel existere cōditio fideicōmissi: Et qđ videat existere est arg. s. de colla. bo. l. fi. ꝛ de assignādis libertis. l. vl. §. j. ar. ꝯtra. l. istā. ꝛ. d. l. qđ dicimꝰ. de v. signi. ꝛ. l. q in vtero. de statu ho. Sed an ap. liberorū masculorū contineantur nepotes nati ex filia. ar. q̄ sic. j. de pollici. l. fi. ꝛ. j. de verb. signi. l. cognoscere. §. liberorū. ꝛ. l. liberorū. Dy.

I ita sit. Pulchra lex: q2 bona fides debet esse iuncta diligētie redditionis rationum.

I quis ita legatus. Ibi vt manumittat per legatariū. Dy. ibi: cōpetere. s. directo si p legatariū nō fuerit manumissus: vt. j. c. stichum. Oldra.

Ipeculium. Ibi species enim. No. ergo qđ species de gñe eximitur. qđ idem est dicere qđ generi p speciē derogat de quo plene p dy. ꝛ alios extra de reg. iur. c. generi. lib. vj. ꝛ. j. de regu. iur. in toto.

I legato seruo. In gl. prout vltimo in fi. de hoc tñ dicut j. ti. proxi. l. apud iul. Jaco.

I quis libertatem. Ibi dū cōpetere alicui nō posset. s. directo. nā vt directa petitio cōpetat secundum tenorem verborum conditio est implenda vt in concor. huius. l. ꝛ. s. de ꝯdi. ꝛ demon. l. lucius. ꝛ. l. iul. Et iō in legatis in quibus hec cōditio remittitur vtilis ꝛ non directa petitio dat ꝛ heres iure pretorio admittit nō ciuili: vt. s. ad trebel. l. facta. §. vlt. Ja. de are. de leg. iij. l. non dubiū. ad. l. falci. l. j. §. ad eos. ibi par uerit. cū aū liber non sit. Old. ibi: cōditionē iurisiurādi. facere tamē debet qđ iussus erat iurare q2 nō videtur remissum onus iuramento annexum: vt. s. de ꝯdi. ꝛ demō. l. hec scriptura. ꝛ de ꝯdi. insti. l. que sub conditione. §. si qs. Dy. ꝛ Ol. ibi quoq̄. q. d. nō solū legato. Dy.

¶ Reliquorū appellatione cōtinent libri rationum.

I ita fuerit. Ibi nō. i. an. dy. ibi: videat saltē quātū ad faciētē. ibi: magis est. vt vno implēte videat satisfactū voluntati testatoris. Dy. ibi: extinguit. s. ei q nō impleuit. Dyñ. ibi expleta sit q2 factū nō erat iterabile alioquin secꝰ: vt. j. de v. oblig. l. si sic. Dy. ibi: sibi tm̄. s. in dubio qñ nō apparet de voluntate testatoris ne textꝰ sibi ꝯtradicat. dy. ibi: idē q̄ri an sufficiat p vnū impleri conditionē. Dy. Ibi ascriptū sit ꝛ vnus fecit sine alio subaudi: qd iuris sit: rñ. nam ꝛc. Old. ibi: cōditionē iniūxerit. q. d. an demum vtrūq̄ faciente voluerit eos esse liberos. Jaco. Ibi: que res. i. qñ apparet testatorem voluisse qđ factum vnius sit cōditio alterius. ¶ Ibi aut sibi tm̄. s. pderit in casu q ponit in q̄stiōe. Dy. ibi testatorē apparuerit. in dubio vero impleta per vnū pdest alteri: vt. s. ver. quinimo. Dy. ibi: reliqua exoluerit. illud ergo seruatur in ea q̄ mixtim cōsistit in dando ꝛ faciendo quod seruatur in ea q̄ consistit in faciendo tm̄. Dy.

¶ Et no. qđ ap. reliquorū † continentur libri rationū. ꝛ vide d istis reliquis. s. de ꝯditio. ꝛ demon. l. cuꝫ seruus. ꝛ. l. si quis libertatē. §. seruus redditus. ꝛ in alphabeto. in ver. sed si ancilla. ibi nō possunt quoquo mō impediantur puenire ad libertatē. dy. ibi sñiam testatoris. no. sñiam testatoris spectādam. ad qđ. s. de condi. ꝛ demō. l. in cōditionibꝰ. Jaco. de are. Ibi nō facere. s. in dubio. Old. ibi: argumēto est. no. ꝯtra eos q dicūt aliter intelligi verbum prolatum a lege aliter prolatum ab homine. nā iste tex. arguit probato ab homine ad probatum a lege. ꝛ ad hoc. s. de lega. primo. l. si quis legauerit titio. Jaco. ꝛ Oldra. Et sic cōcludendo ad hanc. l. dic quod si conditio que est in faciendo apponitur in persona duorum: alter implendo sibi proficit ꝛ alteri: si testator dixerit quod vnꝰ sine altero facere possit: vt in v.

qd̄ si ex his. si autem testator nihil dixit: tunc in dubio dicendū: vt in ver. solūmodo. ⁊ vide. ꝭ. de condi. ⁊ demon. l. penul. in prin. et. §. j. ⁊ qd̄ ibi dixi. Et facit hec. l. ad questionē duoꝝ executoꝝ vltime voluntatis vtrū vnus possit exequi sine altero. Nā aut testator voluit executionē fieri per vnū: aut per omnes: aut est dubiū: vt hac. l. De iure tamē canonico ista questio expedit̄ extra de testa. c. religiosus. lib. vj. Itē est ar. ꝙ si duo sunt executores: ⁊ vnus exequat̄ insolidū: alter nullo modo: ꝙ ille qui nullo modo exequitur pro nulla parte admittat̄ ad petitionē legati ipsis cōmissarijs relicti. cū eñi recuset onus in testamēto adiectum priuari debet ⁊ cōmodo in eodē testamēto delato: licet testator expresse nō dixerit ꝙ pro oneris cōtēplatione relinquebat. arg. ꝭ. de execu. tuto. l. sed hoc nimiuz. ⁊. l. tutor petitus. §. j. de testa. tu. l. qui tutelā. in prin. vbi pupil. edu. debe. l. j. §. fin. de lega. j. l. etiā si partis. ⁊ de his qui. vt indig. l. post legatū. §. admittendum. Dy. In glo. vt vnus faciendo mediam insulā. subaudi consequatur libertatem. Jaco. In glos. totum in fi. hic est contra licet allegetur pro concor. Sed dic ꝙ ibi cōditio libertati adiecta cōsistebat in dādo ⁊ sic diuidua: hic in faciendo. Ol. In glo. naz qd̄ semel. in fi. ⁊. ꝭ. de ver. ob. l. si ita quis stipuletur. siue nauis. ⁊ de captis in bello. §. fratre. Old. In glo. sic ergo sequens. scʒ redditio reliquoꝝ que est diuisibilis sui natura eo ꝙ in dando consistit. old. Ibi fit indiuisibilis propter primā. que in cōputatione: ⁊ sic in facto quodā consistit: vt. ꝭ. de cōdi. ⁊ demon. l. cum seruus. Et sic cum conditio rationis reddende habeat in se duas conditiones. scʒ computationis ⁊ restitutionis reliquorum. ⁊ prima sit indiuisibilis quādo plures simul administrauerunt: q2 nō potest cōputus pro parte fieri: vt. ꝭ. de edē. l. argentarius. §. j. etiā scd̄a. s. restitutionis reliquoꝝ que est sui natura diuisibilis: ⁊ in dando consistit. indiuisibileʒ efficit: ⁊ sic non de virtute cōnexitatis. old. Quia etiā vbi agit̄ de fauore in cōnexis: indiuisibile trahit ad se diuisibile. qd̄ est nota dignuʒ.

Cum seruus. In fi. hic non est aliquod speciale q2 in quolibet legato pecuniario: vt. ꝭ. de le. iij. l. vlt. §. seie. Dy.

Stichuz sempronio. Ibi quid iuris sit sempronio non manumittente. et dic ꝙ non est hic aliud speciale in libertate: quia idem in alio legato: vt. ꝭ. de leg. ij. l. si quis seruum. §. fi. ⁊. C. cōmunia de legatis. l. ij. in fine. oldra.

Si ita scriptum. Oratio semel posita put respicit diuersa diuersimode accipitur. h. d. Jac. ibi competit non statim. sed suo tempore vt sequitur Jac. In gl. qd̄ est. ibi ita fuerit libertas. sed ibi alius modus fuit loquendi: vt hic videt̄ ꝙ annus completus esse debeat: vt. C. de fideicom. liber. l. fideicōmissaria. ⁊ ar. ꝭ. de lega. j. l. si cui. Jac. In glo. quia in eo. ibi. §. ab heredibus q̄ est contra. Nā hic voluit habere verba vim conditionis. aut ergo adiecit vt conditionē: aut vt simplicem dilationem: aut est dubiū. Et si vt simplicē dilationeʒ: aut gratia heredis: aut gratia legatarij: aut est dubiū. Dy. Et ad solutionē omniū contrarioꝝ dic. Aut est dies incertus mēsuratus tēpori: vtputa dies certe etatis: aut non. Primo casu aut apponit̄ ad expirationē beneficij: ⁊ tunc obtinet. C. de vsuf. l. ambiguitatẽ. Aut ad inchoationē beneficij: ⁊ tūc aut est certū ꝙ testator voluit facere ꝯditionē: ⁊ tunc iste dies habetur pro conditione: vt. ꝭ. de conditio. ⁊ demonstra. l. dies incertus. ⁊. l. in conditionibus. in princ. ⁊. ꝭ. e. l. si ita fuerit. ver. nisi mihi proponas ⁊c. Aut certum est ꝙ voluit facere conditionē: ⁊ tūc habetur vt dies non vt conditio: vt. ꝭ. de ali. lega. l. libertis. §. ab heredibus. ⁊ ad trebel. l. seius saturnus. Aut dubitat̄: ⁊ tunc aut adijcitur libertati ⁊ habetur vt dies non vt conditio: vt. ꝭ. de fideicom. liber. l. fideicōmissaria. Aut legato: ⁊ tunc aut substantie legati ⁊ habetur vt conditio: vt. ꝭ. de leg. j. l. si cui. §. hoc aūt. et quando dies le. ce. l. si titio. Aut adijcitur nō substantie legati sed prestationi vel solutioni: ⁊ tunc habet̄ vt dies: vt. ꝭ. quando dies lega. ce. l. firmio. §. j. ⁊. C. quādo dies lega. ce. l. ex his. et ibi no. ⁊ dixi. Aut mixtim adijcitur libertati ⁊ legato: ⁊ tunc prout respicit libertatē habet̄ vt dies. prout respicit legatū habet̄ vt cōditio vt hic ⁊. ꝭ. de statu liber. l. si seruus. Secūdo casu quādo dies incertus non est cōmensuratus tempori: ⁊ tunc distingue. Aut habet se ad esse ⁊ nō esse vt dies nuptiarum: ⁊ tūc est conditio: vt. ꝭ. de conditio. ⁊ demon. l. dies. ⁊ de leg. j. l. talis scriptura. C. e. l. cū testator. de nup. l. sancimus. ⁊. ꝭ. quādo dies leg. ce. l. si dies. ij. rñ. Aut habet se ad esse tm̄ licet ignoret̄ quādo vt dies mortis: ⁊ tunc aut adijcit̄ libertati aut legato. Primo casu aut adijcitur dies mortis serui ⁊ nō valet: vt. ꝭ. l. pxi. in prin. Aut dies mortis heredis vel extranei: et tunc valet: vt. ꝭ. ea. l. qui duos. in prin. Aut testatoris: ⁊ tunc similiter valet: vt. d. l. q duos. §. hec ꝯditio. Scd̄o casu qñ adijcitur legato distingue. Aut dies mortis legatarij ⁊ habet̄ vt dies ⁊ nō vt ꝯditio. Aut dies mortis heredis vel extranei: ⁊ tunc est cōditio siue legato siue pstatiōi postea subijciat̄: vt. ꝭ. qñ dies le. ce. l. si cū heres. de cōdi. ⁊ demō. l. heres meus. ⁊. l. quib⁹ diebus. §. ij. Jaco. de are.

Libertas. Ibi estimanda. hic nō est aliqd speciale ī libertate. imo est ius cōe q2 omne id qd̄ relinquitur in id tēpus quo finiretur inutile est: vt. ꝭ. de vsuf. l. titio. ⁊ de vsuf. legato. l. vsumfructū. Dy. Et vide qd̄ notaui. ꝭ. pxi. in gl. serui. ibi in pecuniario relicto. cuius cōmodū pōt in heredē trāsire. Dy. in fi. quia ⁊ ibi commodum hereditatis trāsmitti poterat. Dy.

Hec autem scriptura. Hic est speciale libertatis fauore q2 in alijs spectat̄ qd̄ desinat posse facere: vt. ꝭ. de v̊b. ob. l. stipulatus ita. Dy. in glo. si dixit in fi. ⁊ sic sunt tres casus. Jaco.

Post annos. Pluralis locutio duorum numero cōtēta est. hoc dicit. Et ad hoc extra de reg. iur. c. pluralis. li. vj. ⁊ ibi de hoc ⁊ in alphabeto littera. P. dictione. pluralis. Nec est hic aliqd speciale fauore libertatis licet tex. innuat cōtrariū. nam idem in quolibet alio legato: vt. ꝭ. de ver. signi. l. inter illam. §. j. Dy. ibi: is. s. heres. Dy. in glo. al's post annos. ibi plurale pro singulari. immo econtra. Jacobus.

Qui duos. In glo. nā in vi cōditiōis. s. casualis. Ray.

Hec conditio. Ibi amplectit̄. vt etiam dum testator viuit sit liber. Ja. ibi. inutilis esse videt̄ cū quotidie moriamur. Et sic sub tpe testamēti liber iussus esse videtur: qd̄ esse non potest cū ante mortem testamentū nō habeat firmitatem: vt. ꝭ. e. l. testamēto. de stipu. seruorum. l. si seruus cōis meuij. in princ. ⁊. ꝭ. ad. l. fal. l. filiusfa. miles. Jaco. ⁊ Old. ibi: ad annū. i. post annū: ⁊ sic no. ꝙ hec dictio ad ponitur pro post. Et de significato dicte ꝑpositionis ad vide in alphabeto. Ex quo no. qd̄ interdū vis est inferenda littere: vt sanum ⁊ iuri consonum intellectum capiamus. pro hoc. ꝭ. de v̊. ob. l. titia. §. j. ⁊. ꝭ. de operis noui nun. l. j. in prin. ⁊. §. j. Oldr. ibi: hoc modo. s. predicto vt libertatem differat post mortem ascribentis sicut ⁊ superiorē. Old. in glo. nam vnus moritur nō mortuus: vt. ꝭ. de leg. ij. l. peculium. §. fi. Oldra. ibi: accipiat̄ hec cōditio post annū ⁊c. Jac. in glo. huic verbo. s. accipiatur. qd̄ est in tex. Old. ibi: inferior cōditio. s. q̄ in textu sequitur post annū ⁊c. Oldra. ibi: ⁊ sic tria sunt similia. in hoc sunt similia: vt ex eorum quolibet modo loquendi libertas post mortem testatoris videatur esse dilata: qm̄ alia īterpretatio redderet inutile legatū libertatis: eo quod mens testatoris volentis seruū liberū fieri in vita per ascriptionē libertatis in testamēto: ⁊ ius qd̄ non patitur aliqua in testamēto ascripta valere nisi post mortē ⁊ aditam hereditatem adinuicem repugnarent. Jac. ⁊ Old. ⁊ vide. ꝭ. de cōdi. ⁊ demō. l. si in diē. ¶ In ea. glo. ibi nō ex vi verborum prima verior est. Old.

Quidam. Ibi vt seruum proprium vel etiā heredis: vt. ꝭ. e. l. si qs ita legatus §. j. Old. ibi: non manumiserit. Sed quid si manumiserit. Respondeo: vt. ꝭ. de statuli. l. si peculium. §. fin. vbi autem legatur ⁊ grauatur legatarius fideicommisso libertatis: deinde liber esse iubetur: directo est liber: nec in legatariū transit: vt. ꝭ. e. l. stichum. ⁊. ꝭ. de fideicō. liberta. l. inuitus. §. ij. nā si in legatarium transiret: directo libertas competere non posset. argumen. ꝭ. e. l. stichus. ⁊. C. e. l. seruo tuo. ⁊ not. ꝭ. de lega. primo. l. post mortem. §. finali. ⁊ de lega. ij. l. peculium. §. vltimo. Jaco. de are.

☞ Dignus quilibet presumit̄ nisi probetur indignus.

Seruos. Sepe allegatur quod quilibet ꝑsumitur dignus † nisi probet̄ idignus. concor. sunt in glo. ⁊ extra de scrutinio in ordine faciendo. c. primo cum ibi notatis. sic ⁊ quilibet ꝑsumitur gratus nisi probetur ingratus: vt. C. de inoffi. testa. l. omnimodo. vbi de hoc plenissime. ⁊ vide quod notaui per Dynum et alios extra de regu. iur. c. semel malus. libro sexto. ⁊ qui semel bonus semper presumitur bonus. C. de offi. magistri mili. l. fi. ⁊ ibi dixi.

Stichus. In glo. facit hoc ad q̄stionē in fi. immo debet dicere. in glo. immo videt̄ v̊. qd si sponte. ⁊ eadeʒ q̄stio format̄ p Azo. in summa de testi. vlti. col. versi. quid ergo si ipse testis sponte.

sponte. Et q̃stio est vtrũ testis possit seipsum corrigere. Est em̃ hic argu. q̃d sic. sicut hic se correxit testator dicendo stichus: immo pamphilus. sed de hoc dic vt ibidẽ no. ꝛ extra de testi. cogẽ. c. preterea. per B. ꝛ plenius per Inno. ꝛ c. titu. veniens. ꝛ. c. cuz causam. ꝛ plene dixi. C. de pba. autẽ. at q̃ semel. quã quidam habẽt signatã. C. de testi. Et no. de hac dictione immo: vtrum corrigat vel nõ. dic vt no. ĩ. in alphabeto littera J. dictione. immo. ꝛ no. in. l. si ita scriptum. s̃. de here. institu.

Ui filium. In gl. sic. s̃. in fine. ꝛ. s̃. de conditio. ꝛ demon. l. cum seruus. Jacobus.

Estamento. In. §. testõ in fi. supple si ꝛ adita sit hereditas. Ja. in glo. sic. ĩ. in fi. ꝛ. C. de indicta viduitate. l. fina. in fin. Jacobus.

Nominatim. Ista. l. cũ cõcor. facit pro quadã q̃stione de qua vidi dubitari. nam in quodã banno banniti erãt heredes titij. dicebatur q̃ tale bannum tanq̃ incertũ nõ valebat. ista. l. facit q̃d valeat. de hoc dixi. C. de here. insti. l. j. §. vel circa predicta quero.

Estamẽto liber. In glo. institutionis. ibi. §. ab instituto. ꝛ. s̃. ad trebel. l. ij. §. si res. Jaco. in glo. i. manumitti iussus in fi. sed illud operat̃ in integrũ restitutio. Old. Uel dic ẽm Jac. de bel. q̃d. l. contraria in primo respõso. intelligitur secundum istam. In secundo autem respõso dic q̃d cum semel fuerit heres semper permanet: vt. s̃. de minor. l. et si fine. §. sed quod pap. Jaco.

Diuus pius. Ibi substitutio. s. alicui heredi instituto. in gl. habebit ergo in fi. s̃. eodem. l. ij. Old.

Ui potuerunt. In fi. No. ergo q̃d necessitas non soluz nõ habet legem: vt. s̃. de officio pcõsul. l. j. immo ipsa sibi legem facit vt in decre. j. q. j. remissionem. Oldr. ꝛ facit probabi e quod alias non esset vt hic. Jaco.

Uxorem. Ibi sublatus. i. de loco expositiõis acceptus. Old. ibi: ab eo. dicit gl. s. educãte. tu dic ab eo. s. patre. Ja. ibi: si pater. i. q̃uis pater. Jaco. ibi: agnitus. i. cognitus. sic. s̃. de pba. l. etiam. ꝛ per hanc potest ibi poni casus. Jaco. in glo. dabunt tñ. ibi autem ex causa. immo dic per auten. ex causa. isto casu nihil est innouatum: q̃ hic loquitur in suo preterito qui ita olim dicebat nullum vt hodie. ꝛ ideo etiã ex dispositione illius auten. sus preteritus nõ prestaret legata. ꝛ ideo per illam auten. nõ est correcta. l. ista nec. l. is qui in potestate. s̃. de lega. prestan. q̃ illa auten. ex causa inducta est in fauorẽ liberorũ. ꝛ si suus preteritus hodie pstaret legata iam esset in eius odium ꝛ incommodum. et de hoc latius dixi. d. auten. ex causa.

Ibertas. Hic nihil est speciale fauore libertatis: vt. s̃. de here. insti. l. in tempus. Old. in gl. vt sic relicta in fi. So. illud est in illis actibus speciale. ꝛ dic vt ibi no. ꝛ latius per Dynum et alios extra de regu. iuris. c. actus. libro sexto. ꝛ. ĩ. de reg. iuris. l. actus.

Um ex pluribus. In glo. vt et s̃. ibi in certis casibus loquunt̃. s. q̃n nõ cõstabat de voluntate testatoris volẽtis vnũ tm̃ ad libertatẽ puenire. Ol. ibi: in tempus. §. j. ꝛ ad hoc extra de rescrip. §. vl. ꝛ quod ibi no. super verbo indeterminate. Ibi reduci potest: quia erat incertus de certis. Oldra.

Ciendum est. Lex ista est pro opinione illorum qui tenent q̃d seruus sit ipso iure heres sine immixtione. de quo plene dixi. C. si vt ab hereditate se absti. l. j. ꝛ primã opi. sequitur hic Ray.

Eruum testamento. Ibi quid iuris sit. i. quomodo hec conditio impleatur. Oldra.

Ibertas testamento. Per hanc legẽ dicit Jac. cõsuli posse habẽti filium spuriuz q̃d possit eũ heredẽ instituere. s. q̃d instituat eũ ea conditione cũ erit capax: vel licitũ erit ei capere. ꝛ si contingat euz toto tẽpore vite sue non fieri capacem substituat filium ipsi spurij: vel aliũ suũ amicum: vel quemcunq̃ qui nascetur ex ipso filio post mortẽ ipsius testatoris: ꝛ interim ipsum spurium det curatorem bonis suis. Et ita eueniet q̃d iste spurius toto tpe vite sue bona administrabit: licet non fiat capax. Et interim ali⁹ nõ admittet̃ substitut⁹ cũ eo mortuo capax fieri nõ possit. interim tñ nõ erit heres sed administrabit ipsa bona tãq̃ curator. Jac. de are. Et certe istud subtile est ꝛ credo posse pcedere. ꝛ p h̃. s̃. de here. insti. l. in tps. de h̃ dixi. s̃. de dona. cã mor. l. q̃d ꝯditiõis implende. ꝛ. C. de naturalibus liberis. l. humanitatis. vltra pn.

Tichus seruus. Tempus in quod cõfertur effectus alicui⁹ actus ꝯsiderat̃: nõ tẽpus in quo fit ipse act⁹ h. d. Dy. ibi: si venerit ab herede. Et no. ex. l. ista cõtra opi. dñi Odo. quã nota. C. de conditio. ob causaz. l. ea lege. ꝛ contra communem modum prohibendi alienationem inter viuos. communiter enim dicitur. promittis quod non alienabis. ꝛ si alienaueris in me reuertatur. non enim debet lex reuocationis seu translationis conferri in tempus alienationis perfecte siue si alienauerit quia non valet: vt hac. l. patet. sed debet sic dici. si ad aliquẽ actum pcesseris per quẽ possit ad alienationem peruenire: ex tẽpore ipsius actus mihi rem retro donas si contingat ipsum actum de facto perfici. et sic erit translatio sub cõditione quod esse potest: vt. ĩ. de acquirẽ. posses. l. qui absenti. §. primo. s̃. de donatio. l. ij. §. si pecuniam. C. de dona. l. donatio. et existente ꝯditione locus erit trãslationi quia trahitur retro effectus conditionis: vt. s̃. qui potio. in pig. ha. l. potior. Uel posset etiam dici. vel si alienare volueris in me reuertatur. et sic ponitur in tex. s̃. de lega. iij. l. pater. §. fundum. Old. Et ad predicta etiam facit glo. hic posita que incipit tribus modis. in secunda casus positione. vbi dicitur quod si testator legat stichum si heres alienauerit non transit dominium in legatarium. ꝛ de hoc satis notaui dicta. l. ea lege. C. de condi. ob causam. ꝛ. d. l. qui absenti. §. j. per Dy. in glo. directa ibi relinquentis. i. dantis ꝛ accipientis. Jac. in glo. vt ꝛ. C. e. in fi. ꝛ. ĩ. de reg. iuris. l. in ambiguis §. non est. Jac. in glo. tribus modis ibi. §. in nouissimo. sed illud cum vtiliter datur libertas seruo quod hic non fuit: ꝛ sic nullo modo valet hic legatum. Jaco. ibi: et primum casum legis. ꝛ ẽm hoc no. differentiam. prohibeat testator rem alienari extra familiaz: aut in familia precipiat retineri: quo casu datur in rẽ actio eius cuius causa alienatio est prohibita: vt. s̃. de lega. iij. l. peto. §. fratre. An dicat testator si heres alienauerit fundum talem ipsum lego meuio q̃ non habet meuius in rem actionem vt hic Jaco. ibi: siue libertas. vtiliter tamen. Jaco. ibi: ipsi seruo secũdum primum. Oldra. ibi sub conditione secundum vltimũ. Ol. in fi. ẽm medium. Oldra.

Ulianus. Ibi prestare dũtaxat. Oldr. ibi sufferre. i. legatario pstare. Old. ibi: caueat̃ a fideicõmissario. Ol. ibi: adimẽdi cã legati. q̃d presumit̃: vt. ĩ. subijcit ꝛ respicit principium. Jac. ibi: testator dedisset. vel dubiũ est quo animo dederit. Old. ibi nihilominus. i. non obstante quod heres eum manumisit. Ol. in fi. ab herede aut ipsum seruum manumittẽdum Jaco. in glo. q̃s cõstat. hãc gl. habes de verbo ad verbũ in summa de manumissis testamẽto. §. j. ibi. §. libertas. vel per senatus consultum liber efficiatur: vt. ĩ. de fideicõ. liber. l. cũ vero. §. subuentum. Jaco. ꝛ Ray.

1 ☞ Citatus intra octo dies an possit comparere octaua die ꝛ ante octauam diem.

Si ita libertas. Dy. ad istud prin. de le. j. ĩ. de cõdi. et demon. l. non putabã. ꝛ. l. se. ꝛ dic vt ibi. ibi loqui solemus. No. q̃d ex cõsuetudine loquẽdi arguit̃. Ol. ad hoc. s̃. de lega. iij. l. liberorũ. §. liberis. §. quod tamen cassius. de lega. j. l. si seruus plurĩũ. §. fi. ꝛ de pig. act. l. vel vniuersorum. ibi multũ interest. ꝛ sic si expectaretur cõpleri iam interuenũ modum loquendi et alterum differentia non esset. Jaco. ibi: nõ poterit. is seruus liber esse non poterit pterito triennio. iaco. ibi: satisfaciat: tunc enim ante terminum liber est. Et ad hoc facit ratio que sequitur. iaco. ibi: ꝛ enim construe premature solutioni pecuniarum facte heredibus. componẽda. i. ꝯiungẽda est libertatis celeritas. si autẽ in littera cõpensanda dic libertatis celeritas cõpensanda est ab heredibus premature pecuniarum solutioni. q. d. damnuz quod habent heredes ex prematura libertate compensanduz est premature pecuniarum solutioni. iaco. in fi. arg. quod cũ citatur quis quod compareat ante kalen. vel ante decem dies. vel hinc ad decem dies quod quolibet die termini potest comparere. iaco. ꝛ Old. De hoc in Specu. de citatione. §. j. ver. ꝛ no. ꝛ de dilationibus. §. j. versi. quid ꝛ si dicatur infra talem diem. in glo. annus ergo ibi. l. si ita scriptũ. ꝛ dixi. s̃.

ad mace.l.j.in.e.gl.in fi. Vel dic melius qd refert an quis pmittat hoc anno dare q: tunc obtinet.d.l.qui hoc anno.de ver.ob. l.a promittat dare anno.xij.vel tertio vel quarto quia tunc anni prin.petitur vt hic. Et est ratio q: in primo casu nisi sic acciperetur: vt.d.l.q hoc anno dicit. nulla dilatio haberet sed incontinenti exigeret. qd est contra mentem stipulatis r promittentis: vt de ver.ob.l.eu qui kaledas.§.fi.r.l.liber homo.§.decem.r sic diei adiectio superflua esset qd hic non est quia saltem secundi anni r sequaciu h3 dilationem. Jac. Sed licet ista verba sint colorata: tamen procedere non videntur per ver.labeo.j.e.l.vnde meli9 puto dicendu q hic sit fauor libertatis secundum qd dicit glo. que incipit.quod ex fauore libertatis.r de hoc late dixi.d.l.j.C. qn dies le.ce. Et facit iste.§.an citatus † intra octo dies possit coparere.viij.die: r an ante octaua die de quo dixi.s.de successorio edicto.l.j.§.si intra centensimu.ver.qd dicim9.in gl.al's copensanda in fi.r hec vera Jaco.

Si quis ita scripserit.

Sub vno dicto duo includuntur.h.d.cocor.s.de acqui.here.illud.r de arbitris.l.celsus. Jaco.

Libertates directe.

In glo.qd fit expresse scz qn testator hoc exprimit: vt.C.de codi.l.siue. Ja. In ea.glo.ibi.§.non tantum: sed illud quantu ad valorem eoru.na olim no valebant codicilli nisi in testamento expresse vel tacite confirmati essent: vt.s.de iure codi.l.ante. hodie vero quatu ad hoc vt valeant confirmati videntur. Sz hec littera exigit no solu codicillos valere quod ex tacita confirmatione potest contingere si r alia non desinit: sed etiam vt confirmati sint in testameto expresse: vt sic aliqua specialitas in libertate denotetur: sicut r in tutela.s.de testa.tute.l.iij.nam constat quod si quis testatus moritur nihil debetur ex codicillis saltem tacite confirmatis: vt.d.l.ante.r sic si loqueretur quod sufficeret tacita cofirmatio: nullum speciale esset in libertate directa a fideicomissaria quod est contra hanc.l. Ja. Et ideo qd subijcit in textu non confirmantis.dic.s.expresse.

Seuia.

Coditio qnq improprie ponitur pmodo.hoc dicit r concor.extra de fuis non ordinandis.c.eo libentius.r quod ibi no.de condi.appositis.c.verum.r in aute.de alie.r emphiteosi. §.sanctissimas. Old. Sed cotra videtur.s.de condi.r demon.l. plautius.sed dic vt ibi dixi. Et allegatur.l.ista quod si testes dixerunt vidimus titium continue possedisse r quibusdam etiam temporibus vidimus ipsam peciam terre inundata aquis vtru sit sufficiens et legitima probatio: r hec.l.est ar.q sic: r alie multe que dicunt semper vel cotinue intelligi etiam si sit aliqua interpellatio. Dy. tenet contra.quia per inundationem interrumpitur posses.r vsucapio: vt.j.de acquire.posses.l.qui vniuersas §.item quod a mari r de bonis auto.iudi.possiden.l.cum vnus. §.fi. Cum ergo interrumpatur possessio r primo dixerint eum possedisse continue: postea inundatione3 aliquo tempore fuisse dicunt possessionem interruptam r per consequens contrariu primo dicto: et sic posterius derogat priori.arg.s.e.l.stich9 immo pamphilus cum ibi notatis. Dy. Hec.l.iudicio meo parum facit.hic enim non erant liberti grauati ad esse monumento continue: sed alternis mensibus vt littera dicit. ¶ Sed redeundo ad questionem predictam testiu3 esto quod testes deposuissent cum continue possedisse r probaretur ipsos testes aliquo tempore probato absentes fuisse: nunquid videatur falsum testimonium deposuisse: puto quod non arg.j.de fluminibus.l.j.de aq quoti.r esti.l.j.§.j.ver.quotidiana.r de admi.tuto.l.j.§.j.ibi assidue igitur rc.r de h satis dixi in alphabeto littera. C. dictione cotinuo triennio r littera A. dictione.assidua.

Quod vulgo.

Pro declaratione hui9 l.vide notata in summa quando dies le.ce.§.vlt. Et dic fm Jaco.de a re.qd coditiones interdu sunt coiuncte per copulatiuam coniunctionem: r tunc omnibus est parendum vt hic. Interdu disiuncte per disiunctiuam: et tunc satis est vni pareri: vt.s.de condi.r demon.l.cum pupillus.§.disiunctio. Interdu3 sunt separate: r tunc aut adijciuntur directe libertati r quamlibet implorari sufficit: vt hic r.s.e.l.in libertatibus. Aut fideicommissarie vel alteri pecuniario relicto: et tunc nouissime est parendu vt.d.l.in libertatib9.r de condi.r demon.l.sub diuersis.r.l.quod traditum. Jaco.

Aristo.

Ibi pertinere.s.adueniente die. Jac. in fi.existente conditione post reditu3 licet conditione pendente factus sit aliquo casu non capax: quia media tempora non nocerent: vt.s.de here.insti.l.sed et si conditio.in.§.solemus. Old. In glo.restitutione a principe impetrata.s.ante tempus.xxv.annoru: vt.j.de penis.l.fratres. Jaco.

Testamento militis.

Arg. q cu iudex precepit aliquid fieri r addat si non feceris noueris te excomunicatum vel te excomunicauit vt presumatur snia excomunicationis precessisse etiam si alia no appareat ad hoc.s.de dona.l.ex hac scriptura.r.C.de dona.l.si donatio. Jacob. Et ad hoc facit.C.de episco.r cle.l.j.r quod ibi notaui. Specu.de hoc notat de citatione.§.iam de citatione.circa fi.v. quid si iudex.ita dicit ibi videas. In contrarium multum facit aute.si quis in aliquo documento cum ibi notatis.r quia no creditur iudice rc. vt extra de probatio.capitulo quoniam contra falsam.

Quod diuo.

Ibi scriptis r adeuntib9.dy. Ibi: auxiliu.s.in integrum restitutionis quod datur minoribus lesis circa aditionem: vt.C.si vt ab here.se absti.per totum. Old.in gl. bona adiici in fi.r.C.de testa.ma.l.vlt. Old. In glo.s.aditionis. ibi vtrumq casum.immo casus.sed secundum primum casum beneficium est casus accusatiui r auxilium noiatiui. Sed fm secundum casum beneficium est casus naminatiui r auxilium accusatiui. Jaco.

¶ Offensa presumitur pena.

Testamento centurio.

Ar. quod presumatur offensa † vbi est illata pena. Jac. Pro hoc.C.de summa trinitate.l.iij.ibi nam in cotemptore rc. Et est locus ab effectu: vt.j.de regu.iur.l.cuius effectus. Oldra. Item vbi maior est imposita pena presumitur maior offensa.facit quod nota.extra qui clerici vel vouentes.c.aduersus.glo.secunda.

Imperator seuerus.

Ibi efficacia: cotra.C.de hisque pene noie.l.j. Sed ibi expresse libertatem ademit.hic non: vt hic patet. ¶ Item no.directam libertatem competere per hec verba liberum esse volo. r in dubio debet dici directa. Sed si vt directa valere non posset: tunc fideicommissaria esset: vt.s.de lega.iij.l.cum quis decedens.§.seia.est enim hoc verbum volo commune verbu3 ad directam r fideicommissariam. Jaco. Sed certe immo verbu volo videtur verbum fideicommissarium: vt.C.coia de le.l.j.r insti.de singulis rebus per fideico.relictis.§.fi.

Titius.

Ibi egressus fuisset.i.cu3 fuerit maior.xxv.an.tunc enim dicitur q pubertatem egressus. Ja.r Dy.ibi: conuentus seruus id est in seruitutem petitus. Jaco. Ibi: satisfecit reliqua exoluendo. Jaco. Ibi: nunc gai9.ante pubertatem. Jaco. Ibi: pronunciatum est.qd diem potuerit preuenire: vt.s.ea.l.si ita fuerit libertas.§.fi. Jaco. Ibi: illata esse.r sic eum vendicat vt seruum. Jaco. In fi. Sed quo potuit ante tempus solui. Respodeo voleti potuit: vt.s.de leg.ij.l.cu pater.§.curato. Sed eo casu quo no recte solutu est qliter succurret minori cu3 liber sit pronuncait9. Rn.restituet ad appellandu: vt.C.si aduersus libertate.l.si.r.l.si sepius in integru resti.postu.l.j.curatorib9 aut solis solui no sufficit q: de eis in hoc no cofidit testator. ¶ Not. etiam ex isto vltimo versu q psentia adolescetis opat ad vgilada dum r efficiendu factu a curatorib9 qd tu esset inualidu eo absente. Et sic est arg.qd solutio facta plato presente capitulo vel cofessio facta p eu in psentia capituli valeat r piudicet ipsi capitulo. Ja. De hoc no.C.de sacrosan.ec.aute.hoc ius porrectu ver.insuper qre eps fecit alienaitone. Est etia ar.qd no sit op9 denunciari venditori scieti: vt no.s.de euict.l.si dictum.§.si presente.r.l.emptori.r.C.de euic.l.emptor fundi.tuti9 tu est qd etia scienti denunciet vt ibi dicitur Jaco.

Qui habebat.

Error syllabe non viciat libertate.hoc dicit. Jac. Ad hoc ex de fide instru.c.ex parte.h.r ibi nota. Et vtru vitium littere noceat: vide p Archi.xxxv.q.ix. apostolice. An vitiu3 gramatice viciet: vide qd dixi.s.de statu. homi.l.imperator Tit9.ex de rescrip.ad audientia.r.xxxviij.distin.sedulo.p archi.r est bona gramatica appello papa: vt not. per eu.lxxx.di.vrbes. Et audiui qd.d. Bartolin9 de coruazano trasfeudo per Bonon.repetijt quada.l.r cu dns Dyn.venisset dixit bene venerit dns meus Dy.q indignus.nam et si littera deficiat non vitiatur libertas allegando hanc.l.deinde subijcit

aliquando

aliquādo creditū fuit q Bartolinus de corazano sciret infor tiatū: sed dñs Dy. mihi inuolauit. nec miremini si vtar hoc ver bo inuolauit. nā & eo lex vtitur. j. de incen. rui. & naufra. l. expu gnatur. in glo. sic. C. in fi. sed ibi fuit error in noīe appellatiuo. q nocet. hic in syllaba noīs proprij qui non nocet. Dy.

Scripti testamento. In fi. s. directas. i. quibus annullandis non sufficit solus euentus. Jac. & Old. & qd dicit fraudandi consiliū nō habuisset: a contrario si habuisset ɔsiliū fraudis cū constet euentu fraudatos creditores: q2 hereditas soluendo non erat: licet postea creditores pacti sint nō competit libertas & in seruitute heredis remanebunt. Nec ob. l. si creditoribus. in glo. allegata: quia ibi liberi erant per manum debitoris quem reuocare heres volebat. hic autem non sunt liberi. ¶ Et no. q licet creditores sint pacti: nihilominus libertates in fraudē eorum dare videntur. argu. s. ad. l. fal. l. iij. & j. e. l. si quis locuples. Jac. In glo. qd sufficit. ibi. l. j. & l. fi. sed certe immo in fideicōmissaria desideratur euentus & differentiam dic vt dictis. ll. colligitur. & j. ti. j. l. ergo. §. si in fraudem. in fi. §. Jac. & Old. In ea. glo. ibi: sed quis hic petet. s. eo casu quo consilium fraudandi creditoris fuit. Old. In fi. simile nota. extra de excep. cum ecclesiastice. Vel dic q heres allegabit defendendo: licet non agendo: vt in contrario. Jaco.

Libertate. Scʒ directa. Jac. Ibi: perueniat. Si tamen conditio in dādo erat: & casu impeditus liber fiat: obnoxius est ad dandum: vt. C. de condi. insertis. l. fi. Jaco. Ibi: heredis seruus. per fideicō. manumittēdis. Jac. Ibi: in conditiōe per seruum implendam. Dy.

Si quis seruo. Secūdū hāc. l. pōt intelligi. C. de codicil. l. vlt. s. qd directo & per fideicō. testator dederit alicui hereditatē. in electione heredis est velit ex directa an ex fideicōmissaria datione. Vel pōt illa. l. intelligi qd verba erant talia que poterant accipi directo & per fideicō. & hoc etiaʒ modo intelligi potest hec lex. Jaco.

Si quis locuples. Ibi adiūctis postea. s. post relictū libertatis. Oldra. Ibi: sub ea ɔditiōe. s. si es alienum solutū fuerit. Ol. In glo. sic ergo ibi. l. verba. So. ibi ideo. q2 cōditio nullū nouū inducit effectū. Jaco. vel dic quod ibi in secundo responso fuit ɔditio superflua: & ex abūdanti apposita: quia tacite subintelligebaꝶ. hic non. Vel dic vt in contrario no. per Ja. de bel. & s. pro socio. l. sed si adiecit. Ja. In ea. glo. in fi. immo dic melius quod hic liber erit si satisfactū erit creditorib9 & non ante. ista. l. e lie scētia. hic nō impedit libertatē cū nō sit data in fraudē credito. vt patet in ɔditione adiecta. ad impediēdas directas libertates pretextu creditorū necessariū est consiliū & euentus: vt. C. qui ma. non pos. l. j. at hic cōsiliū deficit fraudis: vt patet. j. de statulib. l. stichū. §. stich9. Ja.

Verum. In glo. ɔtra. s. e. ibi. l. non min9. §. j. Quod ergo ibi dicit de tēpore mortis. subaudi vere vel interpretatiue: vt hic. vel tempus mortis cōplectiꝶ omne tempus qd est post mortē vsqʒ ad aditā hereditatem. Ja. in fi. so. illa in alijs legatis. hic in libertatibus: vt ibi no. Jaco. de bel.

Titia. In. §. lucius. ibi vēdicare posse. s. si rationes diligenter excusserit. Jaco. Ibi: adimi. i. vetari. que prohibitio cessat si rationes diligenter excusserit. Et no. q sub certo euentu libertatis priuatio in contrario euentu non est libertatis concessio. ar. C. de condi. insertis. l. ij. Jac. Et potest esse ratio q2 quod fit ad adimendū vel prohibendū non debet esse causa cōcessionis: vt s. de adimēdis legatis. l. legata inutiliter. Qualiter intelligaꝶ diligenter reddere rationē: vide. s. e. l. si ita sit scriptū. & l. qui filium. in fi. In glo. vlti. in fi. de ista dictione nisi. bene no. per Dynum extra de reg. iur. c. peccatū non remittitur nisi restituatur ablatū lib. vj. Et hic dicit q dictio nisi ponit si negatio. negatiua precedat id est si dictio nisi sequatur & determinet orationeʒ negatiuam precedentem. s. de ventre in possef. mitten. l. extraneo. j. de custodia reorum. l. ij. §. fi. s. de operis noui nuncia. l. j. §. qd si in mari. C. de transact. l. iiij. vbi de hoc satis dixi. de annuis legatis. l. titia. de ali. le. l. stichus. §. titia. de fer. si feriatis. de rei vē. l. nisi venalē. de acquirē. possef. l. si me in vacuam. in princi. si pro empto. l. nisi de libero ho. exhi. l. ij. §. si tamen. de lib. exhiben. l. fi. de doli except. l. pure. §. si eum. quarum rerum actio nō datur. l. j. §. j. & §. exceptiones. de act. & oblig. l. qui seruuʒ. de publi. iudi. infamem. de accusa. l. j. de adulterijs. l. nisi cum similib9 Si autem affirmatiua precedat tunc priuat. j. de reg. iur. l. quo tutela. in princi. de diuer. & tempo. prescrip. l. de accessionibus. §. j. quarum rerum actio non datur. l. j. §. siue aūt. ¶ Sed ɔtra primū oppo. j. de reg. iur. l. nemo ex his. in prin. vbi negatiua pcedit & tamē priuat & non ponit. Sed dic quod illa negatiua eqpollet affirmatiue: & ideo priuat ac si vera affirmatiua precessisset. ¶ Item op. de. l. ista vbi negatiua videtur precedere & tamen non priuat sed ponit. dic qd hic negatiua nō precessit sed secuta fuit vt in littera patet & iō nō vr̄ testator habuisse animuʒ cōcedēdi libertatē sʒ potius adimēdi vt. s. dixi. Dy. Vel dic fm Ja. butriga. q cum dictio nisi sui natura sit exceptiua: & de natura exceptionis sit ponere ɔtrariū sue regule: vt. s. de legi. l. in his. & de reg. iur. l. j. si precedens regula negatiua est & priuat: dictio nisi habet ponere & affirmare non simpliciter sed secundū id qd priuat precedens regula negatiua. vnde cum iste. §. dicat priuando dicendo. stich9 ne liber esto nisi rationes reddideris. in prima regula nō priuat a collatione presentis libertatis: q2 tunc dictio nisi: cōferret libertatē rōnibus redditis. sed priuat solū potestate cōferēdi de futuro. & ideo dictio nisi redditis rationibus ponit potestatē dande libertatis redditis rationibus non autē cōfert potestatē dande libertatis de presenti: q2 hoc i precedēti regula nō erat negatū. & fm hunc intellectū qui ē subtilis & ipsa veritas dictio nisi bene ponit in isto. §. De ista dictione nisi plenius dixi. j. in alphabeto littera N. dictione nisi. Iteʒ non videꝶ q hic due negationes faciāt affirmationem sed negationem. hic enim est dictio nisi. & dictio ne. que ambe sunt negatiue. & si facerent affirmationē libertatē cōsequeretur: vt. j. ti. px. l. thais. §. splendophorus. qd hic negatur. & ideo videtur obstare. j. de verbo. signi. l. duobus verbis negatiuis. Sed dic q illa regula vera est quando due negationes referuntur ad idē quod hic non est: quia dictio nisi refertur ad verbum excusseris. & dictio ne ad verbū esto. & ideo non ob. d. l. duobus verbis.

Testator. In glo. id quod dixisti in fin. Vel dic q per hec verba nō preiudicatur heredib9 vt libertas intelligaꝶ relicta. & sic valeat legatū. neutrum ergo valet. Jaco.

Scio. Ibi hacten9. i. hoc modo. Old. Ibi: qualibet conditione inserta. odio serui. Oldra. Ibi: adiectionē hāc. q2 nondum fuit testatoris preceptū: vt. s. de leg. iij. l. pater. §. iulius agrippa. Dy. in glo. i. pro superuacua. ibi suum delictum. quo casu manumitti non posset ante conditionis euentum. Jaco. Ibi: vel heredis cōmodum. quo casu ante conditionem posset manumitti. vt. s. de lega. ij. l. si ita relictum. §. pegasus. Jaco. vel dic latius liber esse iussus directo sub conditione aliqua: pendente conditione non potest manumitti de rigore vt hic sed de equitate secus: vt d. §. sed si sub conditione. Vel dic aut voluit testator demum in euentum conditionis apposite fieri liberum & non ante nec aliter licet hoc non expresserit & obtinet hic. l. & sic odio serui conditio est apposita. Aut fauore heredis vt interim ei seruiat & obtinet ille. §. sed & si sub conditione. Vel dic aut ɔditio adijciꝶ odio serui vt non perueniat ad libertatem & obtinet hec. l. Aut odio heredis & obtinet. s. e. l. quidam. Aut fauore heredis & obtinet dictus. §. sed & si sub conditione. Jaco. & vide qd notaui. s. de cō di. & demon. l. mutiane.

¶ De fideicommissarijs libertatibus. Rubrica.

¶ Super rubrica vide Azo. in summa huius titu. & Rofre. de senatusconsulto rubriano cum septem sequentibus. Et dies legatorum pariter cedit ex testato & ab intestato. s. ab adita hereditate. j. e. l. si quis intestatus. Idonea cautio dicitur cum fideiussore vel pignore. j. e. l. ergo. §. adijci. Et quod vniuersitas iudicis officio cogi possit per sindicum litigare. Et quod decretū interponi potest sub conditione. Quod sufficiat si denunciatio fienda vniuersitati vel capitulo fiat rectori vel prelato. ea. l. §. si bona. Alienatione prohibita conceditur ex necessitate pendente ex facto testatoris. j. e. l. cum fidei. An emphiteota vel vasallus qui alienauit inscio domino excusetur a pena si recuperet. j. e. l. quidam testamento. De mora fortuita. j. e. l. pregnans. Et si commissio fiat alicui in dignitate constituto: finita dignitate finitur commissio. j. e. lucius De scientia & cupiditate discendi vide pulcherrima. j. e. l. apud iul'. Et ibi probatur quod homo inscientiatus reputatur homo mortu9 et asinus. Propter absentiam socij executoris aliter potest insolidum exequi. j. eodem l. si legatario. §. a duobus. Et ibi est pulchra questio de electione officialium quod si sors obuenit alicui de aliquo officio qui illud obtinere non poterat quod illud officium debeatur socio obtinere valēti. Si aliquid mandetur vniuersitati vel capitulo & per ipsos adimpleri nō possit cōmuniter: sed per vnum soluʒ

ex eis pōt impleri: ille tenet implere. j. e. l. fideicōmissaria. §. seruum castrēsis peculij. So. brocardi casum, aduersamqꝫ fortunā ⁊c. habetur. j. e. l. generaliter. §. si homini. An pater possit ꝓhibere filiū alienare quo ad debitū bonorū subsidiū. e. l. §. si petitur. An veniētes ab intestato teneant ad onera imposita scriptis heredibus. e. l. §. ex testamēto. Et an rupto testamēto natiuitate posthumi debeant legata ex bñficio autē. ex cā. Qd parum distat nihil distare videt. j. e. l. cū vero. in prin. Et qd debetur ex priuilegio nō est tāte autoritatis quātū debitū ex cōuentione: ⁊ ideo facilius tollit. Cā cognita dr fieri qd fit vna parte presente ⁊ altera absente. e. l. §. subuentū. Aut decretū vel sentētia per obtēperationē obtēta sit nulla ipso iure. e. l. §. hic senatus. j. Ibi plures modos citādi habes. Omnis cōtemnens nō dicit latitare. j. e. l. si eum. Quod lex aliqñ fingit sniam latā vbi lata nō est: ⁊ executiōi mādet ac si lata esset. j. e. l. cū q̄si. §. si plures. Magis inuite ꝑdo qd per me acquisiui ꝙ aliunde. j. e. l. filius. Qd cōtumacia tutoris nō noceat pupillo. j. e. l. neqꝫ infantes. Qd liber rōnum sit pars rōnis reddēde. j. e. l. si pure. Qd filij debeāt esse filij circa parētes. ⁊ ecōuerso. j. e. l. in testamēto. Qd nil gratius libertate. j. e. l. paulus. Quod pater pōt donare filio naturali. j. e. l. lucius. Si aliqd cōmittit bñplacito alicuius cōmitti intelligit tāꝙ bono viro. j. e. l. thais. §. sorore. An legari vel libertas possit relinqui in arbitriū heredis. j. e. l. fideicōmissaria. Et facit ad arbitriū qd ꝯcedit potestatibꝰ. Verba in codicillis ꝓlata directa intelligūtur ad oēs heredes ab intestato cuiuscunqꝫ gradus sint. j. e. l. si pr. §. q̄dā. Pro absente habetur q presens nō vult facere qd tenet. j. e. l. nō tm̄. §. sꝫ artificuliano. Qd facit qd vox canonicorū ꝑsentiā nolētiā eligere deueniat in volentes eligere. Non intelligitur repetitū quod repetitum vitiaret. j. e. l. si.

SI quidam. Ibi presentes ⁊ parati manumittere. Ja. in glo. ex rubriano. vel melius ex damasiano: vt. j. e. l. nō tātum §. senatus. Jaco.

SI quis intestatus. Ibi adita: q2 repudiata est. Ja. Ibi: hereditas. no. quod sicut cedit dies legatorū relictorū in testamēto: ita relictorū ab intestato in codicillis. vt. s. qñ dies leg. ce. l. qd pure Et ideo sicut nō adita hereditate ex testamēto nō debent legata vt. s. de fideicō. l. eā quā. ita legata in codicillis relicta ab intestato nō debētur non adita hereditate ab intestato vt hic. nā si valent legata ꝓꝰ haberet libertatem ex senatuscōsulto rubriano. sed q2 cessat hꝫ locum beneficium constitutionis de eo cui libertatis causa bona adijciuntur. Jaco.

ERgo. In. §. si is qui. ibi cōstitutionē cessare. ⁊ videtur qd sic: q2 ⁊c. Old. Ibi: in integrum restitui. s. ad adeundam hereditatē a qua abstinuit. Old. Ibi: sit restitutꝰ. ad adeūdū. Ol. Et cōcor. s. de tute. ⁊ ra. distra. l. si pupillꝰ heres. §. fi. ⁊. l. seq. Old. In glo. sic insti. in fi. sed arg. contra de leg. j. l. nō quocūqꝫ. §. si ex bonis. ⁊ de leg. ij. qui solidū. §. cū post mortē. Old.

Illud. Ibi libertatē acceperūt. ex testamēto ex quo nō adit hereditas. Old. In gl. vt ⁊. C. in fi. so. hic regulare. ibi casuale. vt ⁊ in alijs casibus ibi notatis. ⁊ dic vt not. d. l. q potest. Jac. de bel.

Si ex die. Si expectādus sit ad cōpetēdā libertatē. Jac. Ibi: adijcient. l. suspēsiue. ⁊. j. respōdetur quod sit multomagis ꝙ in conditionalibus. als si plane legas hic responsum. j. corrigitur. Old. Ibi: constitutionem locum habere. que de adiectione causa libertatis loquitur. Old. In gl. ei seruo in fi. s. interiꝫ donec dies libertatis veniāt ⁊ certe adijcientur: vt. j. patet in eo qui libertatem sub conditione expectat. Oldradus.

Adijci. Ibi quid est idonee. No. ꝙ idonea cautio intelligitur cū fideiussore ⁊ pignore de quo dic vt dixi. C. de verbo. signifi. l. sancimꝰ. Ibi: vnū creare. allegatur sepe littera ista in ar. ꝙ si vniuersitas conuenirivelit per aliquem ꝙ cogi possit ad cōstituēdū sindicū vel actorē per officium iudi. et idem si agat Jac. ⁊ Old. Pro hoc. j. iudi. solui. l. iam tm̄. §. si plures. de edil. edicto. l. qd si nolit. §. si plures. ⁊. C. de re mili. l. fin. ⁊ lib. xij. ⁊ notaui ⁊ dixi. s. de operis noui nun. l. nam reipublice. In ver. illud. ibi si omnia. no. quod hic interponitur decretum sub conditione: vt ⁊. s. de tutelis mutio. §. j. ⁊ in autē. de litig. §. ad excludendas. Jaco. ⁊ Oldra. Sententia etiam lata sub conditione tenet licet ferri non debeat: vt. j. quando ap. sit. l. j. §. biduum. v. quid ergo.

Hi qui ad libertatem. Ibi nactus est. ex adiectiōe bonorum alteri facta. Dy. ⁊ Oldra. Ibi tutelā. eius q factus est liber. si erat impubes is qui ad libertatem peruenit. Old.

Si alienos. Ibi manumittere. subaudi ⁊ alius testatoris seruꝰ iussus est liber esse. Ol. Ibi: locuꝫ habere. vt bonis adiectis testatoris seruo qui iussus erat liber esse salua sit fideicommissaria libertas seruo extranei prestanda. Oldra. Ibi: adiectis enim bonis. s. testatoris seruo libero esse iusso. Oldra.

Si non heres. Ibi manumittere. subaudi et alius testatoris seruꝰ iussus est liber esse. Ibi: nec libertates. iniuncte legatarijs. Oldra. Ibi: adita fuisset. Compellitur ergo is cui bona adijciuntur redimere. arg. s. de vsuf. le. l. si ab eo. Jaco.

Eadem. Ibi spernente. ⁊ alijs sunt addicta. Jacobꝰ ⁊ Oldra.

Si in fraudem. Ibi nō agnouerit. sed alius cui bona sunt adiecta. Jac. Ibi: nō competeret. sed non plus deberet operari bonorū adiectio ꝙ hereditatis aditio: vt. s. ea. l. §. si non heres. in fi. ergo ⁊c. Old. Ibi: facilius ꝙ in eo cui bona adijciuntur qui loco heredis habetur. Old. In glo. vt. s. de ma. testamento in fi. ergo nec hic: vt. s. e. §. si non heres. in fi. Jac. ⁊ Old.

Si bona. Ibi prefecto erarij. ar. qd si denunciet potestati ciuitatis vel alteri preposito vniuersitatis satis videatur denunciare ipsi vniuersitati. pro hoc j. quod vi aut clam. l. aut qui aliter. §. item ait. Ja. Et idē posset dici de prelato ecclesiastico. glo. tamen videtur sentire cōtrariū j. de reg. iur. l. non potest dolo carere. Jac. In glo. vl. ibi q̄ est cōtra. vel illa ꝫm hanc. Jaco.

IN fideicommissarijs. Ibi absente herede per cōtumaciā ex edictoꝝ citatiōe presumpta. Jaco. Et dic quod vbi fideicommissaria libertas relinquit seruo: aut seruo defuncti: aut heredis. Si defuncti: aut heres est contumax in manumittēdo: ⁊ tunc seruus fit ortiuus. i. defuncti libertus: ⁊ non heredis: vt hic in princip. Aut est heres absens ex iusta causa: ⁊ tunc fit liber ex senatusconsulto quod habemus. j. e. l. non tantum. §. senatus. sed est libertus heredis: vt. j. e. l. cum vero. §. subuētum. ⁊. l. si eum. §. pe. Aut est seruus heredis is cui libertas relinquitur: ⁊ tunc semꝑ est libertus heredis: etiam si contumax fuerit: vt hac. l. ver. aut heredis. Jaco.

DEcem. Ibi in hac specie. i. scdo casu quādo rogatus est seruus proprium manumittere. In gl. vlt. ibi ex dicta auten. vel hoc casu poterat prohibere ne impediret libertas detracta fal. als non vt in contrario. Jac.

SI cui. Legatuꝫ sub modo non prestabitur nisi prestita cautione de mō implendo. h. d. ⁊ concor. de leg. iij. si tibi pure. Jaco.

CUm fidei. Ibi petere libertatem. ab emptore ad quē cū onere transit vel ab herede si eum eligat: vt. j. e. l. generaliter. §. fi. Jaco. Et no. qd de alienatione necessaria non videtur sensisse testator concor. sunt in glo. ⁊ facit ad id quod notaui C. de fundo dotali. l. j. Et est hoc verum quod alienatio necessaria non videtur prohibita si necessitas pendeat ab eo qui prohibuit. secus si ab herede. ⁊ hoc dicit hic littera ex causa testatoris pendeat. quod est notandum.

QUidam in testamento. Lex ista. ⁊. l. rogo. j. e. decidunt questionem q̄ querit si emphiteota alienauit melioramenta domino irrequisito et sic cadit a iure suo: vt. C. de iure emphi. l. fina. si postea redimat ipsa melioramenta quod propterea non sit excusatus. ⁊ pro hoc. s. depoti. l. prima. §. si rem. ⁊. j. rem ra. l. quo enim. §. j. In contrarium videt de aliena. iudi. mutan. causa facta. l. hoc edicto. §. si quis dixi. ⁊. C. ne tutor vel cur. vec. ꝯducat. l. j. ⁊ quod ibi dixi. ⁊ q2 legatum ademptum habetur pro non dato: ergo ⁊ vēditio reuocata habet pro non facta. ar. s. de leg. ij. l. si ita scriptum. ⁊. l. nā nec. de lega. iij. vbi de hoc dixi. etiā facit. j. de vsuc. l. quod sequit. §. idem labeo. vbi de hoc tangitur per Dy. ⁊ cōmuniter tenent doctores qd non excusetur a pena per redēptionem per. ll. ad hoc allegatas. ⁊ de hoc vide quod notaui dicta. l. vlti. C. de iure emphi. ver. adhuc querit. Dy. si emphiteota vendidit. Idem potest dici in vasallo qui alienat feudum quod cadat a feudo nec sufficiat si redimat. Et est ratio quia ius quod competebat dño ei inuito auferri non potest: vt. j. de noua. l. si stichum. in fi. ⁊ actio. que semel cōpetijt resolui non potest: vt. j.

de euic.

de euic.l.habere licere.Jaco.de are.Et hoc indicat hic textus dum dicit semel extitit conditio in vasallo.dicit ꝙ refert vtrũ sciens vasallus rem feudalē an ignorās vendiderit vt primo casu non liberetur redimēdo: scdo sic.vt in vsi.feud.de cōtrouersia inter dñm ⁊ emptorem feudi.c.j. et titulo quid iuris sit si vasallus post alienationem feudum recuperauerit.c.j.Ja.⁊ vide vtrobiq; Jaco.de beluiso.

Is cui. Ibi soluendo non erat.q: nō soluēdo factus fuerat post seruum cum fideicommissaria libertate relictum.Old.

Imperator. In fi.pprie cum fideicommissarias respicit.improprie cum directas.nam non debentur pprie directe sed ipso iure competunt: vt.j.e.l.sed ⁊ si non data.⁊ s.ti.j.l.testamēto.Ja.¶ In gl.vt ⁊.s.in fi.al's est sub.l.omnia §.quod a legatario.Ja.

Si pregnans. Ibi fortuito.No.morā fortuitam.i.dilationez q: aliquo casu defuit heres et transit tempus quo potuit manumitti.simile verbum.j.e.l.cum vero.§.cum quidam.Ja.Ibi matri.libere effecte.Ja.¶ In glo.prima in fi.so.hic loquitur in fideicōmissaria libertate.ibi in alia.⁊ dic vt no.d.l.iij.C.e.Ja.de bel.

Lucius. Ibi q.⁊ physillus vocat̃. No.vulgarem modũ loquēdi: ⁊ marie tabellionum q dicũt dñs Jacobus q dr̃ pocauanza. Jac. Ibi placeat.cuius bono ⁊ non mero cōmittit̃ arbitrio: vt.j.e.fideicōmissaria.ij.rñ. Jaco. Ibi contradicere possit.posito ꝙ eius heredis facto requirēdum esset arbitriũ qd̓ tñ falsum est.Ja.In fi.cum heres nō sit.Et pōt ex hac littera sumi ar.ꝙ lz expresso noīe alicuius in dignitate positi sibi fiat cōmissio tñ intelligatur facta rōne dignitatis: vt si dicā volo ꝙ bona mea disponātur arbitrio fratris Ja.prioris predicatorũ ꝙ finito officio prioratus se intromittere non possit sicut hic dr̃ de muliere que ab hereditate abstinuit.Et p hoc ar.s.ad trebel.l.ita tñ.§.qui suspectam.Jaco.de hoc no.ex̃ de offi.delegati.c.qm̃ abbas.⁊ dixi.C. de sacrosanc.eccle.l.j.et ad hoc.j.e.thais.§.stichus seruus.

Is qui. Pulchra est hec.l.cum glo.hic posita.Et qd̓ dicitur in glos.vltima. Ibi quot iuuenis.subau.reciperet.Ja.

b **Erede instituto.** Ibi abñte marito q adiuerat.ia.

Apud iulianum. Ibi restituerit seruum.tamen nondum tradidit sed retinuit vt differat a sequēti. Jac. Ibi ego.s.pompo.Et no. pulcherrimum tex. de cupiditate adiscendi.⁊ concor.sunt in glo.nullus enim pretextu senectutis debet cessare a studendo vel discendo vt dicto.c.vlt.di.xxxvij.nam per longum tempus homo potest adiscere non repetere.xvj.q.j.c. sicut viue. ⁊ Augustinus dicit se paratum ab aniculo doceri.xxiiij.q.iij.c. si habes.⁊ ibi de hoc in glo.Et circa adiscentem sunt quattuor pncipaliter attēdēda.s.etas.ↄditio.natura.⁊ igeniũ.vt.s.de le.iij.l.stichus liber esto.⁊ qui bene studuerunt secure pñt rñdere q̃rētibus ab eis s.de ori.iur.l.ij.§.antep.nā legere ⁊ repetere debemus ea q̃ scimus ne ignoremus.xxxvij.di.c.q̃ legimus.§.ij.⁊.xliiij.di.c.multis.⁊ de cupiditate adipiscendi ↄtinue dicit Cato. Discere ne cesses cura sapientia crescit vnde Cassiodorus lib.ij. epistolarum ait h. In adiscēdo decorũ est terminũ nō habere.hic honesta pbatur ambitio.cuius etiā nimietas placet. omne enim sciētificum quāto pfundius querit̃: tanto gloriosius inuenit̃. hec ille.⁊ Hiero.epl'a.xxxiiij.narrat de multis q nunq̃ discere cessauerunt ⁊ dicit ꝙ Demostides expletis.cvij.annis dum se mori cerneret dixisse fertur se dolere ꝙ tũc egrederetur de vita.⁊ Ualerius lib.viij.c.vij.ait ꝙ Zenoides laboriosus et diuturnus sapientie miles nonaginta expletis annis ita se mirifice doctrine operibus adduxerat vt cum sibi capiendi causa recubuisset cogitationibus sapiētie inherens manum ad mensam porrigere obliuisceretur.Et de ista cupiditate discēdi habetur in pluribus exēplis Senece ad lucillum. Et ꝙ hō non debeat verecundari a quolibet discere.instruit idem Cato dũ dicit. Ne pudeat qui nescieris te velle doceri. Scire aliquid laus est: culpa nil discere velle.Ugo didascalon.lib.iij.Ab oībus libenter adisce: q: humilitas tibi cōmune facere potest ꝙ natura cuiq; pprium fecit.sapientior omnibus eris si ab omnibus discere volueris.qui ab oībus accipiunt: oībus ditiores sunt.Audi etiā trisiphũ in puerbijs. Qd̓ tu nō nosti fortassis nouit offellus.Cassiodorus etiam libro.iij.epistolarum.

Desiderabilis est litterarum eruditio que naturam laudabilem eximie reddit ornatam.ibi bellator reperit.vnde animi virtute roboretur.inde princeps accipit quō populos sub equalitate componat.nec aliqua in mundo potest esse fortuna quā litterarũ nō augeat gloriosa letitia.hec ille.Ad huius confirmationem bene facit qd̓ idem Cato ait.Instrue preceptis animum ne discere cesses.Nam sine doctrina vita est quasi mortis imago. ¶ Cuius gratia sciēdum ꝙ homo indoctrinatus similis est homini mortuo quo ad tria.Primo quantũ ad priuationem motus naturalis vel animalis.Sicut enĩ mors priuat hominem omni motu naturali vel animali: q: tollit animā que est principium motus in aīalibus: vt pz per phm scdo de anima.Ita carentia doctrine moralis est priuatio principij.s.doctrine.non enĩ bonũ amatur nec malũ oditur nisi sit cognitum.¶ Scdo quātum ad priuationē sensus cōis ⁊ particularis.Sicut enĩ per mortē homo priuatur omni sensu interiori ⁊ exteriori: q: nihil penitus sentit: ita hō indoctrinatus priuat⁹ est sensu discretionis: ⁊ est quasi sicut insensibilis circa bona eligenda: ⁊ mala fugienda. Sicut enĩ carēs sensu visus nescit discernere inter colores ⁊ carens auditu inter sonos: ita homo indoctrinatus nescit discernere inter expediēs ⁊ nō expediēs. vnde viri doctrinati ⁊ bene iudicatiui circa moralia vocantur sineti: ⁊ male iudicatiui asineti quasi asini: vt ptz per phm.vj.ethicorum. ¶ Tertio propter corruptionē. Sicut enim homo mortuus per mortē corrũpitur quo ad suum naturale: ita homo indoctrinatus quo ad esse morale ⁊ prolabitur in mortem vitiorũ.vnde Salomon ecclesiastici.vj.Sapientia doctrine sm nomen suum est: ⁊ nō est multũ manifesta. quibus autē agnita est permanet vsq; ad cōspectũ dei.Non mirum ergo si homo indoctrinatus ⁊ illiteratus cōparat̃ homini mortuo et asino/ vt ex predictis ptz.Si iul'.iuriscōsultus discere optabat vt hic in tex.dicitur.Sed ad scientiam multi sm Senecam peruenissent nisi premature se peruenisse credidissent.Ad modũ itaq; adiscendi sm Ugonem didascalon. parte scda.necessaria sunt adiscere volenti. Mens humilis. studium querendi. vita quieta. Scrutinium tacitum. paupertas. terra aliena. Hec reseruare solent multis secreta sophie. Et de quolibet istoruz ibi prosequitur quod gratia breuitatis omitto.¶ Ibi datus fuerit.fideicōmissario.Old.¶ In glo.nunc refert in fi. vel dic qd̓ hec est rñsio.Jaco. ¶ In glo.C.ad senatusconsul. in fi.vel specialiter grauauit.Ibi herede.not.ar.s.ad trebel.l. qui quadringenta.Jaco.

Rogo. Ibi si redemerit. No.ad qōnes quas notaui.s.e.l.quidā. Ibi nō volũtaria sed necessaria necessitate pueniente ab herede non aũt a testatore q: tunc secus esset: vt.s.e.l.cuz fidei. Ja. Ibi quasi statuliberi.hoc ideo q: non pprie cũ fideicōmissaria libertas fuerit ei relicta.Ja.

Si legatario. Ibi precij nomine.s.serui sui manumittēdi.Ja.Ibi falcidie.s.euitande ⁊ sic remāsit apud heredem.Jaco.

A duobus. Ibi solus.No.ꝙ ab electiōe se faciũt alienos qui pter cōtumaciā absunt et ad suos coelectores ius eligendi transferunt vt hic ⁊ extra de electione.c.cum nobis olim. Idem si presentes sunt et eligere nolunt.vt.j.e.l.non tantum.§.penulti. Jaco. Item facit ꝙ si vnus ex pluribus executoribus alicuius testamenti absens vel mortuus sit ꝙ alij possint exequi ac si soli dati essent pro hoc de lega.ij.l.lucius.§.quisquis.et.C.de aduoca. diuer. iudi.l.laudabile.ibi si alter adesse non possit.et est hodie expeditum iure canonico.extra de testa.c.vlt.lib.vj.et quod dixi.s. de admi.tuto.l.si plures.¶ Item no.qd̓ ver.ꝙ si ex seruis est ar.ad qōnem que fuit de facto padue vbi est statutum ꝙ qui habuit officium canepe et sigilli cōis non possit illud habere vsq; ad triēnum.tēpore dandoꝝ officioꝝ colligũtur ⁊ ponunt̃ simul nomina omniũ debētium habere officia ⁊ dātur ad sortem inter ipsos.contigit ꝙ datis breuibus cũ duo tm̃ remansissent ⁊ per consequens duo tm̃ officiales: inter illa duo breuia remansit officium sigilli et canepe. ⁊ inter illos duos officiales qui remanserunt est vnus qui habuit dictum officium sigilli ⁊ canepe adhuc non est triēnium.date sunt ille due sortes. et contigit ꝙ officium sigilli ⁊ canepe obuenit illi qui habuerat infra triēniũ: ⁊ q habere nō poterat obstāte statuto.dicit alter socius ꝙ illud officiũ dz ad eum ptinere cũ ad alium ptinere nō possit.⁊ illud officiũ qd̓ ipse habuit dz ad aliũ ptinere: cum istud habere non possit. Nec obstat ꝙ alteri obuenit sorte officium sigilli ⁊ isti aliud officiũ: q: cum iam certum esset officiũ sigilli ⁊ canepe ad illum q obuenit sorte pertinere

non posse obstante statuto: sed aliud officium tm̄: sorti locus non erat. ꝛ littera ista est arg. ꝙ bene dicat. ad idē. ṡ. de optiōe lega. l. si cum optio. Jaco. de are.

Cum is. Ibi pnūciari dꝫ. in forma q̄ sequit̄ ꝛ no. in fi. de cā inserēda in sentētia de quo in glo. no. ꝛ plene dixi in. l. pperandum. §. penul. in glo. allegato.

Fideicommissaria. Ibi rōnis geste. nisi sub conditione reddendarum rationuꝫ sit data: vt ȷ. de statulibe. l. sticho. ȷ. rn̄so. Jac. ꝛ. ȷ. e. l. thais. §. libertatē. ꝛ. §. ab heredibus. Ol. ¶ In glo. al's expilate. ibi. §. si seruus. ꝛ. ṡ. titu. pri. l. titia. §. puram. Uel ibi legatarius surripuit rem legatam quod hic non fuit. Uel dic vt no. d. l. obtentu. Jaco. et Oldra.

Fideicōmissariam libertatē. Ibi non prestitam. cum em̄ nominatim esset iniuncta. Ja.

Seruum castrensis peculij. Ipsius filij quē pater filio eūti ad castra donauerat ꝛ sic erat castrensis. Ja. Ibi estimauerit. s. per errorem ꝛ sic in redimendo alios coheredes grauare noluit qꝛ promptiores ꝛc. vt. ṡ. ti. ȷ. l. libertatem. ꝛ de lega. ij. l. vnum ex familia. §. si rem. Et not. ex isto prin. ar. ꝙ si iniunctum sit aliquid capitulo vel vniuersitati ꝛ hoc non possit explicari per capitulum vel vniuersitatem: possit tamē explicari per vnum de capitulo vel vniuersitate forte quia sibi pertinebat illud qd̄ capitulo vel vniuersitati iniungebat̄: ꝙ ille solus exequi teneatur. ꝛ concor. ex̄ de re script. c. eam te. Ja. ꝛ Old. ꝛ vide de preben. cum in illis. §. vlt. lib. vj. ¶ In glo. redimere non cogendum. q. d. dānificaretur contra volūtatem testatoris si redimere cogeretur. Jac. Sed contra istum. §. videtur expresse ꝙ oēs heredes teneant̄. ṡ. de leg. ȷ. l. si tibi homo. §. si fundus. sed hic testator credebat eum suumꝛ sic noluit alios heredes onerare: vt dixi in expositione littere ꝛ in contrario. ꝛ eo. ti. l. si fundus sub conditione. §. si libertus. Oldra. vbi de hoc dixi.

Etiam fideicōmissaria. In glo. ibi l. si ita vbi de hoc plene dixi. ꝛ in. l. ex his statim. in glo. allegata.

Seruum. Ibi diurnam. i. quā lucraret̄ operādo singulis diebus. Ja. Ibi p bieniū quo vagatus dr̄. Ja. Ibi elegisset. anteq̄ negaret. Ja. Ibi eā rem sic ꝯstrue eam rē ꝯstitit nō esse impedimēto residue ꝯditioni. s. qn reliquo tpe seruiēdo possit liber esse vt. ȷ. de statuliber. l. cū heres. §. si. ꝛ. l. seruus qui testamēto. §. vlt. excepto eo si p herede stetit qꝛ tūc nō est necessaria restauratio vt seruire teneatur eo tempore quo per heredem stetit. Ja. Dy. ꝛ Old.

Generaliter. In. §. hostiuꝫ seruo. Ibi libertas fuerit. scꝫ pure. Dy. Ibi valere. q. d. nihil. Ol. ¶ In gl. accipe hūc alio etiā mō posset legi plane prout iacet ꝛ haberet aliū sensum ſꝫ nō bn̄ ꝯueniret. ꝛ sic ex duplici intellectu resultaret amphibologia de qua habet̄. ȷ. de verb. obl. l. quotiēs. in stipu. ¶ In glo. sic ꝛ. ṡ. ibi. §. etiā. vbi seruus hostiū pōt legari sed non in stipulationē deduci: vt sequitur. Old.

Si homini. §. iste soluit brocardū illud. casum aduersamq̄ fortunaꝫ liberi hominis expectare nō lꝫ. qꝛ verum est in odiū vel dānū hoīs liberi: vt. ȷ. de ver. ob. l. inter stipulantē. §. sacrā. secus in eius cōmodum vt hic. Ja. Et dic vt plene dixi. d. §. sacram.

Si seruus. Ibi libertatē. s. directā. etiā si cedat dies post exemptionē a pena cū exēptus a pena sit seruus fisci: vt. ȷ. de penis. l. aut dāna. §. si. et. l. pri. ꝛ sic nō pōt alieno seruo directa libertas dari: vt. C. de testa. ma. l. seruo tuo ꝛ. ṡ. ti. ȷ. l. seruus. secus si restituatur bn̄ficio principis ante cedētem diē: vt. ṡ. ti. ȷ. l. aristo. tūc em̄ cōpetit directa vt ibi dr̄. in fideicōmissaria aūt que alieno seruo vtiliter reliquitur: vt. ṡ. e. l. libertates. lꝫ nō sit restitutus sed exēptus a pena debetur ei vt. ṡ. pri. dūmodo cedat dies post exēptionem a pena: vt. ȷ. de penis. l. fratres. ꝛ sic loquitur. l. ȷ. C. de his qui nō possunt ad libertatem peruenire. Ja.

Ex damnata. In glo. fi. ꝛ. ȷ. de statuliberis. l. si statulibera. in prin. Ja.

Si petitum. Ibi qꝛ ꝯsuluit heredi. Ista littera facit ad qōnem de qua fui interrogatus. testator filio instituto phibuit certas res alienari ad iecta causa. iste filius dicebat talē phibitionem nō valere quo ad debitū bonoꝝ subsidiū in quo pater non potest apponere modū ꝯditionē dilationē vel grauamen: vt. C. de inoffi. testa. l. qm̄ in prioribus. In ꝯtrariuꝫ facit littera ista quasi potius sit consiliū q̄ grauamen. ꝛ p hoc. d. ti. de inoffic. testō. l. filijs matrem. ꝛ. l. ex tribus. Primā opi. puto verā ppter generalitatē d. l. qm̄ in prioribus. que tollit omnē dispositionē vel morā vt ibi in littera ptꝫ. ꝛ p hoc. ṡ. de leg. ij. l. fi. §. filie. prout eam intelligit ibi Dy. ꝛ bene ꝙ nō habeat locum nisi quatenus excedit debitū bonoꝝ subsidiū filie: nō aūt in debito bonoꝝ subsidio. ꝛ ita etiam intelligat̄. l. ista ꝛ. l. filijs matrē. s. ꝙ nō intelligātur quatenus tāgeretur debitū bonoꝝ subsidium. Ad. l. ex trib⁹. patet rn̄sio qꝛ loquitur de pupillo cui pater pōt substituere ꝛ testm̄ facere: vt ibi ptꝫ. In fi. no. ꝙ ꝯtra p̄sumptionē iurꝫ admittitur pbatio. ꝛ ad hoc faciunt ꝯcor. in gl. allegate. ꝛ de hoc satis dixi. C. de pba. l. siue possidetis. ¶ In glo. s. ꝙ alienādo in fi. immo deberi incipit libertas. Ja. ¶ In glo. cum dubitatur. ibi ꝛ. l. quidam. ꝛ. l. imperator. Ja.

Si quis tutorem. Ibi liberum putabat eum quē dabat. Jac. ¶ In glo. vt ꝛ. ṡ. ibi alienum sciebat. vel ibi sciebat eū seruuꝫ. hic putabat eum liberum. Ray.

Si quis seruo. Libertas directa obliquatur ꝛ fideicōmissaria efficitur. h. d. ꝛ concor. ȷ. e. thais in princ. Ibi inutiliter reliquisse. qꝛ seruo alieno non potest relinqui libertas directa: vt. C. de testa. ma. l. seruo tuo. Jaco. ¶ In glo. puta creditor in fi. potest etiā defendi in debitore quasi videatur grauatus heres luere ꝛ liberare vt. ȷ. e. l. thais. §. ȷ. Jaco.

Ex testamento. Ibi a legitimis quoq̄ heredibus. q. d. nō solū a scriptis nam vtrūq̄ esset necesse vt valerent hoc casu libertates: non aūt sufficeret si a legitimis tantum essent relicte: vt per hoc a posthumo preterito deberētur: vt. ṡ. de leg. iij. l. ex filio. ꝛ. C. de fideicōmiss. l. penul. sed cū scriptos grauat ꝛ veniētes ab intestato: tūc tenentur etiā venientes ab intestato: vt. ṡ. de leg. iij. l. si ita fuerit. ȷ. ꝛ de lega. ij. l. lucius. §. filia. et. l. si quis testō. nisi cum expugnat̄ testm̄ vt inofficiosuꝫ: vt. ṡ. de inoffi. testa. l. titia et de leg. iij. l. patronus. §. si. Et hoc cū expresse dixit veniētes ab intestato teneri debere ad onera iniuncta scriptis heredibus. ¶ Sed quid si testm̄ nō valet iure testamēti valeat iure codicilloꝝ. dic vt no. C. de codi. l. si. Jaco. ꝛ plene dixi in aut. ex causa. ¶ In glo. vt ꝛ. C. e. in fi. Glo. h ꝛ. ȷ. e. si pater. in prin. tenet ꝙ rupto testō natiuitate posthumi legataꝛ fideicommissa debeātur ex beneficio aut. ex causa. ꝛ ꝙ correcta sint dicta. l. si pater. ꝛ iste. §. ꝛ de capti. ꝛ postlimi. reuer. l. bona. §. si. vbi ideꝫ tenet glo. qd̄ hic. Sed. C. de posthumis. here. insti. l. ȷ. vr̄ glo. in nuere. Et hoc puto verius. s. ꝙ legata nō debeant̄ ex beneficio dicte aut. qꝛ ex instōne a principio valida dependētiā habuerunt que postea natiuitate posthumi rumpitur: vt. ṡ. de iniusto rupto ꝛ irrito testō. l. posthumi per virileꝫ. §. ex his. ꝛ sic ex institutione per natiuitatē posthumi rupta rumpit̄ ꝛ legata q pendent ex ea. ar. e. ti. de iniusto testō. l. nam ꝛ si sub cōditione. §. si. ꝛ de ventre in pos. mit. l. ȷ. §. eleganter. iij. rn̄so. Et sic aut. ex causa loquitur in iam nato preterito: nō in posthumo. ꝛ hāc opi. tenet dn̄i Jac. Rich. ꝛ Old. ꝛ de hoc dixi. d. aut. ex causa. v. item opponitur. de. l. ȷ. ȷ. titu. ȷ.

Si quis alienum. Ibi verius. i. maius vel plenius. Jac. Ibi ad precium sufficit. s. serui sui. Ja. In v. quid ergo. ibi aut meritis cuiusq̄. ex hoc tex. puto canonistas traxisse quod dicunt in electionibus fieri debere collationem meriti ad meritum: et zeli ad zelum: vt extra de elec. c. in genesi. ꝛ ibi in glos. Hec tamen collatio non habet locum in electionibus abbatissarum: vt ex̄ de elec. c. indēnitatibus. §. vt aūt lib. vj. In ver. simili modo. ibi iussus. s. seruos alienos. Jaco. ¶ In glo. vt ꝛ. C. ibi fauore libertatis vel melius dic aut legatur quantitas: ꝛ grauatur in quātitate: ꝛ obtinet. l. contraria. ꝛ. ṡ. de leg. ij. imperator §. si centum. in prin. Ja. Aut legatur quantitas ꝛ grauatur in specie: ꝛ tunc aut in ppria: ꝛ ad eam tenetur cuiuscunq̄ sit p̄cij. Aut in aliena: et tunc non nisi possit redimi ex quantitate legata: vt hic. ꝛ. d. §. si centum ꝛ. ṡ. ad. l. fal. l. sed si non seruus. Jaco. ¶ In glo. vt in predictis. ll. ista glo. cōmuniter est male signata super illo verbo hoc iure vtimur: sed debet esse signata super verbo suū manumittere. qꝛ refert se ad glo. pcedentē que incipit. vt ꝛ. C. ¶ In glo. fructibus forte. vt. C. de peti. here. l. ij. in fi. ibi. l. sancimus. §. ȷ. Solu. hic ꝛ ibi fructus prebent augmentum. sed in. d. §. ȷ. speciale est fauore filioꝝ qui non debent habere suppletionem ex fructibus: sed ex substantia paterna: vt ibi pꝫ. ꝛ plene no. C. ad treb. l. iubem⁹. ad sequēs ꝯtrariū de. l. de fructib⁹ dic ꝙ p̄sus alio casu loquit̄: qꝛ ibi mulier fecit fructus suos: qꝛ putauit donationem valere: vt ibi no. hic aūt omne

omne incremẽtum facit onus valere: vt. s. de lega. ij. l. imperator. §. j. et §. penult. Uel dic q hic est regula 3ria loquuntur in suis casibus specialibus. Jac. de bel. ¶ In glo. no. sic in fi. de hoc an ordo scripture sit seruandus vel non: dic vt dicetur. j. de solu. l. necem. et plene dixi. C. de nouo codi. cõpo. §. quibus. ¶ In glo. j. per sortẽ. quãdo habeat locum sors vel nõ: dic vt notaui dicta. l. vlti. C. cõmunia de lega. et no. in glo. vti possidet. l. j. in glo. sed qualiter formabit.

Si cui. Ibi prestanda sit. ex necessitate. Ja. Ibi mouet ad dicẽdum qd nõ sit pstanda. Jaco. Ibi erit cogendus. et sic iniquum esset eum cogi manumittere qui lucrum nõ sentit ex iudicio defuncti qd pbat per casum sequẽtem. nam si et c. Ja. In fi. ibi manumittere. si in proposita questione potest dici cogendum manumittere et fideicõmis. quatenus excedit precium ipsius serui seruo prestare. vt. s. ad treb. l. ita tamen. §. fi. Questioni enim non est hic responsum lz quorundam sit recitata opinio seu sñia. et ideo terminãda est p dictam. l. ita tñ. §. fi. et scõm hoc intellige glos. ordinariã hic positã. Ja. et Ol. ¶ In glo. qui sufficit. ibi. §. titio. Ad. §. sed et si sine fructibus. rñdeas q fructus nõ operantur ibi adeũdi necessitate: sed si heres sponte adiret et restitueret fideicõmissario: eo casu fideicõmissarius pter fructus cogeretur onus impositum adimplere vt. d. §. si conditioni. Ad. §. titio. rñde q si ibi adire vult hereditatẽ cõputat fructus. et scõm hoc 3cor. sed si repudiat non cõputat: et tunc est alius casus. et ibi patet in primo et scdo responso. Jaco. de bel.

Si rogatus. In fi. s. si fuerat huic legatario iniuncta prestari. Jaco.

Quotiens. In ver. quinimmo. ibi diuus pius rescripsit ex cã que sequit. succuri enim per has cõstitutiones oportet si ex persona et c. Ja. Ibi contra voluntatem que fuit vt a certa persona manumittatur habiturus clemẽtem et pium patronũ. Ja. ¶ In glo. sic et s. q cuz sua causa alienat et vsucapitur. Ja. In ea. glo. in fi. q: nõ dicit medio tpe nõ tenere: sed existẽte conditione habetur p infecta quo ad preiudicium legatarij et fideicõmissarij. Ja. ¶ In gl. qd fieri. in fi. ar. s. e. l. is cui. Jaco.

Si heres seruum. Scilicet hereditarium quẽ rogatus erat manumittere. Ja.

Cum vero. Glo. dicit et bene q hec. l. cõtinuatur cuz superioribus et est 3tinuatio hoc mõ. s. l. pri. et pcedẽti. §. dictũ est quid iuris sit qñ manumittẽdus alienatur ti. singulari: nũc qñ cum vniuersitate transit necessitas redimendi et manumittẽdi in alterũ. vel supra dixit in glo. in pprio nõ fieri causam eius deteriorem si grauatus manumittere nõ habuit successorẽ. et nũc dicit idẽ in alieno. Ja. Ibi ad alterũ seruuz. i. manamissionẽ serui. Ja. Ibi esse locum. vt is ad quẽ successio puenit redimat et manumittat et pinde habeatur acsi a grauato fuerit manumissus. Ja. Ibi põt em. s. grauatus manumittere eodẽ testõ quo hereditatẽ transmittit intelligi relinquere libertatẽ siue dare. Ja. Ibi q em ea. s. lege tacita vel expssa vt manumittat. Ja. Ibi interim. no. vbũ philosophi. ij. phisicor. qd parum distat nihil distare videt. p hoc. j. e. nõ tm. §. cui per fideicõ. istam et miles cingi iussus habet ac si cinctus esset: vt s. de testõ mili. l. ex eo. et l. se. et qui act. habet rem habere videt j. de reg. iur. l. qui act. ¶ In v. apparet igitur. q: seruo ex causa fideicõ. manumittẽdo succurrit vt per alienãtem manumittatur vel vt ab acquisitore manumissus habeat p manumisso aggrauato a quo manumitti sua interfuit vt dr. s. e. l. generaliter. §. quotiẽs aũt. et sequẽtibus. §. et hac. l. in littera precedenti. ergo a pari et in alio articulo apparet subuẽtum fideicõmissarijs libertatibus vt in rem mora et c. Jac. Ibi matri traderetur. cui relicta erat fideicõmissaria libertas. Ibi ingenui nascãtur. No. q illud qd cõceditur ex priuilegio non est tanti effectus quãti est illud qd ex cõuẽtione inducitur: et ideo facilius tollitur. et p hoc in aut. de nõ alie. §. q: vero verisimile et tãgitur in glo. s. quibus modis pignus vel hypo. soluitur. l. j. §. j. ad fi. glo. magne. et est ar. expssum. s. de testõ mili. l. eius militis. §. j. Old. ibi ex quo mora. s. cõis per interpellationẽ inducta. Old. Ibi in rem morã esse. adeo q nati ex ancilla minore ex die ex quo potuit peti libertas ingenui nascãtur sicut nati ex maiore post morã iure cõi cõmissam per interpellationem et hoc pter etatis minoris beneficium. Old. lz glo. et male dicat idem in maioribus et minoribus. ¶ In glos. idẽ in maioribus. vel dic q minoribus ancillis in hoc tribuit priuilegium vt nõ solum ex eo die quo petita est libertas partus nascũtur ingenui: sed ex eo tempore quo peti potuit. ratio est q: in eis est duplex fauor. s. libertas et minoris etatis: sed secus in maioribus vt. s. nam in eis tm fauor libertatis vertitur. et iste est intellectus huius littere. Ja. de are. ¶ In ea. glo. ibi. l. si tñ. vbi videtur q minor restituat 3 dãnum qd incurrit pter morã: et sic non ipso iure post morã liber fiat. Old.

Cum quidam. Ibi eẽnt editi. ex ancilla illa pignori obligata. Oldr. Ibi venissent. i. venditi essent. Ibi fortuita mora. no. verbuz sic. s. e. l. si pregnans. Oldra. Ibi tabule testamenti. quo iussuz erat ancillam manumitti. Oldra. Ibi partum tradendum. sed cõtrã. j. e. l. sed si non data. sed hic nondum adita erat hereditas cum tabule non essent aperte. Item hic non fuit studium heredis cum dicat littera moram fuisse fortuitã. lz ibi loquit cuz in primo tempore mortis ancilla peperit. hic post longũ. et hic notat verbum quinquẽniũ. Uel dic q hic hereditas fuit adita fm. l. s. de iur. et fac. igno. l. j. et ibi nõ. Jaco. Ibi noluisse eos moram. i. dilationem. Old.

Si pro non scripto. In glo. et pter h ibi. §. in primo vbi dicitur nullo grauamine nisi perraro et c. Ja.

Subuentum. Ibi libertatibus fideicõmissarijs. vt. j. §. pri. Oldr. Ibi causa cognita. No. dici fieri causa cognita qd fit vna parte psente et altera absente. Ja. Pro hoc. s. vbi pupil. edu. debe. l. pe. et fi. Oldra. ¶ In glo. s. seruis hereditarijs. nam in non hereditarijs locum habet senatusconsultum de quo fit mentio. j. eod. l. si eum. §. si quis seruum. Oldra.

Hoc senatuscon. Ibi libertas nõ cõpetit. no. q decretũ p obreptionẽ obtẽtum nullũ est ipso iure. ad hoc faciũt 3cor. in gl. allegate. et vide. C. de pfesso. l. ij. li. x. p hoc. j. de bonis auto. iud. possi. l. cũ vnus. v. plane. ex quibus causis in pos. eatur. fulcinius. §. si quis possederit. de priui. credito. imperator. al's incipit aufidius. et. j. ne vis fiat ei qui in pos. mis. fuerit. l. j. §. hec verba. et vide in alphabeto littera. D. dictione. decretũ. Secus dicunt qdam in sentẽtia: vt. s. de iudi. l. si pretor. §. marcellus. nisi sit error expressus: vt. s. de excu. tuto. l. q testõ. Dy. ibi vr sentire cõtrariũ. de hoc vide. j. de falsis. l. si qs obrepserit. et qd notaui. C. si ex falsis allegati. excusatus sit tutor. v. tñ. et de consti. c. que in ecclesiarũ. videt sentire q decretum interpositũ in alienat. rei ecclesiastice teneat dũ tamẽ forma cõmunis sit seruata esto q causa non sit vera. sed si ecclesia sit lesa petit restitutionẽ. et sic videtur sentire q decretum ex falsa causa interpositũ non sit ipso iure nullum sed rescindendum. Ibi pinde denũciationibus. no. modos citandi. alius modus habetur in auth. qui semel. C. quomodo et qñ iudex. et de citationibus satis no. in speculo de citatione. et dixi. C. quomodo et quando iudex. l. ea que. et. l. tres denunciationes.

Hoc senatuscon. Ibi libertatem seruo hereditario: vt dixi in. §. subuentum. s. ea. l. Ibi pertineant vt propter eorum contumaciã libertas competat. Jaco. ¶ Ibi qui rogatus sit. pone exemplum legatum vel fideicommissum est relictum alicui in pecunia et grauatus hereditarium seruum redimere et manumittere et sic heres debet vendere et legatarius emere et manumittere: vt. C. e. l. si te. et scõm hunc modum non obstat oppositio que fit in glo.

Itaq. Ibi adeundus. sic. j. ad trebel. l. ille a quo §. tempestiuum.

Jeum. Ibi cõtẽnat aũt. No. q non omnis contẽnens dicitur latitare. et iõ non omnis 3tẽnens venditionẽ patitur sed demuz qui latitat: vt. j. ex quib. cau. in pos. eatur. l. fulcinius. in prin. et. §. quid sit latitare. Ja. Ibi idez obseruatur. s. vt ex hoc senatuscõsulto libertas cõpetat. Jaco. ¶ In glo. vlti. ibi non autem litigantium. s. erit libertus. Oldra.

Si quis seruum. Ibi pretor cognoscat. et non vocato eo qui ad libertatẽ tenebat. Ja. ¶ In glo. sic ergo. ibi. §. q dolo sec' i requisito q sciuit se citatũ: vt. j. de reg. iu. l. nõ vr dolo carere. Ja. in v. pinde. ibi qs habeat. q seruũ ppriũ nõ hẽditariũ iussus est manumittere: tũc em artificulianũ senatuscõsultũ locũ haberet: vt. j. e. l. nõ tm. §. artificuliano. Jac. ¶ In glo. immo 3. ibi nõ perdit. Itẽ hic erat pñs qui alibi domiciliũ habebat. Jac.

Si quis. Sez seruus heredis vel legatarij vt ptineat ad vincianũ senatuscõsultũ. ia.

Tam quasi. Ibi eum abesse. et hoc vtiq verum erat q: mortuus dicit ex iusta causa abesse: vt. j. de verbo. signi. l. mulieris.

§.vlti. et ad hoc extra de officio delegati.c. si delegatus. libro vj. cum ibi notatis. et vide quod notaui.s. qui satisda. cogan.l. si decesserit.

Si infans. Ibi senatus censuit scilicet trāsilianum vel vincianum. si seruus erat ꝑprius infantis vel coheredum ꝛ nō ex causa hereditaria. vel damasianū cum hereditarius est. trāsilianum aūt obtinet vbi coheredes infantis non aūt infans rogatus est. Jac. ibi cum vnius.i. quāuis vnius etas. Ibi impedierit. de iure cōi manumittere eum. Jaco. ibi impedimento esse.s. tutoris cessatio. Jaco. ibi neqꝫ libertati. quominus competat. Jaco. ibi rescripserunt.s. statuentes qđ sequitur. Ja. ibi prestare.i. competere. Ja. ibi que etiam.s. mens. Jac. ibi pretor.s. vt pronunciet libertatem cōpetere. Ja. ibi efficiatur.s. qui decreto pretoris decernitur esse liber. Ibi vel etiā.ꝑ et Oldra.

Si plures. Hic transit ad aliud senatuscōsultū.s. trāsilianū. Ja. Et de istorpredictis alijs senatusconsultis babes titulos per se in libello Rofredi vbi videas. Ibi qui fari nō pōt.s. est institutus. Ja. No. ꝙ hoc fingit lex latā sentētiam vbi vere lata non est. ꝛ ex tali sententia ficta agitur ac si vere lata foret. qđ raro puto alibi sic expresse reperiri. Et ad hoc est pulchra ꝛ singularis glo.s. de capitis dimi.l. amissione.§. qui deficiunt. ꝛ ibi dixi. Et facit ad statutum pergami quo cauetur ꝙ faciens feritam sanguinolētam cum armis feticis ipso facto sit in banno: ꝙ offensio illata tali bannito sit impunita ex forma alterius statuti quo cauetur ꝙ offensa illata bannito sit impunita: ꝛ ꝙ ipsum statutum locum babeat in tali bannito ficto a statuto sicut si sententia bāni esset lata per hominem. ꝛ ita obtinui pergami vbi sunt dicta statuta ꝙ iste fictione statuti sic intelligatur bannitus ac si esset bānitus sententia hominis. ꝛ ad hoc faciunt omnes decretales ꝛ decreta que loquuntur de canone late sententie vt xvij.q.iiij. si quis suadente. sed ꝙ opus sit declaratione hominis facit. C. vbi cause fiscal.s.l.j. vbi de hoc dixi ꝛ extra de hereticis.c. cum scōm leges. lib. vj.

In furiosi. Ibi rescripsit. in hec vba que sequūtur. Ja. Ibi sub cōditione.i. ꝑpter cōditionē vel qualitatē vel statutū. Ja. Heredis qꝛ sit furiosus vel infans. Ibi datam.i. ascriptam. Ja.

Sed et si quis. Ibi censuit senatus.s. ꝯsultum transilianū. Old. ibi sed ꝛ si suꝰ heres.s. hoc rogati manumittere. Jac. ibi qui suum heredem habet. ꝛ ꝑ hoc alia senatuscōsulta non transilianum videbantur habere locū. ¶ In glo. qui.s. in fi. posset etiam dici ꝙ certum heredē grauauit qui nō adiuit: vt.s.e.l. si legatario.§.fi. ꝙ si nullus adiuit obtinet.s.e.l.ij. Ja. ¶ In glo. vñ nō videt. ibi ꝛ intellige noīe. immo dic ꝛ noīe ꝛ re vt hic.§. expresse ptz. ꝛ s. ad trebel.l.j.§. si pr. de acqui. hered.l. necessarijs. si qs omissa cā testamēti.l.j.§. q sunt in potestate. de castrē. pe.l. hereditatē.§.j. ꝛ de stip.l. liber hō.§.j. Nō ob. ꝯtraria que videnť dicere ꝙ non sit opus heres nisi immisceat qꝛ verum est irreuocabiliter qꝛ potest vti beneficio pretoris in abstinendo. similis distinctio fit in legato qꝛ acquiritur reuocabiliter ꝛ irreuocabiliter vt.s. de cōdi. insti.l. si quis ita hereditatē. Rich. Nico. ꝯ ma. ꝛ Oldr. de hoc plenius dixi. C. si ab here. se absti.l.j. ¶ In glo. libertati. debere subueniri ex transiliano senatusconsulto ¶ In ver. querēdū. ibi iste qui sit liber. ꝑmis duobus casibus nō in tertio.s. ꝑut loquitur in mortuo herede sine successore: vt.j. ꝑri.§. Ja. ibi libertatē directā. Ja.

Si alter. Ibi decesserit. ꝛ ꝑ hoc videbať trāsilianū senatuscōsultū locū habere. Old. ibi ex iusta causa absit. ꝛ ꝑ hoc videbať senatuscōsultū vincianū locū habere. Oldr. Ibi perductus esset. quasi coadiuuatus seu simul iunctis duobus senatuscōsultis.s. vinciano ꝛ trāsiliano. arg.s. de libe. agno.l. si vō.§.j. ꝛ de libe. ꝛ posthu.l. gallus.§.fi. Ja. ibi expectare. no. ꝙ melius est expectare ꝙ impetuose petere. Old. Sic ꝛ melius est tantisper expectare ꝙ rē nouo iudici cōmittere.j. de vaca. mune.l. pe.§.fi. Nā in mora modici temporis nō est periculum.s. de iudi.l. si debitori.

Imperator. Uer. etiam diuus. nō solum senatusconsulta de quibꝰ supra posuit fauent libertati: sed etiam diuus ꝛc. Ja.

Quanqꝫ. Ibi prestiterit. sponte. Ja. in fi. etiā si heres minor esset. Ja.

Alieno. In.§. cū intestato. ibi filij.s. simpliciter dicēdo. filius meus manumittat ꝛ ista est vera solutio ꝯrij in glo. signati.

Si is cuius. Ibi paratus sit vendere.s. iusto ꝑcio: vt statim subijcit. Jac.

Si filius. Ibi refert in casu isto. vt no.s. ti.j.l. libertatē. Ja. ibi habiturꝰ sit libertuz. ꝛ sic no. ꝙ difficilius perdo ius ex meo facto quesituz ꝙ ex alieno. ad qđ.j. de cap. ꝛ postli. reuer. si quis in bello. ꝛ ibi no. ꝛ. C. qui potio. in pigno. ha.l. asiduis. in medio magne glo. Ja.

Is cui. ¶ Ibi accipere. agnouit tamen legatū. Jac. Ibi enim prestet. scilicet seruo quia in possessione libertatis quodam modo est: vt.s.e.l. cum vero.§.j. versi. vtiqꝫ. et.j.e.l. de libertate. Uel dic ei.s. cui seruus vellet. arg.s. manda.l. idemqꝫ.§. si cui. Ja. ꝛ hoc cum legatarius agnouit sꝫ non percepit. Jaco.

Inuitus. In glo. prima in fi. ꝛ habes in vsibus feud. de.l. coradi. ꝛ de capitulis coradi.c.j. Jaco.

Seruus legatus. Ibi inutiliter legatum fore. quantū ad hoc vt possit legatario onus imponi: vt.s. de lega.ij.l. plane.ij.§.fin. Ja. ꝛ Old. in fi. iurepatronatus penes scōm legatarium illeso manente quo priuari nō pōt nisi culpa vel mora precedēte vt s.e.l. cū quasi.§.j. ꝛ.j.e.l. neqꝫ infantes. Old.

Misei. Ibi discere a cā testamēti non agnoscēdo institutionem vel legatū. Old. Ibi non omissa.s. cā testamēti sed agnito legato vel institutione ꝛ repete nō debere ꝛc. Et est tertiꝰ modus legendi hanc litteram.q.d. melius esset non agnoscere voluntatē defuncti ꝙ post agnitam nō obedire. ꝛ ad hoc in auť. de here. ꝛ fal.§. nō aūt dabimus. Ex quo collige illud notabile. melius est viam dñi nō agnoscere ꝙ post agnitam retroire Ja. ꝛ Old. ¶ In glo. ratio cassij. ibi qꝛ melius esset si cōpelleretur talem seruum manumittere. Oldra. ibi non parere voluntati. repudiando hereditatē vel legatū relictum cū onere manumittēdi talem seruum. Old. ibi quā parere.i. agnoscere et compelli manumittere. Old.

Neqꝫ infantes. Ibi moretur. ad manumissionem venire. Oldra. ibi nec pupilli. continentur rubriano. Jaco. ibi quos tutores. Et no. ꝙ contumacia tutoris non nocet pupillo. de hoc.j. de regu. iur.l. neqꝫ interdicto. Jac. ibi impediatur. seruorum hereditariorum. Jaco. ibi.§. nihil in fi. sic.s.e.l. cum quasi.§. imperator. ver. diuus etiam marcus. alꝰs est.§. per se. Jaco.

Si pure. Ibi prestare. in presenti libertatē relictam. Jaco. ibi arbiter. not. et concor. qđ dixi.§. de manumis.l. si quis dicat. Ibi corpora plane. No. ꝙ libri rōnum sunt pars rōnis reddēde. ꝑ hoc.s. de manumissis testō.l. si ita fuerit. ꝛ de tute. et ratio. distra.l.j.§. officio.

a **In testamento.** [a] Ibi ꝛ fideicōmissa pecuniaria. ibi ab intestato. iniuncta. Ibi manumissa fuisset. ꝛ sic valeat manumissio etiam si a minore.xx. annis sit prestita. Jaco. ibi manumissam. etiā a minore sicut in consultatione ꝑmissum est: vt talis sit rñsio qualis ꝓcessit ꝯsultatio: vt.s. de libe. leg.l. aurelio.§. sticho. ꝛ.C. de precibus imperatori offe.l.j. Jaco. Et not. ꝙ filij debent esse pij circa parentes. ꝛ econtra patres circa filios. vt.ff. de adul.l. ea lege. ꝛ no.C. de nego. gest.l. officio. ¶ In glo. plus rñdet. ibi auť. sed cū testator. animo eū implendi volūtatem paternā in totum hoc fecit. vnde eis ad peiora penitere non licet. Jaco.

a ¶ In testamēto. Adde ad hunc ter. Bal. post gl. in.l. cā quas C. de fideicō. liber. ꝛ in.l. si iure. C. de testa. manu. ꝛ l. quāuis. C. eo. ti.

Paulus. Alꝰs est.s. sub.l. si alienus in fin. No. ꝙ nil gratiꝰ libertate. Old. de hoc.j. de reg. iur.l. libertas. ꝛ vide qđ dixi.s. de vsuf. leg.l. generali. ꝛ de dona.l. ex hac.

Ticius. No. ꝙ pater pōt donare filio naturali et valet quia non est in eius potestate. Oldra.

Lucius. In fi. No. ꝙ quis non pōt sibi legem imponere. oldra.

Thais. Ibi potuerit.s. manumittendo vt sit liberta defuncti. Ja. ibi nec directa qꝛ dixit volo ꝛ sic est fideicōmissaria: vt insti. de singulis rebus per fideicō. relictis.§.fi. ꝛ.s.e.l. libertates etiā. ꝛ ar.j.e.s. si pater.§.fi. ¶ In glo. fideicōmissaria. ꝛ sic est.s. e.l. generaliter.§. si quis seruo. vbi directa obliquatur. Ja. Et facit ad id de quo queritur. si testator dixit volo ꝙ mortuo filio meo bona veniant in tale moñ. ꝙ talis substitutio sit fideicōmissaria. iaco. De quo vide qđ no. ꝛ dixi.s.e.l. imperator. et.C. cōia de le.l. iij. ꝛ latius dixi de impuberū ꝛ alijs substi.l. ꝑcibꝰ. ver. vlt.

ver.vltimo.q̄ sicut tactum est supra.

Lucius. Ibi experiant̄.per que verba videt̄ fideicō missariam libertatem reliquisse: vt.s.e.l.generaliter.§.si petitū.Ja.ibi exoluerit.⁊ hoc casu ex inanimata spe libertatꝫ videtur emptor securus: vt.s.de rebus eorum l.si pupillorum.§.fi.Oldr.¶ In glo.a creditore in fi.vt.j.eo.l.postea.Jaco.

Tutoris. In glo.vt ⁊.C.in fi.i.debēt redimere a primo tutore vt manumittatur.Ol.

Seio. Subaudi lego.Ibi manumittas.tu seie.oldra.¶ In glos.per qd̄ ibi nō amittit.sed si perdidit cum onere remanet apud heredē: vt.s.e.l.generaliter.§.quotiens.⁊.j.e.l.si debitor.in fi.Jaco.

Sorore. Cum aliquid cōmittit̄ bn̄placito alicuius intelligitur cōmitti tanq̄ bono viro.h.d.¶ In glo.sequit̄ interpretatio greci.que cōiter in libris deficit sꝫ talis est.volo ⁊ rogo dulcissima soror mea in cōmēdatiōe te habere stichū⁊ damā negociatores quos ego nō manumisi donec rōnes restituerit.si aūt tibi placuerit significaui tibi voluntatem meā.⁊ vide qd̄ notaui.j.e.l.fideicōmissaria.

Lucia titia. In glo.cū discordia.ibi de precio.vt s.e.l.alieno.§.si is cuius.⁊ no.q̄ q̄ñ discordia orit̄ inter partes de p̄cio vel aliquo alio iudex tollit.

Lucius titius. Ibi remissum.i.commissum.Oldra.

Titius sticho. Super greco expositio greci et oē peculiū vt innuit littera.j.v̄.itē quero.Jac.ibi q̄ dn̄o debeat̄.qd̄ ergo dictū est.s.de peculio.sed si dānū.§.peculiū.peculiū intelligi deducto eo qd̄ dn̄o debet̄ in fauorē dn̄i intelligit̄.p hoc.s.de peculio.l.si peculiū.§.sicut.⁊.§.fi.Ol.in fi.sufficit ergo siue peculij appellatiōe siue sub reliquor̄ appellatiōe soluat̄.Ja.¶ In glo.p curatoribus.immo p seruo legatario q peculiū reddere iussus erat.et p hoc allegabat cetera appellatiōe peculij nō cōprehēsa.ar.s.de peculio.l.deniq̄.§.interdū.Ja.⁊ Old.

Libertatem. Ibi exactionē.No.exactionē dici recuperationē que fit extra iudicium.seruus eñ in iudicio esse non potest.⁊ p hoc.j.de so.l.si quis seruo.⁊.C.de furtis.l.falsus.Ja.ibi qd̄ gessit.inuita testatoris ⁊ post in bonis pupilli: vt.j.e.l.§.ab heredib⁹.Ja.¶ In glo.j.designauit in fi.l.lucius.⁊.j.de so.stichū.§.vsuf.Jac.Et vide qōnē quā posui.s.de cdi.⁊ demō.l.quāuis rationes.

Stichus. Ibi respiceret.sic.j.de statulibe.l.sticho in prin.⁊ sic amota per eū sunt reddēda ad hoc vt liber sit.al's si pure relicta esset: secus esset: vt.s.e.l.fideicommissaria.Jaco.

Intra certa. In glo.sic.s.ibi si vellet.⁊ sic ibi p mittitur purgatio more post diez ad exceptionem parandā.hic denegatur ad actionē dandaꝫ.vt ⁊.C.de pac.inter empto.⁊ vendi.l.si a te.⁊.C.de transact.l.si super.et dic vt no.j.de verb.obli.l.si ita quis.§.seia.In fi.que so.valet ad vtrunq̄ contrarium.nam grauior est illa conditio q̄ sit ista.⁊ ideo magis est ibi subueniendum.ar.s.de neg.ges.l.si naūt.Jac.Et eodem modo posset responderi ad.l.seruus qui testamento.§.fi.in.e.ti.

Stichus seruus. No.vulgare sine vlla cōtrouersia.Jac.in fi.sic.j.de condi.⁊ demon.l.qui duobus.⁊ vide qd̄ ibi dixi.Itē not.nō referre an dixerit heredibus meis an filie ⁊ vxori heredibus meis.ar.s.e.l.lucius.ad trebel.l.ita tñ.§.qui suspectā.ar.ꝯtra s.de conditi.⁊ demon.cum ita datur.§.fi.j.de stipu.seruo.l.si seruus cōis.⁊ de leg.j.l.turpia.§.vlti.Sꝫ hic ideo sic statuitur q̄ in recōpensationē oneris manumissiōis dabatur.⁊ ideo cū totum onus redierit ad filiam: per consequēs ⁊ emolumētum ar.C.de fur.l.manifestissimi.circa medium.Jac.Et concor.ad hunc.§.s.de leg.prestan.l.is qui in potestate.§.fi.⁊ nihil vxori dabitur: q̄ de ea vt de herede locutus est testator: vt.d.l.lucius.s.e.Old.⁊ vide qd̄ ibi notaui.

Herede filio. Nomine seuero: vt.j.ptꝫ.Ja.Ibi annorum nouem.ita q̄ de octauo anno filij non sit verisimile cogitatum.Old.⁊ Ja.ibi ⁊ sex mēses.tēpore testamēti numerandos.Oldr.ibi testamenti facti.non tēpus testamenti inspicitur.Old.⁊ Ja.

Splendoforius. Ibi ex substitutione vulgari expressa.Si eñ esset tacita vulgaris inclusa in pupillari expressa videretur esse finita cum pupillari: vt.j.de capti.⁊ postlimi.reuer.l.q̄ si filius.Sed ꝯtrarium huius tenet Azo.s.de vulga.⁊ pupil.sub.l.lex cornelia.⁊ p eo.C.de fideicō.l.si frater.vbi innuit vulgarē tacitam durare etiā si expressa pupillaris expirauerit.Ja.Et cū hoc ꝯcor.C.de cadu.tol.l.vnica.§.p scōo.⁊ qd̄ ibi no.Ja.⁊ vide qd̄ plene dixi.s.de vul.⁊ pup.substi.sup rubrica in materia substitutionis vulgaris in qōne qñ expiret.v̄.op.Dy.sequebatur.Old.ibi amplius.xij.⁊ est arg.cum legatur alicui cum nupserit: intelligatur legatū cū nubilis etatis erit.Ja.Sꝫ dic ꝯtra vt.C.e.l.cum testator.⁊ de nup.l.sancimus.⁊ hic fit fauor libertatis ne pereat ꝑpter mortē filie.¶ In glo.sic ergo in fi.immo.l.cum testator.sed certe illa potius est contra.

Stichum. Qui tenet̄ reddere rōnē nō sustinet p̄iculuꝫ debitor̄ factor̄ nō soluēdo.h.d.Et est vtilis.§.p tutoribus ⁊ alijs administratoribus.Ibi q̄bus.s.exigendis.Ja.¶ In glo.a quibus in fi.sed ibi pure: hic sub cōditione est libertas relicta.⁊ ideo aliud.s.e.stichus.⁊.s.e.l.§.titius.⁊.j.de statuli.l.sticho.Ja.

Si debitor. Ibi vsus est exceptiōe.ꝯcor.s.de ꝯtra tabulas.l.si p̄terit⁹ ⁊ de bonis liberto.l.penul.§.fi.Ja.

In fideicommissaria. Ibi consecutus.ꝑpter falcidiā imminētē.Ja.ibi tam libertati.disiunctiue intelligas.facit eñ iniuriam libertati diminutio fideicōmissi si ob eam causam p̄stari nō debeat.⁊ facit iniuriā grauato si p modico magni precij seruuꝫ cogat̄ manumittere.cum ergo neutrum sine captione statui possit satius ⁊c.vt.j.de reg.iur.l.quotiēs nihil et.l.quotiens dubia.Et qd̄ dicit diuisum.i.diminutū.⁊ expone.tā libertati.i.aut libertati.q̄ fideicōmissario.i.aut fideicōmissario.Ja.Et intellige agnitum fuisse fideicō.¶ In gl.vlt.in fi.⁊.s.e.l.cū quasi.§.imperator.Ja.

Si fideicommissaria. Ibi ex nutu heredꝫ ex voluntate inserta relicto.Et dic aut cōditio voluntatis eius cui relinquitur inseritur relicto: ⁊ tūc inseritur vtiliter tam in libertate q̄ in pecuniario fideicōmisso: vt hac.l.ver.plane.s.de condi.⁊ demon.l.si ita expressum.de leg.j.l.si ita legatum.§.j.⁊ sic loquitur de leg.j.l.senatus.§.legatum in aliena.i.legatarij voluntate.Aut inseritur conditio voluntatis grauati: ⁊ tunc aut velate ⁊ non expresse: vt si tibi videbitur si putaueris si dignum pbaueris: ⁊ tūc vtiliter adijcitur libertati: vt hac.l.ver.ceterum.⁊ pecuniario relicto: vt.s.de leg.iij.l.fideicōmissa.§.quāq̄.de leg.j.al's.iij.si sic.Si expresse: tunc aut dicit hoc se relinquere in grauati propria et libera voluntate: ⁊ tūc nec libertas nec legatum valet: vt hac l.ver.qd̄ si ita.⁊.d.l.senatus.§.legatum.Aut hoc non adijcit sed simpliciter dicit si volueris: ⁊ tunc libertas valet quasi boni viri arbitrium insertum sit: vt.s.e.l.thais.§.sorore.Legatū autem non valet: vt in prin.huius.l.⁊ de leg.iij.l.fideicōmissa.§.quāq̄.Aut adijcitur conditio voluntatis extranei: et tunc idem qd̄ est qñ adijcitur voluntas heredis: ⁊ fit eadem subdiuisio: vt hac.l.ver.sed si ita.de leg.ij.l.j.Jaco.Et faciunt bene predicta ad arbitrium qd̄ cōceditur potestatibus vtrū conceدatur pure ⁊ mere an simpliciter.de quo dixi.s.de dona.l.filiussa.in v̄.sed si ita.Ibi voluerit.inferēdo ad suū vel liberum arbitriū.Ja.vt innuit littera.j.v̄.sed si ita demum.Ibi libuerit.expresse dicendo se ꝯferre in mera voluntate heredis.Ja.¶ In glo.sed ⁊ legata in fi.⁊ adde qd̄ no.j.de reg.iur.l.in personam.§.generaliter.Jaco.

Quidam cum. In glo.concor.in fi.et facit.s.ti.j.l.iul.Ja.

Si pater. In glo.nisi ab intestato.ibi.§.j.hoc nihil facit: q̄ ibi loquitur in codicillis ab intestato factis.⁊ ideo allega.s.e.l.generaliter.§.ex testō.qui bn̄ facit ad hoc.Ja.¶ In glo.ex rupto enim in fin.vel illa aut̄.loquitur in filio iam nato preterito.nā in postumo preterito illa autenti.nihil innouat: sed seruatur ius antiquum: vt no.C.de postumis here.insti.l.j.et plene dixi dicto aut̄.ex causa.⁊.d.§.ex testamento.s.ea.l.generaliter.Jaco.

Cum sub conditione. Ibi libertas dat̄.pure ab herede prestāda.Ja.¶ Fideicōmissario.i.legatario.Old.ibi traditurum.i.retraditurum.Old.

Quedam. Verba in codicillis ꝑlata directa vidētur ad omnes ab intestato venientes q̄cunq̄ et in quocunq̄ gradu sint.hoc dicit iste.§.qui est satis notabilis.

Si is cui. Ibi cōmissum esset.s.manumittere seruum legatū.Ja.¶ In glo.ad precium in fi.⁊.l.alieno.§.fi.Jaco.

N On tantum. Ibi emptore. Not. emptorem dici successorē. ¶ In glo. vt ⁊ .s. ibi. l. j. ⁊ .iij. vbi est eadē glo. ⁊ sunt satis notabiles. in fi. sʒ operatur volūtas defuncti. Dy. Vel dic ꝙ hic seruum quem alienare prohibitus est rogatus fuit manumittere. ibi vero prohibitus fuit simpliciter alienare. Jaco. de beluiso.

Cui per fideicom. Ibi liberi quodāmodo loco est cōcor. s. e. l. cum vero circa prin. ⁊ vide qḋ ibi dixi. ¶ In glo. s. est plus in fi. Vel dic vel ꝑ saltem. eo magis. i. eo maxime adhibita cōsideratione. iacob. ¶ In glos. facit in fi. ij. responso. ⁊ .§. si pro non scripto. Oldra. et Jaco.

Senatusconsulto. Ibi libertatē debet seruo hereditario. ia. ibi manumissus esset. ⁊ sic erat saluum iuspatronatus: vt. s. e. l. si eum. §. fi. ⁊ .l. neqȝ. Oldra.

Sed artificuliano. Ibi p̄sens non vult manumittere. Not. ꝙ ꝑ absente hn̄dus ē q p̄ns nō facit ad qḋ faciēdū venit ⁊ qḋ sibi facere īcūbit. ⁊ ad h. s. de excu. tu. l. scire oportet. §. sufficit. Et sic ar. ꝙ sicut vox absentiū in electiōibꝰ residet in potestate ⁊ sub vocibus p̄ntiū ⁊ eligere volētiū: ita ⁊ vox p̄sentium et eligere nolētū vel negligētiū vt h ⁊ .s. e. l. si legatario. §. a duobus. ⁊ idem puto de eligere vel facere nō possentibus: vt. j. de inur. l. sed si vnius. §. filio. Old. in ver. emptor quoqȝ. ibi senatusconsulto rubriano. vel vinciano. Oldra.

S I quis rogatus. Ibi morā fecerit. īterpellatus. vel fauore minoris ācille sine interpellatiōe vt. s. e. l. cū vero. §. apparet. ⁊ .§. certe. old. Et ibi de hoc dixi. ⁊ quidā habēt hic in glo. ante aditā hereditatē ⁊ male. immo dʒ dicere post aditā hereditatē. ibi ⁊ h magis. ⁊ vltra is qui libertatē dʒ offerat si vult habere libertū q₂ libertas ⁊c. ⁊ si nō obtulit scḋm ꝯsti. nascet̃ ingenuus. si vero obtulit si dilatione ancille dilata fuerit nascet̃ seruus. ⁊ he ꝯstitutiones loquūtur in sciēter relictā fideicōmissariā libertatē. nā quō imputari posset ignorāti. ideoqȝ tali casu nascetur seruus sʒ mater tradet̃ ad manumittendū: vt. s. e. l. si p̄gnans. ⁊ .l. cū vero. §. idem imperator. Ja. ¶ In gl. ex hoc videtur. ibi qḋ nō placet. s. vt corrigatur hic aliquid de. §. apparet. Oldra.

S I mater. Ibi accepisset. vel peperisset. Oldra. ibi decessisset. non relicto successore. Oldra.

S Ed si non data. Ibi dicēdum est vt matri tradat̃. Jaco. Ibi heredem institutum. ⁊ sic non fuit mora dolosa: vt in. l. si quis rogatus. nec procrastinatio fortuita vt in prin. l. sed fuit quedā ignorātia non facta. oldra. ibi euenerit. vt ante aditam hereditatem pariat. Jaco. ibi fideicommissaria libertas. a p̃tore ⁊ ideo in subsecutiuis potest suum accommodare officium. Jaco. ibi non petitur. sed competit. Jaco.

L Ucius titius. Nunq̄ intelligit̃ repetitum qḋ repetitū vitiat. hoc dicit hec lex. Oldra. ¶ In glo. nec in codicillis. al's incipit vt ⁊ .s. in fin. sed hic vitiaret: ibi non vt ibi no. iaco. de bel.

¶ De statuliberis. Rubrica.

¶ Super rubrica. Qḋ actus dubius recipiat interpretationem in deteriorē partē. j. e. l. statuliberos. Et ꝙ nō sit idē iurꝫ de parte ⁊ toto eadē. l. §. si iussus. Libertatē accipiēs cū. x. dare pōt eam nō hʒ lʒ dare possit donec det. eadē. l. §. si quis sic. Cōtumax in vno actu ꝑ hoc nō videt̃ cōtumax in alijs ea. l. §. stichus ānua. Et an emphiteota inuito dn̄o possit soluere pēsionem pluriū annoꝝ futuroꝝ si famulus ꝓmisit seruire vsqȝ ad annū: ⁊ dn̄s iratus licētiauit eū: postea penituit: an famulus teneat̃ redire ⁊ seruire. ea. l. §. si ita sit libertas. Impossibilium ⁊ multū difficiliū idē est iudiciū. j. e. l. cū heres. §. non est. Non dʒ plus operari fictio q̄ veritas. eadē. l. §. seruire. Quot dies habeat annus. ea. l. §. stichus. Et ꝙ annus qn̄ ponit̃ pro vna septimana ⁊ dies ꝑ vno anno. Et an famulus infirmus debeat salariū percipere. An admittat̃ debitor satisdare volēs: an teneatur oīno soluere. Et an audiatur bānitus q dicit se iniuste bānitum si satisdare velit. j. e. l. statuliber rōnem. An per sn̄iam transferatur dn̄ium. j. e. l. statulibera. §. statuliber. Si statuto caueatur bānitum non eximi de bāno: nisi habeat pacē ab offenso: ⁊ offendens succedat offenso an eximi possit e. l. §. si filius. Qḋ ablatiui absoluti faciāt ꝯditionē: ⁊ ista verba saluis infrascriptis. ead. l. §. si quis non dare. Quod famulus in fuga existens non videatur seruire: sed possit tantūdē seruiendo restaurare tempus fuge. j. eodem. l. seruus. §. suus. Quod lex supplet institu. que non est ⁊ habet ꝯditionem ꝑimpleta que non est. j. eo. l. si peculium. Et si quis tenetur facere aliquid qḋ dicitur fauorabile nō debet ad faciēdum precipitāter cogi ita ꝙ omittat negocia sua: sed moderatum tempus dʒ habere. e. l. §. j. Si aliquis erat obligatus facere ꝓmissionem aliquā sufficit ꝙ de facto faciat: etiam si de iure non valeat. j. e. l. stichus heredi. Si ecclesia nō est taxata in decima: ⁊ in rescripto dicatur scḋm taxationem decime an includatur in rescripto. j. e. l. libertate. §. seruus. Si is cui debetur decima agrum redimat deinde vendat: an decima transeat in emptorē j. e. l. si is cui. Qḋ ap. venditionis omnis alienatio cōtineatur. j. e. l. statuliberi a ceteris. §. quintus. Et an sentētia lata ꝑ scripto vel contra eum preiudicet legatarijs vel alijs. De significato copulatiuarū cum ⁊ et. ⁊ an faciāt vnū principale ⁊ aliud accessorium. j. e. l. si seruo. De redditione rationum vide bene j. e. l. seruus si heredi. §. imperator. Qḋ potestates teneantur ex delictis omnium eoꝝ quos secum ducūt etiam si nō sint de principali familia. j. e. l. sticho. §. seruus testō.

S Tatuliber. Ibi in tp̄s. i. ex tp̄e vt. s. de ma. testō. l. si ita scriptū in tp̄s aūt libertatē finiēs cōferri non pōt: vt. e. ti. l. libertas. ⁊ ibi no. Old. ibi vi ipsa simile verbum. j. de interdic. l. j. §. pe. Old. ibi vtatur libertates in fraudē datas asserens et pro hoc impediens. Oldra. ibi verior habetur. q₂ in aditione hereditatis conualescunt tabule pupillares: et omnia in eis ascripta: vt. s. de vulg. ⁊ pupil. substi. l. ij. §. adeo. ⁊ .§. interdū. Oldra. ibi preualere. adeo ꝙ medio tempore non tradatur legatario cum debeat remanere in causa hereditaria ad hoc vt competat libertas: cum directa libertas dari non possit in id tempus quo est alienus: vt. s. de ma. testamēto. l. stichum. Et ꝙ non tradatur legatario habes. s. de lega. ij. l. si fundō. §. pe. ⁊ fi. ⁊ de vulga. ⁊ pupil. substi. si eum. ⁊ .l. fi. Jaco. ibi sed si in tabulis impuberis. i. in substitutione impuberis. Jaco. ibi libertatis dationem. i. in statulibertate sit. punitur autē demum legatum in existentia conditionis: vt. s. de leg. j. l. si fundum sub conditione. §. pe. ⁊ fi. Jaco.

Si in primis. Ibi libertate. pure data. oldr. Ibi a semetipso. i. ex existentia conditiōis sue instōnis. Jaco. ibi causam obtinere. interim dū pendet conditio. sed post existentiam ꝯditiōis sic: vt sequitur. s. de here. insti. l. trebatius. §. j. ⁊ .l. seq. Jaco.

Quocunqȝ. Pro intellectu huius. §. reminiscere de. §. s. de vul. ⁊ pup. substi. l. sed si plures. §. quos possum. oldra.

S Tatuliberos. In ver. inde querit̃. ibi debitorē ꝯuenire qn̄ ab extraneo debebat̃ seruo pecunia. Ja. ibi soluere pecuniā. quādo a dn̄o debebat̃. Old. ibi ⁊ aut dicit glo. ꝙ nunc rn̄det. sed tu dic ꝙ hic non rn̄det sed ibi seruus scribit. ⁊ expone aut ꝑ siue. oldr. ibi fuit peculium. subaudi debet ne ad libertatē peruenire. ⁊ hucusqȝ pendet qḋ. oldr. ibi seruius rn̄det. alij habēt herēnius rn̄det ⁊ hic rn̄det qōni. oldra. ibi eum. s. cui peculium est prelegatum. ⁊ .j. in ver. cū igitur. dicet de eo cui non est legatum. old. Ibi sentētiā serui cui est peculium p̄legatum. oldr. ibi constat ei. nunc soluit. oldra. Ibi demonstratur: vt. s. de ꝯditio. ⁊ demon. l. quesitum. oldr. ¶ Exigere. s. ab extraneo debitore. old. ibi cōpetere. s. acsi cōditio esset impleta. old. ibi cassius quoqȝ scribit. s. vt non prelegato peculio idem sit qḋ. s. s. ꝙ sit liber sicut qn̄ est prelegatū. old. Ibi serui vti. No. actum dubium recipere interpretationem in deteriorem partem. oldra.

Si iussus. No. ꝙ nō est idem iurꝫ de parte quod de toto. Jaco. ¶ In glo. sic. C. in fi. sed hoc operatur conditio que censetur indiuidua quo ad implēdū: vt. s. de ꝯdi. ⁊ demō. l. cui fundus. Dy. Vel dic ſm Jac. de bel. ꝙ in ꝯrio loquit̃ in liberatiōe obligatiōis diuidue hic in libertate que est res indiuidua. ⁊ dic vt ibi ⁊ .s. si quis caut. l. si seruus. §. j. Ja. ¶ In glo. sic. s. ibi ad macedon̄. l. fi. ibi regulare: hic est casuale quo ad trāslationē dn̄ij. q̄ retrotrahi nō pōt vt. C. de dona. inter virū ⁊ vxo. l. donatiōis. vbi de hoc ⁊ dicvt no. s. de serui. rusti. pre. l. per fundum. Ja. de bel. ⁊ Dy.

Si quis seruum. Prohibet operari: qn̄ tuꝫ ex opis ei aufert: ius quesitum

questitum ex operis ei dat. Ol. Prohibeat. prima qō. Ol. Vel si qō. scōa qō. Vel si qō. tertia. Oldr. Et puto. so. tertie qōnis. Qō si. solutio prime. Ol. Plane. solutio scōe. Old.

Non solum. Ibi in cuius persona. concor. ꝫ. de ꝯdi. ⁊ demon. l. cum pupillus. Ja.

Si quis heredi. Ibi data opera. no. sic. ꝫ. ex quibus causis maiores. l. ⁊ qui data opera. Oldra. ¶ In glo. hereditatem in fi. ⁊. ꝫ. titu. j. l. thais. §. intra. Jaco.

Si quis sic. Pulcher casus: ⁊ nō memini alibi.

Stichus annua. Ibi pēsionē placet. No. ar. ꝙ q ꝯtumax est i vno nō ꝓpterea est ꝯtumax in alio seu in ceteris. ⁊ sic ꝯtumax in veniēdo ad ꝓcedēdū nō ꝓpterea vr̄ ꝯtumax in sn̄ia ⁊ ideo citādus est ad sn̄iaȝ audiēdā. Ja. de hoc ex̄ de dolo ⁊ ꝯtumacia. c. vlti. li. vj. cū ibi notatis. Ibi sed si eadē. x. ꝯcor. j. e. cū heres. §. si duob⁹. Ol. Et p istū. §. soluit. Dy. talē qōnē nūquid emphiteota volēs sibi ꝓuidere ꝙ res ꝓpter cessationē nō aperiatur in dn̄m: vult soluere ꝓ multis annis futuris: vtrū dn̄s teneaᷓ recipere talē solutionē. Dy. tenet ꝙ sic p litterā istā. ⁊ ad hoc ꝫ. de annuis legatis. l. cū q. al's incipit. iabolen⁹. vbi de hoc dixi cū ibi notatis. Dn̄s tn̄. M. de fa. tenet ꝯtrium per. l. itē illa. j. rn̄so. ꝫ. de consti. pec. ⁊ spec. de locato. §. nunc aliqua. v. xxxij. ⁊ xxxiij. ⁊ de hoc late dixi. C. de iure emphiteo. l. ij. v. sed qd si emphiteota dubitās. ¶ In glo. sic. ꝫ. in fi. so. ibi erat iusta penitētia ⁊ nulli p̄iudicās ⁊ ideo admittitur hic iniusta ⁊ que sticho preiudicaret ⁊ ideo nō admittitur. Dy. ⁊ Ja.

Si ita sit libertas. Ibi seruire nō pōt et sic vr̄ deficere ꝯditio. Ol. ibi at quin. opponit quasi videaᷓ ꝯditiōis impletio facta impossibilis. ol. Et rn̄det ibi ꝫ vel min⁹ ⁊c. ol. Sic ecōtra aliqs nō vult qō aliq volūt. ꝫ. ad tertul. l. j. §. penul. Et facit ꝯ famulos q ꝓmiserūt seruire dn̄is vsqȝ ad certū tēpus ꝙ lȝ dn̄i irati eos verberēt ⁊ de domo eijciant dicētes ꝙ nolūt ꝙ amplius eis seruiant. si dn̄i postea velint ꝙ eis seruiāt ꝙ ꝓ residuo tēporis seruire teneanᷓ nec a seruitio residui tpis sint liberati. et ꝓ hoc. j. l. pri. §. seruire. hoc vex re integra. i. qn̄ famulus non iuit ad standum cū alio dn̄o. al's forte secus. ar. j. e. seruus qui. §. fi. ar. ꝯtra dicto. §. seruire. Jo. faz.

Idem. Alias incipit aretuse. ¶ In glo. no. ergo in fi. sed ibi reddiᷓ rō in tex. Vel dic ꝙ ibi fecit licite vt ibi no. Vel dic clarius ꝙ ibi iussus fuit. x. dare: hic libera esse si res perijt vel si heredi seruiret. Et est ratio qꝛ hic heres impedit id ꝓpter qō principaliter ⁊ directo consequi debebat libertatem: ibi non. Ja. de bel.

Cum heres. In. §. nō est. Impossibiliū ⁊ multum difficilium idem est iudiciū. h. d. old. qō tn̄ intellige vt statim dicetur. ¶ In glo. qō presumitur. ibi. l. fi. in p̄nc. ⁊. l. libertas. Old. Ibi vel ibi. hoc approbatur in cōtrario. sed de hoc reddere rōneȝ esset difficile. Quare dic ꝙ hic potius loquitur de conditione difficili ꝙ̄ impossibili que potius vitiat ꝙ̄ vitiatur ibi aūt loquitur de conditione impossibili prorsus que vitiaᷓ ⁊ non vitiat odio ascribentis. ar. ꝫ. de leg. j. l. turpia. in prin. sic ⁊ alias est differentia inter difficilem ⁊ impossibilem. ꝫ. de leg. j. l. apud iulianū. §. fi. ⁊. l. seq. Ja.

Seruire titio. Ibi sed etiā ex tēpore. ⁊ sic licȝ ꝯditio extiterit vel debeat haberi ꝓ impleta: dies tn̄ superest: vt. j. de ver. oblig. l. in illa. Ol. In fi. ⁊ sic non debet plus operari fictio ꝙ̄ veritas: vt ⁊. j. e. si triēnio. oldr. ¶ In glo. vt ⁊. ꝫ. in fi. sed nec ibi ante tempus fit liber: ⁊ ideo non contradicit. Jaco.

Si duobus. Ibi iussus sit. et sic enumeratione personarū videᷓ impletio cōditionis esse diuisa: vt. ꝫ. de ꝯdi. ⁊ demon. l. cui fundus. Old. In fi. nec mirum qꝛ vna ⁊ eadem oblatio impleret plurium obligationum effectū: vt. ꝫ. l. pri. §. stichus annua. old.

Si stichus titio. Ibi operas intellexit. tūc eī directā libertatē ꝯtulisse videreᷓ in tp̄s quo esset legatarius qō esse nō possit: vt. ꝫ. de ma. testō. l. stichus. ⁊. C. de testa. ma. l. seruo. ol. in fi. trāsacto tempore. ar. ꝫ. e. l. iij. §. fi. Ja. ¶ In glo. accepto. ibi ꝓ dn̄o. vt accipitur. j. vi bo. rap. l. ij. §. familie. Jaco. ¶ In glo. quia non stat. ibi non statim perueniret. sed cū intellexit de dominio nō valet: vt supra dixi p. l. de ma. testō. l. stichus seruus me⁹. Ja. in fi. so. illa nō ob. qꝛ nec hic ante tp̄s libertatē ꝯsequiᷓ. Ja. ⁊ sic ꝯ scōm illas intelligiᷓ cū illis ꝯcor. Ol. Vel rn̄de vt in qualibet earū no. Vel dic ꝙ si nō stat per seruū quominus totā ipleat conditionem ꝙ fit liber vt hic: al's non vt ibi. Ja. de bel.

Stichus si heredi. Ibi diebus naturaliᷓ numeratis. Ja. ibi an quilbisserto. facta cōputatione ciuili vt duo dies habeantur ꝓ anno. nā ciuiliter ꝓ vno habenᷓ. sed naturaliᷓ duo sunt. vt. ꝫ. de mino. l. iij. §. minorē. Ja. Et no. in littera quot dies hȝ ann⁹ sic. ꝫ. ad. l. aquil. ita vulneratus. vbi de hoc dixi. ⁊ vide qō no. p Jo. an. ex̄ de ele. c. quā sit. li. vj. ¶ Et no. ꝙ aliqn̄ annus accipitur ꝓ vna septimana: vt in decretis. xxxj. di. c. tenere. qn̄qȝ ꝓ vno die ⁊ ecōuerso dies ꝓ vno anno: vt ibi no. in glo. ⁊. xxxvij. di. c. relatum. Ibi seruire eī nobis. No. pulchrum tex. cū quo cōcor. ꝫ. de vsuf. leg. l. opere. ¶ Et faciunt ad decisionē qōnis quā ibi querit Dy. vtrū famulus de eo tp̄e quo fuit infirmus debeat salarium ꝑcipere: Sunt eī in ar. ꝙ sic. qꝛ seruire videtur ex quo hȝ animū seruiēdi si posset: ⁊ non foret infirmus: ⁊ sic volūtas dȝ reputari ꝓ facto. ꝓ hoc. ꝫ. de vsuf. l. arboribus. §. de illo. vbi de hoc locati. l. qui operas. commo. l. in rebus. §. possunt. ⁊ de ope. liber. l. libertus qui post. vbi de hoc tetigi. et extra de clerico egrotante. per totū. ⁊ hn̄. ꝫ. ex qui. cau. maio. l. si cui. §. fi. ⁊ ibi dixi. In ꝯrium facit qꝛ vbi opus est facto volūtas nō sufficit. ꝫ. ad sil. l. j. §. pe. ⁊ qꝛ opere infirmi nulle sunt. ar. ꝫ. de operis liber. l. nec est audiendus. ⁊. l. interdū. lȝ quo ad casum ipsarum legū videātur facere ꝓ prima parte. Ipse tamē Dy. in. d. l. opere tenet ꝙ non debeat habere salarium. ⁊ allegat. ꝫ. locati. l. si vno. §. item cū quidā. ⁊ de constitu. pec. l. item illa. Et ad dictā. l. opere respōdet ꝙ ibi tractabatur de lucro. Ad. §. istum cum simi. posset responderi ꝙ sint casus speciales. opi. Dy. sequitur Rofr. in libello de act. ex vendito. ij. col. ver. sed impensas. ⁊ de hoc vide in speculo de locato. §. postꝙ̄ ver. quid si mercēnarius. ⁊ dixi. j. e. l. stichum titio. §. dama seruus. ¶ In glo. secus si ꝓpter. ibi. §. seruire. immo iste. §. ꝯtradicit. vnde dic ꝙ nec hic nec ibi est liber ante completum tempus: ⁊ sic non est secus sed idem. Old.

Ita liber. In fi. s. quātum ad eius cōmodū vt habeatur pro seruiente nec quātum ad finale dānum vt quasi lapso tp̄e impediatur conditio impleri: vt. j. e. si seruus qui testamēto. §. fi. Old. ¶ In glo. sic. j. e. in fi. sed illud quo ad ꝓficuum dn̄i nō serui vt hic Jac. Vel dic ꝙ seruus qui est in fuga seruit ⁊ acquirit dn̄o interium si vult vt ibi. sed verisimile est ꝙ non vult ei seruire cum dn̄s forte volebat aliud seruitium. Jaco. de beluiso.

Statuliber rationem. Ibi icerta cā. i. ꝓpter incertam causam. i. quātitatē que est causa libertatis impediēde. Ja. ⁊ Dy. ibi ratione. i. computatione. Dy. ibi ⁊ genere negocij. s. alicuius quod ipse administrasse dicitur ⁊ ipse negat. Jaco. ⁊ Dy. ⁊ Old. Et no. ꝙ hec lex sepe allegatur in practica tam fauore creditorum ꝙ̄ debitorum. Fauore creditorum ꝙ vbi creditum est certū auditur debitor satisdare volens sed soluere tenetur. vbi autem creditum non est liquidum ꝫ dubium tūc admittitur satisdatio. ⁊ pro hoc ex̄ de verb. signi. c. ex parte. ⁊ ar. j. de reg. iur. l. nō videtur improbus. ꝫ. ad trebel. l. ille a quo. §. j. vt in pos. lega. l. is a quo. ⁊. C. de compensa. l. fi. Ex quibus colligit Jac. de are. ꝙ si aliquis dicat se iniuste bannitum ⁊ petat se cancellari de banno et offerat se paratum satisdare vel pecuniam deponere sub conditione si appareat eum iuste bannitum ꝙ sub tali dubio sit audiēdus. ar. huius. l. cū predictis cōcor. iac. ⁊ ꝓ hoc bene. j. eodem. l. seruus si heredi. §. j.

¶ Excōicat⁹ ex plib⁹ causis an idigeat plurib⁹ absolōnib⁹

Statulibera. Scȝ ꝑgnās. iac. ibi ꝓficiat. s. existētia cōditiōis Jac. ibi nascatur. ꝯceptus tn̄ erat in dānationē: vt C. de penis. l. si ante. secus si post: vt. ꝫ. de fideicom. liberta. l. generaliter. §. ex dānata. iaco. ¶ In glo. ꝓpter geminam seruituteȝ ⁊ sic est ar. ꝙ excōicatus † ex pluribus causis indigeat pluribus absolutionibus. de quo dixi. ꝫ. de ope. noui nunci. l. de pupillo. §. si in pluribus locis.

Statuliber. Ibi ad libertatem. nisi in venditione dictum sit contrarium. vt. j. e. l. mortuo. §. j. Jaco. ibi euenerit conditio. s. ꝙ statuliber vendatur. Oldra. Ibi siue adiudicatus. No. ergo ex sententia facta traditione transfertur dominiū ꝓpter rei iudicate autoritatem: vt hic ⁊. ꝫ. de rebus eorum. l. sed ⁊ si. §. ij. insti. de offi. iudi. §. fi. et. j. e. l. statuliberi. §. quintus. et. §. fi. vbi de hoc dixi. ⁊ not. j. de acquir. pos. l. pomponius. §. si iussu. Jaco. ⁊ Oldra. Per solam aūt sententiam sine traditione non transfertur sed quē

esse dñm demonstratur: vt in auc. de litig. §. et hoc aũt p̄senti. et s. de rei ven. l. ex diuerso. §. vbi. ¶ In glo. vt in eius persona. in fin. sed certe cum alienatio statuliberi interim teneat: vt ibi no. et in cor. de resti. et ea que parit. in princi. dicam hunc. §. non fore correctum. Ray.

Si filiusfamilias. Ibi siue patri. Cõtra hoc videtur. s. de con di. et demon. l. qui heredi. sed sol. vt ibi. Ibi deinde. hic heredi. al's est huic heredi. et est plana. al's est hic: et tunc dic. s. in cuius personã erat cõditioni parendũ. Ja. In fi. etiã in personã eius qui in dñium h successerit: vt. j. e. l. si is cui. qđ al's non posset: vt. j. e. l. si peculiũ. §. is cui. et de condi. et demon. l. cũ ita datur. et. l. sub diuersis. in fi. Ja. et est optimum arg. littera ista p qõne disputata videlicet q si statuto caueatur q offendens nõ pos sit eximi de bãno nisi habeat pacem ab offenso vel ab herede eius. q si offendens succedat offenso q sibimet poterit facere pacem tanq heres offensi vt hec littera probat. determinatũ fuit per. l. filius in fi. s. de inoffi. testamẽ. sed hec. l. melius facit q̃ alia licet non fuerit allegata.

Si quis non dare. Ibi qđ ad reliqua. i. reliquorũ restitutio nem. Old. Ibi qđ aũt. i. quãtum aũt. Ol. ¶ In glo. vt. et. C. de tadu. tol. in fi. et vide qđ ibi notaui. ¶ In glos. simul diuisio in fi. sed illud p̄pter futurum cõtingẽs vt patz in littera ibi. Vel dic clarius qđ illud habet locũ ibi scđm naturam illorum iudi ciorum in quibus tota res in iudicium venit et vni potest adiu dicari: hoc habet locum inspecta natura rei que diuisionem recipit. Vel dic q hic et ibi fit rei diuisio: lz quãdoq ibi fiat vni adiudicatio totius rei si res in substãtia sui commodã diuisio nem non recipit sed tunc fit alteri in estimationem condemna tio. et sic cõcor. Ja. de bel. ¶ Item no. ex. l. ista q ablatiui ab soluti faciũt conditionem: vt. s. de cõdi. et demon. l. a testatore. et de adimen. leg. l. legatum sub cõditione. Itẽ ista verba saluis que infra dicentur faciunt conditionem: vt no. in glos. s. fami. hercis. l. item labeo. §. familie.

Usufructus. Ibi statuliberi. i. adiectam in statulibertate. Ja.

Statuliberum. §. j. ibi si expone. i. quãuis. Old. Ibi põt. per impletionem cõditionis adiecte. Old. Ibi grauiores. alij habent grauiorem autem penam et tunc subaudi propter. Jaco.

Illud. Ibi tota em̃ ea minus plene soluta. Jaco. Ibi pecunia lui. q. d. vbi p̄missor teneretur ad ali quid quod posset pecunia reparari: ibi perfecte dare deberet Jaco. at hic secus. Old.

Statuliberi. In glos. immo trãsit ibi alienus erat. q. d. non heres vendidit sed alius. Jaco. Vel verius hic nõ erat heredis q: hereditas non erat addita vt in littera patet. Ray.

Si quis testamento. In glo. sed cer te. ibi totius et partis. noĩatim em̃ recipiẽt portio nem suã de dãdis p hereditaria portiõe. et hoc est portio totius. et illã portionẽ sic acceptã inter se diuidẽt p viri li et est portio partis. Old. Ibi et hoc placet. sed est cõtra textuz s. de leg. j. l. turpia. §. fi. et ideo dic vt ibi no. per Pe. et Ja.

Si quis ita libertatem. Ibi defect⁹ cõditiõe videbit. et sic ex defuncti iudicio liber nõ erit. et per cõsequens non est orcinus. Ja.

Seruus communis. Ibi apud sociũ Sz nonne por tio relinquentis libertatẽ socio accrescit: vt insti. de dona. §. fi. põt dici q testator redemit a socio: vt. s. de here. insti. l. sed et si cõditiõi. §. fi. nã adhuc de peculio eius q vendidit dabit nisi p hibeat: vt. s. l. iij. §. si iussum. vel respicit ius nouũ et dic here dez soluisse p̄cium socio: vt. C. de seruo cõi ma. l. j. vel grauauit heredẽ ex fideicõmisso manumittere. nã statuliberi causam oc cupat cui fideicõmissaria debet libertas: vt. s. titu. j. l. nõ tñ. §. cui per fideicõ. et. j. hac ea. l. §. seruus heredis.

Si duo serui. Ibi cessando. in cõputatiõe ra tionũ. Ja. Ibi impleta. reddita ab ambobus ratione. Ja.

Qui ita liber. In glo. non em̃ in fi. et q: directa nõ cõpetit nisi impleta cõditione scđm q scriptũ est: vt dicta. l. si quis libertatem. Ja.

Seruus heredis. Ibi: liber esse. ex fidei cõ. et manumitti debere nam directa libertas seruo heredis dari non posset: vt. C. de testa. ma. l. seruo tuo. et. j. etiam innuitur. Jaco. ¶ In glo. tra dendo in fi. so. illud est regulare. hic est casuale. Item ibi p p̄rie accipitur scđm significationem vocabuli: hic improprie ex mẽ te testatoris. Ja. de bel.

Seruus qui. In glo. nõ oĩs. ibi si qs seruum. sed ibi cessabat ratio que hic est in fi. so. vt ibi no. Ja.

Seruus. Ibi preterijssent. cõputato illo quo fuit ĩ fuga. Old. Ibi post tp̃s fuge. i. tanto tem pore fuisset reuersus. quãto fuit in fuga. Ja. et Ol. Et allegat §. iste ad duo. Primo q famulus qui est in fuga nõ vr̃ seruire secus si impediatur egritudine vel alia iusta causa. vt. s. e. l. cũ heres. §. stichus. Scđo q famuli fugitiui audiunt si volũt ser uire tãto tempore quãto fuerunt in fuga vel nõ seruierũt: vt et dicta. l. cum heres. §. fi. et. j. de liberali causa. paulus. §. fi. in fi. Et ita faciũt cõtinue artifices qñ laborãtes cũ eis deficiũt ali quibus diebus q: faciunt eos totidẽ restaurare. Predicta va lent nisi dñs acquisiuisset aliũ famulũ vel artifex aliũ laborato rem. ar. s. locati. l. si in lege. §. colonus. Jo. faz.

Mortuo. Ibi ad libertatẽ venturũ. secus si p operis heredi pecuniaz intulit: vt. s. l. proxi. in prin. Jaco.

Si decem. Ibi nõ liberabitur. i. ad liberta tem nõ perueniet quasi cõditio ne impleta. Ja. et Oldr. Ibi aberit. s. ab eo qđ sequi tur. Ja. ¶ In glo. p eo em̃. ibi surripuit seruus et c. et. j. de furtis. l. inficiando. §. qđ furti. Ja.

Si triennio. Ibi si accepisset. Et sic no. q nõ debet plus ope rari alicui⁹ actus fictio q̃ vera ipsi⁹ existẽtia vt h et. s. e. l. cũ heres. §. ij. et arg. s. de vulg. et pupil. sub sti. l. lex cornelia. et. j. de cap. et postli. reuer. l. pater.

Si seruus liber. In glo. facit. s. in fi. et. s. de fideicõ. liber. l. thais ancilla. §. libertatibus. Ja.

Si peculium. In. §. is cui seru⁹. ibi habuisset. cedẽte die libertatis. i. adite hereditatis: vt. s. de cõdi. et demõ. l. cũ ita dat. Ja. Et no. q lex supplet hz cõditionẽ p impleta. q̃ tñ deficit re vera. sic etiã supplet institutionẽ he redis que nõ fuit. C. de inoffi. testa. l. mater. sed ibi speciale fa uore matris et vltime volũtatis. hic fauore libertatis. et hoc est qđ subijcit ex constituto potius iure. i. speciali. Ibi vt in hoc. i. in perditione legati p̄pter conditionis defectum. Old.

Si ita quis. No. pulchrũ. §. q q tenet aliqđ ẽt fauorabile facere nõ dz p̄cipitare in modico tẽpore nec omittere administrationẽ rerũ suarũ: sz fieri dz intra moderatũ tẽpus. concor. sunt in glo.

Labeo. Ibi morem. Not. morem agentium sequi debemus. Ja. ¶ In glo. nam competit in fi. et. C. de secun. nup. l. si quis prioris. in prin. Jaco.

Qui pecuniam. Ibi nominatim. no minibus appellati uis: vt sit liber datis. x. primo scriptis heredibus: vt. j. de duob. reis. l. siue a ceteris. Jaco. et Oldrad. ¶ In glo. vt. et. s. in fi. sol. vt ibi.

Si intra. Ibi titio. cuius persona cõditio ni erat inserta. Jaco. ibi heredi. cuius persona similiter inserta est. Oldrad. ibi em ptori in cuius persona erat implenda conditio: vt s. e. l. si statulibera. Ja. et Oldra.

Stichus si heredi. In glo. inter heredez. ibi si quis sub cõditiõe dari in fi. Sol. hic heres recipere: ibi dare debebat. Itẽ heres hic hereditatẽ adiuit: ibi adire omisit. Itẽ hic interuenit p̄missio grauati: ibi nõ. Ja. de bel. Vel dic vt no. d. l. p̄misisse. Item no. ex isto. §. q p̄mis sio etiã de facto facta: lz nõ valeat de iure liberat. cõcor. sunt in glo. et p hoc. s. de cõdi. et demõ. l. cui fundus. Ar. cõtra de cõdi. causa data. l. si qs liber. C. si manci. ita fuerit alie. l. ea qdẽ. vbi de hoc dixi. et ideo cautũ est qñ aliqs obligatur ad aliquã pro missionẽ faciendã q addatur ita q p̄missio valeat et teneat. et ita sepe vidi fieri. p hoc. C. de testa. l. testamenta.

Libertate. In. §. seruus. Facit ad que stionem an ecclesia de qua nõ soluitur decima veniat sub gratia facta vsq ad cer tum tempus scđm taxationẽ decime. hoc est si eccle sia est

sia est taxata in decima vtrum soluere debeat decimam fructuum licet in gratia dicatur scdm taxationem decime.

Si is cui. Ibi dare per interpretationez vt emptori vel vt iacet. et facit s.e.l. si statulibera. §. si filius. Ja. ibi alienet ar. q si is cui debetur decima agrũ redimat deinde vẽdat q transeat decima in emptorem. Ja. arg. contra. s. de ser. vrba. predio. l. si quis edes. et vide qd notaui. C. de vsufr. l. iter antiqua. j. de verbo. ob. l. qui vsufru.

Statuliberi a ceteris. Ibi ceteri scz serui vt eorum nomie sit noxalis actio ex delicto: ex contractu vero agatur de peculio. Jac. et Ray. In glo. hic est contra vel dic q hic loquitur in publicis criminibus in quibus tanq grauioribus siue delinquat anteq esset statuliber siue postea vt seru⁹ punitur vt hic et d. l. j. de penis in priuatis aũt tanq leuioribus semper vt liber punitur: vt j. de penis. l. moris. §. fi. de qõnibus. l. statuliber. etiam si ante deliquit ar. s. si ex noxa cã agatur. l. penul. Et qd dicit ibi capitalibus. expone. i. criminalibus. vt. s. de ser. l. fi. et dic criminalibus priuatis tñ lz glo. ibi aliter dicat et male quia contra prin. huius. l. Jac. de arena.

Quintus. Distingue aut pro scripto lata est sentẽtia cõtra legitimũ et tunc siue iure siue iniuria proficiet sñia statuliberis cũ non possit dicere p se in iuriosam latam fore sñiam lz non sic hic exprimat. ar. s. de le. j. l. si seruus plurium. §. j. aut pro legitimo 9 scriptũ: et tũc aut iusta: et tunc vtpote non valente testõ non erũt statuliberi. sz manebunt in seruitute. Aut iniusta. et tũc non p̃iudicat quin statuliberi habeantur: et si ante scripto dederãt liberi sunt. sz hoc datum reddet scriptus legitimo sicut et cetera hereditaria si non dederant cũ sint facta ex virtute sñie et restitutiõis subsecute in dñio legitimi cum sua tñ cã data pecunia legitimo liberi erũt. Ja. ibi sententia dicta etiam iniuriosa alias nulla esset dubitatio. Jac. ibi heredem esse. et lata sñia fuerat pro eo qui testõ dicebat se heredem esse. Jac. ibi quapropter i. q2 inspicitur sñia in casu p̃posito et in hoc ergo si heredi et c. Jac. ibi contra possessorem. i. contra scriptum heredẽ eũdẽq possessorem. Jaco. ibi labeo hoc. s. p̃ri. dictum vt in seruitute maneat. Jac. Ibi ei dando etiam post sñiam. Old. et Ja. Ibi sed verissimum corrigit dictum labeonis in casu sñie iniuriose late pro legitimo. Jac. ibi posse. i. debere. Jac. ibi sñia dicta est etiam iniuriosa. Old. Ibi oẽm alienationem p hunc tex. dicunt quidam q si cõsuetudo vel statutũ est in ciuitate q si qs vendat rẽ suam q p̃rimior agnatus possit eaz recuperare refuso precio: qd locum habeat quocũq etiã alio titulo alienata sit. pro hoc. j. de libe. cã. l. si vsufru. vbi de hoc dixi. Contrarium tenuit Alber. Odof. qui disputauit ipsam qõnem et incipit. in aliqua p̃uincia. et hic est spãle fauore libertatis. et quia statutum est stricti iuris. et de p̃prio et stricto significato vocabuli verbum emptoris nõ est ita largum vt hic in lr̃a dicitur sed strictius vt in glo. hic no. et vide qd no. et dixi. s. quib. mod. pig. vel hypo. sol. l. sicut. §. vẽditionis. Ibi dñs eius fieret allegatur pro casu expresso q sñia trãsferat dñium. de hoc dixi s. e. l. statulibera. §. statuliber. et plenissime. j. de excep. rei iud. l. exceptio. Ibi cui esset data ante euictã hereditatẽ. Old. In glo. ad hanc nõ r̃ndet in fi. sz r̃nderi potest q valeat libertas et cõpetat nec potest et c. vt. s. de leg. j. l. si seruus plurium. §. j. Jac. ¶ In glo. habitã in fi. ar. j. de excep. rei iudic. l. duobus. et l. cum argentum. Jac. ibidem et si culpa sua victus fuit q sibi et non aliĳ nocere dz ar. j. de fideiusso. l. except. Et vt cessent hec contraria dic aut fertur sententia contra testm̃ litigante legatario et tunc aliĳ non nocet vt. j. de excep. rei iudic. l. j. aut litigante herede scripto et tunc aut culpa sua contumacis vel colludentis vel contra se iudicem prouocantis vel non vtentis defensionibus sibi cõpetentibus cũ posset. et tunc non nocet: vt. s. de inoffi. testa. l. pap. §. fi. et l. seq. quo casu hec lex locũ non habet in iusso libero esse directo qui nõdum paruit cõditioni vt parere possit et liber fieri cum in legibus illis subueniatur cõpetentibus libertatibus nõ cõpetituris nisi fideicõmissariĳs. Aut p̃nunciatᷣ falsum et p̃iudicat libertatibus et legatis vt. C. de pe. here. l. fi. §. fi. aut irritũ et tũc aut queritur ð libertatibus et in eis distinguit vtrũ infra annũ a morte testatoris feratur sñia et euanescunt. Aut post annum et tũc valẽt vt. d. l. fi. §. fi. de peti. here. et s. de pig. l. si superatus. Jac.

Si ita. Ibi non alienauerit. no. hanc cõditionez si non alienauerit q2 sic donamus cum alienare volumus ab eo cui donamus: vt no. j. de acqui. pos. l. qui absenti. ¶ In glo. et sic deficit in fi. ad hanc facit. s. e. l. si peculiũ. §. fi. et l. si qs ita in p̃n. Jac.

Si seruo. Libero esse iusso. Jac. ibi legatũ accipere. q. d. legatum habebit si reliqua reddiderit. Jac. ibi cũ illo do. subaudi vbi queritur an vltro et c. Jaco. ibi numerare. sed nonne deficit 9ditio vt dicitur. s. de condi. et demon. l. iulius paulus R̃ndeo sic de rigore vt ibi. sed equo iure p̃mittitur impleri vt hic. sed equissimo conditio soli sticho et non contubernali estimatur iniecta: vt. d. l. iul'. paulus. in fi. Ja. hic habetur etiã in glo. lz non sic clare. ¶ In gl. vt et s. in fi. sol. hic in p̃sonis quarum quelibet est principalis. Ibi in rebus quarum vna loco principalis altera loco accessionis. vel dic fm Ja. de bel. quãtum ad coniunctionem verbalem et realem non est differẽtia vt ibi no. in prima glo. et non refert hoc casu sint oẽs principales vel vna alterius accessoria. sed quantum ad effectum est differentia qñ vna res est alterius accessoria. q2 sublato principali tollitur accessorium. sed legato peculio principaliter non tollitur vt legitur et notatur de peculio leg. l. j. ĳ. iĳ. et iiĳ. Et est ratio q2 cũ coniunctionẽ inducit: et personaᷓ et rerum vnitatem signat. at et 9iunctionẽ inducit personaᷓ aũt et rerũ diuersitatem demonstrat: et singula principaliter cõprehendit vt. s. de vsuf. leg. l. si titio. Uel dic breuiter q hic oẽs persone in legato expresse sunt principales. ibi vero altera res est accessoria. et hoc no. p Dy. s. de leg. j. l. titie. §. nihil. Ja. de bel. de hoc dixi. C. de impu. et ali. substi. l. fi.

Seruus si heredi. Ibi danda nõ est vt ex dispositione testatoris fit liber qd obtinet sine datione vt infra dicit. Ja. ibi in primi heredis. a quo testator liberum esse iussit. Ja. ¶ In glo. at in nostro casu in fi. erit ergo nullo dato liber ex dispositione testatoris intelligit̃ remisisse. Jac.

Imperator. In prin. dic aut seruus nulla reliqua 9rit. et tunc statuliber est. aut contraxit. et tunc si ea obtulit vel heres de gratia remisit: tũc computatione posthabita est liber. Aut dubitatᷣ: et tunc aut obtulit expromissorẽ idoneũ qui facta computatione totũ soluere paratus est: et tunc liber est etiã si reliqua que dz nõ obtulit. Sed si nulla dz reliqua et se liberum cõtendebat. et tũc euz liberum declarabis. Aut debebat et tunc nisi redditis reliqs liber non erit. Et hoc dicit iste. §. vsq in fi. quãtum ad articulum rõnis reddende. Jac. in ṽ. qd rescriptum. ibi non enim libertati. vt competat. Jac. ibi in moram. s. interpellandi vt sibi detur qd dandum est gratia conditionis implende. Ja. ibi manumissum. i. liberum esse iussum. Jac. ibi vt accipiat rationes. i. computationem et librum rationum. Jac. ibi liberuz fore factum. s. se contendat. Ja. ibi professus sit. R̃o. hanc protestationem que sepe fit. profiteor me paratum refundere quicquid constiterit me debere. Jac.

Non videbitur. Ibi venditorem. i. eum qui vẽdidit testatori. Ja. ibi venierit. i. venditus fuerit huic testatori. Jaco. ¶ In glo. alias deest in fi. i. experiri seu tentare. Uel ibi loquitur in seruo vẽdito per heredem penes quem peculium erat. hic in seruo vendito testatori sine peculio. Jaco.

Si ita scriptum. In gl. cã vitandi in fi. Uel dic melius vt iacet. s. adita hereditate. nã si trãsiret dominium directo sibi datũ libertatẽ cõsequi nõ posset et ideo p̃ualente libertatis legato liber erit legato habito pro nullo vt. s. de fideicõ. liber. l. inuitus. §. seru⁹. Nec ob. l. stichũ imino 9cor. si ibi deficiat lr̃a nisi manumiserit. q si sit dic vt p quãuis non manumiserit. q. d. siue manumiserit siue nõ nihil iurꝫ habebit in eo. Nec ob. l. iul. q2 in fideicõmisso ĩ pecunia ab herede p̃standa. l. si quis. ita concor. cum ista. Jaco.

Non omne. In gl. sic. s. in fi. seruum iussum dare. x. Jaco.

Stichum. Ibi nummos peculiares. Jac. ibi estimat. et bene cuz nummos in hanc cãm alienare possit vt. s. e. l. si quis ita. §. j. et l. si peculium. Jac. ibi tollatur contra. s. de leg. ĳ. l. si peculium. §. fi. et ad. l. fal. l. cum quo. §. j. sed ibi erat certa voluntas defuncti. hic aũt incerta. Uel dic tollatur quantũ ad translationem dominĳ in legatarium per additionem. et sic p p̃rie dixisset suspenditur. Jaco.

Damas seruus. Uer. labeo ait et si postea. arg. q si famulus infirmetᷣ per mẽsem teneatᷣ restaurando seruire per tantum tp̃s quan-

tum fuit infirmus ad hoc vt habere debeat integram mercedem alioquin habeat tantũ pro tpe quo sanus seruiuit.ꝑ hoc s.locati.l.si vno.§.item cum quidam.licet videatur contra.e.tit.l.qui opas.Nec ob.s.e.ti.l.cum heres.§.stichus si heredi.qꝛ ille est fauore libertatis.⁊ dic vt ibi plene dixi.Jac.

Si stichus titie. In fi.cum decessit ante testatorẽ.al's ↄstituto iure liber est:vt.s.e.l.si peculium.§.is cui.al's incipit cui seruus.et de condi.⁊ demon.l.cum ita datur.Jaco.

Si seruus operas. In glo.qꝛ ea.ibi.l.neq̃.§.j.sol.hoc intelligas qñ non esset eiusdem artis ⁊ peritie:⁊ cum alterius opere non sunt similes.al's secus ne sit libertas deterioris conditionis vt.j.de duobus reis.l.nemo.Sed intellige hic quãdo testator operas in ipsius solius persona conduxit.al's secus vt.d.§.ne autem.vbi de hoc dixi ⁊ dic vt not.s.de statu ho.l.aretusa in fi.Jac.de bel.

Sticho libertas. In gl.secus ibi titia.§.j.item secus in fideicõmissaria pure relicta vt.s.de fideicõ.mis.liber.l.fideicõmissaria.Jac.ibi secus in directa.ibi.l.si seruitus.Sol.in primo rñso est verbũ ſpãle ⁊ ꝑsentis tpis.hic est verbũ gñale ⁊ futuri tpis.ſ.rõnibus redditis In scdo rñso est ibi verbũ gñale qd ad futurũ tps referf.⁊ sic concor.Ja.de bel.in fi.sol.hic sunt verba q̃ sunt apta cõphendere oẽ tps.Preterea ibi posset vitiari res de qua agit̃ si ad futurum tps referr̃ vt dicit̃ in fi.illius.l.hic dicta absurditas cessat.Vel dic ibi sequeret̃ iniustũ.hic iustũ.Vel dic ibi inter viuos hic in vltima voluntate in qua si onus est vniuersale ad futurum tps refertur ar.s.de fundo instruc.l.si mancipia.in princi.⁊.l.lucius.vbi de hoc.Jac.

Seruus testamento. Ibi iputari.no.pulchꝛuz tex.cõtra potestates vt de facto coadiutor teneatur.pro hoc.C.ad l.iul.repetun.l.ij.de quo vide qd dixi.s.de publicanis.l.quãte audacie.Jac.ibi eis dederit.respondi habendam si eis culpa possit imputari.Jaco.

Titius testamento. Ibi legauit.et his nullã libertatem ascripsit.Ja.ibi liberos esse iussit.quos nulli legauit.Jaco.ibi quominus reddatur ratio.Jac.ibi rñdi legata.hoc primum respicit.Jac.ibi ⁊ libertates.hoc respicit scdm.Ja.ibi heredibus.q.d.refert.Aut tempus fuit insertum dationi reddẽdarum rõnum.Aut prestationi libertatis faciende ꝑ heredẽ qd vltimum hic eligitur.Jac.ibi sollicito testatore.al's sollicitudine testatoris.Jac.¶ In glo.prima in fi.vel dic ꝙ hanc adiectionem postea adiecit vt infra innuit.Jac.

Argentarius. Ibi totam fortunam.i.totum patrimonium.Ja.ibi perinde alias est in littera exceptis ꝑditis vt ꝑinde hoc significet ⁊c.et hoc dicit glo.sed obscure.Jac.

Si quem. Al's si quidem.ibi operas dederit.⁊ sic in dubio nõ dñium sed operas testatoris sensisse videtur vt no.s.e.l.cum heres.§.stichus titio.

Si quis eundem. In fi.mulieri tñ non debet̃.s.e.l.sticho in prin.⁊ de ma.testõ.si peculium.§.fi.Ja.

¶ Qui sine manumissione ad libertatẽ ꝑueniunt. Rubri.

Si seruus. Ibi sed ⁊ fi.i.ꝗuis.Jac.ibi voluntatez.⁊ mortuꝰ est vt ꝑmisit.Ja.¶ In glo.nõ ergo ibi hic.ſz certe hic nõ dicit de ea que ꝑstatur ꝑ hoĩez de qua dicit.l.quesitũ.sed de ea q̃ ex ↄstitutione diuorum fratrũ marci ⁊ cõmodi competit de qua dicit̃.C.si mancipium ita fuerit alie.vt manumit.l.j.⁊.ij.et ideo tene voluntatẽ venditoris exquirendã die statuta.Si ergo tũc nihil velle põt qꝛ mortuus est cũ tunc ↄtꝛꝰ velle nõ possit ei qd in pacto deduxit cõpetit libertas vt hic ⁊.j.eod.l.mãcipia.vbi aũt velle põt ⁊ nolle eius voluntas ↄtra die statuta habita impedit libertatem non autem heredis vt in cõtrarijs.Jac.in textu in fi.adueniente die.Jac.

Si quis obligatum. Ibi que habiturusq; esset.Not.vba per que hodie cõiter fiunt obligationes gñales bonoꝝ.sed idem si hoc non exprimat sed gñaliter oĩa bona obliget vt.C.que res.pig.oblig.possunt.l.fi.Ibi ne prostituatur.al's libera fit:vt.C.si manci.ita fuerit alie.l.ij.secus si pactum manus iniectionis esset appositum vt.d.ti.l.j.Jaco.

Imperator. Ibi vt libera esset.s.ꝓstituta sit.Jac.ibi nihil interest.No.paria esse aliquid facere ⁊ pati facere cũ ꝓhiberi possis.nã negligere cũ possis ꝑtubare puer sos:nihil aliud est ꝙ fouere.ij.q.vij.c.negligere.et de hoc bene dixi.C.de episco.⁊ cle.l.si quis non dicam.

Mancipia. Ibi obtemperatum.qꝛ filia moriens libertatẽ non reliquit.ibi obtingere ipso iure.Jac.

Latinus largus. Ibi intra duos menses.subaudi manumittatur.alias constitutio faciat euz liberum.Ja.¶ In glo.sic.s.in fi.sed distingue vt ibi ⁊ cessabit contrarium.Vel dic clarius ꝙ aut libertas cõfertur in potentia emptoris quãtum ad tempus:aut quãtum ad factum vel dationẽ.⁊ est certum:aut est dubiũ.Primo casu facile est tempus comprehendere vt hac.l.ṽ.priore.Secũdo casu expectatur vsq; ad mortẽ vt hic.ṽ.posteriore.⁊.d.§.fi.j.rñ.In tertio casu non valet:vt ibi in secũdo rñso.In quarto casu qñ est dubium distingue vt hic.ṽ.posteriore.⁊ ṽ.si non apparet.Jaco.de bel.

¶ Qui ⁊ a quibus manumissi liberi non fiant. Rubrica.

¶ Super rubrica.iſto.pro forma in qua mõ cõiter scribit papa de beneficio qd infra mẽsem duxerit acceptandũ ꝙ pẽdẽte mense capl'm vel ordinarius nihil possint innouare.j.e.l.si optio.Qd lex dura seruanda sit.j.e.l.ꝓspexit.Qd expensa funeris debitoris fiscalis non soluendo existẽtis reuocet̃.j.e.l.si cum fideicõmissaria.§.aristo.Si aliqui cogant̃ a populo alicuius ciuitatis vel loci vel pacem vel aliud faciendũ ꝙ non teneat.j.e.l.si priuatus.Contrarioꝝ ↄtꝛꝛ sunt effectus.Et sicut augmentũ auget sic diminutio minuit.j.e.l.si mortẽ.Ad materiam.l.barbarius.s.de offi.ꝑto.bene facit.j.e.l.cõpetit.Vide etiam vtilẽ glo.ad materiã.l.post mortẽ.ff.de opꝭ.j.e.l.si seruo alieno.Qd vtilitas prosit.j.e.l.si quis bñs.Vtruz in reuocatione liberti in seruitute requirat̃ oĩm dñorum cõsensus:an sufficiat maioris ptis.j.e.l.si qs hac.l.§.quotiens.Si aliquid illicite factum reuocare possum ⁊ nõ reuoco:hoc ipsum in dolo lꝫ prius non fuerim.j.e.l.si voluntate.

Si optio. Arg.expssuz pro forma in qua mõ scribit cõiter papa vt beneficiũ quis obtineat qd infra mẽsez duxerit acceptandũ ꝙ in ꝑiudiciũ talis non teneat electio facta per capl'm.cõiter tñ hoc in litteris adijcitur.de ista forma habetur in clementinis.de concessione prebende.c.vnico.

Cum hereditas. In glo.vt ⁊.s.in fi.⁊.s.ti.ij.l.stichum.§.stichus.Jaco.

Si titius. Ibi mori possit etiam post moraz in eo dando cõmissam:quo casu ad estimationem teneretur.Old.

Iulianus. Ibi vnum.etiam si solus debeatur.Jac.¶ In glos.no.sic in fi.sol.vt ibi ⁊ dixi.s.de fideicõ.liber.l.generaliter §.si homini.

Si quis integris. In glos.testõ in fi.immo quo ad libertates directas fuit necessarium.Jac.

Minor. Fraus fit hic legi de persona ad personam.Jaco.

Cum is qui. Ibi lex eliescentia.si soluendo non sit in euentum conditionis si modo ex cõtractu debitus est vt.s.eo.l.iul.⁊.l.ꝑcedenti.ꝙ si vltima voluntate fit debitus indistincte non valet libertas.In eadẽ.l.in fi.cõcor.s.de testõ mili.l.si a milite.§.j.Jaco.

In fraudem. Ibi videt̃.quo ad euentum qui solus impedit fideicõmissarias libertates licet nõ directas vt.s.de fideicõ.liber.l.iij.§.si in fraudem.nec datas inter viuos vt institu.quibus ex cau.manumit.non licet.§.ij.nisi in.l.seq.Jac.ibi attriti.i.damnificati.⁊ habetur istud vbum attriti.extra de restitu.ſpo.c.pisanus.al's astricti.ſ.ere alieno Ibi istis negociationibus.i.ꝑpter istas negociationes.Jac.

¶ In glo. vt institu. in fi. soluti. hic de rebus mobilibus vel immobilibus per alium ignoranti domino acquisitis. ibi de immobilibus scienti domino acquisitis per se vel per aliū in presentia vel absentia positis. Ja. de bel. vel ibi non conceditur ignorantia quo ad hoc vt contractus rescindatur. hic autem conceditur quo ad hoc vt non sit in dolo. et valeant libertates. vel dic plene vt in contrario dixi.

Prosperit. Dicit primo sanctio legis exprimitur. Secūdo eius asperitas in seruorum generalitate non manumittendorum ab adultera ostenditur per duo argumēta: cuius iniquitatem detegit declarando quod patri vel auo tanta nō inducitur prohibitio. Tertio ostendit eius quodāmodo inanē punitionem propter nimiā temporis angustiam. Ibi mancipia. s. coniugū pretextu adulterij diuertentiū. Old. ibi per quā durū est. Contra hoc videtur. j. de custo. reo. l. ij. vltra medium. sed cum ista concor. quod lex licet sit dura seruanda sit. vj. q. iij. c. scriptum est in. l. de pscrip. c. ad audientiam. insti. si quadru. pau. fe. di. in prin. Nam de legibus cum fiunt est disputandum. sed cum facte sunt secundum eas est iudicandum. vt. iiij. dist. c. erit autē lex. Debet tn̄ lex esse iusta possibilis et rationabilis vt ibidem et no. extra de consti. cum omnes. Et aliquā appellatur rigor iuris aliquā duritia. aliquā seueritas. aliquā equitas. aliquādo dispensatio vt not. in Specu. de legato. §. dispensatio est. et dixi de hoc. C. de iudi. l. placuit. et vide quod notaui. s. de condi. et demon. l. cum tale. §. falsam. j.

Sextus. Ibi in alienandis. i. probibitione alienationis et manumissionis. Jac. ibi postulate adulterij. i. accusate de adulterio. Jac. ibi ante litem finitā idem est etiam in alijs si culpa aduersarij lis expleri non potuit infra tempus: vt. C. e. l. fi. Ja. ¶ In glo. i. in villa in fi. sed dic quod hic in filia procedit odio eius: quia dicitur deliquisse. secus in patre et alijs qui non dicuntur deliquisse: vt ibi. Jacobus de bel.

Quod si intra. In fi. cum aliquis erit heres vt. C. de cadu. tollen. §. in nouissimo. decessit aūt hic pater vel mater post sexagesimum diem. Jac.

Sed si maritus. Qui propter adulterium ab vxore diuertit. Jac. ibi iam possit. s. ipse maritus. Ja. ibi impeditur. vt. s. in princi. Jaco. ibi diuortium cogitat No. ad materiam. l. s. de dona. post contractum vt ibi dixi. et pro hoc. j. l. proxima.

Quesitum. Ibi dominus est tamē administrationem perdit. Jac. ¶ In glo. immo contra in fi. vel ibi decessit intestatus: vt ibi dicitur. hic testatus per quod quedam alienatio facta dicitur vt. C. de secun. nup. l. si quis prioris. §. certum. et sic mutata est hic voluntas ibi non. Jac.

Si cum fideicōmissaria. §. aristo. ibi in funus. eius debitoris existenti nō soluendo. et not. singularem casum. Ibi reuocanda. s. ait aristo. Jaco.

Si sub conditione. Ibi a debitore. non soluēdo existēte. ia.

Si priuatus. In glos. dispositiua. ibi l. titius. Sol. ibi propter precedentem obligationem a pupillo contractam. Jac. vel ibi fuit voluntas se obligandi vt ibi patet et non simplex enunciatio. Jac. de bel.

In his. In glo. quod est. ibi secundum vnam expositionē. vel dic vt. s. de manumis. l. lege fauia. Et not. quod si aliqui appellantur a populo facere pacem quod non obligent ad talem pacem. et si faciant contra non incidant in penā. et pro hoc. C. de pe. l. decurionum filij. et ex de elec. c. osius.

Si mortis. Ibi non competeret. No. tēpus adite hereditatis inspici. Jac. ibi nocet diminuta. No. contrariorum contrarius est effectus vt. et. j. de capti. et postli. reuer. l. postliminium. §. postliminio. Et sicut augmentum auget se diminutio minuit: vt. et. s. de pecu. leg. l. si peculium. §. sicut. Ol. ¶ In glo. ar. contra in fi. So. hic interuenit fraus testatoris ibi non. Jaco. de bel. Uel illud quo ad legatarios aduersus quos heres vult vti fal.

Competit. Bona. l. ad materiam. l. barbarius. de qua plene dixi. C. de sententijs. l. ij.

Si seruo alieno. In glo. immo videtur. ibi repellatur vtilis glo. est ista et idem dici potest in. l. post mortē. s. de adop. vbi licet ibi non possit pater venire contra emancipationem a se illegitime factam propter factū suū et temporis cursum: non tn̄ quo ad alios habeatur sui iuris arg. huius glo. et ita vidi de facto. Ray.

Matrimonij. Ibi nec si pro et non. et permitte negatiuam nō infinitiuo fieri. Ol. Ibi repudiatā a viro suo. Ja. In glo. sic. s. in fi. sol. vt ibi no. secundum Jaco. de bel. vel dic clarius secundum eū quod ibi primū iusiurandum non valuit: hic autē prime nuptie valuerunt de iure. Jac. vel ibi in actu iterabili hic in actu non iterabili durante eodem statu. Old.

Si quis habens. Puncta post verbum creditores. Jac. ibi donec. i. dūmodo. Ibi maioris precij. No. quod vilitas prodest. Oldr.

In fraudem. In glo. alias propter nouos in fi. prima verior secundum Ray.

Ignori. Ut et. C. ibi. s. e. si seruo. solu. vt ibi no. vel dic clarius hic erat seruus proprius manumittēdus ibi alienus. Jac. de bel.

Qui in fraudem. Ibi cessit. et venit Ja. ibi debitum ex cōtractu. Ja. in. §. fi. ibi fructuarius. secundum Jac.

g Eneraliter. Id est generali conuentione. Jaco.

Sub conditione. In glo. vt et. s. in fine. sed illud est secundum ius nouum vel dic vt ibi not.

Si quis hac lege. Ibi et eo. i. ideo ibi vt ingratū s. libertū. Ja. ¶ In glo. reuocandi in seruitutem aliter tamen punietur vt. s. de iurepatro. l. j.

Si filius. Ibi ac si manumisissem. in hoc enim videtur pater filij tn̄ ministerio vsus. ceterum ipse pater manumittit. vt. s. de dona. l. in edibus. §. pe. de donat. cā mortis. l. si filio. ij. et de ma. vindic. l. pater. Oldr. ¶ In glo. et sic in fi. et. s. de ritu nup. l. matrimonij. Ja. ibi perseuerat patronus. ar. s. de repu. l. fi. Jac.

Quotiens. Ibi eum. s. libertū. ¶ In glo. imo vero ibi non vult consentire. dic quod statur iudicio maioris partis ar. s. de pac. l. maiores. vel dic vt no. in glo. C. de liber. et eorum liberis. l. si manumissus. Ray. In ea. gl. ibi propter vnū offensum. dic quod nō ar. j. quib. ad liberta. proclamare non licet. l. fi. Ray. et vide quod dixi. s. loca. l. cum colonus. §. fi.

Si non voluntate. No. quod si aliquid illicite factum est quod tn̄ possum reuocare: licet non sim in dolo tn̄ si non reuoco quod videor esse in dolo. pro hoc s. depositi. l. j. §. fi. cum. ll. sequentibus. et. l. si quis inficiatus. et j. de acqui. re. do. l. pap. in fi.

Non prohibentur. In glo. quā non precise in fi. sed hic difficilius priuatur quin iure suo quod illicita remittatur conditio vt in contrario. Ol. Uel hic est alternatiua operarum et dationis ibi alternatiua iuris et dationis. Item ibi est speciale propter conditionem iurisiurandi religionis fauore. Jaco. de bel.

Quesitum. In glo. secus in fi. et facit ad. l. istam. s. de condi. et demon. l. sed si hoc specialiter. §. fi. Jaco.

¶ De iure aureorum annulorum. Rubrica.

a Inter ceteros. [a] ¶ Nota. quod augmentum honoris non debet alicui nocere sic. C. quod metus causa. l. ad inuidiam.

a ¶ Inter ceteros. Add. de materia huius ti. dicta do. Benedi. de plū. et que ibidē dixit dominus meus Boberij.

Intra quinque annos. Ibi victum. s. libertum. ¶ In glo. sic ergo in fi. sed ibi ignorāter hic in scienter colludente. Item ibi interuenit lucrum testatoris hic suū. Item contra. C. de inge. ma. l. penul. sed hic propter delictum collusionis: ibi aūt nulla fuit collusio. et ar. j. de diuer. et tempo. pscrip. l. infra quattuor. Ja.

¶ De natalibus restituendis. Rubrica.

¶ Super rubrica vide Azo.in summa.e.An imperator sine causa possit auferre dñium rei sue alicui ⁊ alteri dare.j.e.l.interdum.Pulchra nomina ⁊ dotes ⁊ dignitates imperatoris vide.j.eo.l.queris.Quod si imperator legitimat aliquē: vocandi sint quorum interest eo.tit.l.vlti.

A Principe. In glo.⁊ ita seruus.ibi manumissum.cū reuera a pric.seruus fuisset.⁊ natus ex ancilla.Jac.sed manumissus.Oldr.in fi.sed hoc expresse videtur contra hanc.l.⁊ intellectum superioris glo.Old.

Interdum. Ibi nō facile.Textus iste allegat̃ pro expsso ꝙ imperator pōt de meo tuū facere si sibi placet.⁊ ad hoc s.ad.l.rho.d iac.l.de pcario.⁊ plenissime dixi.C.d preci.impe.offe.l.quotiens.⁊ de hoc.j.l.penul.

Queris. Ibi sacratissimus.No.ꝙ imperator dr̃ sacratissimus ⁊ nobilissim⁹ multas alias dotes ⁊ pulchras ↄditiones imperatoris dixi in alphabe.lr̃a.J.dictione.īperator.ibi nec dubitationē hꝫ.No.pulchra v̄ba.⁊ ad idē dr̃ alibi nulla questio est.s.ad treb.l.cogi.§.⁊ gñaliter.⁊ nō est qō vbi est casus iuris.C.de fur.l.ancille.⁊ facit hec.l.ꝙ legitimatio principis retrotrahat̃ de quo dixi.C.de nup.l.imperialis.⁊.s.l.pr.

Patrono. In glo.nō ergo in fi.vel hec lex nō vetat si ex certa sciētia fiat Ja.vt.s.e.l.ij.⁊ ibi dixi.Et est ar.lex ista.⁊.s.l.pr.⁊.s.ti.j.l.diuus.qñ imperator legitimat aliquē ꝙ fieri debeat ↄsentientibus illis q ad successionē patris illius qui legitimat̃ vocarent̃.⁊ ita videt̃ ꝙ essent citandi: al's non valeret.⁊ p hoc bene.s.de adop.l.nam ita diuus.cū ibi notatis.⁊ hoc tñ nunq̄ vidi seruari.Et rō pōt esse q: cōiter qñ tales legitimationes fiunt addit̃ in eis ꝙ valeāt nō obstāte aliqua lege ⁊ de imperiali plenitudine potestatis: quo casu valent vt dixi.C.de preci.impe.offe.l.quotiens.circa fi.

¶ De liberali causa. Rubrica.

¶ Super rubrica vide Azo.in summa.e.⁊ Rof.in libello de liberali causa.⁊ de act.in factū que datur ex edicto pretoris de liberali cā.Iniuria est totius generis: qñ vnus de genere est vilis.Et iniuria vni facta videtur toto generi facta.j.e.l.j.Et in cā libertatis admittuntur cōiuncte psone ad agendū etiam inuitis his quoꝝ nomine agunt.Qñ plures cōcurrūt eligitur qui est magis cognatus vel maioris affectionis: vel magis idoneus.j.e.l.interest.Facilius admittitur quis p furioso vel infante q̄ pro aliis.j.e.l.benignius.Sol.brocardoꝝ vtrum inspiciatur qō obest an qō prodest.Et vtrum eligatur bonum vel malum.j.e.l.liberis.§.si duo.Minus iuris habēs in re non repellitur ab agendo p illum qui plus iuris hꝫ.j.e.l.cognitio.Lata snia pro vno alteri pdest.j.e.l.si pariter.Excusatur quis si iustis rationibus ductus quid faciat: ⁊ etiam si nō iustis: dūtamē dolo careat.j.e.l.igitur.Et ꝙ attendi debeat cōditio psone tpe quo in ius vocat̃.vñ lꝫ lite pēdente bāniatur sibi nō noceat quo ad cām pendentē.Si villa emēdauit dānum ex forma statuti ꝙ possit repetere ab eo qui dānū dedit.Et idē in eo qui soluit aliquid pter represalias ea.l.§.si qō dānum.De figura histeronproteron.j.eo.l.rectissime Uis ⁊ metus excusat a dolo nō a culpa.j.e.l.immo.Et qñ noceat scientia pcur̃.vel filij patri vel dño.Qui cōpensat dat j.e.l.vel pmutauit.An phibitus vendere puta vasallus vel emphiteota possit donare vel in dotē dare.j.e.l.si vsufru.Si quis dicat se filiū ⁊ pater neget cui incūbat onus pbandi.j.eo.l.ordinata.Et idem si quis dicat se possidere.⁊ ali⁹ neget ꝙ de istis piudicialibus primo cognoscat̃ summarie.Et ꝙ p̄ceptum factū sine cause cognitione reuocari debeat.Et de p̄positione ad qō ponat̃ inclusiue.An snia lata sup statu piudicet oibus.j.e.l.diui fratres.Et an cognoscere possint delegati de cā status.Et quid fieri debeat si iudices discordēt.j.e.l.duobus.An ecclesie nōdum edificate possit dari priuilegiū j.eo.l.seruos.Officium regulariter non debet esse damnosuꝫ quandoqꝫ fallit.j.e.l.cui necessitas.

☞ Iniuria est toto generi qñ vnus de genere est vilis.

Si quando. Ibi suo quoqꝫ generi No.ꝙ iniuria † est toto generi ⁊ cognationi qñ vnus de genere est vilis vel malus.⁊ ꝙ iniuria facta vni de genere videtur oibus de genere facta.ad hoc bene concor.C.de senatusconsulto claudi.tollen.l.vnica.⁊ vide qō ibi notaui.Ibi hoc ius.s.litigandi pro libertate.Et not.bene id qō sequitur q: speciale est in cā liberali ꝙ iste coniuncte psone admittantur ad agendum etiam inuitis his quorū nomine agitur.⁊ ratio patet in littera.

Amplius. Ibi ⁊ manumissum ⁊ detentum ab illo tanq̄ seruum.Ja.¶ In glo.speciale in fi.⁊.l.militem.

Interest. Ibi estimet.per rōnem maioris cognitionis seu affectiōis vt ar.j.de sepul.vio.l.iij.§.si ad plures.⁊ ad.l.iul.d adulte.l.ij.§.fi.vel ratione maioris idoneitatis.vt.j.d accusa.l.si plures.Old.

Benignius. Not.ꝙ facilius quis admittitur pro furioso vel infante q̄ pro alio.Jaco.

Liberis. Ibi deduci.s.passi sunt.Jac.

Si duo. In glos.lege interrogatiue ibi.§.pap.imo §.si in cōmissum.Old.in fi.so.illud ideo q: concederetur per obliquū qō directo denegat̃ vt ibi not.vel dic fm Jac.de bel.ꝙ ibi ambo reputant̃ pro vno q: presumit̃ color quesitus hic non.Uel illud contingit odio creditorum hic odio se vendentis vt no.d.l.iniquissimum.s.de iur.⁊ facti igno.⁊ hic.vel dic ꝙ hoc contingit magis ex occasione q̄ ex mente iurꝫ.vt ⁊.j.de riuis.l.labeo.Uel dic latius vt no.per eū s.ad sil.l.iij.§.fi.q: brocardicuꝫ est ⁊ recitatur duobus modis Uno inspiciendum est quod obest magis q̄ qō prodest econtra inspiciendum magis qō prodest.⁊ de hoc dic pro ⁊ cōtra vt.d.§.fi.no.in glo.⁊.j.quib.ad liberta.procla.non lꝫ.l.fi.alio modo recitatur ꝙ eligendum est bonum ⁊ fugiendum maluꝫ econtra eligendum malū.de hoc plene no.j.de iure fi.l.iij.§.si quis palam.⁊ per Dy.de reg.iur.c.ij.lib.vj.v.item querendum.Sol.aut in re de qua agitur est bonum tm̄ ⁊ nullum malum ibi versatur: ⁊ tunc eligendum vel pprius amplectendū bonum ⁊ illud qō prodest: q: quilibet dꝫ studere pdesse ⁊ non obesse vt.s.de iusti.⁊ iur.l.j.⁊.l.iusticia.in prin.⁊.§.j.de seruis expor.l.seruus.ea.lege.§.fi.⁊ in decretis.j.disti.c.j.Aut in re de qua agitur est reperire bonum ⁊ malum per qō prodest et qō obest: ⁊ si quidem illud procedit ex diuersis personis ⁊ circa eandem rem: ⁊ si ex parte eius cui acquirendum est nulluꝫ versatur delictum eligendum est bonum ⁊ nullum malum.⁊ qō prodest ⁊ non qō obest vt.s.de sena.l.emancipatum.§.fin.C.vnde vi.l.si.§.si quis aūt.⁊.s.de cōdi.⁊ demon.l.si quis ita Si aūt ex parte vnius ex eis quibus acquirendū est versatur delictum solūmodo ⁊ aliter nō deliquit: ⁊ circa eandē rem si quidem quilibet ex eis explicuit rē illā p parte ⁊ est res indiuidua eligendū est bonū ⁊ non malū: ⁊ qō prodest non qō nocet vt hoc.§.si duo.Si vero est res diuidua tūc ex pte delictū cōmittentis dꝫ eligi malū.⁊ ex pte alterius q nō deliqt bonū vt.s.de nox.l.si pluriū.⁊.l.si ex duobus.⁊ si quis cau.l.si duo in prin.⁊.§.j.cum similibus.Si vero quilibet ex eis explicuit rem illam insolidū ⁊ alter ex eis cui acquirendum est deliqt alter non: si socij sunt eligendum est bonum ⁊ nō malum ⁊ qō obest non qō prodest.vt.d.l.si duo.in prin.si quis caut̃.⁊.j.de duobus reis.l.penul.Et est ratio ne malicijs via aperiatur ⁊ ne delicta remaneant impunita.Si vero non sint socij: si quidem est color quesitus vel imminet fraudis suspitio eligēdū est qō nocet nō qō pdest vt.s.ad macedo.l.sed iul.§.nō soluꝫ.⁊.§.seq.⁊ de dona.inter vir.⁊ vxo.l.si sponsus.§.j.Si autem nulla fraudis imminet suspitio ⁊ alter ex eis quibus acquirēdum est deliquit alter non ⁊ quilibet rem illam explicuit īsolidum ex parte delinquentis eligendum est malum ⁊ qō nocet: ⁊ ex parte nō delinquentis bonum ⁊ qō prodest vt.j.quibus ad liberta.procla.non licet.l.fi.Si aūt ex parte vnius tm̄ versatur delictum non tñ circa eandem rem ⁊ alter nihil deliquit eligendum est bonum ⁊ non malū ⁊ qō prodest nō qō nocet vt.s.de liber.le.l.si is qui duos.hic aūt habent locum qñ bonum ⁊ malū pcedunt ex diuersis psonis.Si aūt pcedit ex eadem psona bonū ⁊ malū: si quidē in ea re versat̃ delictū vel quasi vel delicti suspitio vel est timor ne maleficijs via aperiatur eligendū est malū ⁊ non bonū ⁊ qō nocet non qō pdest vt.d.l.iij.§.fi.s.ad sil.⁊.s.nau.cau.sta.l.fi.§.si quis.⁊.j.quib.ex cau.in pos.ea.l.fulcinius.§.quid ergo.Si vero in ea re nullum versatur delictum vel suspitio vel timor q: nulli preiudicium generatur eligendum est bonum ⁊ non malum ⁊ qō prodest nō qō nocet: vt.d.l.iij.§.si quis palā.j.de iure fi.Fallit si habuit animū se obligādi q: tunc eligit qō ei nocet nō qō prodest: vt.s.mand.l.creditor.§.j.Item fallit si in ea re versatur

publica

publica vtilitas qr tunc fauore publice vtilitatis eligit qd no cet nō qd prodest: vt. s. pro so. l. actione. §. labeo. lj. di. designa ta. r. C. de epis. r cle. aut. sed neqꝫ curialē. signata super. l. offi ciales. Si aūt in ea re est reperire malū r maius malū: tūc eli gendum est minus malū qd minus habet iniquitatis vt. j. de reg. iur. l. quotiēs nihil. r. xviij. di. c. j. In dubio semper est eli gendū bonū r nō malū qd prodest vt in aut. qui. modis natu rales efficiunt sui. circa princi. r in decretis. l. di. c. j. r. s. de le. prestā. l. iij. §. fi. Et ex his q̄ dicta sunt apparet so. ad q̄stionē que est in glo. s. de condi. ob causam. l. iij. de qua plene dixi. j. de reg. iur. l. in causa pari. r ad aliā que fit. j. de acqui. re. do. l. adeo. §. cum quis. in glo. tria sunt. r ad multas alias similes. Jaco. de hoc tetigi. s. de dāno infecto. l. fluminū. §. idem ait.

Sunt r alie. Ibi pretor aperiri vetat. Quid mi rum cū demū adita hereditate ce dat dies libertatis vt. C. de cad. toll. l. vnica. §. in nouissimo. et s. de ma. testō. l. testō. a tali casu nō pōt hereditas adiri: vt. s. ad fil. l. si quis in graui. §. non tantū. r. l. necessarios. Respon deo q̄ hic erat seruus qui a morte fit heres r per cōsequens serui liberi fiunt. vt. s. de le. j. l. quesitū. §. j. si quis omissa cau sa testamēti. l. j. §. qui sunt in potestate. r no. s. ad fill. l. j. §. idē sceuola, vel licet nō debeat adiri: nihilominus tamen adeūdo fit heres. r sic cedit dies libertatis: sed auferenda est heredi tas vt indigno: vt. s. de vul. r pup. substi. l. ex facto. §. iul. r. C. de his qui. vt indig. l. j. r. l. si ea. Si enim diceret se ingenuū li cet possideretur a defuncto, secus esset: vt. s. ad fill. l. j. §. dñi. Jac. Ibi sed si datum fuerit. liberale iudiciū. Jaco. ibi appa rebit enim. per inquisitionē mortis. Jaco.

Si quis ex seruitute. Ibi incertū est. s. vtrū sit in posses sione seruitutis vel libertatis. Sed qūo potest hoc esse incer tum. dic qr forte cū quis est in possessione libertatis inquieta tur ab aliquo: r ideo petit se liberū pronūciari licet sit in pos sessione libertatis. Inquietatus vero dicit illū seruū suū esse et esse in possessione seruitutis: et ideo iudex debet primo co gnoscere vtrum sit in possessione libertatis vel seruitutis. Ja co. Et vide qd dixi. C. de causa status. per totum. r de libe. cau sa. l. lite. r. j. e. l. ordinaria.

Cognitio. Minus iuris habēs in re nō repellitur ab agēdo propter concursum plus iuris habentis. h. d. r concor. j. de fur. l. inter omnes. §. si seruus. Jaco.

Si plures. Ibi mittendi erūt. desiderante eo qui se liberū esse ꝯtendit. Ol. Et facit. s. ex quibus causis ad eū. indi. ea. l. si. C. de ꝯfor. eiusdē litis. r. j. l. pxi. Ibi senatuscōsultū. qd vult eos ad eundē iudicē mitti. old. Ibi ne varie. insoliditate ei nō est varietas. Sed si p par te quis seruū suum esse contēdat: ibi varietas timetur cū pos sit vnius esse pro parte pronūciari. r in alterius petitione pos set liber pro parte pronūciari. r sic pro parte liber. p parte ser uus esset pronunciatus. Et expone dominiū varie qd a liber tate possit variare: qr quisqꝫ insolidū rc. Jaco. Ibi sibi dicat. seruo cōtra vtrūqꝫ se liberū contendente. Old.

Si pariter. Ibi constant. i. consistere ve lint. Jaco. ibi maneat. sentē tia negatiue lata. puta ius non competere agenti. secus si affirmatiue pro ingenuitate proferretur: vt. j. e. l. diui fratres. §. j. r. s. de sta. ho. l. ingenuū. Ol. Ibi mit tetur. vt super vtraqꝫ petitione simul ferat sententia. ar. C. de accu. l. qui de crimine. Jaco. r old. In glo. sic r. s. ibi recusari. cum reus actore sit fauorabilior: vt. j. de regu. iur. l. fauorabi liores. Jaco. in versicu. idem dicemus. ibi despiciamus. Que rit an victoria primi prosit scdo succumbenti. r econtra. an vi ctoria scdi prosit primo succumbenti. Jaco. r ol. Ibi vtrū id est ea pars. Old. ibi an eius. scꝫ serui. vt sic sit pro parte liber Jaco. In glo. in fraudem patroni. in fi. cuꝫ enim sit indiuisibi le id de cuius reuocatione agitur totū etiam ratione partis reuocatur. vt. s. si quid in frau. patro. l. j. §. si quis. Oldr. r sic nota q̄ per alium quis consequitur qd per se non posset. Et lata sententia pro vno alij prodest. Jaco.

Quod autem diximus. scꝫ iu dicem debere discutere r decernere eū de cuius statu que ritur in possessione libertatis fuisse vel non. Jaco. ibi sic est accipiendū. q. d. hunc habet effectum. Ja. ibi se libe rum sciat. firma scientia vel vehementi opinione. vt arg. s. de acquiren. hered. l. cum quidam. §. qd dicitur. Odr. Ibi in fu ga sit. domini occursū effugiens. argu. j. quibus ex causis in posses. eatur. l. fulcinius. §. illud. r seipsū in iudicio liberalis

cause aduersarium parare non audens. vt. j. de acqui. pos. l. iij. §. si seruus. r de vsuca. l. si is qui. §. si seruus. Ol. Ibi age re. s. publice. Jac. in. l. licet. ibi cesserit non publice. Ja. ¶ In glo. no. ibi. l. igitur contra. sed dic q̄ non sunt contra: quia in omnibus istis. ll. distinguitur sciens ab ignorante: r mala fi des a bona. Jaco. de bel.

Igitur. Ibi in libertate esse. qd in sequentibus probat. Jaco.

Infans. Ibi bona fide que quātum ad acquisitio nem considerat respectu possidentis: vt j. de stipu. ser. l. si seruius testō. quātum ad hunc tractatū etiā respectu possessi vt hic. Ol. ibi eum de statu libertatis. re ipa sibi competentis. Old. ibi r generaliter. No. pulchrum textū qui sepe allegatur ad excusat. r defensionem reorum q̄ quā do fecerunt iustis rationibus ducti: vel etiam non iustis dū tamen dolo careant q̄ sunt excusati. r pro hoc bene. j. de abi geis. l. j. in fi. vbi de hoc per quas. ll. multos defensaui in offi cio maleficiorꝫ qui accusati erant de pos. turbata r ipsi hoc fe cerant sicut coloni vel mercennarij r iustis ducti rationibus r carebant dolo vt hic dicitur. Ibi aditum est. Not. conditio nem psone considerari eo tpe quo primo aditus est iudex seu quo vocatus est in ius. qd facit multum ad qōnes bannitorū qui pendente lite ex alia cā banniuntur q̄ secundū bannum eis non noceat quo ad causam pendentem.

Si quod damnum. Ibi obtuli. ar. q̄ si cōe alicuius ville coactum est ex forma statuti emēdare dānum datū alicui q̄ repetere possit ab eo q damnū dedit. r p hoc. j. de ver. ob. l. ij. §. fi. Ja. Et optime. s. de his q deiece. vel effu. l. si vero plures §. cum aūt. Et idē posset dici si aliquis captus fuit pter re presalias vt cōsequi possit ab eo cuius cā date sunt represa lie. de quo dixi. C. de act. r obli. aut. r omnimodo.

Illud. Ibi absolutus. quasi dolo carēs. Ja. ¶ In glo. quam de dolo ibi ad aliam actionem venit vel refert an sciat se liberum r tene tur de leuissima. an non r tunc obtinet. l. ꝯtra. Jac.

Rectissime. Ibi venundari. non tā pciū participauerunt qr tunc pos sent repetere libertatem. Ja. in fi. histeronproteron i. ordo conuersus. dicere enim debuit non solū qui decepit. sed etiam qui nō instruxit. et ista figura histeronpro teron habetur etiam. s. de rerum diui. l. riparum. ¶ In glo. asseuerando in fi. melius eod. titu. l. titium r meuium. §. tuto res. Oldrad.

Immo. Ibi dolo carere. No. q̄ vis r metus ex cusat a dolo non a culpa. Old.

Tunc. Ibi peculiari nomine egerit in emēdo. Ja. Et no. hic cū sequētibus qn noceat scientia pcur. vel filij patri r dño Ja. r vide. j. e. l. non solum. §. si eum.

Inantum. Qui r quando teneantur dixit: nunc inquantum. Jac.

Vel permutauit. Ibi compensa uit. Not. qui cō pensat dat. Jacob. pro hoc. C. de compensat. l. si constat.

Vel obligatus. §. j. in fi. No. paria eē non esse obligatū. r habere except. vt r. s. qd me. cā. l. si cum except. in prin. r. j. de reg. iur. l. nihil interest.

Uiqꝫ. Ibi quia pro quāuis. Uel dic non ex tinguitur licet contra videatur qr rc. Jaco. ibi r ideo. s. quia penalis est r pretoria vt. j. l. proxi. §. fi. Jac.

Non solum. §. j. in glos. hic est contra ibi l. liberis. §. duo. dic vt ibi ple nissime dixi.

Si eum. Ibi tunc. s. cū emit. Ja. ibi tunc sciuit. s. cū emit. Ibi sciētia sua vel heredis. Jac.

Si vsumfructū. Ibi vēdidisse pu ta qr eū tanqꝫ ser uum in hereditate inueni. Old. Ibi etiam ad do natos. Ista littera est ar. si statuto vel cōsuetudi ne caueatur q̄ si res vendatur q̄ proximior possit recupera re refuso precio: q̄ idem sit si donetur vel in dotem detur. pro hoc de statulib. l. statuliberi a ceteris. §. quintus. vbi de hoc dixi. Et idem potest dici de emphiteota q̄ perdat melioramē ta si donet vel in dotem det sine licētia dñi: seu eo non requisi to de quo dic vt plene dixi. C. de iure emphi. l. si. vbi vide om nino. Et idem videtur in vasallo de quo dic vt in vsib. feu. de

prohibita alie.feu.per sede.§.calidis.⁊ vide ibi Ja.de bel.⁊ qualiter olim feu.po.alie.§.donare.

Si mater. Ibi litigant.cũ extraneo q dicit vtrũꝙ seruum suum esse.Oldr.

¶ Dictũ singulare.

Ordinata. Hec lex sepe allegat ꝙ ordinata cã liberali ꝑ libero habetur in dubio vide.s.e.l.liberis.§.fi. Item potest dici in cã filiationis vt si pater neget filiũ ⁊ filius est in quasi possessione filiationis pater probare teneatur. Si aũt nõ est in possessione filiationis tunc ipse filius probet vt.s.de proba.l.j.⁊.ij.⁊.l.fi.licet quidam indistincte filio incũberet onus probãdi ex quo pater negat ar.s.de libe.⁊ posth.l.si posthumus.§.fi.⁊ de his qui sunt sui vel alieni iuris.l.filium.sed intellige qñ nõ est in possessione filiationis vt dixi.⁊ de hoc no.extra qui filij sint legitimi.c.trãsmisisse. Facit etiã ꝙ si aliquis inueniat in romana curia ⁊ ibi cõueniatur ꝙ fieri põt qr est cõis patria.vt.j.ad municipa.l.roma.⁊ ipse alleget se esse ibi cã legationis ⁊ habere ius reuocandi domũ qd de hoc primo tanꝙ ꝑiudiciali summarie cognoscat. de h no. per Inno.ex de foro cõpetenti.c.romana.que est hodie li.vi. Item si q̃stio sit de possessione inter duos qr qlibet asserit se possidere.de hoc primo cognoscet ex de proba.c.in presentia per Inno. Et ad hoc facit qd no.ex de in integ.resti.cum venisset.⁊ in decretis.iij.q.vj.c.hoc quippe.vltra medium glo. ordi.⁊ facit.s.de ꝓba.l.circa cum ibi notatis. Facit etiã bene ad hanc materiam qd not.ꝑ Rof.in libello de act.ꝑiudiciali pro libertinitate. Et qñ cõtendunt duo se possidere insolidũ ꝙ iudex possit summarie recipe testes ⁊ ꝓbationes ad sciendum qs possideat no.in Spec.de petitorio ⁊ possessorio.§.j.v.in summa no.⁊ melius de libel.cõcep.§.nunc dicendũ.v.xxij. et ꝑ Inno.de seruis nõ ordi.c.ij.⁊ dixi.C.de lit.ɔtest.aut.offeratur.⁊ no.⁊ dixi.C.de ap.l.j. Faciunt etiã ꝑdicta ad id qd sepe mihi occurrit.quidã faciebat foueam vel aliquid aliud vicinus suus dicens se ex hoc grauari adiuit iudicẽ ⁊ impetrauit ab eo ꝑceptum ꝙ sub certa pena iste deberet desistere.⁊ si sentiret se grauatũ ex ꝑcepto cõparere deberet iste statim cõparuit ⁊ sentiẽs se grauatũ petit reuocari ꝑceptũ asserens se esse in quasi possessione ⁊ ꝑceptũ processisse sine cause cognitione ⁊ eo incitato obtinui ⁊ credo bene tale ꝑceptũ reuocari debere cũ ex eo qr illo incitato: tũ qr sine cause cognitiõe amoueri non dꝫ a sua possessione sed defendi dꝫ in ea vt hic patet Ibi quascũꝙ rei ꝑsecutorias.vel penales.Ja.ibi sed si cum alijs.subaudi ex libertate in seruitute petat ⁊ cũ alijs ⁊c.naz sicut.s.vbi ex seruitute ꝓuocat ad libertatẽ liberi loco habetur vt in prin.ita ecõtra si ex libertate ꝓuocetur in seruitutez post litem ordinatã videt ꝙ loco serui sit habẽdus ⁊ sic non possit agere qd remouet.Jac.ibi eque enim.ꝑdicta eẽ qõne mota ecõtra ex euentu ⁊c.et sic idẽ in extraneo qd in dño. Ibi ad lit.ɔtest.No.ꝑpositionẽ ad poni inclusiue: vt.⁊.j.de adul.l.mariti lenocinũ.§.quinquẽnium.⁊.s.sol.ma.l.finaũt. de h plenẽ in alphabeto littera.A.dictione ad. ¶ In glo.nisi per calumniã in fi.vel ibi in direptis ꝑ dñm hic in alijs.Jac. In glo.quo ad multa in fi.sol.ibi,est fictio iuris q̃ illud operatur. Uel dic ꝙ hic habet loco liberi fm qd ⁊ ibi habet loco filijfa.fm quid. Uel dic ꝙ illud ɔtingit odio creditoris.Jac.de bel. ¶ In glo.nisi ꝑ calũniã in fi.vel ibi in direptis ꝑ dñm.hic in alijs.Ja. In glo.s.tpe in fi.vel dic quãtũ ad exactiõis effectũ vt.C.de ordi.cog.l.cũ status.sed melior est ꝑcedens snĩa.Jac. ¶ In glo.fuit ergo.sed plenius no.in contrario.

Si is qui. Ibi interiꝫ.i.iudicio liberalis cause pẽdente.Jaco.ibi iudicio.occasione furti vel damni in iure nouiter per alium moto.Jac.

Si cui. §.j.ibi q̃rebatur.i.inquireret.Ja.ibi de possessione.eius.i.de possessiõe rei per eum adempte.Jac.Et qd subijcit videbimus s.an possessionem querat dño. Ibi ⁊ ꝑ hunc.s.§.de statu suo litigante.Ol.Et facit iste.§.ad q̃stionem bãniti qui constituerat ꝓcur.ad faciendum se de banno cancellari vtrũ lite pen.possit impune interfici.de qua dic vt dixi de acquir.pos.l.iij.§.si seruus.Dy.

Uel ex libertate. Pulchra lex ĩ materia euictionis vt videatur habere iustam causam litigandi is q agit vel defendit etiam sciens iniustam causam fouere: cum hoc faciat vt de euictione agat.

Duo fratres. In.§.si ea.ibi cognouerunt.de ipso negocio.ibi captionem vllã.ad alterius dñi ꝑiudicium.Ja. In glo.sic ⁊.j.in fi.vel dic cãm.i.instantiam.Ja. ¶ In glo.⁊ non poterit.ibi.d.l.iusta.qd verum est si presens eligat hanc viam vt diffiniatur negociũ vt hic dicit.Jac. ¶ In gl.al's hec res in fi.vel potest dici:aut petitur ꝑ hoiem extraneũ in seruitute:⁊ tunc snĩa ingenuitatis nõ obest dño vel patrono:vt.j.si ingenuus esse dicat.l.j.⁊.l.patronum.⁊ de collu.detegen.l.cũ nõ iusto. Aut ꝑ aliquẽ ex dñis vel patronis:⁊ tũc aut pronunciatur ingenuus.⁊ tunc preiudicat oibus nisi collusio detegatur vt.s.de statu ho.l.ingenuum.j.de collu.detegen.per totum.⁊.s.de iure aur.annu.l.j. Aut pronunciat seruum petitoris non videri.⁊ tunc non ꝑiudicat alteri sed petẽti vt hic ⁊.s.de iureiur.l.si duo patroni.aut pronunciat libertus vel liber:⁊ tunc non preiudicat quin per alium in seruitutem peti possit pro pte sua.sed oblata estimatione ptis sententia tenebit ꝑ libertate:vt.j.e.l.duobus.⁊.s.eo.l.si pariter in fi.fm quosdã.sed fm alios contra vt.j.e.l.duobus.

Duobus. Ibi pro pte dimidia.corã diuersis.nã vnus fuit delegatus in cã vnius ⁊ alter in cã alterius. Nec ob.s.eo.l.cognitio qr ex cã hoc fuit.vt.s.e.l.si pariter. Item non ob.C.de pedañ.iudi.l.placet.qr illud vbi de libertinitate ⁊ ingenuitate est qd.hic aũt de seruitute ⁊ libertate de qua põt cognoscere etiã delegatus.⁊ ad hoc.s.de peti.here.l.si quis libertatem.⁊.C.vbi de cã sta.agi debeat.l.iãdudum. Alij intelligũt hanc in ordinarijs.⁊ qd dicit cogi.s.ꝑ superiorẽ.sed prout in delegatis intelligit de cogi.s.ꝑ delegantẽ.Jaco. Et not.modum qui seruari dꝫ qñ iudices sunt discordes.cõiter tñ seruatur ꝙ qñ duo iudices vel cõmissarij discordant adiungitur eis tertius ar.s.de arbi.l.item si vnus.§.si in duos.

f **Filium.** In glo.ratio in fi.quia ⁊ ibi obstat exceptio.Jac.

De bonis. Ibi defensi essent in ingenuitate.Jac. ¶ In glo.non ex re ibi.l.quesitum.nam opera ex re est:vt.j.de acquir.re.do.l.qui bona fide.Jac.

Seruos. In glo.si habeas.ibi sed tẽpli.s.postea constructi.Jac.in fi. Uel dic non omne.s.incõmutabiliter.sed cõstructo tẽplo fieri templi.Jac.Et est arg.hec lex ꝙ ecclesie nondum edificate possit dari priuilegium sicut ⁊ posthumo Jac.Contrarium tamen est verum:vt extra de ecclesijs edificandis.c.pe.⁊ ibi no.

Si vt proponitur. In.§.gaius.ibi continuo triennio iste.§.facit ad saluãdum testes qui deposuerunt aliquẽ continue possedisse ꝙ licet probet fuisse aliquod interuallum nihilominus dictum eorum valeat de hoc vide qd dixi.C.de testi.super rubrica.⁊ infra alphabeto littera.C.dictione continue.

Ubi necessitas. In.§.primo in glo.vt ⁊.C.in fine.⁊ dic vt ibi not.⁊ dixi.

Tutores. In glo.nõ sic ecõtra in fi.sed dic ꝙ regulare est ꝙ officiũ non debeat esse dãnosum:vt ⁊.s.ex qui.cau.maio.l.videlꝫ.vbi de hoc.⁊ quẽadmodum testã aperiant.l.si qs ex signatoribus. Fallit hic ⁊.s.de zhen.emp.l.nõ licet.⁊.C.de sacrosan.ecc.aut.quibuscũꝙ.cũ simi.et ita no.Arch.x.q.ij.c.si iconomus.§.quibuscunꝙ.

Si liberalis causa. Id est ordo liberalis cause.Jac.ibi damno ve magno.secus in modico:vt.j.de penis.l.respiciendum.§.furta domestica.et de fur.l.si libertus.Old.

Si seruus. Quem emeras a non domino.In gl.qr in fi. Uel dic vt j.si inge.esse dicat.l.j.no.nam cum diceret se liberum ꝓnunciare fm formam petitionis debuit ferri sententia:vt.C.de senten.ex peri.reci.l.ij.lex autem diui loquitur cum pro reo snĩa fertur.et ideo dicit perperam: qr iudicatum fuit eum liberum cum non esset.

De his. Ibi prestanda est sub conditione reddenda ꝑ rõnum.Jac. ¶ In glo.contra ibi.l.iij.§.j.in eo qd ibi in conditionali obtinere dicit:⁊ hic in pura videtur dicere idem.Jaco.

Licet. Ibi imponuntur licite. Ibi exigere.s.dños. Ibi dũmodo.Cõtinuari potest ad litterã precedentem in prima parte legis.⁊ fm hoc etiam si ex interuallo iurauerit de operis de qbus iurare conuenit tenebitur ar.j.de sol.l.modestinus cum cõcor.⁊.s.de ope.liber.l.vt iureiur.§.iurare. Scdo cõtinuare potest

potest ad litteram proximam et supplebitur ex quo iuramento tenebitur dumodo etc. et tunc cotradicit. §. iurare. Sed refert an actum fuit in servitute ut libertus iuraret: et tunc inconti nenti iurandum est in ipsa manumissione et tunc quicunque iurando obligabit ut. d. l. iurisiurandi. no. sed melior videtur precedens lectura. Ja. ibi lz autem. i. licitum est. Jac. ¶ In glo. iuravit enim. ibi datur actio de dolo ut. s. de dolo. l. elegater. §. servus pactionis. Ja. ¶ In glo. cum sit doli capax in fi. sed dic quod hic est doli capax: ibi non ut hic et ibi no. et vide quod no. et dixi. s. de codi. et demon. l. municipibus. in fi. Vel dic hic est spale favore libertatis ut facilius libertatem consequatur et propter maximum beneficium quod consequitur. Ja. de bel. ¶ In glo. alias nummiculator. so. ibi loquitur de infante. hic de eo qui est maior ut ibi no. Vel dic quod ibi loquitur de aliis operis et utraque sol. bona. Ja. de bel.

¶ Quibus ad libertatem proclamare non lz. Rubrica.

¶ Super rubrica vide Az. in summa. e. ti. consultus respondet cum allegationibus plenius et pulcher modus est. j. eo. l. licinius. An faciat partem qui non admittitur ad partem. j. e. l. si duo.

Maiores. Ibi ex ceteris autem causis in quibus precii participatur. non habuit venditus. q. d. cetere cause concurretes si desint participatio precii non impediunt proclamare in libertatem. Jac. ibi duraverit approbado quod in minori etate fecit. Jac.

Servum. Ibi decesserit et dominus fuerit. Jaco. ibi alioquin. i. si liber fieret Jaco. ibi titius vim passus. Jaco. ibi non procedente quidem libertate. ista not. non manumitti qui per vim servum acquisivit eo quod utiliter manet in domino vim passi. secus in eo qui dolum simplicem adhibet: ut. s. de dolo l. eleganter. in prin. vel contra quem restitutio potest dari ratione etatis eius qui vendidit: ut. s. de mino. l. minor. ultima col. tituli. Alii dicunt hic in ultima voluntate propter ronem que hic sequitur. secus inter vivos ut ibi. et per hoc de lega. j. l. plane. §. fi. Ja. ¶ In glo. nihil hz in fi. immo cum sit orcinus hereditario iure non spectat ad eum ut. C. de lati. liber. tollê. l. unica. §. sed si sub conditione. Jac.

Licinius. Ibi post. xx. annos. sue etatis. Jac. ibi movet ad dicendum quod debeat denegare. Old. Ibi constitit. et ideo agi de euic. potest et cum possit de evictione agi non videtur fuisse necessarium huius costitutionis auxilium que denegat proclamare in libertatem. Ibi rndi. No. pulchrum quod consultus cum allegationibus plenius allegat in rnsione sua quod est mos prudentis et laudabilis. et per hoc optime extra de postu. prela. [illegible] e. j. in prin. Ol. Et quod sequitur est destructio secundi argu. sup [illegible] in cosultatione adducti. Ibi hunc scienter ementem liberum. Jaco. ibi quamvis et ipse. hec ro suadet denegari Jac. ¶ In glo. ad primum tm. ibi de hered. insti. suus. et si qs omissa ca testamenti. l. j. §. si quis sub conditione. Jac.

Si duo. In glos. ibi. §. non solum. Sol. hic propter odium istius qui se vendi passus est vel sol. ut plene dixi. d. l. liberis. §. si duo s. ti. pri. ¶ In ea. glo. ibi si titio et proculo solu. ut ibi no. et. d. §. si titio. Vel dic quod hic propter delictum. i. scietiam non erat capax. ibi propter aliud impedimentum. In ea. gl. ibi. l. si mihi et titio. sol. ut. s. vel dic uterque emebat insolidum et ideo ignorans admittitur insolidum et sciens repellitur. In 2o vero quilibet emebat pro parte tantum. ut no. d. l. liberis. §. si duo. et dic plene ut no. per Jac. de bel. d. §. si titio. ubi sm Py. dicit aut quis exclusus est perpetuo ut quia repudiavit vel alio mo: aut ad tempus et est certum: aut dubitatur. Primo casu qui non vocatur ad partem non facit partem ut hic cum similibus. Secundo et tertio casu qui non vocatur ad partem facit partem ut. d. §. si titio. cum concord. et de hoc in brocardis Py. seu in libello disputatorio videas. Vel dic hic capax vocatur ex provisione sua que est validior. ibi ex provisione alterius que est debilior ut insti. de verbo. ob. §. ex conditionali. et. C. de cadu. tol. l. unica. §. sin autem sub conditione. Et ex predictis patet sol. ad alia contraria. Jac. de bel.

a ¶ Si libertus.[a] ingenuus esse dicatur. Rubrica.

[a] ¶ Si libertus. Vide materiam isto rum ti. p dnm Benedi. de plubi. bic.

Si libertus. Vide in summa Az. de ingenuis manumissis in ter. ibi alio. s. extraneo. Old. Ibi except. tpis. s. quinque annorum de qua dr. j. e. l. patronum. et. j. ti. pri. l. j. Jac. ¶ In glo. vocando eum. ibi contradictori. i. nullum ius in eo habuit qui eum libertum dixit: ut. s. ti. ij. l. si servus quem emeras. Jac.

Quise. In glo. ex speciali beneficio principe pe concesso. Ol. ibi non tenetur. sed quod idem sit cum quis vult consequi ius agendi pz. C. de pac. inter emptorem et venditorem. l. si a te. Ja.

Hoc sermone. Ibi natalibus. relinquat quicqd ex re eius a quo manumissus erat quum fuit ut. j. dicitur. et dic relinquat statim detectis natalibus et non expectato tempore mortis et sic verbum relinquat pro restituere ponitur: ut et ar. C. de dona. propter nup. l. si cum an. et de iure do. l. etiam contra propriam tum significationem vocabuli ut. j. de tabu. exhib. l. j. §. fi. Old. et Ja. ¶ In glo. forte talia ibi. C. e. s. de inge. ma. Old.

Hec oratio. In fi. no. quod dixit nullam excipit et tamen excipitur ut in gl. quod facit ad statuta et rescripta quibus cavetur quod nulla exceptio admittatur quod tamen iuste debeat admitti ut extra de offi. delega. c. ex parte. de quo dixi. j. de adulte. l. si maritus. §. lex iulia. et in alphabeto littera. N. dictione nulla ¶ Jo glo. j. in fi. et. s. e. l. ij. §. j.

Patronum. In glo. ut et. s. e. in fi. solu. hic speciale. vel ibi loquitur de prescriptione longi tpis: hic quinquennii. Et est ratio hic propter temporis brevitatem. vel dic hic collusio intervenit: ibi non hoc placet. Jac. de bel.

¶ De statu defunctorum. Rubrica.

¶ Super rubrica vide Azo. in summa. e. et quod dixi. C. eo. sup rubrica.

De statu. §. interdum. Mors servi impedit de collusioe queri. h. d. Ol. ibi retractationis. s. sententie late per collusionem vivo ipso qui ingenuus erat pronunciatus. Ja.

Si quidem. Ibi hec enim. i. facultas probandi de ingenuitate mortue etiam post quinquennium. Ol. in fi. s. ut libertati defuncti liceat proclamare etiam post quinquennium. Old. et Ja.

Non esse. In prin. q. d. si non fuit mota questio vivo patre vel matre de ipso statu et per hoc vixit ut liber vel libera: non est ex eorum psona post quinquenium ab eorum morte filiis inferenda. Jac. ¶ In glo. tutelam in fi. vel dic tutelam. i. defensionem ut libertas etc. Jac.

Rescriptio. In fi. secus si ea pendente decessisset. Jac.

¶ De collusione detegenda. Rubrica.

¶ Super rubrica vide Az. in summa. e. et extra. e. et ibi i summa Gof. et Host. et in Specu. eo. ti. et quod dixi. C. e. sup rubrica. Et quod gestum cum falso procuratore qui pnunciatus est verus non teneat. j. eo. l. cum non iusto. in tutore secus ut ibi.

Collusionem. Ibi suadeat. etiam post quinquenium retractari: quia est dominus vel patronus qui agit. Ja. ibi retractationem. de collusione. Jac. ibi petit cui quinquennii pscriptio ad litem finiedam obiicitur. lz intra quinquenium lis fuerit incohoata ut. s. e. l. ij. §. j. Ol. ¶ In glo. ar. contra in fi. sol. hoc est regulare: ut C. de pscrip. xxx. anno. l. sicut. et. l. fi. in contrariis est casuale. quia tum quinquennium est ctinuum et cotestatione non ppetuatur. sed dic ut no. j. pri. gl. quia tunc. Ja. de bel. ¶ In gl. quia tunc ibi ages. i. collusionem detegens. Ol. ibi covenitur. et sic cum servum possideret et se ex snia liberum diceret: collusionem in modum exceptionis obiiciebat. Ol. ibi prima plz. vel hic imputatur quare non preuenit cum ignorantiam manumissus alis manumissionis pretedere non possit. sed qui agit de collusione alienum factum licite potuit ignorare: ut. s. ad velleia. l. si fideiusso. et de acqui. here. l. cum falsam. et. l. cum quidam. §. fi. Jac.

Oratione. In extraneis non tm alteri domino vel patrono qui non collusit. Jac.

Cum non iusto. Sepe allegatur hec l. in practica quod iustus cotradictor debet esse in iudicio ad hoc ut iudicium teneat. pro hoc. C. de edicto divi adri. tollê. l. fi. et ideo si iudex interloquatur aliquem esse procur. qui non sit: non tenet iudicium per litteram istam licet quidam dicant

ꝙ sic ad instar tutoris: vt.s.qd falso tuto.auto.l.j.§.idē pōp. sed illa non ob.q2 loquit̄ in tutore qui potest dari a iudice ergo ꝛ cōfirmari.sed ꝓcur̄.datur a dn̄o: vt.s.de ꝓcu.l.j.et ita tenet hic Dy.ꝑ hoc.s.de testa.tute.l.iure nostro.ii.rn̄.ꝛ qd no. per Compost.extra de rescrip.c.sup litteris.ꝛ de hoc dixi.s.de aqua plu.arcen.l.quāꝗ̄.¶ In gl.ꝛ ita in ꝑpetuum in fi.sed posset hic dici speciale rōne posita.s.e.l.j.Old.

¶ Explicit liber.xl.Incipit.xlj.

¶ De acquirendo rerum dominio. Rubrica.

¶ Ista rubri. summat,totum titu.

Super rubrica. Vide Azo.in summa institutionum titu.de rerum diuisione.An mutinēses possint prorogare iurisditionē iudicis bonon̄.inuito ꝑtāte mutine.j.e.l.qd em̄.De natura colūbaꝝ ꝛ apiū.j.e.l.naturalē.§.apiū.et §.pauonum.Et ꝙ intrinseca cognoscant̄ per extrinseca.e.l.§.ceruos.Et ibi est qd si monachi penes quos erat repositus ceruus ꝑ epm ꝛ qui aufugit ꝛ postea eum venando ceperunt tenentur restituere.An de modicis sit curādū.e.l.§.gallinarum.Et an pro modica re possit quis criminaliter accusari. Utrum lazarus resurgens recuperare potuerit bona ꝛ vxorem.vide.j.e.l.adeo.De vicinitate loci vide pulchras qōnes ea.l.§.insula.Qd aliqn̄ dicatur acquiri fundo ꝛ nō ꝑsone ea.l.§.ꝑterea.An ꝑ inundationem vel aluei mutationē perdat̄ dn̄ium vel possessio.Et de significatione huius dictionis vix ea.l.§.insula.Quid sit fiēdū vbi diuerse sunt opiniones e.l.§.cum quis.Et an exportans farinā puniat̄ pena statuti ꝓhibentis exportare frumentū.Et an ꝛ qn̄ quis efficiat̄ dn̄s per specificationē ea.l.§.volūtas.De edificante ex aliena materia ea.l.§.cum in suo.Aliud iuris in ꝑte ꝙ̄ in toto: ꝛ in principali ꝙ̄ in accessorio ea.l.§.illud.De edificante in alieno solo bona fide vel mala an habeat retentionē.e.l.§.ex diuerso.Casus mirabilis vbi non dn̄o datur rei ven.j.e.l.qua rōne.§.littere.ꝛ ibi plene.An vtilis preferat̄ directe.Et quō detur petitio vel retentio expensaꝝ factarū in re aliena bona vel mala fide.An in vsucapione ꝛ ꝑscriptione requirat̄ possessio ciuilis vel naturalis.vel sufficiat solū naturalis.vide bene.j.e.acquiritur.§.non solum.An mulier de iure lōbardo sine cōsensu viri: vel pupillus sine autoritate tutoris tradēdo de facto possessionez rei sue alienet.j.e.l.pupillus.Qd ad peritos in artibus recurrat̄ in dubio.j.e.l.lacus.§.j.Uicinitas tēpore guerre facit foueā in fundo meo postea tpe pacis explanetur ꝙ reuertat̄ locus in dn̄ium meū.j.e.l.qd in littore.Qd limitata cā limitatū producit effectū.j.l.in agris.Et an cōmodum alluuionis ꝑtineat ad vasallū de acquisitis per liberū hominem bona fide possessum ad quē pertineat.j.e.l.liber homo.An quis possit plus transferre iuris in alium ꝙ̄ in se habeat.j.e.l.traditio.Et an habēti cessionē ab.A.bānito fiat rō Et an vendens villā vel castrū videat̄ vendere iurisditionē quam hꝫ in ipsis.An sufficiat bona fides ab initio vel requiratur cōtinua.j.eo.l.qui bona.§.j.An de eadē re soluat̄ sepꝰ vectigal vel decima.j.e.l.sed si ex meis.§.arbor.Qd totum ꝛ totaliter differant.j.e.l.quicqd.Si duo fratres habentes cōmunem domū diuidant domū ꝛ habebāt hortū post domum et vni obuenit pars posterior: an sibi veniat hortus.j.e.l.iter eos.De significato dictionis nuda.j.e.l.nunꝙ̄ nuda.Cui acquiratur thesaurus inuentus ea.l.§.thesaurus.An errans transferat dn̄ium vide.j.e.l.si ꝓcur̄.ꝛ.l.se.Qd in ꝯtibus nō fit locus iuri accrescendi.j.e.l.si ꝑ seruū.§.qd vnus.Qd arbores q̄ sunt in via publica sint publice.j.eo.l.martius.ꝛ.l.pe.§.fi.De ꝓpositione hypotetica ꝛ cathegorica.j.eo.l.questum.Qd.l.prouisio debeat esse plena quo ad act̄.ꝛ exce.j.e.l.statuis.Qd facit si minor vendidit ꝛ iurauit non ꝯuenire ꝙ nō possit ꝑ viā act̄.nec exceptionis.Et si aduocatus ꝓmisit defendere mon̄.in causis suis ꝙ teneat̄ etiam in agendo.An vxor habeat quartā de iure lōbardo de bonis in qbus substitutus erat maritus q ante euentū substitutionis decessit.Et an debito mariti sub cōditione si moriat̄ ante ꝯditionis euentum.Et an de lucro veniente ex naui q̄ applicuit post eiꝰ mortem.j.e.l.substitutio.Qd incorpalia nō ꝓprie possideātur ꝫ quasi.j.e.l.seruꝰ.§.icorpales.Et ꝙ eiusdē effectus sit quasi possessio in icorpalibꝰ ꝙ vꝰa possessio icorpalibꝰ.Et ꝙ dictio q̄si qn̄ꝗ̄ est expssiua veritatis: qn̄ꝗ̄ diminutiōis no.qn̄ꝗ̄ silitudinis.An nō restituēs ꝺpositū teneat̄ furti.j.e.l.pōp.tractat Et ibi hr̄ mētio de lupo ꝛ miluo.Nō ōis qui percipit fructus vsucapit.j.e.l.bonefidei.§.in ꝯtrium.ꝛ ibi exponit̄ ad factum pertinere.i.ad equitatem iurisgen.Qd quis non debeat facere in littore vel flumine publico aliquid cum incōmodo vicinorum.Qd facit ad qōnez molendini supioris ꝛ inferioris.j.eo.l.qd in littore.An hypothecaria debeat probare creditor debitorem fuisse dn̄m: an sufficiat ꝓbare ꝙ bona fide possederit.j.e.l.rem i bonis.Et quid debeat ꝓbari in publiciana.Et an vxor de iure lōbardo possit petere quartā bonoꝝ que maritus bona fide possidebat.An expediat ꝓbare dn̄iū.Et an bonis publicatis intelligant̄ publicata bona q̄ detinebat delinquens bona fide: lꝫ nō esset dn̄s.Et de significato hoꝝ verborum meum tuum suum illius vel alterius.Et si papa scribat archiepō ꝙ ꝓuideat alicui in aliqua ecclesiaꝝ suaꝝ quō hoc intelligatur.Et si snīa interdicti feratur in dn̄m ꝛ terras suas.vide in alphabeto lr̄a.S.dictione sui.Cui acquirat̄ ꝑ liberum hoiem bona fide possessū.j.e.homo liber.Et cui acquiratur ꝑ monachum professum in vno mon̄.ꝙ illud exiuit ꝛ aliud intrauit.Et an filij pro ingressu patris fiant sui iuris et possint testari.Pulchras qōnes de venatione feraꝝ.vide j.e.l.in laqueum.Et an liceat occidere bānitum captum.Et si accusatus de homicidio negauit an postea admittatur ꝓbare volens se fecisse ad sui defen̄.Qd debeamus nos cōformare ad cōem vsum loquendi.j.e.l.insula.An rōne rei mobilis sortiat̄ quis forū.j.eo.l.titius horreū.Qd hereditas sustineat vicē persone vbi non desiderat̄ factum ꝑsone.j.e.l.hereditas.Qd facit an quotidiane distributiones vacante ꝑbenda debeant̄ intranti postea.Et de cōmodo sigilli: an debeat̄ intranti cui est prouisum ꝑ papā.Quedā transeunt cum vniuersitate que nō possent trāsire titulo sigilli.j.e.l.quedaz.Et faciunt ꝙ ecclesia possit dari in feudū cum vniuersitate ville vel castri.Et ꝙ iuspatronatus possit trāsire cū vniuersitate Et ꝙ vasallus ꝛ emphiteota possint alienare titulo vniuersali.De thesauro aqua salsa ꝛ vena ferri ꝛ argēti inuenta in fundo alieno.j.eo.l.si is qui.§.si cōis.Et ꝙ thesaurus est donum fortune ꝛ pulchra de fortuna.Et an socius teneatur cōmunicare socio illud qd iuenit ex fortuna.An si quis ponat aliquam rem in inuentario vel estimo cōis presumatur.j.e.l.que quis.De arboribus que sunt in via publica.j.e.l.penul.in fi.De partu ancille.j.e.l.vlti.

Quarundam. In glos.quarū quinꝗ̄ ibi sed factorū.i.iuriū acquiren̄.non enim enumerantur species rerū sed species iurium per quē acquiruntur.Dy.

Uel que ex his. Scilicet apud nos cōstitutis.Dy.

Quod enim. In glo.prima q̄ incipit neꝗ̄ dei neꝗ̄ hominis in fine Jac.de ra.reprobat hanc glo.dicens ꝙ nulla.l.cauetur ꝙ iste fere bestie sint ita cōes licet aer ꝛ mare sint cōia: fere tn̄ non sunt cōes lꝫ occupāti concedant̄.Ja.de ra.Sed cōtra ipsum Ja.est.j.e.l.qd in littore.¶ In glo.licet ibi.l.qui pendentē.ꝛ.s.de dam.infec.l.hoc amplius.§.de his Jac.Sed ille loquūtur in ꝑsequente rem suā.hic vero rē que erat in bonis nullius.¶ In ea.glo.in fi.ꝛ institut̄.de rerū di.§.illud.al's.§.plane.licet ibi no.contrariū eius qd notatur in l.diuus.Ray.ꝛ Dy.approbant qd no.in.l.diuus.Item facit hec lex ad qōnem quā querit Dy.C.de epis.audi.l.si quis ex consensu.Qd si duo mutinenses volūt prorogare iurisditionem potestatis bonon̄.inuito potestate mutin̄.ꝙ non possint ꝙ potestas mutine potest prohibere ne quis ingrediatur territorium vel iurisditionem suam.ad hoc facit qd no.extra de foro compe.c.si diligenti.ꝛ.c.significasti.ꝛ de ista iurisditione prorogata satis notaui.C.de iurisdi.om.iudi.l.j.

n Isi sint. Scilꝫ fere bestie.Dy.

Naturalem. In.§.illud.ibi capi possit.i.certum sit ꝙ ex vulnere euadere nō possit.Ol.ibi nobis.s.vulnerantibus.Dy.Ibi pleriꝗ̄.modo corrigitur dictuz trebatij.Ibi qd verius est.s.vt non ante nostra fiat ꝙ̄ capiatur.Dy.In glos.etiam si alienum in fi.de qua dic vt dixi.s.de aqua plu.arcē.l.in diem.Old.

Apium. Uide de istis apibus in alphabeto littera A.dictione apium.

Pauonum. Ibi nec ad rem ꝑtinet.i.ꝑdictis nō ob.Old.Et de natura columbaruz vide qd no.xxxvj.dist.qui ecclesiasticis.ꝑ Arch.in fi.ꝛ vide in alphabeto littera.C.dictione.columba.

Ceruos. Ibi ꝙ si desierint.sepe allegatur text.iste ꝙ per exteriora interiora demonstrant̄ vt et insti.

et insti.de rerū diui.§.pauonū.ver.ceruos.⁊ facit qđ not.ſ.de doli excep.l.apud celsum.⁊ ex qui.cau.in poss.eat.l.fulcini⁹.§.quid sit latitare.⁊ de edil.edi.l.si tamē.§.sicuti.De istis ceruis querit Bartho.brix.talem questionem.Episcopus boñ.deposuit ceruū suū apud quoddā moñ.tēpore procedēte aufugit.tertia die monachi monasterij depositis cuculis ceperunt venari.et cū multo labore ceruum ceperunt querit̄ vtrū eps possit ceruum repetere.Post multa allegata p ⁊ ꝯ determinat ꝙ si monachi noīe epi ⁊ vt restituerent epo iuerūt venatum tunc tenent̄ restituere:qꝛ eps pōt ratū habere eius noīe gestum.Si aūt non eius noīe tunc nō tenent̄.ita tenet extrauagans.lij.q.ꝗ incipit.eps boñ.al's eps quidā.Sꝫ non esset forte inepta distinctio vtrū ceruus aufugerit eorū culpa ⁊ negligētia ⁊ tūc qꝛ obligati erāt actiōe depositi teneant̄ restituere al's non.salua tñ pdicta distinctione iuerint venatum noīe epi vel non.vide pulchras q̄stiones.e.l.§.insula.

Gallinarum. Nota ex hoc.§.circa fi. ꝙ de minimis est curandū:⁊ qꝛ brocardicum est ad solutionem distingue.Aut agit̄ de minimo iure cōmuni ⁊ ordinario ⁊ cōi:aut de iure spāli et extraordinario. Primo casu hꝫ locū ꝙ de minimis sit curandū et pōt agi vt hic.et insti.de rerū diui.§.gallinarū.ſ.de dam.infec.l.si pprietarius.⁊ de ꝯiungē.cū emanci.lib.l.j.§.illud.Fallit in cōmodato.ſ.cōmo.l.ī rebus.§.possunt.Et est ratio qꝛ habuit vsuꝫ seruorū vt.ſ.de edil.edic.l.item si serui.§.fi.Itē fallit.ſ.de impensis,in reb.dota.fac.l.omnino.qꝛ ī ibi habuit ⁊ vsum reruꝫ et fructuū qui cōpensantur cū expensis. Et si qui alij casus inueniant̄ ꝯ dictam regulā apparebit rō specialitatis.Scđo casu qñ agitur iure speciali ⁊ extraordinario de modico non est curandum:vt.ſ.de in integ.resti.l.scio.⁊ de dolo.l.si oleū. nam de dolo actio spālis est ⁊ subsidiaria:vt.ſ.de dolo.l.j.et pro hoc.ſ.de ꝯtrahen.emp.l.res bona.⁊ quedam spēs restitutionis in ea versant̄ vt.ſ.de oper.noui nunc.l.de pupillo.§.si is cui.Dy.⁊ de hoc dixi.d.l.si pprietarius.¶ In glo.ſꝫ quare p modica.ibi.l.scio.Itē pōt esse rō quare actio furti datur pro minima re ⁊ non actio de dolo lꝫ furtum nō cōmittatur sine dolo qꝛ frequētius cōmittitur furtū ꝙ̄ dolus qñ scꝫ dolus non cadit in spāle nomen maleficij.et qꝛ regulariter ex furto semp peruenit aliquid ad furem principaliter vel secūdario cum sit ꝯtatio rei aliene: vt.ſ.de fur.l.j.⁊.l.alienum.in fi. sed ex dolo cōmisso nō semp puenit aliqđ ad dolosuꝫ:vt.ſ.de do.l.si quis affirmauerit.ij.rñ.⁊ ideo non mirū si p minori re det̄ actio furti ꝙ̄ de dolo.Dy.Et qꝛ furtū nō ex quantitate rei ſꝫ furantis affectu ꝯsiderat̄ vt.xiiij.q.vj.c.penul.in fi.¶ Sꝫ nūquid p modica re furata poterit quis criminaliter accusari: dic ꝙ sic.vt expsse innuit̄.ſ.de bonis eoꝝ qui sibi mor.ꝯsciue.l.vlti.§.idem rescripsit.Old.

Item que ex hostibus. In fi.hoc ītellige de mobilibus.⁊ lꝫ capientiū fiant debēt tñ dari siue assignari regi seu duci belli ⁊ exercitus q ea diuidāt inter milites ſm merita eorum vt pꝫ.C.de dona.l.penul.§.fi.l'etiā modo.⁊.xxxiij.q.v.c.dicat aliqs.⁊ ibi not.⁊.q.vij.c.j.⁊ plene p Host.in summa de treu.⁊ pace.§.j.⁊ vide qđ pulchre not.Inno.ex̄.de voto.c.qđ sup his.Immobilia aūt q̄ ab hostibus habētur ⁊ publicātur vt.ſ.e.l.in agris.⁊.ſ.de capti.⁊ postli.reuer.l.si captiuus.§.j.in fi.Ja.de ra.licet videatur cōtra.ſ.e.l.transfugam.ij.rñ. sed intellige vt predixi.

Item que. Ibi ex aīalib⁹.ſ.feminini gñis rōnabilib⁹ vel irrationabilib⁹ Dy.Ibi eodem iure.ſ.gentium.Dy.

Ideo. Ibi recipiūt pristinā libertatē.arg.de lazaro qui resurrexit ꝙ recuperet bona sua.p hoc.ſ.de serui.vrba.pred.l.seruitutes.§.si sublatum.et.l.attilicinius.In ꝯrium videtur ꝙ sit alius homo vt.ſ.de adimē.leg.l.si seruus leg.in fi.sic seru⁹ manumissus non recipit pristinā libertatē vt.ſ.de sta.ho.l.homo liber.nā seruitus morti equiparat̄ vt.ſ.de reg.iur.l.seruitutē.de hoc not.ſ.de legib.l.ex his.⁊.ſ.de act.⁊ obli.l.seruus effectus.et.ſ.de reg.iur.l.ea q̄ raro.Dy.Pro prima etiā opinione facit qꝛ ex quo alius semel fuit heres nō desinit esse heres propter alium qui resurgat vt.ſ.de mino.l.et si fine.§.sed ꝙ pap.Cōmuniter tenent doctores ꝙ resurgens recuperaret bona de equitate.arg.d.§.si sublatum.et.e.§.insula.circa fi.et ibi in glo.et.ſ.de rerum diui.l.intantū.⁊ hec opinio videtur etiā approbari per theologos q dicunt ꝙ lazarus resurrexit idē numero.Idē etiam posset queri vtrum resurgēs recuperet vxorem suā alij nuptam.de quo not.xxxij.q.vij.c.licite.in glo.⁊ per Archi.⁊ de vtraqꝫ q̄stione dic vt plene not.in questionibus Barth.brix.l.qōne.que incipit esto ꝙ aliqs sit resuscitat⁹.⁊ dixi plene.ſ.de ver.ob.l.iter stipulantē.§.sacrā. ¶ In glo.animo ⁊ corpore.ibi.§.locus aūt.sed ibi loquit̄ ī sacris q̄ difficilius dissoluunt sic spiritualia vt not.ſ.p socio.l.iij.Ja.Spiritualia enim difficilius destruūtur ꝙ̄ cōstruant̄.ex̄.de transla.c.inter corporalia.¶ In ea.glo.in fi.in.§.sacrā sed ibi in obligatiōe iuris ciuilis q̄ penitus fuit extincta. hic de libertate que cū sit de iure naturali p captiuitatē non fuit totaliter extincta ſꝫ potius offuscata.Ja.Uel dic ſm Ja.de bel.ꝙ hic ex mutatione status rei inspicit̄ eius ꝯditio in melius ⁊ ad bonū vt hic.sed non dꝫ inspici in deterius ⁊ ad malum vt.d.§.locus.et.d.§.sacrā.Uel quo ad.§.sacraꝫ.pōt dici ꝙ illud odio obligatiōis hic fauore liberationis.Jac.de bel. ¶ In glo.ſ.tanto.ibi.§.alphenus.hec vera vt not.in glo.insti.de rerum diui.§.preterea.⁊ dic vt ibi.

Preterea. Ibi meo fundo acqsita.No.ꝙ dicit acqri fundo nō psone sic ⁊ dr̄ sñia dari predio.ſ.de neg.gest.l.qui aliena.§.fi.⁊ pdia non possessores cōueniri.vt.ſ.de publica.l.imperatores.

Insula. Ibi ꝙ si alteri parti primior sit.Statuto cauetur ꝙ si in aliqua vicinia cōmittat̄ homicidium ꝯdemnet̄ in centū:ꝯtingit ꝙ in aliquo loco īdeterminato et ꝙ nō est alicuius vicinie factū est homicidiū:queritur que vicinia teneatur.hic est arg.ꝙ primior.et si papa moriat̄ in loco indeterminato puta in mari ꝙ magistratus primior debeat cogere cardinales vt not.per Car.⁊ alios ex̄.de elect.c.vbi periculū.lib.vj.⁊ facit qđ not.C.de epis.et cle.l.nulli.§.ꝙ si in uito.et vbi de crimi.agi oport.aut̄.qua in puincia.In ver.ꝙ si toto.ibi al's fluere cepit.ī.aliūde seu alia parte. et qđ dicit flumen die.ſ.totum.In ver.cuius casu totū agrum.⁊ nihil de alteri⁹ agro.Dy.Ibi stricta rōe.ī.de iuris rigore.Dy.Ibi et qui.al's et qꝛ.Old.Ibi palā est etiā de rigore iurꝭ.Ja. ¶ In glo.ꝙ poterit ibi alio casu loqtur.loquit̄ eī in re priuata cuius dñium distinguit de destinatiōe patrisfa.vt hic ī nullius bonis erat.¶ In glo.ſ.nullo mō in fi.prima tñ sñia tanꝙ̄ equitati ꝯsonans tenenda est.ar.ſ.de reb.dub.l.vtrum.de relig.l.cum loca.et.C.de iudic.placuit.⁊ hoc si extet memoria secūdi alueī:al's nō dr̄ nouus alueus.ar.C.noua vect.institui non pos.l.vlti.ex̄.de ver.sig.c.sup quibusdā.Aut ergo est inundatio et tunc pdit̄ posses.vt.ſ.ti.ij.l.iij.§.labeo.⁊.l.qvniuersas.§.possessionē.et modus fruēdi non aūt ipm ius fruēdi vl' pprietas.vt.ſ.qb.mod.vsuf.amit.l.si ager.ij.rñ.⁊.ſ.pri.Aut est noui aluei ꝯstitutio:⁊ tūc possessio pprietatis ⁊ vsufr.perdunt̄ vt hic.⁊.ſ.e.l.ergo.§.alluuio.⁊.ſ.quib.mod.vsufr.amit.l.si ager.in pri.et.l.cū vsufruc.horti.¶ Et nota ꝙ in.l.pdicta si agri inundatio īpropriē ponit̄.ī.occupatio p aluei cōstitutionē:an aūt restituatur ius perditū fluīe discedēte:dic nō de rigore:ſꝫ de eqtate sic ſm Az.Et dic ꝙ ſm pmū intellectū huius glo.verbū vix qđ est hic ī lr̄a accipit̄ īpropriē p nullo modo sic accipit̄ etiā.ſ.ad vell'.l.tutor.ſm alium pprie vt et.ſ.de iudi.l.vix.et posset dici ꝙ significet raritatē denotando accidentiam facti quasi dicat ꝙ raro ꝯtingit ꝙ totum agrū vni⁹ auferat ⁊ alij vicino nihil.si tñ ꝯtingat obseruatur qđ hic dr̄. et erit hic alias ītellectus a pcedentibus.Ja.Et vide de ista materia insularū.ſ.e.l.insula.et.l.penul.§.paulus.

Cum quis. Ibi effici possit.no.ꝙ omne quod fit etiā fit ex preiacente materia. Oldr. Ibi ex tabulis tuis.ī.assidibus ex tua arbore factis.Old.In glo.tria sunt.ibi.§.non solū.illud cōtingit ratione societatis et mandati vnde videtur esse eadē persona. Ibi.§.si duo.ad hanc rñde vt not.l.iniquissimum.ſ.de iur.et facti igno. Ibi ⁊ mediā dño.ar.ſ.de vsuf.sed ⁊ si qs.al's si seruos.§.si duos. et not.institu.de rerum diuisio.§.si aliena.et dic vt.ibi.Jacob. ¶ In glo.not.sic in fi.dic vt not.d.§.adeo.vel Sol.vbi diuerse sunt opiniones vel sententie medium est tenendum: vt hic cum ꝯcor.Item etiā vbi paria sunt hincinde iura ⁊ res commode diuidi non pōt vt.ſ.ad trebel.l.titius.et de peti.here.l.sed et si lege co.§.adeo. Item in largitatibus et expensis est medium tenendum in aut.de cōsul.§.j.colla.iij.Sꝫ vbi sunt potiora iura ab vna parte ꝙ̄ ab altera non debemus seq medium:sed ſm allegata et probata condemnare vel absoluere vt dicta.l.ne sepius.et de offi.presid.l.illicitas.§.veritas not. Item nec vbi res pōt commode diuidi vt.ſ.de fundo instruc.l.quesitum.§.si quis eodē.Jac.de bel.Uel sol.vt soluitur per Azo.in brocardis ꝙ vbi sunt plures opiniones:et vna non preponderat alteri eligimus medium.⁊ hoc si medium potest cōmode reperiri:al's neutrum valet vt.d.§.si quis eodem.Si vna preponderat alij illa seruatur vt predictum est.In glos.ſm quosdam.ibi.§.cum quis. Uel dic ꝙ in institut̄.dicto.§.

cum quis non dicit frumentū esse excutientis vel nō esse: sed dicit frumentū ad spicā redire non posse.τ ideo dic ꝙ illa determinatur per hāc: vt in his q̄ ad statū pristinum redire nō possunt obtineat vt sint facientis si facto eius receperint nouā speciē qḋ in frumēto excusso nō est ꝙ habeat nouā speciē facto excutiētis.ſʒ certe imo dicit sicut τ supra dixerat frumētum esse excutiētis ſm opi.eorum quorū fuerit prima τ media snia ſʒ determinat̃ p hāc vt.ſ.de legib.l.non est nouū. Ja.de are.in fi.hāc opi.tʒ ipse Az.lʒ sub dubio forte in summa insti.de rer.diui.§.illud notandū.circa fi.§.τ hāc vr̃ hic approbare Dy.τ allegat̃.§.iste ꝙ si statuto caueat̃ ꝙ nō debeat exportari frumentū ꝙ exportās farinā nō puniatur.de hoc tangit Dy.ſ.de leg.iij.l.quesitum.§.illud.

Voluntas. Ibi miscētiū.i.cōfundētiū materias separabiles vel inseparabiles. Ja.τ Old. Ibi dn̄orum materie.ſ.inseparabiles. Old. Ibi corpus ex confusione insurgens. Ol. Et dic aut ex ꝯfusione insurgit noua species aut non. Primo casu vt in mulso τ electro c..cōmunis in tribus casibus. Primus cū fit dn̄orum volūtate τ nomine siue p̄cedat siue sequat̃ volūtas. Secūdus cū fit casu vt hic secūdo rn̄so.cum ꝯcor. Tertius cū fit mala fide vel ab eorū altero vel tertio.ar.ſ.ad exhiben.l.de eo.§.ſʒ τ si quis ex vuis. Sed si bona fide τ suo noīe fiat cū nō possit separari efficitur specificātis vt.ſ.de rei vend.l.pōponius.§.idē scribit.ibi ſʒ puto. Si vero nō īsurgit noua species τ sunt diuersi generis tūc aut pōt separari τ manet cuiuslibet qḋ ante fuit: vt d.§.idē scribit. Sʒ si plumbū aut nō pōt τ tūc cōis est ſm q̃sdam ſm alios non: ſʒ vendicat q̄libet τ petit suā materiā ꝙ si eiusdē gn̄is sunt materie certū est esse cōionem cū discerni nō possint: vt.d.§.idē scribit. Ja. ¶ In glo.i.nō permaneat i fi.τ in eo si qs suo noīe fecisset suū esset accedētibus q̄ in specificatione sunt necessaria vt.d.l.si frumētū.al's pōponius.§.idē scribit. Ja. In glo.per specificationē in fi.immo idē vt insti.de rerum diui.§.si duorum.

Cum in suo. Ibi edificauerit puta adiūgēdo tignum suum edificio meo. Et videt̃ glo.facere differentiā vtrū edificauerit bona fide: τ tunc non possit vendicare tignū.aut mala fide τ tunc possit statim. Sʒ dicas siue bona fide siue mala edificauit nō possit vendicari tignum vt hic pʒ in tex. Sʒ in hoc est differētia inter edificātem bona fide τ mala fide: q̄ edificās bona fide tenetur actione de tigno iniūcto ad duplū tm̄: ſʒ mala fide tenet̃ rei ven.et ad exhibendū non ad tignū sed vt iuret̃ ꝯtra eū in litē vt.j.statim not.τ dr̄ exp̄sse.τ.ſ.de rei ven.l.in rem.§.tignū. Dy. Ibi tantisper.i.durante officio. Old. Ibi dn̄s esse qui prius erat. Old. Ibi p eo prestet.ſ.ipse iniūctor siue bona fide siue mala iniunxit.nam de iniūctione tractauit. Est tn̄ differentia inter bone fidei τ male fidei: vt.j.de tigno iniun.l.fi.τ dic aut tignū non furtiuū iniunxit qs edibus suis τ cessat hec actio vt.ſ.de dona.inter vir.τ vxor.l.de eo. Aut furtiuū τ tenet̃ hac actione.ſ.bona fide.ſʒ facta exactione dupli per hanc actionem nō agetur etiā dissoluto edificio actione ad exhibendū vel in rē: vt insti.de rer diui.§.cū in suo.v̇.appel. Aut mala fide τ tūc agetur hac actiōe τ nihilominus ad exhibēdū vt.d.l.fi.de tigno iniū.τ.ſ.dixi. Ja. In glo.bona fide ibi vendicat.vel agit actiōe ad exhibēdū. Dy. Et per fi.huius.§.vr̃ reprobari glo.que est.ſ.de rei ven.l.in rem.§.vlti.

Illud recte. Ibi edificauerit in alieno solo et ex materia aliena.nec ob.qḋ.j.de vsucap.dicit. Ja. Et not.ꝙ in isto.§.aliud iure est in toto q̄ i parte: τ in p̄ncipali q̄ i accessorio.nā lʒ edificiū totū sit vsucaptū tignū tn̄ qḋ est pars edificij non est vsucaptū.ad qḋ ꝯcord.ſ.depo.l.j.§.q̄ depositis.de rei ven.l.in rē.§.fi.de publi.l.si ego.§.partus.τ.C.de p̄scrip.lōg.tēpo.§.cū notissimi.in p̄n.de hoc not.ſ.de vsur.l.q scit.de rei vē.l.q̄ de tota.τ dixi etiā.ſ.de statulib.l.statuliberos.§.si iussus.

Ex diuerso. Ibi vendicatio eius materie si proprio noīe edificauit.secus si vt inglinus.τ.ſ.loca.l.ſʒ addes.§.si inglinus.τ de rei vend.l.habitator.et sic pōt intelligi.ſ.de vsufr.lʒ sed τ si q̄d.in prin.τ in vsibus feud.hic finit̃ lex.c.si vasallus.et ar.C.de edifi.priuat.l.si is cōtra quē.τ.j.statim.ver.nā scīēti. Ja. ¶ In glo.q̄ alienata.ibi ſʒ contra.C.e.l.ij.ſ.de rei vēdi.et vide qḋ ibi dixi. ¶ In glo.ab initio.ibi.l.iulia.al's incipit si in aliena. Dy. ¶ In ea.glo.in fi.τ melius.ſ.de rei ven.l.in fundo. Old. Et ad hoc.ſ.de dona.qui alienū.τ vide.j.e.l.qua ratione.§.littere.in glo.si autem mala τ suppletione eiusdem.

Si alienam plantam. Ibi vicini arbor.delata in meum circa factū hoīs vt differat a precedenti vel per grossitudinē. Ibi vicinū.q.d.non solū arbor eminet vtriq̄ fundo τ vicini premit agrum in eū partim translata: sed etiā radices immisit in vicino fundo.secus si nō supereminet vt in.l.ꝯria.j.arborū furtim cesar.l.si plures.in fi.hoc aūt in montib' frequenter ꝯtingit: τ hūc intellectū innuit.l.sequēs.pro regiōe. Item hoc ꝯtingit per arboris ingrossamentū qḋ facit aduersus vicinū. Ja. ¶ In glo.bona vel mala fide in fi.sed hoc est falsum: q̄ non perdo dn̄ium anteq̄ alij querat̃ ar.ſ.quib.ex cau.maio.l.deniq̄.τ.l.nec vtilē. Ja. ¶ In gl.hic τ superius in fi.hec vera Ray.

Pro regione. In glo.R.dixit.ibi vitio scriptoris positum.hoc ideo dicebat q̄ lr̄a vr̄ sibi ip̄si ꝯria.nā in eo qḋ ponit de cōfinio prediorū videt̃ ponere ea eē diuisa.τ tn̄ ponit p ꝯstanti ꝙ erant diuisa. Vn̄ dic ꝙ quidam habent in littera hec sunt τ tūc subaudi.ſ.īducētia.q.d.hec īducunt p̄diorū cōmunionē p indiuiso primitus postea diuisa limite ꝯtingēte per locū vbi est lapis vel arbor τ est q̄dam īterpositio τ vulgaris modus loquendi: q̄ cū ab aliquo aliq̄d fit vnum vocat̃ τ dicit̃ τ imponit̃ facto suo iste est talis.q.d.hoc factū a tali p̄cedit. Alia lr̄a dicit τ sunt: τ ista est cōior et tūc post verbū τ repete si.q.d.τ si p quāuis sint singularia p̄dia cōia et vnū duorum τ alterū aliorum duorum p indiuiso: τ tunc non ante erit lapis nā ante exemptionē pars lapidis q̄ p̄tenditur in p̄dio aliorum duorum est cōis eorū rōne predij p indiuiso.nō aūt lapis idē in parte que p̄tendit̃ in p̄dio aliorū duorū q̄ eorum ratione sui p̄dij est cōis: post exemptionē aūt omnium q̄ttuor p indiuiso ipse lapis est cōis: vt.ſ.p socio.l.illud.τ communi diui.l.arborum. Ja. ¶ In ea.glo.ibi inter vtrūq̄ est lapis et ſm hanc subaudi etiam. Ja.

Qua ratione. Ibi edificauerit.de sua materia et bona fide. Oldrad.

Littere. Ibi nec impensas.i.quantū esset impēsum p tali scriptura. Ja. Ibi versi.vtiq̄ in rem actio alia directa alia vtilis. Ja. Ibi impēsam exoluat.hic si velit pictor al's offerendo preciū tabule ipse dn̄s est vt no.insti.de rerū di.§.si in aliena.τ statim not.j.in fi.huius.§.τ not.hic mirabilē casum vbi dat̃ rei vēdicatio non dn̄o ꝯ dn̄m vt insti.de rerū diui.§.si qs i aliena.vbi hic no.in glo.i rem. Dy. Ibi nocebit ei.ſ.dn̄o tabule q agit vtile tm̄ tam ꝯ bone fidei possessorē q̄ cōtra male fidei.τ sic facit p Placen.sed ſʒ glo.illud vtiq̄ qḋ sequitur restringit oīa precedētia. Ja. Ibi doli mali exceptio lʒ dixerit ꝙ dn̄s tabule possit agere vtili aduersus pictorē dūmodo offerat estimationē picture: τ econtra pictor pōt agere directa ꝯ dn̄m tabularum: hic tn̄ intelligas ꝙ semp possessor potior est si offerat petitori estimatorē eius qḋ petit.τ hec vera sunt si agant contra se.ſʒ si agant ꝯ extraneū pictor habēs directā prefertur habenti vtilē. Et vt breuiter scias qn̄ vtilis p̄feratur directe τ ecōtra: dic ꝙ aut omne commodū τ incōmodū spectat ad eum q hʒ vtilē: τ tunc vtilis prefertur directe: vt.ſ.de p̄cura.l.in cause.vbi de hoc. Si autem cōmodū τ incōmodū nō spectat ad eū: tunc aut ille qui habet vtilem: hʒ cām ab eo qui hʒ directā: τ tunc vtilis p̄fertur directe.vt.ſ.si ager vectiga.l.j. Si aūt ab eo cām non hʒ tunc directa p̄fertur vt hic.et ita soluit̃ istud in brocardis.de hoc lati' dixi.C.de noua.l.iij. Vel dic aut directa τ vtilis hn̄t se p modum ꝯriorum τ tunc loq̄t̃.l.si qs emptionis.C.de p̄script.xxx.anno. Aut p modū diuersorum: τ tunc q̄libet in iure suo prefertur.ſ.habēs directā in dn̄io directo: τ habēs vtilē in vtili: vt.ſ.si ager vectiga.l.j.τ.ij.τ hoc modo intelligo hunc text. Aut se habēt p modū similiū vel idētitatis: τ tūc aut directa cōpetebat illi ad quē negociū primordialiter τ principal'r p̄tinet: aut vtilis. Primo casu directa prefert̃ vt.d.l.iij.τ qḋ ibi not. Scḋo p̄fertur vtilis vt.d.l.in cause.ſ.de p̄cur. ¶ In glo.hic raro in fi.arg.ſ.de leg.l.nam ad ea.et.j.de reg.iur.l.ea que raro. Old. ¶ In glo.si autē mala.ibi contra dn̄m pro expensis. ¶ In eadē glo.ibi itē si quecunq̄.hec contradicit ei qḋ solet dici bone fidei possessorē pro īpensis nullā habere actionem: vt.ſ.cōi diui.l.in hoc iudicio. Nec obst.§.itē si quecunq̄: q̄ in alio casu loquitur qn̄ sine facto suo qs caret re sua. Vel illud quod solet dici de actione deneganda est verum in actione negociorum gest.et etiam in actione in factū si possideat.ar.ſ.vt in posses.leg.l.j.§.si debitori.al's si non possidet sed dn̄s eadem in factū dabitur vt hic no.C.de rei ven.l.si quis sciens.est eadem glo.sicut hic. Contrarium not.j.eo.l.quicquid.§.cū partes.et illa est verior.ar.ſ.de ꝯdi.inde.l.si in area. Non obst.§.item si quecunq̄.q̄ loquitur qn̄ sine facto tuo rem tuā iunxi rei mee.

rei mee. hic vero qñ facto meo rē meā iunxi rei tue. tñ Dy. dicit dari cōditionē idebiti ad recuperandā pos. vt. s. de leg. j. l. qd si nulla. Alij dicūt q dat incerti cōditio ad repetendū hoc factū vt. s. de cōdi. indeb. l. q exceptiōe. §. si pars. ¶ In glo. i rem in fi. ar. j. de loco publico fruen. l. j. et ibi no. ar. contra. s. si ager vect. l. j. et ij. et de pcura. l. in cause. in fi. sed dic vt. s. dixi. ¶ In glo. si bona fide. ibi et sic in alijs dicas sec9 esset in dño tabule a pictore cōuento offerēde pictori: vt not. insti. de rerū diui. §. si quis in aliena. Ray. ¶ Ibi fm Jo. Sz ad hoc opponitur in prin. huius. §. dicit de litteris aureis que magni sunt valoris. sed rñderi pōt vt ibi in glo. magna. s. q ad alias litteras non habuerūt respectū iuris cōditores: qz raro fiebāt littere auree. ¶ Ibi fm Azo. cōtrium not. insti. de rerū diui. §. littere in fi. sed ista videtur verior et idem not. s. de rei vendi. l. in rem. §. sed id qd in charta vel in tabula. et hanc cōprobat Dy. et Ray. sed pro illa posset allegari qz in charta et scriptura nō consideratur preciositas ppter difficilē separationē scripture et reductionis charte in pristinū statum que rō in tabula et pictura cessat. ar. s. de vsufru. l. qui vsufr. in prin. et qd ibi no. Ray. ¶ In eadē glo. ibi forte secus. et hanc sequit Pe. in lectura insti. de rerū diui. §. si qs in aliena. et Ray. hic in eadem glo. in fi. sz ibi quo ad fidem faciēdā: hic quo ad dñium acquirendū. et sic etiā pōt solui cōtrium de. l. et si non sint. §. perueniamus. s. de auro et arg. leg. Pe.

He quoqz. Ibi volentis et valentis. R. et Oldrad. ¶ In glo. qz qui per alium. ibi. §. j. sed ibi habet voluntatem eoipso q obligauit. Jac. vt. j. de diuer. et tēpo. pscrip. l. de accessionibus. ij. rñ. Et si opponatur de pignore pretorio vbi nunq interuenit volūtas debitoris dic q factum iudicis interpretatur et fingitur factum debitoris. de euict. l. si plus. §. j. et C. si in causa iudicati pignus captum sit. l. j. Ja. de ra. Ibi de solu. l. fugitiuus. sed dic q regula locum habet vbi ius non resistit vel natura. vel dic vt no. per Dy. et alios ex. de reg. iur. c. pōt quis per alium. li. vj. ¶ In gl. et generalis in fi. qd nihil est: vt not. d. l. pcur. tutorum. Dy. ¶ In glo. nisi tradere sit phibitus a dño et pcio nondū soluto vt. s. de excep. rei vend. et tradi. l. j. §. j. Dy.

Interdum. Ibi ex ea causa. s. venditionis. Ja. Ibi apud te esse. qd est eoipso q vēdo. An aūt per inuestituram fiat quis possessor. not. in decretis. xvj. q. vij. si quis deinceps. et habetur ex. de fide instr. c. inter dilectos. circa fi. et per Dy. de reg. iu. c. j. ver. iij. qri posset. ¶ In glo. a traditione in fi. et melius. s. de rei ven. l. si ager. et de fundo dota. l. si fundum. ¶ In gl. si res presens. ibi. vel forte hec vera. Vel dic q ibi loquit in eo qui non possidet vt ibi not. et pbatur per Dy. ex. de reg. iur. c. per possessorē. lib. vj. in iiij. q. Ray. et dic vt ibi.

Hoc amplius. In glo. sic. s. in fi. sz alio prsus casu loquit. vel hic loqt circa administrationē ppriorū bonorū. ibi circa administrationem alienorū: vel ibi cogitauit de vno tm nec apparet de quo. hic aūt cogitauit de quocūq accipiēte. Item maior desideratur certitudo vt hic patet. Ja. de bel.

Alia causa. Ibi quo quis. s. eijciens. ¶ In glo. immo non. ibi nō velle perdere. et est casus in. d. §. sed si iactum. Old.

☞ Hereditas quare non acquiritur per seruū eo inuito.

Acquiritur. Ibi alia causa iusta. Ja. Ibi habere pōt sic et monachus nihil habere pōt vt plene no. et dixi in auth. ingressi. Ibi adire non potest. abundat dictio non propter verbum nisi supra positum qd habet negationem implicitam. et sic essent due negationes que inducerent affirmationem vt. j. de verb. sign. l. duobus. sic et al's abundat vna negatio. s. de dam. infect. l. flumen. et C. de ser. fugiti. l. j. Et ratio diuersitatis quare hereditas † non acqritur per seruū iuito sed alie res sic: est qz hereditas multis oneribus est implicita vt. s. de acqui. here. l. more. et manda. l. si hereditate. Ja. de ra. ¶ In glo. quid si nudū. in fi. et plene dic vt ibi no. Dy. ¶ In glo. etiā inuitis. ibi. §. non pōt. Sol. directo phibet vt ibi per obliquū cōcedit vt hic et dic vt in cōtrio no. et. j. de reg. iur. l. inuito. et. s. de neg. gest. l. soluēdo. Ja. de bel. ¶ In glo. qnq tū in fi. et de leg. ij. l. cū filio. §. ipsi vero. Dy.

Non solum. Ibi adepti fuerint ex cā habili ad dñium transferendū. Ibi persecuti sunt. i. acqsierunt. Oldr. Ibi idē placet. s. q acqratur mihi ex re mea et opera sua. Dy. Ibi bone fidei possessor cū tit. cum locum habeāt que sequunt. Ibi qz nō possidet. s. ea possessione q est habilis ad vsucapionē. possessio ergo naturalis quaz fructuarius hz p non possessione habēda est vt hic. et. j. ti. j. l. j. §. per eū. et. s. ad exhib. l. celsus. §. iul. qd verū est quātū ad vsucapionē vt hic pz. sz quantū ad interdicta q possessoribus cōpetunt p possessore habetur vt pz in interdicto vti possidetis vt. j. vti possid. l. fi. et per hoc dr fructuarius verā naturalem posses. habere vt. j. ti. j. l. naturaliter. in prin. et. l. possessio quoqz. Dy. ¶ Et ex predictis not. occultū et vtile qd vr supponere. §. iste. in glo. hic posita. s. q ciuilis possessio sit cā vsucapionis et pscriptiōis. Et ex hoc sequit q multi credunt aliqs cōpleuisse vsucapionē vel pscriptionē qui forte nondū incohauerūt: vt si ponat aliquē peregrinatū nullo in fundo suo relicto: semp tñ hz animū retinende possessionis. si alius fundum intret et apprehendat non prescribit cū ad prescriptionē exigatur ciuilis possessio vt hoc. §. et glo. hic posita. sed ciuilis a duobus haberi non pōt. vt. j. de precar. l. duo. Constat aūt q absens ciuilem retinet vt. C. de acqr. pos. l. licet. et. j. ti. pr. l. clā possidere. C. qui ad nundi. ergo alius ingrediēs eam non hz: et per cōsns non prescribit vt. C. de acqren. pos. l. si nulla iusta. ¶ Si ergo qrat qñ talis incipiat prescribere. dic q qz de aio constare non pōt nisi per exteriora vt dixi. s. e. l. naturalem. §. ceruos. sequit q si absens longo tēpore deseruit culturā fundi sui non colēdo per se nec per aliū: videbitur p talē obliuionem habuisse animū deserende possessionis. et ideo extunc incipiet cursus pscriptionis. Quantū aūt tps dicatur longum puto relinqui iudicis arbitrio. ar. de iure delib. l. j. in fi. Si autem velles tueri q pscriptio incipiat ex die apprehēse possessionis per ingredientē: non obstat q aio absens retinuit possessionē qz vt predixi qñ postea longo tēpore deserit possessionem psumitur qñ recessit recessisse aio deserēde possessionis: et sic perdidisse ciuilē ar. C. de peti. here. l. si filius. et ita vr sentire glos. j. ti. j. l. si id qd. ij. rñ. et de vsucap. l. furtū. in fi. de hoc vide qd not. plene per Dy. et alios ex. de reg. iur. c. sine possessione. lib. vj. et per B. et alios ex. de pscrip. c. cām que. et dixi. j. tit. pri. l. j. §. p seruū q in fuga. Qd ergo hic dr fructuarium non possidere ciuiliter verū est rē illam in qua hz vsuf. sed ius suū vtendi et fruendi quasi possidet ciuiliter et naturaliter. nam sicut in vera possessione est distinguere ciuilē et naturalē: sic et i quasi possessione incorporaliū. vñ si steti in fundo tanq fructuarius per. xxx. annos nō est dubiū q vsuf. prescripsi lz nō pprietatem rei in qua steti sicut fructuarius: et sic dz hic itelligi. Ja. de are. aliqb9 additis. et sic not. q ciuiliter nō possidēs non prescribit.

Pupillus. Usqz ad hāc. l. dictum est qualiter rerum dñium acquiratur scz per occupationē a lege prima cū sequentib9 vsqz ad. l. adeo. §. cū quis ex aliena. Itē per specificationem vt. d. §. cū qs ex aliena vsqz ad. §. he quoqz. Itē p traditionē vt. d. §. he quoqz vsqz ad fi. l. Dictū est etiā per qs personas nobis acqritur. s. e. l. acquirit. nunc circa inquisitionez dñij ponit diuersas qōnes vsqz ad fi. titu. Dy. Ibi pōt. s. dominiū transferēdo. Old. Ibi nisi tutore autore: hoc dicit nō sine ministerio qz non sufficit psentia tutoris nisi autoretur expresse: vt. s. de tutel. l. j. §. fi. et de auto. tuto. l. obligari. §. tutor. Old. Ibi naturalis subaudi alienare pōt. Dyn. Et per hanc litterā dicit And. de baro determinatā fuisse talē qōnem. mulier de iure lombardo non pōt alienare sine consensu viri vt in lombarda: qualiter mulieribus alienare permissum est. l. j. quia in eius potestatē transit eo iure vt no. C. de cōdi. insertis. l. si vxor. et insti. ad tertul. §. fi. aliqua vxor sine licentia viri alienauit vnam domū et cōstituit se tenere noīe emptoris. emptor ppria autoritate eam de domo expulit. mulier contra eū egit ex cōsti. si quis in tantam. vel ex beneficio. c. sepe. ex. de restitu. spol. vel ex beneficio. c. reintegranda. iij. q. j. allegabat emptor se licite fecisse cum constituisset se p eo possidere vt. j. ti. pri. l. qd meo. et de rei vend. l. quedā mulier. et q ipsa mulier saltem possessionē q est facti alienare potuerat. ar. j. ti. j. l. possessionē et qz pupillus in possessorio hz legitimam personā: vt. C. qui legiti. perso. l. momentarie. predictis non obstātibus dicit terminatū fuisse contrariū q mulier etiā possessionem alienare non potuerit sicut hic dicit de pupillo et. l. possessionem. j. tit. proxi. de alienatione non loquit sed de amissione. ¶ In glo. contra. j. ti. j. ibi dicit. vel Sol. vt predixi et in contrario notat in tertia solu. Old.

Lacus. Ibi terminos quos habuerunt a prima constitutione. Old.

Si ex ere. In glo. vt campana in fi. al's secus vt. s. eo. l. adeo. §. voluntas. in princip. Dyn.

¶ In glo.ɔtra ibi ad materiã pristinã: ⁊ ideo specificatio inuenit materiã vt.s.de leg.iij.l.quesitũ.§.illud fortasse.Dy.et allegat sepe finis hui⁹.l.ꝙ ad artifices peritos i artib⁹ recurritur.de quo dic vt plene not.in pma ɔstitu.§.ideoq̃.

Si procurator. Ibi tradita vtroq̃ vel tradente tãtum vel pcura.tantum gerente in animo mihi acquirẽdi.Old.¶ In glo.vlt.per quas personas.l.j.⁊ dic vt ibi plene dixi.

Quod in littore. In fi.exp̃ssum arg.ꝙ si ciuitas forte ppter guerrã fecit fossam in predio meo ⁊ facta pace explanata est ꝙ locus reuertatur in dñiũ meũ quasi quodã iure postliminij vt.s.de rerũ diui.l.intantum.in prin.⁊ p hoc.s.qb.mod.vsufr.amit.l.si ager.j.ti.pri.l.iij.§.labeo.s.e.l.adeo.§.insula.in fi.s.e.l.ergo.§.alluuio.⁊ de flumi.l.j.§.si fossa.Et hoc nisi recepissem pcium vt.s.de rei vend.l.eius.j.p empto.l.iij.⁊ rerũ amo.l.si ppter.i prin.nisi forte vellem restituere preciũ qđ accepi.vt.j.cõmo.l.in cõmodato.§.fi.⁊.l.sine certo.§.j.Rich.¶ In glo.vt.d.l.intantũ.ibi ex diuerso.sed illud ɔtingit ppter quandã donationẽ p̃sumptã q̃ colligitur ex mala fide impedietis vt ibi not.⁊ pz.Ibi.§.loc⁹ autem.sed dic vt dixi.s.e.l.adeo.in prin.Uel dic ad vtrumq̃ vt not.d.l.intantum.in prin.

In agris. Limitata causa limitatũ pducit effectũ.ad hoc allegat hec lex ɔiungendo prin.cũ fine.⁊ vide in alphabeto dictione limes.Sed nunqđ idẽ in agris in feudũ datis.distigue vtrũ alluuio fit cõcreta an discreta.ar.eius quod de feudo fructuario dicitur.s.de vsuf.l.itẽ si fundi.§.hinc vicinus.nisi ea ɔditione esset datus in feudũ vt in limitib⁹ staret vasallus.arg.hui⁹.l.Dy.⁊ vide Ja.de bel.de ɔtrouersia inuestiture.§.si qs de manso.Dy.In glo.nec insula.in fi.imo est in eo.titu.de flumini.l.j.Dy.In glo.quẽ ipsi in fi.⁊ prout habes ɔcessit.i.cũ al's cessit ⁊ sic manu captus nõ fuit vt contingit cũ hostes vno loco victi alia loca derelinquũt se ɔferẽdo ad loca fortiora ⁊ magis ɔiuncta.Jac.vel ɔcedunt sponte ex pacto non possentes defendere.

Si duo domini. Ibi rem.s.cõmunẽ. In glos.i.quãtũ ad partẽ socij.s.quã hz in re donata seruo cõi.q꞉ qđ nõ põt vni q̃rere querit alteri.vt.j.de stip.ser.l.j.§.cõmunis seruus.⁊.l.pinde.§.fi.⁊.s.de autori.tuto.l.si cõis seruus.⁊.j.e.qui bona.§.fi.in fi.Old.

Ex hereditarium. Pro declaratiõe vide Az.in summa de acqr.pos.§.seruũ quoq̃ hereditariũ.Ibi eiusdẽ hereditatis de cuius acq̃sitione tractatur.Old.In glo.in fi.vt.s.e.l.acquiritur.Dy.

Liber homo. Si liber homo istituit mei ɔtemplatiõe nõ cõpellitur adire.sꝫ si adeat aut ex necessitate seruili ⁊ nihil operatur aditio: aut ex ppria volũtate et volens mihi querere: ⁊ tunc lꝫ directo non q̃rat: cogitur tñ restituere cõditione sine cã.h.d.Old.Et dic ꝙ primo loq̃tur de q̃sitis inter viuos: vsq̃ ibi sꝫ hereditatẽ.in qbus distinguitur vtrum ex re vel opera aut extra rem vel operã. Secundo de quesitis ex vltima voluntate in qbus distinguit adeat spõte vel ex necessitate seruili.Dy.Ibi pareret.i.acqreret.Ol.Ibi donauerit non mei ɔtemplatiõe.al's mihi quereretur vt.s.de vsuf.l.sꝫ ⁊ si qd donet.Dy.⁊ Ol.Ibi ex negocio gesto.i.ex cõtractu celebrato extra rem meã ⁊ operam suam.Dy.et Old.Ibi mihi per eũ.etiam qñ mei ɔtemplatione esset institutus.Dy.⁊ Old.q꞉ aditio hereditatis nõ est in opera vt.s.de acq.here.l.aditio.⁊.j.e.fructuario.Oldr.Ibi neq̃ ex re mea.cum mei ɔtẽplatiõe nõ sit institutus.Ja.Ibi dubitasse.i.dubitando tẽtasse vel admisisse.Ja.Ibi non hereditatẽ: p possessum ex solo mee possessiõis iure.Ja.Ibi voluisset pertinere.vt q꞉ mei cõtẽplatiõe relĩqt.Ja.Ibi sꝫ lꝫ ei.i.mihi possessori.Jac.Ibi hereditate q sua aditione voluit esse heres ⁊ fuit.Jaco.Ibi sed trebatius ait ⁊ male.Old.⁊ supra dixit hereditatẽ nõ queri possessori.hic autẽ q̃rit an saltẽ possessio q̃rat.Ja.Ibi iussu eius ⁊ sic ex necessitate seruili supra vero nõ tali necessitate adiuit.Ja.Ibi labeo ɔ.s.bona fide possessum nõ fieri heredem.ibi ex necessitate credens se seruum qđ presumitur cũ iussu alterius adit.Dy.Ibi fecisset ⁊ adijsset.Oldr.Ibi ipse vellet.s.ei querere sponte sciens se liberum.Jac.¶ In glos.hic in hereditate in fi.de quo dic vt.C.de iure dot.l.in rebus.Old.¶ In gl.possessori per ɔditionẽ sine cã.ibi plene dices immo dicas ꝙ hic non dicit ꝙ cogatur adire: sꝫ dicit oppositum.s.ꝙ aditio non tenet vt.j.circa fi.l.placet.sed si adeat spõte tenetur restituere p ɔditionẽ sine cã vt hic ⁊ ibi.⁊ ppterea l.ista cõcor.cũ illa.⁊ glo.supponit ꝙ.l.ista dicat qđ non dicit.Ja.¶ In ea.glo.ibi cõtẽplatione venditoris q꞉ tunc fm glo.istam ⁊ illã que ponit in.d.§.si quid seruo.nõ tenetur restituere hereditatẽ venditor emptori.sed ego puto contra.s.ꝙ ⁊ tũc sit restituenda emptori per.l.s.de edil.edic.l.cũ autem.§.fi.et ideo non debuit signari.§.ille.si quid seruo.pro contrario q꞉ hic etiam loquitur de bona fide possesso.l.cõtraria loquitur de vendito.quo casu quicquid acquiritur iure venditiõis est emptoris.Jaco.

¶ Uendens castrum habens iurisditionẽ an videatur vẽdidisse iurisditionem.

Traditio. Primo ponit regulam.deinde exemplum ad regulã.et dic tradendo ex causa habili ad dominium transferendũ.Ray.⁊ Old.Et concord.ad hanc.l.ex.de reg.iur.c.nemo plus iur.cum ibi not.per Dy.⁊ alios que videas.j.q.j.gratia.c.quicunq̃.et.c.verum est.⁊.q.vlti.d.albertum.xxviij.dist.presbyterũ.⁊ qđ not.de diuort.c.nuper.fallit hec regula C.de ven.rerũ fisca.cũ priuato cõium.⁊.C.de ser.cõmuni ma.sed specialia sunt fauore fisci ⁊ libertatis.Ibi vel põt inspecto iuregentiũ de cuius acquisitione tractat.Ibi nihil transfert.s.dñium.Jac.Ibi apud eũ qui tradidit.Hic est euidens arg.ꝙ si statuto caueatur ꝙ bãnito nõ fiat ratio ⁊ ipse cedat iura in alium ꝙ ipsi cessionario nõ fit ratio.⁊ p hoc.j.de reg.iur.l.nemo plus iur.⁊ ne alia via occurratur statuto: vt.s.de tuto.⁊ cura.da.ab his.l.scire oportet.In ɔ̃rium videtur quia statutum solum de bãnito loquit: ergo non debet extendi ad cessionarium.de hoc dic vt plene dicetur.j.de noua.l.doli.et dixi.C.de here.vel act.ven.l.emptor nominis.¶ In ver.et si forte seruitutes.arg.ꝙ si habens iurisditionem † in homines ville vel castri vendat ipsam villam vel castrum ꝙ videatur vendidisse etiam iurisditionem.p hoc.s.si serui.vend.l.testatrix.in prin.de leg.iij.l.predium.§.balneas.⁊.§.seq.de fundo instruc.l.seie.§.tyranne.⁊ de ɔ̃hend.emp.l.in vendentis.§.fi.cum.l.seq.de seruitu.rusti.predio.l.via.§.quẽcunq̃.quemadmodum serui.amit.l.nam satis.§.j.et.l.si partem.§.si per fundum.⁊ de act.emp.l.creditor.Sed distingue aut venditor habebat iurisditionem ratione possessionis castri vel ville quã vendidit et tunc transit ad emptorem iurisditio vt dictis.ll.Aut habebat iurisditionem rõne persone sue ⁊ tunc nõ transit ad emptorem.arg.s.de serui.rusti.predio.l.pretoris.⁊ i vsibus feudorum de capita.qui curiam vendidit.c.j.s.de serui.leg.l.patri.§.vlti.j.de verb.signi.l.princeps.⁊.C.de bonis vacan.l.si quando.Dy.De hoc notaui.C.de iurisd.om.iudi.l.fi.et.j.e.l.ergo.¶ In glo.fallit.ibi de vsuf.l.qđ nostrum.sed ibi non dat quis illud qđ non habet: sed dat id qđ hz aliter q̃ habet.Jac.de ra.¶ In eadem glo.ibi in creditore.sed dic ꝙ in hoc non fallit regula q꞉ creditor nõ vendit vt ipse sed vt procurator debitoris.arg.s.fami.herciscun.l.si pignori.et.c.si in causam iudicati.l.j.in fi.⁊ voluntate ipsius debitoris ex quo primo obligationi consensit hinc est ꝙ ipse debitor de euic.tenetur: vt.j.de diuer.⁊ temp.p̃scrip.l.de accessionibus.et.s.de distrac.pig.l.rescriptũ.et.C.de euic.l.si ob causam.Ja.¶ In ea.glo.ibi diuturnum.sed hoc casu non videtur fallere regula q꞉ nõ vr̃ plus iuris transferre: l꞉ eñ minori tpe prescribere possit emptor q̃ vẽditor: ideq̃ debitor nõ est plus iurꝫ trãsferre.nã ⁊ qui p̃scribere nõ põt si transferat in eũ qui prescribere põt nõ dr̃ plus iuris transferre q̃ in se hẽat vt not.j.de reg.iur.l.aliud.§.absurdum.⁊ apertius.e.ti.l.nemo plus iuris.multo ergo fortius in casu nostro vbi tradẽs et accipiens p̃scribere poterant lꝫ minori tpe emptor q̃ venditor.vñ hic ⁊ in seqẽti ɔ̃rio emptor p̃scribit rõne tituli ⁊ bone fidei quam hz a se non a venditore.Ja.de are.⁊ de ra.Idem põt esse i iure patronatus translato de laico in ecclesiã q꞉ ecclesia habet sex menses: vbi laicus habebat tñ quattuor.ex.de iure patronatus.c.si laicus.lib.vj.¶ In ea.glo.ibi hodie secus.s.si dominus ignoret ius suũ ⁊ alienationẽ factã.Dy.⁊ Old.¶ In eadem glo.in fi.qđ intellige vt ibi not.⁊ dixi.C.de p̃script.lon.temp.aut.male fidei.que ex dicto corpore sumit.sed vt.s.dixi.nec hic fallit regula q꞉ hic operat titulus ⁊ bona fides ipsius emptoris quã hz a se nõ ab ipso venditore.¶ In gl.fallit ibi p emptore in fi.ipsius glo.So.hic loq̃t de iure reali qđ trãsit in emptorẽ.ibi de personali qđ nõ transit: vt de ɔ̃hen.empt.l.fi.§.fi.Dy.⁊ Ja.de bel.

Si ego.

Si ego. Ibi q̃si meo p̄curatori veritatē notat. q꞉ vere p̄cu. erat. vel si non erat secuta fuit ratihabitio vt. s. de neg. gest. l. si ego. Dy. Ibi q̄situm dn̄ium. statim si erat p̄cur. nō expectata ratihabitiōe. Ol. In glo. s. possessionem in fi. ⁊ exp̄sse dicitur. s. e. si p̄cura. Dy.

Si seruus. Ibi nec meā fieri semp. ibi nec tuam. s. semp si non ⁊c. Ol. Et dic tua. s. bone fidei possessoris.

Si rem meam. Ibi tuā esse ex causa habili ad dominium transferendū: vt. j. e. l. nuda. ⁊ tu ↄsentias Old. ⁊ Ray. ¶ In glo. j. hec. l. in fi. nam si aliud secus: vt. s. e. acquiritur. §. j. Dy. ¶ In glo. si erat presens in fi. vel dic et melius vt no. s. eo. l. qua ratione. §. interdum. Old.

Ubi bona fide. Que bona fides hic ⁊ alibi vbi de hoc tractat̄ consideratur ex parte possidētis nō ex parte possessi: vt. j. de stipu. seruo. l. si seruus testamento. Dy. Ibi cui bona fide seruit. nam cū possessor alat possessum opere eius videntur quodāmodo ex re possidentis. vt. s. commo. l. in rebus. §. possunt. Ja.

Tamdiu. Ibi bonafide seruit. i. quādiu bona fides possidentis durat ⁊ permanet. Dy. Ibi vt singula momēta spectemus. not. ꝙ non initium bone fidei possessoris sꝫ singula momenta spectamus: al's tm̄ initiū spectamus nec nocet superueniēs mala fides vt. C. de vsuc. trāsfor. l. vnica. et. j. p̄ emptore. l. alienā. sꝫ illa locum habēt vt spectetur initiū quantū ad vsuc. vel prescriptionē vt ibi secus q̊ ac acquirendū per eū quē bona fide possidemus vt hic q꞉ tūc singula momēta spectamus. Itē quo ad p̄cipiendū fructus per bone fidei possessorē nocet superueniēs mala fides vt. j. e. l. bone fidei. §. in ↄtrium. Dy. ⁊ de hoc dic vt not. ⁊ dixi. d. l. vnica. de vsuc. transfor. ⁊ per Dy. ⁊ alios ex̄. de reg. iur. c. possessor male fidei. li. vj. ¶ In glo. al's est pōt ibi sibi possessionē: vel dic ex re. i. extra rē eius possidētis. vel dic ex re eius. s. possessi. ⁊ est exemplū. si homo liber de pecunia ad se pertinente stipuletur ancille p̄prie partum vel rem suā: vt. j. de stip. ser. l. liber homo. Jaco.

Si quis duobus. Ibi insolidū acq̄rat cōsiderato effectu ⁊ exitu. ⁊ sic soluuntur contraria. Dy.

In omnibus. In fi. continua hic. l. sed si ex meis. postea redeas ad. l. sequētē nisi ⁊ dic p̄dicta distinctio locum hꝫ nisi ⁊c. Old. ¶ In glo. in spē: ibi vel lance vel etiā rudi materia vt. s. e. l. adeo. §. cū quis. Dy.

Sed si ex meis. Ibi non maneret. i. non est possibile tabulas ad cupressum redire. Dy. In glo. i. mea cupressu factis. ibi. l. mutius. al's lucius. Ibi. §. si q̄s que sunt ↄ: immo. §. si quis est p̄ ⁊ non ↄtra. Ol. In glo. facit. s. in fi. sed sol. vt ibi. vel illud p̄pter perseuerantiā volūtatis q̄ efficit qđ in testamēto scriptū est validū esse: vt. s. de leg. j. l. si mihi ⁊ tibi. in fi. Ja. vel dic ꝙ ibi nō dr̄ ꝙ materia cū transit in materiatū ꝙ p̄maneat eadē materia sꝫ dr̄ ibi ꝙ legatū consistit ⁊ est rō vt ibi habetur. vel dic vt not. d. l. si ↄuenerit. §. si quis. de pign. act. q̄ lꝫ. s. p̄ ↄtria signetur in glo. q̄ incipit. i. mea cum ↄcor. vt ibi dixi. Dy. ⁊ p̄ parte. Ja. de bel.

Proculus. Ibi expectaret̄. s. cōseruaretur. Jac. Ibi fulcrū. i. ornamentū. vt. s. de leg. iij. l. liberoꝝ. §. fi. Ja. In glo. non intelligas. ibi per applūbaturā. i. per dissimilē materiā. Dy. In ea. glo. ibi per ferruminationem. i. per eandē materiam. Dy.

Arbor. Ibi alio loco posita sine volūtate dn̄i. al's statim perderet dn̄iuꝫ lꝫ non statim acq̄reretur ei in cuius solo posita est: vt not. s. eo. l. adeo. §. fi. Et qđ dicit coaluerit dic. i. radices posuerit. Dy. Ibi dn̄ium reuertit̄ sꝫ contra. j. e. l. ergo. §. alluuio. Sol. vt ibi dixi. Ray. Ibi alio terre alimēto aliā factā. Tex. iste optime facit p̄ determinatiōe q̄stionis porroꝝ disputata p̄ dn̄m Jo. and. q̄ incipit seminaui porros: vcꝫ ꝙ si porri fuerūt seminati ī vna parrochia ⁊ replātati ī alia ꝙ decima ipsoꝝ debeat parrochiali eccl'ie ī q̄ plantati sunt: non p̄me parrochie ī q̄ seminati. ⁊ hūc. §. bn̄ allegat in ip̄a qōne q̄ pulchra est ⁊ vtilis. In ↄtrium facit. s. de publi. l. fi. §. quotiens. ⁊ qđ ibi dixi: quā q̄stionem posuit ip̄e Jo. an. ex̄. de reg. iur. c. qui prior. lib. vj. in nouella.

Si meam lanam. Accidens non mutat subiectū. h. d. Jac. In glo. secus si tuo in fi. sed Sol. vt ibi. Dy.

Uicquid. Ibi at ↄ. s. infectū īfecto. hic infectū facto iūgebat̄. Dy. ⁊ Ol. In glo. ita ꝙ q̄libet eius pars. ibi totaliter. ⁊ sic no. ꝙ totū ⁊ totaliter differunt vt. s. l. p̄xi. §. j. ⁊ ibi not. Old. Ibi. §. si q̄s. qđ dic vt ibi not. Old. ⁊ plene dixi.

Cum partes. Ibi cedāt. i. que eaꝝ alteri cedat Dy. In gl. loquit̄ hic. §. ibi ī duobus casib⁹ p̄mis qn̄ vna p̄s est maior vel p̄ciosior altera. Dy. In glo. sꝫ q̄d si tue. ibi doli except. qđ hic not. verius est licꝫ ↄ not. s. e. l. qua rōne. §. littere. vt ibi dixi.

Inter eos. Scꝫ possessores. insula ī flumīe nata. nominatiui casus. Ibi diuisis et pōt esse ratio quare est diuisa q꞉ est accessio predioꝝ. Dy. Ante. i. anteriori parte. Ol. In ea. s. insula. Old. Certis. s. diuisim. Old. ¶ Et facit hec lex ꝙ si duo fratres habebāt domū cōmunem ⁊ post ipsam ortum: ⁊ diuiserūt domū ita ꝙ pars anterior obuenit vni ⁊ pars posterior alteri: ⁊ de orto nihil dictū fuit: ꝙ ortus sit illius cui obuenit pars posterior. pro hoc. s. de leg. iij. l. prediis. §. balneas. et. §. seq. de fundo instruc. l. seie. §. tyrāne. ⁊ de act. emp. l. creditor. §. vlt. Dy. Lꝫ alii dixerint ꝙ ortus remaneat adhuc cōis. ar. s. quēadmo. ser. amit. l. nam satis. §. si ego et de serui. rust. predio. l. via. §. quecunq;. Et. ll. allegate ꝙ cedit parti posteriori: hic non dicunt: sed dicunt ꝙ cedit legato totius domus non partis. ¶ In glo. i. iuxta in fi. et. j. eo. l. maritus. Oldra.

a **Ergo.** Arg. est hic ꝙ si vendo[a] castrū in quo habeo iurisditionē ꝙ non ideo videor vendere iurisditionē: q꞉ eam non rōne castri sꝫ ratione persone habeo. ⁊ vr̄ exp̄ssum in vsibus feud. de capi. qui curiā vendi. c. j. cum ibi not. In ↄtrium facit. s. e. l. traditio. §. si forte. vbi de hoc dixi. ⁊ oēs. ll. allegate. s. l. proxi. in qōne fil'i ibi notata. s. si serui. vend. l. testatrix. in p̄n. ⁊. §. j. j. de ver. sig. l. princeps. ⁊. C. de bo. vacā. l. si qn̄. Sed omnes predicte. ll. loquuntur qn̄ ius erat reale ⁊ cōpetebat ratione rei. si aūt rōne persone cōpetat iurisditio tunc nō puto transire ad emptorē. ar. s. de serui. rust. pred. l. pecoris. cū ibi not. ⁊ de seruitu. leg. l. pater. Dy. In dubio aūt p̄sumitur iurisditionē cōpetere rōne rei ⁊ territorii magis q̄ rōe persone. ar. s. de offi. prefec. vrb. l. j. §. cū vrbem. vbi de hoc dixi. j. de ver. sig. l. pupillus. §. territoriū. C. de fundis limitofis. l. ij. lib. xj. Ray. ⁊ Bertrandus q̄ hic scripsit. s. de ↄhend. emp. l. alienatio. quo casu iurisditio seq̄tur territoriū: vt. s. de serui. vrba. pred. l. si edes. §. j. ⁊ de vsuca. l. si aliena. §. fi. C. vbi et apud quos. l. vltima. et quamlibet eius partē. Ibi inferiorē. i. posteriorē. retinēdo mihi frontē predii flumen respiciētis. Old. Ibi eiusdē partis. s. inferioris a flumine distantis ⁊ nūc sibi vēdite. Ol. Fuisset. s. ipse emptor. Old.

a ¶ Si vēdo. Uide hoc arg. in. l. aristo. s. eo. numero. j.

Celsus. In glo. supple. lꝫ in fi. vel q꞉ solum riparum priuatū est ideo ⁊c. Ja.

Tribus modis. Ibi cum primū extitit. i. cū primum insula nata fuerit. Dy. Ibi solo mutato. vt in secundo casu. Ol. Ibi solo et terre. vt fuit in tertio casu. Ol. Et est arg. iste. §. ꝙ si erāt due parrochie q̄ diuidebantur ⁊ distinguebantur per quoddam flumen mediū: ⁊ flumen mutauit alueū ⁊ cepit fluere per vnā ex parrochiis ita ꝙ dimisit aliquas villas vel domos q̄ erāt illius parrochie alteri ꝙ nihilominus remaneant prioris parrochie. ⁊ p̄ hoc. s. eodem. l. adeo. §. insula. ⁊ quia in agris limitosis non est locus alluuioni: vt. s. e. l. in agris. Dy.

Alluuio. Ibi ita nūc. s. post recessum flumis. Dy. In fi. nō ob. s. e. l. adeo. §. ex diuerso. ⁊. l. sꝫ si ex meis. §. arbor. q꞉ ibi de priuato in aliū priuatū hic de priuato in publicum. Ratio differentie colligit̄. s. e. l. celsus. nec obst. s. e. l. adeo. §. cum in suo. in fi. q꞉ ibi dn̄ium non mutatur: licet interim. i. manente edificio vendicatio denegetur. Nec obst. s. de rei vend. l. intantū. et. s. e. l. qđ in littore. q꞉ ibi de cōi in priuatū. hic de priuato in publicum. ¶ In glo. hic est ↄtra ibi vel hic de equitate. hec vera. Ray. ¶ In glo. censitores ī fi. qđ dic vt ibi not. ⁊. s. de publi. l. ij. ⁊ dici. s. de statulib. l. statulibera. §. statuliber.

Si pilas. In glo. qđ non erat in fi. et est exp̄ssum. j. ne quid in loco publi. l. littora. et de fluminibus. l. j. §. si in mari. Ja.

Nunq̄ nuda. A causa habili ad dominium transferendum vt si fiat ex causa commodati vel depositi. Jacobus. ¶ Et sic non obstat oppositio que posset fieri ꝙ semper videatur subesse causa saltem donationis. vt. s. de

dona.l.j.qꝛ hic suberat cã vera.sed nõ habilis ad dñium trãsferendum vt dixi.⁊ ita intelligi dꝫ hic ꝑncipiũ huius.l.⁊ vide qd dixi.s.de dona.l.nuda.⁊.j.de ver.obli.l.triticũ.⁊ ibi in gl. Et dic ꝙ nudũ dicit̃ multis modis. Primo a causa probabili precedente vt hic. Itẽ preceptũ testatoris dicit̃ nudũ qñ sine causa:vt.s.de leg.j.filiusfa.§.diui. Itẽ dicit̃ nudũ a traditione.C.de pac.l.in traditionibus. Nudũ a precedẽte cõsensu vt.d.l.nuda.s.de dona. Nudũ a ꝑcedẽte solẽnitate.C.de emãci.l.nõ nudũ. Nudũ pactũ hoc est nõ vestitũ.C.de pactis.l.legem.⁊ sic fuit nudus adã qñ peccauit. Quãdoq; dicit̃ nuduz pactũ a stipulatione.C.de vsuris.l.iij. Qñq; nudus animus a corporis actu.C.de acquir.posses.l.licet. Qñq; dicit̃ nudũ a voluntate duoꝝ.s.de neg.gest.l.põponius. Alio etiaz modo sumitur nudũ.C.de proba.l.nõ nudis.⁊ vide in alphabeto littera.N.dictione.nuda. In glo.vera vel putatiua.ibi repugnaret.de quo vide.s.de condi.indebi.l.damus.

Thesaurus. Dic aut quis inuenit thesauruz in suo aut in alieno. Si in suo aut arte magica vel illicita ⁊ hoc nõ licet sed fisco applicat̃:vt.C.de thesau.l.vnica.li.x. Si nõ arte illicita aut inuenit ex ꝓposito aut a casu:vt.d.l.vnica.⁊ insti.de rerũ diui.§.thesauros.⁊ hic et.j.e.si is q in aliena.§.j.⁊.ij. Jac. In glo. licet nõ occupauerit.ibi.§.itẽ lapilli.tu dic etiã thesaurũ nõ queri sola inuẽtione.nec ob.qd d̃r inuẽtori queri qꝛ inuenisse dicit̃ is q apphendit:vt.C.de fideiusso.l.si barsatoram. Jaco.

Etiam inuitis. In glo.vt ⁊.j.ibi finaliter.qd dic vt ibi.⁊.j.de regu.iur.l.inuito.old.

Neo. Ibi ante aditã hereditatem.per heredem institutum. Dy. Vel legatum.de quo dictũ est in prin.l. Dy. Ibi hereditario seruo.s.esse spectãda.qd est.j.in quo seruo obtinet vt defuncti spectet̃ ꝯditio.vt.j.e.l.quotiẽs. Jac. Ibi adita nõ sit per institutũ. Dy. Ibi modo.i.aliqñ.dy. Ibi nec a persona.s.patris. Dy. In personã.s.heredis. Dy. Ibi nõ fit.⁊ ideo furti actio cessabit Dy. In gl.i.vtrũ patris in fi. Vel melius dic defuncti vbi postea adit̃ hereditas. Jac. In glos.s.eo casu in fine.immo.vbi pater habet bona iure peculij. Jaco. ibi puta patris.⁊ facit.s.quibꝰ modis vsuf.amittat̃.l.si seruo. Jac. in glo.est ergo.ibi filiusfami.⁊.l.cũ proponebatur. Jaco.

Hereditas. In gl.vt insti.ibi.§.seruus alienus.⁊ dic rationẽ vi ibi not. Dyn. Ibi.l.nouatio.hoc est aperte contra.sed solue vt ibi not.per Dy.

Si procurator. Errãs in dominio ipsum non trasfert in alium nec admittit̃.h.d. Ibi tradiderit.nullo de hoc precedente mandato. Et sic soluitur cõtrarium de.l.seruũ.titij.s.man. Dyn. Et dic tradiderit etiam ex causa habili ad dñiuz trãsferendũ.al's nulla esset dubitatio:vt.s.e.l.nunq̃ nuda. Ibi nulla alienatio est.⁊ sic de euictione non tenetur quare rem poterit vendicare. Dyn. Et op.quattuor modis. Primo de.l.eius qui in prouinciã.§.quas vero.et sol.vt ibi. Scdo de.l.seruuz titij.s.man.in cuius solutione caue qꝛ glo.ibi dicit ꝙ rectum dñium nõ trasfertur vt hic:tamen repellit̃ procur.si rem suaz petat per exceptionẽ:qꝛ tenetur de euictione:vt.d.l.seruũ titij.sed certe si repellit̃ a vendicando sine dubio perdit rem suaz qd est contra.l.istam vt in fi. patet. Unde dicẽduz est:aut procurator habebat speciale mãdatum ad vendendũ rem in qua erat ⁊ habet locũ.l.seruum titij.sed si ꝯstituo procur.generalẽ ad administrandũ non videor mandare vt vendas ⁊ ideo agis vt hic ⁊.s.de contrahẽ.emp.l.⁊ si consensum. Sed tunc ob.qd de euictione dicitur in alia glo.s.de officio procur.cesaris.l.j.vbi plene dixi.sed dic ꝙ hic nõ tenet contractus ipso iure vnde nõ cõpetit euictio.qꝛ si nõ valet expressum nec tacitũ qd sequit̃ illud. ¶ Tertio op.de.l.iul.s.de cur.furiosi.⁊ sol.vt ibi. Quarto de.§.si rẽ instit.de le lega.⁊ solue vt hic ⁊ ibi soluit̃.cetera dic vt in ꝑalle.gl.de officio ꝑcur.cesaris.l.j. Dy. In gl.ibi vel sol.vt ibi.vel ibi expediat numerati dñiuz trãsire vt sibi nasceret̃ de mutuo obligatio:hic nõ. Ja. Ibi si cõuenerit.immo.l.si per errorem. Jac. Itẽ ꝯtra.s.de manu.vindicta.l.si pater.§.j. So.hic alienabat rẽ vt officialis.ibi vero vt principalis nõ vt procur.cũ manumissio non fiat per procur.vt.C.de man.l.ij. Jac.

Etiam in corpus. Dissensus ĩ causa traditionis nõ impedit translationẽ dominij precedente vera cã et habili ad dominiũ transferendũ.hoc dicit. Vel sic. Error in causa non impedit dominij translationẽ.hoc dicit. Dy. Precedente causa habili ad dñium transferendũ vt cesset contrariũ de.l.nunq̃ nuda.s.e. Ray. Et vide qd no.per dy.extra de regu.iur.c.ratihabitionẽ.li.vj.j.colũna.⁊ qd not.⁊ dixi.s.si certũ petatur.l.si ego.⁊.l.cũ fundus.§.seruum tuũ imprudens. Ibi dissentiamus.vtraq; tamen erat habilis ad dñium transferendũ.dy. Ibi nõ animaduerto.s.quare ex traditione nõ transferat̃ dñium.dy. Ibi fit traditio.i.cur impediatur dominij translatio. Dy. Ibi eũ.s.fundũ.dy. Et distingue qꝛ aut cõsentiũt in eandẽ causam ⁊ est planũ:aut discordant ⁊ tunc aut vtraq; est apta ad dñium transferenduz:aut altera tm̃. Si vtraq; aut vtraq; cõtinet verũ debitũ:aut altera tm̃:aut neutra. In primo casu transit dominiũ. In scdo casu transit in causam. In tertio nõ transit sed cõsumptione secuta repetitio cessat:vt.l.si ego.j.⁊.ij.responso.s.si certũ petatur. Si altera tantũ est apta trãsferre dñium nõ transit ⁊ post consumptionẽ condicit̃.dy.vt dicta.l.si ego.⁊ plenius dicã.j.l.proxi. Ibi nam ⁊ si pecuniã.s.errauit tradẽs:hoc accipiẽs.dy. Ibi donãdi causa.i.gratia donationis implẽde.vere em̃ donauerã ꝑm verã lecturã.dy. Ibi numeratã.s.mihi a te.dy. Ibi creditã.s.a te mihi.dy. In gl.i.circa fi.ibi vel.sol.vt ibi.qꝛ hic saltẽ cã precedẽs debitũ cõtinebat.ibi non.⁊ hic veritas.dy.⁊ Ray. Vel posses dicere ꝙ ibi erat duplex error.s.cause.et effectus.cause qꝛ effectus cause non erat paris potestatis cũ causa:hic vero error erat tm̃ in cã.⁊ sic error vtriusq;.s.tradentis ⁊ accipiẽtis paris ⁊ eiusdem erat ptãtis. Ol. Et circa hanc materiã plenius q̃.s.distingue:qꝛ aut errat̃ in re:aut in persona siue substãtia ꝑsone:aut in ꝯditione ꝑsone:aut ĩ qualitate tutele:aut in cã. Primo casu qñ errat̃ ĩ re:aut erratur in corpe siue substantia rei:vt qꝛ credo tradere.C.⁊ trado.ff.⁊ tunc impedit̃ dñij trãslatio ⁊ etiã possessionis:vt.j.de acqrẽ.poss.l.si me in vacuã.in prin.⁊.s.de cõtrahẽ.emp.l.in vẽditionibus.in prin.⁊.C.de proba.l.cũ precibus. Aut errat̃ in dñio rei vt qꝛ rẽ quã trado credo esse vnius cum sit alterius:⁊ tũc aut trado rẽ meã credens esse tuã:⁊ hec traditio nihil operat̃ qꝛ nõ habuit animũ trãsferẽdi in te dñium sed solũ restituẽdi rem vel tradẽdi quã tuã esse credebã:vt.s.de cõdi.causa data.l.iij.§.subtilius. Aut credo rẽ esse eiusdem tertij:⁊ tũc aut credo rẽ esse illius a quo dñium habebã:⁊ tunc dñium transfertur:vt.s.si cert.peta.l.eius qui in prouincia.§.quas vero. Aut eius a quo nõ habebã ⁊ in hoc vltimo casu male dicit gl.que est ĩ dicta.l.eius qui in prouincia.ꝙ dixit indistincte hoc vltimo casu nõ trãsire dñium.nã sic debuit distinguere. Aut trado interueniẽte mãdato eius ad quẽ credebã vere pertinere:⁊ tũc qꝛ habeo regressum per act̃.mãdati repellor a vendicatione rei:vt.l.seruũ titij.s.mã.⁊ ita debet intelligi glo.q̃ est.s.de officio procur.cesaris.l.j.al's errasset enormiter. Aut trado nõ ĩteruenĩẽte eius mãdato:⁊ tũc nõ transfert̃ dñium cũ nõ habeã regressum.⁊ ita loquit̃.l.proxi.si procurator.⁊.s.de contrahen.emp.l.⁊ si cõsensit. Et si dicat̃ ꝙ teneor de euictione:ergo debeo repelli a vẽdicando per excep.vt.C.de euictionibus.l.excep. Dic ꝙ nõ est verũ:qꝛ error impedit cõsensum:vt.s.de iurisdi.om.iudi.l.si per errorẽ.ergo impedit ꝯtractũ qui venit ex ꝯsensu:vt.s.de act̃.⁊ oblig.l.nõ solũ.vnde illa exceptio que de euictione tenet actio ⁊c.nõ vendicat sibi locuz.⁊ in hoc etiã casu nõ bene dicit predicta glo.l.j.s.de officio ꝓcur.cesaris. Si aũt transfero rẽ alienã quasi meã dñium non transfert̃:vt.s.e.l.traditio.⁊ in regula iuris.nemo plus iuris. In scdo casu quãdo errat̃ in persona seu substãtia persone:vt qꝛ trado tibi rem credens te esse titiũ cuz sis sempronius.⁊ hoc casu indistincte impedit̃ dominij translatio. Que tamen actio cõpetat ad reuocanduz rem traditã distinguitur.qꝛ aut cui facta est traditio cõmisisti fraudẽ asseuerando te esse aliũ q̃ esses:aut non. Primo casu teneris non solum rei vendica.sed actione furti.⁊ condictione furtiua:vt.j.de furtis.l.si quis vxori.§.cum titio.⁊.l.si is cui.§.si tu titium. Scdo casu quando fraudem non cõmisit teneris solum rei vendi. Tertio casu quãdo erratur in conditione persone:aut qꝛ credo te esse liberum.⁊ tu es seruus vel credo te patremfa.⁊ tu es filiusfa.vel credo te procuratorẽ in rem tuam.⁊ nõ es.vel ecõtra.vel te sane mentis.⁊ tu es furiosus. Et hoc casu distingue.qꝛ aut persona cui traditur res erat habilis ad dñium rei tradite acquirenduz.aut non. Primo casu talis error nõ impedit dominij translationem.nec nulla actio ad reuocandũ rem dat̃.vt.d.l.si quis vxori.§.si seruus tuus.j.de fur.⁊.C.de condi.indebi.l.creditoris.⁊ de fur.falsis.circa prin.⁊.s.si certum peta.l.cum fundus.§.seruum tuuz imprudens.qd patet.quia ibi dicitur dari condit̃.⁊ nemo condicit rem suam.vt.s.vsufru.quemad.ca.l.fi. Scdo casu quando persona cui tradit̃ nõ esset habilis ad dñium rei tradite acquirendũ vt quia erat furiosus.⁊ credebam

debam eum sane mentis: tunc perdo possessionē ⁊ nō dn̄ium que tn̄ possessio non acqritur furioso ꝓpter defectū animi vt .j̄.ti.ꝓxi.l.qđ meo.§.si furioso. ¶ Quarto casu qn̄ erratᷣ ī qualitate cautele: vt qꝛ numero tibi pecuniā credens te idoneum transfertᷣ dn̄ium. sʒ si te asseuerasti idoneū ⁊ locupletē cū nō esses datur mibi actio de dolo: vt.j̄.de fur.l.falsus.§.si qs nibil. ¶ Quinto ⁊ vltimo casu qn̄ erratᷣ in cā: aut tradēs ⁊ accipiens ꝯsentiunt in eandē causam: ⁊ tūc siue sit verū qđ credunt siue non transfertᷣ dn̄ium: qꝛ cā putatiua q̄ creditur eē vera ab vtraqꝫ parte facit ꝙ dn̄ium transfertᷣ. tn̄ boc casu datur ꝯditio indebiti. ⁊ ita loquitᷣ totus titulus de cōdi.indebi. C.⁊.ff. Conditio aūt furtiua boc casu locū non hʒ dn̄o trāslato qꝛ dn̄o datur vt.s̄.de ꝯdi.furti.l.j. Si vero crederē causam subesse: tūc aut sciebas cām nō subesse ⁊ tradidi boc casu nō transfertᷣ dn̄ium: ⁊ cōmittitᷣ furtū ex parte tui accipiētꝭ. ⁊ boc casu hʒ locū ꝯditio furtiua: vt.s̄.de ꝯdi.furti.l.quoniam.j̄.de furt.l.si vendidero.§.pe.⁊.§.si titius. ⁊ est casus.e.ti.l.si iussu. debitoris.§.si rē alienā. Aut vterqꝫ sciuit cām non subesse: et tunc dn̄ium transfertᷣ vt.j̄.de reg.iur.l.cuius per errorē. Aut ego sciebā cām nō subesse tu vero credebas subesse. et tūc idē s.ꝙ irreuocabiliter dominiū transferatur. et sic etiā pōt intelligi.d.l.cuius per errorē. Et sic istis duobus vltimis casibus potior erit cā accipiētis qn̄ est facta traditio. Si vero sola traditio sine ꝓmissione potior erit cā ꝓmittentis vt not.j̄.de doli excep.l.ij.§.circa. In alio casu qn̄ tradens ⁊ accipiens non consenserūt in eadē cā: tunc aut vtraqꝫ cā est apta ad dn̄ium transferendū aut altera tm̄. Primo casu aut vtraqꝫ continet verū debitum puta debeo.x.ex cā mutui ⁊.x.ex cā depositi: ⁊ tunc in electione mea est in quā cām eligam me non eligente transfertᷣ electio ad creditorē. si creditor non eligat electio cōuertitur in ptātem. l.presumit enim lex ꝙ sit solutū in duriorem cām. vt.j̄.de solu.l.j.ij.⁊ sequētibus vsqꝫ ad.l.si stipulatꝰ. ⁊.C.de solu.l.j. Si aūt altera tm̄ ꝯtinet verum ⁊ p̄cedens debitum sed error est in cā: tunc error non īpedit dn̄ij translationem ⁊ solutū intelligitᷣ ex ea cā ex qua vere debetur. ⁊ bic est casus huius.l.cum in corpus. Si vero nulla cā ꝯtineat verū ⁊ precedēs debitū tunc hʒ locū distinctio.l.si ego.s̄.si cer.peta. sed in vno est defectiua: qꝛ aut erā traditurus ex ea causa quā subesse estimabā: ⁊ tunc dn̄iū transfertᷣ ⁊ ita loquitᷣ bec.l.ij.rn̄so. Aut nō eram traditurus ex ea cā ⁊ tunc non transfertur: vt.d.l.si ego. Scđo casu qn̄ altera cā tātum erat apta ad dn̄ium transferendū vt qꝛ trado ex causa mutui ⁊ tu accipis ex cā depositi tūc impeditur trāslatio dn̄ij. ⁊ si res extat vēdico si non extat cōdico vt.d.l.si ego.si cer.peta. Dy. Alij sic distinguūt ⁊ est quasi idē in effectu cum q̄ritur an error impediat translationē dn̄ij. dic interdū est error circa rem qꝛ vnam puto transferre ⁊ tn̄ transfero aliam interdū circa dn̄ium. interdū circa causam. interdū circa potentiā transferēdi dominium. interdū circa personā. ¶ Primo casu aut erratur circa corpus rei aut circa qualitatem. Primo casu īpeditᷣ dn̄ij translatio ⁊ possessionis vt.j̄.ti.ꝓxi.l.si me in vacuam. ⁊ de cōtraben.empt.l.in venditionibus. Scđo casu non impeditur translatio: vt.s̄ de pign.act.l.elegāter.§.qui reprobos. ⁊.j̄.de verb.ob.l.si id qđ aurū. ¶ Scđo casu qn̄ erratur circa dn̄iuʒ aut credo rem meā ⁊ tu putas tuā cū sit mea: ⁊ boc casu non transit dn̄ium vt.s̄.de cōdi.ob cau.l.dedi.§.subtilius. Interdum trado rem alienā que vere aliena est putās meam ⁊ tūc non trāsit dn̄ium ex defectu meē potestatis vt.s̄.e.l.traditio. et de officio ꝓcur.cesa.l.j. vbi plenissime dixi. Interdū trado rem q̄ vere mea est et puto esse tertij: quo casu dic: aut mando illi tertio ꝙ tradat aut egomet trado. Primo casu non trāsfert dn̄ium vt.s̄.de ꝯben.emp.l.et si cōsensum.§.j. Secūdo casu dicebat Ray. aut trado noīe meo aut nomine illius tertij. Primo casu transfertur dn̄ium: vt.s̄.de iuris ⁊ fac.igno.l.regula.§.qui ignorauit. sed dic ꝙ ille.§.nō dicit boc qꝛ ibi non erat error in tradēte sʒ in accipiēte vt ibi pʒ. Et ideo dic quādo res est mea ⁊ puto ꝙ sit tertij: aut ab illo tertio bēo causaʒ aut non. Primo casu dn̄ij translatio nō impeditur vt.s̄.si certum pe.l.eius q in ꝓuinciam.§.quas vero. Secūdo casu aut ipse tradidit tanq̄ rem tertij ipso tertio spāliter mandante: aut nullo mō mandante vel gn̄aliter. Primo casu a vendicatiōe rei sue ille dn̄s repellitᷣ. vt.s̄.man.l.seruū titij. ī p̄mo casu illius.l. Secūdo casu non transfertᷣ dn̄ium nec repellitᷣ a vendicando vt bac.l.⁊ ne ob. regula quē de euict. tenet actio ⁊c. vt.s̄.de euic.l.vendicantē. dic ꝙ nō tenebat principale.s.alienatio: ⁊ ideo nō tenet accessoriū. ¶ Tertio casu p̄icipali qn̄ est error circa cām: aut ambo ꝯcurrunt in eandē cām babileʒ ad dn̄ium trāsferēdū aut discrepāt. Primo casu nō trāsfertᷣ dn̄ium: vt.s̄.de ꝯdi.inde.l.elegāter. Scđo casu aut neutra cā erat babilis ad trāsferendū dn̄ium aut vna sic ⁊ alia nō: aut vtraqꝫ babilis. Primo ⁊ scđo casu dn̄ium non transfertᷣ vt.s̄.si cer.pe.l.si ego. scđo ⁊ tertio casu ipsius.l. Tertio vero casu aut vtraqꝫ cā ꝯtinet verū debitū aut neutra aut vna sic alia non. Primo cosu transfertur dn̄ium ⁊ pecunia cōuertitur in causam electā per debitorē vel creditorē ſm notata.j̄.de solu.l.j.cum.ll.sequētibus. Scđo casu non trāsfertur dominiū: vt d.l.si ego.s̄.si cer.peta. in primo casu ipsius.l. Tertio vero casu transfertur dn̄ium siue error erat in tradente vt bac.l.j.rn̄. siue in accipiente vt in fi.l. ¶ Quarto casu principali qn̄ est error circa potētiam transferēdi dominiū non impeditᷣ trāslatio dominij vt.d.l.seruū titij.s̄.māda.l.aliter. videatur dicere glo.d.l.j.de officio ꝓcur.cesa. ¶ Quinto casu qn̄ est error circa personā: aut est circa substantiā persone: aut circa qualitatē. Primo casu īpeditur translatio dn̄ij: vt.s̄.de ꝯdi.furt.l.qm̄.⁊.j̄.de furt.l.si quis vxori.§.cū titio.⁊.l.si is.§.si tu titiū. Scđo casu quidā subdistinguūt. aut dolus ⁊ fraus erāt ī accipiente ⁊ tūc impeditᷣ trāslatio dominij vt.j̄.de furt.l.falsus. in princ. Aut cessat dolus ⁊ fraus ⁊ non impeditᷣ: vt.s̄.si cer.peta.l.cum fundus.§.seruū tuū imprudēs. Sʒ bec subdistinctio videtᷣ tolli.d.l.falsus.§.j.j̄.de furt. vbi erat error in q̄litate persone ⁊ inerat dolus ⁊ tamen trāsit dominiū. dic ergo ꝙ error qualitatis nō īpedit dn̄ij translationē. vt.d.§.seruum. Non obst.l.falsus.§.j. qꝛ ibi erat in substantia persone vt ibi notat glo.

DEx seruum. Ibi datus.i.traditus vt .j̄.ti.j.l.j.§.per seruū. secꝰ si non traditus: qꝛ tūc nō possideret creditor: vt.s̄.de dona.l.si.§.j. Ja. Ibi nec possessio nedū dominium vel ꝓprietas alicuius rei. Dy. ¶ In glo.s.ciuilis in fi. de quo dic vt ibi. Old.

Si vnus ex dominis. Primo ponitᷣ thema q̄stio et eius solutio. Secūdo ponitᷣ quedā alia q̄stio ex dicto themate descēdēs ⁊ eius determinatio p simile arg. Tertio quidam rationabilis diuersitas inter p̄dictā determinationē ex parte vna ⁊ quoddā ꝯriū argumētū qđ dicte determinatiōi obstare videbatᷣ ex parte altera. Secūda ibi sed vt sequēs. Tertia ibi neqꝫ em̄: ⁊ durat vsqꝫ in fi.§. Dy. Ibi pecuniam donet al's donauit. sub. ⁊ dubitatᷣ vtrū dn̄ium pecunie donate a donante separetᷣ. ⁊ ad istud subauditū sequitᷣ immediate responsio distinguēdo in potestate domini est ⁊c. Dy. Ibi quō sed.i. sicut. Dy. Ibi fiet sociorum.s.aliorum non donantis. ⁊ ita pone ꝙ erant tres socij. Dy. Ibi sed vt sequēs q̄stio. que statim sequitur. Ja. Ibi ex bac pecunia.s.in peculio per vnū dominorū cōcessa. Dy. Ibi nam si furtiuis: modo ꝓbat qđ dixerat per argumentū simile. Dy. Ibi neqꝫ enim. rn̄det tacite obiectioni. Ja. Ibi ex re fructuarij simpl'r acquirendo. Ja. seu impersonaliter stipulando vel ꝯbendo. secus si exp̄sse velit ipsi acqrere qꝛ tunc pōt vt not.j̄.de stip.seruo.l.seruo fructuarij. et.j̄.e.§.fructuarius. Dy. Ibi ꝓprietario.s.cū effectu ⁊ sic cessat ꝯrium. sed quēadmodū p sicut vel ꝓ quia. Dy. Et est rn̄sio ad tacitā oppositionē. Dyn. Ibi fructuario non acquirat seruus fructuarius sen ꝓprietario tantū vt.s̄.e.l.acquiritur.§.de bis. Dy.

Quod vnus. Not. ex boc.§.ꝙ in ꝯctibus est locus iuri accrescendi ⁊ boc verū siue q̄ratur de iure accrescendi a ꝯctus exordio: vt bic. ⁊.j̄.de verb.obli.l.si mibi et titio. vbi de boc plene in prin. siue de iure acquirendi accrescēdo ex postfacto vt.s̄.quemadmo.serui.amit.l.aquam. sed est speciale. C.si socius imperialis liberali. sine berede decesserit.l.j.lib.x. Old. De boc tamen latius dic vt dixi. C.qn̄ non petentium partes.l.vnica. Dy. In glo. sic insti.ibi.l.ꝙ si vno. et.s̄.de mino.l.tutor.§.j.et.j.de solutio.l.si quis aliam. Old.

Fructuarius. Ibi si dixerit.not.dixerit.naʒ ex dicto mēs p̄sumitur. Ja. vt bic et.s̄.ꝓxi.§.⁊ de suppel.leg.l.labeo. Ibi ex re fructuarij nominatim proprietario. Old.

Si cum mibi. Ibi rē tradere querēdā vni dominorū ſm voluntatē tradētis: et ipse acceperit vt titio soli q̄rat: vt sequitur Ja.

MArtius. Uia publica non impedit acquisitionē incremēti obueniētis per alluuionē.b.d. Dy. Et facit bec lex pro determinatione questionis que not.insti.de rerū diui.§.riparum. Ibi fundum babuisset.s.dominus agri īnominati. Dy. Ibi nemini accessisse quo ad proprietatem: sed quo ad commodum sic vt in fi.l.not. Ibi martij fieret etiam quo ad pro-

prietatem.In fi.sed quid de arboribus in via publica natis. respódeo publice sunt.ar.j.e.l.penul.§.fi.τ dic vt ibi.lz hec.l. arguat contra.Ja.

Quesitum. Primo ponit dictum.Secūdo duo silia. Tertio ex ipsis similib⁹ ɔcludit in casu ꝓposito.Et dic ꝙ ꝑmus casus loqꝛ in hoie libero ꝑ defunctū bona fide possesso.Scđs in re ꝓpria testatoris quā heres legatā cognouit.Tertius in re aliena bona fide possessa quā heres scit alienā.Quartus ī suo ꝓprio legato vel libero eē iusso.Quintus in suo alieno bona fide possesso.In qbus oibus casib⁹ heres ꝓpter suā malā fidē fructus vel operas non lucraꝛ quāuis defunctus si viueret ꝓpter suū dñium vel ꝓpter suā bonam fidē lucrareꝛ.In fi.dicit non mireris si acqsitionē futuram ex re possidētis vel operis serui parificaui qꝛ hec duo parificanꝛ.Ja.Ibi an aliqd.s.ex re sua vel ex operis eius.Jac. Ibi ait.s.affricanus ɔditoꝛ.l.Ibi qꝛ τ si fundū.hic ostēdit verum esse per sile quāuis defunctus per eū ɔ̄rebat.Jaco.Ibi fructus suos non facit pceptos nec etiā percipiēdos vt.s.de leg.j.l.apud iul.§.fructus.τ dic suos nō facit lz defunct⁹ percipiendo suos faceret.Ja.In ver.multo magis.ibi possederit et heres sciat ad aliū pertinere fructus,ex eo pceptos non lucrabiꝛ imo tenetur de perceptis τ percipiēdis vt.d.l.apđ iul. §.fructus.de leg.j.Old.Et huic ver.est ɔtra.§.diutina.ī glo. signatus.sed illi.§.rñdetur.j.eo.l.bone fidei.§.j.Et dic circa hoc si q̄raꝛ vtrū sit necessaria bona fides an sufficiat ab īitio habuisse bonā fidem.dic aut tractamus de vsucapiōe aut de fructuū perceptione.Si de vsucapiōe sufficit ab initio bonā fidem habuisse nec supueniēs scia impedit vsuca.vt insti.de vsuca.§.diutina.τ.j.de vsuca.l.sequiꝛ.§.de illo.et.C.de vsucap.trāsfoꝛ.l.vnica.§.hoc tantūmodo.Si tractamus de fructuū perceptione tūc aut erāt seminati anteꝗ̄ supueniat scia rei aliene aut non.Si iā erant sati:superueniēs scia nō impedit quin fructus suos faciat:vt.s.de vsur.l.q scit.et.j.eo.l.bone fidei.Ja.¶In glo.i.detinere:ibi tūc possidet sz in hoc singula momenta spectanꝛ vt.s.e.l.q bona fide.circa prin.Ibi sz mala fide.τ in hoc initiū spectaꝛ:vt.s.de vsur.l.q scit.§.vlti. Old.Ibi ꝓpositionū.ibi cathegorica.i.ꝑdicatiua.et in grammatica diceretur in qua ꝑdicatū simpliciter dꝛ de subiecto vt socrates est homo:ista dꝛ cathegorica qꝛ hoc ꝑdicatū.s.homo diciꝛ τ ꝑdicaꝛ de hoc subiecto socrates:at ypothetica dꝛ illa ꝓpositio vel oratio in q̄ iniunguꝛ due ꝓpositiones cathegorice per ɔiunctionē ɔditionalē vel copulatiuā vel disiunctiuam.verbigra:si socrates est homo socrates est aīal.ista dicitur ypothetica qꝛ hic ponunꝛ due ꝓpositiones cathegorice: vna est socrates est homo:alia est socrates est aīal.τ coniungunꝛ per hanc ɔiunctionē ɔditionalē si.τ sic ista tota sic ɔiūcta dꝛ ypothetica ab ypo qđ est sub et thesis qđ est positio.inde ypothetica qđ est supposita qꝛ vna alteri supponitur.Dy. Et hoc voluit dicere glos.hic lz non sit clara.τ pro tanto hoc dixit:qꝛ hic textus facit ꝓpositionē ypotheticam.ibi etenim simul dicēdo quo casu bone fidei possessoꝛ fructus suos facit eodē per seruū ex opera τ re ipsius acqritur.τ sic iste due ꝓpositiones cathegorice hic ɔiunguntur τ sic propositio ypothetica τ venit ex ɔ̄ña sicut ad positionem spēi seqtur positio gñis:vt si socrates est homo ergo est aīal.vt predixi. In glo. hoc refert in fi.lz eñ non teneat manumissio in alieno quantū ad effectū dande libertatis tenet tamen quantū ad inducendum malam fidem in heredem manumittentis.Old.In glo. vel perceptos circa fi.ibi de eo.s.in.l.serui emptoꝛ.Oldr.In eadem glo.in fi.sed ibi parum de hoc not.sed plenius.j.eo.l. homo liber.

Statuas. De istis statuis vide.C.de statuis τ imagi.τ de his q ad statuas confu.Ibi priuato.s.alicui. Dy.Ibi tuēdi.s.actione τ exceptione vt seqtur:τ ad hoc sepe allegaꝛ hec lex.s.ꝙ ꝓuisio legis dz esse plena τ perfecta.Si autē spāliter ꝓuideat ratū remedio exceptionis tūc non agiꝛ vt.s.de lega. ij.l.cū pater.§.ciuitas.τ ibi dixi.Et quod subijcit ciues erūt subaudi eo mō q sequitur τ aduersus τc.Ol.Ibi exceptione scz in factū.vt.j.de doli except.l.paulus.Dy.In fi.et est arg. ꝙ si minoꝛ vēdidit fundū et iurauit seruare ɔtctū ꝙ emptor sit tuendus ɔ eum et actione τ exceptione vt si velit vēdicare repellatur exceptiōe τ si nō tradidit cogatur tradere ꝑ actionem ex empto.Dy.τ de hoc no.in aut.sacramenta. ¶Itē facit ad q̄stionē si ecclia ɔcessit feudum vel cōstituit salariū alicui aduocato cū conditiōe ꝙ teneatur eā defendere in q̄stionibus suis ꝙ teneaꝛ ecclesiā iuuare nō solam si ecclesia conueniatur ab his sed etiā si agere velit cōtra alios.τ ꝑ hoc.s. fami.her.l.iter coheredes.§.j.τ optime.s.de leg.ij.l.cū qs decedens.§.nuptura.τ qꝛ verbū defendere pro agere poniꝛ.C. de testi.l.j.τ ibi in glo. In ɔ̄rium vꝛ qꝛ defendere in ꝓprio significato dꝛ ille q impugnaꝛ de iure vel de facto.vt.C.vnde vi.l.j.de iure fisci.l.defensionis facultas.lib.x.s.de pcu.l.seruum.§.publice.τ.j.ex qb.cau.in poss.eatur.l.fulcinius.§.recte defendi.primā opi.hic seqtur Dy. In glo.s.singulorū.in fi.τ dic plene vt ibi not.Dy.

Substitutio. Potest plane itelligi in substitutiōe fideicōmissaria que anteꝗ̄ purificeꝛ nō trāsmittitur in heredē.Et ꝙ ista appelleꝛ substitutio ꝓbatur.C.de fideicōmis.l.eam quā.τ de insti.τ substi.l.gñaliter.§.cū autem. Quod aūt ante purificationē ɔditionis nō trāsmittatur ptz s.de leg.ij.l.cū pater.§.hereditā.filius.de mino.l.in cause.ij. §.papi.quoqꝫ.ad trebel.l.heredes mei.§.j.C.de fideicōmiss.l. si in personā.τ de cadu.tol.l.vnica.§.in nouissimo.post autē transmittiꝛ vt.d.l.si in personā.τ.C.de fideicō.l.cū crisidē.et s.ad trebel.l.cogi.§.idem metianus.In directa aūt substitu. certū est ꝙ nō transmitiꝛ vt.s.de suis τ legi.heredi.l.si pluribus.Jac.τ vide qđ not.s.de vulga.τ pup.subst.l.q liberis.§. hec verba.Ibi nondū competit qđ est anteꝗ̄ heres hereditatem adeat.Jac.Et facit hec lex de iure lombardo.mulier hz quartam in bonis viri vt in lombarda de his que a viro vxori dantur vel relinquuntur.l.j.cum ibi notatis.pone ergo ꝙ maritus fuit alicui substitutus āteꝗ̄ adeat moritur heredes postea ex substitutione adeunt:nunquid ex talibus bonis debetur quarta mulieri.hec lex facit ꝙ non idem videtur de debitis marito sub ɔditione quoꝝ ɔditio extat post mortem viri.sed contra hoc est.s.qui pot.in pig.l.potioꝛ.et insti.de ver. obli.§.ex cōditionali.idem videtur si vir dedit pecuniam ad mercaturam τ post mortem mariti veniat nauis cum mercatura duplicata ꝙ de isto lucro non habeat vxoꝛ quartam.pro hoc.s.ad legē falcid.l.precia.¶In glo.idem in institutione: ibi nondū competit qꝛ quelibet substitutio est conditionalis institutio.vt.s.ad leg.fal.l.in rōne.§.si filio.Ja.¶In eadem glo.ibi quin sit in eius hominis.s.adita hereditate.vel cū possit adire.Oldra.Ibi.l.inde neratius.in princ.sed in alio casu ibi loquitur in casu aut.primi.§.illius.l.ide neratius.dic substitutum agere non posse.Jacob.Ibi aliud esse in stipulatione.s.conditionali.Dy.In fi.τ que sit ratio differentie dic vt ibi not.Dy.In glo.et ideo vendicare non possumus.vel dic non transmittitur ad heredem vt.l.si pluribus.s.de suis τ legiti.heredi.Ja.

Seruus. Ibi ex re alterius.ꝗ̄ bone fidei possessoris.Dy.

Incorporales. Sepe allegaꝛ ꝙ res icorporales nō ꝓprie possidēꝛ τ cōcor.j.de vsuc.l.seqꝛ.§.si viā.ex.de in integ.rest.c.ij.τ ex.de cāpos.τ ꝓprie.c.cū ecclia sutrina.§.ij.τ ibi no.de h in glo.et vide etiam qđ not.in glo.per Arch.in fi.lxxxiij.dist.c.quisquis clericus.et.j.titu.proxi.l.possideri in prin.nec proprie solutionē recipiūt vt no.per Azo.in summa.de sol.§.quid soluatur Sed ꝙ incorporalia possideant videꝛ qꝛ diciꝛ ius fundi possideri.vt.j.de itinere actuqꝫ priua.l.fi.τ de peti.here.l.regulariter.cōia ꝑdioꝝ.l.ij.circa fi.Sed dic ꝙ īproprie poniꝛ possidentur pro quasi possidētur vt in eis no.Et no.etiam de hoc s.de serui.l.seruitutes rusticoꝝ.τ vide qđ ibi dixi vltra prin. Et de hoc vide pulchram τ notabilem glo.Archidia.extra de testibus.c.presentiū.li.vj.in prin.ipsius capituli.vbi videtur expressum ꝙ incorporalia vere possideanꝛ Et vide etiam qđ no.ī glo.s.de peti.heredi.l.regulariter.τ.j.ti.proxi.l.iij.in prin.Et facit ꝙ legans possessiones nō videātur legare res mobiles vt dicā.j.ti.pri.l.j.in prin.τ suppletiōe glo.q̄ incipit al's edibus.ī fi.Sciēdū est tñ ꝙ ita iuuaꝛ τ defendiꝛ qs in ista quasi possessione istorum iurium sicut τ ille qui vere possidet res corporales.sicut enim emptori daꝛ actio de euictione re corporali euicta sic τ emptori nois vel iuris:vt.s.de here.vel act.ven.l.si nomen.τ de euictio.l.penul.§.fi.τ idem in publiciana.vt.s.de publicia.l.si ego.§.j.et pro hoc etiam facit dicta.l.ij.cōmu.prediorum.in fi.et.j.de itine.actuqꝫ priua.l.j.in prin.τ.l.iij.§.ait pretoꝛ.Et interdictum vti possidetis daꝛ illi qui quasi possidet ius incorporale.vt.j.vti posside.l.fi.s.de serui.l.quotiēs via.si serui.vendi.l.sicuti.§.aristo.τ per Azo. in summa vti possidetis.§.itē locum hz.τ sic quo ad effectum idem est possidere ꝙ quasi possidere.restituitur quis si spolietur iuris incorporalibus.de quo plene vide per Rofr.in libello iuris canonici rubrica qualiter libellus cōcipiatur qñ aliquis dicit se spoliatum iuribus suis.et de hoc vide qđ plene not.

ne notaui.C.vñ vi.sup rubrica. ¶ Et no. ista dictio quasi quãq est veritatis expressiua quãq diminutiõis nota. Ueritatis est expssiua in euãgelio sancti Jo.ibi quasi vnigeniti a patre plenũ gratie z veritatis. Jtẽ pena falsi z quasi falsi eadẽ est.ĵ.de falsis.l.j.§.vlti. Jtẽ eadẽ pena punit̃ seruus q est sub eodẽ tecto z ille q est quasi sub eodẽ tecto.ĵ.ad sil.l.j.§.h aũt senatus z ꝓ expssiuo veritatis de ver.ob.l.q rome.§.duo. Jtẽ castrẽse peculiũ z quasi castrẽse quasi idẽ est in effectu: vt.C.de aduoca.diuer.iudi.l.fori. Diminutionẽ.not.C.de adul.l.quãuis.ibi sacrilegos alienarũ nuptiarũ.exponit glo.i.quasi sacrilegos. Et cũ dr̃ q electio fit per inspirationẽ vel quasi inspirationẽ nã illa dictio quasi inspirationẽ.diminutionẽ notat: vt ex̃ de elec.c.qr. Q̃uãdoq quasi similitudinẽ notat: vt.ŝ.de 9diti.ob causam dato.l.dedi.§.si qs quasi.z.§.si filius: z vide qd no.ŝ.de admi.tuto.l.lucius titius gaium.in fi.vbi dictio quasi similitudinẽ denotat.z vide in alphabeto littera.Q.dictiõe quasi quod dicetur.ĵ.iudi.solui.l.iam tamen.

Cum seruus.

Jbi precium soluat.habita tñ fide de precio. Dy.ar.insti.de rerũ di.§.vẽdite.z qd ibi no. Jn glo.hoc intellige.ibi fructuarij de hoc dr̃.ŝ.de act.emp.l.si seruus. Old.ibi.l.bouẽ.§.vlti. Ol.

Pomponius tractat.

Jbi gs manere nostrum zc.disputãdo tã superiora q̃ inferiora. Dy. Jbi facti sunt porci.z videbat̃ q sic ꝓpter rationem que statim sequitur.nam genere zc. Dy. Et notabilis est ista lex in materia depositi.videtur em̃ expressum q denegans restituere depositũ furti teneat̃.z ad hoc vide.ĵ.ti.pri.l.si quis rem.quod tamẽ gl.intelligere videt̃ si 9tractat.de hoc vide.ĵ.de furtis.l.inficiando.in prin. ¶ Jn glo.facit ibi negat restitutionem.ex quo res salua nõ videtur: vt.ĵ.rem pu.saluã fore.l.pe. Ro.etiã q hic fit mentio de lupo.z de ipso z eius natura not.z dixi.C.de alimentis pupillo prestandis.l.fi.et in alphabeto littera. L.dictione.lupus. Fit etiam hic mentio de miluo q non recordor alibi.

Non est nouum.

¶ Uide quod notaui et dixi.ŝ.eodez l.traditio.

Fructuario.

Jbi nõ põt.s.p seruuz in quo hz vsufr. ¶ Jn glo. et.ŝ.ibi si quis mihi bona.in princ.sed fructuarius non est dñs hoc casu vt.d.l.aditio. Ja.

Bonefidei.

De quo possessore hec.l.loquatur vtrũ de ciuili an naturali: dic vt no.ĵ.ti.pr.l.iij.§.ex 9rio. Dy. Jbi emptor.idẽ in quolibet alio titulo. Old. Jbi sz oẽs.industriales. Dy. Jbi prius q̃ pcipiat.in horreũ recõdẽdo. Ol. Jbi statim vbi.i.postq̃. Dy. Jbi veluti si pupilli.hãc litteraz intelligit glo.que est.ĵ.ꝓ empto.l.ij.§.tutor.in re mobili. Dy.

Jn contrarium.

Jbi alienaz esse.subaudi an fructus meos faciam.qd est.ĵ.z videtur q sic: qr zc. Ol. Jbi bonefidei possessor.ille qui hz sciam rei aliene z vere nõ est quãuis capiat zc. Ol. Jbi hoc em̃ ad ius.potes exponere.s.vt quis bonafide possideat i.possidere videatur quãuis superuenerit scia rei aliene.i.ad vsucapionẽ ptinere. Alij hñt ad ius.s.positiuum z artificiale: cuius curriculis seu artificio vsucapio est iducta. Et qd subijcit illud.dic.s.vt quis mala fide possederat qd est.ĵ.s.superuenientẽ sciam ad factũ.i.naturalẽ equitatẽ iurisgen.ptinere.sic ponit̃ factũ.ŝ.de capi.dimi.l.legatum.z de peculio.l.nec seru9 nam cum equitate naturali siue iuregentiuz ꝓpter bonã fidẽ faciebat fructus suos cũ bona fide destituit̃ ꝓpter superuenientem sciam: destituit̃ z effectu iurisgentiũ quo fructus suos faciebat.z sic illud vt quis.qd est in textu ad primum.z illud aut mala.ad scõm refertur. Ja. Jbi capiat.i.vsucapionẽ ceptam continuet. Old. Jbi vt.i.sicut.z subaudi ad factum pertinet si quis zc. Old. Jbi lõgum.i.q per longi tpis cursum vsucapiatur. Old. Jbi fructus suos facit.z sic non sequitur necessario vnum ad aliud.s.facit fructus suos ergo vsucapit.nec econtra: vt ex predictis ptz. Dy. ¶ Jn glo.vt z.ĵ.in fi.z plenius.ĵ.de regu.iur.l.qd ipsis. Dy. ¶ Jn glo.nam cum ꝓhibetur.ibi que est contra.immo ad hoc dic vt ibi no. Old. ¶ Jn glo.habere ergo.ibi.l.licet.de quo dic vt ibi.ĵ.titu.j.l.possessio quoq et.C.de acquir.possel.l.j. Dy. Jn ea.glo.ibi sed si lege.§.de eo debet dicere.§.qd aũt.vsi.de eo. Dy. Jbi de equitate.fm Jrtu dic econtra qr ibi de rigore: hic de equitate per hanc litterã quã expone vt.ŝ.exposui.fm Ja.de are.z Ray.in fi.z hoc approbatur.ŝ.de rei vendi.l.ex diuerso.in prin.vel dic vt in contrario no. Dy.z Ray.

Quod fructuarius.

Jbi donat vt habeat in peculio. Dy. Jbi ex re eius est.z ideo eius pmanet z ꝓprietario nihil queritur. Ol. Jbi pertineat.qd est eoipso q simpliciter donat. Old. Jbi eadem.que dicta sunt in seruo fructuario. Old. Jbi donauerim.vt habeat in peculio ad me pertinente. Oldra. Jbi operas vt quicquid ex eis quereret in peculio sibi haberet. Old.

Quamuis.

Jbi extruxerimus.i.edificauerimus. Old. Jbi ad exhibẽdum.ex 9silio nõ ex necessitate. Old. Jbi id facere.i.edificare in loco publico. Old. Jbi liceat.si aliqs me ꝓhibeat dicendo me cũ incõmodo suo edificare q pretor aditus discutiet z permittet sine incõmodo alio: non al's.immo si incõmodatur alius manu zc. Ja. Jbi nam sufficit.etiaz per lapilli iactum qñ edificans possidet.sed si ꝓhibens possidet etiam sua autoritate destruere põt: vt.ĵ.qd vi aut clam.l.si vicem.§.si ad ianuam. Dy. Jbi ꝓhibendus est.siue iudicis interueniat autoritas: siue non. Old. Et no. q quis debet vti re sua sine incommodo vicino. Qd facit q socius ita debet vti hospito q non incõmodet socios.z pro hoc.ŝ.pro socio.l.si cõuenerit. Dy. Jn fi.z ideo pretoris auxilio indiget. Jac. ¶ Et est etiam ar.q aliquis non possit extruere molẽdinum in flumine publico in parte superiori ita q noceat inferiori.z ita dicitur fuisse determinatum per dñm Franci.accur.z no.in glo.ŝ.de eden.l.si quis ex argẽtarijs.§.si initiũ tabularum.z.C.de serui.z aqua.l.si manifeste.z ibi de hoc dixi.

Transfugam.

Jbi iure belli.i.iure nobis in hostes cõcesso. Ja. Jn fi.hoc intellige vt dixi.ŝ.e.l.naturalem.§.item que ex hostibus. ¶ Jn glo.secus de nostris in fi.C.de captiuis.l.ab hostibus. Jaco.

☞ Potestas retinendi possessum et agendi ad non possessum iudicat rem esse in bonis.

Rem in bonis.

Potestas † retinendi possessumz agendi ad non possessum indicat rem esse in bonis.h.d. ¶ Querit hic Dy.cũ agẽs hypothecaria habeat ꝓbare rẽ fuisse in bonis tpe obligatiõis: vt.ŝ.de pig.l.si supatus in prin.z.l.z que nondũ sunt.§.qd dr̃.z de ꝓba.l.ante oĩa.qualiter h intelligat̃ nunqd debeat ꝓbari dñium: an sufficiat q ꝓbetur q bona fide debitor possidebat: Jn hoc variãt gl.nã glo.q̃ est.C.si aliena res pignori data sit.l.cum res.tenet q sufficiat ꝓbare q bona fide possederit.qd nõ vr̃ posse stare qr ꝓbando q tenuerit bona fide non ꝓpterea sequit̃ q fuerit in bonis.s.vt ꝓpter hoc habeat act.z excep.qd reqrit.l.ista.et qr non hz qs publicianã ꝓ re si a possessione cadat nisi possideret eam titulo z bona fide z inciperet vsucape: vt.ŝ.de publicia.l.j.z.ij. Alia glo.q̃ est insti.de act.§.alie.dicit q opz ꝓbare titulũ.z p hoc dabit̃ actio z exceptio vt hic.z h tenet etiã.ŝ.de pig.act.l.rem alienã.sz forte glo.q̃ dicit sufficere ꝓbari bonaz fidẽ mouetur ex eo qr ꝓpter possessionẽ quã habuit bona fide ꝓbatur q poterat habere exceptionẽ z si caderet a possessione officio iudi.ad ipsam pos.recuperandã: vt.ŝ.de cõdi.furtiua.l.z ideo.z ibi no. Et ratio est qr intelligitur esse in bonis qui bona fide possidẽtur: vt.ĵ.de ver.sig.l.bono.§.in bonis. Aduocati tñ solẽt distinguere an agatur 9tra debitorẽ z habeat locum glo.d.l.cum res. An 9tra extraneũ possessorẽ z tũc habeant locũ alie glos.insti.de act.§.itẽ seruiana.z.l.rẽ alienã.ŝ.de pig.act.z.C.de pcario z saluiano interdicto.l.j.z in speculo.de sol.§.j.v.sed qñ dr̃ res in bonis.z v.sequẽtibus.z hanc distinctionem tangit glo.d.l.ante oĩa.ŝ.de ꝓba. Dy. De hoc tñ vide qd latius dixi.d.l.cuz res.C.si aliena res pignori data sit.et ibi per Cy. ¶ Sed vlterius q̃rit idẽ Dy.si ago 9tra te publiciana an sufficiat ꝓbare traditionẽ rei a non dño factam et iusto titulo etiam si nõ sit tradita vacua possessio: videtur q sic qr si ago rei ven.sufficeret ꝓbare traditionem rei dño factã etiam si non sit tradita vacua possessio: vt.ŝ.de fundo do.l.si fundum.z no.C.de distract.pig.l.qui predium.ergo idẽ debet esse in publiciana qr habet similitudinem cum rei ven.vt.ŝ.de publiciana.l.eum qui.§.publiciana. Alij dicunt q oportet ꝓbari rem traditam z etiam vacuã possel.licet hoc nõ requiratur in rei vendi.z hec est verior opinio. Et est ratio qr in publiciana oportet actorem quinq ꝓbare: vt no.insti.de act.§.alie.et vide Rofre.de publi. Jtem z sextum.s.q vsucapiebat eo tẽpore quo cecidit a possessione: vt.ŝ.de publi.l.j.que vsucapio sine possessione non ꝓcedit: vt.ŝ.de vsuca.l.sine possessione et

propterea dic q debeat pbari vacua possessio tradita ad hoc vt pbetur q vsucaperet. z hoc consilium dicit Dy. se dedisse. Ad cõtrarium põt responderi q parificatio predicta pcedit omnibus equaliter positis. hoc est dicere q traditio sit facta a dño ex causa apta ad dñium trãsferẽdũ. z q sit facta a non dño ex causa apta ad translationem cause vsucapiõis. sed cũ vsucapionis cõditio transferri non possit sine vacue possessionis traditõe vt.d.l.sine possessione.z.j.de vsucap. ergo ad hoc vt parificatio pcedat necesse est ponere vacuaz possessionem fuisse traditam vt sequi possit vsucapio. z ideo argumentũ ex dicta parificatione nõ pcedit nisi oĩa equaliter supponantur Sed ɔtra hoc vr̃.s.de act.emp.l.ij.§.vacua. vbi innuit q sine vacua possessione trãsferatur ɔditio vsucapiendi si bene aduertatur littera illius.§. vnde mihi videt dicendum. Aut vacua possessio refertur ad exclusionẽ vere possessionis z hz locum qđ dictum est. Aut ad exclusionẽ alicuius detẽtationis z hz locum.§.vacua.Dy. Et vide qđ notaui.s.de publiciana.l.eum qui.§.in publiciana. ¶ Predicta etiã faciunt ad qõnem quã vidi de facto. maritus scđm ius lombardũ cõstituit vxori quartã omniũ bonoꝝ suoꝝ vt in lombarda de his que a viro vxori dãtur vel relinquuntur.l.j. mulier mortuo viro ab heredibus viri petit ipsam quartã. heredes negãt quedam predia quoꝝ vxor petit quartã fuisse mariti. vxor pbauit virũ bona fide possedisse aliquo tpe in vita sua z tpe mortis. nõ tñ pbauit fuisse dñium directo vel vtiliter. querit an mulier debeat obtinere? Et idem põt queri de fructibus pẽdentibus in ipsis pdijs tpe mortis viri. Et videt q mulier debeat succumbere qr maritus ɔstituit quartã bonoꝝ suoꝝ: ergo nõ alienoꝝ: cũ ergo vxor non pbauerit fuisse mariti: absolui debẽt heredes: vt.C. de rei ven.l.si res alienas: z p hoc.s.de leg.iij.l.suos.in prin.z de rei ven. pompo.§.si is.z.e.tit.l.solum.§.meum. Et videtur expressum q dñi ap.cõtinetur habẽs pprietatẽ nõ bone fidei possessor.s.ad sil.l.j.§.dñi appellatiõe. vbi de hoc no.z dixi.et p hoc de relig.l.j.§.in locum. p hac etiã parte facit.s.de auro z argento leg.l.quintus.§.argẽto.z.e.ti.l.quintus mutius ait. z de leg.iij.l.nuper ɔstitutum. In ɔ̃rium vr̃ p vxore ɔtra heredem qr heredes z defunctus censent eadẽ psona in aut.de iureiur.a mor.pre. sed defunctus non audiret si res quas possideret diceret alienas qr sic allegaret turpitudinẽ suã. vt.C.de trãsac.l.trãsac.cum si.ergo zc. z p hoc etiã.C.de rei ven.l.cum a matre.z de rebus alie.nõ alie.l.vẽditrici. Et q heredes non possint referre ɔtrouersiã de rebus quas detinebat defunct9 facit.C.de pscrip.xxx.annoꝝ.l.si qs emptionis.§.h sup illis.z tangitur.s.cõmo.l.ita vt si fur. Item p muliere bene facit qñ bone fidei possessor opinione dñi possidet.C.de fur.l.apud antiquos.z p hoc etiã de nox.quotiẽs.§.j.z de adulte. si postulauerit.in priu. Ex sola eñi possessione videtur presumi qs dñs. C.de pba.l.ij.de acquir.pos.l.ij.z.s.de cõdi.insti.l.quidã.et ibi in fi.glo.que incipit.prescriptum heredem. z qr appellatione suoꝝ vidẽtur contineri qui bona fide possidentur: vt.d.l.suos ij.rñso.de leg.iij. Item videtur expressum.j.de ver.signi.l.bonorum.z de peti.here.l.item videndum.in fi.z.l.se.z.l.item veniunt.§.item non solum.z.C.quoꝝ bo.l.ij. dñs Jo.fazolus pisanus qui hãc qõnem disputauit distinguit. qr aut mulier intentauit rei ven.asserens se dominã quarte de iure lombardo per.d.l.j.de his que a viro vxori dãtur vel relinquũtur.z tunc quia non pbauit dñm succumbat: qr rei vendic. datur domino: vt.s.de rei vend.l.in rem actio.z datur ɔtra heredem hoc casu tanq̃ ɔtra extraneum possessorem: vt.C.de alie.iu.mutã. causa.l.j. Si vero agat ad rem tanq̃ sibi debitã ex cõtractu z obligatione mariti qui sibi quartã ɔstituit: z sic agit personali actione vel ɔditione ex illa.l.lõbarda. vel certi cõditione ex stipulatione. Si in ɔ̃ctu interuenit stipulatio: tũc dicit sufficere dictã pbationem z heredẽ condẽnandũ p iura ad hoc adducta. In fructibus aũt dicit q si egit rei ven.qr nõ pbauit succũbet. Si personali: tũc veniũt fructus demum lite cõtes.non aũt si actio est stricti iuris. Si bone fidei: tũc ex tẽpore more: vt s.de vsur.l.videamus.§.si actionem.cũ.ll.sequẽtibus. Jo.fa. z qđ incipit.qđ talis est.maritus vxori scđm lõbardam z est in libro papiri.d.Fede.de alze.circa fi.qõnũ disputataꝝ. ¶ In glo.ibi vt seruitutes. Et que seruitutes non habẽtur in bonis nec extra bona: dic vt no.s.de vsuf.lega.l.j.Ol. Ibi.l.qđ eum. citur.ista cõcor.dz vacare. Dy.qr nõ est in titulo. ¶ Premissis predictis scđm predictos doctores qr ista materia est contiua subijcio vnã aliã qõnem ex qua adhuc clarebit dicta materia. Et qđ est. cõmisit aliquis delictuz ex quo bona debebãt publicari seu deuastari. iste homicida tenebat aliqua bona sine titulo bona fide nũquid ista debeãt deuastari vel publicari? Ad hoc possunt adduci p z contra iura predicta. Et q p dicta bona non publicẽtur nec deuastẽtur: glo. posita.j.de v. signi.l.bonoꝝ.non firmat pedem. sed posset adduci pro z contra. Et ad hoc bene facit glos.s.ad.l. aquil.l.item mella.§.si in eo homine.ver.sed si seruus bona fide. vbi dicit nõ dari actionem legis acquil.possidenti sine titulo z bona fide. z eam qõnẽ no.in summa Azo.v.quid si nõ habet titulum. ex quo videtur q possessor sine titulo non habeatur p dño. qr si haberetur p dño daret sibi actio legis aquil. vt.e.l.itẽ mella.§.legis aquil. actio. Et qr appellatione dñi ɔtinetur pprietarius nõ bone fidei possessor: vt no.in summa Azo. de his qui.vt indig.ij.col. v. z qr dño a quocũq̃ occiso. Et ista verba meũ tuũ suũ illius vel alterius denotãt proprietatẽ: vt no.per Rofr.in libello de consti.diuoꝝ fratrum. z p hoc de auro z argẽto leg.l.quintus. §.argento.z.§.cui legatum. z de hoc tetigi.d.§.argẽtũ. Et qđ plus est: appellatio dñi vr̃ referri ad directum dominium nõ ad vtile: vt.s.si ager vectigalis.l.j.z no.per Dy.ex de reg.iur. c.possessor male fidei.lib.vj.z ad hoc etiã bene facit glo.posita in decretis.viij.di.quo iure vbi dr̃ q verba suum z meum intelligũtur de vero dño non de bone fidei possessore. In contrarium faciunt infrascripta iura qr res intelligitur in bonis etiam rõne solius detentationis: vt institu.vi boñ.rapto.§.in hac act.z ibi in glo.qđ est satis notabile ad istam materiaz. ad hoc etiam.C.de edicto diui adri.tol.l.fin. vbi mittitur heres in possessionem rerũ que erant tpe mortis testatoris z ibi in glo. z.s.vt in pos.leg.l.is cui.§.bonoꝝ. de hoc etiam vide qđ no.in speculo de solutionibus.§.j.v.sed qñ dicitur res in bonis.z v. sequẽtibus. z qr dicitur meum qđ non apparet alterius esse si possideo: vt.j.de verb.sig.l.recte.§.j.z qui satisd. cog.l.sciẽdũ. in princi. Item videtur determinata qđ predicta per glo.que est.C.ne vxor pro marito.l.ob maritorum culpam. vbi dicit q bona fuerunt occupata per fiscum ex delicto mariti quia ea possidebat. z ad hoc.C.de priuilegio fisci.l.j.z de iure fi.l.defensionis.z.l.vltima lib.x.que z.s.de re iudica.l.a diuo pio.§.si super rebus. z qr res presumuntur esse eius in cuius domo repe riuntur.s.de pig.l.cum tabernaz. ad hoc etiã qr actio.l.aquil. vtilis dat bone fidei possessori etiã sine titulo: vt not.per Rofre.de act.l.aquil.ver.sed quid si non habet titulum. z de vtili act.l.aquil.§.in primis.licet.s.sit notatum ɔ̃rium. Item rustici dicunt campum suum quem solum colunt: vt no.in glo.s.de orig.iur.l.ij.§.j. Item seruus dicitur redimi suis nũmis cum tamen non sint proprie sui.s.de man.l.iiij. Ad hoc etiam bene facit: quia predium dicitur esse minoris eo q bona fide possidet z alienari nõ põt: vt no.in glo.C. de predijs minorũ.l.cum emãcipatis. z est expressum in.l.magis puto.§.j.s.de reb9 eoꝝ ad hoc etiã bene facit glo.que est.C.de fur.l.ij.que dicit bone fidei possessorem cui furata est res que bona fide possidebat dari ɔtra possidẽsem ɔdi.ex.l.si coloni.de agrico.z censi. lib.xj.et de hoc dixi.d.l.ij.z vide etiam in alphabeto littera.B.dictione.bone fidei possessoris. Et hanc vltimã partem credo verã. s.q talia bona fide possessa et reperta in bonis delinquentis publicentur nisi alius doceat potiora iura per iura predicta. Et hec dictio. suum.aliter de iure canonico sumitur vt patet extra de postula.prelato.c.j.§.pe.in glo.que incipit. bona ratio.z vide ibi Compost.z alios. Item si papa scribat archiepiscopo q prouideat alicui clerico in aliqua ecclesiarum suaruz intelligitur de omnibus ecclesijs dioc.archiepiscopalis: vt ex de vsu pal.c.j.de preben.pro illorum.z no.per Compost.extra de rescript.c.capitulum sancte crucis.versi. ex hoc colligitur. Item si feratur sentẽtia interdicti in aliquem dominum z terras suas: comprehẽduntur etiam terre in quibus habet iurisditionem vel que sibi obediunt licet non sint pprie ipsius vt pbatur.d.c.j.extra de postula.prelato.z ibi no. Item si papa cõcessit gratiam alicui episcopo q faciat gratiã clericis suis: intelligũtur familiares z cõmensales: vt ex de verbo.sig.c.sicut nobis.lib.vj. Et vide q hñ ibi not.per Cardi. si quis tñ iurat episcopo z ecclesie sue: intelligitur solum de cathedrali vt eodem titulo.c.cum clerici.

EA que ciuiliter. Id est p modũ seu actũ a iure ciuili inuẽtum: quo dicit res acquiri p acquisitionez actionis ad eã. Jac. Ibi naturaliter.i.per modum siue actum a iure naturali cõparatũ vt directa acquisitio rei. vel dic.i.naturali virtute seu equitate. Jaco.

HOmo liber. Diuiditur in quinq̃ partes vsq̃ ad.§. quicquid. In prima dicit de acquisitione. In scđa de obligatione. Tertio de tituli qualitate. Quarto de opinato iure. Secũda ibi.promittẽdo. Tertia ibi.non solũ. Quarta ibi.nec solum. Prima subdiuiditur in duas. qr in pma loquitur de

tur de libero homine nō bona fide possesso vsqꝫ ibi. qui bona. ibi de libero homine bona fide possesso. Item scḋa in tres. qꝛ in prima an obligetur nobis ꝯtrahendo. Scḋo an delinquendo. Tertio an quasi contrahēdo. scḋa ibi. sed damnum. tertia ibi. at si iussu. Old. Ibi non pōt. s. si cum bona fide nō possidemus. al's si bona fide possidem⁹ obtinet qḋ sequitur. j. qui bona fide ꝛc. Oldra. Ibi acquirit. cū determinationibus que sequūtur tamē ꝛc. nam ibi tñ ꝛc. determinat qḋ supra dixit ꝙ q bona fide nobis seruit tñ si sponte ꝛc. al's non qꝛ necessitate seruili hoc videreᷓ fecisse. Old. Ibi neqꝫ sibi. qꝛ hoc nō vult. Ol. Ibi neqꝫ nobis. qꝛ hoc nō pōt. Old. Ibi ꝙ si eam mētem habeat. s. acquirendi sibi. Old. Ibi sibi acquirit. sed tenetur restituere per ꝯditionē sine causa si nostri ꝯtēplatione fuerit institutus vt. s̄. e. l. liber homo. §. sed licet. ꝛ ar. j. de stipu. seruoꝝ. l. pe. Dy. Ibi emendo. a possessore. Old. Ibi vendēdo. possessori ꝛ sic de ceteris sequētibus. Old. Ibi dānum dādo. in rebus bone fidei possessoris. Oldr. Ibi at si iussu. s̄. dixit qñ hō liber obligatur ex ꝯtu facto cum bone fidei possessore. modo dicit qñ ex quasi contractu. Old. Ibi gerāt liberi hoīes. bona fide possessi. Old. Agant. sine mādato. Old. Ibi si eos liberos homines. quos seruos credebamus. Old. Ibi prestabūt. i. acquirent nobis hereditatem. obligātur ex contractu vel quasi vel etiam dānum dando in re nostra. ꝛ sic refertur ad oīa subiecta a prin. l. hucusqꝫ. Oldr. Ibi nostros putauerimus. iure pleni dñij obligantur nobis vt dictum est. Et est ratio qꝛ non debet plus operari opinio ꝙ̄ veritas. vt ꝛ. j. ꝑ empto. l. ij. §. si sub cōditione. ꝛ. s̄. de vul. ꝛ pup. substitu. l. lex cornelia. Oldr. ¶ In glo. vt mihi glo. ista ſm Dy. diuiditur in tres partes. et idem dicitur in omnibus partibus: licꝫ per alia verba qꝛ de tribus glo. facta fuit vna. Et in prima parte ponit dictū opinio antiquoꝝ ꝛ durat vsqꝫ ibi. dic ergo breuius. Ibi incipit secūda ꝛ est glo. ꝛ opi. Azo. ꝛ durat vsqꝫ ibi ſm Az. Ibi incipit tertia ꝛ fuit gl. ꝛ opi. Jo. bul. ꝛ Old. ꝛ durat vsqꝫ ad fi. Dy. Scḋꝫ alios hꝫ quattuoꝛ partes ꝛ fuerunt quattuoꝛ glo. ꝛ vltima fuit opi. Ac. ꝛ incipit ibi. item potest dici. alie nō mutantur. In ea. glo. ibi vt hic. ꝛ. s̄. de acqui. here. l. is qui heres. §. fi. ꝛ. l. sequenti. ꝛ. l. qui putat. Dy. Ibi. §. sed ꝛ melius. s̄. de acquir. here. l. aditio. Ja. Ibi liber homo. melius dicta. l. aditio. Jaco. Ibi si tria ꝑma. s. ꝙ bone fidei possessoris contemplatione ꝛ mei sit script⁹ et sciens suam conditionem sponte adijt. Jacob. Ibi vt iussu meo. s. adeat. Dy. Ibi velit querere. vt. s̄. e. l. liber homo. §. sed lꝫ. ꝛ. j. e. l. §. at si iussu. Dyn. Ibi queritur ei. s. libero bona fide possesso. Oldr. Ibi sed restituit. mihi possessori. Dy. Ibi per conditionem sine causa. hoc est falsum si quartum deficiat. nā si non adeat nolens sed coactus nulli querit: vt hac. l. ver. nā si iussu. ꝛ. s̄. ea. l. liber homo. §. fi. ꝛ de heredi. insti. l. liber. circa princ. ꝛ. j. hac. e. glo. circa fi. dicitur. Dy. Ibi cum duobus primis. s. qꝛ volens adiuit bona fide possessus cum mei contēplatione sit scriptus lꝫ sui status ignarus. Ja. Ibi domino. i. possessori. Ja. Ibi si scḋm. ꝛ adiuit dño quesiturus. Jac. Ibi neutri querit. nam mihi non: qꝛ non mei contemplatione est institutus. sibi non: qꝛ non sibi sed mihi querere voluit. Dy. Ibi neqꝫ alij reddit. hoc verum si deest sextum similiter. nā si sextū interuenit. s. qꝛ voluit mihi querere: sibi non querit: quia non vult. ar. j. ti. pri. l. j. §. hic que de seruis. ꝛ. §. sequenti. mihi non propter defectum bone fidei. Dy. Ibi dic ergo. hic incipit gl. Azonis. Ibi ignarus. s. sue conditionis. Dy. Ibi nulli querit vbi domino querere credidit non aditurus si esset liberi arbitrij. Jaco. Ibi sine distinctione. i. siue erat institutus sui contēplatione siue bone fidei possessoris. Dyn. Ibi restituit. s. bone fidei possessori si eius contemplatione fuit institutus. Ibi vt in proprio. s. seruo. Dyn. Ibi. §. iussum. cum non debeat plus operari estimatio ꝙ̄ veritas: vt hac. l. §. non solum. ꝛ ibi dixi in expositione tex. Dy. Ibi volens igitur. hic transit ad sciētem conditionem suam. Ja. ꝛ Old. Ibi querit. s. bone fidei possessori. Dy. Ibi fuit institutus nec eius iussu adijt: vt. s̄. de acquiren. here. l. si quis mihi bona. §. penul. ꝛ fi. Dy. In fi. qḋ intellige si adeat sponte non ex necessitate seruili. nam ex necessitate seruili: vt qꝛ iussus non querit sibi: vt. j. e. l. §. pe. ꝛ potest distingui. aut certum est propositum adeuntis: aut est dubium vt distingui solet in simili. s̄. de acqui. here. l. si ex semisse. Dy. et. l. qui aliena. §. j. ꝛ. l. pe. Old. ¶ In glo. j. l. aquil. in fi. al's incipit iul. scribit. Jaco. ¶ In glo. s. neg. gest. ibi si is qui. §. fi. de quo dic vt ibi not. Dy. ¶ In glo. s. actione. mandati. Vel dic ꝙ ad omnia fit relatio. s. ꝙ ad hereditatem possit nobis querere: ꝛ ex contractu vel quasi: ꝛ ex delicto vel quasi nobis obligetur. Dy. ¶ In glo. al's ius est. ibi non possit. ꝛ tunc expone ius est. i. dispositio iuris sic se habet. Dy. ¶ In glo. sic. ꝛ. j. in fi. sed dic vt ibi no. ꝛ. d. l. si fundum. ꝛ. C. de proba. l. cum res. Dy.

et Jaco. de bel. ¶ Et querit hic Dy. pone ꝙ quidam monachus exiuit monasteriuꝫ in quo steterat tribus annis: ꝛ aliud monasterium est ingressus: in quo scḋo morando quedam bona acquisiuit eo mortuo queritur ad qḋ monasterium ipsa bona pertineant. Et videtur ꝙ ad primum: qꝛ aut scḋm monasterium sumit eius cōditionem: aut non. Primo casu nihil potuit querere per eum: qꝛ mala fide eum possidebat: vt. j. ti. pr. l. j. §. fi. l. per eum. ꝛ. l. quicquid. in fi. ꝛ. s̄. e. l. liber homo. cū simi. In scḋo casu idem: vt. C. de colonis illitteratis. l. vnica. lib. xj. Econtra quod ad scḋm: vt. s̄. e. l. nemo. ꝛ ibi not. ꝛ. l. bone fidei in fi. Tu tamen dicas aut quesiuit de bonis monasterij scḋi: ꝛ tunc potest: vt in aut. de ecclesiasticis titu. l. sancimus. ꝛ hac. l. in fi. ꝛ. s̄. e. l. seruus. In dubio autem presumitur pro pmo monasterio. ar. s̄. de dona. inter virum ꝛ vxo. l. quintus. ꝛ. C. eo. tit. l. etiam. Aut quesiuit ex opera sua/et tunc ad primum deberet pertinere cui astrictus est: vt in aut. de monachis. §. illud. et. s̄. de vsu ꝛ ha. l. per seruum. ꝛ ibi rō redditur. Dy. de hoc ex̄ de cle. coniunga. c. quod ad rem. ꝛ per Hosti. in summa. e. ti. cū queritur. ꝛ in Speclo de statu monac. versicu. sexto queritur. et dixi in aut. ingressi. versicu. ex predictis etiam colligitur. ¶ Item querit an sit verum ꝙ monachus possideaᷓ a monasterio vel prelato. Et videtur ꝙ nō: qꝛ liber homo est qui non pōt possideri a sciente: vt. j. ti. pri. l. cū heredes. §. item quero. ꝛ per ꝯ̄s nō videtur posse per eum querere cū eum nō possideant. ꝛ per hoc qꝛ pr̄ nō possidet filiū etiā in potestate ꝯstitutum: vt. j. de acqr. pos. l. j. §. per eum. In ꝯ̄rium vr̄ qꝛ plātus ꝛ moñ. vendicant monachū: vt. s̄. de rei ven. l. j. §. per hanc. ꝛ ibi no. sicut ꝛ pater filium: vt ibi dicitur. Sol. ecclesia moñ. vel plātus non possidet monachuꝫ sicut possideret seruū vel equū ꝛ sic non querit per eum tanꝙ̄ per possessum sed tanꝙ̄ per pcur. vt no. s̄. e. l. nemo. ꝛ no. d. §. item quero. Et pro hoc. e. ti. l. si me in vacuam. §. fi. sicut nec pater querit per filium tanꝙ̄ per possessum sed ratione patrie potestatis: vt. j. ti. proxi. l. quicqd et ibi no. ꝛ eadem ratione et tali iure queritur monasterio per monachum ꝛ vendicatur a moñ. Dy. in scholis. ¶ Item querit nunquid filij per ingressum moñ. patris exeant patriā potestatem ꝛ possint facere testm̄. ¶ Et videtur hic tenere ꝙ sic quia ingressus habetur pro mortuo: vt. C. de epis ꝛ cleri. l. deo nobis. ꝛ per mortem soluitur patria potestas: vt institu. quib. mo. ius pa. po. sol. §. j. ꝛ qꝛ cum sit in potestate abbatis aliū in potestate habere non pōt. in aut. de monachis. §. cogitādum. ꝛ. j. de adul. §. sic eueniet. Dy. Multi tñ ꝛ magni tenent ꝯtrarium. ꝛ ad id qḋ dicitur ꝙ habetur pro mortuo verum est quo ad quedam non quo ad omnia: vt dixi. d. l. deo nobis. et ideo d̄ qōne predicta dic vt no. in speculo de statu monachorum. §. j. v. xj. queritur. ꝛ latius dixi dicta aut. ingressi. v. cōsueuit etiaꝫ queri an per ingressum liberētur filij.

In laqueum. Ibi cohereret. s. aper laqueo: ꝛ dic cohereret. i. in laqueo illaqueatus esset. Oldrad. Ibi exemptum eum. s. apruꝫ. Old. ¶ Num tibi videor. ista est pma questio ꝛ dic videor. s. ego per aprum illaqueatum abstuli. Dy. Ibi ꝛ si tuum. hec est secunda questio. Dy. Ibi ꝛ quā actionē tertia questio. Dy. Ibi in factū dari. s. tibi contra me dolo sublatū tem. Dy. Ibi respondi videamus. hic est alia questio pendēs ex predictis. nam anteꝙ̄ respondeat ad dictas tres questiōes ponit alias quinqꝫ pendētes ex eisipsis tribus: ꝛ postea reassumit ꝛ alias tres ꝛ omnes per ordinem determinat. Dy. Ibi summā tamen. reprobatis superioribus distinctionibus. Dy. Ibi si in meam potestatē. i. mei laqueū apponentis. Old. Ibi actioneꝫ. modo ponit determinationē tertie qōnis facte. s̄. s. q̄ actio competat. Dy. ¶ In glos. j. mei comprehēdentis. ibi. §. surdo. So. ibi speciale fauore vltime voluntatis vbi dominiū queritur sine traditione. Dy. ꝛ Jac. de bel. In ea. glo. ibi. §. si venditorem. So. ibi interuenit voluntas venditoris ꝛ emptoris: hic vnius tm̄ volentis sibi acquirere rem non suā nec a se possessam. Ja. de bel. Vel sol. vt no. j. ti. j. l. j. in prin. in gl. secus si alius. Dy. Et huius. l. materiā videtur sic breuiter posse tradi. nam aut ego qui laqueum apposui feraꝫ apprehendi: aut non. Primo casu nullum est dubium: qꝛ effectus sum dominus: qꝛ quod in bonis nullius est ꝛc. vt. s̄. e. l. iij. in princi. ꝛ hoc etiā dr̄ in fi. huius. l. v. sinaūt aprum meū. naꝫ exponi dꝫ. i. mei apponentis laqueū vt in littera exposui. Secūdo casu. s. qñ feram nō apprehendi sed alius: tunc aut ipsa diu luctādo se poterat expedire: aut non. Primo casu licꝫ sit in conspectu meo non est mea ex quo non apprehendi. sicut dicimus in fera vulnerata a me: qꝛ multa accidere possunt vt eā nō capiam: vt. s̄. e. l. naturalem. §. illud. nam occupatio siue apprehēsio est act⁹ acquirendi dominium. non aūt vulneratio vel talis illaqatio

que possit esse al's expedibilis dubitabilis: ⁊ hucusq; nullũ est dubium. Si aũt diu luctando se nõ põt expedire: aut ego qui apposui laqueũ sum in conspectu: aut non. Primo casu dicimus ꝙ lz non apprehenderim: tñ sum dñs illa ratione q2 per visum oculoꝝ ⁊ effectũ acquiro mihi possessionẽ: vt. j. ti. j. l. j. §. si iusserim. ⁊. l. qd meo. §. si venditorẽ. ⁊ mediante possessiõe acquiro dñium. nã in talibus que sunt in bonis nullius acquirimus dñium incõtinenti hoc ipso iure qd possidemus vt. j. ti. j. l. j. in princi. in glo. que incipit. secus si alius. vñ ⁊ dñium ⁊ possessio hoc casu mihi acquirit. vt hic ⁊ ibi not. ⁊ hec est veritas. Scdo casu qñ ego apponẽs laqueum nõ eram in ꝯspectu: nec fera se poterat expedire. hic fuit opinio. Dixerũt em̃. M. ⁊ H. eam esse meã. s. apponẽtis laqueũ. Et ita intelligunt hanc. l. v. summã tñ. nam qd dicit in meã potestatẽ. exponũt. s. ponentis laqueũ. hoc em̃ ipso ꝙ se nõ põt expedire dicunt in meã potestatem ꝑuenisse. Joan. R. ⁊ Bul. dicunt ꝯtrium. s. ꝙ nõ est mea apponẽtis laqueũ. nã nõ põt videri in meã potestatem si ego forte ignorabã illaqueatã: vt. j. de vsucap. l. sequitur. §. tũc in potestate. ⁊. j. ꝓ emptore. l. q fundũ. §. furtiua res. Item q2 ex vltima volũtate acquiratur dñium nobis ignorantibus ꝑ nosmetipsos: vt. s. de lega. ij. l. cum pater. §. surdo. ⁊. l. legatum. tñ al's nõ reperitur ꝙ ego ignorãs ꝑ memetipsum acquirã dominium. ⁊ ideo hanc. l. exponũt. si in meam potestatẽ. s. auferẽtis de laqueo. nã ꝯcedit occupãti anteꝙ dñs laquei eam sibi acquisierit per apprehensionẽ vel oculoꝝ inspectionẽ cũ possibilitate ⁊ affectione habendi vt dictum est. Sed de ꝯsuetudine rusticana seruatur opinio. M. ⁊ sequaciũ. Et ex predictis patet so. alterius qõnis. s. qd de fera mortifere vulnerata. ⁊ vide de ista materia in lõbarda de venatoribus. ⁊. C. de venatiõe ferarum lib. x.

Questio notabilis.

Item querit Dy. pone ꝙ statuto caueť ꝙ bãnitus possit a quolibet impune interfici. ꝯtingit ꝙ qdam bannitus ꝑ familiam potestatis captus ducebať ad curiã. qdã eius inimicus eũ interfecit vel dum torquereť per iudicẽ in tormentis est mortuus. nũquid taliter interficiẽs teneať pena homicidij? Et vr̃ ꝙ non. immo eũ interficere potuerunt ac si captus nõ eẽt. ar. huius. l. nã sicut ferã illaqueatã possum apprehẽdere sicut ante illaqueationẽ poterã: ita bãnitus capt9 ĩpune interfici potuit ac si captus nõ esset. ⁊ ꝓ hoc. s. e. l. naturalem. §. illud. ibi q2 multa accidere possunt ⁊c. Preterea captio nõ facit eũ desinere esse bãnitum. arg. C. de decur. l. ij. Hec. l. iudicio meo parum facit sed credo ꝙ allegari debuerit. j. de custodia reoꝝ. l. ij. ibi ex vinculis causam dicat. In ꝯtrium vr̃. j. de custodia reoꝝ. l. carceri. ⁊. l. fi. §. fi. vbi capite punitur interficiẽs personas in carcere positas. Sed rñderi potest ꝙ ibi nõ loquitur de bannitis: nec certũ erat si ibi deberent mori vel non. sz fortius facit contra tales occisores in auť. vt omnes obediant iudi. ꝓuin. §. arripiat. vbi non est licitum alicui aliquem capere de manibus ꝓuincialium. et videtur expressum. C. de malefi. ⁊ mathema. l. vltima. Sed ⁊ illis posset responderi ꝙ non loquuntur de bãnitis qui interfici possunt impune autoritate. l. municipalis. Idem Dy. nõ determinat hanc qõnem: et ꝙ de facto pluries consultus noluit cõsulere. Dy. dñs tñ Jaco. de are. hanc qõnem disputauit. ⁊ incipit qd. Statuto vel consuetudine ciuitatis habetur qd nõ fiat ratio de occisione banniti. Et ibi ipse post multa allegata ꝓ ⁊ contra determinat ꝙ non potuerit impune occidi. et idem tenet Gandinus qui recitat allegata per dñm Jac. in titulo de bãnitis maleficioꝝ v. vltio duas qõnes subijcio ꝓ quarum determinatione bene facit. C. de episco. audi. l. addictos. cum ibi no. ⁊ de hoc dixi. C. de his q ad eccle. confu. l. si seruus. circa fi. ⁊ de hoc etiam facit. C. de iudeis. l. nullus. ibi idcirco iudicioꝛum vigor ⁊c. Sed ad hãc posset responderi ꝙ occidens fecit autoritate statuti. Alij tamen dicũt ꝙ de rigore puniatur quasi fuerit preoccupatus ⁊ preuentus per curiam. argu. huius. l. sed de equitate non. Alij dicunt aut erat bãnitus pecuniariter: ⁊ tunc occidens teneatur ad pecuniam fisco debitam: q2 debitorẽ publicum exemit. ar. s. de eo per quem factum erit. l. fi. ⁊. C. de exac. trib. l. exactores. Si erat bannitus propter crimen ad penam corporalem tunc occidens puniatur. Item querit Dy. quidam accusatus de homicidio negauit se homicidium cõmisisse. ꝓbatũ est contra ipsum. modo vult ꝓbare ꝙ fecit ad sui defensionem. q̃ritur nunquid possit per negationem quã facit? Et primo videtur ꝙ audiatur propter fauorem reorum. j. de reg. iur. l. fauorabiliores. ⁊ q2 pene moliende sunt: vt. j. de penis. l. interꝑtatione. ⁊ videtur expressum. s. de noxa. l. electio. §. neq; heredi. ⁊ ad hoc bene de interroga. actio. l. de etate. §. fin. ⁊ q2 reus potest vti diuersis ⁊ cõtrarijs exceptionibus: vt. j. de except. l. nemo. ⁊ per Dy. ex̃ de reg. iur. c. nullus pluribus. ⁊ ibi per Jo. an. in nouella. ⁊ in Gandino de defensionibus a reo faciẽdis. ver. sed pone questionem de facto quidam fuit accusatus. In contrarium videtur. C. de non nume. pecu. auť. contra qui ꝓpriam. qui potio. in pig. ha. auť. item possessor negans. et ad. l. acquil. l. ita vulneratus. ⁊ q2 contraria ꝓponens non auditur C. de fur. l. j. ⁊ ipse Dy. determinat ꝙ audiať ꝑ iura. s. ad hoc adducta. maxime per. d. l. electio. §. neq;. ⁊ ꝓ hoc etiã. s. de proba. l. cum de indebito. ⁊. d. l. nemo de excep. ⁊. l. nemo ex his. de reg. iur. ⁊ ibi in glo. ⁊. j. qui bonis cedere pos. l. fi. et hanc sequi/hic Dy. domi. Gui. de suza. dicitur idem sensisse ante publicationem testium. et forte eum induxit timor subornatiouis. vel q2 post publicationem de iure ciuili non admittuntur testes: vt plene dixi. s. de proba. auť. at qui semel. de predicta qõne dixi dicta auť. contra qui ꝓpriã. ⁊ de excep. l. si quidẽ. ⁊ no. in speculo. de excep. §. viso. ver. quid si reus.

Insula. Ibi longitudo. s. insule. Dyn. Ibi predij mei. ideo in totum fuit quesita mihi. Dy. Ibi eius fuisset. quo casu esset cuiuslibet vicinorum pro regionibus diuisis: prout extenditur contra frontem cuiuslibet agri: vt. s. e. l. inter eos. Oldr. Ibi si alluuionis ius. vt q2 non est ager limitatus: vt. s. ea. l. in agris. Oldra. ⁊. j. de flu. l. j. §. si insula. Ibi propior. i. ꝓximior. et sic expone in tota. l. ista. Ibi nata est insula. ⁊ propterea intantuz mihi accessit. Oldra. In fi. ibi sed quo. prout res. id est questio facilius intelligatur. Et sic no. ꝙ iurisconsultus reducit se ad cõmunem modum loquendi vt facilius intelligatur. ⁊ pro hoc extra de translatione. c. inter corporalia. s. de ꝓcu. l. j. et melius. j. de var̃. ⁊ extraor. cognitio. l. j. §. iij. sicut etiam dicitur homo mortuus. vnde dr̃. quod vsitatius est facere debemus. j. de verb. oblig. ꝯtinuus. §. fi. ⁊ arg. s. de aqua plu. arcẽ. l. si prius. alias dicitur ꝯsuetudo loquendi. ⁊ ita esse declarat. j. de verbo. signi. l. a vinculis. Dy.

Per seruum. Donatum vxori sciẽti donationez non valere. ⁊ sic mala fide possidebat. Dyn. Ibi hoc em̃. scilz. quod per seruum acquiratur ex re possidentis. Dy. In fi. at vxor est male fidei vt predictum est. ⁊ ꝯcor. s. de don. inter virum ⁊ vxorem. l. si vxor filio.

Quecunq;. Res. s. ex mari ꝓiecta. Dy.

Res ex mandato. Ibi empta ⁊ ꝓcuratori tradita ab eo qui nõ gerebat in animo vt mihi acquireretur: vt. s. de dona. l. qui mihi donatum.

Titius horreum. Facit arg. ad qõnez nunqd rõne rei mobilis quis sortiať forũ eã inducendo ꝑ hunc modũ. res mobilis in loco nõ inducit dispositionem ꝑ respectũ ad locũ. ⁊ facit. s. de act. empti. l. granaria. Et per has. ll. tenebat Ray. ꝙ non. ⁊ ita dixit in qõne de equo transeunte per ciuitatẽ. qd forte verum est in re mobili momẽtanea. Si aũt nõ sit momẽtanea: tũc ꝯtra. ⁊ de hoc dic vt plene no. ⁊ dixi. C. vbi in rem actio. l. vltima.

Hereditas. Ibi in multis partib9. i. vbicunq; nõ desideratur factuz persone. Dy. Ibi factum persone. i. iussus domini Oldr. Ibi opere substãtia. i. aditio serui. Old. Vel dic ꝙ substãtia opere dici potest voluntas sine qua operatio non fit: qm̃ voluntatem serui constat esse necessaria in hereditate querẽda per alium: vt. C. de here. insti. l. iij. ⁊. s. e. l. liber homo. scdo rñso. tamen accõmodatio talis voluntatis nõ est opera: vt. s. de acquir. heredi. l. aditio. ⁊. d. l. liber homo. s. e. Jaco. Ibi per seruum. hereditarium. Old. Et est. l. ista ar. ꝙ lz fructus prebende vacantis debeant ꝯseruari successori: vt extra de offi. ordi. cum nos. ⁊ no. xij. q. ij. illud. non tamen idem sit de quotidianis distributionibus: q2 ille non debentur nisi residẽtibus: licet enim beneficium vacãs domini personam ꝑ̃sentet sicut hereditas: vt hic ⁊. s. e. l. hereditas. non tamen vbi factũ persone vel opera exigitur: vt hic expresse dicitur. ⁊ pro hoc. j. de stipu. seruo. l. vsuf. ⁊ ibi no. Oldra. de hoc vide extra de ele. quia sepe. lib. vj. cum ibi notatis per Archi. ⁊ alios. et. e. tit. in clementinis. c. statutum cum ibi notatis. vbi determinatur de emolumẽto ꝓueniẽte ex iurisditione ⁊ sigillo curie. De hoc fuit magna concertatio in ecclesia laudeñ. in qua vacante sede archidiaconi ex consuetudine percipiunt totum emolumentum ꝓueniens ex iurisditione spirituali. nam per sedem apostolicã prouisum fuit de ecclesia ipsa cuidam: ⁊ tunc reputatur confirmatus ex quo ex ꝓuisione pape habuit. petebat dictũ emolumentum a die sue ꝓuisionis dicens ꝙ ex tunc ecclesia nõ dicebatur vacare. archidiaconi dicebant ꝙ autoritate dicte cõsuetudinis

suetudinis ꝯsueuerāt ipsum emolumentum pcipere vsqꝫ quo redderēt sigillū nouo plato. ꝑ archidiaconis allegabatur ꝙ vsufructuarius nō facit fructus suos lꝫ dies legati cesserit nisi satisdederit: vt.ff.de vsuf.leg.l.vxori.Cōtrariū tñ fuit terminatum: qꝛ ecclesia vacare nō dr̄ que hꝫ epm̄ ꝯfirmatū vel pro ꝯfirmato habitū.nā tūc pōt oīa que sunt iurisditiōis.vt ex̄ de elec.c.nosti.⁊.c.transmissa.cui ꝑfecto episcopalis dignitas nihil addit.ex̄ de translatione.c.inter corporalia.circa prin.immo hoc est ꝓprium cōfirmationis dare exercitium iurisditionis: vt no.lxiij.di.quanto.cum igitur talis cui ꝓuisum est ꝑ papam habeatur ꝓ confirmato: vt dictuꝫ est: nō dicitur ecclesia vacare. Item ista ꝯsuetudo cōtradicit iuri cōmuni.s.d.c.cum vos.⁊.d.c.illud.fructibus enī augeṫ hereditas: vt.C. de peti. here.l.ij.nō est igiṫ extēdenda: sed rigide in suis finibus retinēda.ar.s̄.de legibus.l.qd̄ vero.⁊ sic de vera et totali vacatione dꝫ intelligi: vt.ff.de act.empti.l.ij.§.j. Item in.d.c.qꝛ sepe.oēs ꝯsuetudines ⁊ priuilegia sunt sublata.⁊ de cōmodo sigilli est expressum.d.c.statutum in clementinis.

Quedam. Construe sic litterā. sunt q̄dam que nō possunt ⁊c. tñ ꝑ vniuersitatē ⁊c.⁊ ideo qꝛ specialis alienatio nō ꝑ vniuersitatem est ꝓhibita.⁊ sic erit aptanda ꝙ quedam specialiter alienari ꝓhibenṫ que ꝑ vniuersitatē transeūt. Ja. Et ad hoc sepe allegaṫ lꝫ quidā ⁊ male allegent ꝓ regula. ꝙ ea q̄ nō possunt transire titulo singulari transeūt cū vniuersitate. qꝛ hoc nō dicit.l.ista immo notabiliter dicit quedam.q.d.regulariter est ꝯ̄riū.sed tñ in casibus quedam sunt ⁊c.⁊ sic nō dꝫ ꝑ regula allegari vt cōiter allegatur per glo.ꝓ hoc de iure codicil.l.quedam.vbi de hoc tetigi. Preterea ꝙ ista.l.nō ponat regulam patet.nam cū ꝓhibetur alienatio a testatore vel pacto ꝯtrahētium obtinet ꝯ̄riuꝫ eius qd̄ dicit hec.l.vt patet in.ll. hic allegatis in glo.⁊ sic hec.l.restringenda est solum cum ꝓhibetur alienatio a lege: ⁊ in illo etiā. Fallit in duobus casibus. s.in.l.qꝛ perinde.⁊ in.l.si patroni.in prin.s̄.ad trebel. Et ꝑ hoc etiā ꝙ non sit regula facit hec eadē.l.a ꝯtrario sensu qd̄ est fortissimum ar.s̄.de officio eius cui est manda.iurisditio.l.j.§.huius rei. Dy. Itē est ar.hec.l.ꝙ ecclesia possit concedi in feudū cuꝫ vniuersitate ville vel castri: vt.s̄.de fundo dota.l.j.⁊ de cōtrahen.emp.l.in medicis.vbi de hoc. In ꝯ̄rium multum facit C.de sacrosan.eccle.auṫ.multomagis.signata super.l.iubem⁹ sed dic vt plene dixi in auṫ.hoc ius porrectum.ibi designata. ver.idem querit ipse Bartholomē.ecce ꝙ moṅ. Item est arg. ꝙ lꝫ sit ꝓhibita alienatio feudi in vltimis voluntatibus titulo singulari sine voluntate domini: vt in vsibus feudorum.de prohibita alienatione feudi per Lotariū.⁊ de ꝓhi.aliena.feu. per Fede.vtrū titulo vniuersali.s. heredē instituēdo h̄ possit ꝙ sic p.l.istā cum ꝯcor.⁊ vide in vsi.feu.de capi.q cu.ven.c.j.⁊ ibi per Ja.de bel.⁊ de lege cor.c.si inter partes.⁊ idē posset dici in amphiteota q ꝓhibetur alienare meliorāmēta dño irrequisito: vt.C.de iure emphi.l.fi.ad idem facit qꝛ seruitutes per se prescribi nō possunt.sed cū alijs predijs sic: de vsucap.l.si aliena res.§.j.⁊ ꝙ statim diceṫ de iurepatronatus.sed in predictꝫ duabus q̄ōnibus vasalli ⁊ emphiteote.dic vt plene notaui.C. de scōis nup.l.si quis prioris. Item sentit hic glos.de iurepatronatus ꝙ lꝫ sit ius spirituale tamē transeat cum vniuersitate.ad hoc extra de iurepatro.ex bonis.⁊.c.cum seculū.⁊ de re iudi.cū Bertoldus.⁊ no.xvj.q.j.c.pie mentis.⁊ in q̄stionibus Bar.brix.xciij.q.que incipit.quidam laycus.⁊.s̄. de operis libertoꝝ.l.si operarum iudicio.⁊ in auṫ. de sanctissimis epis.§. si quis aūt oratorij. Item allegatur hec.l.ꝙ aliquid fit ratiōe cōiunctionis qd̄ alias non fieret vt predictis ꝯcor.⁊ maxime.d. l.in modicis.de ꝯtraben.emp.man.l.si fundū.⁊.l.si mandauero.§.iul.de seruo corrupto.l.j.de aqua plu. arcen.l. apud trebatium.§.aque.j̄.de vsuca.l.si aliena.§.j.de vi⁊ vi ar.l.j.in p̄n. §.illud.de liberali causa.l.liberis.§.si duo.C.si seruus extero. l.j.de pactis.l.si pacto quo pena.cum si. Dy. Ibi per vniuersitatem.s.titulo vniuersitatis. Oldr. Ibi cōmercium non hꝫ.vt campus martius⁊ similia.de quibus habeṫ in sti.de le.§.nō solum. Dy. Ibi legari.i.legati iure trāsire. Jac. ¶ In glo.vt qꝛ lex.ibi pactio ꝯ̄hentium.s.ꝓhibeat. Old. In fi.⁊ est ratio quare secus cum lex ꝓhibet quā testator vel pactio ꝯtrahentium qꝛ mitius agitur cū lege q̄ cuꝫ ministro legis: vt.s̄.de arbitris l.cellus. Dy. ¶ In gl.fundus dotalis.ibi distingue hic circa legata.⁊ in eis posset signari contrarium de.l. apud iul.§.fi.s̄. de lega.j.sed dic vt ibi. Jaco.

Is qui in aliena. Ibi ei.in cuius potestate ē. Ibi totus sit.hodie secus quo ad patrē cū sit aduētitiū lucrū.vñ querit sibi soluꝫ quo ad vsumf.vt.C.de bonis q̄ liberis.l.cū oportet. Dy. Ibi domino s.predij in quo inuētus est thesaurus. Old.

Si communis. Ibi in alieno.i.in predio extranei nō pertinēte ad aliquē dñoꝝ. Old. Ibi que inuētori.s.seruo. Ol. ¶ Ad socios.s. dños. Ol. Et no.ꝙ dicit thesaurū esse donū fortune de quo dicetur.j̄.statim ꝑxi.§. ¶ Vñ consueuit dubitari si qs in fundo alieno inuenit aquā salsam an debeat habere dimidiā lucri: Et idem si inuenit venā ferreā vel similia. Et vr̄ ꝙ sic p.l.istā ⁊ alia de materia thesauri loquentia. Sꝫ dic ꝯtra ⁊ ꝙ est eius in cuius fundo inuēta est qꝛ est pars fundi: vt.j̄.qd̄ vi aut claꝫ l.si is q in puteū.in prin.thesaurus aūt nullius est in bonis: vt s̄.e.l.nunq̄.§.thesaurus. Dy. nec est pars fundi: ⁊ ꝓ hoc.j̄.de cēsibus.l.forma.§.salme. Ja. Et ita ꝓnūciasse dr̄ do. Alber.d̄ bobio inter quosdā marchiones ciuitatis parmeṅ.vt not.per eum.C.de thesauris.l.vnica.lib.x.

Si communis. Ibi inueniat.s.thesaurum. Old. Ibi cedit.vt in princ. huius.l. Old. Ibi aliqd accipit.iussu vnius dñi. Old. Ibi ⁊ si alienos.s.inuenerit. Old. Ibi an partem.que inuentori cedit. Old. Ibi vt hoc.qd̄ inuētū est fodiēdo. Ol. Ibi inuenerit.operando. ¶ Ibi nec illius.qd̄ fodiendo seruus inuenit: vt supra dixit. Dy. Ibi partē.inuentori cedentē. Ol. Ibi fodiebat seruus. Old. Ibi aliud fortuna dedit. No.de fortuna vt.s̄.in p̄n. huius.§.si cōis. Et no.ꝙ q̄ñ aliquis nasciṫ meruit bonā fortunam vel malā: vt.C.de decur.l.decurio fortunā.li.x. Itē fortune iniuria appellaṫ q̄ñ aliqs incidit in infirmitatē paupertatē vel debilitatem: vt.C.q̄ñ imperator inter pupillos ⁊ viduas.l. vnica. Item cum qs adijt aliquā hereditatem dr̄ eā apprehēdere sub fortuna sua.s.vtrū sibi damnosa sit vel lucrosa: vt.C. de bonis que liberis.l.cum nō solū.§.j. Item iudiciū diciṫ esse sub fortuna: vt.s̄.de sta.ho.l.seruus.ibi fortune iudicio. Item no.ꝙ differentia est inter fortunā ⁊ casum. Nā fortuna est q̄ñ aliquis data opera inuenit qd̄ querebat vel aliud vt hic fuit. ⁊.C.arbi.tutel.si defunctus. Casus aūt q̄ñ ex inopinato aliqd alicui contingit puta eundo per viā cadit tegula super caput eius.⁊ ita hic no. Odo.⁊ ad hoc facit.j̄.de admini.rerū ad ciui. perti.l.si eo tpe. Itē fortuna est libera in auṫ.de nup.§.ꝙ aūt prius.scda carta.⁊ multos diuersos euentus parit: vt.e.tit.§. qꝛ vō.vj.car. Item ex fortuna ꝯ̄ria decrescūt facultates hoīm vt.C.de rei vxo.act.auṫ.sed quāuis.ibi signata.⁊ depo.l.vlti. in prin.⁊.s̄.vt in pos.lega.l.plane. Item imperium est de fortuna ⁊ ex fortuna ad aliquem peruenit: vt.C. de legibus.l.digna vox.vbi de hoc dixi in glo.⁊ no. Item iudex datur ex fortuna.C.de iudi.l.fi.⁊ dignitates ⁊ honores proueniunt ex prospera fortuna.C.de proximis sacrorum scriniorūꝫ.l.iubemus. lib.xij. Item bona mūdana dicūtur bona fortune.vnde diciṫ quis condemnari in amissione fortunarum suarum.i.bonorūꝫ suorum: vt.C.que res vendi non pos.l.j. Et pene proueniūt ex infortunio.C.de dona.inter virum et vxo.l. res vxoris. Et q̄ñ aliqd forte dirimitur dr̄ esse iudicio fortune.C.cōia de leg.l.vl. Item ex ꝓspera fortuna res acquiruṅṫ.C.de bonis que libe.l. cum opꝫ.⁊ de ista fortuna vide in alphabeto littera. F.dictione.fortuna. ¶ Sed quid dices si duo socij ibant per viam et vnus īuenit vnā bursam ducaṫ.nūquid tenetur cōicare socio Dic ꝙ non: sed restituere tenetur dño: vt.j̄.de fur.l. falsus.§. qui alienum.vbi de hoc plene dixi. ¶ In glo.vt enī soli acquirat.in cuius agro inuenerat. Old. Ibi idem est sensus.⁊ scdm̄ hoc magis primo quesitum dici poterit. Jaco. ¶ In glo.quid ergo.in fi.si in suo fundo inuenit. Dy.

Quod si creditor. Ibi in eo inuentum. infra cōstitutum tempus. Jaco. Ibi ante solutam.quasi dicat non soluta pecunia infra tempus.⁊ sic nō per oīa pignoris causa vertitur: immo pēdet vt si soluatur iure pignoris iudiceṫ: si nō soluaṫ infra tempus statutū in ꝓprio reputeṫ inuētum. Qd̄ ergo dicit vtiṫ dic.s.cū determinatione hac post transactum ⁊c. Vel dic vertiṫ si soluatur debitū infra tp̄s post trāsactum aūt ⁊c. Ja. Ibi ꝓ parte.que cedit domino loci. Old.

a **Nequisqꝫ.** [a] Al's quecūqꝫ. No.ꝙ si qs rem ponat in inuētario com munis tanq̄ suā ꝙ ꝓpter hoc non preiudicat vero dño nec facit aliquā fidem.qd̄ est cōtra rusticos qui dicunt ꝙ eoipso ꝙ reperitur aliquem posuisse in inuentario cōis qd̄ presumitur suum esse. Old. ad hoc.C.de dona.l.si functiones.⁊.l.cēsuales.⁊ de hoc dixi.C.de rei ven.l.solēnibus. et vide in q̄ōnibus statutoꝝ.scda parte.C.l.viij.q.

a ¶ Que qsqꝫ. Adde Bal. ad materiā hui⁹.l.i l.cēsualis.C. de dona.

SI epistolam. Ibi missio.per tuum nuncium. Oldra.

Si qua insula. Ibi publica est. quãtũ ad ꝓprietatẽ. Ol. ¶ In glo. rõne ꝓprietatis. in fi. al's dic vt. j. de fluminibus. l. j. §. si insulã. Ol.

Littora. Ibi publica sunt. quantum ad vsum. Old. Ibi non secus. sed perinde. Old. Ibi solũ eius. s. fluminis. Oldra.

Paulus. Ibi fuerit rõne vicinitatꝫ. Ol. Ibi instruẽda. ad hoc vt sciatur an ꝓximior sit agro tuo vel vicino. Old. ⁊ vide de ista materia. s. e. l. adeo. §. insula.

Si id quod. Al's sicut id qḋ. in fi. quãtũ ad proprietatẽ. Dy. Arbores itaqꝫ publicarum viarũ publice sunt. vt ⁊ dixi. s. e. l. maritus. in fi. Jaco.

Cum pregnans. Ibi vsucapta. vt qꝛ bone fidei emptor ancillam a se vsucapi ceptũ post ꝓgnationem eius cõpleuit vsucapionẽ: ⁊ postea peperit. Et expone. i. vsucapione possidentis facta. Jac. ¶ In glo. vt et. C. in fin. vel licet tempore pariendi sit debitoris. non tamen sufficit vt partus pignori sit nisi ⁊ fuerit tempore conuẽtionis vt ibi per. l. s. de pigno. l. ⁊ que nondum sunt. §. quod dicitur. ⁊ sic patet non esse contra. Sed si ancilla pignorata maneat obstat. s. de pigno. l. paulus. §. si mancipia. Jaco. ¶ Ibi cuius. s. tempore pariendi. Oldra.

¶ De acquirenda vel amittẽda possessiõe. Rubrica.

¶ Ista rubrica ẽ summarium totius tituli.

¶ Super rubrica. Vide Azo. in summa. ⁊ vide summistas ex̃ de causa pos. ⁊ ꝓprie. ⁊ Speculatorẽ ibidem. ⁊ de petitorio et possessorio. ⁊ qḋ dixi. C. e. super rubrica. An per instrumẽtum probetur possessio: dixi. C. de ꝓba. l. si aũt in fi. ¶ In gl. ipsius rubrice. ibi que. s. vsucapio. Ibi sine possessione. vide Dy. de regu. iur. c. sine possessione. ¶ In ea glo. in fi. vt. instit. de tutel. in princ. cum simi. quo ad cognitionẽ nõ quo ad dispositionem. de quo vide ꝑ Dy. de reg. iur. c. qui sentit cõmodũ. lib. vj. Antiqui tñ ꝯtinuauerũt hoc mõ. s. de acqui. rerũ domi. sed qꝛ dñium nõ q̃rit̃ sine possessione: nõ hãc rubricã ponit. Sed hec ꝯtinuatio falsa est: qꝛ ꝓmo deberet poni de cã. i. de possessione subsequẽter de causato. i. de dñio. Itẽ qꝛ dñium sine possessione qñqꝫ querit̃ in casibus notatis. s. de rei vendi. l. si ager. ⁊ de fundo dota. l. si fundum. ⁊ ideo continuatio glo. bona est. Dy. ¶ Unũ est hñ notãdũ in ista materia ꝙ lꝫ aliud sit possidere aliud in possessione esse: vt. j. l. iij. §. fi. ⁊ l. si quis antea. tamẽ in dubio quicũqꝫ rem aliquam detinet vel in eius possessione est intelligitur possideri nisi ꝯtrariũ doceat̃: vt no. ꝑ Inno. ex̃ de priuilegijs. c. cũ olim. scḋo in glo. q̃ incipit ⁊ male in fi. ⁊ no. vij. q. j. pontifices in gl. vlt. vide etiã in hac materia in alphabeto lr̃a. P. dictiõe. possessio. ¶ Item no. ꝙ cum dr̃ aliquẽ possidere intelligendũ est simpliciter hoc est ciuiliter ⁊ naturalr̃: vt no. ⁊ dixi. j. e. l. j. §. per eũ. Est etiã notãdũ ꝙ ex facto prelati nõ ꝑditur possessio rerũ ecclesie. vt no. per Inno. ex̃ de relig. do. cũ dilectus nisi interueniat factũ cõuẽtus. De possessione incorporalium vide. s. ti. pri. l. seruus. §. incorporales. An sint due possessiones vel vna. j. e. l. j. in pnc. Ethimologia huius vocabuli possessio ⁊ ibidem multe diffinitiones possessionis. An legans possessiones videat̃ legare res mobiles in possessionibꝰ existentes. Pupillus furiosus ⁊ dormiens equiparãtur. j. e. l. §. furiosus. Unde si dormiẽs surgat in somno ⁊ hoĩeꝫ occidat nõ tenet̃ sicut nec furiosus. Ex inutili ꝯtractu transfert̃ possessio. e. l. §. si vir vxori. Possidẽs naturalr̃ ꝓprie nõ ḋr possidere nisi possideat ciuiliter. e. l. §. ꝑ eũ. Et ꝙ filiũ nõ possidet pr̃. Et si curraẗ ad brauiũ ⁊ equus q deiecit scutiferũ fuit ꝓmus: an dño equi debeat̃ brauium. Qḋ naturalr̃ possidens siue ciuili nõ vsucapit. e. l. §. ꝑ seruũ q in fuga. Et an sufficiat sola ciuilis ad vsuca. Qñ queraẗ dño ꝑ ꝓcura. ea. l. §. per ꝓcuratorẽ. An per clauiũ traditionẽ acq̃raẗ possessio. j. ea. l. §. si iusserim. Et an ꝑ baculũ birretũ vel ãnulũ. Et ꝑ quẽ debeãt tradi claues ⁊ que claues. Et an per conspectum oculoꝝ acquirat̃ possessio. An vniuersitas ꝑ se ⁊ aliũ possit possidere ⁊ ꝓscribere consentire ⁊ delinquere. ea. l. §. fi. ⁊ l. seq. Qño acquiraẗ possessio: an sine actu corporeo. j. e. l. iij. in pn. Et an ingrediens vnã partẽ apprehẽdat possessionem totius. Et an ꝑ apprehẽsionẽ vnꝰ rei noĩe omniũ oẽs apprehẽse videant̃. Et an per vnũ actũ iurisditionis retineatur in alijs de fallacia accidẽtis. e. l. §. incertam. An acquiratur possessio thesauri sine apprehensiõe corporali. e. l. §. neratius. Et an ex pluribus causis queraẗ dñiũ vel possessio. e. l. §. ex pluribus. Et ꝙ tit. ꝓ suo duobus modis sumitur. Et de ti. ꝓ herede: ⁊ de causa ꝓxima ⁊ remota dñij ⁊ possessionis. Quomodo amittaẗ possessio. e. l. §. in amittenda. Et in sequẽti. §. de possessione quã per alias retinẽs. An hãnitus qui constituit ꝓcur. ad petẽdum se cãcellari de hãno pẽdente lite possit impune occidi. e. l. §. si seruus. Et an scholarꝫ priuatus qui petit se declarari iniuste priuatum lite pendente possit scholas intrare de possessione rerum aĩatarũ. eadẽ. l. §. nerua. Contractare est rem amouere de loco ad locũ. eadẽ. l. §. si rem. Qḋ nemo possit sibi mutare causam possessionis. e. l. §. illud. Quot sint genera possessionum. ea. l. §. guerra. Et an missus ex primo decreto possideat saltẽ naturaliter. Qḋ q̃raẗ per filium patri ex causa peculiari. j. e. l. qcquid. An emptor ꝓpria autoritate possit ingredi pos. rei vẽdi. j. e. l. si ex stipulatione. An sit licitũ mutare possessionẽ de iusta ad iniustã. j. e. clã possidere. in ꝓn. Et an si promisi vincere ludũ scacoꝝ cũ vna pedite sufficiat si vincã cũ vna facta regina. Et an si in ecclesia sunt ꝓbende que cõsueuerũt ꝯferri solum nobilibus: ⁊ aliq̃ solum popularibus: ⁊ vna ex nobilibus fuit collata populari: ⁊ impetrans in prima vacatura populariũ petat illã: sibi debeatur. De clãdestina ⁊ violenta pos. ⁊ quã perdat ⁊ retineat vadens ad nũdinas ⁊ quã querat impediens. e. l. §. q ad nundinas. Et de remedijs recuperandi. Et an sint due possessiones vel vna hñs diuersas qualitates/ si plura requirũtur ad acquirẽdũ: eoꝝ ꝯtraria requirũtur ad perdẽdũ. j. e. l. quẽadmodum. Qḋ possessio nõ possit esse apud aliquẽ ex pluribus causis ꝯtrarijs ⁊ se nõ cõpatientibus. j. e. l. si quis aũt. Qḋ iuste possidet qui ꝑtore autore possidet rite interposito decreto: hoc est ꝑ pretorem in cuius territorio est: partibus citatis ⁊ nõ per obreptionẽ. j. e. l. iuste. Et an parti ꝯcedi possit ingredi ꝓpria autoritate. An petitoriũ ⁊ possessorium possint simul intẽtari. j. e. l. naturaliter. §. nihil. Et an qui succubuit in petitorio possit intẽtare possessorium. Et an in possessorio possint fieri positiones vel ꝓbatiões tangẽtes petitoriũ. Et an ꝓbanti se possidere rem debeat fieri emenda damni dati ex forma statuti lꝫ non ꝓbet de dominio. An vitium ꝓdecessoris noceat successori. j. e. l. põp. §. cũ qs. Et de vitijs realibus quasi realibus ⁊ ꝑsonalibus qñ qs possit vti alterius accessiõe. e. l. §. ꝑterea. ⁊ §. q̃situm. Media pos. impedit ꝯtinuationẽ possessiõis defuncti ad heredẽ. e. l. §. q̃situm. Et de ista accessiõe vide in pluribꝰ §. sequẽtibus. An ꝑ furtum nostroꝝ vel extraneoꝝ posses. priuemur. j. e. l. que nobis. Qui possessorio põt recuperare possessionem nõ vr̃ eã perdidisse. j. e. l. si qs vi. Differẽtia inter dñm ⁊ posses. e. l. §. differẽtia. Is possidet cuius noĩe possidet̃. j. e. l. qḋ meo. Qḋ furiosus cognoscat̃ ex sermonibus: ⁊ qñ sit in cõspectu inumbrate quietis ea. l. §. si furioso. Et ꝙ si delegatus pape subdeleget excõicato qui nõ põt cognoscere nihilominꝰ fit priuatus sua delegatiõe. Et an tradẽs alij perdat: lꝫ non acq̃ratur accipienti. An ꝑ ꝯspectum oculoꝝ acq̃ratur possessio. e. l. §. si venditor. Utrum cõmodatarius vel depositarius nõ restituẽdo videatur interuertere possessionẽ. j. e. l. si qs rẽ. Precario rogans facit possessorem eum a quo rogauit. j. eo. l. interdum. Et ꝙ qñ quis dat qḋ non hꝫ non videtur adeptus quod retineri nõ põt. j. e. l. nec videtur. Aditione hereditatis iura oĩa transibilia transeũt in heredẽ: possessio nõ. j. e. l. cũ herede. ⁊ ratio ibi no. Et an idem sit in suo ⁊ extraneo de possessione reuersi postlimi. e. l. §. in his. Quod scienter possidens liberum hominẽ nõ habeatur ꝓ possessore eius nec rerum possessarum ꝑ eum. e. l. §. item quero. Et an ecclesia vel prelatus possideat monachũ vel ꝯuersum: ⁊ an per eos queraẗ ecclesie. An tempus vel obliuio sit modus perdende possessionis. j. e. l. si id qḋ. An ꝑ mortem coloni ꝑdatur possessio. e. l. §. j. An ciuilis perdatur ꝑ occupationẽ naturalis. e. l. §. vltimo. An per talem vẽditionem vel locationẽ vendo quicquid mei iuris est in tali loco: transferatur possessio. j. e. l. locus. Et ꝙ nihil operetur ꝯfirmatio si cõfirmetur quicquid iuris habes in tali loco ꝯfirmamus. An per furorem suꝑuenietẽm ꝑdat̃ possessio. j. e. l. si is qui. Et ꝙ dictũ. l. limitatur ⁊ restringitur a rõne ⁊ ꝓcedentia a sequẽtibus. An ꝯducendo sciẽter rem meam ꝑdaꝫ dñium vel posses. j. e. l. si rem aliquã. Possessionem naturaleꝫ põt perdere pupillus sine tutoris autoritate: non ciuilem. j. e. l. possessionem. An possessio bonoꝝ ingredientis monasteriũ ip̃o iure transeat in monasteriuꝫ. j. e. l. qui vniuersas. ver. item quod a mari. An possessio que habetur per colonum trãseat ad heredẽ: ⁊ sibi ꝓficiat. e. l. §. qḋ per colonum. Licet possessio per plures manus ambulet retinetur per primum. e. l. §. fi. De possessione quã habemus per colonum qñ perdamus et qñ non. j. e. l. si colonus. Si statuto cauetur ꝙ filiusfa. non possit obligari ꝙ nihilominus possit interuenire vt ꝓcurator. j. e. l. quãuis. in prin. An per receptionem ꝑ̃sionis retineatur vel acquiratur possessio. ea. l. §. si conductor. An heres emptoris cui concessa erat licentia ingrediendi possessionem possit apprehendere. j. eo. l. fundi. Et an clericus habens executorem possit

possit interuenire vt ꝓcurator.ĩ.e.l.quãuis.in p̃n. An per receptionem pensionis retineatur vel acquiratur possessio.ea.l. §.si cõductor. An heres emptoris cui concessa erat licẽtia ingrediendi possessionem possit apprehendere.ĩ.eo.l.fundi. Et an clericus habens executorem possit per se possessionẽ ingredi. Et an morte reuocet̃ mãdatum. Quis error impediat acquisitionẽ possessionis.ĩ.e.l.si me in vacuã.in prin.ꝛ.§.i. Qđ possessorium retinẽde possessionis prius diffiniat̃ ꝙ̃ petitoriuꝫ.ĩ.e.l.exitus. Quis dicatur colonus.ꝛ quis inquilinus.ꝛ qđ prędium rusticum.ꝛ qđ vrbanum.ĩ.e.l.re pignoris. An in litteris papalibus vel imperialibus inspiciatur tp̃s date vel p̃sentationis.ĩ.e.l.qui absenti. Et an electo statim ius ex electione q̃ratur ita ꝙ electores resilire non possint. Et an valeant gesta per ꝓcur. vel iudicem reuocatum. Et an opus sit reuocationẽ peruenire in eius notitiã. Et an si papa ꝓuidit de ep̃o ignorãte capitulo:ꝛ capitulũ eligit:teneat electio. Et qđ si reseruauit cum decreto. Qđ dñium ꝛ possessio possint sub ꝯditione trãsferri eadẽ.l.§.i. Qđ facit ad q̃ñẽ si vẽdo vel dono vt nõ alienes: vel ne alienes. An sequestratio priuet possessorẽ sua possessione.ĩ.e.l.interesse puto. An perdatur possessio ꝑ mortem coloni.vel si recedat de fundo.ĩ.e.l.si de eo.§.si forte. De clandestina possessione ꝛ an possit cõsistere in re ꝓpria.eadẽ.l.§.fi. Qđ animus in acq̃rẽdo sit necessarius.ꝛ quõ animus cognoscatur.ĩ.eo.l.qui iure familiaritatis. Et ꝙ intrãs moñ. causa orandi non videatur ingressus. Qđ vsucapio rei ꝓcedat licet vsucapiens sciat aliquã partẽ alienã ꝓ diuiso vel indiuiso: vł aliquẽ aliqđ ius habere.ĩ.e.l.si fundũ. Et qđ pars ꝓ indiuiso videri nõ põt. Et an mala fides venditoris impediat prescriptionem ꝯtra creditorẽ. Qđ labilis est hominũ memoria.ĩ.e.l.peregre. Et an ꝑ obliuionẽ pdat̃ possessio. Et ꝙ possessio sit ius ꝛ nõ factum. Differẽtia inter possessionẽ quã nos habemus:ꝛ illã quã habem⁹ ꝑ alios ea.l.§.q̃bus explicitis. Si scio aliũ intrare possessionẽ rei meę:ꝛ alijs nõ impeditus eũ nõ expello: videor amittere possessionem.ĩ.e.l.quã uis saltus. Et ibi due bone regule colligunt̃ quõ perdat̃ possessio rei mobilis.ĩ.e.l.si rem mobilẽ. Et ꝙ talis possessio est vilis ꝛ abiecta. An ꝑ instrumẽtũ ꝓbet̃ traditio possessionis.ĩ.e.l.predia. De possessione q̃renda ꝑ filiũ vel seruũ.ĩ.e.l. possessio quoq;.in princ.et §.i. De ea q̃ q̃rit̃ ꝑ ꝓcur.ꝛ quõ vsucapiat̃ ꝑ eũ.e.l.§.fi. Et an actio vtilis per ꝓcur.queratur. Qđ ꝑ appositionẽ custodis q̃ratur possessio rei in presentia ꝯstitute.ĩ.e.l.quarundã. Et an solo animo sine actu corporeo acquirat̃ possessio. Qđ separator separata est rõ. Et de vno nõ infert̃ ad aliud.ĩ.e.l.ꝑmiscerí. Et an pendẽte appellatiõe in petitorio possit fieri executio in possessorio. Qđ missus a ꝑtore in posses.sit defendendus.secus in eo cui facta est restitutio a priuato.e.l.§.fi. Et an qui restituit rem ex sñia arbitri:si postea aduocat ipsam rem vel de ea cõtrouersiã faciat incidat in penã. An possessio vnico actu queratur.vide.ĩ.ti.pri.l.sine possessiõe. Et an laici possint decimas possidere vel prescribere.

1 ☞ Possessio corporalis acquirit̃ ꝑ apprehẽsionẽ corporeã
2 Possessio incorporalium quõ acquiratur.

1 Possessio. Per apprehensionem corporeã acquiritur possessio † corporalis:ꝛ per eam retinetur dominiũ in his que in nullius bonis sunt. h.d. Et diuiditur in tres partes vsq; ad.§.adipiscimur. In p̃ma ponitur ethimologia vocabuli possessio ꝛ ethimologie ratio. Secundo effectus possessionis:ꝛ quis effectus erat olim. Tertio effectus qui remãsit ꝛ hodie habetur. Secunda ibi.dñiumq;. tertia ibi.eiusq; rei.vsq; ad.§.adipiscimur. Dy.ꝛ Ja. Ibi pedum positio.ab actu corporali ideo denominata quia naturaliter ꝛc.i.corporaliter.ꝛ sic est ibi q: naturaliter ratio ethimologie. Ja. Ibi ei insistit.s.rei possesse. Old. Ibi dñiumq;.hic ponit effectum possessionis. Oldr.qui erat antiq̃tus. Ibi eiusq; rei.s.ꝙ quesita possessione naturali dñium acquiratur. Dy. Et ponit exẽpla in quibus effectus possessionis qui erat antiquitus:hodie viget. Ibi remanere etiaꝫ hodie. sed olim aliud erat. Dy. Ibi ꝓtinus.i.statim possessione apprehẽsa. Dy. ibi nactus est.per apprehensionẽ nõ per solã oculoꝝ inspectionẽ Dy.vt.s.ti.j.l.naturalem.§.illud.ꝛ.l.in laqueum.ꝛ ibi in glo.ꝛ no.insti.de rerum di.§.itẽ lapilli. De his aũt que ab hostibus capiuntur dic vt dicta.l.naturalem.in fi. ¶ Item Dy. hic q̃rit in additionibus suis q̃ñem antiquã que fuit inter Joã.ꝛ Azo.s.vtrum sint due possessiones in sui substantia.s.naturalis ꝛ ciuilis:an vna tñ: et multa allegat ꝓ opinione vtriusq;. sed q: hoc latius ꝛ magis ordinate no.per eum extra de regu. iur.c.sine possessione.lib.vj.vbi finaliter approbat opi. Jo.ꝙ sint due hoc nõ repeto.sed ibi de hoc recurrat̃: vt.C.e.l.lꝫ ꝛ ibi per Cy.ꝛ in summa.e.ti.ꝛ hic in glo.que incipit.ꝛ bene.ꝛ ibi dixi in suppletione glos.que est.d.l.lꝫ approbet opi. Azo.et alia que est.s.cõmo.l.si vt certo.§.si duobus vehiculum. ¶ In gl. al's sedib⁹ ibi ꝑm Jo.dic ꝙ descriptio Jo.reprobatur ꝑ Azo. ex eo q: dicit ꝙ possessio est ius.nã nõ est ius sed factũ: vł.ĩ.e.l.adipiscimur.ꝟ.offilius.ibi eaꝫ eẽ rem facti ꝛc.ꝛ.§.si vir. Itẽ ex eo q: ipse Jo.dixit rem indistincte que rei appellatio est generalis ꝛ refertur ad corporalia ꝛ incorporalia: vt instit. de rebus corporalibus ꝛ incorporalibus. ꝛ incorporalia nõ possidẽtur vt.ĩ.l.iij.in princi.ꝛ.s.ti.pri.l.seruus.§. incorporales.ergo nõ est bona diffinitio Jo. Item ex eo qđ in diffinitiõe dixit detinendi. Nã tria sunt quoꝝ non est vnũ alterum.s. ciuilis possessio que ꝯsistit in aĩo. Et naturalis que ꝯsistit in actu corporeo. Item detẽtatio que ꝯsistit etiã in actu possessiõis vt no.ĩ.e.l.furiosus.nã qñ simpliciter dicitur detineri refertur ad colonum tñ: vt.ĩ.de ver.obli.l.stipulatio ista.§. hec stipulatio.ꝛ sic diffiniretur solũ in colono qđ est absurdum. Et ꝙ aliud sit possidere aliud detinere ꝓbatur.ĩ.e.l.generaliter.ꝛ vide qđ dixi.s.super rubrica. Itẽ reprobat̃ diffinitio. Jo.ꝛ etiam prima diffinitio Azo.per eundẽ Azo. Primo q: in ipsa prima diffinitione Azo.est verbum ius.sed ꝛ in illa Jo. nõ est ius sed factum vt predictum est. Itẽ q: in ipsa prima diffinitione. Azo. nõ sunt substãtialia possessionis nec in diffinitiõe Joan.sicut sunt corp⁹ ꝛ animus: vt.ĩ.e.l.iij.in prin.ꝛ ideo ipse Azo.statim posuit aliã diffinitionem. Dy.tñ approbat diffinitionem Jo. ꝛ dicit ꝙ Azo.diffinitio est de possessione querẽda q: tũc verum est ꝙ possessio est factum ꝛ non ius. Joan.vero diffinit possessionem quesitã ꝛ melius est diffiniri rem que est in esse ꝙ̃ rem que non dũ est in esse sicut ptꝫ in diffinitione obligationis vbi dicitur obligatio est iurꝫ vinculũ ꝛ ideo põt videri in qualibet diffinitione. Dy. Ja.de are.sic diffinit.possessio est ius insistẽdi rei ꝓueniens ex rei vera vel interpretatiua apprehẽsiõe cũ affectu possidendi ꝛ rei nõ ꝓhibite possideri vacãtis vel a possessore tradite vere vel interpretatiue animo possessionis trãsferende. Jaco. Multa de ista diffinitione possessionis iudicio meo magis subtilia ꝙ̃ vtilia notat Cy.C.e.ti.l.lꝫ. Ja.de ra.improbat diffinitionẽ Azo.dicẽs ꝙ possessio nõ est factũ sed ius quesitũ ex apprehẽsione rei corporalis vt ꝓbat̃.ĩ.e.l.peregre. in prin.sicut obligatio causatur a facto.i.apprehẽsione rei corporalis.ꝛ est ius ꝛ causa actionis in rẽ: vt ꝓbat̃.ĩ.eo.l.quãuis. vnde ipse Ja.sic diffinit. Possessio est ius quesitũ ex corporali rei apprehẽsione corporis ꝛ animi:iuris adminiculo cõcurrente. Ja.de ra. Oẽs tñ diffinitiones p̃nt saluari scđm p̃redictum est per Dy.vt dicamus Azo.diffinisse possessionẽ q̃rendã:ꝛ Jo.quesitam. Ray. In ea.glo.ibi ꝓpter id qđ est.ĩ.e.l.iij.in prin. Et sic cõsiderauit actus corporis ꝛ animi qui in acquisitione versantur.sed si considerasset detentationẽ nõ erat necesse de corpore dicere.nam lꝫ ꝛc.vt.C.e.l.licet. Dyn. Ibi vt dices.ĩ.e.l.possessio.ꝛ no.C.e.l.j. Dy. In ea.glo.in fi. immo dic ꝙ vere et proprie dicitur possideri:ꝛ in ea ciuilis et naturalis possessio corporaliter distingui.vt.ĩ.e.§.per seruum q in fuga. ꝛ.§.per seruum corporaliter.ꝛ.l.iij.§.si seruus.ꝛ.§. nerua.ꝛ.§. illud.ꝛ.l.põponius.ꝛ.l.rem que nobis.ꝛ.l.si rem mobilem.et.l. quidam.ꝛ.C.de rei vendi.l.ordinarij.ꝛ q: vsucapiuntur ergo possidentur: vt.ĩ.de vsuca.l.iij.ꝛ.l.sine possessione.ꝛ.c.sine possessione.de reg.iur.lib.vj.cum ibi notatis.licꝫ nõ ita ꝓprie possideantur sicut immobiles vt hic. Dy. Quomodo aũt acqui-
2 ratur possessio † incorporalium: vide per Inn.ex̃ de resti.spo. c.in litteris. Et an possideantur:ꝛ quõ vide qđ dixi.s.ti.prori. l.seruus.§.incorporales. Et allegatur hec glo. ꝛ iura pręallegata.ꝛ.d.§.incorporales.ꝙ si lego possessiones meas vel quicquid possideo in tali loco non comp̃hendantur res mobiles.ꝛ facit qđ no.C.vti possi.l.j.ĩ.vtrobi.l.j. ꝛ hoc tenet Jaco.de ra. per.l.j.C.de omni agro deser.lib.xj. ꝛ Dy.de leg.iij.l.vxori.§. legauerat.ꝛ dixi in alphabeto littera. P.dictione.possessio.i. quasi possessio. ¶ In glo.j.corporaliter.ibi tua sit.vt in decretis.j.di.c.ius aũt. ¶ Ibi.l.iij.ꝛ in scđo rñso scđm alios dicitur naturalis: q: est naturali ratione inducta de iuregentium nõ de iure naturali primeuo qđ est cõmune omnibus animalib⁹: q: bruta non possident cum careãt quolibet possidẽdi affectu sicut ꝛ furiosi. Qua rõne ergo furiosus non possidet: vt.ĩ.e.l. furiosus.eadem.ꝛ bruta non possident. ꝛ hoc videtur approbari statim in sequenti glos. que incipit ꝛ bene ꝛc.ꝛ.C.e.l.licet. Dy.ꝛ Oldra. Preterea idem ꝛ in ciuili.vt sit necessarium sustentamentum: vt ibi patet.ꝛ.ĩ.eo.l.quemadmodum. ꝛ sic hec ratio non est bona. Ray. In ea.gl.ibi.§.illud vtiq;.in fi.immo est contra eos: quia ibi dicitur possessionem animo retineri

ab eo qui fundum egreditur. Dy. Ibi quod non placet. R. qꝛ exitus fundi nõ est modus perdende possessionis: vt.ĩ.e.l.clã possidere.§.qui ad nundinas.⁊ quia solo animo retinetur possessio: vt.C.e.l.licet.⁊.ĩ.e.l.si id quod.§.qͦ autem.⁊.d.l.j.§.siue autem.ĩ.de vi ⁊ vi armata.⁊ quia etiam acquiro per inspectionem oculorum: vt.ĩ.eo.l.quod meo.§.si venditor.ergo fortius retineo.vt.ĩ.de superfi.l.j.§.quod ait. Ray. Ibi ciuili siue naturali. Item qꝛ nobis inuitis queritur: vt.s̃.tit.pri.l.etiam inuitis.⁊.l.seruus vetante.ĩ.de verb.obli.si queritur inuitis ergo ⁊ ignorãtibus: vt.ĩ.de reg.iur.quibus inuitis. Dy. Ibi habet naturalem ciuiliter.sed ipsi dicunt ꝙ duo non possunt habere eandem possessionem de iure.sed vnus põt habere naturaliter ⁊ alter ciuiliter: vt no.s̃.cõmo.l.si vt certo.§.si duobus. sed hoc videtur: sed tu ponas egredientem de fundo postea venire in conspectu fundi: nam tunc habebit possessionẽ naturalem.⁊ ingressus similiter: ⁊ sic duo eadem possessione ⁊ eodẽ iure quod esse non debet: vt.ĩ.e.l.iij.§.ex contrario. Ibi alias dixit. hec opinio alias falsa est qꝛ hic ciuilis scd̃m hic solo animo quereretur qͦ eẽ non põt quia nulla queritur solo animo vt.ĩ.e.l.quẽadmodum. Item sine animo perderetur: quod est absurdum: vt.d.l.quẽadmodum.⁊ de reg.iur.l.fere quibuscũq;. Dy.⁊.ĩ.e.l.iij.§.in amittenda. Dy. Ibi etiã si queratur.s.p solum aspectum. Old. Ibi.C.e.licet.⁊ scd̃m hoc naturalis sine animo perderet̃: qͦ falsum est: vt predixi reprobando opi.al's Dy. Ibi rñdeo sic.si per alium nõ est apprehensa: vt.l.clam.§.qui ad nũdinas. Ibi vt de facili possit recuperari.vt qꝛ non erat per alium occupata.⁊ p hoc.C.de prescrip.xxx.anno.l.cũ notissimi.§.j.qui incipit.sed cum illud.⁊ ibi dixi. Ibi in retẽtione ciuilis.vnde cũ occupatur animus circa vnã nõ debet occupari circa aliam.ar.s̃. de cõpen.l. quod labeo. Ibi ⁊.l.iij.C. vnde vi cõiungẽdo illos duos.§.simul. Old. ¶ In glo.⁊ bene vt patet.ibi nõ eo.s.iure naturali primeuo qꝛ eo iure non erãt diuina sed omnia erant cõmunia vt dictum est ⁊ pbatur.j.di.c.ius aũt.sed postea diuina de iuregentium sunt distincta: vt s̃.de iusti.⁊ iur.l.ex hoc iure.⁊ sic prima expositio vera est. Ja. de ra. Ibi qͦ est tutius.⁊ videtur textus expressus.ĩ. p herede.l.ij.§.qͦ vulgo. Et de hoc an sint due vel vna plene no.per Dy.extra de reg.iur.c.sine possessione.lib.vj.⁊.s̃.tetigi. Iaco. autem de ra.⁊ Butriga.reducendo eos ad concordiã dicunt aut queritur de possessione ciuili ⁊ naturali in personã vnius ⁊ tunc vna est possessio specie.sed si interueniat diuersitas psonarum diuerse sunt possessiones specie differẽtes ppter diuersas causas ⁊ effectus vt ptz in fructuario ⁊ proprietario ⁊ similibus. Et ita cõcludũt ar. Joã. Hec tamẽ dissensio magis est subtilis q̃ vtilis. Jaco.de ra. Sed cõtra predictã distinctionem põt argui: qꝛ qͦ est vnicum in substãtia nõ diuersificatur ppter qualitates: vt not.s̃.si certũ petatur.l.j.⁊ pbatur.s̃. de condi.⁊ demon.l.cui fundus.⁊.ĩ.de verb.ob.l.ij.§.ex his. Hoc etiã apparet in act.directa ⁊ vtili.nã in diuersis personis pñt habere diuersos effectus: vt.ĩ.de so.l.si duo.cũ in substãtia nõ diuersificant̃ f̃m cõem opi.vt.s̃.de neg.gest.l.actio. Preterea qͦ est diuersum in diuersis personis debet eẽ diuersum in eadem: vt.ĩ.de duobus reis.l.si reus.⁊ de fideiuss.l.generaliter. Item ipsi dicunt eẽ diuersas species ppter diuersos effectus sed ista consequẽtia non est vera: vt.s̃.de nox.l.in delictis.§.si.detracta. Hoc idem apparere põt cum dicitur qualitas de peculio ⁊ de exercitoria que habẽt diuersum effectum: sed nõ diuersificãtur in substãtia: vt.s̃. de peculio.l.iij.§.iij. Preterea si ingressus fundum hꝫ naturalẽ ⁊ ego ciuilem.⁊ sic scd̃m eos sunt diuerse species qñ ego amittam ciuilem scd̃m.l.clam.§.fi.ĩ.e. Aut ciuilis acquiretur igresso tanq̃ species distincta aut tanq̃ qualitas.si tanq̃ species habeo ppositum.si tanq̃ qualitas hoc non videtur.qñ enim plures sunt species sub eodem genere: vna non dꝫ posse sic mutari vt sit qualitas alteri⁹ speciei: vt probatur.s̃.de fide instru.l.fi. Ergo ita dicam in pposito vnde videtur tenendum cum hac glo.ꝙ sit opi. Joã.tutior. Ibi ciuilis põt dici.per approbationem. Old. In fi. Jaco.de ra.dicit ꝙ qui fundum exiuit retinet animo omnẽ possessionẽ quã habebat dum erat in fundo.⁊ ita intelligit.l.lꝫ.C.e. nã absurdum eẽt dicere ꝙ perdat posses. dum exit ⁊ statim postea recuperet dum redit: vt.C.de cur.fur.l.cũ alijs. Ja.de ra. Sꝫ cõtra hoc vr̃.ĩ.e.l.clã possidere.§.q ad nũdinas. Sed posset dici ꝙ ibi alius erat ingressus q priuauit eũ naturali. ¶ Sꝫ nũquid predo qui habet naturalẽ pos.duꝫ est in fundo. qͦ pꝫ qꝛ ei datur interdictum vti possidetis cõtra aliũ vt.ĩ.vti possidetis.l.j.in fi.⁊.l.se.si exeat de fundo aliquã retinet: dic ꝙ non vt C.e.l.inproba.isti.de mata. ¶ In glo.secus si alius.ibi apprehensa possessione querat̃.s.si cõcurrat voluntas possidentis. Old. Ibi.l.clauibus.sed ibi interuenit factum.s.clauiũ traditio que per apprehensionem habetur. Dy. Sic etiã efficitur verus possessor ille qui mitti iussus est in possessionẽ aduersarij ⁊ metu ad eã accedere vel ĩtrare nõ audet.vt extra de dolo ⁊ contumacia.c.cõtingit. In ea.glo.in fi.prima vera.nec placet distinctio inter thesaurum ⁊ lapillum. Dy.que no.s̃.tit.pri.l.nunq̃.§.j.⁊ in.d.§.thesauros.per.l.iij.§.neratius.ĩ.eo. Item quia non dicitur inuentum nisi occupatum sit.C. de fideiuss.l.si barsatoram.

Adipiscimur. Ibi per nosmetipsos.etiã sine alterius suffragio. qͦ intellige in adultis vel maioribus ⁊ sane mentis. Dy. Et breuiter.h.d.cũ.§.se.maior cõpos.mẽtis pos.acquirit: al's nõ nisi defectus intellectus autoritate administratoris legitimi suppleatur.

Furiosus. Vel pupillus: infans vel infantie primus vt ex fi.§.patet. Ja.⁊ vide qͦ no.⁊ dixi.C.e.l.donatarum. Dy. Ibi dormienti.sic ergo furiosus dormiẽti equiparatur.alibi dicitur ꝙ loco absentis habet̃: vt ĩ.de iniur.l.sed si vnus.§.filio.⁊ de iure codicil.l.ij.§.furiosus.⁊.ĩ.de reg.iur.l.vbi nõ voce.§.furiosus. Ibi pupillum aiunt. quasi dicat nõ furiosum vel alium intellectu carẽtem. Dy.et Old. Ibi facti nõ iuris eẽ.i.ex aliqua iuris fictione pendere sicut illa que nobis ignorantibus per alium acquiritur in qua infans ⁊ furiosus sunt pares ⁊ eis acquiritur: vt.ĩ.e.§.itẽ acquirimus.⁊.l.quãuis.§.fi. Old. ¶ In glo.vel curatoris.ibi in nego.sed illa loquitur in contractibus: vt ibi ptꝫ. Ibi.§.infans.⁊ hec vr̃ vera ppter parificationem que est hic in textu. licet Odof.approbet pmam p dictã.l.in negocijs. sed responde vt dixi. ¶ In glo.i.acquirere possessionem in fi.põt legi interrogatiue ⁊ subaudi ⁊ videtur ꝙ nõ qꝛ ⁊c. vel plane vt dicas furiosus nõ põt incipere possidere ⁊ pupillus sine tutoris autoritate nõ põt ⁊c. Jaco. ¶ In glo.i.acquisitionem possessionis quã quis querit p seipsum sibi. Et dic ꝙ possessio alia est facti que a facto causatur vt.ĩ.e.l.possideri in prin.⁊.ĩ.si quis testamẽto liber eẽ iussus fuerit.l.j.§. sceuola.⁊ dictum fuit.s̃.in pn.huius.l.in diffinitione possessionis. Alia est iuris que a iure autoritate sine corporali apprehensione cõpetit que dr̃ bonorũ possessio vt p totum tractatuꝫ de bonorum possessionib⁹. Ja. Ibi q̃ habet plurimũ iuris.⁊ hoc cadit in furiosuꝫ sicut in aliũ intellectu carẽtem vt.ĩ.e.l.§.item.v̇.igit̃.nam qͦ querit̃ ignoranti ⁊ furiosi. Ja. Possessio enĩ est iuris vt no.s̃.in pnci.l. Et qͦ dicitur eã eẽ facti ⁊ non iuris vt hic dicitur: exponi debet.i. non ita plenum ius tribuit possessio sicut dominiuꝫ ⁊ facilius perditur possessio q̃ dñium vt.ĩ.e.l.si qs vi.§.differẽtia.simile.s̃.de pactis.l.si vnus.§.pactus dum dicit in pactis factum versatur: in stipulationibus ius. Ja.de ra. Item qꝛ iste.§.equiparat furiosum ⁊ dormientem facit ad qõnem. si aliquis dormiens surrexit in somno ⁊ occidit aliquẽ ꝙ non teneatur sicut furiosus non tenetur: vt.s̃.de officio presidis.l.illicitas.⁊.l.diuus.et de siccarijs.l.diuus.

☞ Dominium an transeat ex inutili contractu.

Si vir vxori. Ex inutili contractu possessio in accipientem trãsfertur.h.d. An aũt dominium † transeat ex inutili cõtractu: dixi.C.si quis alteri vel sibi.l.multum. Diuiditur iste.§.in tres partes: qꝛ ponit dictũ ⁊ duas rõnes. Ibi qm̃ res.i.acquisitio possessionis q̃ a facto.i.apprehẽsione naturali causatur: ⁊ iurisgẽtiũ est. Ja. Et est ratio superioris dicti. Dy. Ibi facti.q.d.traditio possessionis hꝫ locũ etiã in alijs q̃ in vxor̃. Dy. Ibi iure ciuili.phibente donationẽ inter virũ ⁊ vxo. Dy. ¶ In gl.immo nõ possidet.in fi.in tertia solutiõe.nã hic cõsiderat actũ trãslate possessionis.ibi effectũ.s.qꝛ de facili põt reuocari translatio facta in vxorẽ. Dy. ¶ In glo.vt.ĩ.e.l.si quis vi.ibi orõ enĩ.s.que phibet donationẽ inter cõiuges: vt.s̃.de dona.inter virũ ⁊ vxo.l.j.⁊.ij. Dy. In fi.qꝛ ibi fuit error circa rem de cuius possessione transferenda tractatur in.§.si a furioso.fuit error circa psonã seu qualitatem persone cui traditur. Oldra.

Item acquirimus. Iuri nostro subiecti ex cã peculiari nobis possessionem acquirunt: ⁊ ignorantibus ac sensu carentibus pcedit vsucapio per eos.h.d.etiam ignorantes quo ad vsucapionis effectuꝫ. Ja. Ibi p seruum.verũ vel putatiuũ. Dy. Ibi etiam ignorantes quãtum ad effectũ vsucapionis: vt predixi. Old. Ibi peculiariter.i.iuste. Old. Et quo ad vsucapionẽ solum facimus differẽtiã teneat peculiariter vel nõ. Dy. ¶ In glo.etiam qui ab alio.ibi quicquid.⁊ dic vt ibi no. Old. ¶ In glo.quid ergo in fi.prima placet. Jac. sed Dy.videtur tenere scd̃am.ĩ.e.l.si me in vacuã.§.sed non mihi.

Sed et per eũ

Sed et per eum. Bonafides in homine possesso possessionis acquisitionē adiuuat: quā impedit malafides. h. d. Ibi malafide. In libero hoīe quō ꝓcedatur. no. s̄. ti. proxi. l. quesitū. Jac. ibi. sꝫ nec vero dño. s. cū est seruus. ibi. Aut sibi. s. cū est liber. Jac. in glo. ex duab⁹ causis. ibi. l. qui mihi. ⁊. j. e. l. si me. §. fi. Jac. Ibi. de ꝓprietate quero. de proprietate non est dubium quia queritur: vt. d. l. liber homo. §. fi. Jac. In ea. glo. in fi. ⁊. j. e. communis. §. primo. Oldra. Tu dic inherendo littere: vt. s̄. ti. j. l. homo liber nā. l. si ergo loquitur in homine libero nō habēte mādatū: q nō querit nisi ratihabitione vel mādato interueniēte. sed hic loquitur in seruo vere nostro: licet ab alio possideat̄. Ja. in gl. s. acquirit. ibi. s̄. ti. j. l. si seruus. in fi. immo. l. traditio. §. p eum. in fi. ⁊ vt no. d. l. si fundū. Old. in glo. huic rationi. ibi vt ibi dixi. vel sol. vt no. j. e. l. per seruum qui in fuga.

1 ☞ Possessionē alteri nō acquiri q caret intellectum.

Per eum. Per eum in quo habemus naturalē possessionem acquirere possumus. ¶ Item
1 carens intellectu † alij possessionē non querit sed sibi p alium sane mētis. h. d. Ibi possidere possumus. si querat ex re nostra. Old. ibi: ꝙ illum. s. seruum in quo vsuf. habemus. Old. Nō possidemus. s. simpliciter sed ſm quid. nam fructuarius non possidet ciuiliter sed naturaliter sicvt in glo. Ex quo no. quod quādo quis possidet naturaliter non dicitur possidere quia ciuiliter non possidet vt predixi. Et sic cū dicitur quis possidere in propria significatione vocabuli intelligendū est ciuiliter ⁊ naturaliter vt hic colligitur. Ibi nam nec filium. No. glo. hic clare ꝙ pater non possidet filium in potestate existentem ciuiliter nec naturaliter: nec rōne possessionis quā habet in eo sibi acquirit sed solum ratione patrie potestatis. quasi ergo possessionem filiationis bene habemus in filijs ⁊ ipsi quasi possessionez paternitatis. de quo vide. s̄. de rei ven. l. j. §. per hanc. Ibi vt habeat intellectū possidendi. sed hic nō gerēte eo qui tradit vt hic queratur vel hic a nemine tradebatur. Ja. Et facit bene textus ad q̄stionē antiquā qua queritur si multis currentibus ad brauiū vnus equus sine sessore seu equitante venit primus ad brauiū: deinde alius cum famulo seu equitatore: vtrum brauiuz debeatur domino primi equi qui sine sessore vel equitatore primo peruenit ad brauium: an secundo qui venit cum equitatore. Quod debeatur primo est arg. s̄. quemadmodum serui. amit. l. qui fundum. in fi. ⁊. s̄. quemadmodū testamenta aperiantur. l. si in duobus. §. j. cum similibus. Dy. tenet hic contrarium per hac litteram. hic enim tractamus de acquirendo. vñ per animal. qd intellectu caret nobis non queritur vt hic patet de furioso. Non obstāt iura in cōtrariū allegata q: in illis de retinendo non de acquirendo agitur: ⁊ in illa. l. si in duobus. §. j. non refert qualiter tabule sint aperte: q: idem resultat iuris effectus. sed certi sunt modi acquirendi possessionē ⁊ dominia ad que querenda opus est qd acquirens habeat intellectū: vt dictū est. de qua q̄stione ipse dy. no. etiā. j. de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. §. quesitum. dy. Contrariū cōmuniter seruatur ⁊ tenet̄: vt dixi. j. de ver. ob. l. cū seruus pecuniā. Ibi qd si impuberē. s. seruū maiorē infante: et sic habentē intellectū ⁊ effectū possidēdi. In glo. ciuiliter sꝫ naturaliter sic in fi. de hoc dic. vt. j. e. l. iij. §. ex contrario. ⁊. d. l. naturaliter. Dy. Unde primum credo verius. In gl. qui habeat intellectum. ibi. §. infans. sed cōtra hoc idē esset in furioso vt not. s̄. e. §. si furiosus. Jac. de are. Sed furiosus habetur pro dissentiente. vnde non debet posse querere etiam gestiente tradente: sicut si rem tuam nulli traderes: sed tantum in tuo animo gereres vt mihi q̄reret̄. ar. s̄. loca. l. q ad certū. Ja. de ra. In ea. gl. in fi. de hac materia dic vt no. s̄. d. l. qui mihi. Dy. Immo videtur reprobari qd hic dicit̄ p notata in. l. illud. C. de sacrosanc. eccle. ex eo ꝙ in acquisitiōe possessiōis furiosus non habetur p psona: vt. in. §. furiosus. s̄. e. Non ob. l. qui mihi. quia ibi loquit̄ in ꝓcuratore habente intellectum.

Pupillus. Ibi possessionem. i. iustam. Jac. In gl. sed quid in fi. immo proprie ibi loquit̄ d iniusta possessione. si em̄ esset iusta q̄reretur sine dñi iussu. vt. j. eodem. l. quod seruus. Jaco. ⁊ Ray. Et ideo prima vera vt no. s̄. de his qui sunt sui vel alieni iur. l. j. ⁊ de bonis que libe. l. cum oportet in pinci.

Per seruum qui in fuga. Possessio ciuilis est habilis vt per ipsam ꝓcedat possessionis acquisitio ⁊ vsucapio. h. d. Uel dic per seruū qui est in fuga retinemus possessionē iā ceptā ⁊ de nouo querim⁹. hoc dicit reprobata sentētia nerue filij. Et dic seruū a me possessum ciuiliter ⁊ naturaliter priusꝙ fugeret. Et no. arg. ꝙ ciuiliter tantum possidēs nō vsucapiat. qd sic collige. hic d: qd seruū in fuga cōstitutū possideo ciuiliter donec ab alio apprehēdat̄ ⁊ interim vsucapio. Si postea apprehendat̄ ab alio desino possidere. vñ si alius possidens tātū naturaliter vsucaperet: inuenirent̄ duo insolidū vsucapere: et dñi esse eiusdē rei: qd esse nō pōt: vt. j. de castrēsi peculio. l. hereditatē. §. pr̄. ⁊. s̄. cōmo. l. si vt certo. §. si duob⁹ vehiculū. ⁊ videt̄ expressum ꝙ naturaliter possidēs non vsucapiat. s̄. ti. j. l. acquiritur. §. fi. ⁊ ibi de hoc tetigi p Jac. de are. ⁊ plene no. per Dyñ. extra de reg. iur. c. sine possessione. lib. vj. Ibi: possideri. ciuiliter Dy. Ibi: impleatur vsucapio. No. qd sola ciuilis possessio vsu. cōtinuat. Old. De hoc dic vt no. per Dy. d. c. sine possessione. ⁊ C. de seruis fugitiuis. l. j. ⁊ per hoc. j. de fur. l. serui. §. fina. ⁊. s̄. de vsuf. arboribus. §. fi. Ibi: p eos nō fugitiuos. Old. In glo. vt. s̄. de vsufr. ibi videtur qd nō. hoc verū quo ad primū casum. s. qñ ab alio possidetur: vt. s̄. ti. proxi. l. hō liber. §. quicquid. Jaco. et Alber. Ibi. l. si cui. §. licet hoc verū qñ cōtendit se liberum: vt d. l. si cui. ⁊ ibi no. ⁊ dic vtraqꝫ pōt esse vera. Alber. in glo. ipsum seruū in fi. secus si ante fugam non inceperā vsucapere q: fugitiui serui non incipit vsucapio: vt. d. l. j. C. de seruis fugiti. in glo. nostra in fi. q: ibi ab alio possidebat̄. Jaco.

Per seruum corporaliter. Per seruum corporaliter pignori datū nō acquiritur possessio debitori nec creditori. h. d. Debitori non acquirit possessionē: ideo q: ipsum non possidet: sed creditor: vt. s̄. ti. j. l. per seruum pignori. in princi. sed dominiū bene acquirit debitori dño suo. Creditori autez ideo nō querit dominiū nec possessionē q: licet ipsum possideat non tñ tāꝙ suum sed tanꝙ alienū. sed quātū ad vsucapionem ⁊ satisdationē vitandā d: debitor possidere vt hic patet. dy. ibi: a debitore possideri. i. effectū possessionis creditoris debitori ꝓdesse. Jaco. Ibi: ad vsucapionē. s. cōtinuādā ⁊ in eo cōplendā. Jac. Ibi: sed nec creditori. possessio querit̄ ex iure possessionis in seruo ꝯpetētis. Ja. Ibi: nec vllo alio. s. ꝯtractu. Ja. ibi: ꝙuis possideat ciuiliter ⁊ naturaliter. Jacobus In glo. vt. s̄. titu. j. ibi alieno. qui querit dño. Oldra. Ibi: bona fide posses. qui querit sibi. Oldradus.

Veteres. Per seruum hereditariū mihi futuro heredi non potest acquiri: sed p seruos aliis titulis acquisitos cōsimiliū possessio queri potest hoc dicit. Et qd dicit putauerūt subaudi ⁊ bene. ⁊ dic casus talis est. Si sunt plures heredes cōstituti ī aliqua hereditate in qua est seru⁹ hereditarius q̄rit̄ an per hunc seruū possit alicui heredi acquiri possessio alicuius rei istius hereditatis puta si vnus heredum sibi precipiat ꝙ eius noīe capiat possessionē alicuius fundi hereditarij. Et dicit qd nō ⁊ ponit regulā que non longius tradit̄ ad istos casus puta si legati sunt mihi plures serui vel donati vel a me empti sunt. ⁊ vnus eorū mihi traditus sit. nam in istis casibus ille seruus mihi traditus bñ acquirit mihi possessionez aliorū seruorū. h. d. Rō diuersitatis assignat̄ in glo. Dyñ. Ibi: acquirere rationem iuris nobis in eo delati. Jacobus Ibi: acquirere. sed per seruum hereditarium bene potest queri hereditati: et per consequens heredi cum adierit: vt. s̄. titulo proximo. l. hereditas in multis. Jacobus. Et probatur. s̄. de iure codicil. l. quod per manus: quia hereditas est causa acquisitionis serui. non debet ergo seruus esse causa sue cause id est acquisitionis hereditatis seu rei hereditarie. Ibi num id est an. Oldr. Ibi: regula posita. in princip. huius. §. Oldra. Ibi: per vnum. cuius dominium ⁊ posses. iam fuero nactus. Oldra. In glo. nō vt possessio. ista glo. habetur clarius in summa eodem titu. penulti. col. §. per seruum quoqꝫ hereditarium. Ibi. l. a titio. ⁊ tūc possessio queri potest per vnum. Jaco. Ibi: querere potest heredi scripto vt domino Jac. Ibi: cū non sit suus. s. heredis. Jaco. Ibi: intellexit Jo. hui⁹ rō videt̄ tolli p sequentem. §. vbi dicitur ꝙ etiam post aditam hereditatem non querit possessionem rei hereditarie: sed immo remanet: quia per aditionem heredis desinit esse hereditarius vt patet ex predictis. Dy. ibi: testatoris mei. s. qui me heredē instituit non seruū. Dy. Ibi: seruus instituatur a proprietario contēplatione fructuarij. Dyñ. In ea. glo. in fi. si dicas de seruo meo proprio planum est. sed si dicas de seruo in quo habeo vsumf. instituto a ꝓprietario mei contēplatione nō videtur queri mihi: quia non possum iubere anteꝙ fiam dñs: vt. s̄. de acquirē. here. l. aditio. §. preterea. ⁊. l. si quis mihi. scdo responso. ⁊. s̄. ti. proxi. l. fructuario. Sed dic qd iussus assumit effectum in ipsa aditione. vt patet in simili. s̄. de condi. insti. l. mulier. §. si quis hereditariū. dy. Et ideo iussu fructuarij adeundo facit eum heredem. arg. C. de iure delibe. l. cuz aliquis. nam ex institutione fit liber: vt. C. de necessar̄. seruis. l. pe. ⁊ cōia de manumis. l. j. licet quo ad quid seruire fructuario

debeat.ꝛ ad hoc insti.de here.insti.§.j.Jaco.

Si ex parte. Accipe seruus legatus sit. Et quod subijcit heredi instituto dic.s.insolidum. Uel si dicas qꝺ erat institutus pro parte: dic ꝙ coheres adiuit hereditatē.ꝛ hec verior. Ibi idē dicēdū.s.qꝺ quęrat ratione ptis quā hꝫ nō iure hereditario. In glo.s.totā.in fi.sed videtur tolli.s.de acquiren.here.l.si seruus cōmunis.Jaco.

Per procuratorē generalem.

Et diuide.§.in tres ptes. Prima vsqꝫ ibi.cū aūt. Scđa vsqꝫ ibi alioquin ꝛc. Tertia vsqꝫ ad fi. In prima ponit quoddaꝫ in quo determinaṫ quoddā dubiū. In scđa declarat dictā determinationē. In tertia probat ipsam determinationē esse verā p duo incōueniētia q̄ sequerenṫ si determinatio vera nō esset.ꝛ de hac materia dic vt no.j.de donatio.l.qui mihi donatū.in glo.q̄ incipit immo nō statim. Tutorē curatorē ve.s.volētes nobis acqrere. Old. In glo.dic qꝺ p pcuratorē.de materia hui⁹ glo.vide p Azo.in summa.e.§.p pcuratorē.s.de dona.l.qui mihi donatū. C.de his qui a nō dño.l.ij.ꝛ insti.p quas perso.nobis acquiritur §.ex his.ꝛ dixi.C.e.l.j. Ibi.l.si procurator.ꝛ in hoc bñ. Ibi qñqꝫ possessio.ꝛ in hoc male. Ibi.l.per liberā.ꝛ in hoc male: vt no.insti.per quas perso.nobis acquiritur.§.ex his.ꝛ.s.ti.pri.l.traditio. In ea.glo.ibi sed Jo.predicta oīa sunt vera fm Jac.de ra. nisi vbi solus pcurator ageret vt dño q̄raṫ dñium: tradēs aūt non.tunc enim q̄r nō adest volūtas dñi in dño trāsferendo in illū dñm: nō q̄ritur ei dominiū procur.arg.C.si qs alteri vel sibi d.l.fi. Nec est reperire fm eum.l.dicentē contrariū. Non obstat iste.§.q̄r loquitur in possessione q̄ vacās vbi tradēs nollet acqri dño: pcur.autē vellet: verū eo casu dñium non esset vacans sed remaneret penes tradentē.ar.eius qꝺ no.s.de neg.gest.l.si ego.Jac.de ra. Ibi: vel accipiēs tantū.in hoc cōtradicit.Jaco.de ra.p.l.qꝺ nostrū.j.de reg.iur.ꝛ no.Cy.C.eo.l.j.sed videṫ opi. glo.procedere p istū.§. Aut enim intelligit iste.§.qñ tradēs gerit.aut qñ tātū accipiēs. Primo casu acquireṫ dño posito procura.nō gerat: vt.s.de acquirē.re.do.l.per seruū.§.fi.sed tunc erit ꝯtra istū.§.ver.cū aūt. Mar.intelligit istū.§.qñ tradēs nō gerat qꝺ dño quereret sed tm̄ accipiens vt in princip.§. Si teneas opi.modernoꝝ potes dicere qꝺ debeatītelligi qñ res erat tradita procuratori vt ipse quereret cui vellet. Uel potes dicere qꝺ verba modernoꝝ intelligant in dominio.in possessiōe vo pcedat gl. Et est rō q̄r ex quo quis vult se possessione puare se priuat posito ꝙ ali⁹ nō querat: vt.j.e.l.qꝺ meo.§.si furioso.vñ procur.reperit ipsam vacātē ꝛ ideo acqrit cui volet.sec⁹ in dño q̄r licet velim me priuare dño: nō priuo nisi alij q̄raṫ: vt.s.ex q̄bus causis maior.l.nec vtilē.ꝛ.j.e.si quis vi.§.differentia.

Si iusserim. Rei ab alio tradite recipienti possessio queritur sine possessione corporea per cōspectū cū affectu ꝛ aīo possidēdi.h.d. Ibi mihi traditā.ita qꝺ per meipsum videaṫ quesita mihi possessio. Dy. ibi alij dare.me presente. Dy. Ibi: nō est enim corpore.i.corporali actu sine apprehensiōe. Dy. Ibi: cōsenserit.s.ille q tradebat et cui traditio fiebat. Dy. Ibi: cum claues. Arguunt quidam ex hac littera qꝺ si quis emat rē qꝺ sufficiat quātū ad possessionē ꝛ traditionē querendā si aliquis baculus tradatur.ꝛ ita reperitur in instrumētis antiquis inuestiturarū.vbi dr̄ p baculuꝫ quē in suis manibus tenebat talis inuestiuit ꝛc.qꝺ non puto veruꝫ. aliud em̄ est in clauibus traditis in presentia rei q̄ cōtinebatur sub clauibus. Preterea vbi plures sunt res non sufficit quod vna tradaṫ immo oēs tradi debēt: vt no.j.e.l.j.in prin.in gl.immo non.ergo multomagis p aliā rē nō queriṫ possessio. Hic aūt vt predixi erāt in presentia rerū sub clauibus cōtentarū: ꝛ ideo nō mirum si p traditionem clauium tradita videatur possessio: sicut ꝛ per traditionem instrumētoꝝ videnṫ tradi q̄ cōtinenṫ in instrumētis: vt.C.de dona.l.j.vbi satis de hoc dixi ꝛ tetigi etiā j.e.l.iij.§.neratius. Sed diceret aliquis quomō ergo ꝯtinue inuestiuntur clerici de beneficijs p birretū anulū vel librū.si hoc nō sufficit dic qꝺ illa fuit in collatione seu institutione: ꝛ quo ad illos actus hꝫ sufficit: nihilomin⁹ tm̄ postea subsequiṫ corporalis apprehēsio possessionis: q̄r per illos act⁹ nō erat tradita possessio nec effectus possessoris.de quo vide qꝺ subtiliter ꝛ bñ no. per Dy.extra de reg.iur.c.j.li.vj.ꝛ vide qꝺ no.ꝛ bene extra de cōsuetudine.c.ij.per.B.Innocē.ꝛ alios.ꝛ per Rofre.in libello de offi.iudi.quo creditor bona debitoris.§.in primis.ꝛ in vsib⁹ feudorū de cōsuetudine recti feudi.ꝛ ibi in gl. Unus tm̄ est casus in quo qs efficiṫ possessor: etiā si res presens nō sit ꝛ sine aliquo ingressu corporeo.s.qñ mitti iussus in possessione metu vel potentia aduersarij non potest possess.ingredi: quia tunc efficitur verus possessor: vt extra de dolo ꝛ ꝯtu.c.contingit. Et cōsului cuidam amico meo qui propter guerraꝫ non audebat accedere ad adipiscendā possessionem beneficij sui ꝙ iret sup quodā monte vñ videre poterat ecclesiā et terras beneficij: ꝛ qꝺ ea acciperet sicut poterat per aspectū oculorū.ꝛ pro hoc bñ.j.e.l.qꝺ meo.§.si vēditorē.ij.respon. Et q̄r hec de clauiū traditione tractaṫ: de quo vide qꝺ no.ꝛ dixi.s.de leg.ij.l.cū pater.§.pater plurib⁹. Et de hoc magna q̄stio fuit in romana curia.nā eps̄ vlyxboñ.construxerat quoddā hospitale: vt ibi ordinauerat pceptorē ꝛ ministros qui pluribus annis tenuerūt ꝛ administrauerūt bona dicti hospitalis.deinde eps̄ ipsum hospitale legauit monasterio de altabatia ꝛ ꝯstituit regē executorē dicti testamēti qui rex accessit ad dictū hospitale ꝛ fecit sibi tradi claues p preceptorē dicti hospitalis.q̄s sic receptas tradidit abbati dicti monasterij de altabatia.ꝛ dubitaṫ vtrū per talē traditionē clauiū q̄sita esset possessio dicto monasterio. Et allegabaṫ qꝺ non q̄r etiā in vera traditione rei corporalis nemo dat qꝺ nō habet: vt.s.tit. proxi.l.traditio. Sed pceptor ille q claues habebat ꝛ regi tradidit: possessionē hospitalis solus nō habebat vt statim diceṫ.ergo per traditionē clauiū quā fecit regi ꝛ postea rex abbati non fuit translata possessio. Quod autem dictus preceptor sol⁹ nō haberet possessionem patet vt q̄r predictū est in ipso hospitali erant multi alij ministri ꝛ pauperes q possidebāt cum eo. Nec dicat aliquis qꝺ licet essent in possessiōe non possiderent cum aliud sit possidere aliud in possessione esse.q̄r in dubio detinēs presumitur possidere nisi contrarium doceatur: vt dixi.s.e.sup rubrica. Et pro hoc bene facit glo.que est.j.e.ꝙuis.§.si conductor q̄ incipit sed quomō in fi. Ad cōfirmationem etiā predictorū bñ facit qꝺ dicit Inno.per factum abbatis nō amitti possessionem sine consensu conuentus vt no.per eum extra de relig. do.c.cum dilectus.in glo.q̄r non potuit allegabatur etiā quod claues tradite p preceptorē regi non fuerant claues principales hospitalis sed quorūdā armariorum. Est ergo necesse ad h̄ vt per clauiū traditionē transferaṫ possessio qꝺ tradanṫ p illuꝫ qui habeat possessionē ꝛ qꝺ sint claues principales rei de qua est transferenda possessio.ꝛ hoc clare dicit hec littera dum dicit claues celle vinarie: ꝛ.s.de contrahen.em.l.clauibus.

Municipes. Uniuersitas per se ꝛ per aliū sibi q̄rere volētē possidere ꝛ pscribere potest.h.d. Ibi similia que sunt in vsu publico non autem in patrimonio vniuersitatis. Dy.

Sed hoc iure. Ibi idqꝫ.s.possessio et vsucapiēdi cōditio. Ol. Et an municipes ꝛ vniuersitates possint consentire ꝛ delinquere: vide qꝺ no.ꝛ dixi.§.de dolo.l.sed ex dolo.ꝛ qꝺ metuscā.l.metū.§.animaduertendū q̄ allegate sunt in glo.superioris.§. Dy.

Possideri. Prin.huius.l.vsqꝫ ad.§.incertā.diuidiṫ in tres partes. Prio dicīṫ que possunt possideri. Scđo q̄ sunt necessaria in acquirenda posses. In tertia declarat secūdā partem. Prima vsqꝫ ad.§.adipiscimur. Secūda vsqꝫ ad ver.quod autem. Tertia vsqꝫ ad.§.incertā. Dy. Et dic possideri scꝫ proprie. Dy. Et breuiter hoc dicit. Corporalia proprie possidētur ꝛ per ingressum partis cum animo totius possidendi rei totalis possessio acquiritur. Ibi corpore.i.corporali apprehensione vel oculorū inspectione vt hic in gl.no.ꝛ dixi.s.e.l.j.§.si iusseriꝫ In glo.incorporalia non.de hoc plene dic vt dixi.s.titu. proxi. l.seruus.§.incorporales. Ibi.§.aristo.ꝛ est expressum.s.ex quibus causis maio.l.item ei.ꝛ.j.de vi ꝛ vi ar.l.iij.§.fi.que quidem interdictat antum possidentibus dantur: vt.j.vti possidetis.l. prima.§.interdictū aūt.vñ in modum oppositionis recita hanc glo. Dy.ꝛ Old. In gl.licet retineri.ibi in casibus.qui casus notantur etiam in summa.e.ij.columna.ꝛ in summa insti.de reruꝫ di.vltima columna.ver.iteꝫ si quis merces.ꝛ vide quod dixi.s. e.l.j.§.si iusserim. In ea.glo.ibi actus corporalis vel quasi.nam dicere quod fallat in casibus superioribus nihil est: quia si bene inspiciatur: in quolibet dictorum casuum inuenietur interuenisse actus corporeus: vt nota.j.e.quod meo.§.si vendito rem. Nam in.§.si iusserim.fuit actus visus.in.l.quorundam.et l.quod meo.ꝛ.l.quisquis.fuit actus corporis alieni qui nomine meo possidere voluit.vnde perinde est ac si esset actus corporeus. Sed in.l.clauibus ꝛ dicto.§.si iusserim.in fi.ꝛ.l.prima. C. de dona.non videtur posse dici quod interuenerit actus visus quia licet videam horreum vel cellarium non tamē video merces vel vinum que in eis sunt.ꝛ licet videā instrumētū nō video res cōtētas in instrumēto. Sed respōderi pōt quod in illis ē vere actus corporeus.s.traditio clauiū ꝛ instrumētorū per quam traditionē res que sunt sub clauibus ꝛ instrumētis tradi vidētur: vt ipsis.ll.apparet. Et propterea q̄r varij sunt modi acquirendi possessionem dicit.l.quod possessio aliquādo habet plurimum iurium

mũ iuriũ:aliqñ plurimũ facti:vt.s.e.l.possessio.ꝛ no.C.e.l.j.Dy.
Ibi:quasi mihi traditã.in preteritũ. Dy. Ibi cũ nõ esset.subau
di an querã mihi possessionẽ:ꝛ videẽ qð sic qꝛ iste nõ videẽ talis
error ꝗ impediret acquisitionẽ possessionis.ar.j.e.l.si me in va
cuã.in prin.Sed dic contra vt sequitur in gl.pro cuius opinio
ne facit.s.depositi.l.publia.§.fi.ꝛ qꝛ actus nõ operaẽ vltra intẽ
tionẽ agẽtis.Ray.vt.s.si cer.peta.l.non omnis.ꝛ pro hac opi.fa
cit.s.de pact.l.cũ te.ꝛ de cõdi.ob causam.l.dedi.§.subtilius.in
glo.imo no.ibi.ꝑ toto.habeaẽ baptizatus.hãc opi.vt audiui
tenet sanctꝰ Thomas sup libro sententiarũ vbi agiẽ de baptis
mo ꝛ alij theologi.Et rõ est qꝛ anima est in qualibet parte cor
poris ꝛ ꝑ hoc.j.de fur.l.vulgare.sed sequẽs opinio videtur ve
rior.Nec ob.hec lex qꝛ in fundo vna pars nõ est pricipalior alte
ra:sed in homine sic vt caput.ꝛ hãc videẽ tenere Archid.v.di.
c.baptizari.In ea.glo.ibi vsqꝫ ad terminũ.Sed ar.cõtra.s.ad
treba.restituta.in prin.ꝛ de acquir.here.l.pro herede. Sed dic
qð ibi erat ius quoddã vniuersale qð trãsit ꝑ traditionẽ vl'ꝗsi
vnius rei vt ibi hic aũt erat res singularis:ꝛ ideo dic vt ibi no.
Preterea ibi de hereditate que solo animo adiẽ ꝛ restituitur.ꝛ
dic vt plene no.per Dy.eẽ de reg.iur.c.j.li.vj.ꝛ vide de materia
istius glo.qð hñ no.ꝑ Inno.Hostien.ꝛ per Rofre.in libello de
officio iudi.quo petit creditor bona debitoris.§.in primis que
ritur.ꝛ extra de cõsue.c.ij.per.B.ꝛ per Cõpost.eẽ de resti spo.
c.in litteris.iiij.col.¶No.etiã qð si qs hꝫ iurisditionẽ generalẽ
in aliquo castro.vel villa qð vtẽdo ea in certis casibus vel capi
tulis retinet ipsam iurisditionẽ:vt no.per Inno.eẽ de capellis
monachorũ.c.ij.ꝛ in Speculo de iurisdi.om.iudi.ver.illud etiã
no.ꝛ facit ad hãc materiã.s.de seruitu.rust.predio.l.vna est via
vbi de hoc satis dixi.ꝛ dixi.s.de aqua plu.arcen.l.si prius.

Incertam partem. Scꝫ rõne loci ꝛ quote.Dyñ.Et dic rõne
loci ꝛ quote ptis incerte nõ adipisciẽ possessio.h.d.ꝛ vide.j.eo.l.
locus.ꝛ qð ibi dixi.Ibi titius.incertus quotã ptẽ possidet.Dy.
In gl.titiꝰ ꝗ similiter sit incertus.ibi sed ꝗcquid vendicaẽ.hec ẽ
falsa.Dy.Ibi possideẽ.cũ rõne possessionis detur rei vẽdica
tio:vt.C.de alie.iu.mutã.cã.l.j.ergo incerta pars possideẽ.Dy.
Ibi fallacia ꝫm accidens.ꝗ est quotiẽs mutanẽ termini de quid
in quale:vt.s.de leg.ij.l.debito.§.fi.ꝛ ibi in gl.ꝛ de rei ven.l.ꝗ de
tota.ꝛ.l.vẽdicatio.ꝛ in alphabeto dictione.fallacia.ibi.§.ex di
uerso.ꝗ oppositio nõ ꝓcedit.qꝛ ꝗcquid possideẽ nõ vendicatur
nã ꝗdã vere possidenẽ ex quibꝰ nõ cõpetit saltẽ directa rei vẽ
dicatio:vt.s.de rei ven.l.in rem.§.loca.Dy.

Neratius. Thesauri possessio soli possessione non queritur nisi corporaliter thesaurus ap
prehendatur.h.d.Ibi qð nõ est verũ.s.qð vsucapiat.ꝛ qð non
sit verũ probat is enim ꝛc.In ver.quidã putant.ibi scit thesau
rum esse in fundo.Dy.Possidere.s.thesaurũ.Oldra.Ibi:nisi
id est quã si.Jaco.Ibi:motus.ergo qnãtũcunqꝫ sit in conspe
ctu non possidet.Dy.quod facit ad id qð dixi.s.e.l.j.§.si iusse
rim.s.qð per baculum non transferatur possessio.Et ad.ll.que
possent adduci in cõtrarium potest responderi.Et primo ad.l.
j.C.de donatio.qꝛ instrumẽta ꝗ ibi tradebantur erant instrumẽ
ta emptionalia fundi ꝛ sic quodãmodo pars ipsius fundi.bacu
lus autem vel ãnulus non sunt pars nec de substantia rei ven
dite vel inuestite ꝛ eodem modo apparet i.l.clauibus.s.de con
trahen.emp.ꝛ de leg.j.seruum.ꝛ de leg.iij.qui cyrographũ.ꝛ.C
que res pig.ob.possunt.l.cũ obstet.ꝛ hoc hñ innuit glo.ꝗ est hic
que incipit.s.ꝑ pscriptionẽ.ꝛ no.ꝑ Dy.eẽ de reg.iur.c.j.li.vj.v.
tertio ꝗri posset.ꝛ v.se.Ibi sub custodia nostra.ꝛ multa accide
re possunt quod eius posses.non apprehẽdã:vt.s.de acquiren.
re.do.l.naturalẽ.§.j.in gl.loquiẽ aũt improprie de thesauro.nã
thesaurꝰ ꝑprie nõ hꝫ dominiũ:vt.s.ti.pri.l.nonnũqꝫ.§.thesau
rus.Dy.in glo.ꝫ videẽ ibi.l.j.§.j.nã ibi dicitur qð cũ de appre
hensione possessionis queriẽ:apprehẽdere possessionem videẽ
quis si est in cõspectu etiam sine tactu corporeo:vt.ꝛ.j.e.l.quod
meo.§.si venditorẽ.Sed hic dicitur ꝙ non quãtũcunqꝫ thesaurꝰ
sit in conspectu:nisi loco motus sit.ꝛ sic forma contrariũ.Dyñ.
Ibi:vt.d.l.j.no.qꝛ aliud in illis rebus vacãtibus seu pro dereli
cto habitis ꝙ in rebus ab alto possessis.ꝛ que sit rõ ibi no.Dy.
Uel dic ꝫm Jaco.de are.ꝛ ꝙ hec ꝛ illa nõ contradicunt:sed cõ
cordant.sed ambabus contradicit insti.de rerum diui.§.thesau
ros.vbi sola inuentione queritur.Sed põt admitti scða so.Ja.
de are.Uel dic vt no.ꝑ ipsum Ja.d.l.nũqꝫ.§.thesaurꝰ.ꝛ plene
dixi.de rerum diui.l.item lapilli.

1 ☞ Titulus pro suo dicitur tribus modis.
2 Titulus pro herede ꝑprie sumitur duobus modis.
3 Possidere possum eandem rem ex pluribus causis etiam separatis.

Ex pluribus. Diuide in tres partes.In prima ponitur quedã regula generalis.
In secũdo ponunẽ duo exẽpla ad regulã.Et primũ exemplũ
est de causis eodẽ tpe incohantibꝰ.Secundũ de causis inchoã
tibus diuersis tẽporibus.In tertia ponitur quedã differentia
inter dominiũ ꝛ possessionẽ.Secũda ibi cũ qui.Tertia ibi:nec
enim sicut.vsqꝫ ad.§.ex cõtrario.Dy.Et iõ qð dicit ex pluribꝰ
causis.dic.i.titulis simul ꝛ eodẽ tpe incohantibus:vt in primo
exemplo.vel diuersis:vt in secũdo.Old.ꝛ cõcor.j.de regu.iur.l.
nõ vt ex pluribꝰ.cũ ibi notatis.¶Et ad euidẽtiã huiꝰ.§.ꝛ eius
1 materie no.primo qð titulus † pro suo diciẽ tribꝰ modis.Nam
qñqꝫ sumitur stricte:vt qñ nõ cõcurrit cũ alio titulo:sed deficit
alius titulus.ꝛ est exemplũ si inueni gẽmã tuã in littore maris
credens esse nullius:vt.j.pro suo.l.j.in princ.ꝛ prosequere istos
tres modos vt ibi in glo.no.ꝛ isto primo mõ sumitur etiã.j.e.l.§.
genera.Qñqꝫ large.s.vt cõcurrat cũ alio titulo.ꝛ isto modo su
mitur in isto.§.ꝛ.d.l.j.§.est preterea.j.pro suo.Quãdoqꝫ largis
sime:vt quicunqꝫ ꝑ se possidet.ꝛ hoc mõ diciẽ etiã dñs posside
re pro suo:vt.j.ꝑ suo.l.iij.ꝛ no.d.l.j.pro suo.quã gl.ꝗdã hñt sup
2 rubrica.¶Scðo no.qð titulꝰ † pro herede proprie sumiẽ duo
bus modis.Primo cũ defunctus possidebat bona fide:ꝛ defi
ciebat titulus:heres hꝫ titulũ pro herede.ꝛ ad hoc principali
ter titulꝰ fuit inuẽtꝰ pro herede.Secũdo qñ defunctꝰ habebat
titulũ.nã tunc heredi daẽ titulꝰ quẽ habebat defunctus:ꝛ adiũ
gitur titulus pro herede quem defunctus non habebat.ꝛ isto
secũdo modo accipitur hic ver.sicut enim ꝛc.ꝛ vide.j.pro here
de.l.j.si qð ibi no.ꝛ.l.pleriqꝫ.¶Tertio no.circa dominiũ quan
do res vendaẽ a non dño est cõsiderare causam remotã ꝛ cau
sam proximã.Causa remota est titulus:quo mediãte res tradi
tur vt titulus emptionis vel donatiõis.Causa proxima est ipsa
traditio rei.ꝛ voluerũt aliqui itelligere.§.istũ in cã proxima qð
falsum est:qꝛ tunc non esset aliqua differẽtia inter possessionẽ ꝛ
dominiũ quã intendit facere.§.iste.Nã sicut acquisito dño ex
vna traditione non possum plus habere remanente effectu pri
me traditionis:ita ꝛ in possessione est:vt nota.in gl.Alij volue
runt intelligere principiũ.§.in cã remota:finem autem in cau
sa proxima.qð nihil est:qꝛ tũc non esset differẽtia proprie inter
dñium ꝛ possessionẽ.Uñ dic qð totus.§.loquitur in cã remota.
ꝛ differẽtia inter dñium ꝛ possessionẽ est in pluribus causis re
motis:ꝛ diuersis tẽporibꝰ incohantibꝰ.nã eodẽ tpe ꝯcurrẽtibꝰ
3 nõ est differẽtia.¶Quarto no.ꝙ ex pluribꝰ causis † etiã sepa
tis possũ possidere eãdẽ rẽ.i.possum hr̃e plures ꝗlitates possi
dendi:sed vna est possessio:vtputa titulo ꝑ emptore ꝛ pro suo.
¶Itẽ pro emptore ꝛ ꝑ herede.Et sic procedit vsucapio ex plu
ribus causis etiã separatis:ꝫ dominiũ non possum habere ex
pluribus causis separatis:vtputa si dñs vẽdidit mihi rẽ suam
ꝛ tradidit:quãtũcũqꝫ postea mihi tradat eandẽ rẽ ex alia cau
sa:vel eadẽ.s.separata nõ amplius fit dñs eiusdem rei.prima
causa adhuc durante.vt patet in isto.§.ꝛ inꝰ hoc discordat do
minium a possessione.ꝛ isto modo accipitur titulus pro herede
hic:ꝛ.j.pro herede.l.pleriqꝫ.ꝛ.l.j.ꝛ ibi no.Sed in causis insepa
rabilibus ꝛ simul concurrentibꝰ hñ concordat dñium ꝛ posses.
nã sicut possum possidere ex pluribus causis simul concurren
tibus ita ꝛ dominiũ habere:vtputa si debebas mihi rem ex cau
sa legati:item ex causa venditionis ꝛ tradis:ex istis causis con
currentibus habeo dominiũ:ex istis pluribus causis cõcurren
tibus ꝛ tendẽtibus ad eundẽ effectum.i.trãslationẽ dominij:ꝛ
idẽ est si eadẽ res tradita est mihi a non dño ex cã legati vendi
tionis ꝛ donationis.nã possideo ex pluribus causis concurren
tibus:ꝛ per consequẽs vsucapio vt hic patet in hoc.§.ꝛ hic no.
in glo.magna.ibi tu ergo dic.ꝛ.j.pro suo.l.j.ꝛ de solu.l.in nume
rationibus in prin.¶Item no.qð tam dominij ꝙ possessionis
duplex est cã.proxima ꝛ remota.Cã remota est ipse titulus ex
quo fit traditio vel quasi possessionis translatio ꝛ dominij vt ti
tulus venditionis donationis ꝛ similes:et de ista causa remo
ta loquitur.§.iste.Causa proxima est ipsa traditio vel quasi tra
ditio possessionis vt hic no.in glo.no.duas regulas.ibi quarto
si res debita ꝛc.sic ergo eandẽ rẽ bene possum possidere ex plu
ribus causis non solũ concurrentibus sed etiam separatis.ꝛ sic
in pluribus causis simul concurrentibus bene conueniunt do
miniũ ꝛ possessio sed in separatis differunt vt dictũ est.Casus
ergo.§.satis patet ex predictis qꝛ cum rẽ a non dño bonafide
emo ꝛ per traditionem accipio ꝛ sic cepi vsucapere dubium est
nũquid possideã ꝛ per cõsequẽs vsucapiã ex pluribus causis:
ꝛ dic ꝙ sic.s.pro emptore ꝛ pro suo.ꝛ idem est in alio exemplo ꝙ
sequitur scilicet si sum heres ei qui possidebat rem alienam ti
tulo pro emptore:vsucapiam pro emptore ꝛ pro herede.Ulti
mo dicit quod dominium non possum habere ex pluribus cau
sis separatis ꝛ in hoc differt dominium a possessione:vt dictũ

est.Sexto op.ad primam ⁊ secundam regulam.⁊ solue vt in gl. Septimo ⁊ vltimo forma vnā q̃stionē q̃ tangitur ꝑ glo.s.si finita sit vsucapio ex vna cā:⁊ sic ex ea sit acquisitū mihi dñium an desinat alia cā.⁊ glo.q̃ incipit:vt ⁊.s̃.⁊c.primo tenet qd̓ desinat vsucapio ex alia cā sed nihil allegat.pōt tñ allegari pro glo.j̃.ꝑ emptore.l.ij.§.fi.⁊ istā opi.credo verā.nā sicut qñ tradēs est dominꝰ trāsfert in me dominiū ex vna cā quātūcūq; postea ex alia cā tradat aliā rē nō queritur mihi amplius dominiū.q: qd̓ semel meū est amplꝰ meū fieri nō pōt vt h.§.colligit.ita qñ non est dñs tradēs trāsfertur in me cōditio vsucapiēdi:vt.s̃.tit.j.l.traditio.⁊ de cōtrahenda emptione.l.clauibꝰ.Uerūtamē gl.dicit qd̓ subtilius videt̃ qd̓ vna ⁊ eadem est vtraq; vsucapio.i.ex vtraq; cā sit vna vsucapio.s; non videt̃ qd̓ possit esse vna ⁊ eadē cū diuerso tpe finiant̃ ⁊ inchoentur.sed forte glo.pōt sustineri q: forte considerauit tp̄s qd̓ est ante cōpletā vsucapionē.⁊ sic bñ possent dici vna ⁊ eadē q: ad eūdē effectū tendūt.i.acquisitionē dñij.Si aūt cōsideret̃ tēpus quo ceperūt cōpetere vel qd̓ est post vsucapionē cōpletā ex vna cā nō videt̃ veruz q̓ vtraq; vsucapio sit vna ⁊ eadē:immo postq̄ sum effectus dñs ex vna non possum amplus effici ex alia sequenti.argu.dicte.l.traditio ⁊ dicta.l.ij.§.fi.j̃.pro emptore.⁊ dicta.l.clauibus.s̃.de cōtrahē.emp.dy.Jac.aūt de are.ꝑ declaratione huiꝰ.§.sic scribit.Causarū:alia ꝓxima:alia remota.Causa proxima dominio acquirēdo est vsucapio.¶ Itē traditio facta a domino:vt.s̃.de pact.l.traditionibus.Causa remota d̓r titulus sine quo nuda est:vt s̃.ti.proxi.l.nūq̄ nuda.alibi tñ glo.has causas accipit econtra vt.j̃.de excep.rei iudi.l.cū de hoc.Dicas ergo qd̓ dominiū non potest nisi ex vna proxima causa contingere cum semel meū plꝰ meū fieri non possit nisi desineret esse meum vt hic ⁊.j̃.de regu.iur.l.non vt ex pluribus.insti.de lega.§.si rez.⁊.C.de contrahē.emp.l.cū res.s̃.ad.l.fal.l.fundo.⁊ extra de fide instrumentorum c.inter dilectos.Ex remotis autē.i.ex pluribus titulis qñq; dominium cōtingit.⁊ dic aut cōcurrūt in tpe acquisitionis dñij:⁊ tunc sic siue acquirat̃ dominium traditione rei:vt.j̃.de solu.l.in numerationibus.⁊.l.cū quis.§.de peculio.siue vsucapione ex re tradita a non domino ex pluribus causis debita vt hic nota.Aut nō cōcurrūt:⁊ tunc non potest superueniens titulus dare dominiū ei qui iā h;:nec eidē dominio formā dare vel addere vt hic.In possessione dic q̓ etiā in illa est cā proxima apprehēsio rei vacātis vel traditio a possessore vt in princi.huius.l.⁊.j̃.e.l.qd̓ modo.§.si venditorē.Cū autem remota.i.vsucapionē inducēs.In cā proxima dic idem qd̓ in dominio dixi vt semel cuiq; quesita possessio amplius queri nō possit ex noua apprehensione nisi prima fuerit ꝑdita:vt.j̃.e.l.qui bona.§.fi.In cā remota dic aut plures cause cōcurrūt in acquisitione posses.⁊ tunc constat ex omnibus possideri vt hic in princ.⁊.s̃.de peti.here.l.nec nulla.§.heredē.Aut nō cōcurrūt:⁊ tunc aut cā superueniens est dñij inductiua:⁊ tūc ex ea sola possidet̃:vt.j̃.ꝑ emptore.l.ij.§.fi.Aut nō ⁊ tūc ex vtraq; possidet̃ ⁊ sic manēte prima forma accedit ⁊ scd̓a vt hic.sed impleta vsucapiōe ex vna cā altera tollitur:vt.s̃.de peti.here.l.⁊ nō tātū.§.qd̓ si pro emptore:sed imo videt̃ qd̓ superueniēte scd̓a causa possidendi tollat̃ prima:vt.j̃.e.l.si quis ante.sed ibi in scd̓a proposuit nō possidere qd̓ antea possidebat vel ecōtra.vt hic possessionis formā q̃rere non autē perdere voluit ⁊ sic vterq; titulus ꝯcurrit.arg.d.l.si qs ante.§.idem pōpo.vbi aūt q̃litas scd̓a esset ꝯtraria prime prima tollit̃ vt.j̃.e.l.non solū.§.qd̓ vulgo.Jaco.de are.Ibi:vsucepit.i.vsucapere ita inchoauit ex cā emptiōis.Dy.⁊ Jaco.ibi:pro emptore qñ emit.Oldra.Ibi:⁊ pro suo.s.titulo generali cum quocūq; alio titulo cōcurrēte.Dy.⁊ Old.Ibi:sic em̄ ⁊ si ei secūdum exēplum de causis inchoantibus diuersis tēporibꝰ.Dy.Et vbi ex vna generali ⁊ scd̓a speciali ꝓcedit vsucapio.Ja.ibi:ꝑ emptore possidebat.⁊ vsucapiebat.dy.Ibi:nec enim.Tertia pars in qua assignat̃ differentia inter dñm ⁊ possessorē.Dy.Ibi dominiū.s.iam quesitū.Jaco.Ibi:non pōt.ex titulo supueniēte.Ja.Ibi:ex vna cā.i.nouā formā accipere ⁊ per cōsequēs esse.Jac.qd̓ in idem recidit cum proxima expositione.Ibi possumus.altera supueniente immo ex vtraq;.Jaco.in glo.vt.s̃.de peti.here.l.titius.vt in scd̓o exemplo huius.§.Dyn.Ibi:finiat̃.⁊ sic ex ea translatū est dominiū.Dy.Ibi:vsucapias.s.ego.Dy.Ibi:desino vsucapere:vt.j̃.ꝑ emptore.l.ij.§.vlti.⁊ hec vera sunt fm Dy.vt.s̃.dixi in fi.sue magne additiōis.v̓.vij.⁊ vltimo.⁊ apparet.j̃.proxi.glo.⁊ ꝓbat̃ q: succedens ꝓ emptore possidenti possidet pro emptore ⁊ pro herede:vt hic.⁊.s̃.de peti.here.l.etiā.§.herede.⁊.l.dicit.q̓ si pro emptore vsucapio sit cōpleta qd̓ non potest locū habere petitio hereditatis quasi vsucapio heredis sit finita secuto dominio ex prima cā.s.pro emptore:vt eodem titu.de peti here.l.⁊ non tm̄.§.qd̓ si pro emptore.Oldra.Ibi:vna et eadē est vtraq; vsucapio.i.ex vtraq; cā procedens.Oldra.quia tendunt ad eundem effectū.i.dominij trāslationem.Sed per h non videtur so.q̃stionis.q̃stio em̄ est an desinat alia nisi intelligamus vt gl.videt̃ innuere qd̓ sit finita ⁊ ex vtraq; videat̃ ꝓcessisse vsucapio ⁊ secutus effectus vsucapionis.i.dominiū.s; hoc esset valde iniquū dicere qd̓ ex ea cā possessionis in q̃ nō fluxit tēpus vsucapionis cōplende videat̃ processisse vsucapio ⁊ secutū dñium.Unde dicas ⁊ melius vt in prima so.dictū est.s.quod desinat scd̓a ⁊ ex prima videatur quesitū dominiū.nec pōt dici qd̓ videat̃ ex vtraq; q̃ri q: esset iniquū:vt.s̃.dixi.⁊ pro hoc.j̃.ꝓ empto.l.ij.§.fi.Preterea sequeretur dñium processisse ex pluribus causis separatim cōcurrentibus.qd̓ negat̃.j̃.proxima gl.in q̃rta opinione.sed posset dici qd̓ videatur hic simul concurrere in tempore quo dominiū quereret̃.⁊ qd̓ in glo.dicitur intelligatur qd̓ sit separatio causarū in tpe quo dominiū quereret̃.s; tñ nihil est:⁊ ideo teneas qd̓ supra dixi.Dy.Ibi:totū.istud est additio.vel ab ipso initio iungunt̃ due forme.i.due q̃litates:vt in primo exēplo huiꝰ.§.sed tūc nō finitur citiꝰ vna vsucapio q̄ alia:vt est in questione positū.Dy.Ibi:extinguitur.i.in aliquo comprimitur.Dy.in glo.no.duas regulas.s.in isto.§.Dy.Ibi dominium ex vna causa.cum hac regula concor.extra de fide instru.inter dilectos.§.penul.cum ibi notatis per B.Inno.et alios.j̃.de regu.iur.l.non vt ex pluribus.vbi de hoc no.⁊ quod dicit ex bona causa.s.separata.Ibi possessio.etiam ex pluribꝰ.hec est scd̓a regula.Dy.Ibi:sine acq̄sitione.possessionis.meliꝰ dic ꝓxima traditionis dñij.¶ Itē vsucapionis:vbi nō est dñs q tradit.Ja.vt.j̃.de vsucapio.l.vsucapio.vñ in hoc dic vt dicit̃ j̃.in quarta oppositione.⁊ verū est qd̓ ex vna vsucapione q̃situ nō pōt q̃ri ex alia ꝑseuerante effectu prime:vt plene dictū est.s̃.in suppletione glo.p̄cedētis.Dy.Ibi:q possunt esse plures.s.tituli.Dy.Ibi:ex primis duabꝰ.immo dicas in hoc vt predixi et dicet̃.j̃.e.l.iiij.oppositiōe.Dyn.Quia aut loquimur de ꝯcursu pluriū causarū ante adeptionē possessionis vel dñij:aut post.Primo casu paribus passibus ambulāt possessio ⁊ dominium q: cause acquirēde possessiōis possunt plures esse ⁊ simul concurrere:vt hic ⁊ quātū ad dñiū:vt.d.l.cū quis.§.de peculio.j̃.de solu.et eo.ti.l.in numerationibꝰ.⁊.s̃.de lega.j.l.si creditori.§.marcellus.Scd̓o casu aut q̃rit̃ vt ex superuenienti causa superaddatur quesite possessioni vel dominij noua possessio vel dominiū:⁊ tunc idē qd̓ nō differāt:q: in vtroq; negatur:vt in dominio patet hic ⁊ insti.de lega.§.si rem cum similibus.in possessione patet.j̃.e.l.q bona.§.fi.Aut queritur vt eadem manente possessione vel dominio accedat ei ex superueniēti cā noua forma:⁊ in hoc casu differunt dñium ⁊ possessio:quia dominio nō accedit noua forma:vt hoc.§.In possessione aūt distingue:q: aut superueniens causa est contraria prime:⁊ tunc impeditur eorū cōcursus:⁊ prima tollitur ⁊ scd̓a manet:vt.j̃.e.l.si quis ante.j.⁊ scd̓o rñso.⁊ tangitur in glo.magna.j̃.e.l.clam possidere.§.qui ad nundinas.Aut causa secunda est diuersa:⁊ compatitur se cū prima:⁊ tunc aut secūda cā superueniens est dominij contētiua:aut simplicis tituli allatiua.Primo casu secunda tanq̄ fortior q: ex ea secutus est possessionis effectus tollit primā:vt j̃.pro empto.l.ij.§.fi.Secūdo casu accidit ex ea noua forma prime vt hic.⁊ in hoc casu remanet differentia inter dominium et possessionem.⁊ de hoc etiam loquitur iste.§.Sed si ex vna causa vsucapio citius finiatur an alia desinat:dic vt.s̃.dixi ⁊ in precedenti glo.⁊ suppletione eiusdem.Sicut autē in possessione secunda forma accedit alteri vt hic:sic et in simplici detentatione vnus modus detinendi accedit alteri:vt.j̃.eodem.l.si quis antea.§.si quis conduxit.¶ Sed quero que sit ratio huius differentie inter possessionem ⁊ dominium quia dominio non accedit noua forma ex superuenienti causa:possessioni sic vt dictuz est.Responsio duplex.Prima q: dominiū est qd ꝑfectum ⁊ cōpletū.vide ex quo ex vna cā secutū est:supueniens cā nihil pōt operari circa ipsum ⁊ ideo tāq̄ superuacua non attēditur sicut dicitur in tutore q: plenā potestatē occupat non admittitur secundus:vt.C.in quibus causis tuto.habenti.l.licet.at possessio est quid incōpletum ⁊ imperfectū cum enim ad hunc finē transit ordinata.s.ad effectum dominij vel in ipsa traditione vl̓ secuta vsucapione:vt probatur.s̃.eo.l.j.⁊.ij.respon.dicitur imperfecta quādiu non habet finem suum et ideo ad ipsum attingendum possunt plures forme eam ad hoc ordinantes cōcurrere.Scd̓a ratio est q: ex ea cā q̃ nulla est non potest aliqua forma produci:vt.d.l.si quis ante.§.fi.j̃.e.at contractus sup re sua a domino celebratus inutilis est:vt.j̃.de ver.ob.l.nemo rez suā.de contrahen.emptio.l.sue rei.⁊ insti.de lega.§.si rem cum si.s; super re que non est mea possum plures cōtractus celebrare ⁊ ex pluribus causis mihi potest deberi:vt dicta.l.in numerationibus.j̃.de solu.cū similibus:id̓ ex ipsis causis vtilibus possunt plures forme causari:vt hic.Oldra.Ibi.i.vsucapionem.⁊ verum est

rum est qd vna vsucapione quesitum nõ prodest queri ex alia perseuerãte effectu prime. Dy. Ibi nisi ex vna causa. ⁊ ideo expone. ibi omnẽ causam dominij. i. dominium ex quacũq; causa obueniens dum tamen vnita. Dy. Uel dic ſm Jaco. de raue. ꝙ oppositio scđa nullo modo obstat qr qd hic dicitur dominium haberi non posse ex pluribus causis. i. ex pluribus titulis. sed bonafides nõ est titulus ergo oppositio nõ ꝓcedit. Et ad hãc tertiam oppositionez responde ꝙ qui agit reali adducit omne ius in iudicio vndecũq; quesitum. scz si esset quesitum ex pluribus causis in idem tẽpus cõcurrentibus sed separatis esse nõ potest. Ja. de ra. Ibi quarto si res. i. qr res. Dy. Ibi vt in prima ſm quosdam. vel dic ꝙ eadem res nõ potest solui ex pluribus causis. s. prorsus diuersis: vt. s. de leg. j. l. huiusmodi. §. qui seruum. sed in idem tendentibus sic vt in contrarijs ⁊ tunc nõ habebitur nisi vnus titulus. s. pro soluto quare nõ obstat. Ja. de ra. Ibi in prima questione. s. vnius glo. Ibi in vtraq; regula. s. huius. §. hoc est in dñio ⁊ possessione. Dy. Ibi sed concurrentibus. s. simul in idem tẽpus traditionis. Dy. Ibi etiã ex separatis. i. non cõcurrentibus in idem tempus acquisitionis et subaudi. s. queratur. Dy. Ibi ex aliqua causa superuenienti. s. separata. Dy. In primo. remanente dominio. i. ex prima causa. Dy. ibi ex noua causa. i. ex noua qualitate possidendi etiam separata. Dy. ibi sed nec ibi ex pluribus causis acquiritur. scz dominium. dy. Uel ibi secundus titulus erat inutilis. Ibi ⁊ definit. s. dñium. dy. Ibi ar. dicte. l. fundo. ⁊ ẽ expressum. s. de le. j. l. si mihi sempronius. Old. Inimo videtur ex vtraq; causa cuz ambe concurrant in eiusdẽ conditionis euentũ: vt dictuz est. s. in quarta oppositione. sed hec glo. considerauit ꝙ scđa causa. idest legatuz ab herede factũ sub eadem conditione nullum cõmodũ affert ⁊ ideo nõ ex ea q̃ri sed ex prima. ar. s. de leg. ij. l. meuius. ver. debitor. ibi si eñ sub eadẽ ⁊c. dy. Immo post existentiam non videtur in idẽ sed altera alterã precessisse vt. s. qui potio. in pig. ha. l. potior. ij. respõso. ⁊ de periculo ⁊ cõmo. rei ven. l. necessario. §. j. ⁊ ar. C. cõia. de le. l. ij. §. fin. aũt sub conditione. et ideo bene dicit hic glo. ⁊ est expressum. d. l. si mihi sempronius. de le. j. Ol. ibi ⁊ si diuersa esset conditio. s. debiti ⁊ legati. Oldr. Ibi res legata. sed hoc non est verum. sed dic non vitiatur legatum. i. petitio legati. nam bene peti poterit sed non fiet dñs ex pluribus causis. dyn. Ibi de le. ij. l. debitor. immo circa hoc dic vt ibi no. ⁊ ad. l. fal. l. verbis. ⁊. d. §. ꝙ si in diem. nã ibi nondum erat tradita. ⁊ ideo cũ traditur vel cũ existit conditio bene transfertur ex pluribus causis remotis cõcurrentibus si velit legatarius idẽq; creditor vt ex predictis apparet. sed si erat tradita vel pro tradita habita tunc posterior causa superueniens facit primã definere ⁊ scđam habere effectum: vt. d. l. fundo. dy. Uel secundũ Ja. de are. ibi pure legatur qd in diem debebatur et ibi separate cause cõcurrũt si post diẽ fiat solutio. sed si ante diẽ ꝯditionalis legati soluatur existente ꝯditione vel die representatum intelligitur ⁊ solutũ ex debito ꝓpter quã representationẽ legatũ vtile reputatur: vt de le. j. l. si creditor. ⁊ de dote prelegata l. j. §. est verũ. Ja. Ibi ad scđam regulam. s. de possessione. dyn. Ibi pro dominio ponitur: vt. C. de rei ven. l. quotiens. j. de ver. sig. l. interdum. ⁊. s. de iudi. l. si de vi. dy. Uel ibi etiam de possessione loquitur que habita ex primo contractu nõ potest duplicari ex scđo cõtractu qr est inutilis ibi vt. s. de ꝯtrahen. emp. l. sue rei. secus si foret vtilis vt hic. Ja. de ra. Ibi sol. vt ibi vel ibi vna causa erat inductiua dñij: hic nulla. dy. In ea. glos. in fi. qr ibi erant cause contrarie ⁊ ideo scđa superueniens tollit primã: vt not. j. e. l. clam possidere. §. qui ad nundinas. ⁊. l. si quis ante. que videtur huic contrarie ad primã regulã. hic aũt ambe cause. scz prior ⁊ posterior erant diuerse ita ꝙ non contrarie ⁊ ideo se cõpatiuntur simul. Dy. Colligendo breuiter hanc materiaz dic. si queratur an dominiuz queri possit ex pluribus causis: aut causa est proxima: aut remota. Primo casu vnica tantũ causa acquiritur que causa est traditio qñ fit a dño. vel vsucapio qñ fit a nõ dño: vt. C. de pactis. l. traditionibus. s. de publi. l. traditione. ⁊. j. de vsuca. l. vsucapio. Secũdo casu aut queritur vtrũ queratur ex pluribus causis in diuersum tempus acquisitionis concurrentibus: aut in idẽ. Primo casu tantũ ex vna causa habet dñium interdũ ex secũda si secũda est potior: vt. s. ad. l. fal. l. fundo. interdũ ex prima si prima est potitior secunda: vt. s. de contrahen. emp. l. cũ res. Secundo casu aut ob idẽ debitũ: aut ob diuersum. Primo casu ex pluribus causis possum habere rem: vt. j. de solu. l. cum quis. §. de peculio. ⁊. l. in numerationibus. ⁊. s. de consti. pecu. l. item illa. §. penulti. Secũdo casu similiter possum habere si placet mihi creditori: vt. s. de actio. emp. l. non est nouum. alioquin secus vt. l. huiusmodi. §. qui seruum. de le. j. ⁊ adhibita distin. Aut omnes sunt lucratiue: aut vna lucratiua ⁊ alia onerosa: vt. j. de actio. ⁊ obliga. l. omnes. ⁊. l. ex prouisione. ⁊ hoc de prima regula circa dominiũ. De scđa regula an ex pluribus causis queratur possessio: dic aut loquimur de cã prima: aut de remota. Prĩo casu nõ põt hr̃e nisi ex vna ipa durãte: vt. j. e. l. qui bona. §. fi. Scđo casu aut est vna de ꝑsenti dominio inductiua: aut nulla. Primo casu ex plurib⁹ causis hr̃e nõ possum: vt. j. pro empto. l. ij. §. fi. Secũdo casu aut in secũda accipiẽs cõstituit se meo noĩe possidere: aut nõ. Primo casu ex pluribus nõ habetur: vt. l. si qs aũt. j. eo. Secũdo casu aut cause sunt incõpassibiles aut cõpassibiles. Primo casu ex plurib⁹ causis nõ habetur: vt. j. de vsucapionibus. l. nõ solũ. §. quod vulgo. Scđo casu ex plurib⁹ causis in idẽ tẽpus acqsitiõis vel diuersum tp̃s cõcurrẽtibus possum habere posses. vt hoc. §.

Econtrario. Plures nõ possunt eodẽ iure insolidũ. i. pleno. iure possidere. h. d. dy. Uel dic respectu eiusdẽ iuris eãdẽ speciẽ possessiõis plures insolidum habere non possunt. secus in diuersis speciebus. h. d. Et diuide in quattuor partes. In prima ponitur quedaz regula generalis: ⁊ eius ratio. In secunda dictuz sabini: quod videtur esse contrarium regule: sed non est. Tertio duo dicta trebatij. in quorum primo male dixit. in secundo bene. vel secundũ quosdam tria sunt dicta trebatij ponentis pro vno dicto illud in quo approbat dictum sabini. ⁊ tunc in primo ⁊ tertio bñ dixit in secundo male. Quarto ponitur reprobatio trebatij facta per labeonẽ. ⁊ cõcluditur regulã verã esse. Sed hec vltima secũdũ quosdã diuiditur in duas. Quia primo ponitur respõsio trebatij per labeonẽ. Scđo cõclusio pauli q fuit autor huius. l. ibi non enim. Secunda pars principalis est ibi sabinus. Tertia ibi idẽ trebatius. Quarta ibi quẽ labeo. Dyñ. Et dic qd glo. intelligit hunc. §. in ciuili possessione: ⁊ intelligit ꝙ dictũ primũ huius. §. probetur per naturalem. ibi contra naturã ⁊c. ⁊ ita etiam intelligit finem. Tu dic quod de ciuili probatur etiã per ciuilez hoc modo. si habeo possessionem ciuilẽ animo fictione iuris videor esse in fundo. ⁊ ideo non potest mecum ciuiliter possidere: quia ambo videremur tenere eundem fundum quod est contrarium vt in principio et fine. §. nam ciuilis possessio imitatur naturalem ar. insti. de adop. §. minorem. Jac. de ra. Ibi non possunt eodez iure. ita quod quilibet ⁊ ciuiliter ⁊ naturaliter. vel quilibet naturaliter tm̃. vel qlibet ciuiliter tm̃. Dy. Sed diuersis possunt. ⁊ hoc subijcit sabinus cum ⁊c. Old. Contra hanc primam regulam allegatur. l. si quis ante. j. e. ⁊ sol. vt ibi. ¶ Ibi contra naturã q̃ pro eo regule per possessionem naturalem ſm Jo. ⁊ glo. vel etiam per ciuilem ſm Dy. ⁊ Ray. Ibi sabinus. Secunda pars in qua ponitur dictũ sabini quod videtur contrariũ regule precedenti: sed non est. Dy. ibi: possidere ciuiliter. Dy. ibi: dederit. hoc acto qd naturalis possessio in ipsum transferatur retenta ciuili. de quo plene habes. j. de precario. l. ⁊ habet. §. eum qui. ibi: ⁊ eum qui precario accepit. s. naturaliter. ⁊ sic diuersis iuribus. Dy. ibi: idem trebatius. tertium dictum in quo ponitur dictuz trebatij dicentis in primo ⁊ tertio bene. in secundo male. Dyñ. ibi: approbat. ⁊ bene. Dy. Ibi: estimans in hoc male. Dy. Ibi: duos iuste. ⁊ in hoc bene. Dy. Et quod. s. dixit alium iuste: aliũ iniuste possidere. dic eandem rem ⁊ eodem iure ita quod quilibet ciuiliter ⁊ naturaliter vel ciuiliter tm̃. vel naturaliter tãtuz: ita qd iuste ⁊ iniuste sit in eadẽ specie possessionis. Oldra. ⁊ ideo in hoc male dixit trebati⁹. Ibi quẽ labeo. s. trebatiũ. ⁊ est quarta pars in qua ponitur scđm dictũ trebatij reprehendentis eo qd dixerat vnũ iuste aliũ iniuste possidere. Dy. eandem rem et eodem iure. Ibi: qm̃ in summa possessionis nõ multũ interest. i. quãtum ad ipsum possidendi actum: sed q̃tum ad effectum ex possessione ꝓuenientem bene interest aliqñ: vt. s. ti. j. l. bone fidei. licet in casu non intersit vt in interdicto qd datur etiam ei qui iniuste possidet aduersus aliũ non aduersus dñm. Dy. ibi: possideat. sic eñ occupatur ꝑ iniustũ sicut ⁊ ꝑ iustũ. vt prima manẽte impune per aliũ occupari nõ possit. Oldra. ibi: nõ enim magis quarta pars in q̃ ponitur cõclusio pauli autoris. l. approbantis sentẽtiã labeõis. Dy. ibi: esse põt. s. insolidũ. Dy. siue iusta: siue iniusta nõ curo. In glo. j. que incipit dixit vnum ibi in naturali possessione tm̃. que tenetur ab insistente. Jaco. Ibi: stare sedere. ⁊ probant hoc modo licet. §. in sui prin. generaliter loquatur illud tamen generaliter dictum restringitur a sequenti ratione seu per sequẽtia. exempla: vt. s. de lega. ij. l. cum pater. §. dulcissimis. j. de ver. signi. l. si cum fundum. ⁊. j. e. si is qui ⁊ ibi not. dy. ibi: ius ipsum id est actum. Dy. Ibi: vt debitor ponit exempla que allegantur pro. R. ⁊ Pla. Dynus. Ibi: sciendum. §. creditor. immo. §. si fundus. ⁊ probatur. j. eodem. l. pomponius. §. in dotem. Dy. Ibi. l. iij. §. vnde vi. hic posses dicere quod respectu iuris quod habent isti possederũt ciuiliter ⁊ naturaliter respectu tñ corporis rei habẽt tm̃ naturalẽ. quod videtur notari licet obscure. s. ex qui. cau maio. l. ait ꝑtor. §. item ei. Ibi: domi

na.s.vxor.Dy.Ibi fm Jo.dixit et bene Dy.et ideo ponit iste.§. exemplū de naturali vt facilius ostēderet p naturalē que consistit in corpore et sic pōt ad oculū demonstrari qd nō possit ita bene fieri ponēdo exēplū de ciuili.p ista enim sensibilia magis deuenimur in notitiā eorū que cōsistūt in itellectu fm philosophū et ad hoc facit qd dicit apl's.qd nūc deū vidim⁹ in enigmate: sz in vita beata videbim⁹ facie ad faciē.Dy.et Old.Uel dic aliter quid sit enigma vt predixi in alphabeto lra.E.dictiōe.enigma Ibi naturaliter insolidū possidere.et istū intelligebāt de possessione naturali q̄ habetur ex corporis existētia.sed hec opinio nō pcedit qz cū habeo fundū in aspectu et sic habeo naturalez:lex fingit pinde haberi tāq̄ si ibi essem:vt.s.e.l.j.§.si iusserim.et.j. eo.l.qd meo.§.si vēditor.sz si in veritate ibi essem tu ibi nō esses ergo similiter hoc ius fingere non potest cum ius imitatur naturā vt.s.de adop.l.adoptio.et id ɋtra naturā nō fingit vt.s.de liberis et posthu.l.gallus.§.eius.et pro socio.l.ij.Ibi q alius ciuiliter possidet.et impedimētū rei et cause paria sunt:vt not.s.hac ea.glo.l.ij.j.respon.Dy.et melius probatur p.l.j.de bonis auto.iudi.possi.l.cū vnius.§.fi.Old.Ibi:cōtra oēs.s.Jo.P.et Azo. Dy.Ibi:q M.dicitur admisisse que opinio vere fuit fatua et cōtra istū.§.Dy.ibi ab aliquo.cū titulo.Dy.Ibi:quod sufficit scz vt colligantur.Dy.Ibi:omnes vsucapient.et sic nota quod vsucapio pcedit ex possessione ciuili:vt.s.e.l.j.§.per seruum q in fuga.Ibi.§.in alieno.¶Item constat ex ciuili sola vsucapione procedere:vt.s.eo.l.j.§.per seruum qui in fuga.j.de diuer.et tempo.prescrip.l.accessionibus.et de furtis.l.serui et filij.§.vlti. Si ergo absens retinet ciuilē et ea mediāte vsucapionem nō cōtinuat et ingressus quereret ciuilē et similiter vsucaperet:ergo contra possidentem et vsucapientem procederet prescriptio qd esse non potest:vt.C.de prescrip.xxx.annorū.l.male agit.et not. C.de seruis fugitiuis.l.j.¶Item proba alijs duob⁹ vel tribus modis quos dixi.j.e.l.clā possidere.§.qui ad nūdinas.Dy.ibi: fructū insolidū.et sic no.qd rōne possessionis ciuilis bonefidei possessor facit fructus suos.Ibi:dic ergo fm Joā.hic est bona pars glo.omnib⁹ superioribus omissis.Dy.Ibi.l.quod seru⁹. Pro declaratione predictorū dic fm Jac.de are.quod duplex est possessio plena et non plena:vt colligitur.C.de episcopis et cle. l.raptores.Primo casu plures insolidum eādem possessio.habere non possunt.Secūdo casu aut possessio procedit eodem titulo et respectu eiusdē iuris aut respectu diuersorū.Primo casu idē:vt.j.de preca.l.duo.Scdo casu secus:vt.l.iij.§.vnde vi.j. de vi et vi ar.et vti possi.l.fi.de vsuf.l.si alij.et no.C.vti pos.l.j.Jaco.in eadē glo.in fi.s.solā.arg.s.tit.proxi.l.nūq̄.et.l.traditio.et.j. de regu.iur.l.nemo plus iur.et sic nullam retinet.de quo dic:vt no.C.vti possidetis.l.j.in vlti.glo.et.s.cōmo.l.si vt certo.§.si duobus.et.s.ad trebel.l.si ex asse.et dixi dicta.l.j.vti possidetis.ver. item querit glo.si do tibi castrum.Sed contra predictam determinationem questionis in glo.formate videtur.j.hac ea.l.§.qd si seruus.ver.sed si alij.et.j.e.l.peregre.§.quibus explicitis.ver. eius vero.Sed dicas qd ideo p colonū vel seruū tradentez alij possessionē fit dño vel locatori preiudiciū amissionis possessionis:qz et p eos sentit cōmodū retētionis ipsi⁹:vt.j.de regu.iur.l. ex qua persona.sed p vasallū et similes non fit concedētibus p̄iudicium qz per eos non habent cōmodū.et ideo glo.bene determinat hanc questionē Dy.que notabilis est et sepe occurrens. Et an respectu diuersorum iurium possit eadem possessio esse apud plures:dic vt no.dicta.l.j.vti possidetis.Dy.

1 ☞Possessio solo animo possidetur et retinetur.

1 **In amittenda.** Possessio† solo aīo perdit et retinetur licet nō taliter acquiratur.h.d.¶Ibi si volueris.i.volueris non possidere.Jac.de ra.Ibi protinus.i.statim nō expectato exitu corporali extra rez Dy.Ibi:licet in fundo sit.et occupet naturalē possessionē.dy. Ibi:possideo.al's possidens.s.ciuiliter.Dy.Et.s.tractauit de possessione amittēda.in isto ver.sed si animo.tractat de retinenda.Jaco.in glo.hic est contra.ibi vel dic fm Jo.hec vera secundum Dy.et Ol.et vide de amissione possessionis quod dixi.j.e.l. clam possidere.§.qui ad nundinas.

Si quis nunciet. Non accedens ad fundū timore expulsiōis possessione priuat.h.d.¶In ver.qd si seru⁹.dicit qd possessio p aliū retēta ipsius recessu non perdit per traditionē ab eo factaz:sic secus in ea q̄ pprio corpore retinetur.¶Ibi timore.s.perdende possessiōis non persone vel mixtim timore rei et persone.dy. vt.s.e.l.z.Dy.Ibi amisisse eum.propter metuz expulsionis:sed non perditur propter metum personalis lesionis:vt.d.l.licet in fi.Dy.Ibi:quod si seruus pro declaratione huius ver.vide q notaui.C.quod cum eo.l.si seruus.in lectura fm Jaco.de are. Ibi possidebam.naturaliter.Dy.Ibi:decesserint.i.recesserint animo deserende possessionis.Dy.Ibi:vel pro saltē.Dy.Ibi: retinebo possessionē.s.naturalē et ciuilem quā per colonum viuentem habebā fm quosdā.Dy.Ibi tradiderint.s.colonus et seruus:quorū corpore et aīo naturaliter possidebā.Dy.Ibi possidere nos.s.qd per nos possidemus fm verū intellectū.Jaco.in glo.ciuilē.ibi idē est.s.fm op.M.que no.j.e.l.si id qd.§.j.et tū male dicit.nā in mortuo seruo vel colono amitto naturalē possessionez:vt patet.j.e.l.si de eo.§.j.ver.quo mortuo et c.et hoc si habes in textu decesserint tunc bene dicit glo.vt.j.e.si colonus.cū similibus.Dy.ibi.§.si forte qd dic vt ibi no.Dy.et Oldr.in glo.non ad primū.ibi sed si aīo.quod est in.§.amittenda.Oldr.

1 ☞Seruus in possessione libertatis se constituens dominum possessione non priuat.

1 **Si seruus.** Seruus† in possessione libertatis seipsum constituens dominuz possessione non priuat nisi in ea diu fuerit cōmoratus.h.d.Ibi cui.s.domino.Dy.Ibi libertatē.i.quasi possessionē libertatis.dy.Ibi: moratur.i.moratus fuerit.Dy.Ibi possessionē meam.i.mei domini.Ibi et aīo.s.solo.Dy.ibi:pronūciat⁹.snia iudicis.Dy.Sz videtur q ista que dicit q si seruus diu in libertate morat⁹ est qd desinit possideri.male dicat:immo videtur qd prescribat si est in libertate:vt.C.de prescri.lon.tē.que pro libertate.l.ij.Tu dic qd prescriptio non currit aduersus possidentem:vt.C.de p̄scrip.xxx.anno.l.male agit.et ita apparet qd seruus ita de facili nō se prescribit in libertate:vt quidā credūt.Jaco.cōsueuit hic queri.Cōmuniter est statutū in ciuitatibus q bānitus possit occidi et offendi impune.qdā bānitus cōstituerat quēdā procuratorē dicēs se iniuste bānitum:et petēs se de bāno cācellari.pendente lite quidā eū occidit dubitatur an impune occidi potuerit lite pēdēte.Et videtur qd nō:qz lite pēdente habetur p libero:vt.s.de liberali cā.l.ordinata.et.C.de libe.cā.l.lite ordinata.et pro hoc.s.q dari tuto.possunt.l.j.et de testamentis.l.q a latronibus.§.j.et vide qd ibi dixi.In contrariū qd impune occidi potuerit est qz dū seruus prouocat de seruitute ad libertatē habetur pro seruo et a dño possidet:vt hic.§.vñ sic dici dz in bannito q petit vt eximat de bāno.ar.d.l.ordinata.s.de libe.causa. et eo.ti.l.si cui.§.licet.Sed distingue qz aut bānit⁹ petebat se eximi de bāno p modū appellatiōis quā interposuerat.Aut non per modū appellationis:sed p viā annullatiōis.vel qz dicit solēnitatem nō seruatā:vt aliquo alio modo.Si p modum appellationis dic q pēdente appellatione impune nō potuit offendi vt.j.de penis.l.ij.§.fi.et quia ap.pen.nihil est innouandum:sed integer debet esse status appellantis:vt.j.nil nouari ap.pen.l. vnica.et quia appellatio suspendit al's extinguit pronunciatuz vt.j.ad turpil.l.j.in fi.et.s.de pac.l.tale.§.primo.Secundo casu quod nō per viā appellationis sed nullitatis vel alio modo dic ipsum bannitum etiam lite pendente potuisse impune offendi ex forma statuti:cum adhuc sit in statu banniti donec aliud fuerit pronunciatum:vt hoc.§.in fi.et.d.l.si cui.§.licet.et.l.ordinata. de libe.cā.et.C.vbi causa status.l.j.et.l.si ex possessione.cum similibus.et sic dicit Dy.se cōsuluisse de facto.Dyñ.Alij tamen distinguūt vtrū iste occidēs sciuerit eū iniuste bannitum an ignorauerit per.l.j.de adul.l.penul.presumitur tamē ignorātia nisi probetur scientia:vt.j.pro suo.l.vl.et.s.de proba.l.verius.Faciunt etiam predicta si scholaris est priuatus per rectores et petat pronunciari se iniuste priuatum:an lite pendēte possit scholas intrare:de quo dic vt dixi.d.l.qui a latronib⁹.§.j.s.de testamentis.in glo.j.decēnio ibi lib.xj.tu dic arbitrio iudicis:vt.s.de iure delibe.l.j.in fi.in eadē glo.in fi.vel dic vt no.d.l.si cui.§.licet s.de libe.causa.Jaco.de ra.

Saltus. Ciuilis possessio rerū immobiliū per nos solo animo retinetur:licet per aliū interdum animo et corpore licite habeat.h.d.ibi relinquamus scz corpore animum tamen possidendi retinemus.Dy.Ceterum pro certe Dy.ibi:nec mouere nos debet contra id quod diximus nostro animo et facto serui nos possidere hic quod sequitur cum ibi si ne nostro animo possideamus.iaco.ibi:ignorantes possidemus et etiam ignorantes vsucapimus.et in hoc differūt a non peculiaribus.iac.in fi.si vero nostro aīo possidemus.iaco.

Nerua. Ciuilis possessio rei mobilis inanimatis tādiu possessoris animo retinetur quādiu per facultatem apprehendendi naturalem eius custodia cohercetur vl' ex consuetudine retinendi eius animus habeatur.hoc dicit. ¶Nerua filius ibi res mobiles.et se mouentes.Oldra.ibi:quatenus.i.quādiu.Oldr.ibi possideri etiam naturaliter.Dynus ibi naturalem

Ibi: naturalē possessionē.i.corporalē apprehēsionē. Old. Ibi: exciderit ita q̄ nō sit in loco nostro. Ja. de ra. Ibi: licet a nullo possideatur. nā cū de facili posset apprehendi pro apprehensa habet̄ Ja. Ibi. nō inueniat̄.i.inueniri nō possit: ⁊ habita diligēti inquisitiōe. Dy. Ibi: in p̄sentia.i.sub presentiali custodia. Jaco. ⁊ p̄ cōsequēs facultas adipiscēdi naturalē. Dy. Ibi: diligēs inquisitio.i.p̄ diligētē inquisitionē posset inueniri: vt q̄ est ī fundo nostro vel domo. ar. ꝭ. e. pegre in prin. Jac. de ra. In gl. ciuiliter in fi. Vel dic his verbis q̄ sunt in tex. s. naturalē possessionē declarari factū. nā talis possessio ſm Azo. tenetur in absentia q̄lis habetur in presentia. Vel dic hūc. §. nerua. etiā de naturali intelligi cū de ciuili nulla esset dubitatio. Jac. de are. In glo. secus si nō errauerit. pone exēplū in equo quē dimitto solutum in pasculo q̄ eū possideo: vt hac gl. ⁊ no. C. vnde vi. l. si qs in tā tā. Ja. de ra. In gl. q. d. nō possessio: vñ possessio non cessat qn si videat̄ sic naturaliter apud vidētē nō videat̄ qn sit ciuiliter. Old. In glo. i. nō sit. ibi vel dic ⁊ verius. Old.

Labeo. Ibi possidere ciuiliter. ⁊ naturaliter. Dy. Ibi: interrūpitur ergo in fi. ⁊ hec vera vt ibi not. ⁊ pro hoc. ꝭ. de fur. l. si is. Old.

Si rem. Ibi nō moueris. Cōtractare est rem de loco ad locū mouere vt hic Dyñ. ⁊ breuiter. h. d. Sola inficiatio rei mobilis nos possessione non priuat nisi contractatio intercedat.

Illud quoq̧. Nemo pōt sibi causaꝫ possessionis mutare nulla extrinseca cā intercedente. cū autē extrinseca accedente bene potest. h. d. dy. Ibi causam.i.q̄litatem. Et ſm quosdā iste. §. potest intelligi tribus modis. Primo q̄ nemo pōt dñium rei alterius in se transferre. Scdo q̄ nemo pōt possessionem q̄ est cā dominij ab alio separare ⁊ in se trāsferre. Tertio qd̄ nemo pōt possessionē quā habet iniustā ex suo proposito facere iustā: Et istis tribus modis intelligūt. l. nemo. C. e. sed vltimā puto veriorē. ⁊ de hoc plene no. ⁊ dixi. d. l. nemo. C. eodē. ⁊ dicit dixi q̄ non pōt mutare cā extrinsecus nō accedēte: al's sic: vt. ꝭ. de vsuc. l. non solū. §. quod vulgo. ⁊ statim subijcit. Dy. Ibi: sed si is. hic ponit casum ī quo videt̄ excep. facere a regula sed nō facit. Old. Ibi: mihi. cōmodatario vel depositario ⁊ ex ea causa donationis vel venditionis incepi possidere. Dy. Ibi: nec possidebam. s. ante donationem vel venditionem. Dy.

Genera. Cause possidendi tot sunt quot dñij acquirendi. sed possessiōis qualitates seu species due sunt inter quas detentatio ex primo decreto non habetur. hoc dicit. Et dic genera.i.maneries vel species a genere deriuate vel.i.qualitates possidendi. Jac. Et dic quot in isto. §. dicūt quattuor. Primo dicit tot esse genera possessionum quot sunt cause tradendi ⁊ specificat causas vsq̧ ad v. in summa. In secūda q̄ tot dixerat esse genera possessionum quot sunt species vel cause qd̄ absurdum est q̄ interesse inter genus ⁊ speciem emendat illud in meli⁹. ⁊ hoc innuit verbum illud magis quod correctiue ponitur vsq̧ ad ver. vel etiam. Tertio quod dixerat prolixe reducit ad breuiorē doctrinā ⁊ intellectū vsq̧ ad ver. quod aūt. Quarto respōdet ad quādam tacitam obiectionem probādo eam ⁊ reddit rationem sue reprobationis ⁊ hoc in ver. q̄ autē. vsq̧ ad fi. l. Dy. Ibi: qd̄ nostrū nō sit. ⁊ etiā plura vt patet. ꝭ. de vsuc. l. j. s. e. l. j. §. per seruū. ꝭ. de precario. l. ⁊ habet. §. fi. ⁊. ꝭ. e. l. interdū. Ja. Ibi: ⁊ in summa. secunda pars in qua corrigit qd̄ dixerat ⁊ verbū magis innuit qd̄ corrigat. Dy. Ibi: vel etiā potest tertia pars in qua iuriscōsultus quod dixerat prolixe reducit ad breuiorē doctrinā. Dy. Quia supra genera possessionuꝫ diuisit in plures species constituendo species secundum titulos ex quib⁹ dñij acquisitiōes p̄cedūt: hic autē in duas species tātū cōstituēdo species ſm estimationes possidentiū. Dy. Ibi q̄ autē. quarta pars in qua respondet tacite obiectioni ⁊ rñsionē probat ⁊ rñsionē rōne probat. Dy. Ibi: possidemus ex primo decreto. Dy. ibi: mittit in possessionē. ex primo decreto. Dy. ibi: non possessionem. s. veram nec naturalē nec ciuilem. Quidam tñ dicunt quod non habet posses. ciuilem sed naturaleꝫ sic ⁊ hoc probant triplici ratione. Et primo sic. l. dicit qd̄ talis missus tenet̄ rei ven. ⁊ act. ad exhibendum: vt. s. de rei ven. l. officiū ⁊ ad exhiben. l. celsus. ⁊ actionē in rem perit possessio aduersarij: vt. C. de ali. iu. mutan. causa. l. vnica. Secunda ratio est quia tali misso datur interdictū ne vis fiat ei ⁊c. ⁊ pretor eum tuetur: vt. ꝭ. ne vis fiat ei. l. j. §. j. Tertia ratio est: q̄ iuste possidet ⁊c. vt ꝭ. e. l. iuste. respondeo ſm Ot. nullā pos. habet talis missus vt h̄ dicit quia a quo negatur genus ⁊ quelibet eius species: vt not. C. de transac. l. si causa cognita. ⁊. s. de transact. l. ij. Non ob. qd̄ dictum est de rei ven. ⁊ act. ad exhibendum. quia ipse actiones dantur contra missuꝫ in possessionem: non ideo quia possideat sed quia detinet ⁊ habet facultatē rei restituēde. ⁊ sic debent intelligi iura. s. ad hoc allegata. Non ob. qd̄ detur sibi predictum interdictū q̄ nec illud datur rōne possessionis sed quia pretor vult tueri missum autoritate pretoria ne illusoria sint decreta p̄torū: vt. s. de iudi. l. si p̄tor. Nō ob. l. iuste q̄ expōe ibi possidet.i. in possessione est. Vel dic verius quod. l. illa iuste. loquitur in eo qui possidet. s. in misso ex secundo decreto: vt. s. de damno infecto. l. si finita. §. iul. vel cū sit missio in reali lite cōte. vel quasi vt C. vbi in rem actio. l. ij. ⁊ vbi de criminibus agi oportet. auten. q̄ in prouincia. Dy. Ibi: si id longo tempore. qd̄ nō reperit̄ a iure determinatū: ⁊ ideo relinquitur arbitrio iudicis: vt. d. l. si finita. §. iul. ⁊. §. non aūt. s. de dāno infecto. Dy. Ibi: fiat.i. perseueret̄ nō caueri. Dy. in gl. in creditore. dic si realiter egerit.i. hypothecaria. sed in libris antiquis habet̄ in glo. in petitore ⁊ melius. q̄ si loqueret̄ in creditore agēte hypothecaria: tūc deberet idē seruari qd̄ in p̄sonali nō qd̄ in reali: vt not. C. de prescrip. xxx. an. l. si quis emptiōis. §. sed ⁊ si quis. ⁊ ibi dixi. al's ista glo. esset ꝯtraria illi. nisi respondeas qd̄ illa glo. loquat̄ qñ agit̄ ꝯtra debitorē q̄ tunc idem qd̄ in p̄sonali. sed si agat̄ ꝯtra aliū possessorē: tunc auocat possessionē: vt. s. de euic. l. si cū vēditor ⁊ posset procedere qd̄ d̄r in ista gl. Dy. ibi. de proprietate. dꝫ dicere de possessione. ⁊ de hoc dic vt no. C. vbi in rē actio. l. iij. ⁊ de iudi. p̄perāduꝫ §. finautē reus. Dy. Et isto casu cū creditor teneat rem vt debitoris: vt. ꝭ. ti. pri. l. pignori. debitor veniēs ꝯtra quē facta est missio nō rei proprietate: sed alio modo iniusticiā petitoris ostēdet si annus est lapsus. ar. s. de operis no. nun. l. si prius. de damno infecto. l. a quo. ⁊. ꝭ. ne vis fiat ei. l. j. §. hec v̄ba. Sed si cōtra aliū q̄ debitorē fieret missio obtinet quod hic dicit posset tñ creditor ostēdere de suo pignore. Itē posset debitor soluere debitum sicut posset si per diffinitiuā esset adiudicatū cū dominiuꝫ ex h̄ non vendicet sed pignus: vt. s. de pigno. l. si fundo. §. creditor. ⁊ §. si pluris. nec bñ dicit in eo qd̄ dicit vsq̧ ad annū. Jac. de are. Ibi celsus. dꝫ allegare. l. iij. §. fi. Ja. ibi. Jo. ꝯtra. ⁊ bñ dy. ibi: argu. huius. l. ⁊ facit pro opi. Jo. q̄ verior est q̄ isti nō possideant etiā naturaliter: q̄ etiā ei q̄ naturaliter tm̄ possidet dat̄ interdictū vti possidetis: vt. ꝭ. vti possidetis. l. iij. in prin. sed his missis non dat̄: vt. e. tit. l. iij. §. creditores. ergo bñ sequit̄ q̄ isti missi ex primo decreto etiā naturaliter non possideāt. Dy. in gl. vicino. ibi. l. si vsuf. sed ibi dicitur dominij possessum. Jac. ibi. §. finaūt. immo. §. non autem. Dy.

Quicquid. Per filiumfamilias ⁊ p̄ alium possessum quicquid fuerit p̄ticulari noīe apprehēsum statim p̄r possidet. h. d. In glo. a sciēte in fi. hec glo. cōmuniter est corrupta ⁊ dꝫ sic stare in autē. de mōachis. §. si vo relinquēs. ⁊ de sanctissimis epis. §. si monach⁹. Jac. in gl. a sciēte. ibi vel etiā. hec vera. Ray.

Si ex stipulatione. Ibi stichuꝫ debeā. si nō de volūtate datoris per acceptorē res accipiat̄ efficitur predo. h. d. Ibi stichū debeā. quem possideo. Jaco. ibi: natus possessionē. tua p̄pria autoritate vel me cōtradicente vel ignorante. Oldra. sine voluntate mea. Ibi sine voluntate mea. sed in dubio presumitur emptor esse in possessiōe voluntate venditoris: vt. s. de rei ven. l. quedam mulier. s. serui. ven. l. si a te. ⁊. C. de acquiren. posses. l. minus. Jaco. Ibi predo es. ⁊ ideo non vsucapies. ⁊ si dominus erat venditor: funduꝫ a te cum fructibus vendicabit. Jac. Et ideo continue ponit̄ in instrumētis vēditionū q̄ vēditor dat licētiā ēptori intrādi possessionē. nā tunc impune pōt intrare a cōtrario sensu hui⁹ littere sine volūtate. ⁊ cōcor. C. e. l. nec ex vera. ⁊ bene. s. de peculio. l. nō statim. vbi eo solo quod domin⁹ voluit rē esse in peculio serui: non statim est in peculio: immo necessaria est traditio quod est notandum. in ecclesia videtur speciale quod dominium sine traditione acquiratur: vt dixi. C. de sac. san. eccle. l. fi. Et distingue circa hanc legē qñ emptor ingredit̄ fundū venditū: aut voluntate venditoris expressa: et tunc quātumcunq̧ postea contradicat res non fit vitiosa a contrario sensu huius. l. ibi siue voluntate ⁊c. ⁊. ꝭ. pro legato. l. penul. quod dicit sine vitio ⁊c. ⁊. C. de pigno. act. l. nec creditores. ⁊. l. pignus. Aut ingreditur venditore expresse contradicente: ⁊ indistincte est predo: vt hac. l. ⁊. ꝭ. de fur. l. eum qui. Aut ingreditur venditore sciente ⁊ non contradicente: ⁊ videtur concedere: et ideo non est predo: vt. C. eodem. l. minus instructus. Dicit Dyñ. ad idem est argu. l. si non tradita. ⁊ non allegat titulum. nescio quid voluerit allegare.

¶ Item allegat. l. quidam. ⁊ non allegat titulum: sed credo q̄ voluerit allegare illam que est. s. de pigno. quia de tacito consensu loquuntur. ll. predicte. Item allegat. ꝭ. e. l. proxi. versi. nec quēquā clā. Aut ingreditur venditore ignorante: et tunc in dubio videtur contradicere: vt. C. codē. l. improba. ⁊. l. nec ex vera.

Itē qȯ nō erat solutū: al's secus: vt.j.de fur.l.eū q.§.adeo. Dy. ⁊ pro hoc.s.de excep.rei vē.l.j.§.fi.⁊ vide qȯ plene dixi.d.l. minus instructus.C.e.in gl.vt ⁊.j.ibi sol.vt ibi.qꝛ ibi tradita fuit a possidēte: hic inuasit. Ja.vel dic: vt.d.l.nemo ꝑdo. In ea.gl.ibi vel contra venditoris voluntatem.hec vera. Ray.

Lam possidere. De iusta ad iniustam non pōt qs causam possessionis sibi mutare.h.d. Dy. Et vide s.e.l.iij.§.illud.⁊.C.e.l.nemo. Uel sic.possessio ab initio furtiua ⁊ occulta clandestina iudicatur.secus si ex postfacto iuste possidēs se occultet.h.d. Et inducitur istud principiuz ad q̄stionē si in aliqua ecclesia sunt bn̄ficia q̄ cōferūtur solū popularibꝰ ⁊ q̄dā solū nobilibꝰ.ꝯtingit qȯ vnū beneficiū nobiliū assignatū fuit cuidā populari.quidā impetrauit a papa primā vacaturā in popularibꝰ.cōtingit predictā prebendā nobiliū attributā populari vacare: q̄rit̄ nūquid sibi debeat̄. Argu.est istud prin.qȯ non q̄si prima q̄litas debeat attēdi. ¶ Et eodē mō facit ad q̄stionem ludi scachorū.si ꝯueni vincere de vna pedite ⁊ vinco de vna pedite facta regina: nūquid sufficiat. Uidet̄ ꝙ nō vt ꝑdixi.ꝑ hoc.s.de senato.l.femine.⁊ ibi per Cy.ad hoc etiā de rebus dubijs.l.si cognatis. Ibi in possessionē.absente possessore.so.tūc cū possessor eā teneat aīo quā hz in rei ꝑsentia cōstitutus ſm Azo.per.l.C.licet.⁊.s.l.iij.§.in amittēda cū ꝯcor.quomō ingrediēs eā nācīscitur: vt.s.e.l.iij.§.ex contrario.⁊.j.de ꝑcario l.duo. Dic ergo indubitāter hic possessionē vacuā: vt.j.tit.ꝓxi. l.furtū.§.fi.⁊.l.se.⁊ cōpetit cōditio ex.l.cū querebat̄.C.vnde vi. Jaco. Ibi: faceret timebat.vel timere debebat: vt.j.qȯ vi aut clā.l.seruꝰ.⁊ dic faceret.s.de iure vel de facto. Dy. Ibi exquirēda est.hoc est verū qn̄ nulla cā extrinsecus superuenit.⁊ ita loquuntur omnes.ll.concordantes cū ista.sed si causa supueniat extrinsecus ⁊ non patitur secū prima: tunc non inspicitur origo possessionis sed secūda causa remouet primam: vt.j.titu.proxi. l.nō solū.§.qȯ vulgo. Dy. Ibi: aut aliqua rōne. No.a contrario sensu huius littere.⁊.j.titu.proxi.l.furt.⁊.l.seq.⁊.C.vnde vi.l. cū querebatur.quod eoipso quod quis possidet sine titulo presumitur malafide possidere: nisi doceat se iuste errasse. Jacobꝰ. in gl.vel suspicari debeat in fi.si aliquis possessor erat al's sub conditione ex.l.cum querebatur.C.vnde vi. Jaco. In glo.quia mutaretur.ibi qȯ aūt.sol.vt ibi. Uel dic speciale in ar.j.tit.ꝓxi. l.iusto.in prin. Ad sequens cōtrariū de.§.qȯ tn̄ si.dic quod ibi accessit vitiū rei huic persone.vel ibi loquitur in petitione hereditatis in qua exigitur continua bonafides: ⁊ ideo superueniēs scientia facit eū malefidei ⁊ iniustū possessorez.hic loquit̄ in possessione ⁊ causa ipsius possessionis que non mutatur vt hic no. vel ibi loquit̄ quo ad fructꝰ vt ibi no.hic quo ad alia. vel dic h̄ spectat̄ origo.ibi accidēs.si quelibet so.bona. Jaco.de beluiso.

1 ☞ Possessio ciuilis solo animo retinetur.

Qui ad nundinas. Absens a fundo retinet posses.ciuilē quam tn̄ ꝑdit si reuertēs non admittat̄ ad fundū vel suspicet̄ se posse repelli ⁊ ingressus naturalē acquirat.h.d. Et tres casus per ordinez determinat cū.l.sequēti vt in littera patet. Et huiꝰ.§.materia subtilis ⁊ difficilis reputat̄. Et ideo ꝓ eiꝰ declaratione.et l.sequētis que cōtinuat̄: diuide in tres partes. In prima ponit̄ thema ⁊ includit̄ q̄dā questio ⁊ responsio illius questionis: ⁊ ex hoc sequit̄ quedā illatio. Thema vsq₃ ibi videri eū ⁊c. Questio ipsa includitur in themate ⁊ responsio questionis ibi videri eū ⁊c. Illatio ibi retinet ergo ⁊c.vsq₃ ad v̇.verū si reuertentē. Ibi est secunda pars in qua ponit̄ quidā casus qui infertur ex superiori.⁊ hoc vsq₃ ad.l.sed ⁊ si. Ibi est tertia pars in q̄ ponitur etiā quidā alter casus diuersus a superioribus super eadē tamen materia. ¶ Itē in prima ꝑte loquit̄ de sola clādestina possessione. In secunda mixtim tractat de violenta ⁊ clandestina. In tertia.s.in.l.sequenti de nulla vi tractat illata: sed dicit qualiter ꝑ suspitionē violētie ⁊ miseria seu vtilitate possessoris amittatur possessio. ¶ Et ꝓ euidētia ⁊ declaratiōe tria sunt notan
1 da. Primū ꝙ possessio ciuilis † solo aīo retinetur: vt.C.e.l.licet Secundū qȯ eadē possessio non pōt esse penes duos insoliduz e.l.iij.§.ex cōtrario.qȯ verū est eodē iure.sed diuersis sic: vt.j. vti possi.l.si duo.⁊ ibi dixi. Tertiū qȯ possessio solo aīo ꝑdi pōt vt.s.e.l.iij.§.in amittenda.⁊ ex sola suspitione se posse repelli ab ingresso: vt.j.e.l.si id qȯ.§.fi. Casum dic.possessor fundi iuit ad nundinas nemine in fundo relicto.quidam alius ipsum fundū intrauit.videtur clam possidere.ex quo concluditur quod qui iuit ad nundinas possessionez retinuit.hoc primo. Sed si reuersus ad fundum per ingredientem non admittatur: tunc ingrediens videtur vi possidere.hoc secundo. Si tamen reuersus ad nundinas audiens alium ingressum ⁊ eū metuēs nō audeat ad fundū accedere ꝑdit hocipso possessionem.⁊ hoc tertio. Et hec casus positio procedit ſm Jo.⁊ ad ipsam cōgruūt glo.hic posite ad expositionē littere. Sed ſm intellectū Azo. aliter diuidi ⁊ exponi debet.s.in duas partes.prima vsq₃ ad fi.§.secunda in.l. se. Et dic ꝙ si aliquis ingressus est possessionē eius q iuit ad nūdinas possidet clam secundum labeonem: si clam intrauit licet reuertentem dominum non admittat.sed iul.reprehēdit labeonem: qꝛ immo tunc potius vi ⁊ non clam: ⁊ tunc expone occupauerit non admittendo dominum reuertentem.⁊ labeo scribit.s. ⁊ male ⁊ verbum magis qȯ sequitur ponitur electiue.i.tm̄ vi nō autē clam.⁊ pro hoc multū facit verbū nō clam in fi.positum et hoc dicit ſm Azo. ¶ Op.de.l.sequitur.§.item si occupaueris. j.de vsuc.vti possi.l.j.§.inter.⁊.s.l.iij.in princi.⁊.§.j.⁊ oīa solue vt in glo. Et omnibus modis pōt hic colligi ar.pro Jo.contra Azo.ꝙ due sunt possessiones. Primo ex prin.huius.§. vbi dicitur qȯ intrās acquirit possessionē clādestinā.postea subiungit qȯ ille qui iuit ad nundinas retinet posses.ergo patet qȯ nō eadē sed alia.nam eadē non posset esse apud duos insoliduz vt s.e.l.iij.§.ex cōtrario.⁊ sic patet ꝙ due sunt possessiones in substantia nō vna. ¶ Itē ex fi.huius.§.potest similiter colligi.naz ibi dicitur quod non tātum vi sed ⁊ clam possidet: ⁊ sic retinet possessionem naturalem clandestinam quā habebat ex primo ingressu. Preterea habet ciuilē violentam vere vel ficte ex quo non admittit dn̄m reuertentē vel ipse dn̄s suspicatur se posse repelli.ergo habet duas.s.ciuilē violētam vel quasi ⁊ clandestinam naturalē que non sunt eadē qꝛ hoc esse non posset.argu.j. pro empto.l.ij.§.fi.nam iste due qualitates tam contrarie.s.violentia ⁊ clādestinitas nō cōpatiuntur se in eodem subiecto siue specie: vt.j.pro suo.l.si ancillā.in fi.primi responsi. Patet igit̄ de necessitate dicendū ꝙ sunt due diuerse.s.alia clandestina et alia volenta ⁊ sic apparet ꝙ sint due possessiones non vna. Sz per Azo.est ar.h̄ in fi.dū dicit vi magis possidere non claz ⁊ sic videtur vna nō due. Dy.de hoc satis no.per eū. Dy.ex̄ de reg. iur.c.sine possessione.li.vj.⁊.C.e.licet in glo.⁊ no.⁊ dixi.s.e.l.j.in prin. Potest etiā iste.§.allegari.pro.R.qui dixit duos ciuiliter possidere.nā hic dicit̄ qȯ ingrediēs videt̄ clā possidere ⁊ qȯ dominus retinet pos.propriā vt sit vna ciuilis: deinde materiā ꝓsequaris ꝑ q̄stiōes colligēdo oīa q̄ sunt in glo.⁊ q̄dā ex̄. Et primo exposita littera: vt.j.sequit̄.quere qd si ille qui iuit ad nūdinas aliquē dimisit in fundo.⁊ dic vt in prima glo.⁊ vt notatur etiā.j.e.l.peregre.§.quibus explicitis.⁊ in suppletione eiusdem ¶ Item quā posses.querit qui clam posses.intrauit. Item quā retinet qui ad nundinas iuit. Circa quod dic secūdum opi. Jo. et responde vt in secunda ⁊ tertia glo. Opinio enim. R.est circa primā q̄stionem ꝙ ingrediēs querat naturalē ⁊ ciuilem: qꝛ ipse tenet quod duo possint insoliduz ciuiliter possidere: quasi similis sit corpori christi ⁊ candele que non diminuuntur ex vsu plurium.⁊ sic vox hominis ⁊ sonus campane replent audituz multorum insolidū. Alia est opinio Jo.ꝙ solam naturalem acq̄rat que erat vacās: quia nemo erat in fundo.⁊ hec communiter tenetur circa secūdā q̄stionē. Opi. Az.est quod etiam naturalem retineat.opinio Jo.que approbat̄ est quod solum ciuilem: vt ⁊ no.s.e.l.j.in prin.⁊ hic in glosis ⁊ suppletionibus earū. ¶ Quere an ingrediens simul ⁊ semel vi ⁊ clam possidere dicatur an vi tm̄. Et ſm opi. Azo.tm̄ vi.⁊ verbum magis quod est in littera ponitur electiue.q.d.non clam. Ipse enim Azo sensit qȯ vnica tm̄ sit possessio: et illa non possit haberi vi ⁊ clam.ergo vi tātum.pro cuius opi.potest adduci: quia cum circa eandem rem concurrunt plura: eius causa attenditur que maior est: ⁊ que excedit: vt.s.titu.proxi.l.quicquid.§.cū inter partes.cū similibus: sed violentia maior est q̄ clandestinitas cū ipsa priuet possessionē etiam scientē: ergo potius dicitur vi possidere q̄ clam. nam maior cā cōfundit ⁊ absorbet minorē: vt.j.de fideiusso.l.generaliter. Jo.autem intellexit quod vi ⁊ clam: videlicet naturalem clam: sicut enim fuit nactus clam in qua spectatur origo: vt in princip.huius.l.⁊ que non mutatur ex facto superuenienti: quia nemo potest sibi mutare causa possessionis: vt.s.e.l.iij.§.illud.⁊ dictio magis ponitur comparatiue quasi possideat vi ⁊ clam.nam ciuilem habet vi cū dn̄m reuertentem non admittit naturalē clam: vt predixi.⁊ sic vtroq₃ non possidet: sed magis vi respectu ciuilis.⁊ cōtra hoc non obstat.j.ti.j.l.sequitur.§.itez si occupaueris qꝛ ibi possessio erat vacans. ¶ Item quere quā ciuilem habet ingressus non admittendo dominum reuertentē In hoc etiam diuersificant Azo ⁊ Jo. Azo enim tenuit vnicā esse possessionem dicit quod habet illā quā primo clam acquisiuit ⁊ eam habet modo vi: ⁊ sic ex pluribus causis: vt.s.e.l.iij.§. ex pluribus.vel partim clam scz naturaliter.⁊ partim vi.s.ciuiliter. Jo.aūt dicit qȯ hz illam quā habebat profectus ad nun-

dinas

dinas ⁊ quã modo perdit ꝙ nõ admittat. vnde anteꝙ nõ admittat reuertentẽ nõ possidet ciuiliter: qꝛ sic reperiet ipsũ habere duas ciuiles in eodẽ fundo qđ absurdũ vr̃: ⁊ nõ est repire in mũdo. Itẽ pꝫ ꝙ est illa tm̃ ⁊ nõ alia qꝛ nõ est illa quã primo habebat clã: qꝛ absurdũ esset eadẽ possessio haberi vi ⁊ clã: lꝫ ex pluribus causis possit quis possidere: vt. s̃. e. l. iij. §. ex pluribus. qđ verũ est si nõ sint repugnãtes: qꝛ tunc nõ ꝯcurrunt: vt j. p empto. l. ij. §. fi. nã ꝯtraria se nõ cõpatiunt in eodẽ subiecto vt. j. de v. sig. l. hec verba. Sed qui volũt tueri aliã opi. dicũt ꝙ est eadẽ posses. quã habet pro parte vi ⁊ p parte clã: vel naturaliter clã ⁊ ciuiliter vi. ⁊ sic nõ adijcitur qualitas qualitati sed transfundit qualitas in qualitatẽ vt sola violẽtia remaneat. et pro hoc facit qꝛ idẽ opus dicit fieri p parte vi ⁊ p parte clã vt j. qđ vi aut clã. l. is qui in puteũ. §. interdictũ. Sed ꝯtra hoc est qꝛ illud ꝯtingit pro parte visibili ⁊ corporali sicut cuꝫ dicimus hec domus est ex lapidibus ⁊ lignis. sed possessio est quoddaꝫ ius incorporale qđ nõ recipit talẽ diuisionẽ: vt. s̃. cõi diui. l. per hoc in prin. Sed ad hoc põt respõderi ꝙ per tẽpora fiat diuisio vt pro eo tẽpore qđ est ante violentiã dicat clãdestina: p eo qđ postea dicat violenta. sic ⁊ al's fit diuisio per tpa. s̃. cõi diui. arbor. §. fi. ⁊. j. de aqua quoti. ⁊ esti. l. cũ cõstet. Sed ꝯtra hoc ad huc ob. princ. huius. l. vbi inspicit origo. Sed posses r̃ndere ꝙ illud est vbi nihil noui accessit extrinsecus vt hic fuit qꝛ accessit violẽtia ⁊ ideo nõ inspicit origo: vt. j. e. l. si quis ante. ⁊. l. qui bona. §. j. ⁊ de vsuc. l. nõ solũ. §. qđ vulgo. ⁊ dixi in suppletione glo. Opi. Jo. cõiter approbat qꝛ expeditius ⁊ sine scrupulo procedit. ⁊ melius est dicere ꝙ sint due species possessionis ꝙ̃ vna. ⁊ qꝛ per talẽ diuisionẽ clarius intelligit materia possessionis. ar. j. de doli ex. l. j. ⁊ insti. quibus modis testamẽta infir. §. alio. ⁊ de hoc an sint due vel vna nota in. §. si duobus vehiculũ. ⁊ supra dixi. Sed an pro naturali amissa cõpetat interdictũ ⁊ quale ei qui iuit ad nũdinas. Glo. dicit ꝙ vti possi. cũ ab eo clã habeat: vt. j. vti possi. l. j. in fi. ⁊. l. ij. ⁊. iij. in prin. Sed contra hoc videt qꝛ ingrediens nõ habet naturalẽ possessionẽ clam ab illo cum potius esset vacans. Ad hoc glo. respõdet ꝙ hic ideo est qꝛ intrauit clã credens sibi controuersiam fieri. Dominus tamẽ Frã. dicebat ꝙ hoc casu pro naturali sola vacãte ab alio occupata posset habere locũ ꝯstitutio. cũ querebat. C. vnde vi. ⁊ cũ vtraqꝫ scꝫ ciuili ⁊ naturali vacante locũ habeat. sic ⁊ altera tm̃ vacãte cũ idẽ iuris sit de toto qđ de parte: vt. s̃. de rei ven. l. q̃ de tota. Verũ ꝯtra hanc glo. videt alia glo. que est. C. vti possi. l. j. super verbo clã. in fi. nã ibi dicit ꝙ p naturali tm̃ amissa non cõpetit interdictũ: sed nõ sunt ꝯtra. nã hic dicit de interdicto vti possi. qđ datur clã. illa de interdicto vnde vi qđ nõ dat. Et sic opponatur de fi. huius. §. ꝯtra illã opi. sicut ibi opponit: licet ibi nõ respõdeat põt r̃nderi vt Fran. dicebat ꝙ hic finis loquit in ciuili quã modo perdit dñs nõ admissus ⁊ nõ admittens eã nũc acquirit. Itẽ quero si intro clã tuuꝫ fundũ credẽs ab alio mihi controuersiã fieri nunquid illi det interdictũ vti possi. Glo. ꝙ nõ est idẽ Dy. ⁊ addit ꝙ illi dat interdictũ ad quẽ vere pertinet possessio: vt. j. qđ vi aut clã. l. aut qui aliter. §. si quis dũ putat. ⁊ pro hoc vt magis ꝯsideret veritas ꝙ opinio vt. j. de iniur. l. illud. ⁊. l. eũ qui. §. si iniuriã. Sed alia glo. videt sentire contra hoc que est. j. vti possi. l. j. §. interdictũ. super vltimo verbo. sed illa nõ assertiue contrariũ dicit licet sic innuat: al's melius diceret hec ꝙ̃ illa. Itẽ quero cũ hic qui iuit ad nundinas multa habeat remedia ad recuperandũ poss. s. vti pos. p naturali. vnde vi p ciuili. ⁊ rei vẽ. siue dat p qualibet specie possessionis. vt. s̃. de rei ven. l. officiũ. quis erit ordo agẽdi. dic vt in fi. glo. magne ibi erit ergo ⁊c. Itẽ posset hic q̃ri questio vtrũ possessoriũ ⁊ petitorium possint simul intentari. de quo no. s̃. de iudi. si de vi. ⁊ dic ẽm Dy. vt dixi. j. e. l. naturaliter. §. nihil. Itẽ an p ciuili tm̃: an pro naturali tm̃ cõpetat interdictũ vnde vi. In hoc glo. tenent vnũ ⁊ Dy. contrariũ vt dixi in suppletione. Itẽ qđ interdictũ cõpetit eo casu quãdo reuersus timuit vim maioris ꝙ̃ suspicatus fuit eũ posse repellere. ⁊ dic ꝙ interdictũ vti possidetis: licet hoc possit in dubiũ reuocari ⁊ predicta ꝓsequere vt in glo. magna. Dy. Qui ad nũdinas. s. possidẽs ciuiliter ⁊ naturaliter. Dy. Ibi ꝓfectus est animo nõ deferẽde possessionis sed retinẽde. Dy. Ibi neminẽ. hoc ideo dicit qꝛ dũ ibi essent in fundo nõ posset dñs amittere p timorẽ vel sue persone expulsionẽ de quibus. j. ponit: vt. j. e. l. peregre. §. quibus explicitis. ⁊. j. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. nõ alij. sed si expellerent ⁊ hic viderent expelli. Jaco. ibi rediit. i. redire sperat. Dy. Vel dic rediit ad locũ vnde discesserat ⁊ nõ fuit admissus per ingredientẽ ẽm aliã expositionem. Et ideo dicit rediit qꝛ cuꝫ ⁊ reditũ haberet domũ reuerti timuit ⁊ sic possessionẽ amisit. nã dũ nundinis exercebatur timor eis nõ sic potuit apparere. Et qđ dicit occupauerit. id est apprehenderit subaudi possessionẽ nõ audentis reuerti

post videri eum ingredientẽ clam possidere. s. incipere. nã ante possidebat absens non autem ingrediẽs. ⁊ hoc sequitur qꝛ nũc ille intrans incipit possidere non aũt vim inferre. retinet ergo ⁊c. Et qđ dicit verũ pro sed aduersando ponit quasi supra dixerit quando per timorẽ nõ accesserit. sed si reuertentẽ ⁊c. ⁊ corrigitur per paulũ. j. l. pri. qꝛ ad hec referenda est quando propter timorẽ nõ accesserit. nã ⁊ tunc vi possidet ẽm vnũ intellectum. Potest etiã intelligi scđo ꝙ rediit ad locũ ⁊ nõ fuit admissus. quo casu dicebat labeo ingredientẽ clam possidere. sed corrigit ibi verũ ⁊c. ⁊. j. e. l. pri. ⁊ subaudi ⁊ pro etiã ⁊ ẽm hos intellectus magis ponitur electiue nõ cõparatiue. Et qđ dicit. l. sed si nolit amisisse. subaudi quodã genere violẽtie: vt no. j. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. siue. Itẽ nota ꝙ tribus modis intelligitur. Vno ẽm Jo. qui duas substãtias possessionis esse dicit. Secũdo ẽm R. qui duos ciuiliter possidere dicit. Tertio ẽm hos duos intellectus datos ẽm Az. qui dicit vnã esse possessionis substantiam ẽm Ja. de are. Ibi aliquis. timens ab eo qui ad nũdinas erat ꝓfectus controuersiam sibi moueri. Ol. Ibi occupauerit possessionem. s. naturalẽ que vacabat. Ol. Ibi videri eũ. s. occupatorem ⁊ sic respõdet. Jac. ibi clã possidere. s. naturaliter. Ol. Et glo. dicit ꝙ iste tenetur vti possidetis interdicto. sed videtur ꝙ non cũ statim q̃n exit ⁊ vadit ad iudiciũ perdat ipsam naturalẽ. Sed dic vt no. insti. de interdi. §. hodie. in gl. sed cũ multa. ⁊. C. vti possi. l. vnica. ¶ In glo. clã a me. ibi retinet. s. ciuilẽ ⁊ ille igressus ⁊ naturalẽ clãdestinã. Dy. ¶ Sed qui rediẽs ad nũdinas a clãdestino possessore non repellat sed vterqꝫ in fundo remaneat ⁊ neuter alterũ repellat: nunquid iste clandestinus solã naturalẽ habeat: an vterqꝫ an neuter. nã videt dñm reuersum vtrãqꝫ pos. habere. sed videt clãdestinũ naturalẽ habere ⁊ dñm nõ recuperasse lꝫ sit reuersus: cũ ⁊ ita nunc dño reuerso detineat ingressus sicut aũt detinebat ⁊ cũ eodẽ effectu. Sꝫ dicere vtrũqꝫ habere naturalẽ ꝯtra regulã est. s̃. e. l. possideri. §. ex ꝯtrario. quid ergo. R̃ndeo clãdestinũ naturalẽ habere ⁊ dominum reuersum eã nõ recuperasse: lꝫ eam apprehenderit qꝛ aliud est qđ impedit. s. ꝙ alius hꝫ eam. sic enim ꝯditio ꝑsone facit quominus ipse possideat. ¶ Qđ ergo remediũ habebit cõtra clandestinum possessorem: nũquid eũ sua autoritate repellet. R̃ndeo proposito interdicto vti possidetis deijciet non propria autoritate qui suam tuet possessionẽ: vt. C. de pig. l. iij. ⁊. j. de vi ⁊ vi ar. l. j. ⁊. l. iij. §. eũ. Gui. de suꝫ. Ja. de are. videt sentire ꝙ dñs propria autoritate possit ipsum expellere: vt no. p eũ. C. qđ cũ eo. l. si seruus. ibi si reuertentẽ dñꝫ. qui ciuilẽ possessionẽ aĩo retinebat. ol. ibi nõ admisit. s. ille qui clã est ingressus. Dy. ibi non clã. s. tm̃. Dy. Sed quõ iste clãdestinus põt sibi mutare cãm possessionis: vt. j. e. qui bona. §. j. ⁊. s̃. e. l. iij. §. illud. R̃ndeo nõ dicitur mutare qui non reliquit primam ⁊ incipit possidere ex scđa. preterea põt dici ꝙ cã extrinsecus superuenit. Dy. ¶ In glo. prima ibi nullam haberet nec ciuilẽ nec naturalem. Dy. ibi ẽm Jo. Itẽ qꝛ nullam inueniret vacantẽ ille qui intraret. ar. j. e. l. qđ meo. §. fi. Dy. ¶ In fi. sed. R. hic nõ dixit nisi in quatuor casibus: vt no. s̃. e. l. iij. §. ex ꝯtrario. ¶ In prima glos. ibi sed ciuiliter. dicebat. R. Dy. ¶ In glo. s. tm̃. ibi naturalem possessionẽ. ⁊ expone ẽm hanc sniam. i. clãdestinã possessioneꝫ solã naturalẽ habere. Jac. ibi illatio. s. que est in text. ibi retinet ergo ⁊c. Dy. ¶ In ea. glo. in fi. qđ falsum est qꝛ ciuilis appellat iusta. vt. j. vti possi. l. si duo. circa princ. ⁊ illa non põt esse apud duos insolidum. sed ista glo. non sic intellexit iustam: sed vocat iustam sine vitio. sic. j. e. l. qđ seruus. ⁊ sic põt sustineri glo. Dyn. In glo. s. ciuilẽ. ibi absens ciuilẽ. quã non perdit quantũcunqꝫ alius ingrediatur: nisi postea deijciatur vel suspicet se posse deijci: vt. s̃. e. l. iij. §. in amittẽda. ver. sed si aĩo. ⁊. j. e. l. si id qđ. §. qđ aũt. Dy. ibi si aliquẽ. s. reliquisset. Ja. ibi posset ingredi. verũ est ꝙ posset ingredi alius. sed ingressus non operatur acquisitionem naturalis. vtpote occupatam per alium inueniens. vt j. e. l. quod meo. §. fi. Dy. Et in hoc deceptus fuit. R. qꝛ credebat per ingressum corporeuꝫ queri naturalẽ. ol. ibi peregre. §. quibus explicitis. ⁊. j. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. qđ seruus. ⁊ eo nõ deiecto vtrãqꝫ dñs retinet: licet ipse deijceretur: vt. j. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. nõ autem alij. Ol. Ibi ⁊ sic duo insolidũ ciuiliter possideant. s. ẽm Ro. Et qđ dicit eum subaudi etiam ⁊ magis ponitur electiue. sed magis facit pro Joan. qꝛ si habuisset per primum ingressum ⁊ ciuilẽ qđ est ẽm. R. et postea per violentiam in non admittendo cõmissam haberet ciuilẽ. ergo duas ciuiles haberent in eadẽ re qđ est absurdũ. Item si esset eadem: in eadem possessione inuenirentur due contrarie qualitates. s. clandestinitas ⁊ violentia: qđ similiter est absurdũ: qꝛ se non cõpatiuntur: vt. j. pro suo. l. pe. ⁊. j. e. l. si quis ante. ⁊ dicitur in sequẽti glo. Dy. Ibi a profecto. qđ dic vt dixi. s̃. e. l. in prin. Dy. Ibi alter animo. et sic naturalem ciuiliter. Dyn. Ibi corpore. ⁊ sic

l

naturalē naturaliter.dy.⁊ de hac materia no.C.e.l.lʒ.in fi. Uel dic ꝙ ingrediens.nullā hʒ nisi cū perditur per repulsionē vel suspitionē repulsionis. Ja. ¶ In glo.comparatiue accipe vel etiam electiue. Ol. ¶ In glo.s.tm̄.ibi vi ⁊ clam.⁊ sic duob⁹ modis.dy.ibi iuste.vt pro emptore ⁊ ꝓ suo. Dy.ibi due iniuste. vt clandestina ⁊ violenta.dyn.ibi apud eundem. Sed posset dici ſm Jo.qui dicit duas esse possessiones in eadē re ꝙ iste qualitates possidendi diuerse.s.clandestinitas ⁊ violētia nō habēt esse circa eandē possessionē sed circa diuersas.s.naturalē ⁊ ciuilē:vt ad ciuilē violētam ad naturalē clādestinā referas.⁊ iō nō sunt opposite.in nostro ergo casu vi ⁊ clā possidet.⁊ ſm hoc verbū.magis.ponit̄ cōparatiue.dy.ibi.§.ex pluribus.nā non refert iuste ⁊c.vt in.§.ex ꝯtrario.dy.ibi tn̄ ꝯtra videt̄.s.ad tex. dy.ibi sol.vt ibi q: ibi a nemine possidebat̄ tꝑe occupatiōis aīo nec corpore.dy.ibi sed quā hʒ vi.s.ingrediēs.dy.in qua.s. naturali quā primo habebat.dy.ibi violētia.s.cōmissa.dy.ibi qd̄ eē non dʒ:vt.s̄.e.l.iij.§.illud.dy.ibi sed quā ciuilē hʒ.s.ingressus. dy.ibi dn̄s habebat.s.qui iuit ad nūdinas.dy.ibi nō ergo pri⁹. hic opponit̄ ꝯtra.R.⁊ deberet esse in superiori glo.que incipit scʒ ciuilē.ibi ciuiliter possidebat.s.iste igressus lʒ Rog.⁊ sequaces dicāt eū ciuiliter possidere. Jaco.ibi in ea re.qd̄ Rog.dicit. Dy.ibi absurdum.s.ꝙ due ciuiles sint in eadē re.dy.ibi sed dicunt.s.R. Pla.dy.ibi illud etiā.hic etiā op.ꝯtra.R.⁊ deberet esse in fi.dicte superioris glo.s.ciuilē.ibi se patiuntur.q: sunt diuerse nō ꝯtrarie.dy.ibi at vi ⁊ clā.i.violēta ⁊ clādestina possessio.dy.ibi opposita sunt.ita ꝙ patiuntur se adinuicēʒ.vt.j.pro suo.l.si quis ancillā.dy.⁊.j.e.l.si ante.ibi nisi dicas.⁊ bn̄. Dyn. ibi vel econtra.hoc qd̄ sequitur in glo.est ſm opi. Azo.q: dixit vnā solā possessionē habentē duas qualitates:⁊ ſm eū adijceretur qualitas qualitati.nam per ingressum possessionis habuit naturalē clādestinā naturaliter.per violētiā habebit naturalē ciuiliter.⁊ sic vna qualitas possidendi.s.violēter adijcit̄ clādestine:⁊ sic habebit duas qualitates possidendi ꝯtrarias. Sed non mirum si in eadem possessione inueniantur due qualitates ꝯtrarie:q: diuersis tꝑibus hoc ꝯtingit:⁊ in diuersis q̄litatibus possessionis.nam ſm Azo.vna sola est possessio q̄ habet duas qualitates possidendi.⁊ hoc modo intelligēdo nō facit iste.§.pro opi. Joā. Sed si vis adducere pro opi.dic vt.s̄.in prin.§.dixi.⁊ tunc non adijcitur qualitas qualitati:cū sola violentia remaneat.⁊ sic oportet nos diuinare de opi. Azo.nā nec hic nec alibi ponit opi. Azo.qualiter intellexerit hunc.§. Dy. ibi itē pro eis qui dicunt ꝙ pro parte vi ⁊ pro parte clā. dy.ibi sed illud pro parte.s.que pōt ad oculū demonstrari.dyn.ibi ex lapidibus ⁊ lignis.sed hoc est ius quoddā incorporale.s.possessio que non recipit diuisionē in se vnde non pōt ostendi in qua parte sit violētia:⁊ in qua sit clādestinitas:nisi dicas ꝙ diuisio fiat per tꝑa.vt in ea parte tꝑis que est ante violētiā dicatur clādestinitas ⁊ non violētia.⁊ in ea parte tꝑis que est post violētiā dicatur violēta ⁊ non clādestina.sed tunc obstat q: inspicit̄ origo.⁊ ſm illud dʒ dici in totū clandestina:vt hac.l.in prin. Sed si vis eos excusare dicere potes ꝙ accessit cā extrinsecus.⁊ iō non inspicitur origo:vt.j.e.si quis aūt.⁊.l.q bona.§.qd̄ scriptū ⁊ de vsucap.l.nō solum.§.qd̄ vulgo.dy.ibi non admittēs.dn̄m reuertentē. Dy.ibi nō tenet̄ interdicto vnde vi.sed in hoc male dicit glo.vt statim dicā.dy.ibi.§.si dn̄s.sed ibi nō dicit cessare interdictum.sed ille.§.dʒ intelligi ꝙ nulla violētia fuit adhibita:vt q: vere nullus venit ad locum ad me expellēdum.⁊ ita exponitur.j.de vi ⁊ vi ar.l.iij.§.si quis aūt. Sed in casu nostro violētia cōmissa per eū qui fuit ingressus dedit cām amissioni ciuilis possessionis.⁊ ideo tenetur interdicto vnde vi quātuncunqꝫ nolit sibi acquirere:vt est expressum.j.ti.j.l.sequitur.§.si tu me. Ja.⁊ Dy. Et no.in preal.l.iij.§.si quis igitur visis armatis.⁊.l.j.§.interdictū. Preterea cū a principio apprehendit naturalē possessionē habuit animū priuandi dn̄m omni possessione.⁊ ideo q̄uis modo nolit ciuilē nihilominus interdicto vnde vi tenet̄.ibi interdictū.vnde vi. Dy.ibi sed an noīe naturalis.s. clam occupāte.dy.ibi ⁊.l.si duo.alij dicūt dari ꝯditione ex.l.cū querebatur.ibi sed quō ab eo.s.habet.dyn.ibi ab alio fieri mihi ꝯtrouersiam non a te.dy.ibi respondeo non sed mihi ad quem pertinebat veritate inspecta:vt.j.qd̄ vi aut clam.l.aut qui aliter.§.si quis dū putat.lʒ glo.aliter innuat.j.vti pos.l.j.§.interdictum.hec Jaco.⁊ Dy.ibi hic.i.in casu huius.§.dy.ibi vt sic agatur.vti possidetis pro ciuili recuperata vel non amissa.naʒ ante recuperationem non datur interdictum vti possidetis qd̄ soli possidenti competit.dy.ibi pro ciuili recuperanda.dy.ibi ꝓ ciuili turbata non amissa que tuebatur per retentionē naturalis:vt.j.e.l.naturaliter.§.j.⁊ ibi no. Dy.ibi post amissam ⁊ recuperatam. Dy.ibi si duo.sed hoc esset per interdictum vnde vi.dy. ¶ Itē op.ad fi.huius glo.ſm Ja.de ra.de glo.posita in sti.de interdic.§.hodie.que gl.incipit cū multa. Ja. Predicta sunt dominorum Ja.de are. Dy.⁊ ol.sed do. Odof.circa hunc §.sic scripsit. Primo enim posuit clarum casum sic. possidebā fundū meum animo ⁊ corpore.iui ad nundinas nemine in ipso fundo relicto:non tn̄ animo deserēde possessionis me sic absente quidam ingressus est ipsum fundum.modo queritur vtruʒ retineam possessionem ⁊ quam. Item quam perdidi. Itē quā adipiscatur ingressus ⁊ qualiter mihi consulatur contra ipsuʒ ingressum. Respondetur ꝙ retineo ciuilem animo ⁊ ille qui ingressus est nanciscitur possessionem naturalem clandestinam vn̄ ego possideo ciuiliter ⁊ iuste ⁊ ipse naturaliter ⁊ iniuste.vnde si reuertor ⁊ volo intrare funduʒ ⁊ ipse prohibeat ꝑdo meā ciuilem quaʒ habebā animo ⁊ ipse videt̄ me deiecisse ⁊ ideo habeo contra ipsum interdictum vnde vi.si aūt nolui intrare fundum propter metuʒ ipsius suspicans me posse repelli similiter perdo ciuileʒ.⁊ ipse tenet̄ mihi interdicto vnde vi.⁊.h.d. Scdō dicit ꝙ.§.iste videt̄ iniquitatem magnam ꝯtinere in eo qd̄ dicit ꝙ me absente si alius ingrediatur priuet me possessiōe naturali.sed dicit ꝙ non est iniquum q: cū discedo de predio statim naturalis possessio vacans efficitur ⁊ eam perdo si per alium apprehendatur.vt.j.ti.j.l.non soluʒ.§.si dn̄s.⁊.l.fundi.§.j. Ad eam tamē recuperādam dicit competere triplex auxiliū. Primum est ꝙ reuersus vadat ad predium ⁊ recuperet possessionem.⁊ si ingressus eum impediat autoritate propria pōt ipsuʒ expellere sine pena q: dicitur suam possessionem defendere:vt j.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.eum qui.⁊.C.vnde vi.l.j. Scdm̄ auxilium est ꝙ vadam ad predium ⁊ si me repellat vel nō audeam ire propter potentiam eius ⁊ sic suspicor me posse repelli ꝙ agam interdicto vnde vi:vt.j.de vi ar.l.j.§.deijcit̄.⁊ vide qd̄ no.in glo. e.l.§.vi possidere.recuperata mea possessione ciuili si decetero me turbet potero intentare interdictum vti possidetis.vt.j.vti pos.l.j.in fi.⁊.l.ij.⁊.l.si duo.in pri. Itē ſm alios hēo auxiliū ꝯditionis ex.l.cum q̄rebatur.C.vnde vi.⁊ predicta oīa auxilia sunt possessoria. Possum etiam si volo intentare petitoriū.i.rei vē. que datur etiam contra simpliciter detinentem:vt.s̄.de rei vē. l.officium. Dicit enim ꝙ habeo vnum aliud remedium. s. officium iudicis vt cū volo ire ad nundinas adeam iudicem ⁊ dicā dn̄e intendo recedere dubito ꝙ talis non intret prediū meum precipiatis ꝙ non ingrediatur.⁊ si quod ius pretendat se habere qd̄ doceat.hoc enim tenetur facere iudex.ar.C.de trāsact. l.si super possessione.⁊ de his qui ad ec.confug.l.denunciam⁹. ⁊ vtrobiqꝫ dixi.⁊ ar.etiam.s̄.de vsuf.l.equissimum.⁊ qd̄ metus causa.l.non est verisimile. ¶ Itē querit quanto tꝑe perdat qs possessionē fundi sui si ad eum non vadat per se nec per aliuʒ. Et dicunt quidam ꝙ perditur per longuʒ tp̄s.i.per decenniū. ar.s̄.de vsuf.l.arboribus.§.de illo. Alij dicunt ꝙ per longū tēpus inducitur obliuio ⁊ animus perdendi possessionē.⁊ ideo ꝑ talē obliuionē perdit̄ possessio:vt.j.e.l.peregre.in prin.⁊.l.si id qd̄.j.rn̄so.vbi de hoc.⁊ ita no.j.ti.pxi.l.furtum.in vlti.glo.⁊ ibi de hoc dixi.⁊ per Dy.de reg.iur.c.sine possessione.li.vj.⁊ ꝑ Cō post.⁊ Inno.de elec.querelam.⁊ dixi.C.e.licet.⁊ ista est cōis opinio.⁊ dicitur longū tp̄s decennium:vt.s̄.qui ⁊ a quibus.l.si cū pro fideicō.§.aristo. Uel ſm alios cōmittitur arbitrio iudicis. vt.s̄.de iur.delib.l.j.in fi. Unus casus specialis est in predio tributario vbi ex longo tꝑe perditur nō solum possessio sed etiaʒ dominiū:vt.C.de oī agro deser.l.qui agros.li.xj.⁊ hoc ne cesset̄ in solutione tributoꝝ.

Sed et si nolit. Ibi reuerti.s.domin⁹ absens qui iuit ad nūdinas ⁊ aīo retinebat ciuilem.dy.ibi vereatur.i.timeat ⁊ suspicet̄ se posse repelli. Dy. Non aūt timet circa personam.⁊ sic non ob.l.licet.C.e.ibi amisisse pos.videtur quodam genere violentie de quo no.j.de vi ⁊ vi ar.l.iij.§.si qs igitur visis armatis.dyn. Sed qualiter subuenietur pro ciuili recuperanda cum suspicatus est se posse repelli ⁊ deijci nō expectauit.dic vt no.j.de vi ⁊ vi ar.l.j.siue aūt.in fi.§.dy. Et dixi s̄.in fi.l.precedentis.⁊.C.vnde vi.l.fi.in glo.super verbo vacuā Ja.de are.dicit ꝙ locum habet conditio ex.l.si coloni.de agri.⁊ censi.li.xj. Ja. Sed quid si timuit ꝙ non occideretur si reuerteretur ad predium:nunquid ei dabitur interdictum. Et videtur ꝙ non q: non videtur deiectus qui deijci non expectauit: vt.s̄.qd̄ me.cā.l.metum.⁊ q: non alius eum possessione priuauit sed sua opinio.ar.j.de fur.l.si quis in seruitute.§.idem pomponius. Sed dic ꝙ non solū opi.eius eū possessione priuat sed etiam aduersarij metus:vt.C.de rap.virg.l.j.⁊ ideo interdictū datur. Gui.de suz.

Quemadmodum. Ubi plura sunt necessaria in acquirendo:eoꝝ opposita videntur necessaria in ꝑdendo.h.d.

do.h.d. ¶ In glo.i.animus & corpus.ibi sol.vt ibi.&.d.l.fere q/buscũqꝫ modis.dy.ibi occasione ciuilis.que trahatur per occupationem naturalẽ & agẽdo ꝓ ciuili turbata ꝯsequit restitutionem naturalẽ.dy.ibi vt ibi dixi.& ꝑ hoc ar.j.e.si qs vi.dyn.In fi.qđ falsum est q: tua detẽtatio impedit meã acquisitionez.vt j.e.l.qđ meo.§.vl.&.§.si venditorem.dy.

Eneraliter. In fine.& ideo eis deiectis nobis datur interdictum vnde vi.Dynus.

Si quis ante. Possessio alicuius rei potest esse apud aliquẽ ex pluribus causis sibi ꝯtrarijs & se non compatientibus.h.d.Uel sic.due cause ex quarũ altera possidetur ex alia detinetur non concurrunt in idem sed preualet vltima nisi esset inualida.secus si ex vtraqꝫ vel neutra possideretur.ibi conduxit ad modicum tempus ita ꝙ nullam habet possessionẽ.ibi precario rogauit.hoc acto ꝙ possideret vel simpliciter.dy.ibi qđ nouissime factum est.s.vt ex precario.dy.ibi est aũt.interpositio est vsqꝫ ibi ꝙ si factum.dy.ibi deniqꝫ exẽplum premisse diuersitatis.dy.ibi qđ si factum est.s.vt non trãsferat possessio.dy. ¶ In glo.& sic redit ad ver.idez pomp. ¶ In gl. vt.C.de pac.ibi nã nõ sunt opposita.naz tũc nõ ꝯcurrerent: vt j.ꝑ empto.l.ij.in fi.& ꝑ suo.l.si ancilla.Ja.ibi qñ altero casu vt in.j.rñ.dy.ibi altero nõ.vt in.ij.rñ.dy.ibi idem si vtroqꝫ.al's si vterqꝫ & melius staret.dy.

Si quis conduxerit. Ibi teneat.siue ꝑcedat.siue sequatur.Dy. ¶ In fi.subaudi vt illud qđ precessit videatur rescissum per subseqũẽs.dy.vt in prin.l.dy. ¶ In glo.q: locatio cõsistere dꝫ.vt.s.de prescrip.ver.l.naturalis.§.at cum do.& depositi.l.j.§.si quis seruum.dy.ibi sed principium numeri.vt.j.de gradi.l.non facile.§.primo gradu.dy.ar.contrã.j.de ver.sig.l. familie.Ja.ar.s.de consti.pecu.l.j.§.eũ qui.& sic opi.Jo.est vera.Ja.de ra.Sed Ja.de are.dicit credẽdũ esse in dubio agi ꝙ sit contractus innominatus: vt.s.de prescrip.ver.l.insulam.et C.de rerũ permu.l.j.Et sic ſm.R.si quis respiciat qđ gestũ est vt locationẽ quã verba inducebant obtinet hec lr̃a.si vt ꝯtractum innominatũ obtinet glo.Ja. ¶ In glo.s.iusto.& hoc si nõ habeas in tex.digno.si aũt habeas plana est siue subaudito et dictio vo est ꝯiunctio & non nomẽ.dy.

Iuste possidet. In fi.s.per sententiã diffinitiuam vel ꝑ secundũ decretum vel q: emit rẽ autoritate pretoris. Ja.de ra.Et ꝯcor.j.de regu.iur.l.qui autore.& vide extra de ver.sig.l.ius dictum.& vide qđ no.per Arch.extra de elec.c.vl.li.vj. ¶ In glo.interposito decreto.ibi al's.i.si nõ seruato ordine iudiciario.Dy.ibi.§.non queuis.& est casus expressus.C.commi.vel ep'las.l.iudex.& pro hoc.C.de fide instru.& iu. haste fisc.l.j.li.x.cum ibi no.iuncta.l.si fundus.C.de rei ven.Et vide qđ ad hoc bene no.per Inno.extra de iure pa.c.consultationibus.& bene in Spec.de contumacia.§.iam de effectu.ver. sed quid si iudex.in tractatu primi & secũdi decreti.Predicta vera quando decretum non esset obreptitium: q: tunc nullum esset: vt.s.de fideicõ.libe.l.cuz vero.§.subuentum.& ibi dixi de tuto.& cura.datis ab his.l.tutor.de rebus eoꝝ.l.magis.§.maneat.j.ne vis fiat ei.l.j.§.hec verba.&.s.ad carbo.l.carbonianũ §.ij.cum concor.& ideo exigitur vt iuste & rite interponatur.Jaco.a pretore in cuius iurisditione sit res.j.de bo.auto.iudi.pos. l.cum vnus.& partibus citatis vt in Spec.de primo & secundo decreto.§.iam.ver.quid si iudex.ibi Loth sic.& licet nihil alleget pro sua opi.tamen videtur esse casus.C.de pig.act.l.pe.ibi vel presidialẽ iussionẽ.dy.Et pro hoc facit sumẽdo ar.a cõtrario sensu rubrice.C.vt nemi.li.sine iudicis autoritate signuz imprimere rebus quas alius possidet.& in ista opi.fuit etiam dñs Hug.& approbatur.C.vnde vi.l.meminerint.in glo.& ibi plene dixi.& approbatur etiam in glo.j.de fur.l.qui vas.in prin.& per H.solu.ma.l.dotis.&.j.e.l.pe.§.fi.&.j.de reg.iur.l.non videt.§. qui iussu.& extra de sen.excõ.ex tenore.Dy.dicit ꝙ opi.Azo.et Joã.sibi magis placet per.l.non est singulis concedendum.de reg.iur.non tñ hoc asserit pro constanti.& pro hac opi.facit qđ glo.allegat ꝙ missio in possessionem non potest demandari.vt s.de iur.om.iudi.l.iubere.& per hanc opi.bene facit.s.vt in pos. lega.l.is cui.§.missus.Alij vt Jac.de ra.dicunt aut iudex hoc fecit ex arrupto & nulla precedente cause cognitione: & tunc nõ est dubium ꝙ iuste non possidet.idem etiam si causa cognita. q: hoc nõ debet committere parti: sed exequi debet per officiales suos: vt.j.ne vis fiat ei qui in possessione missus fuerit.l.si quis missus.&.C.de exac.tribu.l.missi.li.xj.Ja.de ra.& hãc opi. tenet Az.in summa vnde vi.§.item vendico.Alij tamen dicũt ꝙ si cause cognitio spectabat ad officium iudicis excusatus sit ille qui cum eius licentia propria autoritate intrauit per dictũ §.qui iussu.l.non videtur.de reg.iur.& glo.ibi positam.Judex autem puniatur qui hoc fecit.Si autem ad eius officium non spectat: tunc secus: vt extra de reg.iur.c.factum a iudice.li.vj. & extra ne sede vacante.c.illa.qđ de possessione a non competẽti iudice data loquitur.& de supplen.negli.prela.c.fin.& no.per Host.in summa de insti.vltimo folio.& dixi.s.de aqua plu.arc. l.ꝙ ꝙ.Et ad predicta faciunt q: quãcũqꝫ precise scribat papa non est mittendus aliquis in possessionem sine cause cognitiõe & non citato possessore: vt no.extra de maio.& obe.c.intra quatuor.de rescrip.c.ij.xij.q.ij.c.j.&.xvj.q.vj.c.placuit.pro hoc.s.si mulier ventris no.l.j.§.necessario.Sed ꝙ autoritas iudicis indistincte excuset: facit.xxiij.q.iiij.c.qui peccat.& ibi in glo.Et ꝙ factum per iudicem etiam non seruato iuris ordine valeat & nõ reuocetur: videtur tex.& glo.s.quod me.cã.l.vl.in fi.sed ibi speciale vt ibi dixi.

Naturaliter. Scilicet tm̃.Dy.ibi videtur possidere.s.quantum ad lucrum accessionis ex iure naturali vel gentium nõ quantũ ad dñium sibi de iure ciuili querendum vt.s.ti.j.l.acquiritur.§.fi.Ja.&.j.de'preca.certe.§.ij. ¶ In gl. immo non.ibi in ꝓprietate notat ſm.P.pro quo est.C.de epi.& cle.l.raptores.ibi Jo.dicit.hec vera.Dy.ibi eũ.s.fructuarium. Dy.ibi.§.itẽ si non.sed ciuiliter nõ.vt in contrarijs.Ja.de ra. ibi quandã ciuilẽ.s.possessionẽ.dy.

Nihil. Pendente petitorio non impeditur possessoriũ retinende possessionis.h.d.Iste.§.habet duas partes.In prima vsqꝫ ibi.& ideo intendit determinare ꝙ proprietas seu dominium nihil habet commune cuz possessione.i. illud quod est dominium non est possessio: nec econtra.In secũda dicit ꝙ possessorium interdictum.s.vti possidetis: quod est retinende possessionis potest intentari simul cum petitorio.i. rei ven.quod est verum quando turbatur mihi ciuilis quaz retineo contra detinentem naturalem: vt glo.dicit in fi.dy.ibi et ideo non denegatur per obstaculum exceptione rei iudicate ꝑut dicit ꝙ iudicium ad finem perduxit.Ja.& Ol.ibi vendicare contra naturaliter possidentem vel rem detinentem.dy.ibi nõ videtur enim possessioni.s.ciuili & concor.C.si a non compe.iu. l.si de proprietate.dy. ¶ In glo.pone exemplum.ibi non possessionem sed dominium.& sic dominium aptatur ad incorporalia: vt.s.si vsuf.pet.l.qui vsufr.Ja.ibi ſm Jo.& bene.Ol.ibi vel nihil.hec vera.Dy. ¶ In glo.apte videtur dicere.hec glo.videtur sentire ꝙ possessorium retinende.s.vti possidetis possit intentari cum petitorio.i.cum rei ven.cuius contrarium tenet glo.s.de iudi.l.si de vi.vbi de hoc plenissime dixi.Ut ergo euitetur contrarietas ipsarum glo.dic q: aut ille qui dicit se dñm nullo mõ possidet.i.nec ciuiliter nec naturaliter detinet & tunc agit rei ven.possessorio recuperande vel adipiscende non retinende.& ita intelligatur illa glo.que est in.l.si de vi.s.de iudi.et ad idez.C.de alie.iu.mutã.cã fa.l.j.&.s.de rei ven.l.officiũ.Aut omnino possidet ciuiliter & naturaliter & detinet & tunc nõ agitur petitorio durante possessorio.vt & insti.de act.§.eq̃ si agat. in fi.& no.j.vti pos.l.j.§.perpetuo.ver.actio enim.sed habet locum auxilia possessoria vel retinẽde vel recuperande vel adipiscende: vt.j.quoꝝ legatoꝝ.quoꝝ bonoꝝ.vti possidetis.& de vi & vi ar.per totum.Si agens velit eligere possessorium: aut possidet ciuiliter & naturaliter & non detinet: & tũc agit rei ven.saltem ratione detentationis que est penes reum.vt.d.l.officium. in fi.Aut possidet ciuiliter tantum & alius naturaliter & potest augere rei ven.pro illa naturali que est apud aduersarium: et interdicto retinende possessionis.s.vti possidetis ratione ciuilis turbate quam retinet agens penes se.& ita loquitur iste.§. in fi.& hic no.in fi.glo.& no.etiã.d.l.j.§.perpetuo.ibi actio enim j.vti possi.& ita debet intelligi hec glo.quatenus dicit posse sil' intentari petitorium & possessorium retinende & non est sibi cõtrarius actor q: diuersis respectibus intentatur.Aut quis nullo modo possidet nec detinet nec est dñs sed est in possessione & tunc non agit petitorio nec possessorio cum non sit dñs nec possideat.vt.d.l.officiũ.s.de rei vẽ.nã re vẽ.dat dño: vt.e.ti.l.in rẽ actio.Aut quis possidet ciuiliter tantum & ab illa cadit ita qđ alius possidet ciuiliter & bene datur contra illum rei ven.vt.s. de vsuf.l.cuicũqꝫ.§.si fundo.& ad exhibẽdũ.l.iij.§.fi.Aut naturaliter tantum vt fructuarius & agit confessoria in reꝫ.vt.d.§. si fundo.&.d.§.fi.dy.De ista materia no.j.de vi & vi ar.l.cũ fundum.§.fi.extra de cã pos.& ꝓprie.c.pastoralis.& bene.C.de rei ven.l.ordinarij.& ibi plene dixi.&.C.de interdic.l.incerti.Et ad hanc materiã petitorij & possessorij vide decretalẽ nouaz in clemen.de cã pos.& proprie.c.vnico.cum ibi no. ¶ In e.glo.ibi et

¶ Uid aureũ apparatum dñi bar.hic. & ꝑ Joan.de imol.& q̃ ibidem dixi.

succubui.⁊ s̄m hūc itellectum hic est casus ꝙ qui egit petitorio ⁊ succubuit postea posset agere possessorio.de quo no.in glo. et dixi.d.l.incerti.C.de interdic.⁊ ibi tetigi ⁊ no.ꝑ dy.ī.de interdi. l.ij.§.quedā.⁊ de reg.iur.c.qui ad agendum.li.vj.qd credo esse intelligēdū qd agere possit possessorio recuperande possessionis:eo enim ipso qd agit petitorio possessioné amisit:qꝛ possessio parit actionem in rem:vt.C.de alie.iu.mutan.cā.l.j. ¶ In ea.glo.ibi vel egi sed non succubui.qꝛ adhuc lis pendet.Ibi statim negat.cum detur non possidēti contra possidentē:vt.ī. vti possi.l.j.§.perpetuo.⁊.C.vbi in rem actio.l.j.Ja.ibi vel dic tertio.hec vera ⁊ approbatur.s.e.l.clam possidere.§.qui ad nūdinas.⁊.ī.vti possi.l.j.§.perpetuo.al's.§.interdictū.⁊.l.si duo. in prin.⁊ plenius in insti.de act.§.eque si agat.circa fi.ver.ei vero qui possidet.⁊ cum hac determinatione intelligenda est predicta glo.que est.s.de iudi.l.si de vi.dy. ¶ Et no.ꝙ iste.§.etiam allegatur ꝙ testes vel positiones cum agitur possessorio nō debent deponere vel fieri super proprietate.⁊ si deponēt vel fiāt positiones non valent:vt dixi.C.de proba.l.ad probationem.⁊ qui legitimam personam.l.momentarie.⁊ dixi.d.l.si de vi. plenius.s.de iudi. ¶ Ex hoc etiam insurgit talis questio statuto cauetur ꝙ si damnuz detur alicui in re sua ꝙ cōe loci in cuius territorio est teneatur emendare.aliquis probauit damnum sibi datum in re quaz possidet:nunquid habet locum statutum. videtur ꝙ non.al's sic per ea que no.s.de acqui.rerū do.l.rem in bonis.Ex quibus notatis ibidem potest colligi solutio questionis.⁊ ad hoc etiam facit:qꝛ interdum ponitur proprietas ꝑ possessione.⁊ econtra.vt.ī.de ver.sig.l.interdum.vide qd no.ī. de excep.rei iudi.l.⁊ an eadem.§.si.

Omponius. Ibi lapides ꝑciosi forte.⁊ idem intellige de q̄libet re mobili.dy.⁊ etiam immobili:vt in glo. ibi ꝑ id tempus.s.medium.dy.ibi dn̄m.s. lapidum.Dy. ibi puto.⁊ bene.dy.ibi non puto.⁊ bene.dy.ibi nec est simile.s. qd dictum est.s.pri.de lapidibus.Dy.ibi fugitiuo.s.seruo nostro.dy.ibi possideri videtur ciuiliter.dy.

Cum quis. Etiam singularis successor.Dyn.Et breuiter.h.d.Vitiū predecessoris nocet successori.Adminiculo.i.accessione tēporis sui autoris.dy. Et no.ad euidentiam huius.§.quedam esse vitia realia.quedā quasi realia.quedam personalia. Realia dicuntur ratione delicti quod committitur in ipsa re:vt insti.de vsuca.§.furtiue. et C.de vsuca.pro emptore.l.si partē.in fi.Quasi realia dicuntur non qꝛ committatur delictum in re:sed in quodā priuilegio cōcesso persone.Dicuntur quasi realia vt res pupilli. vt.s.ti.j.l. bonefidei.Personalia dicuntur ratione delicti cōmissi a persona.⁊ distingue hic vt no.C.e.l.vitia.dyn.De hac materia vide qd no.ī.de reg.iur.l.quod ipsis.⁊ per Dyn.extra de reg.iur. c. possessor.lib.vj.Ibi cū sua causa.i.qualitate sui autoris.i.vitio personali.Ja.vt no.in gl.magna:vt sicut obstabat prescriptioni autoris a quo causam habet sic ⁊ huic.Dy.ibi suisꝗ vitiis.s. realibus.ibi addimus declarando:vt in glo.magna.dy. ¶ In glo.i.dicit ibi sic.ī.de ver.ob.ista allegatio inducitur ad ꝓbandum ꝙ presens qn̄ꝗ exponitur pro futuro sicut expositū est s.vtitur.i.vti vult.Ja.ibi.§.rursus.vel dic ꝙ determinatur vt ibi patet.Ja. ¶ In ea.glo.in fi.⁊ no.s.de pub.l.si ego.§.partꝰ. Dy. ¶ In gl.licet ergo.ibi.C.quod metus causa.l.iij.quod dic vt ibi.Dy.Et dic ꝙ idem in compulsiua si velit vti accessione sui autoris.secus si ex sua.⁊ hoc sequitur in glo.ibi quod est reale vitium.qꝛ copulatio operatur ꝙ proprietas vnius copulati ad alterum extendatur.ar.s.de vino tritico ⁊ oleo lega.l.fin.§. an dulcia.⁊ de fundo instru.l.seie.§.gaio.Item pro opi. Rest ī.e.l.ex facto.Dyn.⁊.§.fi.ibi.§.inter.⁊.ī.e.§.is qui precario. ibi sed personale est vitium.⁊ est casus.ī.tit.proxi.l.quare.§.sed si alij.Dy.⁊ Ol.

Preterea. Queritur accessione temporis quod currit in personam illius qui habet causam a me causa resoluta vti possum.h.d.Et dubitatio huius.§. est qꝛ ille demum potest vti accessione alterius qui habet causam ab eo:vt.ī.proxi.§.sed in casu huius.§.venditor non habebat causam ab emptore:⁊ sic nō videbatur vti eius accessione: sed tamē ꝯtrarium est verum.dy.

Si liber homo. Ibi ⁊ alij ꝙ ei cui proprietatem quesiuit.ol.ibi acquisierit possessionem.i.tanꝗ procurator vt procedat glos.que dicit eum comparasse extra rem ⁊ operam.Dyn.Vel dic bonefidei possessori:qꝛ bonefidei possessoris nomine est adeptus:vn̄ querit ei possessionem vt procurator:vt.ī.e.l.si me in vacuam.§.fi. nō vt possessus vt insti.per quas perso.nobis acquiritur.§.nō solum.⁊ no.s.e.l.j.§.sed ⁊ per eum.⁊ no.etiam.ī.e.cuz heredes. §.item quero.Oldra. ¶ Ibi accessione.i.eius temporis continuatione quo res fuit apud bonefidei possessorem.Dy. ¶ In glo.etiā si res.ibi cum sit sua.hoc non valet.qꝛ qn̄ nō est sua idē est in rei ven.quod in personali.vt ibi no.Dy.ibi vel ibi per iudicem.hec vera.Dy.

Quesitum. Media possessio inter defunctuz ⁊ heredem impedit possessionem defuncti continuari[a] heredi.Ad hoc allegatur.§.iste sic.⁊ mediuz ꝑdiū qd non seruit impedit seruitutem:vt.s.de ser.rust.pre.l.qui sella.§.si.ibi non aūt ea tantum.expone autem pro sed ⁊ subaudi cessante interruptione premissa.Jaco.Et quod dicit possessio dic cum bonafide.Ja.Et vltimus intellectus hic positus ī gl. non procedit per.l.naturaliter.⁊ per ea que no.ī.ti.j.l.si is qui. quare teneas secundum.vel plane vt iacet littera ponendo ꝙ defunctus possedit tempore mortis ⁊ aut per multos annos. Ja.de ra.Ibi iuncta.i.continuata.Dy.ibi vt ꝗ.al's nunꝗ.ibi fuit si modo nō fuerit ipsius rei possessio medio tempore apud alium constituta.Ol. ¶ In glo.vt interrumpatur.ibi malafides heredis non nocet.nisi quando sciret rem esse illius q habet causam ab eo a quo ⁊ ipse heres causam habet vt a testatore suo qꝛ tunc nocet sua malafides quantum ad acquisitionem vt.s.de acqui.re.do.l.quesitum.dy.ibi in vitium persone. vt.ī. de diuer.⁊ tempo.prescrip.l.aut vitium.Ja. ¶ In ea.glo.in fi. vt no.C.pro empto.l.ij.dy. ¶ In glo.separa.ibi tenuit tantum ⁊ erit sensus siue hereditario iure ad testatorem peruenit:siue alio modo ad testatorem peruenit.Jac.ibi.§.etiam heredi. sed ibi in vita non desijt possidere defunctus ⁊ in hereditate eius permansit possessio.Jac.ibi.s.proximo.§.Sed contrariuz verum est per eundem.§.⁊.ī.ti.pri.l.naturaliter.nisi in casu.ī.e.l. §.si is.cum si.Ja.

a ¶ Defūcti ꝯtinuari.ad de q̄ dicit ꝑ istū tex.pau. de ca.in lect. pad.

In dotem. Ex hoc.§.duo colliguntur.Primum ꝙ maritus est dn̄s rei dotalis.Scd'm ꝙ maritus possidet.que argumēta tangit glo.Primum colligi potest sic.nam eo casu quo maritus habet causam vsucapiēdi rem traditam in dotem:vt hic:eo casu transfertur dominiū cum tradens erat dn̄s rei dotalis.vt.s.de cōtraben.emp.l.clauibus.cum si.ergo maritus est dominus rei dotalis.Secūduz ita si marito fit accessio qꝛ vsucapit:ergo possidet non vxor cū sine possessione non procedat vsucapio neꝗ accessio:vt.ī.ea.l. §.pe.⁊.ī.de vsuc.l.si sine possessiōe.dy.ibi vel marito.vt primo casu.ibi vel vxori.vt in scdo.Ol. ¶ In glos.siue vir.ibi dn̄s rei dotalis.qꝛ ex qua cā tradente non dn̄o transfertur vsucapiēdi conditio:ex ea facta traditione a vero domino transfertur dominium ⁊ econtra vt.s.de publi.l.quecūꝗ.⁊ de ꝯtraben.emp. l.clauibus.⁊ no.s.de publi.l.sunt ⁊ alie.in fi.⁊.ī.hac.e.l.§.si iussu.sed tradente non domino in dotem transfertur vsucapiendi conditio:vt hic ⁊.ī.pro dote.l.j.ergo tradente dn̄o transfertur dominium ⁊ sic in maritum transfertur:ergo sequitur ꝙ remaneat penes vxorem qꝛ esse non potest apud plures insolidum: vt.s.commo.l.si vt certo.§.si duobus vehiculum.Dy.ibi possidet non mulier.ciuiliter cum vsucapiat ⁊ non mulier.nam constat maritum vsucapientem habere ciuilem.nam si haberet solum naturalem vt dicunt glo.non vsucaperet:vt.s.de acquir. re.do.l.acquiritur.§.fi.⁊ si habet ciuilem:ergo nō mulier quia nō potest esse apud plures insolidum:vt.ī.de preca.l.duo.⁊.s. e.l.iij.§.ex contrario.⁊ ibi no.Itē qꝛ si mulier constante matrimonio possideret:tunc soluto matrimonio non daretur possessio per virum sed esset continua possessio:vt no.ī.proxi.§.Dy. ¶ In eadē glo.in fi.istud videtur falsum qꝛ vitiose possessioni nulla fit accessio:vt.ī.hac.e.l.vlti.§.sed dicas ꝙ maritus vsucapionē cōpleuit ante matrimoniū dissolutum:⁊ id cogit rem vsucaptā restituere vxori ꝑ act.de dote cum ab eadem habuit ⁊ vsucapio mariti proderit vxori contra dictum condam et sic habebit per alium qd per se habere non poterat.ar.s.de dona.causa mor.l.qui alienam.⁊.l.si alienam.s.so.ma.sed si matrimoniū dissoluatur ante vsucapionem cōpletam: tunc possessio mariti accedit mulieri quo ad prescrip.xxx.an.vel.xl. in quibus non requiritur bonafides. Et qd dicitur viciose possessioni non fieri accessionem.verum est quo ad vsucapionem facti ⁊ ꝑscriptionē.x.vel.xx.ānorū in quibus requiritur bonafides: vt no.in dicto.§.vlti.⁊.§.cum quis.⁊ hoc casu non habet mulier per alium qd per se non poterat.nam per se prescribere poterat.xxx.an.spacio.lz malāfidem haberet vt dictum est.dy. ¶ In ea.gl.in fi.ar.s.est.ī.pro empto.l.ij.§.si eam rē.sed si esset completa obtinet.s.de donat.cā mor.l.qui alienam.et.l.si alienam.cum concor.Ja.alias si alienam.s.so.ma.

Si is qui precario. Non possidenti catenus ꝙ nō possidet non fiat accessio.h.d.Ibi rupto precario.s.per reuocationem.

Dynus

Dy. ibi accederet precario cōcedenti. Dy. ¶ In glo. s. ciuilem ibi al's si qua. s. possessio ciuilis vel naturalis. dy. ibi penes ꝯcedentē. s. precario. dy. ¶ In fi. s. possessio ad implendam vsucapionē in psona cōcedentis precario. ¶ In glo. audi. R. ibi nā dñs. i. pcario ꝯcedēs. Ja. ibi. §. fi. sed dicas ꝙ iusta est ꝗdiu durat ⁊ assistit dñi voluntas: sed ea reuocata finita est cā que eaꝫ iustam reddebat. ⁊ ideo pōt dici iniusta vitio quasi violētie cuꝫ retineatur ꝯtra dñi voluntatē: vt. ȷ. de preca. l. vlti. scōo rñso. ⁊ ita est possibile intellexisse. R. dy. ibi rei aliene. vt. ȷ. de vsuca. l. quare. Dy. ibi interrupta est vsucapio. s. cōcedentis precario. dy. ibi sed cessat. s. precario durante. dy. ibi rupto vero. i. reuocato. ibi fingitur iste. s. ꝯcedens. dy. ibi possedisse semper. cuꝫ p alium possessionem retinuerit: vt in simili casu de debitore qui videt possidere quo ad vsucapionē quantūcūqꝫ creditor possideat: vt. s̄. e. l. j. §. per seruum corporaliter. ⁊. ȷ. de vsuca. l. serui noīe. ⁊. s̄. hac. e. glo. dictum est. dy. ibi vel dic. hec vera fm Jac. de are. ibi vsucapit sibi hoc est ad sui vtilitatē. Ja. ibi vel dic vt oēm euites. non per hoc cessat oppositio nisi dicas ante dissolutionē cōtractus vsuca. penes emptorem cōpletam. dy. vt probant. ll. sequētes. Sed prima opi. magis placet. dy. cū precaria possessio nō sit vitiosa. Ibi donec solueres preciū. vt. s̄. de act. emp. l. iul. §. possessionē. dy. ibi cum nō possideat. ⁊ sic nō pōt ei accedere qui nō possidet. Ja. ibi sui autoris. i. illius a quo causam hꝫ precario cōcedens. Ol. ibi an cōcedens precario ⁊ oēm possessionem transferens. ol. ibi ad exhibendū agatur: vt. s̄. ad exhibendū. l. gemmā. ⁊ de rei ven. l. in rem. §. itē quecūqꝫ. Ja. de ra. Et per hec iura dicit fm eā ꝙ pōt agi primo actione ad exhibendū vt precarium reuocet: ⁊ postea poterit agi rei vē. Ja. de ra. ibi nullo mō possidet nec tenet. ar. cōtra. ȷ. e. l. si quis vi. et s̄. de peti. here. l. qō si in diem. §. pe. Ja. ibi Az. sic ⁊ bene. dy. in fi. ⁊ est casus. s̄. de vsuf. l. cuiuscūqꝫ. §. j. ad exhibendum. l. iij. §. fi. ⁊ melius de hoc no. C. vbi in rem actio. l. ij. ⁊. s̄. de rei ven. sup rubrica. dy. ⁊ ol. ¶ Ultimo circa hūc. §. dic aut qs desinit possidere: aut transfert in aliū possessionē. Primo casu obtinet. ȷ. ti. j. l. naturaliter. Scōo casu aut trāsfert ex causa dñij transferendi: ⁊ tunc pcedit ipsi vsucapio ⁊ tpa sua emptoris tpibus cōiunguntur: vt. s̄. de ꝯtrahē. emp. l. dolia. §. j. cū ꝯcor. Aut ex cā nō habili ad dñium transferendū: ⁊ si cā est talis ex qua ius in re nō habetur nō interrūpitur vsucapio quasi sit penes ꝯcedētem precario cum possit reuocare ad libitum. nec tñ interim datur ei accessio possessionis eo ꝙ nō possidet: sed rupto seu reuocato pcario cōpetit vt hic. Si vō sit talis cā ex qua ius in re habetur vt in pignore obtinet. ȷ. de diuer. ⁊ tēp. pscri. l. de accessionibus. §. plane. ⁊. s̄. e. l. j. §. per seruum. Ja. de are.

Ex facto. Uitiosa possessio alteri nō accedit. h. d. ibi manumissus inter viuos noīatim adepto peculio. ol. ibi accessionē. s. huius possessionis. dy. ¶ In gl. qd si bonafide. in fi. ⁊ vt no. etiā. s̄. e. l. §. si liber homo.

Si iussu. Ibi restituta sit tanꝙ mea mihi agenti rei ven. ¶ In glo. nō per reiven. ibi vel dic ꝙ rei ven. hec vera ⁊ approbatur. s̄. de publi. l. ij. al's est. l. sunt et alie. dyn. ibi. §. queri pōt. ⁊. s̄. de statulib. l. statuliberi a ceteris. §. j. ⁊. l. si statulibero. §. ol. Et hec vera fm Ja. de ra. per dictum. §. itē queri pōt. ⁊. ȷ. ti. j. l. si per errorem. Jac. vbi de hoc dixi ⁊ ad hoc facit qō no. insti. de offi. iudi. §. fi. ⁊ qō no. per dy. ȷ. de excep. rei iud. l. exceptio. ¶ In glo. i. siue fuit in fi. vt. s̄. e. l. §. quesitum. dy.

Accessiones. Accessorium non potest esse sine principali ⁊ vitiosa possessio non potest accedere alij nec econtra. h. d. dy. ibi vlla vitiosa vel non vitiosa. old.

Sed ⁊ legatario. Possessio defuncti heredis prodest legatario. hoc dicit.

Si seruus. Ibi vendente reꝫ alienā quā inuenit in bonis pupilli vel furiosi. Et breuiter. h. d. singulari successioni dat accessio ficti autoris.

Rem que nobis. [a]Per furtuꝫ ⁊ rapinā extranei rei mobilis possessione priuamur. secus si per nostros subditos talia committantur. h. d. ibi desinere possidere. sed dñium non amittimus per furtum: vt. s̄. de cōdi. fur. l. j. Ratio differentie pōt sumi. ȷ. e. l. si quis vi. §. differentia. ⁊ de reg. iur. l. id qō nostrum. dy. ¶ In glo. ab extraneo. hec glo. stare non pōt: qꝛ quando fit furtum ab eis: vt. s̄. e. l. iij. §. si rem. nisi dicas ꝙ sit furtum quantum ad animum: non ad hoc vt perdatur possessio: vel possit agi furti. Dy. ¶ In glos. nō tamē in fi. contrarium videtur notari. s̄. de cōdi. furt. l. ⁊ iō. §. neratius.

[a] ¶ Rē q̄ nobis. vid. bal. in rub. de rescrip. extra. vbi reprehendit bar. hic.

Dy. Et ideo dic ꝙ subuenitur p cōdi. ex. l. si coloni. C. de agri. ⁊ cēsi. li. xj. vel triticaria: vt. s̄. de triti. l. iij. vel p ꝯdi. sine cā: vt no. s̄. vsuf. queadmodum ca. l. fi. Ja. De hoc no. ⁊ dixi. C. de furt. l. ij. ⁊. s̄. de peti. here. l. ⁊ nō tantū. §. j.

Si quis vi. In prin. Qui interdicto possessorio potest possessionē recuperare: ipsam perdisse nō videtur. h. d. Et pone casum per. l. s̄. de petit. here. l. qō si in diem. §. iul. et ȷ. ti. j. l. sequit. §. si dñs. Ja. ibi haberi dꝫ fictione iuris. ⁊ sic not. ꝙ vi deiectus fingit quo ad quedā possidere ⁊ quo ad quedaꝫ nō: vt in glo. no. dy. ibi facultatē habeat. ⁊ sic cū act. habeat rē habere vr: vt. ȷ. de reg. iur. l. qui act. dy.

Differentia. Solo animo possessio perditur licet dominium nō. h. d. Et iste. §. ponit differentiam inter dominium ⁊ possessionem. naꝫ dominiū nō perdo quātūcūqꝫ solo animo proponam nō habere: si insisto corporaliter rei vel per aspectum. vnde sunt duo necessaria a quocūqꝫ incipias. s. animus ⁊ corporeus actus. vñ nisi discedas de re: etiam si velles incipere ab animo nō perdis dñium secus in pos. in qua perdenda solus animus sufficit si ab ipso incipias quantūcūqꝫ rei insistas quā nō vis possidere: vt. s̄. e. l. iij. §. in amittēda. dy. ibi inter dominium. i. amissionem dominij. Dy. ibi maneat. s. anteꝙ abijciat rem a se corporaliter. dy. ibi nō vult. dicendo nolo dñium nō tamē a re recedit sed instat corporaliter. dy. ibi recedit. etiā retento dñio. dy. ibi vt. i. postꝙ Dy. ibi constituit. s. solo animo. Dy. ibi si quis igitur dic aut solam possessionem retento dominio perdere volo ⁊ possum. aut solum dominium retenta possessione ⁊ non possum: aut vtrūqꝫ ⁊ tunc videtur ꝙ possum. vt hic. ⁊ ar. s̄. de acqui. hered. l. illud. Ja. ¶ In fi. nō tamen perdit dominium. vt. ȷ. de solu. l. qui sic. Dy. ⁊ Ja. ¶ In glo. vna ibi cōmune. s. dominium ⁊ possessio. Dy. Et ꝙ sint alie differentie patet. nam dominium non potest haberi ex pluribus causis: possessio sic vt. s̄. e. l. iij. §. ex plurimis. Item citius acquiritur dominium qꝛ solo animo: vt. s̄. de rei ven. l. si ager. possessio non: vt. s̄. e. l. possideri. in prin. ⁊. ȷ. e. l. cū heredes. ⁊ vide qō dixi de pac. l. traditionibꝰ. Sed si hoc est verum qō dominium facilius acquiratur deberet facilius amitti ꝗ possessio iuxta regulam iuris nihil taꝫ naturale. Rñ. lex considerauit preciositatem dominij ⁊ potentiam eius vt nō sic de facili pdatur magis preciosum vt dominium sicut possessio que est minus preciosa. nam ibi maius periculuꝫ ⁊c. vt. s̄. ad carbo. l. j. §. ij. Et hec est etiaꝫ ratio quare facilius perditur pos. rei mobilis ꝗ immobilis. vt. ȷ. e. l. si rem mobileꝫ. dy. Quādoqꝫ tamen facilius perditur dominium ꝗ possessio: vt. s̄. pro socio. l. quod cum duobus. §. idem rñ. socius. in glo. sed nunqd. ⁊ dixi. C. de proba. l. siue possidetis. Item quandoqꝫ verbū possessionis ponitur pro proprietate: vt. C. de proba. l. ij. ⁊. ȷ. de ver. signi. l. interdum. ⁊ no. xvj. q. j. in parochia. in glo. ⁊ per Archi. ¶ In gl. contra. ȷ. pro derelicto. ibi ꝙ nolo esse dñs. ⁊ sic dominium non perdo. Dy. ibi videor enim. s. tacite. Dy. ibi nec hoc voluisse. i. amittere possessionem. dy. ¶ In fi. hanc tenet Dy. ⁊ Ja. de ra. ar. s̄. de acqui. here. l. nec eis. §. heres. ⁊. l. illud. ⁊. l. p herede. §. pap. qꝛ quando aliquid volo videor velle illud sine quo meum velle expediri non potest vt. d. ll. Nec ob. s̄. de serui. ru. pre. l. iij. §. fi. qꝛ ibi nullo modo poterat valere in expsso: hic aūt valere poterat. dy. Sed si vis saluare glo. potes respondere per no. s̄. si vsuf. peta. l. j. qꝛ hic dominium non perditur sine possessione: potest tamen contingere ꝙ aliquando perdit sine possessione: vt no. d. l. cum duobus. §. idem rñ. s̄. pro socio. ⁊ dic vt ibi ⁊. s̄. de publi. ⁊ vec. l. commissa. vnde perditio vnius non est sic necessaria ad perditionē alterius sicut in casu. d. l. illud. de acqui. here. Item cum possessio ⁊ dominium sint separata: vt. s̄. co. l. naturaliter. §. j. ⁊ in separatis si volo me abdicare ab vno nō sequitur ꝙ ab alio: vt. s̄. de ser. vr. pred. l. si domus. ⁊. s̄. succes. edic. l. j. §. quibus.

Quod meo noīe possideo Secus si nō possiderem. vt. ȷ. e. l. ꝗuis. §. si ꝯductor ⁊ ibi no. ⁊. C. de dona. l. j. ⁊ per me al's ꝯtra. ȷ. e. l. peregre. §. quibus explicitis. Jac. ibi nam is possidet. concor. extra de resti. spo. cū venisset. ⁊ de prescrip. c. si diligenti. Et ex hoc dicit hic dy. ꝙ si vendo rem meam ⁊ cōstituo me possidere nomine emptoris: deinde vēdo ⁊ trado scōo ꝙ scōs potior est in possessione: de quo dixi. C. de rei ven. l. quotiens. ¶ In glo. ex iusta cā. ibi. §. genera. ⁊. ȷ. e. si rem aliquam. ⁊ idem si a te conducā vt. ȷ. e. l. qui bona. Ja. ¶ In. e. glo. in fi. immo dñi voluntas requirit ꝗuis scia nō expediat: vt. s̄. ti. j. l. si procu. Nec ob. s̄. e. l. pri. §. j. qꝛ ibi loquitur de his que requirunt in possessione retinenda nō aūt acquirenda vt hic. dy. ¶ In glo. actu ⁊ voluta

te.alterius etiam voluntate cõcurrente.Ja.

Procurator. Ibi possessionis nobis querende Dy.ꝛ Ja.

¶ Furiosus qñq꜄ est in ꝯspectu inumbrate quietis.

Si furioso. No.ꝙ furiosus qñq꜄ est in ꝯspectu inumbrate quietis vt hic.qñq꜄ quis ex sermonibus suis videt᷑ furiosus.vt.s.de tuto.ꝛ cura.da.ab his.l.is cui.§.vlti.ꝛ no.C.de codicil.l.nec codicillos.in vlti.glo. ibi tu possidere.ex hac littera dicit Ja.de are.ꝙ si delegatus a papa cum non posset cognoscere deleget cuidam excõicato:licet secundus delegatus cognoscere non possit tñ primus delegatus priuatus sit iurisditione.ar.ꝯtra.s.de iur.do.l.si mulier §.ex asse.cum concor.ꝛ qȝ statim sequitur.ꝛ vide qȝ dixi.s.de cõdi.inde.l.cũ indebitũ.§.j.Et dic aut rei dñium in certã personam transferre volo:ꝛ tunc nisi acquiratur accipienti a tradente non perditur:vt.s.de dona.inter vi.ꝛ vx.l.vir vxori.cum ꝯcor.secus vbi quis rem ꝓ derelicto hꝫ:vt.j.pro derelicto.l.j.ꝛ ij.Aut possessionẽ rei ꝛ tunc aut res tradita est:aut possideri iussa.Si res est tradita perditur possessio:etiam si accipiẽti nõ q̃ratur:vt hic ꝛ ar.s.e.l.j.§.si vir.ꝛ.§.per procuratorem.Fallit vbi in re est error:vt.j.e.l.si me in vacuã.in prin.Si vero res est possideri iussa:tunc non perditur a iubente anteq̃ eam nanciscatur is cui licentia possidendi data est:vt.j.de vi ꝛ vi ar.l.cuꝫ fundus.ꝛ.j.e.l.si quis rem.Ja.¶ In glo.secus in dño in fi.h nihil est dicere:q꜠ nulla esset rõ diuersitatis:ꝛ sic idem ius debet censeri:vt.j.de fur.l.a titio.dic ergo ꝙ ibi sub tacita ꝯditione dimittebat possessionẽ.s.si emptori dimitteret᷑ seu traderet᷑ ꝓ colonũ.ꝛ hic satis innuit tex.in.l.ꝯtraria si bñ inspiciat᷑.dyn. vel ibi loquitur de simplici iussu.Ja.ꝛ ol.

Si venditorem. Solo aspectu oculorũ sine corporali apphensione possessio querit᷑.h.d.dy.ibi certũ est si custodẽ apposui vel pñs erã ar.j.e.l.quarũdã.s.e.l.j.§.si iusserim.Ja.Et vide qȝ ibi no.ꝛ dixi.s.e.l.iij.in prin.

Si dum. Possessio que per aliũ retinetur nõ queritur q̃diu ille habet animum retinendi lꝫ corporaliter intrem.h.d.dy.ibi finibus agri mei.dy.ibi simul.i. statim.dy.ibi atq꜄.i.cuꝫ.dy.¶ In glo.idem si nõ facile vel etiã nullo modo.dy.ibi si id quod.§.fi.Non ob.j.ti.proxi.q꜠ ibi presumitur habere animum suspicãdi propter vim exercitus.dy. ibi ꝛ facit.s.ꝙ visus oculorum operetur.ꝛ sic ad precedentẽ.§. nõ ad istum.dy.ꝛ ol.

Qui bonafide. ¶ Due cause ex quarum vna possidetur:ex alia retinetur adinuicem nõ possunt ꝯcurrere.h. d.¶ Ibi desinũt possidere.s.ex prima causa:ꝛ incipiat ex scd͞a.Ja.

Quod scriptum. Solo proposito nõ potest quis mutare causam possessionis.eadem tñ dimissa bene põt ex alia causa nancisci ꝛ eã tenere.h.d.Dy.¶ Ibi possessioni incũbens.ꝛ sic plenam habet.vt.C.de epi.ꝛ cle.l.raptores.Dyn.ibi statuit.i.in aĩo disposuit.dy.ibi ex alia causa superuenienti vera vel putatiua.ꝛ hoc dicit tota glo.Ja.

Si quis rem. Qui denegat rem restituere ex iusta causa illi a quo vtendam accepit non dicitur interuertere.h.d. ¶ Questio est vtrum commodatarius videatur interuertere possessionem eoipso ꝙ denegat rei restitutionẽ.Et dic aut habet iustam causam retinendi aut non:vt hac.l.Et si nõ aut ꝯtractat eam aut nõ sed solum inficiatur restituere:vt s.e.l.iij.§.si rem.ꝛ idem in depositario qȝ in cõmodatario.dy. Ad hoc facit qȝ not.ꝛ dixi.s.ti.pri.l.pomponius.ꝛ.j.de furt.l. inficiando.

Interdum. Possessor ab alio rogans ꝑcarium ab ipso possessionem recepisse videtur.conducens vero facit videri locatorem recepisse.h.d.principiuꝫ ꝛ finis.¶ Interduꝫ q.d.casualiter:q꜠ regulariter est contrarium.dyn.vt.j.de reg. iur.l.nemo plus iuris.Et dic casum testator instituit duos heredes titium ꝛ meuium equaliter.titius titulo pro herede possidebat quandam rem propriam meuij:ꝛ sic vsucapiebat titulo pro herede.sed anteq̃ efficeretur dñs vsucapione precario rogauit hanc rem a meuio coherede suo ꝛ dño ipsius rei.ꝛ sic meuius verus dñs rei possessionem quam non habebat ante concessionem precarij dat nũc titio recipienti precario.Uel dic retento eodẽ casu ꝙ rogauit eam ab herede veri domini:qui heres nõ erat coheres isti⁹ rogãtis.dy.ibi possessionẽ.i.possessionis qualitatẽ siue formam possidendi.Ja.ibi nõ habemus arte concessionem precarij.ibi possidebat.ꝛ vsucapiebat q꜠ erat verus heres bonefidei possessoris.dy.ibi ab herede.s.veri domini.ꝛ per ꝯsequens a vero dño rei.dy.ibi rogauit.naꝫ dicitur habere possessionem precariam ab herede veri dñi cõcedente penes quẽ tñ nulla erat.Ja.ꝛ ol.¶ In gl.hoc verum in fi.melius dic vt.j.glo.pri.ibi tu dic.Uel dic ꝓm Ja.de ra.ꝙ ꝯcedẽs precario videtur possessionẽ recipere postea huic reddere.ar. s.si cer.pe.l.singularia.ꝛ sic non dat qȝ nõ habet.Jaco.de ra. ¶ In glo.s.per vsucapionẽ.ibi vel dic ꝛ bene ꝓm dyn.ꝛ Ray. ibi sue rei rõne proprietatis.qȝ dic vt.j.e.l.si rem aliquam.old. ibi vel dic duos.ꝛ hec etiam bona ꝓm dy.ibi sed an rogans.s.ꝑcario.dy.ibi tu dic sic.q꜠ due cause sunt contrarie se non cõpatientes cum effectus possessionis precarie sit contrarius effectus possessionis pro herede:cum possidens pro herede vsucapiat precario:tuens non.vt.C.de prescrip.xxx.anno.l.male agitur.ꝛ pro hoc.s.e.l.ij.§.ex pluribus.Dyn.ꝛ est casus questionis.j.pro empto.l.qui cum herede.in princi.Jac.ꝛ pro hoc.s.e. l.si quis.ante.

Quod ex naufragio. Ibi interim.i.periculo imminente. ol.ibi dimissum est.s.de naui.dy.

Qui alienam. Ita distingue:aut quis rogat ꝛ precario ꝯducit a dño ꝛ hꝫ locũ §.iste.Aut precario rogat vel emit a nõ dño ꝛ ꝯducit a dño et hꝫ locũ.s.e.l.qui bona.in prin.Aut ecõtra ꝛ hꝫ locũ.l.peregre. §.quibus explicitis.j.e.qȝ dic vt in glo.ꝛ suppletione eiusdem ¶ In glo.a dño sic.i.hoc acto.dy.ibi vt possideret.s.accipiẽs. dy.ibi a nõ dño.ꝛ postea conduxit a non domino.ibi.§.quibus sed ibi cum deijcitur vel tradit secus si conducit:vt.j.e.l.Quis. §.j.Ja.Non ob.§.quibus.q꜠ ibi loquitur quando alius possidens patitur aliũ realiter ingredi in pos.Ja.Uel dic ꝙ glo.bñ dicit ꝛ ꝙ nõ obstat ille.§.j.e.Quis.quia ibi loquitur in simplici colono qui nullo modo possidebat:ꝛ ideo cõducendo ab eo nõ transfert possessionem in eum:hic autem de precario rogante qui possidebat.dy.

Non videtur. Adeptus deijciens.old. ¶ Ibi nactus est.s.possessionem puta alium deijciendo per vim de possessione ex interuallo quam alius deijciẽs possidebat. dy.Et ad hanc.l.ꝯcor.qȝ nõ videt᷑ traditum qȝ euictum est.s. de leg.iij.l.qui ꝯcubinã.§.si heres.Nec videtur solutum quod creditori auferri potest:vt.j.de sol.l.cum quis.§.hominem.ꝛ.l. qui decem.§.fin.Et non videtur re exclusus que pretor in integrum restituturum pollicetur:vt.s.de in integ.restitu.l.nemo. Item non videtur tradita possessio que reuocari potest.vt.s. de act.emp.l.ratio.in prin.ꝛ de leg.ij.meuius.§.pe.Nec videt᷑ legatum qȝ ademptũ est:vt.C.de le.l.datũ.Nec videtur preciuꝫ recepisse qui tenet᷑ alij restituere.C.de ven.rerũ fisca.cum priuato communium.l.j.lib.x.

Cum heredes. Aditione hereditatis omnia iura transibilia excepta possessione trãseunt in heredẽ.hoc dicit.vel ab intestato succedere possumus.Et que sit ratio quare dñium transit in heredes ꝛ nõ possessio est:q꜠ possessio habet plurimũ facti vt.s.ex q.cau.ma.l.deniq꜄.ꝛ vide qȝ de hoc plene notatur per Rofre.de possessione que petitur ex edicto diui adriani tol.in prin.Et an habeat hoc locũ in suo herede vt etiã in eũ non transeat nisi apprehensa vide.e.ti.ver.itẽ queritur in eo qȝ diximus.ꝛ.s.ex quibus causis maio.l.cuꝫ miles.ꝛ ex hoc nõ fit furtũ hereditati iacẽti:vt.j.si quis testamẽto liber esse iussus fuerit.l.j.§.sceuola.Et heres non põt ante apprehensionẽ rerũ hereditariarũ agere interdicto vnde vi ꝛ no. per Inno.extra de causa possessionis ꝛ ꝓprietatis.c.cuꝫ super electione.ꝛ vide ad hanc materiã qȝ no.insti.de here.qualitate et differentia.§.sui.Differunt tamen sui ꝛ extranei quo ad ius patronatus qȝ in extraneos nõ trãsit vt.C.de ope.lib.l.liberti. Et ꝙ dñium statim transeat in heredem habet᷑ in clementinis de ver.sig.c.exiui de paradiso.§.quia igitur.

In his. Uel sic per alium possessus nihil possidere videtur.h.d.Reuersus ab hostibus iure postliminij dñia restituuntur nõ aũt possessio.h.d.dy.ibi in retinendo iure.i.dño qȝ habebat tpe captionis.ꝛ ideꝫ in omni alio iure incorporali.dy.ꝛ postliminij fictione cum reuertuntur.Uel dic.i.ꝯseruando tpe captiuitatis eis postea reuersis.Jaco.ibi amittũt sine auxilio fictionis postliminij.dy.que ad possessionem nõ aptatur.Ja.ibi sequitur ergo.s.q꜠ vere desinit possidere:ꝛ fictio postliminij nõ aptatur ad possessionẽ que fact est ergo ꝛc.

go'rc. Uel dic cũ possessio sit amissa sequit᷑ ꝙ illa que recupera tur a reuerso nõ est illa quã perdidi. sed noua qꝛ possessionem eandẽ seruare nõ potuisset nisi in eadẽ persona qđ hic impossi bile fuit postꝙ̃ est perdita. ar. ĩ. e. l. põp. qui fundũ. §. qui bona. et. ĩ. tit. j. l. si is. §. vlti. extincta est ergo possessio ꝛ nõ suscitatur. Dic vbi quis capitur seruus efficitur: vt. s̃. tit. j. l. adeo in prin. et sic mortuus censetur. ĩ. de reg. iur. l. seruitutes. sed per mortẽ possessio perdit᷑ siue per se tm̃ siue alieno corpore teneat᷑: vt. ĩ. eo. l. q vniuersas. §. qđ per colonũ. nec etiã iure vniuersali amis si dominij possessio retinet᷑: vt. ĩ. si quis testamẽto liber esse ius sus fuerit. l. j. §. sceuola. dominiũ aũt perditũ in iure amissi pa trimonij retinet᷑: vt. ĩ. de stip. ser. l. qđ seruus. ꝛ ideo cũ ꝑ postli minium recuperet id qđ in sui patrimonij iure ɔtinet᷑ merito fit dñs ꝑ postliminiũ vt heredes ꝑ aditionẽ. sed qꝛ possessio in vni uerso sui patrimonij nõ est postliminiũ nõ recipit sicut nec he res ꝑ aditionẽ. vt. d. §. sceuola. ꝛ. s̃. in prin. l. qꝛ cũ sit facti ꝛ cum per mortẽ est ꝑdita ꝛ nõ est penes quẽ sit ꝛ sic nõ recuperat᷑. se cus in ea quã seruus vel filius peculiariter tenet. qꝛ ꝛ illa sub vniuerso peculij noĩe ɔtinet᷑. vel illa sine nr̃o aĩo nobis acqui ritur ꝛ detinet᷑: ꝛ ideo desinẽte nostro aĩo non perditur. vt. s̃. ex q. cau. ma. l. ait pretor. §. itẽ hi. ꝛ. ĩ. de capti. ꝛ postli. re. l. pe. ꝛ. ĩ. ti tu. j. l. iusto. §. fi.

Iterum quero. Qui sciens liberum hominẽ possidet: nec eum nec per eũ possessa dicitur possidere. h. d. dy. ibi vt eum possideam. i. de fa cto detineam. dy. ibi non puto. quid si liber homo iuste rediga tur in meam seruitutem: nunqnid possideo qđ ante possidebã tpe redactionis in seruitutẽ. Uidetur ꝙ sic a contrario. ꝛ ar. s̃. de in integ. resti. l. nõ solum. §. proinde. ꝛ. ĩ. de preca. l. si adopta uero. constat aũt illum desinere possidere: vt. ĩ. e. l. qui vniuer sas. §. item qđ a mari. Ja. ibi item se habeat. i. cum verum sit ꝙ eum non possideas. dy. ibi possidere possum. ex potestate quaꝫ in eum vendo. dy. ibi quam ciuiliter. i. iure ciuili resistẽte ne ob stet de fructuario qui tantum naturaliter possidet: ꝛ tamẽ pos sessionem acquirit: vt. s̃. e. l. j. §. per eum. Ja. de ra. ¶ In glo. õ iure ibi possideat ɔuersum. vt per eum querat. ol. ibi qꝛ scit euꝫ liberum. ius aũt obedientie quasi possidet in illo. ar. eius quod no. ĩ. ad municip. l. de iure. in prin. Dy. In fi. ꝛ no. s̃. e. quicquid filius. ꝛ potest hoc modo ostendi. ecclesia non possidet cum pa rietes intellectu careant: omni facultate possidendi carent: vt not. s̃. qđ cuiusq; vniuer. l. sicut municipium. §. fi. Et ꝙ careãt omni facultate possidendi est ar. s̃. e. l. j. §. si furiosus. Per pre latum ecclesia non possidet conuersum cum sciat enim liberuꝫ hominem. nam cuicunq; administratori assimilemus prelatuꝫ siue procuratori siue tutori cum ipse sciat: eius scientia nocet ec clesie. argu. s̃. de edil. edic. l. cum mancipium. ꝛ de acquiren. he redi. l. cum quidam. Sol. potest dici ꝙ ecclesia per prelatũ qua si possideat conuersum vt quasi possidet asinum vel alias res: cum quasi possideat ratione obedientie quam ei tenet᷑ presta re: vt etiam dicitur de patre qui quasi possidere dicitur filium ratione patrie potestatis quam habet in eum: vt. s̃. e. l. j. §. per eum. ver. neq; ad reꝫ. sic nec res incorporales possunt posside ri: ꝛ tamen datur in eis quasi possessio: vt not. s̃. e. l. possideri. in prin. Dy. ꝛ Jaco. de raue. ꝛ dixi. s̃. titu. proxi. l. seruus. §. incor porales. Et ratione illius quasi potestatis querit conuersus ec clesie sicut filius patri. vt. d. l. filiuꝫ. j. §. per eum. Jaco. de raue. et not. s̃. e. l. quicquid filius. ꝛ. C. de epis. ꝛ cleri. auten. si seruus. vbi est glo. contraria huic glo.

Quod seruus. Qđ seruus meus iniu ste querit: mihi nõ que rit. h. d. Dyn. Ibi sed iustam potest. tuo nomine ex tra peculium apprehendendo. et dic potest ratione potestatis tibi in eo cõpetentis. sicut ꝛc. Dy. Ibi possidet id est detinet. Dyn. Ibi nam tunc. scꝫ cum seruus iuste nascitur tuo nomine. Dyn. Ibi id in peculio. large sumpto vocabulo. Dy. In glo. contra. s̃. ibi dicas nulli. ꝛ sic est vacans. de quo vacan te habetur. C. vnde vi. l. cum querebatur. Dyn. Ibi. §. si domi nus. hic nihil facit. ꝛ ideo allega eo. titu. l. sequitur. §. si tu. Old. Ibi cum sit seruus. s̃. de lega. ij. l. debitor. §. vlt. ꝛ de serui. lega. l. ꝛ si maxime. Oldr. In glo. ratio que sequitur in fi. scꝫ an igno ranti domino acquirat extra causam peculiarem. Dy. Jaco. In glo. quadam interpretatione. in fi. si iungas simul: qꝛ per se nihil facerent. Oldra.

Si id quod. Scꝫ mobile. Jaco. Ibi de finemus. nunc respondet. Dy. In gl. in quo fundo. ibi hominem. id est seruũ fugitiuum. Dy. Ibi ad vtrãq;. scꝫ questionẽ. Dy. Ibi non tẽpore. qꝛ tempus non est modus perdende possessio nis: vt. s̃. quibus modis vsufruc. amit. l. si mulieri. Dy. Ibi ex obliuione. depositionem animi inducente. ꝛ que obliuio induci tur ex longinquitate temporis. Dy. In fi. ꝛ. ĩ. titu. l. furtum. §. fi. ꝛ ibi de hoc. ꝛ. C. e. l. licet. dixi. sed videtur contra. ĩ. e. peregre. Ibi nec infirmitate ꝛc. naꝫ obliuio nihil aliud est ꝙ̃ infirmitas memorie: ꝛ ex ea procedit. Sed respondeo ꝛ dico ꝙ obliuio non est immediata causa perditionis possessionis: sed bene est cau sa immediata dispositionis animi vt non possideat: per quã di spositionẽ animi consequenter perditur possessio que solo ani mo amitti ꝛ retineri potest: vt. s̃. e. l. iij. §. in amittẽda. ꝛ sic loqui tur hec glo. ꝛ bene. sed in contrario non deposuerat animũ pos sidendi expresse nec tacite ꝛ ideo non perditur possessio. Dyn. et pro hoc. ĩ. e. l. si is qui. ꝛ qđ ibi no. Jaco. de ra.

Et per colonos. Ibi seruos. in eodem statu manentes. Dy. Ibi intelli gimur. modo respondet. Dy. Ibi possessionem. scꝫ ciuileꝫ quã habemus ꝛ naturalẽ per eos retinemus quando sunt viui. sed si moriant᷑ perdimus ciuilem. sed tunc demũ cum negligimus apprehendere naturalem ꝛ etiam ciuilẽ: vt not. ĩ. e. l. si de eo. §. j. ij. responso. Dy. Ibi quicꝙ̃ interest. quantũ ad possessionem retinendam ꝛ amittendam extra causam peculiarem. Dy. In glo. in ciuitate in fi. hoc est falsum ꝛ ideo dic vt ibi dixi. In glos. aliter in primo. ibi quia tunc etiam naturaliter. vt. s̃. loca. l. cum in plures. §. herede. ꝛ dic de hoc vt ibi not. Dy. Ibi fm̃ Joan. sed illa loquitur in casu contrario ad istuꝫ. scꝫ domino mortuo. Dy. Ibi si de eo. §. immo dic vt ibi not. Dy. ꝛ Oldra. Ista ta men opinio hic probat᷑. s̃. e. l. iij. §. si seruus. prout est ibi in textu decesserit. Sed prima opinio verior vt. d. l. si de eo. §. j. Ray. In glo. retinenda. ibi ꝛ eorum corpore possideamus. ꝛ ideo eis ma nentibus in possessione non amittimus. vt. ĩ. e. l. peregre. §. qui bus. Jaco.

Quod autem. Ciuilis possessio non querit oc cupanti naturalem anteꝙ̃ ciuili liter possidens repellatur vel suspicetur se posse repelli. hoc di cit. Dy. Ibi eo vsq;. id est vsq; ad id tempus tm̃. Dy. ꝛ Ol. Ibi corporalis possessio. id est occupatio. ꝛ ideo dicitur potior quia si ille possideat non possidebimus. Jaco. In glo. vt ꝛ. d. §. ibi. l. metum in prin. sed hoc contrarium sol. vt not. ĩ. tit. j. l. non solũ §. si dominus. Ol. Uel illud quo ad dandã act. qđ metus cau sa: vt ibi not. hic quo ad possessionem retinendam. Dy.

Locus. Locus certus ratione rei ꝛ quote vel tantum ratione quote: licet incertus ratiõe loci potest possideri. incertus vero ratiõe rei et quote nõ. hoc dicit. Et dic locus certus. i. certis fi nibus finitus. Ibi certa pars. etiã si ignoret᷑ quota sit respectu totius. Dy. ꝛ Oldra. Ibi incerta. ratione loci ꝛ quote. Dy. Ibi quicquid mei iuris. Nota cõtra omnia instrumenta antiquorũ qui dicebant vendo vel loco tibi quicquid habeo in tali loco. qꝛ per talem venditionem vel locationem non videtur transferri possessio. hinc est ꝙ si aliquid euincat᷑ semper posset dicere ven ditor ꝛ locator: istud nõ vẽdidi vel locaui: ꝛ ideo cautum est em ptori ꝛ conductori ꝙ faciat designari singula que venduntur vel locantur: ꝛ specificet proprijs locis ꝛ nominibus ꝛ confini bus saltem duobus. argu. pro hoc. s̃. de here. vẽ. l. cum heredi tatem aliquis. al's incipit cum quis hereditatem. ꝛ ll. sequenti bus. ꝛ. ĩ. de censitis. l. forma. Dyn. ꝛ. C. de bonis proscripto. l. si quis post hac. Eodem modo facit ꝙ si cõfirmatio fiat hoc mo do. qcquid iuris habes in tali loco tibi cõfirmamus. ꝙ talis cõ firmatio nihil operetur. pro hoc de lega. j. l. si sic. §. j. de auro et argento. l. quintus mutius. C. de falsa causa adiecta le. l. nõ de signata. ꝛ. l. fi. ꝛ. s̃. e. l. iij. §. incertã. ꝛ. ĩ. tit. j. l. si fur. §. fi. ꝛ extra de prescrip. c. auditis. Nec enim iuuant confirmationes subsecute cum de intentione principali non appareat. quia intentio con firmantium nõ est aliquid noui dare. vt extra de fide instru. c. inter dilectos. §. porro. ꝛ de confirmatione vtili vel inutili per totum. Cum ergo de prima concessione seu iure non appareat cõfirmatione non iuuabitur vt ad primordium tituli posterior confirmet᷑ euentus: vt. C. de impo. lucra. descrip. l. j. lib. x. ꝛ pro hoc extra de re iudi. cum inter viuos circa fi. ꝛ ita fuit pronũcia tum in curia romana super quadam tali confirmatione facta episcopo vticeñ. per inclytum regem ludouicum francorũ. Ol. In glo. cum ꝛ meum. ibi sed oppo. hec oppositio non procedit per. l. cum heredes. in prin. s̃. e. ꝛ. ĩ. e. qui vniuersas. §. ꝙ per co lonũ. ꝛ. ĩ. tit. j. l. fi. §. fi. ꝛ ibi no. Dy. Ibi perinde est ac si sim. naꝫ qđ incõtinenti speratur fieri pro facto habetur. ar. s̃. de test. mi li. l. pe. Dy. Ibi qđ meo. §. fi. Uel dic heredẽ cõplere vsucapio nem defuncti ꝛ si nõ possideat hereditatẽ. vt. ĩ. tit. pri. l. ceptã. et. s̃. de peti. here. l. non tm̃. §. qđ si pro emptore. Et qđ dicit᷑. ĩ. tit. j. l. fi. habet locũ ĩ possessiõe per seruũ hereditariũ peculiari nomine quesita vbi primordiũ vsucapionis est tẽpus adite he

reditatis.sed ibi pro herede que incipit ab herede non primordium aditionis sed apprehense possessionis est cā vsucapionis cum sine possessione vsucapio nō procedat.Jac.

S Jis qui. Rō legis limitat ⁊ restringit dictū pcedēs ad eū casum tm̄ ad qd extēdit rō dicti.h.d.dy.⁊ ꝯcor.C.que sit lō.ꝯsue.l.j.de testi.l.solā.s.de auto.tuto.l.j.⁊.viij.di.qꝛ frustra.pcedētia em̄ p sequētia restringunt ⁊ ecōtra:vt.s.de vino tritico ⁊ oleo le.l.fi.§.q dulcia.⁊ ibi in gl.⁊ p hoc.C.fa.her.l.quotiēs.⁊ ibi dixi.⁊ p hoc.j.de flu.l.j.§.nō aūt oē.ol.¶ In gl.i.nō pōt.ibi rn̄.hic.s.furiosus.ol.ibi ex negligētia.⁊ sic furioso remanēt reliquie volūtatis:vt.s.de his q sunt sui vel alie.iur.l.pre furioso.sed in alio ꝯtraria priori volūtas inducta fingit.ar.j.d reg.iur.l.eius.Itē sane mētis hō ex cessatione vtendi declarat volūtatē ꝯtrariā.ar.s.ti.j.l.naturalē.§.ceruos.Ja.⁊.§.pauonū.qd in furioso fingi nō pōt:vt.s.loca.l.qui ad certū.Vel dicas ꝙ p obliuionē nō pdit possessio nisi interueniat longū tps ar.j.e.l.peregre.in prin.Ja.⁊ de hoc dixi.C.e.l.lz.⁊.s.e.l.si id qd ibi ille.s.homo sane mētis.ol.

S J rem aliquam. Possessor conducens ab alio ignorāter poss.nō pdit nec tenet ꝯductio.a sciente vo in re aliena vel etiā ppria ꝯductio rōne possessionis pcedit sed pprietatis grā impedit.h.d.ibi possidebā ciuiliter ⁊ naturaliter vel ciuiliter tm̄ vel naturaliter tm̄.dy.Et vide de materia huius.l.qd plene dixi.C.loca.l.q rē.⁊.l.ad probationē.ibi possessionē.s.p ꝯductionē.ol.ibi multuz refert.hic rn̄det.dy.ibi vtrū sciā.⁊ tūc pdā possessionē.dyn.An ignorē et tunc nō pdam.dy.ibi quasi pōt esse expssiuū veritatis.vt.s.de ꝯsti.pecu.l.si duo.ibi ⁊ sciēs.s.me possidere.refert vtrū ⁊c.old.ibi pprietatis.vt est cū rē ꝯduco p quā ꝯductionē habet respectus ad pprietatē.secus si ꝯduco possessionē rei.ar.s.de triti.l.ij.⁊ qd me.cā.l.si mulier.§.qui possessionē.⁊.j.vti possi.l.si duo.§.fi.⁊ sic loquit.j.ti.pxi.Ja.ibi an possessionis tantū in dubio videt dicēduz ꝙ videat facta ꝯductio rōne possessionis tm̄ vt sic valeat.ar.s.de reb.du.l.quotiēs.Sed rn̄deo aut in ꝯductore fuerūt verba de re:⁊ nō valet ꝯductio.aut de possessione et tunc sic.ar.j.vti possi.l.si duo.in fi.Dy.⁊ Ja.ibi ⁊ sequit.si hoc est ꝙ valeat emptio ⁊ stipulatio sequit ⁊c.dy.ibi ⁊ ꝯductio.s.sit vtilis similiter.dy.ibi possessionis.s.nō aduocāde.dy.Querit glo.si conduco predium qd scio meum:an p hoc pdā dn̄ium.et dicit ꝙ sic.p glo.facit qꝛ ignorās nō perdit.vt.C.locati.l.q rez.⁊.l.ad pbationē.ergo a ꝯtrario sensu dictarū.ll.sciens pdit.qd ar.est fortissimū.vt.s.de offi.eius cui mā.est iurisdi.l.j.§.huius rei.Preterea si rē emi a nō dn̄o habeo quasi dn̄iū ⁊ quasi possessionē:vt insti.de act.§.alee.⁊ si ꝯduco pdo illud.vt.s.e.l.qui bona.⁊.l.interdū.ergo sic hic.Preterea si trado tibi rem quaz scio ad te nō ptinere nec p me tibi deberi:videor tibi donare vt j.de reg.iur.l.cuius p errorē.sic ⁊ si ꝯduco rem meā sciēs videor ipsi locatori tradere ⁊ ab eo in ꝯductionez recipere:vt.s.de rei ven.l.quedā mulier.⁊.C.de dona.l.qsquis.Ecōtra videt ꝙ nō perdā dn̄ium nec applicet locatori.⁊ hoc approbat glo.d.l.qui rem.⁊.l.ad pba.C.loca.⁊ p hoc facit qꝛ in quo casu pcedit emptio ⁊ stipulatio rei mee:eodē casu pcedit ꝯductio ⁊ pcarium:vt hac.l.in fi.ergo a ꝯtrario sensu:vbi nō pcedit vnū nec aliud sz emptio rei sue quo ad pprietatē nō tenet siue sciēs siue ignorans:vt.s.de ꝯtrahē.emp.l.si in emptione.§.rei sue.⁊.l.sue rei.ergo nec ꝯductio nocebit qn̄ sciens.Preterea.l.dicit ꝙ vbi nō valet expssum nec tacitū.de lib.leg.l.petitor.⁊ de ser.rust.pre.l.iij.sed si cōduco rem meā nō valet.ergo nō valebit id tacitū qd posset sequi.s.perditio dn̄ij.Preterea nuda rō non sufficit ad transferendū.vt.s.de acqui.re.do.l.nunꝙ nuda.sed nuda dicitur qn̄ non est habilis ad transferendū vt locatio:vt.s.loca.l.locatio.Preterea ꝯsideremus ad qd fit locatio.s.vt possessio prestet non vt aliud de nouo acquiratur.ar.s.de lib.le.l.si legata.⁊ de ꝯdi.⁊ demon.l.cū tale.Ad ꝯtraria dic aut interuenit vera cā ⁊ habilis ad dn̄ium transferendū:vt donatio vel similis ⁊ ficta traditio vt conductio:vel vsuf.retētio:⁊ tūc cōducendo vel retinēdo vsumf.videor transferre dn̄iū:vt.d.l.quisquis.C.de dona.⁊.s.de rei ven.l.quedam.⁊.s.e.l.qd meo.Aut ficta cā ⁊ vera traditio:⁊ tunc idem:vt.d.l.cuius per errorē.de reg.iur.Aut ficta cā ⁊ ficta traditio:⁊ tunc nō perdo dn̄ium nec transfertur in alium:vt in qōne proposita.Sed p hoc nō est rn̄sum ad.l.qui bona.⁊.l.interdū.s.e.sed dic ꝙ ibi non dicitur ꝙ illud quasi dn̄ium applicet locatori.qd verū est ꝙ nō applicat:sed sola possessio que solo aīo transfert:vt.l.si quis vi.§.differētia s.e.l.qd meo.dy.De ista materia plenius dixi.d.ll.qui rez.⁊ ad probationē.C.loca.¶ In glo.ignorans em̄.ibi ex cā peculiari quero.vt.s.e.l.j.§.itez acquirimus.⁊.l.naturaliter.§.j.fm vnū intellectum.vel p procuratorem habētez mandatum.⁊ ad hoc bene sequitur sequēs allegatio glo.dy.¶ In glo.erat tn̄ mea.ibi nō amitto pprietatē.qꝛ error circa dn̄ium impedit circa possessionē vt cū me possidere sciam.⁊ sic ex hoc ꝯtractu ꝙꝙ inutili traditione facta transibit possessio.qd esse pōt.vt.s.e.l.j.§.si vir.R.¶ In ea.glo.in fi.Cōtrarium tenēt aliqui per.l.ad probationē.C.loca.⁊ respōdēt ad.l.qd meo.ꝙ ibi precesserat iusta cā ad dn̄ium transferendū.Sed si vis tenere pro gl.facit qꝛ ex quo scio me possidere:⁊ a te ꝯduco:videor velle te possidere p me:⁊ sic me desinere possidere:vt.s.e.l.īterdū.§.fi.cū possessio solo aīo perdatur.vt.s.si quis vi.§.j.Et tunc rn̄de ad.l.ad probationē qd ibi ignorabā vtrūq3.s.me dn̄m ⁊ me possidere.Itē tenendo glo.nō ob.ꝙ errem circa dn̄m.qꝛ ꝯduxerim tanꝙ tuā cū in veritate esset mea.qꝛ error circa vnum separatoꝝ nō porrigitur ad aliud.vt.s.ad.l.fal.l.j.§.si legatarius.Unde dic aut ꝯduco tantum rōne proprietatis volēs retinere possessionem:⁊ tunc nō perdo proprietatē nec perdo possessionē.vt no.d.l.si quis vi.§.j.fm vltimam opi.Aut simpliciter ꝯduco volēs conducere rōne proprietatis ⁊ possessionis:⁊ tūc vtrūq3 amitto vt s.de acqui.here.l.illud.⁊ qd dixi in.d.l.si qs vi.§.j.Vel dic melius vt no.d.l.qui rem.C.loca.vbi tenet glo.ꝙ nō perdo dn̄ium vt.s.dixi.⁊ vide ibidem Cy.⁊ Ray.¶ In glo.⁊ erat.ibi videor transferre velle ex causa donationis presumpte.vt in regula iuris cuius per errorem.qꝛ cōducendo videt tradere.vt.s.de rei ven.l.quedam mulier.Ray.de hoc tn̄ latius.s.dixi.¶ In ea.glo.in fi.quo casu loquitur glo.vl.j.e.⁊ dic vt ibi dicam.¶ In glo.hoc pōt valere in fine.⁊ dic possessionis nō aduocāde.vt si te inde expulerim.interdictum vnde vi poteris intentare.vt.j.de preca.l.certe.§.iul.Ja.¶ In glo.rōne possessionis.ibi.C.loca.l.qui rem.glo.debuit dicere.possessionem nō perdo.Sed an pōt valere cōductio si rem alienam quā me possidere ignoro a dn̄o cōduco.dic ꝙ nō valet conductio.qꝛ cū possessionē nō perdam de necessitate sequitur ꝙ conductio nō teneat.vt.s.eo.l.si quis ante.Jac.ibi sed possessio amittitur fm Azo.sed quō ab errante perditur.contra.j.e.l.si me in vacuam.Jac.De hoc.s.e.in glo.erat tn̄ mea.Ol.⁊ no.d.l.qui rem.C.loca.Ja.ibi pprietatis respectu.⁊ sic solum dn̄ium perdere volui.In dubio vero loquitur glo.s.e.que incipit ⁊ erat.Ray.¶ Ibi sue rei.hoc facit contra Azo.nō pro eo.⁊ ideo dic vt no.d.l.qui rem.C.locati.⁊.j.de vsuc.l.ei a quo.dy.Et dic ꝙ loquitur vbi rem meā cōduco vt alienam at hic quando rem meam conduco vt meam sciens meam.quo casu perdo dominium:licet locatio non teneat.sicut ⁊ alias ex inutili contractu dominium transfertur.vt.s.de dolo.l.⁊ elegāter.Ja.de ra.Et allegat etiā.s.in ar.pro se.s.de acqui.here.l.illud.De hoc tn̄ an dn̄ium transeat ex cōtractu inutili no.⁊ dixi.C.si quis alteri vel sibi.l.multum.in fin.Vel dic ꝙ transfertur ex causa donationis presumpte.ar.j.de reg.iur.l.cuius per errorem.⁊ sic non ob.s.ti.proxi.l.nunꝙ nuda.sed cū perdā dn̄ium ergo ⁊ possessionem al's esset contra.s.e.l.si quis vi.§.differentia.⁊ qꝛ illi non posset dn̄ium sine possessione queri.vt.l.traditio.e.ti.⁊ sic cum perdam dominiuz ⁊ possessionem dic conductionē tenere.⁊ hoc videt sentire glo.s.e.q incipit.⁊ erat ⁊c.nisi dicas ꝙ hoc conduxit solum proprietatis respectu.⁊ ideo non tenet cōductio nec dn̄ium perdit.qꝛ nō potest perdi possessione retenta.vt.d.l.si quis vi.§.differentia.et ideo hec glo.male dicit.⁊ illa glo.que est in.d.l.qui rem.C.loca.verior est.glo.vero superior loquitur in dubio.⁊ ita intellige qd s.dixi.⁊ hoc innuit Azo.in illa glo.⁊ erat ⁊c.⁊ ita concorda has glo.fm Ray.Circa hoc tn̄ no.d.l.qui rem.⁊.l.ad probationē.C.locati.⁊ extra de fide instru.inter dilectos.circa fi.Ibi cū cōductor possideat.vt patet in prin.l.dū dicit si rez aliquā pssideaz.Ol.Ibi poterat eā aduocare.s.possessionē.Ol.⁊ ita iste nō videtur possidere:vt.s.e.l.nō videt.Vel dic ꝙ cōducendo ab illo videtur in eū possessionē transferre:vt.d.l.quedā mulier.s.de rei ven.Jaco.de ra.Ibi fuit cōfessus.s.cōductor.Ol.Ibi eius nomine.s.locatoris.Ol.Preterea possibile est ꝙ habeā naturalem ⁊ alius ciuilem ⁊ econtra.Dy.

P Ossessionem. Possessionem que est facti non que est iuris pōt pupillus perdere sine tutoris auctoritate.h.d.Et dic naturalez corporaliter insistendo:vt.s.e.l.j.Dy.Ibi animo possessionē.i.possessionē quaz animo tenet siue erat ciuilis tm̄:siue naturalis tm̄.qd esse potest.vt.j.de vi et vi arma.l.iij.§.vnde vi.Dy.⁊ Ol.Ibi sed vt corpore.vel fm ꝙ dicimus vnam esse possessionem fm Azo.penes aliquē ⁊ nō plures.que vna.s.ciuilis ⁊ naturalis dicitur corporaliter.⁊ corporali expulsione desinat ⁊c.qd enim facti est.i.possessionē que facti dicitur cum ab eo causetur.vt patet.s.e.l.iij.in prin.amittere potest.vt.s.dixi.alia causa est ⁊c.et sic exponit vno modo.s.

el.cum

e.l.cum heredes.§.j.Jaco.In glo.j.ibi vel potest.hec vera.dy. ibi sane mentis sic amitteret.sed illud contingit ex iuris necessitate:non ex pupilli voluntate.Jac.de ra.¶ In glo. vel solue. hec vera.dy.

Qui vniuersas. In.§.j.ibi sicut homines liberum.res sacra non potest possideri ab ignorante:liber homo sic.Ratio q: in possessione liberi hominis habetur vtilitas propter acquisitionem que per eum fit possessori: que ratio in re sacra cessat.Ja.In ver.quod a mari.ibi in alterius potestatem peruenerit.Queritur si aliquis intrauit monasterium ⁊ tempore introitus multa bona possidebat:nunquid possessio ipsorum bonorum transeat in monasterium ipso iure sine apprehensione.Et videtur ꝙ non:siue monasteriuz habeatur loco filij:vt in auẗ.de san.epi.§.sed hoc presenti.que est posita C.ad trebel.auẗ.nisi rogati.⁊ ibi de hoc dixi.siue loco heredis vniuersalis.de quo dixi.C.de sac.sanc.eccle.auẗ.ingressi.quia in heredem non transit possessio nisi apprehensa:vt.s.e.l.cum heredes.in prin.In contrarium videtur ar.huius vers.⁊.s.de adop.l.si pater.⁊ hanc hic tenet Dy.quia cum ingrediens per ingressum dedicet se ⁊ sua:vt.d.auẗ.ingressi.⁊ possessio rerum suarum est sua:ergo videtur eam dedicare:⁊ per consequens in monasteriū transferre.Nec ob.ar.de herede:q: defunctus p mortem ex toto desiit possidere.⁊ ideo non mirū si non transeat in heredem nisi apprehendat.sed ingrediens in ipso ingressu possidebat ⁊ per ingressum statim transit in monasterium: vt predictum est.hanc eandem opi.tenet hic Ja.de are. ⁊ allegat .j.de preca.l.si adoptata vero.que bene facit.¶ In glo.vel alueum faciendo.ibi ꝫm Jo.Uel dic melius vt no.s.e.pompo.in prin.⁊.l.iij.§.labeo.dy.⁊ ol.

Quod per colonum. Ibi nact⁹.Nact⁹ tñ videtur si locauit colono ⁊ colonus vt heredis conductor tenuit.vt.C.e.l.fina. Jac.⁊.j.in sequenti responso.Oldr.ibi non poterit possidere. medium tamen tempus quod currit ante aditam hereditatem ⁊ ante apprehensam possessionem procedit heredi ad vsuc. vt .j.ti.j.l.nunꝙ.§.vacuum.⁊.l.ceptam.⁊ hoc nisi alius medio tempore apprehenderit possessionem:vt.s.e.l.pomponius.§.quesitum.dy.ibi sed quod pro emptore.vel alio quocūq; titulo vsuca.inducete.Dy.ibi heres meus.etiam anteꝙ corporalem possessionem apprehendat si iubeat colonum possidere ⁊ ipse obediat.dy.¶ In glo.apprehendente.ibi idem forte.vel dic quocūq; modo teneat colonus habet locuz quod hic dicitur dū tamen non interuertat.nam etiam si a nullo possideretur procederet vsucapio:vt.j.ti.pro.ri.l.ceptam.cū si.ergo multomagis si ab aliquo possidetur.vt hic.dy.ibi ꝙuis.§.j.⁊ arg.C.de agri co.⁊ censitis.l.litibus.lib.xj.⁊.s.de instito.l.sed ⁊ si pupillus.in principio.⁊.l.in eum.§.j.⁊.j.de precario.l. que si cum.§.j.in fi.⁊ s.man.l.inter causas.§.finali.Jaco.¶ In eadem glos.in fine. posset punctari ⁊ aliter ꝙ pro emptore possidendo per colonū vsucapiat heres etiam non nactus possessionem.vt.j. titulo.j. l.ceptam.Jaco.Sed istud vltimum quod dicit glo. quibusdaz non videtur verum quia per pensionis solutionem quis nō videtur apprehendere possessionem.quia cum ipse non retineat multominus acquirit:vt.s.quib.modis vsufru.amitta.l. pomponius.Sed hec glo.non dicit ꝙ hoc modo videatur apprehēdere possessionem vel acquirere sed ꝙ vsucapionem complet quod est verum etiam si solutio pēsionis non interuenisset: dū tamen medio tempore per extraneū non fuerit apprehensa vel colonus nō interuenerit possessionē:vt.d.l.ceptā.j.tit.j.⁊ vide qđ dicam.j.l.pro.ri.§.si conductor.

Si ego. Ibi tu titio scilicet commodaueris in fin. ibi obseruandum erit.i.vt possessionem retineā si pluribus fuerit locata vel apud plures deposita.Dy.Et sic non refert ꝙ possessio per plures manus ambulet. pro hoc.s. de peti.here.l.sed ⁊ si lege.§.sinautem.de pig.l.lex vectigaẗ. et de mino.l.sed vbi.⁊ in glo.⁊ bene per Rofre.de edicto diui vespasiani.¶ In glo.ciuiliter pro me in fi.Solu.ibi possidet primus qui precario rogauit vt no.j.de preca.⁊ habet.§.eum. hic autem nullus istorum possidet.Uel dic ꝙ hic tractatur de possessione:ibi vō de interdicto siue act.nā: hic si queratur de act. dabitur domino actio personalis contra primum tm̄ cum quo contraxit ⁊ non contra alios vt.s.depo.l.si is apud.⁊ hoc placet Ja.de bel.Uel dic ꝙ ibi non fuit ꝯcessum precarium primo sed scđo mandato primi.⁊ ideo tenetur mandati vel in factum. si aūt ꝯcessum fuisset precario ⁊ ipse alij precario cōcessisset interdicto de precario teneretur.vt ibi no.⁊ sic non est contra sed ꝯcor.⁊ ideo dic vt ibi not.in gl.que incipit.ex hoc interdicto ⁊c. Ray.

Si colonus. Si colonus exeat de fundo nō aīo deserēde possessionis.dn̄s possidet ciuiliter ⁊ naturaliter.h.d. dy. De naturali tñ est qđ vt statim diceẗ.ibi ⁊ eo rediisset.i.in pos.fundi ⁊ subaudi maxime.dy.¶ In glo.s.ciuiliter.s. absente dn̄o.i.locatore.⁊ ista glo.cōiter teneẗ p doctores.ibi qui fundū.in prin.sed ibi de possessione nihil dicit sed de vsuc.que etiā nemine possidēte cōpleẗ.vt.j.dicā.Ja.ibi.C.e.l.fi.vbi de H no.⁊ dixi.ibi ⁊.s.l.j.§.ꝙ si seruus.immo dz dicere.l.iij.⁊.j.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.ꝙ si seruus.his em̄ casibus duob⁹ naturalis tāꝙ dignior trahit ad se ciuilē.sed dic vt.j.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.nō aūt. secus vbi deserit vt in casu pcedēti q: in pdictis duobus possessio p aliū trāsfert.in tertio nō.ar.eius qđ no.s.e.l.possessionez. Ray.ibi cōia de vsuc.l.j.⁊ p hac opi.est.C.de agri.⁊ cē.l.p colonum.⁊ p emptore.l.q fundū.in prin.nā ibi dicit tex.relinquende eius gratia ⁊c.Sed prima opi.vr̄ verior ⁊ videẗ expssum.j.e.l.si de eo.§.si forte.ver.aliud estimādū.lz quidā ibi habeāt.idē estimandū.⁊ tunc faceret p prima opi.sed cōis littera est aliud estimandū.Ad ar.in ꝯtrariū adducta hic ⁊ in glo.palle.l.j.C. cōia de vsuc.vbi scđo a opi.approbaẗ pz rn̄.Nam ad.l. per colonum responde ꝙ non preiudicatur considerato effectu q: habet dominus conditionem ex.l.ad recuperandam possessionez vnde non videtur alius possessionem adeptus.vt.s.e.l.non videtur. ⁊.l.si quis vi.in prin.negari tñ non pōt quin interim aliqđ preiudicium fiat.Ad.l.qui fundum.que videtur multuz ob.rn̄. q: ibi non dicitur ꝙ possessio retineatur sed dicitur ꝙ pcedit vsucapio.⁊ hoc non est mirum etiaz hereditate iacente.vt.j.ti. pro xi.l.ceptam.⁊.l.iusto.§.nondum.⁊.l.fi.Item facit pro dicta gl. C.cōia de vsuc.l.j.j.ti.pro.xi.l.nunꝙ.§.si seruus.⁊.s.e.l.si id qđ. §.j.vbi per furiosum ⁊ demētem retinemus possessionē ⁊ tñ nō habuit animū possidēdi.sed rn̄.demētes vel furiosi nō trāseūt de voluntate in voluntatē vel de velle in nolle:sed colonus hīi transit de velle in nolle.⁊ ideo preiudicat dn̄o in casu nostre q̄stionis.Dy.

Quamuis. Ibi non obligetur.s.ciuiliter ⁊ naturaliter nisi sit factus locupletior.Et est ar.ꝙ si statuto ciuitatis caueatur ꝙ filiusfamilias non obligeẗ nihilominus admitti possit vt procurator.Ja.

Si conductor. Prior locator non priuaẗ possessione per solam conductionem quam colonus eius faciat ab alio q: colonus nō transfert in secūdū conductorem poss.quam nō habebat.h.d.Dy.ibi vēdiderit non tñ tradiderit.R.dyn.⁊ ol.ibi ⁊ eam.s.possessionem nondum traditaz emptori.al's si esset tradita priuaret dominū poss.vt.s.e.l.iij.§.ꝙ si seruus.dy.ibi ⁊ vtriꝗ.s.primo locatori ⁊ secundo cui vendiderat.dy.ibi prior.modo respondet.dyn. ibi possessionem rei locate.⁊ per conductorem vendite ⁊ vendito re conducte.dy.¶ Et no.q.§.iste ⁊ glo.hic posita multum sepe allegantur in practica ꝙ locator recipiendo pensionem vel mercedem a conductore videtur retinere possessionem rei locate.⁊ pro hoc.s.e.l.qui vniuersas.§.ꝙ per colonum.ij.rn̄.⁊ ibi in glo.que incipit apprehendentez.vbi de hoc tetigi.⁊ pro hoc.s. de pig.act.l.si pignus.In contrarium videtur gl.que est extra de re iudi.c.cum bertoldus.que incipit.sed videtur.de fide instru.c.inter dilectos.circa fi.ver.per instrumēta.⁊ de ap. bone. in glo.Sed hec ratio videtur specialis in ecclesia ꝙ p receptionem pensionis sibi queratur possessio.vt extra de resti.spoli.c. cum venissent.cum ibi no.in glo.⁊ per Inn.sed si recte inspiciātur predicte glo.non contradicunt immo concordant.Ex illis enim glo.colligitur ꝙ sola perceptio pensionis non facit quez possessorē nec ex tali pceptione ad plenuz pbaẗ possessio.sicut nec sola salarij receptio facit quē decurionē.vt.s.de decur.l.herennius modestinus.nec hoc etiā dicitur hic ꝙ receptio pēsionis faciat quē possessorē.sed dicitur ꝙ per receptionē pensionis retineẗ possessio quam ꝯstat locatorez prius habuisse ⁊ habere ⁊ sic nō cōtradicunt.Sed vr̄ ꝙ per locationem acquiraẗ possessio.vt.s.e.l.interdum.§.vlti.Sed dic hoc esse verum probata possessione ipsius locatoris.vt.s.locati.l.ex conducto. in prin.⁊ de hoc dic vt no.⁊ dixi.C.loca.l.ad probaẗ.⁊ vide etiam quod no.per.B.⁊ Inno.⁊ alios extra de consuetudine.c.ex literis.⁊ in vsibus feudorum.de consuetudine recti feudi.c.j.⁊ in summa Ja.ardizonis.qui feudum dare possunt.scđo folio.§. ex his enim.¶ In glo.sed hic quomodo.ibi nō em̄ sequiẗ tenetur.s.depositarius actione depositi.dy.ibi interdum.§.fi.⁊.l. q bona.in prin.ol.¶ In ea.glo.in fi.que est contra.sed dic ꝙ ibi vere tradidit conductor.hic non vere tradidit.Et pro hoc etiā non ob.notata.s.e.l.interdum.§.fi.vt ibi dicebam.¶ Sed qđ si conductor vendidit et tradidit:et nihilominus pensionem

soluit primo locatori an currat pscriptio locatori si erat dñs an desinat pscribere si res erat aliena. Rñdeo vtroq casu possessioné pdi ꝛ sic pscribi ꝯtra eũ si erat dñs: ꝛ interrũpi pscriptioné eiusdé primi locatoris si nõ erat: vt in. l. hic in glo. alle. s. qb. mo. vsuf. amit. l. põponius. dy. Alij tñ ꝯtra: vt dixi. C. de pscri. xxx. an. l. cũ notissimi. §. fi.

Infans. Ibi nã aliogn. i. al's de rigore iuris. dy. nullus est ꝯsensus. ꝛ sic nõ querit. Jac. ¶ In glo. ꝛ sic nõ querit in fi. teneas primã vt hec intelligatur p illã: vt dicit expsse lrã illius. Do. tñ Jac. de ra. hanc. l. intelligit qñ traditur infanti res in qua nõ põt habere effectum. de quo dic vt dixi. d. l. donatarum.

Vendi venditor. Facit ad qõné si védidi fundũ alicui ꝛ licẽtiã eidé ꝯcessi igrediẽdi possessioné ꝛ añq̃ ingredere mortuus est: an liceat heredib⁹ eius ingredi. Uber. de bo. tenet ꝙ sic qꝛ talis licẽtia coheret venditori postq̃ ꝯcessa est. vñ sicut venditio transit ad heredes: ita ꝛ dicta licẽtia. Preterea heredes ad hoc possent agere act. pre. v. vel act. ex eo ꝯtractu informata: vt. s. de ꝯtrahẽ. emp. l. pacta. ꝛ de penis. l. iuris gentiũ. §. qnimmo. ꝛ facit. C. e. l. minus. Uber. Facit etiã ad qõné si factus est aliquis executor ad inducẽduz aliquẽ in possessioné alicuius rei vel prebẽde ꝙ non possit ille sua autoritate apprehendere sed eã debeat recipere de manu executoris. dy. ibi nõ ꝓhibẽtibus heredibus. ꝛ sic ꝯsentire videnẽ. vt. C. e. l. minus. Ja. ¶ In glo. ad quã tradendaz. ibi ẜm quosdã ꝛ hñ: vt no. s. de act. emp. l. ij. Ol. ibi qõ nõ placet immo placet. ol. ¶ In fi. qõ intellige vt ibi no. s. ꝙ vẽditor teneẽ tradere vacuam ad hoc vt libereẽ ab actione ex empto: vt. d. l. ij. §. j. s. de act. emp. ꝛ ita loquiẽ hec glo. cũ ꝯcor. tñ ꝛ sine vacua põt transferri: vt. s. de fun. do. l. si fundũ. ꝛ ita loquiẽ. l. cũ res. in gl. ibi posita. In gl. vt ꝛ ar. s. ibi si pater. cũ ibi dicat dñm nõ discedere ab herede nisi fauore libertatis vel dotis. Ja. ibi alijs casibus loquuntur. qꝛ ibi nõ tenebantur heredes consentire. hic sic. Ja. ¶ In ea. glo. ibi vel vt ibi in prima solutione que est vera ꝛ notabilis. dy. ¶ In ea. glo. in fi. ꝛ de hoc vide qõ no. p In no. ꝛ. B. ꝛ alios extra de rescrip. c. ex parte decani. ꝛ p Jo. and. extra de procu. c. vlti. li. vj.

Si me in vacuam. Error qui est in corpore impedit acquisitioné possessionis. nõ aũt error in nomine. Jté si tradiẽ pcuratori sufficit pcu. vel dñm nõ errare vt queraẽ possessio. h. d. Et dic ꝙ primo poniẽ dictũ ꝯñale vsq ibi. nisi forte. Scõo modificatur ipsuz dictũ vsq ibi qñ vero. al's qñ aũt. Tertio inferẽ quidã casus in quo dicitur quid iuris. ꝛ ẜm opi. celsi ꝛ marcelli videẽ vnũ. ꝛ hoc vsq ibi. ẜ nõ puto ꝛc. Quarto determinaẽ qõ illa ꝯtra opi. eoꝝ ꝛ subiungitur rõ determinationis. ꝛ hoc vsq ad. §. sed si nõ mihi. tandẽ adducuntur super hac materia certi alij casus vsq ad fi. l. dy. ibi si me emptoré. ibi miseris. tu venditor. dy. ibi nõ ꝯsenserim⁹ vt in prin. l. dy. ibi an a te. s. tradente. dy. ibi recedet possessor. ꝛ videẽ ꝙ sic qꝛ ꝛc. dy. ibi mutare de nobis in alium: vt. s. e. l. qõ meo. Ja. ibi nos posse. s. al's vbi nõ est error. dy. ibi scribũt. ꝛ male. dy. ibi ergo. qõ impedit alicuius rei acquisitionem: impedit etiam amissionem eiusdem. ol. ibi recessit. s. non aliter amittere volens q̃ si quereẽ ei cui tradebat. dy. ¶ In glo. vt ꝛ. j. de vi ꝛ vi ar. ibi. l. voluntate. ꝛ. s. ad trebel. l. si patroni. Ol. ibi error in re. i. etiam in substantia rei. Ja. ¶ In ea. glo. in fi. i. in qualitate persone. secus si in persona. ar. j. de fur. l. si quis vxori. ꝛ. l. si vendidero. §. vlti. ꝛ. l. si is qui pignori. §. si tu titiuz. ꝛ in. §. si vir. fuit error iuris ꝛ sic sunt tres casus. Dy. ol. ꝛ Ja. ꝛ hoc si res sit immobilis: al's esset furtum ꝛ perdita possessio: vt. s. e. l. rem q̃ nobis. Ja. Uel dic ꝙ in. §. si furioso. habuit animum amittẽdi statim qꝛ dixit vade in possessionem talis fundi. hic autem nõ: sed quodammodo sub conditione recessit vnde non perdit nisi acquiras. ꝛ probatur hec solu. j. de vi ꝛ vi ar. l. cum fundum. Jac. de ra. Sed contra hanc so. videtur sequens. §. sed si non mihi. si bene aduertatur.

Sed si non mihi. Ibi errem ꝛ i corpore rei dyn. ibi sed si procurator meus recipiens. vt procuratore non gerẽte tradente hic in animo. Ja. ibi ꝛ cũ placet ignoranti. Mo. pro questione glo. que est s. e. l. j. §. furiosus. qꝛ si hominibus sane mẽtis acquiritur ignorantibus ergo ꝛ furioso: vt ar. j. de ac. ꝛ ob. l. si a furioso. ꝛ insti. de here. ab intest. §. posthumi. dy. ibi poterit. s. acquiri possessio dy. ¶ In ver. seruus quoq. ibi possessionem acquiret. s. causa peculiari ꝛ non peculiari. ꝛ sic est pro opi. glo. que est. s. eo. l. j. §. item acquirimus. qꝛ simpliciter loquitur hic. Item pro hoc qꝛ procurator nobis ignorantibus querit: vt. s. ti. proxi. l. si procuratori. sed quantum ad rem illam procuratoris factum dñi reputatur. ergo multomagis per seruum cuius omnis actus iuris fictione dñi creditur. Et ad hoc ꝙ factum procuratoris coloni ꝛ serui dñi reputeẽ: facit hñ. j. de vi ꝛ vi ar. l. j. §. qõ seruus. ꝛ qõ no. s. eo. l. qõ meo. §. pcurator. dy. ibi noĩe meo si ei mando vel ratum habeo. al's non quero cum non possideo. Ja. ¶ In glo. no. acquiram. ibi nudum prestat ministerium: vt. s. e. l. j. §. si iusserim. Dy. ꝛ Ja. ibi. l. in huiusmodi. ꝛ. s. eo. l. j. §. per procuratorem. Ja. ibi enim tractatur de acquisitione fienda per procuratorem qñ dñs erat presens. ar. d. §. si iusserim. Jaco. de ra. ¶ In glo. qñ a nemine. ibi ꝛ facit. s. ad. §. s. e. sed si non mihi. nõ ad istum. Ja.

Exitus controuersie. Id est finis cãe possessiõis mote. Dy. Et dõt hec. l. ꝙ rõne ꝯrietatis vel ĩpedimẽti ordinis iudiciarij prius terminari debet possessorium retinende possessionis q̃ petitorium. ꝛ hec indicat dictio tunc. que extremitatem temporis notat. Sed cõtra hoc videtur. s. e. l. naturaliter. §. nihil. ꝛ quod no. s. de iudi. l. si debitori. quibus videẽ simul posse cognosci de petitorio ꝛ possessorio. Unde dic ꝙ hec. l. debet intelligi quando duo contendebant se possidere naturaliter ꝛ ciuiliter ꝛ detinere. quo casu nullus contra alium agere potest petitorio rei ven. cum rei vẽ. non detinetur possidẽti: vt insti. de act. §. j. sequitur ergo necessario ꝙ iudex prius a possessorio incipiat ꝛ de possessione queratꝛ eo finito de petitorio. ꝛ quod ita debeat intelligi innuit vt dixi cum dicit: tunc de dominio. q. d. determinata causa possessionis vt dixi. Sed in legibus contrarijs non concurrit petitoriuz cũ possessorio qꝛ vnus possidebat ciuiliter vel naturaliter ꝛ alius detinebat. vel vn⁹ nullo modo possidebat. vnde potest intentari petitorium cum possessorium recuperãde ꝛ adipiscẽ de possessionis: vt dicta. l. de vi. no. ꝛ pro hoc. j. de vi ꝛ vi ar. l. cũ fundum. ꝛ de materia huius. l. no. j. vti possi. l. j. dyn. ꝛ no. ꝛ dixi C. de rei ven. l. ordinarij. ¶ Ibi prius scilicet q̃ de proprietate cognoscat. Dyn⁹. Ita enim. i. lata sententia super possessorio. dy. ¶ In glo. quid si vterq vicit in possessorio. qꝛ vterq possidet diuersimode tamen: qꝛ eodem iure nõ possent. vt. j. vti possi. si duo. Dy.

Qui pignoris. Possessio creditoris in pignore ad vsucapioné debitoris ꝓficit etiaz si ei ex cã ꝯductionis vel pcario sit concessa. h. d. cum. l. seq. ¶ Ibi rogauerit debitor a creditore. dy. ibi capiet. s. debitor. Dyn. ibi nam cum. Mo. bonum ar. a minori quod facit tex. dy. ¶ In fi. vt est debitor qui tradidit ꝛ non rogauit. Ja.

Rei pignoris. Supra. l. proxi. debitor pignus pcario rogauit: hic conduxit: ꝛ in hoc differt hec ab illa. Ibi in agro id est in predio rustico. Dy. In edibus id est predio vrbano. dy. Licet glo. ꝛ male hic. ꝛ. s. e. l. si id quod. §. j. dicat colonum in villa: inquilinum in ciuitate: quod non est verum: qꝛ etiam in edibus que sunt in villa est inquilinus: ꝛ in predio rustico qõ esset in ciuitate diceretur colonus. vrbanũ enim prediũ a rustico non loco sed qualitate discernitur. vt. j. de ver. sig. l. vrbana predia. ꝛ. j. vrbana familia. ꝛ. C. de pred. mino. l. si prediũ. Et est differẽtia inter pignus ꝛ hypothecã: vt. s. de pig. l. res hypothece. §. inter pignus. qui satisda. cog. l. sciendũ. §. creditor. ꝛ. j. vti possi. l. si duo. §. creditores.

Qui absenti. Dispositio collata in tempus demum producit effectum in illo tẽpore. ꝛ dic qui. s. dñs. dy. ibi seruo suo. Dy. ibi moretur. i. vt fit liber. Dy. ibi statim. i. eo tẽpore quo mittitur littera. Dy. Et ad hoc bene concor. extra de concessione prebende. c. cum cunctis. §. ex parte. cum ibi notatis. li. vj. Ibi destinationem suam. i. intentionem animi sui. dy. ibi in id. ꝛ sic no. ꝙ tempus presentationis inspicitur. quãdoq tamen inspicitur tempus date litterarum vt extra de rescript. c. eam te. ꝛ dic de hoc vt ibi no. ꝛ. e. ti. c. si eo tempore. li. vj. ꝛ ideo littere non extenduntur ad beneficium post datam creatuz vt in cle. e. ti. c. j. ꝛ allegatur hec. l. ꝙ si papa imperator vel rex notificat alicui militi vel clerico per suas litteras ꝙ eum eligit ad aliquod officium vel aliquam dignitatẽ: vel aliqua ciuitas eligat aliquem in suum potestatẽ: ꝙ ex tali electione non queraẽ ius electo anteq̃ littere vel instrumentum electionis ad ipsum peruenerint. quod puto verum quo ad hoc: vt se intromittere non possint de ipsa dignitate administratione prebenda vel officio. pro hoc. s. de dona. l. absenti. ꝛ. e. ti. l. ij. §. si pecuniam. ver. sed ꝛ si quis mihi. ꝛ vide quod vtrobiq dixi. ꝛ. s. de iudic. l. cum furiosus, et pro hoc. j. de vi ꝛ vi arma. l. cum fundus. C. de fideicom.

deicõ.liber.l.si voluntate.s̃.de libe.cã.l.non videt.⁊.C.de mã. pun.l.vnica.⁊ ad hoc vide qđ no.in glo.s̃.de testa.mili.l.ex eo. Quo aũt ad ius querendum electoꝛ ita ꝙ electores resilire vel penitere nõ possint nec electionẽ reuocare bene q̃rit ius electo ar.s̃.qñ dies leg.ce.l.nec semel.§.fi.⁊ de decur.j̃.e.l.herẽnius.a ꝯtrario sensu.⁊ ibi in glo.⁊ extra de elec.cumana.¶ In glo.sic pȝ.⁊ de hoc vide pulchrã glo.in aut.de colla.§.ꝓhibemus.hoc de iure ciuili.nã de iure canonico nõ est dubium ꝙ ex electione queritur ius electoꝛ:vt extra de elec.c.publicato.⁊.c.qđ sicut.et vtrobiqȝ de hoc no.per.B.Inn.Cõpost.⁊ alios.⁊ de hoc etiã bene no.per Az.in summa de offi.ꝓcõ.⁊ leg.vltra mediũ sum me.⁊ in brocardis de voluntatibus variatione ⁊ electione.Et ꝙ ex electione querat plenũ ius.no.viij.q.ij.c.dilectissimi.⁊ cõfirmatio solũ exercitium addit vt bene no.per Arch.de elec.c.sicut.li.vj.Et de hoc an possit in talibus penitere ⁊ reuocare.satis dixi.s̃.de ma.vindi.l.si pater.⁊.C.man.l.mandatum. Et ibi etiã an opus sit reuocationẽ peruenire in noticiã reuocati ⁊ iudicũ vel alioꝝ quoꝝ interest.⁊ de hoc etiã dixi.C.de satisdan.l.vnica.Specialis casus est vbi mandato ꝓcuratoris reuocato etiam eo ignorante nõ valet qđ agit.s.in procuratore ad contrahendum matrimoniũ:vt extra de procu.c.vlti.lib.vj.⁊ not.xxx.q.v.c.nec illud.⁊ no.etiã per Inno.extra de spõ.c.iuuenis. Et de ista reuocatione gratiarũ ⁊ mandati vide extra de p̃bẽ.c.dudum.§.vlti.li.vj.de rescrip.c.ex parte.vbi de hoc satis per oẽs.⁊ de procu.c.mandato.⁊ ad hoc ad maced.l.si tñ sciente.j̃.de sol.l.vero.§.sed si quis.⁊.l.dispensatori.s̃.pro socio.l.sed ⁊ si socius.§.j.⁊ ibi in glo.⁊ qđ iussu.l.j.§.si ego.⁊ de ꝯtrahen.emp.l.j.§.fi.⁊ ibi in glo.Et an valeat s̃nia lata ꝯtra ꝓcuratorẽ reuocatum.vide.s̃.de procu.l.si ꝓcurator.§.fi.in vlti.glo.⁊ vide qđ dixi de istis reuocationibus.d.l.si pater.s̃.de ma.vindi.⁊.l.mãdatum.C.man.⁊ per Arch.de renũ.c.si te prebẽdam.li.vj. Si ep̃s alicui absenti conferat beneficiũ medio tp̃e nõ põt alij conferre donec sciatur vtrũ absens velit ratũ habere.vt extra de prebẽ.c.si tibi absenti.li.vj.⁊ vide que ibi no.q̃ bene faciunt ad hanc materiã.⁊ vide etiã alia que dixi.s̃.de iureiu.l.labeo.Itẽ si mortuo ep̃o papa ꝓuideat de alio ep̃o capl'o ignorante:⁊ capitulum ad electionẽ ꝓcessit an valeat talis electio.dic vt plene no.extra de elec.c.innotuit.Si aũt papa reseruasset cum decreto.vide extra de elec.c.si eo tp̃e.li.vj.cũ ibi no.Itẽ si iudices delegati ꝓcedant post ipsoꝝ reuocationẽ quã ignorabãt an valeat processus.vide extra de resti.spo.c.audita.⁊ ꝑ Car.de concess.preb.c.q̃ cũctis.lib.vj.Sed an absens vel ignorans possit excõicari vel suspendi.⁊ an ligetur tali excõicatione q̃diu ignorat.dic vt no.plene.per.B.extra de clerico excõicato ministrãte.c.apostolice.que gl.pulchra est ad istã materiã.Est etiã speciale in vltimis volũtatibus ꝙ dñium ignoranti queratur:vt s̃.de leg.ij.l.cũ pr̃.§.surdo.⁊.j̃.de fur.l.a titio.⁊ vide etiã ad hãc materiã.j̃.de act.⁊ obli.l.ꝯsensu.cũ ibi no.Ultimo allegat dyn.hãc.l.ibi in illud tp̃s ꝯferre ⁊c.ad qõnẽ citatiõis facte die feriata vt cõpetat die iuridica ꝙ valeat.de quo plene dixi.C.de fer.l.vlti.⁊ tetigi.s̃.de ope.no.nũ.l.j.§.põt.

Si quis possessionem. Dñium ⁊ possessio possunt sub conditione transferri ⁊ ante ꝯditionis euentum non intelliguntur esse trãslata.h.d.dy.¶ Ibi cedere.i.in accipientẽ trãsferri.dy.ibi si ipsius.s.tradẽtis.dy.ibi hoc amplius.s̃.fuit conditio de presenti hic aũt de futuro que vere appellatur ꝯditio.vt.s̃.si cer.pe.l.cũ ad presens.⁊.l.itaqȝ.¶ In glo.sed contra.in fi.Uel dic ꝙ non est contra q̃ ibi fuit apposita ꝯditio in obligatione.hic in rei traditione.dy.¶ In glo.s.vera.in fi.⁊.ꝯcor.extra de condi.appo.c.verum.old.¶ In glo.ꝯcor.ista glo.noua additio est ⁊ cõiter non habetur in libris antiquis.Et quidam habent ita hanc glo.ar.si dono tibi domum si nõ alienes.⁊ tũc est vera glo.q̃ tunc non tenet alienatio cum sit sub conditione translata.Alij habent ar.si dono tibi domum vt non alienes.⁊ tunc glo.non est vera:q̃ tunc non transfertur sub conditione sed sub modo:⁊ ideo tenet alienatio:vt statim sequitur in glos.ibi vendicabo.nunc respondet'qõni predicte.dy.ibi ab eo.s.possessore.dy.ibi ꝯditione ob cãm.vel p̃scriptis verbis cũ sit trãslatum dñium.¶ In fi.sed hoc falsum est vt ibi no.Itẽ illa verba vt non alienes ⁊ ne alienes.idem operantur ⁊ modum ⁊ nõ conditionem inducunt:vt.s̃.de leg.ij.l.cũ pater.§.titio.ij.rñ.et de leg.iij.l.si cui.ij.nec impediunt translationeȝ dominij nec inducunt translationem ex vltima voluntate propter sui significationem sed propter defuncti voluntatem qui alienare prohibuit:vt.s̃.de leg.ij.l.cum pater.§.liberis.⁊.de leg.iij.l.pater.§.fundum.ergo multominus ex contractibus impediunt transferri vel faciunt translatum transferri.Item est aperte quod dicit hec gl.ꝯtra tex.j̃.de ver.obli.l.si ita quis.§.ea.lege de verbo.oblig.nam ⁊ si exprimatur dono sub conditione vt non alienes:illa verba non inducunt conditionem sed modum:vt.s̃.de ma.testa.l.meuia.qđ est bene notandum.Põt ergo impediri translatio dominij pacto contrahentium per hec verba dono vendo vel ex causa donationis vel venditionis trado si nõ alienaueris ⁊ omni tempore penes te permanserit.nam si mõ alienetur in alium dominium non transfertur q̃ trãslatum est in eum cui est venditum vel donatum sub quadam conditione q̃ non potest existere eo viuente.⁊ ideo alienando in alium dominum non transfert.⁊ hoc probatur per hanc.l.poterit ergo donator vel venditor reuocare si alienetur per rei ven.non enim potuit emptor vel donatarius talis alienare cũ in eum trãslatuȝ fuerit sub conditione que est in non faciendo.id est nõ alienando.deficiente itaqȝ conditione.scȝ q̃ alienet apparet dominium non esse trãslatum cum ipse in defectuȝ conditionis dominium non haberet ⁊ nemo plus iuris ⁊c.vt.s̃.titu.ꝓxi.l.traditio.⁊ ideo datur donatori vel vẽditori primo rei vẽ.vt dictuȝ est.dy.Et de ista materia plenissime dixi.d.l.ea.C.de condi.ob causam.⁊ dixi etiã.s̃.de ma.test.l.stichus seruus.⁊ de le.ij.l.peto.§.fratre.Et ex predictis etiã colligi potest modus ꝙ pater potest donare filio ita ꝙ dissipare non possit sibi donatũ a patre quando vult filium a se separare vt donet sibi sub conditione predicta.⁊ de hoc sepe queritur.Jac.Que aũt pacta retrãsferant dominiũ iam translatum:no.s̃.de dona.l.j.§.fi.

Si is qui seruum. Per seruũ titulo singulari defuncto debitum ⁊ heredi traditũ rerũ hereditariarũ possessio q̃ri põt.h.d.¶ Si is qui seruũ.ibi tradiderit.scȝ ante hereditatẽ.Dyn.Et dic heredi scripto sub cõditione que nondũ erat impleta.Jac. Ibi iure hereditario.id est non ideo ꝙ esset hereditarius quia eius dominiũ in hereditate non erat.Jaco.de ra.Ibi sed act.ex ẽpto.i.timore actiõis ex empto quã vẽditor timebat ꝯ se moueri.dy.Et dic ꝓuenit.s.de facto.Ibi accepisset.scȝ ante aditã hereditatẽ.dy.In gl.q̃ nõ ex cã.ibi ꝓpter hr̃ditatẽ.ar.ad hoc s̃.de spõsalibus.l.si sponsalibus.in fi.⁊.s̃.de cõiungen.cũ emã.libe.eius.l.j.§.nunc videamus.Oldr.⁊ Jaco.Ibi solutus fuit sponte extra iudicium.Oldra.

Interesse. Sequestratio possessorem priuat possessione sua licȝ simplex depositio gratia custodie facta hoc non faciat.h.d.¶ Interesse puto.s.cuȝ querit an tp̃s quo res fuit apud sequestrum debeat continuari victori vel non.dy.Et de ista materia sequestrationis vide qđ plene dixi.C.de probi.seq̃.pecu.l.vnica.ibi res de cuius possessione vel ꝓprietate questio est inter partes.Ja.ibi procedere.i.proficere.quando actor obtinuit.vel.i.continuari quando reus obtinuit.⁊ hoc voluit hic dicere glo.vlti.lȝ obscure.dy.ibi eam.i.eius temporis quo fuit penes sequestrum.Dy.¶ In glo.qđ est in eo ipso.in fi.hec vera in voluntaria sequestratione que fit de voluntate partium.nam in necessaria secus.ar.j̃.de noua.l.aliam.⁊.s̃.qui satisda.cog.l.si fideiussor.§.si necessaria.Ja.de ra.Sed de hoc latius videamus.s.an sequestratio facta inultis partibus a iudice ꝓuet partes possessione.Et videtur ꝙ sic q̃ iudex facit amittere possessionem:vt.s̃.e.l.qui vniuersas.§.item cum pretor.⁊ q̃ qđ iudex facit ipse partes facere videntur:vt.C.de euic.l.si ob causam.nisi in sequestratione diceret saluo iure vtriqȝ parti vt s̃.quibus modis pig.vel hypo.sol.l.si debitor.§.j.In cõtrariũ videtur.s̃.e.l.iij.§.genera.⁊.l.si quis antea.vbi dicitur ꝙ aliud est possidere aliud in possessione esse.⁊ q̃ certi sunt modi perdende possessionis de quibus non est sequestratio.al's arguit lex.j̃.de act.⁊ obli.l.obligationum fere.§.placet.⁊.s̃.de his qui sunt sui vel alie.iur.l.patre furioso.⁊ hanc sequuntur Jaco.de are.⁊ de ra.⁊ etiam Ja.bu.in prealle.l.licet.§.rei.⁊ de hoc not.in glo.d.l.vnica.de prohibita sequestratione pecunie.⁊ ibi de h̃ dixi plene.

☞ Possessio serui iniusta dñm possessione nõ priuat.

Si de eo. Iniusta possessio † serui dominũ possessione nõ priuat.h.d.ibi possiderẽ titulo ⁊ bonafide.Et no.ꝑ hanc.l.ꝙ creditor possidet pignus sibi traditũ ciuiliter ⁊ naturaliter.ad hoc.s̃.e.l.qui pignoris.⁊.l.seq.cũ ibi no.

Si forte. Possessio naturalis que per colonum habetur eius animo retinet:quo cessante sola naturalis amittitur non ciuilis nisi dominus negligat app̃hendere naturalem vel per alium sit apprehensa.h.d.Et quatuor habet partes.In prima vsqȝ ibi.quo mortuo ⁊c.dicitur ꝙ si colonus exeat de fundo non aĩo deserende possessionis dño

retinetur possessio naturalis p colonũ ⁊ etiã cõtinuat. In scđa que incipit ibi quo mortuo. ⁊ durat vsq ad ver. aliud estimãdũ al's est in lr̃a. idẽ estimandũ. dicit q si colonus mortuus est dominus amittit naturalẽ quã retinebat corpore coloni statim eo mortuo. s. ciuilẽ quã retinebat aĩo ꝓprio ita demũ amittit si fuit negligens in apprehẽdendo naturalẽ perditã p mortẽ coloni. In tertia que incipit in. d. §. aliud estimandũ. dicit q si colon⁹ exeat aĩo deserẽde possessionis dñs pdit naturalẽ quã retinebat p colonũ: ciuilẽ retinet aĩo suo. ¶ Sed qr vt dixi quidã habẽt idẽ estimandũ. referas ad primũ dictũ. si habeas aliud. referas ad primũ casum qñ aĩo nõ deserendi recessit. ⁊ cõis littera est aliud estimãdũ. De isto ver. ⁊ hoc tertio casu. s. qñ aĩo deserendi recedit colonus an amittat possessio vide qđ no. ⁊ dixi s. e. l. si colonus. In quarta ⁊ vltima que incipit in ver. sed ita. hic ponit determinatio scđi ⁊ tertij casus quibus dictũ est pdita naturali dñũ retinere ciuilẽ: qr verum est nisi interim alius possederit. ⁊ hoc intẽdit iste. §. dy. ibi possideret naturaliter. ibi decessisset. i. discessisset seu recessisset aĩo nõ deserẽde possessionis. dy. ibi p colonũ. i. p aĩum coloni. dyn. ibi ꝯtinuaret. dimitte ver. sequentẽ ⁊ lege hic ver. aliud estimãdum. put habes in littera. aliud. secus si habeas idẽ estimandũ. qr tũc ꝯtinua totam litterã. ol. ibi quo. s. colono. dyn. ibi eã. s. ciuilẽ possessionẽ interpellari. i. pdi. dy. ibi sed tũc demũ. s. perdit ciuilis possessio. dy. ibi cũ dñs. idẽq locator. dy. ibi possessionẽ adipisci. s. naturalẽ que vacabat: ⁊ que vacare desierat p mortẽ coloni. Ex eo enim qđ dicit adipisci apparet quod perdita erat. al's em̃ diceret retineri. Sed que poterat esse rõ dubitationis q per mortẽ coloni videar pdere ciuilẽ possessionẽ. Rñdeo qr vbi ciuiliter ⁊ naturaliter possideo per alium: post factum tale in eius psona cõtingens possessione ciuili priuor: vt. j. e. l. peregre. §. quibus explicitis. Itẽ vbi ciuiliter per me naturaliter per alium: si deijcior nihilominus p eũ possideo: vt. j. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. sicut autem. ¶ Itez ecõtra si colonus deijcitur perdo naturalẽ. ⁊ per hoc videbat q pderẽ etiaz ciuilẽ qđ remouet. §. iste. dy. Aliud al's idem. ⁊ tunc referas vt no. in glo. ⁊ s. dixi. dy. ibi discesserit aĩo deserendi possessionẽ qđ indicat verbũ sponte quo casu dominus amittit naturalẽ ⁊ ciuilẽ retinet aĩo suo. dyn. ibi sed hic ita. s. q dñs retineat ciuilẽ possessionẽ post mortẽ coloni vel eo recedente aĩo deserende possessionis si nõ neglexit apprehẽdere naturalẽ. dy. Interim. i. post mortẽ vel desertionem coloni: ⁊ ante apprehensionẽ dñi. dy. ibi possedisset. nã al's secus: vt qr aliquis est ingressus possessionẽ ⁊ suspicat dñs se posse repelli. dy. ¶ In glos. i. moriatur. ibi vel dic scđo ⁊ verius. ol. ibi non aĩo deserendi. ⁊ in ver. sed hic ita. al's sed ita. hic redijt ⁊ determinat scđm ⁊ tertium casum ꝭm verã lecturã. ol. ¶ In glo. detinente. ibi vel ꝭm aliã. ⁊ verius. old. ¶ In glo. sed quã perdit. ibi est amissa. ⁊ sic nõ amitteret per negligentiã vt dicit ter. dy. ibi per incuriã. i. negligentiã. dy. ¶ In ea. gl. in fi. vel dicut no. s. e. l. si id qđ. §. j. ꝭm. H. Ja. Et ibi de hoc dixi. j. ti. j. l. furtum. §. j. ⁊ per dy. extra de reg. iur. c. sine possessione. lib. vj. ¶ In glo. al's aliud. ibi ad primũ casum. ⁊ etiam secundum opi. hic no. d. l. si id qđ. §. j. s. e. qui dixit mortuo colono nõ perdidi naturalez statim. referri põt iste ver. aliud. ad primum casum. Ja. ¶ In glo. s. q nõ interpellaret. ibi sed qđ possedit. s. qr suspicatus est dominus se posse repelli. dy. ibi originem ex naturali qr intelligunt quod rem quam possidebas conduxisti a me vnde ciuilis quam retineo per te originẽ trahit a naturali. Ja. de ra. ibi prima ergo placet. Uel dic q hoc casu per ingressum solum alterius dñs perdit ciuilem. Nõ ob. cõtraria qr loquuntur in eo q possidet suo aĩo ⁊ corpore. at hic dñs suo animo ⁊ coloni corpore possidebat. Ja. de ra.

Seruum tuum. Cũ querit an qs claz possideat origo inspicitur non finis. h. d. ⁊ s. e. l. clã possidere. ij. rñ. dy. Uel dic iusta possessio nõ põt mutari in iniustã: nec ecõtra nisi cã noua extrinsecus accedat cũ origo semp debeat attẽdi. h. d. ꝭm Ray. ¶ In glo. sic. j. ti. j. in fi. ipsius glo. Itẽ ob. eadẽ. l. clã. in fi. sed rñde vt ibi dixi qr naturalis clãdestina nõ mutat sed illa violẽtia annectitur ciuili de nouo ꝗsite: ⁊ sic nulla fit mutatio sed noue qualitatis possessionis adiectio. Ray.

Si seruum meum. Cõductio precarium vel clãdestinitas rõne ꝓprietatis in re ꝓpria nõ pcedit. h. d. ibi bonefidei emptori id est a bonefidei emptore. dyn. ibi clam abduxerim ꝓprietatis respectu timẽs de sola ꝓprietate cõtrouersiaz mihi fieri. dy. ibi clam possidere. ratione ꝓprietatis. sed ratione possessionis sic si respectu possessionis abduxissem timens de possessiõe mihi cõtrouersiaz fieri. dy. ibi sue rei. nõ ob. ad hoc. s. de rei ven. l. ꝗdã mulier. qr ille ꝯtingit ratione ꝯtractus preambuli habilis ad translationem dominij. Ja. de ra. ibi dominum teneri. subaudi placet. Jac. ibi ab his duabus causis. s. precario ⁊ conductione. Dy. ibi se putari. nam hic parificantur clandestine possessioni in re propria qđ omnia ista non possunt fieri in re ꝓpria alicuius. s. ratione proprietatis quasi ita argumentetur littera sicut non potest consistere precarium vel conductio in re propria ratione proprietatis: vt. s. e. si rem aliquam. vbi de hoc. ita nec clandestina possessio: vt hic patet. dicas tamen q furtũ remittitur rõne possessionis qñ alius possidebat: vt. j. de fur. l. cũ is. §. j. sed quo ad proprietatem nõ dicitur cõmitti: vt hic. Dy. ¶ In glo. sed furti. ibi. l. itaq. nõ tñ aget per respectũ ad estimationem rei sed possessionis: vt. j. de fur. l. is cuius. §. j. ¶ In glo. vt ⁊ s. depo. ibi. l. certe. §. fi. sed cõtra hoc melior est cõditio plus delinquentium qđ est contra legem. s. de noxa. l. non. ⁊ de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. iij. vnde dic q hic rem abduxi non solam possessionem. ⁊ ideo clam non possideo pro conducto: secus si possessionem conduco vt ibi. ⁊ sic abducens rem suam clam nõ possidet. ⁊ ideo si turbatur agit vtrobi interdicto etiam contra eum a quo abduxit. qđ nõ faceret si clam possideret: vt. j. vtrobi. l. vnica. ¶ Sed quid in re mobili si alius possideat ⁊ ego intrem clam. Rñ. ille possidet ⁊ non ego cum enim ille animo retineat ego nullam nanciscor: vt. s. eo. l. iij. §. in amittenda. ⁊ l. si id quod. §. j. ⁊ sic obtinet etiam contra me in interdicto vti possidetis: vt. j. vti pos. l. j. §. j. ⁊ j. de preca. l. si eam. cum per meam detentationẽ turbem suam possessionẽ nisi sit repulsus vel suspicatur se posse repelli: vt. s. e. l. clã possidere. §. qui ad nundinas ⁊ tunc vi possideo ⁊ non clam. ⁊ tunc teneor interdicto vnde vi directo vel vtili: vt. j. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. fina. Sed quid si duz vacat possessio ego intrem in eam nunquid clam possideo. Respon. vt hic ⁊ ar. d. l. clam. s. e. Ja. ¶ In ea. glo. ibi si ego nõ possidebam. ⁊ ex omnibus solutionibus glo. hanc dicebat dyn. meliorem: sed tñ ⁊ hoc non sibi ex toto placebat cum videatur contra tex. huius. §. cum hic dicat clandestine possessionis per qđ videt innuere q etiam rõne possessionis quam habet alius in re mea clãdestinitas ꝯsistere nõ possit. sed ipse dicebat i hoc casu clãdestine possessionis causam non separari a precarij rogatione ⁊ ꝯductione rei mee. qr p rogationẽ vel ꝯductionẽ rei mee res nõ efficit vitiosa: ita p clãdestinitatẽ cõmissa in re mea res nõ dicit fieri vitiosa. dy. ¶ In fi. sed nõne hic ante alius possidebat ⁊ tamẽ nõ est clandestina. Ja.

¶ Utẽs aliquo iure eo animo vti dz vt sibi queratur.

Qui iure familiaritatis. Dic. q qui vtit† aliquo iure vti dz eo aĩo vt sibi ꝗratur: al's sibi nõ querit vt hic: vt. j. de iti. actuq ꝓua. l. fi. ⁊ s. quemadmodũ ser. amit. l. vlti. ⁊ de aqua plu. arc. l. j. §. aristo. Qualiter aũt cognosci debeat q aliquis velit sibi ius acquirere vel nõ: plenissime no. extra de postu. pla. c. bone. ij. p Inno. ⁊ per eundem de prescrip. c. si diligenti. ⁊ de elec. querelã. ⁊ j. in alphabeto littera. A. dictione. animus latitantis. Itẽ facit hec. l. pro questione quam querit glo. in auc. ingressi. s. q si quis ingrediatur monasterium causa orandi vel amicum visitandi q non videatur se dedicare qr non hoc animo ingredit. ⁊ pro hoc bene. s. de testa. mili. l. diuus. ⁊ j. de act. ⁊ obli. l. obligationum substantia. pe. ⁊ vlti. rñ.

Communis seruus. Ibi omnium nomine possideatur. qđ in dubio presumitur si scit cõmunẽ esse: vt. s. pro socio. l. merito. Et no. q p sociuz possidemus. vt ⁊ s. p socio. l. j. ⁊ ij. ⁊ C. de edifi. priua. l. si vt proponis. Ja.

Procurator. Id est pcurãs negocia dñi. Jac. ibi mãdante. s. generaliter vel spãliter. dy. ibi ptinus. i. statim sine ratihabitione vel scia dñi. dy. illi. s. dño. ibi sua spõte. i. non precedente aliquo mandato. ⁊ sic erat negocior gestor nõ procur. dy.

Si quis fundum. Partis bona fide possesse pcedit ꝑscriptio licet possessor sciat in re possessa ius reale vel personale ad illuz pertinere. hoc dicit. Et quatuor ponit casus. Primus cum emi fundum a non domino bonafide qui erat viginti iugerum sciens duo iugera ex illis esse aliena ⁊ sic pro diuiso: certe possuz vsucapere reliquas partes nõ obstante scientia dictor duor iugerum. Secundus est qñ sciebã aliquã partẽ fundi esse alienã ꝓ indiuiso licz ignorarẽ locũ certũ cũ nullo mõ possim hoc videre visu corporis sz intellectui relinquitur. Tertius quando in predicto fundo scio alium

alium ius habere:puta vsuf. Quartus qñ sciebã pignori obligatũ alicui creditori. Et dr ꝙ in oĩbus ꝑdictis casibꝰ possum vsucapeꝝ verũ dñm cũ bonafide possideam non obstante scia partis corpalis rei aliene diuise vel indiuise:nec impediẽte sciẽtia alicuius iure alieni:puta vsuf.vel pignoris.h.d.dy. Et cõmodius posita esset hec.l.ĩ.ti.pro.ti. Ibi particulã. pro diuiso. Et qđ dicit alienã dic.i. nõ vẽditoris. reliquas vero ꝑtes credebat ad venditorẽ ꝑtinere. Ol. Ibi eque euȝ capere.s. reliqs partes quas credebat esse vendẽtis:lȝ nõ eẽnt.dy. Ibi vllius dãno.s.rõnabili.nã irratiõabile dãnũ non dr dãnum.hic auteȝ nullũ est dãnum eius cuius est pars ꝓ indiuiso.dy. Ibi per lõgã poss.i.ꝑ vsucapionẽ quẽ ex longo tempore inducit.dy. Ibi vel putet.ẽptor fundi.dy. Ibi eẽ vsuf.credebat aũt ꝓprietatẽ eẽ vendentis lȝ nõ sit.dy. ¶ In fi.qꝛ scia pignoris non impedit vsuc.proprietatis.dy. ¶ In glo.sibi contradicere videtur. ibi vt ĩ toto.hoc est dicere quotaȝ habet in toto:totam siue tantam hȝ in qualibet gleba.vt.s̃.quibus modis pignus vel hypo.sol.l.si consenserit.§.fi. Ja. ⁊ Ol. Ibi pro indiuiso. hec so. nõ videt valere:quia adhuc est incertus vsꝙ ad quem locum possideat.sed bona est solutio:qꝛ lȝ sit incertus põt tamẽ de facili certificari.vnde perinde habendũ est ac si esset certus.arg. s̃.e.qđ meo.§.fi.⁊ no.s̃.e.l.locus:dy. Ibi vel etiaȝ dic. ⁊ verius ẜm Ja.⁊ Ol. Ibi posset etiã dici.ad primã oppositionem. Ja. In fi.nõ ob.l.locꝰ:qꝛ erat incertitudo rõe loci⁊ quote:⁊ hec aũt nõ erat incertitudo rõne quote ſȝ rõne loci.i.quantũ ad alterıꝰ partis cognitionẽ siue discretionẽ. Unde ex hac gl.formę duo cõtraria. Primũ de littera que sibiipsi videt ꝯria:vt in ꝑn.gl. Scđm de.l.locus.Ol. ¶ In glo.i.illius.ibi sine damno domini vsucapit.vt.s̃.de neg.ge.l.j.⁊.ĩ.de vsuca. Ja.et totum qđ in glo.seqtur fuit additio. ¶ Ultimo hic querit. Ja.de ar̃. si emi fundũ bonafide posteriori obligatũ:nũqd malafides venditoris qui sciebat obligatũ impediat ꝑscriptionẽ aduersus creditorẽ. Et tenet ꝙ non tali rõne. olim malafides vendentis impediebat vsucapioneȝ:qꝛ res efficiebat furtiua : vt.C.de fur.l. alienũ seruũ.⁊ res furtiua nõ põt vsucapi: vt.ĩ.ti.pxi.l. sequit. §.qđ aũt.sed malafides venditoris nõ impediebat ꝑscriptionẽ rei immobilis:⁊ hodie res immobiles redacte sunt ad similitudinem mobiliũ: vt.C. de ꝑscri. longi temp.aut. malefidei. ergo cum tractat de ꝑscriptiõe q̃ currit aduersus creditorẽ:res immobiles reducende sunt ad res mobiles:vt sicut malafides vẽditoris vendentis reȝ mobilẽ non impedit vsucapionẽ: vt.ĩ.ti. j.l.sequitur.§.si rem.ita malafides vẽditoris vẽdẽtis rem ĩmobilẽ nõ impedit prescriptionem aduersus creditorem. Ja. De hoc ẽt dixi.d.aut.malefidei.

Peregre. Per obliuionem partis loci in qua res mobilis custodie gratia retinetur:possessio non perditur nisi per alium occupetur.h.di. Ibi non repeteret. allegatur sepe ꝙ memoria hominum labilis est.⁊ de memoria vide pulchra.ĩ.in alphabeto littera. M.dictione.meminit. Ibi ꝯfestim.i. anteꝙ̃ pecuniam tangat.dy. Ibi ius possessionis. No.ꝙ possessio est ius.quod facit contra opi. Az.⁊ ꝑ Jo.in diffinitione possessionis notata in glo.s̃.e.l.j.in prin.vbi de hoc dixi. Ibi alioquin. i. si ignorantia loci anteꝙ̃ alius apprehendat:nos possessione priuaret.dy. Ibi per momenta seruorum.vel aliarum rerum. Ibi nihil interest.quantũ ad retinendam possessionem.dy.

Quesitum. Per seruum ex causa peculiari cõpetit vsucapio domino ignoranti ex alia causa demum scienti.h.d. Ibi quereretur.non quo ad vsucapionis effectum.dy.⁊ Ja. Ibi peculiorum.i.causas ex quibus sequitur acquisitio peculij.dy. Ibi acquiri possessio.i.effectus possessionis hic est vsucapiendi conditio.dy. Ibi necessariaȝ. quantum ad vsucapionem inchoandam.dy. Ibi sed corpore. ⁊ animo.dy. ¶ In glo.quasi dicat in fi.⁊ qđ sequit in tex.nam expone pro sed.ẜm Ja.de ar̃.⁊ dic ꝙ in rebus acquisitis ꝑ seruum est considerare duo.s.acquisitionem possessionis : ⁊ effectum eiusdem qui est vsucapiendi conditio. primum queritur nobis ignorantibus.secundum vtrum acquiratur distinguit vt hoc.§.qui de effectu possessionis loquitur.dy.

Quibus explicitis. Possidens suo animo et corpore demuȝ sciens possessionẽ amittit.secus in eo qđ nostro animo et alieno noĩe possidemus.h̃ dicit. Et dic.i.ex quo vidimus qualiter acquiratur possessio ⁊ effectus possessionis per seruum vidẽdum est qualiter amittatur. Et ponit iste.§.duas differentias inter possessionẽ quam habeo per me et illam quam habeo ꝑ alium.quia illaȝ quam habeo ꝑ me ꝑdere possum solo animo. sed quã habeo per alium nõ. Scđa differẽtia est qꝛ illam quaȝ habeo per alium possum ꝑdere ignorans.sed quem habeo per me nõ ꝑdo sine animo. Et est rõ huius scđe differentie qꝛ per me sine animo meo non quero.ergo nec acquisitam perdo. sed per alios mihi etiam ignoranti queritur.ergo ⁊ ignorans perdo.qꝛ eadẽ est rõ querẽdi ⁊ ꝑdendi.⁊.h.d.textus ⁊ glo.dy.vsꝙ ad.l.si rẽ. Ibi vel alio.s.tantũ.Ol. Ibi vel etiã corpore. vna cũ animo.Ol.⁊ hic subijcit si modo ⁊c.dy. Ibi non aliter amitti possessionem.i.quã retinemus ꝑ alium.dy. Ibi ingressus.s.colono recedente animo deserende possessionis vel etiam eo deiecto. Oldr. Eamꝙ.s.quam habemus corpore ⁊ animo coloni vel serui.dy. Ibi amitti.per deiectionẽ serui vel coloni. aliã vero quam retinemus corpore et animo nr̃o vel aĩo solo non amittimus nisi scientes.⁊ hic est scđa dĩa.dyn. Ibi separatio i.differẽtia.Ol. ¶ In gl.hic non est.§.tñ cõiter pro.§. allegatur in glosis ⁊ per doc. ¶ In glo.colono discedente.ibi tunc.i. alio ingrediente.Ol. Ibi.§.nõ autem.⁊ rõnem huius dicti dic vt ibi nota. ¶ In ea.gl.in fi.scias ꝙ hec iura corriguntur per l.illam in duobus casibus.s.cũ colonus perdit al's prodit alij: vel exit animo deserendi.quia his duobus casibus per .l.illaȝ dñs nullã perdit.qđ secus erat per hec iura: vt.s̃.e.l.iij.§.ꝙ si seruus.⁊.l.si colonus.⁊.l. si de eo.§.j.cum autem tradit alij vel deijcit:tunc sic.⁊ hec iura vetera non corriguntur per illam.l. vltimã.C.eo. Jaco.de ra.de quo dic vt ibi no.⁊ dixi.

Quamuis. Ibi priorem .s. possessorem. dy. Ibi dictum est. hucusꝙ ꝑpendet ꝯstructio a.§.quibus explicitis.ol.ibi ignoret.nec ab alio repellatur vel suspicet se posse repelli: vt.s̃.e.l.si id qđ.§.vlti.⁊.l.iij.§.in amittẽda.⁊.l.clã possidere. §.vlti.Ol. Et est ar.littera ista a ꝯtrario sensu ꝙ statim cũ scio aliquem ingressum fundũ quẽ possidebã ⁊ alijs nõ impeditus eum nõ repello ꝙ perdam possessionẽ. Ja.ibi vt em̃.vere non amittit possessio nisi scia interueniẽte vt enim ⁊c.ol.ibi ignorãti.s.possessori. Dy.ibi tolli possessio.s.ciuilis.dy. ¶ In fi. quaȝ dum solo aĩo retineam retinere nõ possum ignorans:ergo nec ignorans perdere iuxta regulam precedenteȝ. Et no.duas bonas regulas.vnã circa obligationẽ. aliã circa possessionẽ.dy.ĩ glo.in rebus mobilibus in fi.illam em̃ nõ perdo per solũ aĩum meum sed meã sic. Itẽ illã ignorãs perdo meã nõ. Et est ratio qꝛ eadem est ratio perdendi ⁊ querendi vt hic ⁊ dixi.s̃. in.§.quibus.in.l.peregre.dy.

Si rem mobilem. Ibi ex commodato.s.traditã Dy.ibi ꝯstitueris.si dicas ꝯtractãdo nõ est dubiuȝ qꝛ cõmittis furtũ ⁊ me possessione priuas.vel si dicas aĩo tuo statueris te possidere ⁊ nõ reddere.idem ꝙ priuas me possessione ⁊ facis furtũ: vt.s̃.eo.l.si qs rem.de acq.re. do.l. põponius.⁊.ĩ.de fur.l.inficiãdo.ij.rñ. Si aũt sola inficiatio interueniat nõ facit furtũ nec amitto possessionẽ. vt.d.l.inficiãdo j.rñ.⁊.s̃.e.l.iij.§.si rem.ij.rñ. Dy.ibi vel pro etiã.dyn.ibi cuius rei.s.ꝙ ignorãs ꝑdã possessionẽ rei mobilis.dyn.ibi custodia.i. cũ res mobiles desinunt custodiri ⁊ esse in custodia nostra vera vel interꝑtatiua:puta ꝑ nos vel alios nostro noĩe nõ custodiãtur desinimus possidere.cũ ergo is qui ꝓ nobis custodiebat vt cõmodatarius vel depositarius nõ custodit:omissa est nostra interpretatiua custodia ⁊ ideo desinimꝰ possidere. Ja.ibi inuasit.in casu tñ ꝑmisso cõmodatarius vel depositarius inuaserũt ꝯtractãdo vel ꝯstituẽdo sibi in aĩo possidere ⁊ nõ reddere. vt in prin.dixi. Ja.de ra.ibi cõmodati.s.ꝙ̃ alterius rei cõmodate.dy. ibi igit ꝯcludit breuiter colligẽdo ꝑdicta.dy.ibi amittit possessio rei mobilis irrõnabilis ꝯtracte furãdi cã. ¶ In glo.ꝯtra.s̃. ibi.sed op.s.ad ꝓmã so.ol.ibi certi ꝯdictio.§.fi.⁊.s̃.e.l.iij.§.neratius. Ja. ¶ In fi.ꝑterea ibi loquitur qñ nulla cã iusta vel iniusta accessit extrinsecus que mutat originẽ possessiõis.hoc autẽ qñ accessit.dy. ¶ In gl.etiã quas ibi inuasit.qđ est.ĩ.in text. dy.ibi ꝙ hic.i.qñ eas ꝑ me possideo. Ja.ibi alterius ꝯtractatio scȝ qñ alter ꝓ me custodit. Ja.

Predia. Per seruũ donatiõis cã traditũ ꝯsiliũ pos.donatario q̃ri põt.h.d. Uel sic ⁊ ad hoc sepe allegat si scriptura ꝯtineat ꝙ talis tradidit possessionẽ:ex hoc nõ ꝓbat possessio sed licẽtia data apꝑhendẽdi possessionẽ.h.d. Et de materia huius.l.vide in Spe.de emp.⁊ vẽ. §.sciendum.ver.si vero res. Et dic ꝙ primo donaui predia cuȝ seruis sed non tradidi. Secundo tradidi vnum de seruis donatis:qui seruus traditus remissus fuit ad donatorem vt prediorum ⁊ aliorum seruorum donatorum possessionem ei traderet: ⁊ ipse posses.apprehenderet:⁊ sic factum fuit. deinde donator scripsit lr̃as ad donatariũ ꝯtinẽtes se seruo remisso tradidisse possessionem prediorꝝ ⁊ seruorꝝ:⁊ querit an ꝑ ipsum seruuȝ re-

missum sit quesita possessio prediorum et aliorum seruorum eidem traditorum. Et rndet q sic.dy.ibi tradidisse.s.seruo iam tradito et remisso ad recipiendu traditione prediorum et aliorum seruorum donatorum fm glo.et Dy. Vel dic tradidisse verbaliter sicut sepe apponitur in instrumetis donauit et tradidit per que verba videtur concedere licentiaz apprehendendi:tn donatarius adhuc non apprehenderet.et fm hoc verbu tradidisse proprie stat fm Ja.de ra. Et fm hunc intellectu allegatur.l.ista q instrumetu non pbat possessione tradita sed licentia apprehendendi et poterit donator vel emptor virtute verborum in instrumeto ptetorum donauit et tradidit ppria autoritate ingredi pos.vt.s.eo.l.si ex stipu.vbi de hoc.et.C.e.l.minus. Dns tn Uber.de bobio videt distinguere vtru res sit mobilis:et tunc per talia verba videat tradita pos.p.d.l.minus.si immobilis tuc habeat locuz.l.ista q dicit p eplam no queri sed p seruu. Uber.ibi p seruu.q.d.no p litteras. Et ex hoc colligit qd dixi per scripturam solam possessionem non queri.

Possessio quoq. Quasi dicat no solumodo animum. Dyn. ibi cu et naturaliter mutat psonas.dyn.ibi teneat.i. possideatur.pot hoc mo pbari q vsuf.naturaliter possidet.nam detineti interdictu vn vi non datur sed possidenti et illis qui p detentione ipor ciuiliter et naturaliter possident. vt.j.de vi et vi ar.l.j.§.si filius.et.§.qd seruus.et.§.interdictum. Sed possidenti naturaliter siue ciuiliter datur interdictuz.vn vi.vt.j.e.l.j.§.siue aut corpore.cu ipsum interdictu fructuario detur:vt.j.vnde vi.l.iij.§.vnde vi. Ergo sequit q fructuarius naturaliter possidet.dy. ¶ In glo.i.ex vsufr.qd est ius.naz in ista possessione inspicitur ius eius cui acquiritur:vt sic ex duabus causis querat.s.ex re et opera.et hoc vult dicere littera. Ja. de ra.ibi vel dic.et melius.ol.ibi et vsucapio.ex causa peculiari. Ol.ibi fingit ius puta factu serui esse dni. Dy.ibi in acquirendo.et dici pot q minimu iuris hz.na nunq ius fingit circa tale possessionem:sed bene disponit circa illam possessionem quaz per me quero. Dy.

Qui in aliena. Ibi.s.de facto. Dyn.ibi no possunt.s.de iure.dy.ibi sed etiaz iuris.q.d.in possessione no tm inspicit illud qd cadere pot in corpore.i.apprehensio corporalis et animi:sed etia permissio iuris vt assistat et no resistat possidere volenti.ius enim assistit in tali possessione querenda per istos vt nobis querat:et resistit vt eis no querat:vt.s.de acq.here.l.placet.et expositio gl.qua quida habet.quida em habet duas gl.paruas.vna super verbo corpore q exponit.et ita facti:sed etia iuris.i.animi.hec em expositio no est bona:q sicut animus pot cadere in homine sui iuris sic et in filior seruo aliene potestati subiecto.teneas ergo expositionem qua dixi:q ius resistit filio et seruo vt eis no querat.sed omnia iure isto qrebant patri et dno quo ad pprietate et vsum f. et sic quo ad ciuile et naturale possessione:et quo ad seruu nihil est immutatu:in filio aute sic.q in castrensi et quasi totu querit filio:et nihil patri etia quo ad possessione.in aduentitio querit pri hodie quo ad vsumf.et per psequens quo ad naturale possessionem quam habet fructuarius.vt in prin.huius.l.filio sibi quo ad proprietate queritur:et sic quo ad ciuile possessione:vt C.de bo.que libe.l.cum oportet. Dy. In glo.vt.j.ibi qd aduentitium.scz peculium. Dy. Ibi sed filius ciuiliter possideat.s.aduentitium peculium. Dy.

Etsi possessio. Scz rei tradite procuratori.dy. Ibi vsucapio.s.rei aliene empte a pcuratore.dy. Ibi scienti copetit.ratio huius differetie not. C.e.l.j. Vel redde alia ratione.s.q vsucapio cotra naturale eqtatem est inducta.et ideo in ea requirit sciétia dni.no aut in acqsitione possessionis et dominij que fm eqtate naturale pcedit. Jac.de ra. Ibi euictionis actio.s.ex empto.vel alia pro euictione copetens.dy. Ibi no datur.ratio huius differetie no.s.pro socio.l.iij.et.C.per quas perso.nobis acquirit.l.j. Jac.de raue. In gl.sic.s.ibi no queritur.s.regulariter.dy. Ibi sed tu martine.dy. In fi.ex alterius pacto qd falsuz est regulariter.sed certe immo opi.M.vera videtur q sine cessione vtilis competat: vt.s.de actio.empti.l.iul.§.si procurator.sed dic vt ibi no.dyn.

Quarundam. ¶ Per appositionem custodis absq tactu corporis possessio nobis acquiritur rei in presentia constitute.hoc dicit. Et primo ponit dictum labeonis non forma regule sed a regula abstractu seu remotuz quia regula est contra dictum labeonis:vt.s.l.iij.ij.rn. Scdo ponit duo exempla illius dicti. Tertio reuocat in dubiuz qd dixerat labeo generaliter in prin.l. Quarto determinat qd dictu est in prin.l.p labeone restringedo generale dictu ipsius.dy. Alij sic habent hanc additione. Primo ponit dictu labeonis no in forma regule sed a regula abstractu et a regularitate semotu.q regula est contra dictu labeonis:vt.s.eo.l.iij.ij.rnso. Scdo ponit exemplu illius dicti. Tertio ostedit exepla dicto labeonis non couenire per qd apparet labeone male dixisse.dyn. Ibi animo possessione.sine corporis tactu vel apprehensione. Ja.de are. No aut negat quin per visum.vnde bene dicit labeo etia in exeplis:licet gl.dicat q male. Jac.de ra. Ibi ide iure.scom exemplum.dy. Ibi ne hic hispa.s.custodis appositio et rei presentia. Jac. Ibi traditio fit.sub.et vere est traditio corporalis.et hoc sequitur q et c.dy. Ibi vtru ipse.i.ego aceruu.s.custodia.dy.et allegatur sepe lex ista q per appositione custodis retinet rei possessio.de quo vide qd not.s.como.l.si vt certo.§.si de me petijsses.et dixi plene.C.locati.l.j.et ad hoc etia facit.s.de vsu et ha.l.si ita legatus.§.j.et qd ibi dixi. Abbas etia retinet possessione ecclesie per priore sibi subiectu vel per custode vt extra de restit. spo.cu venisset.de supple.negligetia prelatorum.c.sicut.et no.per Inno.de relig.do.c.venerabilis.scda col. In glo.sed mala dat exempla.ibi queri videt.s.aceruus.dy. Ibi debuit.s.labeo.dy. In fi.sic ergo cosiderata veritate no est inuenire aliqué casum in quo possessio queri possit solo animo.nam opus est q aut interueniat animus et actus vere corporeus: aut aliquid qd pro actu corporeo reputet ex parte recipientis possessione vel eius procuratoris vel gestoris cuius factuz recipientis reputat: vt colligitur ex fi.huius.l.quarunda.et hoc bene no.s.e.l.iij.in prin. fm vnu intellectu licet gl.ibi in sui prin.aliter dicat et male.dy. Ad.§.si venditore.s.allegatu in glo.dic q ibi agebat de possessione transferenda per visum.hic aut non.vnde no querit solo visu. Jac.de raue. In glo.et corporis in fi.sol.vt ibi.dy. Vel dic fm Jac.de bel.q ibi appositio custodis acquisitione inducit vt hic:sed no facit cessare periculu vt ibi. Vel dic q hic appositus fuit custos in rei traditioe.ibi ex postfacto vt ibi not.vtraq so.bona. Jaco de bel.

Permisceri. Separatoru separata est ratio nec de vno infert ad aliud.h.d. Et pone casum.aliquis egit possessorio et petitorio in casu permisso a iure vt dixi.s.eo.l.naturaliter.§.nihil.si obtinuit in possessorio et succubuit in petitorio vel obtinuit in vtroq et appellet in petitorio:an ap.pe.in petitorio possit fieri executio super possessorio. Et est dicendu q si in vtroq actor obtinuit quis appellet sup petitorio:nihilominus fiet executio in possessorio.ar.huius.l.et.l.naturaliter.§.nihil. Si aute obtinuit in possessorio et succubuit in petitorio:aut succubuit q non probauit:et tuc nullu ius ex hoc tribuit victori in petitorio sed solum exceptio:vt.s.de iureiur.l.sed et si possessori.et ideo fiet executio in possessorio non obstante appellatione facta in petitorio. Si autem succubuit q reus assumpsit onus et probauit:tunc q ius tribuitur ipsi reo contra persona actoris non fiet executio in possessorio dum pendet ap.in petitorio:q tunc reus dicere posset dolo facis qui petis q restituturus es si snia in appellatione confirmetur:vt.j.de regul.l.in codemnatione.§.dolo.et de doli excep.l.dolo.et so.ma.l.si socer. §.lucius.dy. Que regula locu habet qn clarum est qd debet restitui.vt.d.ll.no. In duobus ergo casibus fiet executio in possessorio pédente appel.in petitorio scilz quando obtinuit actor in vtroq et qn succubuit in petitorio.q in pbatione deficit et reus non probauit rem ad se ptinere.de hoc etiam vide qd no.in specu.de petitorio et possessorio.§.j.ver.quid si is contra quem.et dixi.C.si de mome.pos.fue.ap.l.j.et de rei ven.l.ordinarij.et bene facit qd no.per Dy.de reg.iur.c.qui ad agendu.li.vj. Ibi non oportet.hoc est dicere possessio et vsuf.non sic se habet adinuicem q vno posito aliud ponatur:vel vno remoto aliud remoueatur:immo pot esse eiusdem rei possessio apud vnu et vsufr. apud alium.et ideo snia lata sup vno no preiudicat in alio.vt.j. de excep.rei iudi.l.et an eade.§.fi.sic etia est in possessione et proprietate.na posita possessione no ponitur pter hoc pprietas nec ecotra.na penes vnu pot esse possessio et penes aliu pprietas.vt.d.l.naturaliter.§.nihil.s.e.dy.

1 ¶ Inductus a iudice in possessione p eu defendi debet.

1 Species. Inductus † in possessione a iudice p euz debet defendi.secus in eo cui a priuato e facta restitutio.hoc dicit. Et dic secundum quosdam q primo loquitur de missioe ptoris. Scdo de restitutioe seu traditioe q minus ptinet. Vel fm Jo.primo qn ptor phibet vim fieri. Secundo quando vult restitui. Dy. Et sic.§.iste.facit differentiam inter possessione

ter possessionē datā a iudice ⁊ restitutā a priuato. Nā in prima duo facit pretor qui mittit in vacuā ⁊ defendit. in scda nō mittit nec defendit. dy. Vel dic sm Ja. de are. ꝙ due sunt spēs inducendi. Vna que fit per nunciū cū autoritate iudicis. vt. s., vt in pos. leg. l. is cui. §. missus. Altera cū iudex dat licentiā actori ꝓ quo est lata snīa ꝙ possit sua propria autoritate intrare pos. vt hic. secus si iubeat restitui possessionē. qꝛ tunc victor ꝑ se intrare poterit: vt hac. l. in fi. ⁊ ar. s. e. l. fundi. Ja. de hoc tñ an valeat talis licētia data per iudicem priuato ingrediendi propria autoritate: dic vt no. ⁊ dixi. s. e. l. iuste possidet. Vel potes scdm Ja. de ra. ponere casum ꝙ si iussus a iudice rem restituere eaz restituit: lz postea vim faciat possidenti ex snīa non tenet vt in fi. l. qꝛ ex quo semel restituit adimpleuit: vt. s. de ꝯtrahen. emp. l. si cū venderes. secus vbi quis iussu iudi. in pos. missus vt in ꝑmo casu huius. §. Ja. de ra. ¶ Et faciunt predicta ad qōnem si arbiter electus cū pena iussit titium restituere sempronio: restitutione facta si velit rem aduocare: nunquid incidat in penā faciatqꝫ snīam arbitri: ⁊ vide ad hoc. s. de arbi. l. inter castellianum. ⁊ ipsam questionem tangit Cy. C. de insti. ⁊ substi. l. sigs. ⁊ Ja. de are. s. de condi. ⁊ demon. l. titio. ibi prohibere per pretorem. Dy. Ingredienti. i. ingredi volenti. Dy. ibi vim fieri. s. possessori. Dy.

Aduersus extraneos.

Id est a quibus causam possidendi nō habemus. Dy. ibi vitiosa. puta clādestina vel violēta. dy. ibi solet in interdicto vti possidetis. dy. ¶ In glo. pone casum. ibi de vi ⁊ vi arma. l. cum a te. Primum exemplum placet vt intelligatur de interdicto vti possidetis. Istud autem secundum exemplū nō placet vt loquatur in interdicto vnde vi. ⁊ hoc ideo qꝛ dicta. l. cum a te non haberet hic locū. nā lex ista dicit aduersus extraneos vitiosa ⁊c. ergo aduersus non extraneos non prodest. qd̄ falsum est. qꝛ fallit in interdicto vnde vi. nam si tu expellis me de possessione: ⁊ ego te expellam ex interuallo de eadem possessione: teneor interdicto vnde vi. etiam si eram dominus vel verus possessor. ⁊ sic vitiosa possessio quam habuisti prodest tibi etiam aduersus me dñm. Dy.

¶ De vsucapionibus. Rubrica.

Ista rubri. summat totum titulum.

¶ Super ista rubrica vide remissiones quas posui. C. de prescrip. lon. tēpo. super rubrica. Et ꝙ negocioꝝ gestor non possit ꝑscribere ꝯtra dñm: dixi. C. de neg. ge. l. diuortio. in fi. Itez op. contra istū tractatū vsucapionū. op. generaliter ꝙ procedere nō possit cū hoc sit de equitate naturali ꝙ quis non debeat locupletari cū aliena iactura: vt. s. de ꝯdi. indebi. l. nā natura. et ī. de reg. iur. l. iure naturali. ⁊ vide qd̄ ibi no. ⁊ dixi. Sed dic ꝙ illa eqtas scripta est in genere. ius vsucapionis in specie. ⁊ ideo eidem derogat. ⁊ de hoc latius vide vt no. per dy. extra de reg. iur. c. ij. li. vj. in tertia oppositione. Et qñ rigor detrahat equitati: dixi. C. de legibus. l. j. ⁊ de iudi. placuit. Eo modo posset responderi ad aliam oppositionē que oritur ex precedenti. videlicet qꝛ equitas predicta procedit a iure naturali nō videtur posse tolli per ius ciuile ex quo procedit vsucapio: vt instit. de iure naturali. §. sed naturalia. Sed dici potest ꝙ ius ciuile non potest tollere ius naturale in vniuerso vt in contrario. sed in aliqua sui parte propter bonū publicū bene potest specialiter derogari. ⁊ ita in vsucapione que bono publico est introducta: vt ī. e. l. j. Multi etiam alij casus reperiuntur in quibus derogat iuri naturali per ius ciuile. de quo dic vt plene dixi. C. de preci. impe. offe. l. quotiens. ⁊ vide qd̄ not. in glo. s. de iusti. ⁊ iur. l. ius ciuile. ⁊. xxxiij. q. j. c. j. Et de significato huius dictionis vsucapionibus que est in rubrica. dixi in alphabeto littera. V. dictione. vsucapio. Et dic ꝙ impedit vsucapio qñqꝫ ꝑpter vitiuz vt qꝛ res sit furtiua vel vi possessa. vt insti. e. §. furtiue. Itē ꝑpter delictum persone: vt in re data presidi contra. l. iul. repetundarum: vt. s. de acqui. rerū do. l. bonefidei. circa prin. ⁊. ī. ad. l. iul. repetū. l. qd̄ contra. Itē ꝑpter naturā rei: vt qꝛ sit homo liber. vt insti. e. §. sed aliquando. Itē propter vsum publicū: vt. ī. e. l. vsucapionem. vt. C. in qui. cau. in integ. resti. non est necessaria. l. fi. Itē vt. ī. e. l. sequit. §. si viā. ⁊ vide qd̄ ibi dixi. Itē ꝑpter priuilegiū ꝑsone vt in minore ⁊ fisco: vt isti. e. §. res fisci. ⁊. d. l. bonefidei. §. nec interest. ⁊ ibi no. Itē propter publicaz vtilitatē: vt s. de fundo dotali. l. fundū. dy. ⁊. C. de rei vxo. act. l. vnica. §. ⁊ cū lex. Ad vsucapionem requiruntur. res non vitiosa. bonafides iussus. titulus. traditio. possessionis. ⁊ eius continuatio. dy. colligit. ī. e. l. iij. Qd̄ sufficiat in ꝓbatione vsucapionis ⁊ ꝑscriptionis probare principium ⁊ finem ⁊ presumatur medium. ī. eo. l. vsucapio. Et verbū dominij simpliciter prolatum an intelligatur de directo vel vtili vel de vtroqꝫ. Qd̄ lombardia normania ⁊ roma pre alijs parit malos iuuenes. ī. e. l. sequit. §. pupillus. Qd̄ heres vsucapiat fructus fetus ⁊ partus quoꝝ dominium non fuit defuncti. e. l. §. fructus. Qualiter purgetur vitium furti in re dominica. Itez in re peculiari surrepta. e. l. §. labeo. Et de ista purgatione tractat etiā. §. iste ⁊ se. Et an vasallus q inscio domino alienauit feudum excusetur si recuperet. De vsucapione partus ancille. e. l. §. heres. ⁊. §. de illo. Qd̄ notum est non vsucapio. e. l. §. lana. An vestis facta ex lana furtiua bona fide efficiatur facientis. e. l. §. si ex lana. Expellēs aliquē de possessione: lz non teneat possessio sibi tenetur interdicto vnde vi. ī. e. l. §. si tu me. Qd̄ libertas ꝯtra seruitutem prescribatur etiā malafide longissimo tpe. e. l. §. si viam. Et ibi plures casus vbi non procedit prescriptio de naturali ⁊ ciuili interruptione ⁊ earum effectu. ī. e. l. naturaliter. An dies inceptus habeatur pro completo. Et quō fiat computatio temporis. ī. e. l. in vsucapionibus. Brocardici solutionem quod non possum per me possum per alium ⁊ econtra. vide. ī. e. l. labeo. An res ciuitatum q̄ non sunt in vsu publico longo tpe prescribātur. ī. e. l. vsucapionem. Et an ius pignoris possit queri in re aliena per ꝑscriptionem. De prescriptione seruitutem habentium vel non habentium causam continuam vel quasi. ī. e. l. si aliena. §. j. An teneat snīa si interdicatur bonis non prodigo vt prodigo. ī. e. l. si ab eo An pignoraticie ⁊ iuri offerendi seu luendi prescribatur. ī. e. l. pignori. De vsucapione capti ab hostib⁹ per se ⁊ seruos suos. ī. e. l. si is qui. Et de significatione postliminij ⁊ legis cornelie. ⁊ ꝙ fictio non possit esse super facto. Et an in vsuc. hereditas vicem persone sustineat. An fugiens per dñm possit apprehēdi e. l. §. si seruus. Qd̄ naturalis interruptio non tollat effectum tituli precedentis. e. l. §. si quis bonafide. Qd̄ res aliena possit in stipulatione deduci: lz non vendi vtroqꝫ sciēte. e. l. §. fi. Et ꝙ stipulatio sit titulus vsucapiendi. An in adiudicatione facta de re aliena tanq̄ communi per errorem procedat vsuc. in totum vel pro parte. ī. e. l. si per errorem. Et facit an sentētia trāsferat dominium. Quanto tpe prescribatur res fisci. plene. ī. e. l. q̄uis. Possidens domum non videtur possidere res singulas ex quibus constructa est. ī. e. l. eum qui edes. Ex singularibus propositionibus licet veris non resultat veritas vniuersalis. Et ꝙ eadem res non debet diuerso iure censeri. Qd̄ facit contra denegantes prestari decimam feni vel raparum. Que non diffiniatur domus. An laici possint decimas possidere vel prescribere. ī. e. l. sine possessione. Et an possessio vnico actu queratur. Qd̄ vsucapio sine titulo non procedat. ī. e. l. celsus. Et an iustus error vel iniustus habeatur pro titulo. ⁊ de alijs que sunt necessaria ad vsuc. Media possessio veri heredis impedit vsuca. putatiui. ī. e. l. cum solus. Et transactio est titulus sufficiens ad vsuc. Et si putatiuo coheredi tradatur quid iuris. An rerū mixtura interrumpat vsuc. vel faciat dñm. ī. e. l. rerum mixtura. Et quid si decem dies tantum supererant ad complenduz vsuc. Et an ingressus religionis tollat vitiū excōicatiōis vel irregularitatis vel similia. Et pulchram questionē ecclesie rauēnatis que consistit ex duobus generibus canonicoꝝ. s. cātorib⁹ ⁊ cardinalibus. quilibet per se eligit qñ vacat aliqua prebēda in alijs cōiter eligunt. An legatus de latere possit facere duas reseruationes vel vnam tantum. An error iuris in vsuc. prosit ī. e. l. nunq̄. Et ꝙ tutor ⁊ pater debeant in ipso principio autorari pupillo vel filio nec sufficiat ratihabitio ex postfacto. An furiosus decedens saluetur vel damnetur. e. l. §. si de vi aut clā De vsuc. partus ancille. ī. e. l. non solum. in prin. Et quibus tēporibus requiratur bonafides: an tempore ꝯceptionis vel partus. Si laicus nominet in iudicio dñm clericum: an agi debeat causa coram iudice seculari. e. l. §. qd̄ vulgo. Qd̄ crimē expilate hereditatis non impediat vsuc. lz crimē furti sic. e. l. §. fi. Et an pro re hereditaria surrepta locuz habeat actio furti. Et an detur fructuario vel heredi. De errore in persona tradentis an impediat vsuc. ī. eo. l. potest. Quanto tpe perdatur possessio si negligatur. ī. e. l. furtum. Et an prescribatur ꝯtra ciuiliter possidentem. An presumatur malefidei possessor qui nō habet titulum. ī. e. l. quare. Et ꝙ vitium clādestinitatis est vitiū personale non reale: ⁊ ideo nō impedit vsuc. An prediuz dotale possit prescribi. ī. e. l. cum vir. Et an maritus vel vxor alienans teneantur de euic. ⁊ eius fideiussor. Et an si non valuit ab initio confirmetur per mortem vxoris. An per filium vel seruum putatiuos queratur. ī. e. l. iusto. Error probabilis circa traditionē vsuc. non impedit. ea. l. §. filiusfamilias. Vsucapta proprietate non est vsucapta hypothecaria nec vsuf. e. l. §. non mutatur. ⁊ an incorporalia prescribantur. Furor est infirmitas animi non corporis. eadem. l. §. eum qui. An publica iure gentium prescribantur. ī. e. l. vlti.

Dono publico. Ibi incerta dominia essent. nā difficile est nisi ꝑ vsuc.ꝓbare dñm: vt no.C.de ꝓba.l.cū res.Ja.de ra.ibi dñis ⁊ alijs.in quoꝝ preiudicium vsucapiatur.dyn.¶ In glo.hoc ideo ibi de iure gentiuꝫ.vt per vsuc.accessionē discretā ⁊ indiscretam specificationem traditionem ⁊ inuentionem.Dy.

Vsurpatio. De significato huius dictiōis vsurpatio vide qđ dixi super rubrica.

☞ Continuatio possessionis requiritur vsqꝫ ad finem prescriptionis.

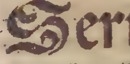
Vsucapio. Ibi dñij ꝓut refert̄ ad vsucapionē dic.s.directi vel vtilis: ꝓut ad ꝑscriptionē refert̄.dy.ibi ꝑ ꝯtinuationē.no. ergo ꝙ ꝯtinuatio † possessionis requirit̄ vsqꝫ ad finē ꝑscriptionis vel vsucapionis: vt ⁊.j.e.l.nunꝗ̄.§.j.Sed quō hoc ꝓbari poterit q̄r videt̄ quasi impossibile: dic ꝙ sufficit si ꝓbentur extrema puta q̄r incepi possidere modo sunt.xxx. anni. Itē ꝙ hodie possideo.per ista em̄ extrema probat̄ medium argumētum eius qđ no.s̄.siquis ius dicenti nō obtē.l.j.s̄.de leg.j.si seruus pluriū.⁊ extra de ap.c.scđo requiris.nisi probet̄ aliū ipso medio tp̄e possedisse.⁊ hoc no.exp̄sse per Hosti.in summa de prescrip.sub rubricella de ꝑscriptione rerū mobiliū.§.quot sunt spēs.ver.nō tñ intelligas.⁊.xvj.q.iiij.c.nolumus.in glo.tutius tñ esset si ꝓbaret̄ etiā medio tp̄e possedisse.De ista ꝓbatione ꝑscriptionis vide qđ dixi.C.de testi.sup rubrica.circa fi.⁊ in alphabeto littera.A.dictione.ante.⁊ dictione.a.lx.annis.⁊ littera.C.dictione ꝯtinuo.⁊ dictione ꝯtinue.⁊ qđ no.ff.de iureiur.l.nā postea.§.sed si possessori.plene ꝑ dictā etiā opi.Hostiē.tenet Odof.in additionibus summe Azo.C.de acqui.pos.¶ In glo.accipe dictuꝫ per cām.s.primā.q.d.vsucapio est acquisitio dominij.i.cā acquisitionis dominij.dy.ibi.C.de lon.tē.prescri.immo in quibus cau.cessat lon.tem.p̄.l.ij.Ja.ibi sed ſm hoc ergo.infert ex eo ꝙ vtraqꝫ diffinitur ⁊ vtraqꝫ dicitur acq̄sitio dominij.Dy.ibi de vtili intelligit.de quo dic vt no.⁊ plene dixi.C.de bo.ma.aut.nisi tricēnalis.⁊ rationē quere: vt.C.de edic.diui adri.tol.l.fi.Dy.¶ In ea.glo.in fi.nec ob.s̄.si ager vectigalis.l.j.§.qui in perpetuum.de euic.l.minor.§.si seruus.⁊.j.de exce.rei iudi.l.si mater.§.eandē.vbi dñium simpliciter prolatum ꝓ directo accipitur: q̄r hic pro directo ⁊ vtili accipitur ꝓprie ⁊ improprie propter verbum precedens vsucapio sibi adiunctum qđ similiter proprie ⁊ improprie accipitur pro vsucapione vera ⁊ prescriptione.Ray.

Sequitur. Posita ⁊ assignata rōne vsucapionis introducende in.l.j.⁊ eius diffinitiōe in.l.iij.sequitur ⁊c.⁊ sic ꝯtinuat se ipsum: vt insti.de act.in prin.Dy.ibi filiusfa.s.aduētitia ſm ius nouum.¶ In ver.pupillus.ibi possideat.s.pupillus doli capax ⁊ pubertati ꝓximus.dy.ibi ⁊ animū.i.intellectū Dy.ibi eū.s.pupillū.doli capacē.Et no.glo.hic positā ꝯtra lōbardos normanos ⁊ romanos.

Furiosus. Ibi sed hec.subaudi licet faueatur ipsi furioso.Ja.

Seruus. Ibi pro herede.nec alio titulo.sed de hoc speciale dicit̄ tribus rōnibus: vt in gl.dy. ibi dño etiā ignorante.s.rem de cuius vsucapione querit̄ in hereditate per seruum adita cōprehendi.dy.

Fructus. Scilicet naturales.Dy.Et dic ꝙ heres potest vsucapere fructus partus ⁊ fetus: quoꝝ dñium nō ꝑtinuit ad defunctū.h.d.iste.§.dyn.ibi si.i.q̄r. Dy.Op.ꝙ non videt̄ posse ꝓcedere vt in glo.Dy.¶ In gl.i. in dñio defuncti.vt ex sua ꝑsona possit vsucapere: vt no.s̄.ti.ꝓ xi.l.pomponius.§.cū quis.ol.ibi ⁊ nūc bonefidei erat.hanc reproba.nā origo possessionis ⁊c.vt.s̄.ti.ꝓxi.l.clā possidere.in ꝑnci.⁊.l.si de eo.§.seruum.⁊.j.hac.e.l.§.de illo.⁊.§.ꝙ si eum. dyn. Nā ⁊ initiū possessionis in fructuū ꝑceptione spectat̄: vt.s̄.de vsur.l.qui scit.§.fi.Ja.de ra.ibi vt per officium iudicis non restituantur: hanc sequitur Jac.de are.¶ In ea.glo.in fi. vt sic arguas.aut heres fuit malefidei ⁊c.Pōt aliter poni casus ſm Ja.de ra.s.ꝙ defunctus bonafide possidebat fundū alienum sed naturaliter tm̄: alius vero ciuiliter. sic ergo fructus quos ipse percepit bonafide nō fuerūt facti sui: sed eius qui possidebat a quocūqꝫ percipiant̄: vt.s̄.de vsur.l.qui scit.§.j.⁊ no.s̄.ti.j.l.iij.§.ex ꝯtrario.heres ergo eos vsucapit.Vel ponas in eo qui possidens rē testatoris bonafide fructus ꝑcepit: ⁊ sic fecit suos sed ad heredem ipsius testatoris peruenerunt ⁊ bonafide ⁊ sic heres eos vsucapit vt hic.Ja.

Quod autem. Aut res obligata surripitur ab extraneo: ⁊ hꝫ locū iste.§.Aut a debitore: ⁊ tunc aut erat ipsius debitoris surripiētis: ⁊ hꝫ locū j̄.ꝓ emp.l.si in rē quā.⁊.j̄.e.l.§.si rē pignori.Aut nō erat ipsius debitoris surripiētis: ⁊ hꝫ locū.j̄.ꝓ soluto.l.fi.ol.Itē ꝯtra.j̄.de preca.l.certe.§.iul.sed dic vt ibi.Ja.

Labeo. Pōt diuidi in quinqꝫ partes.Primo qñ res peculiaris me dño ignorāte ab extraneo surripitur vsqꝫ ibi.cōmodius ⁊c.Scđo qñ me sciente vsqꝫ ibi.nec em̄ sufficit.Tertio qñ res dñica ab extraneo surripitur vsqꝫ ibi.et ideo si seru⁹.Quarto qñ a seruo ⁊ nō tenet peculiari noīe vsqꝫ ibi.itē si eā rē.Qīnto qñ peculiari noīe vsqꝫ ibi.§.itē labeo.dy. ibi cōmodi⁹.rep̄hēsio ꝯ labeonē.dy.Et est scđa pars vbi res peculiaris erat surrepta dño sciēte. dy.ibi in meā ꝑtātē.hoc ideo q̄r peculiarē manere volui que voluntas etiam in casu precedēti desideratur ⁊ hoc sequitur.nec em̄ ⁊c.Jac.ibi nec enim.s̄.de re peculiari: hic de dñica ſm verū intellectum.Dy.Vel dic secundū Ja.de are.ꝙ prout in peculiari loquit̄ dic enim pro certe nec pro nō sufficit semꝑ ad purgationē vitij si eam ⁊c. prout in dñica loquitur: dic bñ vt dixi in peculiari ꝙ ea redeunte in causaꝫ peculij purgatur vitium furti.secus in dñica.nec enim sufficit in dñicis ⁊c.Ja.ibi ꝑdidi me sciente.dy.ibi si modo: al's si nō.⁊ tunc habeas in littera volui.Si aūt habeas in littera si modo: tunc habeas.j̄.in littera noluit.s.seruus.⁊ loquitur in re dñica.⁊ est casus similis.j̄.e.§.itē si rem.⁊ postea habeas in littera volui.s.esse peculij.vel si est in littera.nolui.s.ipsam rē mihi.q.d.nō volui eā esse peculij sed meā.Alij hñt.volui.⁊ tūc exponit̄ si mō.ꝑ ꝙuis ⁊ loq̄t̄ vtroqꝫ mō i re dñica.Alij hñt nolui ⁊ pōt loq in peculiari ⁊ i ea dꝫ intelligi.⁊ qđ dicit si mō i peculio esse noluit.s.seruus solus nō aūt ego dñs.Ja.ibi ⁊ iđ.s.q̄r res peculiaris surrepta seruo me ignorante redeūte in causam peculij purgatur vitium furti.ideo si seruus ⁊c.Dy.⁊ Jaco.Et hic mutatur casus q̄r loquitur qñ res dñica erat surrepta per seruum quā postea seruus nō possidebat iure peculiari.¶ In v̄.item si eam rem.ibi sciremus.s.detineri per seruum noīe peculiari.Ja.¶ In glo.vt vitiuꝫ purget̄.ibi vt hoc.§.sed certe.hic §.loquitur in re dñica surrepta per seruū.at in re peculiari surrepta ꝑ extraneū loquit̄ prin.§.vsqꝫ huc.in quo dicit ꝙ postꝗ̄ peculiareꝫ manere volui siue sciui surreptā siue ignoraui satis est reuersam esse ad seruum vt pꝫ in ver.cōmodius ⁊c.Ja.In fi.que est vt loquatur in dñica.Ja.

Item labeo ait. Ibi vendideris ⁊ tradideris al's furtum non fieret: vt.j̄.đ fur.l.inficiando.in prin.⁊.l.si quis vxori.§.neqꝫ verbo.Ja.⁊ ol. ibi ea gesta.s.venditio ⁊ redemptio.Dy.ibi vera est.s.qđ vitiuꝫ furti purgatur quantum ad rem vt sic animo vsucapiat̄.Jac. Primo opp.ꝙ non videt̄ redijsse in cām depositi si deponens ignorauit: vt.s̄.hac.e.l.§.labeo.⁊.j̄.hac.e.l.§.tunc in potestate. ⁊.j̄.de fur.l.sed ad dñm.Sol.dic ꝙ ignorauit fur venditā. ⁊ iđ eo ignorante redijsse sufficit.⁊ hoc est quod in littera pluraliter dicitur ea gesta sunt.s.venditio ⁊ redemptio: vt ibi exposui.sed hoc non videt̄ sufficere: vt.s̄.ꝓxi.§.ver.nec enim.ſm vnā expositionem.sed ibi res surrepta erat in custodia dñi: hic depositarij.sed contra hoc est.s̄.e.l.§.qđ aūt.sed ibi surrepta erat res ꝑ extraneum: hic per eum cuius custodie commissa erat. ar.j̄.de fur.l.interduꝫ.§.cū aūt.Scđo op.ꝙ per pn̄iam vitium nō purgetur: vt.j̄.de fur.l.qui ea mente.sed dic ꝙ non purgatur quātum ad personam quin teneatur ad penam: vt ibi sed quantuꝫ ad rē vt desinat esse furtiua ⁊ fiat vsucapibilis sic vt hic.Tertio opponitur de.l.j.s̄.depositi.§.si rem.vbi nō vr̄ redire in causam depositi.sed verū est ꝙ redijsse non videtur quo ad commodum depositarij vt liberetur a casu: vt ibi dicitur.Dynus. Et ē ar.iste.§.ꝙ si feudatarius vel emphiteota alienat rē quā habet in feudum vel in emphiteosim domino irrequisito qui requiri debuit: vt.C.de iure emphiteotico.l.fi.si postea redimat ꝙ res non aperiat̄ seu deuoluatur ad dominum.de hoc plene dixi.C.de fideicō.libe.l.quidam.ibi recurratur.¶ In glo.eam redemptam.ibi.s̄.e.§.labeo.ver.⁊ ideo.al's ideoqꝫ.sed hoc non videtur sufficere: vt.e.§.ver.nec enim.ſm vltimā expositionē. sed ibi res surrepta erat in custodia dñi: hic in custodia depositarij.ar.eius qđ dicitur.d.§.labeo.ver.commodius.Ja.⁊ Dy. Sed oppo.s̄.e.§.qđ aūt.sed dic ibi debeat.i.possit.Et qđ dicit non in eius.subaudi tm̄.⁊ sic ꝯcor.j̄.de preca.l.certe.§.iul.Jac. ¶ In glo.sed qualiter in fi.vt.s̄.ti.j.l.iij.§.ꝙ si seruus.sed dic ꝙ ignorauit eam venditā.⁊ ideo ignorante redijsse sufficit.arg. precedentis.§.nam hic erat res in custodia depositarij.sicut ⁊ s̄.in custodia serui.⁊ propterea dicit littera pluraliter.ea gesta sunt.

sunt. vt etiam. s. in oppositionibus dixi. Dy. ¶ In glo. ergo in possessione. al's incipit igitur in possessione. ibi. §. tūc. ₇ ar. s. ti. j. l. quamuis. §. j. Ja. Ibi incipit dn̄s possidere vt. j. e. l. si fur rē. in prin. sic ecōtra possidet dn̄s nec purgauit vitiū furti. s₃ si h̄ diceret sustineri posset cū volūtate dn̄i custodiā pstet qd ergo hic facit dn̄s q̄si per pcuratorē estimandū est fecisse: vt et al's. s. fami. her. l. si pignoris. ₇ sic ignorās possidet vt. s. titu. proxi. l. si me in vacuam. Jac. Ibi. j. e. l. si rem surreptam. sed illa. l. nihil facit: dicas ergo q̄ dn̄s rem incipit possidere propter precedentē voluntatē. Jac. de ra. ¶ In ea. glo. in fi. arg. contra. s. e. §. qd aūt. sed ibi surrepta fuit per extraneum: hic per eum cuius custodie commissa erat. ar. j. de fur. l. interdum. §. cum autem. Dy.

Si pupilli. In glos. qui diu in fi. vt vitium furti intelligatur purgatū. Dy. ¶ In gl. qui domini in fi. hoc vltimum falsum est. et ideo dic vt dicto §. si tutor. notatur.

Tunc in potestatem. Ibi sue rei. subaudi op₃ q̄ possessionem sit nact⁹. Dy. ¶ In glo. posset aūt. ibi. l. non vr̄. et dic vt not. d. l. mulieris. §. desinere. Jac. ¶ In glo. ab alio ibi. l. hoc si res. ₇ expone vsucapief. i. vsucapibilis reddetur. Ja.

Heres. Furis. Dy. Et hic ₃fundit opi. M. argumēto a consequenti destructo. nam ex qua causa vsucaperem' ancillā si nō esset furtiua ex ea vsucaperem partum ₇ ecōtra: vt. j. e. l. nō solum. in prin. ₇. s. de public. l. si ego. §. partus. vbi de hoc plene. sed partum vsucapit heres ignarus vt hic. ergo nec ancillam si non esset furtiua. Dy. Ibi vsucapiet. s. partum. q₂ de ancilla non est dubium. Dy. Et vide quod de ista materia not. ₇ dixi. C. de furt. l. ancille. ₇ secus in eo qui emerat bona fide ab hoc herede vt. j. eo. l. si aliena. §. fi. que videtur contra Ray.

De illo queritur. In glo. si ante conceptionem in fi. Uel dic idistincte. nam ex precedenti acquisitione facta per seruū nō autem ex datione per eū mihi facta vsucapio. et ideo dic apud me. s. ignorantē. ₇ hoc pbat a simili q₂ possessio ₇c. Et quod sequit̄ dn̄o dic. s. ignorāti. Et quod dicit vitiose. i. mala fide. ₇ ad hoc j. p empto. l. ij. §. si seruus. ₇ de hoc no. co. ti. l. seruus. Ja. In ver. si anteq̄ pariat. ibi alienā esse ₇ furtiuā. et hic est so. ₃rij. l. iusto. §. ₇ si possessionis. ¶ In glo. signati. vel dic simpliciter alienā. ₇ qd dicit āteq̄ pariat subaudi ₇ ₃cipiat. Dy. Ibi emptor. i. acceptor pdictus q largo mō emptor dr̄. j. p empto. l. seruus. ₇. s. de statulib. l. statuliber a ceteris. §. fi. Ja. Ibi cognouerit alienam esse non autem furtiuam vel si furtiuā denunciauit domino al's interrumpitur vsucapio vt. j. pro suo. l. si ancillam. Dy.

Lana ouium. Rem suaʒ nullus vsucapit. h. d. Quia qd meū est amplius non pōt fieri meum. h. d. Ibi apud bone fidei emptorem. s. detenta est. Dy. Ibi qm̄ hoc respicit. quod. j. dicit fieri emptoris. et ideo hoc hic omitte: ₇ ibi assume et plana est. Ja. Ibi nec vsucapi pōt per illū bone fidei emptorē. et est rō q₂ non vsucapit res suas vt. j. de cap. in bello. §. si quis seruū. Dy. Sed qual'r aliud in lana ouis lanute surrepte q̄ in agnis ouis pregnantis editis apud bone fidei emptorē vt. j. de furt. l. qui vas. §. si ancilla. R̄ndeo partus est quoddā per se vt. j. de verbo. sig. l. partum. cuius fit furtū per ₃ctationem matris in cuius vtero inclusus est vt. s. de statu ho. l. penul. et arg. j. de furt. l. qui factum. sed lana anteq̄ tondatur non est in rerū natura. arg. insti. de rerum di. §. si tantum. al's si tn̄. ₇. j. que in frau. credit. l. fi. §. vt fructus. ₇ per ₃ctationem ouis non ₃tractatur lana ar. s. ti. pri. l. qui vniuersas. in prin. ₇. l. eum qui. ₇ not. s. de cōdi. furti. l. si seruus. §. bone. Ja. Ibi idem. q̄ sint bone fidei emptoris. Ja. Uel dic idē. s. q̄ nati apud furē sint furtiui ₇ ideo non possint ab eo nec ab alio vsucapi. nati vero apud bone fidei possessorem non sunt furtiui: ₇ ideo possunt vsucapi non ab ipso q₂ sui facti sunt q₂ bone fidei possessor facit fruct⁹ suos etiam sine vsucapione s₃ ab alio possunt vsucapi. Dy. Ibi in agnis cōceptis et editis apud bone fidei emptorē. secus si concepti sint apud dn̄m vel apud furem licet editi apud bone fidei emptorem vt. j. de fur. l. qui vas. §. si ancilla. sic et. j. p xi. vestis et fit furtiua ₇ fit specificātis bona fide: et sic nō vsucapietur: sed dices lana furtiua surrepta ab alio te iscio. Ja. ¶ In glo. not. q̄ meum ibi q̄ in partu. sed partus non efficit̄ bone fidei possessoris: vt. s. de vsuc. l. in pecudum. ergo nec fetus quod est ₃ litteram istā. Old. ¶ Itē op. C. qd metus cau. l. iij. ₇ Sol. vt ibi. ¶ In glo. idē si extēt. s. q̄ bone fidei emptor faciat eos suos. Dy.

Lana furtiua. Ibi vestimentū feceris mala fide s̄m glo. s₃ vr̄ q̄ etiā si habeā bonā fidē q̄ vestis ex lana furtiua fit furtiua. nā si aliqs emit rē furtiuā quātūcūq₃ hēat bonā fidē non pōt vsucapere cum vitiosa sit vitio reali neq₃ desinit esse furtiua etiā apud bone fidei possessorē. ar. j. e. l. §. ceterū. ₇. §. si fundū. ₇ not. C. de fur. l. ancille. ₇ de acqr. pos. l. vitia. Sic ergo vr̄ dicēdū q̄ siue habeat bonam fidē siue non q̄ vestis nihilominus sit furtiua. et ll. que loquunt̄ q̄ specificās bona fide efficit̄ dn̄s per specificationē de re non vitiosa vitio reali ₇ ideo est vsucapibilis et ita intelligat̄. l. adeo. §. cū quis. cum si. S₃ defendi posset glo. ista hoc modo q₂ cum spēs nō mutatur non attendit̄ bona fides emētis ₇ ita loquunt̄ allegata ₃ glo. s₃ cum ex lana fit vestis rōne speciei mutate videt̄ facta alia res q̄ illa q̄ surrepta fuit. ₇ ideo dr̄ si legaui lanā ₇ ex ea fecerim vestimētū non vr̄ legatum vestimentū vt. s. de leg. iij. l. lana. nam cū materia trāsit in materiatū desinit esse ₇ incipit esse alia spēs vt. s. de auro ₇ arg. leg. l. seia. tn̄ tex. huius. §. multū vr̄ obstare vt nō debeat attēdi bona fides vel mala cū dicat veri⁹ est vt substantiam spectemus. Dy.

Si rem. Propriā. Dy. vel dic q̄ vsucapiebat. Ibi debitor idēq₃ dn̄s. Dy. ¶ Et primo op. q̄ debeat redire in ptāt em creditoris ₇ leuis est. So. vt in glos. ¶ Scdō op. q̄ non vsucapiat̄ si tradatur a dn̄o: sed traditione facta dn̄o dn̄ium acqratur. sed dic vt in glo. q₂ alius tradit vsucapienti q̄ dn̄s. Dy. Contrariū tn̄ innuit tex. q dicit q̄ debitor vēdidit s₃ possibile est q̄ ipse vendidit ₇ alius tradidit. Ibi surripuit: ₇ sic hoc casu fit furtū et agit̄ furti s₃ nō sic res vitiosa ₇ sic pōt vsucapi. Dy. Ibi vsucapi eam posse. i. vsucapibilē esse contra dn̄m non ₃tra creditorē vt in ₃rijs. Jac. Et dic si fuerit alienata per aliquē non dn̄m bona fide alicui tradita. nam si de debitore intelligeres cū esset dn̄s rei obligate transtulisset dn̄ium in emptorē: vt. C. de pact. l. traditionibus ₇ sic non posset pcedere vsucapio cū quis rem suā nō vsucapiat. vt. s. e. l. §. lana. Dy. Ibi cū eo debitore pignori dante et surripiēte. Dy. ¶ In glo. immo vr̄ ibi ₇ dic hic. s. eā vsucapi. Dy. ₇ in eo qd dicit vsucapi obstat exceptio ista. Dyn. Ibi. l. alienationis. pter hāc oppositionē hec opinio non est vera. Ibi vel dic hec vera s̄m Ray. ¶ In glo. i. bone fidei possessoris. hec glo. vr̄ intelligere velle hūc. §. aliter q̄ superior glo. ₇ fuit ista glo. additio ₇ ₃cor. cū interlineari quā posui in pn̄. §. nam superior glo. vr̄ intelligere in debitore obligante rē propriam. ista glo. vr̄ intelligere in debitore obligante rē quā bona fide possidebat ₇ vsucapiebat. Dy. ¶ In glos. hic not. i fi. hoc idē qd dr̄ i hac glo. vlti. vult dicere distinctio que est. j. de fur. l. si qs vxori. §. j. licet per alia verba. Dy.

Si tu me. Sc₃ fugientē q₂ timui. Dy. Ibi nec apprehēderis possessionē. Et sic not. q̄ qs dr̄ expellere aliquē de possessione quāuis noluerit apphēdere possessionē illi⁹ rei adeo q̄ tenetur interdicto vn̄ vi. non tn̄ dr̄ res vi possessa ₇ sic nō est vitiosa q̄si est vsucapibilis vt hic aperte p₃. Dy. Ibi s₃ titius a te nō submissus nec particeps illius violētie. Dy. Ibi deieceris. i. possederis. Ja. Ibi lic₃ a non dn̄o. i. non ₃ dn̄m. q. d. l₃ nō sit dn̄s qui deiectus est. Dy. ¶ In glo. ₃ deijcientē in fi. ₇ per istū. §. reprobat̄ opinio glo. que est. s. ti. pri. l. clā possidere. §. q ad nūdinas. in vl. glo. vr̄ si. sed qd si ingrediēs. al's ingressus. vbi q̄rit̄ de ingrediēte q nō vult ciuilem. Dy. ¶ In glo. subaudi in fi. s̄m ius autēticor. in aut. vt sponsa. largi. §. rursus. que est. C. de prescrip. lon. tēpo. aut. male fidei. secus s̄m hec iura: vt. j. eo. l. quare. ₇. C. pro empto. l. aliena. Ja.

Si fundum. Ibi vsucapere nō potest. i. vsucapiendi cām prestare si vendat et tradat. Uel dic pprie ₇ dic q̄ emit et habuit licentiam intrādi et vi expulit possessorem. Sed quid si vendentis esse credidit. R̄n̄. idem vt. C. de acquir. pos. l. improba. et. l. nec ex vera. Ja. Ibi qui pro herede cum non esset heres. Dy. Ibi sciat expulsor. Dy. Ibi hereditarium. et possidentem non esse heredem. Ja. ¶ In glo. al's si crederent. in fi. vt not. s. titu. prox. l. si de eo. §. primo.

Si dominus. Ibi iterdicto vnde vi. videtur ergo ad hoc vt purgetur vitiū violentie necessarium vt in dn̄i potestatē redeat. S₃ cōtra. j. de precar. l. certe. §. iul. sed dic vbi dn̄s deijcit̄ d₃ redire in dn̄i ptātem vt hic. vbi alius tunc d₃ redire in ptātem deiecti vt ibi in re aūt furtiua obtinet. s. e. qd autē. §. idē labeo. Ja. ₇ qd hic dicit. q̄ dic. i. q₂. Dy. ¶ In glo. aliū q̄ inuasorē. ibi. §. desinere ₇ qd ibi not. et est ibi expressum contra id quod not. s. de iudi. l. si de vi. in fi. glo. Dy.

Si viam. No. ꝙ libertas contra seruitutẽ prescribitur etiã mala fide. sed quantũ ad effectum non ꝓdest dicta ꝑscriptio longa: nisi sit longissima cuius tẽporis non extet memoria: vt.ṡ.de aqua plu.arcen.l.j.in fi. Dy. Et dic si viã.i.vie ꝓm seruitutẽ. Dy. Ibi amittã viam. ex cessatione vtendi. non autẽ ex tua ꝑscriptione. qꝛ p' expulsionem tuã non possides ius vie: qꝛ nec possideri ꝛc. ꝛ ad hoc ṡ.de serui.vrb.pred.l.si edes mee.§.fi. ꝛ sine possessione nõ ꝓcedit prescriptio vt.j.e.l.sine possessione. secus si edifices ꝯtra seruitutẽ: qꝛ tunc tuo facto libertatẽ ꝑscribis vt.j.§.fi. sed illud in seruitute vrbana: ſ3 in rustica sola cessatio vsufr.ꝑstat libertatẽ. Ja. Ibi non detruditur: ꝛ ideo vñ vi interdictũ nõ datur: vt.j.de vi ꝛ vi ar.l.iij.§.vnde vi. ꝛ dic vt ibi not. Oldr. Ibi vacua.i.q̃ a nemine detinebatur aĩo nec corpore. sed.ṡ.i §.si tu me.ꝛ.§.si fundũ erat ali' in possessione. Dy. Ibi nõ videris: modo rñdet Dy. non ergo ꝑscribitur via publica: quia nec possideẽ vt predixi. Alij etiã plures casus in q̃bus locuz non hz prescriptio: notantur.xvj.q.iij.c.prima actione. ꝛ vide etiã qð not.per Inno.ex.de ꝑscrip.c.causam.ꝛ.c.qꝛ finib'. de proba.ex litteris. ꝛ de parrochijs.c.penul. Ex q̃bus colligere poteris vtrũ fines parrochiarũ vel ꝑdiorũ ꝑscribantur. vide etiã alios casus in q̃bus impedit ꝑscriptio notaui.ṡ.sup rubrica in fi. ¶ In glo.ſ3 tñ ex equitate in fi.de hoc dic vt no.j. de vi ꝛ vi ar.l.iij.§.vnde vi. Jac. Nã hoc casu possessio nõ est effecta vitio reali vel q̃si. ꝛ hoc t3 glo.ṡ.e.l.§.si.fundum. Jac. ¶ In glo.quã nullus in fi.sed si esset vitiosa vitio quasi violentie: vt hic glo.dicit. ergo in ea non posset vsucapio procedere. vt.ṡ.§.si fundum. ꝛ institu.eo.§.furtiue. Sed contrariũ not.in predicta.l.vlti.C.vnde vi.s.ꝙ in ea non sit vitiũ reale et sic posset vsucapi. sed dicas ꝙ est vitiosa possessio ratione violentie quantum ad penam ipsius inuasoris ꝛ eius personam: sed res in se non est vitiosa quominus posset vsucapi: vt.ṡ.eadem.l.§.si tu me. Ibi sed titius in vacuam.i.in quam nullus erat ciuiliter nec naturaliter nec detinebat. et ita no. in dicta.l.vlti.C.vnde vi. et ad hoc institu.eo.§.quod autem ad eas res. Dy.

Libertatem seruitutum. Id est cõtra seruitutes debitas continuã vel non ꝯtinuam cãm habẽtes. Dy. Ibi que.s.vsucapio. Dy. Ibi seruitutem.s.vrbanã. Dy. Ibi edificare.s.edificiũ meũ. Dy. Ibi edificatum habuero.s.facto meo interueniẽte. Dy. ꝛ bona fide: vt.ṡ.cõia pred.l.si ꝑcario. et possessor ediũ manseram vt.ṡ.de serui.vrba.pd.l.si edes.§.libertatẽ. Dy. Ibi sublata erat seruitus.s.altius nõ tollendi et per ꝯsequens vsucapio erit cõpleta. ¶ In glo.aliter tñ in vrbana. nã in vrbana requiritur factũ prescribentis in rustica non vt et dixi.ṡ.pri.§. Dy.

Vide hanc l.affabre declaratã per Bar.hic.

Naturaliter. Interrupta nuturaliter possessione quis sit effectus et ad quos extendiẽ hic dr̃ euidenter. Ciuilis aũt interruptio fit litis ꝯtestatione: q̃si ꝯtestatiõe: executoris missione: libelli oblatione: rei obligatione: apprehensione ꝛ etatis fluxu vt hic patẽt ꝛ not.plene.C.de ꝑscript. xxx.an.l.cũ notissimi.§.sed ꝛ si qs. Dy. et de ista naturali interruptione dic vt bene not.per Az.in summa de anna.except. §.sequitur.ꝛ.§.sequentibus. Ibi possessio ꝛ per ꝯñs vsucapio. Dy. Non tñ tollitur effectus tituli ꝑcedentis vt not.j.eo. l.si is qui.§.si quis bona. Ibi quo casu.i.possessore qui vsucapiebat possessiõe priuato. Dy. Ibi aduersus omnes.i.ad vtilitatem oĩm in quorum preiudiciũ vsucapio procedebat. Dy. Ibi pro suo.i.ex cã non lucratiua. Dyn. In fi.quo ad hoc vt vsucapio possit interrũpi. Dy. ¶ In glo.q̃nq3: ibi interrumpitur naturaliter vt.j.e.l.si is.§.j.et de serui.vrba.predio.l.si edes.§.libertas. Jaco. et hec vera licet contrariũ notetur.ṡ. titu.pri.l.pompo.§.quesitum. ¶ In glo.imo pro eo in fi. vel dic aduersus eum cepta prescriptio. Ja. ¶ In glo.i.ꝓ omnibus: sed ciuilis interruptio non ꝓdest nisi interrũpẽti vt.j.de diuer.ꝛ tempo.ꝑscrip.l.inter quattuor. de adulter.l.mariti lenocinium.§.quinquenniũ. et.ṡ.ne de statu defunct.l.ij.§.prescriptio. Dy.

In vsucapionibus. Ibi postremuz diẽ.i.quamlibet partem postreme diei. Dy. In fi.vt vltimus dies vsucapionis ceptus videatur completus. Dy. Et dic ꝓm Ja.de are. postremũ diẽ.s.trienuij qui est dies precedens diem cepte vsucapionis. vt si vsucapio ceperit die kalen. Januarij: postremus dies cuiuslibet anni est dies vltimus decẽbris vt.ṡ.solu.ma.l.de diuisione.ꝛ.l.si ante.ꝛ l.diuortio.in princi. hic ergo vltimus decembris dicitur esse completus vt.j.l.pri. Et qð dicit hora sexta die noctis sic expone. cõplet vsucapionẽ pridie kal'.i.die precedente kalend. sexta hora noctis in cuius cõplemento dies kalendarũ orit. ꝛ tñ est dicere quantũ si diceret primã diem vsucapionis computari naturalr̃ non a momẽto: ꝛ sic per consequens idem in postremo. ꝛ dic postremũ diẽ qui est dies ꝑcedens diem inceptum totũ completũ esse oportet: ꝛ ꝓm hoc põt intelligi ꝛ concor.j.de act.ꝛ oblig.l.in omnibus. Ja. Et de ista cõputatione temporis ꝛ q̃ñ computeẽ de momento ad momentũ ꝛ q̃ñ non et quando dies inceptus habeaẽ ꝓ completo. vide qð dixi.ṡ. de manumissio.l.j.

Ideo. Ibi possidere ceperit. ꝛ sic in medio diei artificialis vsucapio inchoata fuit. Dy. Ibi pridie kalen. Janua.i.precedenti die kalendarũ. ꝛ sic ꝑcedẽs erat finita ꝛ dies naturalis kalendarũ non. ſ3 ipsa dies kalẽdar Januarij inchoata in fi. ꝛ sic vsucapio inchoata in medio diei artificialis completur statim in prin.vltimi diei naturalis. Dy.

Habeo. Ibi vsucapi: per dños sciẽtes. Dy. Ibi ignorãtes dñi: multofortí' sciẽtes. Dyn. Ibi vsucaperẽ põt ꝓpter vitium rei vel delictũ persone ꝓm diuersitatẽ secte. Dy. Exẽplũ in libero hoĩe q possidetur ꝛ sic nihil per se vsucapit: vt.ṡ.de acqr.re.do.l.homo liber.§.fi.ſ3 nec per seruũ vt hic. Jaco. In glo.stricte vel large: imo in larga significatione nõ põt hic accipi. nã eo casu vsucapio nõ ꝑcederet ignorãti. Ja.de ra. In glo.vr̃ idẽ.ibi de lega.ij.l.fi.§.fi.ſ3 ibi fiebat id qð de iure fieri non poterat vñ ignorantia faciẽtis excusat. hic aũt acquisitio erat ꝑmissa de iure ꝛ sic plus vel idẽ põt sciẽs ꝙ ignorãs. dy. Uel dic cũ tractaẽ de bona vel mala fide tũc ꝯcediẽ ignorãti qð denegaẽ scienti vt ibi. sed vbi tractaẽ de vsucapione in ꝑsona alicuius inchoãda tũc per quẽ quis vsucapit ignorans per eundem vsucapit ꝛ sciẽs vt hic. vel dic vt not.d.l.si forte. Ja.de bel. ¶ In gl.rõne rei.q̃dam habẽt hic additionẽ quã posui.ṡ.super rubrica in fi.s.in q̃bus casibus impediẽ vsucapio: qꝛ de hoc tractaẽ in glo. ¶ In ea.glo.ibi.l.cũ hereditatẽ Sol.ibi tractaẽ de dãno vitãdo: hic de lucro captãdo. vel ibi iusta causa superuenit ꝛ q̃ de nouo emergunt ꝛc. ¶ In eadẽ glo.in fi.simile.ṡ.de acq.here.l.antistius.§.fi. Et est brocardicum vtrũ qs possit per aliũ facere qð non põt per seipm̃. de q̃ plene not.per Dy.ex.de reg.iur.c.qð alicui suo noĩe non licz. lib.vj. ꝛ vide etiã ibidẽ Jo.an. Ja.aũt de bel.ṡ.de opt.lega.l. post mortẽ.§.j.ita dicit. Qð ꝑ me possum ꝛ per aliũ possum.j. de iniur.l.ſ3 si vnius.§.idem ait. et ꝙ vi aut clã.l.prohibere.in prin. Qð non possum ꝑ me nec per aliũ.j.de admi.rer ad ciuita.perti.l.ij.§.j. ꝛ ibi de hoc bene in glo. ꝛ ibi etiã tetigi.ꝛ.C.ꝙ metus cau.l.si per ĩpressionẽ. Qð possum ꝑ me nõ possum ꝑ alium.j.de publ.iud.l.penul.§.ad crimen. Qð per me nõ possum q̃ñq3 possum per alium.C.de ꝓcura.l.quicunq3. ꝛ.ṡ.que res pig.obli.pos.l.aristo. So.in primis duobus est regulare: in alijs casuale. Uel dic aut est eadẽ rõ ꝓhibitionis ꝛ permissionis in vna persona q̃ est in alia: vt qꝛ per aliũ non ꝓhibitũ peruenitur ad id quod est prohibitum: vel quia per alium peruenit ad id qð est ꝑmissum alij ꝛ non ꝓhibitum. ꝛ tunc qð possum per me ꝛ ꝑ aliũ ꝛ qð non possum ꝑ me nec per aliũ vt in primis duob' casib'. Si vero nõ est eadẽ rõ ꝓhibitionis ꝛ permissiõis: tũc secus vt i alijs. Uel dic aut ꝓhibeẽ oĩno ꝛ generaliter: ꝛ tũc qð nõ possum ꝑ me nec ꝑ aliũ. Aut ꝑmittitur simplr̃: ꝛ tunc qð possum ꝑ me ꝛ per aliũ. Aut ꝓhibet mihi vt mihi: ꝛ ꝓpter aliquã certã rationẽ: et tunc possum per me qð non possum per alium. Ja.de bel.

Usucapionem. In glos.si sint in vsu vniuersitatis Jaco.de ra.dicit ꝙ res ciuitatis que non sunt in vsu publico longo tẽpore ꝑscribuntur. fallit in casibus in quibus queritur prescriptio cẽtũ annorum. vt.d.l.fi. Alij habent.j.eo.l.pignori. nunquid prescriptione acquratur ius pignoris re a non dño pignori obligata. Et respondet ꝙ non cum ius ypothece creditoris fundetur in iure quod competit debitori in re. vt.ṡ.de pignori.l.si ab eo. Item illa causa inducit vsucapionem re tradita a non dño que iduceret dñij translationẽ re tradita a dño. vt.ṡ.de publi.l.quecunq3. ꝛ de contrahen.empt.l.clauibus. At ꝯstat ꝙ pignus non trãsfert dñium. vt.C.de pign.act.l.pignus.cũ ꝯcor. Illud aũt constat ꝙ si debitor cepisset rem ꝑscribere: cõpleta prescriptione ipugnaret ius creditoris: vt.j.e.l.serui nomine ꝓm vnum intellectum. pro herede.l.ij.in prin. ꝛ de diuer.ꝛ tempo.prescrip.l.de accessionibus. Item arg.ad id qð primo dixi.ṡ.de mor.infe.l. longa possessio. Ja.

Si aliena.

Si aliena. Ibi currat.s.bone fidei emptori.Dy. Ibi an traditionis subaudi etiam.Dy.

Hoc iure. Ibi cũ edificijs.s.vsucaptis.Ja. In fi.s. queri seruitutes his edificijs debite.Jacob. Et est arg.§.iste ꝙ licet ecclesia per se alienari nõ possit: tamen si vendo castrũ vel in feudũ cõcedo in quo est ecclesia ꝙ transeat cũ vniuersitate.ad idẽ.s.de acqr.rer.domi.l.quedam.⁊ ibi de hoc dixi. Et est ratio quare non attenditur ĩ prescriptione libertatis cõtra seruitutẽ habeat continuã causaʒ vel non:q2 prescriptio libertatis ꝓcedit ex negligẽtia nõ vtẽtis.⁊ par negligentia attẽdi põt in his que habent perpetuã causam vel non.prescriptio aũt seruitutis reqrit vsum pscribentis.⁊ ideo requiritur possessio vel quasi continua.sed cuʒ in his que non habẽt perpetuã cãm vel quasi non cadat continua possessio vel quasi.idcirco non procedit in his seruitutibus pscriptio nisi per tantũ tẽpus cuius non extat memoria: vel allegeť titulus ⁊ ꝓbetur vsus.et ꝙ vsus fuerit dño sciente ⁊ non ꝯdicente per.x.vel.xx.annos.vt.s.de vsur.l.cum de in rem verso.⁊ no.in.l.seruitutes.s.de serui.sed in his que habent perpetuam causam vel quasi cadit possessio vel quasi.⁊ ideo ꝓcedit pscriptio decẽnij inter psentes ⁊ vicẽnij inter absentes:vt.C.de pscrip.long.tẽpo.l.fi.cum si.Dy. de hoc vide qđ dixi.s.de aqua plu.arcen.l.j.§.fi.

Sceuola. Ibi an furis heredẽ.hoc solo casu corrigit.Dyn. Ibi vsucapi ab emptore. Ibi distractum:in aliũ.Ja. Ibi nec ancille.furtiue. Ibi partum: apud furis heredẽ cõceptũ ⁊ nõ apud furem.⁊ sic refert se ad secundũ casum nõ ad primũ.Dy.⁊ sic cessat ꝯtrium. Ibi peperisset ⁊ concepisset.Ja.

[a] ¶Neqȝ seruus. Adde q̃ notať.l.possessio.§.q alienã.s.eo.ti.

Neqȝ seruus[a] neqȝ p seruũ. Extra causam peculiarẽ apprehendentem.Dy.

Si ab eo. Prodigo ⁊ dño.Dy.vel dic ꝙ loquiť in pdigo alienante rem alienã secus si suã:q2 tunc non vsucaperet eã etiã ignorãs vt.j.e.vbi lex.⁊ de ṽb.sig.l.alienationis. Ja.de ra. Ibi idqȝ tu scias.s.eũ alienare phibitũ.ergo si ignoras potes vsucapere vt hic a ꝯrio sensu.⁊ no.s.e.l.sequiť.§.si rem.ſm vnũ intellectũ. Uel potes intelligere ꝙ alienauit rẽ alienã quã bona fide possidebat.Dy.⁊ hanc Ja.de ra.vt predixi. ¶In glo.vt pdigo in fi.arg.ꝑ hoc.s.de cura.furio.l.penul.⁊ hoc idẽ tȝ glo.insti.quib.non est permis.face.testa.§.itẽ prodigus.⁊.j.de ṽb.obli.l.is cui.⁊.s.de tuto.⁊ cur.da.ab his.l.tutor.⁊.l.seie.Ja.⁊ Old.sed de hoc dic vt latius no.C.de petitio.here.l.si putas.

Ignori.[a] Ibi pro alieno.i.sciẽtes alienũ.Dy. ¶In glos.i.scientes in fi. So.patet vt no.C.de anna.excep.l.j.⁊.C.de pscrip.xxx.an.l.cũ notissimi.§.j.vbi de hoc dixi plene.Ja.de ra.tenet ꝙ etiã post longissimũ tps debitor possit agere pignoratitia ⁊ offerre.nam si post longissimũ tps non posset offerre qua rõne repelli posset a pignoratitia eadẽ rõne et a rei ven.vt.C.de pign.act.l.nec creditores. Uber.cremoñ.dicit ꝙ pignoratitie actioni ante solutioneʒ pscribi non põt: vt.s.de pign.act.l.si rem.§.oĩs.quã glo.dicit esse veriorẽ. Symon vincentinus tȝ ꝙ iuri offerẽdi non põt prescribi ꝑ eo.C.de pign.l.si dñium.Ja.de are.distinguit.Aut stetit per debitorẽ quominus solueret ꝓpter inopiã:⁊ tunc non pscribať iuri offerẽdi.arg.s.mand.l.si ꝓcura.§.si ignorãtes.aut ꝓpter contumaciam ⁊ tũc possit.⁊ ita intelligať opinio glo.ad hoc.s.de coll.bono.l.j.§.si duob᷒.s.solu.ma.l.si ꝯstante.§.quotiens.⁊.j.de custod.reo.l.ij.in prin.Uber.

Si mandauero. In fi.s.rem restituere ante vsucapionem completam post id tempus.Dy.

Ad tempus. Ibi possedit.et traditiõi cõiunctũ fuit.ar.ꝯtra.s.titu.j.l.põpo.§.non tñ.al's non aũt.sed expone vt ibi.Jaco. ¶Ibi si postea.s.quam vendidit et tradidit.Dy.

In re. Scilicet aliena.Dy.

Is qui. Captiuitas illius qui possidet p se vel per alium extra cãm peculiarem ceptã vsucapionẽ interrũpit.nec circa eã potest operari fictio postliminij vel cornelie.secus ĩ ea que habetur ex causa peculiari.h.d. Ibi si is thema. Ibi videndã hinc insurgit q̃stio. ¶Si is qui possidebat ⁊ vsucapiebat.et dic ꝙ hoc prin.loquitur ĩ his q̃ possidebat p se captus vel per subiectas sibi psonas ex cã non peculiari.⁊ dic ꝙ dictum marcelli in aliquo reprehendit id qđ in hoc prin.dr licʒ postea ponatur rñsio iuliani ꝯ marcellũ. Ibi queadmodum enim ⁊c. Et ibi nã hereditates ⁊c.sequiť rñsio tacite obiectionis. Et ibi ideoqȝ ⁊c.ꝯcludit iul.contra marcellũ ſm litteraʒ negatiuã. Unde dic ſm lrãm negatiuã. Primo poniť dictuʒ iul.qñ is qui capiť ab hostibus possidebat ⁊ vsucapiebat p se et capt᷒ fuit ante vsucapionẽ cõpletã. Scđo qñ seru᷒ eius q erat in captiuitate emit rẽ ex causa peculiari. Tertio marcellus corrigit dictũ iul.in prima parte ⁊ ista non mutať siue habeas litterã negatiuã siue affirmatiuam. Prima vsqȝ ibi ꝙ si seruus. Secũda vsqȝ ibi.marcellus ait. Et secũdum litteram negatiuam dic ꝙ ibi.queadmodũ eñi sunt verba iul. corrigẽtis marcellum ⁊ probãtis duabus rationibus. Sȝ secũdũ affirmatiuã debes dicere ꝙ ibi sint ṽba marcelli corrigẽtꝭ iul.⁊ ꝓbat duabus ratiõibus. vna est communis ad fictionẽ cornelie ⁊ postliminij.alia specialis ad fictionẽ cornelie ⁊ ſm hoc dictũ marcelli corrigiť.j.de capt.⁊ postli.reuer.l.in bello §.facte.dy. Uel dic breuius in prima parte loquiť qñ possidebat ⁊ vsucapiebat per se. In secũda qñ per seruũ ex cã peculiari. In tertia reassumit partẽ primã ⁊ corrigit vsqȝ ad.§.si seruus.dy. Ibi captus sit.⁊ sic est seruus hostiũ.dy. Ibi an heredi.eo mortuo apud hostes.dy. Ibi procedat vsucapio p fictionẽ legis cornelie.dy. Ibi nã interrũpiť vsucapio naturaliter hocipso ꝙ capiť q2 desinit possidere vt.s.ti.j.l.cũ heredes.§.j.Ol. Et poniť hic questionis determinatio ponẽdo ea que sũt ꝯ substãtiam vsucapionis arguendo sic.vsucapio nõ procedit qñ est facta interruptio vt.s.e.l.naturalr.⁊.l.vsucapio.sed ex quo iste fuit captus ab hostibus naturalis fuit interruptio.ergo verum est vsucapionẽ non procedere. Ibi ⁊ si ipsi.hic ponitur predicte determinationis ratio sic arguẽdo fictio cornelie nõ est potẽtior fictione postliminij quod sic probatur q2 cũ cornelia ꝓsit heredi ⁊ postliminiũ ipsi reuerso nõ debet melioris cõditionis esse successor ꝙ̃ predecessor. vt j.de reg.iur.l.in his.§.nõ debeo.sed ipsi reuerso fictio postliminij non prodest:ergo ipo ibi mortuo eius heredi fictio cornelie prodesse non debȝ.vt hic sequitur. Ibi sed verũ est hic ponitur ꝓbatio minoris precedẽtis rõnis sic arguẽdo.ab hostibus captus per hostes possideť.ergo est verum in sua vita ipsum desijsse possidere.quia qui ab alio possidetur nihil põt possidere vt.s.ti.j.l.cũ heredes.§.j. Circa quã possessionẽ vt ipsa videatur cõtinuata. fictio postliminij nil operatur ideo infertur ꝙ nec postliminiũ ei prodest vt ipse videatur vsucepisse ⁊ hoc sequitur. Ibi iđ.vt hic infertur. Ibi proderit.q.d. nõ proderit.dy. In ṽ.ꝙ si seruus.secũda pars pricipalis vbi poniť dictũ iuliani circa illũ qui inceperat rẽ habere ex cã peculiari dño capto ⁊ iũge ṽ.queadmodũ.ſm litterã negatiuã. Dy. Ibi emerit ex cã peculiari.Dy. Ibi in pẽdenti esse vsucapionem.s.an ꝓcedat ipsa vsucapio vel non.Rñ.hoc est falsum.nam non est questio an ꝓcedat vsucapio.q2 verũ est sine dubio ꝙ ꝓcedat etiã ſm eundẽ iul.vt.j.de capt.l.i bello.§.facte.sed ĩ pẽdẽti est quo iure ꝓcedat vsucapio.vtrũ iuris postliminij an fictione legis cornelie eo q2 dubiũ est vtrũ ipse captus ibi decedat an redeat.⁊ hoc dimisit iul.in suspẽso.Dy. Ibi nam si dñs hũ dico ꝙ est in pendẽti quo iure ꝓcedat.nã si dñs ⁊c.Dy. Ibi vsucaptũ.s.fictione postliminij.Dyn. Ibi decesserit.s.dñs captus.Dy. Ibi ptineat.s.vsucapio peculiaris.⁊ certe sine dubio pertinet ad successores eius fictione legis cornelie.vt.j.de capti.l.in bello.§.facte.nam in illo.§.nõ dubitauit iul.licet hic dubitet.Dy. Sed dicit dubitari p aliquos:⁊ hoc verum in re peculiari.sed extra rem peculiarẽ fictio legis cornelie nihil operať. Et ꝙ hoc sit verum ꝓbat sic. dñs plus iuris habere non põt in his q̃ egerint ex re non peculiari ꝙ̃ in his q̃ per se vel p aliũ extra rem peculiarẽ ante captiuitatẽ possidebãt.⁊ ideo sicut ipsi reuerso in his q̃ p se vel per aliũ extra cãm peculiarẽ possidebat:rõ postliminij nihil operať.ergo ipo ibi mortuo ĩ his q̃ sunt ex re non peculiari fictio legis cornelie eius heredi ꝓdesse nõ dȝ.et hoc est qđ seqť in ver.queadmodũ.quẽ ꝯtinua ⁊ sunt verba iuliani ſm verã lecturã.Ray. Ibi serui ex cã non peculiari in ṽsi.marcellus. ¶Tertia pars in q̃ est dictũ marcelli q in aliquo reprehendit qđ dictum est in princ.l.licet postea ponatur rñsio iuliani contra marcellũ. Ibi queadmodũ ⁊c.dic ergo marcell᷒ ait.s.reprobans qđ dictũ est in princ.l.⁊ male.Dy. Ibi plenius ꝙ̃ dictũ sit in prin.l.Dy. Ibi accipi.s.vt extẽdať fictio legis cornelie non solũ ad ea q̃ seruus possidebat bona fide ex cã non peculiari.sȝ etiã ad ea q̃ ipse dñs captus possidebat p seipm: et ad ea q̃ seruus possidebat ex cã peculiari. Et sic plenius ꝙ̃

in prin.l.⁊ quo ad ius postliminij ⁊ quo ad fictionē legis cornelie ꝓut hec sunt verba marcelli ab isto ver.marcellus.vsqꝫ ad.§.si seruus.⁊ prout est.j.lr̄a affirmatiua siue non.Sed ꝫm iulia.⁊ melius dic quēadmodū ⁊c.q.d.nō pōt ꝓcedere quod dicit marcellus.s.ꝑxi.qꝛ quēadmodū ⁊c.Ac si dicat qs possit dicere ꝙ tm̄ ius habeat reuersus postliminio in his rebus quas serui non possidebāt ex cā nō peculiari quātū hꝫ in his que ex cā peculiari ⁊ quas dn̄s captus per se possidebat.i.vt breuiter dicā vt eq̄le ius hēat reuersus in oībus istis.q.d.nullus posset dicere.⁊ ideo reprehendit marcellū qui hoc videbatur sentire.Dy.Ibi quēadmodū enim.rō cōmunis ad fictionem cornelie ⁊ postliminij vsqꝫ ibi:nā hereditatē ⁊c.ibi īcipit ratio spālis ad fictionē legis cornelie tantū ꝫm marcellū ⁊ vel ꝫm iul.est reprobatio eius qđ ꝓrime dictū est. ¶ Ibi plus.i.tantū ꝫm iul.vel ꝓprie ꝫm marcellū.Et qđ sequit̄ ꝫm iul.ponitur ad ꝓbandū primū ⁊ secundū dictū.l.⁊ ad reprobādum dictū marcelli.Sꝫ ꝫ marcellū per hoc qđ sequit̄ reprobatur primū dictū.l.tantū.primo rōne ḡnali ⁊ cōmuni tā ad postliminiū ꝙ ad fictionē legis cornelie.scđo rōne speciali tantum ad fictionē legis cornelie.Dy.Ibi serui egerunt post captiuitatem dn̄i ex causa non peculiari ꝫm verū intellectum.Dyn. ¶ Ibi nam hereditatē.rō specialis ad fictionē.l.cornelie tantum ꝫm marcellū.Dy.Uel scđa ratio iul.ꝫ marcellū hꝫ lr̄am negatiuā.Dy.Et hic rn̄.iul.tacite obiectioni q̄ posset sibi fieri hoc modo:imo videt̄ ꝙ fictio legis cornelie ꝓsit heredi extra rē peculiarē qꝛ cornelia fingit captū ⁊ penes hostes mortuū prima hora captiuitatis mortuū esse ⁊ sic medio tempore hereditatē iacere:sꝫ hereditas vicē persone representat.ergo per hmōi seruū etiā extra cām peculiarē dꝫ videri hereditas vsucepisse.⁊ per ꝯn̄s heres qđ remouet iul.qꝛ lꝫ sit verū ꝙ in quibusdā hereditas vicē persone sustineat non tm̄ in omnibꝰ nam nō in his in quibus factū persone desiderat̄ sicut in vsucapione.⁊ hoc sequitur. ¶ Ibi in qbusdam.s.casibus.i.ī his omnibus in qbus factū persone non desiderat̄:vt.s.ti.ꝑxi.l.hereditas.⁊ ibi dixi.sꝫ in casu nostro non obtinet vicē persone qꝛ in vsucapionibus desiderat̄ factū ꝑsone que possideat:vt.j.e.l.siue.Dy.Et hoc ꝫm iul.⁊ litterā negatiuā.sꝫ ꝫm marcellū ⁊ litterā affirmatiuā:in casu nostro fungit̄ vice persone.Dy. ¶ Ibi ⁊ ideo qꝛ in casu nostro non fungit̄ hereditas vice persone:qꝛ hic desiderat̄ factū persone possidētis:ideo in successoribus locū nō habere vsucapionē.⁊ hec ꝫm ꝙ sūt verba iul.ab illo versi.quēadmodū ⁊c.vsqꝫ in fi.Sed ꝓut est lr̄a affirmatiua.s.locū habere sunt verba marcelli.⁊ dic ideoqꝫ.i.quia ī casu nostro hereditas fungit̄ vice persone:ī successoribus locū non habere vsucapionē.⁊ sic ꝫm iul.est littera negatiua:ꝫm marcellū affirmatiua.Dy. ¶ In glo.in p̄mo titius:hec glo.additio fuit vt pꝫ ī libris antiquis:est tm̄ bona. ¶ In glo.vt etiam nō ad peculiarē.ibi cornelia ⁊ postliminiū:et qđ dicit legis tam in reuerso ꝙ mortuo loquit̄ ⁊ ꝫm hoc large ponitur nomen legis.q.d.iuris.Ja. ¶ In ea.gl.ibi ⁊ in fi.legis siue non.⁊ ꝫm hoc dicit marcellus ꝙ siue per se siue per seruū suum ex cā peculiari tēpore captionis vel post captiuitatem seruus quolibet modo tenere cepit siue reuertatur captiuus siue ibi moriat̄ tēpore captiuitatis ꝓcessisse vsucapionē.⁊ ꝫm hoc ꝓbatur quēadmodū.i.quare siue qua rōe enim postliminio ⁊c.supple non est rō quare plus iuris habeat in peculiaribus ꝙ in alijs.ergo qđ in peculiaribus iuris est:⁊ in nō peculiaribus etiā erit vt reuersus videatur vsucepisse ⁊ merito ⁊ in herede idem.nā hereditatē ⁊c.et dꝫ esse lr̄a sine non et restringe peculiaria ⁊ ꝫm hos duos casus verba.quēadmodum sunt marcelli.Ja. ¶ In ea.glo.ibi nō peculiariter.⁊ hꝫ hoc ꝑmitte.quēadmodū.dicto marcelli ⁊ dictū marcelli in fi.Uel dic ait iul.dubitari an per legē corneliā ad successores ꝑtineat vsucapio ⁊ supple lꝫ alij dubitēt:iul.hoc admittit qđ in peculiaribus verū est.non aūt in alijs quēadmodum ei ⁊c.et supple non est ratio ⁊ ideo sicut non in peculiari reuersus non dicitur vsucepisse ita nec heres eius si in captiuitate decedat.Postea rn̄det tacite oppositioni.nōne hereditas vice persone fungit̄:⁊ a die captiuitatis per corneliā fuit hereditas.ergo vsucepit per seruū acquirētem:etiā ex non peculiari causa.Rn̄deo in quibusdā hic est receptū non in hoc ⁊ ideo in non peculiaribus non habere locū in successore vsucapionem.⁊ hoc dicit nam ⁊c.Uel dic hereditatē vere sed hic non est vere hereditas vt.j.de verb.sig.l.ij.§.fi.Marcellus tm̄ iuliano ꝫ dicens ait ⁊ male posse fictionem legis cornelie pleniꝰ accipi:etiā ad non peculiari noīe emptū per seruū.sed male dixit.vt.j.de capt.in bello.§.facte.Posset etiā probari ad cōprobandā iul.sn̄iā in hūc modū vt si dicas.pertinet tamen vt ipse iul.al's admittit sicut enim ⁊c.⁊ supple ita ⁊ heres in peculiaribus hoc ius hꝫ.Et dic egerūt peculiariter ⁊ debēt esse sine non.Ja.In fi.opinio marcelli non est bona qꝛ sicut fictio postliminij non pōt habere locū circa non peculiaria:ita nec fictio legis cornelie:qꝛ lex cornelia nō pōt fingere circa facta.Preterea ista lr̄a:quēadmodū:diceret non esse differentiam inter peculiaria ⁊ non peculiaria qđ falsum est.qꝛ in peculiaribus hꝫ locū postliminiū in non peculiaribus non:et seq̄ris opi.iul.s.ꝙ in non peculiaribus nō habeat locū postliminiū nec cornelia:qꝛ iura fingunt solū statum fuisse mutatū:sꝫ non fingunt possessionē retentā:qꝛ nō possunt fingere circa facta vt dictū est:sed lꝫ status non fuisset mutatus sed possessio foret amissa:esset vsucapio interrupta:vt.s.e.l.naturaliter.ergo ⁊c.Ray.Preterea opinio marcelli est ꝫ text.s.dum dicit.quēadmodū heredi eius ⁊c. ¶ In glo.al's habere.ibi primis duobus casibus.In secundo casu Ja.de ra.tꝫ contra:qꝛ vbi per aliū possideo ex quo vsucapionē incohaui ꝓcedit ⁊ continuat̄ etiā me ignorāte.⁊ ideo si ab hostibus capior per captiuitatē non dꝫ interrūpi possessio nec vsucapio eadem rōne ꝙ nec in peculiaribus.Et videt̄ ꝓ hoc casus in.l.in bello.§.facte.ij.rn̄.j.de capti.⁊ postli.reuer.intelligēdo indistincte litteram ꝓut iacet.Ja. ¶ In ea.glo.ibi et cornelia locū habꝫ.In his eīm peculiaribus mutatio status per captiuitatē contingens non pōt facere dn̄m possessionē perdere q̄ habebat̄ sine aliquo ⁊ sine sciētia ⁊ volūtate eius vt pꝫ.j.e.l.iusto.§.fi.Dy.Ibi ꝫm quosdā ⁊ hec opi.approbatur.d.l.in bello.§.facte.sꝫ tu tene opi.sequentē.Dy.et Ja. ¶ Ibi vel dic ⁊ verius.Dy.Ja.⁊ Old.Ibi in seruo.vnde ante habebat peculiū tēpore q̄ dn̄s capiebat̄.etiā si postea q̄rit vsucapit incohata vsucapione dn̄o existente in captiuitate:vt hic.⁊.j.de capti.l.pe.Aut non habebat peculiū sꝫ cepit habere postea:⁊ tūc nō incohat̄ nisi post aditā hereditatē vt.j.e.l.§.post mortē.Dy.Et qꝛ hic de fictionibus legis cornelie ⁊ postliminij agit̄:dic aut loquimur de fictione multiplicanda:aut de nouo inducēda.Primo casu aut circa idē subiectū:aut circa diuersum.Primo casu non multiplicatur vt.C.de dotis ꝓmis.l.j.⁊.s.de iure do.l.cum post.§.gener.Circa diuersa vero subiecta multiplicari pōt nisi aliud īpediat vt.s.si cer.pe.l.singularia.Secundo casu principali.s.cū agitur vt fictione de nouo inducēda:aut volo inducere fictionē circa id qđ non est possibile a natura aut circa id qđ est possibile.Primo casu fictio cessat vt.s.de lib.et posth.l.gallus.§.si eius.⁊ not.s.ꝓ so.l.ij.⁊ solu.ma.l.gaiꝰ.Secūdo casu aut loqmur de fictiōe medij ꝑ respectū ad extrema:aut de fictione extremoꝝ.Primo casu aut equitas ī ḡne dictat ꝫrium:⁊ nulla est eq̄tas ī spē q̄ hoc persuadeat:aut aliqua equitas persuadet.Primo casu fictio non ꝓcedit qđ cōtingit.s.ex quib.cau.ma.l.deniqꝫ.⁊ qđ ibi notat glo.ī solutiōne contrarij de.l.iulianus.§.eum.in eo.tit.et.l.ait pretor.§.hi plane.eo.ti.Aut aliqua equitas hic ꝑsuadet ⁊ interdū reperio ꝙ equitas in genere repugnat.sꝫ eq̄tas in spē ꝑsuadet vt ꝓcedit in vsucapione rei peculiaris circa quā fingit ⁊ cornelia ⁊ postliminium.equitas est in ḡne in ꝫrium:vt.s.e.l.bono publico.sꝫ in specie est eq̄tas in ꝫrium qꝛ cū dn̄s ignorās vsucepit vt.j.ꝓ so.l.ij.ergo et ab hostibus captus.hanc ꝯsequētiam facit tex.j.e.l.iustus.§.fi.⁊.s.de fideicō.liber.l.neqꝫ īfantes.Huius ratio est q̄dam equitas spālis ne cogant̄ dn̄i per momentū inuestigare peculia seruoꝝ:vt.s.tit.ꝑxi.l.peregre.§.quesitū.⁊ no.j.ꝓ solu.l.ij.⁊ hoc casu fictio ꝓcedit si extrema sunt habilia vt dicā in alio mēbro.Secūdo dicebā ꝙ reperio equitatē in ḡne hic persuadere ⁊ hoc cōtingit in postliminio vbi bona mea mihi in pristinū statū restituunt̄:vt.j.de capt.l.postliminiū.in princ.⁊ istud causatur ex ista eq̄tate quia equū et bonum est qđ meum fiat ad me reuertatur:vt.s.si cer.peta.l.si me ⁊ titium.⁊ ꝓbatur.d.l.postliminium.in princ.quo casu dic ꝙ interdum extrema sunt habilia ⁊ extremum a quo ⁊ extremum ad quod.interdum vnum ex eis est inhabile si extrema sunt habilia tunc fictio procedit circa medium per respectum ad ipsa extrema et sic declaro in postliminio sum liber.ecce extremum ad quod.deinde capior ab hostibus deinde redeo ⁊ sum similiter liber.vt.j.de capti.l.postliminij.et hoc est extremum a quo.Modo ista duo extrema ad quod ⁊ a q̄ sunt habilia ⁊ ꝓportionabilia.ergo circa medium ꝓcedit:vt.j.de capt.l.retro.⁊.l.postliminium.et hoc est qđ solet dici ꝙ ꝓbatꝫ extremis videntur ꝓbata media.vt.C.de apoch.public.l.quicunqꝫ.⁊.j.de cap.l.in bello.§.codicilli.Interdum aliquod extremorum est inhabile ⁊ interdum extremum a quo.interdū extremum ad quod.Primo casu si extremum a quo est ihabile actualiter licet sit habile potentialiter fictio nō ꝓcedit.qđ sic declaro.ego sum possessor capior ab hostibus deide redeo hoc vltimo extremo a quo actualiter non possideo nisi fuerit possessio

possessio apprehēsa per me licet sit habile potentialiter: q2 ex quo sum liber homo possibile est q̄ possessionē apprehēdam hoc casu fictio non p̄cedit. vt.s̄.ti.pri.l.cū heredes.§.j.et.j̄.rē ra.hab.l.bonorū. Si vero extremū ad qd̄ est inhabile: tūc aut est inhabile actual'r ⁊ potētialiter ⁊ tūc cessat fictio. ⁊ ista fuit ratio eorū q̄ notant̄.C.de inoffi.dona.l.ij.⁊ de dona.inter vir. ⁊ vxo.l.dona.⁊ de offi.p̄consu.⁊ leg.l.iiij.§.⁊ post hec. Aut inhabile actualiter s3 potētialiter habile ⁊ tūc dicit Ray. fictionem p̄cedere vt apparet in cornelia. qd̄ sic declaro: qñ capior ego sum vnus. demū decedo penes hostes. istud extremum a quo est hñ habile actual'r q2 actual'r sum mortu⁹ ƀm extremū ad qd̄ hoc est ī p̄ma hora captiuitatis tunc actualiter nō erā mortuus: est tñ habile potētialiter q2 possibile est q̄ tunc potuissem mori vñ fictio p̄cedit: vt.s̄.de testa.l.lege cornelia.⁊ de vulg.⁊ pup.subst.l.lex cor. Si vero tractat̄ de fictiōe extremorum: tūc aut extremū est mere facti: aut est ei implicitum ius. Primo casu aut querit̄ nunqd fingat̄ circa essentiā facti aut p̄ut cadit ī statutū iure p̄prio. Primo casu hoc lex facere nō pōt nec totus mūdus vt.j̄.de capt.l.in bello.§.facte.⁊ qd̄ not. in.l.raptores.C.de rap.virgi. vbi not. q̄ virginitas corrupta nō pōt restitui. Scđo casu p̄ut cadit ī iure statuti lex pt fingere: vt.C.de legi.l.nō dubiū.⁊.s̄.de auro ⁊ arg.leg.l.⁊ si nō sint §.qd ergo. Si vō est ei ius īplicitū: tunc aut illud extremū h3 plurimū iuris q̄ facti aut nō. Primo casu lex fingit. Scđo secus vt p̄bat̄ hac.l.⁊.j̄.e.l.iusto.§.fi.⁊.d.§.facte.in.l.in bello.j̄. de capti.⁊ qd̄ not.s̄.p̄ soc.l.cū duobus.§.idē rñ.⁊ de pact.l.si vnus.§.pactus.⁊.j̄.de solu.l.sub conditione.

1 ☞ Seruus fugitiuus per dñm apprehendi potest.

Si seruus quē possidebam.

Bona fide ⁊ vsucapiebam. Ibi nisi: p̄ si non ⁊ subaudi maxime: nam idem si p̄ libero se gerat vt sequit̄. Ja. Ibi a dño.i.a possessore a quo fugit. Ja. Ibi intelligendū est.s.gerentē se p̄ libero a dño possideri. Ja. Ibi apprehensus fuerit: arg. q̄ fu-
1 gitiuus † p̄ dñz possit apprehēdi in aut. vt iudices sine quoquo suffragio.§.necessitatē. Ja. et p̄ hoc q̄ in fraud.cred.l.ait pretor.§.si debitorē. qd̄ puto verū si nō possideat̄ ab alio. arg. s̄.ad leg.aqui.l.queadmodū.§.j.cū si.al's secus vt.C.vnde vi. l.si qs in tantā.⁊ insti.vi bonorū rapt.§.j. Ray. de hoc dixi.C. de seruis fug.l.j.ver.tertia questio est.

Si quis bona fide.

Ibi ante vsucapionem.s.cōpletā. Dy. Ibi amissa possessione ⁊ sic interrupta vsucapione natural'r vt.s̄.e.l.natural'r. Dy. Et iō op⁹ est q̄ incipiat aliā vsucapionem quā nō pōt incipere cū nō habeat bonā fidē q2 h3 maluz et vitiosum initium vt.s̄.ti.ij.l.bone fidei. Dy. Ibi nō capiet: nunc rñdet ⁊ dic ex secūda possessione q̄ h3 malū initiū p̄pter scientiā rei aliene. Dy. ¶ In glo. vt et.j̄.p̄ empto. No. ex hac glo. ⁊ textu super quo signatur determinatio q̄stiōis q̄ naturaliter interruptio nō tollit effectū tituli precedentis. Oldr. Ibi ƀm.M.⁊ Az. et arg.j̄.e.l.eum qui edes.§.si autem demolita. Ja. ⁊ Old. ⁊ hanc sequit̄ Ja. de ra. Jac. de are. distinguit an alius medio t̄pe possedit: ⁊ tūc nō vsucapiat ex titulo precedente: aut non: ⁊ tūc vera sit ista opinio vt.s̄.de acqr.pos.l. pompo.§.quesitū.⁊.d.l.eū q.§.si.j̄.e. Ja. Ibi et.s.e. vsucapio. sed illud in perficiēda prima non aūt in noua inchoāda. Ol. Ibi.§.⁊ si possessionis. vbi non spectat̄ presentis possessiōis initium. Jaco.

Si ex testamento.

Sc3 actione. Dy. Ibi tradat̄ alteri. Dy. Ibi estimationē.i.bonā eius temporis.s.tm̄ ⁊ hic rñdet. Dy. Ibi estimationē.i.bonā vel malam fidē. Dy. In fi.⁊ si stipulator hoc sciat. ⁊ sic no. rē alienam posse quē stipulari et legari. secus in venditione vt hic in glo. Nota etiam q̄ stipulatio dat titulum vsucapiendi: vt ⁊.j̄.p̄ empto.l.ij.

Serui nomine.

Ibi adeo.s.possidet creditor. Dy. ¶ In gl. per hoc: ibi ad exhibendū tenet̄: vt.s̄.de vsufr.l.cuiuscunq3.⁊ ad exhib.l.iij.§.fi. Dy. ⁊ not. s̄.titu.pri.l.pompo.§.cum quis.

Si per errorem.

In fi. partē quaz p' adiudicationez habui ab eo q̄ mecū cōiter possidebat: īmo totū p̄ p̄ter s̄niam: vt.s̄.ti.j.l.pompo.§.si iussu. et ibi not. Ja. et Old. et vide qd̄ dixi.C.fami.her.l.si familie.circa fi. Et per hanc.l. tenēt vltramontani q̄ sententia lata in reali trāsferat dñium traditione seu restitutiōe facta a domino. ita non tant ipsi ī institu.de actio.§.alie. et.s̄.de publi.l.ij.in fi. et.l.iij. vbi glo. tenet contrarium. et.s̄.titu.proxi.l.pompo.§.fi iussu. Sed intelligendo hāc.l. sicut citramontani intelligunt q̄ hic vsucapitur aduersus sociū non aduersus dñm: ⁊ sic nō transit dñium. sed causa vsucapiendi non facit p̄ opinione vltramontanorum. Ray.

Quamuis.

Si bona vacantia possideantur ab aliquo tit. ⁊ bona fide vsucapiunt̄ ⁊ p̄scribunt̄ eo tēpore quo res priuatorum.h.d. Et vt clare liq̄at qñ res fisci vsucapi possint ⁊ quanto tēpore: distingue. Aut sunt iam fisco q̄sita ⁊ incorporata in patrimonio fisci. aut sunt vacātia et fisco delata Primo casu aut sunt publico vsui deputata aut nō. Si sunt vsui publico deputata: nullo tēpore vsucapi possūt sicut via publica palatia et similia: ⁊ sic loquitur.s̄.e.l.vsucapionem. cum 9cor. Si non sunt publico vsui deputata: incorporata tñ sunt in patrimonio fisci vt p̄dixi. adhuc nō vsucapiunt̄ vsucapione cōi.i.triēnio mobiles ⁊ decēnio vel vicēnio immobiles vt hac.l. et insti.eo.§.res fisci.⁊ no.C.cōia de vsuc.l.ij. s3 vsucapiunt̄ solū spacio.xl.annor. vt.C.de p̄scri.xxx.an.l.oīs.⁊.l.cō perit. Fallit in casib⁹ qui habent̄.C.de sacrosanct.eccle.l.fi. in quibus currit solū centum annor prescripttō. Si autē bona sint fisco delata sed vacantia et nondū in p̄rimonio fisci īcorporata subdistigue. Q2 aut sunt nūciata fisco: s3 nō agnita p̄ procuratorē fisci. aut nō sunt nunciata nec agnita. Primo casu qñ sunt nūciata sed nō agnita vsucapiunt̄ quadriēnio cōputato a tempore nūciationis fisco facte: et ex quo certum est fisco bona esse vacantia: siue vsucapiens habeat ti. siue non. vt.C.de quadri.p̄scri.l.i.⁊.j̄.de iure fis.l.j.§.diuus. Scđo casu qñ non sunt bona fisco nūciata nec agnita. aut vsucapiens non h3 titulū et vsucapiunt̄.xx.annis. vt.j̄.de iure fis.l.j.§.p̄scriptio.⁊ de diuer. et tēpo.p̄scrip.l.in oībus. vbi de hoc satis not. Et hec vera qñ delatores non sunt p̄uaricati siue corrupti tunc eī non p̄scribitur. vt.d.l.j.§.fi.j̄.de iure fi.⁊ ibi no. aut vsucapiens h3 titulū tunc vsucapiunt̄ vsucapione cōi sicut ⁊ res priuator. et ita loq̄tur.l.ista quāuis.in fi. et.d.§.res fisci.ī fi.insti.e. Dy. Si aūt bona sunt delata fisco ex alia cā q̄ vacationis h3 locū.xx.annor p̄scriptio vt.j̄.de requi.reis.l.ij.⁊.iij. et.d.l.j.§.diuus. et.§.prescriptio.j̄.de iure fisci. Jaco. Et de ista materia nat. per Dy. de reg.iur.c.possessor male fidei.lib. vj. et.j̄.de diuer. et tēpo.p̄scrip.l.intra. et not. et dixi.d.l.j.C.de quadrien.prescrip.

Si hominem.

Tempus quo possedit emptor p̄destvenditori ad vsucapionem continuandam.h.d. Dy. Et dic venditori etiā nunc habenti bonam fidem et sic cessat 9trium. et sic iura q̄sita per emptorem p̄sunt venditori. Sed quid ecōtra in iuribus q̄sitis per venditorē postvēditionem: nunqd p̄sunt emptori. de hoc dic vt not.s̄.de peti. heredi.l.nec vllam.§.penul. q̄ incipit. item si quis dola.ī glo. not. distinct. ⁊ plene dixi.C.de here. vel act. ven.l.emptor.⁊ facit.j̄.e.l.id tempus. Ibi retroacta.i.rescissa ⁊ reuocata vigore illius pacti. Ja. In qua.s.redhibitione. Dy. Ibi accessur non obstante rōne que sequitur. Ol. Et expone qm̄.i. quamuis. Ja. ¶ In glo. puta si tibi in fi. et melius.s̄.de contrahē. empt.l.si res ita. Old.

Possessio.

Ibi medio tēpore. inter testatorem et heredem. Old.

Is a quo.

a [a] Dic ei.s.dño fundi. Old. Ibi existimes qd̄ est verum. Dy. vt j̄.statim terminabitur. Ibi putes ⁊ certe nō durat vt determinabitur.j̄.ver.seq̄tur. Dy. Ibi si eidem dño contra quem vsucapiebam. Dy. Ibi eum fundū a me bona fide ⁊ titulo possessum. Dy. Ideoq3 quia nullaz possessionem retinuit sed amisit et sine possessione vsucapio non p̄cedit. vt.j̄.e.l.si me. Dy. In fi. et ideo qui possidebat desinit vsucapere. Dy. ¶ In glo.i. contra quem vel proprie quia p̄scribens rem alienam dicitur habere causam a dño vt.j̄.de verb. signi.l.alienationis. Ja. de ra. ¶ In glos. an teneat̄ in fi. Vel dic an interrupta sit vsucapio vt non compleatur per emptorem: siue eo nō possidēte non currat ita q̄ si perseuerante eodē errore redhibitio fiat rei vel rescindatur venditio: hoc t̄ps non p̄ficiat venditori qd̄ alias esset: vt.s̄.e.l.si hominem. Ja. ¶ In glo. hoc si 9ductor in fi. s3 ex seq̄nti l̄ra vr̄ dicēdum q̄ post q̄ locatio non tenet nō remaneat possessio penes locantē sed si cōduxisset possessionē tm̄ secus esset vt.s̄.ti.j.l.si aliquā. Ja. vbi de hoc plene not. et dixi. ¶ In glo. ciuilē vel naturalem ibi alij dicunt ⁊ male. Dy. Ibi nō credat se amittere ⁊ sic tm̄ ciuilem haberet. vt.s̄.ti.pri.l.j.§.per seruum qui in fuga.

[a] ¶ Ei a q̄. Adde bal. ī l. ad proba. C. loca.

quod falsum est:qꝛ littera dicit p̄scriptio nō durauit.duraret enim si retineret etiā solū possessionē ciuilem: vt.d.§.ꝑ seruū qui in fuga.Dy.Idē etiā tꝫ Ja.de ra.Sed mirū vr̄ de amissione ciuilis cum in ea amittēda non ꝯsenserim:imo toto aīo eam volui retinere.Sed dici pōt defendendo ꝙ vtrāqꝫ amiserit qd̄ verū est ꝙ nō amitto ciuilē vbi nullā possessionē per alium nolui.at si volui naturalē per aliū vt per colonū quem non possideo cū ipsa naturalis amissa sit:amittā etiā ciuilem que huic accedit vt.s̄.ti.ꝑri.l.si colonus.⁊.l.si peregre.§.quibus explicitis. ⁊ ibi not.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.non aūt alij. sꝫ hec solu.non vr̄ bene tutā:qꝛ sequeret̄ ꝙ colono exeūte fundum animo deserende possessionis dn̄s ꝑderet ciuilē.qd̄ est ꝯtra.l.si de eo.§.si forte.s̄.tit.ꝑri.⁊.l.si colonus.Uel si velles dicere me retinere ciuilē forte nō esset male dictū.Nec obst.ꝙ nō duret prescriptio vt in littera dr̄:qꝛ forte hoc ideo est qꝛ naturalis peruenit ad dn̄m.ar.s̄.de publi.l.penul.⁊ fi.⁊.l.sequenti. et ideo si ex alia cā locatio esset vtilis non crederē hanc.l.locum habere ⁊ dicerem p̄scriptionē ꝓcedere per ea que dicta sunt.s̄.per Dy.ꝙ ciuiliter tm̄ possidens vsucapit.Ray. Ibi ꝙ tenetur.s.conductor.

Eum qui edes. Cuiusdam casus determinationem premittit quā ꝓbat duabus rōnibus vsqꝫ ad.§.finautem.Prima ratio ibi:nam singulas.Scd̄a ibi:accidit ⁊c.Dyn.Et allegat̄ hec lex ꝙ qui possidet vel vsucapit domum nō videtur possidere vel vsucapere res singulas ex quibus domus ꝯstructa est.Dy.Istā si.prima ratio reducēdo ad inconueniens.Dy.Ibi singulas res:ex qbus edes ꝯstructe sunt.Dy.Ibi separatis enim.i.separatim inspectis vt q̄libet per se possideri intelligat̄.Dy.⁊ Ja.Ibi non poterit:sicut etiā in singularibus ꝓpositionibus lꝫ veris non resultat veritas vniuersalis.vt ex̄.de elect.c.in genesi.Old.Ibi accedit.secūda ratio sil'r reducendo ad incōueniens.Ja.Ibi temporis.s.triēnij.Ibi de mobilibus.s.vsucapiēdis.Dy.Ibi ampliori tēpore.i.tēpore statuto ad p̄scriptionē immobiliū vt.x. annis inter p̄sentes:et.xx.inter absentes.Dy. Ibi ꝙ.s.ꝙ superficies vsucapiat̄ vno tēpore ⁊ alio solū.Dy. Ibi diuersis temporibꝰ capiat̄.nam eadē res non dꝫ duplici diuerso iure censeri qd̄ est ↄ eos qui dicūt se nō teneri soluere decimam de feno vel rapis:vt ex̄.de priui.c.qꝛ circa.Ja. ⁊ de deci.cum in tua.⁊ ī fi.huius.l.Ibi superficie.no.diffinitionē domus. Ibi immobiliū.i.qd̄ statutum est ꝓ vsucapione īmobiliū rerum. ¶ In ver.finaūt.lꝫ singule res nō vsucapiant̄ nec possideantur singule cū empte intelligunt̄ ⁊ in singulis titulus obtinetur ⁊ in singulis edictio locū hꝫ.⁊ hoc sequit̄.s̄.de public.l.si ego.§.idē ait.Ja.Te emptorē.dy.Ibi eo gn̄e.i.ꝓposita actione ex empto ⁊ sic agit̄ ꝓ re nō empta.vt ⁊.s̄.deposi.l.j.§.q̄ depositis.Ja.Ibi res mobiles.ex qbus domus erat cōstructa. Dy.Sed quare possessio vniuersitatis ita non cadit in singulis ex quibus vniuersum consurgit sicut titulus quo ad vniuersum cadit in singulis vt.s̄.de leg.iij.l.si chorus.de rei ven. l.vēdicatio.in fi.⁊ patet hic ⁊.s̄.de publi.dicta.l.si ego.§.idē ait.Respondeo in possessione esset absurditas que hic narratur in ver.accidit eo ⁊ in fi.sed in titulo non est talis absurditas.Ja.Ibi vt tēpore.s.triēnio.Dy.Ibi ⁊ non pōt.s.ita cōstitui ⁊ depositis edibus q̄ hoc ipsum ꝯtinēt de cuius vsuc.q̄ritur non pōt recte vti ⁊c.sic nec coherentibus his ī edificio penes te singule ⁊c.Jac.Ibi vt eo tempore.i.vt accessione eius temporis.Ja.⁊ Dy.In glo.non possedisti quādiuꝰ edificium constat.Dy.Ibi ipsum ꝯtinent.dic ipsum de cuius vsuc.q̄ritur.vel.i.res singulas ex qbus constituuntur. Et quod dicit continet.subaudi intelligantur nouiter possidere et vsucapi quando a solo sunt separate:sed eis coherentibus in edificio non possident̄ ⁊ per ꝯn̄s non vsucapiūtur: ⁊ ex hoc sequitur ratio textus.ibi neqꝫ ei ⁊c.Ja.et Dy.¶ In gl.ꝫm leges in fi. sed idem est quia legiste in superficie includūt parietē.¶ In glo.i.mutare.ibi rerum singularū:si earum dn̄s erat tradēs: al's non.vt.s̄.ti.ij.l.adeo.§.cum in suo.Jac.Ibi non rem certam.s.ad oculū demōstrabilē.sed ad intellectū tm̄.Dy.⁊ Ol. Ibi item opponitur.dic ꝙ in ista oppositione et p̄cedenti est fallacia accidentis.sic.s̄.de rei vendi.l.vendicatio.⁊.l.que de tota.Jaco.de ra.In fi.prima vera.Dy.¶ In glo.per act.de tigno iniuncto.ibi bone fidei possessor:ad quod facit qd̄ not. s̄.de rei vend.l.in rem.§.tignum.Dy.In fi.vel dic ꝙ separata fuit ab edibus:vt.s̄.titu.ij.l.adeo.§.cum in suo.dum enim coherent possessor non tenetur.¶ In glo.quantum ad vsuc. in fi.quia ⁊ in singulis rebus idem titulus obtinet vt.s̄.de publi.l.si ego.§.idem ait.Jac.¶ In glos.i.dici in fi.sed de nouo inchoatur.Dy.

Vbi lex. Sola bona fides possessoris non sufficit ad vsucapionem.h.d. Et remota cā impedimenti remouetur impedimētū. h.d.§.interdum.Ibi nihil ꝓdest.s.durante ꝓhibitione al's secus ea finita:vt.j.ꝑri.¶ Item ꝓdest quo ad fructus vt in glo.not.Dy.Ibi furtiua vt si ad dn̄m redijt:deīde sine vitio redijt ad heredem huius q emerat credentē esse defuncti.nam antiquus titulus noue possessioni ꝯiungit̄:vt.s̄. eo.l.eū qui edes.§.finaūt.⁊.l.si is qui.§.si qs bona fide.a ↄrio sensu.Ja.¶ In gl.rōne vitij in fi.vel quacūqꝫ ex causa.Dy. ¶ In glo.sed qn̄o ibi reuerti debuit:supple vt oppositio sit perfecta.⁊ si redijt ad dn̄m est vsucapio interrupta.vt.s̄.eo.l. naturaliter.⁊ sic vtroqꝫ casu iste.§.male dicit.Jac.de ra.Ibi l.seqtur.§.tunc.sꝫ tūc non ꝓcedit vsucapio cū sit facta possessoris:vt.j.ti.ꝑri.l.ij.§.fi.⁊.j.e.l.si fur.⁊.s̄.depositi.l.si fideiussor.Sed dic ꝙ ꝓcedit ↄ creditorem.arg.s̄.e.l.sequitur.§.si rē. Uel dic ꝙ fuit estimatio p̄stita non dn̄o cū fuerit surrepta vl' inuasa eo possidente.arg.j.ꝓ solu.l.fi.de precar.l.certe.§.iul'. et.C.de prescrip.xxx.an.l.si qs emptiōis.§.sed hec.Ja.¶ In ea.glo.in fi.vel dic fisco quesitum dn̄ium ex vltima voluntate sub lege vt post tp̄s sit alterius vel scriptus erat heres ⁊ sub conditione res hereditaria alij legata fuerat:q̄ pendente cōditione fisco fuit surrepta:nūc extitit ꝯditio ⁊ sic desijt esse fisci:vt.s̄.de rei vend.l.nō idcirco.de condi.furti.l.si seruus.de leg.j.si fundum sub conditione.in prin.j.de reg.iu.l.plerūqꝫ. de condi.⁊ demon.l.si fundū.C.de leg.l.fi.⁊.s̄.de leg.ij.l.peto. §.fratre.Ja.

Sine possessione. Scꝫ ciuili et naturali simul: vl' ciuili tantū.secus in naturali tm̄:vt ex̄.de regu.iur. c.sine possessione.li.vj.⁊ hanc.l.intellige ꝫm not.ibidem per Dy.⁊ alios.et dixi.s̄.de acqr.pos.l.j.§.per eum. Ibi contingere.i.inchoari.Dy.Ad hoc ꝯcord.qd̄ dr̄ ꝙ laici decimas possidere nō possunt:vt ex̄.de deci.c.prohibemus. ergo nec p̄scribere.vt ex̄.de p̄scri.c.causamqꝫ. ¶ Sꝫ nūqd vno solo actu acquirat̄ possessio.dic ꝙ sic:vt not.per Host.in summa de ꝯsuetu.§.qual'r ꝓbari dꝫ.v̄si.vel ꝓbatur ꝙ his. ⁊ de h̄ vide qd̄ not.ex̄.de causa posses.⁊ ꝓprie.c.cū ecclesia sutrina. Qn̄qꝫ tn̄ sine possessione ꝓcedit vsucapio.vt.j.l.rerū.⁊.l.nunq̄.§.vacuū.Et pōt poni casus in.l.ista hoc modo. Emi rem a non dn̄o et solui precium : sed non fuit mihi tradita possessio ipsius rei:dubium est vtrum vsucapere possim. et dicitur ꝙ non:qꝛ sine possessione ⁊c.Qd̄ intellige nisi venditor constituisset se meo nomine possidere:qꝛ tunc videretur mihi possessio tradita.vt.s̄.ti ꝑri.l.quod meo.¶ In glo.vera vel ficta: ibi et hoc.s.verum est.Dy.Ibi finitur enim.s.vsucapio cepta Dyn.Ibi rerum mixtura.§.labeo.et.j.eodem.l.nunq̄.§.vacuum.Jacob.

Atenim superficies. In glos.ibi item ar.alij habent in glo.et melius.Item ar.contra.⁊ tūc dic ꝙ ibi loquitur in superficiario. Uel ibi habebant edes aditum ex publico : non per solum priuati in quo erant posite.Dy.

Celsus. Primo ponitur reprehensio.Secundo rō rep̄hensionis.Tertio extensio.Scd̄a ibi qꝛ neqꝫ.Tertia ibi idem in litis. Breuiter dicit ꝙ ille qui non hꝫ titulū vel iustā causam estimandi titulum subesse nō potest vsucapere. Dy. ¶ Et ad euidentiā notandū est ꝙ multa requirunt̄ vt procedat vsucapio:vꝫ iustus titulus vel ꝓbabilis estimatio siue iustus error tituli precedentis vt hac.l.et qui error habeat originem ex persona alterius:vt.j.ꝓ empto.l.qd̄ vulgo. Itē bona fides que in ↄctu venditionis exigit̄ duobus tēporibus.s. venditionis ⁊ traditionis.in ceteris ↄctibus tp̄e traditionis tantū:vt.j.ꝓ solu.l.iij.circa fi.Itē traditio rei vera vel ficta. nam sine possessione ⁊c.vt.s̄.l.ꝑri.Itē ꝙ res sit tradita vel q̄si tradita a non dn̄o:vt.s̄.de public.l.j.in prin.si eī tradita eēt a dn̄o efficeret̄ eius cui tradita esset ⁊ nō posset vsucapi:vt.s̄. eo.l.sequit̄.§.lana.Itē ꝙ res sit vsucapibilis vt.s̄.e.l.vsucapionē.⁊.l.quāuis.in prin.⁊ insti.eo.§.res fisci.⁊.§.furtiue.⁊ dixi.s̄.e.sup rubrica.in fi.Error aūt facti ꝓprius habēs originē ex persona vsucapiētis vel error iuris vsucapioni non ꝓdest siue interueniat in traditione siue ī titulo vt insti.e.§.error.et j.e.l.nunq̄.Opponitur vt in glo.Ultimo quere quare in emptione requiritur iustior error q̄ in alijs ↄctibus vt predixi: qꝛ duobus tēporibus requiritur bona fides. Respōdēt quidam ꝙ est speciale vt hic not.glo.sed tunc opus esset reddere causam specialitatis.et ideo dicas vt dicit glos.j.pro empto.

l.iij.in

l.ij.in prin.q2 magis frequentat venditio q̃ ceteri ɔctus. Di cas tñ q2 tam in vẽditione q̃ in alijs ɔctibus requirit iustus error ex psona alterius vt.d.l.qd vulgo.r.j.e.l.nunq̃.§.fi.sed in emptione iustissimus q2 duobus tẽporibus exigit bona fides vt pdixi.si autẽ error pcederet ex persona ppria:puta q2 crederem mihi traditã ex cã emptionis vel donatiõis r tradita erat ex cã legati vel alia tũc secus lʒ glo.j.ti.j.l.iij.aliter dicat.Dy.r vide qd not.r dixi.s.de instito.l.ʒ r si pupillus.§.fi.Ibi p suo.s.titulo.Eum possessorẽ.Dy.Ibi r nihil referre repete estimarẽt.Dy.Ibi emerit necne.s.talis possessor bone fidei.Dy.Ibi estimauerit etiã si iustam cãm estimãdi non habuerit.r in hoc solũ reprehendunt illi iuriscõsulti quos dixit celsus errasse.Dyn.Quia hucusq̃ rephensio celsi.hic est ratio rephensionis.Dy.Ibi pro dote.s.titulo.Dy.Ibi nullũ legatũ sit:neq̃ ex pbabili cã estimet donationẽ dotẽ vel legatum subesse:etiã si al's interueniat bona fides.Dy.Ibi et in litis:hic est rephensionis extensio vsq̃ in fi.Dy.s.si aliqs estimabat se litis estimationẽ soluisse sed vere non soluit nec habuit iustã cãm estimãdi se soluisse certe nõ vsucapit vt sequit Dy.In fi.r est ratio ad oẽs precedẽtes casus:q2 in vsuc.requiritur verus titulus vt.C.de rei ven.l.nullo.r de prescrip.lõg.temp.l.diutina.Dy.¶ In glo.r vere errãt.s.pdicti.Dy.Ibi vt non cõpetat.titulus enim p suo locũ hʒ vbi alius titulus vsucapionis cõpetit. Itẽ vbi deest titulus spãlis si mõ absit causa acqrendi dñium iurisgẽtiũ.vt.s.ti.pri.l.iij.§.genera.r j.pro suo.l.j.cum ergo nõ subsit talis cã nec titulus spãlis cessat titulus p suo.Ja.Ibi ŝm.M.r Azo.spãle in predictis.s.titulis.Dy.Ibi pdictis spãlibus:sed non ponit q̃ talis fuerit error vt in allegata.l.pponitur.Ja.Ibi r hoc vetat celsus q2 si hec so.esset vera hec lex esset imposita verbis r non rebꝰ qd esse non dʒ.vt.C.cõmunia de leg.l.ij.Ray.Ibi p soluto.l.iij.vel potes dicere aut pcessit iustus titulus:r tunc duobus temporibus reqritur bona fides.s.tẽpore ɔctus r traditionis Aut non pcessit verus titulus ʒ iusta estimatio eiusdẽ tituli precedẽtis r tũc sufficit bona fides tẽpore traditionis tm̃: vt d.l.iij.j.p soluto.Dy.Ibi r erit hoc verũ vt vsucapiat.Dy.Ibi apprehẽsio tñ est necessaria:qd verũ est in vsucapione p legatariũ inchoãda.in inchoata aũt per defunctũ ɔtinuãda non est necessaria apphensio q2 habet loco heredis vt.s.eo.l.id tps.§.j.Sʒ heredi ɔtinuat etiã non apphensa possessione: vt.j.e.l.ceptã.r.l.iusto.§.nondũ adite.ergo r legatario sed de herede non est q̃stio.Dy.Ibi p legato.l.si non traditã.ʒ certe in titulo p legato traditio dʒ fieri vt.C.de lega.l.nõ dubiũ.saltẽ interpretatiua vt fuit.d.l.si non traditã.Ja.Ibi putare cãm.i.titulũ.Dy.Ibi rñdeo spãle.hoc nõ placet Dy.et ideo dic vt.s.dixi.Dy.Ibi nunqd ergo.ppter istã q̃onem et eius respõsionẽ melius declarat solu.pcedẽtis q̃onis r hic illa q̃stio melius terminat.Dy.Ibi si in traditione.i.circa credulitatem traditionis q2 credit rẽ traditã q̃ non est.Oldr.Ibi iustior.s.originẽ habẽs ex facto alterius.Ol.Ibi rñdeo forte sic et est casus.j.e.l.iusto.§.filius.ij.rñ.Dy.Sed Ja.de ra.ɔtra: q2 si putauit traditã a dño cũ nõ esset nõ eẽt trãslata ergo rc. Ibi non aũt dicas ad reddendũ rõnem q̃re nõ sufficiat error circa traditionẽ sicut circa titulũ.Dy.r Old.Ibi qdã p suo qui cũ alijs ɔcurrit.Dy.¶ In ea.glo.in fi.Azo.tʒ ɔ regulaʒ esse qd hic ponit in hac.l.et pbat.j.p empto.l.ij.§.cũ sticbuʒ.pro soluto.l.iij.p donato.l.j.et insti.e.§.error.Fallit in his casibus et erroribus qui exprimũtur in.ll.ɔrijs.hic in gl.signatis.et ita not.in summa de vsucap.p emptore.Ja.¶ Sʒ opponitur ɔtra princ.huius.l.s.q̃ non reqratur iustus error.q2 si dñs tradat rem suam putans se ex aliqua cã debere cũ non debeat transfert dñium lʒ non interueniat iustus error:et eadem causa: non dñs cãm vsucapiendi prestare deberet: vt.s.de ɔhend.empt.l.clauibus. Sed respondeo istud non obstat q2 traditio facta a dño r a non dño equiparatur.sed verũ est iusto titulo r bona fide vel iusto errore interuenientibus al's non: vt patet.j.p suo.l.hominem.Ja.de ra.dicit etiã alio modo quam glo.s.q̃ in ɔctibus in quibus est res tradita sufficit quilibet error siue iustus siue non vt procedat vsucapio nisi in venditione in qua etiam re tradita requirit error iustus vt j.p lega.l.penul.Nec obst.hec.l.q2 intelligit q̃ celsus reprehendat istos quos dicit errasse in eo qd dicebãt vsucapionẽ procedere titulo speciali etiã si non suberat.sed inquãtũ dicebant q̃ non pcedit vsucapio titulo p suo etiam si alius titulus nõ subesset nõ reprehẽdat eos celsus.sed in hoc bñ dixerint cum determinatiõe quã dixi.Ja.de ra.Tutius tñ ŝm Ray.est tenere cum glo.r dictum Ja.sibi nõ placet.Sʒ q̃ error non iustus sufficiat.ar.s.de iuris r facti ign.l.plurimum.al's multũ.r.l.nec supina.r.l.iuris.r.l.error.et.j.eo.l.nunq̃.

in prin.sumpta paritate erroris iuris et facti iniusti.Ray.Et de isto titulo et iusto errore vide bene per Arch.x.q.iij.c.quia cognouimus.

Si seruo. Ibi tradita ex causa habili ad dñiuʒ transferendum.Dy.

Cum solus. Possessio media veri heredis impedit; heredẽ putatiuum vsucapere p herede.h.d.Dy.Et hanc.l.intellige sicut intelligit eã Azo in summa pro herede.in prin.Old.¶ Ibi heres essem r apphendi res hereditarias.Dy.Ibi te.s.scientem: vt differat a casu sequẽti.Dy.Ibi res hereditarias quarũ alique erant aliene lʒ a defũcto possesse: r sic erant hereditarie opinione.Ja.r Old.Ibi tradidi ego possessor.al's dedi r dic non ex cã translationis.Dy.r Ja.Ibi non possis tu heres puta tuus r sciẽs.Dy.Ibi vsucapi põt a putatiuo herede.Dy.Ibi qd subaudi illud.Dyn.Ibi ab herede.s.vero q adiuit hereditatẽ r apphendit possessionem.Dy.Ibi possessum est.s.medio tẽpore inter testatorẽ et heredẽ putatiuũ.Et not.ad euidẽtiã istius lr̃e q̃ vsucapio pro herede locũ non hʒ si aliqs possedit res hereditarias medio tẽpore inter defunctũ r heredẽ vt hic.Dy.Ibi hoc verũ est.s.q̃ nullã cãm habeo possidẽdi vel vsucapiendi.Dy.Ibi factum fuerit.i.traditio partis rerũ hereditariarum facta est q2 titulo p transacto vsucapit vt q2 totã hereditatẽ a me petebas licet nõ iure bona fide tñ.vel etiam transegi tecũ q2 remisisti q̃onem: r ego dedi tibi dimidiam rerum hereditariaꝝ vel forte aliã q̃onem de re alia mouebas p qua retinenda dedi tibi partẽ reꝝ hereditariarũ.Et hoc ita tñ recte legit r dic aut ego heres falso coheredi tradidi partẽ indiuisam aut p diuiso.Primo casu aut ex cã transactionis r tunc vsucapit pro transacto res q̃ hereditarie putabantur vt hic.ver.ita tñ rc.r.C.de vsuc.p empto.l.ex cã.Aut tanq̃ coheredi r tũc aut per sñiam r transfert dñium rerum hereditariarũ r paratur causa vsucapiẽdi vt hic.r.s.de cõdi.cau.da.l.dedi.§.subtiliꝰ.cum ɔcor.Si p diuiso aut per sñiam r tunc transfert dñium et vsucapiẽdi cã paratur: vt.s.e.l.si per errorẽ.s.ti.j.l.põponius.§.si iussu.r de publi.l.ʒ si res.Aut sine sñia: r tũc i partem eius qd tradit paratur cã vsucapiendi r dñium transit: in aliam partẽ non: vt.s.fami.her.l.cũ putarẽ.r.C.cõia vtriusq̃ iudi.l.j.Ja.Ibi idẽ dicimus.s.q̃ nõ vsucapias.Dy.Ibi si tu cui tradita fuit possessio rerũ hereditariarũ tanq̃ coheredi.Dy.¶ In gl.cũ tu scires vt differat ab vltimo casu.Dy.¶ In glo.q2 nec es.ibi nulla est: imo aliqua vt in fi.glo.dicit.Dy.Ibi idẽ esset.s.q̃ iste cui fit traditio nõ vsucaperet p herede.Dy.¶ In ea.glo.ibi si ab alio.s.extraneo q̃ a vero herede esset medio tẽpore possessa.Dy.Ibi vel a nullo.s.res tradite possesse fuissent.Dy.Ibi de acquir.poss.cum in eo.et est casus expsse etiã in titulo p herede.j.e.l.non solũ.§.j.ver.hoc amplius.Dy.Ibi a vero herede.vnde sicut noceret possessio extranei ita veri heredis.Dy.In fi.ʒ illud cum inceptam a defuncto implere volo nõ aũt cum nouã inchoare qd possum nisi veri heredis possessio obstet: vt hic cum vt heres vsucapere volo.Ja.¶ In ea.glo.in fi.melior rõ colligit ex gl.que statim sequitur imo saltem.Dy.¶ In glo.imo saltẽ.ibi vel dic non vsucapit.hec so.bona est: q2 ad hoc vt qs vsucapiat p herede: necesse est q̃ possessionẽ imediate habeat a defuncto ar.s.ex quib.cau.ma.l.cũ miles.Ja.de ra.Nec credas ad rõnem s.pri.glo.reprobatã: q2 dico q̃ non est necesse q̃ qs hẽat possessionẽ r titulũ ab eodẽ vt ibi.sed bene est necesse q̃ ab eo a quo quis habet titulum res sit tradita: vel videatur tradita coniunctim r imediate vt.d.l.cum miles.quod est qñ quis accipit rem non traditam anteq̃ ab alio sit possessa.Vel dic q̃ ratio glo.precedit titulũ.Si aũt titulus possessionem pcedat tunc videtur necesse q̃ habeatur titulus et possessio ab eodem.Ja.de ra.

Rerum mixtura. Hec.l.primo format quandã q̃stionem in genere.Secundo eã determinat.Sʒ anteq̃ perueniat ad determinationẽ altius exordit et premittit quandã diuisionem triũ generum rerum que diuisio necessaria erat ad ipsam solutionẽ.et sic determinatur vsucapio vel non in quolibet genere.et siquidem decem dies tñ supererãt ad effectũ vsucapionis cõplendũ ante mixturã factam.et quid iuris in rebus mobilibus r immobilibus: vt omnia patent in text.Dy.Ibi mixtura casus nominatiui est.Jaco.Ibi facta.s.ad alicuius corporis constructionem.Dy.Ibi cuiusq̃ rei.in alterius rei compositione adiecte.Jaco.et Dy.Ibi grece memon vocatur.i.indiuisa substantia.Ja.Ibi non soluta.quantum ad nomẽ: q2 sub tuo noie ɔtinent.Dy.

Ibi q̄stionē nō bꝫ.s.p̄dictā.q.d.questio predicta in prin.l.posita nō cadit in re:cuius substātia est indiuidua cū illa alteri corpori nō adĳciat᷑:⁊ ex alterius adiectiōe nō ꝯstituat᷑.Ja.et Old.Ibi secūdū ⁊ tertiū bꝫ.Sꝫ in scđo dic ꝙ non interrūpit᷑ si solum decē dies supererāt ad vsucapionē.al's sic vt sequit᷑ in ver.labeo.In tertio dic ꝙ nunq̄ interrūpit vsucapionem rerū mixtura.vt in ver.de tertio.Ray.Ibi labeo.Exēplū de scđo genere corporū.Dy.Ibi integrū.ita ꝙ neutrū est alterius accessio.Jac.Ibi grex.i.vniuersitas q̄ dicit᷑ grex.Jaco.Ibi quid ergo.adhuc ponit exemplū de scđo:q꞉ hoc corp⁹ ex pluribus coherētibus cōstat.sapit tñ naturā tertĳ:q꞉ vtraꝙ possident᷑ sicut in tertio.Dy.Ibi vniuersi gregis.s.tm̄.Dy.Ibi nec si qd puta ouis vna.Emptū a non dn̄o.Dy.Ibi rebus soli:sed implicant᷑ reb⁹ mobilibus vt sequit᷑.Ibi mutabitur.s.rei mixte.⁊ ideo si possideo gregē ⁊ emo vnā ouē et gregi immisceā possideo ouem titulo ꝓ emptore lꝫ gregē ex alia cā possideā.Dy.Et colligit sic dn̄s Dy.ar.ꝙ si excōicat⁹ vel regularis ingrediat᷑ collegiū religiosoꝝ vel monachoꝝ nihilominus remaneat excōicatus vel irregularis.Dyn.Sic hic ouis adiecta gregi durat in ea cā qua prius erat ⁊ hoc de iure cōi.Sꝫ religiosi multa dicunt᷑ habere priuilegia ꝙ excōicatio ⁊ irregularitas tollant᷑ per ingressum.Dy.Immo videt᷑ ꝙ etiā de iure cōi tollat᷑:q꞉ ingressus monasterĳ oēm maculā abstergit in aut.de monach.in prin.de hoc not.in glo.in aut.de sanctis.epis.§.nullā vero licentiā.Itē de iure canonico vr̄ idem.xix.q.vlt.c.vl.et ibi in glo.⁊ ex̄.de aposta.c.ĳ.⁊ hoc videtur sequi Ja.de are.vt dixi de hoc plene.C.de epis.⁊ cle.l.vlti.circa fi.Ibi hec quoꝙ ouis.s.non sit mea ꝓpter gregē q sit meus sꝫ bꝫ suaꝫ cām.Dy.Ibi vt si que.s.oues.Dy.In fi.alie vero vsucapiunt᷑ ⁊ sic non est vsucapio interrupta vñ responsum est q̄stioni formate in prin.l.Ray.¶ Itē bene facit hec.l.ad qōnem facti q̄ talis est.Capitulū ecclesie rauēnatis est cōstitutū ex duobus corporibus canonicorū quorū quidā vocātur cantores alĳ cardinales.⁊ si qui ex cantoribus vacāt:soli cantores eligūt ⁊ sic faciūt etiā cardinales.in alĳs aūt negocĳs capituli sicut in electione archiepi ⁊ alĳs exequēdis cōiter sicut vnū capitulū agunt.ꝯtingit ꝙ dn̄s Neapoleo de vrsinis cardinalis romane ecclesie in partibus illis existens legatus ex ꝓuilegio sedis apostolice recipi facere poterat vnū in qualibet ecclesia q in dicta ecclesia rauēnate volebat facere recipi duos.s.vnum in numero cantoꝝ:aliū in numero cardinaliū:dubitatur an posset.⁊ primo videt᷑ ꝙ nō.nam certū est ꝙ ex forma priuilegĳ non pōt facere recipi nisi vnū in vna ecclesia.igitur facta receptiōe vnius non pōt aliū recipi facere.Qđ aūt sit vna ecclesia tm̄ ⁊ vnū capitulū cōstat:q꞉ vt dictum est ī oībus tractatibus capituli excepta electiōe p̄dicta cōiter oīa sicut vnū capitulū ⁊ vna eccl'ia agunt ꝓ hoc etiam facit:q꞉ ꝓ tanto papa ꝯcessit sibi ꝙ vnum tantū recipi facere posset in vna eccl'ia ne eccl'ie grauarent᷑.ex̄.de offi.deleg.c.p̄senti.lib.vj.vnde si ista ecclesia cogeret᷑ duos recipere ꝯ mentem ꝯcedentis magis grauaret᷑ q̄ alie.In ꝯrium pōt adduci hec lex.nā quotiens vnū corpus ꝯstituitur ex diuersis capitibus inter se distantibus:vnūqđꝙ caput ꝑ se dꝫ cēseri:sed capitulū huius eccl'ie vt p̄suppositū est cōstitutū est ex diuersis s.cantoribus ⁊ cardinalibus:ergo ⁊c.Preterea videt᷑ casus s̄.de excu.tu.l.tria onera.vbi dr̄ ꝙ quatuor tutele nō possunt esse in eadē domo:sed si pr̄ bꝫ tres tutelas ⁊ filio emancipato in eadē familia cōmoranti cum patre ⁊ patrimoniū per se habenti deferatur quarta non pōt se excusare q꞉ domus nō cēset᷑ eadē ex muroꝝ habitu sꝫ ex admīstratiōe p̄imonĳ.sic ī ꝓposito cū cardinales per se recipiāt ⁊ eligāt ⁊ cātores silr̄ debent quo ad hos actus censeri due ecclesie ⁊ non vna.Nō obstat ꝙ in electione archiepi ⁊ alĳs actibus cōiter agant sicut vnum capl'm q꞉ vt dixi quantū ad actū receptiōis de quo agitur cēseri debent vt duo:quo ad alios actus q̄s cōiter gerūt vt vnū sicut ⁊ arbor qn̄ꝙ censet᷑ vna qn̄ꝙ plures quo ad tractatū arborū furtim cesarū.l.si gēma.Old.⁊ forte hec vltima verior.¶ In glo.i.vna elemētatione in fi.vel dic.i.vna indiuisibili substātia.Ja.i.ꝙ esse suū nō recipit cū tēpore successiue.Old.¶ In glo.imo statim in fi.vt dn̄s intelligat᷑ toto edificio subsistēte al's diruto edificio q primo erat dn̄s ⁊ nūc erit vt.d.§.cū in suo.⁊.ea.l.§.illud recte.Dy.¶ In glo.hec est de tertio in fi.hoc non est verū:imo adhuc de scđo genere loquit᷑ q꞉ hoc corpus ex plurib⁹ inter se coherentib⁹ ꝯstat:sꝫ naturā tertĳ sapit q꞉ possidet᷑ vtrūꝙ.Dy.¶ In glo.q꞉ nullo modo in fi.vniuersitas gregis nō equiparat᷑ rei singulari in vsucapione:nā si equiparet᷑ aut simul aut nullo mō.nā in re singulari hoc pꝫ vt.s̄.e.l.cū qui.§.accidit.at in grege pn̄t eē aliqua capita vsucapibilia ⁊ aliqua nō vt furtiua.vel dic gregē esse constituētis illū licet capita sint aliena.s̄.de rei vend.l.j.§.fi.sicut dom⁹ ē fabricātis ī suo lꝫ materia sit aliena ⁊ sic vniuersitas non vsucapit᷑ sꝫ singula capita.Ja.¶ In glo.i.edificio in fi.ꝫm alios ita exponit᷑ quomodo.i.sicut ea q̄ consistunt ex corporibus coherentibus.Ja.

Nanq̄. Ponit quandā regulam ⁊ subĳcit ipsius exemplū.Dy.Et not.ꝙ tutor autorari dꝫ pupillo in ipso ꝯctu:vt ⁊ instit.de auto.tuto.§.tutor.⁊.s̄.de auto.tu.l.obligari.§.tutor.Qđ facit ꝙ pr̄ tenet᷑ ꝯsentire filio agēti ⁊ fugiēti in ip̄o litis initio nō ante vel post ex īteruallo.⁊ ita not.C.de bonis q̄ libe.l.cū non solū.in glo.magna circa mediū.⁊ q꞉ hec.l.loquit᷑ de vsuc.rerū mobiliū:vr̄ secus in p̄scriptione.x.vel.xx.annoꝝ circa immobilia.vt ex̄.de p̄scrip.c.si diligēti.in fi.⁊ ibi no.Sꝫ contrariū puto q꞉ iuris ignorantia non ꝓdest acqrere volentibus:vt.s̄.de iur.⁊ fac.ign.l.iuris ignorantia non prodest.et ibi not.⁊ latius no.ꝑ Dy.⁊ alios ex̄.de regu.iur.c.ignorantia facti.li.vj.Quid si emi superficiē ab eo quē credebam superficiarium ⁊ nō erat:nūquid p̄scribo aduersus eū qui vere erat arg.ꝙ sic.s̄.de dam.infect.l.si finita.§.si de vectigalibus.Ja.¶ In prima glo.in fi.q꞉ in.l.si vir.in genere non in specie errauit.in illa potest fuit error in facto.Dy.¶ In glo.al's non q.d.in verbis que fiebāt de futuro contractu non cum contractus celebratur.Ja.⁊ Old.

In vsucapionibus. Ibi ꝯtinuū.q.d.nō vtile.vñ in eo cōputant᷑ dies feriati ⁊ nō feriati.de quo dixi.C.đ dila.l.siue pars.Vel dic continuū.i.nō interpollatū.de q̊ dic vt dixi.s̄.eo.l.iĳ.¶ In glo.olim annus in fi.vt insti.eo.in prin.

Seruus. In veritate.Ja.Ibi possidet ante decennium quo se prescribit in libertatē.Dy.Ibi alius.s.post decenniū.Dy.Ibi possessionē.tanq̄ procurator.Dy.¶ In glo.op.ibi possidet.vt.s̄.de acquir.pos.l.iĳ.§.si seruus.Dy.

Si seruus. In fi.s.vt per eos furiosos ⁊ demētes possessionē retineamus ⁊ cōtinuemus vt in hereditate que vacat.vt.s̄.eo.l.possessio.⁊.l.hereditas.Dy.¶ In glos.nam lꝫ ibi non queratur sibi.Dy.Ibi furiosus.nec alĳ.vt.e.l.§.ceterum.Ja.

Si vi aut clam. Licet variet᷑ ꝯditio possidētis:nō ꝓpterea variat᷑ conditio status vel cā possessionis.h.d.Dy.Ibi eadē cā.i.q̄litas ¶ Durat.Iste.§.facit ad determinationē eius qđ q̄rūt theologi.vcꝫ nunqd furiosus decedēs saluetur vel damnet᷑.q꞉ circa hoc attendit᷑ status in quo erat qn̄ cepit furere:⁊ ꝫm eum statum damnet᷑ vel saluet᷑.Dy.Ibi furiosus bꝫ.al's habebat et ideo si turbet᷑ ab eo a q̊ possidet vi clam vel p̄cario nō aget vti possidetis.l.ĳ.Ja.Ibi quēadmodū similitudo per ꝯriuꝫ.Dy.Ibi experimus.s.nos curatores furiosi.Dy.Ibi ei⁹ possessionis iuste.Dy.¶ In glo.vt per seruū.ibi.§.saltus.⁊.l.j.§.item acquirimus.Old.

Vacuum. Dicitur vacuum quando possessio nō est penes aliquem.Old.

Si defunctus. In glo.titulo ꝓ empto.ibi ex cā solutionis.i.cā adimplēdi quod in piorē ꝯctum deuenerat.Dy.Ibi non nocet.vt q꞉ p̄cesserat ꝯctus habilis ad dn̄ium transferendum.Ray.Ibi cum in corpus.in hoc puncto determinatur contrarium.j.ꝓ empto.l.ĳ.§.si sub conditione.sed hoc verius.Dy.⁊ Ol.Ibi cōstitueretur.vtputa q꞉ credebat me donare:et ego credebā me cedere.Old.Aut ergo est error in contractus cōstitutiōe:aut in contractus executione que ex traditione cōtingit.Ol.Vel dic cōstitueretur.s.de nouo:q꞉ nullus precesserat.Ray.quod idem est cum prima.Ibi dissensus nocet.vt.s̄.si cer.pe.l.si ego.Dy.

Si fur. In glo.j.in fi.⁊ requiritur rei presentia cū ab initio iste nō habuerit dn̄i voluntatē.at vbi habuisset dn̄i volūtatē non requireret᷑ rei p̄sentia.vt.s̄.de acqui.reo.do.l.qua rōne.§.interdum.ꝫm vnum intellectum.Ja.de ra.

Incertam. Scꝫ rōne loci ⁊ quote.Ol.Ibi subtilitate.⁊ etiā de equitate.glo.ꝯtraria huic.§.est.C.de vsucapio.pro empt.l.venditioni.sed falsa est.Dy.¶ In glo.vnde secus est de equitate:quasi rigor et equitas se nō compatiant᷑.Ja.de ra.Ibi hoc autem arg.s.ꝙ equitas et rigor se non compatiantur.Jac.de ra.Ibi.l.si ego.§.j.in fi.vbi rigor et equitas se compatiuntur ꝫm vnam lecturā.Jacob.de ra.Ibi vsꝙ ad illud.vt quia possideo partem fundi vsꝙ ad talem arborem.Jacob.Ibi quota pars sit fundi.

et sic est incertitudo circa quotam non circa locum. Old. ibi per se fundus est. vt. s. de leg. j. l. plane. ij. §. fi. & j. de verbo. signi. l. locus. Old.

Non solum. Ibi ex ea cã. i. propter eam cãm. Dy. ibi ex qua causa i. propter quã cãm cõsiderato gñe nõ considerata specie vt no. s. de publicia. l. si ego. §. ptus. Ibi ptũ vsucapi. s. titulo pro suo nõ illo quo mater vsucapit. Dy. ibi si apud eum non tñ si apud bonefidei possessorẽ a quo qs cõparauit ancillam sꝫ etiã si apud eũ vsucapere volentẽ editus fuerit. Ja. ibi editus. s. ptus. Dy. ibi eius. s. ptus. Dy. ibi ignorabat emptor vel alius possessor. Dy. Duobus ergo tpibus debet adesse bonafides. s. tpe cõceptionis & ptus. sed videtur ꝙ sufficiat bonafides tpe ꝯceptionis vt. j. e. l. iusto. §. et si possessionis. Sed dic ꝙ duobus tpibus dꝫ adesse bonafides rõe ignorantie furtiue matris vt hic dicit: ꝙ si post editione superueniat scientia furtiue matris obtinet. j. pro suo. l. si ancillam sed quo ad scientiam rei siue matris aliene semel sufficit bonafides tpe cõceptionis ita ꝙ supueniens sciẽtia ꝙ sit aliena non nocet vt ibi Ja. Sed nunqd in ptu ancille empte habet titulus videt ꝙ sic ar. huius lre. & s. de publi. l. si ego. §. ptus de euict. l. venditor. de leg. j. l. nõ quocũqꝫ. §. iul. & de leg. ij. ꝙ si ex pamphila. Ecõtra qd no. s. e. l. si aliena. §. fi. & j. de v. sig. l. partum. nisi pro suo. vt. j. pro suo. l. ij. §. j. & l. si ancillã. Item pro hoc ꝙ titulus matris nõ extendat ad partũ est argu. s. de euict. l. si pregnãs. Sed põt dici aut emitur ancilla pregnãs: et tunc titulus emptionis ad partũ extendit ar. d. l. si ex pamphila. de leg. ij. & de leg. j. l. nõ quocũqꝫ. §. iul. & ar. s. e. l. eũ qui edes. §. finaũt. & §. se. & sic posset loqui pn. huius. l. vsqꝫ ibi et si &c. Aut emitur vacua & tunc not. vt. j. p suo. l. ij. §. j. & sm hã littera etiã si &c. nõ repetit oĩa pcedentia sꝫ simpliciter facultatem vsucapionis repetit. q. d. non solũ ptus ancille furtiue pregnantis facte apud bonefidei possessorẽ capitur p eũ qui cõparauit a bonefidei possessore. sꝫ etiã partus vsucapit apd emptorem cõceptus. sed in primo casu titulo p emptore. scdo non illo titulo sed titulo p suo. Nec obst. d. l. si pregnans. s. de euict. qꝛ ex stipulatione non ex empto actio denegatur ar. s. d edil. edic. l. ꝙ si nolit. §. fi. Jac. ¶ In glo. vt ex donatione. ibi titulo. s. iusto. Dy. in fi. s. furtiua. Dy. Et dic ꝙ nõ eodẽ titulo vsucapitur partus. sed vsucapit p suo vt dixi litterã exponẽdo. & sequit in proxi. glo. lꝫ tex. videat innuere ꝯtrium si simpliciter intelligeret. Dy. de hoc. j. pri. dicetur sm Ja. ¶ In gl. quẽ & ipm ibi quo matrem. hoc verum qñ ancilla nõ erat pregnans tpe quo puenit ad bonefidei possessorẽ. si eñ tunc pregnans esset vsucaperetur ptus eo titulo quo mater vt in pn. huius. l. expresse dicitur. Ja. de are.

Quod vulgo. Id est regulariter. Et exponit vulgarẽ regulã primo gñaliter. Scdo descendendo ad spẽm. sed ibi nõ directo sed p obliquũ probat. alias cõtra esset. l. iij. §. illud. & l. qui bona. §. j. s. ti. pr. et. j. pro herede. l. ij. §. qd vulgo. & C. de acqr. pos. l. cum nemo. Dic ergo ꝙ vulgo. i. regulariter traditum est. q. d. hec regula est vera qñ non supuenit iusta cã extrinsecus vel iustus error cause supueniat põt mutari cã vt in exẽplis hic positis p obliquum patet. Dy. ibi ipm qui detinebat. Dy. ibi cãm. i. qualitatem possessionis ex qua dñium sequitur. Ja. ibi per hoc. s. q sequuntur. Ol. in v. item si a dño heres institutus. & sic successit de iure ciuili Ja. ibi vel bonor possessionem. & sic successit de iure ptorio. Ja. in v. hoc amplius. No. ꝙ paria sunt habere titulum vere & habere iustam cãm estimãdi se habere titulũ licet non haberet. Dy. ibi fundũ. quẽ ab initio malafide possidebat. Dy. Ibi cũ hic igitur reperiant. s. ꝙ possidens mala fide non possit sibi mutare cãm possessionis noua cã extrinsecus non superueniente. Dy. vt sequit & certe &c. Dy. ibi vllã possessionem habet per hunc text. fuit determinata. q. Epus parmensis habebat stationes in platea parme. quidam agebat rei ven. contra inglinos inquilini nominauerunt epm tãꝙ dñm in iudicio iuxta. l. ij. C. vbi in rem act. querebatur corã quo cã debebat agitari. an corã iudice seculari inspecta psona inquilinor. an corã epo inspecta psona epi. Et determinatum fuit ꝙ corã ecclesiastico attenta persona epi nõ inglinor cum inquilini nullã habeant possessionẽ ciuilẽ nec naturalẽ sed eps vt hic & C. cõia de vsuca. l. j. & ibi no. lꝫ videat ꝯtra. s. de iudi. l. venditor. Sed non obstat qꝛ ibi loquit in emptore q sibi possidet hic in inglino qui solã detentationẽ hꝫ vi. Sꝫ in contrarium multum est & forte verius. qꝛ qui hꝫ solã detentationem cõueniri põt rei ven. vt. s. de rei ven. l. officium. cũ ergo inquilini isti detineãt & habeant facultatẽ rei restituẽde vr cãm agitari debere corã iudice seculari. de hoc etiã dixi. p. d. l. ij. C. vbi in rẽ actio. in fi. possidere & vsucapere. Dy. ¶ In gl. licet mutuata sit ppter mutationẽ tituli. Dy. ¶ In gl. s. emptor malefi. velut ex cã supueniẽti possideat & vsucapiat. Ja.

Si dominus. Ibi ingressus fuerit. nec hẽbat animũ ingrediẽdi nec expellẽdi: vt. j. de vi & vi ar. l. iij. §. si quis igitur visis armatis. Dyn. Ibi existimauerit qui alio tendant sm Bul. & dicas deiectum quãtum ad amissionem possessionis. Uel dic ꝙ illo tẽdebant Et dic deiectum quãtum ad perdendã possessionẽ & quãtum ad interdictum vñ vi. Jac. ibi deiectus fuisset. s. tñ non secuta apprehẽsione per violentiã sed p alium a violento nõ suppositum vel submissum. Dy.

Si mihi titius. Ibi fundũ qui nõ erat possidentis sꝫ nec petẽtis. Jac. et Ol. Ibi volebã actione ex testõ. vel alia reali vel personali non curo vt no. s. de publicia. l. ij. in fi. Ol. licet glo. sentiat cõtrarium. Ibi fecerit. i. mihi actori possessionẽ cesserit. Dy. ibi capiam. s. titulo p soluto. Ol. Et qd dicit. s. cedendo mihi. est similis locutio in psalmo ibi. In cõuertendo dñs captiuitatẽ syon. ¶ In gl. videtur i' bi repetere ibi cũ non est dñs. hec eñ est regula ꝙ vbi tradente dño non transfert dñium. ibi tradẽte non dño non transfert vsucapiendi cõditio. vt. s. de ꝯhen. empt. l. clauibus. sed dici põt ꝙ intelligat in reali & transferatur vsucapionis cõditio qñ pertinebat ad extraneũ. qꝛ sicut si fuisset dñs transferret dñium ex quo in iudicio tradit propter autoritatẽ iudicior: sic & qñ non est dñs transfert vsucapiendi conditionẽ vt no. d. l. ij. in fi. cum. ll. seq. s. de publicia. Dy. Ibi hic personaliter vel ibi per rem traditam recepit vt suam: hic vt sibi debitam. Jac.

Qui pignori rem dat. Quam bonafide possidebat & vsucapiebat qꝛ aliena erat. Dy. vt no. s. de acqui. pos. l. põp. §. si iussu. licet glo. hic notet contrarium & male. Ray. ibi tradiderit alienando. Dy. ibi ad vsucapionem. s. interrumpẽdã Jac. ibi quos. s. deponentes vel cõmodantes. Dy. ibi tradita fuerit. s. animo alienandi. Ol. in fi. Sed que est ratio ꝙ creditor qui ex conuentione nuda contraxit hypothecam rei imobilis tradendo rem hypothecatã nõ interrumpit vsucapi. sꝫ cõmodatarius & depositarius sic qui nullo modo possident. Dic ꝙ ratio est qꝛ dñs possidet per cõmodatarium & depositarium & non p creditorẽ in casu pdicto. et ideo non est mirũ si dñs priuatur possessione p cõmodatarium & depositarium et non p creditorem. Dy. ¶ In glo. s. suo nomine in fi. non vt suam sed vt sibi obligatam. Old. ¶ In glo. vt & s. e. l. ij. in fi. ipsius glo. Sed ille. ll. loquuntur in administratoribus q nõ videntur administrare dũ spoliant: vt. j. p empto. l. q fundũ. §. si tutor. Dy. Uel dic ꝙ in possessione fit preiudicium alteri per alterum vt hic cum concord. in dño vel alio iure quesito non vt ibi. & est ratio qꝛ possessio vilior est dño. nam possessio etiam ab ignorante pditur vt. s. ti. pri. l. peregre. §. fi. secus in dño vt. j. de reg. iur. l. qd nostrum. Jaco. de bel.

Si rem tuam. Ibi possiderem & vsucaperem Dy. ibi desino vsucapere. nec partem nec pte intelligo possidere. Jac. qꝛ &c. Ibi contractũ videtur. nec debitor p talem conuentionem est possessiõe priuatus. & ideo vsucapio rei continuatur. Ol. ¶ In gl. vt & s. eo. in fi. Uel melius qꝛ nõ iure creditoris possides. Ja. Perdit ergo licet non transferat: qꝛ se transferre existimat: vt. s. e. l. qd meo. §. si furioso. Ol.

Si rem pignori. A debitore vsucapi, ceptam. Dy. ibi datã & traditam. Dy. ibi dñorum conditionẽ. quãdiu res est apud eos vt. s. ti. pri. l. rem que nobis. cũ concor. Ol. ibi facilius obtinebit vt vsucapio interrũpatur. Ol. ibi si pcario. i. precibus datis. Et qd dicit possidente dic. i. detinente ex conducto vt sequtur. Uel pprie pone. & qd infra dicit. nã cõductio &c. expone facta a debitore de pignore. Et qd subijcit idẽ, prestat. s. vt nõ interrumpatur vsucapio p furtum a seruo factum. & verbũ quasi expone. i. quãuis. vel proprie pro sicut. Jac. ibi precarij rogatio. s. vt reuertatur ad certũ vsum & ad voluntatem concedentis & conductio vt reuertat ad alium vsum statuta mercede & determinato tpe. Ja. ibi & conductio quã debitor facit a creditore de re quã sibi obligauit hoc acto vt nec ex precario nec ex conductione, transferatur possessio. Dy. ¶ In gl. vt & s. in fi. ar. contra. j. pro suo. l. si ancillam. sed ibi vitiũ precesserat initium vsucapionis. Dy.

Si seruus. Ibi peculiarẽ scilicet opinionẽ vel quo ad publicianũ dominium. Jac.

a ¶ Si homo. Adde Bar.τ bal. in.l.vitia in fi.C.de acq. pos. vbi dicũt hũc tex. esse singularē τ vide intellectũ huius.l. p bal. in.l.si abducta.C.de furtis.

Si homo. a Dic breuiter.aut null⁹ possidebat:aut vterq̄:aut alter tātum. Primo casu aut cauerat et negligens erat aut non cauerat. Dy.vel dic clarius aut seruus surripitur nō possessus ab herede.τ ante satisdationē prestitam a fructuario:τ tunc nec fit furtū nec daṫ furti actio.Aut post satisdationem prestitā:τ tunc furti actio fructuario daṫ nec vsucapitur.Sed an ꝓprietario hoc casu detur:dic super hoc opi.Azo.τ Jo.vt in glo.Aut iam vtēte fructuario τ possidente τ tunc vterq̄ rōne cōionis quilibȝ tñ pro suo iure aget et vsucapio cessat.h.d.Ja.Et p hanc.l.colligiṫ q̄ crimē expilate hereditatis nō reddit rē inusucapibilem:lȝ vitium furti reddat:vt.j.c.quare.τ institu.de vsuca.§.furtiue.Jaco.de ra. Uel dic latius ſm Dy.q̄ tria tpa circa hanc.l.possunt ↄsiderari.Primum est ante aditā hereditatē τ apprehensam possessionem.Scōm post aditā τ non apprehensam possessionem Tertium post aditam τ apprehensam possessionem.In prīo et scōo casu heres nō agit regulariter furti.sed crimine expilate hereditatis.In tertio agit furti vt colligi pōt ex hac.l. Et dic aut nec heres nec fructuarius possidebat tpe furti facti per extraneū de re in qua habȝ vsumfr.aut vterq̄ possidebat:aut alter tm̄.Primo casu aut fructuarius cauerat post aditam hereditatē non tñ apprehensam possessionē p heredē et negligens erat possidere:aut nō cauerat.Si cauerat et sic poterat vti τ frui tunc pōt vsufructuarius agere furti cōtra extraneum facientē furtū rōne iuris sui τ custodie quā debȝ prestare ꝓprietario vt hac.l.ṽ.agere τc.et ṽ.se.τ idem si negligat possidere q̄r p eum videṫ stare quominus possideat vt ar. s̄.de here.vel act.ven.l.ij.§.puenisse.Si aūt nō cauerat τ sic non pōt frui.vt.s̄.de vsuf.leg.l.vxori.p cōsequēs nō pōt agere furti vt hac.l.ṽ.aliter eñ τc.heres tñ hoc casu agit furti ratione dñij sui ſm Jo.adita hereditate solo animo quāuis possessio nō fuerat apprehensa.vt.j.de furtis.l.his etem̄ casibus Et qd̄ diciṫ in prin.l.q̄ heres agere non pōt rōne dñij pleni: si vero vterq̄ possideat τ tunc planū est q̄r vterq̄ agit furti.s. heres rōne ꝓprietatis τ ciuilis possessionis:τ fructuari⁹ ratione sui iuris τ naturalis possessionis.vt.j.de furtis.l.inter omnes.s̄.si seruus.Et hoc no.in fi.l.pstita tñ semp cautiōe vt dictum est si alter tm̄ possidebat sufficit ad dandū alteri act. furti vt hic in fi.l.sed vsufructuario non solū si ab alio possideatur sed etiā si a nemine.i.nec ab herede nec a se daṫ actio furti ex quo prestitit heredi cautionem.vt.ṽ.l.his eñ casibus et hic etiā no.Dy.ibi actionē nō habeat rōne pleni dominij. Sed nunqd sic si satisdatio erat pstita a fructuario lȝ nō apphensa possessio ſm Jo.qd̄ est falsum vt.j.no.quare hic subaudias nullo modo.Ibi furti agi possit cōtra extraneū qui non restituit.τ sic cessant cōtraria.Dy.Ibi non pduceret.i.nō cōpeteret fructuario furti actio.Dy.ibi sed etiā heres.τ sic hȝ p alium heres qd̄ p se habere non pōt.vt.ṽ.l.his eñ casibus.j. de furtis.Ray.in fi.rōne ꝓprietatis τ ciuilis possessiōis.Dy. ¶ In glo.cōtra extraneū ibi est falsum.i.primū dictū glo.in vtroq̄.Ibi scriptor casuū.nā hec exēpla arguūt falsitatē primi dicti tm̄ τ non scōi.nā scōm dictū vr̄ verū.Jaco.de ra.ibi furti ↄ extraneū ar.j.de fur.l.q seruo.§.j.Old.ibi furti actio durat vt.j.de fur.l.si pignore.§.cū furti.τ.l.q ea mēte.Dy.In glo.sed qñ pōt ibi vel dic.hāc Dy.in fi.τ ſm hoc non differt ħ littera ab ea que sequiṫ.sed si iā τc.et ideo Azo.opinio verior Ja.de are.τ Ol. ¶ In gl.vlti.ibi τ custodie.ad quā teneṫ prestita satisdatione.Ol.in fi.l.secus fit de fictione quātū ad fructuarium:vt.j.de furtis.l.a titio.Dy.

Potest. Error verus qui est in psona tradētis nō impedit vsuca.h.d.Dy.et forma sic casum res furtiue vsucapi nequeunt vt institu.e.§.furtiue.τ.s̄.e.l.sequitur.§.qd̄ aūt.sed rem alienam quis alienando furtū cōmittit.vt.C.de furtis.l.alienam.Quilibet aūt dȝ scire res esse alienas que ad se nō pertinent.vt.C.vnde vi.l.si.ergo non pōt quis alienare reȝ alienā quin incidat in vitiū furti.τ p cōsequens vsucapi non potest. Et ad hoc rñderi pōt pluribus modis τc.Ol.ibi rem mobilē Ja.ibi errore facti vel iuris vt sequiṫ.Dy.Ibi veluti exēplū ponit de errore facti.Dy.ibi vsucapi posse ab ignorante quia furti vitium non cōmittitur.secus si a sciente q̄r tunc furtum cōmittitur τ sic non vsucapit.vt.C.pro empto.l.j.τ.l.sciens. Dy.ibi suū esse sub.alienauerit partū.nam vsucapi pōt p eū in quē:vt.j.de furtis.l.qui vas.§.si ancilla.τ.s̄.eo.l.sequiṫ.§. de illo.sed si penes se retineret non vsucaperet q̄r error iuris non prodest ad vsucapionem.vt.s̄.e.l.nunq̄.Dy.Et subaudi τ hoc credebat q̄r τc.Dy.Et istud est exemplum de errore iuris.Dy. ¶ In glos.j.ibi retinent etiā postq̄ depositarius vel cōmodatarius alijs alienat.τ sic non videtur in his casibus currere prescriptio cū possidenti non currat.vt.C.de prescrip.xxx.anno.l.male.Dy.Ibi rñdeo non.q̄r amittunt p traditionem depositarij vel eius heredes:vt pbant iura sequētia.Dy. ¶ In glo.errore iuris ibi vel hic hanc Dy.Ibi accipientis.sed ex parte tradentis qui error nō nocet.vt.s̄.mand. l.mandatum distrahendorum seruorum.Dy.

Furtum. Furtum nō cōmittitur τ ideo vsucapio non impeditur.Dy. ¶ In glo.a fructuario in fi.vel dic vt ibi.Dy.

Fundi. Ibi vacet.al's iacet.τ est qua lequale ar.q̄ p̄scriptio nō currat cōtra ciuiliter possidenteȝ et not.C.de ser.fugiti.l.j.τ.j.pro empto.l.vlti.τ p Dyn.extra de reg.iur.c.sine possessione.lib.vj.Ibi absfuerit a fundo ipse et alius pro eo.Jac. ¶ In glo.vera in fi.vel ficta q̄r negligit expellere ingressum ar.s̄.ti.j.l.quāuis.τ de dāno infe.l.si finita.§.nō aūt statim.Jac. ¶ In glo.vel etiā cū successore.Ibi nō adiuit.τ sic hereditate iacente incohoaṫ p̄scriptio qd̄ procedit in p̄scriptione fauorabili in qua habeṫ iustus titulus τ bonafides.secus in p̄scriptionibus odiosis.vt.j.de stipu.ser.l.si seruus hereditarius.τ ita loquiṫ.C.de tēpo.in integ.resti.l.ea que in fi.τ qd̄ ibi no.Dy. ¶ In glo.j.ex obliuione ibi si id qd̄ primo rñ.vbi de hoc no.τ dixi.Ibi.l.si mulieri.τ.j.de actio.τ obli.l.obligationū fere.§.placet.τ.C.de acq.pos.l.lȝ.vnde nō dicas q̄ obliuio faciat possessionē admitti q̄r hoc est ↄtra textum.ṽ.l.peregre.s̄.ti.pri.sed dic q̄ ex longa scientia inducit obliuio:ex obliuione p̄sumiṫ animus amittendi possessionē et ex p̄sumpto animo inducit amissio possessionis.vñ sic animo informa regulā qua dicitur possessio non pditur sine animo verū est vero vel presumpto.Ol. ¶ In ea.glo.in fi.ibi.§. j.τ.j.de bo.auto.iudi.possi.l.in vēditione.§.de tpe.τ.s̄.de iur. delibe.l.j.cū concor.τ de damno infe.l.si finita.§.non aūt statim.institu.de vsuca.§.q̄ aūt.vt sit tale τ tm̄ vt animus continuus declareṫ quasi ex hoc presumaṫ pro derelicto habere vt ṽ.§.non aūt statim.vel presumaṫ oblitus rē ad se ptinere vel possidere ex qua obliuione induciṫ animus cōtrarius primo animo possidendi:lȝ secus sit in furioso vt.s̄.titu.j.l.si is q animo.nam qui nō facit qd̄ dȝ τc.vt.j.de reg.iu.l.q nō facit.Iteȝ intellige q̄ p se tm̄ possidebat.al's secus ar.s̄.ti.pr.l.peregre §.quibus.τ.l.si me in vacuā.§.sed si nō mihi.Jac.Et de hac materia plene no.p Dy.ex̄ de reg.iur.c.sine possessione li.vj. in fi.τ p Inno.τ Cōpost.ex̄ de elec.c.querelā. ¶ In ea.gl.ibi x.vel.xx.annorum.hoc tñ quidā tenent p.l.s̄.qui τ a qui.l.sed si fideicōmissaria.§.aristo.τ.C.de p̄script.lon.tempo.in rubro τ nigro.τ eam tenet glo.C.e.l.licet.s.q̄ decennio pdatur.τ ibi ō hoc dixi.Et q̄ negligendo naturalē videar amittere ciuilem facit.s̄.ti.pri.l.si de eo.§.j.τ.l.si id qd̄.sed precedēs opinio cōmuniter approbatur. ¶ In ead.glo.in fi.sed.l.ista τ illi.§.in duobus corriguntur vt ibi notatur.Dy.

Clare. Ibi malafide possidet.Not.ergo ex hac littera q̄ quis presumitur male fidei possessor nisi doceat se titulum habere.Unde dic q̄ aut quis possidet cum titulo aut sine titulo. Si sine titulo nec doceat de iusto errore p̄sumitur malafides vt hic τ.s̄.ti.pri.l.clam possidere.j.de furt.l.falsus.§.q alienum.τ.C.vnde vi.l.cū querebaṫ.Si aūt possidet cū titulo vel sine titulo vel probet de errore presumiṫ bonafides q̄r p̄sumitur ignorasse rē alienam fuisse non vēdentis.vt.s̄.de proba.l. verius.τ sic debet intelligi qd̄ no.C.de prescrip.lon.tempo.l. super longi.τ ibi de hoc dixi.τ de rei ven.l.certū.τ qd̄ not.per H.extra de prescrip.c.sanctorum.et de cā pos.τ ꝓprie.cum ecclesia sutrina.in glo.τ ita ptȝ de hoc no.per Archi.de p̄scrip. c.j.lib.vj.τ plenissime p Inno.de in integ.resti.c.ij.τ per Az. in summa pro empto.l.vt quis p̄sumatur bonafide possidere si cum titulo possidet.Nec ob.C.de prescrip.xxx.anno.l.si qs emptionis.§.j.vbi dicitur q̄ quis possidet bonafide sine titulo.q̄r illud intellige qñ possidebat errore lȝ non iusto siue tali qui sufficeret ad vsucapionē.vt de hoc errore no.s̄.e.l.celsus Jaco.Ibi poterit vsucapere argu.expressum immo casus q̄ clandestinitas sit vitium personale non reale:al's impediret prescriptio ſm qd̄ no.s̄.tit.pro ri.l.pompo.§.cum quis.τ.C.de acqui.pos.l.vitia.τ.j.de reg.iur.l.qd̄ ipsis.Dy.Furtum autē est vitium reale.τ ideo impedit vsucapionem.vt hic τ insti.e. §.furtiue.crimen tñ expilate hereditatis non reddit rē inusucapibilem vt dixi.s̄.e.l.si homo.

Ceptam. De materia huius.l.vide quod not.per Dy.extra de regu.iuris c.sine possessione.libro.vj.Et quod dicit ceptam a defuncto posse in plurali fallit.s̄.codē.l.possessio. et est ratio

et est ratio vt.j.de reg.iur.l.omnia fere.z.l.omnis hereditas. Item qd dicit adhibitam hereditatem intellige vbi vera est hereditas.al's secus vt.s.e.l.si is qui.vsi.queadmodum.Dy. ¶ In glo.secus si non ceptam in fi.z.j.si quis testa.liber esse iussus fuerit.l.j.§.sceuola.Ol.

Item surreptam. In fi.qz in h ignorātis domini deterior posset fieri conditio contra.l.s.de p̄cura.l.ignorantis.Ja.z Ol. ¶ In glo.etiam generalem in fi.Sol.ibi spāle vt ibi no.Dy.vel dic vt no.s.de ser/ui.vrba.predi.l.si seruitus.z plene no.per Ja.de bel.in solu/tione contrariorum.s.de admi.tuto.l.si duo.Jac.de bel.

Subtilis lex.

Cum vir. Alienatio p.l.p̄hibita ꝯfirmat amota cā prohibitionis q̄ impe/diebat alienationem valere.h.d.Dy. Ibi prediuz s.inestimatum.Dy.ibi ignorāti emptori.nam nil re/fert quo ad hoc vt venditio valeat.qz vtrobiqz non valet.sed quātum ad agendum de euict.bene refert.nam si emptor fue/rit sciens non agit de euictione:vt.C.de euic.l.si fundū sciens s.de contrahen.emp.l.si in emptione.§.liber.z.§.itē si z em/ptor.Dy.ibi rem.i.predium.Dy.ibi venditio.nunc respōdet Dy.Ibi non valet.s.in preiudicium mulieris.sed in preiudi/cium viri vendentis/bene valet vt ip̄e z fideiussores ei' teneā/tur:z vt ex sua p̄sona reuocare nō possit vt.C.de reuo.dona.l.cum profitearis.z de predijs minor.l.z si is.z ita sentit glos.hic.z.j.de fideius.l.cum lex.Dy.In contrarium est.C.de legi/bus.l.non dubium.z extra de reg.iur.l.que cōtra ius fiūt.lib.vj.z in fi.statim dicetur.Ibi cōfirmari no.ex supueniēti do/minio cōfirmari alienationem sic.s.de excep.rei ven.z tradi/te.l.j.z per totum.z statim dicetur.Ibi si tota dos.i.tot' fun/dus dotalis.Jac.ibi vendidit.s.sciens scienti.Ja. Et querit Dy.pone q filiusfa.alienauit de rebus patris viuente patre deinde pater instituit eum heredē z ip̄e hereditatē adiuit:nū/quid poterit alienata reuocare.Et videt q sic:vt.C.de capti.l.nec nos p̄terijt.Sed contrarium dicas arg.huius.l.s.de rei ven.l.si a titio.z de excep.rei ven.z tradite.l.penul.j.de doli excep.l.apud celsum.§.si a titio.z ar.s.ad trebel.l.filiam fra/tribus.de peculio leg.l.cum dn̄s.z de fundo do.l.penul.non tamen eo ip̄o q superuenit dn̄ium alienanti statī fit dn̄s ille in quem facta est alienatio nisi iterum fiat traditio rei aliena/te:vt no.d.l.si a titio.s.de rei ven.Et est ratio qz tp̄e alienatio/nis alienans non erat verus dn̄s z ideo dn̄ium transferre nō potuit nec voluit.vt.d.l.a titio.z.d.§.si a titio not.z ideo dat ei in quem facta fuit alienatio publiciana que prefertur dire/cte rei ven.vt.d.l.si a titio patet.Item hic in glos.bene soluit brocardicum illud.qd ab initio non valet tractu tp̄is non cō/ualescit.Dy.de hoc tn̄ latius no.p Dy.z alios extra de regu.iur.c.non firmatur.lib.vj.xij.dist.si quis ep̄s in gl.z p Archi.extra de elec.c.auditis.de his q̄ fiunt a prelato sine consensu capituli.c.ij.Utrum qd nullum est ratificari possit.vide.d.c.auditis.z p Arch.xij.q.ij.c.si qua de rebus.Utrum vitietur aliquid si peruenit ad eum statum a quo incipere non potuis/set.vide p Arch.lv.dist.c.p̄cepta.s.de iudi.l.ꝫ.C.qui p sua iu/risdi.l.j.cōia vtriusqz iudi.l.ij.z.j.de reg.iur.qd ab initio.In glo.inter sapientes.ibi sic vt hic.de hoc plene.s.dixi ibi non erat dn̄s vt p̄batur in preallē.l.si a titio.de rei ven.z.j.de do.excep.apud celsum.§.si a titio.nam vt.s.dixi datur publicia/na emptori:ergo nō est dn̄s qz publiciana nō datur dn̄o vt.s.de publiciana.l.j.Dy.In ea.glo.in fi.sol.vt soluit.d.l.si ser/uo.vel ibi nō dicit q nō cōfirmet ex postfacto.sed dicit q illō qd est voluntarium ab initio nō efficit necessarium ex postfa/cto.Dy.vel dic s̄m Ja.de bel.hic inter viuos.ibi in vltima vo/luntate.Et est ratio qz ibi spectatur initium z tp̄s testamenti et actus defunctor suspendit receptum non est:vt.s.cōia pre/diorum.l.si.in fi.Uel dic ibi regulare vt dictis.ll.qd ab initio et que ab initio.z.j.de reg.iu.hic est causale prima placet.Ja.de bel. ¶ In gl.maxime.ibi ex pacto.s.mortua muliere in ma/trimonio.Dy.Ibi excep.repelli.s.qn̄ factus est dn̄s ex postfa/cto.Dy.in fi.sed illud cum venditio est preter legem.hic autē factum suum fuit cōtra legē z ideo secus.vt.C.de agri.z cēsi.l.queadmodum.de liberali cā.l.j.z ibi no.ar.optimum.j.de do/li excep.l.si procur.z quod ibi not.nam z soluto matrimonio fundus dotalis est z remanet vt.s.de fundo dota.l.etiā.Jac.de are.Et de ra.Et ad hoc bene facit.C.de legibus.l.non du/bium.z quod ibi dixi.z.C.de rei vxo.act.l.vnica.§.z cum lex.z ad hoc extra de reg.iur.c.que contra ius fiunt cum ibi notatis per Dy.z alios.z quod not.in glo.C.de iure dot.l.si predium. ¶ In glo.vlt.ibi desinit esse vitiosa.s.res quia videtur reuer/sa in potestatem domini.Dy.

Heres. Ibi possessio.i.rei empte a non dn̄o. Ibi cōtinuatio.s.vsucapiōis p defū/ctum inchoate.Dy.Ibi scientia.i.p scientiā.Dy. ¶ In glo.secus si defuncto ibi pōpo.sed illud in singulari successore.Ja.hic in vniuersali.z de hoc no.s.ō pu/bli.l.eū qui.§.hac act.z.C.p herede.l.nihil.Jac.de bel.ibi qz requiritur istud est rō littere non aūt glo.s.quare p malā fidē heredis vsucapio impedit eo casu quo fit heredi traditio.dy. ¶ In ea.glo.in fin.sed ibi in emptore:hic in herede.Et est rō vt no.in preal.§.si defunctus.vel dic vt ibi no.Dy.

Patrem. Uide de ista materia vt no.p Az.in sum/ma de edil.edicto.§.dantur iste actiones ¶ In glo.si mandante ibi emit iussu/vel nomine patris.Dy. ¶ In ea.glo.in fi.sol.vt ibi no.z.s.de edil.edic.l.cum manci/pium.§.j.vel dic vt no.C.de episc.audi.l.si legibus.prima plz Jac.de bel. ¶ In glo.s.patris si mandauit.vel presens p̄hi/bere potuit.z potest dici emit in peculio.Jac.

Justo errore. Per filium putatiuuz possessio z vsucapio nō queritur.sed p seruuz putatiuū sic.Dy.ibi estima/ui.nam credens titium filiūfa.seij cum esset sui iu/ris adoptaui imperio magistratus.Dy.Ibi eum filium pu/tatiuum nō legitime arrogatū.Dy.Ibi enim.i.ab homine li/bero.Dy.ibi ita cōstitui.vt p liberos bonafide possessos/no/bis acquiram.Dy.Ibi liberos emimus tanq̄ seruos.Dyn. ¶ In glo.j.in fi.qui est vere liber.Dy.

Constat. In fi.z ideo nō vsucapio.Dy.vt sic faciat ad titulum. ¶ In glo.qualiter ergo vsu/capio.vt sic faciat ad titulum.Dy.ibi.l.j.z.ij.vel hic nihil ad vsucapionem dicit.Ja.Item dic q non p̄cedit q hec gl.di/cit cum vsucapio pignoris cōuentionē nō extinguat:vt.j.e.l.§.non mutat.z.C.de pig.l.vsucapio.nisi dicas hic de re imo/bili loqui.z p cōsequens de p̄scriptione.z ita loquitur preal.l.j.z.ij.Old.C.si aduersus credi.

Et si possessionis. Dic si.i.quāuis posses/sionis.i.traditiōis.dy. Ibi q.i.qz.Dy.ibi eniteret.i.pateret.Dy.ibi p̄sentis posses/sionis.i.apprehensionis.Ja. ¶ In glo.immo vtrūqz in fi.vt s.e.l.si aliena.vbi de hoc.Old.

Nondum. Ibi vsucapioni.s.inchoate nō nouiter inchoande.vt.j.e.l.fi.§.fi.Oldr.

Filiusfamilias. Error p̄babilis intercueniēs circa traditionē inducit vsu/capionem sicut interueniens circa titulū.h.d.iste.§.Dy.Ibi factum forte p mortem patris absentis.Ibi idem dicendū.s.vt vsucapio nō impediatur errore.Jac.ibi puenisse iure dn̄ij vt hereditaria.Dy.Et qd dicit rem emptam nondum vsuca/ptam.Ja. ¶ In glo.q.d.concedendum,ibi.i.esse licitum.q.d.ibi credebat contra ius.ibi preter ius.z concor.quas adducit glo.nihil faciunt sed adducas eo.ti.l.pacisci.z.l.in personam Uel dic q ibi nulli credebat acquirere:hic alij qui est idē cuz eo.s.patri.z p consequens debet ad eum redire ex voto parē/tum.z qz quicquid querit filius querit patri.z p consequens sibi nam vna cum patribus habere intelliguntur:vt.s.de li/ber.z posthu.l.in suis.Ja.de ra. ¶ In glo.idem si leui.immo non idem si leui.vt.s.proxi.glo.z no.s.e.l.celsus.Dy.

Non mutat. Usucapta p̄prietate durat hypo/thecaria sicut z vsucapta p̄prieta/te durat vsufructus.h.d.Dy.Et pro declaratione huius.§.vide qd no.p Az.in summa de p̄scrip.lō.tēpo.§.effectus.Ibi vsucapio.rei mobilis pignori obligate.Debet em̄ poni exem/plum in re quā bonafide possidebā z quā obligaui alius eam alij bonafide vēdidit.vl' instituit aliquē heredē q putauit hāc rem esse hereditariā ita q vsucepit titulo pro herede vel bo/nefidei emptor titulo p emptore dubitat an talis vsucapio su/perueniens tollat pignus p̄cedens.Et dicit q nō adducēdo simile in vsufru.nō aūt posset peti in debitore alienāte qz tūc transfertur dn̄ium z nō posset habere locū vsucapio vt.s.e.l.sequitur.§.lana.Dy.Ibi supueniens post obligationē.Dy.Ibi p emptore.vel p herede ab alio quocūqz titulo.Dy.ibi non pōt.i.vsucapt' nō intelligit vsucapta p̄prietate.Dy.ibi dn̄o.i.qōni dn̄ij.Dy.ibi ꝯiungit.i.differt cā pignoris z hypo/thecaria ab intētione dn̄ij.i.rei vē.cū hypothecaria nō tollat vsucapione triēnij rei ven.sic vt.s.de pig.l.j.§.cū prediū.dy. ¶ In glo.p vsucapionē p̄prietatis in fi.male dicit hec gl.qz etiam incorporalia bene prescribunt.vt.C.de p̄scri.lon.tē.l.fi.et no.per Dy.extra de reg.iur.c.ij.v.item nunquid in p̄scribē/dis rebus incorporalibus.lib.vj. ¶ In glo.vt z.s.de pig.ibi arg.contra.s.ad id qd dicitur vsucapionem proprietatis vsu/

fructui non preiudicare. sed solue vt ibi vel vt soluitur. s. de vsufru. l. locum. §. pe. Ja. de bel. ꝛ Old.

¶ Furoꝛ est infirmitas animi non corporis.

Eum qui. Ibi lāguoꝛ animi. i. furoris īfirmitas. et sic no. qd̄ furoꝛ † est infirmitas animi nō corporis. qn̄q; tamen per infirmitatem corporalem ad hoc deuenitur. vt. s. de edil. edic. l. j. §. fi. ꝛ. ll. seq. ꝛ. j. in alphabeto littera. F. dictione furoꝛ.

Si cum apud. Ibi tenere incipiat. i. possidere eius nomīe ꝛ vsucapere. Dy. Ibi cum prius esset. i. ex ordine necesse esset. Dyn. ibi foret. qd̄ hic non fuit cū requiratur scientia ꝛ possidendi facultas. ibi sinautem pater cuius filius emerat ex cā peculiari vel nō durante patris captiuitate. Dy. ꝛ Old. Ibi morti iungerentur per fictionem legis cornelie. Dy.

Prescriptio. Ponit regulā. Et qd̄ dicit lōge dic. s. x. vel. xx. an. secus vř in p̄scriptione tanti tp̄is cuius non extat memoria. vt. C. de aqueductu. l. vsum aque. ꝛ. l. diligenter. in fi. ꝛ ibi de hoc. Ibi publica. s. priuatoꝝ dn̄io applicanda. Ja. ibi qd̄ exemplum aut pro ꝛ. ibi probibeat. i. probibere velit quasi p̄scripserit. Jac. ¶ In glo. a iure ibi si possidet. s. edificium scd̄o factum. qꝛ dicit quāuis destructū sit edificium a me positū tn̄ remansit area in qua secundus edificatoꝛ suum extruxit edificium. Dy. Ibi nam non potest. s. opponere. Dy. ibi vel hic sola hec vera.

Post mortem. In glo. ꝛ apprehense possessionis. circa hoꝛ dic vt no. s. e. l. si is. Dy. ibi peculij nomine. qd̄ sibi post mortē dn̄i de nouo constituebat. ꝛ sic cessat ꝯtrium. Ibi possederat. q. d. nullo mō. secus si defunctus possidebat. ꝛ sic cessat aliud contrarium.

¶ Pro soluto. Rubrica.

¶ Super rubrica. De erroꝛe iusto ꝛ iustissimo ꝛ qn̄ prosit ad vsuca. j. e. l. si existimans. Et vide de isto titulo ꝛ sequentibus per Hosti. in summa de prescrip. vbi istos titulos singulariter prosequitur.

Pro soluto. Ibi qui rē alienā quā credebat eē soluentis Dy. ibi debeť. s. soluet a nō dn̄o vsucapi pōt qd̄ est in fi. Ja. sed ꝛ quodlibet ꝛc. Ibi solutū vt si p̄ pecunia mutuata debitorē insolutum dedit. sed tūc nōne vsucapiat pro emptoꝛe vt C. de eu. c. l. si predium. j. ex qui. cau. in pos. eať. l. fi. ꝛ. j. titu. j. l. j. Sed dic ꝙ hic titulus vt gn̄alis cōcurrit cū illo ar. s. de acq. pos. l. iij. §. ex pluribus. possent etiā exponi vt dicat quodlib; pro debito. i. quasi debitū nō esset. vt. j. l. iij. Ja. ¶ In gl. si qd ex stipu. ibi illud solutū nunc rn̄det. Dy. ibi pro soluto. s. ꝯcurrente cum alio. Dy. ibi credatur p̄babili erroꝛe. Dy. ibi d; eē s. emptio. Dy. ¶ In ea. glo. in fi. ꝛ sic duobus primis casibus necessarium fuit introducere titulum pro soluto. Tertio vo casu non fuit necessarium qꝛ vsucapitur illo titulo qui iter titulos vsucapionis numeratur. Dy.

Si emptam. Ibi procuratoꝛ etiam generalis vt hic p;. Dy. ibi possideā; p̄ procuratorē cui facta est traditio etiā si ignorem. qꝛ factu; procuratoris fingitur eē meū Dy. Ibi vsucapiamus. s. nos dn̄i seruoꝝ. Dy. ibi in peculiaribus tm̄. q. d. nō in alijs nisi sciamus. Dy. ¶ In glo. acqsitiue. q. d. ad vtilitatem ꝛ cōmodum mei dn̄i v̄ba tn̄ cōcepta fuerunt in p̄sonam procuratoris: alias contractus non valeret vt. s. de consti. pecu. l. eum qui. §. iul. ꝛ. C. si quis alteri vel sibi l. multum. Ja. Sed iudicio meo intelligenda est littera put sonat. s. ꝙ emptio facta fuit p̄ dn̄m. ꝛ verba concepta in eius p̄sonam. ꝛ postea traditio fuit facta procuratori ignorāte dn̄o queritur em̄ sibi possessio etiam ignoranti. sed non vsucapit ignorans. ¶ In glo. vt ꝛ. s. ibi bonāfidem vel malam non h; simile no. s. de acqui. pos. l. j. ¶ In ea. glo. in fi. verū est ꝙ large accipitur nomen peculij quo ad acquisitione; possessiōis sed non quo ad vsucapionem: immo quo ad eam stricte accipitur. vt. j. ti. j. l. ij. §. celsus. ꝛ no. d. l. peregre. §. quesitum. Dy. ꝛ Ja. ꝛ. d. §. item acquirimus.

Si existimans. Scil; ego. Dy. vsucapere pōt credēs ꝯtum p̄cessisse l; nō p̄cesserit fallit in emptiōe. h. d. Dy. debere me. si ꝛ tu creditoꝛ. Dy. ibi aliud est. s. quia vsucapio non procedit. Dyn. Ibi tradam ego venditoꝛ emptori putatiuo. Dy. ibi hic em̄. i. in emptiōe. Dy. ibi diuersitatis cā. s. inter contractum venditionis ex parte vna ꝛ ceteros contractus vel quasi ex altera. Ol. ibi solutionis. i. traditionis tm̄ non aūt ꝯctus. Jac. ibi inspicitur in consideratiōe sciente bona vel malafides sic in accipiente. Jac. ibi alienum esse scientia. s. illud qd̄ stipuloꝛ. Dy. ibi me. s. stipulatorē. Dy. ibi tuum eē. i. tui promissoris. Dy. ibi cum soluis. i. tradis. s. tātum. Dy. in emptione aūt modo ad conscientiam accipientis Jac. ibi ꝛ quo supple ꝛ tp̄s quo. Dy. Soluitur. i. tradiť. Dy. Ibi qui non emit. cu; tp̄e cōtractus qui nō intercessit nō possit dici bonāfidem habere. Jac. ibi nec pro soluto. s. titulo generali vsucapi qn̄ non precessit vēditio. sicut nec pro emptoꝛe speciali cum ip̄a venditio non p̄cessit. Dy. ibi sicuti. s. vsucapitur qn̄ creditur p̄cessisse contractum l; non p̄cesserit. Dy. Et sic est similitudo p̄ contrarium in fi. s. vsucapere quis pōt credens p̄cessisse contractum l; reuera non p̄cesserit. ꝛ continua hic. j. ti proxi. l. ij. in prin. vsq; ad. §. separata. que tractat de simili materia. Dy. ¶ In gl. assignat differentiā. ista glos. fuit additio vt pt; in libris antiquis. vn̄ dic ꝛ melius: vt no. in gl. antiqua que incipit. al's nō. Dy. ibi venditio. s. vera. Dy. Ibi in alijs. s. contractibus vel quasi. Dyn. ¶ In glo. al's non ibi iusto erroꝛe. i. probabili. Dy. ibi iustissimus. s. erroꝛ interuenit Dy. Ibi sed alias in alijs contractibus. Dy. ibi qualisqualis. i. iustus l; nō sit iustissim⁹. Dy. ibi. sed que. s. leges. Dy. in fi. sed credo ꝙ tam in emptione q̄ in alijs contractibus semp iustus erroꝛ requiratur. i. ꝙ habeat originē ex facto alterius licet iustioꝛ requiratur in emptione q̄ in alijs. alias non procederet vsucapio ar. d. §. erroꝛ. Et hoc patet qꝛ semper. ll. que dicunt vsuca. procedere tam in herede q̄ in alijs loquunť de erroꝛe qui originem habet a b aliquo alio vt patet in eis si bene inspiciantur: qui quidem erroꝛ est tolerabilis quasi in facto alieno. secus credo si ex facto proprio procederet erroꝛ qꝛ non procederet vsucapio ar. d. §. erroꝛ. Dy. Nam in facto p̄prio non est tolerabilis ignorantia seu erroꝛ: vt. C. de rescind. ven. l. quisquis in alieno sic vt. j. pro suo. l. vlt. in fi. Uel dic s̄m Jac. de are. aut ex traditione oritur titulus vt p̄ soluto ꝛ tūc licet in causa sit erroꝛ non impeditur titulus ꝛ vsucapio procedit. Aut non oritur titulus ex traditione sed ex cā suadente traditionem: ꝛ tunc nisi causa sit vera non procedit vsucapio nisi in casibus s̄m Az. qui no. s. de vsuca. l. celsus. ꝛ in summa pro emptoꝛe. Et sic patet ꝙ triplex est erroꝛ. s. minus iustus ꝛ ille non parit vsuca. vt. d. §. erroꝛ. insti. e. Est ꝛ iustus ꝛ ille parit vsuca. in oībus contractibus ꝛ quasi preter q̄ in titulo pro emptoꝛe vt hic. Est ꝛ iustissimus ꝛ ille parit in titulo pro emptoꝛe. vt. j. pro emptoꝛe. l. qd̄ vulgo. Et est minus iustus erroꝛ qn̄ quis leui p̄sumptione errat. vt. s. ti. pri. l. iusto. Justus autem est qn̄ quis h; iustam causam ꝛ p̄babilē ad credendum. Justissimus qn̄ aliquis errat in facto alieno: vt. d. l. qd̄ vulgo ꝛ pro suo. l. fi. in fi. Jac. ¶ In glo. ꝛ sic duo tempora ibi. l. sed si: al's incipit. eum qui. Ja. ¶ In glo. s. possumus. ibi. §. omnibus. ibi sicuti relegatio ꝛc. Jac.

Si quid surreptum. Ibi si id. s. alienum. Mihi creditori. Dy. ibi dederis. tu debitoꝛ puta rem alienam quā bonafide possidebas. Dy. In meam. s. creditoris. Dy.

¶ Pro emptoꝛe. Rubrica.

¶ Super rubrica. vide Az. in summa. e. ꝛ Cardi. extra de priuile. cū p̄sone. li. vj. ꝛ qd̄ dixi. C. e. sup rubrica. Qn̄ ex trāsact. procedat vsuca. j. e. l. j. Qn̄ iustus erroꝛ prosit. j. e. l. ij. in p̄n. Et quo tp̄e requirať bonafides in emptione ꝛ alijs contractibus An cōditione pendente p̄cedat vsucapio ea. l. §. si sub conditione. Et qd̄ p̄ualeat vtrum veritas an opinio. Res accedēs rei empte vsucapitur titulo p̄ emptoꝛe ea. l. §. cum stichū. An sciens aliquā fundi p̄tem alienam possit p̄scribere longo tp̄e j. e. l. emptoꝛ. An iurisditio prorogata sit eiusdem nature cum ea a qua descendit. j. e. l. qui fundum. §. j. Scire ꝛ scire debere paria sunt. e. l. §. seruus meus. Et an scienter indebitum accipiens efficiatur dn̄s. Et an soluens p̄curatori p̄hibente domino videať donare. Quod tutoꝛ ꝛ p̄latus loco dn̄oꝛum habeantur cū bene administrant. e. l. §. si tutoꝛ. Et ꝙ amota vna causa impedimenti alia finali remanente non tollitur impedimentum. An mutuās in ludo habeat acť. j. e. l. si qs cum sciret. Et ꝙ notorio p̄digo sit a iure iterdicta administratio. Denunciatio extra iudiciū non interrūpit vsuca. j. e. l. alienā. Cōtra ciuiliter possidentē non currit p̄scriptio. vt. j. e. l. si.

Possessoꝛ.

Possessor. Rei aliene. Dy. Que nec erat possidentis nec petẽtis. Ibi petitori qui rẽ euincit vt suã cum nõ esset credebat tñ esse. Ja. ibi ꝑ emptore. nam litis estimatio inducit emptionẽ: vt. j. e. l. litis et ideo vsucapiã eã q nõ erat petitoris. si ea petitoris fuisset offerendo litis estimationem efficeret dñs et sic vsucapio cessaret vt. s. de vsuca. l. sequit. §. lana. Dyn. In glo. nõ ex cã ibi. l. si pro fundo. sed certe vsucapio ꝑ transacto locum hz in re que tradit noĩe trãsactionis nõ in re petita q̃ relinquit possessori aliquo recepto ar. d. l. si ꝑ fundo. ⁊ l. siue apud acta. ⁊ l. si sup eo. ti. de trãsact. ⁊ not. C. ꝑ empto. l. ex cã nisi forte actor ex recepta pecunia nõ solũ a lite desisteret. sed etiã ipsam rẽ possessori cederet. ⁊ hoc casu verificari posset q hic dr si snia lata nõ fuisset vt fm Jo. no. in. d. l. ex cã. Jac. ibi a possessore auocare cesso sibi iure ab actore: alias nõ vt no. p Dy. extra de regu. iur. c. pro possessore. lib. vj.

Pro emptore. Scilicet ti. Dy. ibi possidet. ⁊ vsucapit. Dyn. Ibi emit a non dño. Dy. ibi nec sufficit ad vsucapionem ꝑcedendũ. Dy. Esse eum cui res traditur quasi vendita. Dy. Ibi cã. s. vera. Dy. ibi emptionis vel saltẽ iustissimus error qui habet rõne 3ctus: vt. j. titu. j. l. qd vulgo Dy. ibi ignoranti alienum ⁊ debitũ tibi. Ja. alias nõ tolleraretur iniusta ignorantia vt institu. de vsuca. §. error. Dy. ⁊. s. de vsuca. l. filius. §. filius. ⁊ dixi. s. tit. pri. l. si existimans. Ibi vsucapies eo. titu. qui subesse credit. Dy. ibi adeptus esse nec enim sufficit bonafide adeptuz omnẽ pos. nisi ⁊ bonafide emerit cessat em bonafides in cõtractu lz fit in rei apprehensione separata est cã possessionis. s. tituli possidẽdi ⁊ vsucapiõis. i. ab effectu vsucapiendi ⁊ hoc ꝓbat. nam vere ⁊c. Jaco. ibi cã vsucapionis. i. titulus possidẽdi. Ibi ⁊ vsucapionis. i. ab effectu vsucapionis. Ibi traditionis tps. i. sufficit habere bonãfidem tpe traditionis. Dy. ¶ In glo. j. ibi al's. i. in alijs cõtractibus. Ol. ¶ In glo. sed cur. ibi fit cõfessio. immo alia est rõ quare in ipa exceptione nõ numerate pecunie biẽnium est statutum q est in potestate eius qui eã proponere vult. qd nõ est in alijs exceptionibus cũ non sit in potestate reoꝝ qñ conueniatur. C. vt nemo inuitus agere vel accusare cogat. Dy. In eadem glo. in fi. sed ibi de hoc nihil no. Sed dic q ex emptiõe ꝓcedit titulus vsucapionis sed in alijs 3ctibus de quibus hic dicit nõ procedit titulus sed ex traditione ex eoꝝ occasiõe subsecuta nascitur pro soluto. ⁊ sic tpe traditionis habere bonãfidem satis est. Uel dic iõ q cõtractus emptionis est bone fidei que cessat ex cõsequentia rei aliene habita tpe 3ctus: et sic nullus est quo ad fauorẽ emptoris ar. s. de 3hen. empt. l. si in emptione. §. item si ⁊ emptor. ⁊ nomẽ sumit ab actu emptoris non vẽditoris. ¶ In glo. qñq3 enim ibi. l. iusto. §. eum. hoc non est bonum exemplũ: vt. s. de acqui. pos. l. si is qui animo. Ibi em possidebat. vt. d. l. si is q pro animo probat. Old. in fi. Item nec sequit semp vsucapis ergo possides. vt. s. de vsuca. l. ceptam. Old. ¶ In glo. pro emptore ibi. l. dotis. §. fi. Old. ⁊ debet ista glo. signata eẽ. j. §. proxi. non hic.

Si sub conditione. Dixit. R. q pendẽte conditione quã q non habeat locũ vsucapio titulo ꝑ emptore pro suo tñ locum hz ⁊ allegat. j. pro dote. l. j. cum si. Glo. tñ reprobat eũ et dicit q non hz locũ vsucapio pro suo. Uñ distingue ⁊ fm hãc distinctionem locum habebit vtraq opinio. Nam cũ res venditur sub cõditione: ⁊ tradit sub eadẽ 3ditione: hoc casu optime dicit glo. s. q nõ habeat locũ vsucapio ꝑ suo vt hic. ⁊ l. q si pendente. §. j. s. de peri. ⁊ cõmo. rei vend. ⁊ l. vbi in prin. ⁊. s. de in diem adie. ⁊. j. e. l. §. si in diẽ. Sed qñ res vendit sub cõditione et traditur pure: hoc casu ꝑcedit optime opi. R. q si dñs hoc casu transfert dñium ergo nõ dñs eo casu transfert vsucapiẽdi cõditionẽ ex titulo ꝑ suo. ⁊ isto casu põt loqui opi. R. ar. j. de solu. l. sub 3ditione. pro dote. l. j. s. de iure do. l. dotis fruct⁹ §. fi. ⁊ l. seq. Dy. Uel dic vt no. j. pro dote. l. ij. Dy. ibi emptor sciens nõ extitisse conditionẽ. Ibi nõ vsucapit sup hoc verbo sunt due glo. Una antiqua que fuit Rogerij ⁊ incipit pro emptore. ⁊ quidã habẽt eã signatã. s. §. proxi. ⁊ male q hic debz esse signata. Scda fuit Az. q̃ incipit. lz tradita ⁊ in qua reprobatur dicta glo. ⁊ opi. Rog. Jaco. Sed vtraq potes saluare fm distinctionem Dy. supra positã. Ibi idem. s. vt non vsucapiat. Dy. Ibi putet se emisse. ⁊ cãm iustam putandi se emisse que ex alieno facto originẽ trahat non habeat. Dy. Ibi nonnulla diuersitas. s. inter casum subauditum in glo. qñ emit rẽ a vero dño quẽ putabat non dñm: ⁊ casum in littera determinatum qñ ignorat conditionem extitisse que extitit vt sequit Dy. Ibi apertius queri. ⁊ inueniri q preualet vitas opinioni in questione qua queritur si cum ⁊c. Et qd dicit cesset. subaudi certe non: vt. s. de vsuca. l. iusto. §. filius. ibi idem dicendum ⁊c. Et quod dicit apertius. i. aperte. sed fm Johã. apertius reperit q 3sideratur affectio ⁊ non veritas. Ja. ibi emisset fundum. Ja. ibi tradi. s. patet. Dy. Ibi vsucapio cesset. s. pro emptore. Dy. Quidam habent hic in tex. s3 mihi videtur eum vsucapere posse. ⁊ cõiter deficit in libris antiquis ⁊ in libro dñi Ja. deficiebat. ⁊ ideo subaudiebat certe non vt patet s. in eius additione que est super vbo aptius queri. In libro aũt Dy. non deficiebat dicta littera ⁊ ideo nihil subaudiebat et prout habes dictam litterã expone. Sed mihi videtur eum vsucapere. s. heredẽ qui credebat sibi rem tradi ex alia cã cuz traderetur ex cã emptionis facte ꝑ defectum. ¶ In glo. licet tradita sit ibi vsucapi vt in ꝑcedenti glo. que fuit. Roge. Ibi qd non placet qñ tpe traditionis hoc agitur vt statim trãseat in emptorem vel simpliciter traditur vt in precedenti glo. R. Secus autem qñ traditur sub ea cõditione sub qua precessit venditio. ⁊ ita loquitur ista glo. ⁊ textus ꝑalle. l. q si pendente. ⁊ l. vbi aũt. ⁊ ar. ad hoc. j. de solu. l. sub cõditione. vel dic vt no. j. pro dote. l. ij. Dy. ¶ In gl. j. veritatẽ in fi. Aut ad aliqd perficiendum ambo sunt necessaria ⁊ vnum sine altero eẽ nõ potest ⁊ tunc ambo sunt necessaria: vt. s. de acqui. hered. l. heres. ⁊ quis putat. ⁊ in ꝑ alle. l. cum quidã. Aut vnum sufficit ⁊ tunc opinio est cõis ⁊ illa ꝑualet. vt. j. de suppel. leg. l. ij. ⁊ de offi. ꝑto. l. barbarius. Aut est singularis opinio ⁊ preualet veritas vt hic ⁊. s. de manu. vindi. l. si pater cum si. Quod facit an ille qui putatur eẽ tabellio possit conficere instrumẽta cum non sit. dñs Guid. de suz. ꝑ hanc litterã tenebat q non Et ad. l. barbarius rñdebat q ibi non solũ fuit error cõis sed etiam electio facta a populo qui habebat ius eligendi. Ad h tñ an valeant talia instrumenta plene dixi. C. de proba. l. cum precibus. ¶ In glo. vt in casu glo. que fuit sabini. Ja. ¶ In glo. ⁊ ideo transit ibi. l. qm. ⁊. j. eo. l. fundum. §. seruus. vsi. q si scierit. ¶ In glo. ex quo videtur ibi. j. pri. fm opi. Jo. que opinio reprobatur. d. l. cum in corpus. ¶ In glo. sed quare apertius ibi at. s. qñ credidit non extitisse conditionem que extitit Dy. Ibi alij dicũt. hãc Dy. Et est vera q hoc casu si tradẽs eẽt dñs dñiuz trãsferret vt. s. de acq. re. do. l. cũ in corp⁹. ⁊ no. j. l. si ego. s. si cer. pe. q̃ nõ dñs ꝑstat vsucapiẽdi 3ditionẽ. Et iõ plení⁹ q̃ gl. dic aut querit nũqd vsucapio ꝑcedat aut q̃rit quo titulo. Primo casu reprobata glo. dic q ꝑcedit ꝑ ea que. s. dixi. Scdo casu aut res fuit tradita defuncto. ⁊ tunc ex persona defuncti ꝑcedit vsucapio ꝑ emptore: ex ꝑsona sui habebit locum titulus ꝑ donato si putat ex cã donationis eẽ debitã: vt s. de vsuca. l. nunq̃. §. fi. Aut res fuit primordialiter tradita heredi: ⁊ tunc ex ꝑsona defuncti in quo nõ fuit initiata non ꝑcedit vsucapio ex ꝑsona tñ sui ꝑcedit vsucapio ex illo titulo ex quo ipe credit possidere ⁊ rem fuisse debitã defuncto: vt. j. pro derelicto. l. iij. in fi. qd magis cõsonat littere. ⁊ ad hoc. s. de vsuca. l. iusto. §. filius. ⁊ no. d. l. nunq̃. in fi. Ja. Et est casus hic prout habetur in littera. sed mihi ⁊c.

Sabinus. Ibi vtrum conditio. s. ab initio venditionem suspendens. Ol. Ibi resoluet precio non soluto. Dy. Uel dic iam impleta non autem cessabit impleri quasi conditione defecta cũ non fuerit cõditionalis. Ja. Ibi implebitur. i. medio tpe vsucapit emptor ꝑcio soluto. Dy. Hoc est dicere venditio non est conditionalis s3 pura sed sub cõditione resoluenda. Dy. in vsi. si in diem. ibi perfectam nunc rñdet. Dy. Ibi ille. s. iul. Ol. Ibi non contrarij s. sub cõditione. Ol. Ibi sed resolui. s. sub conditione. Ol. Ibi pura est. et iõ ex ea vsucapio sequitur. Ol. ¶ In glo. vt. s. de contrahen. empti. in fi. sed solue vt not. s. de in diem adiectione. l. ij. Dy.

1 ¶ Res que non est empta nec rei empte accedit nec vsucapitur titulo pro emptore.

1 Cum stichum. Res † que non est empta nec rei empte accedit nõ vsucapitur titulo ꝑ emptore. secus si rei empte accedat lz empta non sit. h. d. vsq ad. §. tutor. Ray. Ibi traditus est. ⁊ sic erratum est in corpore ꝑpter quem errorem non transfertur cã vsucapiendi: q nec verum dominũ: vt. s. de acqui. pos. l. si me in vacuam. Dy. ibi sed ⁊ si fundus puta titianus. Ja. Ibi possessi sint. et traditi a venditore emptori. Dy. Ibi vniuersitas eius possideatur. titulo emptionis. nam talis videtur vẽdit⁹ qualis fuit designatus ⁊ traditus: ex natura em contractus vẽditor tenetur fines demõstrare ⁊ tradere. vt. s. de act. empt. l. tis

tius.τ idcirco actum intelligitur ꝙ fines fundi titiani debitor demonstrabit.τ cū postea designauerit vř his finibus vēditus ar.C.de insti.τ substi.l.pe.s̄.de here.insti.l.a se toto.τ d̄ condi.insti.l.institutio.τ cū bōis limitatiōne fundus destinationem recipiat τ limitatiōnē:quicqd ei adȳcitur in fundi titiani nomē cadit:vt.s̄.de lega.j.l.qd̄ in rerū.§.ȳ.τ.l.si ex toto in prin.τ sic vniuersus fundus titulo ꝓ emptore possidetur τ non singule ptes ex qbus olim fundus titianus cōstiterat et supplebitˀ tm̄.τ pro hoc pz rō diuersitatis inter hunc casuz τ precedentē.Sed obȳcitur.s̄.de acquir.pos.qui vniuersas.in prin.τ.s̄.de vsuca.l.eum qui in prin.Rñ.illud dictū gr̄a euitande absurditatis que ibi contingeret vt pz.d.l.eum qui.qd̄ hic non est cū quelibet pars sui natura sit immobilis vt.s̄.de vsuca.l.rerum mixtura.§.quid igitˀ.Ja.¶ In glo.facit.s̄.ad hunc errorem.Ja.¶ In glo.nisi iustissimus error.ibi adheret.τ pars eius est.Ja.immo dic ꝙ hic error fuit in corpe.ibi in corporis diuisione.Old.Ibi vniuersitatē emptā.Uel dic singula ar.s̄.de publicia.l.si ego.§.idem ait.s̄.de vsuca.l.euz qui edes.de leg.ȳ.l.si chorus.τ.j.ꝓ donato.l.ȳ.scd̄o rñ.Jac.Uel dic ꝙ lz pro singulis ex stipulatione de euictione nō agatur:vt.s̄.de euic.l.naue.singula cū capita empta videntur et in singulis titulus obtinetˀ:vt.s̄.de vsuca.l.eū qui edes.§.fin autem columnā.τ no.s̄.de euic.l.j.Oldr.¶ In ea.glo.ibi est accessio.τ iō viderˀ scd̄ario emptus ptus ar.s̄.de leg.ȳ.l.si qd̄ ex pamphila.cū si.Dy.Ibi.§.partus.sed ꝑ hoc nō colligitur qd̄ non vsucapiatˀ vt in hoc.§.dicitˀ.τ ideo hec scd̄a so.non vz Dy.Item viderˀ iste.ꝟ.sed si fundus.z̄rius prin.§.cū stichuz.Sed rñderi pōt dupliciter ad declaratiōnē glo.huiˀ.ꝟ.Primo qr hic agebatur vt totus fundus tradereˀ.sed errabatur in numero iugez tm̄ puta qr dicebat venditor decē esse iugera τ erāt.xv.τ sic etiā illa iugera videnˀ tradi in qbus erratū est ex quo totus fundus tradebatur.sed supiori.§.error erat in corpore τ vnus seruus traditus fuit ꝑ errorem pro alio seruo τ sic traditus fuit:nō venditus.τ hec rñsio colligi pōt ex tra tex.Uel dic scd̄o ꝙ hic traditus fuit a nō dn̄o totus fundus τ possiderˀ vniuersaliter τ facta trāslatione possessionis in totum in toto vsucapio ꝓcedit.sed.s̄.nunꝙ fuit traditˀ ille seruus qui fuit vēditus τ sic nō fuit translata possessio.τ ideo non potest procedere vsucapio.vt.s̄.de vsuca.l.sine possessione.τ ista rñsio colligitur ex tex.Dy.

Eius bona. In glo.ꝓdicta mācipia.ibi fm̄ quosdam.ibi nec ꝓ suo nec pro emptore nec quolibet alio titulo qr emptor bonoz τ hereditatis haberˀ loco heredis vt.s̄.de herc.ven.l.ȳ.§.cū quis.sz ad heredez dr peruenisse hereditas cū hereditarie res tm̄ ad eum puenerūt idem ergo erit in emptore ar.d.l.ȳ.§.illud.in fi.Preterea qñ venditur hereditas τ bona nō plus viderˀ vēdi ꝙ apud heredem futurum esset siue hereditarie res:vt.d.l.ȳ.in princ.τ iō venditor hereditatis nō tenerˀ de euictione ꝓ singulis rebˀ vt ibi ptz.Cōcludo ergo ꝙ nullo titulo pōt vsucapere ista mancipia emptor.τ ad hoc facit glo.statim seqēs in fi.nam si heres nō vsucaperet aliquo titulo q succedit in ius defuncti vt s̄.de eden.l.quedā.§.nihil.τ defunctus nō vsucapiebat rem penes se depositā vel cōmodatā.vt.j.ꝓ herede.l.ȳ.§.j.τ.s̄.de vsuca.l.sine possessione.ergo nec emptor vsucapit aliquo titulo res depositas vel cōmodatas venditori cū habeatˀ loco heredis.Dy.¶ In ea.glo.in fi.sz illud ꝓpter vniuersalitatē iudicȳ in qd̄ veniunt q̄ sunt in bonis τ ex bonis:vt.j.vi bono.rap.l.ȳ.§.in hac.Ol.Uel dic ꝙ in idem recidit ꝙ hic res deposite nō ɔtinenˀ ap.bonoz non tñ negat quin ɔtineanˀ ap.hereditatis vt in z̄rio.τ iō veniunt in peti.heredi.vt ibi qr eorum custodia ad heredem ptinet.Et ꝙ non sint in bonis nec appel.bonoz cōtineanˀ probaˀ.s̄.de acqui.re.do.l.rem in bonis.τ.d.l.ȳ.§.in hac.j.vi bo.rap.Dy.Uel fm̄ Jac.de bel.dic ꝙ aliud in peti.here.in qua veniunt etiā q̄ sunt hereditaria vt in cōtrario.Aliud in vsucapione vbi requiriˀ iustus vsus et possessio vt hic.Ja.¶ In glo.nec emptis rebus accedunt s.predicta mācipia tanꝙ accessoria.Dyn.ibi loco heredis est vt.C.de here.ven.l.ȳ.Dy.Ibi vsucaperet.τ vt no.s̄.de vsuc.l.potest.Dy.ibi superiori casu.s.in.§.sz si fundus.Dyn.in fi.ista consequentia non est vera per notata in.l.pomponius.§.cum quis.s̄.de acqui.pos.

Si tutor. Si tutor vēdat rē pupilli minoris ꝙ valeat vel ipe emat autoritate cōtutoris pt pupillus contra eū agere actione tutele.h.d.Dy.Ibi eius.s.pupilli.Dy.ibi putabat cū vere nō esset.Dy.ibi addixisset.s.tutele iudicio tenebitˀ.Dy.¶ In glo.s.mobilem ibi.l.magis §.j.vel dic vt ibi.Dy.In glo.si.i.quāuis.in fi.hec.l.nihil facit et ideo alleg.si seruitus vendicetur.l.altius.Dy.

Procuratorem. Ibi idem puto.s.ꝙ vsucapiat.Dy.Ibi vtilitatis cā que est vt dn̄a rerum non sint in incerto.Ja.In glo.ꝓcurator in fi.qñ tradens vel ꝓcurator recipiens gerebat in animo qd̄ absenti dn̄o quereretur:vt.s̄.de dona.l.qui mihi donatū.alias ipe procurator vsucaperet:vt.d.l.pignori.§.vlti.Oldr.

Si seruus tuus. In.ꝟ.celsus.ibi cepit rem vt malafide peculȳ nomine subaudi cū rem ad me reuocauero vitiosam τc.et hoc totū in sequenti littera per pomponium approbaˀ.Jac.in ꝟ.pomponius.distinctionē huius.ꝟ.teneo vt hic dicitˀ in vsucapione in redhibitione aūt τ in exceptione cōtra dn̄m prestāda ex scientia serui tenendū est qd̄ legitur.s̄.de edil.edi.l.cum mācipium.j.de liti.l.ȳ.τ.j.de libe.cā.l.immo.τ de z̄hē.emp.l.in huiusmodi.nam hic solius dn̄i spectaˀ scientia vbi noie domini emitur:etiam si mandauerat de incerto:vel nullum mandatum emanauerat.qd̄ secus est in.l.contraria.Et est ratio quia ipsa possessio τ vsucapio consistunt in solius dn̄i persona et non in persona interuentoris.vt.s̄.de acqui.pos.l.quod meo.in prin.τ.§.procurator.Jaco.Ibi nactus sit bonafide cum sit vitiosa.Dy.

Si seruus meus. Ibi vbi primū.i.postꝙ.Dy.ibi scientiā alienam post incboatā vsucapionē.Dy.ibi initiū possessionis acqsite per seruū.Dy.ibi et si qd̄.s.imobile vt ꝑdiū:alias eēt furtiua res esset.Ja.ibi primā cām possessionis.vñ ex traditiōe serui mihi titulus nō queritˀ.Ja.In glo.sz cur nō vsucapio.ibi nō vice emptoris hrˀ Az.istō ea rōne ꝙ iusta possessio per seruū quesita dn̄o acquiraˀ qr hoc falsum est.vt.s̄.de acqr.pos.l.qd̄ seruus.sz qr etiā vniuersum peculiū remouere τ reuocare pt vt.C.de pecu.eius q liber.meruit.l.j.τ qr eadem psona fungūtur vt insti.de inuti.stip.§.ei qui post mortē.que rōnes in emptore cessant τ in alio singulari successore.Ray.

Si a pupillo emero. Rem alienaz quā ego emptor possidebam.Dy.ibi plus sit in re.hec res mobilis minoris sine decreto nō alienaˀ.vt.C.de admi.tu.l.lex q̄ tutores.τ iō decretū hodie necessariū vř alias aderit vel malafides vřˀ iuris error et sic nō vsucapiet.vt.C.de vsuc.trāsfor.l.j.§.j.Alȳ ꝙ illa loquitur in tutore vel cura.alienāte nō aūt in ipō minore vt hic fuit.Ja.Uel si intelligamus in re aliena nō minoris plane ꝓcedit.Ibi administrare.s.posse.Dy.In glo.s.rē alienā.s.bonefidei.hoc vř vior τ hoc probat littera sequens dū dicit.plus est in re ꝙ in estimatione.Sz cōtra.s̄.de reb.eoz.l.magis puto.§.j.τ qd̄ ibi no.τ.s̄.e.l.§.si tutor.Dy.¶ In ea.glo.in fi.vel dic mobilem ar.s̄.de acqui.pos.l.si rem mobilem.Ja.Uel dic ꝙ hic facit affectio τ animus transferentis τ accipientis.naz ipe pupillus τ quilibet alter dicitˀ posse transferre quatenus ius in re ipe hz.ipe autem accipiens habet iustam cām possidendi.qr erat in facto alterius qd̄ ei licitum est vt.j.pro suo.l.vlti.in fi.τ.s̄.de acqui.re.do.l.traditio.vñ non distinguo vtrū sit res mobilis vel immobilis sua an aliena.τ ita ēt posset intelligi.s̄.e.§.tutor.τ.j.pri.§.Dy.

Si a furioso. Non dn̄o.Dy.ibi τ iō.s.qr furiosus nō ɔsentit.Dy.ibi nulla eēt emptio quo ad furiosum sed quo ad extraneū sic.Dy.ibi cōpetit cōtra furiosum.Dy.ibi neqꝫ de euictione actio.qdā dicunt hic interuenisse decretū vel verius non interuenit hic decretū.sz qr tz vēditio saltē de fctō τ si nō de iure vsucapio ꝓcedit ar.s̄.§.pri.τ no.s̄.e.l.§.cū stichū.Ray.ibi nec accessio possessionis.de hoc vide.s̄.de acq.pos.l.pompo.§.si iussu.Oldr.

Si eam rem. Singularis successor non potest sibi cōtinuare vsucapionē ceptā ab eo cui in rem successit si ipe habeat malā fidē.h.d.Secus est in successore vniuersali.vt.j.§.si defunctus.Dy.Ibi vsucapiebas non tñ cōpleueras vsucapionem.Dy.

Si defunctus. Ibi emit.τ per traditionē accepit τ vsucapionem incboauit.Nec ob.s̄.de vsuca.l.heres eius in fi.primi responsi.Old.et Dy.Ibi scit alienam esse.de hoc vide qd̄ plene not.ꝑ Dy.extra de reg.iur.c.ȳ.lib.vj.in fi.In glo.τ est ratio.ibi possedit et dic vt not.j.tit.j.l.j.

Emptori. Ibi ꝓcedit.τ hoc qñ vterqꝫ habuit bonāfidem.sed si venditor malafide possidet malafides venditoris nō accedet bonefidei emptoris nec ecōuerso:vt.s̄.de acquirē.pos.l.pompo.§.cum quis.τ.§.vlti.Dy.et facit.s̄.de vsuca.l.id tps.τ.l.si hominem.

Si rem alienam. Ibi emerem.bonafide.Dy.Ibi petierit etiam litem

litem contestando. Dy. Et sic no. ꝙ litis contestatione nõ interrumpitur vsucapio circa prescriptionẽ. Dic ꝙ si est talis que cõtra negligentes currit: tunc interrũpitur etiã per solã executoris missionẽ: vt. C. de pscrip. xxx. anno. l. sicut. Si autẽ talis que currit etiã cõtra diligentẽ: vt. x. vel. xx. annoꝝ tunc non interrũpitur nisi p lit. cõtest. vt. C. de rei ven. l. more. ⁊ ibi no. ⁊ de hoc no. C. de seruitu. l. ij. Jaco. ibi nõ interpellari. quo ad cursum sed quo ad effectũ sic. Dy. Ibi cãm possessionis. i. effectum qui causatur a possessione. Dy. ⁊ Ja. ¶ In gl. rei mobilis ibi. l. si post acceptum. qꝛ condemnatur restituere ac si non vsucepisset. Jac. ¶ In glo. j. eius qđ in fi. vel dic ⁊ melius vt ibi no. in vltima opi. glo. magne. ⁊ p Dy. ex de regu. iur. qꝛ hic cause contrarie que se nõ cõpatiuntur vt eo. tit. l. si quis ante et. l. clam possidere. §. qui nundinas. ⁊ ibi dixi.

Litis estimatio. In glo. vel vt fiat ibi ex quibus causis in pos. eatur. l. fi. lʒ ibi innuatur cõtra. sed hanc tene: vt. l. ex diuerso. §. petitor. que statim. j. allegatur ⁊ dic vt ibi. Ibi hic nõ est transactio contra hoc facit. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. si donate. Sol. ibi ille qui prestitit estimationem aut huiusmodi prestationem habebat cãm saltem de facto ab eo cui prestat: secus si nullã cãm hʒ in fi. so. vt ibi no. Dy. vel dic ꝙ ibi solute fuerunt species ⁊ ad penam ⁊ non p estimatione rei ẜm verum intellectũ. hic vero soluta fuit quãtitas pro estimatione litis siue rei ẜm alios intellectus q sunt ibi non econtra. Jaco. de bel.

Emptor fundi. Dic ad euidentiã aut ignoro quãtum est alienum rõne loci ⁊ quote: bene tñ scio ꝙ est ibi aliquid alienũ vt in primo casu. Aut scio rõne loci sed nõ quote: vt in scđo casu. Aut rõne quote tñ vt in tertio. Et primo casu nihil vsucapio. i. neqꝫ illã partẽ que aliena est ⁊ mihi incerta rõne loci ⁊ quote nec reliquas partes quas putabam esse venditoris: vere tñ non erant sed alterius. s. veri dñi. ⁊ hoc casu impeditur vsucapio rõne oĩmode incertitudinis in toto fundo. Sed scđo ⁊ tertio casu non impeditur vsucapio in reliquis ptibus quas putabam esse vẽditoris. In alia aũt quã sciebã esse alienã vel rõne loci vel quote tñ bene impeditur vsucapio. ⁊ h. d. Dyn. Ibi existimo. s. ꝙ nihil vsucapiat de fundo. Dy. ibi ignorauerat rõne loci ⁊ rõne quote. Et est rõ qꝛ cũ ipse ignorat q̃ pars fundi sit aliena nõ põt discernere quã partẽ bonafide possideat. ⁊ sic si deficit bonafides in acquisitione possessionis deficit vsucapio: vt. s. de acquir. re. do. l. bonefidei. scđo rñ. Cõtra. s. ti. ij. l. si aliena. lʒ ibi ab initio habuit bonãfidẽ. hic semp sciuit ptẽ esse alienã vt ex littera pʒ. Dy. ibi certũ locũ erat tñ incertus rõne quote. Dy. ibi scires. al's sciret alienũ. Dy. ibi reliquas ptes quas credit ptinere ad venditorẽ. Dy. ibi aliquã ptẽ quotã erat tñ incertũ ratione loci. Ol. Ibi eã eñ quã scit alienã. Dy. ¶ In gl. rõne ergo ibi si ita sit scriptũ. sed ibi erant legata distincta ⁊ apparere poterat qđ erat exiguũ: vnde illud ibi eligitur. hic aũt non potest apparere aliquid certũ. Dy. vel dic ẜm Ja. de bel. Ibi species siue quãtitates sunt plures ⁊ discrete seu sepate. hic species est vna ⁊ cõcreta nec pars aliqua est discreta. Uel dic ibi potest haberi aliqua certitudo: hic nulla vel hic exigitur bonafides ibi non quelibet sol. bona. Ja. de bel. In ea. gl. ibi qui cũ ⁊. §. j. qui. §. nihil vel parũ facit sed melius facit. j. e. l. q fundum. §. pcur. Gui. de suz. ⁊ hec vera opinio ẜm eum ⁊ eã etiã videtur sequi Dy. Sed ille. §. nõ loquitur in casu incertitudinis interueniẽtis. ⁊ iõ prima vr melior. Jac. Et notabilis est ista glo. ⁊ pro hoc. j. eo. l. qui cum pro herede. §. j.

Si rem. Dic ꝙ obligaui tibi rem meam: deinde eã tibi surripui ⁊ alicui distraxi: aliquis nõ dñs eius rei bonafide alienauit eam alicui bonafide accipienti: certe pcedit vsucapio. Uel põt scđo poni ꝙ ego creditor possidebã aliquã rem titulo ⁊ bonafide ⁊ sic vsucapiebã obligaui creditori ⁊ postea surripui ⁊ vendidi alicui bonafide ementi procedet vsucapio. ⁊ tunc dic de vsucapione sciʒ a me cepta. vel dic de vsucapione. i. an res sit vsucapibilis vel non. Dy. in fi. contra creditores vel alios habentes ius in re. Dy.

Qui cum pro herede. Ibi ꝙ p quis. Ja. Ibi incertas res. i. titulũ pro herede ⁊ pro emptore. Dy. ibi interest. q. d. nihil interest. ¶ In glos. a vero dño. vel etiam a non dño per cuius possessionem vsucapio non continuatur. Dy. ⁊ Old.

Post mortem. Ibi emerit et vsucapere cepe rit. Dy.

Qui fundum. Ibi possessionem. i. vsucapionem p possessionẽ Dy. Ibi relicti gratia colende possessionis. ⁊ pcipiendi fructus. Dy. Ibi discesserunt de fundo. iã adita hereditate: vt. j. ptʒ. Dy. ⁊ Jac. ibi relinquende eius. s. possessionis naturalis. Dy. Ibi heredi qui adiuit anteꝙ̃ serui discederẽt. ⁊ sic fuit ei quesita ciuilis per suos. ved dic adiuit ⁊ possessionem apprehendit. al's secus vt. s. de acqui. pos. l. qui vniuersas. §. fi. ⁊ l. si id qđ. §. j. Dy. vel dic etiaʒ si nõ adiuit. vt. s. de vsuca. l. ceptam. Dy. ibi hoc tps. s. qđ est post mortem testatoris: et ante discessum vel post discessum seruorum Dy. Et qđ dicitur procedere dic. s. debere ad vsucapionẽ. Dy. ¶ In glo. qꝛ retinuit ciuilem possessionẽ. s. per seruos. et hoc si possessionẽ apprehenderunt serui noĩe dñi vel heredis: al's non vt. d. l. qui vniuersas. §. p colonum. ⁊ l. si id qđ. §. j. in fi. de acqui. pos. Jac. ¶ In ea. glo. in fi. ⁊ hoc si heres fuit deiectus vel suspicatus se deijci posse. al's secus. vt. d. l. si id qđ. §. fina. Dy. et hoc quando ciuilem quesierat.

1 ¶ Separatoris separata debet esse ratio.

Si fundum. Qui erat. x. iugeruʒ. Dy. ibi adijciam. emendo a vicino ptem proximam corneli. ⁊ illã eidem corneliano destinando. Dy. ⁊ Jac. Ibi eam quoqꝫ partẽ. s. de nouo adiectã. Dyn. ibi separatam
1 No. ꝙ secretoꝝ seu separatoꝝ † separata dʒ esse ratio. vt ⁊. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. si maritus. Ibi oportere. q. d. p apphensionem corneliam non habetur apprehensa possessio partis adiecte. Ja. ibi statuto tpe cõputando ex eo tpe quo ptes fuerunt de nouo adiecte. Dy. Et facit iste. §. ꝙ iurisditio prorogata non sit eiusdẽ nature cuius est ea a qua descẽdit. In cõtrarium facit. C. de dona. ante nup. l. fi. ⁊. s. de pac. dota. l. iter socerum. ⁊ hoc est cõis opinio. Et ad istũ. §. põt rñderi ꝙ pars adiecta non sapit naturam fundi cui adijcitur sicut iurisditio prorogata eius a qua descendit. hinc est ꝙ prorogatio nõ potest fieri in nõ habente iurisditionẽ vt. l. priuatoꝝ. C. de iurisdi. om. iudi. sed pars adiecta bene. potest enim esse per se sine fundo cui adijcitur.

Seruus meus. Ibi eiqꝫ. i. ad ipsius serui cõpendium. Jac. ibi emeret a non dño. Dy. ex cã peculiari. Ibi tradidit vt venditor. Et qđ dicit manumissio dic nõ comitante peculio manumissuʒ. Ja. ibi cõcessum esse si in vltima volũtate fuit manumissus. Dy. vel qꝛ peculium fuit sibi prelegatũ postea eo ignorante ademptum ar. j. pro leg. l. p legato. ij. rñ. Dy. ibi nõ esse. i. ademptũ esse ei manumisso inter viuos. Ja. ⁊ tunc nõ vsucapit qꝛ videtur malã fidem habere. Dy. ibi aut scire dʒ. No. ergo ꝙ scire ⁊ scire debere paria sunt. Dy. vt ⁊. j. qđ vi aut claʒ. l. phibere. in fi. Ibi qđ si scierit duo argu. hic collige. Primũ pro eo qđ no. s. eo. l. ij. §. si sub cõditione. ꝙ sciens indebitũ accipiens non fiat dñs qꝛ cum hic seruus accepit sciens peculiũ sibi non esse cõcessum nõ vsucapit cũ tradens non est dñs. ergo sequitur ꝙ nõ transferatur dñium eo casu quo tradẽs esset dñs iuxta regulam quo casu ⁊c. vt no. in. l. põpo. §. si iussu. s. de acqui. pos. et colligitur in. l. clauibus. s. de 3hen. empt. ⁊ pro hoc de condi. furti. l. qm. j. de furtis. falsus. §. j. ⁊. l. rerum amotaꝝ. Secũdũ arg. colligitur ad id qđ no. j. de sol. l. dispensatorẽ. l. si phibeo debitorem meum soluere pcuratori meo: si soluat nunqd videatur donare. qꝛ ibi sentit glo. ꝙ non ⁊ pʒ in. l. cũ pater. §. meuio s. de leg. ij. ⁊ qualiter saluari possit glo. illa ibi scripsi. Dy. ibi titius qui ex mãdato sibi emerat ⁊ receperat. vt. s. de acq. re. do. l. res ex mandato. Ja. ¶ In glo. qꝛ in vltima ibi. l. quisqs Super hoc ita distingue: aut peculiũ comitatur hunc manumissum. ⁊ tunc vsucapit. vt. s. pro soc. l. j. ar. j. de act. ⁊ oblig. l. serui. ⁊ hic innuitur a 3rio. Aut non comitatur ⁊ tunc aut sciuit hoc soluens. ⁊ tunc si seruus sciuit hũc scienter indebitum soluere vsucapit pro donato vt v. ꝙ si scierit. Si vero credat hunc errantẽ soluere tunc obtinet idẽ ꝙ in sequenti articulo subijcitur. Aut ignorauit ⁊ credidit peculiũ comitari illum vel nesciuit manumissum. ⁊ tũc aut credidit probabiliter seruus peculium se comitari vt qꝛ prelegatũ fuit: deinde eo ignorante ademptum ⁊ vsucapiet ar. s. pro soluto. l. iiij. ⁊. j. pro legato. l. pro legato. ⁊ pro suo. l. hoiem. Aut sciuit vel nõ probabiliter credidit. ⁊ tunc nõ vsucapit vt hic. Ja. ¶ In glo. vt ⁊ j. de reg. iur. l. qđ est. vt sit effectus dñs pcur. si ipe ⁊ tradens s. hoc egit. Et qđ. j. dicit dño quereret. subaudi alter vt procuratori: alias non video qualiter pcederet. Uel dic ẜm Dy. ꝙ in hoc est falsum dictum istud glo. vt no. in. l. si mihi donatum s. de dona. ⁊ ideo corrigitur ẜm Jo. Dy. ibi ex prima cã. l. mã

dati. Jac. Ibi peculiũ concessum. vt q: fuit sibi legatũ postea eo ignorante ademptum. Jac. ¶ In ea glo. in fi. Alij dicunt q seruus vsucapit: lz habeat malam fidem cũ ille qui tradit similiter habet malam fidẽ: q: in pari causa turpitudinis potior est conditio possidentis: vt. j. de vbo. ob. l. seruũ. §. sequit.

Si tutor. Ibi non cõtingit ꝓpter furti vitiũ. Dy. Ibi redeat. sed videtur q vsucapio procedat cũ tutor sit loco dñi. sed ratio non procedit. nã tutor ꝛc. Dy. Et est ar. ad plato**s** ꝛ administratores ecclesie q tũc sint loco dominoꝝ cũ bene administrant non cum male. Dy. Ad hoc extra de donat. c. inter dilectos. ꝛ ad hoc facit qđ dicit q prelati nõ debent vti rebus ecclesie tanq̃ ꝓprijs sed tãq̃ eis cõmendatis. xij. q. ij. sine excep. Et q tutores ꝛ curatores sint vice dominoꝝ cum bene administrant. j. de fur. l. interdum. §. qui tutelã. j. de reg. iu. l. ad ea que nõ habent. Et no. p Azo. in summa qđ cum eo qui in alie. po. §. item. ꝛ subsequens. ꝛ ad hoc. s. de admi. tuto. l. tutor qui tutelã. ꝛ ideo dicit q non male contrahitur cum tutore: vt. s. de euic. l. illud. §. fi. ꝛ tutor dicitur dñs pupilli. in aut. vt hi qui obliga. se habere perhibẽt res minoꝝ. §. j. qñ aũt male administrant non habentur loco dñi vt. s. de cur. fu. l. licet ab agnato. ꝛ de admi. tuto. luci⁹. §. fi. ꝛ ad hoc facit qđ dixi. C. de pac. l. pactũ curatoris. In glo. j. in fi. ibi ẽm q est pupillaris sic. Collige ergo ẽm istã primam sol. q si due sunt cause finales vnius impedimẽti: vna cessante adhuc durat impedimentũ: vt. s. de priui. credi. l. si vẽtri. §. in bonis. ꝛ tunc dic rem pupilli. i. a pupillo ceptam vsucapi. sed prima magis placet. Jac. ꝛ ẽm hoc etiã proxima p̃cedens erit bona q: cessat q sit pupillaris.

Qui bonafide. Ibi secunde possessionis. ꝛ inchoande vsucapionis. Dyn. Ibi vitio nõ carebit. qñq̃ tñ non inspicimus initium secũde possessionis sed cãm primã traditionis: vt. s. de vsuca. l. iusto §. ꝛ si possessionis in fi. sed ibi speciale. Dy. Quare. s. q: secunde possessionis spectat initium. Jac. ibi in eo. s. bonefidei possessore. Dy. ¶ In glo. s. q: alius inuasit. ꝛ ẽm hoc non differt istud prin. ab vltimo rñso. ꝛ ideo dic q alio mõ pdidit vt not. s. de acqui. pos. l. qui vniuersas. §. fi. Oldr. ¶ In glos. vt non vsucapiat in fi. s. de vsuca. immo in. l. si is qui. §. si quis bona fide eo. ti. ¶ In glo. qñ ẽm vitium. ibi. l. si hoiem. ꝛ pro hoc dicas q glo. q̃ est. s. que incipit nõ est hic casus. nõ bene innuit ¶ In glo. secus si incõtinenti. Sed ꝯtrium videt notari. j. de vi ꝛ vi ar. l. j. §. qui vi deiectus. Sed dic aut restabat modicuꝫ tempus ad cõplendã vsuca. ꝛ hꝫ locũ glo. illa. aut multum et tunc ꝓcedit ista ar. s. de vsuca. l. rerũ mixtura. §. labeo. Dyñ. Alij tenent q hec glo. sit verior. ¶ In glos. si vero ignoraret in fi. hoc non videtur verum q: vitiosa nõ accedit non vitiose vt. s. de acqui. pos. l. pompo. §. fi. ꝛ sua prima perdita fuit vt. s. de vsuca. l. naturaliter. Jac.

Qui sciens. In glo. vnius. ibi. l. obseruare. ꝛ. j. de priui. credi. l. si creditores. de pollicitatione. l. si de pollicitatione. ꝛ. s. qui ꝛ a qui. l. pꝯferit. Jaco.

Procurator. Ibi fundum tuũ. vt in fi. §. Jaco. Ibi capiat. vendẽtis mala fide si bi non efficiente. Jac. ibi longa possessio. i. ex longa possessione vsucapio. Dyn. ibi exceptione rei verba sunt exceptionis q. d. recte ageres nisi res voluntate tua foret vendita. Dy. in glo. quẽ bonafide possidebas. ibi idem si tuum vt ptꝫ. j. ibi vt damno te afficeret ꝛ in fi. §. Dy.

Furtiua. Ibi si igitur exemplũ. Dy. ¶ In glo. prima in fi. sol. ibi quo ad legatuꝫ hic quo ad purgandum vitiũ furti. Dy. vel ẽm Jac. de bel. ibi ignorãtia defuncti non vitiat legatũ: q: voluntas defuncti põt habere exitum. hic aũt ignorantia dñi nõ purgat. Et est rõ q: vitium non purgat nisi remittat vitiũ: vt extra de reg. iur. c. nõ remittitur peccatum. lib. vj. sed ignorans non videtur remittere vt C. de iur. ꝛ fac. igno. l. cum falsa. ꝛ. l. cum testm̃. ꝛ. l. non idcirco Uel dic ibi loquit in legato hic in vsucapione. ꝛ est rõ q: legatum est fauorabile. sed vsucapio procedit cũ alterius iniuria et quelibet sol. bona. Jac. de bel.

Liber homo. Ibi ijsdẽ modis. sed nõ ex eisdem causis q: seruus ex iusta cã: liber homo ex re ꝛ opera: vt. s. de acqui. re. do. l. acquiritur. Old.

☞ Mutuans pecuniã meretrici daturo an possit repetere.

Si quis cum sciret venditorem. ꝯ Maiorem. Dy. Et sic habentẽ liberã facultatem rei distrahende. Ibi a dño. i. ab eo quẽ dñm esse credebat. Dy. Sed certe ꝛ qui a dño emit interdum male fide emit: vt. s. l. pri. §. qui sciens. qui po. in pig. habe. l. qui balneum in fi. ꝛ. C. de pscri. lon. temp. l. si fundũ. Sed dic nõ eẽ malefidei hoc ipso q sit statim venditor male pecuniã ꝯsumpturus. Sed quid si mutuaui † pecuniã in ludo pditturo vel meretrici daturo: nunqd repetere potero. Et videt q non ar. huius. l. ꝛ. s. man. l. si vero nõ remunerãdi. §. si adolescens. Sed dic q possum. vt. s. de aleato. l. vlti. Preterea minor restituit si perdat: vt. s. de mino. l. q si minor. §. restitutio. vbi de h̄ no. et dixi ergo maior obligat. ꝛ hoc verũ est nisi collusor vel ludũ tenens mutuauerit collusori. vt. s. de aleato. l. j. ꝛ. j. §. qua. reruꝫ actio non da. l. ij. §. j. Jac. de are. ibi emit sciens in hunc vsum pecuniam cõsumendam vt pmisit. ꝛ sub. nã. Jaco. et allegat Odof. hũc. §. q notorie ꝓdigo sit interdicta administratio bonorum a iure de quo plene dixi. j. de vb. ob. l. is cui bonis. In glo. non tñ in fi. Sed cõtra videt bonãfidem prodesse vt. s. de vsucap. l. si ab eo. ꝛ. s. e. l. ij. §. si a furioso. secus vbi lex inhibet vsucapionem. vt. d. l. vbi lex. Ja. ¶ In glo. cui p hoc ibi a iudice. ꝛ ẽm hoc dic luxurioso. i. prodigo. vt. s. de dam. infe. l. dãni. Jac. Ibi de cur. furio. l. j. ꝛ. l. iul. Jac. ¶ In glo. j. meretrici. vnde versus. Scorto nemo placet nisi dexteram munere placet.

Qui ob pactionem. Ibi furtiuã ab alio nõ a seruo surreptam. Dy. ibi a seruo. quõdam nunc libero. ꝛ dic q ista ancilla cõceperat apud hũc quõdam seruum bonafide possidentẽ. Jac. ¶ In glo. ibi siue furtiuã. q: nõ interrũpitur vsucapio partus nisi eo casu quo sciuit furtiuam ꝛ potuit dñm certiorare ꝛ non certiorauit: quia tunc vsucapio partus interrumpit. vt. j. pro suo. l. si ancillam Dy. Ibi. §. de illo melius solue vt. j. l. proxi. Dy. Ibi p soluto. l. j. ꝛ hoc si ancilla pregnans fuit tradita: alias pro suo vt no. s. de vsuca. l. non solũ. in prin. Ja. ꝛ. s. de publicia. l. si ego. §. partus. ꝛ hanc cõiter approbant glo. Dy.

Seruus. Liber factus cũ pacto dandi ancillam quãdam. Jac. ibi dedit liber factus. Dy. ibi concepit apud dñm. Ja. in fi. i. permutatio que quodã genere emptio est: vt. s. de contrahen. emp. l. j. Dy. ¶ In gl. quid ergo ibi. §. de illo. vbi dicitur q nõ vsucapit. Jac. ibi dño tradidit. ꝛ hec est bona q: ex traditione manentis serui titulus dño non parat. Jac. ibi dñs partum. quãuis manens seruus tradat. Ja. Ibi quo ad seruos. i. tempore seruitutis tradidit. Jac. in fi. precedens solutio melior est. Jac.

Quod vulgo. Ibi causam taleꝫ qualis subijcitur. Dy. ibi tradiderit rem quã ego alienando sine furti vitio possidebam vel mãdaueram mercari stichum ꝛ emptus est dama ꝛ stichus per erroreꝫ traditus qui mihi vt emptus traditus est ab interposito. Ja. ¶ In glo. a contrario in fi. j. pro soluto. l. ij. ꝛ. s. de vsuca. l. celsus. Dy.

Alienam. Denunciatio facta extra iudicium non interrũpit vsucapionem. h. d. Dy. Ibi diutine possessionis. i. p diutinã possessionem vsucapionẽ. Dy. ibi pseuerauerit. s. possidere ꝛ edificare. Dy. in fi. No. ergo q denũciatio re pfecta interueniẽs nõ cõstituit quẽ in mala fide. Ol. De hac materia plene dixi. C. de rei ven. l. si fundum. ¶ In glos. nouum opus. ibi ne edificaret ar. s. de dã. infec. l. dãni in prin. Dy. ibi l. sicut vel illud in pscriptione. xxx. annoꝝ que currit cõtra negligentes. vt. C. de annali excep. l. vlti. Ja.

Intestate. In glo. ꝛ iustam habuisset in fi. ergo a cõtrario si ipse possideret nõ curreret pscriptio cõtra eũ. ꝛ sic not. q ꝯ ciuiliter possidentẽ nõ currit pscriptio. Dy.

¶ Pro herede. Rubrica.

¶ Super rubrica. Pro declaratiõe totius tituli vide Az. in summa. c. ꝛ qđ dixi. C. e. super rubrica. Et dic q aliter accipitur hic pro herede q̃ in tractatu de peti. heredi. l. regulariter. Hic aũt quando in veritate ille qui est heres defuncti possidet rem alienam quam credit fuisse defuncti. vt. j. e. l. plerũq Interdũ tamen ꝛ qui putat se heredem vsucapit pro herede licet heres nõ sit. vt. s. de vsuca. l. non solum. §. qđ vulgo. ꝛ. j. pro legato. l. pro legato. Jac. pro Jo. contra Azo. q due sint possessiões. j. e. l. ij. §. qđ vulgo. Expresse dñ dicit ciuilis suus heres hoc titulo nõ vsucapit. e. l. §. filium. Et dic q possessio sibi non mutat sed continuat. ¶ In gl. ibi ꝛ aliter. q: pro putatiuo

tatiuo tantũ. Dy. ibi: falso. i. putatiuo. Dy. ibi hic vere. immo vt dixi etiã ꝓ putatiuo accipit̃ quã docꝫ vt in preallegato. §. qđ vulgo. cum cõcor. Dic ergo ꝙ tribus modis accipitur ꝓ herede: vt no. s. de peti. here. l. pro herede. Et subaudi ad rubricã videndũ est de vsucapiõe ꝓ herede. Et ita etiã expone precedentẽ rubricam ꝛ sequentes. Dy.

Pro herede. Dic titius instituit me heredẽ: ego credens eũ mortuũ adiui hereditatẽ in qua erãt etiã res aliene: querit̃ an vsucapiã: Rñdetur ꝙ nõ. q2 opꝫ vt habeat locũ hic titulus ꝙ vere sit mortu⁹. Dy. ibi: ex viui bonis. i. ex bonis eius q veritate viuit. ʒ falsa opiniõe mortu⁹ putabat̃ ꝑ possessorẽ q se heredẽ credebat. Ja. ibi: si possessor. s. heres putatiuus. Dy. ibi: mortui. i. quẽ credebat mortuũ ꝛ ei⁹ bona sicut heres tenebat. Dy. In glo. quãtum ad opinionẽ. ibi. l. hereditatem. ꝛ. l. neminẽ. Dyñ. ibi. §. partus. ꝛ melius. §. eo. l. nihil. Dy. ibi: de vsuca. l. siue. hoc intellige in prescript. longi tpis. secus in prescrip. xxx. annorum: vt. C. de peti. here. l. hereditatis. Ibi. pro emptore. vel alio titulo. Dy. ibi: iustissime. i. iuste econtra ponitur: vt. s. titu. pri. l. qđ vulgo. Dy. ibi: oẽs decennio argu. s. de vsuca. l. rerum mixtura. ꝛ. s. titu. pri. l. qui cuꝫ ꝓ herede. §. j. Ja. ibi: quidã dicãt. ꝓ eis. s. de vsuc. l. cũ q edes. Dy. ibi: qđ nõ placet. ar. d. l. rerũ mixtura. s. de vsuc. Dy. ibi: in ꝑsonalib⁹ autẽ iurib⁹. s. vero heredi cõtra possessorẽ. Dy.

Vel legatorum. Ibi: mittit̃ causa custodie. Dy. ibi: nõ interpellat. i. nõ interrũpit. Dy. ibi: rem tenet. nõ autem possidet ꝛ ideo possidentem possessione non priuat. sed hec ratio nõ est necessaria q2 dato ꝙ possideret sicut possidet creditor nõ tamen interrumpitur vsuca. vt. s. de vsuca. l. serui nomine. Dy. ibi: quid ergo. i. quid est effectus illius missionis. Dy. ibi: discedat. legatarius de possessione per heredem vsucapta. Dy.

a Qđ vulgo. Addꝫ ꝙ iste tex. ẽ singul. ꝺm quẽ refert Bal. in. l. licet. C. de acq. pos.

Quod vulgo. a Ibi: accipiendum est. i. intelligendum est in eo q possidet ciuiliter tm̃ vel naturaliter tm̃ vel ciuiliter ꝛ naturaliter ꝛ etiaꝫ in detinẽte. Et ꝙ subĳcit nõ solum ciuilis sed etiã naturalis est expresse cõtra opi. Azo. ꝛ ꝑ Joan. in questiõe qua querit̃ vtrũ sint due possessiones an vna. Dic eñ expresse in vi nõis ponit duas possessiões. s. ciuilẽ ꝛ naturalẽ. qđ alibi ꝺm Dyn. non reperietur in vi nominis licet sepe inueniatur ciuiliter ꝛ naturaliter: non tamen inuenitur ciuilis ꝛ naturalis sicut hic. sed certe. j. primo. §. dicit possessionem naturalem: et sic forte posset reperiri alibi. de qua questione vtrũ sint due possessiones an vna satis not. ꝛ dixi. s. de acquir. possess. l. j. in. ĳ. glo. Dy. ibi: intelligat̃ esse eius nature vel cõditionis vt mutari nõ possit. Jaco. ibi: vsucapere posse. q2 credat se heredẽ cessante iusto errore. Jaco.

Filium. Suus heres: siue solus succedat: siue cum alio nõ vsucapit titulo ꝓ herede. h. di. Dy. Unde dic filium in potestate cõstitutum. Ibi: donatã. vt habeat in peculium. Dy. ibi: qui estimabat. al's q2 estimabat. s. seruus iuriscõsultus. Dy. ibi: naturalem possessionẽ. hic redditur bona ratio quare titulus ꝓ herede nõ habꝫ locũ in suo herede. s. q2 ille incipit vsucapere titulo pro herede cui acquirit nouã possessionẽ. sed su⁹ nõ querit sibi de nouo ʒ antiquã retinet vt hic pꝫ. ꝛ sic nõ põt sibi causam possessionis mutare cũ nulla causa extrinsecus accedat. Dy. ibi: viuo pr̃e fuisse. Et ideo ꝑ mortẽ patris nil de nouo quesitũ ʒ qđ habebat viuẽte patre cõtinuatũ. Dy. Et iõ nõ posse mutare sibi causaꝫ possessiõis putãdo se patris heredẽ cũ ꝓprie nõ sit heres: vt. s. de libe. ꝛ posth. l. in suis. Ja. ibi: hereditarias. i. que hereditarie credebant̃. Dy. ibi: donatas. s. vt in peculio habeat. Dy. vel vt sint sue ꝺm eos qui dicũt nõ ꝯfirmari morte donat. hoc iure. Itẽ hic in titulo ꝓ herede loquit̃. Jaco. ibi: ꝓ parte. sub. etiã. Jaco. In glo. istud quoq3. in fi. ꝛ. s. de acqui. possess. l. possessio quoq3. §. j. Old. In glo. etiã si est heres. ibi dicta. l. nihil. ꝛ melius dicto. §. si pater. Dyñ. ibi: vel donatio causa mortis. ar. s. de lega. ĳ. l. sequens questio. Dy. ibi: ꝛ tunc idem secꝫ ꝙ nõ vsucapiat. Dyñ. In fi. de hoc dic vt plene no. C. pro donato. l. irritam. Dy.

Plerique putauerunt. Et bene Dy. ibi: rem aliquam. a defuncto bonafide possessam quã vsucapere impediebatur ea sola ratione obstante quia titulo carebat. R. ꝛ Ol.

Pro donato. Rubrica.

Pro donato. Uide Azo. in summa eo. an cõiuges vsucapiant ti. ꝓ donato. j. eo. si vir. Et de errore iuris ꝛ facti simul mixto. Qđ de iure nõ tenet prestat impedimentũ. j. eo. l. peñ. Ibi: opinari. s. supine. Dy. ibi: opꝫ. vel ꝓbabilẽ errorẽ subesse. Dy. In gl. a nõ dño. in fi. Uel ꝙ in cõtrario dicit̃ ꝙ accipientis fiat. expone. i. fieri possit traditione vel tpis cõtinuatione. Ol.

Si pater. Ibi: donat. vt habeat in peculio. Dyñ. ibi nõ capiet. etiã mortuo patre. Ol. In glo. vel dic vt in peculio haberet. ꝛ tũc ideo viuente patre nõ vsucapit: q2 videtur pater ei donasse nõ vt a se abdicaret dominiũ. ꝛ sic si fuisset dñs pater nõ trãstulisset in eũ dominiũ. ergo cũ nõ est dñs nõ debet trãsferre cãm vsucapiendi iuxta regulã. quo casu ꝛc. vt. s. de ꝯtrahẽ. empt. l. claub⁹. cũ si. post mortẽ iõ nõ vsucapit q2 hec donatio morte nõ ꝯfirmat̃. Dy. ibi: silentio. vel licet fictio ad dñium aptet̃: nõ tñ ad possessionem que viuo patre tm̃ naturalis est apud filiũ. nã primo dꝫ esse possessum ꝙ vsucaptũ: vt. s. de acquir. pos. l. cũ heredes. ꝛ de vsuca. l. iusto. §. fi. Ja. In ca. gl. in fi. Et adde hic qđ not. ꝛ dixi. C. de coll. l. si donatione.

Si inter virum. Ibi: cessat. ꝯstante matrimonio. Ja. Idẽ facto diuortio ꝛ hoc sequitur. Dy. ibi: nõ possit. iam irrita donatione per diuortiũ. Dy. ibi: quasi nũc. i. ꝑ nouã concessionẽ post diuortium factã. Dy. In fi. licet eã nõ vsucapiat. Dy. In glos. eo casu quo est inualida. vt q2 res est viri. Jaco.

Si is qui alienam. Ibi: donauerit. alicui bonafide accipienti ꝛ sic pro donato vsucapienti. Dy. ibi: donationẽ. ꝓposita personali actione vt in primis duob⁹ casib⁹ gl. vel reali vl' in tertio. Dy. In gl. vel q2 in fi. vel penitẽtia vt eo. ti. l. q mortis. Et qđ dicit vẽdicare. dic ꝙ vendicatio resoluta donatiõe cõpetit. ꝛ ideo nõ opponet exceptionẽ dñĳ: vt. C. de nõ nume. pecu. l. j. ꝛ d pigno. act. l. nec creditores. ꝛ. s. solu. ma. l. si aliena. ꝛ hic cursus proficit donanti re sibi tradita. vt. s. de vsuca. l. si hominẽ. ꝛ de donatio. causa mortis. l. si alienã. ꝛ. l. qui alienã. ꝛ. de cõdictione indebiti. l. indebiti. §. si alieni. Ja. In glo. nihilominus. ibi non ꝓdest alĳs: vt. s. ne de statu defunctor. l. ĳ. §. quinquẽnĳ. ꝛ. j. de diuer. ꝛ tẽpo. prescri. l. intra. Dy.

Si vir vxori. Ibi donauerit. rẽ alienã quam donans bonafide possidebat. Dy. ibi: si pauperior. dicit̃ fieri pauperior maritus quando donat vxori: vel ecõtra rem alienã possessam bonafide qua tenetur alicui: puta dño rei ex deposito vel cõmodato: et ex cõtractu vel culpa sua: puta ex deposito vel cõmodato: et tunc nõ valet donatio nec vsucapio: nec morte cõfirmatur vt hic patet. Dyn. ibi possidenti. viro vel vxori. Et distingue cũ donat vir vxori. vel ecõtra. aut constante matrimonio: aut eo soluto. Primo casu aut donãs factus est pauperior: aut nõ. Si factus est pauperior: nulla est donatio: et per cõsequens nulla ẽ vsucapio. ꝛ ita loquitur hec. l. Si nõ est factus pauperior: tũc habet locum vsucapio. ꝛ ita loquitur hec. l. Et est ratio q2 si fieret donatio rei ꝓprie et donans non efficeret̃ pauperior donatio valet: ꝛ statim fieret accipientis. ergo eodem casu si non dñs donet: ꝛ non sit pauperior: locũ habet vsucapio: q2 he donatiões non amare ꝛc. vt. s. de dona. inter virũ ꝛ vxo. l. si id qđ. §. si quid. In scđo casu quãdo mr̃imoniũ est solutum aut morte: aut diuortio. Si morte: qđ ab initio nõ valuit incipit modo vires habere. ꝛ sicut in re propria tacite videt̃ donatio facta: ita in aliena ꝓcedit vsucapio morte secuta ex titulo ꝓ donato. Si võ matrimoniũ fuerit dissolutũ diuortio videt̃ tacite donatio reuocata: vt. s. eo. l. j. §. si inter viruꝫ. Dyn. In glo. pauperior. ibi cõmodanti vel deponẽti. i. ei qui cõmodauerat vel deposuerat defuncto cui hic maritus donans successerat ꝛ suam ex hereditaria causa credebat. al's si diceres penes hũc maritũ donantẽ fuisse depositã vel ei cõmodatã: malafides eius in re mobili vxoris impediret vsucapionẽ: vt. s. de vsucap. l. põt. Ja. In glo. opp. ibi hic speciale. hec gl. rñdet multipliciter. s. ꝙ error iuris ꝛ facti mixt⁹ ꝛ adiũctus vsucapionẽ nõ impedit. Sꝫ ꝯtra. vr̃ in exẽplo gl. alibi s. de vsuc. l. si fur. §. j. vbi est error iuris ꝛ facti. Uñ Ja. de ra. aliter respõdet. vꝫ ꝙ error iuris nõ ꝓdest. verũ est ad titulũ. sed quo ad bonãfidem sic. hic aũt habebat titulũ in veritate vnde non exigebat̃ nisi bonafides quã operat̃ iuris error lꝫ nõ operet̃ titulũ vt dictũ est. Jac. de ra. In glo. nõ noceat. q2 res nõ est cõiugis sed aliena. Ja. ibi: in illa re tenere. sic ergo fuit terror in genere nõ in spẽ. Dy. ibi nec accessoriũ. s. nocere.

debet:qꝛ puta donationē valere rei proprie coniugis. nā hec nō fuit coniugis sed aliena. Dy. Et materiam huius glo.tractat plene Dy.extra de regu.iu.c.ij.li.vj.in noua qōne.⁊ dixi s.de iur.⁊ fac.igno.l.regula.

SI pater filie donauerit. Ut benemerite nō vt in peculio haberet. Dy.ibi: eius erat.⁊ sic a principio nō valuit donatio. Dy. ibi:exheredauerit.mala mēte. Dy. Et sic intelligit̄ reuocare donationē. Dy.ibi:si id.i.eā donationem. Dy. In glo.nō em̄ in fi.§.si quis nō mala mente. Dy. Cōtrariū vr̄ innuere glos. ꝙ per exheredationē nō reuocetur donatio.C.de inoffi.test. aut.vnde ⁊ si parens.

QUi pro donato. Qō nō tenet prestat impedimētū. h.d.Old. De hoc dic vt no. ꝑ ⁊ cōtra ex̄ de elec.c. auditis. Ol.⁊ de reg.iu.c.nō prestat.li.vj.ꝑ Dy.⁊ alios. In gl.nūqd in libertate.s.vt ad ꝓscriptionē libertatis cōtra verū dn̄m possit sibi cōputare tempus quo fuit penes manumittentē. Ol.

¶ Pro derelicto. Rubrica.

¶ Super rubrica. An idē iuris sit de parte ad totum.j.eo.l. an pars. Qō paria sint alienare ⁊ alienanti ꝯsentire.j.eo.l.si id qō. Et facit ꝯtra eos qui fideiubēt pro clericis alienātibꝰ ꝯ formā statuti pergami. Qō si pars in iudicio vl̄ extra aliqd dicat vel faciat. Qō sibi preiudicat ⁊ alteri parti ꝓdest ꝙ illa pars potest de hoc confici facere instrumentū.⁊ cautū consilium est.j.eod.l.sempronius valde bene. Et an eoipso ꝙ dn̄s denegat alimēta ancille videt̄ ꝓ derelicto habere.

SI res. Ibi: habita sit. a v̄o dn̄o. Ibi: statim.i.cū abijcimus eius possessionē:⁊ habuimꝰ animū habēdi ꝓ derelicto. Dy. Uel dic cum fuerit occupata.vt.j.l. pri. Dy.ibi: ijsdem modis.i.qualitatibꝰ rebus attributis. Jaco. Quibus acquirunt̄.i. acqsibiles fiunt desinūt ipse res nr̄e esse. Ja.

PRo derelicto rē habitā. Scꝫ a vero dn̄o. Dy.ibi:dn̄i habentis.pro derelicto. Dy.ibi:iul.s.ait ⁊ bene. Dyn̄.ibi:esse.s.eā rem habitam pro derelicto a vero a dn̄o. Dy.ibi:⁊ recte.s.iul.ait. Dy. In glo.aliud.ibi.§.si sub conditiōe.ſm intellectum Jo. ibi:positum. Dy.

AN pars. Scꝫ pro indiuiso. Dyn̄.ibi:iure cōi.pro indiuiso que proprie dicitur cōis sed pro diuiso improprie.j.de ver.sig.l. recte.§.j. Dy.ibi:partem.etiā indiuisam. Dy.ibi: at quin.pro sed certe. Dy.ibi:partem.pro indiuiso. Dyn̄. Et sepe allegatur hec.l.ꝙ idem iuris est de parte ⁊ toto de quo dic:vt.s.de rei ven.l.que de tota.

ID quod. Ibi: sparserit es. i.pecuniam que appellat̄ missilia et sparguntur in vulgus: vt instit̄.de rerū diui.§.penul. In glo.i.in dn̄io.q̄ est signata sup̱ verbo in bonis. sic.s.de dam.infec.l.dāni.in prin. Et dic dn̄io forte etiam publiciano cū traditio nō interuenerit. Et hoc faciebat dubiū: qꝛ cū scirē tali modo rem eum nactū:⁊ ex ea causa dn̄s nullo modo esse videbat̄ ꝙ scirem eū non dn̄m ⁊ sic vsucapere non posse qō remouet. Ja. In glo.putatiuo.ibi cū donauerit:⁊ facit.s.ꝓ empto.l.fi. Ja. ¶ Et mirabiliter bene facit ista glo.et tex.ꝯtra fraudē que fiebat statuto pergamen̄.quo cauetur ꝙ nō possit fieri alienatio rei immobilis ꝑ aliquē laicum alicui clerico.quid fiebat vnus clericus cuiꝰ vere res nō erat eā vēdebat:⁊ laicus cuius erat res reuera ꝓ venditore fideiussorem cōstituebat.hic videt̄ expressum ꝙ talis laicus fideiubēdo consentiens incideret in penā statuti. Contrariū tamen videtur innuere glo.de lega.ij.l.cū pater.§.libertis.in fi.⁊ facit C.de inoffi.dona.l.si liqueat. Jac. In glo.post apprehensionem in fi.sol.vt notaui.s.de acquirē.re.do.l.qua ratione.§.si. vel illud iō qꝛ certo iudicio debet ꝓuideri de tutela.al's periculosum esset pupillo tutorē habere de quo pater nō cogitauit.arg.s.de leg.j.l.si quis a filio.§.j.⁊ qō ibi no. Dy. Uel dic ꝙ hic id de quo agitur est certū.nam hic voluit carere re sua eam ꝓ derelicto habēdo vel faciendo iactum ⁊ voluit ꝙ quilibet eius rei dn̄ium acquireret. In ꝯtrario v̄o voluit vnum solum esse tutorē.⁊ incertum est de quo cogitauit. ⁊ quelibet solutio bona. Jaco.de bel.

SEmpronius. Denegādo alimenta ancille ⁊ dicēdo eā patri restitui debere:ius seruitutis ꝓ derelicto habet̄ hoc.h. Dy. Et dic sinproniꝰ.dn̄s. Jā testato.i.corā testibꝰ. A procula.s.matre tetidis puelle. Dy. Respondit.s. sempronꝰ. Dy. Eam.s.tetidē puellā. Patri.s.tetidis. Dyn̄. ibi:cum illa.s.procula. Ibi in testationē redegisset. Not.pulchrū tex.⁊ ꝙ nō recolo sic clare reperiri.⁊ ꝙ allegat̄ in practica. Ex quo colligit̄ ꝙ qn̄ aliquis in iudicio vel extra iudiciuꝫ facit vel dicit ꝯtra se aliquid ⁊ in fauorē aduersarij ꝙ statim aduersarius pōt de hoc cōfici facere instrumētum vt postea sup̱ hoc ab aduersario qōnem pati nō possit:sicut cōsulte fecit hec ꝓcula. Dy.ibi: rescindi.ꝑ semproniū q dn̄s fuit. Dy. ibi:ꝓ derelicto habuisse.s.denegādo ei alimēta. Dy. In glo. vlti.ibi : ꝙ ille.s.leges cōtrarie. Dy.ibi.l.ij.illa in cōtrarium facit ⁊ glo.ibi alij habēt ⁊ melius. Rn̄.⁊ sic ⁊ tunc nulla subauditio est necessaria. Est vt nullum obstet cōtrarium:dic ꝙ eoipso ꝙ dn̄s negat alimēta ancille videt̄ eā ꝓ derelicto habere quātū ad hoc vt libertas prestita teneat.nō autē quo ad hoc vt vsucapi possit vel occupāti concedat̄.⁊ hoc innuit lr̄a tetidem pro derelicto habuisse ⁊c. Dy.

¶ Pro legato. Rubrica.

¶ Super rubrica. Dictū est.s.de vsuc.ꝓ donato.qui est tit. lucratiuus. Et de vsuca.ꝓ derelicto q equipollet donationi. vt.j.de stip.ser.l.qō seruus. Et qꝛ legatū est quedam species donatiōis:vt.s.de leg.j.l.legatū. Et est titulus lucratiuus vt superiores. Ideo ponit̄ post duos precedentes. Dy. De incestuoso an possit allegari ⁊ per quos.j.eo.l.nemo.

LEgatorum. Ibi : possidere. et vsucapere. Dy.ibi legatū est vere. Dy. In glo.j.ibi.l.iiij.s.qn̄ iustus error interuenit vt ibi pꝫ. Dy. In fi. Circa hoc distingue qꝛ si vsucapio incboata erat ꝑ defunctū ꝓcedit legatario etiā nō apprehēsa possessiōe cū habeatur legatarius quo ad hoc loco heredis:vt.s.de vsuca.l.id tp̄s.in fi.sed heredi ꝓcedit nō apprehēsa possessiōe:vt.s.pro empto.l.q cū ꝓ herede. in fi.⁊ de vsuca.l.nunq̄.§.vacuū.⁊.l.iusto.§.nōdū.⁊.l.ceptā. ergo ⁊ legatario. Sꝫ si defunctꝰ nō ceperat vsucapere opus est apprehēsione possessionis.qꝛ vsucapio sine apprehēsione possessiōis incboari nō potest:vt.s.de vsuc.l.sine possessiōe. Dy.aūt est cepta ab aliquo cui succedo titulo singulari vt in vēditore ⁊ tunc etiā ꝓcedit demū possessiōe apprehēsa: vt.s. ꝓ empto.l.ij.§.ꝓ emptore.⁊.l.si nō tradita. nā sicut dn̄s non transfert dn̄ium in legatariū sine apprehensiōe : vt.j.de fur. l.a titio.ita nō dn̄s legādo transfert vsucapiēdi cōditionem ꝓpter regulam que est.s.de ꝯtrahē.empt.l.clauibus.⁊ insti. per quas pe.not.acqui.§.ex his. Dy.

PRo legato. Ibi : ignoratur.per legatariū. Dy.ibi:si in nomie. legatarij. Dy. In gl.ꝙ ergo.ibi si ita sit ascriptū. So.ibi loquitur quo ad dn̄ium vt nō acquiratur legatario legato adempto. vt.s.de acquiren. rerum domi.l. nunquā nuda.hic quo ad vsuca.in qua sufficit iusta cā erroris:etiā si legatū nullo modo fuisset relictū vt hic ⁊.s.ꝓ emp. l.quod vulgo.⁊ sic non est contra. Dyn.ibi:non transtulit.qꝛ tradit rem suam non quasi suam sed quasi eius cui tradidit. Dy. In glo.⁊ estimare debuit in fi. Uel dic melius: vt not.j. eo.l.fi. Ray. Et vide quod no.⁊ dixi.s.de lega.ij.l.si quis seruum.§.si inter duos.

NEmo potest. Ibi:legatorū noīe.i.titulo. Dy.ibi:ea possessio.ex causa legati proueniens ⁊ vsucapionēꝫ paritura. Dy.ibi:testamenti.vel codicillorꝫ. Dy. In glo.passiue.ibi: ab eo legetur.s.alicui. Dy.ibi: item quid.hec questio est nimis large ꝓposita : ⁊ ideo debet restringi vt sequens questio. nam ab alijs preter q̄ a patre bene potest capere incestuosus vt ab alijs inferioribꝰ: ⁊ a matre ⁊ materna linea ⁊ etiā ab extraneis: vt.s.de vulg. ⁊ pupil.sub.l.is qui.⁊ vnde cognati.l.ex parte.⁊ expresse no.in aut.qui.mo.naturales effi.sui.§.fi.in glo.licet.col.viij.⁊ instit̄.ad officia.§.j. Dy. Et potes dicere in vtraq; questiōe. Aut errat in iure: ⁊ tunc non potest vsucapere vt hic : vt qꝛ credat incestuosum posse capere a patre. Aut errat in facto puta qꝛ erat incestuosus ⁊ putabat se legitimum: ⁊ tunc potest: vt.s.ꝓ empto.l.qō vulgo.⁊.j.eo.l.fi.in fi.⁊ ad hoc facit ar.s.ꝓ donato.l.si vir vxori. Dy.ibi:sed nō ab isto.puta patre. Dy. In fi.ꝓ opi.gl.posset

allegari

allegari.ff.de vsuc.l.si fur.§.j.Sed cõtra videt̃ dicendũ.nam cum error iuris al's iustus non nocet quin ꝓcedat vsucapio: vt.ff.p dona.l.si vir vxori.sic ⁊ si sit mixtus cũ errore facti: vt ff.de vsuc.§.si filiꝰ. Preterea vbi nõ subest titulus si iniusta causa subesse credat̃ ꝓcedit vsucapio ex illo q putat̃ subesse vt.ff.p empto.l.qđ vulgo.⁊ nota.ff.de vsuca.l.celsus. sic ⁊ in nr̃o casu cũ credat iusta de causa valere legatũ procederet ex illo titu.vsucapio.Dy.Ja.de ra.p opi.gl.allegat.ff.de vsuc.l.vbi lex. ¶ In cõtrariũ ꝙ vsucapiat allegat ar.C.de inces.nup.l.qui contra legum.vbi incestuosi ꝑpter iustã ignorantiam pro legitimis habent̃.Jaco.de ra.

Si non traditam. Ab herede. Et qđ sequitur possessionem: dic.s.rei aliene legato. Jac. In gl.vt q: heres nõ satisdat.⁊ sic fuit missus in possessionẽ legatarius.Dy.ibi:nõ tradidit.⁊ hec bona.ibi: occupauit.hec non videt̃ bona.nam tunc esset possessio vitiosa cũ pro ea daretur quorũ legatorum: vt.j.quorum leg.l.j.Ja.In fi. immo dic ꝙ non tenet̃ ꝑpter titulũ legati quod habet in casu huius.l.vt.C.in quibꝰ causis cessat lon.tẽp.prescriptio.l.hereditatem.de quo dic vt ibi no.sed in casu.l.sequẽtis excusat̃ per errorem.⁊ ideo vsucapit.Dy.

Pro legato. Usucapit.scz ille.Dy.ibi: recte.vt in testamẽto solẽni vel codicillis seu alia solemni vltima voluntate ⁊ tali cui possit legari:vt insti.de le.§.legari.Dy.ibi:ademptũ.ignorante legatario.⁊ sic errabat.legatarius in facto.⁊ sic patz ꝙ error facti prodest ad vsucapionẽ.Dy.ibi: varietates.s.prudentũ.Dy.In glos.sed op.ibi iure isto.⁊ legatarius ignorabat testatorẽ habere filios.Ja.In glo.si iustus.ibi dicta actione.s.petitiõe here.Dy.vt.ff.de peti.here.l.regulariter.Jaco.

¶ Pro dote. Rubrica.

Titulus vsucapionis. Id est vsucapionẽ pariẽs. Et ꝑ declaratiõe totius tituli vide Azo.in summa.⁊ qđ nota.C.eo.sup rubrica.Ibi iustissimus.al's vtilissimus.Dy.ibi: vt quis.maritus vel sponsus.Dy.ibi:rem accipiat.matrimonio ↄtracto.Ibi quo.s.spacio.Dy.ibi:solẽt.s.vsucapere.Dy.ibi:qui.i.illi emptores.Dyn.ibi:pariter.i.simul.Dy.ibi:⁊ simul de tpe.s.inchoande vsucapionis.s.ex quo tpe incipiat.Dy.ibi:quãdo.i.ex quo tẽpore.Dy.ibi:vsucapere.i.vsucapionẽ inchoare.Dy.Nuptiarũ.s.cõtractarũ.Dy.ibi:rem alienã.traditã anteꝙ̃ matrimonium cõtrahatur.Ea mente.i.eo pacto in traditiõe apposito.Dy.Eius.s.sponse.Dy.Nuptie.i.matrimonij.Dy.ibi:qd actũ.i.q: nõ apparet actũ ꝙ eius nõ fiant nisi ↄtracto m̃rimonio: sz simpliciter tradite fuerũt.⁊ ideo vsucapiuntur ꝑ suo nõ pro dote:q: nõ est dos.⁊ sic soluit̃ cõtrariuz.Dy.ibi:credendum esse id agi.s.in dubio.Dy.⁊ nũc respõdet.Dy.ibi:⁊ si aliene.i.estimate.Dy.ibi:possint.titulo ꝑ suo nõ pro dote:q: non est dos.Dy.ibi:maritus.errãdo in iure.Dy.Non posse.aliquo titulo.Dy.In glo.i.cum alijs.ibi.l.ij.⁊ dic vt ibi.Ibi omnia bona sua dedit.s.mulier.sed tunc nõ videretur titulus esse in alienis:vt.ff.pro empt.l.ij.§.eius bona.⁊ maxime si dixit sua:vt.ff.de auro ⁊ argen.lega.l.quintus.§.argento.⁊ de rei ven.l.solum.§.meũ.Sed dic ꝙ licet deficiat titulus:est tamen iustus error ꝑ titulo.Old.ibi:qñ generaliter dedit.⁊ sic in dote non transfert̃ dñium sine traditione.Et dicas idem in donatione ꝑpter nuptias.licet cõtrarium notetur.C.de iure dot.l.vbi.⁊ aut.ibi signata.Jaco.In glo.de facto ⁊ de iure.sed fit concubinatus.Jaco.

Si estimata. Ut venditionis locũ obtineat.Dy.In glo.secus si nõ estimata.ibi in euentũ cõditiõis.hoc est ↄtra opi.Dy.notatã.ff.p empto.l.ij.§.si sub cõditione.Sz cõcor.cum opi.R.que est vera ⁊ distingue:aut dos datur ante matrimoniũ: aut in matrimonio. Si ante aut estimata: aut inestimata.Si inestimata:aut actum fuit ꝙ dñium transiret incõtinenti: ⁊ ex tunc vsucapit pro suo.Aut cum matrimonium sequeret̃ ⁊ ex tũc.i.secuto matrimonio vsucapit pro dote.Aut dubium est ⁊ fingit̃ actum vt dñium trãseat:vt.ff.de iure dot.l.sed.in fi. Sed estimata aut estimatio facta est vt locũ obtineat emptionis: aut solum causa certiorationis vt sciatur preciũ eius:aut est dubium.¶ Primo casu:aut actũ est vt incõtinẽti trãseat dñium ⁊ ideo nõ vsucapit nisi secuto matrimonio.Et est ratio q: cũ estimatio locũ emptionis obtineat videt̃ facta ista emptio sub cõditione: vt hic in gl.dicit̃. Si autẽ est actũ vt secuto matrimonio dñium transeat: si sequat̃ matrimoniũ vsucapit pro emptore cũ emptio vera contracta sit.Si autẽ estimatio est facta causa certiorationis tũc perinde est ac si esset inestimata:vt no.C.de iur.dot.l.si inter. Si autẽ est dubiũ presumit̃ certioratiõis causa facta esse estimatio:vt.d.l.no.⁊.ff.locati.l.cũ fundum.Dy.

Que filie. Ibi:aliquot annos.tres saltem qui sufficiũt ita ꝙ mancipia in dotem data sint vsucapta.Dy.ibi: multis annis.ad vsucapionẽ sufficientibus.Dy.ibi:videant̃ ita ꝙ nõ veniat in iudiciũ diuisoriũ.Dy.ibi:esse.insolidũ.Dyn. In fi.⁊ iõ famil'.her.locũ nõ hz.Dy.In gl.triennio.in.l.vniꝰ.⁊ de hoc dic vt ibi.Dy.⁊.ff.pro empto.l.ij.§.cũ stichum.

¶ Pro suo. Rubrica.

¶ Super rubrica.Quidã habẽt hic gl.que incipit.No.ꝙ ꝑ suo.q̃ vtilis ẽ.Alij habẽt sup.l.j.De iusta ignorãtia in facto alieno.j.e.l.vl.Et an iustus error inducat publicianã.In ea.glo.ibi q nõ ꝑ suo possidẽt:vt.ff.de vsuca.l.pignori.j.rñ.Ol.

Pro suo possessio. Stricto modo sumendo pro suo.Dynus.Ibi: ex qua.cessante titulo speciali in vsucapionibus nominato. Oldra.et Jaco.

Est preterea. Ibi: pro suo.large sumendo pro suo.Dy.ibi:emptionis.vl' ex alia iusta causa.Dy.ibi:ante vsucapionẽ.s.cõpletam.Dy.ibi:nõ desinere.vsucapionẽ ꝑ suo.Dy.In glo.ex hoc.§.ibi adheret scz titulus est pro suo.Dy.

Et species. Ibi:pro suo.stricte accipiendo pro suo.Dy.ibi: celo.i.aere.Dy.ibi:alieno noie.i.alio titulo q̃ pro suo accepto in spẽ.nã alio titulo possidet̃ ancilla ⁊ alio partus.s.ꝑ suo.Jaco.ibi:hereditarie.s.ancille.Ibi: aut empte.a nõ dño.⁊ idem dic.j.cum dicit.aut donate.Dy.ibi: aut q̃.subaudi fructus rei q inuenta est in nostra hereditate. In fi.cũ nõ sit hereditaria sed aliena.Dy.In gl.mirabiliter.in fi.q.d.accipit̃ vt species interdum.sic.ff.de cõdi.sine causa.l.j.Jaco.In glo.immo suo noie.ibi anteꝙ̃ scientiã.repete et anteꝙ̃.Ja.ibi restituit.vt.ff.de vsuca.l.pignori.§.fi.Jac.ibi: potuit em̃.rñdent tacite obiectiõi.Si ꝓcur.emit nõne vsucapit ꝑ emptore:Rñ.potuit em̃ ⁊c.sed nõ est necessaria oppositio q: partũ nõ emit licet emerit ancillã.vt no.ff.de publicia.l.si ego.§.partus.in fi.magne glo.Jac. ¶ Ite qđ dicit alieno noie.i.alieno titulo q̃ pro suo accepto in specie.Jac.

Homine. Scz alienum.Dy.ibi:si scissem.ego stipulator putatiuus.Dy.ibi:traditio.s.hominis.Dy.Existimo.ꝓbabili ratione motus.Dy.ibi: ꝑ meo.⁊ sic cõcurrit iste titulus cũ titulo ꝑ soluto.Ibi: puto.s.ego pomp.l.cõditor.Dy.⁊ vide qđ no.⁊ dixi.ff.de ↄdi.inde.l.indebiti.§.sed si nummi.

Si ancillam. Ibi qđ ex ea.s.ãcilla.Dy.ibi:eiꝰ.s.partus.Dy.Nescieris.tu emptor q vsucapiebas.Dy.ibi: cuiꝰ.⁊ sic determinate nesciebat cuiꝰ eẽt licet sciret alienã.Dy.Dñz.s.ancille.Posses.s.facere certiorẽ.s.dñm.Dy.Pro suo.i.bonafide.Clam.i.malafide.Dy.ibi: cõtra esse.s.q: nõ vsucapit partũ titulo ꝑ suo.Dy.ibi:possidere põt.⁊ sic no.ꝙ due ↄrie qualitates nõ possunt esse in eodẽ subiecto.Ol.In glo.cõtra in fi.ar.cõtra.j.de fideiu.s.l.si fideiussor creditori.Ja.

Si pater cum filijs. In potestate cõstitutus.Dynꝰ.ibi: partitus sit.⁊ sic nõ valuit inter patrẽ ⁊ filios cũ inter eos nasci nõ possit ciuilis obligatio:vt.ff.de cõdi.indebiti.l.frater a fratre.institu.de inutili stipu.§.item inutilis.⁊.ff.ad trebel.l.imperator.Ol.In glo.dicũt quidã.ibi possidere ꝑ suo.vt sic hec lex loquat̃ ẽm eum de vsucapiõis inchoate cõtinuatione nõ de vsucapiõe nouiter inchoanda.Ol.ibi.l.j.§.si pater.q: ibi non fuit ratificata.vel melius.ibi in peculiũ facta fuit donatio:hic vt esset cuiusq propriũ.Ja.

Quod legatum. Ibi: a legatario.s.putatiuo.Dy.

1 ☞ Error demum probabilis excusat.

2 Error iustus quẽadmodũ inducit cãm vsucapiẽdi an eodem modo prestet publicianam.

Sucapio. Ibi estimatio.si tamen probabilis fuerit nō supina vt subȳcit.ꝙ tñ ꝛc. Et sic sepe allegaẛ ꝙ error † de-
1 mum ꝓbabilis excusat vt qꝛ in facto alieno. in ꝓprio eñ nō est tolerabilis vt ħ in fi. de iur. ꝛ fac.igno.l.error. de acqui.here.l.cū falsum.ꝛ.l.in pluriū.extra de rescript.ab excōicato.ꝛ.ș.ad vell.l.quāquā.ꝛ ibi in gl. ꝛ dicto.c. ꝛ ab excōicato.ꝛ de hoc etiam no.ꝛ dixi.C.de rescin.ven.l.quisquis. qñq; tamē quis melius videt in facto alieno ꝙ in ꝓprio vt in ludo scachoꝝ:vt no.C.de iur.ꝛ facti igno.l.error.in glo. Con
2 sueuit queri nūquid quēadmodū iustus error † inducit causam vsucapiēdi:eodē modo prestet publicianā. Et audiui ꝙ Ray.tenebat ꝙ nō:ꝛ allegabat glo.singularem que est.ș.cōi diuidundo.l.cōi diuidundo.§.qui in rem.sed salua eius pace:hoc nō videtur bene dictū:immo prestat publicianam. vt ș.de publicia.l.vel ex causa noxe deditionis.vbi dicitur siue vera causa siue falsa sit dari publicianā. ¶ Item hoc ꝓbaẛ eo.ti.l.quecūq;.in pñ.vbi apparet ꝙ ex quacunq; causa iusta ad dñium transferendum si traditio fiat a dño facta traditiōe a nō domino cōpetit publicianā.s; ex causa iusta ꝛ putatiua facta traditiōe a dño transit dñium vt per totū ti.de condic. indebiti.ꝛ maxime.l.elegāter.eo.ti.ergo traditiōe facta a nō dño cōpetit publiciana. Preterea si verum esset ꝙ in publiciana deberet esse iusta causa ꝛ vera:verba edicti posita in.l. j.de publiciana essent insufficiētia.ibi eñ dicit ꝙ ex iusta cā a nō dño traditur ꝛ nō dicit vera. ꝛ idō intelligi debet ex iusta cā siue vera siue putatiua:vt not.gl.ș.de acq.re.do.l.nūquā. Preterea sumpto ar.a cōiter accidentibus:vt.l.eū in princ. eo.ti.de publi.iusta causa putatiua prestat vsucapiēdi conditionē.ergo ꝛ publicianam. Preterea qui pōt qō plus ꝛ qō minus.vt in regula iuris cui qō plus est:l;.si ergo iust⁹ error prestat vsucapiendi cōditionē ex quo insurgit directū dñiū: vt.C.de pactis.l.traditionibus.qō est maius:prestabit publicianā qō est minus:vt.ș.de publicia.l.penul.ꝛ fin. Ex quib⁹ colligo sic.Interdū est iusta causa ꝛ vera ad dñium trāsferēdum:ꝛ tūc indubitāter est verum ꝙ si dñs est tradens transfertur dñium.si nō est dñs transfertur vsucapiēdi conditio ꝛ daretur publiciana perdita possessiōe:vt.ș.de cōtrahē.emp. l.clauibus.ꝛ de publiciana.l.j. Interdum causa est nec vera nec iusta:ꝛ tūc est planum ꝙ si tradēs esset dñs nō trāsferret dñium. ꝛ si nō est dñs nō transfert vsucapiēdi cōditionē nec publicianā:vt.d.l.nunquā.ș.de acqui.re.do. Interdum est vera s; nō iusta:ꝛ tūc idem qō in primo dicto. Interdū iusta sed non vera:ꝛ hec est questio nostra:ꝛ tunc dic ꝙ facta traditiōe a dño trāsit dñium vt ꝑ totū ti.de cōditiōe indebiti facta a nō dño datur vsucapiēdi cōditio:vt.l.quod vulgo.ș.ꝓ empto.ꝛ ꝓ legato.l.pro legato.ꝛ.l.fi.ꝛ qō no.in.l.celsus.ș.de vsuc.ꝛ daẛ publiciana ꝑdita possessiōe vt in qōne nostra per preal.iura. Nō ob.§.qꝛ in rem.cū glo.q̄ allegaẛ ꝑ do.Ray.qꝛ ibi intellectus iuriscōsulti ꝛ gl.est talis.nā in prin.l.dictū est ꝙ inter habētes vtile dñium locū habet cōi diuidundo.in.§. qui in rē.dicit qualiter inter habētes quasi dñium locum habeat cōi diui.postea hoc subȳcit in ꝟ.ex quibusdā autē. ꝛ aūt accipiẛ pro s; ꝛ est aduersatiuū:vt.ș.de dam.infec.l.hoc amplius.ꝛ ibi not.sic ergo ex quibusdā casibus cōpetit ꝙ cessat vēdicatio ꝛ tñ est iusta causa possidēdi vt puta qñ mihi ꝛ tibi indebite res soluiẛ a nō dño.hoc casu ego ꝛ tu nō habem⁹ vēdicationē ꝛ tamē inter nos cōpetit cōi diui.vtile.hoc in tex.ꝛ sic aduersaẛ ad principiū.l.subȳciẛ gl. ꝛ cessat publiciana qꝛ nō est ex iusta causa tradita.q̄ verba sic debēt intelligi mono sillaba.ꝛ est repetitiua ꝓcedentiū:vt.ș.de fundo instru.l.seie. §.gaio.vnde insurgit talis intellectus. ꝛ ex quibusdā causis cessat publiciana qꝛ nō ē ex iusta cā res tradita.dico iusta ad dñiu; acqrendū.ꝛ tūc cōpetit vtile cōi diui.iudiciū ꝛ ḃm hoc aduersabiẛ ad principiū.§.qui in rē. ꝛ ḃm hoc nō pones exēplum de ꝟ.vtputa.sed pones exemplū.ꝑ.§.si duo. in ea.l.vbi habes ꝙ inter creditores habet locū vtile cōi diui. iudiciū et tamē ipsis nō datur publiciana qꝛ eis non traditẛ res ex iusta causa ad dñium acquirendū:vt.d.l.quecūq;.§.j.ș.de publi. ꝛ iste fuit intellectus gl.ḃm Signo.quicqd dicaẛ. s; certe iste intellectus videẛ multū remotus ꝛ nō amicus littere.qꝛ ver. vtputa.statim sequiẛ ad ꝟ.ex quibusdā. ꝛ videẛ eius exēplū. vnde si tenerē opi.ꝙ publiciana deẛ in qōne ꝓposita quādo causa est iusta s; nō vera dicerē ꝙ glo.illa que est in.§.q in rē. male diceret per iura ꝛ rationes supra allegatas.

¶ Explicit liber.xlj.Incipit.xlȳ.

¶ De re iudicata ꝛ effectum sententiarum ꝛ de interlocutionibus iudicum. Rubrica.

¶ Super rubrica.vide remissiones quas posui.C.eod.super rubrica.ꝛ de senten.ex pericu.recitan.super rubrica.ꝛ Azo. in summa pandectarum de re iudica.In glo.ipsius rubrice in fi.vt.ș.de acquiren.rerum do.l.ergo.§.alluuio. ꝛ instit.de offi.iudi.§.fi. Vel dic.ș.dictum est qualiter per vsucapionē litibus finis imponatur:vt.ș.ti.pri.l.vlti.nunc qualiter per sniam.Jac.de ra. Et que snia dicaẛ diffinitiua.Et vtrū lata sup exceptione sit diffinitiua.no.per Archi.xx.di.in summa. Et quot modis dicaẛ snia.dixi.ȷ.eo.l.qō iussit.An snia arbitri mandeẛ executioni.ȷ.eo.l.j.Et vtrum lata sup exceptione vel incidenti:vel emergenti dicaẛ diffinitiua. Et an sit aliqs effectus sententie ante decē dies.Et an si confirmeẛ snia per iudicē app.agatur ex prima vel scda:ꝛ quis mādet executioni.Et an in snia sit necesse dicere condemno vel absoluo. An sufficiant verba equipollentia in ciuili ꝛ criminali. Et de forma sententie appellationis. An in executione sententie fiat cause cognitio.ȷ.eo.l.ȳ.Et an offeratur libellus. Et an tempus iudicati possit arctari vel ꝓrogari per iudicē vel mutari.An qui pōt cōdemnare possit absoluere.ȷ.eo.l.iȳ. De illo qui se liti obtulit:ꝛ an debeat cōdemnari.ȷ.eo.l.iȳ.in pri. An sindicus vel alȳ administratores cōueniaẛ finito officio.ea. l.§.tutor.ꝛ.§ seq.Et quō fieri debeat executio cōtra vniuersitatem.An debitor inops ꝛ soluere nō valens audiaẛ dando expromissorē vel cautionē de soluēdo si peruenerit ad pinguiorē fortunā.ea.l.§.ait pretor.An occidens nō legitime bānitus puniaẛ.ea.l.§.cōdemnatū. Differētia inter notarium ꝛ ius dicētē colligiẛ.ȷ.e.l.ait pretor.Et an arbiter vel delegatus habeat iurisditionē.Et an sentētia arbitri mādetur executioni. Certum est qō se refert ad certum.ea.l.§.j. An talis cōdemnatio dicatur pecuniaria vel criminalis : cōdemno tē ad manus amputationē : saluo ꝙ si solueris.xxv.sis liberatus.ȷ.eo.miles.§.j. De actiōe iudicati.ea.l.§.iudicati. Et an sit pretoria vel ciuilis.Et an preceptū factū alicui ꝑ iudicem eo mortuo trāseat ad heredē. An qs compellaẛ precise dare vel facere si prestare velit interesse.ȷ.eo.l.si quis ab alio.§.fi. Qō verbū snie simpliciter ꝓlatum intelligaẛ de diffinitiua. ȷ.eo.l.qō iussit. Et ibi de diffinitiuis ꝛ interlocutorȳs plene. De executiōe sententiarū ꝛ modo exquirēdi. vide.ȷ.eo.l.a diuo pio.Et infra qō tempus exequi possit in reali personali ꝛ ciuili ꝛ criminali:ꝛ an infra.x.dies. Et si lata sentētia excōicatiōis cōtra me infra.x.dies alia ꝓferaẛ ꝛ appellē a prima: an a scda reuocari possit ꝑ modum attentatoꝝ. Et an accusatus de crimine in loco domicilȳ debeat remitti puniēdus ad locū vbi deliquit.De ordine executiōis ꝛ de rōne ordinis vide.ȷ.ea.l.§.in venditiōe. Et an in re dotali possit fieri.ea.l. §.in vēditione. Pignorib⁹ captis in cām iudicati ꝛ nō inuēto emptore multa danẛ remedia.ȷ.e.l.§.si pignora. ¶ Opponens se cōtra executionem teneaẛ ꝓbare de proprietate.ea.l. §.super rebus. ¶ De priuilegio mariti ꝛ alioꝝ ꝙ cōdemnētur inquātū facere possunt.ȷ.eo.l.nō tantū.ꝛ.ll.sequentibus. An sit melior occupantis cōditio.ȷ.eo.l.inter eos.Et an priuilegium personale transeat ad fideiussorē vel cessionariu;: ꝛ an cedi possit.ȷ.eo.l.ꝛ si fideiussor.in prin.ꝛ.§.j. Quādo plures ordinarȳ vel delegati varias vel ꝯtrarias ꝓferunt snias que preualet.ȷ.eo.l.duo iudices. De tēpore qō datur cōdemnatis:ꝛ preceptis que fiunt in confessis.ȷ.e.l.debitorib⁹. De snia lata contra legē an sit ipso iure nulla.ȷ.eo.l.cū ꝓlatis. ꝛ l.preses.De snia lata pretextu falsoꝝ instrumētoꝝ vel testiū ȷ.eo.l.diuus.De snia lata contra rempublicā ꝛ pupillum.ȷ. eo.l.imperatores.Et an possint retractari obtentu nouorum instrumētoꝝ. Si plures sunt iudices ꝛ vn⁹ nolit ꝓnunciare: ꝛ qꝛ dicat sibi nō liquere de causa quid fiendum.ȷ.eo.l.si vnius incipit cū ex pluribus.Et nunquid vnus possit facere in ꝓcedendo aliquid sine alȳs qñ sunt plures iudices. An steẛ snie maioris partis.ȷ.eod.l.duo ex trib⁹.Et si duo citenẛ sine tertio:an citatus teneaẛ venire.Et an valeat snia duoꝝ tertio postea ratū habente.An fructus prebendarū clericorum possint capi in cām iudicati.ȷ.e.l.cōmodis. Qō priuilegium cōdemnationis inquātū facere pōt : aliqñ cessat ꝓpter delegatū ꝛ alias causas.ȷ.eo.l.nensenius.in princ.ꝛ.§.j.Et ꝙ hic exceptio pōt opponi post sniam. De cōdemnatiōe expensarū.ȷ.eo.l.paulus.Et an iudex reseruare possit de actis ꝛ eoꝝ cancellatiōe.ȷ.eo.l.acta in prin.An pena possit augeri vel minui.ȷ.ea.l.§.de amplianda.Et an post sniam etiam principis autoritate.Et an ꝓpter paupertatē possit remitti de snia ꝛ citatiōe in ciuili ꝛ criminali cōtra minores.eo.ti.§.cōtra defensos.An snia vel precepta vel alia possint fieri absentib⁹ partibus.Et an lata cōtra presentes preiudicēt absentibus citatis tamē.ȷ.eo.l.de vnoquoq;. ¶ De cōtumacia ꝛ pena cōtumacis.ȷ.eo.l.

Ista rubri. summat totum titulū.

macis.ĩ.eo.l.cõtumacia. Et an cõtumacia ꝑcur.noceat dño. Et an ex cõtumacia perdat quis cãm principalem. Et an sit contumax qui facit ꝙ citatio ad eũ peruenire nõ possit. Que citationes cõstituãt quẽ contumacẽ ea.l.§.cõtumax. Et pulchra de citatione. Et ꝙ quelibet citatio post lit.cõtest.dicitur peremptoria. Et de multis penis contumacis. De snĩa lata ꝯtra pupillũ ⁊ absentẽ reipublice cã.ĩ.eo.l.cõtra pupillũ. Et an pupillus possit excõicari. Et an in mora possit cõstitui vt per hoc incidat in penã cõuentionalẽ vel legalẽ. De vocato ad maius tribunal.ea.l.§.is q. Et an vocatio regis excuset a vocatione auditoꝝ sacri palatij romane eccl'ie. Et si duo pares pariter vocant. Et si delegatus ad vniuersitatẽ causarũ vocat ⁊ delegatus specialis ab eoꝝ delegãte cui debeat obedire. Qd̃ desinat esse iudex etiã qui malam tulit snĩam.ĩ.eo.l.iudex. Et an idẽ in alijs actis inualidis vt nõ possint iterato fieri. Et qs cognoscat qñ snĩa lata est nulla. De cõfessiõe iudiciali an valeat sine causa.ĩ.eo.l.post rẽ. Et an confessio per errorẽ facti preiudicet ⁊ cui. Et ꝙ cõfessio snĩa ⁊ ꝓbatio sint paria. An minor.xxv.annis possit esse iudex ordinarius vel delegatus.ĩ.eo.l.quidã cõsulebat. Et ꝙ oẽs magistratus citari debẽt ab imperatore. Qd̃ snĩa in mortuũ lata nõ valeat ĩ.eo.l.ĩ summa.§.si. Et an ex ꝑemptorio dato defuncto possit ferri snĩa ꝯtra heredẽ. Quid sit febris.ĩ.eo.quesitũ. Et an citatio arctet infirmũ. Et an teneat̃ mittere excusatorẽ vl' ꝓcu. Et ꝙ infirmitas in multis excusat. Et quomodo ꝓbatur infirmitas ⁊ similia impedimẽta. Qd̃ res inter alios acta alijs nõ preiudicet.ĩ.eo.l.sepe.fallit in presentibꝰ ⁊ scientibꝰ alios experiri. Sed an si vasallus vel emphiteota experiatur preiudicet dño vel econtra. Et an opponenti se cause sit dãdus nouus libellus vel assumat causam in eo statu quo inuenit. Quod quilibet presumatur iuste appellare.ĩ.eo.l.negocioꝝ. Et ꝙ iudex appel. cognoscat de fructibus ⁊ vsuris.⁊ ꝙ diu accipiatur pro biennio.

1 ☞ Finis cõtrouersie imponitur ex re iudicata que cõsistit in cõdemnãdo vel absoluendo.

1 Es. Ex re iudicata que cõsistit in cõdẽnando vel absoluẽdo ĩponit̃ finis † controuersie.h.d. Et dic res.i.causa. vt.C.de eden.l.is apud quẽ.⁊ tunc proprie stat littera accipit.similis expositio.s̃.de ope.noui nunciatione.l.de pupillo.in prin. Jaco.de ra.ibi: pronunciatione.i.sententia. ⁊ intelligas.l.istam generaliter siue ꝓnuncietur super principali siue super aliquo emergẽti vel incidenti:cum hec.l.dicat.controuersiarũ.nec distinguat inter eas. ¶ Itẽ q: res iudicata sup emergenti vel incidenti imponit finẽ illi cõtrouersie sicut ⁊ sup principali: vt.ĩ.e.l.qd̃ iussit.qd̃ totũ intelligas cũ determinatiõe que not.C.de ordi.iudi.l.j.⁊ ibi de hoc dixi.⁊ de hoc etiã no.per Archi.xx.dis.in summa.vtrũ lata sup excep.sit diffinitiua. ¶ Itẽ qd̃ dicit iudicis.dic siue ordinarij siue delegati. Et idẽ in sententia arbitri si emologata fuerit expresse vel taciturnitate.x.dierũ ⁊ alia interueniant que no.C.de arbi.l.ne in arbitris. Sʒ de iudice tm̃ id̃ dixit q: frequẽtius accidit. Et qd̃ dixit de arbitro intellige si fuit sine pena electus:q: eiꝰ snĩa mãdat̃ executiõi vt.ĩ.eo.l.a diuo pio.no.⁊.C.de iudeis.l.iudei. al's nõ.vt.C.de arbitris.l.j.licet contrarium notetur ⁊ male.ĩ.eo.l.ait pretor.in prin. Dy.ibi:cõtrouersiam. Quid sit cõtrouersia habes.s̃.de peti.here.l.diuus. Ibi: accipit.i.continet. Jaco.ibi: qd̃.s.vt imponat̃ finis cõtrouersijs ꝓnunciatione iudicis. Dy. In glo.snĩa.ibi finis est.q.d.sentẽtia ⁊ res iudicata idem est. Ja.de ra.ibi: ⁊ dicũt quidã.effectus huius dissensionis est in hoc q: ƀm istos snĩa infra.x.dies non parit actionẽ in factum nec etiã infamat si est lata sup actione famosa ƀm gl. ⁊ cõem opi.docto.cõtra qd̃ patʒ.ĩ.ad turpil.l.j.in si.vbi dicit̃ ꝙ per app.extinguit̃ pronunciatũ qd̃ non põt referri ad actũ sententie: q: res facte ꝓ infectis ⁊c. vt.ĩ.de captiuis.l.in bello.§.facte.refertur ergo ad effectũ qui ex snĩa insurgit vt dicat̃ extingui ꝓnunciatum.i.ꝓnũciationis effectus. Est ergo aliquis effectus sententie ante.x.dies:al's tolli nõ posset:vt.s̃.de iniusto testõ.l.nam ⁊ si sub cõditione.§.rumpendo. Jaco.de ra. De iure tamẽ canonico sententia non transit in rem iudicatã nisi post.x.dies:vt extra de re iudica.c.qd̃ ad cõsultationem. Ibi pronunciet iudex appellationis.s.male appellatũ ⁊ bene iudicatum. Dy.ibi: ex qua snĩa.s.vtrum ex prima vel scd̃a confirmatoria prime. Dy. In si.s.ꝙ ex scd̃a nõ ex prima: vt patet expresse.C.de appel.l.eos.⁊.ĩ.iudica.solui.l.cum apud. Et ex hoc cõcluditur ꝙ iudex appel.cõfirmãs primam snĩam mandat executioni: non primus iudex cause principalis:vt.C.de episco.audi.aut̃.si quis litigantiũ.⁊.C.de app.l.precipimus.in si.primi respõsi. Ja.de ra.⁊ ibi de hoc dixi. In glo.his verbis tm̃.s.cõdemno vel absoluo. Dy.ibi:ƀm quosdam.⁊ male. Dy.ibi.l.preses.de quo dic vt ibi no.⁊ dixi.⁊ ex̃ de ver.sig.c.in his. Ibi: qd̃ in diem.§.j.⁊.C.ex qui.cau.infa.irroga.l.si te. Idem si iudex ꝓnunciet rem esse petitoris.etiam si nõ iubeat eã restitui.hoc em̃ sufficit in reali:vt.s̃.de ꝓcur.l.ponponiꝰ.§.si is.⁊.ĩ.de excep.rei iudi.l.si inter me.in si. Idem in personali sufficit si iudex ꝓnunciet eum qui conuenit̃ debere id qd̃ petitur:vt.s̃.de iudi.l.si pretor.⁊ de arbi.quid tamen.§.si ita arbiter. ¶ Item in criminali sufficit pronũciari quem deliquisse:vt.d.l.si te.C.ex quibus cau.infa.irro.⁊.ĩ.ad turpil.l.j.vltra prin.vel seruũ esse in causa redhibitiõis: vt.s̃.de edili.edic.l.quero. Jaco.⁊ Oldr. In ea.glo.in si. Immo dic ꝙ aut sententia app.est cõdemnatoria:aut absolutoria. Si cõdemnatoria nõ sufficiat ꝙ iudex dicat bene appellatũ ⁊ male iudicatum sed habet cõdemnare:vt not.d.l.eos.in prin. ⁊ no.⁊ ꝓbatur.s̃.de leg.iij.l.offidius.⁊.ĩ.iudicatũ solui.l.cum apud sempronium.ibi cõdemnato defensore.⁊.ĩ.de solu.creditor.§.j.⁊ expresse no.ĩ.ea.l.in summa.in prin. In secũdo casu sufficit si dicat snĩam iustam vel iniustã:vt dicit hec gl.cũ si.

Ui ꝓ tribunali cognoscit.

i.ad quẽ spectat cognitio vtrũ snĩa sit executioni mãdanda sua vel sui delegati. nam in hoc requiritur cause cognitio vt.ĩ.eo.l.a diuo pio.§.si super rebus.de app.l.ab executore.⁊.C.de iur.⁊ fac.igno.l.j. Jaco.de are. Et sic hec.l.ꝓprie loquitur de scd̃a parte rubrice.s.de effectu sentẽtiarum. ¶ Sed de hoc an in executiõe sententie debeat fieri cause cognitio: Videt̃ ꝙ non q: res iudicata ⁊c. vt.s̃.de iudi.l.si pretor.circa prin.⁊ ar.s̃.de edil.edic.l.qd̃ si nolit.§.in factũ.⁊.ĩ.e.l.post rem iudicatã. Sed dic ꝙ cognoscit si dicat̃ nulla:vt.ĩ.eo.l.si cum nulla.⁊.ĩ.eo.l.si se nõ obtulit.§.cõdemnatũ.⁊.C.de accusa.l.absentẽ.⁊ maior dicitur qui exequit̃: vt C.de iudi.ꝓperãdum.§.sin autẽ reus. ¶ Itẽ si obijciat̃ exceptio que post snĩam obijci põt:vt.C.si ex falsis instrumẽ.l.iudicati.⁊.d.l.pretor.§.marcellus.⁊ de his not.d.l.j.C.de iur.⁊ facti igno. ¶ Sed quid si nõ admissa exceptione exequatur: Rñdeo appellari põt: vt.C.si sepius in integrũ restitutio postuletur.l.j.nam tũc excedit modum exequẽdo:vt.C.quorum app.nõ recipi.l.ab executore. ¶ Sʒ nunqd offertur libellus ⁊ fiet litis cõtestatio in petitiõe executionis snĩe: Rñdeo nõ: vt.s̃.de mi.l.si minor ãnis cui fideicõmissuʒ.⁊ q: nõ esset litiũ finis sʒ finis vniꝰ litis alterius reperit̃ exordiũ vt.C.de fruc.⁊ lit.expẽ.l.terminato. Alij dicunt aut agit̃ act.in factũ ex re iudicata:⁊ tũc fiat litis cõtestatio: vt.d.l.j.C.de iur.⁊ fac.igno.vbi de hoc dixi.⁊ qñ ex facto tuto.l.j. Aut iudicis officio petitur executio:⁊ tũc nõ:vt.d.l.si minor.cui fideicõ.ꝯtra quos est dicta ratio ne finis litium non sit:vt.ĩ.eo.l.a diuo pio.§.sʒ si emptor.⁊.l.si se non obtulit.§.ait pretor.⁊.s̃.damno infec.l.si finita.§.postea. Jaco.ibi: seruat.i.exequendo.q.d.regulariter tempus a lege datum debet seruari.sed quãdo est aliud vt sequitur. Et quod dicit obsequio.i.paupertate: vt.s̃.de transact.l.cum hi.§.in personã. ⁊ cõtumacia que cõtrahitur a diuite qui soluere cõtemnit:vt.ĩ.eo.l.debitoribꝰ. Et possumus colligere ex.l.ista.ꝙ dilatiões que dantur a iudice sunt arbitrarie:vt ⁊.C.de dilatiõibus.l.siue pars. Guido de suʒ. Et dic ꝙ potest prorogare ante snĩam vel in ipsa snĩa nõ aũt post sententiã nisi hoc faceret eadem die.arg.ĩ.eo.l.paulus.⁊ quod no.s̃.de his qui no.infa.l.quid ergo.§.pena grauior.⁊ ĩ.ad turpili.l.j.§.j. ¶ Sed si iudex condemnato statuit diem absoluẽdum in snĩa:nũquid poterit mutare: Videtur ꝙ sic: vt.s̃.de arbitris.l.diẽ. Sed dic ꝙ nõ.arg.dicte.l.siue pars.C.de dila.⁊ q: sicut dies est pars stipulatiõis ita ⁊ snĩe: vt.s̃.de edendo.l.j.§.editiones.⁊ de arbitris.l.celsus.sicut ergo totã snĩam nõ posset mutare:ita nec eius diem. ¶ Nõ ob.dicta.l.diẽ.q: loquitur in snĩa interlocutoria que mutari potest vt.ĩ.eo.l.qd̃ iussit. Ja.de ra. Et not.ꝙ hic ideo tẽpus iudicati põt iudex artare ⁊ prorogare:q: ista lex nõ stat in finibus:sʒ vltra procedit dãdo iudici potestatẽ artandi ⁊ prorogãdi. Si autẽ lex non daret hanc potestatem vt in.x.diebus qui dantur ad appellandum:tũc iudex tempus legale nõ posset arctare vel prorogare. Jaco.de ra. De hoc no.per Dy.extra de reg.iur.c.indultum. lib. vj. ¶ Hic autẽ in additionibꝰ suis sic notat aut est tẽpus qd̃ datur a iudice simpliciter vt cũ iudex p̃cepit partibus ꝙ sint ad ꝓcedendum in causa vel ad audiendum snĩam:⁊ tũc potest ex causa augeri ⁊ minui per iudicem:vt.s̃.de iudi.l.nõ nũquam.C.quõ ⁊ qñ iudex.l.cõsentaneũ. ⁊ de di

latio.l.j.circa fi. Aut est tale tps qd daŧ a lege sine ministerio iudicis vt tẽpus.x.dierũ qd datur ad appellãdũ & app.psequẽdum & bonor pos.petendũ & similia. & istud non pot prorogari nec arctari: vt.C.de adulte.l.adulter.in aut.de nup.§.si vero.&.d.§.indultũ. Aut datur a lege cũ ministerio iudicis: & tũc aut circa executionẽ: aut circa pcessum. Si circa executionẽ tũc non pot indistincte & sine cause cognitione: sz causa cognita sic. vt hac.l.cũ hic notatis. Si circa pcessum: tũc videtur q indistincte licet cũ qualiquali cause cognitiõe: vt.d.l.nõ nunquã.s.de iudi. Vel dic aut datur tempus a lege sine ministerio iudicis: aut a iudice precepto.l. Primo casu: aut stat in finibus prefixionis: & tũc serua distinctionẽ predictam vt minui vel prorogari nõ possit. qr beneficiũ datum a lege nõ debet p hoiem auferri: vt in auť.cõstitu.q de dignita.§.j.cum alijs cõcor.s.ad hoc allega. Aut vltra procedit supplendo si minoreŧ: & tũc hz locũ.l.ista.&.j.eo.l.iij.§.si quis cõdẽnatus. vbi de hoc dixi. Secũdo casu: aut tps est indeterminatum: & tunc pot prorogari & minui: vt.s.de iure delibe.l.j.in fi.&.d.l. siue pars.C.de dila. Vel dic aut lex dicit q detur tantũ tps & non plus: & tũc nõ potest prorogari p iudices sine magna cause cognitiõe: vt.C.de dila.l.j. arctari sic. vt.C.vt intra certũ tps criminalis qd termineŧ.l.vlt. Aut hoc dicit dari tantũ & non minus: & tũc nõ pot p iudicẽ minui sine magna cause cognitione sz prorogari sic: vt s.de iudi.l.p interualla.&.l.nõnunq. & dixi eo.ti.l.ad pemptoriũ. Aliud est tps qd nõ daŧ simplr a lege nec simplr ab hoie sz datur in supplemẽtũ iudicis negligentis vt est tẽpus quadrimestre qd daŧ condemnatis: vt.C. de vsur.rei iudi.l.fi. & istud pot prorogari sine causa: vt.j.eo.l.si se.§.si qs cõdemnatus. coartare nõ sine causa: al's suppleŧ a lege: vt.d.§.v.& siquidẽ. & de arbit.l.si cũ dies.§.fi. & de hac materia plene no.ex de ap.cũ sit romana in gl.magna. & late dixi.d.l.siue pars.C.de dila. fm Ja.de are. dic aut lex sine facto hois indulget dilationẽ vt in appellãdo & ap. psequẽdo in aut.de ap.§.j. & de his qui ingre.ad app. & in inuẽtario: vt C.de iure delibe.l.fi.§.j. & tunc nõ minuet iudex: vt.d.l.adulter.cũ si. fallit vbi lex indulget supplẽdo defectũ iudicis vel rigorẽ vt in dilationib' que danŧ iudicatis: vt.d.l.si cũ dos.§.fi. & hic &.j.eo.si se.§.si qs. Aut ministerio hois.l.indulget: & tũc aut statuit maiorẽ non dari & tunc etiã sine cause cognitiõe iudex abbreuiare potest: vt.d.l.j.C.de dila.&.l.siue pars. Aut statuit minorem nõ dari & tũc sine cause cognitiõe iudex minorẽ nõ dabit: & si data fuerit p legẽ supplebiŧ: vt.j.e.si se.§.si qs. causa aũt cognita minor dari pot.s.de iudi.l.ad peremptoriã.&.l.seq.&.l.nõnunq. ar. ad hoc que dixi de cause cognitiõe.&.l.suppletiõe.j.de iniur.l.diuus.ad municipales.l. ordine.s.de his q no.infa.l.qd' ergo.§.quantũ. & qd not.ea.l.§.pena grauior. Jaco. ¶ Ex predictis insurgit questio.si iudex prefigit alicui terminũ ad oẽs dilatorias seu declinatorias vel peremptorias pponẽdas: nunqd post hũc terminum possint pponi: de hoc dic vt no.d.c.indultũ de reg.iu.li.vj. & dixi.C.õ accusa.l.si ea. & no.ex de excep.c.pastoralis.et.d.c.cũ sit romana.in gl.ar. Dy. ¶ Itẽ no.ex hac.l.p obediẽtia & cõtra cõtumaciã. In gl.al's arctat.ibi sine cã.ɔtrariũ innuiŧ ex de re iudi.c.ad cõsultationẽ in fi. In glo.qualis est.ibi aliud. in prin.&.C.de iudi.pperandũ.§.finaũt reus. Dy.ibi.l.iubere.& melius eo.ti.l.ij. Ol. In gl.vt in rei ven.in fi. Vel melius in causa alimẽtor: vt.j.subijciť. Et q i reali dicit idẽ seruaŧ in psonali p quã aliqua species petiŧ. ar.s.qd metus cau.l.si cũ excep.§.q si homo. & qd ibi no.licet ar.ɔtra.s.de vsur.l.in fideicõ. Si vero psonali actiõe petaŧ quãtitas serua qd dicit j.eo.l.debitorib'. Jac.de ra. In gl.obediẽti.al's incipit cõdẽnato obediẽti.ibi.l.pretor.§.si.prima placet. Jac. de ra.ibi.l. debitorib'.& melius.s.so.ma.l.si cõstãte.§.quotiẽs. & de coll'. bonor.l.j.§.iubet. Oldr. Et de isto tpe quadrimestri vide qd dixi.s.de cõsti.pec.l.promissor stichi.§.j.

Qui condemnare potest.

Id est ptãtem & iurisditionẽ cõdẽnandi hz. Old. & ɔcor.ad hãc.l.de peni.d.j.§.verbũ.al's incipit.itẽ ambrosius. Quãqz tamẽ qs pot cognoscere sz nõ pnunciare. vt ex de sta.monachor.c.ea q.§.q si abbas.& ibi in gl. ¶ Itẽ iudex.quãdoqz pot absoluere sz nõ cõdemnare: vt.C.de epis. & cle.aut.clericus quoqz. & ibi in gl. & dic vt.d.§.itẽ ambrosi'. al's incipit verbũ no. ¶ Itẽ aliquis pot sniam ɔfirmare sed nõ cassare.ex de officio leg.c.ij. ¶ Itẽ qui nõ pot aliquẽ ordinare nec eũ iudicare.ix.q.ij.c.nullus. ¶ Itẽ pot quis priuilegiũ vel honorẽ alicui ɔferre & nõ auferre.xv.q.vj.c.episcopũ. ¶ Et qd dicit cõdẽnare pot. dic si reus est cõdemnandus. potest absoluere si reus est absoluẽdus. Jaco.de ra. In glo. quattuor sunt regule.ibi absoluere.vt.s.de relig. & sump.fu. l.at si quis.§.sed interdum.& de rei ven.l.officiũ. Jaco.ibi:nec absoluere.s.de offi.pcon.l.solent.in prin.sz fallit vt pr.dixi. Ja. In ea.glo.in fi.vbi nõ dissoluit testamẽtũ q hoc fecit. sed hic loquiŧ in genere.ibi in specie. ¶ Itẽ ibi mutata erat cõditio psone: qr fact' erat mẽte captus: & iõ hoc ibi euenit. Dy.

Si se non obtulit.

Qr dñs p eo satisdedit vel satisdatum p eo credidit pcurator. Offert autẽ se: cũ satisdat: vel scit p se satisdatum nõ esse. vt.s.de pcur.l.plautius. Et no.hic q regulariter actio iudicati daŧ ɔtra dñm. Fallit in trib' casib'. ¶ Primus qñ est pcurator in rem suã. ¶ Secũdus qñ obtulit se allegãs mandatũ cum nõ haberet. ¶ Tertius cũ se obtulit nõ allegans mandatũ: sed cũ satisdatione iudicatũ solui.qui casus ponunŧ.d.l.plautius. Et est casus.s.de lib.cã.l.ordinata.§.fi. Dy.ibi:iudicati nũc respõdet. Dy.ibi:in eũ.s.pcuratorẽ. Dy.ibi:obtulit.allegando mandatũ vel satisdationẽ prestãdo. In ipsum.s.pcuratorẽ. Ex cõtractu etiã bene obligaŧ pcurator: vt.s.man.l.seruũ titij. & hoc ppter equalitatẽ iudicior. Ja.de ra. ¶ Hodie tamẽ euenit mirabile q si aliquis aliquem defendat sine mãdato datur ipsi petenti dilatio ad denũciandũ dño si dñs est absens. & si dñs nõ veniat: sed defensor pcediŧ in iudicio fm formã que habeŧ.C.vbi de crimi.agi opor.auŧ.qua in prouincia.vt ibi no. & dixi.& in corpore vnde sumitur.vt oẽs obe.iudi.prouin.§.si igiŧ.§.siquidẽ.&.§.si vero alter. Ray. ¶ An autẽ ille q se liti obtulit debeat cõdẽnari: Dic q nõ.vt not.p Compost.ex de rescrip.c.mandatũ. & ad hoc ex de re iudi.ca. quãuis.&.c.cum super controuersia. & qd ibi no.per Inno. & vide ad hãc materiã.s.de rei ven.l.si is qui obtulit. & de euic.l.si rem.§.quolibet tẽpore.

Tutor.

Querit Dy.si sindicus alicuius vniuersitatis vel ciuitatis locauit predia ciuitatis vel molendina & pmisit q non impediret colere vel frui. & si impediret pmisit penã. postea finito officio sindicus cõuenitur ad penã qr impeditur cõductor. dubitatur an sindicus possit cõueniri vel vniuersitatis. Dicũt quidã q sindicus ɔueniet & nõ vniuersitas qr sindicus dicit singulorum causam dicẽs ar.j.de admi.rerũ ad ci.pti.l.iiij.§.in eũ. Sz tu dicas q nõ cõuenitur ad exemplũ tutoris.ar.huius.§.tutor.&.§.se.qr assimilatur tutori: vt.j.de mu.& ho.l.munerum.§.defensores. Et qd dicit q sindicus dicitur singulor causam dicẽs vt not. qd cuiusqz vniuersi.l.j.§.quibus.ibi qd cõiter agi fieriqz oportz. q.d.fieri extra iudiciũ: agi in iudicio. Dy. Nec est bene dictũ q sindicus dicaŧ singulor causam dicens: vt dixi.C.de epis. & cle.l.placet. Ibi:liti obtulisse.quãtũ ad hoc vt executio fiat cõtra eos vel teneanŧ actione in factum. Dy.ibi in eos.i.contra eos. Dy. In glo.finito officio in fi. &.s.de iudi.l.argentarium.§.tutoribus. Jaco.

¶ Sindicus quis dicaŧ.

Actor municipium.

Nũquid satisdet iudicatum solui. dic vt no.s.qd cuiusqz vniuer.l.itẽ eor.§.actor. Dy. In glo. vt fiat executio in fi. ar.s.qd cuiusqz vniuersi.noie.l.j.§.qd si nemo.&.l.ciuitates.nõ aũt in res singulor: vt eo.ti.l.ij. ¶ Sz qd si nihil habet vniuersitas in cõi. dic q illi de vniuersitate cogenŧ ponere in cõmuni: vñ possit satisfieri & executio fieri: vt.s.de ali.lega.l.iij.vbi de hoc dixi & no.qd cuiusqz vniuersi. noie.l.j.penul.rñ.& ad hoc.C.sumptus mun.mune.l.j.lib.xj. Ja. ¶ Et ad hoc facit qd not.ex de rescript.c.cum dilecta.in vlti.glo.& cõpellẽtur ad hoc iuris remedijs: vt no.j.de colle.illici.sup rubrica. Et modum citandi vniuersitates habes.j. de regu.iur.l.dolo nõ videŧ carere. & ex de electione.c.bone. ¶ Quid si aliquis egit tanq sindicus cum nõ esset legitime cõstitutus & cõdemnatus fuit: nunqd executio fiet ɔtra eum. puto q si sciebat se nõ fore legitime cõstitutũ & sic dolose egit q teneaŧ ad expensas & dãna aduersarij.ar.s.de dolo.l.pe.& quod falso tuto.auto.l.nouissime.si dolo caruit secus.ar.j.de ver.obli.l.si seruum.§.sequitur. Quando autẽ mandeŧ executioni snia lata cõtra sindicum tutorẽ & similes vide qd not. C.de iur.cal'.l.ij.§.qd obseruari.

Ait pretor.

Ibi: vt pecuniã.i.id in quo cõdẽnatus est. verbũ enĩ pecunie late patet: vt.j.de ver.sig.l.pecunie. Dyn.ibi: expromissorẽ habeat.quẽ vult delegare & quẽ creditor inuitus nõ cogitur recipere: vt C.de solu.l.eũ a quo. Jac. ¶ Et facit ad qõnem illius qui cõdemnatus erat ad viã reficiendam vel collectã soluendam & soluendo nõ erat sed paratus erat pmittere si perueniret ad pinguiorẽ fortunã satisfacere.nã dicũt quidã q melius sit eũ admittere ad talẽ pmissionẽ q q cogaŧ bonis cedere.ar.huius littere

ius littere.C.de epiſ.⁊ cler.aut.generaliter.⁊.ĩ.de mu.⁊ ho.l.reſcripto.Dy.¶ Sed in ꝯtrariũ facit.C.q bonis cedere pñt.l.j.melius de leg.ij.ſi pecuniã.de cõſti.pe.l.ꝓmiſſoꝛ.§.cõſtituto.extra de re iud.cũ aliquibꝰ.⁊ qꝛ aliud ꝓ alio ⁊c.vt.ſ.ſi cer.peta.l.ij.Ibi ex obligationibꝰ fieri.qꝺ eſſet ſi audiretur damnatus volens expꝛomiſſoꝛẽ dare.Jac.In gloſ.in edicto in fi.vnde dꝫ haberi ꝓ adiecto.Dy.In glo.i.ſatiſdare in fi.immo ſatiſfacere aliud ꝓ alio ſoluendo vel debitoꝛem delegando.Dy.In gloſ.foꝛte.ſicut dicitur in fi.vel etiã vt not.in aut.de fideiuſſo.§.qꝺ autẽ.Jaco.

Si ex conuentione. Ibi:cautum.de ſoluendo eo qꝺ in condemnationẽ fuerat deductũ.Ibi in rem iudicatã.i.pꝛo eo qꝺ deuenit in rem iudicatã.Dy ibi:non ceſſare executionẽ.q.d.nõ eſt amplius de cauſa cognoſcendũ:ſꝫ eſt executio facienda.Dy.ibi:quippe cũ acceſſerit.Ex hoc ꝓbatur ꝙ ſi aliquis aliquid ſtipulat̃ ⁊ penã:ſi id nõ detur vel fiat ꝙ ꝑ pene adiectionẽ non nouat̃ pꝛima ſtipulatio:immo ei accedit vt hic dꝛ.Et de iſta materia nouatiõis ſatis dixi.C.de nouat̃.l.vlt.⁊.ĩ.de ver.ob.l.ita ſtipulatus.Et collige ex iſto v̇.ꝙ quotiens fit aliquid ad aliud roboꝛãdum nõ dꝫ illud tollere vel infirmare.⁊ qꝺ fit ad augmẽtũ nõ debet diminutionẽ inducere.C.de agrico.⁊ cenſitis.l.in rebus.⁊.l.fi.ita etiam eſt ecõtra:vt.ſ.de adimẽ.leg.l.legata inutiliter.Dy.In gl.alias nouatio.in fi.So.vt ibi.Dy.Uel dic ſm Ja.de bel.ꝙ ibi loquit̃ qñ mutauit pꝛeceptũ ſuũ:⁊ iõ obſtat exceptio:vt.ĩ.e.l.qꝺ iuſſit.⁊.ĩ.de pꝛeto.ſtip.l.j.§.fi.hic loquit̃ in eo qui ſibi ꝓuidet per ſeipſum cuius ꝓuiſio eſt magis valida q̃ ſit ꝓuiſio iudicis:vt.ſ.de cõpẽſa.l.ſi cũ militi.§.j.⁊ inſti.de ver.ob.§.ex cõditionali.vbi de hoc.⁊ iõ hic exceptio nõ obſtat.Uel dic bꝛeuiter.hic addidit.ibi mutauit iudicis pꝛecepto mutato.pꝛima nõ placet.Ja.de bel.In gl.ſic.ſ.in fi.ſꝫ hic ius cõe.ibi ius ſingulare qꝺ facilꝰ tollit̃:vt in aut.de nõ alie.§.qꝛ vero veriſile.in fi.⁊ not.⁊ dixi.ſ.de publicanis.l.j.§.vnde querit̃.⁊ no.etiã.C.de iur.emphi.l.ij.in glo.magna.Dy.Uel dic vt nota.dicta.l.fi.C.de pactis cõuen.Ja.In gl.nã ſi nouauit.ibi lꝫ directa.ſ.cõtra ꝓcuratorem competens.ſed hoc non videt̃ bene dictum cũ nulla contra ꝓcura.detur vt in pꝛin.l.Dy.

Si quis condemnatus. Ibi:ſtatuit.ſ.ſine cauſe cognitiõe.Dy.⁊ Old.ibi:deeſt.ſup hoc vide.xxviij.di.de his.cũ ibi nota.Ol.Et valde bene per Gar.ex̃ de elec.cupiẽtes.li.vj.j.folio.⁊ ꝑ Cardi.ibidem.⁊ no.etiã de hoc per Inno.ex̃.de re iudi.c.qꝺ ad cõſultationẽ.in fi.⁊ no.etiã extra de ap.cũ ſit romana.⁊ plene dixi.C.de dilatio.l.ſiue pars.de hoc etiã no.in aut.de exhibẽ.reis.§.ſcimus.⁊ ex̃ de ſnĩa excõ.c.ſolet.§.in pꝛima igit̃ dubitatiõe.li.vj.⁊ qꝺ dixi.ſ.e.l.ij.Ibi:cõplexus eſt.cum cauſe cognitiõe vel ſine.Dy.In glo.qꝛ.xx.tantũ in fi.ratio qꝛ vbi pars cõdẽnat̃ ſub cõditione nõ debet ſe ſolutioni parare qꝛ foꝛte cõditio nõ exiſtit.ſed vbi cõdemnat̃ ad diẽ debet ſe ſolutiõi parare cũ ſperet diẽ euenire.arg.ad hãc rationẽ.ĩ.de acti.⁊ oblig.l.traiectitie.§.j.Jaco.de ra.In glo.nõ vt vtrũqꝫ.ibi a iudice.ar.ad hoc.ſ.de leg.ij.l.vnũ ex fa.§.ſi de falci.Ja.de ra.

Condemnatum. Allegatur.§.iſte ad queſtionẽ ſtatuti quo cauet̃ ꝙ bãnitus poſſit impune offendi.aliqs erat bannitus ſꝫ non legitime occiſus eſt.nũqd occiſoꝛ puniet̃:Et videt̃ ꝙ ſic arg.huius.§.cũ cõcoꝛ.hic in glo alleg.¶ In cõtrariũ tamẽ eſt veritas qꝛ ſnĩa banni occidentẽ iuſto erroꝛe cõſtituit vnde puniri nõ debet.⁊ videt̃ caſus.ĩ.ad le.iul.de adul.l.pe.Dy.Et ꝓ hoc eo.ti.l.ſi adulteriũ.§.nõnunq̃.vbi colligit̃ ⁊ no.ꝙ parcitur deliquẽti ſi habuit ꝓbabilẽ erroꝛẽ vñ aut occiſoꝛ ignoꝛabat eũ iniuſte bannitũ qꝺ pꝛeſumit̃ in facto alieno niſi contra.ꝓbetur:vt.ſ.de ꝓbat̃.l.verius.⁊ tũc nõ punit̃.Aut ſciebat eũ iniuſte bãnitũ foꝛte ꝑ pacta vel al's foꝛte certioꝛatus ⁊ tũc punit̃.⁊ ita videt̃ diſtinguere textus.d.l.pe.Et ad hũc.§.põt reſpõderi ꝙ nõ habet̃ ꝓ bãnito q̃tum ad ſe cũ nõ ſit bannitus de iure ſed q̃tum ad alios ⁊ ad eoꝛũ excuſat̃.ſic cũ cõmuniter credat̃ de iure bãnitus.¶ Si aũt erat legititime bãnitus ſꝫ appellauerat a banno vtrũ impune poſſit occidi ap.pen.dic vt dixi.ſ.de acquir.poſſ.l.iij.§.ſi ſeruꝰ.⁊.ĩ.nil.no.ap.pen.l.vnica.Dy.¶ Quid de excõicato:nunqd põt impune occidi:Dic vt not.xxiij.q.v.excõicatoꝝ.Ibi:rite.al's recte.⁊ differunt rite et recte vt pꝛedixi in alphabeto lr̃a.R.dictiõe.recte.vt ſub.ſ.Ja.Ibi valeat.ſ.ipſo iure.Dy.ibi:nullius momenti.⁊ ꝙ ſit nulla ipſo iure vt quia ſit venalis:vt.C.quãdo pꝛouoca.nõ eſt neceſſe.l.venales.vel lata a nõ competenti iudice:vt.C.ſi a nõ cõpetenti iudice.ꝑ totũ.vel iuris oꝛdine nõ ſeruato:vt.C.de ſenten.l.ꝓlatam.⁊ idẽ vbicũqꝫ ex alia cauſa eſſet ipſo iure nulla.Dy.Et ſic no.ꝙ vitia nullitatis impediunt executionẽ ſnĩe:⁊ in ipſa executione opponi poſſunt.In glo.vt ⁊.ĩ.ſupple in pꝛin.iſtius glo.⁊ nõ eſt appellatũ.Ja.ibi l.qꝺ vulgo.immo.l.nõ ſunt liberi.Jaco.

Soluiſſe. In glo.etiã per alios.in fi.⁊.ĩ.de ſolu.l.ſolutionis verbũ.Jaco.

Celſus. Ibi:cõdemnatus.ad emendationẽ damni:vt.ĩ.eo.l.miles.§.j.Dy.ibi vſufructus.poſt delictum a ſeruo cõmiſſum cõſtitutus.Dy.ibi iudicati ad pecuniã.in cõdemnationẽ deductã.Dy.⁊ Ja.In glo.vt ⁊.ĩ.de ſolu.ibi.§.cũ ꝓpꝛietarius.ſol.vt ibi qꝛ hic defendi ſeruum et fuit cõdemnatus.quare cũ ex ſnĩa eſſet obligatus liberatur dãdo nudam ꝓpꝛietatẽ ꝓ noxa.vel ſolu.vt no.d.l.ſi hominẽ.Dy.In ea.glo.ibi noĩe doli.hoc falſa:cum ibi fuerit abſolutus:vt in littera ptꝫ.Ja.In ea.glo.in fi.⁊ melius.Ol.Uel ibi ante ſnĩam.hic poſt.Jaco.de ra.

At pretoꝛ. Subaudi coudemnatus ab eo cuiꝰ ⁊c.ſubaudi pecuniã ſoluat.i.ſoluere cõpellat̃ vt hic ⁊.ſ.l.pꝛ.§.ait pꝛetoꝛ.Et dic iuriſditionẽ oꝛdinariã vel delegatam.Dy.⁊ Ol.In glo.quales ſunt.ibi ꝓpter arbitrũ.qui nõ habꝫ iuriſditionẽ:cũ ſit pꝛiuatus.⁊ pꝛiuatoꝝ cõſenſus ⁊c.vt.C.de iuriſdi.om.iudi.l.pꝛiuatoꝝ.Dyn.ibi cũ pena ⁊ ſine pena.hoc verũ eſt ſine pena pꝛout refertur ad ſimplicẽ notionẽ:qꝛ ſiue ſit arbiter cũ pena ſiue ſine pena hꝫ tm̃ ſimplicem notionem.Sed ꝓut ad actionẽ refert̃ male dicit glo.qꝛ ex ſnĩa eius qui cũ pena eligit̃ nõ datur actio:ſed metu pene pareret:vt no.ĩ.eo.l.a diuo.in pꝛin.⁊ tangit̃ in.l.cũ antea.que ſtatim allegat̃.Dy.ibi:ex quoꝝ.ſ.arbitroꝝ.Dyn.ibi:qñqꝫ.q.d.nõ regulariter.Dy.ibi:ne in arbitris.§.fi.⁊ de iude.l.iudei romane.Dy.ibi:ad que noua iura.ſ.codicis.Dy.ibi:reſpexit.ſ.vlp.huiꝰ.l.conditoꝛ.Dy.ibi:nõ ad vetera.ſ.iura digeſtoꝝ.Dy.In fin.⁊ ſ.de arbi.l.ij.⁊ hec ſnĩa videt̃ appꝛobari ex̃ de arbi.c.ꝑ tuas.ſed ſm Azo.non eſt verũ vbi per eã fuit adiecta:vt.d.l.cum antea.ſm quã intelligit̃ dictũ.c.per tuas.Jac.de hoc dixi.C.de arbi.l.j.¶ Uel dic etiã ſm vetera iura.ex ſnĩa arbitri dabatur actio ⁊ exceptio ſi arbiter fuerat electus ſine pena partes emologabãt ſnĩam arbitri expꝛeſſe vel tacite:vt.d.l.cum antea.⁊.l.ne in arbitris.§.vlt.¶ Itẽ in eo qꝺ dicit hec gl.arbitriũ electũ ſine pena nõ habere iuriſditionẽ ſed ſimplicem notionẽ:bene dicit vt ptꝫ hic et dictis.ll.etiã in illis caſibꝰ in quibꝰ oꝛitur actio ⁊ exceptio ex ſnĩa arbitri.Dy.Et idẽ dicit Ja.de ra.de delegato vt nõ habeat iuriſditionẽ ꝓpꝛiam:ſed exercitiũ aliene iuriſditionis:vt.ſ.de offi.eius cui mã.eſt iuriſdi.l.j.in fi.⁊.l.⁊ ſi pꝛetoꝛ.nã ⁊ pꝛocuratoꝛ qui hꝫ maioꝛẽ poteſtatẽ q̃ delegatus:vt.ſ.de ꝓcur.l.que oĩa.⁊ de iudi.l.iudiciũ.ſoluit̃.nõ hꝫ actionẽ:ſꝫ exercitiũ aliene actiõis.Nõ ob.ꝙ delegatꝰ hꝫ poteſtatẽ circa litigãtes coꝛã eo:qꝛ licꝫ iuriſditio dicat̃ poteſtas de publico introducta:non tamẽ oĩs ptãs eſt iuriſditio:vt.ĩ.de ver.ſig.l.ptãtis.Ja.de ra.

☞ Sententia que ſe refert ad certum dicit̃ certa.

Si iudex. Sententia † dicit̃ certa que refert ſe ad certum.h.d.Unde eſt ar.ꝙ ſi eligo illũ quẽ tu minabas ꝙ valeat electio.⁊ ad hoc facit.C.de epiſ.et cle.l.nulli.v̇.dñs Dy.queri.Ibi ꝓnunciatũ eſt.ſ.ſoluendum eſſe.Dy.In glo.hoc ſi certa quãtitas.ibi continet̃:vt.ĩ.eo.l.in ſumma.Dy.ibi:ſpecialis petitio.ſꝫ hic ideo vniuerſaliter fuit ꝓpoſita:qꝛ ſic grauatus fuerat.Jaco.Et ideo põt dici ⁊ melius ꝙ ſnĩa iſta videat̃ lata ſuper certa quãtitate:ſiue certa quãtitas cõtineat̃ parte actoꝝ ſiue non:qꝛ fit relatio ad id ex quo certificat̃.ſ.ad teſtm̃ vel codicillos:vel aliã ſcripturã in quibꝰ petita cõtinebant̃:vt hic et.ſ.de condi.inſti.l.inſtitutio talis.⁊ de here.inſti.l.a ſe.cum ſi.⁊ ita videtur ſolui in ſequenti cõtrario.Dy.⁊ Jac.de ra.ibi.§.cõditionales.nã vbicunqꝫ fit relatio ad id qꝺ eſt de pñti vel pꝛeterito ſemꝑ eſt certum:vt hoc caſu.ſꝫ vbi fit relatio ad id qꝺ eſt de futuro:ſecus vt.ſ.ſi cer.peta.l.cũ ad pꝛeſens.⁊.ll.ſequentibꝰ.Dy.¶ Sed magis cõtradicit.d.l.vbi autẽ nõ apparet.v̇.⁊ q ita ſtipulat̃.ſed hic ad incertũ ſic agebat̃.Jac.Uel ſol.vt in cõtrario not.Ibi vti poſſidetis.l.j.⁊ dic vt ibi in gloſ.ſed qualiter ⁊c.Dy.In fi.⁊ certe nõ video quare non idem ſi certum erat aliqua parte actoꝛum vel aliter qualem poſſeſſionẽ habebat cũ relatio fiat ad certum niſi gloſ.habuiſſet reſpectum qñ nõ erat certum de poſſeſſione alias ꝯtra:vt.C.de ſententijs que ſine certa quantitate.l.iij.⁊.ſ.in pꝛin.glo.Dy.Et quidam habẽt hec in glo.⁊ ſic nõ idem in reſtituende poſſeſſionis iudicio.et

ita videtur habuisse Ja.de are.qui subaudit ad fin. glo.⁊ sic nō valet talis sñia. Jaco. In gl.vt veniat in fi.⁊ sñia valeat. Jaco. Dic ergo ꝭm ipsum Jaco.ꝙ hic fuit incerta petitio q₂ actor petiīt sibi restitui quicqd ex testamēto sibi cōsequi debebat nō declarando certā quantitatē vel rem:⁊ ideo fertur incerta sñia vt hic cū certa fieri non possit: vt.s̄.si pars heredi. peta.l. nō possumus.⁊.C.de sentē. que sine certa quātitate.l.ij.vbi autem petitio esset certa:sñia debet esse certa. Ja.

Miles. Ibi:cōdemnatus etiam insolidū. vel simpliciter ⁊ de cōtractibus celebratis in militia. Jaco.⁊ Dy.ibi:soluere.s.cōdemnationem. In glos.s.deducto.ibi in patrono cause.i.aduocato.hoc tamē de facto nō seruatur nec puto verū q₂ de milite armate militie tm̄ loquitur. Gui.de suz. Ultramōtani tamē tenent cū glo.vt no.insti.de act.§.fi.⁊ idem etiā tenet gl.s̄.si a pa.quis fuerit ma.l.j.§.est ⁊ alius.⁊ hoc dixi in.l.aduocatū.que statim allegatur. Ibi: veniam speramus.hic nō videtur ꝓcedere etiā de iure canonico cū clerici cedant bonis sicut ⁊ laici ⁊ eoꝝ bona insolutum accipiant.vt ex̄ de solu.ca. odoardus.⁊ de fideiusso.c.peruenit. Ol.⁊ pro hoc.s̄.de legi. l.qd̄ contra rationem.

Decem. Ibi:ꝯdēnatus.i.in ꝯdēnationē deductus. Dy.ibi:in decē.precise. Ol.ibi: tenet actio ergo iudicati ad decem ꝓponitur.secus vbi decē aut dedere noxe stipulatur vt sequit. Ja. Et ad declarationē huius.§.⁊ materie eius vide Azo.in summa.qd̄ metus cā.§.illud queri pōt.insti.de offi.iudi.in princ.s̄.de penu lega.l.j.cū ibi not.ad le.falc.§.item si ita.extra de censi.c.olim.cum ibi notatis per B.⁊ Inno. Sed cōtra hūc.§.videtur q₂ ibi duo ꝓmittuntur alternatiue vtrūq₃ est in obligatione licet vnū tm̄ in solutiōe vt.j.de ver.obli.l.si duo.in fi. Sed dic ꝙ hic nō fuit cōdemnatio alternatiua sed ad decē tantū saluo ꝙ liberaretur dando seruū ꝓ noxa. ¶ Itē videt cōtra.s̄.quādo dies leg.ce.l.cum sine prefinitiōe.⁊.l.si,penū. Sed dic vt in eis colligitur ⁊ no.⁊ ad istū.§.bene facit.j.de solu.l.si quis stipulatus fuerit decē in melle.cū ibi nota.⁊ qd̄ no.s̄.de iure do.plerūq₃.in fi.gl.magne.⁊ de peti.here.l.itē veniunt.§.itē recte ait. ¶ Sed quero de q̄ōne de qua a me quesitū fuit in romana curia.aliquis cōdemnatus fuit pro aliquo maleficio ad amputationē manus nisi infra decem dies solueret.xxv.appellatū fuit a tali sñia: nunquid dicat appellatio facta in causa criminali vel pecuniaria: q₂ si in criminali:statutum erat ꝙ appellari nō posset in causis criminalib⁹. Et videt ꝙ dici debeat causa criminalis rōne originis ipsius cause.s̄.de dona.l.qui id qd̄.⁊ qd̄ no. extra de elec.dudū.j. ¶ In cōtrariū ꝙ magis inspici debeat actio iudicati.vt.s̄.de peculio.l.iij.§.idē scribit. Dñs Jo.monachus cardinalis tenet ꝙ si vniuersitas ꝓ derelicto cōdemnetur pecuniariter ꝙ non poterit interdici:licet cōdemnatio originē habuit a delicto: vt sic magis attendat cōdēnatio q̄ criminis origo.ita no.per eū in extrauagāti bonifacij q̄ incipit.ꝓinde.vbi d₂ ꝙ vniuersitas ꝓ cā pecuniaria interdici nō pōt. Ego autē per istum.§.credo in q̄ōne proposita appellationē nō tenere etiā si attendat forma condēnatiōis.q₂ man⁹ amputatio fuit in cōdēnatione lз soluēdo.xxv.posset liberari.⁊ q₂ cā dicit criminalis qñ pena ēt pecuniaria fisco applicat: vt insti.de iureiu.§.suā.⁊ ibi in glo. Ad predicta facit qd̄ not.C.de trāsact.l.trāsigere.ṽ.cōsueuit etiā queri de casu q̄si ecōtrario. Predicta etiā faciūt ad casum quem vidi de facto in ciuitate pergami: vbi est statutū ꝙ faciēs feritā sanguinolentā cōdemnet in amputatiōe man⁹ saluo ꝙ si infra decem dies soluat quinquaginta lib.ꝙ sit libertatus. ordinatū fuit ꝑ cōe ꝙ oēs ꝯdemnatiōes pecuniarie forent casse.dubitabat vtrū tales cōdēnatiōes facte ꝓ feritis includerent sub cassatiōe predicta: ⁊ determinatū fuit ꝙ nō.

Is qui stipulatus. Ibi:decem petere q₂ ⁊c.⁊ ē rō ad vtrūq₃ dictū ⁊ subaudi qñ est electio ꝓmissoris secus si stipulatoris: vt j.de ver.obl.l.vbi autē.§.pe. Ray. In text.ibi singule partes i.singule res sub alternatiōe ꝓmisse. Dy. In gl.s.precise.vel nō facta mētione relique partis. Ja. In gl.neutra alteri.ibi sunt in obligatiōe ⁊ petitiōe ⁊ cōdemnatiōe.⁊ ad hoc facit ꝙ statim subijcit.easq₃ singulas.⁊ facit qd̄ no.j.de iniur.l.p̄tor. §.qd̄ autē. Dy. In gl.nisi ex delicto vicarij.q₂ ex delicto vicarij nō sit accessorie.noxe deditio ordinarij. Dy.

Iudicati actio. Ibi:perpetua ē.etiā si lata sit super actione tēporali et est trāsitoria in heredes q₂ in iudicijs cōtrahitur: vt.s̄.de peculio.l.licet.§.idem scribit.⁊ actio ex quasi cōtractu dat heredi ⁊ in herede ⁊ est ꝑpetua: vt no.C.de delicto defun.l.vnica. Dyn.ibi: rei ꝑsecutionem continet.licet vetus actio sup̱ qua lata est nō esset rei ꝑsecutoria sed penalis. Ja.⁊ Dy. In gl.s. in factū in fi.⁊ appellat in factū ex re iudicata. Dy. Sed Ja. de ra.dicit hoc falsum esse ꝙ appellat in factū: immo ꝓprio noīe vocat actio iudicata vt hic dicit littera patēter. nam ad actionē in factū debet recurri cū deficiunt ꝓpria noīa actionum: vt.s̄.de prescrip.ṽ.l.nam cū deficiāt.qd̄ hic nō est.nec.l. allegata ꝑ gl.dicit ꝯ̄trium.de hoc dixi.d.l.actiōi.⁊ no.ꝑ Ros. in libello de act.in factū ex re iudicata. Sз an hec actio iudicati sit pretoria vel ciuilis. Az.in summa de act.vacillat ⁊ dicit ꝙ videt ꝙ sit pretoria.ar.s̄.eo.l.iij.§.ait pretor. In ꝯ̄trium ꝙ sit ciuilis ꝑ dictā.l.actori.C.de rebus cred. Ja.in arbore dicit eā ciuilem hac ratione q₂ iudicia sunt de iure ciuili: ⁊ allegat.s̄.de orig.iur.l.ij.§.deinde ex his.ipse Ja. dicit eā p̄torīā cū sit de iure pretorio inducta: vt.d.l.iiij.§.ait pretor.s̄.e. Ja. de ra. Et ꝓ declaratiōe huius.§.vide qd̄ not.C.vt actiōes ab heredib⁹ ⁊ cōtra heredes incipiāt.l.vnica.⁊ ꝑ Az.in summa eo.ti. ¶ Sed an preceptū factū alicui ꝑ iudicē de dādo vel faciendo eo mortuo trāseat ad heredē ⁊ mandet executiōi ꝯtra eū: an morte extinguat. Dic ꝙ si est in dādo transit in heredē nec finit morte precipientis vt ꝓbat in aut.vt nulli iudicū.§.⁊ hoc vero iubem⁹.⁊ q₂ habet loco sñie vt dixi.s̄.eo.l.debitorib⁹.⁊ ꝓ hoc facit qd̄ no.xviij.q.ij.c.dudū. Si autē in faciēdo aut erat tale factū quod poterat expediri ꝑ heredē ⁊ tenetur. aut nō ⁊ non tenetur vt colligit ⁊ no.⁊ dixi.C.de cadu.tollen. l.vna.§.ne autem.⁊.s̄.de statulibe.l.statuliberi.§.si quis statuliber.⁊.§.fi.⁊ de cōditio.⁊ demonst.l.qui heredi. ⁊ ad hanc materiā vide.l.notabilē.s̄.ad fill̄.l.gaius. In glo.licet vetus. ibi nō trāsitoria.s.ad heredes. Dy.ibi:nō datur noua.s.in factum ex re iudi. Dy. In fi.ratio ꝓ eis esse poterat: q₂ si ex sñia lata in actione reali nasceret actio in factū esset repugnantia actionum: cū per hoc ꝙ teneret actione reali diceremus eum obligatū vt hic.sed hec ratio nō nocet: vt pз in simili: vt.j.de priuile.credi.l.ventri.§.in bonis.⁊ de rei vend.l.officiū. Non ob.ꝙ rei ven.nō detur cōtra obligatū: q₂ illud verū est rōne possessionis.que obligatio non causat: sed contra obligatuз alia rōne pōt dari: vt hic cum simi. Jaco.de ra. Dic ergo ꝙ etiam qñ vetus actio fuit rei ven. ꝙ noua in factū ex re iudicata datur: vt.s̄.de iureiur.l.nam postea.§.fi.⁊ ibi not.⁊.l.sed ⁊ si possessori.iij.rñ. Dy. Et no.etiam.C.de arbi.l.ne in arbitris.⁊ dicta.l.j.C.de iudi.licet hic allegetur ꝓ contraria.⁊.C. de vsur.rei iudi.l.fi.

Intra dies. In fi.⁊ ideo ante diem soluere potest. Sed an ꝯdemnatus ad speciem si potuit eam soluere infra quadrimestre tempus ⁊ non soluit: ⁊ res interim interijt sit eius periculum: Dic vt nota.s̄.quod metus causa.l.si cum exceptione.§.quod si modo. Dy. In glo. vt per compensationem sibi obiectā.cum agit ad quātitatem cōtra eum cui condemnatus est. Jaco.

Si homo. Ibi: ex stipulatu.i.ex stipulatione. Dy.ibi: petitus.ab eo q nō habuit iustā causam litigādi. Dy.ibi:nō faciendam.s.in hoīe ꝭm istū casum.sз videt sñia nō posse dari in hoīe mortuo: vt.C.de euict.l.si tibi qs.⁊.l.si seru⁹.j.iudicatū solui.sed dic vt in.l.vtiq₃.s̄.de rei vendi. Scd̄o videt cōtra.l.illud.s̄.de peti.here.s.ꝙ nō teneat sed ibidē cessit sine culpa possessoris ⁊ qui habuit iustam causam litigādi. Tertio fructus nō peti q₂ officium iudicis est extinctum. Sз dic plene vt.d.l.vtiq₃ not. Dy. In glo.hoc qñ.in fi.⁊ ꝭm hoc etiā in estimatione hoīs cōdemnat.⁊ qd̄ dicit sed fructuū. subaudi etiā. Ja. Et hec glo.cōtinet veritatē licet sequēs gl.videat dicere ꝯ̄trium. Dy. In gl.culpa rei.ibi de hoīe tenet etiā.q.d. nō solū d̄ fructib⁹. Uel dic etiā sine culpa dū tamē iustā cām litigandi nō habeat. Oldr. In ea.glo.in fi.⁊ ꝭm hunc vltimū casum dic ꝙ petit sine culpa ꝓmissoris ⁊ dic absolutionē nō faciendam.s.de fructibus.⁊ hoc sequit in textu. Dy.in gl.sic in rei ven.ibi cōdemnari.⁊ hoc si habes in littera faciendam sine nō.si autē habeas nō: dic ꝙ cōdemnat in hoīe etiā vt ei⁹ estimationē prestet ⁊ loquit in casu cum non habuit iustam causam litigandi. Dy.

Furioso. Id est pro furioso vel cōtra eū. Dy. A iudice.ordinario vel delegato. Dy. In glo.cōtra eum.ibi non eo minus. lex tamē illa nō loquitur in minore: sз in ꝓcuratore minoris legitime constituto. Ja.de ra.

Si kalendis. Ibi:in kalendis.q.di.nō ante kalēdas. sз die tali vel postea. Jaco.⁊ Ol.

In depositi.

In depositi. In gl.contra.§.ibi so.vt ibi: ⁊ melius per Dyn.extra de reg.iur.c.p possessione.lib.vj.

Si quis ab alio. Decē.s.dari. Dy. ibi satisdari.p eisdem decem.⁊ sic fuerūt due stipulationes.Dy.ibi: tantūdem erit.s.quādo pmissor primus qui decem promisit in totū est non soluendo.Dy.ibi:an minus.s.qñ pro parte est soluēdo.Dy.ibi:an nihil.s.quādo in totū est soluendo.Dy.ibi:vani timoris.s.stipulatoris qui timet pmissorem labi facultatib⁹ ⁊ fieri non soluendo.Et sic not.vani timoris estimationē nō habendā.⁊ ad hoc.ĵ.de reg.iur.l.vani.⁊.§.qd met⁹cau.l.metū autē.Dy.In gl.rñdet.ibi.§.papinian⁹.So. in illis interuenit dolus vel culpa:⁊ iō inspicitur qd euenire pōt:vt no.d.l.diuortio.Dy.Et dixi.d.l.iul'.⁊ plenius.ĵ.de v. obli.l.inter stipulantem.§.sacrā.Jac.de bel.In fi.⁊ de euict. l.ij.⁊ de deiectis ⁊ effusis.l.si vero.§.pretor.Dl.

Si quis promiserit. Ibi patiatur.s.in fundo suo vl' alia re.Jaco.ibi:facit qd pmisit.⁊ ideo ad aliquid nō tenetur nec cōuenietur.Jaco.ibi:sicut euenit.i.q fiat cōdēnatio ſm estimationem in pecunia numerata.Dy.In glos.vt veniat ibi ⁊ hoc placet.immo nō placet.quare de ista questione ⁊ sequēti dic vt no.per.Dy.ĵ.de ver.obli.l.stipulationes nō diuidunt. §.celsus.⁊ de reg.iur.c.mora.lib.vj.⁊ dixi.C.de senten.que p eo qd inter.pferuntur.l.vnica.Et de scda questione an pcise quis cōpellatur ad factum:dic vt no.⁊ dixi in.l.stipulatio.§. siue.§.de ope.no.nun.⁊ vide etiā circa hoc quādam singularem opinionē que not.§.de donat.l.hereditate.⁊ circa hoc sic not.in fi.huius glo.Jac.de are.Sed cū teneret in casu huius §.promissor prohibere damnum inferri ⁊ dānum illatum est: quomodo agetur vt phibeat dānum inferri qd illatum est: de futuro em posset admitti qd glo.dicit.sed de preterito non videtur.Et circa hoc pōt distingui:aut tenet quis dare aut reddere:aut facere aut non facere.Si dare:precise tenetur si pōt:vt.ĵ.de ver.ob.l.si seruū.§.fi.⁊.l.eū qui ita.§.fi.Si nō pōt dare culpa vel mora sua agitur vt det:sed in estimationē condemnatur:vt dictis.ll.Si non potest dare cessante culpa vel mora sua:tunc non tenetur:vt.ĵ.de ver.obl.l.si ex legati causa.Si reddere:tunc si pōt ad reddendū agitur:vt.§.de cōdi. inde.l.qd indebitum.depo.l.j.§.est tamē.Si non pōt cessante mora vel culpa sua non tenet:vt.§.de condi.inde.l.in suam. §.si seruū.ibi nescie.is ⁊c.⁊.l.hec cōditio.⁊ depo.l.siue.Si vo nō potest mora dolo vel culpa sua:tunc videt electio actoris q petat rem vel estimationē:vt.§.de dona.cau.mor.l.illud.⁊ l.is cui.⁊ de cōditiōe indebiti.l.in summa.de cōdi.fur.l.in re furtiua.⁊ depo.l.j.§.si res.⁊.§.fi.⁊.l.seq.Si facere tenet:tunc aut agitur ad factū vt fiat:⁊ tūc si facere recuset cōdemnetur ad interesse:vt.ĵ.de ver.ob.l.cū stipulatus.§.fi.⁊.l.si fundus. ⁊.§.in prin.hui⁹.l.⁊ de act.emp.l.j.in prin.⁊.l.ex empto.§.idē ait.ſm Joan.Fallit vbi precise tenet ad factū:vt.d.l.stipulatio.§.siue.cū concor.§.de ope.noui nun.Aut agitur qr nō est factū qd debuit fieri:⁊ tūc petitur interesse vt hic ⁊.ĵ.de ver. obli.l.quotiēs.quis.rem ra.ha.l.si pcura.⁊.l.si cōmissa.⁊.l.in stipulatiōe.si nō facere tenet ⁊ facit tenet ad interesse:vt.ĵ.de ver.obl.l.si sic.Jaco.Alij dicūt cū querit an quis precise teneatur ad factū:aut est factum extraiudiciale:⁊ tūc nō tenet precise vt hic.Aut iudiciale vt prestare patrociniū vel aduocationē in iudicio:⁊ tunc precise cōpellitur:vt.§.de pcura.l. filiussa.§.fi.⁊.l.sed ⁊ he.§.penul.⁊ de postulañ.l.j.§.ait ptor. ⁊.C.de postulañ.l.puidendum.⁊ maxime miserabilibus psonis.vt.§.de offic.pconsul.⁊ legati.l.nec quicquā.§.fi.In extraiudicialibus etiam compellitur quandoq quis precise vt suscipere tutelam:vt insti.de attil.tuto.§.sed ex his legibus. in fin.§.⁊ de satis.tuto.§.quibus constitutionibus.quod etiā patet:quia ex iustis causis excusantur vt de excusa.tuto.per totum.ergo al's regulariter cōpelluntur.Idem in magistratu:vt.ĵ.de mune.⁊ hono.l.si quis magistratus.⁊.l.fi.§.iudicādi.¶ Itē vbicunq dicitur quē cogi iuris remedijs ad aliqd faciendum:vt.§.de ventre inspi.l.j.§.ex hoc rescripto.v.quid ergo.cum cōcor.ibi nota.⁊.ĵ.ad leg.iul.peculatus.l.sacrilegi capite.§.fi.al's est.l.⁊ incipit cū eo.¶ Item fallit in scriptore ⁊ similibus:vt not.d.l.stipulatio.§.siue.do.Odo.dicit q interesse consistit in pecunia in obligationib⁹ facti vt hic ⁊.§.si in frau.patro.l.j.§.sed si rem.Unde distinguit.Aut aliquis tenetur aliquid dare ex aliquo cōtractu nominato.⁊ precise cogitur ad dandum qr dare est accipiētis facere:vt.ĵ.de ver. obli.l.vbi autē nō apparet.§.vlti.⁊ vide qd ibi nota.Aut ex cōtractu innominato ⁊ tunc ad interesse tenetur:vt.§.de prescrip.verbis.l.naturalis.§.j.⁊.ij.Si quis pmisit aliquid facere tunc etiā tenetur ad interesse vt hic ⁊.ĵ.de ver.ob.l.quotiens.Dicit tamē q antiqui doctores bonoñ.omnes cōuenerunt q si sit tale factū qd possit cōmode fieri p substitutum ⁊ in quo sit electa industria psone q tunc precise cogitur ad faciendum vt in scriptore.⁊ ita dicit eos concordasse in ecclesia sancti petri in quadam examinatiōe priuata cuiusdam scholaris.⁊ ita no.per eū.C.loca.l.si hi cōtra quos in lectura sua. ⁊ ibi de hoc tetigi.de hoc etiā not.per Azo.in summa locati. §.si queras an quis precise.⁊ ibi per Odofr.in additionibus summe ⁊ tangit.ĵ.de admi.rerum ad ciui.perti.l.ij.⁊ de sol.l. inter artifices.⁊ extra de rescript.c.cū dilecta.in glo.ij.Quō autē formetur libellus in interesse ⁊ in iudiciū deducat: dixi C.locati.l.cōductores.⁊ latius de sentētijs q pro eo quod interest pfe.l.vnica.vbi plene hāc materiā de interesse notaui. ⁊.C.de act.empt.l.si traditio.⁊.ĵ.de ver.obli.l.stipulationes non diuiduntur.§.celsus.

1 ¶ Sententia interlocutoria an possit ferri sine scriptis.
2 Sententia interlocutoria qua quis pronūciauit se iudicē cōpetentē an possit cōtrario imperio reuocari.
3 Sententia interlocutoria an possit ferri vel mutari absentib⁹ partibus.

Quod iussit. Or in vltima parte rubrice hui⁹ ti.loquit de interlocutorijs:ideo ponit hec.l.que dicit q interlocutoria reuocari potest per iudicē in sentētijs ɔtra.s.diffinitiuis.Unde no.q verbū snie simpliciter prolatum de diffinitiua intelligit:vt.§.eo.l.j.⁊ extra eo.c.iurgantiū.⁊ no.in gl. j.qñ ap.sit.l.j.§.biduū.Interlocutoria aūt impropre dicitur sententia vt hic colligitur.Quandoq tamen etiā citatio dicitur snia:vt.C.de episco.⁊ cle.l.cū clerici.⁊.l.oēs q vbiq.§. pterea.⁊ quodlibet pceptū iudicis.vt no.i auf.de litigiosis. §.ad excludēdas.in gl.⁊ p Az.in summa quō ⁊ quādo iudex. §.iij.Et de istis interlocutorijs no.iij.q.vj.c.hoc quippe.per Archi.⁊ p Inn.de re iudi.q ad cōsultationē.de app.cū cessante.⁊ de snia excō.sacro.in glo.mirant aliqui.An snia excōicationis diffinitiua vel interlocutoria possit p eūdē iudicē reuocari vel ei addi vel minui.vide p Host.in sūma d snia ⁊ re iudi.c.ij.⁊ p eundē ⁊ Inno.ex de snia excō.sacro.circa fi. Et quādo iudex possit sniam corrigere:vide p Inn.⁊ Hosti. ex de offi.dele.c.pastoralis.vlt.col.Et an interlocutoria qua pnunciauit quis se iudcē cōpetentē vel incōpetentē possit p iudicē reuocari.vide qd nota.§.si qs in ius vocatus nō venit. l.ij.v.sed nunqd hec interlocutoria.¶ Itē preceptū qd facit iudex in cōfessum dicit snia:vt.ĵ.eo.l.debitorib⁹.⁊.l.debitori. §.de iudi.⁊ no.in glo.magna.C.de bo.q libe.l.cum nō solum. ¶ Itē snia excōicatiōis dicitur snia:licet nō imponat finem liti:sed penā inferat:vt ex de sen.excō.per totū.¶ Item absolutio ab excōicatiōe dicitur snia.xj.q.iij.c.ij.sed improprie: vt no.p Archi.ex de consti.vt animarū.li.vj.¶ Quādoq testamentū dicit snia:vt.§.de testa.l.j.¶ Quādoq dicit snia opi.doctor seu iuriscōsultor:vt.§.de dam.infec.l.si edibus. extra de fer.capellanus.⁊.§.de arbi.l.quale.⁊ vide in alphabeto lra.S.dictione.sententia.Et potest exēplificari.l.ista p l.§.de iudi.l.iudiciū soluit.⁊ de ope.noui nū.l.si opus nouū. ⁊.l.pretor.in princi.⁊ de riuis.l.seruus.§.penult.⁊ hoc quo ad verbū iussit.quo ad verbū vetuit.§.de iurisdi.om.iudi.l. si quis id quod.in prin.⁊.§.doli.de in ius vocan.l.quiq.§.j. ¶ Itē.§.p empto.l.fundū.§.qui sciens.de cura.furio.l.iul. ⁊.ĵ.de reg.iur.l.qui vetante.§.j.Jac.Potest etiam poni ſm Ja.de ra.in statutis.si pretor aliqd bannū instituit potest illud mutare ⁊ aliud statuere.Et vide p declaratione hui⁹.l. qd no.per Inn.ex de pcu.c.querelā.in gl.vlt.in prin.circa fi. Sed q est ratio q interlocutoria pōt reuocari diffinitiua nō. dic qr iudex diffiniendo definit esse iudex:vt.ĵ.eo.l.iudex.sed non interloquendo.vel qr cū maiori deliberatione fert diffinitiua q interlocutoria.ar.ad hoc.C.de repudijs.l.dubiū.et in auf.de appel.in prin.col.iiij.Et qd dicit pōt.dic si vult.nō em compellit:qr nō quicquid ⁊c.vt.§.de iudi.l.nō quicquid. ¶ Modo p declaratione.l.oppone dupliciter.Primo em vr q interlocutoria non possit retractari:vt.C.de dila.l.siue pars.Sʒ rñdeo vt ibi no.s.q dilatione concessa iudex dʒ acquiescere:nisi cā cognita abbreuiet qd pt vt hic.Gl.tñ q hic est nō soluit contrariū:sed refert se ad aliud.s.vtrū possit dilatio arctari vel progari.de quo dic vt plene dixi.§.e.l.ij.⁊.l. iiij.§.si qs.cōdēnatus.⁊.d.l.siue pars.¶ Scdo opp.ad vltimam partē huius.l.C.quō ⁊ quādo iudex.l.si vt pponis.l.si

presens. Sed dic aut tenet ipso iure: aut non. Si tenet hz locū l.ista.in fi.cū fi. Si nō tenet habent locū.ll.𝔥rie cum simi.et ea que ibi not.⁊.ĵ.eo.l.iudex. ¶ Expeditis cōtrarijs formemus aliquas qōnes. Primo an quelibet interlocutoria possit reuocari. In hoc fuit opi. Nam Az.in summa quō ⁊ quādo iudex.vltra prin.⁊ de sentē.⁊ interlo.om.iudi.in fi.dicit em̄ aut interlocutoria ɔtinet aliquid qḋ equipollet diffinitiue: vtputa aliquid dari fieri vel restitui: vel aliud equipollens: ⁊ tunc mutari non possit sicut nec diffinitiua: qꝛ ita decidit illū articulum ac si esset diffinitiua.argu.huius.l.in fi.⁊ dixi.s̄.eo.l.j. Cum ergo eadē sit ratio in tali interlocutoria q̄ ⁊ in diffinitiua: ergo idem ius: vt.s̄.ad le.aquil.l.illud.cum fi. Aut nō cōtinet aliquid equipollens diffinitiue: sꝫ solum aliquid preparatoriū ad ordinationē cause: vtputa qꝛ partes adsint iudicio tali die vel testem admittēdum vel non ⁊ si'lia: ⁊ tūc possit mutari vt hic ⁊.s̄.de arb.l.dicere.§.fi.⁊ al's.l.qualem.§.fi. Alij magis restringunt hoc scḋm membrum q̄ Azo. ⁊ dicunt aut in interlocutoria deciditur aliqd incidens vel emergēs puta testem admittēdum vel nō admittendum vel accusatorē liberum vel seruū ⁊ tunc nō possit mutari sicut nec diffinitiua licet talis interlocutoria sit preparatoria cause. Aut p eam nō decidit questio incidens vel emergēs sꝫ aliquid qḋ est simpliciter preparatoriū ad cām ordinandā vel partes adesse corā iudice ⁊ tūc possit mutari vt hac.l.⁊.d.l.dicere.§.fi. Tertij dicunt quoꝝ opinio videt̄ mihi verior ꝙ quelibet interlocutoria possit mutari siue ɔtineat dari vel fieri vel aliud equipollens diffinitiue: siue ferat̄ super emergenti vel incidenti: siue sup preparatorijs cause.⁊ hoc ꝓpter generalitatē huius.l.q̄ nō distinguit vt.s̄.de pub.l.de predio.⁊ de offi.presi.l.ij.in fi. ⁊ ita videt̄ sentire gl.C.sniam rescin.non posse.l.j.⁊ de sentē.⁊ interlocu.om.iud.l.post sniam.⁊ ita tenent cōiter ⁊ videt̄ expressum.ĵ.de ꝓto.stipu.l.j.§.fi.⁊.l.penul.⁊ de ope.no.nun.l.si opus.vbi dicit̄ indistincte interlocutoriā reuocari. qḋ tn̄ intellige nisi executio interlocutorie fuerit secuta: vt ibi patet. Nec ob.si dicat ꝙ ibi fuit de voluntate partiū qꝛ verū nō est: cū textus dicat iubere ⁊ precepit vnde de earū volūtate non ꝓcessit: vt institu.de attil.tuto. Inno.sentit ꝙ interlocutoria lata cū cause cognitiōe examinatis iurib⁹ partiū trāseat in rē iudicatā ⁊ reuocari non possit: vt no. per eū ex̄ de insti.cū venissent.in glos.sua que incipit.perpetuo.ƀm opi.de hoc vide iij.q.vj.c.hoc quippe.⁊ est bene singulare ⁊ nota dignū: ⁊ vide etiā Archi.extra de excep.c.pia.lib.vj. ¶ Sed nunqd interlocutoria qua iudex cōdemnauit aliquē in expen̄.pōt reuocari? Dic ꝙ sic.vt no.per Inno.extra de senten.excō.c.sacro.in vlti.colū.⁊ ibi de istis interlocutorijs no.p eū.in gl.mirant̄ aliqui. Dn̄s aūt Odof.hic vr̄ aperte tenere ꝙ interlocutoria que fert̄ sup emergēti vel incidēti: vel sup eo qḋ puniat cōtumaciā alicuius: vel q̄ cōtineat aliquid equipollēs diffinitiue: ⁊ ex qua sequeret̄ lesio partis cōtra quā reuocaret̄ nō possit reuocari: sꝫ illa solū q̄ fertur sup preparatorijs cause: vt dictū est.qḋ sic ꝓbat.si peto a te.x.⁊ tu es ɔtumax in rn̄dendo ⁊ iudex interlocutoria mittit me in pos.bonoꝝ tuoꝝ p mēsura debiti declarati: vt.ĵ.de bonis auto.iudi.possi.l.cū ꝓponas.⁊ aut̄.⁊ qui iurat.certe talis interlocutoria nō poterit reuocari. Idē si forte missus ex snia in reali lit.conte.vel quasi: vt.C.vbi in rē actio.l.ij.⁊ de prescrip.xxx.an.l.si qs emptiōis.nā non audit̄ post annū vt dictis.ll.ꝓbat̄. ¶ Itē si liceret iudici mutare interlocutoriā latā super emergēti vel incidenti iam nō esset litiū finis qḋ esse nō dꝫ: vt.C.de transa.l.fratris. Licet tamē ipse Odof.teneat hanc opi.dicit tn̄ docto.⁊ aduocatos bonon̄.tenere predictā opi. ꝙ interlocutoria quelibet possit reuocari ex generalitate hui⁹.l. De quibusdā dubitat̄ vtrū sint interlocutorie vel diffinitiue vcꝫ quādo fertur snia super restitutiōe rei ⁊ postea sup interesse vel iuramēto in litē vel ꝙ res auferatur manu militari de quib⁹ vide qḋ no.s̄.de rei vē.l.qḋ restituere.⁊ qḋ met⁹ cā.l.si cū excep.§.h aūt actio. Et q̄ snia dicat̄ diffinitiua ⁊ que interlocutoria: dic vt not.p Archi.ex̄ de lit.cōte.c.exceptiōis pemptorie.li.vj. ¶ Itē q̄rit infra qḋ tps possit interlocutoria reuocari? gl.dicit ƀm Azo. ꝙ vsq; ad quattuor mēses ⁊ nō vltra.⁊ hec opi.videt̄ approbari ex̄ de ꝓcur.c.ij.⁊ melius de ap.c.cū cessante.⁊ in Specu. de except.§.forma.v̄.qd si iudex. Alij dicūt ꝙ vsq; ad.x.dies ⁊ nō vltra ad instar supplicationis: vt.C.de preci.impa.offe. aut̄.que supplicatio. ¶ Itē qꝛ ideꝫ tps dat̄ ad rescissionē interlocutorie ⁊ diffinitiue: vt.ĵ.qn̄ ap.fit.l.j.§.qḋ in snijs.ergo infra.x.dies tn̄ debet reuocari.⁊ ista opi.placet Dy. Alij dicunt ꝙ quo ad partes transit in vigorē rei iudicate p lapsum decēdij sicut ⁊ diffinitiua: vnde ad petitionē partis vltra.x. dies nō pōt reuocari.sꝫ quo ad iudicē nō transit qn eā possit etiā post.x.dies reuocare si sibi videt̄. Et ita no.ex̄ de app.cū cessante.vbi de hoc satis no.p.G. Inn.⁊ alios. Alij dicūt ꝙ petitio reuocatiōis debet fieri infra.x.dies sꝫ ipsa reuocatio siue reuocādi potestas que fieri debet cū cause cognitiōe pōt
1 fieri etiā p.x.dies. ¶ Itē querit an iterlocutoria † possit ferri sine scriptis? Dic ꝙ sic: vt no.ĵ.de ap.l.ij.⁊ plene dixi.C.de senten.ex periculo recitan.l.fi. ¶ Item querit an interlocu-
2 toria † qua qs ꝓnunciauit se iudicē cōpetentē possit ɔtrario imperio reuocari ⁊ infra qḋ tps? Ista est dubitabilis questio ⁊ de ea dic vt plene dixi.s̄.si qs i ius voca.nō ierit.l.ij. ¶ Itē querit an inuitis partibus possit reuocari? Et videtur ꝙ sic qꝛ hec.l.cōmittit iudicis potestati vt hic.ergo cōsensus litigatoꝝ nihil operat̄.sed gl. que est.ĵ.de ꝓto.stipu.l.j.in fi.tenet ꝙ inuitis partibus reuocari nō possit sed eis volentib⁹ sic.si v̄o altera partiū ɔsentiat ꝙ mutet̄: credit Dyn.inuita altera
3 possit mutari p hac.l. ¶ Itē querit̄ an interlocutoria † possit ferri vel mutari absentib⁹ partib⁹? Et videtur ꝙ sic: vt.s̄.de arbi.l.diē ꝓferre.in prin.⁊.l.si interpellat̄.§.j.⁊ ibi not. Econtra ꝙ nō.C.de dila.l.a ꝓcedente.⁊ ibi in glos.ĵ.de regu.iur.l. oīa quecunq;.⁊ de officio ꝓcōsul.⁊ legati.l.nec quicq̄.§.vbi decretū.⁊ in eis de hoc no. in glo.⁊ de hoc bene in Specu.de dilationib⁹.§.nunc videamus.v̄.sed pone ecce.⁊ de excep.§. viso qn̄.v̄.si.sed si iudex videt se male interlocutū. Sed potest distingui aut fertur sup facto quod desiderat plene cause cognitionē ⁊ requirit̄ cause cognitio.i.ꝙ partes sint presentes. ⁊ ita loquit̄.d.l.a ꝓcedente.⁊.l.oīa quecūq;.cū si. Aut fertur sup eo qḋ non requirit plenam cause cognitionē ⁊ tūc potest ferri in absentia partiū: vt.d.l.diē ꝓferre.in princi.⁊.l.sed interpellat̄.§.j.⁊ glo.ibi posita.⁊ de hoc dixi.C.quō ⁊ qn̄ iudex. l.ea que.⁊ not.⁊ dixi.s̄.ad trebel.l.recusare.in princ.⁊ de hoc etiā ex̄ de ꝓcura.c.auditis. ¶ Est etiā vnum circa hoc bene notandū qḋ nota. Hosti.extra de re iudi.c.cum olim ꝙ iudex presumitur circūuentus ⁊ deceptus si mutat interlocutoriā parte absente.⁊ talis circūuentū ꝓdesse nō debet circūuenienti.vt.C.si ex falsis allega.l.j.et.ĵ.de falsis.l.si quis obrepserit. ¶ Itē querit̄ an interlocutoria possit ferri per aliū? Dic ꝙ sic: vt dicta.l.diē proferre in prin.de arbitris.⁊ ibi no. ¶ Itē queritur vtrū sentētia lata super possessorio possit reuocari. Et dic ꝙ nō vt hic in glo.no. ¶ Itē quero nūquid possit mutari sepius? Et credo ꝙ bis ⁊ nō amplius sicut dicit̄ in diffinitiua.C.ne liceat in vna eademq; causa tertio ꝓuocare in rubro ⁊ nigro. ¶ Itē quero an vnus ex pluribus iudicib⁹ alijs inuitis possit sententiā ferre? R̄ndeo vt no.ĵ.eo.l.si vni.Dy. ¶ Itē quero si lata est interlocutoria contra me ⁊ appellaui postea volo ea vti in meum fauorē an possim? Dic ꝙ non: vt nota.s̄.de iureiur.l.nō erit.§.vlt. ¶ Itē quero an ex interlocutoria oriatur actio in factum ⁊ exceptio rei iudicate. Rofr. videtur sentire ꝙ non in libello de actiōe in factū ex re iudic. M.simile videt̄ sentire cōtrariū ⁊ ꝙ saltē officio mercenario executioni madetur ƀm qualitatē interlocutorie per.l.actori. C.de iureiur.⁊.s̄.si quis ius dicen.nō obtē.l.j.⁊ ne suum iudicium fit elusoriū: ⁊ qꝛ iudiciū redditur in inuitum. Ibi: contrario imperio.i.cōtraria snia interlocutoria. Dy. In fi.quia sententia diffinitiua non pōt reuocari nisi ex causa ꝓbabili: puta p restitutionē in integrū vt.s̄.de postul.l.j.§.penul.⁊ de mino.l.in cause.§.fi.⁊.l.seq. Jaco.de ra. In glos.vel quilibet iudex.ibi expensis litis.occasione cōtumacie: vt.C.de iudi.l. scimus.cū si. Jaco.⁊ Ol. In ea.glo. ibi: alioquin.i.si aliquod predictorum continuat. Dy.ibi: contra scꝫ quia mutari non poterit. Dyn̄.⁊ Jaco.ibi: si de momenta. poss.fuerit appel. l.j.malum est ar.qꝛ ab interlocutoria nō appellatur: ⁊ tamen mutatur. ¶ Sed ratio quare nō mutat est qꝛ est diffinitiua: vt.ĵ.subijcit. Ibi sed certe ⁊c. Jac.⁊ Dy.ibi emergēs.que nil dari vel restitui vel pacifice possideri precipiat. Jac.ibi si habeat executionē.de hoc dic vt dixi.s̄.in qōnib⁹.⁊ no.extra de appella.c.cum cessante. Ibi lata.in possessorio principaliter intentato. Dy.ibi si ex falsis instrumētis.l.j.sed ille in diffinitiua loquūtur: vt ibi pꝫ per quā tacite reprobatur exceptio. Jaco.ibi non cōtineat.qꝛ nō declarat aliquid esse vel nō esse: sed simpliciter ordinat. Ibi a lege.vt que dātur ad ꝓbandū vel audiendum sniam diffinitiuā. Ja.vt.C.de dila.l.j.⁊.s̄.de iudi.l.per interualla. Jaco.ibi a iudice.vt que dant̄ ad cōparendum. Jaco. In glo.vlti.in fi.⁊ adde qḋ not.ĵ.quādo app. l.sit.l.j.§.biduum. Jaco.

Diuo pio. Diuide in duas partes. Prima tractat per quos fiat executio sententie vsq; ad.§.in vēditione. Secunda tractat quo ordine ⁊ qualiter fiat executio vsq; in fi. Scḋa incipit in eodem.§.in vēditione. Et de executione sniarum

tione sententiarũ vide qđ not. in Speculo de snie executione per totũ. ⁊ qđ nota. C. de epis. audi. l. epale. in fi. ⁊ de execu. rei iudi. super rubrica. ⁊ de iudi. properãdũ. §. finauté reus. Ibi datoꝝ. i. delegatoꝝ. Ibi: arbitroꝝ. cõpromissarioꝝ electoꝝ sine pena in illis casibus in quibꝰ eorum snia parit actionẽ ⁊ exceptionem: vt. C. de arbi. l. pe. Dy. ibi: visum fuerit. al's visi fuerint. ⁊ tũc est. s. presidis. Dy. ibi: psequi. al's pduci. Dyn. ¶ Et sic not. ꝙ snia vno loco lata p vnũ iudicẽ mandaẗ executioni alio loco p aliũ. ad qđ concoꝛ. eẍ de foro cõpe. c. postulasti. j. de bo. auto. iudi. possi. l. cũ vnus. ⁊. C. de iudi. pperandum. §. finauté reus. vbi de hoc dixi. ⁊ eẍ de foro compe. c. romana. §. cõtrahentes. lib. vj. in fi. §. ¶ Et ad hoc etiã facit qꝛ papa licet cognoscẽdo de matrimonio incidenter cognoscat etiã de dote cũ ꝯtra laicũ nõ mãdat sniam dotis executiõi sꝫ iudex laicꝰ: vt eẍ de dona. inter virũ ⁊ vxo. c. de prudẽtia. licꝫ littera ĩnuat ꝙ iudex eccl'iasticꝰ cogat. ¶ Quid si mediolañ. cõtraxit pergami ⁊ ibi habet bona aliqua licet maiorẽ partẽ habeat in mediolano: nũquid iudex pergami poterit exequi sniam in bonis pergami existẽtibus: Dic ꝙ sic: vt. j. de polli. l. de pollicitationibus. in fi. ⁊ no. in Speculo de primo ⁊ scđo decreto. §. nunc videamus a quibꝰ iudicibꝰ. v. et not. ꝙ iudex boñ. ¶ Sed quero. j. qđ tps põt mãdari snia executiõi: Dic ꝙ in reali post. x. dies qꝛ tunc transit in vigorẽ rei iudicate: vt insti. de officio iudi. in prin. de pig. l. si fundus. §. si plures. eẍ de electiõe. cũ dilecti. ⁊ de testi. significauerũt. In psonalibꝰ autẽ actionibꝰ mãdatur executioni demũ post quattuoꝛ mẽses: vt. C. de vsur. rei iudi. l. ij. ⁊. l. fi. s. eo. l. iiij. §. si quis cõdemnatus. ⁊ extra de officio deleg. c. querenti. ⁊ de re iudi. c. qđ ad cõsultationẽ. ⁊ vide qđ no. per Arch. extra de app. c. nõ solũ. li. vj. ij. col. ¶ Sed nunqd in casibꝰ in quibꝰ nõ põt appellari: poterit mandari executiõi ante. x. dies in realibus ⁊ in psonalibus ante quattuoꝛ mẽses: Dic vt plene not. in Speculo de snie executione. §. videndum restat. ¶ Item dic ꝙ in maleficijs statim mandaẗ snia executioni vt eẍ de hereti. c. vt inquisitionis. lib. vj. ij. q. j. c. sunt. de peni. dis. j. c. adam. ⁊ ad hoc no. xj. q. iij. c. cum apud. ⁊ eẍ de offi. deleg. c. querenti. ad hoc j. de penis. l. si qs foret. ⁊. l. pregnãtis a ꝯtrario sensu. ¶ Sed quid si iudex tulit sniam excõicationis cõtra me deinde infra decẽ dies tulit aliam sniam excõicatiõis: appellaui a prima: nũquid cassabiẗ scđa per modum attentati: Dic ꝙ nõ: immo necessaria est absolutio. vt eẍ de snia excõi. c. venerabilibus. §. porro. li. vj. cũ ibi no. p Jo. an. ¶ Est etiã notãdũ ꝙ iudex ap. exequeẗ sniam quã cõfirmat. vt. C. de epali audi. aut. si qs litigantiũ. ⁊ ibi dixi ⁊ de app. l. precipimus. In glo. i. a magistratibus populi romani. ⁊ ꝺm hoc subaudi ad magistratus. Ja. ibi: ⁊ si nõ cognitio. qđ est cõtra prin. huius. l. qꝛ ibi executio demãdaẗ qđ hic nõ videẗ fieri posse. sed dic ꝙ ibi executio demandatur a principe. hic autẽ loquiẗ de inferioribꝰ magistratibꝰ. Ray. ibi: hoc cõtra ius cõe habere dꝫ. s. ꝙ sniam suã possit executioni mãdare. qꝛ qđ cõtra iuris rõnem ⁊c. vt. s. de legibꝰ. l. qđ vero. Nec ob. l. ⁊ si non cognitio. que magis videẗ obstare qꝛ ibi delegaẗ p pncipem executio qđ maius est: ergo ⁊ cognitio qđ est minus. Et ꝙ maius sit executio ꝙ̃ cognitio patet qꝛ minoꝛ magistratus exequi non potest: vt patet. j. ad municip. l. ea que. §. j. sed cognoscere põt vsqꝫ ad. ccc. aure. vt in aut. de defensso. ciuita. §. ⁊ iudicare. ¶ Itẽ executio nõ fit nisi precesserit cognitio. ergo delegata executione videẗ delegata cognitio si prius nõ est cognitũ: vt. C. si cõtra ius vel vti. pub. l. ⁊ si nõ cognitio. nã cui cõmittiẗ posterius ⁊ antecedẽs cõmissum videẗ: vt. s. de pcu. l. ad rem. ⁊. l. ad legatũ. Dy. ibi l. liubere. qꝛ maius trahit ad se minus. nõ econtra. Jac. vt. s. de acqui. rerũ do. l. quicquid. §. cũ partes. Dy. ibi. §. preterea postulasti. idem in legato a quolibet oꝛdinario: vt eẍ de foro cõpe. c. si qs cõtra clericũ. ⁊ ibi de hoc no. ⁊ de offic. dele. c. querenti. ⁊. ij. q. vj. quisquis. ⁊ in speculo de primo ⁊ scđo decre. §. nũc videamus a quibꝰ iudicibꝰ. v. iudex aũt delegatꝰ. ⁊ vide qđ dixi. s. de pcur. l. si reus p actio. Ibi: pponi qđ. s. an possit mãdari vt in possessionẽ mittat. Ol. ibi: mittere. ex primo decreto. Ibi: vt possideat. ex scđo decreto. Dy. ibi: ꝺm quosdã. sed predicta. l. ea que. ꝯrium dicit. ⁊ ideo qđ hic dicitur nõ est verũ. sed dic ꝙ nõ delegaẗ: vt. d. §. vt possessio. sed videtur ꝙ possit executio demandari: vt. C. si ꝯtra ius vel vti. pub. l. ⁊ si nõ cognitio. sed ibi a principe: vt. s. dixi. ¶ Itẽ ꝙ possit demãdari. est arg. C. de execu. rei iudi. l. si vt. pponis. sed ibi nudum ministeriũ ⁊ mera facti executio cõmittiẗ non iurisditio exequendi: vt. s. vt in pos. lega. l. is qui. §. missus. ⁊ de iurisditionis executione hic queriẗ. Jaco. In ea. glo. in fin. vel dic ⁊ melius vt ibi no. Ol. Uel ibi de missione verbali que competit delegato. Jac. de ra. In glos. qũ sine pena. hec glo. cõtinet veritatẽ. ⁊ glo. que est. s. eo. l. ait pretoꝛ. nõ bene dicit in eo qđ ibi no. ꝙ ex snia arbitri electi cũ pena oritur actio ⁊ exceptio. Dy. Ibi nouum hoc respicit. ⁊ ꝺm hoc non repetas. a se datorum Ja. Ibi certi. et dati: vt. j. de appel. l. ex consensu. Ja. In fi. q. l. apertissimi. ⁊. l. fi. in fi. contradicunt principio huiꝰ l. nisi eas intelligas de missione verbali. Ja. de ra. In glo. idẽ ecõtra. ibi secus in delictis. sed cum tribus locis possit agi de crimine: vt colligitur. C. vbi de crimine agi opoꝛ. l. j. ⁊ no. s. de iudi. l. heres absens. Pone ꝙ quidã mutineñ. cõmisit crimẽ boñ. ⁊ sic poterat ratione delicti bononie conueniri: vt. d. l. j. ⁊ aut. qua in prouincia. ibi signata. accusatus fuit mutine ⁊ ibi condemnatus nunquid remitti debeat puniendus ad potestatem bononie vbi deliquit: ¶ Et videtur ꝙ sic: arguendo de ciuili ad criminalem. nam in ciuili ita est ꝙ lata snia in vna ciuitate vel prouincia mandatur executioni p alium iudicem ⁊ alio loco: vt hac. l. ij. rñso. Et pro hoc facit hec glo. ꝙ̃ dicit secus in delictis vbi fit remisso ad locũ delicti. sed tñ credo ꝙ non debeat remitti hoc casu: sed puniri ⁊ snia executiõi mãdari mutine vbi accusatus ⁊ cõdemnatus est. Et glo. istã intelligo cũ ad postulationẽ accusatoris accusatꝰ est in loco cõmissi criminis. Nã ex quo fuit i electiõe accusatoris accusare quo loco volebat ⁊ accusauit eũ mutine: ibi puniri dꝫ. Dy. Et p hoc bene. j. de interdic. ⁊ relega. l. relegatorum. §. interdicere. ⁊ ibi est glo. Dy. ⁊ de ista materia remissionis vide qđ nota. d. aut. qua in prouincia.

In venditione itaqꝫ. Id est qꝛ captis pignoribus ⁊ distractis sentẽtia sortitur effectũ executiõis: vt. s. de libe. agnoscen. l. si qs a liberis. §. si qs ex his. itaqꝫ quo oꝛdine capianẗ ⁊ distrahanẗ videndũ est. Ja. ibi: exequi solẽt. iudices exeqñtes precepta a pretoribꝰ facienda. ar. s. de euict. l. si pignoꝛa. ⁊ de nego. gest. l. iiij. §. si executoꝛ. Ja. ibi: peruenietur etiã ad iura. ratio huius oꝛdinis est qꝛ mobilia magis ꝙ̃ immobilia ⁊ magis ꝙ̃ noĩa deduci possunt ad pecuniam. dicas tamẽ ꝙ si de mobilibꝰ nõ põt haberi pecunia vel non ita cito ꝙ iudex põt se conuertere ad immobilia. ar. s. de ventre in pos. mittẽ. l. j. §. diminutio. ⁊. j. de bonis auto. iudi. possiden. l. quãuis. et dicas vsuf. inter immobilia cõputari. ar. C. de pscrip. lõg. tẽp. l. fi. Ja. de ra. In glo. hic dic vt no. in fi. Uel dic aut fit executio ex diffinitiua ⁊ tunc expectaẗ tps legale qđ datur iudicatis olim duorum mensium: hodie quattuoꝛ: vt. j. eo. l. debitoribus. ⁊. C. de vsur. rei iudi. l. fi. Aut ex interlocutoꝛia ⁊ tunc nõ est tps determinatum infra qđ debeat vendi: et ideo iudicis arbitrio relinquiẗ: vt. s. de dam. infect. l. si finita. §. nõ autem. Dy. ⁊ Old. In glo. immo videẗ cõtra in fi. ¶ Prima verioꝛ ⁊ probatur de iure canonico extra vt lit. nõ cõte. c. qm̃ frequẽter. §. fi. Ja. de ra. Uel dic vt in cõtrario no. Uel dic aut bona capiunẗ ppter diffinitiuã sniam: aut propter interlocutoꝛiã. ¶ Primo casu fit missio nõ in oĩbus bonis iure isto. ¶ Secũdo sic. Dy. In gl. ⁊ sic ferẗ snia. ibi nõ sunt de snia. q. d. sunt verba legis ⁊ nõ snie. ⁊ hec vera ꝺm Ja. de ra. Ibi: alij ꝙ hic de interlocutoꝛia. ⁊ p hac opi. est. s. qđ metus cã. l. metũ. §. sꝫ qđ pretoꝛ. Ibi interlocutũ esse. vt siue ⁊c. Dy. ibi: lata tamen tenet. vel dic ꝙ sub cõditione extranea que non sit de natura rei que in iudiciũ deduciẗ snia ferri nõ debet ⁊ lata nõ tenet: vt. §. biduum. sꝫ sub conditione intrinseca ⁊ quã exigit natura rei vel negocij deducte in iudiciũ potest ferri ⁊ lata tenet: vt no. C. de senten. ⁊ interlocu. om. iudi. l. cum iudex. ⁊. d. §. biduũ. ⁊ p hoc. s. de tutel. l. muto. §. j. Jaco. ⁊ Dy. In glo. nullo excepto. ibi de fundo dota. l. j. hoc dictũ ꝙ fundus dotalis capiatur in cãm iudicati cõdemnato viro in aliquo nõ est verũ nisi in subsidium in causam primipili: vt. C. in quibus causis pignus tacite ꝯtrahiẗ. l. satis de primipilo. l. j. ⁊ ne vxoꝛ p marito. l. ob maritoꝝ. Sed an vxore condemnata fiet executio in rem dotis: Respõdeo nõ arg. s. de condi. ob causam. l. si donaturus. ⁊. j. de bonis condemnatoꝝ. l. quinqꝫ legibꝰ. ⁊. l. seq. Jac. In fi. de hoc no. eẍ de fideiusso. peruenit in gl. ⁊ p Inno. ⁊ dixi. C. de execu. rei iudi. l. stipendia.

Si pignora. In causa iudicati pignoribus captis ⁊ emptore nõ reperto multipliciter puideẗ. hoc dicit. Ibi hisqꝫ esse contentus. i. eoꝝ possessione. nam dñium nõ habet locũ. Jaco. Et dicit Dy. ꝙ casus huius. v. nã si creditoꝛ alibi non inueniẗ. Dy. Et dic ꝙ semp presumiẗ esse ꝯtẽtus vt hic diciẗ: siue hoc exprimat siue simpliciter accipiat. Dy. In glo. vel nõ iustum. in fi. ⁊. C. si in causam iudicati pignus captum sit. l. ij. Ol. In glos. i. dentur in solutum. ibi quasi pignoꝛa teneat. vt arg. s. vt in poss. lega. l. is cui. §. imperatoꝛ. ⁊ hoc ꝺm vnam sniam. et. C. de execu. rei iudicate. l. oꝛdo. Jaco. ibi: vt hic. ⁊ dic ꝙ semper presumitur

accipere insolutum ꝓ toto credito ⁊ nō ꝓ minori vt predixi ⁊ no.j.in glo.que incipit.qđ presumit. Et est ratio q: cum ipse habeat plures vias: vt hac glo.no.si malam eligat de se queri debet.Dy.vt.j.de reg.iur.l.damnū. ⁊.C.de iure deliberandi.l.fi.§.pen.¶ Et ista glo.notabilis ⁊ vtilis est in ista materia.In ea.glos.in fi.tutius tamen est creditori tertium remedium.s.ꝙ emat ⁊ licitet sicut quis extraneus: qđ potest vt dictum est.Quidā tamē intelligunt.§.istū locū habere qñ simpliciter pignus insolutū datur.secus autē dicūt si daretur ꝓ quātitate certa.Dy.⁊ Old. vt no.etiā hic in glo.q̄ incipit.qđ presumitur.In gl.al's deest.ibi debitum petere.vel dic ꝙ qđ sibi debetur ex alia causa.Ja.In glo.s.debito.ibi transact.vt s̄.de proba.l.procula.Dy.

Si super rebus.

Si ante pignus addictuꝫ appareat cōtradictor sup rebus super quib⁹ sn̄ia executioni mādat summarie se interponūt iudices exequētes: que tamē summaria cognitio non preiudicat cognitiōi plenarie.hoc.di.Ex isto.§.colligitur ꝙ nullus pōt impedire executionē rei iudicate in ciuili vel criminali nisi ꝓbet se ius habere rōne dn̄ij vel possessiōis in rebus in quib⁹ fieri vult executio. ⁊ pro hoc bene.C.de priui.fi.l.j.⁊ ibi in glo.ne vxor ꝓ marito.l.ob maritorū.⁊ ibi in glo.C.de iure fisci.l.ꝓhibitum.⁊.l.defensionis.li.vj. vel.x.de bonis dāna.l.si quis intra ꝓuinciā.⁊.j.de requir.reis.l.j.⁊.ij.⁊.l.annus.immo rōne solius possessionis impedire executionē non pōt ꝫm Ol.vt dixi.C.de his qui ad eccle.cōfug.l.fi.§.cū autē modicis.in fi.Ibi capte.nō tamē distracte vel date insolutū: al's secus vt.j.§.si post addictū.vel dic capte.i.capiende.Ja.ibi:cognoscere debere.inter creditorē ⁊ cōtrouersiā referētē.Ja.ibi:eius fuisse.creditore hoc ꝓbante.Ja.¶ Exēplo mulieris que habꝫ ꝓbare res mariti sibi hypothecatas: vt.C.ne vxor ꝓ marito.l.ob maritorū.Dy.ibi: de ꝓprietate.nā si tertius de suo doceat interesse executio sn̄ie debet differri.extra de re iudi.c.cū sup. Jaco.de ra.ibi:exequant.distrahēdo vel melius capiendo.Jac.ibi:summatim.i.nō seruata solēnitate ordinis iudiciarij.Jac.ibi:cognoscere debere.inter creditorē ⁊ cōtrouersiā referentem.Ja.ibi:nec sn̄iam.ex summaria cognitione ꝓlatam.Ja.ibi:eorū.s.exequentiū.Ja.ibi:si forte hi scꝫ magistratus.Jac.ibi:dimittēdam.s.rem ceptā in causam iudicati.Dy.ibi:putauerūt.s.qui exequūtur rem iudicatam.Jac.ibi:capta est.i.capi petitur.Ja.ibi:per sn̄iam debere.irreuocabiliter.Dyn.ibi:restituta est.i.tradita ex causa executionis.Jaco.ibi:vsucapioni.s.interrūpende que erat contra debitorē incohoata.Dy.ibi:res iudicata.s.ꝓ victore.Dy.ibi: de pignore capto.per iudicem qñ appellat pignus iudiciale.Dy.ibi:qui dimisso creditore.i.facta solutiōe priori creditori.Dy.In ver.sed illud.No.ꝙ quis nō debet se cōuertere ad incerta vbi pōt esse certus. sic.s̄.ad trebell'.l.cogi.§.si pater.in fi.⁊ dic vt ibi.⁊.s̄.de condi.institu.l.quia ratio.⁊ ibi in glo.Jaco.de ra.ibi rei distractio.Iste.§.habet locum post sn̄iam nam ante sententiam creditor primus ad petitionē secundi pignus vendere non cogitur: vt.C.qui potio.in pig.ha.l.eos.⁊ de solu.l.nulla.Jac.de ra. In glo.ab aliquo.ibi possidere.sed non videt ꝯdictionē rōne possessiōis admittēdaꝫ nec executionē differēdam.q: etiā alio possidēte fit missio ⁊ executio in ꝓprietate: vt.s̄.dāno infec.l.si finita.§.si de vectigalib⁹.q: separata est causa possessiōis a ꝓprietate: vt.s̄.de acqui.pos.l.ꝓmisceri.⁊.l.naturaliter.§.nihil.⁊ ꝓ hoc.j.eođ.l.qđ si res.⁊ maxime si debitor dolo trāstulisset posses.ar.C.quādo ex facto.l.j.⁊.s̄.vt in posses.lega.l.is cui.§.qui in possessionem.et l.si legatorum.⁊.l.fi.⁊.C.de his qui ad eccle.cōfug.l.presenti.super ver.a quocūqꝫ occultate. vbi de hoc dixi.¶ Item hec littera dicit.de ꝓprietate cognosci. ⁊ ad hoc.C.de iure.fisci.l.probibitum.⁊.l.facultas defensionis.Jaco.Et dixi etiam.s̄.in prin.§.remanebit possessio penes possessorem eo iure quo erat ⁊ reuocabitur ab eo iure quo debitor poterat aduocare.pro ista etiam opi.bene facit.C.quando fiscus vel priuatus.l.ij.in glo.ibi posita que dicit ꝙ vicini dicunt res suas esse.nō dicit a se possessas.sed pro opi.glo.ꝙ sufficiat cōtradictio ratione possessionis facit generalitas huius.l.dum dicit cōtrouersia fiat nō distinguendo ꝓprietatis vel possessionis.Non ob.qđ subinfert de ꝓprietate q: nō dicit ꝙ inferēs cōtrouersiam hoc allegaret: sꝫ creditor de ꝓprietate excipiebat. q: dato ꝙ referens cōtrouersiam ꝓbaret possessionem: si creditor ꝓbaret de ꝓprietate fieret nihilominus executio.ar.eius qđ not.C.de interdic.l.j.⁊ hec vera nisi euidenter iudici cōstaret de fraude ⁊ collusione protestantis: q: tunc nō esset executio retardanda: vt.C.plus valere quod agitur ꝓ totū.sicut ⁊ al's ꝓpter fraudem fit qđ al's nō fieret: vt.j.de priuile.credi.l.euꝫ qui in possessione.⁊ de separationibus.l.j.§.quesitum.⁊.l.ab herede.In ea.gl.ibi ante adiectionē.i.in solutiōis dationem.In gl.no.similia in fi.⁊ ibi de hoc satis dixi.⁊ de ista summaria cognitione habet etiā.C.vbi in rē actio.l.ij.s̄.ad exhibē.l.iij.§.sciendū.⁊.l.thesaurus.Est ⁊ cognitio extraordinaria de qua habet.j.de adul.l.ij.§.si publico.de relig.l.si quis sepulchrū.⁊ de iudi.ꝓperandū.§.in honorarijs. Est ⁊ plenaria de qua habet.s̄.de bono.pos.l.iij.§.bonoꝝ.⁊ de offi.ꝓcon.⁊ leg.l.nec quicꝙ.§.de plano.de quib⁹ oībus vide in clemē. de v̄.sig.c.sepe.cū ibi plene no.In glo.i.oīb⁹.ibi post addictionē.i.insolutū dationē: vt.s̄.glo.intellexit.vel faciendū post distractionē ab emēte.Ja.In fi.sꝫ cōtra.s̄.ꝓ herede.l.ij.⁊ ꝓ empto.l.misso.sed ibi de vsucapiōe eius ꝓ cuius debito capit.hic de vsucapione eius qui cōtra debitorē vsucapiebat.nā debitori prodest possessio creditoris.Ja.

Si post addictum.

Si post pignus addictuꝫ moueat q̄stio emptori: iudex exequēs non pōt āplius se intromittere tanꝙ executor.sed si mouetur qđ de precio adeo se interponit vt rē venditā auferat tanꝙ non distractā ⁊ in causam iudicati cōuertat.h.d.¶ Continua hunc.§.ad precedentia: vt in glo.et hꝫ duas partes.¶ In prima vsqꝫ ibi.sed si emptor.loquitur qñ mouet cōtrouersia de re vēdita per exequētem: siue rōne proprietatis siue rōne possessiōis: quo casu nō intromittit se iudex qui executus est.¶ Scđa vsqꝫ ad.§.sic quoqꝫ. loquit qñ de precio mouet questio: q: emptor nō vult soluere preciū pignoris: quo casu intromittit se iudex exequēs vendendo pignora alteri.¶ Secundo loco dicit ergo ꝙ si postꝙ pignora sunt vēdita moueat qđ emptori vel actori de re: iudex nō hꝫ amplius se intromittere.sed si moueat qđ ab emptore de precio iudex debet ei auferre rem ⁊ alij vendere: ⁊ preciū cōuertere in causam iudicati.⁊ hoc dicit vsqꝫ ad.§.sic quoqꝫ.Dyn.¶ Et expone si post addictū.i.vēditū.Ibi: emptori moueat.de ꝓprietate vel possessione pignoris capti in cām iudicati ⁊ per eū empti.Dy.ibi:an sit cognitio summaria.Dy.ibi:locū esse cognitiōi.s.summarie.sꝫ plenaria bene posset locū hr̄e in ordinario.Et dic etiā si nō sit emptor in possessiōe. idē tn̄ ⁊ si sit in possessiōe.⁊ hoc sequit Dy.ibi: in possessionē rei capte in cām iudicati.Dy.ibi:nō cessabūt.al's nōne cessabunt.⁊ est bona lr̄a.Dy.Et subaudi certe cessabunt.Nā ex quo cessant post venditionē ⁊ ante traditionē: multofortius post traditionē.Dy.ibi:eorūdem.s.executoꝝ.Dy.ibi:idēqꝫ.s.vt partes executorum cessare debeāt.Dy.ibi:res fuerit addicta. istum §.⁊ sequentē intelligas ꝙ iste iudex non pōt adiri tanꝙ executor his casibus vt imploretur officium suum pro executiōe sed nil prohibet super lite noua si moueatur ⁊ sic ordinarius adiri.Jaco.de ra. In versi.sed si emptor.ibi pignora.in cām iudicati capta.Dyn.ibi: manus debeant.mandando sn̄iam executioni in bonis emptoris.Jaco.Uel melius cōueniendo emptorē ad preciū soluēdum act.ex vendito.Old.ibi:ꝓcedere.s.exequendo sententiā in bonis emptoris.vel dic cōueniēdo eū ad precium.sed ipsam rem nisi emptori auferre potest: et iterū alij distrahere: vt in fi.§.Dy.⁊ Ol.ibi:aduersus eum sentētiam. ⁊ tunc posset fieri cōtrouersia per alium de bonis emptoris ⁊ sic executio impediri ⁊ ita res in longū ꝓcederet.Dy.¶ Et sic no.ꝙ executio fieri non debet nisi aduersus cōdemnatum vel aduersus eum qui eius noīe possidet vel detinet: vt.j.§.ꝓxi.ver.item quid dicemus in fi.⁊.§.seq.¶ Et est notādum ꝙ ex quo res reperitur apud aliquē presumit esse sua: vt.s̄.de pig.l.cum tabernam.⁊ ideo ab eo nō est aduocanda cū in possessione sit potior. ⁊ ꝓ hoc.s̄.eo.§.si super rebus.⁊ de acqui.pos.l.qđ meo.§.si venditor.¶ Item not.ex isto.§.ꝙ illi qui emunt res q̄ vendunt ex causa iudicati non habēt regressum de euictione contra vēdentes nisi sibi prouideant ꝙ eis de euictione caueatur.possent tn̄ agere contra eum cui pecunia proficit vt hic in glo.nota.Dy.ibi: exoluisse contendat.supple pro iudicato haberi nō debet.⁊ sic est necesse nouam condemnationem fieri.Dy.ibi:melius igitur erit.nunc rn̄det.Dy.ibi:interponāt.executores cōtra emptorē ꝯueniendo eos ad precium ordinaria via.Dy.ibi:eum.s.executorem.Dy.ibi:presenti pecunia.i.non habita fide de precio. Dy.vt sequitur.Dy.ibi:capiant.i.auferāt.Dy.ibi:si autē de precio s.sit cōtrouersia.Jaco.In glo.i.captum.ibi addicta.i insolutum data ꝫm quosdam.Jaco.ibi:vbi autē sibi.s.victori. Dy.ibi:iudicati actio.quod intelligas esse verum si sn̄ia condemnatoria spēm cōtinet.q: si quātitatē tūc re insolutū data euicta victori haberet locum vtilis actio ex empto nō actio iudicati: vt.C.de euict.l.si predium.⁊ no.s̄.de pign.act.l.⁊ eleganter.in princi.Jaco.de ra.In ea.glos.ibi: ⁊ postea.idem immo

ꝫm eandem

fm eandē litterā dūmodo legas interrogatiue. Ja. In glo. si habeas. ibi. §. si super rebus. Sed magis credo re nō tradita eiusdē iudicis partes esse vt hic innuit. ⁊ certe ⁊c. s. preciū solutū nō sit cum nō teneaᷓ soluere nisi securus fuerit. Idem si res tradita sit precio nō soluto. vt ar. s. de pericu. ⁊ cōmo. rei ven. l. pe. §. antea. ⁊. C. de euic. l. si post pfectā. ⁊ fm hoc quelibet littera est bona vt cessent partes iudicis si iam preciū sit solutū. sed si solutū nō sit cessent quasi adhuc nihil factū sit. Jac. ibi: questio de precio. vel expone vt supra dixi ⁊ lege interrogatiue. Ja. In fi. ⁊ sic si preciū est solutū cessant partes iudicū. si vō est solutū nō cessant quasi nihil videatur fecisse. Ja. In quo. quo ad hoc vt teneaᷓ preciū soluere. immo nō teneᷓ cū euictio immineat in limine ꝯtractus: vt. C. de euict. l. si post pfectā. ⁊. s. de periculo ⁊ cōmo. rei vē. l. pe. §. ante. ⁊ vide si executor cōuertit pciū in rē suā an sit liberatus debitor. qd dixi. s. de neg. ge. l. ij. §. si executor. Ja. In gl. si est habeat. ibi habeat is. ⁊ dices actionē. i. intentare actiōis cognitionē. Ja.

Sic quoq;. Ordo executionis est vt post mobilia ⁊ immobilia fiat executio in noībus circa que si p aliū moueaᷓ cōtrouersia nō habēt iudices exequētes se interponere. h. d. Ibi si neget. qd si malitiose neget. dic vt not. C. qn fiscus vel pua. l. ij. Dy. ibi: secutᵘ. ⁊ male. Dy. ibi: solent. s. vēdere. Dy. ibi: sz si pecuniā. s. q̄ pertinēt ad cōdēnatū. Ibi: aliū quē. s. aliquē. Dy. ibi: ei. i. ad vtilitatē eiᵘ. Dy. ibi: solent capere. s. executores. Dy. In gl. quare secus. ibi summaria cognitio. vel hoc iō qꝛ p summariā cognitionē cogereᷓ alienare qd suū est. ar. ſ. de act. ⁊ obl. l. obligationum substātia. ⁊ insti. quibᵘ alienare licet. §. nūc admonēdū. qd nō est in re corporali capta: vt. s. ea. l. §. si sup rebus. Jac.

Sunt qui. Al's sunt persone. Ibi: oīum bonoꝝ. tales socij habēt priuilegiū huius. l. in oī cōtractu. sz vnius rei socius in illa re tantū. quicquid dicat glo. Alber. ibi: itē parens. i. ascēdens in quocūq; gradu: vt. ſ. de v̄. sig. l. parētis. et s. de in ius vocan. l. quicūq;. §. parētes. ⁊ sub. ab ascēdente cōuentus. Ja. In glo. excipe. in fi. vbi de hoc. Ja. In gl. fere. ibi sed hoc. vel fere dicit qꝛ sunt alij q̄ his tribus legibᵘ numerētur: ⁊ tūc dic vel fere soli. vel scōo dicit fere qꝛ nō semp hi gaudent hoc beneficio ⁊ fm hoc dic fere oēs qui ⁊c. Ja. Hoc etiā beneficio gaudēt clerici: vt ex̄ de solu. c. odoardus. ⁊ no. s. eo. l. miles. Sed nūquid huic beneficio pōt renūciari: Quidam distinguūt qꝛ aut istud beneficiū cōpetit alicui ob reuerentiā persone: vt qꝛ est parens vel patronus vel clericus vel alia similis persona cui reuerentia debeᷓ per creditorē: ⁊ tūc renūciari nō pōt. vt. s. so. ma. l. alia. §. eleganter. Aut competit istud beneficiū rōne cōtractus vt societatis vel donatiōis: et tūc possit renūciari: vt. C. de pactis. l. si quis in conscribendo. ⁊ hec distinctio tangiᷓ ⁊ approbaᷓ in glo. ſ. eo. l. si cōuenerit. ⁊ s. de pact. l. si qs crediderit. ⁊ vide qd ibi dixi. ⁊. l. pactū inter heredē in glo. magna. Et idem no. Hosti. in summa de dona. pꝑter nup. rubricella de donat. cōstituēdis. §. quis cōstituit. v̄. sed quid. licet indistincte alibi notet q̄ renūciari nō possit. in summa de pactis. §. que sint diuisiones. v̄. item vt quis nō teneaᷓ. Idē tenet Azo in summa de pactis. v̄. itē vt quis non teneat nisi inquātū facere pōt. ⁊ de rei vxo. act. §. habet autē maritus. Et ibidem etiā notaᷓ q̄ si maritus cōdemneᷓ insolidum cū cōdemnari deberet inqutū facere posset q̄ nō obstante snīa pōt vti tali beneficio. An autē teneaᷓ maritus cauere de soluēdo si ad pinguiorem fortunā peruenerit: vide qd no. per Archi. lxxxvj. di. c. nō satis. ⁊ vide etiā pulchram qōnem quā nota. s. de cōdi. indebiti. l. qd noīe mariti.

Patronus. Ibi: parentes. s. patroni ⁊ patrone a liberto cōuenti. Dy.

Inter eos. Scz creditores quibᵘ est facienda cōdemnatio inquātū facere pōt. Dy. ibi eadem causa. i. simili. q. d. quarum in exigendo par causa est eo q̄ cōtra eos gaudet priuilegio debitor vt sunt peculiares creditores quorum debitor est postea exheredatus emancipatus. Jaco. ibi: debetur. ex quo nulla cōdemnatio facta est. Dy. ⁊ Jac. In glo. in genere. dic ex eadem causa. Dy. ibi: qꝛ omnibᵘ. s. creditoribᵘ. Dy. ibi: facere potest. s. debitor. Dy. ibi: ⁊ sic oīum. s. creditorum. Dy. In fi. ⁊ sic tribus modis dicitur eadem causa. Dy. In glo. occupare dicitur. ibi ad sententiā. ⁊ hoc qꝛ agitur de iure quesito preferendo. Dy. ibi al's qui. s. cum agitur de iure alicui acquirendo. Dy. Sed hanc solu. videtur tollere. l. ſ. de duobus reis. l. ex duobᵘ. vbi tractatur de obligatiōe quesita preferenda: ⁊ tamē potior est causa eius qui primo litem contestatus est. Sed sol. vt ibi nota. Dyn. ibi: ex pluribus. ⁊. s. de procu. l. pluribus. ⁊ dic de hoc vt. ſ. de ver. ob. l. titius. p Dy. ibi: inter nos priuilegiatos. s. creditores. Dyn. ibi: priuilegio personali. q̄ si vnus esset priuilegiatus ⁊ nō agens deduceretur tamē debitū ipsius priuilegiati. Dy. ⁊ Jac. ibi: in duabus dotibus. vbi est par priuilegiū. ⁊ tamē ex tempore potior est causa prime dotis nō ex preoccupatiōe snīe. Ja. ⁊ Dy. ibi ad primā. s. snīam. Dy. ibi fiat condemnatio. in scōa snīa. Ibi: qd multū prodest vltimo, in executione ꝯcurrenti cū primo. s. ipse vltimus: quantū ad snīam ꝯcurret cū primo in executione: ⁊ primus in ipsa executione petere non poterit q̄ sibi primo satisfiat. Jac. ⁊ Dy. ibi: sicut minorata. ita q̄ si solueretur ante primo scōs nō posset quicquā cōsequi. Ja. In fi. est ergo cōsiderare duo tēpora. s. sententie ⁊ executionis. Et in primo tēpore dic q̄ in prima sententia nō habeᷓ respectus ad vltimam: sed in vltima habeᷓ respectus ad primā. In scōo tempore concurrunt. ⁊ si sunt eiusdem tpis satisfit vtriq; p rata. Si autē sunt creditores diuersoꝝ tēporū primo venienti satisfit in totū eius qd deductū est in sua sententia: non habendo respectum ad aliam snīam. Dy.

Is quoq;. Ibi: ere alieno. ex nō simili causa debito non ex causa lucratiua vt subijcit. Dy. ⁊ Ja. In gl. vlti. ibi opponaᷓ. hoc placet Guido. de suz. maxime ex eo q̄ gl. dicit. eam post sententiā opponi. Guido. In ea. glo. in fi. s. solutionis nō dilatoriā litis. Ja. vt. ſ. de mune. ⁊ bono. l. cura. §. deficientiū. Sz. ſ. de excep. l. ij. dicit eam perpetuā ⁊ peremptoriā. ⁊ de hoc dic vt ibi no. Posset tamē glo. cōcordari vt dictum est. s. q̄ dicaᷓ dilatoria solutionis vt hac glo. nō litis: vt in dicta glo. Dy. ⁊ Ol.

Non tantum. Ibi: alijs cōtractibus. constante matrimonio celebratis nō post. Dy. ibi: mulieris. vt ex contractu condemnetur marito inquantum facere pōt. Dyn. ¶ Sed nūquid maritus habebit hoc beneficiū si conueniatur hypothecaria: an demū quando conueniᷓ psonali: Quidam dicunt ⁊ hoc videᷓ sentire hic glo. q̄ si cōstante matrimonio cōueniatur habeat istud priuilegium: sed eo soluto non: vt. s. de neg. ge. l. diuortio. vbi de hoc no. potest autē conueniri p dote constante mr̄imonio in casu. l. vbi adhuc. C. de iure dot. verius est q̄ siue conueniaᷓ psonali p dote: siue hypothecaria: ⁊ siue cōstāte matrimonio: siue eo soluto q̄ semp gaudeat hoc priuilegio ⁊ bn̄ficio: qꝛ hoc priuilegium non daᷓ titulo actionis: immo persone qñcunq; cōueniatur. et p hoc facit. s. de consti. pecu. l. ij. ⁊ qꝛ non titulus actiōis ⁊c. vt. ſ. de fideiusso. l. tutor. Non ob. l. diuortio. qꝛ ibi loquitur de quasi cōtractu celebrato so. matrimonio per diuortium. Jac. de ra. Et pro intellectu huius materie vide qd no. p Dy. institu. de act. §. item si de dote. ⁊ qd plene not. C. de rei vxo. act. l. vnica. §. cum autē. ⁊. s. solu. ma. l. maritum.

Sed hoc ita. Scz q̄ debeat insolidum condemnari vt dixit neratius. s. l. pri. Ol. ibi: q̄ quātum facere pōt. Ratio diuersitatis quare patri mariti datur indistincte hoc beneficium. i. tam soluto matrimonio q̄ cōstante: sed patri vxoris nō soluto matrimonio est: qꝛ pater mariti sustinet onera matrimonij filij. Et si dicaᷓ immo nō semp sustinet pater onera matrimonij filij. immo quādoq; filius sustinet per seipsum seorsum a patre. dic q̄ plerūq; cōtingit q̄ pater sustineat: vt. s. famil. hercīscū. l. si filia. §. si filius. ⁊. l. si maritus. vnde iura hoc respexerūt: vt. s. de leg. l. nam ad ea. Ja. de ra. In glo. p mortē filie. ibi alias. i. si solueretur matrimoniū per mortē viri. Jaco. ibi de pact. dot. l. ij. ⁊ dic vt ibi ⁊ plenius de dote preleg. l. j. in prin. Dy.

Quod aūt de socijs. Dictū est. s. e. l. sūt psone. Ibi: negātise socium. ⁊ perseueranti in mēdacio vsq; ad lit. cōtest. alias secus: vt. s. de noxa. l. electio. §. neq;. Jaco. de ra.

Si cum procuratore. Habēte mandatū vt differat a sequēti. Dy. ibi: mortuo vō. s. añ cōdemnationem. Et sic no. q̄ nō sufficit cōparere ad defensionē in exordio litis nisi tpe sententie pseueret ⁊ sic pendente iudicio impinguatur ius actoris: vt. s. de pig. acti. l. si rē. §. fi. ⁊ de rei ven. l. si autē. §. possidere. sic ⁊ econtra minuitur. s. solu. matri. si constante. §. fi. ar. cōtra. s. de rei vend. l. si post acceptum. Jaco.

Et si fideiussor. Expone si. i. quāuis. Dyn. ibi: rei vel actionis. i. acceptionis pro actione que pro re competebat. Dyn. ibi: non proderit ei. s. creditori.

nam non poterit eum conuenire insolidum si conueniatur vt fideiussor ex obligatiõe mariti vel alterius priuilegiati. Dy. ibi: condemnanda est. q2 priuilegiata. Dy. In glo. i. speciei in fi. vel dic rei soluẽde actionis. dic accipi fideiussorem cum fideiubet in eo quod actione tali debetur. nam totum debetur ⁊ si gaudeat priuilegio paupertatis: vt. s. de peculio. l. quotiens. §. si semel. ⁊ de liberatiõe legata. l. si quis reum. §. idem iur. Jaco. In glo. s. creditori. ibi agat mãdati. hoc in modum questionis formauit dñs Dy. Et videtur ꝙ nõ agat mãdati insolidũ sed eatenus tm̃ habeat regressum quatenus principalis tenebatur: vt. j. de fideiu. l. macellus. vbi q fideiussit pro pupillo qui tm̃ naturaliter tenebatur cũ effectu tenetur. ⁊ si cõdemnatus soluat nõ repetit a pupillo. Et ad hoc vt clare pateat hoc dicas ꝙ hic ideo fideiussor tenetur insolidum q2 ex sua obligatiõe cõuenitur q̃ non habet priuilegiũ. Et ex eo ꝙ datur fideiussori postea insolidum ex eo est q2 nõ agitur ex illa obligatiõe ex qua tenebatur ille ꝓ quo fideiussit sed agit actiõe mãdati ex mãdato suscepto inter ipsum ⁊ mandatorẽ in qua nõ est reperire priuilegiũ. ⁊ ar. s. so. ma. l. maritꝰ. ⁊ l. alia. in pnc. vbi de hoc dixi. ⁊. s. eo. l. sunt psone. Et sic nõ est ꝯtra in eo ꝙ ꝓcurator ⁊ defensor cõdemnatur inquãtum dñs facere potest: vt. s. l. pri. ea. s. ratione q2 recuperãt ab ipso dño actiõe mandati vel negociorum gestorum: qð idem videbatur in fideiuss. cum ⁊ ipse a principali qð soluit recuperet. q2 vt hic dicitur fideiussor soluit ex sua obligatione que priuilegiũ non habet. sed ꝓcurator ⁊ defensor cõuenitur ex obligatione que priuilegium habet. S3 ad hoc vt istud euitetur: fideiussor statim denũciet dño postq̃ ꝯuenitur vt iudiciũ suscipiat ⁊ liberabitur fideiussor iudicio a reo principali in se suscepto ⁊ reus principalis vtetur suo priuilegio: vt ar. s. man. l. idemq3. §. ⁊ generaliter. in fi. ⁊ no. eo. ti. l. si fideiussor. §. quedã tamẽ. Et in eo qð gl. dicit ꝙ fideiussor agit mãdati insolidum intelligas esse verũ cũ ignorauit excep. competere ei ꝓ quo fideiussit. nam si sciret ⁊ nõ denunciaret imputaretur fideiussori vt nõ ageret insolidu3 per d. l. idemq3. §. ⁊ generaliter. Et ad. l. macellus. vbi dr ꝙ fideiussori nõ datur actio iõ est: q2 illa ratio que facit reo principali denegari actionẽ cõtra pupillũ. s. q2 pupillus nõ potest obligari sine tutoris autoritate nisi naturaliter: eadẽ ratio facit denegari fideiussori act. mãdati cõtra pupillũ. sed in casu nostro nõ superat ratio dãdi excep. cõtra fideius. que superat cõtra principalem debitorẽ. vnde sicut alijs creditoribus teneretur: ita ⁊ huic fideiussori cũ ex alia obligatiõe. s. mandati agat. Dy. ibi de vsur. rei iudi. l. fi. de hoc dic vt no. C. de excu. munerum. l. sordidorũ. li. x. Ol.

☞ Priuilegium personale an possit alteri cedi.

Si maritus. Ibi: heredi. s. extraneo. cũ persona sit imediata causa cõcessiõis. Et est ar. expressum ꝙ si scholaris vel alius priuilegiatus cedat ius suũ in alium nõ priuilegiatũ ꝙ nõ vendicet sibi locũ in personã illius cessionarij. ꝓ hoc. s. de admi. tu. l. si pluribꝰ. sol. ma. l. q2 tale. ⁊ l. maritũ. in id qð facere põt. Dy. ⁊ de hoc satis dixi. C. de sacrosan. eccle. aut. quas actiões. Dy. In gl. sic. j. de regu. iur. in fi. de hoc vide qð plene not. per Dy. extra de reg. iur. c. priuilegiũ psonale. li. vj. ⁊ hic in additionibꝰ suis tangit partem eorum que ibi no. sed nõ ita plene. ⁊ de hoc etiam dixi. C. ad vell. l. heredes. An autẽ priuilegium † personale possit alteri cedi: vide per Archi. xvj. q. j. hinc est.

Sciendum. In glo. j. ibi cõem filiũ. idem no. in filio non cõi. s. so. ma. l. etiã. in prin. vbi de hoc satis dixi. ⁊ l. maritũ. ⁊ l. rei iudicate. §. j. sed cũ hac gl. cõcor. insti. de act. §. item si de dote. ⁊ ibi per Dyn. ⁊ vltramontanos. ⁊ dixi de hoc. C. de rei vxo. act. l. vnica. §. cũ autem. Dy.

Si conuenerit. Scil3 ante litigium tpe celebrati cõtractus. Dy. Et vide qð dixi. s. cõi di. l. iudicem. ⁊. s. de opis no. nun. l. j. §. ⁊ post opis. Ibi: litigatores. nunc. sed tẽpore ꝯuentionis nõ litigabãt. Ol. In glo. contra s. ibi si quis crediderit. ⁊ sic nõ conuenit inter eos de absolutione vel cõdemnatione fienda. sed tpe contractus celebrati cõuenit ꝙ ex eo cõtractu nõ condemnaretur insolidum: sed inquãtum facere posset vel ecõtra. Ja. de ra. ⁊ Old. An autem valeat pactum ꝙ quis cõdemnetur insolidum qui cõdemnari debebat inquãtum facere poterat: dic vt hic in glo. vel vt latius dixi. s. eo. l. sunt persone.

☞ Appellatio nõ legitima sentẽtie executionẽ nõ ipedit.

Preses. Ibi: cõdemnauit. i. in tantã quantitatem que vsuras vsurarũ excedit. nõ autẽ in vsuras vsurarũ cõdemnauit expsse q2 tunc sententia esset ipso iure nulla: vt in gl. not. Ja. de ra. Uel dic ꝙ cũ actor petijsset in libello quinquaginta pro sorte: ⁊ decem pro vsuris: ⁊ quinq3 pro vsuris vsurarum: iudex cõdemnauit reum in sexaginta quinq3: sc3 in quinquaginta pro sorte ⁊ in quindecim ꝓ vsuris ⁊ nõ expressit in sententia de vsuris vsurarũ. Et ideo distingue: q2 aut iudex expresse condemnauit contra legẽ exprimendo in sententia vsuras vsurarũ: ⁊ tunc nulla est sententia ipso iure: vt. j. de appel. l. si expressim. ⁊ que senten. sine appel. rescin. l. j. §. item cũ contra sacras. Si autẽ tacite: valet vt hic. Si autẽ cõtra ius litigatoris q2 quẽ debebat absoluere cõdemnauit valet ⁊ appellãdum est: vt per totũ tit. de ap. ⁊. s. de bonis liber. l. si patronus testamẽto. §. si quis cũ esset exheredatus. ⁊ ibi in glo. Et ad hoc vide pulchram glo. G. extra de senten. excõ. c. per tuas. que incipit. error intolerabilis. Si vero feratur cõtra iuris ⁊ iudiciorum ordinẽ non valet: vt. C. de senten. l. platam. Si autẽ cõtra ordinem tm̃: valet sed appellari põt: vt. C. de app. l. j. Jaco. ibi sm condemnationẽ. No. ꝙ non legitima appellatione † executionem snĩe non impedit. qð facit ꝯtra consuetudinem parme. q2 credunt aliqui ꝙ si aliquis coram iudice dicat. ego sentiens me grauatũ ex tali snĩa appello. ⁊ dicit tabellioni ꝙ inde cõficiat instrumẽtũ. ꝙ talis appellatio fit solemniter facta ⁊ dicatur in scriptis ⁊ impediat executionẽ: qð non est verũ. nã ad hoc vt sit in scriptis d3 precedere scriptura sicut in snĩa vt. C. de senten. ex peri. recitan. l. fi. vnde debet porrigi libellus in scriptis formã debitã appellationis cõtinens. ego talis sentiens me grauatũ ⁊c. Ja. de are. Et de hoc dixi. d. l. fi. C. de senten. ex peri. recitan. ⁊ vide qð not. per Archi. de appel. c. j. lib. vj. super verbo in scriptis. In gl. vt ⁊. C. de vsur. ibi idem quod in idem recidit. sed certe immo solutio hoc intendit ꝙ si iudex sententiat sup qõne iuris vt q2 pronunciat minorẽ. xiiij. annis posse testari non valet snĩa. Si autem pronunciat sup qõne facti. verbi grã. ꝓducebatur testamentum: vnus dicebat ꝙ non valebat: q2 factũ a minore. xiiij. annis. alter dicebat ꝙ a maiore. iudex ꝓnunciat eum maiorem ⁊ sic potuisse testari: sententia valet. ⁊ sic loquitur. C. quando ꝓuoca. non est neces. l. ij. ⁊ sic intelligitur hec lex. ⁊ hec sol. est vera. Idẽ ⁊ si error iuris non sit in sententia expressus: si tamẽ iudex illum errorem in mente concepit: ⁊ ex actis appareret: snĩa nõ valeret. ar. C. de senten. que sine certa quãti. l. hec sententia. ⁊. j. de penis. l. si preses. Jac. de ra.

Duo iudices dati. Ab eodem q2 si a diuersis tene qð hic no. Ja. de ra. In fi. hic est ar. ꝙ si aliquis cõstituit duos ꝓcuratores ⁊ vnꝰ cõfessus fuit positiones alter negauit ꝙ recurrendũ sit ad dñm vt possit approbare quã respõsionẽ velit. Alij dicũt ꝙ stetur respõsioni negantis: vt. s. de cura. furio. l. cõsilio. §. fi. De hoc not. p Jo. an. ex. de ꝓcur. c. si duo. li. vj. ⁊ dixi. C. de confes. l. vnica. circa prin. In gl. i. delegati. ibi in ordinario dicit. Sed quid si duo sunt ordinarij in eodẽ loco iurisditionẽ indistinctã habentes ⁊ vnus cõmittit alij vices suas: ⁊ delegatus ⁊ alius ordinarius ferunt ꝯtrarias sententias: que sentẽtia valebit. Dic ꝙ neutra: sed vtraq3 erit in pendenti donec firmetur vel infirmetur snĩa delegati ꝑ delegãtem. ⁊ si firmetur seruabitur idem quod seruaretur in sententijs duorum ordinariorum: vt. j. eo. l. inter pares. ⁊ hic in glo. no. ☞ Item pone ꝙ duo sunt ordinarij q dãt duos delegatos: qui delegati ferunt contrarias sententias: quid iuris erit: Uidetur dicendũ ꝙ ille ordinarius possit cõfirmare sententiam sui delegati qui pronunciauit pro reo. et snĩa illius qui ꝓnũciauit pro actore non possit cõfirmari per dictã. l. inter pares. Uel põt dici in prima qõne ꝙ cũ ordinarius sit dignior delegato ꝙ snĩa ordinarij debeat preualere. ar. C. de app. l. precipimꝰ. in fi. Jaco. de ra. ibi: eque probant. hoc nihil est. Guido de suza. In eadem glo. in fi. ⁊ sic quo ad originem tãtum. sed hoc nihil est q2 ⁊ in duplicibus iudicijs iudex debet vnum condemnare et ab impetitione aduersarij alium absoluere: vt. s. famil. hercisc. l. inter coheredes. §. qui familie. vnde ibi in ordinarijs discordantibus valeret sententia lata pro reo quantum ipse reus est. Jaco. de ra. In gl. interim in fi. arg. C. de vsur. rei iudi. l. ij. Oldra. In glos. vlti. ibi sm quosdam ⁊ bene vt nota. in aut. vt iudices non expedi. sacras iussio. §. j. Oldra. ibi: iubemus si quos. sed ibi loquitur quãdo nondum dederunt snĩam sed dare ꝓponunt ⁊ sunt discordes quia tunc aditur tertius vt ibi. ⁊ sm hoc hic expone dederunt. i. declarauerunt consulentes delegantẽ. Jaco. In eadẽ glo.

eadem glo.in fi.de hoc dic vt not.C.qñ prouo.nõ est necesse.l. cum a magistratu.s.de arbi.l.dic̃ pferre.§.si plures. vbi de hac materia plene dixi.ꝛ pro hoc.s.de eden.l.si quis ex argẽtarijs.§.j.in fi.ꝛ plenius extra de re iudica.c.vlti. ꝛ vide etiã quod no.C.de iur.fis.l.ij.lib.x.

Tempus. Ibi:ex tpe.quasi dicat nõ totũ tps sed id tantum qd̃ superest. Ol.ibi:q2 bene dixi heredib9 dari q2 ꝛc.Oldr. In glo.ꝛ etiã plus in fi.sed ibi loquit̃ de tpe qd̃ datur ad ꝓsequendum appellationẽ.Ja.de ra.

Cum ex causa. Ibi:an ea res.i.dicte pecunie ex causa donationis ꝓmisse solutio.Ol.ibi: eousq3.i.intantũ. Ol.ibi:danda.i.moderanda.Ja.ibi:qd̃.s.vt cõueniant inquãtum facere possunt.Dy.In glo aut certum. ibi: tunc inquirunt.qs pbet dic vt no.qui satisda.cogã.l.si vo.§. qui pro rei qualitate.de pba.l.ei qui.ꝛ.l.nõ est necesse.In gl. vt ꝛ.j.de reg.iur.in fi.Pro scd̃a opi.facit verbuz ita in hac.l. positũ.Jaco.de ra.Pro prima opi.facit expresse.s.de consti. pe.l.nam ꝛ si maritus.ꝛ hanc tenet Dy.

1 ☞ Tempus datum cõdemnatis nõ datur his qui soluere possunt.

1 **Debitoribus.** Tempus † qd̃ datur cõdemnatis nõ datur his qui soluere possunt sed nolũt nec maliciose dilationẽ petentibus.h.di.Et an hec lex sit correcta dixi.C.de vsuris rei iudi.l.j. ꝛ vide etiã qd̃ dixi.ij.de cõsti.pe. l.ꝓmissor stichi.§.j.Et dic q in prima parte loquit̃ de cõdemnato p diffinitiuã sñiam.In scd̃a de condemnato nõ iudiciario ordine.Scd̃a incipit ibi.hi q fatebunt̃. Et ex illa secunda parte no.q preceptũ factũ in cõfessum habet vim diffinitiue sñie.de quo no.ꝛ dixi.C.de bonis q̃ liberis.l.fi.§.j.in glo.magna.extra de elect.dudũ rothomageñ.ꝛ de ver.si.ex parte in christo.¶ De generali ꝯsuetudine fiunt ista precepta vt no. instit̃.de ver.oblig.ꝛ in summa de cõfessis.§.in ciuili autem. ¶ Et primo op.q2 videt̃ cõfitẽtem debuisse cõdemnari: vt.j. ti.pri.l.iul.ꝛ.s.man.l.lucius.Sed dic aut cõfessus fuit in forma iudicij aut nõ vt in glo.¶ Scd̃o opp.q2 videt̃ tẽpus quadrimestre frustra dici.sed dic vt in glo.¶ Tertio videt̃ executio excedere tps quattuor mensiũ.sed dic vt no.C.de bonis auto.iudi.possi.l.cũ ꝓponas.Dy.ibi : sed si ꝓrogandi.s.sunt dies.Dy.ibi:fatebunt̃.s.ante litẽ ꝯtestatã ꝛ libelli oblationẽ. Dy.ibi:nõ reddiderint.i.soluerint.Dy.ibi : postea ꝓrogatũ. Facit ad questionẽ si iudex statuit terminũ peremptoriũ ad oẽs dilatorias ꝓponẽdas qd̃ põt.vt ex̃ de excep̃.pastoralis. an possit iudex ꝓrogare: Et vr̃ q sic p hanc litterã.¶ In cõtrariũ videt̃.C.de inge.ma.l.diffamari.q accu.nõ possunt.l.si ea.ꝛ de op.le.l.mancipiorũ.Sed dic q cũ cause cognitiõe põt vt hic: al's nõ: vt.s.eo.l.ij.ꝛ.l.iij.§.si qs cõdemnatus. vbi de hoc dixi.In glo.põt dici in fi.sed credo q loquat̃ in prin.ꝛ in fi.qñ qs simpliciter confitet̃ ꝛ sñia fertur q2 vtrobiq3 põt iudex quadrimestre tempus artare ꝛ ꝓrogare vt.d.l.ij.s.eo.ꝛ.l. iij.§.si quis cõdemnatus.ꝛ q2 prin.l.nõ distinguit magis de vno q̃ de altero.ꝛ p hoc facit littera ibi.hi q fatebunt̃ ꝛc.nã ibi loquit̃ de simplici precepto.ꝛ qd̃ sequitur aut ex re iudicata ꝛc.loquit̃ de sñia que infra duos mẽses executiõi mãdat̃ ẽm hec iura.ꝛ ẽm hoc referas singula singulis.Dy.In glos. aut p sicut.in fi.immo dic q fit sibi p̃ceptũ de soluẽdo postea q incipiũt currere tpa iudi.Jac.de ra.In glo.vlti.ibi.l.cum ꝓponas.ꝛ.C.de execu.rei iudica.l.fi.Dy.

Cum prolatis. Ibi:cõstitutionibus .i.legibus quarũ intellectus est dubius: vt.l.dos a patre.C.solu.ma. Ibi:cõtra eas.i.ꝯtra earum mentẽ ꝛ intellectum. Dyn.ibi:pronũciat.negociũ decidendo nõ expresso errore in sñia.Dyñ.ibi:eas iuuari.quasi habeant alium intellectum. Jaco.Argumẽto sumpto a cõtrario sensu sñia ipso iure non tenet.de hoc infra statim dicet̃.Ibi dedisse.nã iudici.l.interpretari permittit̃: vt.s.de legib9.l.neq3 leges.ꝛ si interpretando a vero deuiet intellectu vt põt esse vbicunq3 est dissensio doctorũ: vel vbi circa ratiões dicerent̃ verba legis generalia pati exceptionẽ obtinet qd̃ dicit.l.ista.q2 aut hoc facit bona intẽtiõe ꝛ valebit sñia vt alibi error facit valere iudicium: vt s.de offi.presidis.l.si forte.Aut ex certa sciẽtia a vero deuiat falsum legis intellectũ exprimẽdo: ꝛ tũc nõ valet vt hic a contrario sensu.ꝛ ar.s.de iur.do.l.siue generalis.ꝛ.s.de ma.te.l. qui filium.in quibus legibus dolus facit inualiduz quod ex bona fide esset validum.Aut ergo iudex de iure cõstitutiõis nihil ꝓnũciat licet in pronunciando partẽ cõtra legẽ ledat: ꝛ tũc valet vt.s.eo.l.preses.ꝛ de iusti.ꝛ iur.l.penul.ꝛ.C.qñ prouocare nõ est necesse.l.ij.Aut de iure ꝓnũciat: ꝛ tũc aut apertũ errorẽ cõtinet ꝛ nõ valet: vt.s.de excu.tuto.l.q̃ testamẽto.j.q̃ sñie sine ap.rescin.l.ij.§.j.ꝛ dicta.l.ij.C.quãdo prouo.non est necesse.Aut est dubiũ ꝓpter dubiũ legis intellectũ: ꝛ tunc si ex certa scientia deuiauit a vero non valet vt hic a contrario sensu.Aut per errorem: ꝛ tunc valet vt hic.Ja.¶ Et de ista materia vide qd̃ dixi.s.eo.l.preses.ꝛ.d.l.ij.C.qñ ꝓuo.non est necesse.In glo.prima in prin.ꝛ sic hec.l.vr̃ destruere opi.Ja. de ra.quã nota.s.eo.l.plures.Sed ipse rñdet q hec lex allegata nõ erat casus qõnis sed inducebat̃ a simili.vel habebat varios intellectus ꝛ iudex per errorẽ dimisit verũ intellectũ ꝛ sic error non apparebit expresse.at in suo casu lex allegata erat casus qõnis vt minorem non posse testari quã qd̃ iudex ꝓnũciauit: ꝛ ita de errore iuris apparebit expresse.Ja.de ra. ¶ De ista etiã materia vide qd̃ no.de bonis libertorum.l.si pronus testamẽto.§.si quis cũ esset exheredatus.in gl.refert se.ꝛ vide ad hoc pulchram glo.que est extra de sñia excõi.c.ꝑtuas.que incipit.error intolerabilis.ꝛ ad hoc eo.ti.c.venerabilibus.ad fi.li.vj.¶ Sed quid si iudex in sñia dixit pronuncio sic per talem legẽ que in veritate dicebat totũ cõtrarium: nũquid valet talis sentẽtia: Et videt̃ q sic p.l.istã.Tu vero dic ẽm Hosti.q talis sñia nõ valet.ar.extra de ꝯcessio.prebẽ. c.ex parte.ꝛ.c.dilectus.vt not.per eũ in summa eiusdẽ ti.§.et infra qd̃ tps.v.ꝛ ex hoc no.¶ Quid si is in cuius fauorẽ lata est sñia cõfitetur eã iniuste latã: nunquid mandabitur executioni.Inno.tenet q non extra de immu.ecclesia.c.q2 pleriq3. ¶ Et vide ad istam materiã quod nota.s.qd̃ quisq3 iuris in alterum statuerit.l.j.§.j.v.item dicit glo.hoc edictum locum habere.In glos.ꝛ hoc facit ex eo.in fine.scil3 litem diffinitiue decidendo.Dy.

Diuus. Sententia lata per falsos testes tenet.s3 p restitutionẽ in integrũ rescindi debet ꝛ testes debẽt de falso puniri.hoc di. Dy.¶ Et vide qd̃ plene de ista materia not.per Archi.ij.q.j.sicut in iudicio circa fi.vbi plene de ista materia no.Ibi exemplum.verba rescripti. Ol.ibi:si pbauerit.accusatione falsi ꝓposita : vt.C.si ex fal. instru.l.fi.ad le.falcidiã. de plag.l.vt legis.j.de accu.si cui.ꝛ de mune. ꝛ hono.l.rescripto.§.si quis accusatorẽ.Et est pro Placẽ.qui dixit quãdiu criminaliter potest queri de crimine viuente criminoso : nisi finita criminali qõne nõ debuit ciuilis intendi: vt.s.ad carb. l.j.§.fi.ꝛ.l.seque.C.de aduo.diuer.iudi.l.j.de fide instru.l.fi.ꝛ vbi cause fiscalis.l.j.sed cõtra eum est.C.de falsis.l.damus.ꝛ l.prebemus.Jaco.ibi:corruptis.maxime si pecunia.ꝛ de corruptione ideo dicit vt obtineat qd̃ dicit ꝛ rem seuere vẽdica. ad quod est.C.de falsis.l.nec exemplum. ꝛ in auc̃.de testi.§.si vero quidam.ꝛ sic accusator debet duo pbare.s.falsum ꝛ dolum.Et dic seuere vindica.s.puniẽdo testes de falso.Ja.ibi: circũscripto.vt q2 secutus fuit falsos testes.secus si alias veras probationes secutus fuisset: vt.C.si ex falsis instru.l.ij.ꝛ in summa eiusdem tituli plene no.de ista materia.ꝛ vide etiã que ibi notaui.ꝛ ad hoc extra de fide instru.c.accepim9. et de hoc no.de pba.c.licet causam.in prin.Ibi in integrũ restitue. Sed quid si cõueniatur ex tali sententia: nunquid poterit se defendere excipiendo q lata est per falsos testes vel instrumenta: Glos.videt̃ dicere q non.C.si ex falsis instru.l.fi.Tu dic q sic: q2 cũ habeat act.in factum ad totũ interesse: vt.j.de falsis.l.qui noĩe.multofortius habet exceptionẽ: vt.C.de pactis.l.creditori.ꝛ.j.de supfi.l.j.§.quod ait. ꝛ hoc verũ si actor vsus fuerit falsis instrumentis.al's nec actio nec exceptio daretur: sed restitutio isto casu est necessaria: cũ aliud auxilium nõ daretur.ꝛ de hac materia no.j.de excep.l.qui agnitis.Ja. In glo.idem si precibus in fi.Prima vera: vt not.C.si ex fal. instru.l.ij.In glo.presidi prouincie.qui delegauerat iudicez qui tulerat talem sententiam.non ergo delegatus cognoscet de ista causa restitutionis sed delegans.arg.C.qũo ꝛ quando iudex.l.si vt proponis.ꝛ de accusat̃.l.iij.Alij tamen dicunt etiã delegatum posse de hoc cognoscere.arg.C.si ex falsis instrumen.Uber.In glo.actione in factũ.ibi dolose producentem.datur ad hoc vt interesse prestetur.nam ad aliud non inuenio q detur.ꝛ ideo sequens opinio verior.Dy.ibi: implorata.hec verior: q2 non reperitur cautum q iure actionis petatur.Dy.ibi:ex quibus cau.maio.l.j.in fi.Potest ꝛ alio modo queri de falsitate sñie per accusationem falsi: ꝛ tunc vsq3 ad.xx.annos: vt.C.de falsis.l.querela.Et per exceptionem: ꝛ tunc ꝑpetuo : vt ibi no.ꝛ extra de pba.licet causam.ꝛ de exce

ptio.cū venerabilis.ꝛ ibi per Joan.an.ibi.l.qui agnitis.vbi ipso iure cōtra talem sententiā iuuat̄.Jac.ibi: vel dic vt ibi. q: ꝛ hic ꝛ ibi talis sentētia per iudicis officiū retractat̄.et hec est veritas.Jaco.ꝛ Dy.

SI victum. Ibi: iudicato.ꝛ in carcerē constituto. vnde dicas ꝙ excōicato ministrant̄ necessaria de publico si nō hz de suo.ar.huius.l.ꝛ.s.ad fili.l.lege.ꝛ est casus C.de epi.audi.l.iudices.Et qḋ dicit ꝙ dat̄ vtilis actio: dic.s. in factum.Ja.de ra.In glo.s.in factum in fi.puto ꝙ det̄ fisco per.l.mulctarū.C.de modo mulctarū.Ray.

IMperatores. Al's incipit quāꝙ. Et ponit regulā et eius instantiā.Ibi:oporteat.regulariter.Ibi: publico.cuiuslibet ciuitatis.Ibi ex causa.si trienniū nō erat elapsum a tpe s̄nie late.Dy.ꝛ Ol.In integrū restitutione petita.Old.Et dic breuiter:aut respublica leditur per interlocutoriā:aut per diffinitiuā.Si ꝑ interlocutoriā dic vt not.C.de iur.reipubli.l.j.li.xj.per.l.j.§.quibus.ꝛ.l.ciuitates. s̄.qḋ cuiusqꝫ vniuer.Sz per diffinitiuā dic vt plene no.in gl. C.de sen.aduer.fiscū latis.l.j.li.x.q: aut fuit defensa: aut nō. Si nō fuit defensa legitime ipso iure nō tenet s̄nia vt.C.si aduersus rem iudi.l.cū ꝛ vos minores.ꝛ.j.eo.l.cōtra pupillū.ꝛ l.acta.§.cōtra.Si fuit legitime defensa:aut in causa publica interuenit preuaricatio:aut nō. Si preuaricatio nō interuenit:aut iudicatur aduocato fisci presente: aut eo absente.Si eo absente ipso iure nō valet:vt.j.de iu.fisci.l.si fiscus alicui. ꝛ.C.ō aduo.fisci.l.fi.Si vō eo presente:aut omissum est aliqd de cōtingentibꝰ ꝛ tunc valet sed retractat̄ ꝑ beneficiū restitutionis in integrū vsqꝫ ad trienniū.ꝛ ita loquit̄.l.ista.ꝛ no.d.l. vnica.de sen.aduer.fiscū latis.Aut nihil est omissum de contingentibꝰ ꝛ tunc aut interuenit corruptio:aut non. Et si interuenit:aut pecunia:aut gratia:aut ambitione.Si pecunia ipso iure nō valet: vt.C.qñ ꝓuo.nō est necesse.l.venales. Si vō gratia vel ambitione valet sed restitutiōe rescindit̄ infra quadrienniū:vt.s̄.eo.l.diuus.ꝛ no.d.l.venales.ꝛ arg.l.illud sciendū.j.de ap.in eo qḋ est ibi speciale ꝙ nō restituitur cōtra libertatē.¶Sed q: hic dicit de instrumētis.quid in testibꝰ: dicūt quidā aliud ꝛ sic plus possunt instrumēta ꝙ̄ testes: vt ꝛ al's.s̄.de proba.census.Sed dic ideo q: hic est fauor qui dz extendi.ꝛ ꝑ hoc.C.de fide instru.l.in exercēdis: ꝛ q: testes instrumēta dicunt̄:vt.j.de v̄.sig.l.notionē.§.instrumētorꝫ.Dy. ꝛ Jaco.de ra.In glo.idem esset in pupillari in fi.ꝛ de trāsac. l.sub pretextu.ꝛ.d.l.j.de senten.aduer.fiscū latis.In gl.si nō fit defensor.ibi.§.iconomus.Dyñ.tenet ꝙ siue sit soluendo: siue non semp possit peti restitutio.nec hoc casu extraordinarium excludat ꝑ ordinariū cū originē habeat ab actu necessario ꝛ lesio nō sit modica:q: si modica esset nō recederet̄ a iure cōi.de hoc notatū fuit per eū.s̄.de ope.no.nun.l.in ꝓuinciali. Ja.de ra.tenet primā opi.glo.in administratore volūtario q primo est excutiendus:icōam in necessario.arg.s̄.de mino.l. cū mādato.Ja.Contra tamen facit.C.de iudi.ꝑperādū.§.fi. Ibi:vel dic.istud vertit̄ in cause cognitione.ꝛ ista est verior ꝙ̄ superior.Dy.ibi:lapsum trienniū.hoc intellige qñ nō interuenit preuaricatio.Dy.ibi.l.supuacuā.hoc verū quando interuenit preuaricatio sine corruptione pecunie: vt dicta.l. vnica.de sentētijs aduer.fiscum latis.Dy.ibi:delinquētis.i. corrūpētis defensorē reipublice:vt ↄtra eā s̄nia feratur.Dy. ibi:ꝛ facit.ad postea reperta.Ja.

SI vni. Al's incipit pōponius.Ibi:ex pluribus iudicibꝰ.ordinarijs vt in pluribus cōsulibus vrbis simul cognoscētibꝰ.Ja.Et sic etiā est pergami ꝛ vocantur consules iusticie.ꝛ sic cōiter in alijs ciuitatibus. Ibi: quiescente.i.cessante siue tacēte.Ibi:dissentiret.vnus a pluribꝰ.Dy.¶Op.in aut.vt iudices non expectent sacras iussio.§.j.ꝛ sol.vt in glo.¶Secūdo opp.q: videt̄ impossibile ꝙ non liqueat.ꝛ dic vt in glo. ¶Tertio op.de §.iudicādi.j.de mu.ꝛ ho.l.muneru. Et dic ꝙ est considerare duo tēpora.s.ante cognitionē incohatam ꝛ post cognitionē incohatā.Primo casu cogitur cognoscere ꝛ iudicare:vt ibi.Scdo non:vt hic.¶Quarto op.s̄.de offi.cōsul.l.j.Et dic vt in glo.Et in contrario plene dixi:q: aut sunt plures ordinarij:aut plures delegati.Si ordinarij aut ceperunt simul cognoscere:ꝛ tūc oēs debēt iudicare nisi vnus iuraret de causa sibi nō liquere:vt hic.Aut separatim: ꝛ tunc valet vnius s̄nia ꝛ quilibet pōt incipere ꝛ finire causam sine altero.ꝛ ita loquitur.s̄.de liberali cau.l.si pariter.cū si.nam cuilibet videtur iurisditio cōcessa insolidū.ar.s̄.de serui.ru. predio.l.ꝑ fundūz.cū sit res indiuidua sicut seruitus.Si aūt plures delegati aut ad vniuersitatē causarū ꝛ idem est qḋ in ordinarijs:vt.j.eo.l.duo.Aut ad singulas causas: ꝛ tunc est cōsiderare initiū cause ꝛ processuz.ꝛ considerato initio aliud est ꝙ̄ in ordinario: q: pōt vnus sine alio cognoscere.Cōsiderato ꝓcessu:aut ꝓnunciat vnus altero absente:aut presente. Si absente aut interlocutorie:aut diffinitiue.Si interlocutorie:tenet.Si diffinitiue:aut presente ꝛ cōsentiente:aut eo cōtradicente:ꝛ dic vt no.s̄.eo.l.duo.ꝛ no.ꝛ dixi.C.qñ ꝓuoca.nō est neces.l.cum a magistratu.Et hoc si sunt pares. Si autem impares statur sententie pluriū:vt.j.e.l.duo ex tribus.Dy. ꝛ vide extra.e.c.j.ꝛ.ij.li.vj.cum ibi no.Ibi nō liquere.ꝛ sic de sua conscientia satisfecit.Et facit ꝑ testibꝰ qui dicūt ꝛ iurant se nihil scire ꝙ audiant: vt in aut.de sanctissimis episcopis. §.nulli.In glo.nō ergo oēs.ibi que sunt cōtra.ista solutio nō videt̄ bona.ꝑ.l.de qua re.s̄.de iudi.Quare solue vt solutum est primū ↄtrariū.s.ꝙ hic nō liquebat sibi de causa.ꝛ hoc iurabat.al's ista so.esset cōtra.d.l.de qua re.Ray.ibi:posset incipere.cōtra hoc videt̄ q: hoc facit finitionē officij eorꝫ quare videtur consensus oīum requiri.arg.C.de auto.prestan.l.fi. in fi.ꝛ.s̄.de aqua plu.arcen.l.in cōcedendo.Dy.ibi:ꝛ finire.ꝛ ꝫm hanc distinctionem ꝛ determinationē intellige qḋ not.j. ad municip.l.magistratꝰ.que alias indistincte intellecta falsum diceret.Dy.ꝛ Ol.ibi:ad vniuersitatē causarū.s.qḋ in ordinarijs.In ea.gl.in fi.nā ꝛ tutor potest autorari pupillo.in his que nō finiunt officiū aliorꝫ tutorꝫ vt in ↄtractu.sed qñ finiretur officiū aliorꝫ vt prestando cōsensum arrogationi faciende de pupillo:secus est.nā tunc q: aliorꝫ cōtutorū finiret̄ officiū nō pōt.sic ꝛ hic nō pōt diffinitiue ꝓnunciare sine alijs q: pro hoc finiret̄ officiū aliorū.sed interloquendo sic q: propterea non finit̄ aliorꝫ officiū.ꝛ hoc modo adducit̄.l.illa vlti. de auto.prestan.Dy.ꝛ Ja.de ra. Idem not.in preal'.l.sicuti. s̄.de arbi.Sed cōtrariū no.ex̄ de officio deleg.c.prudentia.et vide etiā ibi not.per Inno.ꝛ nota.per oēs eo.ti.c.cū plures. lib.vj.In glo.illi ab isto in fi.primā tenet Jaco.de ra.ar.C.de veteri iur.enucle.l.j.§.cūqꝫ.j.col.vbi de hoc dixi.ꝛ de palatinis sacrarū largitionū ꝛ rerū priuatarū.l.iubemus.Old.Et de hoc nota.s̄.de tuto.ꝛ curat.datis ab his.l.vbi absunt.ꝛ ex̄ de electione.c.ecclesia vestra.

TUnc autem. In fi.ꝛ s̄niam ferūt vel vni iudicanti cōsentiūt qḋ quō fieri debeat dic vt colligitur ꝛ no.extra de re iudi.c.penul.li.vj.ꝛ.s̄.de arb.l.si in tres.ꝛ.l.seq. vbi not.ꝙ sufficiat sola presentia.qḋ intelligit Jaco.de ra.si simul cōicato cōsilio vnus presentibus alijs ferat sententiā. Jaco.de ra.De hoc dixi.d.l.si in tres.

INter pares. No.ꝙ si inter pares iudices diuerse sententie ferantur valet illa que ꝑ libertate lata est.in alijs causis valet lata ꝑ reo vt hic.hoc in ordinarijs iudicibus.in delegatis aūt s̄nia est in pēdenti donec ꝑ delegantem cōfirmetur: vt.s̄.eo.l.duo iudices.ꝛ hoc cū sint pares in numero vt hic.Si vō sint impares siue ordinarij siue delegati siue arbitrij:tunc pluriū s̄nia valet si oēs sint presentes: vt j.eo.l.duo ex tribus.ꝛ.s̄.de arbitr.l.sicuti.ꝛ concor.ad.l.istam extra eo.c.vlt.cū ibi nota.ꝛ de ꝓba.c.ij.Ibi obtinere.nisi detegeretur continere iniquitatem remedio app.vt.s̄.de inoffi. testa.l.siue pars.Dy.Sed videtur ꝙ si sunt duo iudices ordinarij qui diuersa pronuncient ꝙ statur sentētie antiquioris:vt no.xxxiij.q.ij.c.hoc ipsum.

a **DUo ex tribus.** a Statur s̄nie maioris partis iudicum. h.d.Et ꝑ hoc.s̄.de arbitris.l.sicuti.ꝛ vide qḋ no. in Speculo de iudice delegato.§.restat.v̄.qd si cā cōmittat̄.circa prin.§.ꝛ qḋ no.ꝛ dixi.s̄.e.si vni.ꝛ de arbi.l.itē si vnꝰ.§.item si plures.Fallit in casu vbi exigitur ꝙ oēs iudices cōcordent ꝛ consentiant ꝛ nō sufficit maior pars: vt ex̄.e. c.non pōt.ꝛ.c.vlt.ꝛ ibi no.ꝛ.vj.q.iiij.c.si quis eps.ꝛ.xvij.di.c. multis.¶Itē in alio extra de rescrip.c.pastoralis.al's obtinet regulariter qḋ hic dicit̄.ꝛ.d.c.vlt.ex̄ eo.ꝛ.ij.q.vj.§.item si iudices.¶Sz an citatus a duobꝰ ex tribꝰ iudicibꝰ venire teneat̄:Dic vt no.ex̄ de officio deleg.prudentiā.ꝛ vide ibi not. per Host.ꝛ Inno.¶Et an debeāt oēs ꝓnunciare vel vnus in presentia ꝛ voluntate aliorꝫ:vide qḋ not.ꝑ Inno.ex̄ de ꝓbatio.c.qm̄ cōtra falsam.prima columna.ꝛ est expressum ex̄ eo. c.pe.lib.vj.cū ibi nota.¶Quid si duo erāt iudices delegati cū clausula ꝙ si nō ambo ꝛc.vnus se excusauit: alius postea procedit cū ipso excusato:valebit ne ꝓcessus:Dic ꝙ non ex̄ de officio delegati.c.cū causa.ꝛ.c.cām matrimonij.ꝛ.e.ti.c.cū plures.li.vj.cū ibi notatis.ꝛ eo.c.si duo ex tribꝰ.ꝛ vide etiam qḋ no.ꝑ

a ¶Duo ex tribus.Doctores hic querūt an hꝰ l.procedat i arbitris nō datis cū aliqua clausula et vide.l. itē si vnꝰ.§. si in plures. s̄.de arbi.

qđ no. per Io. an. ⁊ Cardi. extra de dolo ⁊ contumacia. c. eum q li. vj. Sed quid si duo pronunciāt absente tertio postea tertius approbat ⁊ confirmat: nūquid valeat sñia. Dic qđ nō vt not. ꝑ Hostien. in summa de offi. dele. §. si sit eius officiū. versi. quid si absens. Quādo diuersas ferūt sñias: vide. s̄. e. l. duo iudices. et l. inter pares. Quādoq; tñ nō stat iudicio maioris partis: vt. C. de ap. l. in offerendis. ⁊. l. iubemus. qui cedere possunt. l. vlti. de seruo cōmuni ma. l. ij. §. finaūt. s̄. communi diui. l. sabinus. ⁊ de elec. q₂ propter. In gl. vel mortuo. vt extra de offi. delega. c. vno delegatorum.

Commodis. Facit. l. ista quod fructus prebendarū ⁊ quotidiane distributiones possint sequestari ⁊ in causam iudicati capi pro debitis clericorum. ⁊ ita videtur glo. s̄. e. l. a diuo. §. in venditione. in vlt. glo. ⁊ de hoc plene dixi. C. de executione rei iudi. l. stipendia.

Nesennius. Exceptio personalis q̄ potest opponi deleganti non potest opponi ei in quem facta est delegatio. hoc dicit prin. huius. l. Dy. Et credo qđ fuerit idem nensenius de quo habeť. s̄. de neg. gest. l. nensenius. Ibi delegauero ego debitor. Dy. Ibi. an insolidū. prima questio. Dy. Ibi: et si es. quidā hñt hic vnā glo. que dicit. prima questio. sed si esset h̄ signata: falsa esset: q₂ hic non est prima questio sed secūda. sed si vis eam saluare signata esse debet super verbo precedenti conueniendus sis. ⁊ dic conueniēdus sis. s. a creditore meo cui delegatus a me fuisti. ¶ Itē te delegauero. ⁊ certe non est diuersuʒ vt. s̄. de dona. qui id qđ. §. si. Dy. ibi: ⁊ quidem de eo. tertia questio. Jac. Respondi ad primā. Dy. Ibi: cui similis. nunc respōdet tertie questioni. Ibi: ⁊ sicut heres nunc transit ad soluendū secūdā questionē. Ibi: cui non donauit. quidā habent donauit sine non. ⁊ prout habes litterā affirmatiuā: dic donauit. s. delegans non fuit in secundo casu seu secunda questione. si vero habeas litterā negatiuā dic nō donauit. s. ipse delegatus: licet delegatus donare voluerit. ⁊ sic idem est effectus vtriusq; littere ⁊ secundū vtrāq; litterā hic soluitur secunda q̄stio. Jac. Dy. ⁊ Oldra. In glo. tres posuit q̄stiōes. ibi sʒ nō ad secūdā: immo et ad ipsam secūdā rñdet in vᷓ. ⁊ sicut heres. siue ibi habeat litterā affirmatiuā: siue negatiuā vt ibi dixi. Ibi: sed idē est in secūda. qđ verū est si donādi aīo ꝓmisisset. secus si credens se teneri vt. j. de doli excep. l. iul. In glo. cū nec ipse. in prin. No. ergo titulū dotis non esse titulū lucratiuū: vt hic đr Dy. In ea. gl. ibi vel vt ibi. vel dic clarius aut agit. s̄. delegatū ex ꝓmissione dotis cōstante matrimonio: aut eo soluto. Si cōstāte: tunc delegatus tenetur indistincte insolidū ⁊ maritus nō potest excep. repellere. ⁊ ita potest hic intelligi. ⁊ ideo dicit maxime ⁊c. Si soluto matrimonio: aut dos erat reditura ad mulierē: ⁊ tūc vteť excep. contra maritū delegatꝰ: vt. d. l. si extraneus. ⁊. j. de doli excep. l. pure. §. si eñ. ⁊. l. apud celsum. §. iul. Si vero dos non erat reuersura ad mulierem: sed cedere debebat lucro mariti ex pacto: ⁊ tūc maritus agit insolidum nec delegatus habet exceptionem. ⁊ ita posset hic intelligi dum dicit. maxime ⁊c. Dy. In eadem glo. in fi. cui est contra. s̄. e. l. ⁊ si fideiussor. Unde dic qđ ibi secūdus vir primo promisit dotē ⁊ ap. dotis id solū contineť qđ per act. de dote exigi pōt: vt. s̄. de dote prelega. l. j. hic certam pecuniā promiserat. Ja. ⁊ Old. Et hec opinio approbať per. l. meuio. §. fi. s̄. de leg. ij. Ray. In glo. ⁊ hoc ibi distinguitur. an sit causa lucratiua vel non. Jaco. Apud eum cui fit delegatio ⁊ vtrum res sit reuersura ad dolosum. Jac.

Fundum. Priuilegiū quod datur personis q̄ condēnetur inquātū facere possunt non datur eis vbi actor petit qđ suū est. h. d. Ja. de ra. Ibi: si non restituat a iudice monitꝰ ẜm quosdam. Jaco. Ibi: damnandus est ad restitutionē fundi insolidum non habita compensatione ne egeat: ea rōne: q₂ fundus iam fuerat traditus. Ja. Ibi: funduʒ restituit proueniens sentētiā preceptoriā. Ibi insolidū. i. quātū fuerit in litem iuratū: q₂ eos nō restituit ⁊ hoc sequiť. potuit em̄ ⁊c. Jac. Ibi: periclitari. i. damnū non pati occasione pene iurādi contra se in litē occasione fructuū. Jaco. Ibi statim. i. añ litē conte. Dy. Restituisset. ipsos extantes. Ja. ibi: sed si dolo desijt possidere. s. ipsos fructus non consumendo ⁊ sicut extant. Jac. Ibi: ⁊ tanti. s. quantū in litem iurabitur si non restituat iussus. Jaco. In glo. ⁊ tradidit. ibi ⁊ sic non est contra. in eo quod hic dicit venire fructus. Dy. In glo. nam eis consumptis. Ibi ẜm Hugo. ⁊ hec est vera sententia. Jacobus. ¶ Ibi: alij vt Azo. pro hac opinio. Azo. videtur facere text. cum dicit potuit em̄ non periclitari ⁊c. sed contra eum est prealle. §. non causam. Jaco. In glo. non consumendo sed in alium transferendo vt differat a superiori. Dy.

Insolidum. Eceptio qđ executio fiat inquantū facere potest opponitur post sentētiam. h. d. Dy. Et caute no. q̄ iste. §. loquitur in donatore vnde forte secus est in alijs ꝑsonis enumeratis. s̄. e. sunt ꝑsone. q̄ non debent hr̄e cautū fauorem sicut donator: vt. s̄. e. l. inter eos. ⁊. j. e. l. exheredatū. Jac. de ra. ¶ Op. de. l. duobꝰ. j. de excep. rei iudi. Sed dic breuiter aut fuit quesitū de ea in priori iudicio: ⁊ tūc nō obstat: vt in cōtrario. Aut nō fuit de ea q̄sitū: ⁊ tunc aut cōpetebat ante rē iudicatā: aut cepit de nouo cōpetere post rem iudicatam. Primo casu est notare regulam ⁊ instantiā regule: vt no. C. de iur. ⁊ fact. igno. l. j. Secundo casu opponi pōt iure cōmuni: vt. s̄. quod cum eo qui in aliena potestate. l. si filius. in prin ci. ⁊. s̄. ad mace. l. tametsi. Dy.

Paulus respondit. Per hanc. l. dicunt aliqui quod si iudex lata sententia diffinitiua reseruat sibi cōdemnationē expensarū faciendā cum non possit facere cum hec lex tm̄ eodem die supplere permittat: quia sñia toti liti debet finē imponere: licet sit ar. cōtra. C. de fruc. ⁊ lit. expen. l. terminato. vbi de hoc dixi. Et qđ talis reseruatio teneat satis bene facit gl. que est posita. s̄. fa. her. l. idem. labeo. §. j. ver. sed si pure. In oppositum facit quia pro testamento nihil aliud facit q̄ aperire voluntatē protestantis: vt. s̄. de reli. l. at si quis. §. pleriq;. ⁊ de neg. gest. l. nensenius. sed ista condēnatio videtur pars prime cōdemnationis: vñ sicut non potest pro parte iudicare hodie ⁊ cras pro alia parte: ita in ꝓposito. Cōmuniter dici consueuit: aut dixit condēno partem in expeñ. reseruata mihi earū taxatiōe ⁊ tūc reseruatio tenet ⁊ q̄ñcūq; postea possit taxare. Aut dixit reseruo condēnationē expensarū: ⁊ tunc realis reseruatio non valeat nisi eo die vt hac. l. ⁊ ita in iudice cōmuniter seruatur. ¶ Sed pone qđ iudex cōdēnauit de fructibus vel expensis an eodem die possit minuere vel augere. Dic qđ non: q₂ non est consequens prime sententie qđ requirit hec. l. Et de condēnatione fructum ⁊ expensarū que petuntur ex officio iudicis vide per Rofre. in libello de officio iudi. quo petuntur fructus a possessore. ⁊ de officio iudicis quo impēse petunť. ⁊ plene ĩ speculo de disputa. ⁊ allega. §. vlti. ver. quid de fructibus. ⁊ vᷓ. se. et de istis expensis plenissime dixi. C. de iudi. properandū. §. finautem alterutra. ⁊ tangitur in glo. s̄. de leg. iij. l. si mulier. §. si rem. ¶ An autem iudex qui debet condemnare excipientem in expensis poterit eum postea cōdemnare: vide quod not. per Archidia. extra de excep. c. pia. li. vj. Sed qd si iudex cōdēnauit in sorte ⁊ nihil dixit de expēsis in sñia nec postea eodē die: nunqd ob hanc causam poterit appellari. Rñ. sic: vt. C. de vsuris. l. bone fidei. Sed contra. C. q̄ñ prouo. non est necesse. l. omnem honorem. Sed intellige. l. illā q₂ ibi poterat vti mea ap. Jac. ⁊ de hoc dic vt ibi dixi.

Paulus respondet eos. In gl. prima ibi prius tenebantur. Et si opponatur quod sententia videť lata pro parte. ⁊ sic non videtur valere: vt. s̄. de arbi. l. dicere. dic quod illud procedit vbi obligationes essent prorsus diuerse. at obligatio plurium reorum quodāmodo vna est: vt. j. de duobus reis. l. ij. vñ sufficit qđ vna feratur sententia. Jaca. de ra.

Ex contractu. Pro declaratione huius. l. vide Azo. in summa si vt ab here. se absti. §. vl. ⁊ de successorio edicto. §. vlti. Ibi postea. i. post condemnationē ⁊ ante executionem. Dy. Ibi: an hi. s. substitutꝰ vel coheres ad quos peruenit hereditas. Dy. In actionē iudicati. Dy. In glo. sed nonne. ibi. §. sed quod pap. ⁊ facit hec. l. ad id qđ ibi not. ⁊ de hac materia dic vt no. in ea. glo. in fi. quod falsum est: vt. s̄. ad tertul. l. j. §. si quis adita. ⁊. l. ij. §. si bonorū possessio. ⁊ ar. s̄. de bonis libertorum. l. si ex modica. §. si filius. ⁊ ad. l. vltimā de successo. edicto. ⁊ dic vt ibi no. q₂ si extāt cognati qui essent cognati de iure ciuili bona deferebantur ad eos ⁊ nō ad fiscū. sed q̄ñ non erant cognati vel qui attingebant de iure ciuili tunc ad fiscum. sed cum hodie omnes sint cognati de iure pretorio deferuntur bona ad eos ⁊ nō ad fiscum. In glo. cum effectu. ibi sed male. pro hoc. s̄. de act. emp. l. iul. §. idem iul. Ar. tñ contra. s̄. de leg. ij. l. q solidū. §. etiam. Uel dic has restitui ex persona minoris. arg. s̄. de interroga. act. l. non solum. Ja.

Acta. Ibi permiserit. ⁊ consenserit. Jac. Et est arg. qđ partes nō possint de causa trāsigere sine consensu iudicis. ⁊ ad hoc arg. s̄. de iudi. l. destitisse. ⁊. l. post. §. circūductio. ⁊. C. de iudi. properādum. §. finaūt. consentire tamen debet partibus transigentibus. q₂ nihil aliud agit pretor ⁊c. vt. s̄. de ope. no. nunciatio. l. j.

§. inde querit. vbi de hoc. Ibi circũduci. circa prin. hui⁹. l. facit ar. C. de iudi. properãdum. in prin. Iaco. de ra. Et de istis actis vide q̃d plene dixi. C. de edẽdo. l. si is apud quem. ibi negocium terminatũ. Ibi vel pro. i. Ibi terminata est per sñiam. nam tũc dato q̃d oĩa acta forẽt cancellata tñ firma remaneret sententia nisi ⁊ ipsa cãcellaretur: vt hic patet. Dy. In gl. trãsactione. ibi nõ consentiãt. immo nõ põt cũ etiã post sentẽtiã acta sint neces/saria: vt appareat ex actis: an sñia sit lata secũdũ ordinẽ iuris. ar. j. de furtis. l. fullo. §. fi. Iaco. de ra. Sed pro glo. est qꝛ quan/do trãsiuit in rẽ iudicatã ita q̃d appellari nõ põt tunc presumi tur pro sñia ex ordine ⁊ ex cã: vt. C. de ap. l. hi qui ad ciuilia. ⁊ ibi dixi. ⁊ ideo acta non sunt necessaria. In fi. sed certe non possunt ex cõtractu recedere: vt no. s. de transac. l. si diuersa. ⁊ sic nõ can cellare cum per hoc ad istud denominatur. Iaco.

De amplianda. Ibi pena. s. ordinaria per. l. inducta. vt furti vel alia cer ta. Dy. In glo. q̃d ergo si principale in fi. hec sol. s̃m Ia. de ra. ⁊ Guido. de suz. in duobus male dicit. Primo in eo quod dicit post sentẽtiã nõ posse minui vel augeri ẽt per rescriptũ iperiale nisi dicat non obstante tali lege quod est contra textum. hic dũ dicit sine principali autoritate. ergo cũ autoritate principis po/test. ⁊ videtur expressum. j. de questionibus. l. j. §. si quis vltro. ibi potes decreti gratiam facere. sed ibi in totum tolleraꝛ quia de innocentia apparebat. Et q̃d post sententiã etiam sine prin/cipis autoritate possit minui videtur expressum. C. de episco. et cle. auten. interdicimus. sed dic vt ibi. Sed s̃m Ray. gl. bene di cit per. l. C. sñiam rescindi non posse. l. fi. Ray. ¶ Itẽ male dicit gl. in eo q̃d dicit penã remitti ꝓpter paupertatem: vt. C. de mo/do mulctarũ. l. eos in fi. ⁊. s. de officio presidis. l. illicitas. §. fin. qꝛ ille leges nõ loquũtur de pena ordinaria a lege iducta ꝫ de mul cta extraordinaria. nam in pena ordinaria si non potest soluere in ere: luat in corpore: vt. C. de seruis fugitiuis. l. quicunqꝫ. ⁊ ibi de hoc dixi. ⁊ pro hoc. s. de in ius vocan. l. fi. ⁊. j. de penis. l. sc̃da. Guido ⁊ Iaco. de ra.

Contra. Nota differentiam inter contractum ⁊ iudi ciũ cum minoribus: quia contractus tenet licet restituatur. iudiciũ vero ipso iure non valet. Et hec diffe/rentia valet ad questionẽ notatã in auten. sacramenta. an ipsa auten. habeat locum in iudice. ⁊ q̃d dicit nulla sñia: de diffiniti/ua intellige: qꝛ simpliciter ꝓlatũ verbũ sententia de diffinitiua intelligitur: vt. j. qñ ap. sit. l. j. §. biduum. ⁊ dixi. s. e. l. j. Interlo/cutoria autẽ teneret licet probata lesione restitueretur: vt. j. ex quibus causis in posses. catur. l. hoc autem. ⁊ de rebus auto. iu/dicũ possiden. l. si minor. Dy. Sed qualiter fiet citatio cõtra pu pillum. videtur quod non possit citari: vt. s. de in ius vo. l. neqꝫ ⁊. j. e. l. contra pupillum. ⁊ hoc. §. item tutor non ar. C. de aucto. prestan. l. clarum. Circa hoc dic aut est infans: aut maior infan/te. Si infans tunc obtinet dicta. l. neqꝫ. Si maior infante tunc aut super ciuili aut super criminali. Si super ciuili tunc citatur pupillus: ⁊ per consequens tutor vt ei prestet autoritatem. po/test etiam citari solus tutor ⁊ citatio erit legitima: vt. s. de admi ni. tutorum. l. prima. §. sufficit. Si in criminali tunc obtinet. l. cla rum. Sed quid si agat tutor nomine pupilli. nunquid formabit libellum in personam suam: quod in pupilli patet dicto. §. suffi cit. ꝙ in sua persona est ar. C. de ep̃s. ⁊ cle. l. omnes qui vbiqꝫ. §. hoc nihilominus. sed puto quicquid faciat satis esse ad exem/plum patris: vt. C. de bonis maternis. l. j. ⁊ in auten. apud epi/scopos opor. mona. ⁊ assistẽtes cãm dicere in prin. que est. C. de epis. ⁊ cle. autẽ. cã que fit cum monacho. cũ ibi notatis. Et distin gue circa hanc materiam: aut contra minorem fertur sententia diffinitiua aut interlocutoria. Si diffinitiua: aut tutor vel cura tor ab initio ⁊ in cause processu. aut non interuenit ab initio nec in cause processu. aut interuenit ab initio sed non in cause ꝓces su. aut in cause processu: sed nõ ab initio. In primo casu ipso iu re valet sed restituitur: vt. C. si aduer. rem iudi. l. cuz minores. ij. respon. In sc̃do casu ipso iure non valet vt ibi. j. respõ. In ter tio valet sed restituitur vt colligitur a cõtrario sensu. C. quomõ ⁊ qñ iudex. l. si vt proponis. In quarto non valet cũ sine legiti/me persone conuentione initiatũ iurgiũ videatur: vt. C. qui legi timam personam. l. momentanee. Interlocutoria autem de mit tendo in possessionẽ valet. nõ de vẽdendo. arg. hui⁹ littere. ⁊. s. dixi. Dy. ⁊ de ista materia satis dixi. d. l. cum ⁊ vos minores. et dicetur etiam. j. e. l. contra pupillum.

Actorum verba. Id est sentẽtiarũ q̃ ferunꝛ ex actis: vt. j. de iure fisci. l. in fraudẽ. §. neqꝫ instrumenta. ⁊. C de sentẽ ex peri. reci. l. ij. Iaco. Ibi: perseuerãte. i. nõ mutato ipsius intellectu. Iaco. In glo. in fi. de hoc ibi dixi ⁊ cõ trariũ no. s. quiz a quibus. l. prosperit. Dy.

De vnoquoqꝫ. Concor. C. quomodo ⁊ quãdo iudex. l. ea que cum his que ibi not. ⁊ dixi. ⁊. ij. q. j. nos in quẽquã. et de consti. c. cum ecclesia sancte marie. ⁊ vide q̃d nota ui. s. de in ius vocã. l. j. potest poni in pluribus cõsortibus eius/dem delicti. Et facit pro q̃stione si actũ erat cõtra fures ⁊ pro/batũ cõtra oẽs ⁊ oẽs erãt citati ad sententiã audiendã: ⁊ aliqui tantũ erãt presentes ⁊ contra illos tñ fuit sñia lata: vtrũ talis sentẽtia preiudicaret ⁊ etiã alijs absentib⁹ ⁊ citatis. Et dicit dy. quod cõsultũ fuit per doctores bonoñ. q̃d contra oẽs teneret ex quo citati erãt. postea dicit q̃d fuit disputata ⁊ terminatũ quod non teneret nisi contra presentes. ar. huius. l. Sed contra hanc determinationẽ. j. de appel. l. si qui separatiz. ⁊. C. si plures vna sentẽtia fuerint cõdemnati. l. j. ⁊ ij. Sed sol. vt ibi. Et ꝙ dicit gl. de contumaciter absentibus intellige si fuerunt citati ad sentẽ tiam audiendã ⁊ cõtumaciter abfuerunt. secus esset si contuma ces fuerũt in alijs actibus cause. nã nihilominus sunt citãdi ad sententiã audiendã: quia contumax in vno actu non reputatur contumax in alijs: vt dixi. s. de statulibe. l. iij. §. stichus. ãnua. ⁊ no. extra de dolo ⁊ contu. c. eum qui. li. vj. ¶ Item q̃d dicit iudi cari oportet. dic de diffinitiua loqui. nã de interlocutoria dic vt dixi. s. e. l. quod iussit. ¶ Item q̃d dicit tñ inter presentes tene re intelligas si in eorum persona sine alijs potuit ferri sñia. al's si non potuit in personis quorũdam ferri sñia: sed in omnium personas ferri oportuit etiã inter p̃sentes non valebit: vt. s. fa/mi. her. l. in hoc iudicio. secus si duo tñ coheredes alijs absenti bus litigassent: vt. s. fa. her. l. ij. §. dubitandũ. ⁊. C. fami. her. l. co/heredib⁹. ¶ Itẽ fallit in casu vbi põt ferri sentẽtia ꝯtra absen/tem: vt. j. de admi. rerũ ad ciui. perti. l. ij. §. q̃d de frumẽtaria. ⁊. idqꝫ ⁊c. ¶ Itẽ fallit in interlocutoria que ferri potest in absen/tia partiũ: vt dixi. s. e. l. q̃d iussit. ¶ Item fallit secundũ Inno. in preceptis que faciunt iudices subditis suis si spectant ad of/ficium suũ. talia enim precepta facere possunt sine cause cogni tione. immo dicit vani capitis esse dicentes contrariũ: vt not. p cum extra de tempo. ordi. c. ad aures. ¶ Sed nũquid attestatio nes testiũ possunt publicari partibus absentib⁹ ⁊ non citatis. Dic q̃d nõ: vt ex̃ de re iudi. cũ. I. ⁊ A. Sed an executores bñfi ciorũ ecclesiasticorũ possint ꝓcedere ⁊ exequi partibus incita/tis. vide per Compost. extra de rescrip. c. capitulũ. ⁊. itẽ querit an executor datus ad prouidẽdũ. ⁊ dixi insti. mãdati. §. recte. In glo. j. in fi. ⁊. j. hac ea. l. §. qui apud fiscũ. Dy. in glo. vt tutores. q conueniuntur simul ex administratiõe per quẽdã pupillũ vel eius heredes: vt. s. de iudi. l. non idcirco. in eadem gl. in fi. vt de/bitoris heredes.

Qui apud. Ibi sepius conuenti. a procuratore cesa ris. ⁊ q̃d dicit sepius dic. i. primo secun/do ⁊ peremptorie vel vno pro omnibus: vt. j. e. l. contumacia. §. contumax. Et nota de significato huius verbi sepius ⁊ sepe in alphabeto littera. S. simile. j. de penis. l. absentem. §. j.

Exheredatum. Ibi contractu celebrato. durã/te patria potestate. Dy. ibi condemnandum nõ de/ducto ere alieno quod debeꝛ ex contractibus celebra tis patria potestate durante. Oldra. in glo. ⁊ sic non deducto in fi. prima verior. Ia.

Si quis dolo. Priuilegiatus perdit priuilegiũ q̃d condẽneꝛ inquãtum facere potest si interueniat ei dolus. h. dicit. Ibi: insolidũ tenetur. inspecto etiam condem/nationis ⁊ exactionis effectu. ⁊ hic propter dolum suum. Dy. ⁊ Ia. in glo. qꝛ ipsemet. in fi. Sol. hoc fecit vt noceret alij: ibi non. Iac. de bel. Uel hoc fecit autoritate. l.

Si quis. Scz debitor. Uel dic ẽptor qui emit in frau dem creditorũ secundũ tertiam casus posi tionem. Nam secundũ primã casus positionẽ contraria glo. lo/cum non habent: quia ibi a diuersis: hic ab eodem his cõsequi volebat idem: q̃d esse non debet: siue ex veteri: siue ex noua cau sa petere velit: vt. l. locum. §. condemnatio. ij. respõso. j. de tabu lis exhiben. Dy. ⁊ Oldra. Ibi: missum ex primo decreto. dy. ibi: venditor. i. debitor qui vendere intendebat. ⁊ vt libere vendere posset non admisit creditorez mitti iussum. ⁊ hãc approbat. dy. ibi interfuit. in quo interesse consideratur etiam quantitas de/biti ratione cuius fiebat missio. Dy. in glo. i. debitor. ibi libera/tur ergo debitor. ⁊ secundum hoc dic venditor. i. emptor: vt ⁊. s. de act. empt. l. veteres. Iaco. in ea. glo. in fi. vel dic quod egi con tra ꝓhibentem actione in factum ex edicto ne vis fiat ei qui in posses. missus est. et data sententia executor vendidit bona con/uenti capta in causam iudicanti: ⁊ prestitit mihi interesse in q̃d fuerat condẽnatus prohibẽs qui extraneus erat. Et dic quod cũ quis

cum quis soluit respectu debiti alieni: aut noĩe debitoris ⁊ liberatur debitor: vt.s̃.de neg.gest.l.soluẽdo. Aut ex suo facto ⁊ suo noĩe: ⁊ tũc aut erat mera pena: ⁊ non liberatur debitor: vt.s̃.ne quis eũ qui in ius vocabiť vi eximat.l.si per aliũ.§.fi.⁊.l.se.aut soluit ipsum interesse: ⁊ tunc aut tenebať debitor in quantitate ⁊ obtinet iste.§. Aut in specie ⁊ obtinet.ĩ.de tabulis exbiben.l.locũ.§.cõdemnatio.s̃.de peti.here.l.etiã.§.penulti.⁊ de rei vẽ.l.si is qui. Jac.in ea.glo.in fi.prima verior. Dy.in glo.vt ⁊.ĩ.ibi petit rem. Hic autem ab vtroq̃ quantitatem. Dy.⁊ Oldr.ibi: quia extitit conditio.vnde pena soluta pendente conditione cessit tantum loco contumacie quia loco debiti non poterat cedere: quia pendente conditione non poterat dici debitum. vel ibi a diuersis: hic ab eodem bis consequi volebat idem quod esse non debet: vt dixi in prin.huius.§.Dy.

Si rerum. Si persone que cõueniuntur inquãtum facere possunt conueniantur ex delicto cessat priuilegium.h.d.Dyñ.ibi societatis id est matrimonij. Old.ibi: ex malo cõtractu.i.facto.⁊ qd sequitur.⁊ expone pro.i.Dy.

Contumacia. Hec.l.diuiditur in tres partes. Primo dicit q̃ pena afficianť cõtumaces. Scdo qualiter efficiatur quis contumax. Tertio qs excusetur a contumacia. Scda ibi contumax est. Tertia ibi.penã cõtumacis.Dy. Et p declaratione vide plene in Speculo de ꝯtumacia.⁊ in summa Hos.⁊ Hosti.de dolo ⁊ contumacia. ¶ Op.de.l.properanduz §.cum aũt.C.de iudi.⁊ dic qd est considerare causam principalem ⁊ appenditia cause principalis.vt in principali non ledať: in appenditijs sic vt in appellatione expensis ⁊ similibus. Ol. Querit Dy.vtrũ contumacia pcur.noceat dño. Et videtur ꝙ sic.q2 si procur.passus est se damnari dño obstat exceptio.⁊ contra procur.dať dño actio de dolo: vt.s̃.de dolo.l.⁊ eleganter.§.si dolo. Item.l.indistincte dicit dolũ procur.dño nocere: vt.s̃.de tributo.l.procuratore. Dic qd aut procur.habet liberam et generalẽ administrationẽ ⁊ tunc indistincte nocet domino omnis eius dolus ⁊ cõtumacia. An sit pcur.quantũ ad causam ⁊ tunc dolus cõmissus post litem ꝯtesta.nocet: vt.ĩ.de doli excep.l.apud celsum.§.quesitũ.⁊.§.in hac.vnde dicit.l.quod cõtumacia procu.in iudicio non nocet dño: vt.s̃.si quis ius dicenti non obtemperauerit.l.j.§.si procur.⁊ quisq̃ iur.l.iij.§.si procur. qd intelligas ante lit.contest.vt dixi.⁊ pro hoc extra de ap.c.sepe.⁊ ĩ.de doli excep.l.si procur. Quedam tamen lex dicit indistincte qd propter cõtumaciam procur.actor mittiť in posses.vt.C.de dignitate.l.quotiens.li.xij. Arg.contra.C.de exactione ⁊ trãslatione militaris annone.l.ij.li.xij. ¶ Item propter contumaciã tutorũ ⁊ cura.vt.ĩ.ex quibus cau.in posses.eatur.l.fulcinius.§.adeo.in fi.⁊.l.hic aũt.§.j.mẽdaciũ aũt procur.non nocet dño vt in auten.de triente ⁊ se.§.si vero.col.iij.Dy. ¶ Itẽ pter cõtumaciã procur.excõmunicať dñs vt extra vt lit.non cõte.c.j.⁊ vide qd ibi no.per omnes.⁊ vide qd dixi.C.de procu.super rubrica.⁊ si quis ius dicenti non obtẽperauerit.l.j.§.si procur.in gl.contumacia attendiť.ibi de dolo.c.ij.vbi hec glo.⁊ pro hoc.s̃.de iudi.l.⁊ post.§.fi.⁊.C.de iudi.l.sancimus. Oldra. In ea.glo.ibi: de iudicijs.c.j.⁊.C.de decur.l.si quis decurio.lib.x.s̃.de excu.tuto.l.scire oportet.§.sufficit.⁊.ĩ.ex quib' cau.in posses.eatur.l.ij. Jaco.⁊ Oldra. Ibi: ad eũ citatio proueniret.vt ⁊.ĩ.quod vi aut clam.l.j.§.sed ⁊ aristo.⁊.l.vim facit.⁊ bene per Hos.in summa de sentẽtia excõmunicationis.§.excõmunicatio. Et de istis malitiose procurantibus ne citatio ad eos perueniat: vide in clemẽtinis de iudi.c.j. Et de non contumace vide qd no.per Azo.in summa quomodo ⁊ qñ iudex.§.pe.⁊ de ap.§.item qui vicit appellat. Et q̃liter possit puniri contumax dic vt nota.ĩ.de reg.iuris.non potest dolo carere.⁊ ex predictis plenam habebis notitiã. In glo.vt non appellet.ibi.§.sinautem. Sed an hodie cum iuret de calũnia teneatur ad expensas glo.videť sentire qd no.in auten.de iudi.§.oportet.de quo dic vt plene dixi.C.de iudi.l.properandũ.§.sinautẽ alterutra. Et quis contumax appellet vel non: dixi plene.e.l.§.sinautem ex gestis. Alij exponunt damno scz expensarum non sibi reddendarum. Vel dic damno scilicet litis decisionis vel decidende in sui absentia.q.d.propter contumaciam suam non lucrabitur dilationem sñie.⁊ secundũ hũc intellectũ nullũ obstat contrarium. Jaco. Et collige ex hac gl.⁊ ex predictis quod propter solam contumaciam nõ perdit qs causam principalem. Fallit quando aliquis presens non vult iurare de calumnia: vt.C.de iuramen.calũ.l.iij.§.quod si actor. ¶ Item fallit.C.de assertione tollenda.l.j.§.penul. Item fallit.ĩ.de re mili.l.qui cum vno.§.qui post desertionem. Item fallit.s̃.de suspe.tuto.l.in pluribus.§.primo.⁊ in auten.de exhiben.reis.§.ij.col.v.⁊.C.de omni agro deserto.l.locoruz dñi.Dy.

1 ☞ Contumacia venit punienda.
2 Contumacia est graue peccatum.

Contumax. Ibi litteris vel denunciationib' vel edictis: vt.s̃.de fideicom.liber.l.cum vero.§.subuẽtum.nisi in illustribus: vt.C.de dignita.l.quotiẽs.li.xij. Et quibus modis dicatur quis contumax: vide per Archidia.extra de dolo ⁊ contu.c.eum qui lib.vj.⁊ vide de materia huius.§.quod notaui.s̃.si quis ius dicen.non ob.l.j.in princip. Sed nunquid citatus tantum semel punietur aliqua pena: dic quod sic.s.expensarum. Non ob.iste.§.quia loquitur quo ad diffinitiuã sentẽtiã.ar.ad hoc.s̃.si quis ius dicen.non obtem.l.j.⁊ C.de iudi.l.sancimus. Et qd iste tres citationes vel vna pro omnibus debeant ferri.est verum ante litem conte.nam post litem conte.quilibet terminus dicitur peremptorius: etiam si nõ dicatur: vt.xxiiij.q.iij.c.de illicita.extra de offi.delega.consuluit.de rescrip.olim.⁊ de consti.ex litteris.⁊ ita no.per Egidium de foscarar Bonoñ.in libello suo.rubrica.quis dicatur contumax. Sed quid si semel citatus dixit expresse se nolle venire an iterũ sit citandus. Glo.dicit quod non.C.quomodo ⁊ quando iudex l.tres denunciationes. Dic contra quia citandus est quis non solum ad se presentandum sed etiam ad eius malitiam conuincendam.ar.ĩ.de penis.l.relegati.⁊.C.de iudi.auten.iubemus.sz nunquid ex vna citatione possit pcedi ad sñiam de mittendo in possessionem. Dic qd non sicut nec ad diffinitiuam.arg.C.quomodo ⁊ qñ iudex.⁊ habeť in speculo de citatione ⁊ de contumacia. Vtrũ notorie cõtumax sit citãdus no.p Archi.xxiiij.q.iij.c.de illicita.vbi de ista materia no. ¶ Item no.quod contumax dicitur qui citatus venit sed illicenciatus recessit.vel qui venit ⁊ stetit sed non paruit iudicis precepto: vt.xj.q.iij.c.certum est. ¶ Itẽ no.ꝙ cõtumacia † punienda est: vt hic ⁊.s̃.de admi.tu
1 to.l.si plures.circa fi.ĩ.de re mili.l.omne delictum.§.contumacia.⁊.s̃.de in litem iuran.l.si tutorem. Penam enĩ sue cõtumacie luere quis debet: vt.s̃.de colla.bo.l.j.§.si cuz duobus.⁊.ĩ.de tabu.exhiben.l.locum.§.cõdemnatio. Et de sua cõtumacia qs gloriari non debet.vt extra de maio.et obe.l.cum in ecclesijs. Non enĩ pdesset obediẽtia obedientib': si cõtumacib' cõtumacia nõ obesset.ex̃ de postu.pla.c.j.⁊ ideo vigor iudiciarius exercendus est circa cõtumaces: vt.C.quorum appel.nõ reci.l.abstinendũ.in fi. Et videť qd cõtumacia puniatur tanq̃ delictũ: vt no.per Rof.in libello de bonis auto.iudi.pos.⁊ vide etiam per eum de edicto.si quis ius dicenti nõ obtempera.⁊ no.in gl.ĩ.de ap.l.creditor.§.iussus.⁊ qualiter cõtumacia puniretur per vetus testamẽtum ⁊ qualiter hodie dic plenissime vt no.iiij.q.j.in summa. Est etiam notãdum quod maior est contumacia actoris q̃ rei: vt probatur ⁊ no.extra de dolo ⁊ cõtuma.c.causam q̃.⁊.c.actor.e.titu.li.vj. Et contumacia vehementem presumptionem inducit cõtra cõtumacem extra de here.c.cum cõtumacia.libro sexto cum ibi notatis. ¶ Et est notandum ꝙ cõtumacia cõtumacis in iudicio accusanda est.vt.C.de iudi.l.properandũ §.⁊ si quid.⁊ ita seruatur in curia romana ⁊ in foro canonico: licet in foro ciuili nõ viderim sic seruari. ¶ No.etiam ꝙ cõtuma
2 cia † est graue peccatũ.viij.q.j.sciẽdũ.⁊ no.iiij.q.j.in summa.in glo. Et qui nõ cõparet in iudicio sed iudiciũ subterfugit: de iure suo dubitat ⁊ diffidit.xj.q.j.christianus.⁊.iij.q.ix.decernimus ⁊ ibi de hoc ⁊ extra de prescrip.c.nullus.

Contra pupillum. Vide qd notaui.s̃.eodẽ.l.acta.§.fi. An minor possit esse cõtumax: vide qd not.s̃.de mino.l.minor etiã.in glo. Ibi indefensum.q2 litigabat sine tutore.vel lite cepta cũ tutore mortuus est tutor.sed ⁊ si defendať a tutore esset tutor citandus: vt.ĩ.de verbo.oblig.l.si ex legati cã. Ibi abest.subaudi indefensum. Ibi annis.sub.indefensum. Ibi peremptorium.emissum gratia sententie diffinitiue q̃ ferẽda sperať.Dy.ibi: momenti vt ex eo possit sñia ferri fm Pla.dic nullius momenti ipso iure contra minorem indefensum vel in effectu ꝯtra absentem reipublice cã.Dy.⁊ intellige hũc.§.in sñia diffinitiua.nã interlocutoria lata ꝯtra minorem indefensum bene tenet: vt nota.in glo.C.qui legitimam personã habeãt.subaudi in iudicio.l.j.⁊ dic vt plene notaui.C.si aduersus rẽ iudica.l.cum ⁊ vos minores. Sed nũquid pupill' põt excõmunicari. Dic ꝙ sic si est doli capax: al's nõ vt no.per Archi.de sñia excõ.romana.li.vj.in vlti.col. ¶ Sed nunquid incidit in aliquam penam legalem vel cõuẽtionalem. Dic quod nõ quia nõ potest esse in aliqua mora: vt.ĩ.de ver.obliga.l.pupillus.⁊.l.cum filius.§.in hac.⁊ pro hoc bene.C.de fundis patrimonialibus.l.ij.li.xj.⁊ ibi in glo. ¶ Sed an idem in ecclesia vel fisco. Dic qd non: immo bene incidunt sed restituuntur: vt no.per Inno.extra de locato.c.propter sterilitatem.in fi.⁊ vide

in Speculo.e.ti.§.nunc aliqua.ver.xiiij.ꝛ ver.seque.ꝛ vide etiã qd no.s.de minoribus.l.si ex cã.§.si in cõmissum.ꝛ dixi.C.de iure emphi.l.ij.ver.item quero nũquid minor.ꝛ.j.de ver.obliga.l.ad diẽ.In gl.dissimiliter tñ.ibi nõ teneãt.hanc opi.tenet Ja.de are.ꝛ de ra.ad similitudinẽ eius qd dr in firmo.j.e.l.quesituz.Non ob.l.fi.s.de in integrum resti.q: ibi legitime defensus:hic nõ.ꝛ intellige vt ibi no.ꝛ obtinet diuisio que ẽ in dicta.l.q̃situm Ja.Nisi eam exponas vt ibi per glo.exponit.Ray.ibi.§.si forte.sed illud in causa damni infecti vbi ipsa res dr:aliud hic:vt j.ex quibus causis in possess.e.l.in possessione.§.j.ꝛ.l.ad cognitionẽ.ꝛ ibi no.Ja.de are.ꝛ de ra.Uel dic aut fuerit absens dolo causa reipu.ꝛ fit missio ꝛ vẽditio bonorũ ꝛ cũ effectu q: nõ restituitur.Aut fuit absens sine dolo:ꝛ tũc patit̃ missionẽ ꝛ vẽditionem ſ; restituitur.ꝛ si de isto dolo loquatur hec glo.bene dicit.ꝛ hec distinctio colligitur.d.l.in possess.§.j.Dyñ.in fi.q: falsum est:vt ibi no.Dy.

Is qui. Ibi inchoatã corã minori iudice.ꝛ dic deseruit.s.in totũ.Jac.Sed an preceptum regis excuset a vocatione auditorum sacri palatij apostolici:vidi de facto in romana curia:ꝛ dictum fuit qd sic.vt.xviij.di.si eps.ꝛ ibi no.ꝛ.v.q.iij.si egrotans dic vt ibi.Old.¶ Sed quid si quis vocatur simul ad duo auditoria quorũ vnũ non est maiꝰ altero ad qd ire tenetur.Dic qd si nullus aliũ inuocando preuenit gratificabitur cui volet.ꝛ si ad nullum iret:posset ab vtroq; tanq̃ cõtumax puniri.ar.s.ad.syl.l.iij.§.j.ꝛ q: vtrunq; contempsit ꝛ ꝑ hoc de leg.ij.si titio ꝛ seio.ꝛ.l.cum quidam.¶ Quid si duo sunt delegati ab eodem:sed vnus ad causam specialem:aliꝰ ad vniuersitatem causarum:vocatur aliquis ab vtroq; ad quem tenetur ire:videtur qd ad delegatũ specialem cum fungatur vice delegantis:ꝛ cum sint delegati ab eodẽ:specialis debet preferri generali.ar.j.de regu.iur.l.in toto.ꝛ de lega.iij.vxorem.§.felicissimo.Jaco.de ra.Alijs videt̃ qd cõparere debeat coram delegato ad vniuersitatem causarum quasi eius iurisditio sit plenior ꝛ maior ꝛ dignior.Et de ista materia an teneatur quis magis obedire:vide per Hosti.in summa de maio.ꝛ obe.§.ꝛ ad quid obediens teneatur.ꝛ.s.de iusti.ꝛ iur.l.veluti.Si duo ordinarij vel delegati mandent mandata cõtraria:quid sit fiẽdũ vide per Compost.extra de rescrip.cum contingat.super verbo executiõi.Et vide de materia huius.§.qd no.s.si quis caut.l.iij.§.j.ꝛ.xj.q.iij.qui resistit.ꝛ ibi in glo.causa extra de ap.parati ꝛ ibi per Inno.ꝛ vide in libro magno questionũ disputatarum xvij.q.que incipit.constitutione bonoñ.episcopi.

Iudex. Concor.ad fi.huius.l.extra de officio delegati.c.in litteris.ꝛ de iudi.at si clerici.ad fi.Jurisditio tamẽ delegati pape durat vsq; ad annũ post sñiam:vt extra de offi.delegati.c.querenti.Et ibi no.ꝛ loquitur.l.ista in sententijs diffinitiuis.secus in alijs negocijs.q: factũ non bene vel inualide iterum fieri potest:vt plene no.per Inno.d.c.in litteris.Et ideo si executor papę prouidet alicui de beneficio sibi nõ competẽti:de nouo poterit prouidere de alio sibi debito:vt no.per eũdẽ Inno.extra de re iudi.c.j.ꝛ per Compost.extra de rescrip.c.capitulu;.tertio folio ꝛ tertia columna.ver.ꝛ predicta iura loquuntur.ꝛ ver.item quid si collatio facta.sic ergo in sententijs sufficit de facto pronunciasse:vt videat̃ officio suo functus.ar.s.qui ꝛ a qui.l.matrimonij.s.de statuliber.l.penul.§.j.ꝛ.l.stichus si heredi.Alij dicunt aut turpitudine iudicis intercedente nulla est sentẽtia:ꝛ tunc superior iudicat ꝛ non primus:vt.C.quomodo ꝛ qñ iudex.l.si vt proponis.ꝛ de accu.l.absentem.Aut cessante turpitudine iudicis nulla est ex alia causa ꝛ tunc idem iudex siue ordinarius:siue delegatus:siue commissarius cognoscit:vt.s.de arbi.l.quid tamen.ꝛ.l.labeo.ꝛ ar.C.ne de statu defunctorum.si mater.s.de iureiur.l.q per salutem.ꝛ de condi.indebiti.l.cũ indebitum.Sed pro prima sñia est arg.s.de condi.ꝛ demon.l.hec conditio.penul.respon.sed in fi.eiusde;.l.est ar.pro proxima sententia.Ja.dñs Oldra.distinguit.aut vult mutare sententiam diffinitiuam:aut interlocutoriam.De interlocutoria est certuz quod potest mutari per ordinarium ꝛ delegatum:vt.s.eo.l.qd iussit.ꝛ ibi plene dixi.Diffinitiuã non põt delegatus q: statim desinit esse iudex vt hic ꝛ.s.de arbi.l.dicere.§.fi.ꝛ.l.se.ꝛ dicta.l.si vt proponis.C.quomodo ꝛ quando iudex.Ordinarius vero posset.si vero sñia nõ esset nulla ipso iure sed aliqua lata tamẽ cõtra ius litigatoris ipse corrigere non posset:vt.s.e.l.paulus.ꝛ.C.sen.rescin.non posse.l.j.sed corrigenda esset per superiorem remedio appellationis vt per totum ti.de ap.fallit tñ in qbusdam:vt.d.l.j.no.C.sñiam rescin.non posse.verba vero perseuerante sñia mutare posset:vt.s.e.l.actorũ.de hoc satis dixi.d.l.si vt proponis.quomõ ꝛ qñ iudex.In glo.vlti.ibi secus si delegatus.s.ad vnã causam specialẽ qui non põt iterũ iudicare nisi iudicasset contra formã cõmissionis sibi facte:quia tunc sic.ar.s.de arbi.l.quia arbiter.sed in delegato a principe ꝛ ad vniuersitatem causarum dicas idem quod in ordinarijs.Ja.Alij dicũt qd etiam si delegatus fert sentẽtiã nullã ipso iure quod adhuc possit pronunciare ad similitudinẽ arbitri qui de pluribus debebat pronunciare ꝛ pronunciauit tantum de aliquibus iteruz de oĩbus pronũciat.s.de arbi.l.quid tamen.Nec ob.l.si vt proponis.quia ibi obijciebatur vitiũ iudicis.ꝛ ideo delegãs cognoscit.nã si obijceretur iudicẽ ordinariũ precio vel precibꝰ tulisse sentẽtiã nullã:nõ ipse cognosceret sed superior:vt.d.l.absente; C.de accu.in fi.ꝛ pro hoc.s.de condi.ꝛ demõ.l.hec conditio.in fi.Sed Ja.de ra.non placet dicta distinctio:q: etiã vbi vitiũ est in iudice ipse idem cognoscit:vt.C.quõ ꝛ qñ iudex.l.si preses.et ad.l.quid tamẽ.respondet qd ibi arbiter pronunciauerat ɔtra formã cõpromissi.ꝛ ideo iterato pronunciat.ꝛ idem esset in delegato qui pronunciaret cõtra formã cõmissionis siue rescripti:ꝛ hanc etiam sequitur Ray.Sed si quis vellet primam sustinere posset dicere quod licet.l.si preses.loquatur de vitio seu defectu iudicis:non tamen loquitur de vitio corruptionis ipsius.vnde vbi per corruptionem tulisset sententiam:forte predicta opinio non est mala q; tunc superior cognoscat ꝛ non ipse:ꝛ vide etiaz qd no.ꝛ dixi.j.e.l.cum querebatur.

Post rem iudicatam. Ibi i iure factaz ex certa scientia ꝛ non per errorem.ꝛ dic cum causa vel sine causa:vt.s.de interro.act.l.de etate.§.qui interrogatus.ꝛ.l.j.in fi.Preterea hec.l.ꝛ.C.de confessis.l.vnica.cũ simi.indistincte loquuntur.ergo indistincte intelligãtur siue cum causa:siue sine causa sit facta in iure.ꝛ potest esse rõ autoritas iudicis qd facit valere qd al's non valeret.arg.s.de rebꝰ eorũ.l.iij.§.item queri potest.ꝛ no.s.de acquirẽ.possess.l.pomponius.§.si iussu.ꝛ de publi.l.iij.in fi.Si vero cõfessio fit extra ius aut per se:aut ɔtra se:ꝛ aut ad obligandum aut ad liberanduz:ꝛ aut cum causa:aut sine causa:vt no.C.de non nume.pecu.l.generaliter.Et qd hic dicitur in fi.cõfessum pro iudicato haberi.dic quo ad exonerationẽ probãdi cum nihilominus ex confessione damnatur:vt.j.titu.proxi.l.iul.Et dic cum quis confitetur:aut cõfessio est impossibilis de natura vel de iure ꝛ non preiudicat:vt.s.de interro.act.l.cõfessionibus.ꝛ de reg.iur.l.impossibiliũ.Aut est possibilis de iure ꝛ de natura sed errat in facto:aut proprio:aut alieno.Si in proprio:tunc aut actor ꝛ reus certant de damno ꝛ melior est actoris conditio:vt.s.ad vellei.l.quãq;.Aut vterq; de lucro.ꝛ melior est possidẽdis cõditio.ꝛ sic potest intelligi.l.ista.Si actor de lucro reus de damno:tunc est melior conditio rei.ꝛ hoc etiã modo potest intelligi.l.ista.ar.ad hoc.s.de condi.indebi.l.sed ꝛ si me putem.Sed si actor de damno reꝰ de lucro:tunc non est iusta excusatio.Dy.De ista materia confessionis.d.l.vnica.¶ Ultimo.not.ex parificatione huius.l.qd quibus nocet res iudicata eisdem nocet confessio probatio ꝛ testium productio de quo not.per Inno.extra de testi.c.causaz q̃ Oldra.Et ad hoc.j.titu.proxi.l.certum.§.si quis absente.differunt tamen quo ad quid:vt dixi.j.titu.proxi.l.j.

Quidam consulebant. Pro declaratione huius.l.vide extra de offi.deleg.c.cum vigesimum.cum ibi no.perꝰ B.Inno.ꝛ alios.ꝛ.s.de iudi.l.cum pretor.§.vlti.ꝛ ponit regulã q; minor.xxv.annis ꝛ maior tamen.xviij.potest esse iudex delegatus et ordinarius.Fallit in duobus casibus vbi etiam minor.xviij.potest esse iudex.Primus est si de consensu partium.Secundus cum a principe delegatur.Sic et illiteratus a solo principe delegatur:vt in aut.de iudi.col.vj.Primo ergo loquitur de iudice ordinario vel delegato minore.xxv.annis:maiore tamen.xviij.vsq; ibi:certe ꝛc.Scdo loquitur de ordinario tñ quod innuit dum dicit magistratum.vsq; ibi.ꝛ si forte.Tertio loquitur de delegato etiã minore.xviij.annorum de consensu partiũ delegato.vsq; ibi.pinde.ibi loquitur de delegato a principe:cui princeps omnia gerere videtur committere.Dy.Ibi:a minore.etiam delegato.indistincte enim loquitur.postea exponit vbi obtineat.Jaco.ibi:minor gerit.qui iudicasse dicitur.Jaco.Ibi:minor iudex.etiam xviij.annis dum tamen sit adultus secundum gl.sed iure canonico videtur quod esse debeat.xx.annorum.vt dicto.c.cum vigesimum.extra de offi.delega.quod dic vt ibi.Jaco.Ibi:dixerit.interloquendo sentẽtiauerit diffinitiue.Dy.In glo.vl.in fi.hodie vbiq; oẽs magistratus ab imperatore constituunt̃:vt in vsibus feu.de pace iura.firman.§.iudices.ꝛ ibi in gl.ꝛ ti.q̃ sint regalia.ciuitates tñ lõbardie ex pace cõstãtie hñt ipsa regalia.ꝛ quod possint sibi magistratus creare reseruata appel.vicarij imperij:vt ex ipsa pace patet in textu.

Si cum

SI cum nulla. Potest dici quod sententia erat nulla: ⁊ idõ non valet executio si cõtra executionẽ excipiatur de nullitate. Jac. Et est ar. qđ interpositio secundi decreti nõ teneat si primũ nõ procedat. sicut nõ põt hic pcedi ad venditionẽ pignorũ que est quasi loco cuiusdã secundi decreti si non pcedat snia q̃ est loco primi. sic scđm decretũ nõ tenet nisi primũ pcedat. Dy. Et ad idem. C. de excusa. rei iudi. l. j. ⁊ ij. ⁊ qꝛ secũdũ dꝛ respectu primi. s. de rebus du. l. qui duos. Dy. De h dixi in materia primi ⁊ scđi decreti de dã. infect. l. si finita. §. iul.

IN summa. Pro declaratione vide qđ no. ⁊ dixi. s. e. l. ait pretor. §. si iudex. ⁊ C. de sentẽtijs que sine certa quãtitate p totũ. extra de ver. signi. c. in his. ⁊ per Hostien. in summa de sententia ⁊ re iudicata. §. qualis. ver. circa hoc distinguẽdũ est. Et no. qđ non refert vtrũ iudex dicat statuo vel pronuncio: vt. j. de ver. signi. l. pronunciatum. licet verbum statuo proprie referat ad vniuersitates vel ciuitates: ⁊ verbũ pronuncio ad iudices vt ibi no. Qñq₃ dicitur pronuncio. i. denuncio: vt. s. de edil. edicto. l. j. §. j. ❡ Itẽ si patroni presentent aliquem epõ ⁊ epũs dicat non debuistis eligere vel presentare talẽ: an per hec verba videatur reprobatus. Dic qđ sic vt no. per Archi. extra de insti. c. ⁊ si capitulũ. li. vj. Casus aliqui in quibus tenet sentẽtia sine certa quãtitate no. C. de sententijs q̃ sine certa quãtitate. l. ij. In glo. qñq₃ ⁊ si nõ exprimat. ibi aliqua parte actorũ. vel ibi fuerũt alia verba. s. solue qđ debes. Jaco. de ra. qđ est incertũ: vt. C. de sentẽ. que sine certa quãtitate. l. hec snia. nec aliqua parte actorũ constat quãtũ debeatur: hic dixit quãtum petitur qđ semper ex libello constat. Jaco. in glo. quãdo quãtitas in fi. prima vera: vt. j. iudi. sol. l. cum apud sempronium. ⁊. j. de solu. l. creditor. §. j. ⁊ dixi. s. e. l. j. Jaco.

Qui sortis. Iste. §. satis aperte facit qđ iudex in cõdẽnatione fructuũ debeat certa₃ ferre sniam specificãdo quãtitatẽ sicut hic dꝛ de vsur. Jac. de hoc vide in Spe. de fructibus et interesse. ⁊ qđ dixi. C. de sententijs q̃ pro eo qđ interest pferunt. v. sed q̃liter formabitur libellus.

Siquis ex edicto perẽptorio. Contra eũ viuẽtẽ proposito. Dy. ibi: morte. rei peremptorie citati. Dy. Ibi: re integra. sicut si peremptoriũ non esset emissu₃. Dy. in glo. i. possibilitas. ibi. l. tã ex cõtractibus. melius. s. de here. ⁊ fideiusso. tuto. l. fi. §. fi. ⁊ dixi. j. de act. ⁊ obliga. l. sciendũ. sed non credo ex peremptorio in defunctum proposito sententiam dici posse: sed est de nouo proponendum contra heredem. arg. s. de fer. l. oratione. Jaco.

1 ☞ Infirmitas dicitur in multis excusare.
2 Infirmus an teneatur mittere procuratorem.

QUesitum. Ibi febricitans. postq̃ iam sanus venerat ad iudiciũ. Jaco. Ibi: a iudice. s. inuito. Dy. Ibi: diem. s. iudicij. Dy. Ibi: febrem habuit. ⁊ absens fuerit nec legitime defensus. ⁊ potest intelligi vt loquatur quando peremptorio proposito comparens: postea propter infirmitatẽ recessit ⁊ sic effectus peremptorie citationis fuit sublatus. Jaco. Ibi: superesse soleat. Sed quid si negocijs suis superesse poterat fecit excusatorem: nunquid excusatur ⁊ talis excusator sit admittẽdus. rñ. non quia sicut cõstituit excusatorem ita poterat constituere pcura. vt extra de dolo ⁊ cõtumacia. cũ dilectus. vbi de hoc ⁊ de ap. cõstitut⁹. ❡ Sed quid si patiebatur ⁊ rebus suis superesse non poterat mittat excusatorẽ ad quod tenetur: nunquid excusabitur. Rñ. sic. cum sit differentia habeat iustã causam absentie vel non: vt extra de procur. c. querelam. Dy. vbi de hoc per
1 omnes. Et collige ex. l. ista. qđ infirmitas † in multis excusat vt no. in decretis. di. iij. c. epũs. ⁊ ad hoc. s. si quis caut. l. ij. §. si quis in iudicio. vbi de hoc satis dixi. v. q. iij. si egrotans in glo. ⁊ per Archi. s. e. cõtumacia. ⁊ de edil. edicto. l. qui tertiana. ⁊ vide de heredibus insti. l. si quis instituat. in fi. ⁊ ibi in vlti. glo. ❡ Item non solum pp̃ter suã infirmitatẽ quis excusatur sed etiam consanguineorum vt no. xxiij. di. c. cõis fili⁹. ⁊ no. extra de ap. c. ex par
2 te. ❡ An infirmus † teneatur mittere procur. plene notaui. C. de procura. vlti. de hoc no. hic in glo. ⁊. j. de diuer. ⁊ tempora. prescrip. l. j. ⁊. d. l. ij. §. si qs. s. si quis caut. ❡ Sed quomõ pbabunt ista impedimẽta: videt qđ solo sacramẽto: vt. iiij. q. v. c. j. in fi. et ibi no. in vlt. gl. ⁊ ex̃ de elect. c. qꝛ propter. §. fi. ⁊ no. hñ per Archi. de dolo. ⁊ contu. c. actor. li. vj. ⁊ tetigi de his qui ad ec. cõfug. l. presenti. §. sicubi. In contrariu₃ facit. j. de proba. l. in excep. §. primo vbi de hoc dixi. ❡ In glo. hoc cum iudex sciuit. s. citatũ infirmũ. Dy. Ibi: de in integrum resti. l. fi. s. vt sentẽtia teneat. sed restituit ad totam causam cũ legitime defensus nõ est. Ol.

IN iudicati actione. Que a plurib⁹ simul cõcurrentibus intendit. Dyñ. In fi. subaudi ꝙ illius q postea ad iudiciũ venit. In ea. glo. ibi dãda super actione in factũ. ⁊ sic no. sniam dãdã sup act. in factu₃ qđ verũ credo cũ cõuentus negat iudicatũ ⁊ nõ apparet: vt. j. que snie sine ap. rescin. non possunt. l. j. vel aliã excep. opponit. Jac. in glo. que in factũ dꝛ in fi. vel dic vt dixi. s. e. l. miles. §. iudicati. Ibi occupãtis conditio. sed hic neuter occupabat qꝛ simul concurrebant. In si. ⁊ verius. Oldra.

CUm querebatur. Quid si aliqui electi fuerũt vt deberẽt aliquẽ eligere in potestatem ⁊ illi elegerunt siue bene: siue male ⁊ electus renũciat: nunquid poterũt aliũ eligere. Rñ. sm Hug. qđ sic: vt. s. de cõditio. ⁊ demõ. l. hec cõditio. Alij dicũt ꝙ nõ p. l. istã ⁊ qꝛ functi sunt officio suo vt. s. e. l. iudex. Tu distingue. qꝛ aut ille poterat esse potestas licet renũciauerit ⁊ tunc possint iterum eligere cũ nihil possit eis imputari. Aut non poterat esse potestas ⁊ ita male elegerunt ⁊ tunc non possint amplius eligere per. l. istam. Odof. ⁊ Dy. De hoc plene no. per ipsum Dy. s. de leg. j. l. serui electiõe. Ad hoc facit qđ no. per Archi. extra de electione. c. quã sit in fi. libro. vj In glo. vt ⁊. s. e. ibi ex eisdẽ actis. immo etiã ex eisdẽ actis si est ordinarius: vt. j. de appel. l. si expressim. vbi de hoc no. Vel dic aut vitiũ est in actis ⁊ snia: vt qꝛ vitiosa fuit litis contestatio et sacramẽtũ calũnie: ⁊ tunc non põt ex eisdem actis procedi. ⁊ ita intelligatur hec glo. nã tunc opus est noua cõtestatione ⁊ nouo sacramento calũnie. ⁊ ita etiã not. extra de elect. c. dudum. ij. Si vero vitiũ fuit in pronunciatione seu sentẽtia tm̃ ⁊ non in actis tunc ex eisdem actis iudicatur: vt. l. si expressim. Sed licet predicta distinctio vera sit: tamen hec glo. non potest saluari: quia in exemplis que ponit fuit vitium in pronunciatione tm̃: ⁊ ideo ex eisdẽ actis iudicaret. De hoc an idẽ iudex pnunciet ⁊ an ex eisdẽ actis: dixi. d. l. si vt proponis. C. quõ ⁊ qñ iudex. ⁊. s. e. l. iudex.

SEpe. Hec. l. diuiditur in sex partes. Primo ponit regulã que fallit casualiter. Secũdo ponit duo exẽpla ad regulã. Tertio ponit tria exempla in quibus regula fallit. Quarto ponit rationẽ diuersitatis inter casus exceptos a regula ⁊ casus positos ad regulã: ⁊ postea inducit quosdã casus in quibus regula fallit. Quinto ponit vnũ exemplũ contra regulã. Sexto ⁊ vltimo ponit exemplũ ad cõfirmationem regule. Dy. Et vide pro declaratione totius. l. plene notata per Inno. extra. e. c. cu₃ super controuersia. ⁊ quod dixi. s. qui satisda. cog. l. de die. §. quidam aiunt. Et no. pro euidentia huius. l. quod tria sunt quorum nullum est alterum. s. consentire expresse. itẽ contradicere expresse ⁊ mediũ inter ista duo sc₃ tacere: vt. j. de reg. iur. l. q tacet. ⁊ plene no. p Dy. ex̃ de reg. iur. c. qui tacet. ⁊. c. is qui tacet lib. vj. Et de ista taciturnitate loquitur. l. ista. ❡ Sciẽdum est ergo quod hec. l. Primo ponit regulã vulgarẽ. s. ꝙ res inter alios acta ⁊c. Secũdo ponit regule instantiã. Et ex hac. l. colligitur qñ taciturnitas preiudicet ⁊ qñ non. de quo etiam no. in gl. s. de pign. act. l. gaius. Et pro declaratione totius. l. vide qđ no. per Azo. in summa quibus res iudi. non nocet. §. amplius. ⁊ ex hac lege sumpta fuit decretalis. extra. e. c. penul. ⁊ vide ibi notata p omnes. Ibi: alijs ignorantibus. nec etiã scientibus litem fieri. Ja. Ibi preiudicare. i. non facere preiudicium dico in executione facienda contra aliũ vel exceptione paranda ex snia contra aliũ. Jaco. Ibi: qđ tñ. s. dictum de scientibus. Jaco. Ibi: 9tra ipsos iudicatũ sit. i. iudicatũ videat ex quadã cõsequẽtia. Dy. ⁊ Jac. de ra. Ibi: petitoribus. i. petitoris heredibus. Dy.

Sed scientibus. Hic ponit casus in quib⁹ regula fallit. Dyñ. Ibi: sequentẽ. a quo causam h₃. Dy. ⁊ Ja. de ra. Ibi agere. vel conueniri. Dy. Ibi: si creditor. alias debitor. sed melior est littera creditor: cum ipse creditor preferatur in ius rei persequende debitori: vt. j. de diuer. ⁊ tempora. prescrip. l. de accessionibus. ergo sententia lata pro creditore sibi preiudicare non deberet secundum regulam positam. s. proxi. ibi cum quis de ea re ⁊c. nã agitur aliquid qđ per meã possum impedire cõtradictionem: tunc presentia habetur pro consensu vt ibi patet. cum autem creditor agit non potest impediri per debitorem. ergo vt probaui ei⁹ presentia non habet pro consensu. ⁊ hoc voluit vere dicere text⁹ Dy. Ibi: veluti. hic veluti prout littera dicit. debitor creditorẽ non est exemplificatiuum: sed similitudinarium. nam ad creditorem prius spectat actio ꝙ defensio: vt. s. nau. caup. sta. l. j. §. pompo. ⁊ de pig. act. l. si conuenerit. in prin. sed prout littera di

tit.veluti creditor debitorem.tunc est exemplificatiuū.vel expone primū.i.in hoc primo iudicio si ipse interesse velit:vt.C.de libera.causa.l.principaliter.⁊.j.de ap.l.si perlusorio.⁊ est sensus qꝺ nō oportet hunc aliud expectare iudiciū:sed in iudicio pōt adesse:⁊ probationes dare ⁊ sic actoris vel rei partibus fungi:⁊ sic veluti erit exēplificatiuū.Jac.Et littera pisana.si creditor experiri passus sit debitorē.sed cōmunis littera ſm glo.est ecōtra.l.veluti si debitor experiri passus sit creditorē. Jbi de proprietate pignoris.que per sniam adiudicaẜ aduersario.si enim agente debitore absolueretur possessor nō noceret creditori:vt.j.de pig.l.si superat⁹.⁊ intellige adiudicatum aduersario quondam:quasi nunꝙ debitoris:sed tm̄ aduersarij fuerit.nam si a debitore alienata esset non preiudicaret creditori:vt.C.de pig.l.debitorem.Jaco.Jbi:in dotem accepte.repete passus est experiri.s.defendēdo.Dy.in ver.cur aūt his.s.dictis a.§.sed scientibus.hucusqꝫ.Old.ibi superioribus.duobus casibus dictis a ver.nam scientibus.vsqꝫ ad ver.sed scientibus.dy.ibi:is maritus ⁊ vxor.Jbi non potest.nec sibi imputari potest quare cause non assistit.Jaco.⁊ Oldra.Jbi:qui priorem dn̄m.a quo causam habet.Dy.ibi:prescriptione.exceptione.Dyn̄.ibi:quia ex voluntate.s.presumpta propter sententiā ⁊ prohibendi facultatem.Jbi qꝺ ex persona.⁊ hoc est quod sibi imputetur ꝙ non interfuit cause cum sciuit.nam potuit ⁊ debuit interesse. ⁊ ideo perinde ac si interfuisset habetur.si enim interfuisset certum est preiudicari.⁊ hoc sequitur.nam ⁊ si ⁊c. Jaco.ibi:diuersa causa est.a quattuor exemplis supra positis.Dy.Sed quero quid de vasallo ⁊ emphiteota nunquid fit ei preiudiciū si patiatur dominiū agere.Credo qꝺ sic:qꝛ dn̄o preferunẜ: vt.s̄.de procur.l.in cause.⁊.l.procurator.⁊ pro hoc etiam facit ratio hui⁹.l. Sed quid ecōtra si dn̄s patiaẜ eos agere:nunquid fiet ei preiudiciū.Non credo:qꝛ nō potuit prohibere:vt hic in fi.dicitur.arg.s̄.de dam.infec.l.si finita.§.de vectigalibus.Dy.Sed quid si is cuius interest offert se cause ⁊ petit quod detur sibi de nouo libellus:nunquid hic fieri debet.Dic ꝙ nō:immo admitteẜ ad causam in eo statu in quo erit tēpore quo se offert velle adesse ipsi cause vt probatur extra vt lite pēdente.c.si hi cōtra quos.in fi.lib.vj.Jn glo.prima.ibi de exceptione.modestinus. al's incipit res inter alios.Old.ibi ⁊ liberto.qui sunt tm̄ exempla duorum scꝫ cum ille cui primum actio vel defensio cōpetebat sequentez patitur experiri:vt in debitore.creditore.viro.socero.⁊ vxore.liberto.⁊ patrono.nā ista sunt exempla hui⁹ casus. Alius est qn̄ aliquis eū a quo causam hꝫ patitur experiri. Exemplum est in emptore ⁊ vēditore.in illo ver.aut possessor venditor.⁊c.Dy.in glo.vt.s̄.de iudi.l.si petitor.hec.l.meli⁹ facit ad proximū sequēs responsum.Old.in glo.vel etiā defendi.Exēplū qn̄ aliquis euz a quo causam hꝫ patitur experiri.idem in proprietario ⁊ emphiteota.⁊ hoc magis placet.Ja.de ra.in gl.hypothecaria.in princi.hec glo.loquitur qn̄ secundū litteram debitor creditorē.Ja.in ea.glo.ibi qꝺ non placet.contra no.extra.e.c.penul.in glo.audi quartum exemplum.contra regulam in prin.l.positam.Dy.in glo.i.ipsum.ibi scientem tantum ⁊ non defendentem.Dy. in glo.cum enim iudicatur in fi.⁊.s̄.de procura.l.pompo.§.sed et is.Oldradus.

NEgociorum gestorū. Al's gestor. dy. Jbi:an quo.subaudi pro eo tempore quo ⁊c.Dy.Jbi deducte.s.a iudice principalis cause secundum primū vel a iudice appellationis secundum alium.Dy.Jbi:medij tēporis.s.quo durauit causa appellationis.Dyn̄.ibi:debeantur.ita quod iudex ap.super eis pronunciet.Dy.Et no.per.l.istam qꝺ iudex ap.de fructibus medij temporis condēnare potest.et est vtile ⁊ notandū.Jac.⁊ pro hoc.s̄.de vsur.l.tutor.¶ Jtē allegatur hec.l.qꝺ in dubio presumiẜ quis iniuste appellasse.ad h̄.j.de ap.l.negociorum.vbi est ista.l.de verbo ad verbum.¶ Jtē no.qꝺ verbum diu accipitur pro anno vel biennio.licet al's accipiatur pro decēnio:vt.s̄.qui ⁊ a qui.l.si cum fideicommissaria.§.aristo.Et si intelligas.l.istam de vsur. que essent deducte in cōdemnationem principalis cause nullum esset dubium.⁊ ideo ſm Jaco.de ra.intelligas eam in vsuris centesimis ponendo casum quod iste vsure centesime cucurrerunt post quattuor menses qui dantur condemnatis:⁊ ap.interposita pendente si condemnatus frustratorie appellauit.si autem nō frustratorie tūc currunt demum a tempore confirmationis sententie.Ja.de ra.Jn glo.magna.ibi in bonefidei.§.j.vel dicas ⁊ melius vt ibi dicit textus quod ibi non fuit appellatum.nam si appellatū fuisset idem esset qꝺ hic p appellationem enim suspēditur pronunciatum:ita quod res deducitur ad eum statū quo erat ante sententiam.et certum est quod iudex potest ante sententiam condemnare in vsuris.ergo ⁊ iudex appellationis cum res sit deducta in statum pristinum:vt predixi.Dy.in eadem glo.ibi alias quare.s.si appellator obtinet.Dy.

¶ De confessis. Rubrica.

¶ Super rubrica.Vide de ista materia quod dixi.s̄.ti.proxi.l.post rem.⁊ plenissime.C.e.l.vnica.⁊ vide Azo.in summa eadez ⁊ Gof.⁊ Host.⁊ Jo.an.⁊ Archi.e.ti.li.vj.⁊ in Speculo de confessionibus.in glo.Rubrice.ibi post lit.cōtesta.sed videtur quod hic titulus locum habeat ante lit.conte.vt.j.e.l.certum.§.fi.de iudi.l.si debitori.⁊ de re iudi.l.si debitoribus.⁊.j.e.l.iij.Unde potest notari alia differentia inter titulum istum ⁊ titulum de interroga.acẜ.nam interrogationes que fiunt ex titu.de interrog.acẜ.fiunt ad preparationem actionum instituendarum seu cause future.ille autem que fiunt ex isto titulo.fiunt ad decisionem actionum institutarum.⁊ sic principale factum in confessiōe deducitur ex isto titulo.ex illo autem solum ille que pertinent ad cause preparationem:vt no.s̄.de procur.nō solum.in prin.nam et si lite non contesta.quis confiteatur se certum debere habeẜ conuictus:vt.d.l.si debitori.⁊.l.debitoribus.⁊ de leg.j.l.si dom⁹ §.qui confitetur.Sed pro opinione glo.posset allegari.d.l.certum.§.sed si alia.j.e.ibi vbi dicitur dum quis conueniẜ.nā proprie dicitur quis conueniri ⁊ vigilari iudicium per lit.conte.in auẜ.de litig.§.si vero initiū.col.viij.⁊.j.e.l.non fatetur qui errat nisi ius ignorauit:ergo patet qꝺ post lit.ꝯte.loquitur:quia ius ignorāti subuenitur ante lit.contesta.vt no.s̄.de dona.l.quidā.Jn glo.nisi pretendat vt.s̄.de interroga.acẜ.l.de etate.§.qui iusto.⁊.§.celsus.Dy.⁊ Jaco.De confessione in vltima volūtate notatur.C.de falsa causa adiecta.l.i.⁊.s̄.de proba.l.qui testamētum.⁊ plene dixi.⁊ etiā de cōfessione inter viuos.C.de non numerata pecu.l.generaliter.An ex cōfessione ex qua speraẜ sententia oriaẜ actio in factū.Dic qꝺ sic:vt.s̄.de iureiur.l.nam postea §.fi.⁊ dixi.C.e.l.vnica.An confitēs post ꝓmotionem suam delictum ex quo non debuisset promoueri remoueaẜ. vide.j.e.l.j.in fi.De confessione facta p errorē iuris vel facti.j.e.l.non fatetur Qualiter intelligatur confessum haberi pro iudicato.j.eo.l.iul.An ꝯfitēs se hoiez occidisse cū ali⁹ occiderit:ꝓbato ꝙ ali⁹ occiderit pūiri debeat de homicidio.j.e.l.si is cū quo.de ꝯfessiōe certa ⁊ incerta.j.e.l.certū.Et an ex cōtumacia qs haberi debeat ꝓ confesso.De confessione facta absente aduersario in iudicio vel extra ad obligandū vel liberandū ea.l.§.si quis absente.Et an renunciatio litis vel beneficij ecclesiastici valeat absente aduersario.De cōfessione tutoris procu.pupilli ⁊ adulti in ciuili ⁊ criminali.e.l.§.sed an ipsos.⁊.§.sequentibus.Et ratio quare sententia lata cōtra minorē indefensum pro iure non valet. Et an instantia cause cum minore facta teneat ipso iure vel non an iudex surrogatus possit diffinire ea que inchoata sunt per predecessores.j.e.l.cum fideicō.Confessio indefinita in omnibus preiudicat.no.in gl.s̄.de reg.l.si quis impediat.§.interduz.

COnfessus. Jn iure post litē conte.Dy.Jmmo ⁊ an̄ litē cōte.vt dixi super rubrica.Jbi:pro iudicato.quātum ad onus ꝓbādi.nam contra sic confessum amodo non requirūtur alie probationes:vt.s̄.titu.proxi.l.post rem iudicatā.Qui scꝫ ꝯfessus Dy.Jn fi.ex hoc apparet eum sibi ius non dixisse sentētiādo cū ab alio dāneẜ.Dy. Jtē.no.qꝺ licet hic confessus habeatur pro cōdēnato:differūt tn̄ cōfessio ⁊ snia. Nam cōfessio minoris adulti valet licet restituatur:vt.j.e.l.certum.§.pe.Sed si snia feratur cōtra adultū ipso iure nulla est:vt. C. si aduersus rem iudi.l.cū ⁊ vos minores parificantur tamen quo ad quedā:vt.s̄.ti.proxi.l.post rem.¶ Jtē in quo differant confessio ⁊ asseueratio:dic vt no.C.de proba.l.non nudis. Si aliqs confiteatur post suam promotionem delictum ex quo promoueri vel ordinari non potuisset:an debeat remoueri a sua promotione.vide quod plene no.xvj.q.viij.c.eps.

NOn fatetur. Jd est non fateri videẜ ꝙtū ad ꝑiudicium sui qꝛ restituitur:vt.j.e.l.penul.⁊ vide qꝺ ibi notaui.⁊.s̄ titu.proxi.l.post rē.Prima pars.l.loquiẜ de eo qui errat in facto q cū effectu pro non confitente habeẜ.Scd̄a de eo qui errat in iure qui licet habeaẜ pro cōfesso:tn̄ ante litem cōte.nō nocet ei:post litē cōte.sic nisi reuoceẜ an̄ sniam:vt.s̄.de vsu.l.iusto.Et pone exēplū de prima pte.C.de iuris ⁊ facti igno.l.error.⁊ ibi de hoc dixi plene ⁊ cōcor.e.ti.l.si post.⁊.s̄.fa.hercis.l.cū putarē.De scd̄a pte pone exēplū in cōfitēte post lit.cōte.se debere vel teneri ex stipulatione cōtracta inter absentes quā credebat valere cū nō valeat:vt.C.de inuti.stip.l.iij.Dy. Jn glo.prima.ibi.j.e.l.fi.de hoc dic vt dixi.C.si minor se ma.dixerit.l.j.

Jbi de

Ibi: de condi. indebiti. l. sed ⁊ si me. sed forte contra p. l. s. de in-
terrog. act. l. de etate. §. qui iusto. ⁊ no. j. e. l. certū. §. sed an ipsos in glo. vt dño. ver. sed quibusdā. nā error iuris non proficit: qꝛ non iustus: vt hic: ergo nec facti iniust9. Nō ob. l. sed ⁊ si me putē qꝛ loquit̄ i indebito in quo iuris error nō nocet vt. s. de iuris ⁊ facti igno. l. iuris. ergo nec error facti iniustus. Jaco. Unde circa hoc dic plenius vt no. ꝑm Dy. s. ti. proxi. l. post rem iudicatam. Uel dic cū quis errat in facto aut ꝓprio: aut alieno. Si suo aut vterqꝫ. i. interrogās ⁊ cōfessus certat de dāno vitādo ⁊ tunc nō est tolerabilis error in facto proprio: vt. s. ad vel. l. quāqꝫ. Aut confessus tm̄ certat de damno: ⁊ tunc iuste pretendit facti errorem. ar. d. l. sed ⁊ si me putem. s. de condi. indebiti. Aut vterqꝫ certat de lucro: ⁊ tunc similiter iuste pretendit facti errorē: quia melior est cōditio possidētis siue conuenti. Aut interrogat9 tm̄ certat de lucro: ⁊ tunc planum est quod non tollatur. Si autem erratur in facto alterius: aut in facto prorsus extranei: aut autoris sui. Primo casu est tolerabilis error. Scḋo subdistingue: aut est probabilis: aut non. Si nō est probabilis non toleratur. arg. s. vnde cognati. l. octaui. ⁊ C. de in integrū resti. l. de tutela. Si probabilis aut est actor: aut reus. ⁊ de vtroqꝫ dic vt no. j. de reg. iur. l. qui in alterius. ¶ Itē oppo. qḋ etiā post sniam possit opponi error facti: vt. s. qn̄ actio de peculio est annalis. l. j. §. fi. al's est. l. ⁊ incipit quesitum. Sed solue vt ibi in fi. glo. magne: qꝛ ibi fuit error cōmunis qui facit ius: vt. l. barbarius. Dy. in eadē glo. ibi primo casu succurratur. etiam post lit. conte. Dy. ⁊ Jac. Ibi secūdo. non post lit. contest. sed ante sic. Jaco. in glo. sume exemplū. ibi sine tutore. al's sine tutoris autoritate. ⁊ dic qḋ ista verba non erant in interrogatione nec confessiōe. Si em̄ essent in confessione ipso iure non preiudicaret confessio quia error expressus esset in confessione sicut nec sententia sic lata preiudicaret: vt. j. que sententie sine appel. rescin. l. j. §. item cum cōtra sacras. ⁊ sentētia ⁊ confessio paribus passibus ambulant: vt. s. ti. proxi. l. post rem. ⁊ extra de iudi. c. at si clerici. in princi. Old. Ibi ex stipulatione inutili id est que erat inutilis. non tamen hec verba erant in positione vel responsione: vt predixi. Old. in fi. ⁊ ad hoc facit quod no. C. de iura. calū. l. ij. §. quod obseruari. ⁊ talis confessio facta non preiudicat. argu. s. de auro ⁊ argento lega. l. ornamentorum. Oldra. Et dic cum quis confitetur in iure aut circa substantialia cause: aut circa preparatoria. Si circa substantialia aut ex certa sententia ⁊ non potest venire contra confessionem: vt. s. de dona. l. quidam in iure. j. responso. Aut confitetur per errorem: ⁊ tunc potest suam confessionem infirmare: vt hic ⁊. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. error. Si vero confitetur circa preparatoria cause: aut ante litē conte. aut post. Si ante litem cōtesta. potest venire contra confessionē suā: vt. s. de rei ven. l. is qui se obtulit. Fallit in duobus casibus. Unus est. e. tit. l. si autem. in prin. Alius. s. de dolo. l. pe. Si vero post litem contesta. cōfitetur non potest venire contra nisi iusto errore se ꝯfessum fuisse probet: vt. s. de interroga. act. l. de etate. §. qui iusto. ⁊. §. celsus. ⁊ ibi de hoc. Jaco.

Tullianus. Ibi damnandū. diffinitiue si confessus est post litem conte. Si añ lit. contest. confiteatur: tunc non seruatur diffinitiua: sed fit preceptum de soluendo: vt. j. e. l. certū §. fi. s. ti. proxi. l. debitorib9. ⁊ ibi dixi. ⁊. s. de iudi. l. si debitori. dy. Ibi: damnetur. quantum ad releuandum actorem a probatione. Dy. Ibi pro iudicato habetur. i. pro condemnato quantum ad cause veritatis inquisitionē. ac si dicat confessus est par cōdēnato. vt sicut cōdēnatus condemnationi non potest obuiare vt. j. de reg. iur. l. res iudicata. ita confessus ex certa scientia sue cōfessioni non potest obuiare. non autem dicas eum haberi ꝓ vere condemnato: cum in estimatione taxata debeat condēnari qn̄ res desijt extare: vt. j. de verbo. ob. l. si seruum. §. fi. Jac. in glo. ibi prima placet. vel hic confessus fuit se debere: ibi autē rē legatam vel promissam fuisse. ⁊ sic hic obligationem presentem ibi actū preteritum in confessionē deduxit. Old. Uel hic fuerat in mora: ibi non ar. s. de iureiurā. l. eum qui. §. si iurauero. ⁊ iste sol. notantur in glo. j. e. l. qui stichum. Old.

Is cum quo. Ibi confessus est. s. ex certa scientia vel per errorem. cum de facto proprio interrogatur in quo non est tolerabilis error. Old. Ibi: ex confessione tenet̄. i. actione in factū que ex cōfessione descendit. non tamē liberat̄ qui occidit: vt. s. de interroga. act. l. qui seruum. ¶ Sed quid si aliquis confessus est se hominem occidisse cum reuera alius occidisset. postmodum probatur et reperitur alium occidisse: nunquid confitens debeat ex confessiōe puniri. Hec questio fuit pergami ⁊ omnes iudices collegij concordauerūt qꝛ sic per legē istam. Jacobus de are. tenet quod non. per. l. j. de questionibus. l. j. §. fi. Jaco.

Si stichum. Iam mortuum vt dicebat actor post morā conuenti ad quem licet mortuū est agendū: vt. j. de ver. obliga. l. si seruum. §. fi. Jac. Ibi: confessus est. post morā vel ante sciens se non promisisse confitetur ⁊ sic tenet̄: vt. s. eo. l. iul. vbi de hoc. vel promisit alicui credens se teneri de interitu licet non esset in mora ⁊ sic errat in iure: vñ cōfessio s̄ibi preiudicat: vt. s. e. l. non fatet̄. Dy. ibi: mortuus. cōfessionis tpe. Dy. Jā. añ litem conte. Dy. in fi. s. in estimatione dato qḋ ante lit. contesta. nulla precesserit mora. nam tunc per lit. conte. efficitur in mora: vt. l. nemo. §. j. j. de verbo. oblig. Dy.

Certum. Re ⁊ genere. Dy. Et similiter expone incertum. s. re ⁊ genere. dyñ. Ibi non erit. s. pro iudicato. dy. ibi: oportere. s. respōdeat seu cōfitear̄. ⁊ qḋ dicit stichū dic qꝛ plures erāt stichi. Et no. tres casus cū quis cōfitetur in iure. aut confitetur certum re ⁊ genere vtputa stichum certū vel. x. lib. bonon. ⁊ tūc statim valet confessio: ⁊ habetur confessus pro iudicato quo ad onus probādi. ⁊ ita loquitur. l. ista. ⁊. s. e. j. ⁊. C. e. l. vnica. Aut cōfitetur incertum prorsus re ⁊ genere vtputa corpus vel factum incertum: ⁊ tunc non valet vt hac. l. ij. responso. Aut confitetur certū genere sed incertū specie siue re puta vnū de stichis meis vel equis meis vel fundis meis: ⁊ tunc cogitur certificare confessionem: ⁊ ea demum certificata vel declarata valet vt hac. l. ij. respon. Dy. Et no. cōtra aduocatos cauillosos qui instruūt partes obscure responderē dicendo. qn̄qꝫ confiteor si de hoc appareat instrumentū. vel si hoc vel illud appareat vel similia. nā cogūtur clarificare ⁊ certificare responsionē vt hic patet. ⁊ pro hoc. s. de interro. act. l. de etate. §. nihil interest. Ibi: item eū qui rem. no. ap. rei quātitas cōtinetur. Dy. in glo. hoc est incertum. ibi vel verius. bene dicit verius. nam prima expositio. s. qḋ confessus est fundū in genere nō videtur posse procedere. qꝛ qua ratione non valet legatū incertū nec stipulatio incerta: vt. s. de iure. dot. l. cum post. §. gener. eadē rōne nō valet concessio incerta Nec ob. qḋ dici posset ꝙ si est incerta qḋ cogitur eam declarare vt hic: qꝛ hoc est verū qn̄ cōfessio non est omnino incerta. si autē omnino est incerta nihil valet nec cōpellitur eā certificare. sicut apparet in legato: vbi interpretatio volūtatis testatoris pertinet ad heredē: vt. l. si quis a filio. §. si quis plures de lega. j. ⁊ tñ non valet tale legatū: vt. d. §. gener. Dy. In eadē gl. ibi se teneri ad alterū. i. nisi diceret reus obligationē alternatiuam fuisse. si aūt diceret obligationē fuisse simplicē ⁊ nō alternatiuā sꝫ diceret hāc vel illā rem in eā deductā cogeretur certificare q̄ res esset deducta. ar. j. de iniur. pretor. §. qḋ aūt. ⁊ de iure fisci. l. si ita fidei. Old. in glo. s. vrgeri debet. ibi. §. quid ergo. ⁊. j. ad. l. iul. peculatus. l. sacrilegi. ij. in fi. Jac. In ea. glo. ibi habeat eū pro confesso. allegatur sepe hec glo. qḋ si aliquis sit contumax ad respōdēdum positionibus possunt per iudicē pronunciari pro confessis. ar. s. de ventre inspiciē. l. j. §. iij. ⁊ de interrog. act. l. de etate. §. qui tacuit. ⁊ de hoc satis dixi ⁊ no. per Dy. s. de iure. calū. l. ij. in tractatu positionū. ver. sed de iure canonico: vide extra. e. c. j. li. vj. cū ibi notatis. In ea. glo. in fi. ⁊ not. etiā de hoc. s. de interroga. act. in glo. rubrice. In glo. per verba presentis tēporis. ibi quereret̄. s. a te confitēte. nā quātū ad actorē bene habet̄ ꝯfitēs pro iudicato ita ꝙ nō exigitur ab ipso actore amodo alia ꝓbatio qꝛ ex quo cōfitetur fuisse actoris adhuc hodie esse presumitur: vt. C. de proba. l. siue possidetis. Sed si reus vellet probare quod ad presens fundus nō est actoris sed de eius bonis exiuit: super hoc bene audiretur nec tunc haberetur pro confesso et differenter condēnatio contra eum ⁊ ita intelligi debet hec glo. ne deducat in errorem. Dy. ¶ Item op. ad istum ver. sed si fundum. d. l. cum falsa. C. de iuris ⁊ facti igno. sed illam intellige vt ibi no. Old.

Et si alia. Ibi conuenitur. conueniri aūt videtur lit. conte. vt. j. rem ra. ha. l. amplius. Dy. Ibi orationis diui marci. de qua habetur mētio. s. ti. proxi. l. post rē Dy. ibi: omnino. quo ad onus probationis vitandū. Dy. ibi: ꝓ iudicato. q. d. pro veritate ⁊ ad instar sniē: vt. j. de reg. iur. l. res iudicata: Jaco. ⁊ Old. Ibi: estimabitur. per iusiurandum in litem actori delatum. Dy.

Si quis absente. Ibi pro iudicato haberi. ⁊ videt̄ quod non. qꝛ nec ⁊c. Dy. Ibi: presentem. confessioni facte in fauorem pupilli vel adulti. Dy. ibi: sufficit etiam si cum domino vel pupillo sit iudicium inchoatum. Dy. ⁊ Ja. No. ex hoc. §. tria equipararī. iuramentum. confessionem ⁊ sententiam. Ja. vt. s. ti. proxi. l. post rē. ⁊ ibi dixi in fi. ¶ Item no. quod confessio facta absente aduerrio non obligat confitentem. ⁊ loquitur iste. §. de confessione fa

eta in iudicio. ꝛ ita a contrario sensu videtur q̃ si extra iudiciū sit facta absente aduersario q̃ obliget. de quo dic vt plene dixi. C. de probationibus. l. rōnes. ver. ꝗ puto q̃ qñ scriptura. Sꝫ circa ea q̃ fiūt in iudicio absente aduersario dicūt qdā: aut confessio fit per modū volūtarie iurisditiōis ꝛ valet etiā absente aduersario qꝛ iudex supplet defectū partis absentis: vt. ſ. de magistra. cōue. l. j. §. exigere. si vero cōtētiose: tūc pars dꝫ esse p̄sens vt hoc. §. Et per hoc etiā pōt solui: an confessio facta in iudicio fieri debeat a iudice sedēte ꝓ tribunali: qꝛ aut cōfessio fit ꝑ modū iurisditionis volūtarie: ꝛ tūc nō est opus q̃ sedeat. ſ. de manumissis vindicta. l. nō est oīno. Aut ꝑ modū cōtentiose: ꝛ tunc aut circa preparatoria ꝛ leuia: ꝛ tunc idē vt. l. noluit. ſ. de interroga. act. Aut circa decisoria ꝛ q̃ exigūt cause cognitionē ꝛ tunc est opus q̃ sedeat: vt. C. de dila. l. a procedēte. ¶ An autem valeat renūciatio litis facta absente aduersario: vel renūciatio litterarū beneficialiū facta absente secūdo expectāte: vide q̃ plene not. per Inno. extra de renū. c. veniēs. ꝛ de pactis. c. cum pridē. per eūdē. ꝛ dixi. C. de pactis. l. postq̃. Sed nunquid confessio facta ad liberādū absente debitore valeat. Videt̄ quod sic: quia doctores ꝛ glo. que loquūtur de ꝯfessione extraiudiciali ad liberādū non distinguūt presente vel absente debitore fiat vt patet per Azo. in summa de cōfessis. ſ. de interro. actionib⁹. l. j. in glo. in aut. de testibus. §. ꝛ licet. in glo. ꝛ. C. de test. aut. rogati. ꝛ de cōfessis. l. vnica. in glo. ꝛ ꝑ Rofr. in libello de act. in factū que orit̄ ex cōfessione. Et pōt esse ratio q̃re valeat ad liberādū ꝛ non ad obligādū qꝛ facili⁹ querit̄ liberatio q̃ actio vel obligatio: vt no. ſ. de pig. act. l. j. §. eū. ꝛ pro hoc. j. de act. ꝛ oblig. l. arrian⁹. ꝛ quia quis absens ꝛ inuitus potest liberari: vt. ſ. de neg. gest. l. soluendo. ꝛ de solu. l. solutionē. Posset etiā esse ratio. qꝛ olim non contrahebat̄ hermodiciū actore absente: ꝛ ideo ad obligandū erat necessaria actiōis presentia. hodie vero ꝯtrahitur absente actore ꝛ reo: vnde nec iure veteri: nec nouo opus erat rei presentia: vt. C. de iudi. properandū. §. si autē. ꝛ hoc voluit notare glo. que est hic q̃ incipit. actori sed rei absenti ꝛc. Unde forte dici posset q̃ cum hodie cōtrahatur hermodiciū absente actore vt dictuꝫ est: valeat etiā cōfessio facta ad obligandū absente actore ꝛ pro hoc qꝛ quis potest obligari de cōstituta creditore ablente: vt. ſ. de cōsti. pec. l. sed vtrū. Sed contra hoc multū facit qꝛ confessio facta in iudicio ad petitionē ꝛ in p̄sentia alicui⁹ nō prodest alijs absentibus: vt. ſ. de interroga. actionibus. l. vlt. ꝛ ibi in glo. ꝛ ad hoc etiā facit glo. q̃ est. ſ. de proba. l. cū de indebito. §. vlti. ꝛ per Azo. in summa de proba. §. probari dꝫ ꝛ quod notaui ſm Dy. ſ. de donat. l. nuda. ꝛ q̃ non valeat talis confessio videt̄ sentire glo. extra de fide instru. c. si cautio. que incipit. puta si confessus est. de hoc etiam notatur extra de cōfessis. c. vlt. ꝛ de excessibus prela. c. q̃ sit graue. Sed supposito quod talis cōfessio non valeret quo ad plenā probationē: valet tñ quo ad qualequale preiudiciū: vt. ſ. de edil. edic. l. quero in fi. ꝛ no. per Azo. dicto. §. probari debet in summa de ꝓba. ꝛ dixi. j. ex qui. cau. in posses. eatur. l. fulcinius. §. quid sit latitare. in suppletione glo. que incipit. nā volūtas. que glo. videt̄ innuere q̃ cōfessio ad obligādū valeat absente aduersario. sed dic vt ibi dixi. ¶ Ad hanc materiā vide q̃ no. ſ. de libe. leg. l. non solū. secūdo. §. si liberatiōis. ꝛ quod dixi. d. l. postq̃ liti. C. de pac. ꝛ de proba. l. rationes. ver. immo q̃ plus est. ꝛ de confes. l. vnica. ver. quinto queritur. ¶ Item quero questionē quā habui de facto pergami vbi est ꝯsuetudo scripta in statuto cōmunis pergami q̃ alteri quis possit stipulari ꝛ pacisci etiā si eius nō intersit. aliquis ad postulationē titij postulātis noīe ꝛ vice seij confessus fuit ipsum seiū nihil sibi dare debere: nūquid talis cōfessio sufficiat ad liberationē seij. Si teneamus opinionem q̃ in ꝯfessione ad liberādū exigatur presentia debitoris qꝛ al's questio non procederet: ꝛ videt̄ quod quesita sit liberatio seio ex confessione predicta propter dictā cōsuetudinem q̃ potest quis alteri stipulari ꝛ pacisci. In contrarium videtur q̃ ipsa consuetudo solum loquitur de pacto ꝛ stipulatione: non aūt de confessione. ꝛ confessio non est pactum nec stipulatio. ꝛ ita est casus omissus pro omisso habendus: vt. ſ. sol. mat. l. si cui in dotem. ꝛ de libe. ꝛ posthu. l. cōmodissime. ꝛ maxime non potest extēdi cōsuetudo ad casum confessionis: qꝛ consuetudo ipsa est cōtra ius cōmune: ꝛ ideo non ampliāda: vt. ſ. de legi. l. quod cōtra rationē. Item attēdenda sunt verba confessiōis. s. q̃ cōfessus fuit se nihil habere debere ab ipso seio. cū ergo nulla subesset obligatio. nulla potuit queri liberatio ex ipsa confessione: vt. j. de ver. ob. l. decē. ꝛ ar. ſ. de iniusto testamēto. l. nāetsi sub conditione. §. rumpendo. Nec ob. l. tale pactum. ſ. de pac. qꝛ vt ibi innuit ambo erant presentes. s. creditor ꝛ debitor. termināt fuit talē cōfessionē non valere: supposito q̃ vera esset opinio q̃ necessaria foret presentia debitoris. In glo. vt dño. ibi generalis cōsuetudo. hec est vera: vt plenius no. ſ. de procur. l. nō

¶ Questio.

solū in prin. ꝛ probat̄. C. e. l. j. in prin. Ibi: sed quibusdā. hec pars glo. vsq; ibi. alij vt. H. debet esse gl. per se ꝛ dꝫ signari. j. in ver. minorem. ꝛ iungi post glo. paruam que incipit adultū. ꝛ hic debet vacare. Old. Ibi: idē esset in maiore. qui confessus esset per seipsum. Dy. Uel pone q̃ cōfessus fuit ex certa sciētia non nocet dño probāti cōtrariū. ꝛ hec est vera opinio. Dy. Ibi: penitere: vt. ſ. de interrog. act. l. de etate. §. qui iusto. Dy. ꝛ prealle. l. vlti. loquitur in confitēte factū etiā ex certa sciētia. sed posset dici q̃ ante litē conte. reuocatur ibi cōfessio a maiore. hic post litem conte. reuocabitur a minore. Jac. ꝛ vide q̃ not. ꝛ dixi. ſ. e. nō fatetur. Ibi absente pupillo. s. fuit facta cōfessio. Dy. Ibi: in prelatis ꝛ sindicis. de quibus dic vt ex̄ de elect. c. dudū. secūdo. In glo. no. ius nouum. ꝛ de testi. c. presentiū. lib. vj. ¶ Ibi: de iure delibe. l. potuit ꝛ. ſ. de ma. testamento. l. lucius. C. de decurio. l. quinq;. in fi. de auto. tuto. l. decreto. extra de prescrip. c. vltimo ꝛ ibi no. ꝛ. d. c. dudū. de elect. Old. Ibi. §. quod obseruari. de hoc dic vt ibi no. Dy. Ibi. l. j. §. sufficit. ꝛ secundum hoc dices domino lite cōtestāte. ꝛ secūdū hoc videtur fallere regula. C. de procur. l. nihil. Ja. in fi. ꝛ dic de cōfessione procur. an preiudicet domino vel nō: vt no. ꝑ Azo. in summa de ꝓcu. §. ipsi aūt. ꝛ ad legē aquil. §. vbi aūt ꝛ plene dixi. C. de procura. sup rubrica. ꝛ. l. si ꝓcura. ad vnā speciē. ꝛ pleni⁹. ſ. si qs ius di. nō obtē. l. j. §. si procurator. Et licet gl. nihil dicat de cōfessione ꝓcuratoris: dic quod eius cōfessio nō preiudicat dño nisi in tribus casib⁹. Primus qñ cōfessus est dño mādāte: vt. ſ. de interro. act. l. qui seruuꝫ in fi. Secūdus qñ dño presente ꝛ nō ꝯtradicente: vt. C. de erro. aduo. l. j Tertius qñ eo absente sed ratum habente. ꝛ videtur ratum habere qñ sciuit ꝛ incōtinenti non cōtradixit: vt. j. de sol. l. ratum. rem ratā ha. l. quo enim. ꝛ. C. ad macedo. l. fi. Jaco.

In pupillo. Ibi exigimus. ad hoc vt pupillus ex confessione obligetur ipso iure. Dy. In ver. minorem pupillum. vel adultum tutoris autoritate cōfitentem. de adulto dic etiam si sine curatore confiteatur. Dyñ. Et potest esse ratio quare contra pupillum vel adultum indefensum lata sententia non teneat ipso iure: qꝛ in sententia nō est reperire aliquid de cōsensu condemnati: vt. j. de verbo. ob. l. inter stipulantem. §. sane. sed in ꝯtractibus sic. sed si pupillus cōtrahit sine tutore non tenet ipso iure eōtractus: vt. C. de in inte. restit. minorum. l. si curatorem. sed adultus contrahendo tenet contractus ipso iure licet restituatur si fuerit lesus. sed cum dicatur quis in iudicio q̃si contrahere: vt. ſ. de peculio. l. licet. §. idem scribit. ergo confitendo pupillus non tenet confessio. sed si adultus confiteatur eius cōfessio tenet ipso iure licet restituatur si fuerit lesus vt hic. Dy. Ad has rōnes facit. ſ. de arbi. l. si pupillus. ꝛ q̃ ibi no. ꝛ q̃ plene dixi. C. de auto. prestan. l. clarū. ꝛ. C. de confessis. l. vnica. Alij distinguunt: aut minor nō habet administratores: ꝛ tunc aut est in iudicio in quo potest esse legitime: vt. C. qui personam legitimam habeāt standi in iudicio. l. momentanee. ꝛ si per vim vel alio modo. l. j. ꝛ. ij. ꝛ tunc tenet confessio: quia cum permittatur sibi esse in iudicio ꝛ omnia iudicialia videntur sibi permissa: vt. ſ. de iurisdi. omniuꝫ iudi. l. ij. Aut in alio iudicio ꝛ nō habet administratorē: ꝛ tunc si per modum contētiose iurisditionis vt respondendo positionib⁹ ꝛ nō tenet: vt dicta. l. momentanee. in fi. Si volūtarie vt veniendo sponte ad iudicium cum aduersario: tunc si est pupillus non tenet: vt si adultus tenet sed restituitur vt hic. versi. hoc. §. in pupillo. Si habet administratorem: tūc si cū eius autoritate cōfiteatur tenet sed restituitur: vt. C. de auto. prestā. l. clarum. Si minore. Si habet administratorem: tūc si cū eius autoritate cō sua autoritate: tunc si confessus fuit in his que pertinent ad solennitatem iudicij: ꝛ tunc nō tenet quia requiritur in initio persona legitima: vt. l. momētanee. Si ad veritatis indagationem tenet si est adultus. arg. ſ. man. l. si fideiussor. §. quedā. sꝫ restituitur: vt. d. ver. minorem. j. hac. l. si pupillus non tenet sine tutoris auto. vt. ſ. de admini. tuto. l. j. §. sufficit. Si est minor infante tunc tutor debet cōfiteri: vt. C. de falsa moneta. l. prima. ¶ Itē oppo. quod restitutioni nunq̃ sit locus aduersus confessionem Et solu. vt nota. per Joan. an. extra de in integrum restit. c. ij. li. sexto. in glo. ij. quod hic recitat Jaco. de ra. ¶ Quid de instantia habita cum minore: nunquid est nulla ipso iure. Dic quod aut suscepit iudiciū noīe alieno ꝛ est nulla ipso iure: vt. ſ. de procur. l. minor. Aut suo noīe: ꝛ tunc est in pendēti. qꝛ si feratur sententia pro eo tenet: si contra eū non: vt. C. de procur. l. non eo minus. ꝛ. j. ti. proxi. l. acta. §. fi. Uel pōt dici q̃ etiā anteq̃ferat̄ sit aliqua: hoc ideo qꝛ cōfessio a minore ista est aliqua licet restituatur vt hoc. §. Jaco. In glo. adultū. hic iungas ver. sed quibusdā. qui est in glo. que incipit. vt dño. que posita est. ſ. §. proximo ver. sed an ipsos. quia de ista materia loquitur vt ibi dixi. Ol.

a **Confessi.** a Non precedente litis contestatione. Dy. Et q̃ dicit post confessionem dic et preceptum

a ¶ Cōfessi. adde ad materiā hui⁹. §. pau. d. lea za. in. c. ex pte d con.

ceptuȝ factū in eos tanꝗ̄ in confessos: vt. s. ti. pr. l. debitoribꝰ vel si intelligas de cōfessione facta post litis conte. dic ꝙ lata fuit s̄nia diffinitiua. sed pmus intellectus magis cōsonat littere que dicit. quasi ex causa iudicati qđ̄ expone. i. sicut haberēt si essent vere condēnati. Dy. Et distingue aut qs cōfitetur ad cause pparationē ꝛ tūc sequi dȝ sententia cōdēnatoria: vt. s. ad l. aquil. l. pinde. §. j. de pcur. l. nō solum. in prin. ꝛ per totū ti. de interroga. act. Aut ad pbationē lite iam ɔtestata: ꝛ tunc ferri dȝ sententia: vt. s. e. l. qui stichū. Aut vt litē euitet qs cōfitet̄ qđ̄ sufficit ad litis decisionē tūc obtinet hec. l. cū si. Aut in criminalibus ꝛ tūc obtinet. j. de custodia reoꝝ. l. si cōfessus. Jac. Et de ɋ̄nibus. l. j. §. si quis vltro. ¶ In glo. vlti. ibi postea nascit̄ ꝓ hoc facit. s. de iureiur. l. nā postea. §. fi. C. de rebus credi. l. j. ꝛ insti. de act. §. item si qs postulāte. Ja. de ra. ¶ In fi. rū. sic vt s. de interroga. actionibus. l. de etate. §. qui interrogatꝰ. Dy. ꝛ Old. Et qꝛ cōfessio equiparatur iuramēto: vt. s. e. l. §. si quis absente. ꝛ. s. ti. proxi. l. post rem. Dy.

Cum fideicōmissum. Ibi debere si principaliter. sed ɔfessus est relictū esse per qđ̄ et se debere fatetur. Jac. Ibi arbiter. ad restituēdū datus. ¶ No. ar. ex ista littera ꝛ glo. hic posita ad ɋ̄nē qua queritur si senatoꝛ stetit sex mēsibus in senatu ꝛ demum mortuus sit: vel iudex surrogatus est loco alterius iudicis: nūquid poterit decidere ea que pdecessoris tpe terminata nō sunt? Ar. huius littere vr̄ ꝙ nō. ꝛ ꝓ hoc. s. de iurisdi. om. iudi. l. ꝛ qꝛ. arg. ɔtra. s. de pcur. l. si defunctus. in pn̄. ꝛ de testa. tute. l. tutor incertus. Dy. Et vr̄ expressuȝ. s. de iudi. l. mortuo. ꝛ. l. pponebatur. ꝛ. C. de iudi. l. pperādum. §. sin aūt. in medio. Ibi nullū fideicōmissum fuerit. s. relictū. Old. Uel dic. i. inutiliter relictū. ꝛ sic fuit erroꝛ in iure in ɔfessione vnde datur restitutio ab ordinario vt in fi. l. ¶ Ex quo collige ꝙ cōfessio facta in iudicio per errorē iurꝫ lȝ valeat ipso iure: tamē datur restitutio vt hic licet contrarium videatur. s. e. l. non fatetur. In sequēti autem causa. s. in ver. si vero cōfessio fuit facta per errorem facti: et iō ipso iure non tenet: vt dicta. l. non fatetur. ꝛ iste est verus intellectus huius. l. ꝯm Jaco. de ra. licet glos. totam. l. intelligat in errore facti. Jaco. de rauē. ¶ Ibi non debere eum absoluere. sed remittere eum ad ordinarium qui restituet eum contra cōfessionem suam: vt in fi. l. dicetur. Dy. ¶ Ibi apud pretorem id est iudicem ordinarium. Dy. ¶ In glo. ad cognoscendum. etiam ad fideicōmis. puta ad computādas facultates: vt. s. si cui plus ꝗ̄ per. l. falci. l. j. §. cum dicit̄. ꝛ. C. de vsur. et fructibus legato. l. ij. ꝛ scđm hoc precedens glo. non est necessaria. Jaco. ¶ In glo. hoc in fi. corrigitur. immo nō corrigit̄ sed determinatur. nam ad ordinariū remittit̄ vt restituatur aduersus cōfessionem suā. Dy. ¶ In glo. al's heres esse in fi. Uel dic aut ꝑ etiā. ꝛ sunt verba legatarij dicētis omne es alienū esse solutum: cum heres diceret deberi creditoribus hereditarijs. Ja. ¶ In glo. sed quare superiori casu in fi. Uel dic ꝙ primo casu facta fuit confessio per errorem iuris vnde tenet confessio: sed datur restitutio contra eam. sed qꝛ delegatus nō potest cōcedere restitutiōem: ideo remittitur ad iudicem ordinarium. In secūdo casu fuit cōfessio facta per errorem facti: ꝛ ideo confessio nulla est ipso iure. Ja. de ra. ¶ In glo. vlti. ibi pbato errore. s. pbabili: vt. s. de interrog. act. l. de etate. §. qui iusto. ꝛ de in integ. resti. l. j. Dy. ¶ In ea. glo. in fi. vel dic ꝙ hec. l. loquitur de simplici arbitro siue calculatore qui pōt cognoscere de his tm̄ que pertinēt ad calculū nō de alijs: vt. s. dixi in suppletione glos. que incipit ad cognoscendum. non autem loquitur de arbitro. i. iudice delegato. Old.

Non omnimodo. Ibi rei nomine. quam se ꝓmisisse fatetur. Jacob. ¶ In fi. vt si res extet condemnetur ad rem. si non extet condemnetur ad estimationem. Dy.

¶ De cessione bonorum. Rubrica.

¶ Super rubrica. de ista materia vide qđ̄ plene notaui. C. qui bonis cedere possunt. super rubrica ꝛ per totum. An obligatus ad factum liberetur cedendo bonis. j. e. l. qui bonis. Et an fratribus minoribus possit legari redditus annuus. Et si accepi tenutam omnium bonorum debitoris mei pauperis ita ꝙ nō est mihi integre solutum: si postea acquirat alia bona ꝙ possim adhuc congredi contra illa.

Creditori q̄ ob restitutionē. i. refectionē. Ibi datur. ɔtra ipsa edificia. Jac.

In personalibus. Ibi locū. i. ꝓuilegiū. Ja. ꝛ melius staret hec. l. in titulo de priuilegijs creditorū. Ibi scđa in fi. hoc verū si est extraneus. secus si secūdus creditoꝛ. vt. s. que res pigno. obli. pos. l. aristo.

Is qui bonis. In glo. vt ꝛ. j. eo. l. in fi. sol. hic ipāle. Dy. Et est rō: vt. C. e. l. legis. vel ibi erat ex ɔtractu obligatus ne ɔtraueniret: hic non. vel ibi in cōtractu: hic in cessio de bonoꝝ que est odiosa. Ja.

Is qui bonis. In ꝟ. sabinus ꝛ cassiꝰ ibi cessit timore quorūdam creditoꝝ. Dy. ¶ In glos. quibusdam. in fi. ar. s. de postulādo. l. j. §. sexum. de his que in testa. delē. l. iij. ar. ɔtra. s. solu. mat. l. etiam. §. j. Ja.

Qui bonis. Ibi eius bona. de nouo quesita. Ibi modum discernēdi. qñ possit cōueniri vel nō. Dy. Ibi sciamus. Sȝ nūquid ille qui est obligatus ad factū possit cedere bonis? Dic ꝙ si pōt ad factum precise cōpelli nō: alias sic. Jac. de ra. Qñ aūt possit precise cōpelli vel nō: dixi. s. de ope. noui nunci. l. stipulatio. §. siue. Ibi ɔcessus. inter viuos. Dy. ¶ Et hec. l. optime facit ad ɋ̄nem fratrum minoꝝ quā de facto habui. relictū erat quoddā fictum annuū fratribus minoribus ꝛ guardiano vna tunica quolibet anno: querebatur an valeat de primo legato? Allegabatur ꝙ esset pronon scriptum cum ipsi fratres talium non sint capaces. vt. j. patebit. sed legatum tunice videtur valere per hāc. l. cum sit legatum spectans ad alimēta. De primo legato tangit Cy. aliqđ. C. de epis ꝛ cleri. l. deo nobis. Ibi recitat̄ opinio Jaco. de are. ꝙ queratur ecclesie romane cui subsunt ipsi fratres. sed hoc videtur reprobari per clementinam de verb. signi. c. exiui de paradiso. Uidetur etiaȝ reprobari iure ciuili: qꝛ verum est ꝙ ecclesia romana est domina illius ordinis quo ad obedientiam ꝛ ꝓtectionē sicut alij ordines non vt ei acquirant. ꝛ ꝓ hac reprobatiōe facit. l. s. de pronon scriptis. l. in metallum. ꝛ. j. de iure fi. l. in metallum. ꝛ hanc tenet Jac. de ra. Super scđo legato tunice guardiani dicunt quidam non valere qm̄ isti fratres se expropriauerunt totaliter ꝛ mendicitatem ꝛ publicam questuram elegerunt. Item ꝓpter fraudem euitandā ne talia legatā ꝓcurēt in fraudem voti per eos ꝓmissi. ꝛ pro hoc videt̄ facere dicta decreta lis. exiui de paradiso. Sed his non obstantibus credo ipsum legatum tenere. nam dato ꝙ vouerim paupertatem nihilominus debēt alimēta habere vt. C. de epis ꝛ cleri. l. si quis ad declinandam. ꝛ pro hoc de capi. di. l. tutelas. vbi ibi nominatim capiūt legatum alimētorum. ꝛ. d. l. in metallum. Idē pōt dici de mēdicitate qꝛ nihilominus possunt capere alimenta: vt. C. de medicātibus. lib. xj. Item legatū alimētoꝝ cōsistit in facto ꝛ legatum qđ̄ ɔsistit in facto capi pōt per ꝓsonam al's nō capacem. ꝛ pro hoc de ali. le. l. is cuius. ꝛ. l. seruos. Ad decretalē exiui de paradiso. pōt dici ꝙ est quedaȝ expropriato vera ꝛ q̄dā abusiua. cū ergo ibi dicit ꝙ sibi nihil approprient intelligatur in ꝓpria significatione de vera proprietate: vt. s. si ager vectiga. l. j. duplex est em̄ appropriatio: vt. s. de acquir. pos. l. acquiritur. appropriare ergo nō possunt sibi vere sed abusiue. sicut legatum alimētoꝝ fit: qꝛ nō est vera appropriatio sed abusiua vt no. insti. per quas personas nobis acquiritur. §. iteȝ nobis. Ad ꝟ. rursus. qui est in. d. c. exiui de paradiso. qui videt̄ multū obstare. potest dici ꝙ si esset tale legatum singulis annis relictum ex quo cōuentus totus ꝓ toto anno posset alimenta percipere: tūc capere nō possent. ꝛ ita intelligatur ille. ꝟ. secus si ꝓ aliqua parte anni. Ad vtrunꝗ̄ questionem vide que notaui C. de sacrosan. eccle. aut. ingressi. ver.

Si debitoris. Ibi eiusdeȝ debitoris bona. s. nouo post cessionē quesita. Dy. Et est argu. immo quasi casus ꝙ si capio tenutā ɔtra debitorem meum qui erat ita pauper ꝙ nō possuȝ ɔsequi totū debitū: ꝙ si postea aliqđ acquirat ꝙ adhuc possim bona ipsa capere ꝛ vēdi facere donec ɔsequar totum debitū. Dy. In fi. in eo ꝙ excedunt quātitatem alimētorum sibi sufficientem. Dy.

Qui cedit. Id est cedere vult. Dyn. ¶ In ius. i. in iudicio. Dy. ¶ In glo. si habes. ista glos. notabilis est in ista materia et circa eam vide quod notaui. C. e. super rubrica. ¶ Ibi et ibi no. e. l. §. penul. et. C. si vt ab hereditate se absti. aut. si omnes creditores. Jaco.

¶ Ex quibus causis in possessionē eatur. Rubrica.

¶ Super glo. rubrice in fi. vel veniet & prestita satisdatiõe añ cause cognitionẽ se absentauit. nã hec duo sunt paria: vt. j. e. l. ij. Et p declaratiõe totius tituli vide qđ dixi. j. ti. pri. l. credito re. An fiat missio in omnia bona vel pro mẽsura debiti. j. e. l. j. Cuius expen. fieri debeat copia pcuratorij tutele vel sindicatus. j. e. l. pretor. v. defendi. Et cuius expẽ. debeat fieri ꝯsignatio rei deposite vel sequestrate & in alijs similibus causis. An cõparens iudice p tribunali sedẽte teneat quasi cõtumax reficere expẽ. cõtumacie. ea. l. §. fi. De missione & vẽditiõe ꝯ pupillum. j. e. l. apud iul. Qđ interlocutoria lata ꝯ pupillũ valeat. j. e. l. hoc aũt. Et q ꝯuẽtus suo nõie nõ satisdet etiã scđm hec iura. Si vnũ de solẽnibus deficiat: an vẽditio sit nulla ipso iure vel ope restitutiõis. j. e. l. fulcinius. §. j. & §. ꝟ. Qđ expulsi ciuitate pꝑter partialitatẽ nõ possint dici ꝯtumaces nec bãniti. e. l. §. qđ sit latitare. Cautela p ꝯuẽto rei ven. q faciat se deijci p aliquẽ & remediũ ꝯ ipsam cautelã. eodẽ. §. Qđ pdigus nõ possit dici latitare. eadẽ. l. §. plane. An ex obli. in diẽ ante diẽ nascatur actio. e. l. §. si in diẽ. An ꝯtra bãnitũ ex maleficio possit pcedi ad vẽditionem. vide. j. e. l. ad cognitionem.

TRes fere. Id est quasi. Dy. Mitti solet. ex pmo decreto. Dy. ¶ Legatoꝝ. relictoꝝ in specie vel quãtitate. Dy. Ibi vẽtris noĩe. nã in istis casibus & in eo qui supplet in glo. fit missio oĩm bonoꝝ. Dy. In sequẽti aũt casu nõ fit missio in oĩbus bonis. Dy. ¶ In glo. pꝑter carbonianã in fi. forte ex edicto diui adriani: vt. C. de edicto diui adri. l. fi. Ol. ¶ In glo. i. debiti ibi sol. vt ibi. & eodẽ mõ est ꝯ. s. de re iudi. l. a diuo pio. §. in venditione. vbi etiã iure isto vr̃ fieri missio p mẽsura debiti declarati. So. ibi nõ erat lis ꝯtesta. hic sic. ar. j. de reg. iur. l. nõ solet. vel dic vt in ꝯtrario no. vel dic q ibi loquit de scđo capite edicti. s. de vẽditione que fieri dꝫ p mẽsura debiti vt ibi. hic autẽ de missione in possessionẽ. & sic de primo capite edicti. & hec est vera sol. & l. a diuo pio loquitur de missione ex qua immediate sequitur vẽditio: & ideo nõ fit in oĩbus bonis. Et dic aut agit personali aut reali aut mixta. Si personali p quãtitate vel specie: tũc olim fiebat missio in oĩa bona regulariter: sed venditio tm̃ p mensura debiti declarati: vt. d. §. sed si. & hoc. j. eo. l. ij. & C. de bonis auto iudi. possiden. l. cum proponas. hodie vero & missio & venditio fit pro mensura debiti: vt in aut. de exhiben. reis. §. si vero quidam. Si vero agitur reali pro re corporali: tunc aut possidens non latitat & fit missio tm̃ in possessione rei petite. Si latitat olim fiebat missio in omnia bona. hodie fit missio in re petita ad instar personalis. Aut non possidet sed dolo desijt possidere: & tunc idem in personali per omnia: vt pbatur. C. de prescrip. xxx. anno. l. si quis emptionis. §. penul. et j. e. l. sancimus. §. item videam⁹. & §. idem celsus. Si vero agitur mixta puta petitione hereditatis: tũc serua qđ dicitur. d. §. idem celsus. in hypothecaria dic vt no. & dixi. d. l. si quis emptionis. Si autem agitur reali in corporali: vt p seruitute per confessoriam dic vt no. in glo. que tractat de primo & scđo decreto. s. de dãno infec. l. si finita. §. iul. & s. de ope. noui nunci. l. si prius. & l. a quo fundus. Dy. Ibi corrigit. qꝛ est ius nouum. Dy. ¶ In glo. cum agitur. ibi pro quantitate. ex qua fit missio in omnia bona. idem si p specie agatur personali: vt. l. quãuis. que statim allegatur. secus forte si reali p specie. ar. j. eo. l. fulcinius. §. item videamus. & §. celsus. Dy. ¶ In fi. vel cum petitur caueri & non cauetur. Ja.

PRetor ait. Primo satisdedit iudicio sisti Scđo se absentauit & non cõparet nec defenditur mittetur actor in possessionẽ omnium bonorum. Dy. Ibi fideiussorem dedit. nũcio eum vocanti in ius ex illo titulo. s. in ius vocati vt eant. sed glo. intelligit q cauit ex aut. offeratur. Jaco. Ibi non facit. indubitanter. Jaco. Ibi sui non facere. et certe sic quantum ad hoc vt bona eius possideantur sed non vendantur. Ja. ¶ In glo. idem dico. ibi plus dubitatur. immo videtur hoc casu cum dederat fideiussorem non esse aduersarium mittendũ in possessionem quasi videretur renunciasse missioni recipiẽdo fideiussorẽ. arg. C. de pcur. l. maritus. & de pact. dota. l. fi. sed nõ est verũ. nã missio rõne cõtumacie cõcedit de iure cõi. & ideo p receptionẽ fideiussionis nõ videt renũciasse iuri cõi. sed. l. cõtraria de pactis dota. loquitur cum beneficiũ est ꝯ ius cõe. Dy. At vbi nõ est ꝯtra vel preter ius cõe ius non tollitur: vt hic. & s. p socio. l. si quis a socio. & l. seq. Dy. Poterat etiã esse causa dubitationis: qꝛ cũ dederat fideiussorẽ cautum erat actori de interesse suo. ergo non videbatur sua interesse ipsum defendi vel non. Dy. Ibi sed tutius est. non tñ de necessitate vex. nec enĩ inuenitur lex que hoc dicat. Non ob. l. hoc aũt. qꝛ loquit in persona que erat inhabilis vt pupillus. Jacob. de ra. Ibi & l. ergo maxime. qꝛ hic fit missio ꝯtra non defensum. defendi aũt intelligitur quoad constet non defendi: vt dictis. ll. Ja. ¶ In glo. ergo debet esse notabilis est ista glo. Ibi de pcur. l. si actor et vtrobiq de hoc no. & per Dy. j. de solu. l. solutionem. in fin. vbi de hoc dixi. sed q expensis vtriusq fieri debeat est arg. j. de adulte. l. si postulauerit. Old. ¶ Et per hanc glo. dicũt aduocati q pcurator siue interueniat ex parte actoris siue ex parte rei tenetur facere copiam mandati sui parti aduerse suis expensis. Si vero est tutor vel curator non tenetur facere copiã tutele vel cure suis expensis. Et ratio sumitur ex hac. l. qꝛ maior potest litigare per se. qđ si faceret aduersarius nõ grauaretur aliquibus expẽsis. ergo nõ debet grauari si litigat per pcuratorem in minore. secus qui per se litigare nõ põt. Ray. Et idem põt dici de sindico vniuersitatis. & ꝯcor. ad istum. §. s. de pcur. sed & he persone. & de leg. j. cum seruus in fuga. Et si deposui rem vt restituas mihi alio loco: hoc fieri dꝫ expẽsis meis vt. s. depo. l. si in asia. in prin. Si legaui tibi seruum in fuga cõstitutum cuius expẽsis debeat requiri. vide qđ no. extra de testamen. c. iudicante. Azo tenet q expensis heredis in summa de legatis. §. item nec legat. Et ad hãc materiã cuius expẽsis quid fieri debeat: vide. C. de iureiur. l. generaliter. §. his de presentibus. & qđ ibi dixi de statuis & imaginibus. l. fi. de appel. l. eos. §. ij. s. ad exhiben. sed si hereditas. §. ij. de eden. pretor. in fi. & de rei vendi. l. si res mobilis. De assessore de agrimensore certum est q cõibus expẽsis eligitur. ex de rescrip. c. statutũ. §. assessorem. & finium regun. l. iiij. §. j.

HEc verba. Ibi neq sufficiat. ad euitandum missionẽ in possessionẽ. Ja. Ibi nõnũq id est aliquo tempore. Dy. Ibi si non duret. vt. C. de decur. l. si quis decurio. lib. x. Jaco. Et ar. s. de in rem verso. l. si p patre. §. versum. cum ibi notatis. ¶ In fi. Not. argu. ad questionem de facto q non sit danda tenuta si quis citatus non venerit & interloquendo pronunciatum fit tenutam dandam. si anteq detur ipsa tenuta corporalis se presentauerit iudice sedente p tribunali. immo etiam si data sit tenuta est ab ea recedendum apparente reo vel legitimo defensore: vt. j. e. l. hoc autem. ver. si defendi ceperit. & vide de ista missione plene in Speculo de contumacia. §. sequitur per totum. Est etiam arg. q comparens iudice sedente pro tribunali non teneatur expensas contumacie reficere: sed pretor si acceperit salarium teneatur restituere. ar. s. de interroga. act. l. penul. Dy. ¶ In glo. vlti. ibi l. qui ob rem. sed hic est res integra: ibi non: qꝛ ibi post solutionem: hic ante: vt ibi notatur. Dy.

APud iulianum. Primo format qđ in genere. s. si pater alicuius pupilli habuit rem cõem cũ alio et intentet iudicium cõi diuidundo contra pupillum heredem patris sui & nõ defendatur pupillus an debeat fieri missio? Et dic aut pupillus cõuenitur ex contractu pꝑrio vel quasi: & tũc debet pati missionem solã. vẽditio aũt dꝫ differri in tempus pubertatis. Aut ꝯuenitur ex paterno: & tũc debet vtrunq pati. s. missionem ex primo decreto: & venditionem ex scđo. & hoc dicit cũ. ll. sequẽtibus vsq ad. §. ait pretor. Dy. Et prin. huius. l. põt intelligi duobus modis. Uno modo fꝫ Dy. s. q vsq ad ver. marcellus ponatur distinctio iul. s. q aut pupillus cõuenitur ad personales prestationes ex facto & ex persona patris & tũc patitur missionem & vẽditionem. Aut ex suo facto: & tũc solam missionem & nõ vẽditionem. sed dictũ marcelli loquitur qñ agitur ad solã diuisionem ex quasi cõtractu patris ꝯtra pupillum. quo casu patitur pupillus missionẽ & venditionem. & sic fm Dy. marcellus nõ corrigit iul. qui alio casu loquitur. postea in v. ꝯtractum. loquit qñ videat ꝯtractũ cum pupillo. sed Jaco. de ra. dicit q marcellus corrigit iul. in primo casu. s. qñ pupillus cõuenitur ad personales prestationes ex facto suo. s. qꝛ ipse fructus percepit vel rem deteriorem fecit. ¶ Ibi pupillus. conuentus. Jaco. Ibi fieri debeat. sed ex persona pupilli qui rem deteriorem fecit vel qui fructus recepit est condẽnatio facienda: vt. j. de act. & obliga. l. furiosus. et. s. ad. l. aquil. l. & si quãcunq. §. j. Jaco. & Oldra. Ibi eius. s. patris. Ibi venire pupillo. indefenso. Oldra. Ibi rem deteriorem. s. communem. Dy. Ibi bona eius. s. patris. ¶ Ibi venire posse. s. indefenso pupillo. Dy. ¶ Ibi si vero nihil sit. pueniens ex persona patris sed solius pupilli damnum dantis vel fructus recipientis. Jaco. Ibi veneant. quia pater fruct⁹ non recepit nec pupillus similiter. sed cõtra pupillum agitur ad hoc ipsum vt diuisio fiat. & hoc prout exponitur. j. marcell⁹ notat. s. corrigendo. Dy. Ibi pupilli bona. vndecũq quesita. et dic pupilli. s. indefensi. Ibi possideri. non ex primo decreto vt glo.

vt glo. dicit. sed ex secundo vt per datione insolutu: vt. s. de re iudi. l. a diuo pio. §. in venditione. et pluribus alijs. §. Et q ita debeat intelligi videtur q missus ex primo decreto no habet possess. sed custodia vt. s. de acquir pos. l. iij. §. fi. cu si. et j. eo. l. cu legati Dy. Et dic possideri. s. bona hereditaria facta pupilli per aditionem. Ibi marcellus aut notat ponedo casum nouu qn pupillus couueniebatur ad ipsam datione fiedam. Ibi pubertatem. quo ad hoc vt venditio fiat. Dy. Ibi patris descedat. nec pupillus danum dedit vel fructus recepit. Ja. Ibi expectandam. quin bona patris interim veneat. Ja. Ibi qui in rem domini. eiusdeq pupilli. Dyn. Ibi edicto. in quo cauetur q fiat missio sed non venditio vsq ad tepora pubertatis. Dy. vt. j. §. pri. ¶ In glo. no vendi vsq ad tepora pubertatis. Dy. ¶ In glo. addedo ronem. s. superioris casus. no primi: puta quado pater percepit fruct9 vel re deteriore fecit. Dy. Ibi vel corrigedo prime dictu. Dy. Uel qn agitur ad sola diuisione cotra pupillu qui diuisione facere recusabat. Dy. ¶ In ea. glos. in fi. hoc vr falsum eo casu quo filius percepit. nam lz ille quasi contractus fuerit celebratus cum patre tn ob presens filij factu agitur et orit obligatio: et ideo vr idem qd in contractu filij pupilli obseruadum. s. q fiat missio tm vt. j. de ver. ob. l. cu filius. §. in hac. Un si dicas marcellu corrigere iul. dices q hic agebatur ad ipsam diuisione et sic no agebatur ex facto in psona pupilli incboato sz de psona patris in ipsum continuato. Sz huic opinioni vr obstare inferior. §. si pupillus. sed potes dicere q ibi actio que contra pupillu pponitur orta erat contra pdecessorem pupilli ad hoc ipsum qd nuc petitur a pupillo sz per additionem vel immissione ad pupillu extenditur. hic autem no erat orta contra predecessore pupilli sz ex fructuu perceptione facta p pupillum oritur. Ol. Et forma hoc in modu qonis. Dy. sed Jac. de ra. intelligit q marcellus hoc casu corrigat iulianum. Non obstat. §. in hac. qr ibi ideo qr quot sunt facta tot sunt stipulationes. hic aut vna obligatio et vnum factum cu defuncto contractu. Ja. de ra. ¶ In glo. no. nihil. ibi scdm quosda. et bene et fiet coputatio p quota teporis no p numero annor: vt. C. de pscri. xxx. anno. aut. sed si quis. Old. Ar. tn cotra. s. de mino. l. emilius. et. C. si aduer. rem pigno. l. ij. In ea. glo. in fi. vbi no. q pot eligere. ¶ In glo. et sunt similia. ibi lz patris. no tn factum patris fuit ibi qd hic est. Dy. Ibi. §. igitur. et dic clarius vt in contrario no. In ea. glo. in fi. dic q p parte tm: vt. s. fa. her. l. cohe redibus. Guido de suz. de hoc in summa de bonis auto. iudi. possi. §. vbi aut. de hoc no. per Dy. s. de dam. infect. l. si finita. iul. in tractatu de primo et scdo decreto. v. tertio casu qn agitur actione mixta. Uel dic q pot huic qoni tripliciter rnderi. Primo vt ille qui no venit ad diuidedum patiatur missione in possessione et venditionem si latitet rone interesse ad qd tenetur. na diuidere est factum vt. s. de vsufr. quid ergo. §. fi. et de cura. furio. l. consilio. in fi. et subtiliter colligitur q diuidere sit factum: et per consequens ad interesse cogatur: vt. s. de re iudic. l. si qs ab alio. in fi. Scdo vt copellatur captis pignoribus et mulcta indicta: vt. s. de arbi. l. no distinguemus. §. arbiter. Tertio q statuatur arbiter a pretore altero inuito: vt. s. coi diui. l. ante pe. §. fi. qui faciat partes et vnam assignet presenti altera absenti et sic in iudicio finiu regudorum: vt. s. finium regudoru. l. si quis. ¶ Sed an audiatur redditus vt iteru diuidatur si paratus sit suscipere iudicium diuisoriu: Ar. q sic. s. de dano in fecto. l. a quo. et. s. l. pri. §. fi. Dy. Uel dic latius ad qonem. s. qualiter feratur interlocutoria et fiat missio in iudicio diuisorio q si agatur ad personales pstationes idem seruetur q in mere personali: vt hac. l. apud iul. Si vero agatur ad ipsam diuisionem rei: tuc si couetus solus possidet dicam q mittitur actor in possessione partis p indiuiso ad instar realis: vt. C. de pscri. xxx. anno. l. si quis emptionis. §. pe. Si vero vterq possideat: tunc si absens negat psentem esse cosortem transfertur in eum onus pbandi ppter contumaciam. ar. s. de oper. noui. nunci. l. si prius. sed si no negat consortem sed solum diuisione recusat dico eum cogedum remedijs iuris officio iudicis: vt insti de offi. iudi. §. fi. et. s. de ventre inspi. l. j. §. quid ergo. et de hoc in Speculo de primo et scdo decreto. §. videdum restat. v. quid in duplicibus. ¶ Sed quid si habeba rem comunem cu defuncto cui pupillus successit: volo petere diuisionem fieri an agam cotra pupillum tanq ex coione sua vt sic fiat sola missio et non venditio: an tanq ex causa descedente ex persona patris defuncti: et sic fiat missio et venditio. Et primo videtur q quasi ex suo contractu seu ex sua coione teneatur: qr vbi testator quid pmisit et pupillus eidem heres existes conuenitur restituitur. et sic no ex persona defuncti sed ex sua tenetur no habito respectu qd aliunde habuit originem: vt. j. de ver. obl. l. cu filius. §. in hac. Preterea pscriptio no currit habito respectu ad eum: vt. C. de prescrip. xxx. anno. l. sicut in rem. ergo etc. In contrarium videtur ar. C. si aduersus ven. pig. l. ij. s. de mino. l. emilius. cum simi. Sed credo hanc qonem decidi per huc tex. ibi ideoq cum contractus ex persona patris etc. et ideo credo q tenetur tanq ex persona patris. Preterea res minoris potest distrahi si defunctus hoc voluit sine tutoris autoritate: vt. s. de rebus eorum. l. j. Item minor pot prouocari ad diuisionem: vt. d. l. j. §. si cois. et. C. de predijs mino. l. inter oms. Sed si hoc a lege coceditur. ergo oe per qd peruenitur ad illud. ergo missio et venditio. ar. s. de ser ui. rusti. predio. l. item. §. fi. cum simi. Preterea vbi defunctus aliquid pmisit tutor pot sine decreto tradere qd a defuncto originem sumpsit: vt. s. de rebus eorum. l. magis. §. si pupillus ver. sed si pater. Si hoc est in cotractu q persona patris consideratur: idem in quasi contractu qui ex coione descedit. Posset tame aliter dici. nam cum succedit minor di coionem habere et sortiri priuilegium vt alie res minoris: vt no. in. c. dilectus filius. extra de preben. Dy. Non ob. §. in hac. in. l. cum fili9. qr licet stipulatio interposita fuisset tm a patre: comittebatur tn propter factum filij quod no est hic.

Si pupillus. Ibi possideri. non aute hoc casu bonor pupilli fieret venditio cum ipse pupillus couenatur ex quasi contractu a se per additione celebrato. Dy. Ibi etem. nec mirum si possint eligere vt bona pupilli possideatur. etem etc. Old. Ibi creditor. inter quos et legatarij sunt. Old. Et dic aut petitur caueri: et tuc in bona hereditaria tm fit missio et pignus contrahitur et ex hac causa minime dnium obtinetur: vt. s. vt in possess. legatorum. l. qui legatorum. et. l. is cui. in principio. Aut petitur solui: et tuc aut comparuit heres sed frustratur: et tunc post sex menses a die petitionis fit missio in bona heredis vndecunq quesita nec disceditur nisi soluto fideicomisso fructuum perceptione vel pecunia: vt dicta. l. is cui. §. imperator. et. C. vt in pos. lega. l. certa forma. Aut non comparet heres: et tunc obtinet in pupillo hic. §. At si est maior pupillo: tuc idem qd in qualibet personali. Dy. ¶ In glo. s. an bona pupilli. ibi et distrahi. et hec vera expositio. Dy. Ibi ex causa legati. et hic est idem in hereditarijs et pupillaribus bonis quatum ad missione qua sola patitur cu pupillus couueniatur a legatarijs ex suo quasi cotractu. Dy. Ibi an vtraq. et isto casu fiet missio incotineti in bonis hereditarijs: in bonis pupilli post sex meses: vt. d. l. certa forma. C. vt in posses. legatorum. et in neutro casu fit venditio cum pupillus conueniatur a legatarijs. Dy. Ibi a defuncto debebatur. sub. qr defunctus successerat alicui qr legata reliquerat: et sic a defuncto debebatur. Old. Ibi fm Azo. et scdm hos possidetur cum couueniatur ex contractu defuncti. Dy. Ibi. s. post sex meses. hec particula locum hz qn pupillus couenitur noie legator totorum. Dy. Ibi pupilli heredis. Ja. de are. sic exponit q si a pupillo herede legata sunt relicta q creditores hereditarij qui cum defuncto contraxerunt possunt eligere: vel bona hereditaria possideri et vendi: vel bona pupilli tantu possideri. sz in adulta etate vendi differtur. attamen legatarij isti hanc electionem non habet qr bonorum venditionem impetrare no possunt cum ab eis pupillus couueniatur ex suo cotractu vel quasi. Sz si diceres q pupillus deberet legata ex persona defuncti a q erat legata relicta: tuc eadem electio datur his legatarijs quem creditoribus: vt. C. de bonis auto. iudi. possi. l. j. et ideo in fi. huius §. dicit esse in arbitrio hereditarior creditorum. no aut dr legatarior. Dy. ¶ In glo. i. quasi contrahere. ista glo. dicit esse singularis et alibi non reperiri ita clare.

Ec autem. Continuatur precedetibus sic. Hec aut. s. q pcedatur aliquado ad missionem aliquando ad venditionem contra pupillum. et allegatur q interlocutoria lata cotra pupillum indefensum valet: in diffinitiua secus: vt. C. si aduersus rem iudicata. l. cum et vos minores. et ibi de hoc not. et dixi. Dy. Ibi constare debet. s. pupillum no defendi: ad hoc vt fiat missio contra eum et etiam venditio si conuenitur ex cotractu defuncti. Jaco. Ibi taceant. no. paria sunt negare et tacere: vt et. s. de interroga. act. l. de etate. §. qui tacuit. Jaco. Ibi tandiu. s. futuram penes creditorem. ex quo patet q missio facta contra pupillum tenet mero iure: sed reuocatur apparente defensore. Dy. Ibi idem est et in furioso. s. conuento et no coparente. s. vt fiat missio tatum contra eum et missi de possessione recedat apparente aliquo defensore. Dy. ¶ In glo. immo semper ibi nomie minoris. vt. s. de tutel. l. qui habet. §. si pupillus. insti. de cur. §. item inuiti. et. s. de pcur. l. mut9. §. is qui. Sz nonne debuit creditor curare vt detur fm. l. s. qui petat tutores. l. si quidem. Respon. et hoc hic obseruauit creditor forte. Ja. Ibi alioquin. contra Azo. vel in. §. adeo. datur ad distra-

bendum non ad litigãdum. Ja. ¶ In glo. quos habet in fi. et §. vbi pupil. educari debeat. l. fi. Jaco.

Ait pretor. In vsi. recte defendi. ibi satisdare. de iudicato soluẽdo. Dy. Ibi in rez. i. generaliter. Dy. Ibi ꝛ si recte. i. q꞉ scriptum est in rem. ꝛ quilibz admittitur ad defensionem. Dy. Ibi vel a se. cũ autoritate curatoris. Dy. Ibi sed si alius. per hanc litteram dicebat Dy. ꝛ Fran. ac. ꝙ etiam scd̃m ista iura digestoꝝ suo nomine ꝯuẽtus etiam actione personali non tenebatur satisdare de iudicato soluendo. ꝛ qd̃ dicitur in insti. de satisda. in prin. loquitur scd̃m eos scd̃m iura que erant ante cõpilat. ff. ꝛ ꝙ ita debeat intelligi videtur innuere glo. j. que est. §. qui satisda. cogã. l. sciẽdum. dum dicit iure antiquissimo. de hoc etiam no. §. de procur. l. in cause. §. fi. al's est. l. si pcur. v̄. per contrarium. ꝛ qui satisda. cogã. l. iul. ¶ In glo. idem ꝛ si ante. ibi se defendere. cum autoritate tuto. vel cura. al's nõ esset legitima defensio: vt. §. de re iudica. l. acta. §. fi. ꝛ. l. furioso. ꝛ qd̃ ibi no. ꝛ. C. si aduersus rẽ iudi. l. cum ꝛ vos. Old. ¶ In glo. pdicta iudicatum solui. sed iudicio sisti sic si nõ possidet immobilia: al's secus: vt. §. qui satisd. cogã. l. sciendũ. ꝛ insti. de satisda. §. sed hodie. Dy. ¶ In glos. vti possidetis. vt si mulier vẽ. no. in posses. missa. l. j. §. necessaria. Old. Et. §. vt le. nomine caueatur. l. si legatarij. al's incipit si aduersus. ꝛ ibi no. vel dic vnde vi. ar. j. quoꝝ leg. noĩe caueatur. l. j. §. quesitũ. §. de acq. pos. l. si quis rẽ. ꝛ ar. e. ti. l. iij. §. si seruus. ꝛ. j. de vi ꝛ vi ar. l. colonus. ꝛ hoc si sibi possidere velit꞉ nõ discedere. Ja. Ibi si satisdatũ est iudicio sisti. dy. Immo de iudicato soluendo. Et qd̃ sequitur in glo. non iuret. dic. i. iurare nolit. Ibi qd̃ põt. s. qñq꞉ vt si suscepit iudiciũ animo nouandi: vt no. §. de pcur. l. nõ solũ. in princ. ꝛ. j. de sol. l. solutionẽ. ꝛ tunc nõ impedit̃ cõmissio stipulationis q꞉ bonus vir nõ arbitratur sed q꞉ interponi nõ debuit vt no. d. l. non solum. ꝛ facit. j. de fideius. l. si quis postꝙ. §. si quis cau. l. sed ꝛ si quis. §. fi. ꝛ de dãno infec. l. damni. §. cum parietem. Old. Al's est in glo. nõ potest. ꝛ tũc plana. Ja. Ibi de pcur. l. penul. In ꝯtrarium videt̃ ꝙ sic quasi culpa huic debeat imputari ꝙ talem defendit: vt §. de minori. l. cum mandato. Ja. de ra. ꝛ q꞉ defensor iurare potest de calũnia vt dictũ est. ꝛ iurare de calũnia est pars defensionis. ergo si omittatur iurare: videtur ꝙ cõmittatur stipulatio de defendẽdo tãꝙ si omitteret partẽ defensiõis. Dy. Ibi nõ vr̃ defendi. ꝛ ideo fiet missio. ꝛ missus nõ discedet. Dy. ar. §. e. l. ij. in fi. ꝛ de pcur. l. nõ cogendum.

In possessionem. Ibi fi. i. ꝙuis. Dy. Ibi pmissa. si nõ cauetur de soluendo in cõditionis euentũ. ¶ In glo. facit. j. ibi tu dic. hec vera. Dy. Vel põt dici ꝙ isti creditores conueniebant suos debitores. ipsi tñ noluerunt cõparere citati. ꝛ sic ppter eoꝝ cõtumaciam creditores mittẽdi sunt in possessionem causa rei seruãde: vt. §. l. j. Sz cum debeat summatim ꝯstare de debito qualiter poterit hoc casu cõstare: cum debitũ sub ꝯditione nõ sit debitum: sz dic ꝙ est species: vt insti. de verb. oblig. §. ex cõditionali. Dy. Ibi. §. quotiens. immo. l. de bonis. §. qui pupillo. Jac.

Cum dicitur. Ibi possessa. ex primo decreto. Dy. Ibi intelligimus. a cõtrario sensu. Dy. Ibi dolo malo abfuerit. ꝯtra hoc no. §. de re iudi. l. ꝯtra pupillum. in prin. sed dic vt ibi dixi. Dy. Ibi captus sit debitor. Dy. Ibi nõ statim. eo existente apud hostes. Dy. ¶ In fi. sed bonis pñtis nõ datur curator: nisi in casu vt. §. de cur. furio. l. curator ex senatusconsulto. Dy.

Alcinius. Missus in possessionẽ ex pmo decreto non dz lucrari fructus. h. d. Dy. ꝛ p hoc. j. de solutio. l. titia. Fallit tñ hoc in duobus casibus hic in gl. notatis. Unus est ppter nimiã cõtumaciam debitoris ꝛ iudice hoc decernẽte Alius est. §. vt in pos. lega. l. que legatoꝝ. Est ꝛ alius in possessione nomine vẽtris: vt. §. de ventre in pos. mittẽ. l. j. §. mulier aũt. ꝛ. §. fi. ꝛ. l. si mulier ven. no. l. j. §. interesse. Itẽ in carboniana: vt. C. de carbo. edic. l. fi. ꝛ. §. ad carbo. l. sed ꝛ is. §. an aũt. ꝛ. l. de bonis. §. nõ solum. Dy. ¶ Glo. tamen dicit ꝙ de cõsuetudine terrarũ missus lucrat̃ fructus: vt no. in coꝛ. aut̃. de exhiben. ꝛ introducẽdis reis. §. si vero ẽt qdã iurent. circa fi. in glo. que incipit. qd̃ legis appellatur. Sz lz hic glo. dicat nõ vidi talem cõsuetudinẽ alicubi seruari. de hoc dixi. §. de dam. infec. l. si finita. §. iulianus. in tractatu primi decreti. versi. consueuit etiam queri quis sit effectus.

Pretor ait. Ibi non defendit̃. s. presens premissa citatione ꝛ pposito peremptorio ꝛ facta requisitione defensoꝝ: vt. §. ex quib. cau. maio. l. item ait. §. fi. ꝛ. l. seq. ꝛ vbi pupillus educari debeat. l. fi. ꝛ. §. e. l. hoc aũt. §. j. et ibi no. Jaco. Ibi possideri. ex primo decreto. Dy. Ibi vendi. ex secũdo decreto. Dy. Ibi vt hoc edictum. positum. §. pri. §. per qd̃ pceditur ad venditionem. Dy. Ibi locum habeat. in ea parte in qua loquitur de venditione. Dy. Ibi fraudatiõis causa. i. pposito. Et not. ꝙ vbi duo coniunctim desiderantur: alterum per se nõ sufficit: vt. C. de legitimis heredibus. l. lege rij. tabularum. Jaco. Ibi neq꞉ fraudationis causa. quia creditores ducit per ambages non tamen latitat vt sequitur. nam non venduntur nisi fraudandi animus interueniat et latitet. Jaco. ¶ In glo. nam in vsu. i. vsualiter. Dy. ¶ In gl. nõ oĩa etiaz iure veteri. Uel dic ꝙ in omnia bona fiebat olim missio sed non deditio. hodie vtrũq꞉ fit pro mensura debiti declarati: vt no. C. de his qui ad ec. confug. l. presenti. §. j. Dy. ꝛ. §. pri. glo. ꝛ extra vt lit. nõ cõtest. qm̃ frequenter. ¶ In glo. no. duo. ibi fraudationis causa. Item ꝙ legitime sit citatus et defensio exquisita ꝛ ꝙ facta sit missio. Jaco. Ibi latitanti. ꝛ vere cõtumaci non ficte no. §. si quis ius dicenti non obtemperauerit et de in ius vocan. l. satis. Ray. Ibi labatur tempus. post missionem anteꝙ venditio impetretur. Dy. Et dic tempus arbitrio iudicis: vt no. C. de bonis auto. iudi. possiden. l. cum pponas. ꝛ no. ꝛ dixi in materia primi et secundi decreti. §. de dãno infecto. l. si finita. §. iul. Ibi saltem summatim. per sacramentum calũnie per actorem prestãdum: vt in aut̃. de exhibẽ. reis. §. si vero etiam quidam iurent. que posita est super dicta. l. cũ pponas. C. de bonis auto. iudi. possiden. Dy. ꝛ. §. ad exhibendum. thesaurus. scd̃m quosdam. sed certe immo per testes vel instrumenta: vt. C. de bonis auto. iudic. possiden. l. fi. Jac. Ibi non tenet venditio. quia quotiens. l. certam formam dat: si forma non seruetur non valet quod agitur: vt. C. de legi. l. nõ dubium. ꝛ de iure fisci. l. certa forma. ꝛ. j. ad municipales. l. ꝯstitutionibus. ¶ Et forma hanc partem in modum qd̃mis. s. si vnũ de istis deficiat an venditio sit nulla ipso iure: an per in integrum resti. rescindatur: Et vr̃ ꝙ sit nulla ipso iure: vt. j. §. pri. vbi dicit nullius momenti ꝛc. ꝛ ibi in glo. no. ꝛ de hoc satis videtur dicere ista glos. ꝛ alia que est. j. ea. l. §. quid sit latitare in glo. que incipit. nam ꝛ voluntas in fi. ipsius glo. Et p hoc facit q꞉ qñ plura requirũtur: si vnum deficiat totum vitiatur: vt. j. de itinere actuq꞉ priuato. l. iij. §. hoc autẽ interdicto. ꝛ videtur expressum ꝙ non valeat ipso iure. j. de priuile. creditorũ. l. imperatores. ꝛ. l. eum qui. Sed ꝙ nõ sit nulla ipso iure sed rescindatur ope restitutionis: tenet glo. C. de resti. mili. l. ignorare. ꝛ ibi de hoc dixi. ꝛ pro ista opi. facit. §. de damno infecto. l. si finita. §. si forte. vbi de hoc ꝛ ita etiam tenet glo. dicta. l. eum qui. j. de priuile. creditorum. Dy. in hoc diuersificauit. aliquando tenuit opi. glo. que dicũt ꝙ rescindatur beneficio restitutionis p iura predicta. Et ad cõtraria rñdebat ꝙ vbi dr̃ ꝙ nulla est: verum est cõsiderato effectu q꞉ rescinditur impetrata restitutõe ex clausula generali. ꝛ ita vr̃ exponere glo. j. §. pri. Aliquãdo tenuit ꝙ sit nulla ipso iure ꝛ ad allegata in cõtrarium respõdet ꝙ loquũtur cum priuilegio persone rescinditur venditio. secus qñ solẽnitas debita cõmittitur q꞉ tũc est nulla ipso iure Dy. dñs Old. dicebat aut in vẽditione nihil est omissum: aut est omissum. Et si ẽ omissuz tenet forte vẽditio ipso iure: vt no. dicta. l. ignorare. sed datur restitutio ad ipsam rem: vt in. §. si forte. in. l. si finita. ꝛ. §. postea aũt. alias incipit. postꝙ autem. ꝛ eo inspecto fingitur non tenuisse quo ad effectum si nihil fuit omissuz. Aut erat debitor verus ꝛ nulla excep. tutus ꝛ est planum. Aut erat tutus quadam exceptione ꝛ nõ admittitur ad rem ne vitietur ꝛ tollatur tanta solẽnitas sed ad precium rei: q꞉ bonum ꝛ equum ꝛc. vt hic no. in glo. Old. Ibi. l. queãdmodum. vbi dicit duo requiri. ꝛ tamen si ab vno incipias sufficit vnum tm̃. sed ibi lex vltra pcedit dicẽdo vnum solum sufficere. Dy. Uel distingue ibi a quo incipiatur: ꝛ tunc altero casu duo erũt necessaria: altero vnum sufficiet. Uel dic ꝙ hic semper sunt oĩa necessaria: ibi nõ vt ibi no. ꝛ ideo hic omnia requiruntur: ibi alterum sufficit vno casu. Ja. de bel. Ibi sz ꝛ si me. in fi. immo videtur ꝙ nõ valeat vẽditio ipso iure: vt. j. e. l. §. si in diem. in fi. Sol. hic imputatur ipsi debitori cur latitabat et cur nõ veniebat ad opponẽdum excep. suam. Dy. Ja. de are. hic sic addit. sz obligatus dr̃ qui excep. tutus est: vt. §. de liberali causa. l. vel obligatus. ꝛ ar. j. e. l. §. si in diem. ꝛ sic ad falsuz debitum venditio facta est ꝛ sic nõ valet: vt. j. ne vis fiat ei qui in pos. missus est. l. j. §. hec verba. ꝛ preiudicio experietur: vt. j. de priuile. credito. l. imperatores. secus si ex diffinitiua sententia licet iniusta capta essent quia tunc sententia ius facit inter partes vt. §. de iusti. ꝛ iur. l. fi. ꝛ ei standum est ex quo appellatum non est: vt. C. vt lit. pen. l. fi. ꝛ sentẽtiam rescin. non posse. l. fi. nisi esset minor contra sentẽtiam restitutus quia tũc obtinet §. de mino. l. si ex causa. Jaco.

Si quis possederit

a ¶ Si quis possiderit. Add ad materiam huius §. In no. in c. dilecti de vb. sig. spec. i. c. j. ⁊ ij de cre. §. nūc dicimus ver. illud aūt imo in l. ꝯtra pupillū de re iudi. ⁊ in c. consultationib9 de offi. deleg. Bal. in aut. ei qui de bo. aut. iud. pos. Bar. in l. imperatores et ibi glo. de p. credi.

Si quis possederit.

a In fi. No. ꝙ decretū obrepticiū nullum est: vt. s. de fideicō. liber. l. cum vero. §. subuētū. Ja. Ibi ⁊ vēdiderit. No. ergo ꝙ creditor missus in pos. bonoꝝ latitantis ea vēdere pōt. Circa qd dic aut debitor latitat fraudatiōis cā aut non. Primo casu in electione creditoris missi est an velit vendere vel petere dari cur. bonis qui vēdat: vt. s. de cura. furiosi. l. cuius bonis. nisi debitor esset clarissima persona: qꝛ tūc omnino datur curator bonis qui vēdat si viderit iudex hoc expedire debitori vt. j. e. l. §. adeo. ⁊ l. si diu. Ja. ⁊ vide. j. e. §. illud. in fi. ¶ In glo. ipso iure. ibi. l. imperatores. illa. l. expresse facit in contrarium: quia dicit frustra desiderari a principe rescissionem vēditionis. q. d. nulla est nisi dicas eam nullam considerato effectu: vt. l. non ignorare. C. de restitu. militum. ⁊ ibi in glo. ⁊ dixi. s. l. pri. Azo. in summa de bonis auto. iudi. possidē. circa hoc variat. Sed dic aut iudex cognouit ⁊ pnunciauit de omnibus substātialibus ad vēditionem que no. ⁊ dixi. s. pri. §. ⁊ tunc etiam si in veritate non latitet tenet venditio. aut iudex nō cognouit de omnibus: et tunc si in veritate non latitet nulla est venditio. pro primo facit. l. si finita. §. si forte. s. de dāno infecto. pro secundo facit. s. de trāsact. l. cum hi. §. si pretor. Ja. de ra. Vel dic ꝙ pma opinio huius gl. est vera. s. ꝙ sit nulla ipso iure. Non ob. §. si forte. vt notaui. s. de re iudica. l. cōtra pupillum. in princi. Ibi. §. si forte. sed aliud in causa damni infecti vbi ipsa res debet nec latitatio desideratur vt ibi ⁊. s. ex quib. cau. maio. l. ab hostibus. §. ij. Jaco. Ibi ⁊ facit. ꝙ decretū obreptitium sit nullum. Ja. ¶ In ea. glos. in fi. ⁊ dic vt ibi no. ⁊. j. de priuil. credi. l. eum qui in possessione. ⁊ ibi not. ⁊. C. de resti. mili. l. ignorare. ⁊ dic vt ibi no. ⁊ dixi. Nam vbi est defectus in iudice procedente: vt quia immobilia vendit ante mobilia: ipso iure non tenet processus quia factum contra formam. l. a diuo pio. s. de re iudic. sed vbi priuilegium personale est in eo contra quē proceditur seruata tamē est forma debita: tunc tenet processus: sed cōceditur restitutio fauore ⁊ priuilegio persone: vt. §. si forte. et. §. postea. s. de damno infecto. l. si finita. ¶ Quando ergo queritur vtrum venditio facta de bonis nō latitantis tanꝙ latitātis sit nulla ipso iure an rescindatur petita restitutione: Ut tollas contrarietatem textuum ⁊ glo. distingue. Aut est defectus in iudice procedente ad venditionē quia non seruauit in venditione ordinem quem seruare debuit vel non expectauit per tempus quod debebat vel aliqd aliud de solemnibus omisit ⁊ tunc venditio nulla est ipso iure. et sic intelligantur omnia pro ista parte adducta. Aut non est defectus in procedente sed est priuilegium in persona eius contra quē proceditur ⁊ tunc tenet ipso iure: sed rescinditur petita restitutione. ⁊ sic intelligantur alia pro hac parte adducta. Ol. Et qualiter procedi debeat ꝯtra latitantem: vide qd plene no. per Inno. extra de ver. signi. c. dilecto.

☞ Tyrannica crudelitas est iusta causa timoris.

Quid sit latitare.

Ibi latitare est. quantum ad hunc titulum. Ja. Ibi potest em̄ turpis. ideo dictum est em̄ p qꝛ. qꝛ pōt ⁊c. Jac. Ibi nō turpi de causa. ⁊ ideo nō pertinebit ad edictum. Jaco. Ibi tyrānicam crudelitatem. No. ꝙ crudelitas † tyrānica est iusta causa timoris. Ibi aut vim hostium. No. per hanc litteram ꝙ illi qui expelluntur de ciuitatibus propter partialitates non iuste bānniuntur: qꝛ cum bānum irrogetur ppter cōtumaciam nō possunt dici cōtumaces: qꝛ illuc ire nō audent licet citētur pro hoc. s. de fideicō. liber. l. neqꝫ infantes. ⁊ in clementinis de re iudica. c. pastoralis. §. notorium quippe. ⁊ plene dixi. C. quomodo ⁊ qn̄ iudex. l. ea que. v. ⁊ qꝛ magna concertatio. Ibi domesticas seditiones. nam vt ait Boetius. Nulla pestis est efficacior ad nocendum ꝙ familiaris inimicus: vt not. s. ad sil. l. j. in prin. ¶ In ver. sed is. ibi fraudationis causa forte. vt patronum operis vel rempublicam aliquo fraudent obsequio. Ja. Ibi propter creditores. sed qꝛ forte volebat ire ad exercitum. Jaco. Ibi fraudet. re ipsa. Jaco. Ibi possideri. ita ꝙ ad venditionem pcedatur. Dy. Ibi hinc. i. ex hac parte edicti. Dyn. ¶ In gl. i. hac parte edicti. in fi. ex quo no. ꝙ precedēti edicto. s. e. l. ij. facta missione nō sequitur vēditio vt. s. ex q. cau. ma. l. ait pretor. §. fi. Jaco. ¶ In glo. nam ⁊ volūtas. ibi qꝛ hoc dixit aliquibus. facit ad qōnem quam notaui. C. qd metus causa. l. metum. videtur ergo ꝙ ꝯfessio facta absente aduersario preiudicet ꝯtra. qd est. s. de confessis. l. certum. §. si quis absente. vbi de hoc quoqꝫ intellige qd preiudicat quo ad suspitionem vt. j. ad. l. iul. de adulte. l. capite quinto. ⁊. s. de edil. edict. l. qro. §. fin. Dy. Ibi libellum. ⁊ ipse postea se occultauit vt inueniri non potuerit. Jaco. Ibi de rei vendi. l. si fundum. vbi de hoc plene dixi. ⁊ ad hoc facit que in fraudem creditorum. l. ait pretor. §. si quis particeps. de leg. prestan. l. virilis. §. si creditor. C. de dolo. l. dolum. ⁊ de rescinden. ven. l. dolus. j. de doli except. l. j. ⁊ facit optime quod no. e. titu. apud celsum in princi. ⁊. s. de acquir. rerum domi. l. naturalem. ¶ Et ex hac glo. sumūt aduocati cautelam in fauorem volentis agere contra aliquē rei vendi. vt denunciet ei contra quem agere vult ꝙ intendit ei libellum offerre in rei vendi. occasione talis rei. nam si post talem denunciationem alienet: nihilominus tenebitur rei ven. ac si possideret qꝛ dolo vr̄ desijsse possidere: vt. j. de reg. iur. l. parem. Sed ecōtra aduocatus rei potest pro eo talem cautelam adhibere vt actor. obtinere non possit in rei ven. videlicet vt cōuentus ante sententiam si videat se succūbere faciat se expelli per violentiam de re petita per aliquā tertiam personam ⁊ sic vltra non procedetur in causa cum nō possideat nec dolo desierit possidere si probet se per violentiam expulsum: vt. s. de rei ven. l. si nautē. §. possidere. ver. qd si lite conte. ⁊ sic petitor habebit necesse agere contra expulsorem qui similiter poterit facere se deijci per alium. ⁊ sic de singulis. ⁊ ita res procederet in infinitum ita ꝙ actor nunꝙ consequetur ius suum nec peruenire poterit ad sententiam. Sed talibus cauillationibus licet multi vtanṫ: tamē aduocati prudētes ⁊ cōscientiati vti nolunt nec debēt. Et tn̄ cōtra vtentes adhuc videṫ adhiberi posse remedium actori ne taliter eludaṫ: videlicet vt ipse actor officio iudicis misericorditer implorato: vel etiā virtute actionis rei vendicationis que lite cōtestata sumit vim ⁊ naturā personalis actionis cōtra ipsum qui fecit se deijci petaṫ ꝙ cogaṫ cedere iura cōtra eum qui ipsum violenter expulit vt ex iure cesso possit agere interdicto vnde vi cōtra expellētem. ar. s. de peti. here. l. ꝙ si in diē. §. iul. Et si dicatur ꝙ ibi loquiṫ in peti. here. que est mixta. se rei ven. est mere realis ⁊ nullo iure obligatus dicitur qui ea tenetur vt instit. de act. §. j. ⁊. C. de alie. iudi. mutan. causa facta. l. vnica. vnde non videṫ teneri ad iura cedendum. Responderi pōt vt dictū est ꝙ lit. cōte. rei ven. assumit naturā personalis licet ab initio nō haberet vinculū personalis actionis sicut ⁊ al's lit. cōte. in rei ven. cōtra defunctum. post mortem defuncti assumit naturā personalis vt. j. de preto. stipu. l. ij. §. fi. Et sic ex predictis videṫ posse sustineri ꝙ deiectus cōpelli possit ad iura cedēda cōtra deijcientē per iura pdicta. Dy. In ea. glo. in fi. aūt ex diffinitiua fit fm formā. l. s. de re iudi. l. a diuo pio. §. in vēditione. ⁊. §. si pignora. Dy. In ver. quid ergo. ibi aduersus quē. i. aliquem. Jaco. Ibi eum solum. aduersus quem latitat. Dy. Ibi cum cōtractu aliquo. i. nō per momentum sed p aliquē tpis tractum. Ja. ¶ In glo. ⁊ facit. j. de iure fi. in fi. s. ad hoc vt magis inspiciatur qd nocet ꝙ qd pdest de quo ibi no. ⁊ per Dy. extra de reg. iur. c. ij. lib. vj. versi. item querendum. ⁊ dixi. s. de liberali causa. l. liberis. §. si duobus. et de hoc etiam no. s. de regula cato. l. j. in glo. magna. ⁊ per Dy. s. de damno infecto. l. fluminum. §. idē ait. ¶ In glo. qd verū est. ibi de furtis verū est. dic ꝙ hoc est brocardicum ⁊ forma sic queritur quis ⁊ an sit dolus ⁊ in qua re. econtra non queriṫ. vt s. de dolo. l. ex dolo. §. fi. ⁊ l. seq. et. j. de doli except. l. ij. §. j. Sed dic ꝙ primum est regulare vt hic ⁊ in legibus p ꝯtrarijs allegatis que scdm veritatē ꝯcordant: cuius cōtrarium est casuale. ⁊ in. d. §. licet. allegatur. §. illud. pro cōcordātia. ⁊ de hoc no. per Dy. ⁊ Jaco. de bel. d. l. etiam. §. licet. Jaco. de bel. Ibi. §. ⁊ si quis dum. et. j. de iniur. l. eum qui nocentem. §. si iniuria. sed ibi remaneret delictum impunitum qꝛ ibi non fraudauit eum quē cogitauit fraudare: ⁊ ideo tenetur ei quē in veritate fraudauit. hic autem fraudatus est ille quē cogitauit fraudare: et ideo licet nō detur actio creditoribus qui reuera ledūtur sed in eoꝝ fraudem nō latitat ne pena extēdatur vltra delictum: vt. C. de penis. l. sancimus. ⁊. j. eo. l. §. illud in fi. non tn̄ remanet delictum impunitū cū eis saltē detur actio in quoꝝ fraudem latitat. Dy. vel dic ꝙ nō spectaṫ ibi quē fraudare voluit: sed ꝙ estimare debuit se phibiturū: vt. j. qd vi aut clam. l. iij. §. fi. ⁊ vtraqꝫ so. bona fm Ja. de bel.

¶ Cautela notabilis.

Adeo autem.

Ibi hanc venditionem. i. ex hoc edicto seu ex hac edicti parte q̄ bona latitantis vendi permittuntur: patietur tamen furiosus vēditionem eo modo qui sequitur. Jaco. Ibi qꝛ nō se occultat s. animo. Ol. ¶ Quia suus nō est. ⁊ idem dicūt quidā in ebrio durāte ebrietate cum sit eadē ratio. Ibi possideātur. ex primo decreto non aūt fit vēditio: vt. s. e. l. hoc aūt. §. j. in fi. Ibi idem est in furioso. sꝫ si vēditio bonoꝝ furiosi fieri dꝫ fiet eo modo q sequitur. Ibi dare curatorem. s. bonis. Dy. Ibi aliquē ex creditoribus. vel etiam aliū qui nō sit creditor: vt no. j. eo. l. vniue. Jaco. Ibi ex bonis furiosi veneat. i. vendatur ⁊ ex precio sol

uantur debita penalia vel vsuraria. Dy. Ibi eacq seruanda. s. in venditione bonorum furiosi ppter es alienum. Jaco. ¶ In glo. q. d. ibi in pos. mittitur. vt si veteri vel furioso expediat fiat vēditio: vt. s. de here. inst. l. si quis instituatur. et ar. C. de defen. ciui. l. ij. Ja. Uel dic circa ordinē distrahēdorum bonorum: vt. s. de ventre in pos. mitten. l. j. §. diminutio. Dy.

Plane. Ibi bona eius. etiā ea que possunt seruari vt si debitū sit penale vel vsurariū. Ja. Ibi furioso detur: vt. s. de re iudi. l. debitoribus. in fin. Dy. Ibi proprie latitare eos dixerit. No. prodigum non dici pprie latitare: et per consequens videtur nō pprie dici dolum vel falsum cōmittere cum falsum sine dolo nō cōmittatur: vt. j. de falsis. l. impuberem. quod est notandum. Ja.

Illud sciendum. Ibi an latitet videamus q. d. non. Dy. Ibi creditores euitet qd videtur facere si nō possit citari: vt. C. de his q ad ec. cōfug. l. pniti. §. sed si quidē. Ibi vēdere. No. creditorem met vēdere. qd secus est interdū: vt. s. hac ea. l. §. adeo. et. s. de cura. furiosi. l. cuius bonis. et. l. curator. et de hoc dic vt dixi. s. hac ea. l. §. si quis possederit.

Si in diem. Per hunc. §. dicūt vltramōtani q vbi obligatio est in diē: ante diē nō nascit ipso iure actio. et hoc pbat hic in pn. vbi eqparatur debitor in diē et sub cōditiōe. pbat etiā in fi. vbi dicit q idem statuitur in debitore in diē et in eo q hz actionez. sed ibi obstat exceptio: cum debitor in diē et ille cui obstat exceptio ponantur vt species separate. ergo in obligatione in diē ante diē non nascitur actio ipso iure. Unde dicit q opinio glos. que dicit q vbi obligatio est in diez oritur actio sed obstat exceptio: vt no. j. de ver. ob. l. centesimis. et. l. eum qui kalendas. §. fi. et. s. si cer. peta. l. certi ɔditio. in prin. male dicit. p eis etiā facit. C. vt actiones ab heredibus et ɔtra heredes incipiant. l. j. vbi de hoc dixi. Sz ɔtra ipsos vltramontanos et p gl. videtur casus expressus. s. mandati. l. qui mādatum. et quādo dies vsufru. leg. ce. l. j. in fi. Iste etiā. §. quē inducunt vltramōtani p se subtiliter intuēti facit ɔtra eos. Ibi qd eīn interest debitor quis nō sit an nōdū conueniri possit. hoc eīn vltimū nō pōt ad debitorē sub conditione referri de necessitate. ergo refertur ad debitorem in diē. q. d. ergo debitor in diem ante diem lz sit debitor temen nō potest conueniri. per qd pz q ante diem nata est actio: sz obstat exceptio. Ray. De hoc plenissime dixi de ver. ob. l. stipulationes non diuidūtur. v. decimo qro. et de le. ij. l. si ita scriptū. §. si sub conditione. Ibi per exceptionē repellitur. hoc verum dūmodo exceptio sit in iudicio pposita et allegata ne videatur obstare. s. e. l. cum hoc edictum. et. §. se. qr ibi nō fuit allegatum q debitor abesset. Dy. Et dic exceptionem perpetuam vel temporalem: vt in principio. §.

Si quis actionem. Ibi filij vel serui nomine. viuentis. et sic cessat ɔtriūm. Ja. Ibi ɔueniri possit. qr negocium filij vel serui pendet ex ɔctu vel quasi licito nec legibus improbato: vt. j. de act. et obli. l. ex ɔctibus. Ja. Ibi nihil sit in peculio. veritate inspecta. dubiū tn̄ erat esse aliquid in peculio vel non. Dy. Ibi esse potest. scz aliquid in peculio: qr viuebat filius vel seruus. Dy. Ibi in peculio fuerit. tēpore lit. ɔte. dum tamē speretur et sic tpe snie. Dy. ¶ Sed nōne lex dicit hūc debitorem nō esse vt. s. de lib. leg. l. si qs reum. §. idem iul. et. l. videmus. et de pecu. l. quotiens. Rn̄deo illud verum quātū ad effectū exactionis. sed debitor est quātū ad necessitatē suscipiēde actiōis. et per ɔ̄naz alter creditor. vt in auc. de fideiuss. §. j. al's penul. j. de ver. sig. l. creditor aūt his. et. s. de peculio. l. summa. in fi. Ja.

Item videamus. Si quis. s. possessor rei petite scōm vnū casuz vel qui desijt dolo possidere ꝺm alium. Ja. Ibi estimantis. et bene si intelligas eum loqui de latitante scōm primum casum. vel de eo qui desijt dolo possidere ꝺm scōm. Dy. Et dic aut latitat in personali et obtinet. §. pretor ait. s. e. l. hucusqz. Aut in reali et obtinet presens. §. Aut mixta vt est petitio hereditatis et obtinet. §. sequens. §. idem celsus. ¶ In ver. celsus. ibi defendatur. non tamen latitat vt sic habeat locum dictum celsi. Dy. Ibi fundi possessionem. l. tm̄. Dy.

Idem celsus. Ibi rerum. s. tantum. q. d. non p priarum ipsius ɔuenti. Dy. In glo. vsqz ad quātitatem debiti. i. vsqz ad valorem rerum hereditariarum quas petebat. Dy.

Diuus quoqz. Ibi faciebat latitādo. Dy. ibi lucro eius cedat. hoc expresso per iudicem. qr hoc ita dixit. mitto te in possessionē ita vt lucreris fructus ppter nimiam cōtumaciā debitoris. et sic non erit speciale in petitione hereditatis. imo idē erit in qualibet actione. et ita intelligo glo. Ja. Al's aūt nō lucratur fructus nisi in casibus notatis. s. e. l. in prin. et ibi dixi. ¶ In glo. s. fructus. ibi dixit non veniā. p hoc facit. s. de peti. heredi. l. postqz. et qd ibi no. Old. In ea. glo. in fi. cum rō diuersitatis reddi non possit: vt. j. de verb. obli. l. a titio. Alber.

Si diu. Hic ponit aliaz causam missionis. Jac. Ibi possideri. a creditoribus. Ja. ¶ In glo. i. si futurum est in fi. vel dic verius q cōmittit arbitrio iudicis. vt. s. de iure delibe. l. j. in fi. Dy. ¶ In glo. vtrū ex iusta causa. hec non videtur bona qr herede deliberāte fit missio vt in sequenti. l. et deliberatio est iusta causa differēdi. Oldra. ¶ In glo. puta qr in fi. ar. s. l. pri. §. adeo. ver. plane. Uel dic quia debitum erat penale vel vsurarium vt in sequenti glo.

Unus. In glo. et sic agnoscat. in fi. et. C. de impub. et al's substi. in fi. l. testamento.

Si pupillus presens sit. Et ex pprio ɔtractu cōueniatur vel quasi pprio: vt. s. e. l. apud iul. Dy. Ibi nō habeat. vel habeat eum qui non defendat. ar. s. qd cuiusqz vniuer. nomine. l. j. §. et quidam. Dy. ¶ In fi. quo ad hoc vt fiat missio ex primo decreto non vt pcedatur ad vēditionem. Dy. et facit. s. de dam. infect. l. si finita. §. si pupillus. Oldra.

Si filio. Ibi relictū sit. et non caueat cum vterqz. i. pater et filius caueri pr̄stāt qd possunt vt. s. vt leg. no. ca. l. j. §. fi. et duabus ll. sequētibus. et ar. j. eodē ti. l. si duo. Old.

Cum legati. Missus in pos. ex primo decreto nō possidet: sed hz solā custodiā. h. d. Dy. Ibi pmittit ex pmo decreto. Dy. In gl. vt. s. i. fi. qd dic vt ibi notat. Ol.

Ad cognitionem. Not. arg. ex. l. ista et ex pma glo. ꝺm scōam expositionē q recōuentio nō fit corā iudice ap. Et qr hz ius reuocandi domum sicut legati: vt. s. de iudi. l. ij. §. legatis. et no. per Dy. j. euz q appellat in pūincia defendi debere. l. j. et de hoc dic vt in speculo de reconuētione. §. ij. v. nūquid coram iudice ap. et dixi. C. de sententijs. l. cū papi. auc. et consequēter. Ibi in pūincia in qua hz domicilium. Dy. Ibi defendendus est. al's bona ipsius possidentur et vēduntur. et hoc pbatur per simile qd sequitur. Dy. Ibi puniti. casus genitiui et numeri singularis. Dy. In fi. s. in ciuitate in qua exulauit ad tēpus. Dy. ¶ In glo. vlti. ibi si qs possideret. et. j. ti. ij. l. fi. vel dicvt iacet dato tn̄ curatore. ar. s. e. l. fulcinius. §. adeo. Ja. ¶ Et. l. ista in fi. docet qualiter sit pcedendum ɔtra bona bānitorum de maleficio. videlicet q si non defendantur timore forte potestatis vel cōis q creditores eorum mittuntur in pos. bonorum ipsorum: deinde pceditur ad venditionez. Gui. de suz. ¶ Item not. ex. l. ista q dānatus a potestate pōt ad principē appellare. ¶ Itē no. q qui est in vna ciuitate potest ɔueniri nihilominus in sua ciuitate vbi hz domiciliū. Ja. ¶ In ea. glo. in fi. s. q donec sunt in bāno nō pcedatur ad vēditionem bonorum suorum cum interim dū sint in bāno non videātur latitare qd est necesse: vt. s. e. l. fulcinius. §. j. et q ipsi bāniti audiri debeāt ad eorum defensionem. vr̄ tamē q aliud obseruet de consuetudine qr nō debet pena immunitatem tribuere: vt s. de neg. gest. l. siue hereditaria. et qr potuit pcur. dimittere: si non dimisit sibi imputet vt. s. ex quibus causis maio. l. sed et si per pretorē. §. aduersus. et de minoribus. l. papi. exuli reuerso. et etiā tex. huius. l. videtur innuere q interim dū est in bāno siue exilio ad venditionem bonorum pcedi possit. Glo. tn̄ ꝺm Dy. melius dicere videtur qr ɔsiderauit q vēditio ppter latitationem procedit. sed si iniuste non latitat sed ex necessaria causa abest sicut bānitus nō videt debere ad vēditionē pcedi. Nec obstat q pena nō debeat tribuere immunitatē. qr veruz est q idem actus nō pōt esse causa immediata pmij et pene: sed mediata sic. at in bānito ita est q nō ɔsequit principaliter pmiū ppter penā sed ppter inhabilitatē que sequit ex impositione pene que phibet eum se posse defendere: vt no. simile. s. de suspec. tuto. l. decreto. Dyn. Subaudiendum est ergo ad glo. in fi. dum dicit. No. pro bānitis. scilz vt in locis vel in prouincijs vnde sunt bāniti possint se defendere per procur. vel defensorem: et patiant durāte bāno solū missionē bonorum nō aūt venditionem. sed finito bāno patiant etiā vēditionem sicut alij. j. ti. j. l. si minor. facit q patiātur vēditionem etiam durante bāno. per quaz. l. et alias rationes. s. allegatas cōmuniter tenent aduocati et de ɔsuetudine seruat q etiā bona bānitorum veniant

dantur

dantur. et vide qd dixi. s. de dano infecto. l. inter quos. §. dani.

SI quis creditorem. Scz mittiti iussum. Dy. Ibi ea res sit et siue extraneus et siue ipse debitor interesse pstiterit ipe debitor liberat. et. s. de re iudica. l. si quis creditorez. Dy. Ibi si legati. expone si. i. quauis. Dy. Ibi legatum est. ac si esset pure relictu. ar. j. de tabulis exhibedis. l. locu. §. codenatio. Dy. Ibi no mittitur. sz legatarius oditionalis sic: vt. s. pr. Et que sit ratio quare legatarius coditionalis mittitur et creditor no: dic vt no. s. vt in pos. leg. l. fi. Dy. Et dic no mittitur. ideo qr debitu no soluat. Dy. ¶ In glo. no vt prestetur. ibi si quis vxori. §. fi. et. s. ad. l. fal. l. in quatitate. §. magna. Ja. Ibi vel scdo dic. hec vera fm Dy. Ibi videatur interesse. vt. s. e. l. fulcinius. §. si in diem. Dy. Ibi non intersit. vt qr nullo modo debeatur. Dy.

AS qui rem. In fi. vt. C. de iure do. l. j. Ja. ¶ In glo. vt et. s. de vsuc. in fi. et. s. p soluto. l. j. Dy. ¶ In glo. vt possit. ibi quo ad euictione. i. de euictione pmissionez sed de euict. bene agitur lz no pmittatur: vt not. in. §. petitoru. infra allegato. et. s. p empto. l. litis. Dyn. ¶ In glo. al's secus in fi. et male: vt dixi. s. pri. glo. Dy.

¶ De bonis autoritate iudicis possidendis. Rubrica.

¶ Super rubrica. dic possidedi ex pmo decreto. ide si ex scdo qr iste titulus loquit de bonis possidedis ex pmo et vedendis ex scdo. Unde otinua rubrica clarius q glo. s. ti. pri. dictu est. ex quibus causis fiat missio in possessione hic sequit cuius iudicis autoritate fiat missio. et in quo differat iste tit. a pcedenti. dic vt plene no. s. de neg. gest. l. j. et vide qd notaui. C. e. sup rubrica. et qd no. per Rofr. s. de offi. iudi. quo petit creditor bona debitoris non soluentis possidere. et titulo de bonis auto. iudi. possi. et p Azo. in summa. e. ti. et p Inno. de eo qui mittit in pos. ca rei serua. c. j. et p Gof. Hosti. et Speculatorem. e. ti. ¶ Et est notadum q si creditor sit missus in possessione noie debitoris q exigere pot et denegatur actioes debitori: vt no. per Inno. d. c. j. ij. coluna. ¶ Ite not. q missus in possessione no tenetur nisi de dolo et lata culpa: vt. j. e. l. pretor. §. est preterea. Et pro declaratioe totius tituli vide qd dixi. j. e. l. creditore. An iudex possit statuere terminu alicui ad aliqd faciedum ita q postea no audiat. j. e. l. si filius. Casus singularis vbi minor est deterioris oditionis q maior. j. e. l. si minor. Et an scdm decretum sit sentetia interlocutoria vel diffinitiua. An pores creditores possint repetere a posterioribus q vigilauerut ad sibi debituz osequedum. j. eo. l. si no expedierit. §. j. Modus priuadi filios debito bonor subsidio. j. e. l. hereditariu. Et si duo fratres pmittant sibi inuice bona sua si decedant sine filijs masculis an per hoc filia priuetur debito bonor subsidio. An vsufr. feudi vel predium emphiteoticum debitoris vedatur ad instatiam creditorum. j. e. l. in veditione. De arbitrio potestati concesso quid operetur. e. l. §. j. Et an creditor possit locare fundum in cuius possessione missus est: et ad qd tepus. Et q plures executores possint vnu ex eis pcuratorem ostituere. Et q partibus discordantibus iudex eligat tertium arbitru vel osultore e. l. §. fi. Quo puideatur debitori o creditores p fructibus rei in qua missus est. et si eam damnificet. et econuerso creditori p expensis factis in ea. j. eo. l. pretor ait. Si famulus super equo domini existens aliquid acquirat an sic dni. e. l. §. j. Qd vnius creditoris missio psit ceteris. j. eo. l. cum vnus. Et an missus discedat nisi sibi soluatur. Qualiter fiat executio in bonis que sunt in alieno districtu. e. l. §. is qui. Innudatum et captum ab hostibus dicitur deperditu esse. Et ideo his casibus otingeti bus vr emphiteota liberatus. e. l. §. fi. Qd videat interdu venisse in possessione qui vere non venit. puta si nihil sit qd sine cotrouersia possideri no possit. j. e. l. quauis. De copia instrumetorum et quoties fieri debeat. j. e. l. vlti. Et an possit peti refici instrumetum perditu et qualiter. Et q si vxor remaneat in domo et velit retinere bona pro dote q debeat eoru descriptio fieri ad modum cuiusda inuentarij: et talis descriptio fit etiam ad instantiam aliorum creditorum.

VEnire. Bona debitoris alicuius in solutione cessantis. Et quod dicit vbi dic. i. autoritate eius iudicis. Qualiter autem fiat missio in bona que sunt in alterius territorio. dicetur. j. e. l. cum vnus. §. penul.

EO est vbi domicilium. In glo. in fine. al's est. §. sub dicta. l. eius. Old.

AUt vbi. Ibi negocium gestum. i. octus celebratus. Dy. ¶ In glo. vel etia alio modo in fi. qd otingit multis modis: vt no. s. de iudi. l. heres absens. Dy. ¶ In glo. s. tantu. in fi. in scda sol. que est vera. Ray. Sed opinio prima magis ouenit consuetudini et pbatur per. d. l. eum qui. §. j. cui no videtur bene posse rnderi. vel dic q vbi tractatur de aliquo conueniedo locum hz qd loquitur in contrario. Dy.

a **SI seruus.** [a] Ibi aut p et. Dy. et qd dicit dubiu sit. s. q dubitatur an sit impleturus coditionem vel non. Dy. Ibi ante certum tempus. s. a iudice statuedum. Et est arg. q iudex possit terminum statuere ad oes exceptiones dilatorias pponendo vel ad pbationes faciedas. p hoc. s. de adop. l. mancipior. C. qui accu. no pos. l. si ea. vbi de hoc tetigi. de re. mil. pigno. l. si eo. et de inge. ma. l. diffamari. et est expressum extra de excep. c. pastoralis. et plene not. per Dy. ex de reg. iur. c. indultum. lib. vj. Sed an lapso tepore audiatur pponere vel pbare volens: Odo. q sic. arg. eius qd hic de libertate dicit. et ar. C. de iudi. l. iudices. et aut. iubemus. et ibi de hoc dixi. Uber. distinguit qr aut per contumacia vel negligentiam no pbabit et postea no auditur per. d. l. si ea. cum ibi notatis cu ocor. Si p casum seu impedimetum: tunc adhuc audiatur. et ita intelligatur opinio Odof. Et q iudex possit causa cognita artare tempus a lege statutu: pbatur et no. et dixi. s. de re iudi. l. ij. Ibi heres non extiterit. i. oditionem non impleuerit et hereditate no adierit. Dy. Ibi obseruetur. i. bona possideantur et vendant. Dy. Ibi sed hoc. s. q statuatur dies a pretore et postea no audiatur. Dy. Ibi quandoqz. i. qncunqz existente conditioe. Dy. ¶ In glo. dandi in fi. immo et hic implet oditionem: vt. j. not. Jac. ¶ In glo. s. vt sit dubium in fi. immo dic q loquitur de prefinitione diei de qua predixit. Ja. ¶ In glo. vt dies statuatur. ad qd est ar. j. de requi. reis. l. j. et. l. diuus. Ja. Hodie dic q si istud tempus est statutum ad instatiam creditor non repudiado presumit adire. si vero est statutu ad instatia substituti no adeudo psumit repudiare vt dixi. s. de acq. here. l. quadiu Ray. ¶ In glo. i. poterit copetere in fi. na si nullo tepore impleat etia libertate et hereditate fraudabitur culpa sua: vt. C. de necessarijs seruis here. insti. l. fi. Et no. post tempus impleri. sic. s. de adopt. lega. l. mancipior. cui videtur contra. C. qui accu. non possunt. l. si ea. cum ocor. vel hic non implet post tepus vt assequatur qd iudex denegare voluit. i. bona. sed soluz vt habeat libertatem qua sibi denegare pretor non intellexit. Jac. ¶ In glo. quatum ad emolumetum in fi. quatum ad nomen iuris: vt. s. de bonorum pos. l. j. ij. et. iij. et. j. de verb. signi. l. subsignatum. §. bona. Dy.

a ¶ Si seru. Addo ad hac l. Jo. de imo. in. l. si qs ita heres istituatur et q ibide dixi de here. insti.

SI minor Ibi si no latitet. etia de facto. Dy. et Jaco. Ibi latitare vr. etiam si de facto latitet. Et q dixit venditionem patitur. dic non tanq latitator. sed dabitur curator bonis qui vendit si viderit vtilitatem minoris esse sicut fit in furioso. s. tit. pxi. l. fulcinius. §. adeo. Et est ratio qr iste minor cura. habens similis est pupillo vt. C. de in integrum resti. l. si curato. Ja. Sed contra. s. titu. pri. l. apud iul. j. rn. Sed distingue cum queritur an bona minoris indefensi possint vendi seu possideri refert. qr aut debitum incepit ab ipso minore aut a predecessore eius. Si a predecessore tuc minor p tali debito patiatur missionem et veditionez: vt. d. l. apud iul. j. rn. Si aut debitum incepit ab ipso minore: tunc aut est pupillus aut adultus. Primo casu possidetur tantu vt. s. ti. pri. l. in possessione. §. j. Scdo patitur missionem et veditionem vt hic patet euidenter. Gui. de suz. Et est casus singularis huius. l. quem no memini alibi sic clare reperiri. et est hic deterioris oditiois minor q maior: vt glos. dicit. sic al's. j. que in fraudem credit. l. qui aut. §. si quid cum pupillo. sed scdm intellectum Jaco. declare. que puto verum no est deterioris oditionis. ¶ Ite. l. ista decidit questione vtrum scdm decretum sit snia diffinitiua an interlocutoria. Hic em ptz q est interlocutoria. Na sententia diffinitiua no dat otra minorem indefensum. et si detur nulla est: vt. s. de re iudica. l. acta. §. fi. et. C. si aduersus rem iudicata. l. cum et vos minores. sed scdm decretum interponitur contra minorem indefensum vt hic et tenet. ergo sequitur q no est diffinitiua sed interlocutoria que bene potest ferri contra minorem vt. s. ti. j. l. hoc aut. §. sin aut. Item snia diffinitiua no fert lit. no ote. sed scdm decretum interponit etia lit. non ote. vt. C. quo et qn iudex. l. osentaneu. ergo sequitur q no e diffinitiua. Dy. De hoc dixi. s. de dano infecto. l. si finita. §. iul. in tractatu scdi decreti. et ex predictis etia pedet. Notat etiam hic Dy. qui sint effectus pmi decreti quos plene notaui. dicto. §. iul. in

tractatu primi decreti.§.ↄsueuit queri etiā quis sit effectus. ¶ In glo.secus si nō hȝ.ibi vel dic.hec vera.ar.C.de in integ. resti.l.si curatorē.Ray. ¶ In gl.respicit.ibi.§.adeo.⁊.§.si qs possederit.Ja.Ibi de eo ꝙ certo loco.l.j. Itē p creditores ibi fit vēditio cū latitat.hic aūt dato curatore sicut in furioso ꝑ,pdigo:vt.d.§.adeo.⁊ in pupillo.s̄.de heredi.institu.l.si quis.q̄bus iste minor curatorem habēs similis est.vt.C.de in inte.resti.l.si curatorem habēs.Ja.In ea.glo.in fi.sed non est q̄r minor restituitur:maior non.Dy.

Si non expedierit. Ibi hereditatez parientis.cui se immiscuerat tutore autore:al's restitutio nō eēt necessaria:vt.s̄.de acqren.here.l.impuberibus.Dy.Ibi venire pmittit.ad postulationē creditorꝫ cuꝛ.bonis dato.Ja.Ibi pupillo restituat.facit.s̄.e.l.fulcinꝰ.§.plane interdū.dy. ¶ In glo.restituto.ibi q̄ sunt ↄ.hoc verū si debitum cepisset a minore quo casu differtur venditio vsq̄ ad etatē adultā:vt.d.l.apud iul.nisi sibi expediat venditionez fieri.ar.d.§.adeo.Sed si ↄueniret ex ↄtractu eius cui successit tunc siue expediat siue nō: fit vēditio nec expectat etas adulta.vt.d.l.apud iul.§.marcellus.Dy.

Si pupillus. Ibi abstineret immiscuit ꝗ pmo deinde abstinuit būficio restitutionis.⁊ iste.§.facit ad id qđ no.s̄.de iureiur.l.iusiurādū qđ ex ↄuētiōe.§.j.in vlt.glo.Dy.Ibi alterius creditoris nūc veniētis.Ja.Ibi bona venierit p quosdā creditores q̄bus nō erat solutū ⁊ restituto pupillo.Dy.ibi repetitio fit.i.an creditores quibus nō est solutū repetere possint ab alijs q̄bus solutio facta est.Dy.de quo dic vt.j.que in frau.credi.l.qui aūt.§.apđ labeonē dixi.Ibi negligētia.ab initio habita.Dy.Ibi aut cupiditas.ex postfacto superueniēs.Dy.Ibi huic creditori.suū recipiēti.Dy.Ibi vtroq̄.scȝ creditore q̄ suum recepit ⁊ altero qui nō recepit.Dy.Ibi mihi queri.vt tantūdem habeam quātum tu habes.Dy.Ibi debebit.s.pupillo.Jaco.Ibi qui gessit negocia ⁊ eo casu videbitur de hereditate esse solutū et seruabitur qđ supra dictum est quo ad illos creditores.Jac. Ibi quasi diminutionis nota.sed expressiuū veritatis est.j.ad l.iul.de vi priuata.l.j.Dy. ¶ In glo.s.hereditaria.ibi siqdem possessor.⁊.l.ꝙ si possessor.Oldra.

Hereditarium. Omne qđ debet ex contractu defuncti etiam si incipiat deberi post mortez est es alienum hereditariuȝ.h.d.Dy. ¶ Et facit hec lex ꝙ pater possit priuare filios a sua successione totaliter hoc modo.s.vēdendo bona sua oīa:ita ꝙ venditio cōferatur post mortē suā.nā hic dr̄ ꝙ es alienū hereditarium intelligit etiā qđ post mortem defuncti debet.vnde talis emptor creditor hereditarius intelligit:vt.j.de ver.sig.l.creditorꝫ.⁊.l.si cui.vnde si filius velit illa bona retinere tanq̄ paterna nō pōt:q̄r bona intelligūtur deducto ere alieno:vt.j.de ver.sig.l.subsignatū.§.bona.⁊ si etiā vellet retinere tanq̄ debita iure nature:q̄r ⁊ trebelliani ca ⁊ falcidia iure nature debita debet demū deducto ere alieno:vt.s̄.ad treb.l.j.§.fi.C.ad.l.fal.l.successores.⁊.s̄.de inoffic.testa.l.papinianus.al's ↄtra veterani.§.quarta aūt.qđ videt esse contra aut.nouissima.C.de inoffi.testa.q̄r filius nō debet priuari legitima nisi ex iusta cā:vt.e.ti.l.si qñ.⁊.l.qm̄.⁊.C.de liberis prete.aut.nō lȝ.Sed pōt respōderi ꝙ illud est verum in vltima voluntate.secus in ↄtractibus inter viuos:vt hac.l.et s̄.de dona.cā mortis.l.mortis causa donatio.sic etiam cōstitui pōt:vt.C.vt actiōes ab heredibus ⁊ ↄtra heredes incipiant.l.vnica.vbi de hoc dixi. ¶ Potest etiā adduci hec lex ad aliam q̄ōnem.ecce duo fratres sic sibi adinuicem promiserunt vt si contingeret aliquē eorum mori sine filijs masculis ꝙ bona premorientis deuenirent ad superstitem.contingit vnum premori sine filijs masculis relicta filia:dubium est an ipsa filia a bonis paternis per talem conuentionem excludatur etiam quo ad debitum bonorum subsidium? Et hec lex est arg. ꝙ excludatur.nam superstes petit bona premorientis ex predicta cōuentione tanq̄ es alienum.nec pōt dici donatio: sed ob causam datio.nam premoriens videtur precium recepisse.s.spem quam habebat succedendi fratri suo si premortuus fuisset:ratione cuius spei valuit conuentio sicut ⁊ al's venditio tenet ratione spei:vt.s̄.de contraben.emp.l.nec emptio.§.aliquando.⁊ de act.empt.l.emptorem.§.fi.⁊ videtur es alienum defuncti licet debeatur demum post mortem vt hic. ¶ In contrarium posset allegari ꝙ filia possit petere bonorum subsidium. nam certum est ꝙ pactum habitum inter fratres collatum fuit in tempus mortis nec fuit inter eos aliqđ precium constitutū.et ideo videtur donatio cā mortis:vt.s̄.de dote prele.l.seia.Sed cum de donatione causa mortis falcidia detrahatur:vt.C.ad l.fal.l.in mortis causa.⁊.s̄.de dona.cā mortis.l.seia.ideo videt ꝙ si aliquis ex paciscentibus decedat relictis filiabus ꝙ querele inofficiose donationis sit locus:vel ꝙ debita iure nature ad instar falcidie detrahatur.Dy.

1 ¶ Vsufructuarius appellat dn̄s quo ad vēditionē fiendā.
2 Feudum an veniet in venditione bonorum vasalli que fit ad instantiam creditorum.

In venditione bonorū. Scȝ debitoris latitantis.Et no.istud principium ꝙ
1 vsufructuarius † appellatur dn̄s quo ad venditionem fiendam de ipso vsuf.sed nūquid locum habeat in vsufr.constituto a lege quē pater habet in bonis filij? Et ratio dubitationis esse pōt q̄r tempore huius iur.ff.pater non habebat vsuf.sed iure.C.inductum fuit a iustiniano:vt.C.de bonis que libe.l.cum oportet.⁊.l.cum non solum.sed cum eadem sit ratio non video ꝙ diuersum censeri possit:vt.j.de ver.obl.l.a titio.qualiter autem fiet ista venditio vsufr.dic vt.s̄.de vsuf.l.arbo
2 ribus. ¶ Sed quid de feudo † nunquid veniet in venditione bonorum vasalli que fit ad instātiam creditorum? Videtur ꝙ non:q̄r feudum nō potest alienari inuito domino ⁊ punietur si alienet:vt in vsibus feu.quibus mo.feud.amit.§.vlt.⁊ de alie.feudi.c.j.⁊ clarius de ꝓhibita alie.feud.per Lotharium.⁊ de ꝓhibita alienatione feudi per Fede.Et idem est in emphiteota:vt.C.de iure emphi.l.vlti.⁊ quia dominus retinuit sibi directum dominium.In contrarium est ar.huius.l.⁊ quia appel.bonorum etiam vectigalia continentur:vt.s̄.vt in pos.lega.l.is cui.§.bonorum.⁊ de damno infecto.l.si finita.§.si de vectigalibus.⁊ q̄r illud quod al's alienari nō potest per se cum vniuersitate alienatur.s̄.de acqui.re.do.l.quedam.⁊ de contrah.emp.l.in modicis.Gui.de suz.dicit in hoc standum consuetudini vel statutis.⁊ si nō appareant ꝙ forte scđa opinio verior sit fauore creditorum vt sibi debitum cōsequatur:vt.s̄.quod cum eo.l.j.Gui.de suz.Puto ꝙ alienari possit saluo iure domini per iura supra ad hoc adducta.q̄r vasallus habet vtile dominium:vt.s̄.si ager vect.l.j.⁊ de rei vendi.superficiario.et p hoc.s̄.de le.ij.peto.§.predium.vbi de hoc dixi.Et ꝙ saluari debeat ius domino facit.C.de fundis patrimonialibus.l.j.et de le.j.nihil proponitur.⁊.C.de hereti.aut.si vero dominus temporalis.vbi de hoc.Et cautum esset denunciari domino si emere vellet ad instar emphiteote: vt dicta.l.vlti.et de iure emphi.Idem potest dici si queratur an confiscari debeat ꝑpter delictum vasalli. ¶ In glo.quo ad hoc.ibi ille vendatur i.cōmoditas tamen vsufructus durabit in persona fructuarij vt.s̄.de periculo ⁊ cōmo.rei vendi.l.quod si pendēte.§.fi.nam si vsuf.vēderetur finiretur vsus.vt insti.de vsuf.§.finitur.Ja.In eadē glo.in fi.de hoc vide per Ja.de are.j.de acceptila.l.⁊ per iusiur.§.illud.

Si quis fructus. Diuide in tres partes. Primo ponit que res possunt locari per creditorem missum ex primo decreto.⁊ quādo locari possunt.⁊ hoc vsq̄ ibi de tempore. Ibi tractat quāto tempore duret locatio vsq̄ ibi.s.vnius. Ibi dicit per quos vsq̄ ad fin.Dy. ¶ Debitoris.in bonis cuius creditor missus erat.Dy.Et dic latitantis.inquātum de venditiōe dicit. Ja. ¶ Capi.i percipi. Dyn. ¶ Hunc creditor.s.predium ex quo fructus percipiuntur ꝓm glo.sed tu dic hunc.s.fructum.quod ptȝ q̄r dicit si debitor vendidit pretor habebit ratam venditionem.ergo patet ꝙ de predij venditione non loquitur. quia si predium foret venditum per debitorem creditor nō potuisset mitti in posses.ipsius predij q̄r exiuisset de bōis debitoris.Ja. de ra.nisi sustinendo glos.eam referas ad locationem tm̄ non ad venditionem.vel si ad venditionem referas dic ꝙ debitor vendiderat.sed nondum tradiderat pos.⁊ sic potuit fieri missio.Dy.Prima tamen expositio.s.ꝙ littera loquatur de vēditione fructuum ⁊ non predij verior est ⁊ ex littera clare colligitur. ¶ Ibi sed hoc ita.s.ꝙ creditor possit vendere vel locare.Dy.Ibi nam.si iam.i.eo tempore quo fit missio ex pmo decreto.Dy.Ibi ⁊ si.i.quāuis.Dy.Ibi tunc enim.s.quando in fraudem creditoris.Dy.Ibi de tempore.nunc ad quod tempus fiat locatio.Dy.Ibi liberum arbitrium.littera ista est expressum arg.dato arbitrio potestati sicut sepe fit possit libere omnia agere sine pena:videtur enim ꝙ de dolo teneatur:sed de culpa non vt hic dicitur.pro hoc.s̄.manda.l.creditor.§.lucius.j.de penis.l.hodie.⁊ que in fraudem creditorum.l.si pater.Dy.Pro et contra potest adduci textus ⁊ glo.C.de inoffi.testa.l.si

testa.l.si quando.tex.enim videtur innuere q tale arbitrium restringi debeat ad ius cõe glo.innuere videtur contrariũ q: sic arbitrium nihil operaretur cu3 potestas sine arbitrio agere possit que sunt iuris cõis.de hoc tetigi.d.l.si qñ.7 bene.s. de dona.l.si filiussa. Ibi si vnus per quos predicta expediantur nunc dicit.Dy. Ibi possideat bona.i.detineat ex pño decreto.Dy. Ibi de locatione.quia ad ipsum solum pertinet locandi facultas.Dy.ibi hoc negocium dare.i.officiu3 locationis cõmittere.Dy.Et allegatur littera ista q si sunt plures executores seu cõmissarij 7 velint facere aliquẽ vel vnum ex eis procura.q possint ar.s.man.l.si procura.§.j.7 qd cuiuscq3 vniuersitatis nomine.l.plane. ¶ Item est arg. q si canonici discordent in electione 7 non eligant tempore debito q electio deuoluatur ad superiorem. Et pro hoc.s. de admi. tuto. l.ij.§.si.Dy.Et est expressum extra de elec. c. ne pro defectu. ¶ Item allegatur finis huius.§.q si iudices vel sapientes ad aliquid electi vel arbitri discordent in electione tertij qd iudex debeat eligere. Doctores tñ dicunt q si partes concordant de eligendo ipsorum est electio.eis autem non concordantibus electio veniat ad iudicem vel pretorem.7 pro hoc.C.de iudi.l.vltima.7 de ventre inspi.l.j.§.notandum.7 qd ibi not. per Dy. ¶ In glo.i.fructuum in si.vel dic ipsam pceptione3 fructuum vendet.si enĩ rem vendi diceretur cur considerare tur perciperet fructus vel non.sed prout referas ad locationem propria est expositio. Item dic q predium erat in substãtia debitoris ita q fm glo.nondum erat facta emptori traditio.Jac. ¶ In glo.s.leui ibi.j.l.proxi.in prin.7 arg. C. de pig. act.l.ij.7 de partu pig.l.ij. Jac. ¶ In ea.glo. ibi.l. tutori. hel.nihil faciunt q: ibi textus expresse dicit delata. Dy. ibi sed contra videtur.s.ad proxi.dictum glo.nã ille.§.cum quid. statim allegatus concor. cum isto.§.7 de hoc notaui.s.sol.ma.l. si filio.§.maritum.Dy.7 Ray.in si.so.culpe appellatio fm naturam rei vel contractus vel actus accipitur aliter 7 aliter 7 hic 7 ibi.7 vbicũq3 venit culpa leuis eo casu debet multomagis venire lata vt patet per ar.a minori.hec solu.procedit fm glo.sed non est ad textum.7 ideo dic q ibi omisit qd facere debet sc3 exactum prestare:hic omisit qd facere non debet.s.vẽdere vel locare quia non suscepit hoc officium.7 ideo ibi tenetur de culpa leui:hic non:vt.j.de regu.iur.l.contractus.Ja. de bel.Et vide quod notaui.s.de pig.act.l.si conuenit vt nomen. ¶ In glo.vt forte senior in si.arg.s. de fide instru.l.si.et de pactis.l.si creditores.Jac.

PRetor ait. Hec.l.primo prouidet debitori contra creditorẽ p fructibus quos percepit creditor.Secundo creditori cõtra debitorem pro expẽsis quas fecit creditor in rebus in quar pos.missus est.Tertio debitori contra creditorẽ qui damnum dedit dolo vel culpa lata in rebus in quar possessione missus erat.Dy. Ibi in pos.bonorum ex primo decreto.Dy. Ibi ei.s.debitori. Dy. ibi non restituit suspensiue legas vsq3 ibi de ea re 7c.Ja. Ibi sine dolo malo. i. necessarias vel vtiles in re in qua missus est.Dy.ibi ei.s.creditori. Dyn. Ibi eius.s.creditoris.Dy.iudicium.i.actionem. Dy. In gl. ad id qd tenetur in si.7 hoc locum habet vbi dies soluẽdi nõdum venit.nam si dies soluendi venisset tunc coleret missus vt in si.eiusdem.§.no. Et notaui fm Dy.s.de dam.infe.l.si finita.§.iul.in tractatu primi decreti.v.item queritur quis coleret.7.j.e.l.§.in eum.7.s.l.proxi.§.j.Dy. Uel dic aut sit missio in personali aut in reali vt no.extra vt lit.non conte.c.qm frequenter.§.in alijs.7 de dolo 7contu.c.contingit in glos. q incipit fm legistas. Uel dic adhuc fm Dy.q finis illius.§.q legatorum.magis innuit contrarium vbi tractatur de bonis eius qui conuenitur 7 tñ heres non colit. Sed rñde q ibi mittitur ex cõstitutione vt ibi p3 7 in ea.l.§.imperator. vñ cũ heres fuerit in mora sex mensiũ d3 pati legatarium colere ar.j. de reg.iur.l.in condemnatione.§.vnicuiq3. Uel dic q princi. illius.§.loquitur cum sit missio q: non cauetur finis loquitur cum sit missio q: non soluit.7 fm hanc sol.non pcederet opinio glo.nisi qñ creditor cõditionalis esset missus in pos. Dy. vel dic fm Ja.de are.q ille.§.qui legator.loquitur in legato in quo sit distinctio an fiat missio ex cõstitutione q: non soluitur legatum.7 tunc legatarius pcipit.vt.d.l.is cui.§.imperator.7 ei vis fieri nõ d3:vt.d.§.qui legatorum.in si.ibi sed si ex constitutione 7c.Si vero fiat ex edicto q: non satisdat tũc obtinet.§.qui legator.in princ.sed in creditore dic q ipse locat 7 colit vt.s.l.pri.§.j.7 de pig.l.si is.§.j.7.j. de sol. titia ar. contra in creditore.s.de dam.infec.l.si finita.§. si quis autem sed ibi dicit de pos.quam non perdit debitor per missionẽ creditoris vel legatarij.Jac.

Quod de fructibus. Ibi ex cõpromisso facto a debitore inter ipsum 7 alium.secus si ab ipso creditore ar.s. de peti. her. l.vtrum.§.si.7.l.at vbi in si.q: tunc ex sua industria 7 puisione videret habere.Sed quõ consequi potuit penã ex compromisso facto a debitore dic q facta fuit missio in nomẽ ipsius debitoris.vt.C.de preto.pig.l.j.7 sic h3 vtilem vt.s.de pigno. act.l.cũ 3uenerit.Alij dicũt ex cõpromisso etiã facto p ipsum creditorem sup re debitoris:vt.s.de here.peti.l.s3 7 si lege.in prin.7 qd sequitur hic in littera vel alio casu vt penã ex occasione serui:vt.s.de peti.here.l.euicta.7 no.j.e.l.creditore.§.j. Jac.ibi cõsecutus est.s.creditor.Dy.ibi prestare debebit.s.debitori.Dy.Et facit bene iste.§.7 glo.hic posita q incipit occasione rei.q si famulus alicuius dñi in exercitu existens super equo dñi faciat aliqd lucrum vel capiat aliquẽ carceratu3 q debeat esse dñi quasi ex re dñi videat quesitũ.7 hoc tenebat Guid.de suz.p hunc.§.7 concor.in gl.allegatis.Gui.de suz. Hoc tñ qd dicit eẽ verũ locũ haberet in lucro licito. secus in illicito vt.s.p socio.l.qd aut ex furto.7.ll.seq. Sed etiã in lucro licito videtur 3tra.q: p liberã psonam non põt acqri nisi possessio.vt.C.per quas perso.nob.acqui.l.j.7.j.de verbo.ob. l.si ita stipulatus.§.grisogonus.

Quod ait pretor. [a] Ibi non ei pstabit sub. iudicium dabo.Jac.ibi h eo spectat.i.hunc effectum h3.Dyn. Ibi 7 rogauerit.s. creditor.7 vt creditor non vt amicus.q: tunc etiam culpa ei obstaret:vt.s.de nego.ge.l.sed an vltro.7.l.si negocia.7.l.sine hereditaria.Ja.ibi sufficit igitur.s.creditori in possessionẽ misso. Dy. ¶ In glo.sic.s.de neg.gest.ibi.l.si pupillum.in princi.7 dic leuius vt ibi no.Dy.

a ¶ Qd ait. ptor. Adde istũ.§.de eqtate canoni cũ nõ pcedere fm Joã. an.in.c.cum venissent ó eo q mit.in pos. cã rei ser.i vlti.notabili.

His verbis. Ibi cõtinebitur. qui est dãdus fm formã.l.de cura.fu.l. si curator.7.l. cuius bonis.7.s.ti.pri.l.fulcinius.§.adeo.Jac.ibi 7 ipse debitor.s.3tinebit.Dy.ibi bona eius veneant.q: ipẽ defensionẽ sui suscipiat p se vel p alium.Dy.vt.s.ti.pri.l.ij.7.l.hoc autẽ §.j.v.si defendi ceperit. Ibi dedere.7 hoc creditor sciuit. Ibi natura negociorum.hic rñdet tacite obiectioni. Dyn.ibi gessisse videtur.7 ideo cessat negociorum gestorum 7 recurrit ad actionem in factum.Dyn. ¶ In glo.hoc ita si sciebat.§.ex diuerso.dic q vel seruum dabit vel qd prestitit.ar.s.de dã.infec.l.si proprietarius.sed si seruus decesserit:ad preciũ serui cõpetit ar. s.cõi diui.l.7 si nõ oẽs.§.si.Et pro determinatione hui9 qõis bene facit.de edil.edic.l.cũ aũt.§.iul.Ja. ¶ In glo. cũ p pte in si.sed ibi gessit negociũ principaliter alienũ.l3 7 ille vtilitatem 3sequeret:hic aũt cõe negociũ qd pro pte nõ potuit expediri.Dy.dic fm Ja.de bel.q in hoc est 3.d.l. si absente. quia hic datur in factũ.ibi negociorum gestorum.Sed sol. q: hic pretor creditori suum cõtulit beneficium eum in possessionem bonorum mittendo 7 noiatim hanc impensam ad suam curã reuocat.7 ideo hic datur actio in factũ ex edicto pretoris 7 non negociorum gestorum. Preterea hic gessit negocium cõe.i. suũ vt facilius ad sibi debitum posset puenire 7 debitoris: l3 negligere potuisset:vt.j.§.pri.7.§.prestat autem. Ibi gessit principale negocium fructuarij.Ja.de bel.

Est preterea. Ibi tenetur.de dolo 7 lata culpa Dy.ibi vt creditores.missi ex pño decreto.Dy. ¶ In glo.in possessionẽ missos.in si.7 pistis facit q: iste curator bonis 3stituit voluntarie.vt.j.de cur.bo.dã. l.ij.§.querit.vñ magis videt teneri q curator q ex necessitate constituitur.ar.C.de neg.ge.l.tutori.7 qd no.s.de pcu.l.pcura.qui p euictione.Nã hec est rõ quare in pignore pretorio non venit culpa.sed in 3uentionali sic.q: pretoriũ quasi qdã necessitate contrahit:3uentionale nõ.Et si dicat immo voluntarie:vt.j.§.pri.v.prestat.Rñdeo voluntariũ est capere 7 tenere:q: nõ cõpellit cõpulsione pcisa.sed causatiua sic si vult sibi debitum 3sequi.sed in conuẽtionali nõ est cõpulsio pcisa nec causatiua.sed ppriam opi.facit q: talis curator dat9 bonis non tenet ita efficaciter sicut alij.vt.j.ti.pri.l.idẽ priuilegium.§.j. Item q: talis curator succedit loco creditoris cui alias venditio pmitteretur nisi eẽt curator:vt.s.e.l.in vẽditione.§.j.Dy.in si.7 iõ d3 intantũ teneri inquãtũ creditor 7 non plus.ar.s.si quis cau.l.si eum.§.qui iniuriarum.7 p hoc facit iste tex.prout ad principium.§.refertur pro alia opi.facit put ad proximam refertur.Jaco.de are. Prima opi.est vera quo ad debitorem:cuius negocia gerere proposuit.ar.s.de euict. l.si pignora.in si.Secunda est vera quo ad creditores quorũ negocia gerere pposuit non quo ad alios quibus ipse non tenetur:vt p3.s.de neg.gest.l.ij.§.si executor.7 mandati.l.si tibi mandauero.§.si curator.Ray.

In eum quoq;. In vsi.prestat.s.culpa locationis vel venditionis omisse. Dy. Ibi cũ voluntarium.h.d.quo ad excludendũ necessitatem precisam est eñ necessarium causatiue si vult cõsequi sibi debitũ: vt notaui in.§.pcedenti.⁊.s.e.l.si minor. ⁊ allegat iste.§.ꝙ quis tenet ex omissione vbi alter ppter omissionem leditur. Jac. ¶ In glo.qd facere debet ibi.l.qui autẽ in pnc. sed hic non acquirendo perdit: et ideo tenetur. al's secus vt ibi. Dy. vel fm Az.ibi est regulare.hic cum concord.casual. vt in brocardis. Jaco.de bel. Vel illa in debitore ⁊ lucris extrinsecis loquitur: hic in creditore ⁊ lucris ex re ipsa puenientibus. Uber. ¶ In glo.ar.cõtra,in fi.sol.omittendo possessionem non obligat vt hic beneficium tñ perdit vt ibi.vel hic nõ acquirẽdo perdit ⁊ ideo tenetur.al's secus vt ibi.vel hic quo ad hoc vt non sit sibi cautum propter illam autoritatem iudicis interpositam super illa possessione. Dy.

Si possessionis. Ibi post annum.qr est pretoria ⁊ ex maleficio ⁊ penalis ex pte conuenti. Ibi cõcipiatur ex parte cõuenti. Old.

Nisi quatenus ad eũ peruenit. Ut precium arborum dolo ademptarum. Jacobus.

Cum vnus. Si vnus ex pluribus creditoribus postulet se mitti in possessionẽ ex primo decreto possessio eius alijs prodest.h.d. Dy. Ibi se mitti.ex primo decreto. et de tali missione loquitur tota hec.l. Dy. Ibi possidere.i.detinere. Ibi oĩbus creditoribus.i.ad vtilitatẽ oĩm creditoꝝ. dy. Ibi aditus sit ad veniendum in possessionẽ sine mera iudicis autoritate. Dy.ibi ⁊ cõmodius.nunc rñdet. Dy.ibi ⁊ in rẽ. i. generaliter.q.d.non tñ vni sed oĩbus pmissum vr. Dy. ibi pmissum videri.adeo ꝙ oẽs alij possunt sine noua iudicis autoritate in possessionẽ venire: vt.s̃.vt in pos.legatoꝝ.l. is cui.§.si plures. Dy.ibi nec videbit.rñdet tacite obiectioni q̃ fieri posset. Dy.ibi acquirit.in possessione vel proprietate rerum Dy. Ibi ex ordine.qui est vt primo primũ decretũ interponatur.⁊ sic p ordinẽ perueniat ad scdm. Ibi vel eum expone vel pro etiã. Dy. Ibi cui.subaudi ille. Dy.ibi debitum suum.ar. ꝙ quis nõ discedit de possessione nisi soluto debito ppter qd missio facta est.ar.s̃.fa.hercis.l.is ɔsequẽter.§.pe.⁊.j.ti.j.l.eũ qui.⁊.C.de epi.⁊ cle.aut.item nulla cõitas.⁊ ibi de hoc tetigi. Sed cõtra puto p.l.ij.s̃.ti.proxi.⁊.l.hic aũt.§.j.in fi.v.si defendi ceperit. Dy.ibi ceteri eñ.s. creditores qbus apta erat via per missionem eius qui mõ recepit solutionẽ. Dy. ibi bonorũ venditionem.ex scdo decreto sine noua interpositione primi vt.d.l.is cui. Dyn. ¶ In glo.j.ibi alijs.s.creditoribus. Et sic not.prouerbium ꝙ vnus lucrat pro altero. Dy.ibi pmo missi vel petentes mitti. Dy. Ibi secundo.s.missi. Dy.ibi ex diuersis titulis ⁊ causis.⁊ sic nõ similia debita pretẽdentes.vt.d.l. vlti.C.e.sed vr ꝙ etiã in diuersis titulis secũdi preferant.⁊ ita no.in glo.d.§.qui prior.in.l.is cui.sed illa glo.non vr posse pcedere qr legata intelligunt deducto ere alieno: vt.C. de iure delibe.l.sancimus.§.licentia. Sed põt saluari hoc mõ: qr aut tractamus de iure hypothece ⁊ prefert legatarius.⁊ ita loqtur illa gl. Aut de satisdatione facienda ⁊ prefert creditor.⁊ ita loquuntur scdo allegata.⁊ qd no.s̃.e.l.hereditarium.⁊ circa hoc dic vt no.p Dy.d.§.qui prior.⁊.§.si plures.ea.l. is cui Ibi hic aũt intellige ex vna.⁊ sic ita demũ vnius missio prodest alijs si sunt eiusdẽ tituli: ⁊ dicunt eiusdem tituli si om̃es sunt ex cõtractu ⁊ nullus ex cã lucratiua vel quasi lucratiua vt ex sequentibus oppositionibus glo.intelliges lz alij d hoc dubitent variantes. Dy.ibi fm quosdam.vel melius hic contra oẽs latitabat ibi cõtra vnum tñ.nã infra dicit de vẽditione que fit ex bonis latitantis. Jac.ibi item scdo.s.dicta huius glo. Jaco.s. ꝙ vnius missio alijs prosit. nam cũ primo dicto glo.concor.s.ꝙ nõ prosit preuenire in tpe. Dy.ibi ex cã lucratiua fiebat missio. Uel dic clari9 quãuis ista sit optima rñsio vbi sunt plures creditores ex cõtractu: aut oẽs p̃tendũt cãm non lucratiuam vt ex mutuo vel simili cã: ⁊ tunc vni9 missio prodest alijs vt hac.l.⁊.C.e.l.fi.ibi talia alias similia debita p̃tendentes ⁊c. Aut oẽs pretendunt lucratiuã cãm puta ex donatione vel legato.⁊ tunc vnius missio nõ prodest alijs. Idẽ si vnus pretendat lucratiuã: alius nõ lucratiuam vt vnus ex donatione alius ex mutuo vt hic habetur. d.§. si plures.l. is cui in possessione legatoꝝ.⁊.§.qui prior.⁊.§.postq̃. Dyn. Ibi item scdo op.s.eidem secundo dicto huius glo. ꝙ vni9 missio prodest alijs. Dy.ibi sed ibi spãle.sed cãm spãlitatis non video; ⁊ id dic aliter.s.ꝙ missio ex cã dãni infecti dicit cã quasi lucratiua.vnde idem in ea qd in causa vere lucratiua seruat ar.j.de doli excep.l.apud celsum.§.de auctoris.v.ceterum. ⁊ not.j.de reg.iur.l.ꝙ ipsis. Sed in causa vere lucratiua vnius missio non prodest alijs vt dictum est.s̃.in solutione p̃cedentis cõtrarij. Et ꝙ censeat cã dãni infecti quasi lucratiua pbatur hoc mõ ille qui possidet ex cã noxali dicit quasi lucratiuã causam habere vt p̃ alle.§.de auctoris.v.ceterũ.sed missus ex causa dãni infecti parificat possidẽti ex cã noxali: vt.s̃. de dã. infec.l.pretor.§.hoc edictũ ergo ⁊c. Preterea efficacius põt dici causa lucratiua quasi ex cã dãni infecti qr põt esse lucrũ et non damnũ si reficiã domũ ruinosam quã possideo anteq̃ ruat.sed cum ex cã noxali possideo ex cã alicuius dãni mihi illati.vñ cum sit maior rõ idem ius statui dz. Potest ⁊ alia rõ reddi vt dicas missio vnius in cã damni infecti ideo alijs nõ prodest qr ille qui cautionẽ nõ petijt adhuc non põt dici creditor.vt.s̃.de dam.infec.l. p̃tor.§.fi.⁊.l.se.⁊.l.hoc amplius. sic etiam dicerẽ hic si vno creditore misso aliquis de nouo fieret creditor sibi nõ prodesset missio prioris sed de nouo mitti opz Sed hec rõ non valet qr vbi plures petierunt caueri ⁊ qr vni non est cautũ missus est in pos.tñ hec missio alijs petentibus non prodest sed de nouo eos mitti oportet: vt.d.l.si finita.§.si plures.vbi indistincte dicit opus esse alium postulare. Dyn. ¶ In eadem glo.in fi.olim fiebat missio in oĩa bona vnde iniquum erat vt qui par ius habebat p p̃uentionẽ occuparet: sed hodie ista iniquitas cessat qr fit missio solum pro mensura debiti declarati ⁊ ideo cessat puisio huius.l.arg.l.adigere.§. quãuis.s̃.de iurepatro. Nec obstat exemplum qr ibi similiter fieret omissio in oĩa bona cum glo.p̃supponat ꝙ nõ habebat in bonis nisi centum ⁊ centum debebant creditori misso: et id eadem iniquitas remaneret. Sed pone exemplum ꝙ debitor habebat quindecim tñ in bonis ⁊ duos habebat creditores quibus debebat.x.pro quolibet: vnus mittitur in possessionẽ pro suo credito.s.pro.x.tñ ⁊ sic non fiet missio in oĩa bona tñ adhuc esset eadem iniquitas p̃uentionis saltez in quinq;.hoc casu diceremus ꝙ vnius missio alij non pdesset qr ratio cessat cum nõ sit facta missio in oĩa bona vt est dictum.tñ qr iniqtas duraret in partem dicemus ꝙ lz alij non prosit missio primi: non tñ obsit secundo p̃uentio primi quominus postea petendo admittatur: vt notat.d.l.is cui.§.si plures.s̃. vt in pos. lega. Dy. Et circa hoc dic clarius ꝙ quotiẽs sunt plures creditores: aut oẽs pretendunt pignus cõuentionale: aut om̃es pretorium: aut quidam conuentionale quidam pretoriũ. Primo casu qui prior est tpe potior est iure: vt.s̃. de distrac. pig.l. cum prior.⁊.C.qui po.in pig.hab.l.diuersis. fallit in casibus ibi notatis ⁊.s̃.qui po.in pig.hab.l.interdum.§.fi.⁊.l.seq. Secundo casu qñ omnes p̃tendunt pignus p̃torium: aut omnes pretendunt titulum lucratiuum: ⁊ tunc non pdest p̃uenire in tempore.nam missio vnius non pdest alijs nec nocet: qr ⁊ alij possunt petere vt mittantur: vt.d.l.is cui.§.si plures.s̃.vt in pos.lega. Aut omnes p̃tendunt titulum non lucratiuũ: ⁊ tũc missio vnius pdest alijs ⁊ non prodest in tempore p̃uenire vt hac.l.⁊.C.e.l.fi.ibi similia debita p̃tendentes ⁊c. Aut omnes pretendunt causam quasi lucratiuam: ⁊ tunc idem qd in vere lucratiua: vt.s̃.de dam.infec.l.si finita.§.si plures.⁊.l. pretor. §.eius rei.vt.s̃.probatum est. Si aũt quidam lucratiuã quidam non: tunc missio vnius nõ pdest alijs: vt.s̃.vt in pos.leg. l.si postq̃.⁊.C.qui po.in pig.ha.l. si decreto. quasi videant eẽ diuersorum tituloꝝ. Si aũt quidã p̃tendunt ɔuentionale quidam p̃toriũ: tunc q prior est tpe ⁊c.vt.d.l.si postq̃. Dy. ⁊ vide qd no.j.ti.pri.l.priuilegia.⁊ p Dy.⁊ alios ex de reg.iur.c.qui prior.⁊ qd no.⁊ dixi.C.e.l.vlti. ¶ In glo.i.sine p̃finitione p̃sone adeo ꝙ alij possint sine noua iudicis autoritate siue decreti interpositione in possessionẽ venire: vt.d.l.is cui.§. si pl'es. vt in pos.leg.⁊ hoc nisi eis qd referat ꝙ creditores nõ sint tũc enim tenentur suum creditum certum facere: vt.C.e.l.fina.in fi. ¶ In glo.sic ergo.ibi si quis ex his.dic vt ibi: qr illud pcedit directo: sed p quandam consequentiam. Dy.

Is qui. Preceptum simplex iudicis de inducẽdo in possessionẽ nõ extendit nisi ad bona q̃ sunt de iurisditione ⁊ districtu iubẽtis.h.d. Jac.⁊ Ol. Quomodo ergo fiet executio in bonis q̃ sunt in alieno districtu: dic ꝙ iudex qui tulit sñiam scribet iudici in cui9 iurisditione sunt res ꝙ eam exequat ⁊ ille iudex exequet.vt.s̃.de re iudic.l. a diuo pio.⁊ ex de foro cõpe.c.romana.lib.vj.⁊ hoc etiam locum habebit in rebus mobilibus: vt no.⁊ dixi.C.vbi in rẽ actio.l.vlt. et de hoc satis dixi.C.de iudi.l.pperãdũ.§.sin aũt reus. ⁊ no. etiam.s̃.de offi.assesso.l.j. ¶ In glo.feci vocari in fi.prima vera: vt.s̃.de iudi.l.heres absens.§.j.⁊ est casus.d.c.romana.§. contrahentes.de foro compe.lib.vj. Dy.

Paria

1 ☞ Paria sunt aliqd esse inundatū vel ab hostibus captū.

1 **Si propter naturam.** No. ꝙ paria † sunt aliquid eē inundatum ⁊ ab hostibus captum seu occupatum. sed illud qđ est inundatum dicit̄ perditum: vt. ṡ. de acqui. pos. l. iij. §. labeo. ⁊ l. interdum. §. j. ⁊ l. qui vniuersas. §. item qđ a mari. et no. ꝑ Dy. ṡ. de testa. ma. l. meuia. ergo ⁊ illud qđ est ab hostib⁹ occupatum dicitur esse in deꝑdito ⁊ nō possideri. Per quod patet ꝙ si quid de predictis cōtingat in re emphiteotica. s. q̄r occupetur ab hostibus vel inundetur ꝙ liberatus est emphitheota a p̄statione pensionis: vt. C. de iure emphi. l. j. cum per tales casus dicatur res esse deꝑdita ⁊ non possideri: vt dictū est. ⁊ hoc tenet Ja. de are. Contrarium no. extra de loca. c. potuit. in glo. magna circa fi. Et predicta locum habent in vere hostibus. secus in guerris partialibus q̄r non dicūtur hostes sed latrūculi. vt. j. de capti. l. hostes. Item dicunt quidam ꝙ cum hodie cōtractus emphiteotici cōiter non stent in finibus contract⁹ sed transeat̄ ad stipulationē: q̄r cōiter dn̄i stipulant̄ pensionem sibi solui ꝙ emphiteota non liberatur per casus fortuitos etiam si tota res intereat quasi sit stipulatio magis q̄ꝫ contractus emphiteoticus. dicunt tn̄ tunc agi posse conditione sine cā. de hoc plene notaui. d. l. j. C. de iure emphi. ⁊ C. locati. l. licet. ¶ In glo. i. ibi item hanc Dy ¶ In glo. contra C. ibi immo hic. hanc Dy.

Quamuis. Ibi possessa bona. ex primo decreto. ⁊ hanc. l. non nemini alibi. ¶ In gl. i. mitti iussus. ex primo decreto. dy. Et intellige hanc. l. ſm qđ notaui extra de dolo et contumacia. c. cōtingit. ¶ In glo. non vere. ibi sed cū patrono. in fi. ꝓ hoc. ṡ. de acqui. here. l. si ex pte. ⁊ l. qui ex duabus. ⁊ de here. inst. l. liber homo. §. si titius. Alber.

Creditore. Ibi misso. ex p̄io decreto. dy. Ibi ei. s. creditori: vel dic ei. s. debitori: q̄r forte habebat actiones contra aliquos que peribant tp̄e nisi curator cōstitueret̄ quasi eas exerceret. Dy. Ibi ꝑiture sunt tp̄e. s. cuꝫ curator datur bonis aut datur ad bona cōseruanda: aut datur vt soluat creditoribus. Primo casu qn̄ datus est ad bona conseruanda ⁊ custodienda vt est curator vētris nō intentat nisi tp̄e ꝑiturā vt hic cum concor. Scđo casu qn̄ datur ad distributionem bonoruꝫ seu vt creditoribus soluat vt q̄r debitor cessit bonis: tunc intētat etiā nō perituras. vt. j. de cur. bo. dā. l. ij. ⁊ ṡ. eo. l. pretor. §. his verbis. ⁊ cū hac distinct̄. intellige gl. que est hic. Dy. Ja. et Old. Alij ꝙ quasi in idē recidit: dicunt aut cura. datur anteq̄ꝫ debitor bonis cedat: ⁊ tunc exercere possit perituras tm̄ vt dictis. ll. ⁊ ita intelligat̄ opi. Azo. Aut datur post cessionē et tunc cū habeat vendere ⁊ inter creditores distribuere. ⁊ tūc cum intentet etiam nō ꝑituras: vt dictum est. Dyn. Et ꝓ hoc ṡ. ti. proxi. l. fulcinius. §. adeo. ⁊ q̄r spēs distrahendi est in iudicium deducere: vt. ṡ. de iure delibe. l. j. §. ait pretor. v̄. est auteꝫ absurdum. Dy. de hoc tangit̄ per Azo. in summa qn̄ fiscus vł priuatus debitoris sui debitorem conueniat in fi. ⁊ facit. ṡ. de admi. tuto. l. inter bonoꝝ. ⁊ ibi tetigi. ⁊ tāgitur in summa eiusdem titu. de admi. tuto. in fi.

Datur autem. Ibi missus. ex primo decreto. Dy. Ibi si posset agi. sed vere non pōt q̄r hic creditor nō alienū sed cōe negocium gessisse videtur ⁊ ꝙ ꝓ parte nō potuit expediri: vt. ṡ. l. pretor. §. his verbis. dy. ¶ In gl. cōsequi tn̄ pōt in fi. vt. ṡ. l. p̄tor. §. j. ibi qd em̄ si ex cōpromisso vel ex locatione fructus: vt. ṡ. e. l. pretor. §. qđ de fructibus. Et de hac materia sic breuiter dic cum ago contra furiosum vel ꝓdigum ⁊ tunc serua qđ dicitur. ṡ. e. l. fulcinius. §. adeo. cum glo. ibi positis. q̄r si non hꝫ cura. petitur ei dari si hꝫ ⁊ non defendat petit̄ vt suspectus remoueri. nec fit missio nisi qn̄ non inuenitur cur. nec etiam vēditio nisi ex magna causa vt ibi. nec etiā omnino datur curator sed demum si iudici videat̄: vt no. e. ti. l. hic aūt. §. j. In pupillo serua. l. apđ iul. ⁊ l. hic aūt. eo. ti. in q̄bus dicit̄ ꝙ si pupillus conueniatur ex cōtractu patris patit̄ missionem ⁊ venditionē lꝫ restituat̄ propter graue damnum: vt. ṡ. e. l. si minor. ⁊ ibi no. In maiore dic si latitat ꝙ patitur missionem ⁊ venditionem: vt. d. l. fulcinius. §. j. dūmodo quattuor interueniāt que ibi no. ⁊ C. de bo. auto. iudi. possi. l. cum ꝓponas. Et ad hoc vt ostendas ⁊ probes eum latitantē fac ſm cōsilium glo. posite. d. l. fulcinius. §. quid sit latitare. Si aūt absens ⁊ nō latitat patitur missioneꝫ tantum ⁊ non venditionē ⁊ ille q̄ missus est nō lucrat̄ fructus vt. d. l. fulcinius in princi. fallit in casibus ibi notatis. ⁊ si fiat venditio tanq̄ꝫ ꝯtra latitātē q̄ vere nō latitat nō valet vt eo. l. fulcinius. §. si quis. ⁊ si perseueret in absentia licꝫ non latitet forte subuenitur creditoribus q̄r dabit̄ cur. bonis qui vendet. vt creditoribus satisfaciat vt hac. l. ⁊ ṡ. e. l. p̄tor. §. his verbis. et glo. ibi posita. ⁊ melius facit. j. ti. ꝓxi. l. idem priuilegiū. §. j. et. ṡ. ti. ꝓxi. l. diu. qđ hodie nō est bene clarum nec expeditum. Predicta locū habent ante lit. ꝯte. Post litē aūt ꝯtestatā distingue. aut liquet de cā reo absente vel actore ⁊ locum hꝫ. C. de iudi. ꝑperandum. §. sin aūt reus. Aut nō liquet ⁊ tūc actore absente ⁊ citato locum hꝫ. e. l. §. ⁊ si quidē. Reo aūt absente et non liquente de cā tūc si actor vult fiet missio sicut si lis nō esset cōtestata: vt no. d. §. sin aūt reus. ⁊ l. cōsentaneum. C. quō et qn̄ iud. Et not. ꝙ eodem modo fiunt citationes ante lit. cōtesta. quō ⁊ post: vt. d. l. cōsentaneum not. si tn̄ inuentus dicat nolo venire sufficiat vna citatio. vt no. eo. ti. §. quō ⁊ quando iudex. l. tres citationes. Item no. ꝙ hodie etiam lit. non cōte. actore absente ꝓceditur in causa ⁊ liquidatur ⁊ fertur diffinitiua vt eo. ti. aut̄. qui semel. Dy.

Cum plures. Ibi ne corrumpant̄ rationes. al's actiones ⁊ dic pertinentes ad bona in que missio facta est. Jaco. Ibi elegerit. ⁊ si nō eligunt nec cōstituūt in administrando electio ad p̄torem deuoluit̄: vt. ṡ. e. l. in venditiōe in fi. Dy. Ibi ego puto. hunc cui negocium rōnum est cōmissuꝫ Jac. Et allegat̄ hec. l. ꝙ si mulier post mortē viri remansit in domo cū priuignis ⁊ tenet bona tanq̄ꝫ sibi obligata ꝓ dote et priuigni dicant se dubitare ꝙ bona nō dissipet ⁊ iō petant qđ detur curator bonis vel ꝙ inuentariū fiat ꝙ audiantur. et ꝓ hoc. ṡ. si mulier ventris noīe. l. j. §. vlti. ⁊ j. de iniur. l. si iniurie et. ṡ. locati. l. cum dn̄i horreoꝝ. et est casus satis singularis in quo cōficitur inuentarium. Guid. de suza. Item allegat̄. v̄. si quis cām ꝙ si creditor amittat instrumentū debiti ⁊ iteꝝ postulet sibi refici a tabelliōe ꝙ audiri debeat dūmodo iuret ꝙ calumnie causa hoc non petat ⁊ ꝙ instrumentum amisit. sed videtur ꝙ ꝓbare debeat de amissione: vt. C. de testi. l. testium. in fi. de fide instru. l. sicut iniquum. ⁊ ff. de edendo. l. si quis ex argentarijs. §. ꝓhibet. ⁊ facit qđ not. ṡ. de admi. tu. l. cyrographis. ¶ In glo. i. ad ꝑmissionem nouā. ⁊ de hoc plene dixi. d. l. sicut iniquum. ⁊ C. de fide instru. ¶ In glo. no. his in fi. dic ꝙ ex cā dꝫ fieri copia bis ⁊ non vltra. nisi alia cā noua superueniat. nam tunc quot erunt cause superuenientes totiens erit faciēda copia: vt in cōtrario. Ja. vel ibi in rebus q̄ facte sunt me mādante ⁊ sic sunt cōes. ibi vero nō sunt cōes. Alber. prima placet Jac. de bel. ¶ In glo. bonorum. non tn̄ instr̄orum et facit. ṡ. de ven. in pos. mit. l. j. §. eleganter. Dy.

☞ Nota istud dictum notabile.

¶ De priuilegijs creditorum. Rubrica.

¶ Super rubrica. Dic ꝙ titulus iste tractat de priuilegijs personalibus cōpetentibus rōne ꝑsone cause vel rei. de reali autem priuilegio. i. hypotheca tacita vel exp̄ssa nihil tractat. Dy. Quod creditor cognatus p̄feratur extraneis in vēditione bonorum debitoris. j. e. l. j. ⁊ non reperitur alibi. De ꝑuilegio funerarie. j. e. l. quesitum. Et de ꝑuilegio dotis siue tenuerit matrimonium siue non. e. l. §. si spōsa. Et de ꝑuilegio act̄. tutele ꝓ tutele. Et nego. gest. contra curatorem. j. e. l. idem priuilegium. ⁊ l. dabimus. §. si quis cum tutor. De ꝑuilegio ventris. j. e. l. si vēter. De ꝑuilegio actiōis depositi. e. l. §. in bonis Et ꝙ vbi ex duabus causis conceditur ꝑuilegiuꝫ vna cessante non cessat priuilegium. An substitutus pupillariter pupillo qui per restitutionem abstinuit ab hereditate paterna teneatur creditoribus hereditarijs. j. e. paterfa. Et an sola existentia sui heredis confirmet tabulas pupillares. Cui incumbat onus ꝓbandi diuitias vel paupertatem. j. e. l. si creditores. De missione que fit contra latitantem ⁊ contra non latitantem. Et quando tenuta possit recuperari. Et quādo possit venditio fieri. j. eo. l. eum qui. An ciuitas possit statuere ꝙ posterior creditor p̄feratur prioribus. j. e. l. antiocensium. Casus singularis qui alibi non reperitur ſm Dyn. ⁊ pertinens ad istam materiam habetur. ṡ. de magistratibus cōuen. l. j. §. priuilegium.

Cum bona. Qui est creditor et cognatus habet̄ potior in emptione bonoꝝ debitoris q̄ꝫ creditor extraneus. Et q̄ est creditor tm̄ ⁊ nō cognat⁹ potior est cognato q̄r nō est creditor. Primū intellige si sunt pares debiti quātitates. Sꝫ si dispares ille p̄fert̄ cui maior quātitas debet̄ siue sit cognat⁹ siue extraneus vt in fi. ⁊ iste casus alibi nō reperit̄ ſm Dy. Ibi magis tn̄ creditor. etiā extraneus i Dy. ibi q̄ꝫ cognatus qui credi

tor nõ erat.Dy.Et hec ṽa sunt si pares sint debiti quãtitates. si aũt dispares locũ hʒ qḋ sequitur.⁊ inter creditores ⁊c.Et dic inter creditores oẽs cognatos vel oẽs extraneos vl' quoꝝ vnus est cognatus alter extraneus.Dy.⁊ Ol.¶ In gl.i.creditoribus.ibi cupiũt adijci.Ja.ibi ⁊ sunt pares.s.isti creditores.Dy.Ibi.l.maiorẽ.sed hic intellectus littere videt̃ ꝯrius tñ hec littera inserat de cognato q creditor non erat cui non posset adijci:⁊ etiã legi q̃ videt̃ velle oibus pro rata ꝯcedi vt C.de bo.auto.iudi.possi.l.qui debito.⁊ qui bonis cedere pñt. l.fi.§.in rebus.Ja.in fi.⁊ sic expedit potius bona vendi ꝙ pati vsurarum cursum.Old.põt etiã legi in parificatiõe preciȷ: quia quilibet volebat emere pari precio ⁊ cõditione quis preferri debeat hic terminat̃.Constat aũt creditor cuiuslibet iure emere posse:vt.C.si in cãm iudi.pignus captum sit.l.ij.Sʒ obijcitur qꝛ ibi hoc ꝑmittitur in subsidium.sʒ subaudi ibi maxime alio emptore non existente.⁊ sic non obstat.Jac.¶ In glo.s.tantum.ita ꝙ non creditor.Dy.

Quesitum. Premitte ꝙ actio funeraria prefertur creditori habẽti expressam vel tacitam hypothecam: vt.s̃.de relig.l. at si quis.§.j.⁊.l.impensa.ꝙ qñ competat tractat hc.l.Dy.Ibi alium.quẽ habebat necesse funerare is de cuius bonis vendendis tractatur.Dy.ibi factus sit inspicitur ergo cã quare agitur non que agendi formula ꝑponat̃.Dy. Ibi etiam funerariã.i.priuilegium funerarie.Dy.ibi in stipulatum.i.in stipulatione non animo nouandi conceptã.Dyn. ¶ In glo.vt primo satisfiat in fi.contraria glo.est.s̃.de pact. l.rescriptum.sed hec est verior.¶ In glo.facit.s̃.in fi.sed ibi priuilegium personale.hic actionis siue cause.Dyn.Uel dic ꝙ hec stipulatio concepta est in eadem persona.ibi in alia q̃ non hʒ priuilegium.Uel dic clarius ꝙ priuilegium ꝑsonale non transit ad aliam ꝑsonam vt ibi.sed in aliam actionem sic vt hic.⁊.s̃.de dona.l.qui id qḋ in prin.Jaco.de bel.

Si sponsa. Sicut mulier qñ agit actione de dote eo casu quo matrimoniũ tenuit est priuilegiata:ita qñ agit cõditione ob cãm vel sine cã qñ matrimonium nõ tenuit.⁊ hoc dicit Dyn.ibi dotem.i.aliqd noĩe dotis future.Dy.Ibi tametsi.i.quãuis.Dy.Ibi idem dicendum.s.vt habeat priuilegiũ.Dy.Ibi deducta sit non p̃cedentibus spõsalibus sed interpositis verbis exprimẽtibus ꝯsensum de presenti.Ja.in fi.qꝛ nõdum duodecimũ annũ compleuit:tunc vxor eẽt si cõpleuisset.vt.s̃.de ritu nup.l.minorem.⁊ de cõdi.ob cãm.l.qḋ seruius.Ja.¶ In glo.inter ꝑsonales.ibi tacitã hypothecã.i.priuilegiũ reale.naʒ de ꝑsonali constat vt hac.l.Dy.ibi ꝯm.M.opinio tñ.M.non approbat̃ sed alioꝝ qui dicunt ꝙ preferatur tm̃ habentibus tacitam vt not.d.l.assiduis.Dy.¶ In ea.glo.ibi quis eñ ⁊c.naʒ illa rõ que ibi reddit̃ in vxorẽ hic locũ non hʒ.⁊ ideo cũ hic cesset rõ legis cessat ⁊.l.beneficiuʒ ar.s̃.de iurepatro.l.adigere.§.quãuis.Dy.ibi.l.si vxor.§.diuus.hec opi.Jo.est verior p.l.si cum dotem.§.vlti.s̃.sol.ma.vbi de hoc.⁊ ꝙ sit verior sic potest ꝑbari interpretatio.l.refertur ad eos casus ad quos lex interꝑtata potest extẽdi:vt in aut.de filijs ante dotalia instr̃a natis §.fi.col.iij.sed lex assiduis.interpretatur vt priuilegiũ ꝑsonale in dote extendatur etiã ad reale:ergo ista interpretatio extenditur ad quasi dotem cũ eadẽ sit ratio cũ doti detur priuilegium vt nubere possit:vt.s̃.sol.ma.l.j.Et eadem ratio est in quasi dote:vt.j.l.pri.Nec ob.versi.si quis eñ.d.l.assiduis.qꝛ non est illa rõ in quasi dote:sed alia quã dixi iõ ⁊c.ar.eius qḋ no.j.e.l.si ventri.§.in bonis.Nec ob.scḋm ar.qḋ facit gl.ꝯtra Jo.de.l.qḋ cõtra rõnem qꝛ immo bene sit extensio ad casus similes rões habentes:vt no.j.de reg.iur.l.que propter necessitatem.Item non ob.tertium ar.qꝛ reperitur innouatum saltem ꝑ interpretationem vt predixi.Dy.

Dabimus. In duobus suprascriptis casibus.Dy.ibi ex his causis.s. duabus in quibus non tenuit matrimoniũ.Dyn. Ibi ipsi mulieri.q.d.non actioni de dote cuʒ nulla sit dos qꝛ non tenuit matrimonium.Dy.

Si quis cum tutor. Ibi priuilegio.s.ꝑsonali ⁊ reali tacite hypothece.Dy.ibi locũ esse in bonis vendendis ⁊ ex his debito cõsequendo.Dy.ibi debebat.i.debitor sit cuius bona vẽduntur.Et no.ꝙ priuilegiũ qḋ cõpetit in ꝑsonali cõtra debitorem hoc cõpetit ꝯ heredẽ vt ex eius bonis prius ꝑuilegiatis satisfiat secus in hypotheca ꝯuẽtionali:vt.s̃.de pig.l.paulus et secus in legali que induciṫ ꝑ legatis.vt.C.cõia de leg.l.j.in fi.Quid de ea que induciṫ ob dotẽ vꝛ secus qꝛ ꝑuilegium hypothece cõcediṫ ꝑsonali de dote:vt.C.de rei vxo.act.l.vnica. §.j.⁊ qui po.in pig.ha.l.j.§.fi.ergo quicũq; potest act.ꝑsonali ꝯueniri ⁊ eius bona hypothecata esse dicunt̃ arg.huius littere.⁊.j.de reg.iur.l.ꝑuilegia.⁊.s̃.de re iudi.l.tꝑs.Jac.Ibi successores cõsiderat̃ ergo tm̃ ꝑsona agentis ⁊ nõ ꝑsona ꝯuẽti.Dy.¶ In glo.de ꝑsonali cõstat in fi.⁊.d.l.vlti.s̃.de tute.⁊ ra.dist.Dy.Et facit qḋ no.⁊ dixi.s̃.e.l.ij.in ꝑn.§.si spõsa.In glo.qꝛ hoc priuilegiũ in fi.sed cõtra.s̃.de ritu nup.l.non solũ.§.fi.Ja.Et.§.exceptis.loquit̃ in dote cui ꝑuilegium datur ꝑpter liberos ꝑcreandos ar.s̃.so.ma.l.j.ergo multomagis filio qꝛ ꝑpter vnũquodq; tale ⁊ illud magis:vt.C.de sacrosan.ecc. aut̃.multomagis.sed in tutela est solum priuilegium pupilli vt.d.l.ex pluribus.ergo cum persona finitur:vt.d.l.ꝑuilegia ⁊.j.de regu.iur.Dy.

Idem priuilegium. Ibi priuilegiũ dari etiam ꝑsonale.Dy.in fi.⁊ sic not.ꝙ aut gerit tutor aut protutor ⁊ male ⁊ tunc pupillus hʒ in eius bonis priuilegium ꝑsonale ⁊ reale:vt.l.dabimus.§.j.Aut gerit curator furiosi adulti vel ꝑdigi seu alterius debilis ⁊ tũc habent istud priuilegium ꝑsonale tm̃ vt.e.l.dabimus.ꝟ.sʒ eqßimum.⁊.ll.seq.⁊ in ꝑn.huius.l.Aut gerit curator dat⁹ bonis absentis vel capti ab hostibus seu heredis deliberantis velit adire vel non:⁊ tunc non habent priuilegium ꝑsonale nec reale vt hic.Aut aliquis gerit negocia pupilli non officio tutele sed amicitie.⁊ tunc hʒ pupillus priuilegium personale tantũ vt.j.l.pri.si negocium.Dy.Quod tñ dixi de cur.furiosi adulti prodigi ⁊ similium ꝙ contra eos habeant solum ꝑuilegiuʒ personale vt dicit etiam glo.super ꝑn.huius.l.videt̃ ꝙ etiam habeant priuilegium reale.nam cõtra curatorem adulti dat̃ idem priuilegium qḋ contra tutorẽ vt.C.de admi.tu.l.ꝑ socio et cum idem priuilegiũ extendat̃ ꝯtra ꝑtutorem eadem rõne videtur extẽdi cõtra eũ qui vt curator gerit cũ eadẽ sit rõ ar. C.de diuer.rescrip.l.si libellum.⁊ eadẽ rõne videtur idem in omnibus alijs qui per alios regunt̃ ⁊ gubernantur cum plenam administrationem dicantur habere:vt.l.inter bonoꝝ.s̃. de admi.tu.Dy.⁊ de hoc dixi.d.l.pro officio.

Si negocium. Dic breuiter aut gerit autoritate tutoris aut quasi tutoris vel curatoris aut ex officio amicitie.In primis duobus habet priuilegium reale et personale.In vltimo personale tãtum.quod dic vt dixi.s̃. eo.l.proxima.Dy.

Si ventri. Dic aut nasciṫ integer homo ad nullũ declinans monstrũ vel ꝑdigium.⁊ tunc planum est.vt.l.cũ pater.s̃.õ neg.ge.Aut nasciṫ abortiuus.⁊ tũc datur ꝑuilegium in reali ⁊ ꝑsonali:vt.s̃.de ven.in pos.mit.l.j.§.idem erit ⁊.§.itẽ si periculũ.Aut nullus nascitur.⁊ tũc nullũ datur vt hic.Dy.¶ In gl.in actiõe ꝑsonali ibi.§.hac actiõe.meli⁹ eo. ti.l.cũ pater.de testa.tute.l.si nemo.§.testõ.⁊ de tute.⁊ ra.dist. l.pe.Ja.ibi quid ergo iquit cessat ergo ꝑuilegiũ ꝑsonale ꝑtu non edito.Ja.ibi ⁊.s̃.l.pri.innato puero verũ credo vt ea det̃ sed substituto nõ dabitur multominus q admittitur propter abortum:vt.s̃.e.l.dabimus.§.ipse aũt.⁊.§.idẽ erit.in gl.allegatis in sumptibus factis in muliere dicit tm̃.Ja.ibi idẽ priuilegium.§.j.sed ibi in curatore bonoꝝ.hic ventris vel forte istud contrarium continet veritatem.Dy.

Diuus. Ibi ob restitutionem.i.refectionem.Dy.ibi qḋ ad eum.dic qḋ.s.priuilegium reale ⁊ ꝑsonale.⁊ dic ad eum.s.creditorem.Dy.

In bonis mensularij. Ibi post priuilegia.s.realia. nam habẽtes realia ꝑuilegia istis ꝑferũtur nisi nũmi extẽt vt j.hoc eodẽ.§.⁊ hec est vera expositio.Dy.ibi eoꝝ cãm.s.ꝙ eoꝝ que ꝑtendũt cãm mutui.Dy.ibi vsuras.nõ ex mora sed extra moram.secus si ex mora.vt.s̃.de admi.tu.l.q noibus.Dy.ibi vendicari.si vsuras nõ acceperat.Dy.Et sic nõ est trãslatuʒ depositum in naturã mutui:qꝛ tũc translatũ esset dñium pecunie:vt.s̃.si cer.pe.l.certi ꝯdictio.§.fi.Accipiẽdo eñ vsuras videtur depositũ trãsire in naturã mutui:⁊ sic dñium trãsire et eum nõ posse vẽdicare.⁊ sic glo.hic posita male dicit eo casu quo accepit vsuras vt statim dicã in suppletione glos.hic ergo deppsuit pecuniã in sacculo.⁊ sic in spẽ:⁊ iõ põt vẽdicare cũ pecunia extat.secus si cõsumpta est.Dy.ibi a depositarijs ꝑ deponẽtes.Dy.ibi ⁊ futurũ eũ.s.deponentẽ in spẽ puta in sacculo.Dy.ibi ante ꝑuilegia.s.ꝑsonalia ⁊ realia.Dyn. ¶ In glo.imo ante in fi.vel ibi in ꝑuilegio ꝑsonali hic in reali ar.s̃.de pac.l.rescriptũ in ꝑn.Dy.vel dic post priuilegia simul.i.vnius cõdebiti ꝑsecutione ꝯcurrẽtia.s.reale ⁊ ꝑsonale.

Si autem

Si autem priuilegia sola psonalia duplex enim priuilegium fortius est ar. C. de adop. l. cũ in adoptiuis. ⁊ in aut. de consanguineis ⁊ vterinis fratribus circa fi. ¶ In glo. i. mutuare in fi. ⁊ hanc sol. satis approbat Dy. Ibi pōt esse alia rō vel sol. nam natura depositi est ꝙ nihil ꝑcipiat recipiẽdo. ergo recedere videt̃ a deposito ⁊ transire in cām mutui vt ꝓdixi. ſ3 pupillus recipiendo vsuras reliquoꝝ nō videt̃ facere ꝯ naturā actionis tutele. ⁊ iō priuilegiũ durat ⁊ nō ꝑditur vt p̄ alle. l. q noībus. de admi. tu. ¶ Itē no. ex hac glo. ꝙ quotiens datur priuilegium ꝓpter duas cās: vna ex causis finita nō tollitur priuilegium: imo nihilominus durat ꝓpter aliā cām durātē vt insti. de nupt. §. affinitatis. ⁊ in aut. de resti. ⁊ ea q̄ parit. §. vnum. Dy. ⁊ dixi so. ma. l. j. Ray. ibi duret ꝑsona q̄ est cā priuilegij magis q̄ actio. Dy. ¶ In glo. accepit vsuras vel nō sed Dy. cōtra eo casu quo accepit vsuras. nā tũc vr̃ ꝯcedere vt vtatur ⁊ sic desinit esse depositũ ⁊ fit mutuũ vt ꝓdixi. ⁊ probatur. d. l. certi ꝯditio. §. fi. s̃. si cer. pe. ⁊ egredit̃ depositi notissimos terminos vt. s̃. deposi. l. lucius. ⁊ l. diē. §. j. ⁊ l. si sacculũ ij. rñso. ergo trāsit dñium in accipientē ⁊ sic nō poterit vendicari. Dy. In gl. i. deponētibꝰ ibi. §. ꝯ quoq;. ⁊ dic vt ibi plene no. ꝑ Dy. ibi. §. ꝑpetuo. ⁊ ibi ꝑ Dy. ⁊ eo. ti. l. si duo. in pn. Dy.

Eorum. Ibi ab inferioribus. i. ab alijs qui secundo crediderunt ⁊ priuilegiati non erāt. Dyn. Ibi si ante quātum ad debitorē alias est statim. Ja. Et ꝑ declaratione huius materie vide Azo. in summa. C. de his qui in priorum creditorum loco succedunt. ⁊ que ipso titulo notantur ⁊ dixi.

At pretor. Sc3 hoc qd̄ sequit̃. Dy. ibi contractũ erit. emēdo ab eo vel ei mutuādo in fraudē creditoꝝ vt cōcurrente isto cũ eis ceteri minorē habeāt portionē. Jac. ibi venierint. i. vēdita fuerint ꝑ ipm creditorē in fraudē creditorũ. Dy. ibi fraudādi. s. creditores suos. Dy. ibi sciēte eo. s. creditore. Dy. ibi qui ꝯxit. s. post alienationē factam. Dy. ibi ne actio. hic incipe ꝯstructionē ⁊ dic ne. i. vt nō detur actio eo nomine. i. ex eo ꝯctu q postea facta est q̄ is. s. creditor cuius bona venierint consiliũ recepit fraudandi cā sciente eo. s. emptore qui contraxit cum debitore vendente. Dy.

Qui in nauem. In gl. de nouo ibi. C. q po. in pig. ha. l3 vel dic vt eo. ti. l. fi. aut. quo iure. Ja. Et nisi esset pecunia pupilli: vt. s̃. qui po. in pig. ha. l. idēq;. Old.

Si magistratus. Ibi distrahenda posset et iudex hoc concedere legatario: vt. s̃. vt in pos. leg. l. is cui. §. qui legatorum. v̇. quinimmo. Jac. ⁊ Old. Ibi depositi sint simile. j̃. de requiren. reis. l. j. Dy. ¶ In gl. i. curatorem bonis in fi. q2 demum curatore dato bonis est vēditio facienda vt. s̃. ex q. cau. in pos. ea. l. vnius. ⁊ ibi no. Ray.

Paterfamilias. Diuiditur in tres partes. In prima loquitur qñ pupillus immiscuit hereditati paterne: deinde abstinuit ꝑ restitutionē in integrũ ⁊ durat vsq; ad v̇. at cum substitutus. ⁊ in oībus casibus decessit pupillus in pupillari etate. Scđa incipit in. d. §. ⁊ loquit̃ qñ pupillus immiscuit ⁊ non abstentus decessit. ⁊ durat vsq; ad §. ꝙ substitutus. Tertia incipit ibi ⁊ loquitur qñ nō imiscuit et per cōsequens non restitutus decessit. Prima subdiuidit̃ in quattuor. Primo ponit̃ thema. Scđo questio. Tertio ponuntur rōnes. Et tres prime faciunt pro substituto cōtra creditores. Quarta pro creditoribus. Quarto ponitur solutio. Alie aũt non subdiuidũtur. Dy. Scđa ibi quero. Tertia ibi cum ex bonis. Quarta ibi rñdi. Dy. Et breuiter hoc intēdit. si impubes cui facta est substitutio pupillaris a patre immiscuit se hereditati paterne: deinde ꝑ restitutionē in integrum abstinuit ꝓpter bona sibi aliunde q̄sita nō tenetur p̄ris creditoribus nec post mortē sibi substitutis. idem si nullo mō se immiscuit. secus si se immiscuit ⁊ nō abstinuit. h. d. hec. l. ꝯm veꝝ intellectum. Ray. ibi impuberi in eius ꝑtāte existenti. al's pupillaris substitutio nō valeret: vt. s̃. de vulga. ⁊ pu. substi. l. ij. secundo rñso. ⁊ hoc respectu dicit paterfa. Old. ibi decessisset et sic fuit pupillaris. Dy. ibi abstinuit ꝑ restitutionem in integrum iam se immiscuit. Dy. ibi postea. i. postq̄ se abstinuit ab hereditate paterna. Dy. ibi qua adita. s. hereditate aduenien te. Ol. ibi decessit in pupillari etate. ⁊ sic substitutus oīa accēpit: sed ex pupillari substitutione. Dy. ibi cũ ex bonis. Pria ratio pro substituto ꝙ creditoribus non teneat̃. Dy. ibi ⁊ cu3 creditores. Scđa rō adhuc pro substituto. Dy. Et dic eoꝝ. s. creditorum paternoꝝ. Dy. ibi me illud maxime mouet. s. contrarium ad dicendum ꝙ creditoribus detur actio cōtra substitutum. Dy. ibi vnum esse testm̄. s. patris ⁊ filij impuberis. Dy. vt. s̃. de vulg. ⁊ pu. substi. l. pater filijs. ⁊ l. qui plures. §. vlti. ⁊ sic ꝑ cōsequens vna hereditas: vt. j̃. v̇. at cũ substitutus Dy. Ibi rñdi. hic rñdet qōni. s̃. facte. v̇sic. quero cum pretor. Dy. Ibi hereditas obuenit. s. aliunde q̄ a patre ⁊ postq̄ pupillus restitutus fuit cōtra immixtionem ⁊ post obligationē per immixtionem contractā cũ creditoribus patris. Dy. ibi tametsi. i. quāuis postea. i. q̄ abstinuit ab hereditate paterna Dy. ibi filio. prout habes cũ non dic filio immiscenti qui abstinuit. si vero est sine non dic filio abstinēti. Jac. ei. s. pupillo. Dy. ibi at cum. Secunda pars principalis in qua mutat casum: q2 supra locutus est q2 pupillus se immiscuerat. sed ꝑ restitutionem abstinuerat. hic qñ non immiscuit ⁊ per ꝯsequēs non abstinuit. Dy. Ibi hereditatē adierit. s. patris pupilli sibi ex substitutione mortuo pupillo obuenientē per immixtionem bonoꝝ: iuncta em̄ cepit esse hereditas ita ꝙ non licet eā amplius separare: vt. s̃. de vulga. ⁊ pu. substi. l. sed si plures. §. qui filio. ⁊ statim subijcit. Dy. Ibi immiscuerit hereditati. i. ab ea per restitutionem non abstinuerit. Dy. Ibi post obligationem contractā per ipm substitutũ cum creditoribus hereditatem adeundo: vt insti. quib. mo. re ꝯhitur obligatio. §. heres. Dy. ibi si non defendatur substitutus iam oīm creditorũ debitor factus. Dy. Ibi casu. s. isto quo filius immiscuit ⁊ nullo mō se abstinuit. Dyn. ibi ꝙ si substitutus. Hic est tertia ꝑs principalis in qua loquit̃ qñ non adiuit hereditatē paterna3 sed aliam hereditatē. Dy. Et ad solutionem ꝯrij de. §. quisq; tene primā vel tertiā solu. positam in glo. j. huius. l. Ray. Et videtur hic reprobari quedam opi. Azo. posita in insti. de pupilla. substi. circa princi. in glo. que incipit. ⁊ solius ⁊c. vbi videtur innui ꝙ si pupillus non adeat hereditatē patris ꝙ substitutus vulgariter non habeat nisi bona paterna. at hic constat ꝙ substitutio fuerit pupillaris que ꝯtinet in se tacitā vulgarem ⁊ tñ substitutus h3 ex tacita vulgari etiam aliunde q̄sita pupillo. ⁊ pro hoc etiam facit. s̃. de vulga. ⁊ pu. substi. l. ij. §. pe. Sed posses sustinendo glo. dicere aut est tacita vulgaris que continetur in pupillari: ⁊ h3 locũ qđ hic dicitur. Aut est vulgaris expressa ⁊ h3 locum ibi. Uel hic videtur adiri hereditas ex pupillari non ex vulgari propter existentiā sui heredis. Dy. ¶ In glo. prima. ibi sed cum alio institutum. subaudi qui saltem adeat qđ sufficit: vt. s̃. ad trebel. l. ita tamē. §. qui suspectam. ⁊. §. qui a patre. in fi. ⁊ l. apud. §. idem iul. Dy. Et hanc approbat Azo in summa de vulg. substi. Ibi vl' dic ꝙ adiuit. post cuius aditionem assumunt vires tabule pupillares. ⁊ hec opinio est quedam diuinutio licet sit vera. Item hec posset esse bona quo ad principium legis sed non quo ad vltimũ. v̇. ⁊ ideo in vltimo. v̇. sequaris alias solutiones. Dy. ¶ In eadem glo. in fi. hec vera ꝯm Dy. ⁊ expresse videtur innui. s̃. ad trebel. l. ita tñ. §. si pater. de acquir. here. l. filius. vbi videtur casus. Preterea cum tabule pupillares assumāt vires per eum qui nomine tm̄ est heres vt per eum qui ꝑ restitutionem abstinuit: vt. s̃. hac ea. glo. probatur. ergo ⁊ per existētiam sui heredis quātuncũq; non adeat qui tñ nomine est heres vt. d. §. ergo tabule pupillares assumere debent effectum et' sic opi. Dy. ꝑ qua est vltimus v̇. huius. l. est ꝙ sola existentia sui heredis etiam si nō adeat confirmet tabulas pupillares per iura ꝓdicta. ⁊ de hoc dixi. s̃. de vulg. ⁊ pu. substi. l. si filius qui patri. ⁊ l. centurio. Ray. sed contrarium no. C. de iure delibe. l. quidam. posses dicere ꝙ in hac. l. pupillus fuit institutus cui fuit substitutus datus. vñ si pupillus non adijt hereditatem: substitutus pupillariter succedit ex tacita vulgari inclusa in pupillari expressa: vt. s̃. de vulga. substi. l. iam hoc iure in prin. Non ob. l. hic in contrarium allega. q2 verum est ꝙ d3 esse adita hereditas. In glo. alias sine non. Et hanc approbat Az. in vulgari substi. Ibi ⁊ vero dimisit. i. non abstinuit. ⁊ ꝯm hanc legit Dy. ⁊ exponit litterā ꝯm eam. Dyn. ⁊ Old. ibi vel melius. hanc teneas Dy. Ibi ⁊ si pupillus. j. rñ. al's incipit iul. Ol. Ibi comprobare. s. substitutus non videt̃ comprobare voluntatē patris que fuit vt oīa bona cōmiscerentur ⁊ sic nō pōt restitui. Dy. Ibi quos fecerat ille cui succeditur. quos non videt̃ cōfirmare adeũdo eius hereditatem sed in casu nostro adeũdo hereditatē ex substitutiōe videtur approbare ⁊ ꝯfirmare testm̄ paternũ cũ ex eo pēdeat sua substitutio. ⁊ si testm̄ paternũ non valeret neq; substitutio; et ita testamentum non valet. Uel dic refert an adeũdo approbet̃ id de quo defunctus restitui poterat: ⁊ tũc beneficiũ restitutionis nō trāsit ad heredē. Aut nō approbat̃ ꝑ aditionē ⁊ tũc beneficium restitutionis cōcedit̃ heredi vt defuncto. Dy. ibi vel dic. ꝯm Az. in summa de vulgari. substi. Ibi q2 nō adijt. s.

pupillus aliquo tempore nec ei substitutus vt in.§. q si substitutus. Old.ibi sed restituitur.vt in prin. vsq ad §. at cum substitutus.Old.ibi z tunc vterq tenetur.at cum substitut⁹ Old.ibi z sm Ja.hec pars gl.melius legitur in sequēti.§. ibi etiam inuitus zc.Jaco.¶ In glo.s.patris pupilli.Ibi abstinuit.z nullo tpe se immiscuit.Ol.¶ In glo.aliūde acquisitā s.hereditatem quā a patre.Et dic reliquit.s.sibi pupillariter substituto aperta via substitutioni.Old.

a¶ Impera a tores.Add Barto.in.l. ignorare.C. de testamē. mili.

Imperatores. a In glo.j.in fi. quotiens competit auxilium cōe non datur spāle.h.d.¶ In glo.j.in fi. ex eo dicta q psonali actione coheret siue rōne cause siue rōne psone concedatur vt pupillo mulieri vel simili. Si rōne cause vt q funeraria depositum vel simile:hec.l. videtur innuere q rescindatur venditio cōcessa rei ven.absenti ad rescindendā venditionē etiā circa resti.in integ. ad hoc facit.l.fulcinius.§.j.z.§.si quis possederit.s.ex q. cau. in pos. eatur.z ibi de hoc satis no.z dixi.Et finaliter tene sm Dy.q aut est defectus in pcessu z tunc ipso iure non tenet venditio cum forma sit pretermissa ar.s.de transact.l.cū hi.§.si pretor. z.j.de itinere actuq priua.l.ij.§.hic aūt.Aut reperitur priuilegium in psona eius contra quem est facta venditio z tūc vēditio valet sed rescinditur ope except.restitutionis vt.s.d dā no infec.l.si finita.§.si forte.cum si.Dy.¶ In glo. q cōi iure in fi.de hoc qn̄ aliquis teneatur pbare solēnitatem z qn̄ non vide qd plenius no.C.de fi.instr.z iure haste fisca.l.j.li.x.Dy. Et si solennitas apparet per scripturam tunc psumit donec contra probetur.vt.C.de proba.l.cum precibus.opinio autē Jo.intelligenda est qn̄ de solennitate nihil apparet q tūc nō presumitur nisi probetur.Dy.

Si creditores. Scz hereditarij.dy. Ibi suspectuz forte q erat alienigena z timebant ne bonis venditis cum precio recederet.Ibi redeūdo.i.soluēdo.dy. Ibi cuius rei.i.satisdationis interponende vel nō interponēde.Ibi cā cognita ar.est ista.l.q si quis cōueniat ad magnaz quātitatem z possideat modica immobilia ita q nō sufficiāt ad quantitatē petitā q pter ipsa modica immobilia nō euitet satisdationē iudicio sisti.Sed qd dicitur.s.qui satisda.co. l.sciendum.q possessor immobiliū euitet talē satisdationē intelligatur qn̄ possidet immobilia sufficientia ad quātitatem petitam.Dy.ibi cōstiterit.s.ptori.Dy.ibi sole facultates.i.facultatuz defectus.Ibi non debebit.s.heres.Dy. ibi ex bonis hereditarijs.Dy.ibi ostendere potuerunt.immo videt q pbent eum inopia laborare:hoc ipso q 2riūm nō pbatur q facultates non psumuntur cū quilibet nudus nascat.xlvij.di. c.homines.z.C.de pba.l.ex psona.vbi de hoc dixi.z eo.titu.l. actor.circa fi.in distinctione quā ibi feci circa probationē negatiue.Circa hoc hic sic dicit Ja.de are.No.q q paupertatē allegat eā probare dz.vn̄ dic cū quis allegat paupertatem vt per eā aliquid cōsequatur sicut allegabant hic creditores vt satisdationem cōsequerentur.z tunc eā probare dz vt hic.Si vero ecōtra allegat diuitias vt p eas aliquid 2sequatur opz eas probare vt no.in optima additione.s.qui satisda.cog.l.si vero pro cōdemnato.§.j.in glo.Jac. de are.vel distingue sm Dy.qn̄ dicitur aliquis nō idoneus aut circa psonā aut circa facultates.Si circa psonam psumitur regulariter idoneus z bonus nisi pbetur 2riū.vt.C.de inoffi.testa.l.oīmodo.z extra de scrutinio in ordine faciendo.c.j.cū ibi notatis.Si circa facultates subdistingue:aut aliquis petit ab aliquo qd sibi dz et ipse pter eius paupertatē se excusat:z tunc psumit idoneus donec pbetur 2rium:vt hac.l.§.q si nec. z.d.§.j.in.l.si vero pro condēnato.Aut petit aliquis se excusari pter paupertatem:z tunc presumitur diues nisi 2riū pbetur vt instit. de excu.tuto.§.itē propter paupertatē.z de hoc dic vt not. d. §.j.in.l.si vero pro cōdēnato.Dy.de hoc vide qd plene not.p Archi.vj.q.vlti.c.vlti.z p Garsiam ex de elec.c.si forte.li.vj. z per Gabrielem de osellettis in tractatu suo de fama.§.nūc ad portum.§.quid dices aliquis vt maior.

Priuilegia. Primo diuide.l.in duas partes.In prima pte que durat vsq ibi.z si eiusdē zc. tractat qn̄ priuilegia personalia sunt disparia vt in pluribus creditoribus cōcurrentibus z ptendentibus diuersas causas:quo casu prefertur ille qui hz potentius priuilegiū non aūt ille qui prior est tpe vt est videre in deponēte z muliere agēte pro dote.nam mulier que hz potentius priuilegiū q deponens pfertur:quāq deponens primo 2rerit.sed istud exemplū de muliere qd hic ponitur p Dy.non videtur bonū.q hec.l.loquit de priuilegijs personalibus tm̄:sed mulier az reale:vt.C.qui potio.in pig.ha.l.assiduis.Pone ergo exemplū in pupillo q habet priuilegium psonale contra eum qui amicitia ductus eius negocia gessit:vt.s.e.l.si negocium.z in deponente:vt.s. eo.l.si ventri.§.in bonis.Old.In scōa parte q incipit ibi.et si eiusdem loquitur qn̄ piuilegia psonalia sunt paria:vt in pluribus creditoribus ptendentibus eandem cām vt in plurib⁹ deponentibus siue mutuantibus in refectionē diuersis tēporibus.tunc eñ cum nullum priuilegium sit fortius altero nō habetur ratio tpis.nec vnus alteri prefertur lz primo 2rerit sed oēs simul concurrunt.z hoc breuiter intendit hec.l.lrām sic expone.Priuilegia.s.psonalia seu actionibus psonalib⁹ prestita ex eo dicta:q z actionibus z psonis cōcedūtur actioni vt in funeraria.persone vt mulieri z pupillo.Ibi nō ex tēpore.i.nō causant ex tpis prioritate:vt dicat qui prior est tpe potior est iure.sed ex cā que sua sit priuilegium indulgere.et pone exemplum vt supra dixi.vel potes ponere p.l.s.deposi. l.si hominem.§.quotiens.Et pro declaratione materie hui⁹ l.vide qd no.p Dy.z alios extra de reg.iur.c.qui prior.lib.vj. z p Odof.C.penis fica.credito.pferri.l.j.lib.x.z p Az.in summa de bonis auto.iudi.possi.in medio summe.z.C.de priuile. dotis.l.j.z in summa eo.ti.¶ Item premitte ad euidentiam q duplex est priuilegiuz.s.psonale z reale.Personale sumitur vno mō.i.psone cōcessum seu fauore persone inductum z istud durat psona durante z tm̄ ea finitur vt.j.de censi.l.etatē et.l.forma in fi.solu.ma.l.q cum tale beneficium.j.de iur.immu.l.j.§.psonis.z de reg.iur.l.in oībus causis. z.l.priuilegia et ibi de hoc no.z.s.de pact.l.si pactuz.z p Dy.z alios extra de reg.iur.c.priuilegium psonale.lib.vj.z de hoc non loquit hec.l.Scdo modo sumitur priuilegiū psonale.i.actiōi psonali concessum qd puenit rōne contractus ex quo illa actio priuilegiata descēdit:vt in eo qui mutuat in refectionē z in alijs actionibus psonalibus priuilegiatis.nam istud priuilegium non est affixum psone sed cause.z isto modo sumitur hic.z de tali priuilegio sit mentio.s.e.l.qui in nauem.j.e.l.qd qs.z.s.e. l.si ventri.§.j.idem patet in actione funeraria que priuilegiata est piuilegio psonali qd coheret ipsi actori.nam 2ceditur ratione cause non psone vt.s.e.l.ij.z de relig.l.impēsa.Vn̄ istō priuilegium psonale qnq conceditur rōne cause tm̄ vt in deposito funeraria z similibus.z de hoc tractat hic.Qnq ratione psone vt in actione de dote fauore mulieris:vt.s.e.l.dabimus.z.C.qui po.in pig.ha.l.assiduis.Aliquando rōne persone z cause vt in pupillo in actione tutele.Reale priuilegiū similiter accipitur duobus modis.Primo.i.rei 2cessum z istō semper durat q rei coheret z transit ad oēs successores vt.j. de aqua quoti.z esti.l.j.§.pmittitur.z de censi.l.forma.§.quānis.z.l.etatem.§.rebus.z de hoc nihil ad materiam huius.l. vel tituli.Alio mō sumitur priuilegium reale.i.in rem consistens.vt si habeo ius hypothece in aliqua re z istud sequitur quēcunq possessorē:vt.j.de act.z obli.l.obligationū gña.s.d acqui.re.do.l.traditio.z de 2hen.empt.l.alienatio.z isto mō sumitur.C.z.ff.qui po.in pig.ha.p totum.z lz de isto piulegio reali non tractet hec.l.in tex.tm̄ glos.supplet z ideo de vtroq oportet aduertere.¶ Item est intelligendū q hec.l.dicit qd priuilegia non estimant ex tpe sed ex cā qn̄ priuilegia procedunt ab eadem psona z eodem autore:secus si a diuersis:vt C.de primis sacror scrinio.l.vnicuiq.z.s.de act.emp.l.si ea res.§.j.His expeditis p euidentia veniamus ad psecutionē materie huius.l.Primo opponendo de regula pdicta:qui prior.extra de reg.iur.C.de piule.fisci.l.ij.z.C.qui pot.in pig. ha.l.si fundum.Sed dic q ille loquūtur de piulegio reali siue hypotheca.hic in psonali vt.j.dicetur.¶ Secūdo opp. et videtur etiam in psonali considerari prioritatē tpis:vt.C.q po.in pig.ha.l.assiduis.So.vt in glo.q spāle est in duab⁹ dotibus ex eadez substantia debitis.Rō aūt specialitatis est q licet solum priuilegium psonale vna mulier ptendat:tamen illud psonale habet in se annexū reale quia bona sunt tacite obligata vt.d.l.assiduis.vn̄ sicut si ptēderet reale pferret:ita et in psonali reali coniuncto pfertur.¶ Tertio op.q in personalibus attendat prioritas temporis:vt.s.locati.l.in operis.sed dic vt ibi plene no.¶ Vltimo vt hec materia clareat distingue sm Dy.quotiens plures creditores concurrūt ad alicuius debitoris bona z dubitat qs debeat pferri:aut oēs pretendunt priuilegiū reale tm̄ vt pignus:aut oēs personale tantum:aut qdā reale z qdam psonale:aut qdā psonale z qdam nullū:aut omnes nullū.Primo casu qn̄ oēs pretendūt reale:aut oēs ptendūt pignus cōuentionale aut oēs ptoriuz aut qdā 2uētionale qdā pretoriū.Si oēs 2uētionale aut oēs pretendunt exprssum aut oēs tacitū aut qdā tacitum quidam expressum

expressum. Si omnes expressum aut sunt eiusdem temporis aut diuersorum. Si eiusdē tpis aut res fuit obligata simul vtriq3 eodem actu aut separatim. Si eodē actu est res vtriq3 obligata et simul ita q nō apparet cui primo: tunc quilibet p pte admittitur et inter se et 3 extraneos nisi actū sit q cuilibet insolidum teneref qr tunc qlibet insolidū aduocaret. Si separatim nec apparet cui primo cōtra extraneū possessorē erit potior occupātis cōditio. inter se potior erit cōditio possidentis vt. s. de pig. l. si fundus. §. si duo. et l. si debitor. Qñ vero creditores sunt diuersorum temporum: tūc notāda est regula et instātia regule. Regula est q qui prior est tpe potior sit iure: vt et C. qui po. in pig. ha. l. si fundu3. Fallit in aut. de equali. dotis §. hic cōsequens. et. s. qui po. in pig. ha. l. interdū. Item fallit C. qui po. in pig. ha. aut. item possessor. sed illud non est ppie fallere. nam ibi punitur solū in trāslatione possessionis ratiōe mendacij. sed si postea apparet eū priorē tpe pfertur. Item fallit. C. in quib. cau. pig. tacite 3bitur. l. satis. Item fallit. C. q po. in pig. ha. l. lic3. et l. assiduis. et l. diuersis. et l. scripturas. et auf. ibi posita. Item fallit quotiens creditores ptendunt pignus pretorium vbi oēs concurrunt nec sufficit in tpe puenire: vt. s. vt in pos. leg. l. is cui. §. si prior. et de dā. infec. l. si finita §. si plures. et. s. de bo. auto. iu. possi. l. cū vnus. vbi de ista materia no. et dixi. Item fallit in agente funeraria vt. l. si quis. §. si colonus. s. de relig. et sumpti. fune. et l. impēsa. et ibi notatur. In secundo casu qñ oēs creditores ptendunt pignus tacitu3 aut sunt eiusdem tēporis aut diuersorum. Si eiusdē non refert eodem vel diuersis actibus si nō appareat cui primo. nā semper inter se erit melior 3ditio possidentis 3 extraneū occupātis. et si oēs simul ad agendum cōcurrāt admittif vnusq3 p parte: vt. j. de saluiano interdic. l. j. §. si colonus. et l. fi. et de pigno. l. si debitor. et l. si fundus. §. si duo. Si diuersorum temporū tunc qui prior est tpe etc. vt. C. de priuile. fisci. l. ij. et l. insulam. als si insulam. s. qui po. in pig. ha. cum si. Si quidam ptēdūt tacitum quidā expressum: aut eiusdem tēporis: aut diuersorum. Et si diuersorum aut pcessit expressum et sequitur tacitum: aut econtra. Si precedit expressum et sequitur tacitū certum est pferri expssum: vt. s. qui po. in pig. ha. l. titius. in prin. et. §. negociatori. et C. e. l. si fundū. et de remis. pig. l. si ignorante. Fallit in mutuante in refectionē vt. d. §. hic cōsequens. in auf. de equali. dotis. et l. interdum. s. qui po. in pig. ha. Si vero pcedat tacitum et sequatur expressum pfertur tacita etiā fisco: vt. C. re3 alie. gerenti. l. j. ij. rñ. l3 glo. circa fiscum dubitet et male. s. qui po. in pig. ha. l. si pignus. et in. l. eos. C. qui po. in pig. ha. fallit in. l. licet. C. qui po. in pig. ha. Si eiusdem temporis videf idē qd est eo casu qñ omnes pcedunt expressam eiusdē tpis: qr tacita et expressa quo ad hoc paribus passibus ambulant vt ex predictis apparet: quia mutuans in refectionem preferf habenti expressam sicut habenti tacitam. Preterea illud est speciale cuius contrariū est ius cōe. vt in auf. de nō alie. §. vt autem lex. et. j. ad municipa. l. j. sed speciale est in muliere que prefertur habentibus tacitā tm. et sic in eo casu spāli fortior est expressa q tacita. ergo regulariter sunt pares. Si vero oēs ptēdunt pignus ptorium: aut sunt oēs eiusdem tituli vt omnes ex 3ctu: vel oēs ex cā legati: vel oēs ex cā damni infecti: et tūc non pdest puenire in tpe: immo omnes sunt pares. vt. s. d dā. infecto. l. si finita. §. si plures. et. §. iul. et l. pretor. §. eiusdem rei. C. de bo. auto. iudi. possi. l. vlti. s. vt in pos. le. l. is cui. §. si prior. et. s. de bo. auto. iudi. possi. l. cum vnus, vbi de hoc not. et dixi Aut sunt diuersorum titulorum: et tunc qui prior est tpe. etc. vt. C. q po. in pig. ha. l. si decreto. et d. l. is cui. §. postq. Si quidam ptorium quidam conuentionale. qui prior est tpe etc. vt. s. q po. in pigno. ha. l. sed et si iure. et C. vt in pos. leg. l. si postq. In secundo membro principali huius distinctionis quando omes creditores ptendunt priuilegium personale: aut sunt eiusde3 tituli aut diuersorum. Si eiusdem regulariter concurrunt: non attenta prioritate vel posterioritate temporis: vt hac. l. et. s. de posi. l. si hominem. §. quotiens. Fallit in duabus dotibus ex eadem substantia debitis in quibus prior tpe pfertur. vt. C. q po. in pigno. ha. l. assiduis. §. fi. Item fallit in fisco: vt. j. e. l. qd quis. Si diuersorum titulorum si quidem sunt paria priuilegia cōcurrunt: si disparia pfertur fortius priuilegium vt hac. l. et. s. eo. l. si ventri. §. in bonis. ¶ In tertio membro qñ quidam ptendunt priuilegium psonale quidā reale semp reale pfertur vt. C. qui po. in pig. ha. l. eos. et. s. de pac. l. rescriptu3 circa pn. ¶ In quarto membro qñ quidam personale quidam nullu3 prefertur personale: vt. s. qd cum eo. l. sed an hoc. de peculio ex facto. §. fi. s. e. l. ij. et l. si ventri. §. in bonis. et depo. l. si hoiem §. quotiens. ¶ In quinto casu qñ oēs nullum aut agitur ad dationē quātitatis vel speciei vel gnis: aut ad factū. Primo casu aut erant bona possessa p creditores: et tunc omnium creditorum est exequata conditio. vñ si vni soluaf reuocatur pro rata per alios: vt. j. que in frau. cre. l. qui aūt. §. sciendum. et l. ait pretor. §. si debitorem in fi. Si vero nō erāt bona possessa: aut omes creditores. pariter instabant et tunc si debitor vni gratificatus soluat reuocatur p rata per alios: vt. l. si pupillus. j. que in frau. credi. Si vero oēs instabant et vni soluaf: aut soluitur a debitore spōte: aut extorquetur ab inuito autoritate iudicis. Si soluaf sponte nō reuocatur per alios: vt. s. de bo. auto. iudi. possi. l. si non expedierit. §. si pupillus. et. j. q in fraudem credi. l. qui autem. §. sciendum. et l. pupillus. et. s. de 3di. inde. l. tutores. Si vero creditor extorsit a debitore inuito: tūc aut periculum erat in mora: qr debitor cum pecunia fugiebat nec poterat haberi iudicis copia: et tunc non reuocatur: vt. j. que in frau. credi. l. ait pretor. §. si debitorem. Si vero periculum sit in mora: tunc reuocatur qd extortū est et diuiditur īter oēs creditores vt. d. l. pupillus. circa fi. j. que in frau. cred. Si vero soluit iudicis autoritate non reuocaf: vt. d. l. qui autē. §. apud labeonem. j. que in frau. cre. vbi de hoc dixi plene. et de ista reuocatione vide qd notaui sm Jac. de are. C. depositi. l. vlti. Si vero agatur ad factum et nullus ptendit priuilegium aut petif in condemnatione deduci ipm factu3: et tūc si simul creditores concurrunt pfertur qui pmo contraxit: vt. s. locati. l. in operis. si vero agatur ad interesse: tūc idem seruaf qd dictum est debere seruari qñ agitur ad quātitatem: vt not. in dicta. l. in operis. et de verbo. obli. l. stipulationes non diuidūtur. §. celsus. Hic p maiori parte notatur per Dy. d. c. q por. de reg. iur. lib. vj. sed Ja. de are. hoc modo psequif materiam huius. l. Creditores qdam sunt carentes puilegio et hypotheca. quidam puilegio s3 non hypotheca. quidā gaudēt vtroq3 s. priuilegio et hypotheca. et qdā habent hypothecā ex sua puisione siue 3uentione. Carentes puilegio et hypotheca regulariter sunt oēs cū em in certis casibus hypotheca a iure cōcedatur. vtp3. s. et C. in quibus causis pig. tacite cōtrahitur. p totū. et certis psonis et casibus certis priuilegiū cōcedaf per hūc titulū patet q regulariter creditor caret puilegio et hypotheca arg. j. ad municipa. l. j. s. de legi. l. ius singulare. et q cuiusq3 vniuersitatis nomine. l. j. circa pn. Priuilegio carent sed non hypotheca legatarij: vt. C. cōmunia delega. l. j. in fine. Item locator in inuectis et illatis h3 tacitam hypothecā sed priuilegium in psonali nō hab3: vt. C. locati. l. certi iuris. et in quibus causis pig. tacite contrahif. l. fi. Sic pupillus cuius mater transit ad secūda vota anteq tutor fecerit ordinari hypothecam tacitam habet in bonis mariti matris: non tamen priuilegium psonale contra eum cum psonali non teneaf: vt C. in quibus causis pig. tacite contrahif. l. si mater. sic et in alio casu eo. ti. l. ij. Hypotheca aūt carent sed non puilegio respublica ciuitatum aliaru3 q romane. vt. C. de iure reipublice. l. ij. et. j. ad municipa. l. simile. Item quibus debetur ex deposito vt. s. e. l. si ventri. §. id bonis. et depositi. l. si hominē. §. quotiens. Item pupillus in bonis spontanei gestoris. vt. s. e. l. si negocium. Gaudent aūt vtroq3. sc3 hypotheca et priuilegio mulieris in dote. vt. C. qui po. in pigno. hab. l. fi. de priuilegio dotis. l. j. et. s. de rei vx. actio. §. j. Ite3 fiscus vt. j. e. l. qd quis in fine. et de iure. fis. l. auferf. §. fiscus. Itē qui credidit in nauē emendā vel reficiēdam: vt. d. l. qd quis. et. s. e. l. qui in nauē. s. qui po. in pig. ha. l. interdum. et in aut. de equali. dotis. §. his cōsequēs. Item qui habet funerariā. vt. s. de relig. l. ipēsa. et l. at si quis. §. j. Quidā sunt habētes pign9 ex cōuētiōe vt per totum ti. de pig. C. et. ff. l. inter hos creditores. Si de potioritate qraf: dic aut inter simplices creditores solos est hec contētio et tūc seruaf. s. de re iudi. l. inter eos. de pecu. l. summa. j. que in frau. credi. l. si pupillus. et. l. qui aūt. §. sciēdum. et. s. de bonis autori. iudi. possid. l. si nō expedierit. §. j. Aut inter simplices ex vna parte et priuilegiatos ex altera et tunc melior est conditio priuilegiatorum etiam si prior ante 3rit vt hic. et. s. de peculio. l. ex facto. q cū eo. l. sed an hic. et. C. de priuile. fisci. l. cum pecuniam. Aut inter simplices ex vna parte et solam hypothecam habentes ex altera et tunc melior est conditio hypothecam habentium. vt. C. qui potio. in pig. ha. l. eos. Fallit in casu. j. ti. j. l. j. §. sciendū. et. l. creditoribus. et. C. cōmunia delega. l. j. in fi. Aut inter priuilegiatos hypotheca carentes inuicem contendentes et tunc aut sunt eiusdē tituli et in vnū concurrūt etiā si diuersitas tēporis interueniat vt hic. Aut diuersorum titulorum et tunc petēs ex cā depositi preferf vt. d. l. si hominem. §. quotiēs. s. depositi. alij aūt cu3 pari gaudeāt priuilegio cōcurrūt ar. huius. l. et sicut in simplicibus dictū est. s. in primo mēbro et ar. s. de here. insti. l. si ita quis. de le. ij. meuio in pri. et. C. qui bonis ce. possunt. l. fi. Aut inter haben-

tes solam hypothecā a lege sed nō priuilegiatā. ⁊ tūc serua regulā qui prior est tēpore. vt.C.qui po.in pig.hab.l.si fundum. Aut est cōtētio inter gaudētes duplici priuilegio ⁊ gaudentes vno tantū ⁊ tūc preferūtur vtroqꝫ gaudentes altero non gaudētibus siue illud sit psonale vt.s.e.l.si ventri.§.in bonis siue reale: vt.s.de relig.l.at si qs.qui po.in pig.ha.l.assiduis. ⁊ ar.s.de leg.ij.l.re ꝯiucti. ⁊ in aut.de consang. ⁊ vterinis fratribus.§.hic igitur lex. Aut est cōtentio inter gaudētes vtroqꝫ tūc si lex dicit aliquē preferēdū illū preferā in aut.de equalitate dotis.§.his cōseqūes. ⁊.s.de relig.l.impēsa. ꝙ si inter istos excellētes alios suis priuilegijs sit cōtētio simul admittant ar.huius.l.preterꝙ in duabus dotibus vbi priuilegium ex tpe obtinetur: vt.C.qui po.in pig.ha.l.assiduis.§.exceptis et preterꝙ in fisco ⁊ muliere in cā dotis: vt.C.de priui.fisci.l.ij. ⁊.C.de iure do.l.dotis.nisi in cā primipili vbi mulier licꝫ antiquior cedit fisco vt.C.in qui.cau.pig.taci.ꝯtrahitur.l.satis notū. Aut est cōtentio inter creditores hypothecā ex sua ꝯuētione habentes ⁊ alios ꝑuilegiatos etiā ꝑuilegio psonali ⁊ tūc constat hypothecarios ꝓferendos: vt.d.l.eos.C.q po.in pig.ha.nisi in casu.j.ti.pri.l.j.§.sciendum. Aut inter ꝓdictos ꝯuentionale pignus habentes ⁊ gaudētes priuilegio hypothece p.l. vel gaudentes vtroqꝫ psonali ⁊ hypothecario ꝑuilegio ⁊ tūc potioritas ex tpe estimatur: vt.s.qui po.in pig.ha.l.si pignus ⁊.C.qui po.in pigno.ha.l.ij. ⁊.l.si fundum. ⁊ no.e.ti.l.assiduis. Fallit in casu videlꝫ cū ex secūdi creditoris pecunia est cōseruatum pignus vel quesitū est: vt.s.qui po.in pig.ha.l.iterdū. ⁊.l.seq. ⁊.C.qui po.in pig.ha.l.licet.hec oīa in creditoribꝰ quibus est dandū.sed si esset faciendum ⁊ ad ipsum factum ageretur obtineret.s.locati.l.in operis.cū ibi notatis. Sed dices cur non preferes habentes priuilegiū ⁊ hypothecā licet ipsi sint posteriores habētibus hypothecā ex ꝯuentione quāuis interiores sint tpe sicut ꝓtulisti habētibus hypothecā a lege etiam anterioribus tpe. R̃n.non tibi tuū sed tibi suū priceps denegat auxilium.ius em̄ cōe ꝑuilegio fortius reputatur vt in aut.de non alie.§.qr vo. Illud etiā no.in actiōe de peculio oīa ꝑuilegia postponi dño ꝓm legē.s.d peculio.l.ex fctō. ⁊ sol. ma.l.si cū dotē.§.fi. Ja.de are. ¶ In gl.vt ꝑuilegiatus.hanc glo.habes melius ꝙ hic in summa.de bonis auto.iu.possi.in medio summe. Ibi in repetēdo.s.ꝙ nō ꝑuilegiato vel minus priuilegiato foret solutū. Dyn.ibi ex eadē substantia debitis. vbi lꝫ sint eiusdē tituli non cōcurrunt sed ꝓfertur qui potior est tpe. Dy.ibi qui aūt.§.sciendum.nō obstat aliquo modo qr ibi nullus pretendit priuilegium. Jaco.de bel.

Si pupillus. Ibi suo.idem si ex ꝯctu paterno dūmō nō esset facta vēditio. Ol.ibi ceperint.ex ꝓmo decreto.dy. Ibi vescēdi pupilli cā.spāle est in pupillo vt hic ⁊.j.e.pupillus. Regulariter em̄ debitor non dꝫ ali de fructibus captis in tenutā cū nec ipse creditor de his ali debeat.vt.s.ex qui.cau.in pos.eatur.l.fulcinius.in princ.immo creditor habet necesse vendere vel locare: vt.s.de bo.auto.iudi.possi.l.in venditione.§.j.Dy.

a ¶ Defendere. Adde Bar.in.l.h aūt.§.fin.s.ex qui.cau.maio.

Defendere. [a] No.ordinem qr primo dꝫ ꝓstari satisdatio.postea dꝫ iudiciū accipi: deinde subseqūēter creditor debet.de pos.discedere.sꝫ certe immo statim oblata satisda.de pos.discedit ⁊ postea iudiciū accipitur: vt.s.ex qui.cau.in pos.eatur.l.hic aūt.§.fi. ⁊.s.in pos.leg.l.si pecunie.§.q fideicō. Ja. Cū ergo debitor vult recuperare tenutā dꝫ satisdare ⁊ refundere expēsas.vt ⁊.C.de ꝓscri.xxx.anno.l.si qs emptionis.§.vlti.vbi de hoc. Ibi possessiōez ex primo decreto secus si ex scdō: vt.s.de dam.infec.l.si finita.§.postea aūt.Ol. Ibi siue ipse.s.debitor. Ibi eius.s.debitoris Dy. Ibi satisda.iudicio sisti.qñ non possidet immobilia vt.s.qui satisda.cogan.l.sciendum.Dy.

Quod quis. Licet creditores credētes in easdeꝫ cās vel diuersas regulariter pariter admittanꝰ: fallit tñ in his qui cum fisco cōcurrūt.h.d. ¶ In glo.vt vēditor in fi.qd dic vt ibi.Dy. Uel dic vt.C.qui po.in pig.ha.l.fi.aut.quo iure. Itē ad ꝯtrium de tributo.dic ꝙ in tributoria nō habetur priuilegij rō cū ⁊ dñs perdit suū: vt eo.ti.l.j.in prin. Jac. In glo.siue ante ibi.l.si fundū.sed ibi nō loquiꝛ in legali pignore sed in cōuentionali ꝓtorio vel iudiciali: ⁊ sic legale pignꝰ habentibus ꝓfertur: vt.C.qui po.in pig.ha.l.assiduis. ⁊.C.de iure do.l.dotis. ⁊ de priuilegio fisci.l.iij.Jac.

Cum qui. Ibi soluatur pōt intelligi post annū a die missionis vt sicut in reali post annum nō redit nisi de dñio queratur ⁊ cōuincaꝛ: vt.C.de ꝓscrip.xxx.anno.l.si qs emptionis.ita ⁊ in personali post annum non redit nisi debitum soluatur vel ꝓbetur indebitum vt notat Inno.extra vt lit.non contest.c.qm̄ frequenter.in fi. ⁊ no.ex̄ de dolo ⁊ cōtu.c.contingit. ⁊ hoc innuit.d.l.si qs emptionis.vbi dicit licebit ei īfra annum se offerenti cautionē.qr offerenti rē recuperare ad similitudinem ceterorꝫ habentiū rei dñiuz cōtra quos facta est missio ita ꝙ ꝓ cōstanti ponitꝛ ꝙ missio erat facta cōtra dñm ꝗ solet fieri in psonali.sed in reali cū actor ꝓbat siue summatiꝫ lꝫ absente aduersario vt.C.vbi in rē actio.l.ij. ⁊ cū sit ꝯ eū quem dñm cōfitetur vt sit in psonali veniens infra annū recuperat prestita cautione vt ibi nō alias.vel tertio in missiōe facta ob debitum nō solutū: vt.s.vt in pos.leg.l.is cui.§.impator. Uel dic aut fit missio qr debitor latitat ex edicto.s.ex quib.cau.in pos.eatur.l.fulcinius.§.j. ⁊ tūc aut verū est ꝙ latitet ⁊ tunc tenet missio nec discedet missus quādiu receperit sibi debitū vt in prin. ⁊ ar.s.ti.pri.l.cū vnus. Aut nō est verū eū latitare et tunc nō tenet missio tanꝙ in nō latitantē facta: vt in fi.huius l. ⁊.d.l.fulcinius.§.si qs possederit.idē si debitor non fit: vt.s.ti.pri.l.cū vnus. ⁊.d.l.fulcinius.§.si in dic. Aut fit missio: qr absēns nō defendiꝛ: ⁊ tūc infra annū recuperat cautiōe oblata.post annū vero ita demū si appareat indebiū vt soluaꝛ: vt.d.l.si quis emptiōis.§.fi. ⁊ hoc si non absēns sit cā reipublice vel pupillus: vt.s.ti.ij.l.in possessionē.§.cū diciꝛ. Operaꝛ ergo trāscursus anni idē qd latitatio: vt qd fit in casu latitationis locū habeat post lapsum anni: sic ⁊ alibi operaꝛ transcursus anni multū.j.de requi.reis.l.j. ⁊.l.annus. ⁊ in ꝯstitutione imperatoris Federici imperialē. ⁊.C.de hereti.auꝛ.gazaros. et auꝛ.credētes. ⁊ auꝛ.si vero dñs tēporalis. ⁊.xij.q.ij.longinquitatē. ⁊.C.de asser.tollen.l.j.ibi scientem ⁊c. ⁊ extra de hereticis.c.cum contumacia.ꝓterꝙ cōtra pupillum ⁊ absentem sine dolo cā reipublice. Istorꝫ ergo bona etiam si annus sit lapsus nō venduntur: vt.d.l.in possessionē.§.cuꝫ dicitur.ita tñ vt fiat sub tpe venditiōis admonitio siue citatio alia vt.s.qd cuiusqꝫ vniuer.l.j.§.quibus. Ja.in fi.cum nulla sit missio facta tanꝙ contra latitantem qui non latitat. Ja.vel dic postulata restitutione p absentem: vt.s.in qui.cau.in pos.ea.l.fulcinius.§.si quis possederit.vbi de hoc no. ⁊ dixi. ⁊ no.etiā.C.de restitu.mili.l.ignorare.Old.

Cum qui circa. Ibi ad latitādū.i.latiōis effectū.Ol.ibi ꝓfugerit.i.anteꝙ cōueniatur fugerit.Old.

Anthyocensium. Hec.l.benefacit ad qōnem quaꝫ habui de facto ⁊ eā allegabam.cōe ꝑgami locauit datia ⁊ pedagia cū hoc pacto ꝙ cōductores ipsorū deberent ꝓferri in bonis debentium eis occasione ipsorū datiorum oībus alijs creditoribus quātuncūqꝫ potioribus tpe ⁊ etiam habētibus bona obligata expresse vel tacite. ⁊ ego dicebam ꝙ hoc nō obstante priores creditores debebant ꝓferri per.l.istā cū glo.hic posita. Idem pōt dici si statuto ciuitatis caueretur ꝙ cōe ꝓferatur oībus creditoribus in bonis debitorum ipsius ciuitatis ꝓ collectis vel alijs causis. Et ordina litteram sic cōstitit durare ius pignoris ꝓsequendi.s.creditori priuato post ꝑuilegium celeberrime ciuitatis anthyocēsiū qd.s.priuilegium pignoris de lege sua.i.statuto suo accepit in bonis debitoris defuncti.Dy. ¶ In glos.i.si aliqs ibi qd de lege ⁊c. ⁊ ꝓm hoc debet littera dicere ciuitatis. ⁊ est ꝯstructio in bonis debitoris celeberrime ciuita tis anthyocensiū ⁊c cōstitit ius pignoris durare.s.alteri creditori cōtra ciuitatē ꝓdictam ꝙ pro qr de lege sua municipali ꝑuilegium accepit: sed alius intellectus melior est si ille debitor de ciuitate illa erat ⁊ ibi bona habebat: alias iste melior illo.Ja. ¶ Qō notabilis.

[b] Omnis venditis. Scilicꝫ generaliter Dynus.

Respublica. Seꝫ cuiuslibꝫ ciuitatis.Ol. In gl.in fi.de hoc no.j.ad munici.l.si le. ⁊ dixi.C.de priuile.fisci.l.j. ⁊.C.de iure reipu.l.ij.lib.x. ⁊ dixi.C.de priuile.fisci.l.j.

Pupillus. In.§.j.ibi non possunt tanꝙ latitantis: sed curatore bonis dato per cōe bonoñ.potest cōsuli creditoribus: vt.s.ti.ij.l.in possessionez.§.fi. ⁊ ar.l.fulcinius.§.adeo ⁊ de here.insti.l.si quis instituaꝛ. ⁊ sic etiam intelligo in legato vt.s.ti.ij.l.pe.in fi.

¶ De bonorum separationibus. Rubrica.

¶ Sup rubrica. De materia huiꝰ tit.vide Az.in summa de bonis auto.iudi.possiden.§.est aūt sciendum.vsqꝫ in fi.titu. ⁊ per Rof.in libello de offic.iudic.quo petit creditor bona debitoris

bitoris non soluentis possidere. ⁊ in Specul. de eo qui mittiẗ in pos. cã rei seruan. §. j. ver. porro bona. ⁊ ver. seq. ¶ In glo. ibi solent. s. cã cognita. vt. j. e. l. j. §. quesitũ. ⁊. §. illud. Et qd̃ sequiẗ bonoꝝ dic. s. hereditarioꝝ. Cause ex qbus separatio ipeditur habenẗ. j. e. l. j. in prin. Si debitor instituit fideiussorẽ heredẽ ⁊ adiuit cũ beneficio inuentarij an possit ꝯueniri ꝑ obligatione fideiussoria si hereditas sit non soluẽdo. j. e. l. debitor. Qd̃ legatarij habeãt ypothecariaꝫ demũ deducto ere alieno j. e. l. creditoribus. qd̃ est notandũ. An filiusfamilias si pater est dilapidator bonoꝝ suoꝝ possit petere dotẽ matris separari a bonis suis. j. e. l. si creditores. De modo separationis bonorum hereditariorum et heredis et quomodo fieri debeat. j. eo. l. si creditores.

SCiendum. Separatio bonoꝝ petitur officio iudicis. Itẽ ꝯcediẗ ad postulationẽ creditoꝝ hereditariorũ nõ heredis. h. d. vsqꝫ ad. §. sciẽdũ. Dy. Ibi decreto p̃toris. i. officio vel p̃sidis vt. j. e. l. §. de his. Ol. Ibi ille. s. titius heres. Dy. Ibi qꝛ plures sunt ⁊ minimi eris sũt ad nihilũ ꝑducunẗ cũ ceperit ꝑ tot diuidi vt. s. d ali. leg. l. iij. §. j. Ja. Ibi ex ꝯrio ibi titij. s. hẽdis. Jac. In glo. no. octo i fi. ⁊ ex septẽ cãis separatio ipediẗ. Prĩo rõe stipulationis aĩo nouãdi iterposite: vt. j. e. l. §. illud sciendũ. Itẽ ꝓpter vsuraꝝ receptionẽ vt. e. §. ver. sꝫ si vsuras. Item rõne fideiussoris vel pignoris ab herede accepti vt. j. e. l. §. itẽ queriẗ. ⁊. §. si qs pignus. Item rõne immissionis bonorum hereditariorũ cũ bonis heredis: vt. j. e. l. §. p̃terea sciẽdũ. Item ꝓpter lapsum quinquẽnij: vt. j. e. l. §. qd̃ dictũ. Item ꝓpter venditionẽ rerum hereditariarũ factam ab herede sine fraude. vt. j. e. l. ab herede. Dy. ⁊ Jac. de bel. ¶ In glo. lꝫ defunctus. in fi. solutio. eadẽ est persona quo ad defunctũ ⁊ quo ad ea que ꝓcesserunt a defuncto ⁊ contingunt defunctum vt ibi sed non quo ad ea que ꝓcedũt ab herede vel ꝯtingũt heredem sine defuncto vt hic. vel ibi regulare hic casuale: vtraqꝫ solu. bona. Ja. de bel. Uel dic ꝙ hoc ꝯtingit ꝓpter separationis beneficium. Dy.

Sciendum. Ibi sed etiã aduersus fiscum. quia fiscus habeẗ loco vnius ꝑuati vt. j. de iure fis. l. fiscus. ⁊ municipes similiter: vt. j. de verb. sign. l. eum qui vectigal.

Quesitum est an. Ibi si forte ille. s. heres. Dy. Ibi nullũ remediuꝫ s. ordinariũ ex bñficio huius edicti. extraordinariũ tñ cõpetit si de fraude ꝯstet vt seqẗ. Ol. Ibi extra ordinẽ. s. actione in factũ vel pauliana vt. j. q̃ in frau. cred. l. j. ⁊. ij. ⁊. l. hac in factuꝫ. Odof. Ibi qd̃ non facile. s. ꝙ creditores heredis audianẗ volentes ipetrare separationẽ. Ol. ¶ In glo. no. ibi ⁊ facit. s. ad hoc ꝙ qs de se q̃ri debeat ⁊ ꝙ iputeẗ alicui mala electio. Ol.

Item videamus. Ibi substituti. s. pupillariter. Dy. Ibi qui. s. substitutus. Dy. Ibi an patris. s. impuberis. Dy. Ibi ⁊ puto posse: qꝛ diuerse sunt hereditates: vt. s. de vulg. ⁊ pup. subst. l. pater. ⁊. l. patris. Dy.

Secundum. Ibi bona veneãt. qꝛ soluendo nõ sunt. Odof. Ibi tertij possunt. s. separationem impetrare. Odof.

Si filijfamilias. Ibi habet ⁊ etiam paganicum. Dy. Ibi ceteros. s. paganicos. Ibi simul ergo nunc respondet. Dyn. Ibi cum eo. s. filio. Dyn. Ibi in rem versum ex pecunia filio mutuata. Old. Ibi creditori facto postq̃ filius habuit castrense peculium. Ja. ⁊ Dy. Ibi experiri. s. per actionem de in rem verso. Old. Et no. actorẽ non eligere reũ quem cõueniat. Ja. ¶ In glo. ⁊ puto non fieri. hec rñsio comprobatur. C. de bonis auto. iudi. possi. ⁊ de separa. l. ij. Old.

Illud sciendum. Ibi creditores hereditarios. Old. Ibi eũ elegerunt. not. eligentes non variare: vt ex̃ de electio. c. publicato. Old. ¶ In glo. facit. s. ibi quid autem si prioris. certe non videtur idem: quia ille percipiuntur vt debite a testatore nõ ab herede. Dy.

Item queritur. Ibi quẽ mouebit ad dicendum ꝯrium. s. ꝙ possint separationẽ ipetrare. Ol. Ibi ⁊ si imputẽt nũc rñdet. Dy.

Preterea sciendum est. Ibi nec ferẽdus est hẽs. Dy. Ibi causatur. i. allegat. Dy. ¶ In gl. vt frumentum in fi. iuncta enim cepit esse hereditas: vt. s. de vulg. ⁊ pupil. substi. l. sꝫ si plures. §. filio.

Quod dictum. No. multũ tp̃s dici qnquẽniũ de quo vide. j. i alphabeto littera. m. dictione multũ tp̃s. Et ex hoc. §. teneẗ pergami ꝙ locatio facta ad quinquẽniũ sit ad nõ modicum tp̃s: ꝑ hoc. j. de itine. actuqꝫ priua. l. vnde. §. vlt. ver. videmus in glo. ⁊ dixi. s. solu. ma. l. si filio. §. si.

Quesitum est si. Ibi secuti heredẽ stipulãdo ab eo vel pignus accipiẽdo. Old. ¶ In glo. qd̃ ergo in fi. so. hic ꝓhibeẗ habere per se oĩno ⁊ gñaliter ibi ſm quid. vel dic vt not. s. de vsucap. l. labeo. ⁊. j. de furt. l. his enim casibus. ⁊ plene per Dy. ex̃. de regul. iur. c. quod alicui. lib. vj.

Item sciendum. Ibi supfuerit postq̃ satisfactũ est creditorib⁹ hereditarijs. Old. Ibi ab istis bonis. s. heredis. Old. In fi. no. ratione iustissime ignorãtie posse veniã ipetrari. Ol. ¶ In glo. merito audiri i fi. ⁊. s. e. l. §. illud. ⁊. §. si qs pignus. Ol. ¶ In glo. s. in eo qd̃ superest. ibi. j. e. debitor. R. sꝫ certe imo cum eis cõcurrũt. nã hoc qd̃ glo. dicit. s. ꝙ admittanẗ in eo qd̃ supest: verũ est etiã si non p̃tendat iustã cãm ignorantie: vt. d. l. debitor. vsi. sꝫ in quolibet. ⁊ no. j. e. l. si creditores. in prin. Dy.

AB herede. Ibi medio tẽpore post aditionẽ hereditatis ante ipetrationẽ separationis bonoꝝ. Old. ¶ In glo. vendendo ibi contra: ⁊ est ratio quia alienatio et solutio adimit rẽ de bonis: ⁊ sic nõ põt amodo in separationẽ includi. sꝫ obligatio nõ adimit rẽ de bonis obligãtis: et ideo in separationem includitur. Old.

DEbitor. Ibi separatio. s. bonorũ ꝑncipalis debitoris eiusdẽqꝫ heredis a bonis fideiussoris. Old. Ibi petente eo tanq̃ hereditario creditore. Ol. Et ideo petebat separationẽ qꝛ fideiussor erat diues ⁊ debitor paup. Sꝫ pone ecõtra ꝙ debitor instituit heredẽ fideiussorẽ: fideiussor adijt hereditatem cum bñficio inuẽtarij: ⁊ bona debitoris sunt nõ soluendo: creditor vult ꝯuenire fideiussorẽ q extitit heres debitoris quasi fideiussor ⁊ ex sua persona dubiũ est nunqd possit: ⁊ videẗ ꝙ non: qꝛ extincta est obligatio vnde in perpetuũ nõ resurgit vt j. de fideius. l. gñal'r. vbi de hoc. ij. rñ. ⁊ de solu. l. q res. §. areã. In ꝯrium videẗ qꝛ beneficiũ non dꝫ extẽdi i iniuriã alterius. C. de emãci. lib. l. nec auus. ⁊. s. de admi. tu. l. ipuberi. Itẽ qꝛ si creditor succedat debitori cũ bñficio inuẽtarij non extinguiẗ debitũ: vt. C. de iure deliberan. l. fi. §. in cõputatiõe. vbi de h dixi. ergo ecõtra nec aduersus eũ: ⁊ vr̃ casus hic ꝙ possit ꝯueniri: ibi neqꝫ em̃ ⁊c. Dy. Ibi q maior fuit. s. principalis. Dyn. Ibi ꝓsperexerat. ⁊ sic not. ꝙ diligẽtia sua sibi ꝓdesse dꝫ vt hic ⁊. j. que in frau. cred. l. pupillus. vbi de hoc. Ibi solidũ ex hereditate. s. fideiussoris. Dy. Ibi vẽditis per hũc creditorem ⁊ alios. Ja. Et ad debitũ nõ sufficientib⁹. Ol. Ibi ꝑmisceri debitoris creditorib⁹ potuerit vt cũ eis ꝯcurrat qd̃ nõ est al's vt sequiẗ. Ja. Ibi eũ. s. stipulatorẽ. Dy. Ibi submoueri etiã si iusta ignorãtie cã nõ fuit qꝛ heres fideiussoris idẽqꝫ debitor ꝑncipalis erat debitor nõ per aditionẽ factus sꝫ ante. Ol. Ibi sꝫ in quolibet alio creditore q est creditor hereditarius nõ heredis nisi aditiõe secuta. Old. Ibi ferat ꝓpter iustã ignorãtiã. Old. In fi. per solutionẽ eis factã. q. d. in eo qd̃ superest facta solutione hereditarijs creditoribus. Dy. ¶ In glo. accipiendo fideiussores in fi. ⁊ melius. s. de his qb. vt indig. l. eũ qui tacitum. §. pro parte. Old.

CReditoribus. Hereditarijs. Dy. Ibi debetur. s. spes est deberi in ꝯditionis euentũ ⁊ sic iproprie ponitur debetur quo ad ꝯditionale debitũ. Dy. Proprie aũt quo ad creditorẽ in diem. licet vltramõtani cõtra vt dixi. s. ex qb. cau. in posses. eatur. l. fulcinius. §. si in diem. Ibi eque. i. sicut illis qbus pure debetur. Ibi in ea tm̃ parte et sic not. ꝙ legatarij habent tacitam ypothecam demũ ere alieno deducto ⁊ non inuenies alibi ita clare. et ideo male dicit glo. que est. s. vt in posses. lega. l. is cui. §. qui prior. que dicit ꝙ legatarij preferũtur creditoribus hereditarijs cyrographarijs quod falsum est vt hic patet. ⁊ habent ypothecam demuꝫ deducto ere alieno. ⁊ ꝑ hoc. j. e. l. quotiens. et ideo dictam gl. intellige vt ibi notatur per Dy. ⁊ vide quod dixi. s. de pig. act. l. non est mirum.

¶ **SI creditores.** Circa princ. domin⁹ Mar. de fano. format hic talem questionem. filius quidã in potestate patris existens videns ꝙ pater dilapidat bona sua petit dotem matris sue separari a bonis paternis: queritur ¶ Questio aurea.

nunquid possit: videtur q non insti. de oblig. q ex deli. nascu. §. is qui in ptate. z .s. de iudi. l. lis nulla. z i hac opi. dicit gcordasse oes aduocatos Bonon. Dicit tn dns Ja. q electus fuerat de medio cosuluisse gtrium per. l. istam z .j. ad trebel. l. iperator. que optime facit. M. de fano. ¶ Si creditores. ibi non potuerut reuerti. s. in preiudiciu creditoru heredis vt cuz eis concurrat. vt .s. e. l. debitor. circa fi. Ibi sz in quolibet zc. vnde circa hoc sic distingue. Aut creditores heredis volut admitti ad bona q supersunt satisfacto creditoribus hereditarijs impetrata per eos separatione bonor. Aut econtra creditores hereditarij petut se admitti ad bona q supsunt satisfacto creditoribus ipsius heredis postq ipetrata fuit separatio. Primo casu qn creditores heredis hoc postulat audiunt indistincte. vt .s. e. l. j. §. ite sciendu. z hac. l. ij. rn. z .s. eo. l. debitor. in fi. In secudo casu aut creditores hereditarij hec postulat. s. vt admittant ad bona que supersunt satisfacto creditoribus heredis subdistingue. Na aut ptendut iusta cam z gcurrunt cum creditoribus heredis/ vt .s. e. l. j. §. ite sciendu. ver. si tn temere. Aut non allegat iusta cam: tuc aut volut admitti ad bona tepore separatiois qsita: aut ad qsita postea. Primo casu si volunt concurrere no audiunt: vt hac. l. si creditores. in prin. et d. §. ite sciendu. ij. rn. z hoc veru nisi sit satisfactu creditoribus heredis insolidu: vt .s. e. l. debitor. ver. sed in quolibet. Si aut ad postea qsita velint admitti: tuc si sunt quesita ex ca hereditaria admittunt in totu: residuu vero coceditur creditoribus heredis: vt hac. l. in versi. at si ex alia. z in ver. q si pprij. Dy. Vel posses breuius distinguere. Aut creditores volut admitti ad bona hereditaria: z dic vt in. §. ite sciendu. ij. rn. s. e. l. j. z l. debitor. aut econtra creditores hereditarij ad bona heredis et tunc aut iusta cam ptendunt z audiuntur vt. d. §. ite sciendum. ver. si tamen. Aut non ptendunt iusta causam: z tuc aut volut admitti ad bona tepore separationis qsita z audiutur ita demu si creditoribus heredis sit satisfactum vt. l. debitor. ver. qd ergo. non al's vt. d. §. item sciendu. ij. rn. Aut ad bona post separatione qsita extra causam hereditaria z tunc indistincte repellunt: vt hac. l. ver. q si pprij. Dy. Ibi stare debet nisi prius satisfactum fuerit creditoribus heredis: vt .s. eo. l. debitor. §. penulti. vel nisi iustam causam ptendant quo casu cocurrut: vt .s. e. l. j. §. penul. Dy. Ibi sz si post impetrata: mutat casum quia. s. locutus est de bonis q erant in patrimonio tempore separatiois: nuc de post qsitis. Dy. Et est ar. expssuz q si frater lucretur ex re comuni q teneatur coicare fratribus. p hoc. s. p socio. l. cum duobus. §. si fratres. z dixi. C. qui testa. face. pos. l. j. Ibi acquisierit. z ita ditior factus sit. Dyn. Ibi illi z soli donec eis satisfactuz fuerit z in eo preferent pprijs creditoribus heredis. Ja. Ibi at si ex alia ca. s. q hereditaria. Dy. Ibi acquisierit post separatione. Dy. Ibi creditores: nec soli nec cum creditoribus heredis ad istud post separationem qsitum. Dy. z Jac. Ibi q si pprij creditores heredis. Dy. Ibi ad solidu puenerut: ex eo qd qsitu e post separationem z extra cam hereditaria. Dy. Ibi quida putant z male. Dy. Ibi mihi aut id non videt. s. qd superfluu ei qd quesitum est post separationem z extra causam hereditariam pstetur creditoribus hereditarijs. Dy. Et sic hec littera corrigit quod dictu est a. §. sz si post. hucusq. z arg. s. ad leg. fal. l. ij. z de here. ven. l. venditor ex hereditate. Jac. Ibi petierunt. nec aliquis pretenditur: imo expediuntur vt premisit vt differat a sequenti. Ja. Ibi et bona. s. hereditaria. Dy. Ibi augmeta. facto persone obuenientia. Dyn. Idemq. iste versi. loquitur de bonis que erat in patrimonio heredis tempore separationis postulate. Et dic idemq. s. q non admittatur vna cu creditoribus heredis: sed pmo satisfiat creditoribus heredis: vt l. debitor. in fi. Dy. Vel dic fm Jacob. de are. q loquitur de residuo quod superest. postea de quesitis vt ad istud residuu non admittatur. secus si ad ante quesita velit remitti ex iusta ignorantia: vt .s. e. l. j. §. penul. z. l. debitor. versi. sz in quolibet licet glo. aliter intelligat. Jac. de are. Ibi decepti. reipsa credentes plus esse in bonis hereditarijs q in bonis heredis. Dy. ¶ In glo. huic respondeo. ibi. §. quid ergo. versic. sed in quolibet. Jaco.

Quotiens. Ibi creditoribus hereditarijs Dy. Ibi acquisitum id est solutum. Dy.

Si liberta. Ibi soluendo non erat z reuocata est in seruitute per patronum ex ingratitudine. Ja. Ibi debeant petente patrono. Ja. ¶ In glo. vlti. in fi. quod est. s. q heres non sit obligatus ex contractu sed quasi contractu quo ad legatarios. sed quo ad creditores lz videatur quasi gtrahere: tenetur tamen sicut tenebatur defunctus. vnde si defunctus tenebatur ex contractu etia heres tenebitur: vt .j. de act. z oblig. l. ex contractibus. z etiam colligi potest ex. d. §. heres. Ja. z Dy.

Qui iudicium. Ibi quasi expressiuum veritatis. qua doq est diminutionis nota: vt dixi in alphabeto littera. Q. dictione quasi. Ibi ex necessitate causatiua. Dy.

¶ De curatore bonis dando. Rubrica.

¶ Super rubrica. Vide de ista materia i margarita Galeotti. eo. ti. z in Specu. de curato. §. vlti. ver. item not. q quando q datur curator bonis absentis. z bene per Rofre. in libello de officio iudi. quo constituitur curator bonis. z vide qd not. et dixi. s. de bonis auto. iudi. possi. l. creditore. z hn. s. ex quib. cau. maio. l. ab hostibus. An iste curator iuret de calunia. glo. tenet q sic. s. de iura. calu. l. ij. §. j. Que possint obijci tali curatori. dic q non est de illis personis quibus curator dari dz vt .s. de ventre in poss. mit. l. j. §. eligitur. Ite q no est datus cosensu maioris partis creditoru vt .j. e. l. ij. z .j. de bonis auto. iudi. possi. l. fi. Quas actiones intetet veru parituras vel no parituras. no. z dixi. d. l. creditore. An cogiciatur inuetarium glo. tenet q sic. j. e. l. j. Quib ex causis det curator bonis. no. hic in glo. rubrice. Potest eniz dari si petat bonoru possessio ex carbo. edic. vt. ff. ad carbo. l. sz si is. §. fi. Ite vbi nullus heres existit. vt .j. e. l. j. Ite bonis capti ab hostibus vel absentis. Et cum deliberant scripti heredes: vt .j. de mune. z ho. l. j. §. fi. vt. d. l. sz si is. §. j. C. de postlimi. reuer. l. cu cognatos. et. s. de cura. furio. l. cu deliberarent. Item dat talis curator qnq bonis custodiedis: quadoq distrahedis vt .s. de cura. furio. l. cuius bonis. et dixi. d. l. creditore. Et ita inspecta ca ex qua dat tali curatori qnq plus qnq minus gcedit. Et vbi gstituitur curator ad instantia credito petentiu sibi satisfieri non solu litem gtestat sz cam ad snia deducere pot: z etia bona distrahere non solu ad volutate credito sz etia debito vt .j. e. l. ij. in prin. z ar. s. de cura. furio. l. cui bonis. Quida tn dicunt q quo ad comodum creditorum copetant ei actioes quo ad comodum debitoru non nisi forte vsq ad lite gtesta. z interrumpenda vsucapionem z pscriptione: non aut vsq ad sniam potest cam perducere. Ite vendere pot que deteriora fierent ex mora vel essent tepore peritura vt. d. l. j. de mune. z ho. z .s. de admi. tuto. l. inter bono. z vide Azo. in summa eo. ti. §. cura. autem bono. z quod dicetur. j. e. l. ij. z. d. l. creditore. j. respon. z ita intelligunt. d. l. ij. j. eo. Item si esset graue es alienum qd ex pena cresceret vendere pot: vt .j. e. l. j. Item potest ei solui: vt .j. de solu. l. q si forte. §. curatori. Item talis curator potest dari in testameto in aut. vt liceat matri z auie. in prin. In cotrarium est. ff. ad trebel. l. lucius. §. cu meuia. z ibi in glo. z illa aut. non loquitur pprie de isto curatore. Datur iste cura. per quemlibet magistratum etia bonis reipublice: vt .s. de admi. tuto. l. lucius. §. j. Nunquid longo tempore absfuturus potest petere cura. dari bonis suis: dic q sic. vt insti. de excu. tuto. §. item qui reipublice. Sz nunqd absens possit dari cura. dic q non ad instar cura. ad lit. vt .s. de tute. l. qui hz. §. penulti. De termino pfigendo heredi q respondeat an velit esse heres. j. eo. l. j. Quis iudex dabit cura. bonis. Utrum iudex domicilij an loci in quo sunt bona. j. e. l. de cura. Quas actiones intentet iste cura. j. e. l. de cura. An plures executores vltime volutatis videantur dati insolidum. ea. l. §. si plures. Et an cura. datus bonis teneatur reddere rationem. An pluribus curatoribus det beneficiu diuisionis. ea. l. §. fi. An creditores eius qui cessit bonis possint vendere bona per seipsos: an dato cura. per iudicem. j. e. l. fi.

Ista rubrica summam titulum

Si sub conditione. Ibi coditioni parere. pfixo termino ad hoc p iudice q interrogabit an velit ee heres. z si dicat sic statuet terminu ifra que adeat hereditate: alioquin postea no audiet eu: vt .s. de bonis auto. iudi. possi. l. si seruus. Ja. Ibi rndit interrogat. Ibi se no aditurum repudiado. sic. C. vnde liberi. l. q se pris. z sic no. que posse renunciare iuri copetituro z sic est g. de leg. ij. l. si ita scriptu. §. si sub gditione. Sz dic q ibi renunciatio erat iter absentes z ideo nihil vz. hic inter psentes z cora iudice: z ideo vz. vel dic vt not. z dixi. C. de pactis. l. j. Ibi vendenda erunt bona nulla facta prefinitione diei. z vendentur per cura. datu reqsitis primo his qui possunt primo ad hereditatem vocari: puta substitutis vel veniétibus ab intestato: vt .s. de succes. edicto. l. j. in prin.

l.j.in prin.ꝛ.§.largius.nam cū de eorū preiudicio agat vocā/di sunt:vt.s̄.de adopt.l.nam ita diuus.Ja.Ibi ꝙ si aduersa tur ad prin.ꝛ dic nihil de impléda conditione.Ja.Ibi aut ꝑ et.ꝛ dic bona subiacentia periculo.Ja.et que seruari nō pos/sunt etiam si non subsit graue es alienū.Dy.Ibi soluendum es alienum.etiā ex non perituris.Dy.¶In glo.quecūꝗ fit ibi so.hic autoritas ptoris:hec vera ꝛ pbat.j.de reg.iur.l.ei⁹ est.ꝛ ar.j.qb.ap.non l3.l.j.§.si qs.ꝛ qd ibi not.ꝛ.s̄.de acqr.he/red.l.in pluriū.ꝛ approbat.d.l.is q.Dy.ꝛ de hoc etiā no.ꝛ di xi.C.de pact.l.j.Ibi fulcinius.§.j.vbi ipsemet creditor vēdit. Dy.¶In glo.ex hoc edicto in fi.ꝛ creditores in poss.mitten di:vt.s̄.de acqr.here.l.in pluriū.Dy.¶In gl.ad ꝯseruāda bona tempore non peritura.Ja.Ibi si nullus sit creditor.vel cuius es alienum non grauat.Ja.

De curatore constituēdo.

Osc3 bonis distrahēdis vt sequit ꝛ ar.s̄.de cura.fu rio.l.cuius bonis.ꝛ.l.cura.Ja.Et dic ꝙ cura.dan dus est bonis per eū iudicē vbi sunt bona.s3 intētatio vendi/tionis bonorū fieri d3 eius iudicis autoritate vbi ille cui⁹ bo na veniūt h3 domiciliū:vel vbi ꝯueniri pōt:vt.s̄.de bonis au tori.iudi.possi.l.j.ꝛ.ij.Ja.Ibi ptor.s.in ciuitate romana.Dy. Ibi curatoresꝗ ꝓut erigit q̄litas negocij ꝛ patrimonij.Dy. Ibi maioris partis creditorū que colligit ḟm.l.maiore3.s̄.de pact.Ja.Et per hāc.l.collige ꝯsiliū ꝓ creditore ꝯ debitorem absentē ꝙ petat dari curatorē bonis q actiones suscipiat vt statim sequit.si eñ faciet citari absentē forte veniet excusator cui dabit terminus vt absenti nūciet ꝛ sic dilatabit actio cre ditoris.ꝛ ꝯcor.cū hac.l.s̄.de priui.credi.l.idem priuilegium.ꝛ potest hoc fieri tā ex parte actoris ꝙ ex parte rei:vt.j.de mu/ne.ꝛ hono.l.j.§.fi.ꝛ dic vt ibi.ꝛ.s̄.ex qb.cau.ma.l.ab hostibus. Dy.Ibi queque.s.dixit qualr ꝯstituat cura.nūc q admini/stratio sibi ꝯcedat.Dy.Et dic queque.s.ad eius officiū perti nentia.Dy.Qui ita.s.ꝯ sensu maioris partis creditorū.ꝛ per pretorem vel presidē.Dy.Ibi vtiles cōpetunt.i.efficaces.Et si vis scire quas actiōes curator intētare pōt dic aut curator datur bonis et hoc vt satisfaciat creditoribus sicut est quā/do debitor latitat vel qñ cedit bonis:ꝛ tūc pōt intētare actio nes tēpore perituras ꝛ nō perituras:ꝛ ita intelligit hic.Aut datur curator ad bona ꝯseruāda ꝛ tūc intentat tm̄ tpe peritu ras:ad hoc vt actiones perpetuet ꝛ pscriptionē vel vsucapio nem interrūpat non aūt vt erigat vel litē ad finē perducat vt j.de mune.ꝛ hono.l.j.§.fi.ꝛ ita pōt intelligi opinio Azo.nota ta.s̄.de bonis auto.iudi.possi.l.creditore.vbi de hoc not.ꝛ di/xi.ꝛ hoc verū nisi esset graue es alienū exoluendū:nam tunc etiam res nō perituras pōt alienare:vt.s̄.e.l.j.ver.ꝙ si nihil. ergo actiones etiā non perituras intēdere:cum ista sint paria exigere ꝛ actiones exercere.s̄.de iure deliber.l.ait pretor.ꝛ de hoc dixi etiam.s̄.e.super rubrica.Jaco.Ibi vt ius esset.i.lite contesta.ḟm glo.Dy.S3 cum hec.l.dicat eum habere vtiles: merito etiam ante litem contest.facit ꝓcura.ar.C.de donatio. l.illam.j.de iniur.l.sed si vnius.§.idem ait et si nepoti.ꝛ.s̄.de procura.l.procuratorem.ꝛ ḟm hoc vt ius esset ponitur asserti ue.Jacob.Ibi neꝗ de rato.licet dubitetur de mandato.Ja. Ibi qui eum misit.s.ad agendum vel defendendum.Jacob. ¶In glo.creditoribus.si creditores in possessionē essent mis si.ꝛ de hoc hic dicit.Jac.Ibi propter spem successionis.eius qui absens est.Jac.¶In glo.etiam si minor:ibi creditore in prin.ꝛ supra plene dixi.Dy.ꝛ Jacob.Ibi.§.si curator.vnde cum in ea veniat leuissima culpa:vt.C.mandati.l.a procura/tore.ergo ꝛ hic d3 de leuissima teneri.Jaco.de ra.A domino tamen negociorum gestorum conuenitur vt.s̄.de nego.gest.l. debitor vel actione in factū vt not.j.l.pri.Jac.Ibi de nego. gest.l.tutori.interdu3 tamen datus curator bonis tenetur de leui:vt.s̄.de ventre in posses.mit.l.j.§.item periculum.Jaco. ¶In glo.quia legitimam in fi.vt.s̄.de tute.ꝛ ratio.distrab.l. si pupillus.in fi.Jaco.

Si plures. Ibi agere:contra debitores bonorū. Dy.Et qd sequit nō ꝓ portionib⁹est. arg.ꝙ si plures dati sunt fideicommissarij:omnes insolidu3 dati videantur nisi dictum sit ꝙ vnus nō possit sine alio offi/cium exercere.ꝛ pro hoc.s̄.de exercitor.l.j.§.si plures.ꝛ ibi in glo.de admi.tuto.l.titium ꝛ meuiū.in prin.manda.l.creditor. §.duobus.ꝛ est expressum hodie ex.de testa.c.vlti.lib.vj.licet sit arg.contra.s̄.de here.insti.l.quotiens.§.si plures.ꝛ de hoc dixi.s̄.de epis.ꝛ cle.l.nulli.ver.item ꝯsueuit queri si ꝑ testato rem.Ibi conseruare debere.s.in agendo:secus si cōueniatur quia tunc vnus potest conueniri etiam pro debitis bonorum pertinentiū ad administrationē alterius:nō obstāte diuisiōe administrationis inter eos facta:vt.s̄.de admi.tuto.l.titiū et meuiū.§.fi.ꝛ.l.inter tutores.ꝛ no.in.l.vel in partes.in eodem titu.Dy.S3 nunquid curator datus bonis tenet rationē red dere ei cuius bonis datus est curator.rñdeo sic:vt.s̄.de ritu nupt.l.non solum.§.ꝛ si quis.Old.

Queritur. Ibi curator.s.bonis.Dy.Ibi qrēdus est regulariter.Dyn.Ibi s3 possunt.s. cōstitui curatores.Dy.¶In glo.facit.s̄.ibi.§.sed ꝛ si curato ri.hereditario creditori vel latitātis vel absentis ḟm vnū mo dum vel ꝓ ratiōe reddēda dño negociorū vel ipsis creditori/bus mandati agentibus ḟm alium.Ja.

Si tres. Ibi modum.i.necessarium ordinē vel me/tam.Dy.Ibi eum creditorem.Ibi experi ri.s.insolidum.Dy.Ibi ꝛ vtimur ita.s.vt ꝯueniatur curator qui non gessit qr fuit volūtarius.Dy.Ibi factus est a princi/pe vt.s̄.pri.§.ver.nisi ex magna.Dy.Ibi dicendum est.eum inuitū ꝛ cōstitutū ꝛ non gerentē.Dy.Et sic not.magis subue niri administranti ex necessitate ꝙ ex voluntate.ꝓ hoc.s̄.qui satisda.cog.l.si fideiussor.§.si necessaria.Dy.In glo.secus in tutoribus.ibi tutores qui post.§.curatores.sed ibi ꝯtra dici/tur.Ja.ꝛ not.Ibi idem in ꝓcuratoribus dicerem.s.vt quilib3 pro parte teneatur.Ja.Sed que est ratio diuersitatis iter tu/tores et cura.bonis datis.qr in tutoribus ꝯuenitur primo ge rens:scdo non gerēs.In curatoribus bonorū secus est:dic qr tutores dantur inuiti:curatores bonis nō regulariter vt hic. ꝛ eo casu quo dantur inuiti idem est in eis qd in tutoribus:vt hic pt3 in fi.Dy.Ibi sed an habeāt hec glo.male dicit.nā iste curator tenetur pupillariter:ꝛ beneficium epistole datur tm̄ accessorie obligatis.debuit ergo querere de beneficio diuisio nis.Jac.de ra.Ibi.§.nunc tractemus.hoc ḟm opi.Azo.que falsa est:vt no.s̄.de admi.tu.l.l.si plures.Item ille.§.loquitur de beneficio cessionis nō aūt diuisionis.qr de beneficio diui/sionis ꝯriū dr.d.l.si plures.Dy.ꝛ Ol.Ibi vel aliȷ̄s creditori/bus qui rationē administrationis petūt.Dy.ꝛ Ja.Ibi si vn⁹ ex pluribus tutoribus.l.j.ꝛ ar.s̄.de pecul.l.si noxali.§.fi.et.l. seq.ꝛ.l.et ancillarū.§.fi.Ja.¶In glo.nisi in subsidium in fi. et ḟm hoc conuenitur ꝓ ratione reddenda ḟm alium modum nullo modo.Ja.

Si plures. Ibi tanꝗ.i.sicut.Quiuis.i. quilibet.In fi.contra debito res vel rerū detētatores.Old.¶In glo.si dicas. ibi.§.ꝛ est ꝓterea.tenet namꝗ cura.bonorū redde/re rationem:vt dixi.s̄.l.pri.§.si plures.Jaco. ¶Vide ad hanc.l.q̄ di/cunt hic in additio.ad Bar.

Imperatores. Dic breuiter casum. titius erat dbitor mul torum ꝛ erat etiā creditor aliquorū aliorū debitorū: in fraude3 creditorū suorū cessit bonis:post cessionē vult agere ꝯ ipos debitores qs añ cessionē habebat:dicit ꝙ non pōt.ꝛ dicitur fraudator q cessit bonis in fraudē credito/rum suorū ꝛ eque bene staret hec.l.j.ti.pri.Ibi bonis vniuer/saliter.Ja.s.eius qui cessit.Dy.Ibi ex senatusconsulto.quod dat electionē creditoribus latitantis vel ꝯtumacis velint bo na per se vēdere an curatore dato vt.s̄.de cura.furio.l.cuius bonis.Ja.ꝛ Ol.Ibi actionē ꝯ debitorem suū quondam.Ja. Ibi fraudatori.i.debitori qui bonis cessit in fraudem.Oldr. In fi.cum ea transierint in emptorem bonorū.ar.s̄.ad trebell. l.si legatus.secus si venditio facta nō fuisset vt.s̄.de cessione bono.l.in concubinā.cū ꝛ liberi relinquunt vt.s̄.ti.ij.l.penul. Ja.¶In glo.vocat ibi vel tertio.hic casus magis conuenit littere licet omnes sint veri.Dy.

Si debitor. Ibi ꝓuato consilio.i.inter se sine iudice.fuit tñ appro batus per iudicē vt glo.dicit.Ol.Ibi vnum.s.ꝓ curatorem.Et qd dicit.j.cur.ipropie ponitur.i. procura.ꝛ ḟm istū intellectū debitore bonis cedente credito/res inet sine cura.possunt vendere bona.Vel dic ꝙ dictio cu/ratorē ponat ꝓprie ꝛ loquit de cura.bonis dato.ꝛ ḟm hūc in/tellectum debitore bonis cedente creditores non possunt per se vendere bona sed per cura.datum bonis a iudice.Ja.Ibi ex redacto.i.ꝙ ex venditione bonorū redigetur.Old.Ibi pro portione.i.ꝓ rata cuiusꝗ crediti.vt.C.de bonis autori.iudic. possi.l.ꝓ debito.ꝛ.l.fi.in fi.Old.¶In glo.i.negociationi.ibi ḟm Hug.Et in ista significatiōe accipit ex.de ver.sig.c.forus. vbi de significato huius vbi videas.ꝛ.j.in alphabeto dictiōe forus.Ibi vel foro.hec vera.Old.¶In glo.ad eū in fi.s3 cer te hic ꝛ ibi priuatim.s3 hic loquit ḟm distinct.l.ꝯrie eo casu q̄ sola contēplatiōe mandatū gessit.ꝛ iste magis dicit ꝓcura.ꝙ curator cū a iudice non sit datus in quē daret actio si a iudi/ce esset datus:vt.s̄.e.l.ij.Jaco.

¶ Que in fraudem creditorum facta sunt. Rubri.

¶ Super rubrica. Vide Azo. in summa. ea. et qd dixi. C. si in fraudem patro. super rubrica. et Rof. in libello si aliqs i fraudem creditor etc. An aut illud qd fit in fraudem creditoru fit nullum ipso iure vel annulandu: dic q tenet sed reuocat licz al's factu in fraude. l. sit nullu ipso iure: vt. j. de 3di. et demon. l. hoc modo. vbi de hoc dixi. et de istis fraudib et simulationibus dixi. s. de dona. l. post 3ctum. solu. ma. l. filie mee emancipate. quib. mod. pig. vel ypo. sol. sicut re corporali. §. superuacuum. Et no. q creditor pot opponere except. non numerate pecunie copetente debitori etia inuito debitore: vt. C. de non nume. pecu. l. si cui. et l. si intra. et s. de iureiur. l. na postea. §. si creditori. Sz qd si debitor alienauit nuda possessione: nunqd locus est huic edicto. vr q non: qz non videt re alienare q solam possessione amittit vt. s. de alie. iud. mutan. cau. l. aut. §. j. et. j. de reg. iur. l. non pot dolo. et l. no alienat. In 3rium facit de alie. iudi. muta. cau. l. non solu. j. rn. de dona. inter vir. et vx. l. ij. §. non tm. et l. inter viru. Si alienet vsufruct. an locus sit huic edicto. dicet. j. e. l. patrem. An heres repudiare possit in fraude creditor legatu relictu defuncto sub 3ditione. j. e. qui aute. in princi. An alienato seruo heredi instituto reuocet seruus et hereditas an solus seruus. e. l. §. si seruum. An priores creditores reuocent a posterioribus q sibi debitu perceperut ea. l. §. apud labeone. An inqsitor vendicas bona vedita per hereticu teneat restituere pcium emptori. j. e. l. si debitor. An denuciatio possit ipune sperni vel no. Et an 3stituat quem i mala fide. j. e. l. ait ptor. §. si qs particeps. Qd debitore fugiete possit creditor ppria autoritate sibi ius dicere et eu capere ea. l. §. si debitore. Et q si sit timor fuge debitoris qd possit capi quousqz satisdet. Et an bestiam dante mihi damnu possim autoritate ppria capere et retinere. De arbitrio ptati cocesso q restringat ad ius coe. j. e. l. si pater. An pater possit donare filijs naturalib vel spurijs. j. ea. l. oes. §. lucius. Et q fraus presumatur in alienatione omnium suor bonoru. Et ibi sunt plures alij casus vbi fraus psumitur in alienate. An mulier remittedo pignus dotis videat donare. j. e. l. si pign. Et an. l. iubemus. C. ad vell. locu habeat in pignore tacito vel expsso. Et an piudicet mulieri remissio si non sit vbi satisfieri possit de dote. An si pr filio que emacipat remittat pmiu emacipa. reuocari possit p creditores pris. j. eo. l. patre. Et q 3iunctio sanguinis tollit suspitione fraudis. Et q cessio facta in psonam 3iuncta psumat ex ca donationis. In legato libertatis exigit fraus et euetus: in alijs legatis sufficit solus euetus. j. e. l. primo gradu. et ibi de 3seruatione fame defuncti. An debitor possit repetere solutione alijs creditorib. j. e. l. pupillus. Et de fauore diligentiu et odio negligetium. Et qn locus sit gratificatioi. De liberatione facta in fraude creditor de vno ex plurib reis vel de reo et fideiussore. j. eo. l. si fraudator. An fructus pendetes cedat emptori. e. l. §. non solu. An hec actio detur contra fraudatorem. e. l. §. si.

a ¶ Ait ptor. a Materiam hui tituli vide aple declarata per Bal. i rubr. C. eo.

Ait pretor. a Ibi cu eo accipiete titulo no lucratiuo. Dy. Ibi dare oportebit vt creditori. Dy. Idqz secunda pars edicti in q puidet creditoribus 3 debitore qui alienauit. na. s. in prima parte puidit 3 accipietes. Dy. Ibi seruabo. s. dando actione 3tra ipm debitore alienate. Dy. ¶ In glo. qz pot ee in fi. vt. s. ti. pri. l. ij. §. querit. Dy. ¶ In glo. est ergo in fi. vel vt ibi. Ja. et ad trebel. postulate. ¶ In glo. s. in factu. ibi copetere. qd nihil est vt. j. patebit. Dy. In fi. s. de peti. here. l. q si i diem. §. pe. et insti. de act. §. ite si qs in fraude. Alij dicut q datur actio de dolo si in fraude debitor alienauit cuius fuerant bona pmo excussa vt. C. e. l. j. et. ij. et ita demu dat si res donata fuerit vel pcio minori alienata vt. j. e. l. si debitor. qz cu alienatur iusto pcio non vr in fraude alienatu cum tm recipiat quatum dat. vt. C. qui ma. non poss. l. qui in fraude. Ite ita demu intentat actio si ista apparet bona alienata et creditoribus no esse integre satisfactu vt. j. e. l. ait ptor. et §. si fraudator. et §. annus. et §. si quid. et C. e. l. j.

Necessario. Ibi gesta erut: ista verba ponuntur hic material'r. et subaudi reuocabo. et fuerut verba ptoris posita. s. in prin. Ibi na late. ista vba. s. s. posita fraudationis causa gesta erunt. Dy.

Velei. Scz debitori suo. Dy. Et qd dicit gl. s. paciscendo non est bonu exemplum quia de pacto debitori facto dixit. s. l. j. in fi. et ideo melius est fm exemplum glo. de iuramento delato et placet Dy.

Gesta. Iste. §. dicit breuiter q gesta accipiunt ta i iudicio q extra iudiciu. ar. tm 3. j. de verb. signi. l. labeo. in fi. et. s. ti. pri. l. ij. sz hic ex iterptatioe vt not. s. eo. l. j. Ibi vel lite. s. appellationis. Ol. Ibi mori patiat. s. p trascursum tepois statuti ad appellatione psequenda vt. C. de tepo. ap. l. fi. §. pe. Oldr. ¶ In glo. cu potuit. in fi. 3rium hic not. C. de iudi. pperandu. §. pe. vbi de hoc plene dixi. et de testi. l. fi. et ideo tutius est hac intelligere in causa ap. vt. d. l. fi. §. pe. C. de tempo. ap. In principali etia pot intelligi ante publicatione testium instantia pereunte. al's cotra. C. de re iudi. l. gesta. Ja. ¶ In glo. puta patiendo in fi. ar. s. si in fraude patroni. l. j. §. si in litem. Ja.

Qui autem. In ver. sz illud. vide qd dixi. j. de verb. ob. l. in illa stip. per te no fieri. §. j. Sz pone legatu mihi relictu pure vel in diem decessi et ita legatu ad herede trasmisi vt. s. qn dies leg. ced. l. si post die. §. j. nunqd heres meus in fraude creditor hereditariorum possit istud legatu repudiare. videt q sic per hanc littera: vt sicut defunctus poterat ita et heres sed dic cotra per. l. liberto. ij. §. fi. s. de bonis liberto. Dy. An repudiare possit hereditate locupletem: dic vt. j. ad trebell. l. si postulate. ¶ In gl. ad hoc ibi sz contra in eode titu. s. de iure fis. Ja. Ibi tractatibus de hoc clarius dic vt not. per Dy. j. de tabulis exhiben. l. j. in prin. ¶ In glo. sed nonne in fi. et s. si in fraudem patroni. l. fi. in fi. et. l. j. §. vtrum. Jaco. Et vide quod not. et dixi. s. de peti. here. l. sed et si lege co. §. perinde.

Si seruum. Ibi alienauit. s. debitor. Ibi nulla fraus qz iusto pcio vendit. Ja. Ibi in hereditate. i. in hereditatis amissioe. Ibi manumisisset quo casu nulla esset manumissio fraude detecta vt insti. q. ex cau. manu. non lz. in prin. Ja. ¶ In glo. sz nunqd in fi. et primo vr q possit reuocari hereditas et seruus vt. j. eo. l. ait ptor. §. per hanc actione. qz si non tz alienatio in expsso neqz in tacito. ar. s. de ser. rusti. pdio. l. ij. et ar. C. si reus vel accusa. mor. fue. l. ij. Ite si reuocat principale et accessoriu. j. de reg. iu. l. cu pncipalis. et s. de pecul. lega. l. ij. Ite si alienatio serui est facta 3 ius ergo quicqd sequit ex eo vel ob id non valet vt. C. de legibus. l. non dubium. et. j. de fideiusso. l. cum lex. Item licet potuisset repudiari hereditas per se: vt. s. proxi. respon. non tamen cuz seruo cuius alienatio est prohibita. nam et al's aliquid venit in iudicium ratione adiuncti qd al's non veniret. j. de vi et vi arma. l. j. §. illud. et pro hac opi. est. l. cum aut. §. si. cum. l. seq. s. de edili. edic. et de capi. diminu. l. tutelas. §. ij. In contrarium q no reuocetur hereditas seu tm seru. qz quis puniri dz in eo tm in quo deliquit. vt. C. de pen. l. scimus. et coia de succes. aut. oes peregrini. et. s. de vulgar. et pupil. substi. l. ex facto. §. si. et qz. l. permittete potuit non acquirere hereditatem. vt. s. proximo responso. ergo quod legitime factum est etc. vt. C. de adul. l. gerens. Ite vtile per inutile etc. Guido de suz. et Dy. tenent hanc opinione. per preall. ronem: qz poterat hereditatem recusare. vt. s. de leg. j. l. legatu. Item pro hoc facit qd notaui. s. de pac. l. iurisgetiu. §. si paciscar. in fine. glo. magne. Pro et cotra posset adduci qd no. j. de iure fis. l. no intelligitur. §. qn. et de aq. quoti. et esti. §. neratius. et ad hac qone facit s. qui. ad liber. procla. non licet. l. fi. et de libe. cau. l. duobus. et hanc tenet Guido et Dy. Et pro opinione eor optime facit quia ea demu reuocatur per creditores que fuerunt aliquo tempore i dnio debitoris alienatis. vt. j. e. l. fi. §. no solum. et §. proculus. et hereditas nuq fuit in dominio debitoris. igitur reuocari non debet. Dns aut Ja. de are. dicit q cu hic fit qd de hereditate non de seruo. super hereditate intelligatur respoderi. respoo enim referenda est ad id de quo queritur. j. de libe. le. l. aurelius. §. sticho. et qz de seruo alienato nullum esset dubium. ideoqz de hereditate de qua dubiu erat hic sensisse videtur qz lex referenda et intelligenda est esse prodita in casu dubio. vt. s. ad carbo. l. qd labeo. et quia ex precedetibus sequentia intelligutur. vt. s. de leg. j. l. si seruus pluriu. §. si numerus. ergo reuocabitur ipsa hereditas cu seruo sicut si manumissus adijsset reuocaretur cum heredi tate quesita. vt. s. de in integ. rest. l. non solu. Nam si debitor non alienasset. hic seruus manens in substantia debitoris cum iure adeundi in creditores transijsset si datus esset in solutu et si ipsor iussu adijsset et eis hereditatem quesijsset. vt insti. de here. insti. §. si alienus. ij. q si alienatus. vnde per alienatione serui et hereditatis fraudati videntur. Ite si veditus esset in executione pluris esset venditus contemplatione institutionis ita q creditores eo modo precium hereditatis habuissent. vt. s. de legatis primo. l. plane. secudo. §. j. et sic equiparatur hereditas fructibus coherentibus fundo tempore alienationis q reuocantur.

cantur: vt. j. e. l. fi. §. vt fructus. ꝛ ar. ad hoc. ṡ. de edi. edic. l. cū autem. §. fi. ꝛ l. seq. ꝛ de leg. j. l. quesitū. §. vlt. Est ergo differentia vtrū nihil sit diminutū in fraudē sed solum lucrū perditū et tunc cessat reuocatio lucri: vt in prima parte huius. §. et in prin. huius. l. q: sibi ipsi insidiat qui nō acqrit vel lucretur vt j. ne tab. bonoꝝ. l. j. §. pe. Aut est facta diminutio fraudulēta et ob hoc lucrū radicatum est perditū: et tunc illud lucrū reuocabit sicut res diminuta vel alienata in fraudē reuocabit vt in secūda parte huius. §. nam ꝛ al's venit in iudiciū vnum propter aliud qđ per se non veniret: vt. j. de vi ꝛ vi ar. l. j. §. illud. ꝛ. ṡ. fa. her. l. ij. §. fi. Ja. de are. Non ob. l. vl. §. non solum. et. §. pculus. j. e. q: non reuocat hereditas vt hereditas: sȝ vt accessoriū serui ꝛ quasi pars preciј ipsius qđ ꝛ tunc in bonis fuisse videtur: vt. d. l. plane. ij. §. j. de leg. j. Old. An autē si pater remittat filio premium emancipationis poterit reuocari. dicam. j. eo. l. patrem.

Apud labeonem. Ibi eum. s. creditorem. Ibi receperat. s. per iudicem. ꝛ ad hoc sequit ratio. cum enim ꝛc. Ol. Ibi impune. i. qđ exinde penam patiatur cū iussu ptoris hoc fecit. Dy. Ibi ad ꝯctus. s. rescindendos. Ol. Ibi in qbus vt fiant. Old. Ibi non interponit. i. nō solet interponere. Ol. Ibi pignora ꝯuentionalia in qbus pretor se non interponit nisi in casu instit. de satisda. §. siuo aliqs. Ja. Ibi venditiones que. de qbus vt fiāt se pretor nō interponit. Ja. ¶ In glos. vt. j. de reg. iur. in fi. sȝ illud spāle vt ibi not. Ja. de bel. ¶ In glo. iubendo. ibi. §. qui iussu. ꝛ dic vt ibi not. ꝛ de mino. l. ait ptor. §. permittit. ꝛ plene dixi. ṡ. de aqua plu. arcē. l. quāꝗ. §. sed ꝯ videt. j. eo. l. pupillus. vbi reuocat qđ exegit primus creditor p alios creditores. sed forte ibi sine iudicis autoritate exegit. Old. Vel dic de ista reuocatione vt dixi. ṡ. de priuile. credi. l. priuilegia. ver. in qnto. quando oēs nullū. Vel dic ſm Ja. de are. cū querit: an vnus creditor possit ab alio aduocare qđ sibi solutū est: aut ipse creditor aliūde sibi debitū ꝯsequi pōt: ꝛ tūc non reuocat q: actio reuocatoria dat in subsidiū vt pꝫ per multas. ll. huius titu. ꝛ C. de peti. heredi. l. hereditate. ꝛ. l. fi. ꝛ de distract. pig. l. j. Aut non pōt aliud sibi debitū consequi: ꝛ tūc aut creditor cui solutum est accepit vltra sibi debitū ꝛ tenetur vtili ꝯditione indebiti: vt. ṡ. de ꝯdi. inde. l. tutor. aut tm̄ sibi debitū: ꝛ tūc aut ista pecunia erat obligata priori aut non. Si erat obligata aut extat ꝛ per ypothecariā reuocatur: q: etiā in pecunia ꝯsistit ypotheca vt. ṡ. qui po. in pign. hab. l. ideꝗ. §. fi. ꝛ arg. ṡ. de pig. l. si fundū. §. fi. ꝛ de rei ven. l. qui petitorio. Si vero bona fide cōsumpta est agitur ꝯdi. ex lege vt. C. de iure delib. l. fi. §. licētia. ꝛ. j. de iure fisci. l. differre. §. fi. ꝛ. l. seq. ꝛ. C. de ꝑuile. fis. l. si cum pecuniam. Si vero nō erat obligata aut debet eis ex diuersis causis seu ꝯctibus: ꝛ tunc regulariter non reuocat vt. ṡ. de re iudica. l. inter eos. fallit si sequēs sit priuilegiatus: vt. ṡ. qđ cū eo. l. ij. ꝛ de pecul. l. ex facto. Itē si bona possessa sunt reuocātur ad equalitatē: vt. j. pri. §. Itē si extorserit vel debitor gratificatus fuerit. vt. j. l. pupillus. ꝛ. ṡ. de bonis auto. iudi. poss. l. si non expedierit. §. j. Si vero ex eodē ꝯctu: tunc aut est sociꝰ aut coheres. Si sunt sociј oīa reuocant ad occasionē vt. ṡ. pro socio. l. verum. §. si cum tres. Nec ob. eo. ti. l. si tibi. q: ibi nō socio sed aliј fuit solutū. Si vero sunt coheredes tūc aut vnus percipit partē rei hereditarie p diuiso ꝛ tūc ab eo nō reuocat vt. ṡ. si pars heredi. peta. l. j. §. j. de rei vēd. l. pomp. §. ꝙ quis. ꝛ C. depos. l. fi. vbi de hoc dixi. Si vero recipit dationem hereditariam nō reuocatur sua portio quā recepit: vt. ṡ. fami. her. l. lutius. quod puto verum si habebant ypothecam coheredes quia in pignore melior est conditio possidentis: vt. ṡ. de pigno. l. is qui duobus. Jaco. de hoc plenius dicetur. d. l. pupillus. j. eodem.

Sciendum. Vide qđ dixi. ṡ. pri. §. Ibi accepit a debitore spōte soluente. Dy. Ibi possideant ex primo decreto. Dy. Ibi in portione p rata creditorum. Dy. Ibi percipere. i. ante alios capere. Dy.

Hoc edictum. Ibi qui accepit ex causa nō lucratiua. Dy. Ibi factum sit ex parte debitoris alienātis. Dy. ¶ In glo. in titulo nō lucratiuo. ibi. §. in hos. vt lȝ verba cessent vt hic: mens tn̄ nō cesset. Dy. ¶ In ea. gl. in fi. ptere a considerat bona fides in oibꝰ cōtractibus traditionis tēpore vt. ṡ. de vsucap. l. si is. §. fi. ꝛ pro soluto. l. si estimans. Dy.

Preterea. In glo. s. expresse. ibi. l. j. ꝛ. ij. §. fina. prima vera: vt. j. ad municipales. l. quotiens. Jaco.

Si quid cum pupillo. Acceptore ex causa lucratiua. Ibi gestū sit a debitore alienādo in eū ex causa lucratiua. Ja. Ibi ꝛ si, cui maiori pupillo. vt differat a superiori sȝ Az. vbi idē in pupillo dixit. Dy. Ibi sciēte. i. fraude participāte. Dy. Ibi fraudent re ipsa. Dy. Ibi qui. s. donatariꝰ. Dy. Ibi in filio sciēter accipiēte a debitore creditores fraudāte. Dyn. Ibi ꝯuenie. s. insolidū. Dy. ¶ In glo. i. siue habeat: ibi vt. ṡ. proxi. dixi. sic ꝛ al's est deterior ꝯditio minoris ꝙ maioris. ṡ. de bonis auto. iudi. possi. l. si minor. Dy. In fi. vel dic etiā in nō lucratiua teneri inquantū locupletior est. ꝛ hoc innuit littera dum dicit ꝛ ipsi lucrosa. Ja.

Item si necessarius heres. Etiā alius non necessarius nō refert. Dy. In fi. q: legatariј habent causam lucratiuam vnde nō requiritur fraudis participatio vt ṡ. §. similiꝗ modo. Dy.

Huius actionis. Ibi potestas fuit ꝛ facultas agēdi. vt. j. quis or. in bono. pos. serue. l. ij. §. dies. Dy. In fi. per debitorē in fraudeȝ creditorꝝ. subau. ꝛ sciētie. Ja. Vel dic facte vēditionis bonoꝝ fraudatoris ex quo creditores sibi debitū ꝯsequi nō potuerūt et sic eos fraudatos apparet. vt. C. eo. l. j. ꝛ. l. ignoti. Ja. Et qđ dicit venditionis dic vel alterius cuiuscūꝗ alienationis vel fraudulenti actus celebrati. Old.

Si debitor. Est ar. ista. l. ꝙ si inquisitor heretice prauitatis reuocet alienata per hereticū an teneat precium restituere et videt ꝙ sic: vt. ṡ. si quis in frau. patro. l. j. §. si qd in fraudē. Sȝ dic aut extat pcium in bonis heretici ꝛ restituit. aut nō extat ꝛ tunc nō restituit per. l. istā ꝛ sequentē. ꝛ ad hoc ṡ. de mino. l. in cause. §. interdū. de seruis exportā. l. si titius. ꝛ de ꝯhen. emp. l. si qs sub hoc pacto. Dy. Aliј dicūt ꝙ hec qđ pendet ex illa an bona heretici ex die cōmissi criminis sint confiscata: an demū ex die late snīe super crimie. de quo not. C. de hereti. l. manicheos. Et est hodie expssum ꝙ a die commissi criminis lȝ nō debeant auferri nisi demū lata sententia vt ex. de hereti. c. cum ſm leges. lib. vj. cum igit ex die cōmissi criminis perdat dn̄ium rerū suaꝝ: si postea alienat dr̄ aliena re rem alienā: ꝛ ideo reuocat nullo restituto pcio siue bona fide sit ēpta siue mala. vt. C. de rei vē. l. si mācipiū. Sȝ h adhuc non vr̄ expeditū q: fiscus siue officiū inqsitionis succedit heretico vniuersaliter ꝛ tanꝗ heres vt. C. ad leg. iul. de vi. l. tutoris. ꝛ. ṡ. ad trebel. l. si eius. ij. rn̄. vn̄ sicut heres videt teneri ad preciū restituendū. ꝛ in. l. si mancipiū. ille q vēdicabat erat dominus rei alienate ꝛ nō erat heres alienātis. Old. Vn̄ aliј distinguūt an fiscus vendicādo videat ptendere titulū lucratiuum: ꝛ tunc tenet preciū restituere siue extet siue non: vt. d. l. j. §. si qs in fraudē. ṡ. si qd in fraud. patro. Si vero non ptendat fiscus vel officiū inqsitionis titulū lucratiuū: tūc locus sit distinctioni huius. l. s. extet vel nō extet preciū vt pdixi. ꝛ de hoc not. ṡ. de publica. l. cōmissa. Ibi hi. s. creditores vel curatores bonis dati. Dy. Ibi rescriptū est. s. preciū nō esse reddenduȝ. Dy. ¶ In glo. hoc nō curandū in fi. sȝ certe imo vr̄ curandū q: si iusto pcio vendit nulla fraus videt: vt. C. qui ma. nō pos. l. si in fraudē. Ja. ꝛ Old. ¶ In gl. a creditoribus in fi. ptere a ibi patronus tractat de lucro: hic creditor de damno: vt ibi not. Ja. et Dy.

Ex his. Ibi illam rem. i. illam qstionē: an restituendū sit pcium vel non. Ol. Ibi apud arbitrum qui de cā cognoscit. et dic arbitrū id est iudicem. Dy. Ibi nūmi soluti. vel alie res ex nūmis solutis empte: vt. ṡ. solu. ma. l. si cū dotem. §. fi. ꝛ de lega. ij. l. imperator. §. fi. cū. ll. sequentibus. Oldr. Ibi in bonis debitoris que possessa sunt et distracta per creditores ita ꝙ ad creditores peruenerint. Ja.

Alia debitore. Ibi possessa nō sunt scȝ ante vēditionem rei de qua queritur. Ja. Ibi conueniri pōt reuocatoria bonis debitoris venditis ꝛ excussis. Ja. Ibi ab ipso debitore. non ergo refert ab ipso vel alio emat dum tamen bona fide. Dy. ¶ In glo. vlti. de rei vendi. l. iul. scribit si hominem. Ja.

Ait pretor. Sic construe. ait pretor restituas ea que lucius ꝛc. vsꝗ ibi si non. Et dic cum agitur de ea re de qua est potestas experiundi si non amplius ꝙ annus est ꝛc. Ja. Ibi lucius debitor. Dy. Ibi sciente te. i. fraudem participante. Dy. Et dic te. s. acceptore. Ibi si eo. expone si pro q:. Et dic quia si eo nomine agitur ꝛc. Dy. ¶ Ibi si ei reuocare volenti. Dy. ¶ Ibi de ea re. i. fraudulenta alienatione. Dy.

¶In glo.que accepisti.imo expone in bonis.i.in substantia siue patrimonio:vt.j.e.l.si fraudator.Old.¶In glo.vtiliter in fi.⁊.s̄.ti.j.l.ij.ver.easq̄ actiones.¶In glo.supple in fi.vel hoc interdictū illud edictum.Ja.

Ita demum. Ibi fecit.s.debitor aliquid i fraudem tradendo transferendo vel remittendo.Ibi vendiderint.No.ergo in subsidiū dari hanc actionē:vt ⁊.C.e.l.j.⁊.l.pe.Ja.⁊ Ol.Ibi simpliciter.i.non de pecunia secundoꝝ creditorū.¶In glo.i.si sua.ibi secundos creditores.⁊ ſm hoc istud simpliciter cōiungitur cum dictione sortitus est.Jac.¶In ver.marcellus.ibi distinctionem.s. vtrum pecunia posteriorū peruenerit ad priores creditores vel non.Dy.

Quod ait pretor. Ibi simpliciter.i.nō participando fraudem.Dy. Ibi in factum actione.No.ꝙ actio in factum datur ad reuocandū alienata in fraudē creditorū ⁊ cognominatur pauliana:vt.s̄.de vsur.l.videamus.§.in fauiana. Fauiana vero et caluisiana dantur ad reuocandū alienata in fraudē patroni sed caluisiana datur cum patronus succedit ab intestato vel per contratab.fauiana vero cū succedit ex testamento vt.s̄.si in fraudem patro.l.si patronus.§.ij.⁊.iij.De istis reuocatorijs est vtilis glo.insti.de act.§.item si quis in fraudem.⁊ dixi C.si in frau.patro.super rubrica.

Si quis particeps. Ibi testato conuentus.i.coram testib⁹ denunciatū ne emeret.Ja.Et sepe allegatur.§.iste ꝙ denunciatio ꝯstituit eum cui denūciatur in mala fide.de quo dic vt plene dixi.C.de rei ven.l.si fundū.Ibi al's autē.i.ꝓtestatione vel denunciatione creditorū non interueniēte.Dy.¶In gl. sic.⁊.C.in fine.sol.vt not.⁊ dixi.d.l.si fundum.Et posses circa hec dicere aut scio denunciantē ius non habere ⁊ tūc possum spernere nunciationē:vt.C.de rescin.ven.l.si maior.Aut scio ius habere ⁊ tūc ꝑiudicat nūciatio spreta vt.d.l.virilis.s̄.de lega.prestā.Dy.Et de hac etiā vide qd̄ dixi.s̄.de oper.no.nūcia.l.j.in princi.Uel dic latius ſm Ja.de bel.q hoc not.d.l.ij. qd̄ falso tutore autore:aut denūciatio est facta iudicis autoritate aut sine.Et si sine aut denūciatio est necessaria:aut voluntaria aut est facta ab eo q hʒ ius in re pro qua facta est:aut ab eo qui nullū hʒ:⁊ aut est facta cōtra id qd̄ legitime factum est aut est facta ad impediendū primū actū:aut ad lucrū acquirendū cū aliena iactura.Primo casu qñ est facta iudicis autoritate seruāda est vt.s̄.de ope.no.nun.l.de pupillo.§.meminisse.C.de ꝑscrip.xxx.an.l.sicut.⁊.l.cū notissimi.in princi.⁊ in auc.de heredi.⁊ fal.§.si quis aūt non implēs.⁊ de eccle.ti.§.finaūt cum hoc.Secūdo casu qñ denūciatio est necessaria seruanda est etiā sine iudicis autoritate facta vt.s̄.de libe.agno. l.j.§.j.de euic.l.si dictū.§.si ꝑsente.de nego.gest.l.nensenius. et forte hoc casu in scriptis faciēda est vt in auc.de tēpo.non solu.pecunie.super dote.§.cōtesta.et cū de ap.cognos.§.si qs de predictis.lʒ regulariter valeat etiam sine scriptis.vt.C.de nego.gest.l.fi.Tertio casu qñ denūciatio est volūtaria ⁊ facta ab eo q hʒ ius in re.si quidē est certū iustā esse denunciationē seruanda est si iniustam contēni pōt.s̄.mād.l.si hoiem.vbi est vterq̄ casus.Si aūt est dubiū seruanda est regul'r ⁊ i dubio: vt.d.l.j.in prin.s̄.de oper.no.nun.cum simi.⁊ no.d.l.si fundū. Fallit vbi mora est periculū allatura:q: tunc cōtēni potest in dubio:vt.s̄.de oper.no.nunc.l.de pupillo.§.si qs riuos.et de cloacis.l.j.§.si qs purgati.Fallit etiā qñ denunciās venit cōtra ꝓpriū factū:vt.C.debito.euict.pig.impedire nō pos.l.j.et ij.⁊.s̄.de ꝓcur.l.ꝓcurator.Itē fallit etiā q: denunciatio creditur esse iniusta ⁊ hʒ ille cui denūciatio facta est iustā causā contēnendi vt hic.Quarto casu qñ facta est ab eo qui nullū ius hʒ in re contēni pōt.vt.C.de rescin.ven.l.si qs maior.⁊ de mino.l.tuta.in prin.nisi noīe dñi denunciauerit.vt.s̄.de peti. here.l.itē veniūt.§.a quo.⁊.d.l.si hoiem.⁊.j.ꝙ vi aut clā.l.iij. in prin.vbi de hoc.Quinto casu qñ facta est ꝯ id qd̄ legitime factū est cōtemnēda est:vt.s̄.ꝑ empt.l.alienā.de cōsti.pecu.l. vtrū.⁊ de publ.l.vtrū si qs ꝓhibuerit.Sexto casu qñ est facta ad impediendū pium actū cōtēnenda est:vt.s̄.de relig.l.at si qs.§.idē labeo.⁊.C.de epis.⁊ cleri.auc.lʒ.⁊ auc.si captiui. Septimo casu qñ facta est ad lucrū acqrēdū cū alterius iactura contemnēda est vt.s̄.de instito.l.si quis mācipijs.§.ꝑculus. Et de ista materia videas in brocardis Azo.⁊ Pilei.Jaco. de bel.

Ait pretor. Ibi si sciente:ista verba materialiter hic ponunt ⁊ sunt verba edicti pretoris posita.s̄.eo.l.j.in princi.Ibi scit creditores fraudari. Ibi actioni.s.reuocatorie.Dy.Ibi noceat ⁊ certe nocet.Dy.Idē in curatore.s.ꝗrendū ⁊ soluendum.Dy.Ibi istis.s.furioso.et adolescenti.Dy.In fi.⁊ sic not.ꝙ pupilli adulti ⁊ furiosi nō tenentur ex facto tutorum vel curatoꝝ nisi quatenus ad eos peruenit.Old.¶In glo.secus in ꝓcur.ibi.§.si quis non tutor.sed certe idem si solus pupillus contraxisset.vt.s̄.e.l.qui autem.§.si quid cum pupillo.lex contraria loquitur cum pupillus certat de damno.Ja.

Preterea. Dic aut omnes supersunt in quorum fraudem alienatū fuit:aut vnus tantū superest de plurib⁹ fraudatis:aut ille solus superest in cui⁹ solius fraudem alienatū fuit ⁊ reuocatur alienatio vt hoc.§. aut nullus superest de fraudatis ⁊ tūc distingue vtrū peruenerit pecunia posteriorū ad priores fraudatos necne:vt.s̄.eo.l. ita demū.Dy.Ibi reuocari posse.sub.nunqd ita demū verū sit si idem ⁊c.Ol.Ibi ⁊ si vn⁹.lʒ glo.variet dic ꝙ hic rñ.ꝫ verum intellectū dicendo nō referre vtrū ab initio fuerit vnus solus fraudat⁹ vel ex pluribus fraudatis vnus solus remāserit.Alij tū dicunt ꝙ rñdet ibi siue solus.Dy.ſm alios incipit ibi ꝓbandum.Ibi actioni.s.reuocatorie.s.si facta excussione bonorū non potuit solidū cōsequi:vt.s̄.e.l.§.j.Old.¶In ver.illud.ibi sufficit ad reuocandū alienationē in totū.Dy. Ibi ⁊ si vnum creditorē.s.acceptor ⁊ debitor tū oēs fraudare voluit.Et sic non ob.s̄.ex quib.cau.in pos.eatur.l.fulcinius. §.qd̄ si aduersus.al's est vers.sub.§.qd ergo.Dy.⁊ solu.ma.l. etiā.§.j.vbi de hoc not.⁊ dixi.Ibi ceteros quos fraudare debitor intēdebat.Dy.Ibi fore locū actioni.ꝓpter verba edicti que satis fuisse dicūt acquisitorē scire debitoris animū fraudulentum.Ja.Ibi non sunt fraudati.inspecto ꝓposito acceptoris non aūt re ipsa inspecta nec inspecto ꝓposito debitoris.Old.Ibi et hoc puto ꝓbandū.ar.cōtra.s̄.de bonis auto. iudi.possi.l.cū vnus.ar.pro hoc de crimi.stellio.l.j.Ja.Ibi si dicat aliquis acceptor reuocatoria ꝯuentus.Dy.⁊ Ol.Et videtur hec littera dicere ſm primū intellectū qui fuit Azo.ꝙ recepta satisfactio per eū qui acgrēs a debitore sciebat fraudari excludit reuocatoriā sed nō oblata:⁊ sic satisfecisse prodest lʒ non offerre vt.s̄.quib.mod.pig.vel ypo.sol.l.itē liberatur.§.j.Old.Ibi actionē.s.iam ꝓpositā.Dy.Ibi eludat.al's excludat.i.remoueat.Soluit ergo q̄stio supra ꝓposita in hoc §.illud.q: aut erat lis ꝯtestata in factū in actiōe reuocatoria per creditores aut non.Si non tunc desinit al's cōpetere ius reuocādi ex quo satisfactū est creditori in cuius fraude facta est alienatio.Si est ꝯtestata tūc non desinit cōpetere ius reuocandi alijs creditoribus vt pʒ:lʒ obscure in hoc.§.¶In glo. ab omnibus exercēde.sed ꝯtra.s̄.ex quib.cau.in pos.eat.l.fulcinius.§.qd̄ si aduersus.⁊.§.illud.sed rñ.hic fraus debitoris contra oēs erat vt ⁊ ibi.lʒ nesciret acceptor oēs fraudari sed aliquos tm̄.Ja.¶In glo.fraudati ⁊ volētis ibi.§.sciendū. nam demū facta vēditione ⁊ excussiōe bonoꝝ agit ista actiōe vt subsidiaria:vt.C.e.l.j.⁊ penul.⁊.s̄.e.l.§.ita demum.Et no. hanc actionem differre ab ypothecaria in qua obseruatur.s̄. quib.mod.pig.vel ypoth.sol.l.paulus.§.fi.Ja.¶In eadem glo.in fi.⁊ hoc quia preuentus est.ar.s̄.de excusa.tuto.l.tutor petitus.in prin.Old.

Si fraudator. Casus.creditores defuncti in fraudem alienantis secuti fuerunt fidem heredis ⁊ eius nomen vt principalis non vt heredis:hoc ipso renūciasse videntur reuocatorie competenti pro bonis a defuncto alienatis in fraudem.h.d.Dyn.Ibi heredis.cuius fidem creditores principaliter sunt secuti.⁊ dic hedis bona.i.hereditaria q̄ nūc sunt facta heredis ⁊ alia etiā bona ipsius heredis.Old.Ibi cessat hec actio ꝓ his que alienata sunt a defuncto.Dy.

Si quid in fraudem. Pater alienauit in fraudem et filius impubes eius heres similiter alienauit in fraudem: et restitutus est.Dy.Ibi filius.s.suus.⁊ idem in seruo instituto.Ibi meruit restitutionem.⁊ bonis vēditis creditoribus satisfactum non fit.Oldrad.Ibi vtilem actionem.quia non est factum ab eo cuius bona venduntur.Ibi protinus bona non sequendo fidem heredis.Dy.Ibi paciscentibus.i.pacto certam quantitatē debiti remittentibus.⁊ al's est poscentib⁹. Old.Ibi et ipsius.s.impuberis.sed contra videtur.j.eadem l.§.si ex constitutione.So.aliud est pacisci de certa parte debiti remittenda.vt hic.et.j.eo.l.primo gradu.Et aliud bona adijci gratia libertatum conseruandarū:vt in contrario.Et est ratio quia cum bona adijciuntur:exponitur cautio de soluendo creditoribus.vt insti.de eo cui libertatis cau.bo.adijciun.§.j.et.s̄.de fideicommissarijs liber.l.iiij.§.adijci.et hic not.Dy.

Si impubes.

Si impubes. Primo loco adiuit filius impubes. Secũdo alienauit in fraudem. Tertio creditores petierunt separationẽ ꝛ reuocare volunt alienata in fraudẽ. Et hic dicitur quomodo reuocetur vtriusq; fraus.s.patris ꝛ filij.h.d.Dy.

Si cum in diem. Si debitor alicuius ĩ diẽ ꝛ aliorum pure soluat de presenti creditori in diem reuocatur solum cõmodũ quod habuit ex solutione facta ante diem.h.d.Dy. Ibi presens.i.ante diem. Old. ℂ In glo.vt et.j.eo.ibi.§.apud labeonem. Tu dic contra.s.ꝙ dato pignore pro tali debito locus fit reuocationi.nam qua ratione hoc est in debito puro. vt.j.§.proxi.et l.si pignus.ꝛ.l.cum in vetus.eadẽ ratione hoc dz esse in debito in diẽ.imo etiam fortius:qꝛ debitũ in diẽ non est sic debitũ sicut purum vt.s.ex quib.cau.in pos.eatur.l.fulcinius.§.si in diem.ꝛ ꝑ hoc.s.e.l.ij.ꝛ ar.C.qui po.in pign.habe.l.eos. Preterea.d.l.ij.s.e.ꝓhibet gñaliter vnũ de creditoribus in fraudem aliorũ preferri.Et ad.l.in oib⁹.s.de iudi.q̃ dicit pretorẽ in omnibus iubere cautionẽ iterponi:rñdeas ꝙ loquitur de nuda cautione siue ꝓmissione siue fideiussore vel pignore: vt ibi not.ꝛ qꝛ est de significato verbi cautionis cũ a lege profertur:vt.C.de verb.sig.l.sancimus.Dy.ꝛ Ja.

Si cum mulier. Ibi certo certi⁹.Ro.verba certo certius ꝛ habes eadẽ verba.j.de verb.obl.l.stipulatio ista.§.sicut. Ibi interponatꝛ eo casu quo pecunia erat debita in diẽ vel sub cõditione.al's ad ipsam pecuniã soluendã teneꝛ:vt.s.de iure do.l.licet.§.vlti.Dy. ℂ In glo.vt ꝛ.j.e.l.si.in si.ipsius,glo.ꝛ hoc ideo qꝛ ibi de lucro certat hic de dãno.Dy.ꝛ Ja.

Per hanc actionem. Ibi spõdes postea in fraudem remissa.Old. Ibi exigi põt.i.peti vt restauretur.Dy.

Si debitorem. Ubi periculũ est in mora nec põt haberi iudicis copia põt quis sibi ius dicere.h.d.ꝛ est casus spãlis. Sunt ꝛ alij quos not.§.de iudeis.nullus.regulariter ꝯtra.vt.C.ne quis in causa sua iudicet.l.vnica.vbi de hoc. Ibi abstulissem:etiã sine iudicis autoritate:qꝛ mora erat periculũ allatura:al's sec⁹.Dy. Sz quid si creditor dicat iudici.dñe debitor meus intẽdit aufugere cũ pecunia capiatis eum ꝛ cogatis ꝙ faciat me securũ an sit audiẽdus.dic aut iuste timet aut non.si iuste statim cogeꝛ.vt.s.si cui plusꝙ.per.l.fal.l.hec aũt satisdatio.in prin. solu.ma.l.ij.ꝛ q satis.cog.l.si fideiussor.§.vl.Dy. ℂ In glo.ꝛ ita neutro casu.ibi vel dic.hec vera.ꝛ ꝑ hoc bñ facit.C.de decur.l.gñali.li.x.ꝛ in aut.vt iudices sine quoquo suffragio.§.necessitatẽ.ꝛ ibi in glo.ꝛ qd dixi.C.de exhib.reis.l.neminẽ.Et vide ad declarationẽ p̃sentis materie huius.§.glos.positã in vsibus feu.de pace iur.fir.c.hac edictali.in glo.sz qd si nõ habeat.Est etiã ar.hic.§.ꝙ si iuenio bestiã aliquã dãtẽ mihi dãnum ꝙ mea autoritate possim capere ꝛ retinere. ar.ꝯ.s.ad le.aquil.l.quintus.§.j.de quo dic qd no.C.ad leg.aql.l.penul.

Annus. In glo.que reuocanꝛ ibi.§.si.vel meli⁹ bonorum debitoris cũ hec actio nõ possit intentari nisi facta excussione ꝛ venditione bonoꝝ omniũ debitoris.vt.s.e.l.§.ita demũ.ꝛ.C.e.l.ignoti.Ja.ꝛ Old. Ibi peruenit.immo non peruenit.Ja.

Per hanc actionem. Ibi fideiussorum modo reuocãtũ ea que in fraudẽ eorũ sunt alienata penes quos fideiusserãt. ℂ In gl.nec titulus excusat.ibi.l.si fundũ.immo dicas ꝙ verus titulus semp excusat a percipiẽdis. Nec obst.hec.l.quia de titulo reditur ad non titulũ. vt ꝛ al's.s.ꝙ metus cau.l.sed et partus.idem est si ab initio verus titulus non intercessit vt C.de agricolis ꝛ cens.l.quemadmodum.ꝛ in alijs casib⁹ notatis.d.l.si fundũ.Jac. ℂ In glo.puta voluntarias.ibi nam predictas.s.vtiles ꝛ necessarias.de quibus dictũ est.s.Ol.

Preterea. Ibi medij tẽporis qd excurrit iter liberationẽ ꝛ restitutionẽ.Dy. Ibi commodum.vt in stipula.annua vel menstrua remissa de qua vt iterponatur agitur.habeꝛ eñ ratio ꝑteriti temporis quo nihil est p̃stitũ.Ja.vt.s.e.l.j.§.per hanc.Ol. Ibi p̃standũ erit.s.regulariter:sed fallit in duobus casibus q sequunꝛ.Dyn. ℂ Ibi in stipulatũ deducte.fructus medij tẽporis nõ veniunt: ergo nec videtur vsuras venire.sz dic ꝙ ea sola reuocanꝛ que fuerunt in bonis alienãtis.vt.§.non solũ.j.e.l.si.sed fructus nõ fuerũt.actio autem ꝑ futuris vsuris sic sicut stipulatio super annuis interposita.vt.s.de dona.causa mor.l.senatus.ꝛ.j.de verb.ob.l.si stichũ.§.stipulatio. ℂ In glo.s.medij temporis: ibi hic de vsuris.et est ratio quam p̃dixi.qꝛ qñ vsure deducte sunt in stipu.videntur esse in bonis debitoris et similiter qñ debentur ex ꝯctu bone fidei sed fructus non coherẽt rei alienate tẽpore obligationis vt.d.§.non solũ.Dy.Et per hoc nõ obst.s.de rei ven.l.si nauis.vbi videtur ꝙ magis veniant fructus q̃ vsure.Dy.

Si conditionalis obligatio. Scz a q̃ liberaꝛ qs ĩ fraudẽ creditoꝝ.Dy. Ibi restitutionẽ.i.obligationis reintegrationẽ.Dy. Ibi in id tps.s.tm̃.Dy.

Hec actio. Reuocatoria ꝛ restitutoria.Dyn. Ibi fraudator.i.fraudis participator non tamen habẽs causam lucratiuã.Dy. Ibi siue alius.non participator fraudis habens causam lucratiuã:siue sit pupillus siue maior vt.s.e.l.§.si qd cũ pupillo.ꝛ.§.similiq; modo.Jac. ℂ Oppo.ad hunc.§.de leg.j.in prin.s.e.vbi daꝛ hec actio infra annũ tm̃.Sed dic aut agiꝛ ad illud quãtũ valet res plus q̃ fuerit preciũ datũ:ꝛ tunc agitur post annũ vt hic. Aut agitur ad reuocationez totius rei alienate:ꝛ tunc hz locũ.l.ꝯria cum similib⁹.Ja. ℂ In glo.dic casum.ibi fm.R.ꝛ Azo.ꝛ bene Old. Ibi interuenerit fraus vel nõ.vt hic ad lucrum extorquendũ:al's extorquendũ agitur vt rem valentẽ decem emit pro septẽ extorqueꝛ ei lucrũ ꝛ post annũ.sz infra annũ totum nec preciũ reddiꝛ vt.s.e.l.debitor.sz si iusto precio empta eẽt non teneret.ar.C.qui ma.non pos.l.si in fraudem. Ibi secus ĩ acceptore.immo dic amittẽtem lucrũ non alienare in fraudẽ. Ja.dic ergo aut peruenit aut nõ.Si non p̃uenit refert iterueuerit fraus necne.Si p̃uenit vel dolo fecit quominus perueniat teneꝛ perpetuo nõ habita distinctione fraudis vel tituli vt ex p̃dictis apparet.Dy. ℂ In ea.glo.in fi.sed casus.R.et Azo.verior est.Old. ℂ In glo.vt a fraudatore.ibi fz vtrũq; vel dic fraudator.i.fraudis participator non habẽs causam lucratiuã vel alius non participãs fraudẽ sz habens causaz lucratiuã quãuis pupillus vl' minor.Ja. In fi.vel dic ꝙ agẽti nocet vt ibi possidẽti vel cõuento non vt.j.de diuer.ꝛ tẽpo. prescrip.l.an vitiũ.Dy. Ibi sed qd.Si q̃stio ista formeꝛ in primo accipiẽte titulo nõ lucratiuo est q̃stio plana per.l.q a debitore.cũ non sit in rẽ:vt.s.e.§.si qs particeps.Si v̊o in p̃mo accipiẽte titulo lucratiuo postea alij donãte videꝛ magis obscura qꝛ primo donatario obest dolus auctoris dato ꝙ fraudem nõ participauerit vt.s.e.l.qui aũt.§.similiq; mõ.Sz dic idẽ.s. ꝙ scõs acceptor nõ teneꝛ qꝛ hec actio est in p̃sonã ꝛ nõ in rem vt.s.si qd in frau.patro.l.j.§.antepe.ꝛ.l.pe.Ol.ꝛ Jac.de are. In si.sed ibi in exceptione loquitur.Jac. Unde dic ꝙ agenti nocet non excipienti:vt.j.de diuersis ꝛ tempor.prescriptio.l.an vitium.Oldra.

1 ℂ Uoluntas vel concessio simplex restringitur ad id quod de iure licet.

2 Arbitrium qñ conceditur potestati restringitur ad ius cõmune vel municipale.

1 **Si pater.** No.ꝙ voluntas † vel concessio simplex restrigiꝛ ad id quod de iure licet.ꝑ hoc.C.de mu.ꝛ ho.l.j.in fi.j.ad municipa.lucius.§.penul.de pecul.l.qui peculij.de cõdi.indeb.l.si ꝑcura.et de leg.ij.l.cum quidã.ij.rñ.licet sit ar.con

2 tra.j.rñ. ℂ Et facit qñ ꝯcediꝛ arbitriuz † potestati qd restringatur ad ius cõe vel municipale.ꝛ ꝑ hoc.j.de penis.l.hodie. ꝛ dic vt dixi.s.de bonis auto.iud.possi.l.in vẽditione.§.de tẽpore.ꝛ de dona.l.filiussa.Rich. Ibi alienationẽ nõ hz.cũ ergo nulla sit alienatio cessat hec actio reuocatoria:sz locũ habet hic decretũ de missione in possessionẽ rex de facto alienatarũ ad eas reuocãdas.vel actio de peculio sufficit ꝯ patrem cũ sit in peculio.Old. Ibi actiones de peculio in vtroq; casu. Old. In si.duplex põt esse rõ vel qꝛ quidã sunt ꝯctus quib⁹ non agitur de peculio vel qꝛ lz al's regul'r ꝯueniaꝛ in eo quod est in peculio:tñ qñ dolo fecit necesse hz p̃stare vltra q̃ sit ĩ peculio.ꝛ ita loquiꝛ iste ver.at si hoc quoq;.Dy. ℂ In glo.s.pater in fi.No.de fictione:ꝛ similẽ glos.habes.j.de vi ꝛ vi ar.l.j. §.deiecisse. ℂ In glo.s.de peculio.ibi fecit.s.pater. et dic cuz queritur an possit conueniri de peculio etiam si nihil sit ĩ peculio.Oldrad.

Illud constat. Dic aut possidet pignus causa rei seruãde:ꝛ tunc missio vnius alteri prodest: vt.s.de bonis auto.iudi.possid.l.cum vnus. Aut ex conuentione:ꝛ tunc aut veteri ꝛ non habz locũ reuocatoria vt hac.l. Aut noua in fraudem creditorum facta ꝛ hz locum vt.s.eo.l.sit ꝑtor.§.si cui.Dy. Ibi eum.s.creditorẽ.Dy. Ibi pignus.s.

conuentionale et non traditū sed a prin.obligatū.Dy. ¶ In glo.vlti.in fi.vel dic non teneri ad exequendū vel cōicandū sibi solutū a debitore: secus si post missionē recepisset vt.s.e.l. qui autē.§.sciendū.et l.ait pretor.§.si debitorem.Ja.

Ac in factum. Aut translatum est dñium in fraudem creditorū et reuocatur per paulianā. Aut liberat⁹ est debitor in fraudē creditorū: et tunc se reponit in pristinā obligationē. Aut alicui cepit cōpetere actio ex eo qḋ in fraudē creditorū est gestū et tunc liberaṫ illā cedēdo si hoc creditor eligat vt ponunṫ duo exēpla.j.e.l.§.pinde.et v.ergo. et sic tres sunt casus in.l.ista.Dy. ¶ Oppo.et videṫ ad ipsam pecuniā conueniri.vt.s.de iure dot.l.lz.§.fi. Dic aut obligatio erat pura: aut in diē aut conuentiōalis et sic psequere. Dy. vt s.e.l.ptor.§.si conditionalis. Ibi quis cōhens.cū debitore alienante in fraudē creditor. Ja. Ibi actionem quam habet aduersus titiū sibi de re prestāda. Dy. Ibi scienti.s.genero. Et hoc ideo dicit φ titulus dotis nō est titulus lucratiuus vt.j. de act.et oblig.l.ex pmissione.et.j.e.l.fi.§.j.et.C.de impo.lucra. descrip.l.j.li.x.Old. ¶ In glo.alibi dicitur pauliana.de ista pauliana vide in summa.e.§.j. ¶ In glo.fuerunt ergo in fi.et s.de nora.l.si quis seruum.Ja. ¶ In glo.remisse in fraudē. vel dic vt conueniat.sequentibus alijs acquisite in fraudē creditorum.Jaco.

I quis cum haberet. Ibi libertates.s.directas.Ja. Ibi dimisso titio.i.sibi satisfacto de eo quod habere debebat.Dy. Ibi et si.i.quāuis. Ibi rescindantur.i.impediantur deberi vel prestite rescindantur.Dy. Ibi in eorundem.i.fraudantis et fraudatarij. Ibi et si quidem pro quia.Ja.in casu proposito. Ibi nō fraudantur.s.re ipsa. Ibi consilium initum non est.i.non fuit animus fraudandi.Dy.

p Apinianus. Scꝫ dicit predicta vera nisi ꝛc.Dy.

Omnes debitores. In diem vel sub cōditiōe obligati.Ja.et Old. Ibi obligationem: imo videṫ ad ipsam pecuniā eos teneri: vt.s.de iure do.l.licet. §.fi.sed dic φ ibi erat obligatio pura hic in diem vel cōditionalis vt in littera interlineari: qḋ prosequere vt.s.e.l.ait pretor.§.si conditionalis.Dy.

Lucius. Ibi filijs naturalibus. No.naturalibus filijs patrē posse donare vt hic et.s.de fideicom.liber.l.lucius.non aūt spurio.vt.C.de natu.libe.l.j.Ja. Ibi non pponaṫ.i.aperte non pbeṫ.Old. Ibi intelligendum est.i.in dubio psumendū. ¶ Sed op.et videṫ dolum non psumi.vt.C.de dolo.l.dolū. Sed dic φ verū est non psumi dolum regulariter fallit hic et in alijs casibus quos notaui.d.l.dolū. ¶ Scḋo op.et videtur donatarios non conueniri ex hoc edicto vt.l.hereditatē.s.de dona.et Sol.vt in glo. ¶ Itē op.φ hoc ipso φ bona donauit psumaṫ fraus abesse vt.s.de iure do.l. mulier.et de pecul.leg.l.si peculiū. Ibi etsi.i.quāuis. Ibi fuisse.s.φ intenderet creditorē fraudare.Dy. ¶ In glo.aio donandi.idē dices et si non aīo donandi sed ex cā vēditionis vel alia ex qua regulariter non psumereṫ fraus re singulari alienata: sed oībus bonis alienatis psumitur fraus vt hic. Et sic est speciale qñ vniuersa bona alienanṫ: et tūc fraus presumaṫ als nulla eēt differētia inter alienationē rei singularis et oīm bonorū: quā differentiā hic.§.facere intendit cū etiā in re singulari alienata in fraudē creditorū ex titulo lucratiuo solus sufficiat euētus et si non pbetur fraus vt.s.l.qui aūt.§.similiqꝫ modo.Dy.et vide qḋ no.C.de dona.l.eris alieni.Ja. ¶ Et faciunt pdicta ad venditiones quas sepe faciūt cōmittentes maleficia. Est etiā psumptio fraudis qñ alienatio fit in coniunctam personā vt.s.de dona.inter vir.et vx.l.si iter extraneos. et de sacrosan.eccle.auṫ.quibuscūqꝫ modis.signata sup.l.iubemus. Item qñ alienatio fit clā.vt.C.de rescin.ven.l.hi qui. Item si post alienationē de pri.sequatur maleficiū qḋ qualiter intelligaṫ vide.j.si quis testa.liber esse ius.fue.l.j.§.proinde.et.§.gñaliter.et.l.vlt.de quo dixi.s.de dona.l.post cōtum. Item psumitur fraus si alienans post maleficiū reperiaṫ possidere rem quā alienauit.vt.s.quib.mod.pign.vel ypoth.sol. l.sicut.§.superuacuū.et.C.de distrac.pig.l.et qui sub imagine. Item psumitur fraus qñ alienatio fit in infirmitate de q̄ decedit alienās vt ex̄.de sepultu.c.de his.cum ibi not.vel mori verisimiliter speratur vt ex̄.de renun.c.si te prebendā.lib.vj. Ex paruitate aūt precij non psumitur fraus.vt.C.de rescind. ven.l.ad rescindendā.et.l.dolus. ¶ In glos.si ergo in fi.vt.s. de proba.l.patron⁹.qḋ verum est in titulo non lucratiuo.sed hic fuit lucratiuus ibi sufficit pbari euentū vt.s.e.l.q aūt.§. similiqꝫ modo.et.§.item si necessarius.et.s.dixi.Dy. ¶ In gl. in id qḋ locupletiores: ibi vel ibi.hanc Dy. In fi.vel dicvt in contrario not.Old.

I pignus. Generaliter vel specialiter obligatū tacite vel expresse: vt.C.ad vell.l.etiam.et.l.iubemus. Sic ergo ptꝫ hic φ si mulier csentiēdo remittat pignus neqꝫ est donatio: vt in glo.not.quod intellige de tacita nō de expressa: qr illa fm doctores remitti non potest.vt.d.l.etiam. Dñs tamen Odof.dicit φ etiam expressam ypothecam pōt mulier remittere csentiēndo viro alienanti vt inter expressam et tacitā nō sit differētia: eo excepto φ cū expressam remittit cōsideratur an alie res viro remaneant per quas possit mulieri satisfieri: vt.d.l.iubemus.C.ad velle.et auṫ.siue a me siue ab alio.Dy. Dominus autem Ja.de are.tenebat φ siue renunciet tacite ypothece siue expresse semper habeat aduersus eum in quem facta est alienatio replicationē velleiani per.l.vir vxori.§.si mulier circa fi.ibi nisi creditor ꝛc.s.ad vell.Rich. ¶ Ibi qḋ sine dubio.i.q̄ pignoris remissio vel liberatio.Dy. Ibi actione pauliana vel i factū.Dy. Idemqꝫ.s.φ fiat reuocatio. Ibi et si quis nō maritus.Dy. Ibi pignus sibi obligatum.Dy. et concor.s.e.l.secunda.Ja.

Patrem. Hanc.l.et sequētē declara per.l.s.de dona.inter virum et vxo.l.si sponsus.§.si quis rogatus.Oldr. Et dic patrem heredem institutum ab vxore et rogatum filijs restituere cum moreretur.Dy. Soluto.i.emancipato.Dy. Ibi exhibitionis.i.restitutionis.Dy. Et collige ex hac.l.determinationem qstionis quā habui de facto.quidam emancipauerat filium suum qui habebat multa bona aduentitia: et in ipa emancipatione sibi remisit premium emācipationis quod est dimidia vsufru.bonorum aduentitiorum filie: vt.C.de bonis que libe.l.cum oportet.§.cum autem.et institu.per quas personas nobis acqui.§.hoc quoqꝫ.creditores patris dicebant hoc fore factum in fraudem et reuocare volebant.et hec.l.videtur expressa φ reuocari non possit nec videatur in fraudem creditorum.et p hoc.s.solu.ma.l.filio.§.si vir in quinquēnium.et.C.de fideicō.l.post mortē. Et qr istud ius non videtur obligatū creditorib⁹ sicut dicitur de alimētis relictis debitori post cessionem bonorum.s.de cessione bono.l.qui bonis.et ali.leg.l.is cui. Et qr vsufr.non videtur esse in bonis: vt.s.de vsufr.leg.l.j.et solū ea que sunt in bonis cadūt in obliga.vt.C. que res pigno.oblig.pos.l.qui filios: et quia non videtur alienare qui non acquisiuit vt.s.e.l.qui autem.cū cor.qr damnū est diminutio patrimonij.vt.s.de damno infect.l.iij. Item p hoc facit.s.de leg.iij.l.suos autem. Item vsufr.extincto extinguitur pignus.vt.s.quib.mod.pig.vel ypo.sol.l.sicut re corporali.in princip.et p hoc de in diē adiectione.l.vbi.§.ij.et de redhibito.l.bouem.§.j. In cōrium videtur quia vsufr.cadit in obligatione vt.s.de pig.l.si is.§.ij.et in multis articulis obtinet vicem domini: vt.s.de vsufr.l.vsufruc.j.de ver.sign.l.bonorum.§.in bonis. Item pro hoc videtur expressum.s.de bonis auto.iudic.possi.l.in venditione.et.s.eo.l.ait pretor.§.per hanc act.et vsufr. Unde videtur φ ipsi creditores hūc vsufr. reuocare possint toto tēpore vite pris.ar.s.de leg.ij.l.peto.§. predium.et.j.de adult.l.si postulauerit.§.iubet. Determinatum fuit φ creditores reuocare nō possent per hanc.l.potissime.et qr patres tēpore emācipationis csueuerunt nedū tales remissiones facere: imo etiā de suo filio dare: vt.C.de col.l.vt liberis.ibi vt assolet fieri.et pro hac determinatiōe facit.s.de donatione inter virum et vx.l.si sponsus.§.si maritus.et.§.si quis ad hoc. Etiam facit quod not.per Inno.ex̄.de dote post diuortium restituen.c.vlt.et qḋ dixi.s.de bonis eorum qui sub tute.l.magis puto.§.si fundum.et.s.si in fraudē patroni.l.j.§. vtrum. ¶ In gl.s.patris.ibi.§.pegasus.vel pōt dicere φ ratio sanguinis omnē fraudem excludit.ar.j.de castrensi peculio.l.dotem.in fi.de penu lega.l.penult.et de proba.l.procula. ¶ Et sic est ar.φ si fiat cessio in cōiunctam personam sine titulo φ valeat et presumaṫ facta ex causa donationis.ar.s.de dona.iter vir.et vx.l.si seruus cōis.et mā.l.si vero nō remunerandi.§.item pap.et not.C.ne liceat potē.l.ij.in glo.magna.et de hoc dixi.s.e.l.omnes.§.lucius.et plenius.C.de sacrosanc. eccle.auṫ.quibuscunqꝫ modis.signata super.l.iubem⁹.et mā da.l.per diuersas.in fi. ¶ In ea.glos.ibi.§.si cui.sed certe his legibus preces respiciunt tps post mortem: et ideo dicvt.s.ad trebel.l.mulier.in prin. Ibi.§.si cum in diem.et.s.qui et a qui. l.semper.Ja.

Debitor.

Debitor. Al's incipit fundū. Ibi nō iccirco minus. immo ideo magis quia ignorāte ⁊c. Old. ¶ In glo. hypothecaria. ⁊ scd̄m hoc dic emit. s. ius nōis. Quid si pignus: dic idem. nam vēditio debitoris nō impedit vēditionē creditoris: vt no. s̄. cōi diui. l. si quis. §. si fundū. in fi. Iac. ¶ In ea. glo. in fi. hoc verū qn̄ pactū fuit nō gratuitū al's solus euētus sufficeret: vt s̄. e. l. qui autem. §. similiqꝫ modo. Oldra.

Tam in vetus. Ibi pignora. que ex precedēti cōuētione obligata nō erant. Dy. Ibi nullius momenti. cōsiderato effectu. i. an possint reuocari per paulianā. Dy. Ibi ꝙ pro quia. Oldra. Ibi obligarentur. pignora. Dy. Ibi nisi. quasi dicat. duo sunt necessaria vt reuocatio fiat. scꝫ fraus ⁊ euentus. Dy. Ibi causa iurꝫ. i. euentus. ¶ Ibi qua. i. propter quem euentum. Dy.

☞ Fama defuncti est conseruāda.

Primo gradu. Ad differētiā substitutorū dicit et ponit hec. l. differētiam inter libertates directas ⁊ alia legata. nam in libertatibus directis impediēdis requiritur fraus ⁊ euētus. in alijs legatis sufficit solus euētus. Et no. qḋ dicit de fama † defuncti ꝯseruāda. Dy. Et vide. j. in alphabeto littera. f. dictione. fama. Ibi alimēta. testamento relicta. Dy. Ibi legata alimentorum. ⁊ alia quecunqꝫ etiā non in fraudem creditorum relicta. ¶ Non deberi. s. legatarijs quia debentur ere alieno deducto. Dy.

† Dictū aureū qḋ multi iscij nō aīaduertunt denigrātes famā mortuoꝝ

Pupillus. Intellige. l. istam anteꝙ̄ bona sint possessa a creditoribus nā si essent possessa nō esset locus gratificatiōi quātūcunqꝫ ceteri nō instarēt: vt. s̄. e. l. qui aūt. §. sciendū. ij. rn̄. Bonis ergo nō possessis dic aut alicui gratificatus debitor fuit ⁊ reuocat̄. Aut nō ⁊ tūc aut creditor extorsit ꝑ vim ⁊ reuocat̄. Aut a debitore spōte soluēte accepit ⁊ non reuocat̄. ⁊ h̄ dicit subtiliter hec. l. ⁊ vide Ray. in summa de forma restitutionis in additionibus. Ibi reuocādū. per alios creditores paternos qbus solutū nō erat. Dy. Ibi ꝯditiōis sit. ille cui est solutū ꝑ pupillū. Dy. Ibi iuste. i. nō per gratificationē. Dy. Ibi res deterior hereditatis substātia seu facultates. Dy. Ibi alij creditores. qui nō instabāt. Dy. Ibi expēsum. i. dānum. Dy. Ibi quid ergo. hic subdistiguit illud mēbrū qn̄ nō ꝑ gratificationē est solutū. Dy. Ibi extorserim. nō ꝑ iudicē sed violenter nec mora erat periculum allatura. al's secus vt. s̄. e. l. qui autē. §. apud labeonē. ⁊. l. ait pretor. §. si debitorē. Dy. Ibi si vigilaui. sollicite petēdo nō ab initio extorquēdo. ¶ In fi. a debitore. sponte soluēte. nō per gratificationē. sed qꝛ ego solus extra iudiciū petēdo instabam: ⁊ nullus alius creditor instabat. vel dic ꝙ debitor soluit etiā pretoris autoritate vel p̄cepto. Oldr. Et ꝑ declaratione huius. l. vide qḋ notaui. s̄. e. l. qui autē. §. apud labeonē. ⁊ de priui. credi. l. priuilegia. ¶ Et dic f̄m Iac. de are. cum queritur an ꝓpter inopiā debitoris possit vn⁹ creditor petere qḋ est alij solutū. refert qꝛ aut cōtēdit ipsum plus recepisse ꝙ̄ reuera habere debebat: aut nō. Primo casu dic vt. s̄. de condi. indeb. l. tutores. in fi. ⁊ ar. s̄. fa. her. l. lucius. C. de iure delib. l. sancimus. §. si vero creditores. ⁊ ar. C. de lega. l. si vniuerse. Scd̄o casu quādo nō contēdit eum plus debito recepisse: refert: qꝛ aut creditor qui vult repetere innuit̄ iuribus hypothece quā sibi asserit in eo qḋ solutū est alteri: aut ꝑuilegio personali: aut allegatione paupertatis. Primo casu aut extat corpus obligatum penes recipiētem vel dolo esse desijt ⁊ vtroqꝫ casu hypotheca iure intēditur: vt. s̄. de pig. l. si debitor. ⁊ ar. e. ti. l. si fundus. §. fi. ⁊ qꝛ etiā in pecunia cōsistit hypotheca: vt. s̄. qui po. in pig. ha. l. idemqꝫ. §. fin. Si vero dolo aut sine dolo consumpsit: vt pecuniā sibi solutā que obligata erat tunc in factum vel cōditione ex lege pōt cōueniri ⁊ exigi sicut ⁊ cum vēdit pignus ita ꝙ recuperari nequit vbi ad preciū tenetur in factum: vt. s̄. qui po. in pig. ha. l. qui prior. in princ. ⁊. d. l. §. si vero heredes. de iure delib. vbi agitur conditione ex lege. ¶ Sed quid si receptor hꝫ pignus vel hypothecam in pecunia sibi soluta: R̄ndeo aut erat potior vel equalis agēti: ⁊ tūc est eius cōditio melior: vt. d. l. si debitor. s̄. de pigno. ⁊ dicta. l. q prior. §. ij. Aut erat posterior siue inferior: ⁊ tunc potior ab eo reuocat: vt. d. §. siue heredes. d. l. fi. de iure delibe. Si vero innititur priuilegio personali reuocat: vt. C. de priuilegio fisci. l. si cum pecunia. ⁊ arg. s̄. qḋ cum eo. l. sed an hoc. ⁊ de peculio. l. ex facto. §. fi. Si vero innititur allegationi paupertatis seu inequalitatis quasi iniquum sit vnuꝫ solidum alterum nihil cōsequi: tunc aut post bona possessa fuit facta solutio: ⁊ tūc dꝫ exequatio fieri: vt. s̄. e. l. qui aūt. §. sciēdum. ⁊. l. ait pretor. §. si debitorē. Aut non possessis bonis: ⁊ tūc aut pōt nō agēti imputari negligētia: ⁊ tūc nō dꝫ audiri: vt hac. l. §. si vero iuste. C. depositi. l. fi. de separationibus. l. debitor. ⁊ ar. C. de alluuionibus ⁊ paludibus. l. fi. ⁊. j. de reg. iur. l. qḋ quis. ⁊. d. §. si debitorem. ⁊. l. q aūt. §. sciēdum. Aut nō potest imputari negligētia: ⁊ tunc aut debetur pluribus ex singularibus cōtractibus aut ex vno cōtractu. Primo casu nō repetitur cū sit melior ꝯditio occupātis: vt. s̄. de re iudi. l. inter eos. Fallit cū vtroqꝫ instāte per gratificationē vni solutū est: tūc em̄ exequādus est ceteris. Item cum ab initio nō per iudicē extorsit sed violēter: vt hic ⁊. s̄. de bonis auto. iudi. possi. l. si nō expedierit. §. j. Si vero ex vno cōtractu debetur aut sunt socij aut creditoris heredes. Si sunt socij ꝓpter inopiam cōis debitoris exacti ꝑ vnum fit cōtributio alijs: vt. s̄. ꝓ socio. l. verum. §. si cū tres. secus si cessaret inopia: vt. e. ti. l. si titius. Si sunt creditoris heredes quoꝝ vnus suam partē recepit: aut hoc erat corpus hereditarium: ⁊ tunc coheredes possunt partem in eo vendicare: vt. s̄. fa. her. l. item labeo. ⁊ de rei ven. l. pōponius. si ex equis. Aut non: ⁊ tunc nō potest: vt. s̄. fami. hercis. l. lucius ⁊ titia. nec exequationem petere cum diuisum sit ius obligationis inter eos: vt. C. si vnus ex pluribus heredibus. l. j. ⁊. ij. et ideo idem qḋ in alijs dicitur hac. l. seruandum est inter eos. Iaco. ¶ Ultimo notādum ꝙ sepe allegatur in practica finis huius. l. qḋ ius ciuile scriptum est vigilantibus non dormientibus. nam industria vel diligētia alicuius non debet trahi ad penam: vt dicta. l. vltima. C. depositi. Negligentibus enim non subueniunt iura. vt. s̄. ex q̄bus causis maiores. l. non enim. Et negligenti non est ignoscēdum. s̄. de edendo. l. veluti. ⁊ negligentia omnia ledit in aut̄. de questore. §. penul. ⁊ de negligētia ⁊ negligentibus vide quod no. extra de electio. c. vltimo. Pro diligentibus etiam facit. s̄. de separatio. l. debitor. vbi de hoc tetigi. Uigilare itaqꝫ debet creditor ad sibi debitum cōsequēdum. s̄. de peculio. l. summa cum ratione. §. j. ⁊ differētia debet eē inter vigilātes ⁊ desides C. de annali. ex. l. vt perfectus. ¶ Sed quero quis dicitur vigilare: dic ꝙ ille qui circa officium suum sollicitus est. ⁊ ille dicitur dormire qui negligēs est circa ea que facere debet. ⁊ ita notat Odofr. C. de dilato. l. omnes iudices. ⁊ pro diligentia contra negligentiam facit. C. de alluuionibus ⁊ paludibus. l. vlti. et in aut̄. de iudi. §. ne autem labor. cum his que ibi dixi. ⁊ in alphabeto dictione. neglexit. ⁊ dictione. negligentia. ¶ In glo. vtroqꝫ. s. instante in fin. ⁊ sic no. ꝙ non est locus gratificationi. Sed ar. ꝯtra. s̄. de leg. ij. l. si quis seruum. §. si inter duos. ⁊ ad sillenianum. l. j. §. si tamen omnes. Sol. vbi illud quod debet dari vel fieri pluribus est diuiduum: ⁊ tunc locus est gratificationi vt in contrarijs. si indiuiduum tunc non est locus: sed debet distribui secūdum formam iuris vt hic. Dy. Et de hoc dixi. s̄. in distincti. ¶ In glo. i. nulla ratione. simile verbum et similis expositio. s̄. si quid in fraudem patroni. l. j. §. et al's videamus.

Si fraudator. Tres sunt casus. naꝫ aut liberatur fideiussor ⁊ indistincte tenetur reus. Aut liberatur reus ⁊ tunc non tenetur fideiussor ignorans. Aut liberatur vnus ex reis debendi ⁊ tunc per omnia idem est in altero quod in liberato. Et dic si fraudator. i. debitor qui liberauit fideiussorem qui penes eum fideiusserat ꝓ quodam suo debitore. Dy. Ibi scienti. creditores fraudari. Dy. Ibi vterqꝫ. debitor ⁊ fideiussor. Dy. Ibi non ignorauerit. ⁊ sic vterqꝫ fraudis particeps fuerit. Iaco. Ibi si minus. i. si non vterqꝫ sciuit sed solus fideiussor. Iaco. Ibi danda sit. ⁊ certe danda est qꝛ ⁊c. Dy. Ibi dare debeat. ⁊ certe non qm̄ ⁊c. Iaco. Ibi lucrum faciat. aliud est lucrari aliud damnum non pati. ar. cōtra. j. de sol. l. in pupillo. §. j. concor. s̄. de relig. l. si quis. §. si colonus. et alibi dicitur. non em̄ non queritur: sed nō amittitur. s̄. de col. bonoꝝ. l. j. §. si is qui bona. Old. Ibi reis. quorū vnus in fraudem liberatur per acceptilationem. ¶ Ibi causa est. i. eo casu cōueniri potest vnus quo alter. Dy. Et dic aut acceptum fert fideiussori: ⁊ tunc si vterqꝫ sciuit citra substitutionis ordinem vterqꝫ cōuenietur vt in prin. Si solus fideiussor sciuit scd̄m quosdam fideiussor ꝑncipaliter reus in subsidium cōuenit̄: vt in. ij. rn̄. scd̄m alios etiam nō in subsidium: vt. s̄. qḋ metus causa. l. metum. §. fi. ⁊. l. se. Primū credo aut acceptū fert reo ꝑncipaliter ⁊ tūc si fideiussor sciuit tenet̄: al's nō etiā in subsidiū: vt. §. ꝯtra. Aut vni de duob⁹ reis: ⁊ tunc vterqꝫ tenet̄ non adhibita distinc. sciente vel ignorantie alterius: vt. s̄. ad vell. l. si ꝓ vno. Iaco. ¶ In glos. ⁊ puto dandam. ibi. §. in hos. ⁊ suo nomine vt. s̄. ea. l. qui aūt. §. similiqꝫ modo. sed illud cum principaliter

donatur ignoranti. hic aūt scienti q primo excutiť. Dy. ꝛ Old. ¶ In glo. poñe titius in fi. ꝛ ad hoc rñsum ꝓbādum bene facit. d.l. si pro vno. š. ad vell. Oldra.

Si a socero. Dic aut gener sciuit ꝛ filia ignorauit: aut filia sciuit ꝛ gener ignorauit: aut vterq₃ sciuit aut vterq₃ ignorauit. Primo casu aut p̄mo redditur creditoribus ꝛ est planum. Aut primo redditur mulier in iudicio ꝛ nō est liberatus a creditoribus ꝛ regressu₃ habet ad mulierem. sed si extra iudicium quidā idem. alij contra. Secundo casu tenetur filia. Tertio tenetur vterq₃. Quarto casu attende duo tempora. s. constante matrimonio ꝛ illo casu tenetur mulier cauere. ꝛ soluto matrimonio: ꝛ tunc tenetur restituere quod ad eam ex dotis restitutione peruenit. Dyn. Ibi fraudatore. i. in fraudem creditorum pro filia dotem constituente. Dy. Ibi sine iudice. soluerit mulieri. Dy. Ibi ꝙ is. s. vir. Ibi filia tenebitur. s. sola ꝛ non maritus. Dy. Ibi dandam actionem. concor. C. de iure do. l. fi. ¶ Ibi eam debere. s. constante matrimonio. Oldra. Ibi nam etiam. in fi. ibi sententia. al's sciētia ꝛ male. In fi. ꝛ š. mand. l. si fideiussor. §. in omnibus. Oldr. ¶ In glo. relinquitur tacite. ibi Ir. ꝛ. B. hec vera quando sciens soluit. Dy. vt. š. de condi. indebiti. l. j. ꝛ de reg. iur. l. cuius per errorem. Dy. ¶ In fi. ꝛ hec vera quādo ignorās soluit vt dictis. ll. patet.

Procurator. In glo. qui nunc sub creditoris. q nunc ꝛc. Oldr. In fi. s. dicendo se fraudatum ꝛ sic nō dicas fuisse debitorē dñi cuius hic erat ꝓcur. sed debitor erat alicuius alterius creditoris in cuius fraudem huic seruo alienauit. Dy.

Non solum. Ibi item eos. s. fructus. Oldr. Ibi incohoatum iudicium. i. litem contestatam in reuocatoria. Dy. Ibi recepti sunt. l₃ solo non cohesissent tempore celebrati cōtractus. Ja. Ibi medio autem tēpore. post vēditionem ꝛ ante reuocationem nec coherētes tpe cōtractus solo. Ja. Ibi nō venire. q₂ nullo tēpore fuerunt in bonis debitoris. Dy. Ibi medio tpe. expone vt. š. Oldra. Ibi editum. ꝛ cōceptum. Old. Ibi fructus autem. iste ver. determinat. §. nō solum. š. e. determinādo per modum questionis. Et est ar. ꝙ vendito fundo fructus solo coherētes veniant in vēditione cum sint vna res cum fundo et pars eiusdem vt. š. de rei ven. l. fructus pēdentes. ꝛ est expressu₃. š. de act. emp. l. iul. §. si fructibus. vbi de hoc secus videtur si ex stipulatione debeatur: vt. j. de ver. ob. l. si filiussa. §. cum fundum. que est contra. sed dic vt ibi. ¶ Ibi nam cū. prima ratio q₂ videtur ꝙ maturi ꝛ immaturi fructus veniāt. Ibi vnam quādā. i. vnā solā. Dy. Ibi sequi. s. dicimus. ¶ Ibi si. i. quāuis. Oldr. In fi. ꝛ sicut illi maturi veniunt indubitanter venient ꝛ immaturi. Ja. Et de multiplici significatione huius verbi maturi vide per Archidi. xxiij. q. viij. conuenior. ꝛ in alphabeto dictione. maturis. ¶ Ibi nec enim. Secūda ratio. ¶ Ibi hyberno. i. hyemali. ¶ Ibi sicut is quoq₃. Tertia rō. Dy. ¶ In glo. i. quolibet modo. ibi sine vēditione siue datione in dotem: vt. š. sol. mat. l. diuortio. §. pe. j. rñ. ꝛ hoc nisi alienās ꝯtrariā declarauerit volūtatē: vt in. e. §. ij. rñ. ¶ Ite₃ an semp in dubio fructus fundi alienationē sequātur: forte ex precij quātitate ꝛ fundi preciositate siue valore cōsiderabitur. arg. j. de reg. iur. l. semper in stipu. ꝛ quod ibi no. Oldra.

Hec actio. Hic casus nō inuenitur alibi ita exp̄sse lic₃ obscure colligatur. š. e. l. j. Ibi quia nulla actio. possunt esse verba melle quare hic actio nō sit dāda ꝛ possunt esse ecōtra quare sit danda. q₂ ex ante gesto alia deficit cōtra eum. sed primum melius ꝛ vbi sit dāda ostēditur ibi si vero quedam. Jac. Ibi ex ante gesto. i. ex contractu celebrato ante vēditionē. Ol. seu cessionē bonorum. Ibi emolumētum. i. pecuniarium cōmodum actori applicandum. Oldrad. ¶ In glo. ab acceptoribus in fi. vel etiam immobilia si tamen alienauit ꝙ difficilis est earu₃ persecutio. ar. š. de bonis auto. iudi. possiden. l. cum vnus. §. pe. Old. ¶ In glo. in factū. ibi. l. sacrilegij. §. fi. al's incipit. cum eo. Old. ¶ In fi. vt in p̄ma expositione. Jaco. ꝛ Oldr. Uel dic ꝙ si bonis cesserat ꝙ teneatur cauere de interesse restituēdo vel estimatione rerū perditarum vt dixi. ꝛ hoc innuit littera ibi. si nulla ratiōe ꝛc. nec credo ꝙ ex forma huius edicti ꝓpter hoc in carcere₃ ponatur q₂ de hoc nihil ad hunc tractatum vt predixi. Dy.

¶ Explicit liber. xlij. Incipit. xliij.

¶ De interdictis seu extraordinarijs actionibus que pro his competunt. Rubrica.

Super rubrica. De interdictꝭ quorum legatorum ꝛ alijs titulis qui sequūtur: vide per Rofr. in libello de interdicto quorum legatorum ꝛ titulis sequētibus. Et vide de ista materia qō notaui C. e. sup rubrica. ꝛ in Speculo de cā possessionis ꝛ ꝓprietatis. §. j. ꝛ. ij. plene ꝑ Host. in summa. e. ti. rubricella de cā ꝓprie. §. an qō possessiōis. ¶ In glo. quar'r. ibi. l. ij. §. q̄dā. Uel melius ꝯtinua. š. de possessiōe ꝛ effectu qui ex possessiōe resultat: mō tractat qualiter nobis ꝯsulatur ꝑ possessiōe habēda vel retinēda. Dy. Ibi ꝛ ecōtra hanc formā in modum qōnis. s. an de iure ciuili possit agi ad possessionem. Dy. Ibi de acqr. pos. l. fi. scdm quosdā. Ja. ¶ In gl. s. in factū. ibi. §. sunt aūt. Item ꝑ se inducebat hāc rubricā que dicit seu actionibus ꝛc. vt hec dictio seu ponať correctiue. sed tñ cōtra eum est vt statim dicā. Dyn. Potes dicere ꝙ ambe opi. sunt vere. vnde due erāt differētie. Dy. Et de hoc no. in insti. e. in prin. Ibi in factum. vel interdictū. ꝛ hec vera est exp̄sse innuiť. š. de ope. no. nun. l. pretor. §. nōnulli. j. vti possidetis. l. j. §. restituēde. al's retinēde. ꝛ ibi no. j. ne vis fiat ei. l. iij. §. cū pretor. ꝛ de vi ꝛ vi ar. l. iij. §. hoc interdictū. Item ꝓ hoc est ar. hec rubrica dum dicit. seu que dictio sui natura h₃ repetere precedentia ꝛ augere: vt. š. de auro ꝛ argē. leg. l. si ita quis. Dy. Itē q₂ si noua actio a lege inducatur nō videtur vetus extincta vt j. de actiōibus ꝛ oblig. l. quotiēs. ꝛ de reg. iur. nemo. §. quotiēs. Dy. Et de significato p̄dicte dictionis seu vide qō no. ex̄ de in integ. rest. c. vlti. lib. vj. per Archid. ꝛ per Inno. ꝛ Hosti. extra de cā possessionis ꝛ ꝓprietatis. c. pastoralis. ꝛ per eūdem Archi. lxiij. di. c. ego ludouicus. ꝛ dixi. C. de procur. auť. qō ius. et in alphabeto dictiōe seu. quo loco debeat intētari interdictu₃ vnde vi. vtrum in loco domicilij violenti. an vbi est res in qua est cōmissa violētia. Et an interdicta sint in rem vel in ꝑsonam j. e. l. j. ꝛ ibi alie diuisiones interdictorum. Et an sint perpetua vel annalia. Quare interdicta dicantur continere causam ꝓprietatis. j. e. l. ij. §. quedam. Et an sentētia lata absolutoria in petitorio preiudicet in possessorio.

Videamus. Hec lex diuidiť in quinq₃ partes. In p̄ma determinatur ꝓ quibus rebus interdicta sunt ꝓdita. In scda in qua nō ꝯsiderať qō in p̄ma diuisione l₃ hic glo. dicat ꝛ male: dť ad qd cōpetāt interdicta: siue qs sit eorū effectus ponēdo quādā diuisionē interdictorum. In tertia ī qua nō ꝯsiderať nec repetiť aliqd de p̄dictis in prima diuisiōe vel scda: dť cuius tpis possessio vel quasi ꝯsidereť in interdictis. s. an p̄sens vel p̄terita. In quarta parte qualia sint interdicta: vtrum ꝑsonalia vel realia. In quinta ꝛ vltima dicit quāto tēpore duret. i. an sint ꝑpetua vel ānalia. Prima vsq₃ ibi. interdictorum. Scda vsq₃ ibi. interdictorum q̄dam in p̄ns. Tertia vsq₃ ibi. interdicta oīa. Ibi est quarta. vsq₃ ibi. interdictorum q̄dam. Ibi quinta ꝛ vltima. vsq₃ in fi. nec in aliqua diuisione ꝯsideratur vel repetiť illud qō in alijs: vt predixi: l₃ glo. dicat ꝯtrariū. Dy. Et dic ꝙ hec interdicta sunt solū de iure p̄torio. l₃ actiones q̄dam de iure pretorio. q̄dam de iure ciuili. Sūt ꝛ alie differētie vt no. super rubrica. ¶ Interdictorum. Hic incipit secūda pars. nā supra interdictorum posuit diuisionē ꝓ quibus rebus dētur. nūc ponit interdictorum effectū seu ad quid ipsa interdicta competāt: ꝛ sic nō repetit superiora l₃ glo. hoc dicat ꝛ male. Dy. ¶ Interdictorum q̄dam. Tertia pars in qua poniť tertia diuisio interdictorum cuius temporis respiciať possessio siue vsus. Dy. Ibi q̄da₃ in p̄sens. s. tempus referūtur qō est infra i. queda₃ sunt que referūt possessionē presentis temporis quo agitur. ¶ Interdicta oīa. Quarta pars in qua ponit quādā regulam. Et qō dicit in rē cōceptam. aliter accipitur q̄ accipiať in actionibus que dicūtur in rem scripte qñ ꝯpetūt rōne possessionis que est apud cōuētum tm̄. sed hic siue sit apud cōuentum siue apud actorē siue apud vtrūq₃. ¶ S₃ opponitur ꝙ non sit in rē scripta: vt pt₃ in interdicto vnde vi: vbi nō considerattur possideat violētus vel nō. q₂ etiā si nō possideat tenetur infra annū: vt. j. de vi ꝛ vi arma. l. cum a te. ꝛ. š. de vsuc. l. sequitur. §. si tu vi a me. Item similiter patet in interdicto vti possidetis vbi cōsideratur possessio actoris ꝛ rei: vt. j. vti possi. l. si duo. §. hoc interdictum. ꝛ. §. cu₃ inquilinus. Sed dic ꝙ oīa interdicta dicuntur in rem scripta ex eo ꝙ non est reperire aliquod interdictum in quo non cōsideratur possessio vel ex parte agentis tm̄ vel ex parte cōuēti tm̄ vel ex parte vtriusq₃. Ex parte agentis tm̄ vt pt₃ in interdicto vnde vi vbi cōsideratur vtrum agēs possidere tēpore deiectionis ad hoc vt sibi cōpetat interdictum: vt. j. de vi ꝛ vi arma. l. j. §. interdictum autem. hoc aūt non consideratur possidebat deijciēs vel non: vt. d. l. cum a te

tum a te.e.ti.⁊ supra dixi. Ex parte conuēti tm̄ ⁊ nō agētis cōsideratur possessio: vt in interdicto de ope. no.nun.vt.s. de ope. no.nunci.l.pe.⁊ fi.⁊ in interdicto qd̄ vi aut clā. vt.j. qd̄ vi aut clam.l.cōpetit.§.in summa. Ex parte vtriusq̄ cōsideratur possessio vt in interdicto vti possidetis: vt.d.l.si duo.§.hoc interdictū. ¶ Itē ex eo qd̄ dicit vi ipsa psonalia sunt: collige ad qōnem quā habui de facto. q̄rebat em̄ vbi interdictū vnde vi seu causa spoliatiōis deberet agitari. vtrū eo loco vbi deijciēs habebat domiciliū. an eo loco vbi res erat quasi ibi videretur reus forū sortitus. ar. C. vbi in rem actio.l.vlti.⁊ aut.qua in ꝓuincia hoc tn̄ videtur expeditum ꝙ in loco domicilij cum interdicta sint personalia: lz in rem scripta: vt dictū est. Dy.⁊ Gui.et ꝑ hoc.C.e.l.ij.lz ibi videatur notari cōtrarium. ¶ Interdictorum quedam annalia. Hic incipit quinta pars ⁊ alia interdictorū diuisio quāto tempore durēt. Ja. ¶ In glo. superiores diuisiones.in fi.immo nō repetuntur. sed hic dicitur ad qd cōpetant interdicta ⁊ quis sit eorum effectus. Dy. ¶ In glo. nam qui presentialiter in fi. vt insti.e.§.hodie tn̄. Dy. ¶ In gl. vt vnde vi. ibi.l.j.in prin.⁊.C. vnde vi.l.j. Oldr. Ibi in omnibus.s.interdictis. Old. Ibi contineāt.s.interdicta. Oldr. In fi. dn̄s Dy. sic breuiter distinguit. Aut tractatur de interdictis que cōpetūt ꝓ eo quod abest actori ⁊ reo adest: ⁊ tūc sunt perpetua siue habeat originem ex contractu siue aliunde: vt patet in interdicto vnde vi: vt.j. de vi ⁊ vi arma.l.j.in fi.⁊.l.iij.§.hec actio. Aut ꝓ eo quod abest actori ⁊ reo non adest: ⁊ tunc sunt annalia: vt.j. de vi ⁊ vi arma.l.j.in prin.⁊ patet apertius.j. de act.⁊ obli.l.in honorarijs. Aut pro eo quod non abest actori neq̄ reo adest: ⁊ hoc casu nullum interdictum competit. nam nullum interdictū reperitur ꝙ sit penale ex parte actoris ⁊ rei: vt no.j.eo.l.in interdictis.in fi. magne glos. Dy.⁊ vide quod dixi.j. de vi et vi arma.l.j.in princi.

Interdictorum.

Hic ponit sextā diuisionem de qualitate interdictorum. Dy.⁊ Ja.

Interdicta autem.

Reassumit primam diuisionē positā.s.e.l.j. vt exempla subijciat. Dy. Ibi vt de religione. expone vt.i. sicut. Oldra. ¶ Ibi sicut est. exemplificatio ad sacrum. Oldr. ¶ In ver. publice. ibi competit interdictum. de his que publico vsu deputata sunt. Jaco.

Quedam interdicta.

Septima diuisio interdictorum. Et ideo dicit quedā q̄r regulariter oīa interdicta habēt causam possessionis vel quasi: vt colligitur insti.e.in princi. Dy. Et ꝯsueuit hic queri de duobus. Primo queritur hmōi interdicta dicūtur ꝯtinere causam ꝓprietatis. Scd̄o vtrū snīa absolutoria lata in ꝓp̄etate pariat excep. rei iudicate in possessorio. Et ad primū rn̄detur ꝙ ꝯsiderato ꝓcessu ꝯtinēt causaz ꝓprietatis. q̄r cum ago interdicto de itinere actuq̄ priuato ex scd̄o capite s.ꝓ reficiēdo: habeo necesse ꝓbare ꝓprietatem vt.j. de itinere actuq̄ priuato.l.iij.§. hoc interdicto.⁊ idē dicas in similibus. Circa scd̄m glo. variāt. q̄r hic vr̄ tenere glo. ꝙ pariat excep. in possessorio. sed.C.e.l.incerti. tenet ꝯtrariū.⁊ ꝙ nō pariat sic ꝓbatur. Certuz est ꝙ sic se possessio ad ꝓprietatē sicut vsuf. ad dominium: ⁊ ecōtra: vt.s. de acqr. pos.l.ꝑmisceri. sed lata snīa in dn̄io nō preiudicat in vsuf. vt.j. de excep. rei iudi.l.si cū argentum.§.penul. ergo lata super ꝓprietate nō p̄iudicat in possessorio. Item quotiēs due petitiones ita se habēt adinuicem ꝙ absolutoria lata in vna pariat except. in altera: vna intentata alia silere dz. nam impediūt se ꝯcursu: vt.j. de excep.l.fundū.⁊ l.fundi. Sz certum est ꝙ intētato iudicio rei ven. qd̄ est petitorium pōt intētari iudiciū possessoriū.⁊ ita ꝓprietatis ⁊ possessionis iudicia concurrūt: vt.j. de vi ⁊ vi ar.l.cum fundū. in fi.⁊ s. de acquirē. pos.l. naturaliter.§.nihil. vbi de hoc tetigi. ergo sequitur ꝙ sentētia lata in vno nō preiudicet in alio. Preterea lz sit ar. puerile tn̄ dicit tex. ꝙ totiēs snīa parit excep. rei iudi. quotiens in scd̄o iudicio idem petitur qd̄ in primo petitum est. secus si aliud: vt.j. de except. rei iudi.l. si mater.§.fi.⁊.ll. sequētibus.⁊.l.⁊ an eadem.§.fi.⁊ scd̄m hoc videtur bene dicere.d. glo. que est in.l.incerti.C.e. vbi etiam de hoc dixi. In ꝯtrariuz vr̄ ꝙ ista melius dicat q̄r vr̄ ꝙ oīs questio debeat sopiri: vt.j. de aqua quoti.⁊ esti.l.j.§.fi. sed ibi fuit ꝓpositũ vtrūq̄: ⁊ ideo melius facit.j. de reg. iur.l.in condēnatione.§.dolo.⁊.l.inuitis. §.cui damus. Unde ad saluādum vtramq̄ glo. potes distinguere: aut tractatur de possessorio qd̄ impeditur per qōnem ꝓprietatis obiectā: vt est in possessorio adipiscēde ⁊ retinende possessionis: aut nō vt in possessorio recuperande. Secūdo casu pōt habere locum glo.d.l.incerti. Primo casu.s.qn̄ tractatur de possessorio qd̄ impeditur per qōnem ꝓprietatis obiectam subdistingue: q̄r aut iudicatum fuit esse possessoris ⁊ obstat exceptio. aut nō esse petitoris ⁊ nō obstat exceptio: vt.s. de iureiur.l.sed ⁊ si possessori. in fi. de hoc vide per Dy. extra de reg. iur.c.qui ad agendum.lib.vj.in fi. Dy. Ibi rei persecutionem.i.ꝓprietatis quo ad onus probandi. Ibi actuq̄ priuato s.reficiendo. Oldra. Ibi ꝓprietatis.i. oportet illud probari ꝙ oporteret si ageretur petitorio. Oldra. Ibi. non sit miruz.q.d. si superiora hn̄t causam ꝓprietatis: multomagis ea que pertinēt ad rem familiarē.⁊ colligitur ar. si id de quo minꝰ vr̄ inesse ⁊ inest: ergo ⁊ id dē quo magis. Dy. ¶ In glos. de his habuistis. ibi totum finitur. sic ⁊ hic innuit hec glo. ꝙ lata snīa in petitorio absolutoria obstet exceptio rei iudicate in possessorio: licz cōtrarium no.C.e.l.incerti. Quod qualiter ꝓcedat supra dixi. ⁊ no. per Dy. ex̄ de reg. iur.c.qui ad agendum.lib.vj.⁊ dicitur etiam.j. de excep. rei iudi.l.⁊ an eadem.§.fi.

Hec autem interdicta.

Octaua diuisio īterdictorum. Dy. Ibi spectant.⁊ de nuda possessione agitur. Ja. Ibi ex hoc genere est.s. illud interdictum quo sic cauebatur quo itinere ⁊c. Old. ¶ In glo.s.e.l.in prin.in fi. ipsius glo. Uel pone exēplum in interdicto de precario qd̄ datur cōcedēti precariū ꝓ re recuperanda ⁊ heredis concedētis pro adipiscēda possessione: vt.j. de precario.l.j. Exēplum autem glo. nō est bonū q̄r ex interdicto ne vis fiat ei. nec acquiritur nec recuperatur possessio si simplicē detētationē dat: nisi eo casu quo fieret missio ex carbon̄. tūc em̄ ꝓcederet vt.s. ad carbo.l.iij.§.missum. Dy.

In interdictis.

Ibi habetur regul'r. Ibi nō retro.i. an̄ litē cōte. Dy. ¶ In glo. vt ⁊.j. de precario. hec gl. sumpta fuit ex summa Azonis hic.e.ti.§.vlti. Ibi ⁊ idem qn̄q̄.s.qn̄ ꝓponitur ꝯtra eum qui fecit vi vel clā. Old. Ibi per interdicta p̄cedat. qd̄ intellige vt no.s. de acqr. pos.l. naturaliter.§.nihil.⁊ corā eodem iudice: vt.C. de iudic.l.nulli. Dy. ¶ In fi. hoc verum respectu agētis. respectu aūt cōuenti quedam interdicta penalia sunt: vt.j. ne vis fiat ei q in pos. missus est.l.j.in prin.⁊.§.hec verba.⁊.§.fi.⁊.j. de vi ⁊ vi arma.l.j.in prin. Dy. Et vide qd̄ no.C.e.l.incerti.

Interdicta.

Ibi eorum.s.seruorum. Dy. Ibi si non dedat. sed patiētiam prestat. Dy. vt differat a sequēti. Dy.

¶ Quorum bonorum. Rubrica.

¶ Super rubrica. Uide Azo. in summa.e.⁊ Rofre.eo.titu.et quod notaui.C.eo. super rubrica.⁊ in Speculo de testamentis §.nūc dicēdum.ver.j. Sed nō videtur hoc interdictum posse procedere cum in eo sit necesse probari filiationem vel cognationem quod videtur impossibile probari: vt.s. de condi.⁊ demonstra.l.lucius. Sed dic ꝙ ꝓbabit ex presumptionibus ⁊ cōiecturis: vt ibi no.⁊ probatur.s. de his qui sunt sui vel alie. iuris.l.filiam. Dy.

Ait pretor.

Tria dicit hoc principiuz. Primo cui detur hoc interdictū. q̄r datur ei cui data est vel decreta aliqua bonorum possessio ius tribuēs. Secūdo contra quē. q̄r ꝯtra eum qui tp̄e inchoati iudicij ꝓ herede possidet vel post inchoatū iudiciū possidere cepit ꝓ possessore. Tertio qui veniat in hoc interdictum.⁊ venit oē id qd̄ nō est vsucaptū ex bonis defuncti. Item oīe id qd̄ possidet is ꝯtra quē datur vel dolo desijt possidere ex bonis defuncti dūmodo nō sit vsucaptuz.⁊ sic est plana. Scd̄a ibi. qd̄ de his. Tertia ibi. si nihil. Dy. Et ordina sic litteram qd̄ de his bonis quorum bonorum ex edicto meo illi scz bonorum possessori data est possessio pro herede aut ꝓ possessore possides ⁊c. Et accipe idem illi restituas si nihil vsucaptum est ⁊c. postea reassume ve ꝓ et. et qd̄ ex his ⁊c. possides. ⁊ qd̄ quidem dolo malo fecisti ⁊c. restituas.⁊ repete si nihil ⁊c. ⁊ ita ꝓcedit. v̄. glo. sed ⁊ prima pōt saluari ⁊c.⁊ est argu.j. de vi bono. rap.l.si seruus. sed ar. contra.s. de alie. iudi. mutan. causa.l.item si res. Et qd̄ dicit pro herede. dic ꝙ credit se heredez cum non sit.⁊ possessorem.s.q̄r erat male fidei possessor: vt predo. Item quod dicit possides. dic scilicet tempore inchoati iudicij in interdicto possideres ve.s. post propositum interdictū. et dic scd̄m quosdam.i. possidere inciperes proposito interdicto sicut in rei vendicatione. vel dic vt in glo. magna.i. possidere desineres in alium transferendo. Et dic ꝙ littera est satis plana: sed glos. eam intrincat et offuscat exponendo vt dixi possideres ve.i. possidere desineres in alium transferendo que expositio non est bona: q̄r scd̄m hec verba sequētia. qd̄ si quid

dolo &c.nihil operaretur.& ideo dicas ꝙ littera intēdit ponere tres casus. Primus est quādo quis possidet tēpore quo ꝓponitur istud interdictum ꝯ eum.& hoc dicit possides. Secūdus qñ nō possidet tempore ꝓpositi interdicti sed postea incipit possidere lite pēdēte.& hoc dicit possideresve.quo casu dȝ cōdemnari possessor sicut in petitiōe hereditatis: vt.ſ.de pet. here.l.iiij.&.l.quo tempore.& in rei ven.vt.ſ.de rei ven.l.si naūt §.possidere.& in actione de peculio: vt.ſ.de peculio.l.quesitū in principio. Tertius casus est quando possessor dolo desijt possidere.& hoc dicit.quod quidem &c.& tunc is in quem facta est alienatio tenetur nisi ipse vsuceperit: & tunc ipse etiā alienans nihilominus tenetur qꝛ vsucapio per eū qui accepit cōpleta non prodest alienanti qꝛ beneficium emptoris ad venditorem nō porrigitur.ar.j.de excep.rei iudica.l.si a te.& sic omissis ambagibus glo.omnia plane ꝓcedūt. Nec video expositionem glo.posse saluari nisi illa verba.possideresve.intelligantur quando culpa desijt possidere alij tradendo: vt sic diuersificetur a sequenti casu.qđ quidem dolo.& sic erūt tres casus. Primus quando possidet. Secūdus quādo culpa desijt possidere.quo casu cōdemnabitur & erunt ei tradende actiones: vt.ſ.de rei vendi.l.si culpa. Tertius qñ dolo desijt possidere. Dy.in scholis. Vel posses dicere ꝙ desijt possidere sed in aliquem nō transtulit. Prima tamen expositio melior est. ¶ In glo.sed cum possidere.ibi quomodo hȝ locum vsucapio.cū nō habeat locum sine titulo: vt.ſ.de vsuca.l.celsus.&.C.de rei vē.l.nullo. Old. Ibi rūsio ꝓbabilis.hec respōsio continet veritatem.lȝ hic & alibi multa opponantur.& hec vsucapio pōt ꝓcedere in primo & scdo casu.ſ.qñ ꝓ herede & quādo ꝓ possessore. Dy.& de hoc no.C.e.in rubrica. Ibi hereditatis.oīe ius personale tollitur. Ibi vnde nō videtur.ꝙ referatur ad possessorem ꝓ herede tm̄. Dy. Ibi dimittētem vsucapere. hodie contra: vt.C.de prescrip.lon.temp.aut.male fidei. Dy. Ibi sed et prima.ſ.opinio. Dyn. Ibi quod quidem dolo.& scdm̄ hoc dic possideresve.ſ.in alium trāsferendo. Et quod subijcit.qđ quidem dolo malo.expone.ſ.in alium transferendo alˢ superflueret. Vel dicas & melius ꝙ prima solutio est melior: et ꝙ ponit tres casus pares quo ad hoc interdictum. Primus quando possidet tempore interdicti. Secūdus quando nō possidebat tempore ꝓpositi interdicti sed postea incipit possidere. Tertius quādo dolo desijt possidere transferendo in alium vel nō transferendo: vt.ſ.plenius dixi.

Hoc interdictum. Hec v̄ba sunt Vlpi. Ibi nō ad singulas res.hoc est datur vniuersali nō singulari successori. Dy. Ibi adipiscende possessiōis.ſ.aptitudine.sed videtur superuacuū cū heres succedat in omni iure defuncti: vt.ſ.de pet.here.l.nō tantum. Sed dic ꝙ verum est quo ad dominiū: possessio aūt nō trāsit etiā in suū heredē nisi apprehensa: vt.ſ.de acquirē. posses.l.cum heredes.ad quā adipiscendam ꝓditum est istud interdictum. ¶ In fi.que possidebat defunctus. Dy. ¶ In glo.vt institu.in fine.sed quodāmodo datorium.& dic vt dicto §.restitutoria. Old. ¶ In glo.immo.& ad singulas in fine.hec sol.bona est ad principium huius.l.sed ad.l.hoc amplius.non est bona.& ideo dic vt ibi no. Vel dic ꝙ nunꝙ ad singulas res datur: sed semper ad vniuersitatem vt hic.&.l.hoc amplius loquitur de interdicto de tab.exhiben.quod est preparatorium istius interdicti.& ita ibi no.ſm̄.M. Vel dic ꝙ in instrumento illo pro quo ibi agebatur.et ita intelligitur ibi.& hoc innuit littera.l.sequentis.&.l.precedētis.qui tabulas in fi.ibi huiusmodi instrumenta cum qua.l.continuatur.d.l.hoc amplius. Vel dic vt in.d.l.hoc amplius no.& suppleui.& vide qđ not.in glo. C.e.l.ij.insti.de interdi.§.adipiscende.& per Azo.in summa.e. et Rofre.in libello.e.ti.in fi.

Interdicto. Ibi corpor.i.rer corporalium. Dy. ¶ In glo.in fi. rō aūt quare aliud hic ꝙ in petitiōe hereditatis hͦ casu potest esse qꝛ qui agit hoc interdicto petit solū possessionem rerum que erant apud defunctum tēpore mortis.qđ patet qꝛ est adipiscēde possessionis: vt.ſ.e.l.j.an fi.sed qui agit petitione hereditatis petit tam possessionem ꝙ iura que erant apud defunctum.ergo cum ꝓ debitis cōpetebat defuncto actio: & heres mediante actione.ſ.petitiōe hereditatis cōsequetur illud prius defuncto cōpetens. Dy.

¶ Quorum legatorum. Rubrica.

¶ Super rubrica. Vide Azo.in summa & Rofre.e.titu. et in Speculo de testamētis.§.nūc dicēdum.v.verum frequenter. Qđ quis nō debeat sibi ius dicere.j.e.l.j. Et an locum habeat in legatario qui possidebat rem legatā tpe mortis testatoris. Et an legatarius occupās cadat a iure suo. Et an hoc interdictum locū habeat qñ nō est locus falcidie. Qđ plures actiōes possint ꝓponi. Quādo incertus sum ex facto aduersarij.e.l.§. qꝛ autem. Et ꝙ libellus alternatiuus & positiōes alternatiue quādoꝗ admittātur. Et ꝙ talis libellus admittatur dico sententiam nullā & siqua est appello. Et ꝙ libellus incertus qñꝗ admittatur: & alternatiua electio seu postulatio in ecclesijs. An legatarius possit propria autoritate occupare si testator hoc dixit.e.l.§.qđ ait ptor. Si heres cōsentiat legatario occupanti an cesset hoc interdictum.e.l.§.ꝙ ait pretor. An hoc interdictum detur singulari successori & cōtra singularem successorem.e.l.§.illud tenēdum. An fideiussor vulneris teneatur pro morte secuta.j.e.l.diuersum.

Hoc interdictum. Tria dicit vsꝗ ad.§.rediguntur. Primo quo noīe appellatur interdictum istud. Scdo ad qđ detur. Tertio addit rōnē. Dy. Ibi & ipsum.q.d.nō tm̄ ꝓcedēs. Ol. Ibi possessiōis.rerū singlariū ꝓ legatariū occupatarū: super ius aūt vniuersitatis tm̄: vt.e.ti.l.j.§. fi. Dy. Ibi ꝯtinet.ſ.hoc interdictū. Dy. Ibi qđ subaudi illō. Dy. ¶ Quisꝗ legatarius. Dy. Ibi occupauerit.ante aditā hereditatē vel post ſȝ ante apprehēsam possessionē. Dy. Ibi restituat.l.possessionē ad quā datur hoc interdictum. Ibi ab herede petere.no.hūc tex.cum quo ꝯcor.C. ne qs in sua causa iudicet vel ius sibi dicat.l.vnica cum his que ibi not.& dixi.C. de iudeis.l.nullus.& bene etiā ꝯcor.ex̄ de priuil.c.pastoralis ꝓ quibus causis serui ꝓ premio accipiant libertatē.l.j.& qđ dixi ſ.de pigno.l.lex vectigalis. ¶ Sȝ an habeat locū hoc interdictum ꝯtra legatariū qui possidebat reȝ sibi legatā tpe mortis testatoris: Glo.dicit ꝙ sic.ſ.ad.l.fal.l.lineam margaritarū. Dy. ¶ Sed nūquid legatarius occupās propria autoritate cadit a iure suo: Videtur ꝙ sic vt.C.de leg.l.nō dubium.& ibi de hoc no. In cōtrarium est.l.ista. Odo.distinguit: aut legatarius occupat adita hereditate: aut ea iacente. Primo casu cadit a iure suo: vt.d.l.non dubium. Secūdo nō: sed tenetur restituere heredi postea hereditatem adeūti.& ita no.per Odof. C.quor legator.l.j.& de hoc.j.§.pri.& ad hāc materiam facit j.si quis testō liber esse iussus fuerit.l.j.§.sceuola.cum ibi notatis. Item dixerūt quidā hoc interdictum locum nō habere qñ nō est locus falci. Odo.d.l.j.tenet contrarium.C.e.& dic vt ibi dixi.& no.& dixi.j.§.proximo.

Rediguntur. Ibi vt perinde.i.reuocata possessione ad heredes. Dy. ¶ In gl.nulla opposita exceptiōe.ab occupāte.dy. Et facit.C.quor bonor.l.fi. Ja. ¶ In gl.ſȝ vr̄ ſm̄ Az.& h̄ ē v̄a & vbiꝗ approbatur.vel adita hereditate ſȝ non apprehensa possessione: vt not.d.l.non dubium.& dixi.ſ.e.l.j. Ibi de furtis.l.a titio.& non possidebatur ab herede.qꝛ tūc esset secus vt.d.l.nō dubium.& in.d.l.cōtraria possidebatur. Jac. Ibi item ad idem obstat.ſ. ad id qđ dictum est in glo.ꝙ hic loquitur qñ res erat nullius tpe occupationis. Dy. Ibi querebatur.sed ibi subaudi maxime ſm̄ Dy.& Alber. Odof. Ibi alicuius puta absentis.ſȝ cū lex illa intelligatur scdm̄ qđ ibi in glo.approbatr̄ in possessione que erat vacans & vacuā nec animo nec corpore detinebatur per aliquē. So.predicta ꝙ esset alicuius absentis nō videtur ꝓcedere qꝛ absens retinet animo possessionē: vt.C.de acquir. pos.l.lȝ.&.ſ.de acquir.pos.l.clam possidere.§.q ad nundinas. vnde dic & melius ꝙ in.l.cū ꝗrebat̄.occupauit possessionē vacātem que fuerat alterius q intēdebat recuperare.& ita priuauit eum facultate recuperādi quā habebat.hic aūt occupauit possessionē que nunꝙ fuit eius qui de nouo eā adipisci vult.ſ. heredis.nam ista possessio nunꝙ fuerat heredis.& maius delictum est priuare facultate recuperādi possessionē que iā fuit sua ꝙ iure adipiscendi de nouo qđ nunꝙ suum fuerat.& ideo secus hic ꝙ ibi. Dy. Ibi hic nullius vel hic est occupātis. Ja. Ibi vnde vi.vt.j.de vi & vi arma.l.j.§.interdictum autē hoc. Dy. Ibi.d.l.dolo.hic iunge sequentem glo.que incipit.itē no. hoc interdictum. Oldra. ¶ In ipsa glo.ibi.l.j.in prin.& in fi.et ar.j.hac.e.l.§.si quis est mortis.sed cū alij ꝯtradicūt et dicunt locum habere hoc interdictū etiā cum heres nō vult vti falcidia: qꝛ due sunt rōnes quare introductum fuit istud interdictum. Vna ꝓpter falcidiā vt hic &.d.§.si quis ex mortis. Alia vt puniatur audacia & occupatio legatarij: vt colligitur expresse.ſ.in princ.l.etenī equissimum &c. Vnde lȝ cesset vna ratio.ſ. falcidie detrahende remanet alia.& ideo remanere dȝ prohibitio.l.qꝛ quotiēs.l.inducitur ꝓpter duas rōnes prohibitorias vel permissorias vna cessante non cessat legis dispositio.j.de

itinere

itinere actuq; priua.l.iij.§.hoc aūt ꝛ in auf.de resti.ꝛ ea q̄ parit.§.quãobrē.Dy.Itē cessat pena huius.§.si legatarius ꝓpria autoritate accipiat legatū ex permissione defuncti: vt no. in glo.quā alibi nescio.s̄.de leg.ij.l.titia.§.lucius.

Hoc interdictum. Ibi heredez heredis. qui adiuit anteq̄ moreretur.al's non transmitteret ad heredes nisi scd̄m distinctionem.l.cum antiquioribus.C.de iure delibe. ¶ Ibi successores.s.vniuersales.Dy.

Quia autem. Sepe allegatur ꝓ libellis concipiēdisq̄n incertū est que actio cōpetat ꝛ plures ex facto possint oriri actiōes: vtrū in dubio possint simul oēs ꝓponi cū ꝓtestatione q̄ sequit.ꝛ dз ita cōcipi libellus. Petit qs tale legatū petitione hereditatis ꝛ interdicto quoꝝ legatoꝝ ꝓtestādo se nolle cōsequi sibi debitū ex vna earum tm̄.Et hoc verū esse intelligas nō solū hoc casu:sз etiā in oībus similibus.ꝛ hoc innuit littera.ibi quēadmodū solem⁹ ꝛc.ꝛ hoc q̄n incertitudo ꝓcedit ex facto aduersarij qui interrogatus quod possidebat nō r̄ndit.nam in eius odiū tūc ꝓponuntur cōtra eum oēs actiones.al's actor haberet eligere: vt.s̄.de tributo.l.qd̄ in herede.§.eligere.vbi de hoc plene not.ꝛ dixi.et ita intelligūtur ꝯria hic in glo.signata.Dy. Idē dicit Innoc. in positionib⁹ suis q̄ si ex facto alieno depēdeāt i quo possent ꝓbabiliter errare q̄ pōt facere positiōes alternatiuas: vt no. per eum ex̄ de rescrip.ex parte.scd̄o.qd̄ facit etiā ad libellos q quotidie fiunt in iudicio. dico sentētiam nullā. ꝛ siqua est appello.q̄ valeāt.ꝛ ꝓ hoc ex̄ de in integ.resti.c.ꝯstitutus.ꝛ ibi in glo.licet Dy.videatur distinguere.ꝛ de leg.ij.cum filius.§.varijs.inter actorem ꝛ reum vt actor nō admittatur talē libellū ꝓponens quasi sit sibi ꝯtrarius:ꝛ ideo eligere teneatur: vt.d. §.eligere.cum simi.ꝛ.ī.quādo appel.sit.l.j.§.sed si alius.reus aūt bene admittatur.vt.C.de excep.l.si quidem.ꝛ de reg.iur.l. nemo.§.quotiēs.ꝛ de excep.l.nemo.de hoc no.ꝛ dixi.C.quādo prouo.non est neces.l.j. Item si actor nesciat pōdus argēti qd̄ petit:certificare nō cogitur: vt.s̄. depo.l.j.§. si quis argētum. ꝛ ibi in glo.Admittitur etiam libellus incertus.s̄. si pars here.peta.l.j.§.fi.Item in alio casu.s̄.de rei ven.l.que de tota.§. incerte.ꝛ ibi in glo. Item de hoc vide per Azo. in summa depositi.§.quid si actor. Itez rōne dubij admittitur alternatiue electio vel postulatio: vt ex̄ de postu.prela.c.j.li.vj.ꝛ vide Io. an.ꝛ Archi.ex̄ de elec.c.cum quis duas.lib.vj.ꝛ pulchruз tex. ad hoc.s̄.qd̄ metus causa.l.si cum exceptione.§.in hac actiōe. ꝛ vide qd̄ notaui.ī.de accu.l.libellorum. Ibi incertum.heredi. Dy. Ibi vtrum quis.s.legatarius qui occupauit rem legatā. Dy. Ibi pro legato.ꝛ sic cū titulo quo casu cessat ꝛ petitio hereditatis: vt.s̄.de peti.here.l.regulariter. Ibi incertum est.ꝓpter factum aduersarij cōuenti.Dy.¶ In glo.si vero certū. ibi.l.plura.ꝛ.ī.de excep.rei iudi.l.singularis.ꝛ.s̄.ꝓ socio.l.pro socio arbiter.§.fi.Ia.In fi.hic loquitur in criminalibus.ibi tamē in ciuilibus: vt.C.de fur.l.aduersus.ꝛ.d.§.eligere.s̄.de tribu.l.quod in herede.vbi de hoc.ꝛ insti.si quadru.pau.fe.di.§. fi.Old.ꝛ.l.qui seruum.s̄.allegata nihil facit.Old.¶ In glo.s. cōmode.ibi s̄m Azo.hanc Dy.

Si quis ex mortis. Ibi possideat. rem sibi traditā a donāte ꝛ scd̄m hoc planū est scd̄m alios sua autoritate nemine possidēte apprehēsam.Ia. Ibi falcidia.ꝓpter cuius deductionem solet hoc interdictuз ꝓponi.Et sic est hic arg.q̄ istud interdictū locū nō habeat nisi q̄n locus est falcidie d̄ quo no.ꝛ dixi.s̄. c.l.§.redigūtur. Ibi ipso iure remanet. vt.C. ad.l.fal.l.si quis quadringētoꝝ.in fi. Ibi perceptionis.s.occupat.Oldr.¶ In glo.py.est.ibi a testatore.ꝛ ab herede quādoq;.ꝛ de hoc dic vt institu.de donatio.§.primo.

Quod ait pretor. Ibi facultatem. restituēdi quam facultatē habet interdum qui non possidet sed solum detinet: vt.s̄. de rei ven. l.officium.desijt ergo eam habere alienando vel alij tradendo.Iaco.ꝛ Oldra. Ibi quesitum.s.q; oportet q̄ possideat vel dolo desierit possidere rem legatam. Dy. vt interdictum hoc competat.Dy. Ibi mouet.ad dicendum q̄ non compellatur Dy.restituere quasi nō possideat. ꝛ hoc sequitur q̄ nō possidet ꝛc. Ibi tenetur.in re q̄ corpore.sicut ꝛ quilibet actus incorporalis.ꝛ sic dicitur quasi possideri: vt.s̄.ex qui.cau.ma.l.item ait pretor.§.item ei.ꝛ de acqui.re.do.l.seruus.§. incorporales. Iaco. Ibi relicta.ꝛ per legatarium sua autoritate occupata. Dy.¶ In glo.verba forte.ibi nisi habeat volūtatem.sз quid si testator alicui legauit fundum ꝛ dixit q̄ legatarius sua autoritate posset occupare:nunquid in tali legato exigatur voluntas heredis ad hoc vt nō teneatur hoc interdicto: nō videtur per hanc glo.ꝛ q; ī.e.§.qd̄ ait. non distinguitur sed dicitur ad quē ea res pertinet.ꝛ ꝓ hoc.C.de pigno.l. creditores. ꝛ q̄n decreto opus nō est.l.j. In ꝯtrariuз facit.s̄.e.l.j.in prin. Primā opinionē q̄ possit sua autoritate isto casu occupare: tenet glo. s̄.de lega.ij.l.titia.j.§.lucius.j.in glo.magna.¶ In glo.s.ciuiliter.in fi.sed ibi loquitur de re in qua est vsuf.hic aūt loquitur de ipso vsuf.qui est seruitus.Oldra.

Quesitum. Ibi missus sit in possessionē.qd̄ etiam nō adita hereditate fieri potest: vt.s̄. vt in pos.leg.l.j.§.fi.Iaco.ꝛ Oldra. Ibi mouet.ad dicendum q̄ non. Dy. Ibi deinde.s.mouet ad dicendum q̄ non teneatur.Dy. Ibi nec recedat.s.legatarius de possessione satisdatione oblata.Oldrad. Ibi dicimus.s.quantum ad hoc vt hoc interdicto teneatur.Dy. Ibi heredem occupantem.vel occupatam etiā de facto retinētē. Dy. Ibi successores.etiā singulares quātum ad hoc vt in eos detur hoc interdictū.Dy.vt.ī. e.l.§.illud tenēdum.¶ In glo.vtr.s̄.ibi.§.si duo.so.ibi gratia custodie tantum possidētur.ꝛ sic ꝯcor. Ia.de bel.vel ibi in secūdo decreto.hic in primo.Dy.

Quod ait pretor. Ibi hoc factū est.i.voluntas accommodata. Dy.

¶ Legatario.per heredē q̄ possideat.Et dic q̄ aut heres vl' successor nullo tp̄e ꝯsensit ꝛ hз locum interdictum: vt.s̄.e.l.in prin.ꝛ.§.j.ꝛ.ij.per totū hūc titulū.Aut ꝯsensit legatario occupanti:ꝛ tūc aut ante aditā hereditatē:ꝛ tūc non nocet heredi q̄minus possit itētari interdictū vt hoc.§.v.q̄ si añ.Aut post aditā:ꝛ tūc aut ante apprehēsionez rerū hereditariarū:ꝛ tūc idem q̄ ante aditā hereditatē.s.q̄ talis ꝯsensus nō noceat heredi:ꝛ q̄ possit intētare interdictum: vt.C. de leg.l. nō est dubium.per.l.s̄.de acquir.pos.l.cū heredes.in prin.ꝛ hic a ꝯtrario sensu.Aut in ipsa apprehensione vel post apprehēsionē.ꝛ his duobus casibus nocet heredi vt nō possit intētare interdictum: vt hic in prin.§.ꝛ no.hic in glo.Dy.ꝛ Oldra.¶ Et facit iste.§. ad q̄ones. Si filius viuente patre alienauit de bonis patris q̄ non potuit.vt.C.de pac.l.filius paciscēdo.Si postea succedat patri q̄ possit alienata reuocare.sicut hic dicitur q̄ ꝯsensus ꝑstitus per heredē ante aditā hereditatē sibi nō nocet quominus possit hoc interdictū intētare.ꝛ de hac q̄one vide qd̄ no.ꝛ dixi.C.de captiuis.ꝛ postli.reuer.l. nec vos ꝑterijt. ¶ Item est ar.q̄ si aliquis dum esset canonicus alicuius ecclesie alienauit rē ecclesiasticā seu alienationi ꝯsensit si postea efficiatur episcopus q̄ possit eā reuocare cū tp̄e alienationis vel ꝯsensus nō esset eps.ꝛ de hoc no.ex̄ de re iudica.c. sicut nostris. ¶ In glo.ꝯtra.C.de pactis.l.quibus ap. nō licet.l.j.§.j. sol.vt ibi. Ibi de aqua plu.arcen.l.in diem.so. hic consensit eo tempore quo nō poterat.ibi poterat. Dy. Ibi.l.vendicātē.so. ibi patet ex littera. Dy. Quia vēditor de euict. tenetur.ꝛ quē de euict.ꝛc. Ibi.§.alia causa.sed ibi habebat ius in re.hic non. Dy. Ibi iuri futuro.solue omnes predictas cōtrarietates: vt plene no.ꝛ dixi.d.l.j.C.de pactis.

Si due res. Ibi pars sola que sine volūtate heredis est occupata.Dy ñ.Et est hic expressum arg.q̄ si eram creditor in decem ꝛ violenter abstuli a debitore quinq; q̄ non cadā a iure crediti nisi in quinq;: nec vlterius porrigatur pena q̄ reperiat delictū: vt.C. de penis.l. sancimus.ꝛ puniar in quo deliqui: vt.C. cōmunia de successionibus.aut.omnes peregrini.Dy.

Illud tenendum. Ibi siue in rem.s.singulare.Dy. ¶ In gl.hic speciale.ibi vt personalis actio.i.istud interdictum qd̄ est personale:q; oīa interdicta sunt personalia: vt.s̄.de interdictis.l. j.§.penul.Old.¶ Et cōsueuit hic queri vtrū hoc interdictuз detur singulari successori ꝛ cōtra singularem successorē: Et primo vr̄ q̄ nō interdicta oīa personalia sunt vt predixi:et iō non transeūt ad singulares successores vt dicta.l.j.§.si heres. ad trebel.ꝛ.ī.de act.ꝛ oblig.l.quecunq;.ꝛ.ī.de iniur.l. si seruū. Item nec contra singularem successorem: vt.s̄.de edendo.l.q̄dam.§.has aūt.ꝛ de act.ꝛ oblig.l.eum.ꝛ de leg.ij.l.qui solidū. §.fin.Econtra q̄ transeat quia interdicta sunt scripta in rem quãuis sint personalia: vt.d.l.j.§.pe.s̄. de interdic.ꝛ sic dic q̄ transit ad singularem successorem: vt.s̄.de aqua plu.arcen.l. si tertius.§.si quis prius.ꝛ.ī.de itinere actuq; priuato.l. apparet.§.j.Itē ꝯtra singularē successorē trāsit hoc interdictum vt hoc.§.illud.ꝛ.s̄.de aqua plu.arcen.l.emptor.ꝛ.l.post venditionem.ꝛ.d.l.apparet.§.j.Et ad.ll.ꝯtrarias r̄nde q; ibi loquitur in iure agēdi qd̄ est mere personale. sз interdicta nō sunt iura mere personalia sз in rem scripta vt dictum est.Et de hac materia dic vt no.per Dy.s̄.de dam.infec.l.flumē.§.adijcitur.et extra de reg.iur.c.si quis in ius succedit.lib.vj.

Prodest autem. Scilʒ legatario vt hoc edicto nõ teneat̃.Dy.Ibi sed si posteá.i.post occupatã possessionem.Dy.¶ In glo.sufficit semel ibi.l.sicut.⁊ dic vt ibi plene dixi.⁊ no.per Dy.extra de regu.iur.quod semel placuit.

Quod ait pretor. Ibi ⁊ tũc.i. ꝑstita satisdatiõe legatario vel eius heredi.Dy.Ibi agi poterit.s.hoc interdicto per heredes.Oldr.

Diuersum. Hec.l.est ar.ꝙ si qs fuerit fideiussor alicuius ꝓ vulnere per eum facto ⁊ ex ipso vulnere sequat̃ mors ꝙ ipse fideiussor tenetur de morte secuta.ꝓ hoc.s.de damno infecto.l.damni.§.sabinũ.vbi de hoc plene ⁊ optime vt leg.no.ca.l.si ab vno.⁊ opinio Jo.notata.s.locati.l.quero.vbi tenet fideiussorẽ simpliciter intercedẽtem videri in omnẽ causaʒ fideiussisse.⁊ de hoc satis notaui.C.de fideiussor.l.sancimus. ¶ Ibi si postea.i.post cautionem prestitaʒ ab herede. ¶ Ibi nõ hoc nomine.s.emolumenti qđ accreuit.Dy.Ibi in totum.et ideo in totum reuocatur.Dy.

Quod ait pretor. Ibi nõ ergo offerre dʒ.i.tenetur.Dy.¶ In gl.s.legatario.in fi.sed in omnibus erat dies adiecta ab homine vl' a lege.hic nõ.⁊ de hoc dic vt dixi.s.de operis noui nuncia.l.stipulatio.§.j.⁊.d.l.magnam.C.de contrahen.⁊ com.stipu.⁊ per Dy.j.de verb.ob.l.ita stipulatus fuero.Et faciũt predicta ꝙ si heres vasalli nõ vadat infra annum ⁊ mẽsem ad recipiẽduʒ inuestituram a dño ꝙ cadat a feudo etiam si nõ sit interpellatus.arg.d.l.ij.C.de iure emphiteotico.quia res est apposita a lege: vt in vsibus feu.quo tpe miles inuestiturã petere debeat c.j.⁊ vide ibi.Jaco.de bel.

Si legatarius. Ibi repromissiõe nuda.siue fideiussoribus.Dy.Ibi sibi heredem.pignora offerente.Dy.

Si per legatarium. Aut omni tẽpore stetit per euʒ quominus satisdetur: aut a prin.tantũ: aut ecõtra.Ol.¶ In glo.q2 nõ petijt.cum petere posset: al's ꝯtra: vt.s.vt in pos.legatorum.l.j.§.non exegit.Oldra.

¶ Ne vis fiat ei qui in possessionẽ missus est. Rubrica.

¶ Rubrica sũmat titutũ.

¶ Super rubrica.In glo.ibi ad oĩa possessoria.que cõpetunt iussione tm̃ ꝑtoris intercedẽte nõ al's.nã hoc interdictum non cõpetit ꝓ pos.aliqua ciuili vel naturali.sʒ ꝓ detentatione sola quã hʒ missus a ꝑtore ex primo decreto.Dy.Et debet pretor per seipsum vel officiales suos in pos.mittere.An aũt possit mittẽdo cõcedere ꝙ intret ꝓpria autoritate.dixi.s.de acquir.pos.l.iuste.in fi.sed nunquid hoc est interdictum adipiscende vel recuperãde vl' retinẽde possessiõis: Et vr̃ ꝙ sit adipiscẽde possessionis q2 ꝓhibet vim fieri volẽti intrare possessionẽ.Retinẽde vr̃ q2 ꝓhibet missum inquietari: vt.j.eo.l.j.§.hec actio. Recuperande vr̃ q2 si missus ꝑuetur pos.ꝑtor iubet sibi restitui: vt.j.e.l.si quis missum.§.cũ ꝑtor.Sʒ dic ꝙ non põt referri ad aliqđ mẽbrum predicte distinctiõis q2 ex eo ꝯsequit̃ missus solum simplicẽ detẽtationẽ ⁊ custodiã ex primo decreto: vt pʒ.j.e.l.j.§.est aũt.⁊.s.de acquirẽ.pos.l.iij.§.fi.⁊ ex quibus cau.in pos.eatur.l.cũ legati.Predicta aũt distinctio locũ hʒ qñ agit̃ de possessiõe ciuili vel naturali: sʒ referri põt ad aliã diuisionẽ quedã sunt ꝓhibitoria: quedam restitutoria: quedã exhibitoria de qua habet̃.s.de interdictis.l.j.§.interdictoꝝ.Dy.An habeat̃ aũt ꝓ possessore qui mitti iussus facto aduersarij possessionẽ adipisci nõ potuit.No.per Archi.xxiij.di.in noĩe dñi.ad hoc ex̃ de dolo ⁊ cõtu.c.cũ cõtingit.⁊ dixi.j.e.l.fi.in fi.Sed nũquid dãdus est libellus qñ quis se petit mitti in possessionẽ bonoꝝ debitoris: Dic ꝙ non sed officio iudicis expedit̃ vt no.in Speculo de eo qui mittit̃ in possessionẽ cã rei seruande.§.j.ver.ij.⁊ v̾si.item creditor.Et de hac materia vide qđ ibi plene no.per Gof.⁊ Hostiẽ.in summa.Et per Rofre.de interdicto ne vis fiat ei qui in pos.missus est.Et in Speculo de cõtumacia.§.nunc de effectu.⁊ de dolo ⁊ ꝯtu.§.j.quasi per totum.Et qđ notaui de ista materia primi ⁊ scđi decreti.s.de dãno infec.l.si finita.§.iul.Qualiter creditor missus teneat̃ reddere rõnẽ de fructibus.vide per Rofred.de edicto de bonis auto.iudic.possiden.¶ Item nota ꝙ ad officium pape spectat quẽlibet in sua possessione tueri.de quo dic vt notaui per Archidi.extra de officio ⁊ potesta.iudicis delegati.c.statuimus.libro.vj. ¶ Item nota ꝙ quando iudex mittit aliquem in possessionẽ ⁊ iussit ei vim non fieri ꝙ ex hoc constituit eum verum possessorem ciuiliter ⁊ naturaliter: vt no.s.de acquirẽ.possessione.l.penul.in fi.¶ Sed quid si papa mandat alicui ꝙ inducat talem in possessionem ⁊ inductum defendat vsqʒ ad quod tempus poterit eum defendere: quidam vsqʒ ad annum: vt extra de offi.deleg.c.querenti.de hoc dic vt no.per Archi.extra de preben.c.si cui nulla.Quando ⁊ quomodo ordinarius vel delegatus debeat missum defendere.j.e.l.j.§.j.An missus ex falsa causa vel falso credito sit defendendus.j.e.l.§.hec verba.⁊ ibi plene.An falsa causa vitiet sentẽtiam vel alium actuʒ.Et ꝙ ista actio detur ad verum interesse creditoris nõ autem ad totum creditum.Qđ facit ad statutum cõmunis pergami puniẽs cõmunia que non recipiunt interdicta ⁊ interesse.An factum iudicis mittẽtis in possessionem reputetur per omnia factum eius ꝯtra quẽ facta est missio.An pupillus vel furiosus teneat̃ hoc edicto.j.e.l.§.hoc edicto.Qđ extraordinem intelligatur.i.officio iudicis.j.e.l.si quis missus.An vt missus ex primo decreto per trãscursum anni efficiatur verus possessor: sit opus ꝙ corporaliter adipiscat̃ possessionem vel ꝓhibeat̃ adipisci.j.e.l.vlti.§.pretor.

At pretor. Ibi quis.s.creditor.ibi eiusve.s.alterius iudicꝫ permissu qui tñ habeat mixtũ imperiuʒ.Dy.Ibi in eũ.s.repellẽtem vel impediẽtem.Dy.Ibi iudicium.i.actionem.Dy.

Hoc edictum. Quo ꝓhibet vim fieri: vt in rubrica.Ja.Et collige ex isto.§.et toto isto titulo ꝙ iudex tenetur defendere missum in possessionem ⁊ sñiam suã qua euʒ misit.frustra em̃ ⁊c.Sic ⁊ al's dicitur ꝙ parum ꝓdesset ferre sñiam nisi iudex eam executioni mãdaret: vt no.per Azo.in summa de execu.rei iudi.Et parũ esset iura in ciuitate esse nisi eẽnt magistratus qui iura redderent.s.de origi.iur.l.ij.§.fi.¶ Sed nũquid iudex delegatus potest defendere illuʒ quem misit in possessionem: dic vt no.extra de testi.c.ex parte.a.presbyteri.pe.glo.Et vsqʒ ad quod tempus possit delegatus defendere: dixi super rubrica.Et vide de ista materia per Rofre.in libello de offi.iudi.qđ cõpetit illi qui missus est in possessioneʒ per iudicem.Et circa hoc dic ꝙ si iudex per interlocutoriam vel decretum misit aliquẽ in possessioneʒ dʒ ipsum inductum defendere.⁊ ita loquitur hic.q2 cũ nõdum sit lata per eum diffinitiua durat adhuc eius iurisditio.Sed vbi diffinitiue ꝓnunciauit ⁊ executus est sentẽtiam tũc cuʒ sit functus officio suo: vt.s.de re iudic.l.iudex.amõ non dʒ se intromittere: vt bene colligitur.s.de re iud.l.a diuo pio.§.si post aditum.Sed ille qui deiectus est a re quã accepit per diffinitiuam sentẽtiaʒ: ⁊ quã possidebat habet alia remedia iuris que sibi sufficiũt.⁊ ideo istud beneficium huius edicti sibi nõ cõpetit.ar.ad hoc.s.que in frau.credi.l.si pater potest em̃ intẽtare possessoriũ recuperãde possessionis.de hoc dixi.s.in tractatu primi decreti.v̾.item quero.si missus ex primo decreto deijciat̃ in.l.si finita.§.iul.s.de damno infect.⁊ alia remedia: vt dicã.j.proxi.§.Ibi missos.i.mitti iussos.Old.¶ In glo.quoad satisdetur.quod verum est si ideo facta erat missio: quia non satisdabatur.secus si ideo q2 non soluebatur: vt.d.l.is cui.§.imperator.Oldra.et Jaco.

Hec actio. In glo.sufficit enim in fi.q2 cõstitutio.si quis in tãtam.hʒ locum eo casu quo interdictum vnde vi vt patet ex tex.illius.l.dum dicit vt possessionem rerum.⁊ de hoc vide qđ dixi.s.de dam.infec.l.si finita.§.iul.in tractatu primi decreti.v̾.item quero.si missus ex primo decreto deijciatur hʒ etiam alia remedia de quibus no.ex̃ vt lite non contest.c.tue.

Si quis ideo. Ibi debitoris.in cuiꝰ bona decreta erat missio.Ja.Ibi interdicto.i.actiõe in factum ꝓdita cõtra cõmittẽtẽ in hoc interdictum.officio tñ iudicis cõsuletur ꝓhibito venire in possessionẽ vt ꝓhibitio cesset: vt.s.de re iudi.l.a diuo pio.§.si super rebꝰ.Ja.⁊ Old.¶ Et est bene notãdus iste.§.ꝙ si aliquis decreto pretoris mittat̃ in possessionem rei mee nõ cõtra me nec tanꝙ̃ de bonis meis: sed contra alium ⁊ tanꝙ̃ de bonis alterius: ꝙ sine periculo possum eum deijcere nec videor eidem vim inferre cum non possidebat.Jaco.

Hec verba. Ibi vtilitatẽ.i.verũ interesse.Oldra.¶ Et no.bene hãc litterã.cũ glo.hic posita.q2 in hoc venit solũmodo verũ interesse creditoris.secꝰ in illo qui eximit eum qui in ius vocatus est: vt.s.ne qs eum q in ius voca.fuerit vi eximat.l.penulti.Et est rõ diuersitatis q2 ibi magis cõtẽnitur autoritas iudicis: vt ibi no.¶ Et faciunt predicta ad qõnem sepe pergami occurrẽtem vbi est statutuʒ ꝙ si consules villarum nõ recipiãt interdicta ⁊ sequestratiões ad postulationem creditoꝝ ꝙ teneãtur ipsis creditoribus ad

interesse

intereſſe.qꝺ intelligaꝛ de vero intereſſe tãtum nõ aũt de toto credito. In ꝯtrariũ multũ facere videꝛ glo. poſita.d.l.j.§.j.ſ. ne qs eum qui in ius voca.vi exi.⁊.j.ti.pri.l.locum.§.cõdẽnatio. Ibi creditores.de legatario dic vt in fi.huius.l. Ja. Ibi ſi ob falſum creditum.No.bonã litterã ꝙ miſſus ob falſum creditũ vel ob cauſam q̃ nullum hꝫ effectũ non gaudet beneficio huius interdicti ⁊ cõcor.ſ.ex qui.cau.in poſ.eatur.l.fulcinius. §.ſi qs poſſederit.⁊ in ſumma Azo. de bonis auto.iudi.poſſi. §.qd ſi iudex.⁊ de vẽtre in poſſeſ.mittẽ.l.j.§.j. Et faciunt ꝙ ſi aliqs cõdẽnatus ſit ob falſam cauſam ꝙ ꝯdẽnatio nõ valeat. ꝓ hoc bñ facit.ſ.de excu.tuto.l.qui teſtõ.⁊ ibi in glo. ⁊ per dy. ⁊ de acquir.here.l.ſi is ad quẽ.⁊ ibi in glo. ⁊ ex̃ de re iudi.c.cũ inter vos.⁊ no.per Inno.ex̃ de renũciatione.in preſentia.⁊ de officio or.ex parte ꝑ eũdem.⁊ de fide inſtru.c.qꝺ ſuꝑ his.⁊.C.ſi ex falſis allega.excuſatus ſit tutor. ⁊ ibi de hoc dixi. ⁊ pro hoc etiã.ſ.de re iudi.l.iiij.§.ꝯdẽnatũ.⁊ de leg.j.l.ſi ſic.§.j. In ꝯtrarium facit ar.inſti.ex quib.cau.ma.l.nõ lꝫ.§.ſemel.⁊.C.de falſa cauſa adiecta leg.l.ij.ſ.de cõdi.⁊ demon.l.ſi ita legatũ. ⁊ ibi in glo.⁊.l.demõſtratio.§.qꝺ aũt.⁊ de re iudica.l.cum ꝓlatis. cuꝫ ibi notatis.Cardi.no.extra de ſñia excõicationis.c. cũ medicinalis.lib.vj.ꝙ ſñia abſolutoria ab excõicatione ob falſam cauſam lata nõ tenet.ſi aũt fiat ꝯtra ius litigatoris bene valet.e.ti. c.venerabilibus.§.vbi aũt.¶ Itẽ ſi in ſñia ſunt inſerte cauſe quarũ vna vera ⁊ vna falſa:nũquid valebit talis ſñia: dic ꝙ ſic.vt ex̃ de ver.ſigni.c.abbate.⁊ no.ꝑ dictũ Inno.d.c.in p̃ſentia.¶ An aũt ſñia per errorẽ lata valeat dixi.ſ.fa.herciſ.l.cũ putarem. Item exheredatio facta ob falſam cauſam nõ valet vt.ſ.de libe.⁊ po.l.ſi poſthumus.§. fi. ⁊ diſpenſatio facta per papam ob falſam cauſam nõ valet.extra de cõſang.⁊ affi.c.qꝛ circa.⁊ ibi de hoc ſatis in gl.que incipit.no.ꝙ falſa cauſa. Itẽ alienatio rei minoris facta ob falſum creditum nõ valet:vt.ſ. de rebus eoꝝ qui ſub tutore.l.magis puto.§. ſi es alienuꝫ.⁊.§. manet.⁊.l.quãuis. Item falſa cauſa vitiat dationẽ tutoris.vt ſ.de tuto.⁊ cura. datis ab his.l.tutor.⁊.l. ſepe. Item heredis inſtitutio facta ob falſam cauſam nõ valet.vt.ff. de here.inſti. l.fi.⁊.C.de hered.inſtitu.l.neq̧ apud peregrinos.¶ In glo.ſi ergo.ibi.ſm Azo.ſed contra.j.de furtis.l.eum qui.§.idem ſcribit.Ja.¶ In glo.forte.ibi qꝺ fecit iudex.ſ.exequendo ſententiam ⁊ mittẽdo in poſ.Dy. In fi.ſed ſi factum iudicis reputatur eius cõtra quẽ facta eſt miſſio:⁊ ipſe feciſſet dando pignora vel fideiuſſorẽ:vel etiã debitũ agnoſcendo:nõ poſſet poſtea vti exceptione odioſa:vt.ſ.ad macedo.l.ſed ſi pater in princi. ergo ſi iudex ꝑpter cõtumaciã factã debitoris miſit in poſſeſ. bonorum ipſius ꝓ tali debito quod non poterat peti propter obſtaculum excep.odioſe.obſtaculum talis excep. tolli debet cum factum iudicis debitoris reputetur vt dictum eſt.do.dy. videbatur hec glo.multum dubia ⁊ dura.dñs Jac.de ra.hãc gloſ.intelligebat vbi miſſio facta eſſet ex diffinitiua ſententia vbi ſit plena cauſe cognitio.ſecus ſi ex interlocutoria in qua ſit cognitio ſummaria:qꝛ tunc falſa cauſa non haberetur ꝓ vera Jaco.de ra. Item vide ad materiam huius glo. ⁊ qñ facta eſt miſſio cõtra debitorẽ tutum excep.qꝺ no. per Inno. extra de dilatione.c.preterea.iij.col.

Hoc edicto. Ibi qꝛ effectu carẽt.⁊ ſic nõ poſſunt dolũ ꝯmittere q requiriꝛ in hac act. vt.ſ.in prin.huius.l. Dy. Ibi ergo.i.qꝛ hoc edictũ requirit dolũ qui in ꝑſonã tutoris cadere põt. Dy. Vel dic qꝛ pupillus ex ſuo dolo teneꝛ.ergo ⁊ ſi pupillo ꝯſentiẽte tutor dolo fecerit. et qꝺ ſubijcit.ſi modo ⁊c.ſubau. maxie. Vel dic ſcꝺo ꝙ tutor dolo fecit vt pupillus ꝓhiberet ⁊ ſic affectus ſiue animus deficiens in pupillo ſuppleꝛ per tutorẽ.ar.ſ.de acquir.poſ.l.quãuis. Vel tertio qꝛ paria ſunt dolũ cõmitti a pupillo:⁊ eũ locupletẽ eſſe factũ:vt.ſ.depoſiti.l.j.§.an in pupillũ. Merito cum ex dolo tutoris cõtra eum habeat actionẽ tutele inſpecto fine quẽ certũ eſt futurũ:nõ ꝙ nũc nata ſit habeat:dico ad quãtũ per eius dolũ dꝫ ſoluere:ergo in tantum dici locupletior dꝫ qꝛ qui act.habet ⁊c.vt.j.de regu.iur.l.qui actionem.⁊.l. id apud. argu.contra.e.titu.l.nemo ideo. Sed hic factum tutoris reputatur pupilli:ergo in pupillum dabimus actionem.et hoc de rigore:ſed de equitate non tenetur niſi vt actio cedat vt in cõtrario. Vel illud cum contra tutorem habet exceptionem non actionem furti vel damni vel iniuriarum. Jaco. Ibi ſoluendo ſit tutor.maxime. Dy. ¶ In glo.concordat in fi. de hoc dic et tene vt no.ſ.ſi quis omiſſa cauſa teſta.l.ſi dolo addito.qꝺ not. ſ.de admi.tuto.l.fi.in fi. Oldra.

Si domini. Referas ad ꝑſonã ſerui vel etiam ꝓcur.vt.j.l.pri. Ol. ¶ A poſſeſſione.i.detentatione. Dy.vel.i.miſſione facienda ex edicto. Dy. ¶ In ipſos.ſ.dominum vel patrem. Dy.

Hanc actionem. Iſte.§. ponit regulam et exceptionẽ ⁊ rõnem exceptionis. Ibi cuꝫ ſit penalis.⁊ ex delicto. Et dic penalis ex ꝑte conuẽti quãdo eſt extraneus. Dy. Et dic nõ mere penalis:vt ſ.§.hec verba. Item inhabilitate:vt inſtitu.ad.l. aquil.§.his verbis. Nam ſi verus ſit debitor qui ꝓhibeat in pena eius eſt tm̃ ad eum debitum. Ja. Ibi ſucceſſorũ. vim facientis. ſicut et ipſe vim faciens poterat dũ viuebat quaſi locũ heredis in hoc tenens.ar.ſ.de interro.act.l.ſi filius.§.j.⁊.l. ſi ante.§. fi.⁊.ſ.vt in poſ.leg.l.ſi pecunie.§.j. Jaco.⁊ Oldra. Ibi euitare interdictum:per quod agẽs vt purum cõſequeretur legatũ ſiue eius eſtimationẽ:vt.ſ.ex qui.cau.in poſ.eatur.l.pe.⁊ ar.j.ti.ꝓx.l.locũ.§.cõdemnatio.ſecus in damno infecto:vt.ſ. de dam.infec. l.ſi finita.§.fi.⁊.l.fi. Et dic interdictum.i.actionem in factũ ꝓpoſitã:qꝛ factum eſt cõtra interdictum. Ja. ¶ In glo.penalis eſt.ibi competit hoc edictuꝫ. Item eſt penalis tm̃ reſpectu conuẽti qñ eſt extraneus.ſed reſpectu debitoris in nullo eſt penalis:vt.ſ.e.§.hec verba.⁊ ibi no.⁊.ſ.dixi. Soluit eñ debitor qꝺ dꝫ ⁊ actor conſequitur quod ſibi abeſt ⁊ debitor liberatur: vt.d.l.ſi quis dolo.§.primo.

Suo. Ibi alieno.ſ.procuratorio. Dy.

Si quis missus. Id ẽ mitti iuſſus. Dy. Ibi ſi qs volet.eſt ergo in electione eius qui mitti iubetur. Dy. Ibi ſed melius.i.expeditius. nõ autem dicas ꝙ correctiue ponatur:qꝛ vtrũq̧ fieri põt. Dy. Ibi extra ordinem.i. per officium iudicis.nam vbi extra ordinem fieri diciꝛ:de officio iudicio intelligitur:vt.ſ.ſi certum pet.l.cum filius de inſtito.l.j.§.ſolent.man.l.ſalarium.⁊.C.de libertis ⁊ eorum liberis. l.j. Et ad iſtã litteram ſignatur ꝯrium glo.de.l.j.§. neceſſario. ſi muliere in poſſeſſionem miſſa vbi dicitur remitti ad iudiciũ ordinariũ. Sed dic aut p̃ceſſit decretum de mittẽdo:⁊ tũc iudex exequiꝛ ſuũ decretũ. Aut nõ:⁊ tũc hꝫ locũ.l.illa.⁊ cũ hac.l. cõcor.ſ.vt in poſ.leg.l. is cui.§. miſſus. Itẽ allegatur hec.l.ꝙ ſanius cõſilium eſt petẽti executionẽ ſñie ꝙ petat eã fieri officio iudicis q̃ꝫ ꝑ actionẽ in factũ.qꝛ ſi ꝑ actionẽ in factum petat neceſſe habebit dare libellũ:qꝺ nõ eſt qñ officio iudicis. Ray. De hoc not.in Speculo de libel.ꝯce.§.nũc dicẽdum.v̈.xxv.et dixi.C.de iur.⁊ fac.igno.l.j.¶ In glo.i.officio in fi.ſed hoc verũ quo ad hoc vt talis delegatus poſſit alij ſubdelegare:vt.d.l.a iudice.nõ aũt ſunt ſimiles quo ad ſentẽtias executioni mandãdas:vt no.ſ.de re iudi.l.a diuo pio.in ꝑnc. Ray. ¶ In glo.vt qꝛ ibi vel aliter vt ibi.melius dic vt dixi hoc ꝯtingere propter precedẽs decretum:qꝛ mãdatur executioni:vt hic.ibi aũt nullum decretum preceſſit.ar.ſ.vt in poſ.leg.l.is cui.§. qui in poſſeſſione.⁊.l.ſi legatorum. Jaco.

Cum pretor. Ibi ⁊ hoc.i.in hoc caſu. Oldr. Ibi veniſſe.i. petijſſe vt veniat. Jaco. In fi.⁊ cõcor.ſ.de vẽtre in poſ.mit.l.j.§.ſi ea que. Ja.

Per interdictum. Ibi pena aũt Primo.de pena nõ cauẽtis. Scꝺo de vtilitate cauẽtis. Jac. Ibi ſiue ergo ꝓmittat.etiam nũc poſt ꝓhibitionẽ. Old. Ibi per eum.etiam nunc prohibentem. Jacob. Ibi non tenebit.i.non habebit effectum. Oldra. ¶ In glo.nuda in fi.ſ.conuenitur. ¶ In glo.per fideiuſſores in fi.nomine cauetur vt.ſ. de dam.infec.l.pretor ait. Dy.

Pretor. Primo loquitur qñ nec cauet nec patitur mitti. Scꝺo qñ a nemine ꝓhibetur:ſed damnum datur anteq̃ꝫ pretoris copia habeaꝛ ꝓ miſſione facienda de facto lꝫ p̃ceſſiſſet verbaliter vel ſcꝺm alios nullo mõ. Tertio qñ extra cauſam damni infecti. Dy. Ibi deſiderabat.ſ.qꝛ nõ cauebatur. Ibi paſſus eſt.ſicut haberet ex cautiõe ſi interpoſita eſſet. Dy. ¶ In fi.ex iſto ſi.dicebat dñs Old.ꝙ ad hoc vt miſſus in reali ex primo decreto per trãſcurſuꝫ anni efficiatur verus poſſeſſor per.l.ſi qs emptiõis.§.penul.C. de p̃ſcrip. xxx.anno.cum ibi notatis:neceſſe eſt ꝙ vere app̃hẽderit poſſeſſionem ex ipſo primo decreto ⁊ ſtetit in ea. Sed ꝯtra hoc facit ex̃ de dolo ⁊ contu.c.contingit.ſed dicebat illud contingere de equitate canonica.vbi etiam dicebat neceſſe ꝙ ſaltem proceſſerit ad actum apprehendendi poſſeſſionem : et reſiſtentia interuenerit qꝺ ſatis ibi colligitur.vnde forte bene dictum eſt ꝙ ſi nec venerit in poſſeſſionem:nec ꝓceſſerit ad actum ꝓhibẽdi:nec habuerit reſiſtẽtiam:⁊ tũc per lapſum anni non habeatur ꝓ vero poſſeſſore:nec cum poſſederit nec poſſidere curauerit.de hoc no.per Archi.xxiij.di.c.in nomine dñi.circa ſi. in glo.adde hic colligitur cõiter. ¶ In glo.q̃ꝫ ex cauſa in fi.et tunc expone ꝓhibitus.i.impeditus. Jaco.

¶ De tabulis exhibendis. Rubrica.

¶ Super rubrica. Uide Rofre.in libello hoc.e.titu.ꝛ Azo.in summa.e.ti.brocardicũ. An qs teneaṫ acquirere ꝛ si nõ acquirat an videatur fraudẽ facere.j.e.l.j. An ꝑ testõ nũcupatiuo detur hoc interdictum.e.l.§.hoc interdictum. Et an si testator dicat relinquo bona mea titio videaṫ heres institutus.e.l.§.fi. An acta in ciuili fidem faciãt in criminali.j.e.l.locũ.§.si qs dolo. Et an si statuto caueaṫ ꝙ blasphemãs deũ puniatur in.x.ꝛ si sanctos in.x.vno ꝯtextu blasphemauit deum ꝛ sanctos puniri debeat in.xx. An testes possint cogi testificari:ꝛ si spõte testificentur an valeat dictum eoꝝ.j.e.l.§.hoc interdictũ.de pena cõtumacie ꝛ interesse.e.l.§.cõdemnatio.

Pretor ait. Ibi illi.s.postulãti.cuiꝰ interest:vt.j.e.l.iij.§.solẽt.Dy. ¶ In glo.sic ergo.ibi vel dic vtile dari.hec vera vt ꝛ no.s.queadmodũ testamenta aperiant.l.j.in prin.Ray. ¶ In glo.ꝓ apud ibi.l.penes.ꝛ sic etiã accipiṫ.j.de duobꝰ reis.l.eãdẽ.§.si qs. Dy. ¶ In gl.qd si dolo.virtus huius qõnis ꝯsistit in solutiõe cuiusdã brocardi qõ nunꝙ̃ reperiṫ solutũ. Quedã eñ leges dicũt ꝙ si qs cũ possit rẽ acquirere nõ q̃rit ꝓ possessore habeṫ:vt.§.pinde.hic in gl.allegata.ꝛ.s.si quis omissa cã testamẽti.l.j.§.sane.ꝛ de here. vel act.vẽ.l.ij.§.nõ tm̃. Cõtrarium vr̃.l.qui aũt.in p̃n.in glo.allegata. Sꝫ dicas aut aliqs est obligatus ad rẽ ex ꝯctu vel quasi vel ex maleficio vel ex quasi:ꝛ tũc si possit eius pos. adipisci ꝛ nõ adipiscatur ꝓ possessore habeṫ.ꝛ ita intelligant.ll.s.ad hoc allegate cũ si. Si aũt nõ est obligatus ad rẽ ex ꝯctu vel quasi nec ex maleficio vel quasi lꝫ si rẽ adipisceret teneret tũc nõ teneṫ adipisci.ꝛ ita loqtur.l.qui aũt.in p̃n.cũ si.ꝛ ita expedita ẽ qõ nostra. Dy.in scholis. Uel quãtũ ad solutionem huius qõnis que est in glo.dic ꝙ si est extraneus q fecit dolo quominus tabule testamẽti a p̃n.ad eum ꝑueniret non teneṫ ar.d.l.q aũt.cũ si. Si aũt est heres qui obligatus est exequi volũtatẽ defuncti tunc teneaṫ.ar.§.perinde.cum cõcor.ẽm Ja.de ra.

Si quis forte. Ibi penes se esse. nec causam alleget q̃re nõ debeat exhibere.Dy. In fi.vtroqꝫ casu nõ ex edicto.queadmodũ testamẽta aperi.sed in primo sic.Dy. Uel dic ꝙ si dicat se nolle exhibere tunc per interdictum.queadmodũ testamẽta aperiantur.ꝙ si nõ cõtradiceret solo iudicis officio expediret.ar.s. de iudi.l.si debitori.ꝛ ita posset hic intelligi.Jaco. ¶ In glos.i.si dicat in fi.ꝛ de istis interrogabitur ante litem ꝯte.cum al's nõ sit actor certus ꝙ iudicium instituat.Jaco.

a Hoc interdictum. [a] Ibi nõ valet.i.nõ valere dicat.Jac.Ibi ꝙ i.qꝛ.Dy.Ibi falsum esse dicaṫ.s.eo tp̃e quo petitur exhiberi ꝛ anteꝙ̃ agaṫ d falso.ꝛ ita nõ ẽ ꝯ.e.l.fi.Dy. Uel posses dicere ꝙ hic solũ excipiebaṫ de falso.Ja.Ibi plures tabule sint.s.quarũ exhibitio postulaṫ.Old.Ibi qꝛ sepius.ꝛ sic alique priores. Ja.Ibi locũ fore.etiã ꝓ prioribus.ꝛ põt iteresse priores tabulas exhiberi ꝛ inspici:qꝛ põt esse ꝙ in eis sunt v̾ba derogatoria contẽta in secũdis tabulis:vt.s.de lega.iij.l.si quis in prin.testamẽti.Dy.Ibi testm̃ fecerit.in ciuitate non dicas apud hostes qꝛ nõ valeret qꝛ esset hostiuꝫ seruus:vt.s.de testamẽtis.l.quia latronibus. ¶ In glo.in hoc est ꝯtra.in fi. placet etiam Dy. Uel ẽꝫ Ja.de are.hic solũ excipiebat de falso.Ja. ¶ In alia glo.que incipit.hic est ꝯtra.ibi so. cũ habeat. hec vera ẽm Ja.de are.ꝛ Dy. ¶ In ea.glo.ibi siue sigillationis vt ibi. hec falsa.qꝛ iam sequereṫ ꝙ ꝓ testamento nũcupatiuo nõ daretur h interdictũ cũ in eo nõ apponãtur sigilla:qõ falsum est qꝛ saltem vtile datur:vt no.in glo.s.in prin.huius.l.ꝛ intellige hũc §.quãdo dubium est de falsitate. Si aũt ꝯstaret tũc cum non intersit nõ haberet locũ hoc interdictum:vt.j.e.l.locũ.§.cõdẽnatio.fateor tamẽ ꝙ si iam facta esset cõdemnatio ad interesse ꝛ postea appareret de falsitate ꝙ non impediret executio p ea que dicẽtur.d.§.cõdemnatio.Ja.de ra.

a ¶ Hoc iterdictũ. Adde Bar.ad materiã huiꝰ.§.in.l.j.C.de eden.vbi pulchre loquiṫ.

Hoc interdictum ad viui. Ibi reliquit.istud verbũ materialiter poniṫ ꝛ est in edicto pretoris.s.e.l.in p̃n.Ibi reliquisse.dicetur.Dy. ¶ In glo.hoc facit in fi. Item facit ad qõnem si testator dixit relinquo titio bona mea vtrũ importet heredis institutionẽ: Et vr̃ hic ꝙ sic:cũ verbũ relinq̊ trahaṫ ad testm̃ qõ sine heredis institutiõe eẽ nõ põt.ꝛ per hoc etiã.s.e.l.j.in prin.C.de scõis nup.l. hac edictali. circa prin.insti.de testamẽto militis.§.ceterũ.de quo dic vt dixi.C.d sacrosan.eccle.l.vl. Qõ dicũt quidã esse verũ vbi alius heres vniuersalis cõgruis verbis sit institutus.ar.C.de here.insti.l.

quotiẽs.Ibi dolo malo.subaudi maxime. Dy.In.l.vel totuꝫ vel pars.scilicet sit deleta.Dy.

Locum. In glos.si tamẽ.ibi legi possit testamentuꝫ.alias secus vt.s.de his que in testa.delentur.l.j.Ja.de ra.

Si tabule. No.ꝙ vnum instrumẽtum põt in pluribus cartis scribi:nec ꝓpterea dicuntur plura instrumẽta:sꝫ vnũ:vt hic pꝫ.ꝛ ideo nõ est necessaria ꝓtestatio quã faciũt aliqui tabelliones dũ ꝯficiũt instrumẽta ꝙ possint exinde vnũ ꝛ plura instrumẽta ꝯficere.

Si tabule. Ibi agẽdum est.per heredẽ vel aliuꝫ cuius interest.Dy. ¶ In glo. qꝛ põt exhibere in fi.de hoc no.s.de rei ven.l.officium.Dy.

Si quis dolo. Dic breuiter aut tradẽdo alij habuit animum supprimẽdi:ꝛ teneṫ hoc interdicto ciuiliter ꝛ naturaliter.l.cornelia testamẽtaria. Aut non habuit animũ supprimẽdi:ꝛ tunc teneṫ solum interdicto ciuiliter.Dy.Ibi retinet tabulas.i. retinere potest. Dy.Ibi cum exhibitis.s.ꝑviam interdicti.Dy.Ibi admissuꝫ eius.i.delictũ. Et est ar.ꝙ ꝓbatiões facte in ciuili aliqualiter faciãt fidem in criminali.ꝛ ad hoc facit glo.que est.C. ad.l.iul. de vi pu.vel priuata.l. si quis a se fundũ. que incipit.qualiq̃li presumptione. Oldrad.de hoc plene dixi.C.de eden.l.si apud quem. ¶ Item est arg.ꝙ si statuto cauetur ꝙ quis blasphemauerit deum puniatur in decem.ꝛ qui beatam mariã in totidem.ꝛ qui sanctos in totidem:ꝙ si qs vno ꝯtextu blasphemauerit oẽs puniaṫ in.xxx.ꝛ ꝓ hoc.j.de priua.delic.l. nunꝙ̃.ꝛ ad turpil.l.in senatus.in p̃n. Old.ꝛ de hoc dixi.C.de mõ mulctaꝝ l.eos.Ibi manifestetur.nõ tamẽ omnis q ꝓpter dolũ tenetur hoc interdicto.ꝓpterea ꝛ lege cornelia teneṫ. ꝛ hoc subijcit et posse ꝛc.Ol.Ibi interdicenti.i.interdicto agenti.Dy.Ibi sedne huic.s.interdicto agenti.Dy.

Hoc interdictum. Ibi signatores.i. testes q signauerũt testamẽtum.Dy. ¶ In glo.captis pignoribꝰ in fi.ꝛ tũc dꝫ mittere iudicis de cuius territorio seu iurisditiõe sunt ꝙ eos recipiat. de quo dic vt no.ꝛ dixi.C.de fide instru.auṫ. apud eloquẽtissimũ.signata sup.l.iudices. ¶ Itẽ no.ex hac littera ꝙ testes coguṅṫ testificari.ad hoc.C.de testi.l.si qñ vbi de hoc dixi.ꝛ eṫ de testi.cogen.per totũ. ¶ Sꝫ quid si testis volũtarie testificetur an valebit: Ur̃ ꝙ nõ quasi suspectꝰ sit ex quo se ingerit:vt.s. de ꝓcu.l.que oĩa. Sꝫ dic ꝯ a ꝯtrario sensu huius littere.ꝛ.s.de testi.l.inuiti. Et pro hoc facit qꝛ si vasallus in causa criminali spõte deponat testimoniũ ꝯ dñm amittit feudum. Si coactus nõ.ar.ff.de his qui.vt indig.l.post legatũ.§.his vero.de bo.li.l.qui cum maior.§.ꝛ si sine.ꝛ.s.si quis cau.l.ij.§.j. et ita not.in summa qui.mo.amit.feu.§.item si dixerit.ꝛ.§.seq.ꝛ de hoc dixi.d.l.si qñ.C.de epis.ꝛ cleri.l.nec honore.

Solent. Ibi haberẽt vel habere ꝯtẽdũt:vt.s.queadmodũ testamẽta aperiãtur.l.j.dũ tñ de calũnia iurẽt:vt.C.queadmodum testamẽta aperiãtur.l.iij.et dicta.l.j.no.Dy. Et ex hoc sopita est questio quã habui de facto qꝛ quidam agebat hoc interdicto petẽs sibi exhiberi testamẽtum.in quo dicebat testatorẽ ꝓtestatum sibi debere cẽtum dicebat heres se nõ teneri exhibere nisi primo facta ꝓbatione de debito.dictum fuit cõtra.per hunc.§.

Condemnatio. No.interesse dici estimationem.Ja.Ibi experiaṫ ꝛ testamẽtum ei nõ exhibeatur.ꝛ qõ sequitur.ad hereditatẽ referenda est estimatio.determinat qõ not.s.de euict.l.ij. ꝛ de act. empti.l.ex empto.§.etiã.v̓.satis aũt nõ dante. Dy. Ibi legatum.pure.Dy.Ibi quasi conditione existente.i. ac si extitisset cõditio.Ibi debebit.s.actor.Dy.Ibi se restituturum. Ex hoc ergo no.ꝙ lata sñia super interesse mandatur executioni nec impeditur executio licet desinat interesse.de hoc tetigi.s.e.l.j.§.hoc interdictum.in fi.Ibi estimationem eius.quod petitur. Dy. Uel dic legati in specie cõsistentis.Jac.Ibi petat.actione ex testõ.Dy.Ibi idem prestiterit.i.legati estimationẽ.Dy. Ibi repellendum.s.legatarium. Dy.Ibi estimationẽ.s.hereditatis.Dy. ¶ In glo.eius qui agit.i. interesse ex ipsa inspectione perpẽditur. ¶ Nulla.i.in illa cã ꝓbatione extrinsecus exquisita:vt.s.e.§.ij.ꝛ.C.de non nume.pecu.auṫ.ꝯtra ꝓpriaꝫ. Ja. ¶ In gl.exigitur ergo in fi. Et est rõ qꝛ qui teneṫ aquilia grauaṫ in hoc:vt de leui ꝛ leuissima culpa teneatur:vt.s.ad.l. aquil.l.in lege aquil.releuaṫ ergo in hoc vt si cõdẽnetur cõdẽnationis exactio differaṫ in cõditionis euẽtũ.sꝫ qui hoc interdicto cõuenitur nõ teneṫ nisi dolo desierit possidere tabulas: vel ꝓpter possessionẽ p̃sentem. cum in hoc ergo releueṫ vt de solo dolo teneatur grauaṫ in hoc vt nõ differaṫ exactio cõdẽnationis

nationis in cõditiõis euẽtũ. ar. ff. de iureiu. l. eũ q. Dy. in gl. vt si a possessore. ibi. l. qm̃. in fi. Uel dic ⁊ verius vt in cõtrario not. Et ad primũ cõtrariũ dic: vt no. ff. de rei ven. l. si is q. Ja. ⁊ ol.

De tabulis proferendis.

Et tradẽdis. Ibi nõ oportet. s. casualiter in duob⁹ casibus q sequũtur. Dy. Ibi: ptinẽt. q2 de his pendet accusatio criminalis de falso anteq̃ exhibitio postulet. Jaco. Ibi interim. i. q̃stione hereditatis vel falsi pẽdẽte. Dy. In glo. q2 lis cõte. ibi sicut actio ad exhibẽdũ. No. ex hac gl. lit. cõtest. sup rei vẽ. nõ pponi actionẽ ad exhibẽdũ. Et dicit Ja. de ra. qd semel de hoc interrogat⁹ cõtrariũ respõdit p. l. cum fundũ. §. vlti. j. de vi ⁊ vi arma. sz hec glo. cõtinet veritatẽ s̃m ipm Ja. ⁊ Ray. In gl. qd est. ibi s̃m quosdã. hic cõiter tenet. Dy. ⁊ approbat. ff. e. l. j. §. hoc interdictum. que est cõtra. In gl. q2 nõ agit in fi. vel dic nõ cõpetere legatario cũ nõ possit petere legatũ interim s̃m hec iura: vt. ff. de peti. here. l. diu⁹. ⁊. C. de peti. here. l. fi. Uel s̃m primũ dic pferẽdis ⁊ tractãdis ei q se dicit scriptũ ⁊ ali⁹ dicit se. ⁊ sic forte vterq̃ volebat. Jaco.

¶ Ne quid in loco sacro fiat. Rubrica.

¶ Super rubrica. Uide Rof. in libello hoc eo. ti. Et dic breuiter aut fit aliquid in sacro: aut i sacrario: aut in sancto. Primo casu aut ad deformitatẽ ⁊ nõ licet. aut ad ordinatũ ⁊ licet. ⁊ in primo dat interdictũ ⁊ habet recursus ad officiũ edil. Si in sacrario nõ dat hoc iterdictũ sz cõsulit vt puato. Si in sancto pponit interdictũ ne qd in loco sancto. Si statuto caueat quod nullus loquat cũ hostib⁹ intelligit p malo. p bono aũt nõ: q2 phibitio legis vel canonis de illicitis intelligitur. j. e. l. j. §. j.

Ait pretor.

§. qd ait ptor. §. iste. ⁊. l. sequẽs sunt euidẽs argu. ad statuta ciuitatis qb⁹ cauet q aliqs loqui nõ debeat cũ bãnitis vel inimicis sub magnis penis qd intelligant solũ de loquẽtibus in dãnũ ⁊ incõmodũ ciui. nõ aũt si p bono vel vtilitate ciuit. puta pro pace. ⁊ pro hoc hñ extra de sentẽ. excõmunica. c. cũ volũtate. ⁊ de hereti. c. p̃sidẽtes. lib. vj. ff. de seruo corrupto. l. dolo. ⁊. l. doli. ff. ex qui. cau. in pos. eat. l. fulcinius. §. quid sit latitare. ⁊ pro hoc etiã q2 tutor nõ debet attingere rez minoris ante inuẽtariũ cõfectũ. qd verũ est nisi ad cõmodum minoris puta q2 res forẽt periture: vt. C. de tuto. q nõ satisdedit. l. tutor. ⁊. l. in dubiũ. ⁊ ad hoc. ff. de cura. bo. dãdo. l. j. ⁊ ad h̃ facit qd no. ex̃ de elect. c. post obitũ. ¶ Itẽ licet liber hõ capi nõ debeat tñ si sit freneticus ob bonũ suum capi põt. xxij. di. c. ipsa pietas. Nã generalis prohibitio legis vel canonis solũ de illicitis intelligitur. extra de ver. signi. c. sup quibusdã. ⁊ de iureiu. c. contingit. li. vj. Itẽ verba. ignẽ ne habeto. de igne nociuo intelliguntur. ff. loca. l. videamus. §. j.

¶ De locis ⁊ itineribus publicis. Rubrica.

Cuilibet.

Habili tñ. nã pupillo non ff. de ope. no. nun. l. de pupillo. ⁊. j. de popularib⁹ actionibus. l. mulieri. Old. ⁊ Ja. Ibi in publicũ. i. ad publicã vtilitatem. Dy. Ibi. permittendum est. i. licitum est a iure. Dy.

Uie vicinales.

Dic breuiter casum inter vias vicinales ⁊ publicas factas per lapsum tpis ⁊ ab initio publicas nulla est differẽtia q̃tũ ad ius sed in facto tm̃. Et ad solutionẽ cõtrarij dic breuiter: aut vie sunt in solo publico: aut in puato. Si in priuato: aut extat memoria: aut nõ extat Si extat habet naturã priuate sed non est priuata: si nõ extat hz naturã publice sed nõ est publica. Dy. Ibi numero sunt. nã idem ius seruat in eis qd in publicis. Dy. Ibi: sed inter eas vicinales q̃ cursu tãti tpis cui⁹ nõ extat memoria facte sunt publice. Dy. Ibi: hoc interest. quo ad factũ nõ quo ad ius. Dy. Ibi: viã militarẽ. i. publicã ab initio. Dy. Ibi: vicinaliũ. q̃ collate sunt ex agris priuatorũ ⁊ quarũ nõ extat memoria. Dy. Ibi: nã pars earũ. i. q̃dã ex eis. Dy. Ibi: in militares. i. publicas. Dy. Ibi: moriunt. i. finiunt. i. non habẽt aliquem finẽ vel caput. Dy. Consueuit queri nũquid via publica possit prescribi tãto tpe cuius nõ extet memoria. Uidet q non: vt. j. de via publica. l. viam publicã. In contrariũ videt q populus non vtendo tacitum cõsensum adhibuisse videtur: vt. ff. de legib⁹. l. de quibus. in fi. Prima vera q2 res deputate ad vsum publicum prescribi non possunt: vt. ff. de vsuca. l. vsucapionem. ⁊ de diuer. ⁊ tempo. prescrip. l. in omnibus. Et ibi no. Gui. de suz.

¶ Ne quid in loco publico fiat. Rubrica.

¶ Super rubrica. Uide Rofre. in libello. e. tit. ⁊ Speculatorẽ de cã possessiõis ⁊ proprietatis. §. ij. ver. j. ⁊ v̄. sequẽtibus. De edificio seu opere qd fit in publico. j. e. l. j. in prin. ⁊. §. j. ⁊. §. si qs a nemine. Que sit differẽtia inter fiscũ: rẽpublicã: ciuitatẽ ⁊ patrimoniũ principis. e. l. §. hoc interdictũ. ij. An liceat alicui in publico op⁹ facere ex quo dãnificet vicin⁹ vel ei lucrũ auferatur. e. l. §. merito. ⁊. §. seq. Et qd rescriptũ principis intelligi debeat sine alterius dãno vel iniuria. An princeps possit reuocare rescriptũ p se vel p p̃decessorẽ cõcessum. e. l. §. si qs a principe. Si ciuitas cõsueuit facere statuta cõtra libertatẽ ecclesie põt exigi cautio de nõ faciẽdo. Qd refectio ecclesie nõ tribuat iuspatronat⁹. j. eodem. l. §. viarum. Et ibi de refectione viarũ. Et an vicini qui consueuerunt accipere aquam de puteo vicini sui teneantur ad eius purgationem ⁊ refectionem. Ille videtur opus vel delictũ fecisse qui ex eo commodũ sentit. eadẽ l. §. si qs ita in suo. Et id si quis reperiat habere aquã sup prato suo presumit eã auertisse ⁊ conduxisse sup ipsum pratũ. Et q interdictũ vti possidetis cedi possit. Ex malo odore dicit locus pestilẽs. e. l. §. idẽ ait. An sup via liceat pontẽ facere. e. l. §. tractatũ. Et an sup fundo cõi liceat superponere vel prorogare. Si papa moriat in mari qs coget cardinales ad electionem j. e. l. littora. Et cuius sint littora maris. Qd dom⁹ non debeat destrui ne vrbs deformetur ruinis. j. eo. l. licet.

Pretor ait.

Aut opus est inchoatũ in publico ⁊ nõ pfectũ: ⁊ tũc aut edificat ppria autoritate edificãtis ⁊ agit interdicto phibitorio. Aut autoritate legis senatuscõsulti vel principis: ⁊ tunc cessat. Aut est inchoatũ ⁊ pfectũ: ⁊ tũc cessat restitutoriũ. ⁊. h. d. Dy. ⁊ vide. j. e. §. si quis nemine. Et no. q in publico qlibet facere põt dũ tamẽ nõ noceat vsui publico vel alicui puato. ⁊ ad hoc. ff. de ser. ru. pre. l. fi. §. fi. Si aũt impediret iter publicũ locũ hz cõtra eũ officiũ iudicis: vt habet p Rof. de officio iudi. q̊ petit ne aliqd fiat in via publica ciuitatis sed soluz in vijs rusticis: vt no. p eũ. d. ti. §. penul. ⁊ vide. j. e. l. §. hoc iterdictũ tm̃. ¶ Itẽ no. q edificãs in loco publico non põt prohibere aliũ edificare: vt. j. e. l. §. si quid in loco. Ibi: immittas aliquid. Dy. Ibi. ex q̃ re. i. ex quo facto vel immissione. ¶ Ibi illi priuato ibi cõcessum est noĩatim ⁊ expresse etiã in alteri⁹ damnum edificare: vt. j. e. l. §. si quis a principe. Dy. Ibi factum. i. fieri inchoatũ nõdum tamẽ perfectũ put habes litteram affirmatiuã. prout habes negatiuã dic inchoatũ ⁊ impfectũ. ⁊ dic interdictũ. s. restitutoriũ. vt. j. e. l. §. si quis nemine. Dy. Ibi: factum erit sine concessione. Dy. in glo. s. municipali. Ibi ponit scz hoc verbum. lege. quod est in tex. Dyñ. in glo. Py. est. ibi si quando. §. fi. ⁊ ibi de hoc notatur. Dy.

Hoc interdictuz phibitoriũ.

Si quis edificare velit in publico vel aliud facere ex quo damnum timeã possum agere hoc interdicto phibitorio in quo versatur vtilitas publica respectu proprietatis ⁊ priuata respectu vsuf. qui ptinet ad priuatos. nã in pari causa potior erit cõditio phibentis q̃ edificãtis. Dy. Ibi: loca enim publica. i. in vsu publico existẽtia p quib⁹ redditur hoc interdictũ: vt. j. e. l. §. hoc interdictũ. Jaco. Ibi: dãnũ redundet. largo mõ accipe vt cõtineat matrimonij diminutionẽ ⁊ lucri amissionẽ: vt. j. ea. l. §. merito. ver. damnũ. Oldr. In glo. dũtaxat in fi. prima verior: vt. j. e. l. §. quis nemine. Old. in glo. i. vsum publicum. i. loci publici. ⁊ hec prima expositio placet. Dy.

Publici.

In glo. q̃. s. in vsu in fi. sed ibi aliter accipit quãtũ ad illum tractatũ. s. ad consignationẽ ⁊ depositionẽ pecunie vt cursus vsurarũ impediat. naz ad materiã illã hec significatio publici q̃ hic ponit commode non aptatur. Old. Ibi: per agrum. vbi de hoc. Dy.

Hoc interdictum ad ea.

Ibi locuz habebit sz qd vi aut clã locũ habebit qd gñale est: vt. j. qd vi aut clã. l. j. ⁊ d̃ ope. no. nũ. l. j. §. j. Ja. Ibi: noceret. i. nocere posset. Ibi itercederet. prohibẽdo ne fieret. Dy. Et q2 hic ⁊ superiori. §. fit mentio reipublice fisci ciuitatis ⁊ patrimonij principis in quib⁹ differãt colligit his legibus cũ ibi notatis. nã q aliud sit patrimoniũ fisci. aliud principis probat. j. de iure fisci. l. fiscus. §. fi. vbi colligi potest aliud esse patrimonium fisci: aliud cesaris: aliud ciuitatis. et quod aliud sit fiscus: aliud respublica patet p diuersos titulos positos. C. de iure fisci. lib. decimo. ⁊ de iure

reipublice.li.xj.⁊.C.ne fiſcus vel reſpublica procurationē vel patrocinium alicui in lite preſtet.vbi de hoc tetigi.⁊ arguere a rubricis licitū eſt:vt no.in glo.C.ne fideiuſſo.dot.dentur:vt.ſ. ſi certū peta.l.j.⁊ ad predicta facit.j.ad municip.l.ſimile.⁊ qd̄ ibi no.⁊.ſ.de priuil.credi.l.pe.§.j.⁊ qd̄ ibi no.Dy.

Cum quidam. Ibi velum.quod ſupra publicum extendebatur: vt ſic faciat ad titulum.

Aduerſus eum. Ibi nocitura ſit. Et ſic no. quod hoc interdictum non eſt hic populare ſed priuatum.Old.Et ſepe poteſt contingere in ciuitate venetiarum vbi talia ſepe fiunt.

Merito. Si ope mediāte diminuat̄ pr̄imoniū meū vel lucrū mihi auferat̄:ago hoc interdicto q: princeps ꝯcedere ſolet ſub ea forma ne alij noceatur.Et ſic no.ex ſolitis mētē cōcedentis intelligi:vt ⁊.ſ.de pig.act.vl' vniuerſorū.⁊ de epiſcopali audi.l.iij.Dy.⁊ Ja.Et peculio le.l.dominus ſticho.§.j.Old.Itē allegat̄ ſepe ꝙ reſcriptū principis intelligi dʒ ſine alterius leſione:vt ⁊.j.e.§.ſi qs a principe.⁊.C. de emā.lib.l.nec auus.vbi de hoc dixi.⁊ ꝓ hoc ex̄ de verbo.ſig. c.dilecto.lxxxv.di.c.j.in fi.de reſcrip.c.quāuis.lib.vj.Old.Ibi pati videtur.ex opere facto in publico.Ja.Ibi qd̄.ſ.cōmoduʒ. Ibi proinde.exēplū ponit.dy.in glo.cōtra.ſ.de dāno infec.de hoc no.⁊ plene dixi.d.ti.de dāno infec.l.fluminū.in fi.⁊ in libello. Py.xij.carta rubricella patitur quis damnum.

Si quis in publico. Aut edificādo in publico aufers mihi cōmodū qd̄ a te ꝑcipio ⁊ nō dat̄ mihi interdictū. Aut qd̄ a deo ꝑcipio:vt lumē ⁊ ſimilia:⁊ tūc datur vt hic ⁊.ſ. ꝓxi.§.⁊.§. cū quidā.⁊ ſic qd̄ a te recipio potes mihi auferre nō qd̄ a deo. Predicta vera ſunt niſi primo illicite edificauerim:q: tunc te prohibere nō poſſum:vt ſubijcit in ver.idem ait.§.nil doloſus doloſo ⁊c.de quo dic vt dixi.C.de inoffi.teſta.l.in arenā.Ubi et hic colligi pōt ꝙ producēs teſtes infames cōtra aliquem non poſſit repellere ſi tales producant̄ ꝯtra eū.Ibi defluebāt.puta aqua fontis mee defluebat in pratū tuū.dy.ibi:labeo putat ⁊ bene.Dy.Ibi efficit̄.i.facturus ſit.nā pro facto non dat̄:vt j.e.§.ſi quis nemine.Dy.Ibi.conceſſo.vt etiā cū alieno damno poſſit edificare:vt.j.proxi.§.

Si quis a principe. No. pulchrū.§.pro reſcriptis interpretādis ſine alteri⁹ leſiōe:vt ⁊.ſ.e.l.§.merito.in glo.immo videt̄ in fi.vel ibi ſine incōmodo publico.Jac.Sed nunquid preſes ꝓuincie pōt cōcedere qd̄ edificet̄ in loco publico.Dic qd̄ non vt.j.qd̄ vi aut clā.l.ꝓhibere.§.plane ſi p̄ſes ꝓuincie.Eſt etiaʒ arg.iſte.§.qd̄ princeps vel eius ſucceſſor poſſit reuocare priuilegiū alicui conceſſum ſi ſpecialiter hoc in reſcripto dixi:talis non.de quo dic vt dixi.C.de legibus.l.digna vox.

Si quis nemine. Aut opus ꝑfectū in loco publico obeſt vſui publico:aut vſui priuatorū.Si vſui ꝓuatoꝝ nō tollit̄:ſʒ ſalariuʒ ei imponit̄.Si vſui publico nō tollit̄ remedio hui⁹ intedicti:ſʒ officio ei⁹ ⁊c.⁊ hoc in opere cōſummato.Sʒ ſi inchoatū ⁊ nō ꝑfectū cauebit̄ ꝙ nō fiat.dy.⁊ vide.ſ.e.l.in princi.Et eſt ar.ꝙ ciuitas aliq̄ cōſueuit facere ſtatuta ꝯtra libertatē eccleſie vel appareat eā facere velle:qd̄ pōt ab ea exigi cautio de nō faciēdo. Ja.Itē qd̄ iudex poſſit exigere cautionē de nō offendēdo aliū de quo dixi.C.de hiſq ad eccle.ꝯfu.l.denūciam⁹. ¶ Ibi deformetur.eadē rō habet̄.C.de edifi.priua.l.ij.cū ꝯcor.ibi in gl.⁊.j. e.l.vlt.Ibi ſi nō obſtet.ſ.vſui publico: ſed priuatorū.In glo. al's ſolariū.ibi vel circa fidem.ſ.bonam vel malam.Old.

Locorum. Ibi diuerſa cā eſt.ſ.ab eo qd̄ dictū eſt. ſ.ti.ꝓxi.ver.aut ſi non obſtet.Jaco.

Ait pretor. Ibi quo.i.cui⁹ occaſiōe.Old.Ibi deterius ſit tp̄e facti opis.Old. Ibi fiat ſcʒ poſtea mediāte opere:vt.j.e.l.§.deinde.Old.⁊ Ja.In ver. viā publicā.ibi alienū eſt.i.ei⁹ q de ſeruitute cōcedit.Old.Ibi nobis quib⁹ ꝯcedit̄.Old.Ibi vie aūt publice.etiā ſi extet memoria qd̄ facta ſit.ſ.ti.ꝓxi.l.vl.⁊ ibi dixi.Ibi publicādi.i.in publicū deducēdi.dy.in gl.ſeruitutis iure.imo etiā nō ſeruitutis iure.ar.ei⁹ ꝙ colligit̄.j.e.l.§.ꝓuate.v̄.vl' he q ad agros.⁊ v̄.ſeq. Ex quo credo ꝙ taliū viarū priuatarū vſus eūdi ſit publicus quāuis earū ꝓprietas poſſit eſſe ꝯferētiū ad viā faciēdā:vt.j. §.vicinales.Dy.In glo.vt princeps. ¶ No.quod ex cauſa hi de quibus hic dicitur de priuato publicum faciunt:vt.ſ.de acquiren.re.do.l.ergo.§.alluuio.

Uiarum. Ibi ꝙ verū eſt.ſ.eas eſſe publicas. Jac. Ibi ꝯſtitutū eſt ab initio.nā ſi ex collatione priuatoꝝ cōſtituat̄:ab initio ⁊ de nouo priuatū eſt. Old.ibi aliter atq̃.q: nihilomin⁹ publicū eſt.Oldr. Ibi reficiat̄.ſ.iter qd̄ ex ſolo publico ꝯſtitutū eſt.Old.refectio em̄ ⁊c.Et eſt arg. qd̄ refectio eccleſie nō tribuat iuſpatronatus:vt ex̄ de iurepatro.c.qm̄.Old.Ibi de cōi.ſ.priuatorū ꝓpe viā predia poſſidētiū.vt.ſ.quēad.ſerui.amit.l.ſi locus.§.j.Ol.Et no.qd̄ ſi aliqs hʒ vtilitatē ex via publica qd̄ tenet̄ eā reficere.nec ꝓpterea ipſa via efficitur priuata vt hic dr̄.⁊ d̄ iſta refectiōe viarū vide.j.de via publica in.l.greca.q̄ incipit.ediles. Qd̄ facit ad queſtionē putei quē aliquis hʒ in domo propria ſed ad ipſum vadunt et iuerunt ab antiquo vicini ad hauriēdū aquā qd̄ ſi indigeat refectione vel purgatiōe oēs qui conſueuerunt aquā haurire ad purgationē ⁊ refectionē teneant̄.ar.hui⁹.§. ¶ Itē no.ꝙ iſtud interdictū locū hʒ ſolū in vijs publicis al's ruſticis non in vrbanis:vt no.per Rof.de offi.iudi.quo petit̄ ne quid fiat in via publica:ſed in vijs vrbanis locū hʒ ille ti.de via publica.⁊ maxime.d.l.ediles:de hoc.j.e.l.§.hoc interdictū tm̄.In gl.ab initio.ſed ab eo qui publicādi ius habuit:vt.ſ.proxi.§.Jaco.

Priuate vie. Ibi conſulari.i.publica. Ibi excipit.i.recipit euntem. Jaco.vt.ſ.ti. proxi.l.fina.Old.

Hoc interdictum tantū. Ibi:ad magiſtratus.ſ.ꝑcipiēdo vt in locū ſeu ſtatū p̄ſtinū reſtituant̄.⁊ vide Rofre.de officio iudicis quo petitur ne quid fiat in vita publica. §.penultimo.

Si quis cloacam. Ibi colamen.cloace ſiue id:quod decurrit ex cloaca.Jaco.

Si quis ita in ſuo. Ibi īterdicto.ſubaudi dixerūt quidam et male.Dy.Ibi:recipere.ſ.ꝓpter ſeruitutē impoſitā vel loci naturā.Old.Ibi eū enim ſuperiorē vicinū.Dy.Ibi qui vſum.i. ſeruitutē.Dy.Ibi aque.ſ.immittēdo.Old. Et no.aureā litterā qd̄ ille videt̄ opus feciſſe qui ex ope cōmodū ſentit. vn̄ p̄ſumitur delictū feciſſe q ex eo cōmodū ſentit.j.q.iiij.c.item peccato.al's incipit.c.de eccleſia.§.itē peccato. Ad hoc etiā facit ex̄ de teſti.ꝯſtitutis.vbi dicitur qd̄ ſi cōſanguinei alicuius impediāt ne teſtes ꝓducant̄ ꝯtra eū ꝙ p̄ſumptio eſt ꝙ fiat eo ſciente.ad hoc etiā bene facit.§.idē labeo ſcribit.⁊.§.hoc interdicto nō is tenet̄.ſ.ſi mulier vētris noīe.l.j.§.vlti.⁊.j.de fluminibus ⁊ ne quid in flumine publico.l.j.§.fi.in fi.que omnia ſepe allegaui.quod ſi aliquis inueniatur habere aquā ſuper prato ſuo que aqua auertatur ab aqueductu alieno quod ipſe preſumatur auertiſſe ⁊ puniri debeat pena ſtatuti que eſt prodita contra auertentes aquā alienā ad prata ſua quod eſt notabile.in ver.idem nerua.ibi cū vicino.immittēte aquā in prediū tuum. Dy.In glo.interdicto vti poſſidetis.in fi.⁊ ſic not.ex hac glo. interdictū vti poſſidetis cedi poſſe.Jaco.⁊ Old.

Idem ait. No.qd̄ malo odore efficit̄ locus peſtilēs ⁊ pro hoc.j.de cloacis.l.j.§.j.⁊ iō publice ſalutis ⁊ vtilitatis intereſt cloacas purgari:vt.ſ.de operis noui nun.l.de pupillo.§.ſi quis riuos.⁊ textus eſt medicine ꝙ deterior eſt malus odor q̄ malus cibus.

Tractatum. Ibi per viā.i.ſupra viam.⁊ collige glo.⁊ bene ꝙ nō licet alicui facere pontem ſuper via publica.de hoc no.per Rofr.de aqua ex caſtello ducenda.§.vlti.de confeſſoria.§.ſed queritur.⁊ in ſpecu. de cauſa poſſeſſionis ⁊ proprietatis.§.fi.ver.pe.Super fundo autem communi an liceat protegere vel immittere:vide Azo. in ſumma vti poſſidetis.§.ſi ambobus. ¶ Item vide ad hāc materiam.ſ.de ſerui.ruſti.pre.l.quintus.

Hoc interdictum perpetuū. In glo.i.ſempiternū.ibi ſicut.hoc locuʒ habere poſſet in interdicto demolitorio de quo dicitur.j.proxi.§.ſed in prohibitorio non adaptatur.ſed nec in demolitorio videt̄ locū habere īmo xl.annis videt̄ durare:vt.C.de preſcrip.xxx.annorū.l.omnes. ⁊ de operibus publicis.l.preſcriptio.Ja.

Pretor ait. Ibi reſtituas.i.deſtruas.Oldra. Ibi ſuperius.quo prouidetur ne impediatur vſus vie publice.Dy.Ibi reſtitutoriuʒ.i.deſtructoriū ſiue demolitorium.Old.

Hoc interdicto. Ibi ſi via.expone ſi.i.quāuis.In glo.ſupple tantuʒ. vel non ſubaudias tātū ſed ſubaudias directo vel nihil omnino ſubaudias ⁊ erit aliud interdictum qd̄ datur in faciētē de quo dicit̄.j.ver.ſed an in eum.⁊ aliud hic de quo dictū eſt.ſ.§. pretor ait. Jaco'. Unde.i.ex quo tenetur tantum is qui habet factum.Oldra.

Si ex fundo.

Si ex fundo. Ibi nõ teneri te. pro derelicto habentem arborem. Dy.

Hoc interdictũ locuz habet. In glo. sic. ĩ. ibi: de dãno infecto. immo de operis noui nunciatione. Jaco.

Restituas inquit. Verba sunt edicti ꝑtoris. s̃. e. §. pretor ait. ⁊ h̃ materialiter ponunt̃. Ibi qđ fit. i. reducit̃ in pristinũ statũ. dy. Ibi: interdicit. i. interdicta egerit. Dy. ibi: ratũ habitũ sit. no. paria sunt aliquẽ aliquid facere vel aliũ eius iussum vel ratũ hr̃e: vt hic ⁊. ĩ. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. q̊ties. vel aliũ eiꝰ iussu vel ratũ habere: vt hic ⁊. ĩ. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. quotiẽs. ⁊. §. sequẽti. ¶ Ibi interueniũt. s. q̄ nec fecit: nec alius eius iussu nec ratum habuit. Oldra.

Interdictum hoc. In gl. ꝯtra. ĩ. in fi. prima verior. ⁊ ratio specialitatis hic ponitur in littera. ibi partiũ em̃ ⁊c. Dy. In gl. qd si nihil. ibi. §. hoc edictũ. ⁊. s̃. de locis ⁊ itineribus publicis. l. j. Ja. Ibi: alius aget. postq̃ quis egerit. Jaco. Ibi: ex causa sui id est proprij interesse agentis. Old. Ibi: totius populi. qđ reputatur esse interesse agentis: vt. C. de cadu. tol. l. vnica. in fi.

Littora. Facit hec. l. ad q̃stionẽ notataz ex de elec. c. vbi periculũ. li. vj. Si papa moriat̃ in mari qs cõpellet cardinales secundũ formã illius decretalis. de quo dic vt ibi not. ꝑ Jo. an. ⁊ alios. Innuit. n. hec. l. ꝙ magistratus populi romani hoc facere teneãt cũ littora quo ad iurisditionẽ. sint eius vt hic đr Ibi: romani populi. i. cuiuslibet đ romano populo quo ad cõmunionẽ nature. Ol. In gl. quo ad iurisditionẽ. sed hoc tñ innuit cum iã repeteret qđ premisit. ⁊ esset absurda locutio dicẽdo. littora in q̃ populus romanꝰ hz imperiũ sunt eius imperij nã postq̃ imperiũ hz: certũ est ꝙ sunt eius imperij. ¶ Item mare est romani imperij quo ad iurisditionẽ. ⁊ sic nulla est differentia inter littora ⁊ mare quã intẽdit facere littera ista. Dic ergo eẽ populi romani cõione nature ita qđ qs de romano populo occupauerit ꝑ suã edificationẽ suum sit: vt. s̃. de acquirẽ. re. do. l. qđ in littore. in mari aũt solus vsus est cõis: sed nõ ipm mare. Vel dic ꝙ littora in q̃ populꝰ romanus hz imperiũ sunt ipsius populi: ita ꝙ qui vult edificare a pretore ipsius populi dz hr̃e licentiã. sic ⁊ littora q̃ sunt in imperio alicuius populi: vt venetorũ vel ianuẽsiũ sunt illius populi: ⁊ ab eo qui preest ipsi populo petẽda est licẽtia edificãdi. vsus aũt cõis est. Secũdũ hoc qđ dicit maris. subau. ⁊ littorũ. hec aũt licẽtia est petenda cũ littera hoc dicat. s̃. de acquiren. rerum do. l. quãuis. Ja. ibi: sed id. s. iacere pilã in mari. Ja. In gl. facit. s̃. in fi. sed illud cum determinatione huius legs: vt ibi no. Old.

In littore. In fini. vel ledatur q primo edificauit. Jaco.

Si per publicum locum. Proprietate sed non vsu. ar. qđ cuiusq₃ vniuer. l. pe. Ol. Ibi: nocebit. i. nocere poterit per admixtionẽ aque pluuie: ⁊ sic erit actio aque pluuie arcẽde q̃ ex lege. xij. tab. descẽdit: vt. s̃. de statulib. l. labeo. Et dic publicũ. q̄ est in patrimonio publico. secus si esset publicis vsibus destinatus vt. s̃. de aqua plu. arcen. l. si in publico. ⁊ concor. s̃. qđ cuiusq₃ vniuer. l. penul. Jac. in glo. ab vniuersitate. ibi non dño. subaudi etiã. al's est in littera vt noxa dño caueat̃. Et dic noxa. i. dãnum domino. i. ei cuiꝰ interest caueat̃. i. resartiatur. Ol. ibi. petatur ꝑ actionẽ. simile no. s̃. de dam. infec. l. inquilino. Old. ibi: l. datur. sed ibi ex noua. l. dari dicitur. Old.

e

Si qui. Ibi interdicat. i. interdicto agat. Dy.

Sicut. Ibi demoliri. s. qñ non obest publico vsui vel non est factũ in loco publico q̄ tunc cõpellitur iudicis officio: licet nõ ꝑ interdictũ: vt. s̃. e. l. ij. §. si qs nemine. Old. Ibi: vrbs deformetur. huiꝰ littere cum concor. in glo. positis est expressum arg. ꝙ propter maleficiũ vel aliã causam non debeant domus in ciuitatibus destrui vel deuastari. ⁊ q̄ res non delinquunt: sed possessores. in aut̃. de man. prin. §. oportet. vbi de hoc tetigi. ad idem facit quia deus non odit hominem sed peccatũ hominis. lxxxvj. di. odio. In cõtrariũ videt̃ expressum. s̃. cõmuni diui. l. si is cũ quo fundus. vbi villa etiã cõmunis cum alio destructa fuit propter inobedientiam vnius. ⁊ ibi de hoc tetigi. ⁊ est expressum qđ propter delictum etiam solius receptationis domus destruatur in vsibus feudorum. de pace iuramẽto firman. §. receptatoribus.

¶ De loco publico fruendo. Rubrica.

¶ Super rubrica. De isto interdicto vide ꝑ Rofre. in libello eo. ti. ⁊ in Spec. de cã pos. ⁊ proprie. §. priuata aũt interdicta. ver. decimũ. ⁊ ver. sequenti. Et dic ꝙ supra dictũ est qualiter illicite faciẽs in loco publico debeat prohiberi. hic qualiter licite faciẽs debeat defendi. Et aliter accipit̃ hic publicũ q̃. s̃. titu. proxi. Ibi em̃ accipit̃ vt đr. e. ti. l. ij. §. publici. ⁊. §. si quis in loco hic aliter: vt patet. ĩ. e. l. j. Dy.

Pretor ait. Ibi loco publico qđ est in patrimonio alicuius populi. idẽ in ecclesia vt. C. de sacrosan. ec. l. fi. Ja. dy. ⁊ Ol. ibi ex lege. i. ex pacto. dy. in gl. forte ad modicũ. ibi. §. ꝙ ait. vbi de hoc. dy. in gl. forte. ibi ad magnũ. s. tẽpus. Dy. ibi publicus scz locꝰ. Dy. ibi: ꝑ eo loco. dy. in fi. ꝙ est falsum ƀm Jac. de ra. In gl. hic est casus. s. specialis. sunt ⁊ alij casus vbi vtilis trãsit sine cessione qui no. C. de act̃. ⁊ obliga. l. j.

Pretor ait. Ibi ex lege. i. ƀm legẽ. dy. ibi: vltra legẽ. No. idẽ est facere vltra legẽ ⁊ ꝯtra legẽ. ad hoc. s̃. de iurisdi. om. iud. l. fi. ¶ Itẽ no. ex fi. huiꝰ. §. cõtra colonos ⁊ emphiteotas nõ seruãtes legẽ ⁊ formã cõductionis ⁊ nõ soluẽtes pẽsionẽ ꝙ possint repelli de quo plene dixi C. locati. l. edẽ. ⁊ ad hoc. s̃. locati. l. quero. §. inter locatorem. s̃. si ager vectigalis. l. ij. ⁊ si agat̃ cõtra alios qđ possit ei obijci exceptio de forma cõductionis nõ seruata: vel pẽsione non soluta. cum hec. l. indistĩcte loquat̃. G. contrariũ sentit. Old. vt statim dicam in suppletione glo. idẽ est in vasallo si nõ prestet seruitiũ debitũ dño: vt in vsibus feudorũ. quibus modis feu. amit. §. itẽ si id ꝑpter qđ. ⁊ ibi in glo. In glo. ĩ. vltra tẽpus statutum hec glo. facit ꝙ statuto termino ad probãdũ vel articulanduz peremptorio non audiat̃ amplius. de quo dixi. C. de iudicijs. l. iudices. ⁊ ad hoc facit extra de in integ. restit. corã. de hoc etiã per Cõpost. de elec. qđ sicut. v̂. itẽ ꝙ datus. in glo. vltima in fi. hoc verum est quando contra locatorem ageret conductor. secus si contra extraneum. q̄ extraneus non exciperet de pẽsione nõ soluta q̄ de iure alieno nõ excipit. ar. s̃. de dona. l. vt mihi donares. qui potio. in pig. ha. l. creditor. iij. respõ. fa. her. his cõsequẽter. §. j. ⁊ notat̃. §. si ager vectigalis. l. ij. Old. Licet dominus Gui. de suz. sentiat cõtrariũ q̄ hec lex loquitur indistincte de hoc an quis excipere possit de iure tertij: no. ꝑ Cõpost. đ rescrip. c. mandatum. ⁊ per Cy. de seruis fugi. l. cum seruum. ⁊ dixi. C. de acqui. posses. l. vicia.

Si in agrum. Quidam habent hic rubricã de via reiecta ⁊ vide per Rof. de actiõe vie reiecte. Et no. ex hac lege qđ fundus dicit̃ iniuriã pati. sic etiã dicuntur predia cõueniri: vt. s̃. de publicanis ⁊ vectigal'. l. imperatores. ⁊ de iure fisci. l. deniq₃. ⁊ res inanimate dicunt̃ noxam committere: vt. s̃. de damno infecto. l. pretor. §. hoc edictum.

¶ De via publica vel itinere publico reficiẽdo. Rubrica.

¶ Super rubrica. Vide Rof. in libello de via publica reficiẽda ⁊ sequenti titulo ⁊ de actione vie reiecte. de officio iudicis ꝑ quod petitur ne quid fiat in via publica. ⁊ in Speculo de causa possessionis ⁊ proprietatis. §. ij. ver. quartũ est. ⁊ ver. sequẽ. Quod aliud sit declarare vetera statuta vel capitula: aliud đ nouo facere. ĩ. e. l. j. De longitudine ⁊ latitudine vie ⁊ itineris. ĩ. eo. l. viam. Et qđ quis non debet ire nisi ꝑ vias publicas. Qđ iudices debeãt facere cõdemnationes secũdũ leges. ĩ. eo. l. ediles. Et qđ quilibet debet reficere vias iuxta domos suas et si inquilinus reficiat cõputat dño in pẽsione. Et an vsufructuarius vel emphiteota ad hoc teneat̃. Et qñq₃ priuatꝰ exercet iurisditionẽ fustigãdo seruũ qđ deturpat viã publicã. ⁊ quod libeat iudicari edilibꝰ. qđ facit qđ sufficiat iudicare bãnitũ iudici. Et dic qđ vie publice dicunt̃ ꝑ quas itur de ciuitate ad ciuitatem. secus si de fundo ad fundũ: vt. ĩ. ne quid in loco publico l. ij. §. viarum. ⁊ vide. s̃. de serui. l. seruitutes. §. publico. ⁊ de serui. rusti. pre. l. imperatores.

Pretor ait. Ibi humiliorẽ. i. depressiorem. Et no. ꝙ littera ista multum facit contra aduocatos curie romane vbi in causis communiter dantur duo termini. vnus ad articulandum: alius ad declarandũ. ⁊ vidẽtes se defecisse in primo ad articulãdũ ⁊ nõ fecisse articulos sufficiẽtes: postea volũt in termino ad declarãdũ facere articulos nouos q̊s omiserũt qđ hic facere nõ possint ꝑ litteram istã. sed pro eis est

§. de testis. l. heredes pala. §. sed si nota. de hoc notaui. §. de iura. calu. l. ij. §. quod obseruari. in tractatu positionum. §. nunc videndum restat: de responsionibus. v. vidi etiam multum dubitari. Item facit contra electos ad declarandum statuta que sub pretextu declarationis faciũt statuta noua ꝙ nõ valeant Et cõtra paduanos qui sub velamine defendendi iurisdic. cõmunis ⁊ officij inquisitionis heretice prauitatis multa statuebant ⁊ ordinabant ad hoc non pertinentia. Ol.

Iam publicam. Uide quod notaui. §. de vijs et itineribus publicis. l. vie viciales. Uie latitudo quãta esse debeat vide. §. õ serui. rusti. pre. l. vie latitudo. Itineris autem habetur eodem titulo. l. certo generi. §. latitudo. Longitudo vie ꝗ̃tum duret vide. e. ti. l. fi. Si aliquis prohibeatur ire per viã publicã cõpetit sibi interdictũ õ quo habetur §. ne quid in loco publico. l. ij. §. fi. ⁊ de quo not. p Rofre. de interdicto vt liceat ire per viam publicam. Item not. ꝙ non debet quis ire nisi per viaꝫ publicã. ⁊ si cõtra faciat punit. vt. C. õ cursu publico. l. euectiones. ⁊ l. si quis per publicum. li. xij.

1 ☞ Iudices secũdũ leges cõdẽnari debent.
2 Scholares nõ tenent reficere vias publicas.

Ediles. Quidam hñt hic rubricam de edilibus curulibus. alij hñt p. l. vl. tituli de via publica. ⁊ ita eã habuit gl. ibi ꝑm ciuitatẽ. i. iuxta. ibi habilia facient. dũmodo mulctam non nisi ter in anno imponat ob idem crimen: vt. C. de modo mul-
1 ctarũ. l. vlti. §. id quoqꝫ. ibi ꝑm legẽ. Not. ꝙ iudices † condemnationes facere debent ꝑm leges. ibi ꝑm propriam domũ. i. iuxta propriam domũ. quod est notandũ. ⁊ de facto vidi pluries seruari ꝙ ciues compulsi sunt reficere vias publicas iuxta domos suas ⁊ alia facere que hac. l. dicuntur. de hoc vide quod dixi. §. quemadmodum seruit. amittatur. l. si locus. §. fi. ⁊ vide ad istam materiã qd̃ dixi. ʃ. de mune. ⁊ ho. super rubrica. v. queri consueuit. ⁊ plenius per Guil. C. de sacrosan. eccle. l. neminẽ angarijs. v. sed. pone via publica. ibi dispendium. i. mercedem.
2 Not. pro scholaribus † ⁊ alijs inquilinis ꝙ non tenentur reficere vias publicas sed domini domorum. ⁊ si inquilini reficiãt computant expensas in mercede seu pensione vt hic dr. Et idẽ posset dici de puteo vel fonte vicino reficiendo: sed ad fructuarium talia onera pertinent: vt. §. de vsufru. l. si pendentes. §. si quid cloacarij. Sed vidi dubitari de empitheota vtrũ ipse solus teneatur hec onera subire an etiã dominus: ⁊ vidi determinari ꝙ vterqꝫ teneretur cuꝫ vterqꝫ sit dominus. vnus directo alter vtiliter: vt. §. si ager vectigalis. per totum. Item allegatur hec lex ꝙ quandoqꝫ priuatus exercet iurisditionem sicut hic dicitur de seruo ꝙ a quocunqꝫ obuiante potest fustigari. in libero secus vt statim sequitur. sed debet edilibus demonstrari qui eũ mulctẽt. ⁊ pro hoc. ʃ. de reg. iur. l. non est singularis. Allegatur etiam ꝙ quis non teneatur capere bãnitum proprijs manibus: sed sufficit iudici demonstrare. In contrarium est. C. de fideiussoribus. si barsatoram. ibi vt non prohibeant vehiculum ire. vidi de facto contingere ꝙ quidam cimator pannorum habebat discum super quo laborabat in via publica. quidam cuꝫ plaustro inde transiens tetigit cum plaustro discum ita ꝙ forfex cecidit et fracta fuit. petebat ꝙ bubulcus emendaret. allegaui hanc litteram pro defensione bubulci ⁊ obtinui.

☞ Dubiũ notabile an emphiteota teneat reficere vias publicas.

¶ De fluminibus ⁊ ne quid in flumine publico ripa ve eius fiat quo peius nauigetur. Rubrica.

¶ Super rubrica. Expone ⁊ pro. i. dic de ista materia vt not. p Rof. hic. e. ti. ⁊ in ti. de interdicto vt liceat ripã fluminis reficere ⁊ ti. sequẽti. ⁊ in speculo de causa poss. et proprie. §. ij. v. sextum autem. ⁊ v. sequenti. ⁊ vide quod dixi. §. de rerum diui. l. nemo. Quod sit recurrendum ad circũcolentes quando dubitatur. ʃ. e. l. j. §. falsum. quod facit ad probandum inopiam viri per famam vicinie. Et vbertatem ⁊ sterilitatem qñ de ea est questio. Et quando de maleficio ⁊ infamia querat in loco vbi quis cõuersatur. Et ꝙ vicini facto melius presumantur scire veritatem ꝗ̃ longinqui. Et canonici melius scire cõditionẽ ecclesie ꝗ̃ alij. Quod testes qui dicunt aliquem continue possedisse dato ꝙ probetur de aliquo interuallo vel absentia possidentis possint saluari. e. l. §. item flumen. Quod acquirens dignitatem ꝑpetuam dicatur statum mutare: nõ si temporalem. ʃ. e. l. §. hoc autem interdictum. Quod statutuꝫ loquens de flumine nõ habeat locum in ripa. e. l. §. in flumine. Quod dictum generale restringatur a ratione. Qd̃ except. proponẽs inepte ⁊ nõ debita forma repellat. ʃ. e. l. §. labeo scribit. Qd̃ positio de se impertinẽs efficiat ptinẽs ꝑ adiũctionẽ alterius. ʃ. e. l. quo minus. Et qd̃ flumina nauigabilia siue ex qbus aliud fit nauigabile sunt imperij: ⁊ sine licẽtia principis non lꝫ aliqd fieri. ⁊ an quis possit in superiori parte fluminis facere aliquid in ꝑiudiciũ inferiorũ.

Ait pretor. Diuide totã. l. principaliter ĩ duas ptes. In prima q̃ est vsqꝫ ad. §. deinde ait ꝑtor. ponit interdictũ prohibitoriũ quo ꝓhibet in flumine vel ripa fluminis publici edificari vel aliud fieri: quo mediãte nauigatio vel statio fiat deterior Et flumẽ vt genus diuidit in species. s. publicũ ⁊ priuatum. Et quis locus cõtineat appellatione riparũ ⁊ stationis ⁊ itineris ⁊ nauigatiõis ⁊ extẽdit idẽ in mare. In scd̃a pte ponit interdictũ restitutoriũ ⁊ iubet factũ ɔtra primũ edictũ restitui. Et assignat differentiã inter istud edictũ ⁊ precedẽs ⁊ declarat contra quẽ det. Dy. Ponit etiã nouũ interdictũ in. §. in flumine. ver. sed labeo. Ibi nauigio. al's nauigij. Old.

Flumen a riuo. Ibi circũcolẽtiũ. Allegatur sepe textus iste qd̃ si dubitat de aliquo recurrẽdũ est ad vicinos ⁊ ad opinionẽ eorũ: vnde si dubitet vtrũ qs sit diues an paup ⁊ vtrũ vtatur male substantia sua ⁊ vergat ad inopiam recurrit ad estimationẽ ⁊ famam vicinorũ per litterã istã. qsi sic se habeat diues ad pauperez ⁊ ecõtra sicut flumẽ ad riuulũ. de hoc no. C. õ iure do. vbi adhuc ⁊ aut. ibi signata. Ideꝫ dici põt de vbertate ⁊ sterilitate quod recurritur ad estimationẽ circũcolentiũ: vt no. §. locati. l. ex cõducto. §. vlti. ⁊ pro hoc. §. de ꝓba. l. si arbiter. de fundo instructo. l. cũ delanionis. §. asinã. Et huius ratio est qꝛ vicinus presumitur scire cõditionẽ vicini sui. ar. xxiij. q. iij. c. paratus. circa mediũ. ex̃ de presump. c. quosdã. ⁊. c. quãto. liiij. di. c. nulli. ⁊. xij. q. ij. qui ⁊ humanis. ⁊ pro hoc. C. de nup. l. si vicinis. vbi de hoc tetigi. ⁊ ideo de fama ⁊ cõditione alicuius inquiri dꝫ vbi cõuersatur. ʃ. de questionibus. l. de minore. lxxxvj. q. j. iuratus ⁊ optime extra de elec. c. postꝗ̃. cũ ibi no. ⁊ iuris presumptio est ꝙ canonici melius sciãt cõditionẽ ecclesiarum suarũ ꝗ̃ alij. ex̃ de offi. arch. c. vl. circa mediũ. ⁊ q sunt vicini alicui facto illud ꝑsumũt scire lõginqui aũt ignorare. §. ad syl. l. si qs ĩ graui. §. subuenit versi. ignoscit. Itẽ hoc interdictũ locũ hꝫ pro flumine publico non pro riuo. Et ideo quod dicat flumen publicũ exponitur. ʃ. §. proxi. item fluminum.

Item fluminum. Hic aut edificat in riuo: ⁊ non habet locũ interdictũ. Aut in flumine: ⁊ tunc habet locũ in flumine penni. in nõ perẽni nõ. ⁊ qd̃ sit perenne ⁊ qd̃ nõ in littera declarat. ibi perenne est: vt. ʃ. de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. §. quotidiana. ⁊. §. qd̃ aũt. Jac. Et sunt optimũ ar. qd̃ si aliquis probauit se possedisse cõtinue spacio. x. annorũ ⁊ aduersarius ꝓbauit de aliquo modico medio tpe ipsum absentẽ fuisse vel nõ possedisse qd̃ testes propter hoc non dicantur falsi sed firma sit probatio: qꝛ continue intelligit etiã qd̃ hꝫ aliquã interpellationẽ: vt probat hic cũ cõcor. ⁊ de hoc vide in alphabeto littera. c. dictione ɔtinue. Et ad ꝑdicta hñ facit. §. ex quibus cau. maio. l. ab hostibus. §. sed qd̃ simpliciter. ⁊ de mino. ⁊ si fine. ibi ⁊ q̃tidie ꝑtores ⁊c. ⁊ quẽadmodũ serui. amit. l. si sic. In gl. adde ergo in fi. s. vt licet que in estate labatur nihilominus dicatur torrens.

Fluminum quedam. In glo. id. s. demũ ĩ fi. ꝑm quosdã. idẽ in flumine vt dicatur publicũ si ordinatũ est in publico ⁊ est perenne. Ja. In glo. i. in perpetuum. in fi. vt. §. §. pri. Ol.

Hoc autem interdictum. Ibi egiptum operit. concor. §. de alluuionibus. l. ij. ⁊ fi. ⁊ de nili aggeribus nõ rumpendis. l. vnica. Ibi perpetuum incrementũ. sic cum quis dignitatem perpetuam nãciscitur ripam mutat: non si tẽporalem. Jac. ibi: quẽadmodũ. s. mutaret ripas. Jaco. Ibi alias. i. aliunde seu per alium locum. Dy.

Si insula. Ibi in publico fieri. ⁊ iõ non habet locum hoc interdictum. Old. Ibi: occupãtis est. s. si limitati agri ⁊c. ⁊ dic iuxta quos agros limitatos nata est ipsa insula. Old. Ibi: aut eius scilicet si agri non sunt limitati. Old. in glo. ⁊ al's. idem aliunde. Oldr. Ibi: qd̃ pro qꝛ. Old. Ibi: ager. positus iuxta alueuꝫ. Old. Ibi: alueus scilicet vetus. Old.

In flumine. Ibi ⁊ qd̃ in ripa. No. ergo ꝙ statutum penale prohibẽs ne qd in flumine fiat nõ hꝫ locũ si fiat in ripa. ⁊ iõ cõiter additur de ripis. Ibi ergo hoc interdictũ. s. directũ. nam de vtili statim subijcit. Et no. ex hac littera qd̃ generale dictum per subsequẽtia siue subsequentem

subsequentē rōnē restringitur: vt hic. 7. ş. de acquir. posses. l. si is q aīo. 7 ibi de hoc. 7 de admi. tu. l. ita aūt. circa princi. 7 pro h C. de testi. l. solā. ibi ne vis fiat. No. nouū gen⁹ interdicti. aliud est enim hoc interdictū ab eo qḋ est. ş. in prin. huius. l.

Ait pretor. Ibi iterꝫ. aut impeditur iter aquati cum nauibus vel ratibus 7 datur hoc interdictum. Aut iter pedestre: 7 tunc idem. Dy.

Si pedestre. Ibi breuem. quo ad altitudinem. Oldra.

Labeo scribit. Ibi sed ita excipiēdū. No. pulchrū tex. ꝙ vis est facienda in forma excipiēdi. q2 exceptio inepte ꝓposita repellit̄ vt hic dicitur ꝙ nō nemini alibi ita clare. 7 facit qḋ no. per Inno. extra de purgatiōe canonica accepim⁹. 7 ita ponit Abbas casuz ex de spōsalibus. c. cōsultatiōi. exceptio tñ generalis 7 incerta ad mittit̄: vt hic colligi pōt. 7 ita videt̄ differētia inter excep. cōpetentē 7 incōpetētē propositā. Old. de hoc notaui. C. de except. super rubrica. Ibi lege. i. legis permissione. Dy.

Si in mari. Ibi nō tñ nauigabili fiat. per quod cursus aque impediat̄: vt. ş. e. l. §. ꝙ labeo. Ja. ibi idē putat. dū tamē ex eo fiat aliud nauigabile: vt ĵ. e. l. quominus. In glo. al's tale al's vtile in fi. sed illa ſm istam intelligitur: vt ibi no. Old.

Deinde ait pretor. Hic est secūda ps prīncipalis huius. l. in qua ponitur interdictū restitutoriū. Scḋo ponit̄ differētia inter h interdictū 7 superius. Tertio ponitur qñ hoc habeat locum 7 qñ illud. Old. In fi. ibi immissum hz. ab alio. Dy. In v̄. deniqꝫ ibi si autor. i. vēditor. Ja. Ibi deriuauit. i. opus ad deriuādum fecit. 7 dic deriuauit de flumine publico ita qḋ mediāte deriuatione impediebatur vsus publicus. Dy. Ibi: si ea. s. aque deriuatione ꝑ opus ab autore tuo factū. Dy. in glo. siue habet nūc in fi. 7. §. hoc interdicto non is. Old

Quominus. Prout. Dy. Ibi: ex flumine publico. non nauigabili. Dy. ibi ducat̄ aqua. ad irrigādū vel ad molendinū dūmodo nō impediat̄ aque cursus: vt. ş. ea. l. j. §. sed labeo. 7. §. si in mari. in fi. Ja. Ibi: aut ex eo. i. ꝑ immediatā eius adiunctionem. Et est ar. ꝙ si positio de se fit impertinens 7 si cuz alia admisceatur efficiatur pertinens quod admittatur de quo dixi. ş. de aqua plu. arcē. l. j. in prin. 7. C. de iura. calū. ij. §. qḋ obseruari. in tractatu positionum. Et pro declaratione huius. l. 7 eius materie recurras ad Rof. 7 Speculatorē in titulis notatis. ş. e. super rubrica. ¶ Item collige ad fi. huius legis ꝙ flumina nauigabilia vel ex quibus alia fiunt nauigabilia sunt imperij 7 in eis sine licentia principis vel senatus nihil debet fieri nec aqua inde duci. 7 ad hoc. ş. ne quid in loco publico. l. littora. 7 est expressum in vsibus feudorum titulo que sint regalia: 7 ideo autoritate principis 7 per eius nūcios potest ex eis exigi pedagiuz 7 vectigal. ad quod facit. ĵ. de ver. signi. l. minus proprie. Sed per pacem constantie flumina 7 regalia fuerunt cōcessa quibusdā ciuitatibus lombardie: vt ibi patet. In glo. non tamen ꝑ viā. ibi infra. i. in inferiori parte fluminis. Ibi supra. i. ex superiori parte fluminis. Dy. In fi. 7 pro hoc. ş. de aqua plu. arcen. l. j. §. ij. 7. §. totiens. 7. §. sequenti. de hoc no. in glo. ş. de edendo. l. si quis ex argentarijs. §. si initium. 7. C. de seruitu. 7 aqua. l. si manifeste. 7 ibi plene dixi. Dominus Oldra. Circa hoc sic dicit: vt non erres in ista questione sic distingue. Aut iste quivult in superiore parte fluminis opus facere propter quod prohibetur aqua ad meum molendinum inferiorem decurrere edificat in loco publico: aut ī suo priuato quem iuxta flumen forte habet. ¶ Primo casu bene possum prohibere cum per illud opus auferatur mihi cōmodum proueniens ex flumine quod non potest de iure: vt. ş. ne quid in loco publico. l. ij. §. merito. 7. §. dānū. 7. ĵ. de aqua quoti. 7 esti. l. hoc iure. §. primo. ¶ Secundo casu quando in priuato subdistingue: quia aut facit eo animo quod mihi noceat et non potest. Aut non animo nocendi sed solūmodo commodum sibi faciendi 7 tunc potest. 7 ſm hoc loquitur hic 7. ĵ. titu. proxi. l. j. §. sunt qui putant. 7. ş. de aqua plu. arcen. l. prima. §. sed apud. 7. §. idem ait. 7. §. deniqꝫ. 7. ş. de damno infecto. l. fluminum. §. fi. 7. l. proculus. Aut est dubium facit animo nocendi vel non. 7 in hoc dicunt glo. in dubio presumi non facere animo nocendi: vt no. d. l. fluminum. §. fi. in gl. que incipit. nisi animo nocendi 7c. Dy. 7 Old.

f **Flumina.** In fi. i. vsqꝫ ad naturalem cursum aque. Dy.

¶ Ne quid in flumine publico ripave eius fiat. Rubrica.

¶ Super rubrica. Uide Rof. eo. ti. 7. ş. ti. proxi. 7 ibi super rubrica. Et ad inueniendum pascha: vide. ĵ. e. l. j. §. estas.

Ait pretor. Primo ponunt̄ verba edicti. Scḋo cā q̄ mouit pretorē. Tertio ī quo flumine locū hz hoc interdictū. Quarto pro q̄ ope. refert eñ vtrū mutet cursuz aque necne. 7 si mutat̄ an minuē de ripe cā 7 vt suā ꝯditionē meliorē faciat: et tūc lz sine magno īcōmodo vicinoꝝ. si nō mutat nullo mō tenetur. Quinto cuius tp̄is cursus inspiciat̄ 7 q̄re. Sexto cui det̄ 7 qḋ sit trāsitoriū in heredes 7 hoc vsqꝫ ad. §. deinde. Dy. In. §. ait ptor. No. de significato huius dictionis aliter de quo in alphabeto littera. a. dictione. aliter.

Sunt qui putant. Ibi in flumine publico fecit. ꝑ quod aqua aliter fluat q̄ priore estate fluxit. Jaco.

Estas. In glo. cū eñ prior in fi. so. illud hz locū ſz verborū significationē: hoc aūt ex mēte legis. Ja. de bel. Uel dic qḋ hic respectiue ꝑ interpretationē iuriscōsulti ibi no. ar. ş. de reb⁹ dubijs. l. qui duos. in prin. Dy. in gl. vt tūc ibi. x. die exeūte martio. Et ex his no. doctrinā ad inueniēdum pascha resurrectiōis. nā post eqnoctiū qḋ. x. exeūte martio dꝫ sciri qñ cōpleta fuerit luna in dicto mēse martij. 7 dr̄ compleri. xxv. mensis martij. 7 hoc scito sequenti die dominica erit festū pasche. Dynus.

Hoc interdictum. Ibi 7 in heredes. s. volētes ꝑficere ꝙ defunctus facere īchoauerat vl' ꝓposuerat vl' auertēdū aque cursuz Uel dic qḋ iste. §. respicit sequēs īterdictū 7 nō precedēs. Ja.

Hoc interdictū restitutoriū. Ibi redditum. ne qd fiat. Et qḋ dicit cohercebit̄. dic ꝑ interdictū restitutoriū vel meli⁹ ꝑ officiū iudicis. ar. ş. de edili. edic. l. ediles. §. itē sciēdū. 7 ar. ş. de aqua plu. arcē. l. atheius. Jaco.

¶ Ut in flumine publico nauigare liceat. Rubrica.

¶ Super rubrica. Uide Rofr. e. ti. 7 in Speculo de causa possessionis 7 proprietatis. §. ij. v̄. vt autem aliquid fiat.

Pretor ait. In. §. fossa. ibi sabin⁹ cōsentit. mutatis verbis interdictivt dicat̄ ne vis fiat volēti in flumine vel lacu piscari. Jac. in glo. al's tueri. in fi. 7 facit. ş. de loco publico fruēdo. l. j. in prin. Ibi: ripa. publici fluminis. dy. 7 dic aut ꝑ edificiū fit deterior nauigatio 7 nō ꝑmittit̄: aut nō 7 ꝑmittit̄: si tñ ſm q̄litatē ꝑsonarū satisdet̄ vel caueat̄ de dāno infecto Deinde declarat̄ vtilitas hui⁹ edicti 7 qñ det̄ 7 q̄liter caueat̄ 7 qb⁹ 7 ꝑ quo dāno. Ibi cautū. qñ noīe suo. dy. Ibi satisdatū qñ noīe alieno. dy. in glo. idē ptor. ibi al's. s. regulariter. Dy.

Merito adijcit. Scꝫ ptor. Dy. Ibi: qualitatē ꝑsone. ex pte cauētis naz ex pte accipiētis nō adhibet̄ distinctio. Preterea si in flumine publico fiat op⁹ semp satisdat̄. si aūt in ripa hz locū dicta distinctio. dy. q̄ fit in isto. §. v̄. is aūt. 7 iō notabiliter solū de ripa dicit In glo. s. suo noīe. ibi. §. sicut. 7 ſm hoc dic qualitatē ꝑsone petentis. Ja. sed hoc non placet. Dy. vt. ş. dixit.

¶ De vi 7 vi armata. Rubrica.

¶ Super rubrica. Dic de vi. s. inermi. 7 vide Azo. in summa. C. vñ vi. 7 qḋ ibi notaui sup rubrica. 7 Rof. hoc eo. ti. Et de constitutionib⁹ q puniūt violētos 7 ꝑsonistas speculatores 7 glossatores. ex de resti. spo. li. vj. 7 qḋ dixi. ş. de iudi. l. si de vi. maxime circa fi. in glo. rubrice. ibi recuperāde. nā. ş. de interdictis. l. ij. §. hoc aūt. dictū est ꝙ quedā sunt adipiscēde possessionis q̄dā recuperande q̄dā retinende. 7 sic ꝑ ordinē ꝓsequit̄ ꝑ rubricas. Et q2 istud interdictū obtinet principatū inter interdicta recuperādē: iō primo ponit̄. dy ibi. in gñe. Hoc nō est verū. nā quotiēs primo ponit̄ gen⁹ 7 postea sequit̄ species: illa species nō continet̄ sub genere primo posito: vt. ş. de alimen. leg. l. alimēta. §. basilice. 7. l. stichus nutricis. ĵ. de ver. ob. l. doli clausula. 7 de penis. l. sanctio legum. Unde quod hic dicitur in rubrica. primo de vi. intelligēdū est. s. inermi vel sine armis ꝓpter speciem que sequitur. 7 vi armata. al's sequeretur quod ad omnē violētiā prima pars rubrice extenderetur quod verum nō est vt predixi. Dy. Inquātū 7 pro quib⁹ reb⁹ 7 vsqꝫ ad quod tempus detur hoc interdictū. vide. ĵ. e. l. j. in princi. Cui det̄ quare detur. ad quid. pro qua violentia. ꝑ cuiusrei possessione. pro

qua possessione. ex cuius facto ⁊ qualiter. ÿ. e. l. §. hoc interdi/ctũ. ÿ. Et an nõ obstãte exceptione dñi restituatur possessio spoliato. Qd pro omni violẽtia possit agi criminaliter. e. l. §. ne qd Qd facit cõtra eximẽtes debitores de manib⁹ preconis vel familie qd criminaliter teneant̃. Et casus quidã in quibus violẽtia non punitur. An pro rebus mobilibus locũ habeat hoc interdictum. eadem. l. §. illud. Et quod solum in rebus immobilibus cõsistat feudũ. Et an pro seruitijs denegatis locũ habeat istud interdictũ. Et si deiecisti me de castro an pro rebus alienis q̃ erãt in eo teneris. Quod res mobiles solo coherẽtes censeantur immobiles. ÿ. e. l. si quid de naue. Et nunquid in arbore habet locũ hoc interdictũ. Que debeãt ꝓbari in hoc interdicto. e. l. §. quod deijcitur. Et an colono det̃ hoc interdictũ Si egi de mutuo asserens me numerasse ⁊ non probaui sed ꝙ alius numerauit noĩe meo an sequi debeat cõdẽnatio. ÿ. e. l. §. ait pretor. De mãdante cõsentiente ⁊ cõsiliario. e. l. §. deiecisse Et an mãdãs homicidiũ puniatur ea pena statuti qua verus homicida. An punito occisore possit procedi contra mãdatorem. ÿ. e. §. quotiens. Et an absolutoria lata pro occisore prosit mãdatori petẽs restitutionẽ rei dicẽs se spoliatũ. petẽs absolutionẽ dicit se excõmunicatũ. petens veniã dicit se deliquisse. e. l. §. si aduersus. Pro rebus quas quis possidere non põt non intentat hoc interdictũ. puta laycus pro decimis. e. l. §. interdictum aũt hoc ⁊ ibi que sint necessaria ꝓbari in hoc interdicto Et an detur cõmodatario vel depositario. Et an spoliat⁹ prebenda habeat necesse ꝓbare canonicã institutionẽ. Et qualiter restituat̃ spoliat⁹ lite pendente. Et an det̃ interdictũ ei qui volebat ingredi possessionẽ sed prohibitus fuit. Et an sit necesse qd possessio ad violentũ perueniat. Qd violẽtia cõmittatur si detinet̃ quis volens ire ad fundũ. e. l. §. siue aũt corpore. Qd gratia exempli aliqd dicit̃. e. l. §. qd vulgo. Qd vim vi repellere liceat. e. l. §. vim vi. Qd veniẽs cũ armis ꝑsumat̃ venisse aĩo cõmittendi violẽtiã. e. l. §. vi possidere. Et an armati venientes si nõ occupẽt possessionẽ hoc interdicto teneant̃. Qd predoni det̃ hoc interdictũ. e. l. §. qui vi a me. Et an regula dolo facit habeat locũ in petitorijs ⁊ possessorijs. Et an furi det̃ aliqd remediũ si sibi furet̃ res furtiua. An de hoc interdicto veniãt cõmoda vsucapiẽtis. e. l. §. qui vi deiectus. Qd violẽtus sit magis odiosus ꝙ fur. e. l. qd autẽ. De significato dictionis tunc. e. l. §. rectissime. Et quod in libello possit peti res si extat. ⁊ si nõ extat estimatio. De significato dictionis ibi. e. l. §. ibi autẽ. Qd testes non habeãt se ad angulũ coartare. ⁊ facit etiam ad. l. libellorũ. ÿ. de accu. An pro lucro cõpetat hoc interdictũ. ÿ. e. l. §. non solũ. Et an ꝑ sacramẽtũ fiat probatio hoc interdicto. Si quis me deiecerit ⁊ meos non cessat interdictũ. ⁊ est casus qui alibi non reperit̃ ꝭm Dy. Quid cõtineat̃ appel. armorũ. ÿ. e. l. ij. §. armis. Est etiã rombola genus armorũ: vt ibi in glo. ⁊ est idẽ rombola ⁊ funda. De significato verbi confestim. e. l. §. cũ igit̃. ⁊ qd liceat propria autoritate recuperare incõtinẽti nõ ex interuallo. Et qñ dicat̃ ex interuallo. Et an si possidebam per alium possim recuperare ex interuallo. Et an deiect⁹ in villa si veniat ad ciuitatẽ ad ꝯgregãdũ amicos ex interuallo dicatur recuperare. Et an interrũpat̃ medio tẽpore eius vsucapio vel prescriptio. Et an quis possit statim recuperare possessionem per aliũ. An det̃ fructuario hoc interdictũ. e. l. §. vñ vi. An ꝓ incorporalib⁹. e. l. §. fi. Et an pro accessorijs siue principali. Si quis deiecit noĩe meo inquãtũ teneor. ÿ. e. l. si vi me. Pro violẽtia cõpulsiua nõ dat̃ hoc interdictũ. ÿ. e. l. si rerũ. Et ideo pꝛ̃sbyter coactus dare claues ⁊ possessionem ecclesie non intentat. Istud interdictũ datur ad omne interesse etiã extra rem ⁊ ꝓbatur per sacramẽtũ. ÿ. e. l. interdicto. Et põt excedere veram rei estimationem. An contra singularẽ successorẽ det̃. ÿ. e. l. cuz a te. Et si abbas me expulsit an eo mortuo detur cõtra successorem. Et si aliquis violenter intrauit possessionem postea eã dereliquit ⁊ alius eã vacãtẽ ingressus est. An teneat restituere violẽto vel vero dño. Et an si ipse dominus ingrediatur teneatur restituere. Et an rem quam deposui possim per violentiam auferre depositario deneganti restituere. An solum detinenti detur hoc interdictum. ÿ. e. l. fulcinius. An detur cõtra heredem ⁊ inquãtũ. ÿ. e. l. si plures. An pro vi turbatiua locuz habeat. ÿ. eo. l. vi facit. Et ibi vide de interdicto vti possidetis. Et quod quis videatur expellere eum quem non patitur vti dignitate sua. Quomodo colonus videatur possessionem interuertere. ÿ. e. l. colonus. An prima violentia tollatur per secundam. ÿ. e. l. qui possessionem. Culpa in faciendo preponderat culpe in negligendo. ÿ. e. l. merito. An violentia inquietatiua seu turbatiua puniatur criminaliter. l. iul. de vi. Ja. de are. videtur sentire quod no. ÿ. de reg. iur. l. hoc iure vtimur. vt ibi dixi quod est bene notandum.

Jiletor ait. Primo ponunt̃ verba edicti i quo declaratur inquãtũ ⁊ vsqꝫ ad qd tẽp⁹ det̃ hoc interdictũ ⁊ hoc vsqꝫ ad. §. hoc interdictũ ꝓponit̃. Secũdo declaratur cui detur ⁊ q̃re fuit introductũ ⁊ ad quid cõpetat vsqꝫ ad. §. hoc interdictum nõ ad oẽm vim. Tertio ꝑ qua violẽtia ⁊ ꝑ q̃rum rerum possessione detur vsqꝫ ad. §. qd seruus. Ibi reassumit cui detur ⁊ ꝑ cuius possessione ⁊ hoc ꝓsequit̃ vsqꝫ ad fi. l. Dy. Et in prin. huius legis pone casum. ego vel familia mea de fundi possessione deieci rusticũ vel de possessiõe dom⁹ in q̃ erãt oues et boues ⁊ alie res mobiles quarũ quedã in ipsa deiectiõe deperdite sunt. dubiũ est infra quãtũ tẽpus tenear ⁊ refert q: de eo quod peruenit dat̃ etiã post annũ de eo qd peruenit infra annũ. ⁊ est ratio q: istud interdictũ est pretoriũ ⁊ actiones p̃torie penales anno expirãt: vt insti. de perpetuis ⁊ tẽporalibus actionib⁹ in prin. quo ad rei ꝓsecutionez sunt ꝑpetue: vt hic ⁊. ÿ. de act. ⁊ oblig. l. in honorarijs: ⁊ vide qd dixi. s̃. de interdictis. l. j. in fi. sed de iure canonico videt̃ qd spoliat⁹ etiã ꝓ damno ⁊ pena agat ꝑpetuo ex illo canone. iij. q. j. c. reintegranda. ⁊ ita no. extra de resti. spo. c. ij. in gl. qd si spoliatus. ¶ Itez excipi potest ꝑpetuo de vi. q: que arma sunt ad agẽdũ perpetuo sunt ad excipiẽdũ: vt. C. de excep. l. licet. qd dic vt ibi. Ibi: vñ. i. ex ea possessione. Dy. Ibi: ille. s. expulsus. dy. ⁊ inquantũ de eiectiõe familie loquitur dic sine mãdato dñi. dy. ibi habuit large accipe: vt etiã depositariũ ⁊ similes complectat̃ qb⁹ hoc interdictũ ꝯpetit: vt. ÿ. e. l. §. ꝗ aũt. dy. Et vide ꝙ no. ꝑ Inno. ex̃ de ordine cognitionũ. c. ij. in gl. q ꝯueneris. s. h̃ iterdicto. dy.

Hoc interdictũ proponitur.

Id est datur. ⁊ incipiũt hic v̾ba vlpiani exponẽtis edictũ predictũ dicẽdo cui det̃ q̃re det̃ ad quid ꝑ qua violẽtia ꝑ cui⁹ rei possessiõe ꝑ qua possessiõe ⁊ ex cuius facto ⁊ q̃liter ⁊ hoc vsqꝫ ad. §. si filius. Dy. Ei qui vi. s. expulsiua nulla volũtate spõtanea vel coacta interueniẽte. nã si esset cõpulsiua nõ haberet locũ hoc interdictũ sed actio qd met⁹ causa: vt. ÿ. e. l. si rerũ. dyñ. ibi: ꝓpter qd. i. q: equissimũ fuit subueniri. Dy. ibi: equissimuz q̃re det̃. ibi ad recuperãdã. ad quid det̃. in gl. ẽ ẽm spolatus in fi. ⁊ probat̃. C. ad. l. iul. de vi. l. si quis ad se fundũ. de agrico. et censitis. l. si coloni. lib. xj. ⁊ de dona. inter virũ ⁊ vxo. l. si marit⁹. ⁊ ex̃ de resti. spo. c. ex cõquestione. Et notabilis est ista glo. ⁊ cõstat ꝑ hãc glo. q̃ hñ dicit reprobari quãdã aliã gl. q̃ est. s̃. de iudi. l. si de vi. in glo. in fi. mouet talẽ q̃stionẽ vtrũ si cõuentus possessorio sit parat⁹ incõtinẽti ꝓbare de iure sup proprietate sit audiẽdus: ⁊ determinat quod sic in quocunqꝫ genere interdicti quod est falsum in interdicto recuperande possessionis: vt hec glo. determinat ⁊ bene quia spoliatus ante omnia restituẽdus est. sed illa determinatio illius glo. remanet vera in possessorio adipiscende ⁊ retinende ⁊ non recuperande possessionis. ad. l. iij. §. cause. que ibi allegatur respondeo qd loquit̃ in possessorio adipiscende non recuperande. Dyñ. ⁊ de hoc vide qd no. per Dy. extra de reg. iur. c. dolo facit. li. vj. ⁊ quod ita cõcordande sint iste glo. innuit gl. que est. C. de rei ven. l. ordinarij. in solutione questionis ibi formate: vide quod dixi. ÿ. eadem. l. §. qui vi a me.

Ne quid.

Quasi dicat nõ mirum si per hoc interdictum prouideatur circa violentias cum ⁊ in alijs legibus ⁊ cõstitutionibus sit prouisum circa violẽtias puniendas. Old. ⁊ notabilis est iste. §. per quem probat̃ quod ex quolibet genere violẽtie agi põt criminaliter. l. iul. de vi publica. si cum armis. vel vi priuata si sine armis. pro hoc. ÿ. de regu. iur. l. hoc iure. ad. l. iul. de vi pu. l. qui dolo. ⁊ insti. de interdi. §. qui autem aliquẽ. que iura allegaui in quadaz questione de facto: quia quidam violenter acceperat quẽdã debitorẽ captũ ad instãtiã creditoris de manibus preconis ⁊ familie potestatis. ⁊ dicebam qd tales violenti non solũ tenebant̃ ad creditũ ⁊ expẽsas ⁊ interesse creditoris: vt. s̃. ne quis eũ qui in ius vocabitur vi eximat. l. si per alium. §. docere. vbi de hoc. sed etiã criminaliter tenebantur. l. iul. de vi. per iura predicta. que allegationes vise fuerũt sapientibus de medio subtiles ⁊ noue et nunqꝫ dicebant̃ allegate in ciuitate Pergami cõtra tales eximẽtes ⁊ metu ipsarum allegationum partes transegerunt. est etiã notãdũ qd quãuis. l. iul. de vi priuata. dicatur priuata lex est tamẽ crimẽ publicũ vt probat̃. ÿ. de pub. iudi. l. j. ⁊ no. i auť. vt iudices sine quoquo suffragio. §. quod autez. Notãdum est etiã qd licet dixerim omnẽ violẽtiã puniri hoc tñ fallit in casibus: vt no. in brocardis. cõia delictorũ rubricella ĩpunes vim fieri. ⁊ in omnibus casibus in quibus potest quis sua autoritate sibi dicere ius quos notaui. C. de iudeis. l. nullus. ⁊ vt nemo in causa

In causa sua iudicet vel ius sibi dicat in glo. que sunt de materia huius glo. vide plene in summa vnde vi in medio summe.

Hoc interdictum non. Hic tractat ꝑ qua violẽtia cõpetat hoc interdictũ. Et dic aut vis cõmittitur ex̃ possessionẽ vel circa rẽ mobilẽ ⁊ cessat hoc interdictũ. Aut circa possessionẽ: ⁊ tunc aut est atrox: aut nõ. Si atrox siquidẽ circa posses. rei immobilis hꝫ locũ hoc interdictũ qꝛ habeť loco rei immobilis. Dy. Ibi: ad eos. i. ad vim ꝯ eos cõmissam. Dy. Ibi: de possessione. rerũ ĩmobiliũ. ¶ Ibi atrocẽ. ⁊ sic collige ex ista littera ⁊ glo. ꝙ hoc interdictũ locũ non hꝫ nisi qñ quis dolose deijcit non si verisimiliter crederet rẽ suam esse qꝛ tunc cessaret dolus: vt. j. vi bo. rap. l. ij. §. hec actio. ⁊ de abigeis. l. j. in fin. Jac. Hoc tamẽ sane intelligas qꝛ probata vi expulsiua ꝓbať ⁊ dolus. nõ aũt omne qd̃ dolo fit vi fieri intelligitur: vt colligiť j. vi bo. rap. in medio. j. col. sicut ⁊ probato homicidio presumiť dolo factũ nisi doceať iusta excusatio: vt. j. ad legẽ cor. de siccarijs. l. in lege. ⁊. C. de sicca. l. j. ⁊ ibi no. ⁊ dixi. ⁊ de iniur. l. si nõ cõuicij. Dy. ibi: de solo. i. de re immobili. Dy. in glo. q̃ sunt. C. e. ibi facta vis expulsiua. Sed bene habet locũ qñ est facta vis compulsiua: vt. s̃. l. metum. §. sed ⁊ quod. ⁊. l. si mulier. §. qui possessionem. ⁊ no. d. l. extat in glo. magna.

Illud vtiqꝫ. Aut principaliter rapiunť res mobiles: vt in primo respõ. aut secũdario: vt in scdo. Dyñ. Unde. i. de quibus seu quarũ possessione. Dy. Collige ergo hoc interdictũ dari solũ ꝓ rebus immobilibus vel solo coherẽtibus. ⁊ in his etiã tãtũ rebus feudũ cõstituitur vt in vsibus feudorũ de feudi cognitiõe. c. ij. ¶ Sed nũquid hꝫ locũ hoc interdictũ in iuribus vel seruitijs denegatis dic qd̃ directũ nõ sed vtile sic: vt notatur optime ꝑ Inno. ex̃ de electione. querela. ¶ Itẽ si vi deijcias me de castro meo non solũ teneris ꝓ reb⁹ meis sed etiã pro alienis q̃s ibi habebam: vt. j. eodẽ. §. qd̃ autẽ. ⁊. s̃. e. l. j. in princi. ⁊ no. ꝑ Inno. extra de ordine cognitio. c. ij. in glo. al's ambigẽdũ. ibi ⁊ hoc secũdario. immo etiã principaliter cũ iure actionis veniãt. ar. s̃. qd̃ de eo qd̃ certo loco. l. cẽtũ capue. Jac. de ra. ⁊ vide. j. proximo. §.

☞ Mobilia solo affixa censenť vt immobilia.

Si quis de naui. Ibi quod solo cohereať. No. hic qd̃ mobilia † solo affixa censenť vt immobilia. ⁊ sic est ar. qd̃ si vẽdo vineam videor vẽdere torcularia solo affixa. de quo dic vt. s̃. de act. emp. l. fundi. ¶ In glo. vt ei cedãt. in fi. Sed solo coherẽte cũ radicibus quis deiectus sit: an habeat locũ hoc interdictum. Et videtur qd̃ nõ. ar. s̃. de operis noui nun. l. j. §. hoc autẽ edictum. Sed dic cõtra si solo cohereat. ar. eius qd̃ hic dicitur de edib⁹ ligneis ⁊ qꝛ talis arbor dr̃ pars soli: vt. C. de rei vẽ. l. si q̃s sciẽs. ⁊ pro hoc. j. de actio. ⁊ obliga. l. obligationũ fere. §. placet ⁊ ibi no. in simili q̃stione. ⁊ ar. j. arborũ furtim cesarũ. l. vitem. Et bene de legatis. j. l. si fundum sub conditione. §. qui fundũ. ⁊ videtur quasi casus. j. qd̃ vi aut clam. l. si alius. §. notauimus. ⁊ ideo glo. eam soluere non curauit. Dy.

Deijcitur. Et ideo hoc interdictũ hꝫ. Et in hoc. § determinatur pro qua specie possessionis hoc interdictũ detur. Dy. Ibi: siue ciuiliter scꝫ cautũ. dy. Siue naturaliter. s. tm̃ dy. Ibi: naturalis. s. sola siue ciuili. dy. ibi: ⁊ pro suo. i. ciuili sola siue naturali. Ibi pertinet. siue possideat. iuste siue iniuste. ⁊ qd̃ pro iniusta locũ habeat probat deniqꝫ ⁊c. Dy. Ibi: vxori. etiã sciẽti dona. non valere. ⁊ sic habebat iniustã possessionẽ. Dy. Ibi: deiecta sit. de possessione rei donate. Dy. Ibi: non tamen si colonus sit spoliatus nunq̃ restituitur nisi vere possideat quãuis sit in possessione: vt ex̃ de resti. spo. c. olim. j. ⁊. c. ex parte plene no. Duo ergo oportet spoliatũ probare. s. spoliationẽ. ⁊ qd̃ tẽpore spoliationis possidebat. extra de offi. deleg. c. consultationibus. ¶ Itẽ ⁊ tertiũ scꝫ qd̃ vere possessionẽ ꝑdiderit: vt. j. e. §. siue aũt. in fi. ⁊. §. interdictũ autẽ hoc nulli. ⁊ vide qd̃ ibi dixi. ⁊. §. nõ autẽ alij. Non aũt est necesse probare possessionẽ ad violẽtũ peruenisse: vt. j. eo. l. §. interdũ no. fallit tamen in casibus in quibus non possidens si deijciatur restituitur qd̃ no. in. d. c. ex pte. ¶ Itẽ quid si sub conditiõe possides ⁊ cã pendente deiectus es: nunquid habes interdictũ: dic vt no. s̃. de acquirẽ. pos. l. qui absenti. §. j. ⁊. d. c. olim. Dy. In glo. dicit Ir. ibi: animo solo. ⁊ dicit suã. Jaco. in fi. vel expone vt in littera dixi. Dy. vt dicas ciuiliter ita qd̃ nõ naturaliter. vel naturaliter ita ꝙ nõ ciuiliter: vt. j. l. iij. §. vnde vi. ⁊. j. hac ea. l. §. siue aũt. ⁊ ſm oẽs expositiones ꝓcedit iste. §. in glo. s. deijciať. ibi ⁊. l. cũ fundũ. ⁊ sic duo tempora distinguendo solues cõtraria. s. ante interuersionem ⁊ post Dy. Ibi: sed ibi solui: quia quo ad effectum non intelligitur possidere vt ibi sed quo ad tẽpus bene possidet: vt hic. Dy. Ibi: cõpetit. s. hoc interdictum. Dy. in fi. ⁊ colonus naturaliter ſm eos qd̃ nõ est verũ vt hoc. §. patet. immo locator possidet ciuiliter ⁊ naturaliter ⁊ non ciuiliter tm̃: vt. j. e. §. quod seruus. colonus autẽ nullo modo sibi sed dño: vt. C. cõmunia de vsuca. l. j. ⁊ ibi no. ⁊ dixi. et de prescrip. xxx. anno. l. male agiť. ⁊. s̃. de acquirẽ. posses. l. quãuis. §. j. ⁊ secundũ eos procedit hec questio licet nõ multum bene. Nã aut deijcitur ipse locator ⁊ nõ habet locum hoc interdictum: quia retinet naturalẽ per colonũ nec videtur a ciuili expulsus: vt. j. e. l. §. nõ aũt alij. Aut deijciť ipe colon⁹: ⁊ tũc amittit colon⁹ naturalẽ: ⁊ dñs videť amisisse ciuilẽ. ⁊ id̃ hꝫ interdictũ: vt. j. e. l. d. §. non aũt alij. ver. si quis vi me deiecerit. vbi de hoc ⁊ pro hoc. s̃. de acquirẽ. posses. l. peregre. §. quibus explicitis. ⁊ no. e. ti. l. clam possidere. §. fi. Dy. ⁊ Old.

Ait pretor. Nunc ponitur ex cuius facto. Ibi merito verba sunt Ulpiani respondẽtis tacite questioni que oriri posset ex verbis edicti pretoriani qd̃ de familia in ipso edicto supuacuo videať adiectũ qd̃ ꝓbat falsum esse. ⁊ ibi nec ei ⁊c. Dy. Et facit iste. §. ad q̃stionẽ si egi contra aliquẽ certa conditione de mutuo proponẽdo me numerasse: in processu cause non potui probare me numerasse: sed probaui aliũ numerasse noĩe meo: nũquid ex tali probatiõe sequi debeat condẽnatio. Et videť qd̃ sic: qꝛ speciale est in mutuo: ꝙ si aliquis numerat noĩe meo ego videor nũerasse: ⁊ mihi actio queritur ac si ego numerassem: vt. s̃. si cer. peta. l. certi ꝯditio. § si nũmos. ⁊. l. singularia. ⁊ pro hoc. j. §. proxi. Sed dic ꝯtra. naꝫ considerata veritate q̃ in iudicio attenditur ⁊ in quibus sentẽtia est ferẽda ſm allegata ⁊ ꝓbata nõ est ꝓbatũ me numerasse ⁊ diuersa sunt facta me numerasse ⁊ aliũ noĩe meo: sicut ⁊ iste §. facit differẽtiã inter factũ a dño ⁊ factũ a familia. ⁊ in his q̃ facti sunt non habet locũ fictio iuris: vt. s̃. ex quibus cau. maio. l. deniqꝫ. ⁊ de acqui. pos. l. cum heredes. Dy. Et ideo prudẽter faciũt aduocati pergamenses q cõmuniter adijciunt in capitulis probationis per se vel per aliũ eius cuius noĩe. ad hoc vide quod nota. per Archi. extra de reg. iur. qui per aliũ libro sexto. in glo. me ignorante. in fi. ⁊. s̃. ne quid in loco publico. l. ij. §. deinde. Jaco.

Deiecisse. Ad materiam huius. §. bene concor. ex̃ de restitu. spo. cum ad sedẽ. ⁊. j. §. proxi. cum ibi notatis. xvij. q. iiij. c. omnes. cum ibi notatis. Et non solum qui mandauit sed etiã qui consensit deiectioni vl' violentie ij. q. j. c. notum. Et qualiter intelligatur quis cõsentire: ibi not. in glo. Dicitur enim quis consentire tribus modis. Primo si recepit aliquid vt ipsum delictum fiat: vt in simonia. j. q. j. si q̃s episcopus. idem in incestu. iij. q. iiij. c. consanguineorum. et ad hoc facit prealleg. c. omnes. ij. q. j. in primis vbi de hoc. ⁊. xxxvj. q. ij. de puellis. Secundo quando non corrigit quos corrigere potest ⁊ debet. lxxxiij. di. c. j. ¶ Item quãdo defendit peccantem in peccato. xj. q. iij. c. consentit. de hoc notaui. C. de episcopis et cle. l. si quis non dicam rapere. Et ad materiam hui⁹. §. vide Gar. ⁊ Guil. duranti extra de elect. sciãt. ⁊ per Archid. ⁊ Jo. an. extra de sententia excõmunicationis. cũ quis. lib. vj. cũ ibi notatis. ⁊ per omnes ⁊ bene per Jo. an. ⁊ in clementinis de penis. c. j. que vera sunt in maleficijs que possunt per alios explicari. al's secus: vt. d. c. sciant. no. per psum Gar. j. §. proxi. ⁊ vide etiã extra de sentẽtia excõmunicationis. c. mulieres. cuꝫ ibi notatis. extra de homicidio. c. is qui mandat. li. vj. ⁊ qd̃ pulchre no. per Inno. e. ti. c. ad audientiã. ⁊ vide etiam quod not. per Dy. extra de reg. iur. c. ratihabitione. lib. vj. ⁊ per ipsum et alios ⁊ maxime per Car. e. ti. c. qui per alium. ¶ Sed q̃d si aliquis dedit cõsiliũ qd̃ aliquis deijcereť: nunquid teneť hoc interdicto. Videť qd̃ sic quasi cõsenserit vt ꝑdixi. Inno. ꝯtra qꝛ ex cõsilio nõ obligať: vt not. ꝑ eũ extra de elect. q̃relam. ⁊ vide ibi notata per eũ. Et an teneať q̃s ex cõsilio vide. j. de reg. iur. l. cõsilij. ⁊ ex̃ de reg. iur. c. nullus ex ꝯsilio. li. vj. per Dy. ⁊ alios ⁊ qd̃ notaui. d. l. si quis non dicã rapere. ⁊. C. de furtis. l. si quis seruo. ⁊ pro declaratione huius. §. ⁊ sequentis et eius materie vide quod plenissime dixi. C. de accusa. l. nõ ideo minus. ⁊. j. de reg. iur. l. hoc iure. §. deijcit. In glo. quo ad hoc edictum. ibi. C. de thesau. l. j. de hoc extra de reg. iur. c. potest quis per aliũ ⁊c. ⁊. c. qui per alium facit. li. vj. ⁊ dixi. C. de procur. l. vlti. In glo. quadam interpretatione. Dyñ. Hic tenet per hanc glo. fuisse determinatam talem questionẽ. statuto cauebatur quod occidens occidatur. quidam mũdauerat homicidiũ fieri ⁊ factum erat. petebatur talis mãdator puniri ad mortẽ ⁊ allegabantur omnia iura. qui per aliũ facit. ⁊ pro hoc facit. d. l. non ideo minus. C. de accusa. ⁊ vide plene in Gandino de transac. in maleficijs. vlti. q̃stione ⁊ in tuis questionib⁹ statutorũ tertia pte vbi

est ista questio. In contrariũ facit hec glo. nã statutũ videt̃ requirere vere factũ. at qui mãdauit vere fecisse nõ videt̃ sed ex quadã interpretatione: vt hec glo. statutũ aũt talẽ interpretationẽ extensiuã recipere non videt̃. ĩ. de ver. ob. l. qcquid astringẽde. ad municipales. l. ꝯstitutionib⁹. š. qui ⁊ a qui. l. prosperit ⁊ de exercito. l. j. §. igit̃. in re dubia puniri: ergo non dꝫ ex vbis statuti sed secũdũ ius cõe qđ est. ĩ. ad legẽ cor. de siccarijs. l. iij. §. fi. ⁊ pro hoc. ĩ qđ vi aut clã. l. aut q aliter. §. vl. Ad cõtraria respondetur ꝙ licet debeat puniri non tñ pena occisoris. Et eodẽ modo põt respõderi ad. §. ĩ. proxi. ver. qđ igitur. qđ multũ facit pro alia opinione. ⁊ hoc etiã innuit ibi glo. ꝗ dicit qđ dicere videt̃ ex interpretatione legis. Dy. dicit qđ licet opinio predicta equa videat̃ tñ forte nõ obtineret de iuris rigore. Dy. Et hoc videt̃ expressum. ĩ. de admi. tuto. l. iam autẽ. §. gessisse. vbi de hoc dixi. ⁊ de acquiren. here. l. seruũ. §. pretor. v̄. non dixit. et ne quis eũ qui in ius voca. l. si per aliũ. in prin. ⁊ pro hoc qꝛ nõ est verũ simpliciter qđ statutũ non recipiat interpretationem qꝛ immo recipit a iure cõi: vt. ĩ. de mu. ⁊ ho. l. vt gradatim. ⁊. C. de noxa. l. iij. Unde forte predicta opinio precederet vbi esset aliud statutũ qđ statuta nõ recipiẽt interpretationẽ sicut est in multis ciuitatibus. Multi tñ doc. ⁊ magni tenẽt mãdantẽ puniendũ pena statuti: vt dixi. d. l. non ideo minus. ver. itẽ queritur. vtrũ mandator puniatur pena statuti.

☞ Sentẽtia absolutoria lata ꝓ homicida an prosit mãdãti.

Quotiens. Ibi cũ vtrolibet. i. cũ quo actor elegerit. Dy. Ibi: alterũ eximi. ista littera videtur determinare questionẽ dubiam quã querit hic. Dy. ⁊ extra de reg. iur. c. ratihabitionẽ. li. vj. ver. item queri põt circa materiã ꝗ talis est. quidã mãdauit Titio vt occideret Seiũ ⁊ ipsum occidit. ⁊ captus decapitat⁹ fuit. potestas modo vult procedere cõtra mãdatariũ queritur an possit. Et qꝛ ipse Dy. hic in additionibus suis aliqualiter plen⁹ tãgit ꝙ in. d. c. ratihabitionẽ subijcio. Et primo videt̃ hic expressum qđ ꝯtra mãdãtẽ non possit ꝓcedi cũ dicat̃ per penã vnius alterũ liberari ¶ Itẽ qꝛ certũ est illud occidisse igit̃ ipse solus puniẽdus est: vt. š. ad. l. aquil. l. itẽ mella. §. si plures. ⁊ pro hoc de his qui deiecerint vel effuderint. l. ij. ⁊. iij. ⁊ qꝛ de delicto eodẽ sepius q̄ri non debet: vt. š. nau. caup. sta. l. licet. in fi. Constat autẽ mãdãtẽ non posse puniri nisi homicidiũ esset secutũ: vt. ĩ. de verbo. signi. l. sepe. in fi. per executionẽ eñ mandantis tenet̃ qui mandauit. ar. C. de rerũ permu. l. ex placito. ergo ꝓcedendo contra mandãtẽ oportet queri de facto occisoris ꝯtra predictã. l. licet ⁊ pro hac pte bene facit. C. ad. l. iul. de vi pu. l. qm̄ multa facinora. vbi punitur ille solus cui⁹ ictu occisus apparet. ⁊. d. §. si plures. l. item mella. ⁊. ĩ. de sicca. l. si rixa. In cõtrariũ videt̃ expressum. C. de accu. l. non ideo minus. vbi de hoc dixi. ad. l. iul. de vi l. seruos. ĩ. de. iniur. l. nõ solũ. §. si mãdato. ⁊. §. proculus. ad turpil. l. j. §. vlti. ⁊ videt̃ expressum ad fil. l. ⁊ si pcussor. de iure fisci. l. ij. §. diuus. ⁊. l. non tantũ. ⁊ qꝛ regulariter in delictis vn⁹ non liberat aliũ. C. de cõditio. furtiua. l. j. š. de iurif. om. iudi. l. adeo. ⁊. l. si quis testamẽto liber esse iussus fuerit. l. j. §. fi. ⁊ ne maleficia remaneãt impunita: vt. š. ad legẽ aquil. l. ita vulnerat⁹. cũ simi. Itẽ videt̃ hec q̄stio decisa in. d. l. quoniã multa facinora. coniungẽdo gl. tertui. ibi enim dicitur qđ cedis autor punitur. dicit glo. qđ nihilominus homicida. in glo. no. qđ nõ distinguit circa fi. ⁊ hãc tenet Dy. cũ agit̃ ad penã pecuniariã vel corporalẽ. secus si ad interesse. ⁊ pro hoc patet respõsio ad istũ. §. qꝛ loquitur cũ agit̃ ad interesse: quo casu vn⁹ liberat alium: vt in glo. no. ⁊. š. de iurisdi. om. iudi. l. si familia. ⁊ de hoc not. in summa Azo. C. vñ vi. §. itẽ cõtra eũ. Ad. l. item mella. §. si plures. potest respõderi vt respondet̃ per Dy. d. c. ratihabitionẽ. Ad l. ij. ⁊. iij. de deiectis ⁊ effusis rñde qđ ibi imponit̃ pena ex quasi maleficio. ⁊ ideo vnus exactus alios liberat: vt no. š. nau. cau. sta. l. idẽ. §. fi. ⁊. ĩ. de act. ⁊ oblig. l. ex maleficijs. §. is quoqꝫ. Non ob. l. qm̄ multa facinora. qꝛ ibi cõstabat solum de illo q homicidiũ fecerat nõ de dolo alioꝝ: licet appareret de culpa: qꝛ fuerunt in rixa. ⁊ ideo ille solus punit̃. l. cornelia. ꝗ punit dolum ⁊ non culpã: vt. ĩ. de sicca. l. j. ⁊. l. diuus. ⁊. C. de sicca. l. j. cum ergo apparet mãdantem esse in dolo punit̃. ⁊ hoc innuit. d. glo. que est ibi. Non ob. l. licet. §. fi. nau. cau. sta. qꝛ amplius non querit̃ de delicto homicide cũ sit punitus: sed solũ de delicto mãdantis. Querit etiã Dy. d. c. vtrũ sñia † absolutoria lata pro homicida prosit mãdãti: ⁊ dic vt ibi. ⁊ latius dixi. d. l. nõ ideo minus. C. de accu. v̄. sed pro declaratione predicte questiõis. Ibi: interdici. i. hoc interdicto agi. Dy. Ibi: aliũ deiecerit. nomine meo. Dy. Ibi: in maleficio. subaudi etiã. Dy. ibi cõparari. ad ħ bene cõcor. ĩ. de reg. iur. l. hoc iure. §. j. ⁊ de hoc vide qđ no. d. c. ratihabitionẽ. ⁊ per Dy. extra de regu. iur. ⁊ alios. ⁊ qđ dixi. C. ad macedo. l. fi. in glo. In gl. s. liberabit̃. ibi hic loquitur. ibi autẽ in actione furti penali de qua distinguit̃ vt ibi no. Ja. ⁊ Ol.

Quod igitur. Aut seruus deijcit volẽte domino: ⁊ tunc ipse deiecisse videtur. aut sine voluntate: ⁊ tũc cõuenit̃ ad estimationẽ damni ⁊ liberatur dãdo ꝓ noxa. Dy. Ibi restituit. s. illud qđ puenit ad deiectionẽ serui. Et dic indemnis erit maleficij quod est. ĩ. Dy.

Si filius. Ibi mercẽnarius. i. liber homo q mercede seruit: qꝛ vulgo appellant̃ famuli. ꝓ hoc. š. de publicanis. l. j. §. familie. ⁊ habes hoc vocabulũ mercẽnarius. ĩ. qđ vi aut clã. l. prohibere. in prin. ⁊. l. aut qui aliter. §. si qs seruus. ⁊. ĩ. vi bono. rapto. l. ij. §. hec actio. Dy. Et vide in alphabeto dictiõe mercẽnarij. in gl. in fine. prima verior. ol.

Si aduersus. In glo. ex illa parte edicti. ibi ꝙ fuit amissa. Sic ergo no. qđ cũ aliquis petit rem restitui cõfitetur se possessionẽ amisisse: vt ⁊ dixi. š. e. l. §. deijcitur. qđ prodest propter articulos ⁊ exceptiones que quãdoqꝫ fiunt in causis. Nã si aliquis petat veniã ab aliquo presumitur in eum deliquisse: vt. š. de in ius vocã. l. si libertus. ⁊ petens absolutionẽ ab excõmunicatione tacite se fatetur excõmunicatũ: vt. C. de re iudi. l. ad solutionẽ. vbi de hoc dixi. Caueãt ergo ignorãtes ne in interdicto vti possidetis faciãt articulos de possessione restituẽda: qꝛ succũberent: sꝫ formẽt eos vt colligitur. ĩ. e. l. vim facit. Dy.

Quod si seruus. In glo. vt ⁊. š. de acquiren. posses. ibi: sꝫ qui dicũt istos scꝫ seruum procuratorem colonum ⁊ inquilinum. Dy. Ibi: nõ tamẽ pro suo. s. intelligũt istos possidere naturaliter. quasi dicat non sibi vel dño possidẽt: sed verius est quod nullo modo possident etiam naturaliter per ꝑalle. l. C. cõmunia de vsuc. l. j. vbi de hoc. š. e. l. §. deijcit̃. in fi. ⁊ ibi de hoc dixi. In fi. s. quia sibi ⁊ pro suo possidet naturaliter: vt. š. de acquiren. posses. l. naturaliter. Oldra.

☞ Restitutionem quis petere non potest pro reb⁹ q̄s possidere non potest.

Interdictum autem hoc. Ibi possidebat. ⁊ per deiectionẽ fuit illa possessione priuatus. al's secus vt. ĩ. e. l. §. non aũt alij. Sunt ⁊ alia necessaria que hic no. in gl. ⁊ dixi. š. e. l. §. deijcitur. ⁊ extra de offi. delega. c. consultationibus. Et sic collige quod quis non potest restitutionem † petere nec hoc interdictum intentare pro rebus quas possidere nõ potest. sicut laycus non potest possidere decimam nec alia spiritualia: vt probatur. xiij. q. j. c. j. Fallit tamen hoc in casib⁹ ibi notatis in quibus datur restitutio pro rebus quas quis possidere non potest. ⁊ vide ad hoc extra de resti. spo. c. vltimo lib. sexto. cũ ibi no. ⁊. e. ti. l. sepe in compilatione Gregorij. ¶ Sed quid de cõmodatario ⁊ depositario q nõ possident: vt. š. commo. l. rei cõmodate. ⁊ depo. l. licet. §. rei. nunquid si spolientur habet locum hoc interdictũ. Dic qđ nõ hꝫ locum in rebus mobilibus: vt. š. e. l. §. illud. Sed licet non habeant hoc interdictũ habent tamen cõditionẽ ex canone. iij. q. j. reintegranda. ⁊. C. õ preto. pigno. l. fi. ⁊ de hoc no. in Specu. de petitorio ⁊ de possessorio. §. j. ver. sed nunquid depositarius. ¶ Sed quid si quis spolietur lite pendente ab eo qui petebat. Dic qđ debet restitui sine libello ex solo officio iudicis vt no. per Cardi. extra de elect. c. cupientes. libro sexto. xv. folio. duo tamen debet probare summarie taliter spoliatus scꝫ spoliationem. ⁊ qđ facta sit lite pendente: vt ibidem not. per eum. ⁊ per Gar. ¶ Sed quid si aliquis spoliatus prebenda petat se restitui: nunquid habet probare se canonice institutũ. Videt̃ qđ nõ: sed sufficiat probare spoliationem. Sed dic contra vt no. per Archi. extra de eo qui mittitur in posses. causa rei seruande. c. eum qui. lib. vj. ¶ Item non habet locum hoc interdictũ in eo qui non possidebat: sed ex iusta causa volebat ingredi possessionẽ ⁊ prohibeatur: vt. ĩ. e. l. §. qđ vulgo. ¶ Itẽ vide ad istã materiã quod no. per Compost. extra de rescrip. c. mandatũ. ver. item pone qđ capitulũ. ⁊ ver. sed quero quod in hoc casu. Ibi visus est. quantum ad hoc vt habeat hoc interdictum. Dyñ. In glo. sic ĩ. de reg. iur. ibi naturalẽ retinet: vt. š. de acquirẽ. posses. l. si de eo. §. si forte. ⁊ no. e. ti. l. si colonus. ⁊. ĩ. e. l. §. non autem. Oldra. Ibi: ⁊. ĩ. proxi. qđ intellige: vt no. ĩ. eo. l. iiij. §. si quis autem. in fi. magne glo. Dy. In fi. ⁊ melius eodẽ ti. l. iiij. §. si tu vi me. Dy. ⁊ hec glo. cõtinet veritatẽ licet glo. ꝗ est. š. de acquiren. posses. l. clam possidere. §. q ad nundinas. dicat contrariũ ⁊ male ꝙ patet quia hoc interdictum intra annũ datur de eo quod non peruenit

peruenit ad violētum vt dictū est.s.e.l.in prin.τ.C.e.l.ij.Appa ret ergo manifeste qđ nō est de necessarijs huius interdicti qđ possessio ad violentū peruenerit.dy.τ ol.

Siue autem corpore. Omissa expositione gl.dic.i.naturaliter tm̄.τ aīo.i.ciuiliter tm̄.vt τ.s.e.l.§.deijcit.dyn.¶In glo.an hic nō admittēs in fi.prima verior.s.ꝙ vi possideat.τ.§.itē si occupaueris.intellige vt ibi no.dy.in tertu ibi in medio itinere detinuerit.No.vi deiectū eū quē redeuntē ad fundū quis nō admisit sed detinuit.qđ est ꝯtra illos qui dicūt violētiā non fieri in detinēdo τ adducūt.j.e.l.§.eū qui neq₃.sed ibi nōdū habuerat possessionē:sed adipisci volebat.si aūt habuisset possessionē τ detineat qñ vult redire indubitāter vis cōmittit τ habet locū hoc interdictū vt hic.τ ꝓ hoc.j.e.l.§.vi possidere.dyn. ¶In glo.ob timorē.ibi.l.cū querebat.s.C.vn̄ vi.qđ est falsum vt ibi no.Et de hoc vide bn̄ per Azo.in summa vnde vi.iij.col. §.quid ergo si forte te absente.¶In gl.nō expectauit τc.τ ar. s.de statulib.l.iij.§.si quis seruū iussum.x.dare.Jaco.ibi Az.τ Jo.hec vera.ol.ibi ꝓpter suspitionē.i.ex facto meo causatam. old.ibi.§.si dn̄s.iste.§.alio mō intelligit vt ibi no.τ.j.e.l.iij.§.si quis igit visis armatis.vn̄ hic τ.s.e.l.§.si aduersus.in glo.ex illa parte edicti.τ in.§.interdictū.in glo.sic.j.de reg.iu.in fi.ipsi⁹ glo.vbi allegatur.d.§.si dn̄s.debet allegari eo.ti.de vsuc.l.sequitur.§.si tu me.dy.

Quod vulgo. Ibi exēpli grā.No.ꝙ sepe ponit in iure aliqđ grā exēpli ad hoc.s.de edil.edic.l.j.§.exēplo.τ ad.l.aql.ita vulneratus.ibi idē est.s.vt eoꝝ possessionē ciuilē aīo retineamus.dy.

Eum qui. Ibi deiectū.vt habeat interdictu₃ hoc.dy.ibi deijcitur.enim.τ habet interdictū dy.ibi nō accipit.i.accipere impeditur.dy.

Vim vi. Pro declaratione huius.§.τ eius materie vide quod no.dicta.l.vt vim.s.de iusti.τ iur. τ qđ no.τ dixi.C.vn̄ vi.l.j.ibi ex eo quod dictum est vim vi licere repellere.

Vi possidere. Ut hoc interdicto teneat.dyn.ibi veteri possessore q possidebat tpe deiectionis.dy.ibi aut qui in hocipsum aptus.hoc rn̄sum intellige s̄m legē.j.de fur.l.si quis ex dono.ol.Et no.bn̄ litterā ista₃ ꝙ qñ aliquis venit armatus τ ꝓparatus p̄sumit venisse aīo cōmittēdi violētiam.ad hoc bn̄ extra de homi.l.sicut dignū.§.illi aūt.τ.§.se.cū ibi no.Et tales qui manu armata vadūt dicunt ire more latronū.j.de sepul.vio.l.iij.§.aduersus.τ bellū potius ꝙ iudiciū querere vident:vt.C.de epi.au.l.addictos.circa medium.ibi possessionē suā iuste quesitam.dy.ibi retinuerit.resistendo alij qui eū repellere volebat.dy.In ver.idem labeo.ibi metu turbe alio tēdente τ mutato ꝓposito possessionē occupātis.dy.ibi sed pō p.reprehendendo labeonē τ male q₂ labeo intellexit de turba alio tēdente sed mutato ꝓposito poss.occupāte vt dixi.l₃ glo.aliter dicat.dy.ibi sine corpore.i.corporali deiectione.Ja.ibi ergo.i.q₂ corporalis actus siue apprehēsio facit videri vim illatā.dy.ibi superuenientibus.subaudi τ alio tēdētibus.al's si veniāt ad locū etiā si nō occuparēt tenerent.vt.s.de vsuca.l.sequit.§.si tu me.Dic ergo ꝙ quatuor casus ponit. Primus qñ occupaui per vim τ retineo ꝓ vim.Scđs qñ non vere occupaui sed veni ad hoc paratus vt possim retinere possessionē τ tu fugisti:τ sic inueni possessionē vacantē τ per vim retineo.Tertius qñ retineo τ defendo ꝓ vim possessionē mea₃ ab alio volēte me repellere.Quartus qñ metu turbe armatoꝝ alio tendentiu₃ aufugi.Ubi distinguit q₂ aut mutato ꝓposito occupauerunt poss.aut nō.Primo τ scđo casu huius.§.locu₃ h₃ hoc interdictū.In tertio nō.In quarto h₃ locū si possessio est occupata:al's nō.τ hoc dicit iste.§.s̄m veritatē.dy.l₃ labeo dixerit ꝙ si armati occupauerint poss.nihilominus habeo interdictum.qđ falsum est.dy.¶In glo.cū dn̄s.ibi exigitur occupatio.hic s̄m Jo.exigitur occupatio.Ja.ibi vel dic s̄m.M. hec vera.Dy.τ Ray.¶In glo.τ vi possessum.in fi.rn̄.idē ar. huius.§.qui loquitur indistincte s̄m Ray.Alij dicunt ꝙ forte nō erit locus huic interdicto:q₂ tunc non possidebā:vt.s.e.l.§. interdictū aūt hoc.nisi forte dicas vtile dari rōne preuētionis ad violentū.ar.s.e.l.§.familie.τ ita videt notari.j.e.l.iij.§.pin de.Oldra.

Qui vi a me. In fi.predoni datur hoc interdictū ꝯtra tertiū.h.d.ad hoc.j.vti possi.l.iusta.τ.s.de acqui.pos.l.fi.dyn.¶In glo.directum s̄m Jo.ibi in petitorijs.innuit hec gl.ꝙ regula iuris dolo facit q petit τc. nō habeat locū in possessorijs sed in petitorijs tm̄.τ hoc idē clarius innuit glo.C.loca.l.si qs ꝯductionis.vbi de hoc dixi.τ quorum leg.l.j.in glo.que incipit.ergo si de falcidia alibi no.ꝙ etiā in possessorijs locū habeat:vt no.s.de iudi.l.si de vi.in fi.magne glo.C.de edic.di.adri.tol.l.j.j.de reg.iur.l.in ꝯdēnatione.§.fi.τ l.inuitus.§.j.in glo.j.Dic ꝙ regula locū h₃ in petitorijs τ possessorijs q₂ est expressum.s.ad carbo.l.iij.§.cause.sed nō in possessorio recuperādę possessionis q₂ ante oīa restituenda est possessio spoliato vt extra de resti.spo.c.sup litteris.τ.C.de dona. inter vi.τ vxo.l.si maritus.dy.τ no.τ dixi.s.e.l.§.j.τ per dyn.ex̄ de reg.iur.c.qui ad agendū.τ.c.dolo facit.li.vj.ibi τ postea agere.nō interdicto sed rei ven.nā interdictū τ via criminalis tollitur per scđam violentiā factā ex interuallo:vt.C.ad.l.iul.de vi publi.l.si quis ad se fundū.τ ibi no.τ plene dixi.τ hoc nō saluari pōt ista gl.τ de hoc dixi.j.e.l.qui possessionē.τ no.j.qđ vi aut clā.l.si alius.§.bellissime.ibi sed τ partus.§.fi.in interdicto vn̄ vi ꝯsideraт interesse ex lucro:vt.j.e.l.§.nō solū.dy.Et ideo q₂ pulsus primo per metū nō h₃ dānū q₂ suū recuperauit.nō agitur ex pmo metu nec scđo.passus ex scđo metu agit q₂ restituit qđ necesse habebat restituere.sed interdictū vn̄ vi nō respicit damnū sed possessionē:vt no.j.de reg.iur.l.cū par.in scđa glo. τ ideo siue iuste possideā siue nō habeo interdictū vt hic.quia quo ad summā possessionis nō refert iuste vel iniuste possideā vt.s.de acqui.pos.l.iij.§.ex ꝯtrario.ibi a vi custodire.vt.s.commo.l.ad eos.ibi minus dubiū est.q₂ cōpetit ꝯtra vltimo expellētem.Ja.¶In ea.glo.in fi.ꝯtra has duas rōnes facit rō q̄ ponitur in.l.ꝯtraria.nec ex improbitate τc.que ad istum casu₃ nō pōt referri.nā nō d₃ in lucro morari cū eius nihil intersit.at ꝓmi expellētis interest recuperari pos.cū etiā iniusta ꝓsit aduersus extraneos:vt.s.de acqui.pos.l.fi.q₂ sicut in actione furti interesse duplatur.vt no.j.de fur.l.in furti.ita hic venit interesse cū cōstat in lucro:vt.d.l.si is.§.fi.j.de fur.maxime cū nō pōt ꝑcipi sine alterius iniuria:vt no.j.de fur.l.si quis vxori.§.pe.vel dic vt in contrario no.q₂ τ si furti actio furi nō cōpetat non est magna vis.q₂ est alius cui competit.s.dn̄s rei cū furti actio detur ei cuius interest:vt.C.de fur.l.fi.Sed interdictum vnde vi non potest competere nisi deiecto.τ ideo si huic violento nō daretur remanerent impunita maleficia qđ esse nō d₃:vt.s.ad.l. aquil.l.ita vulneratus.Et hec ratio colligi pōt.s.depo.l.j.§.si predo.vbi de hoc no.Dy.Hanc eandem ratione₃ hic assignat Ja.de are.cuius verba hec sunt.Alij dicunt q₂ hoc interdictū nisi deiecto non potest competere:ideo huic datur ne scđs deiector ex suo lucret delicto.sed furi re surrepta dn̄o cōpetit furti actio.vt.j.de fur.l.qui re.§.fi.Sed hec rō videtur tolli eode₃.§. ver.nec vtimur τc.Uel dic actio furti meri penalis est τ sic per eam lucrum consequitur agens:vt.j.de fur.l.si pignore.§.cum furti.cum concor.hoc autem interdictum qđ abest prosequitur vt.s.e.l.j.§.j.τ.§.deijcitur.in quo possessio etiam vitiosa aduersus extraneos prodest:vt.s.de acqui.pos.l.fi.τ non per eam lucrum principaliter intendentis sed damnum vitantis.vt.C.de codicil.l.fi.Sed nunquid furi ad possessionem rei sibi subrepte aliqđ auxilium competat.Rn̄.sic ar.j.de fur.l.inficiando.§.infans.ij.rn̄.τ.ar.s.de triti.l.ij.τ de fur.l.verum est.τ.s.de acqui. pos.l.fi.Ja.

Qui vi deiectus. In glo.qđ ergo in fi.τ not. s.pro empto.l.qui fundu₃.§.qui bona fide.forte prima opi.vera esset.tn̄ pauci dies super erant ad vsucapionē cōplēdam.si aūt multi tūc alia opi.τ pro prima opi.bn̄ facit.j.e.l.interdicto.j.τ.j.e.l.§.non solu₃.sed dy. tenet vltimā.ꝓ vera ꝙ non teneat per.l.si quis vxori.§.pe.j.de fur.τ.l.interdicto.§.nō solum.Nec ob.vt no.per eum in ipso.§. non solum.dy.

Si fundus. Ibi certe vō res mobiles que erant in fundo.dy.ibi tenere.i.locū habere.dy.ibi vi esse deiectum.τ mediante deiectione ipsarum rerū mobilium possessione priuatarum.dy.

Quod autem. In gl.sed quō.ibi nec fecit.vt.s. loca.l.item queritur.§.exercitu. τ si mulier ven.no.in pos.missa esse dicatur.l.j.§.j.old.ibi.l.si ea res.τ est expressum.j.vi bo.rapto.l.ij.§.τ generaliter.τ.C.de p̄scrip.xxx.anno.l.si quis emptionis.§.sed τ si quis.τ no.violentum magis odiosum ꝙ furem.Ja.ibi non autem minus scilic₃ vera estimatione.Dynus.¶In glo.in latissima significatione.vt.j.de ver.obli.l.stipulatio ista.§.habere.Dyn.τ in alphabeto dictione habere.

Rectissime. Ibi tunc si accipimus.No.de significato huius dictiōis de quo in alphabeto littera.t.dictione tunc.¶Ibi desijt illic esse etia₃ fine culpa deiectoris.Dy.ibi mortuo post furtu₃ commissum.Dy.ibi edium quarum possessione per vim aliu₃ priuauerat.Et quod subijcit consumptarum dic post deiectionem etiam fine culpa deiectoris.dy.τ Ja.ibi precium restituere cogatur.No.ergo ꝙ

qui tenet ad rem restituendā ea nō restituta tenet ad estimationem. qđ facit φ in libello pōt peti res lȝ nō extet sed culpa possessoris perierit. vt.s.de edil.edic.l.φ si nolit.§.si mancipiū ad exhibē.l.si quis hoiem.de rei vē.l.finaūt.§.is qui.⁊ no.⁊ plene dici cōsueuit.de hoc per doc.s.si cer.pe.l.vnū.dy.⁊.j.de ver.ob li.l.si seruū.§.fi.ibi qui queve.al's quecq siue dolo.Jac. ℂ In glo.i.semp est in mora.ibi.l.nemo.§.fi.⁊.s.de leg.j.l.apud iul.§.ipsius quocq.⁊.l.cū res.§.fi.reprobata distinctione. M.an eēt res eodē mō peritura vel nō: qȝ illud locū hȝ qn̄ hȝ iustā cām litigandi: vt no.s.depo.l.si in asia.in fi.⁊ de rei ven.l.vtiq.⁊.l.itē si verberant.in fi.de hoc dixi.d.l.j.C.de his que vi metusve cā. ℂ In ea.glo.in fi.de hoc plene no.s.si cer.pe.l.qđ te.de vsur.l.mora.⁊ de rei ven.l.itē si verberatū.§.pe.dy.

Ibi autem. Nota de significato huius dictionis ibi.⁊ vide in alphabeto littera.J.dictione ibi.⁊ large accipitur vt hic.nec est ad angulum coartandum. Qđ facit ad dictum testium deponentium super adulterio φ si vnus dicat φ fuit in camera: alius dicat in domo φ nō sint diuersi.sed si vnus diceret in camera alius in sala vel coquna: diuersi essent.de hoc no.per Gof.in summa de testibus.§.sil'r tps.qȝ verbū ibi trahit ad quālibet partē domus: vt hic et sic concordant. Judex tamen posset querere a teste dicente de domo φ locum dicat ne in tanto crimine vagetur.ar.j.de iniu.l.pretor edixit.tenet em̄ dicere locū loci.ar.j.de accu.l.libel. Sed ⁊ illa posset adduci in cōtrarium.ibi tn̄ dicitur ciuitate illa.domo illa.vnde videt sufficere si dicat domū.de hoc dixi in prima cōstitutione codi.§.qbus.super verbo.ex hoc oriēda.⁊ de ꝯtrahen.⁊ cōmit.stip.l.optimā.⁊ dicā.d.l.libellor.

Annus. Ibi vtilis.de eo qđ ad violentū non peruenit.nam de eo qđ peruenit perpetuo durat vt.s.e.l.in prin.ibi ex quo edita sunt.que editio ꝯtestationē pcedit.vt.C.de lit.conte.l.vnica. Et sic no.inspici tps edite actiōis. alibi inspicitur tempus prime iudicis editionis: vt.s.de lib.cā.l.igitur.§.ij.circa fi.ibi probatio aūt ⁊c.Ja. Alij tamē exponūt hic edita.i.per cōtestationē proposita ⁊ videtur esse interlinealis dn̄i dy.ƀm Ol.

Non solum autem. Ibi vtilitatum vt qȝ deiectus est quis de statione sua ex qua lucrabatur exercendo artē suaȝ.vel de possessione in qua pascebat oues. Et sic in hoc interdicto consideratur interesse ratione lucri.qđ tn̄ intelligas de lucro qđ habiturus fuisset sine alterius iniuria.nam lȝ hodie interesse consideretur ex lucro.vt.C.de sen.que pro eo qđ interest proferunt.l.vnica.⁊ ibi no.⁊ dixi verum est si capi potest sine alterius iniuria: vt.j.de fur.l.si quis vxori.§.pe. Et sic non facit pro questione quam format glo.s.eadem.l.§.qui vi deiectus.al's qui autē vi deiectus: vt ibi dixi.⁊ no.qđ sequitur φ hmōi interesse estimatio fieri dȝ a iudice delato sacramēto actori: vt.C.e.l.si qn̄.et j.qđ vi aut clā.l.semp.§.hoc interdicto.ver.officio.in fi.⁊.j.e.l.in interdicto.vbi plene dixi.vnde licet fructus percepti debeāt probari vt in condemnatione deueniant: percipiendi tn̄ ⁊ alie vtilitates officio iudicis estimantur per sacramētuȝ actoris vt hic ⁊ preall.l.⁊ de hoc no.extra de resti.spo.c.grauis.in vltima glo.⁊ de penis.c.calūniam.dy.ibi eoꝝ aūt.s.nō quesitoꝝ. Jac. Ex interdicto.ibi non possidet.i.qui possessionē amisit.nec ob.s.e.l.§.si fundus.dy.

Hoc interdictum heredi. Et sic interdictū vti possi.vt no.s.ad carbo.l.iōꝙ.⁊ nācīscēde possessionis.vt.s.quoꝝ lega.l.j.§.hoc interdictum.Ja.

Non autem alij. Ibi non possidet.s.post deiectionem sed tempore deiectionis possidebat ⁊ per deiectionem possessione priuatus fuit al's contra.s.e.l.eum qui neq.dy.ibi meos.i.procuratores colonos vel seruos per quos naturaliter possidebam.Dyn. ℂ In glo.hoc est planū.ibi peculiariter: vt.s.de acqui.pos.l.iij.§.saltus.⁊.s.hac.e.l.§.φ seruus.dy.ibi repsentet dn̄s.ar.s.de relig.⁊ sump.fune.l.ossa.§.fi.old.ibi nō eius.s.noīe cui dn̄s idēꝙ locator tradidit.dy.ibi retinere.contrarium innuit.d.l.peregre.§.quibus.Jac.ibi item facit ad hoc φ fauorabilior sit retentio φ perditio.Dy.

Si quis me. Casus iste non reperitur alibi.

Idem iulianus. Alias incipit si seruos.et alias est lex. Et dic φ ponit tres casus ad idem tendentes. Primus quando quosdam de seruis repulit ingressoꝝ ⁊ quosdam violenter retinuit. Secundus quando omnes violenter detinuit. Tertius quando ipse possessor retinetur.Dy.ibi imperauerit.concor.s.ne quis eum qui in ius voca.vi exi.l.sed eximendi.iij.rn̄.Old.ibi ab alio ingresso.Ja.ibi dictum est vt quibusdam deiectis ⁊ quibusdaȝ retentis locum habeat interdictum.Dy.ibi dicturi essemus.in articulo qui sequitur.Dy.⁊ Ja.ibi si aliquo libero homine.dy.ibi illic.i.in ea possessione.old. ℂ In glo.s.te intelligendum.ibi tantum patiatur edificare.vel ibi fuit patientia domini hic nō.⁊ melius signaretur hoc contrarium.j.proxi.respon.qȝ magis obstat.⁊ dic vt ibi dices.Ja.ibi item op.hec expositio eadeȝ est cum prima.⁊ solutio huius contrarij est melior etiam ad superius contrarium.dy. ℂ In glo.qȝ non distat.ibi vt modo dixi.vel dicas φ ibi loquitur vbi victus est possessor: qȝ hocipso vi deiectus habetur quod in alijs non fuit.Ja.ibi quid si imperaui ego ingressus.Ja.ibi vt hic dicitur in superiori littera.ibi autem etiam imperauit.Ja.

Idem est. Ut demum in id quod peruenit teneatur heres ⁊ non in plus.ibi peruenit.⁊ non vltra.Jaco.Ibi subire scilicet oportet.Jaco.

Hec autem actio. Ibi persecutio cōtinetur ex parte actoris ⁊ rei.dy.al's nō.vt.j.de act.⁊ obli.l.in honorarijs.

1 ℂ Armoꝝ appellatione quid contineatur.
2 Dolabrum est species armoꝝ.

1 **Armis deiectum.** No.quid contineat ap. armoꝝ † vt hic ⁊ in cōcor.in glo.signatis. Sed nunquid appellatione teli ꝯtineantur lapides. Uidetur φ non: vt.j.ad.l.iul.maie.l.j.vltra princi. In contrarium facit.s.ad sil.l.j.§.occisorum.sed dic vt.j.de verb.sig.l.si calūniet.§.telum.⁊ insti.de publi.iudi.§.telum autem. Et quid contineatur appella.armorum: vide.j.de re mili.l.g cōmeatus.⁊ no.extra de homici.c.iij.⁊ vide quod dixi.C.q̄ res
2 exportari non debeant.l.fi. Item dolabrum † est species armorum.vt.s.de offi.prefec.vig.l.nam salus.§.sciendū.⁊.C.de aduo.diuer.iudi.l.aduocati.⁊ vide in alphabeto dictione.armoꝝ appellatione.ibi vnus vel alter.i.vnus vel duo.dy.ibi retinuerit.i.habuerit.subaudi ⁊ alij erāt inermes.Dy.ibi inermes venerant.s.omnes.Dy. ℂ In fi.No.φ capitur hic qđ nocet.naȝ siue ab initio violentia armis caruit: sed postea sumpsit: vis armata dicitur.siue habuit ab initio sed non misit adhuc vis armata dicitur.⁊ sic initium ⁊ finē odio violenti expectamus.Ja. ℂ In glo.i.lancee.i.ibi rombolas.que padue frādiguli appellantur ⁊ pergami funde. ℂ In gl.ex eo in fi.de hoc vide quod no.⁊ dixi.s.e.l.j.§.vi possidere.ver.idem labeo. ℂ In glo.s.sine armis.in fi.vt pȝ.s.e.l.j.§.vi possidere.ver.idem labeo.⁊.j.proxi.§.si quis autem.⁊ ibi no.dy.in glo.ar.ad questioneȝ.hec questio no.per Azo.in summa vnde vi.in prin.⁊.e.ti.l.j.⁊ ibi dixi.⁊ no.etiam.s.ad.l.aquil.l.si ex plagis.§.tabernarius.⁊ adducendo questionem ad presentem.§.an videatur vi deiectus ⁊ habeat interdictum licet non patiatur se percuti.questio nō videtur habere dubium.naȝ cum absenti qui suspicatur se posse repelli hoc det interdictum ƀm opi.Azo.⁊ Jo.vt.s.eo.l.j.§.siue autem.multomagis ei qui presens est si deijciatur etiam si non expectet se pcuti cū videat se nō posse defendere.dy.ibi⁊ facit.s.ad hoc vt nō euentū sed principium spectemus.Ja.

Si quis autem. Ibi metu hoc.s.armatorū.dy.ibi nō videtur deiectus quo ad hoc vt habeat hoc interdictum.Dy.ibi sed alio tendebant.ergo a contrario si illuc tendebāt tenentur interdicto etiā si non occupauerint: vt.s.de vsuca.l.sequitur.§.si tu me.⁊ dixi s.e.l.j.§.vi possidere.ver.idem labeo.ibi audisset.s.vidit hic au diuit.dy.ibi siue verum.s.ipsos venire sed non illuc.Ol.ibi siue falsum.s.qȝ nullo modo veniebant.Ol.ibi non armis.deiectuȝ quantum ad hoc vt habeat hoc interdictum.ol.ibi nisi hoc solum ad id refertur quod dixit siue verum ⁊c.ol.ibi ab his.s.venientibus ⁊ alio tendentibus sed mutato proposito. In ver.si autem cum dominus.ibi in possessionem naturalem.dy.ibi armati qui occupauerant naturalem sed absens ciuilem animo retinuerat.dy. In ver.cum igitur.ibi repellere defendēdo.dy.ibi deijcere.subaudi permissum.Dy. ℂ In glo.ibi videtur.ibi secunduȝ Azo.hec vera.ol.ibi quod non placet.prout ibi dicis hic vi deiectum quo ad possessionem perdendam.Jac. ℂ In glo.ab eo tendentes.ibi proximo responso.⁊ in hoc solum differunt qȝ in primo responso vidit armatos venientes: in secundo audiuit relatione alterius.ol.⁊ hanc approbat.dy. ℂ In fi.et ideo prima verior.Dy. ℂ In glo.si alio.in prin.Op.φ non detur interdictum: etiaȝ si possessio ab his fuerit occupata.respō de ⁊c.old.ibi datur vtile.s.ratione peruentionis ad violentum.ol.ibi.§.

ol.ibi.§.interdictum.immo.§.siue aūt.ol.ibi si quis in seruitu te.⁊.j.qḋ vi aut clā probibere.ibi nec ꝙꝙ moueat ⁊c.ol.¶ In ea.glo.in fi.Uel dic hāc esse rōnē:q꞉ cū occupauerunt ⁊ postea fugerunt declaratur retro ꝙ habuerint animum occupandi ⁊ spoliandi.ar.š.ad macedo.l.sed iul.§.nō solum.⁊ not.š.e.l.§.plus deijcitur.at qui venit aīo expellēdi si profugit pro expulso habetur.ar.d.l.si quis in seruitute.§.fi.j.de fur.Ja.ibi.C.de rap.virg.l.vnica.§.penes aūt.ibi dum dicit.q꞉ hoc velle mulierem ⁊c.¶ In glo.contra.š.in fi.⁊ est ratio q꞉ hic ille qui dedit causam damno non fuit in culpa.ibi sic vt ibi no.dy.¶ In gl.facit.j.de materia huius glo.vide Az.in summa vnde vi.§.qc quid aūt.ibi tunc idem.s.ꝙ non habeat hoc interdictum.dy.ibi §.si quis aūt.ibi q꞉ nō illo aīo.al's non hoc aīo ⁊c.dy.ibi ex post facto venisse videātur.vt.š.ad macedo.l.sed iul.§.sed si ab initio.old.ibi in.d.§.si dn̄s.eū nō videri deiectū.dy.in.§.perinde.in fi.q꞉ sicut ibi inspicitur occupatio ⁊ posterius propositū cuꝫ primo alio tendebant:⁊ postea mutato proposito occupauerūt ita ⁊ in contrario casu posterius debet expectari propositum: q꞉ contrariorum eadem debet esse disciplina.dy.ibi non vnde vi locum habet.q꞉ suspicabar vim compulsiuam non expulsiuam.ibi q꞉ habeo interdictum.s.vnde vi.dy.q꞉ solūmodo vim expulsiuam suspicabar.Dy.

Cum igitur. Iste est vtilis.§.⁊ ꝑ eius declaratione vide qḋ no.in summa.e.§.j.⁊ qḋ no.⁊ dixi.C.e.l.j.Et no.qḋ dicit sed hoc ꝯfestim non ex interuallo.Qualiter aūt accipiatur istud verbum confestim hic no.in glo.⁊.š.ad tertul.l.j.§.confestim.de testa.l.heredes palaꝫ.in fi.j.de adul.l.qḋ ait lex.⁊ vide in alphabeto littera.C.dictione confestim.⁊ faciunt ad ea de quibus tractatur extra de elec.c.q꞉ propter.⁊.c.cum post petitam.⁊ ad multa alia similia.Dy.Dn̄s Ja.de are.C.qḋ cum eo.l.si seruus.videtur sentire ꝙ qn̄ dn̄s possidet per alium puta per seruum vel colonum ꝙ si deijciatur possit etiam ex interuallo recuperare naturalem ꝑpter ciuilem quam non retinuit:q꞉ magis videtur defendere ꝙ expellere.de quo dic vt ibi dixi ⁊ tetigi.j.vti possi.l.j.§.interdictū Et no.questionē quam facit glo.de eo qui deiectus fuit in villa ⁊ venit ad ciuitatem ad cōgregandū amicos ⁊ stetit biduo vel triduo ꝙ videatur facere incontinēti.ad hoc facit qḋ no.Inn.extra de resti.spo.c.olim.vbi dicit licere bellum moueri pro defensione ⁊ recuperatione rei sue.⁊ vide qḋ ibi no.per eum i gl.quō hoc licuit que notabilis est ad istam materiam.⁊ cum ista glo.bene concor.qḋ no.extra de homic.c.significasti.ij.§.fi.in fi.glo.magne.lꝫ alia glo.videatur innuere contrarium.s.ꝙ incōtinenti intelligatur eadem die:secus si sequenti die:q꞉ tunc videtur ex interuallo:vt no.insti.de interdic.§.recuperande.que tn̄ glo.in fi.videtur redire ad istam.de hoc etiam vide qḋ no.d.l.j.C.vnde vi.ver.item cum violentia debeat propulsari incontinenti.Ad predicta etiam facit:q꞉ factum in meo contra ius possum mea autoritate tollere:vt.C.vt nemo priuatus titulo.l.j.⁊ ibi dixi.⁊ ad hoc.š.ad.l.aquil.l.quemadmodū.§.si laqueos.⁊.j.qḋ vi aut clam.l.si vitem.§.si ad ianuaꝫ.⁊ ad hoc bene facit qḋ no.per Inno.extra de immu.eccle.c.q꞉ in domibus.Et predicta questio glo.potest esse vtilis.q꞉ si dicamus eum retinere possessionem non interrumpitur vsucapio:al's secus:vt.š.de vsuc.l.naturaliter.Et predicta questio an interrūpatur vsucapio quando vsucapiens deijcitur ⁊ statim recuperat not.C.ad l.iul.de vi.l.si quis ad se fundum.in vlti.glo.⁊ ibi de hoc satis dixi.ver.item queritur.pone ꝙ titius.⁊ glo.illa ꝫm antiquā glos.non terminat illam questionem sed quedam additio dn̄i Frāc.ac.habetur ibi que dicit respondeo nec desino vsucapere.⁊ idē videtur tenere glo.j.e.ti.l.qui possessionem.⁊ pro ista opinione facit q꞉ possessionem semper animo retinui:vt.š.de acqui.pos.l.clam possidere.§.qui ad nundinas.Alij tn̄ dicunt vsucapionem interrumpi propter odium prescriptionum restringendū ar.š.de libe.⁊ posthu.l.cum quidam.Quanto tempore perdat possessionem si eam non recuperet ⁊ alius de facto teneat.dic vt dixi.d.§.qui ad nundinas.¶ Item quero nunquid liceat deiecto statim recuperare possessionem per alium.Uidetur ꝙ sic q꞉ q per aliū facit ⁊c.vt.š.e.l.j.§.quotiens.Cōtrarium tenet glo.secundum Jo.j.e.l.cum fundum.in glo.que incipit ex interuallo.⁊ idem innuit glo.š.so.ma.l.si cum dotem.§.transgrediamur.quod est bene notandum in glo.que incipit.q꞉ nihil interest ⁊c.¶ In glo.i.anteꝙ ibi ad alia extranea.i.extraneos act⁹.dy.Ibi possideat.vt per hoc possit procedere vsucapio.nam si non durat possessio non procedit vsucapio.vt extra de reg.iur.c.sine possessione.dy.ibi perseuerat eadē.sed ego credo ꝙ quātum ad veritatem interim ⁊ eo tempore perdita sit possessio lꝫ fictione iuris ciuilis duret.⁊ ita pōt rn̄deri ad.d.l.qui possessionē.dy.¶ In fi.⁊ sic glo.figit pedē in vlti.opi.dy.

Cum procurator. Habens ad hoc speciale mandatum.vt.š.e.l.j.§.quotiens.no.ol.¶ In fi.no.ergo qḋ facit familia mea nō videor facere nisi mādem vel ratum habeā:vt hic ⁊.š.eo.l.j.§.ait ꝑtor.fallit in publicano nauta caupone ⁊ stabulario:q꞉ vtunt opera maloꝝ hoīm:vt.š.de publi.l.j.§.familie.dy.

Unde vi. Si fructuarius de possessione repellit vel rediens nō admittatur habet vtile dn̄ium interdictuꝫ.sed si ab initio ꝓhibetur adipisci possessionē cessat interdictum ⁊ vendicationē proponit.idem in vsurario.hoc tn̄ locū nō hꝫ in rebus mobilibus nisi solo cohereat.h.d.dy.Et allegatur.§.iste ꝙ fructuarius possidet naturaliter ⁊ ꝙ iā naturalē retinet aīo etiā si sit extra fundum si nō habuit animū deserendi.si eṁ nō possideret nō haberet hoc iterdictū:vt.š.e.l.j.§.interdictū aūt hoc.dy.Et ꝑ hoc.š.e.l.§.siue aūt.Sed videt nullā possessionē habere vt.š.de acq.pos.l.j.§.per euꝫ.de acq.re.do.l.acquiritur.§.fi.⁊.j.de preca.l.certe.§.is qui.sed subaudi ibi ciuilē sed naturalē sic vt hꝫ.⁊ de acq.pos.l.possessio quoqꝫ ⁊.l.naturaliter.ibi fructuario naturaliter possidenti.dy.ibi nō admisit.s.aliqs alius qui possessionē intrauerat.dy.ibi eū.s.fructuarium.dy.ibi volentē.s.fructuarium cui forte relictus erat vsuf.in testō vel restitutus inter viuos.dyn.ibi quid ergo est.i.qualiter ꝯsulitur fructuario.dy.In hoc casu cum non habeat interdictum.dy.Et rn̄det debet ⁊c.dy.ibi vendicare per ꝯfessoriam actionē que pro vsuf.datur.dy.In ver.ꝑtinet.ibi fuerint ibi.s.res mobiles.dy.¶ In glo.i.vtile.ibi.§.pen.nihil facit sed eo.ti.l.qui bona.§.⁊ superficiariū.⁊ de aqua plu.arcē.l.ꝙꝙ.§.fi.⁊.l.si vsuf.Ja.¶ In glo.⁊ vsuario.ibi rn̄deo nō.nā nec fundum possidet ⁊ naturaliter qḋ facit fructuarius:vt.š.de acq.pos.l.naturaliter.nec ipsam viam.Ja.de hoc vide qḋ dixi.C.e.l.si quis in tantā.ver.circa res queritur.In.§.si viam.sed restituitur in integruꝫ.vt ibi no.dy.ibi non realem.i.non habēti rusticam.dy.vt ibi.de quo dic vt no.in.l.qui viam.statim alleg.et l.ij.dy.¶ In glos.retinuit ergo.s.fructuarius.dy.ibi.s.iul.sed dic vt.š.de acqui.pos.l.j.dy.ibi respondeo non.qḋ patet.j.e.l.si de fundo.⁊ no.š.de vsuf.quemadmo.ca.l.j.in fi.licet glo.videatur sentire contrarium in.l.si quis in tantam.C.vnde vi.sed illa glo.falsa est ⁊ predicte vere.dyn.Non ob.ꝙ deiecto colono deijci videatur dominus:q꞉ dominus possidet per eum ⁊ ex cuius persona commodum sentio ⁊c.vt in regula iuris.dy.¶ In glo.sed cum fructuarius.ibi possessionem acquirat.hoc verum quando concurrunt affectio tradentis poss.⁊ acquirentis.Si vero non concurrit affectio vtriusqꝫ:tūc est necessarius verus titulus ⁊ palpatio rei:vt.š.de acqui.pos.l.iij.§.neratius.⁊ no.e.ti.l.j.§.j.Ja.⁊ dy.¶ In fi.vel hic prohibens possidebat.quod autem in contrario dicitur obtinet cum traditio fiebat a possessore.Ja.¶ In glo.sed quomodo vendicat.in principio.sic forma hoc contrarium rei corporalis ⁊ incorporalis pariter procedit prescriptio.C.de prescri.lon.tem.l.fi.sed in acquisitione rei corporalis necessaria est traditio:vt.š.de rei ven.l.si ager.ergo cum iste vsuf.non apprehenderit quasi possessioneꝫ seruitutis vsuf.confessoria que datur pro vsuf.loco rei vendicationis locum habere non pōt.dy.ibi fuit relictus in vltima voluntate.s.vsuf.⁊ sic statim transiuit dn̄ium in legatarium:vt.j.de fur.l.titio.dy.ibi postea desijt.⁊ ex quo desijt possidere alius occupauit.dy.¶ In glo.in edificio.in fi.⁊ facit.š.e.l.j.§.illud.ol.Et vide ad hanc materiam qḋ dixi.š.de serui.l.seruitutes.rusti.ver.item quero quare pro retinenda.

Qui vsuf.nomine. Ibi quasi possessione.Nota ꝙ incorporalia non possidentur sed quasi.⁊.š.de acqui.re.do.l.seruus.§.incorporales.vbi de hoc.⁊ ex q.cau.ma.l.ait pretor.§.itē ei.⁊ ibi not.ol.ibi hoc interdicto deiectus.ol.ibi prohibitus.i.deiectus.ol.ibi successoribus cū mortuus est.vel sibi dumviuit.ol.ibi sarciatur.no.i hoc interdicto.agi pro accessorijs sine principali vt no.extra de resti.spo.c.grauis.per Inno.⁊ ol.ibi heres quoqꝫ.deijcientis fructuarium.ol.¶ In glo.i.fructus percepti in fin.sed hoc verum non est.s.restitui quasi poss.⁊ vsuf.qui non est.quia qḋ non est in rerum natura restitui non pōt.vt.š.q.mo.pig.vel hypo.sol.l.sicut.in prin.j.de noua.l.quotiens.⁊.š.de contrahē.emp.l.nec emptio.⁊ innuit littera presens.ibi nō vt i futurū ⁊c.⁊.j.e.l.si plures.in fi.

Si me vi. Alias si vi me.Ibi quis administrator.ibi nomine.alias non teneretur municipes etiam de eo quod ad eos peruenit:vt.j.e.l.cum a te.nisi forte de municipum numero fuerit.ar.š.e.l.j.§.si filius.⁊.§.precedenti.Uel aliud in familia cuius nomine in dominum actio prodita est.sed non i municipium ex facto municipis.ar.š.quod cuiusqꝫ vniuersitatis

nomine.l.ij.Ja.ibi in municipes.qui non mandauerũt nec ratum habuerunt ƀm vnum casum.dy.ibi peruenit.ergo a ↄtrario sensu si non pũenit non tenet.dyn.¶ In glo.sed obijcit.ibi interdicto.s.directo.dy.ibi.§.in hac.itẽ in.l.cũ a te.nõ fuit facta deiectio noĩe eius ad quẽ peruenit.Uel dic aut noĩe meo deiecisti:ꝛ tunc si ratuȝ habeo teneoꝛ insolidũ al's inquantũ ad me peruenit vt hic.ꝛ.s̃.e.l.j.§.quotiẽs.ver cũ aũt.ꝛ.l.iij.§.cum aũt ꝓcur.ꝛ ar.s̃.ne quid in loco publi.l.ij.§.restituas.Aut nõ meo nomine:ꝛ tunc aut es de mea familia ꝛ teneoꝛ inquantũ ad me peruenit.vt.s̃.e.l.j.§.si filius.ꝛ.§.ꝓcedenti.Aut non ꝛ non teneoꝛ.vt.j̃.e.l.cum a te.ꝛ.j̃.e.l.si de fundo.Ja.Uel dic ƀm dyn.ꝛ est quasi idem in superioribus.Aut neq̃ mandaui neq̃ ratum habui nec meo nomine gestum est:ꝛ tunc aut expulsio facta est per eum cuius factum meum reputatur ꝛ teneoꝛ inquantũ ad me peruenit.ꝛ sic loquitur.s̃.e.l.j.§.familie.ꝛ.§.si quis.ꝛ.§.seq. Aut expulsio fuit facta per eum cuius factum meuȝ non reputatur:ꝛ tunc non teneoꝛ in aliquo.ꝛ ita loquitur.j̃.e.l.cum a te. Aut non mandaui neq̃ ratum habui sed meo nomine gestum est:ꝛ tunc teneoꝛ inquantuȝ ad me peruenit.ꝛ ita loquitur hec lex.Aut mandaui aut ratum habui qͦ meo nomine gestuȝ est ꝛ tunc teneoꝛ in solidum:vt.s̃.e.l.j.§.quotiens.dy.¶ In fi.ista vltima est quedam diuinare:ꝛ ideo prima verioꝛ.vt.s̃.eodẽ.l.j. §.quod igitur.dy.

Si rerum. Hoc interdictum non competit pro violentia compulsiua: sed solum expulsiua.h.d.Et facit ad qõneȝ sacerdotis compulsi tradere claues ꝛ possessionem ecclesie ꝙ non habeat hoc interdictum.dy.¶ Ibi vi compulsiua non expulsiua.dy.

Interdicto vnde vi. In hoc interdicto venit omne interesse actoris etiam extra rem.h.d.et concoꝛ.s̃.e.l.j.§.rectissime.ꝛ.§.ex die.ꝛ.§.non solum ꝛ probatur istud interesse ꝛ damnum per sacramẽtum actoris vt in glo.dicitur quod est notandum.ꝛ est casus.C.e.l.si quãdo. ꝛ ibi de hoc dixi.¶ Et oppo.ad hanc.l.j̃.de furtis.l.si vendidero.§.cum autem.vbi dicitur ꝙ interesse non potest esse minus vera rei estimatione.cuius contrarium hic innuit littera.ibi qͦ alias minus ꝛc.Ad hoc respondet glo.ꝛ vtinam bene ꝙ nõ potest interesse minus vera rei estimatione.plus autem potest interesse:interdum in maioꝛi quantitate:interdum in minoꝛi.verbi gratia res valet viginti:mea interest in centum:ꝛ sic in maioꝛi quantitate ꝙ̃ sit vera estimatio rei.sed si mea interest in.x.vltra veram rei estimationem:tunc interest in minoꝛi quantitate ꝙ̃ sit vera estimatio rei.ꝛ ista glo.est valde colorata:sed tamen vera est quando expulsus erat dominus ꝛ possessoꝛ.sed si esset tantum possessoꝛ ꝛ non haberet ius in re vt q2 eam occupasset hoc casu fieret estimatio eius quod interest ratione possessiõis tantuȝ:idemq̃ patet in fructuario expulso qui habet ius in re ꝛ tamen fit estimatio interesse ratione possessionis tantum vel iuris qͦ habet in re non aũt ipsius rei.ꝛ sic patet ꝙ potest interesse in minoꝛi quantitate ꝙ̃ sit vera estimatio rei.ꝛ hoc ꝓbatur.d.l.si vẽdidero.§.cum autem.Unde distingue.Aut datur interdictum ratione possessionis tantuȝ:ꝛ tunc illa sola estimatur.Aut ratione possessionis ꝛ proprietatis:ꝛ tunc etiam ipsiꝰ proprietatis siue dominij fit estimatio.vt.j̃.vti posside.l.si duo. §.fi.Aut datur ratione alterius iuris ꝛ possessionis.vt in fructuario vsuario ꝛ similibus:ꝛ tunc illius iuris fit estimatio: vt s̃.e.l.iij.§.vnde vi.ꝛ.§.qui vsuf.nomine.dy.Uel dic ꝙ in.l.contraria.j̃.de fur.petebam rem cuius dominus eraȝ.ꝛ ideo ibi dicit iure dominij ꝛc.hic vero petebam possessionem solam qua spoliatus eraȝ mihi restitui.vnde fit estimatio ipsius possessionis que potest esse minoꝛ ꝙ̃ sit rei estimatio:vt.j̃.ti.j.l. si duo. §. fi.in fi.dy.Uel dic vt statim dicam ƀm Ja.de are.in suppletiõe glo.ibi intersit.s.actoris extra rem delato sibi sacramento. Ibi possidere.s.rem de qua deiectus est.dy.ibi quod.s.interesse extra rem.dy.ibi is est.i.valeat vera estimatione.dy.ibi hereditatis delate ipsi seruo.dy.ibi eius.s.actoris.Dy.ibi eum.s.seruũ. dy.¶ In gl.non dicit minus rei.i.vnde possessionis qua pars per violentum spoliatus est.non autem intelligitur de estimatione proprietatis:vt.j̃.ti.j.l.si duo.§.fi.j̃.de fur.l.furtiuam.ꝛ.s̃. quod metus causa.l.si mulier.§.qui possessionem.Ol.ibi.§.cuȝ autem.sed dic vt ibi no.ol.Uel dic ƀm Ja.de are.ꝙ ibi de iure dominij actio defertur.alias secus.vt.e.ti.l.furtiuam ancillaȝ. alias ancillam furtiuaȝ.sed hic raptoꝛ non potest excipere hũc non esse dominum.ar.C.de prescrip.xxx.anno.l.si quis emptionis.§.sed ꝛ si quis.ꝛ ar.j̃.vi bo.rap.l.ij.§.generaliter.Sed contra videtur.s̃.de tritica.l.ij.ꝛ.d.l.si mulier.§.qui possessionem. s̃.quod metus causa.ꝛ.d.l.furtiuam.j̃.de furtis.Dic ergo hic loquitur de interesse extra rem.nam potest omnino compellere restituere:vt.s̃.quod metus causa.l.si cum exceptione.§.quatenus.ꝛ.§.presenti.sed si non habet estimabitur possessio per iuramentum in litem.ar.j̃.quod vi aut clam.l.semper.§.in hoc interdicto.ꝛ in interesse extra rem obseruabitur quod hic dicitur Jaco.ibi secundum Azonem ꝛ Hug.hec glo.errauit:quia distinctio glo.locum haberet quando deferretur actio ratione ꝓprietatis:quia tunc non potest in minus interesse ꝙ̃ in veram estimationem rei.i.proprietatis.vt.j̃.vti possidetis.l.si duo.§.final.Unde distingue quia cum agitur hoc interdicto:aut restituitur possessio:ꝛ tunc veniunt etiam omnia damna que ratione possessionis passus est deiectus.vt.s̃.e.l.j.§.ex die.Aut non restituitur possessio:ꝛ tunc estimatur commodum possessionis siue interesse.ꝛ hoc interesse potest excedere ꝛ non excedere veram rei estimationem vt hic.dy.ibi ꝛ qͦ ibi no.de rebus depositis estimandis.Ja.

Cum a te. De violenta possessione seu hoc interdicto non agitur contra singularem successoꝛem.hoc dicit lex ista.Nam non videoꝛ possidere si possideo ab eo quem scio possidere vt.j̃.titu.j.l.iij.§.non videoꝛ.sed iure canonico secus videtur vt extra de iudicijs.c.quia quinq̃.cum ibi not.de restitu.spolia.c. sepe contingit.cum ibi no.per.B.ꝛ Innocen.eo.titu.c.cum ad sedem.in fine.ꝛ.c.olim.ij.ꝛ vtrobiq̃ de hoc no.ꝛ.iij.q.j.c.reintegranda.in glo.ꝛ per Archi.Uerum est tamen ꝙ etiam de iure canonico non datur interdictum vnde vi.sed officium iudicis vel conditio ex illo canone reintegrãda:vt ex ꝓdictis colligi põt.ꝛ hoc videtur verum si scienter recepit rẽ a violento.secus si bonafide.vt no.extra de testi.c.significauerunt.in glo.que incipit hec ratio.In regno etiam sicilie datur contra singulareȝ successoꝛem:vt vidi contineri in quadam constitutione dicti regni que incipit circa violentiarum.ꝛ fuit constitutio imperatoris Federici.Ideȝ secus est in actione quod metus causa:quia datur contra quẽlibet successoꝛem seu possessoꝛẽ rei in qua metus est adhibitus:vt.ff.quod metus causa.l.si cum exceptione §.aliquando.C.quod metus causa.l.non interest.ꝛ extra de his q̃ vi metusve cã.c.alias.ꝛ.c.ad audientiã.sic ꝛ interdictuȝ qͦ vi aut clã.vt.j̃.qͦ vi aut clã.l.semper.in prin.¶ Itẽ quid dices. intrasti violenter possessionem rei mee postea longo tẽpoꝛe dereliquisti eam ꝛ fuit vacans:alius in eam sic vacanteȝ intrauit cui tenebitur iste restituere vtrum violẽto an vero domino:dic ꝙ violento.ar.huius.l.ꝛ.s̃.eo.l.j.§.qui vi a me.ꝛ no.hec questio C.vnde vi.l.cum querebatur.in glo.que incipit ꝛ non est res sacra.Sed si verus dominus intrasset ipsam possessionem sic vacantem an tenetur restituere.Dic ꝙ sic:nisi incontinenti probet de dominio:vt.ff.vt in poss.lega.l.fi is a quo.ꝛ hec questio no.dicta.l.cuȝ querebatur.in glo.que incipit.ignorantia ergo. Sed nunquid successoꝛ in dignitate tenebitur hoc interdicto. verbi gratia.abbas alicuius monasterij me spoliauit moꝛtuus est ꝛ alius sibi successit.Dic ꝙ sic.vt nota.per Innocentium. extra de oꝛdine cognitio.c.cum dilectus.¶ Item si deposui rẽ meam apud aliqueȝ ꝛ denegat mihi restituere:nunquid liceat mihi sibi violẽter auferre.dic vt no.extra de iureiuran.c.sicut. per Inno.

Vulcinius. Ibi possideri.ꝛ p ↄñs hoc interdictũ locũ habere.ibi vel ꝓ saltẽ.vel ꝓ etiam.Ja.¶ In gl.large accipe.ibi.i. detineret.hoc falsum q2 ꝓ determinatione sola rei immobilis nõ daf hoc interdictũ immo exigit vera possessio.et iõ colono nõ daf.vt.s̃.e.l.j.§.deijcit.in fi.ꝛ.§.interdictũ.ꝛ.j̃.e.l. fi.Nec ob.§.qͦ aũt.q2 loqtur in rebus mobilibꝰ accessoꝛijs rei immobili de qua qs deijcitur in qbus secũdario locũ h3 hoc interdictũ:ꝛ in illis nõ est necessaria vera possessio:sed sufficit sola detẽtatio.vt.d.l.j.§.si fundus a quo.ꝛ.§.nõ solũ.ꝛ.§.illud.et ita intelligi d3 hec glo.dy.

a **Si plures heredes.** a Violẽti.dy. Ibi peruenit ex deiectione facta per defunctum.vnde licet hoc interdictum sit personale:aduersus tamẽ heredem ad quẽ soluȝ peruenit possessio daf insolidũ licet pro debitis in quantitate vel in genere qlibet heredũ teneaf pro hereditaria poꝛtione.vt C.si cer.pe.l.j.dy.Et vide qͦ no.in vsibus feu.si de feudo fu.cõtrouersia.c.omnes filij.

a ¶ Si plures heredes adde bar.in l.iiij.§.cato.ꝛ in.l.stipulatiões.nõ diuidunf.ff.de v.ob.vbi materia huius.§.ꝓeũ enodaf

Deiectum. Ibi interdũ.s.qñ est tpe finitus.Dy. ibi ↄstituere.s.de nouo.dy.¶ In glo. etiã post annũ.in fi.hãc glo.intellige cũ determinatione.l.se.et qͦ ibi no.dy.¶ In glo.facti nõ iuris.ibi sed q̃ glo.est hec ꝛc.s. qͦ est in tex.Ja.¶ In glo.ꝛ facit.s.qñ non est admissus tũc restituitur ꝛ proprie stat restituere.

SI de fundo ꝓprietariū. Et etiam fructuarium. Ol. ¶ In glo. necnon fructuarium. ibi vel ibi in eis dicit. hec vera. & no. eam & vide qđ no. s. e. l. iij. §. vnde vi. in suppletione glo. que incipit retinuit ergo. ¶ In ea. gl. in fi. ar. j. de iti. actuq; priua. l. iij. §. vti videamus. ibi per fructuarium &c. Ol. & dy. ¶ In gl. sed qd si predo. ibi ſm quosdam. ar. s. e. l. j. §. si filius. & §. familie. & l. si vi me. & s. qđ metus cā. l. si cum excep. §. pedius. ol. ¶ In. e. gl. ibi ſm Ray. & hoc ꝯtra. ꝑ qbus est. s. e. l. cū a te. ol. ¶ In fi. ſz ego credo posse agi ꝯtra ꝓprietariū insolidū & sic prima vera. nam nō video quō possit rō diuersitatis reddi de isto casu ad illum. s. de eo ꝑ quem factum erit. l. fi. dy.

a ¶ Az facit adde bar. i. l. natural'r. §. j. s. de acqui. pos.

a **V**Im facit. [a] Scilicet turbatiuam ex qua non oritur hoc interdictū vnde vi sed vti possidetis. Et ita ex hac. l. bene colligit quō sint formandi articuli positiones & exceptiões in interdicto vti possidetis: vt dixi etiam. s. e. l. j. §. si aduersus. Et breuiter hoc dicit hec lex q quocūq; modo impeditur quis ad portandū in fundum vel faciendum illa que sunt necessaria ad culturam facta est ei vis turbatiua: vt. j. de iti. actuq; priua. l. veteres. & l. apparet. & j. qđ vi aut clā. l. vim facit. dy. ibi siue. s. faciat aliquid ꝓpter qđ non sinat quiete aduersarium possidere. Ja. ibi in serendo pōt esse vna dictio & etiam due. Jac. Melius credo q sint due & expone in serendo. i. in seminando. Ol. ¶ In glo. ibi. §. aristo. in fi. & l. iij. §. si quis. & dic vt ibi no. Jac. ibi. l. hoc aūt. in fi. vel dic vt ibi no. vel dic qđ facit eo qđ generaliter tractat de vi. vt. s. in rubrica no. nō tn̄ pro omni vi locū habet hoc interdictum vt. s. e. l. j. §. hoc interdictum. non ad oēm vim vt hic ponit de vi ad quam non pertinet. Et ad hunc intellectum oppone de. l. j. §. non aūt alij. s. e. & so. vt ibi. Jac. ¶ In fi. primus intellectus magis cōis est. Ray. Itē facit ad. l. istam extra de resti. spo. c. sepe. vbi dicitur non esse differentiam inter inuadentē rem alienam & iniuste detinētem: & non solum dicit possessorem molestare qui eum expellat sed etiam qui cōtra voluntatem eius rem detinet vt no. per Innoc. extra de ap. bone circa prin. Item qui facit mihi controuersiam de re mea videt vim facere vt no. per Compost. extra de rescrip. mandatum. v. sed quero quid in hoc casu. vbi ratione impedimenti. Itez qui contra iura citat aliquem ad iudicium videtur vim facere si citatus re ipsa extra domum vocatur. vt. s. de in ius vocā. l. pleriq;. in fi. Et no. bonam glo. que est. xvj. q. vlti. c. contra sanctoꝝ patrum. vbi habetur q quis videtur expellere eum quem nō permittit vti dignitate sua.

COlonus. Ibi petiturum postq; interuertit possessionem. dy. ¶ In fi. qꝛ tunc non videtur interuertere possessionem. & ideo interdictum vnde vi non daretur contra colonum sed contra deiectorem haberet tunc dn̄s interdictum. dyn. Et concor. j. e. cum fundum. ¶ In glo. expensaruz forte. ibi primo animo forte. secus qn̄ bono aīo vt. d. l. si quis rem. ij. rn̄. Qđ intellige si iustam causam habuit retinēdi vt ibi in littera pꝫ. dy. Et se colonū nō deficiēdo: al's secus. ar. s. de acqui. pos. l. j. §. si seruus. Ja. Itē vide ad hāc materiā qđ no. s. cōi diui. l. cōi diuidundo. §. neq;. & C. loca. l. si de fundo.

SEd si vi. Hanc legem legas post sequētez l. si vi me. & hanc cū illa continua Jaco. Et credo q vitium fuerit scriptoris eā preponēdo. ¶ In fi. siue bona fide siue mala eas possidebas. ol.

CUi possessionem. Ibi deinde. i. sine interuallo inter vnam deiectionē & aliam. ol. ¶ In fi. ex prima deiectione non ex recuperatione quam feci. old. Sed si ex interuallo dicerem nō haberes cōtra me ex prima deiectione interdictū cū tu eo mihi tenearis: vt. C. ad. l. iul. de vi. l. si quis ad se fundum. Sic ego ex interuallo postea te deijciam habes interdictū ex hac scđa deiectione quā feci nō ex prima: qꝛ tua violētia interdictū ꝑdidisti qđ pro prima deiectione habebas. & hoc sentit hec. l. & d. l. si quis ad se fundum. Ja. ¶ In glo. i. quam possessionē. ibi. i. naturaliter. sed ibi nō fuit recuperata incontinēti sed ex interuallo hic sic. Dyn. & Ja. de bel. Et de hoc an interrumpatur vsucapio: dic vt dixi. s. e. l. iij. §. cum igitur. ¶ In glo. i. efficax. ibi saltem ad penaz. & videt q sic: qꝛ per secundam violētiam prima est absumpta: vt. C. ad. l. iul. de vi. d. l. si quis ad se fundum. & qꝛ dn̄ sibi ius dicit per violētiam ꝑdit ius crediti: vt. s. qđ metus cā. l. extat. j. ad. l. iul. de vi. l. creditores. & C. de suffrag. l. j. & de perdito iure in principali. i. in re non restat ius in accessorio. i. in pena. vt. C. de vsuris. l. eos. s. de pecul. l. neq; accessionum. & j. de reg. iur. l. cū principalis. Econtra videtur q non: vt. j. de fur. l. qui vas. ſm q glo. ibi intelligit in prin. lꝫ perdatur ius qđ ad rem competit: non tn̄ quo ad penam ad quam rem cōditio competebat mihi. Unde aut est estimatio rei: vt qꝛ ego deiectus primo dn̄s erā: & adhuc duret petitio eius. Aut erat translatio dominij qꝛ dn̄s me deiecerat: et tunc perdita sit cū perdiderim ius ad estimationē contra ipm. ipse autem ad ius dominij contra me conditionem habet. ar. s. de noxa. l. quemadmodum. §. fi. Ja. Dy. tenet primam. nā prima vis fuit consumpta per secundam: vt dictum est. licet contrariuz notetur. s. e. l. j. §. qđ vi a me. dy. & ibi de hoc tetigi. & plenissime. d. l. si quis a se fundum.

b ¶ Cum fundum. Adde bar. i. l. vt vi. ff. de iusti. et iu. glo. in. l. si me in vacuā de acq. poss. & bar. in. l. iij. C. de pig. iij. q.

b **C**Um fundum. [b] Scꝫ locatum. Qui subaudi ille. dy. intra re. s. fundū. dy. ibi probibuit. s. animo interuertendi possessionem. ibi emptor. s. non admissus. dy. ibi de interdictis vnde vi quesitum est. i. cui competat propria violentia per colonum commissa. & cui competat pro scđa per emptorem commissa. dy. ibi placebat. nunc incipit respondere. dy. ibi eo animo esset. i. presumeretur esse. dyn. ibi adeptus nō fuisset. hic lege ver. non enim. qui. j. sequitur. postea reassume ver. emptor. Ibi nemo enim ad precedentia non ad proxima refertur. Dy. & Jaco. ibi cui venditori. dy. ¶ In glo. prius etiam male cogitans. sed dato q ante male non cogitaret ex quo male cogitat modo teneretur interdicto. vnde in hoc est vis an iustam causam habuerit vel non: vt. s. e. l. colonus. & ibi no. ¶ In glo. cum ergo in fi. sed sol. qꝛ hic fuit simplex iussus. ibi aūt animus transferendi. vel dic vt ibi no. per dy. ¶ In glo. ex interuallo. ibi & per aliū. hoc videt approbari in glo. s. so. ma. l. si cū dotez. §. transgrediamur. & de hoc dixi. s. e. l. iij. §. cum igitur. ¶ In glo. ideo dico vēditori cōtra colonū. immo colono cōtra emptorem expellentē. Ol.

EUm qui. In glo. vnde vi. ibi intētari siue codē tpe siue diuersis. dy. ibi qꝛ ad diuersa. immo ad idem sed ex diuersis causis. dy. ibi de iudi. l. nulli. & hec est veritas & est mirum quomodo tanti doctores: vt Jo. & Az. fuerūt in contraria opinione. dy. Secus est in interdicto retinēde possessionis: qꝛ sibi esset contrarius: vt de leg. ij. cū filius. §. varijs. & hoc cum ciuiliter & naturaliter possidet. Si autē naturaliter tantum dicam etiam interdictum retinende possessionis cū rei ven. concurrere. & ob hoc non videtur varius cum rei ven. etiā possidenti detur contra quēlibet detentatorem: vt. s. de rei vē. l. officium. & no. hoc. s. de acqui. possess. l. naturaliter. §. nihil. et j. ti. j. l. si duo. circa prin. dy. Et de hoc no. per eundem dyn. extra de regulis iuris. c. qui ad agendum. li. vj. & dixi. d. l. ordinarij. C. de rei ven.

MErito. Culpa q̄ est in faciendo preponderat culpe que est in negligendo. h. d. & ad hoc. s. so. ma. l. semel mora. ol.

¶ Uti possidetis. Rubrica.

¶ Super rubrica. Uide Azo. in summa. & Rof. e. ti. & sequenti de interdicto vtrobi. Et not. q ille qui turbatur in possessione rei sue habet plura remedia. Primo interdictum vti possidetis: vt hoc ti. per totum. Item actione iniuriarū: vt. j. de iniur. l. iniuriarum. §. fi. & s. de acqui. re. do. l. naturalem. Itē possum eum expellere cū moderamine inculpate tutele: vt. C. vnde vi. l. j. Item implorare officiuz iudicis vt eū prohibeat a turbatione etiam exigendo cautionem ab eo: vt dixi. C. de transac. l. si super possessione. & pro hoc. C. de suscep. & archa. l. j. li. x. de vsuf. l. equissimum. & de offi. presi. l. illicitas. & l. congruit. & vide qđ not. C. e. super rubrica. ¶ Sed nunquid agens hoc interdicto qꝛ dicat se turbari tenetur exprimere modum & qualitatem turbationis. Inno. q sic. extra de proba. licet. vbi de ista materia satis no. per ipsum & alios. & dixi etiam. j. de iniur. l. pretor edixit. & vide etiam ad materiam huius ti. s. tit. proxi. l. vim facit. & qđ ibi dixi. Quid obtineat in hoc interdicto. pro quibus rebus nō detur. quid in eo veniat. qualiter sit. que fuit eius causa cui det que sit differentia inter hoc & illud vnde vi hic habentur. j. e. l. j. vsq; ad. §. instituto. Et pulchra exempla & subtilia de vi claz & precario. Et an pro seruitutibus locū habeat. De isto interdicto qn̄ locum habeat pulchra vide. j. e. l. §. huius aūt interdicti An possim clādestine ingredientē violenter expellere. j. ea. l. §. interdictum aūt. Si te violenter deieci & tu me inquietas an obtineam in hoc interdicto cōtra te. e. l. §. qđ aūt. Et an istud possit proponi in modū excep. per istū turbantē q restituatur sibi possessio per vim ablata. An iusta possessio defendatur ꝑ hoc interdictum. j. eo. l. iusta. Si ambo pariter probent quid faciet

iudex.j.eo.l.si duo.in prin.Et an de necessitate primo intentet possessorium ꝙ petitorium.Et qñ.Et an vitia autoris noceāt in hoc interdicto de inquilino.e.l.§.cũ inquilinus. Et ꝙ aliud sit habitare aliud possidere.Et ideo vxor probans se habitare in domo viri nõ pro hoc ꝓbat poss.Et aliud est possidere aliud in poss.esse.ꝛ aliud detinere.ꝛ aliud possidere.Qđ facit ad dicta testium deponẽtium super possessione.Si quis transduxit vites meas in suo vel sup arboribus suis quõ mihi consulatur e.l.§.videamus.j.Et ꝙ paria sunt ꝓhibere colere ꝛ prohibere fundũ possidere.An pro protecto cõpetat hoc interdictũ.ea.l.§.itẽ videamus.ij.ꝛ.§.labeo.ꝛ ibi de inquilino.Et qđ dicit qua si dñs rei ꝯducte ꝛ ibi etiã de superficiario.An creditor missus ex pretorio pignore habeat locũ interdictũ.e.l.§.creditores. qđ aliud sit precium possessionis aliud proprietatis. Qđ duo pos sint habere naturalẽ insolidũ rõne diuersoꝝ iuriũ.e.l.§.fi.Et facit pro opi.vltramontanoꝝ ꝙ fructuarius nullo modo possideat.An in hoc interdicto ꝓficiat probare de proprietate.j.de preca.l.sed si eam rem.

☞ Possidere vi,clam vel precario quõ quis dicatur.

It pretor. In verbis edicti primo pretor determinat quis interdicto vti possidetis obtineat ꝛ quis non. Scđo pro quibus rebus non det.Tertio quid in eo veniat.Postea sequuntur verba iuriscõsulti qui ꝓcedit hoc ordine.Primo pro quarũ rerum possessione det.Scđo ad quid ꝛ qualis sit. Tertio que fuit cã interdicti.Quarto cui detur.Quinto que sit dña inter hoc interdictum ꝛ interdictum vnde vi.ꝛ hoc vsq ad.§.restituende.Uel dic ꝙ hec.l.vsq ad.§.restituẽde.diuiditur in quatuor partes.Primo ponit verba interdicti vsq ibi hoc interdictum ꝛc.Scđo dicit pro quarũ rerum possessione detur hoc interdictum.ꝛ ad quid.ꝛ hoc vsq ibi.huius autẽ interdicti ꝛc. Tertio que fuit cã proponẽdi hoc interdictũ vsq ibi.est igitur Quarto que sit dña inter hoc interdictũ ꝛ interdictũ vnde vi. vsq ad.§.restituende.¶ Et ad euidentiã prin.huius.l. distingue.Aut vterq illoꝝ qui volunt intẽtare interdictum vti possidetis possidet iuste vt proprietarius ciuiliter ꝛ vsufructuarius naturaliter:ꝛ tunc vterq vincit in hoc interdicto.vt hic ꝛ.j.e.l.fi.Aut vnus iuste puta dñs ciuiliter:alter iniuste puta ille q habet naturalẽ possessionẽ a fructuario deserẽte poss.fundi in quo habet vsumf.ꝛ tunc similiter vterq vincit.Aut vterq iniuste puta vnus hʒ ciuilem a dño deserente fundum: alius hʒ naturalẽ a fructuario deserente fundum ꝛ tũc similiter vterq vincit in hoc interdicto etiam si vi clam vel precario possideat non ab aduersario vt.j.§.fi.ꝛ.l.se.Et ideo ista exempla ponuntur in proprietario ꝛ vsufructuario.vel in vno habente possessionem naturalem ꝛ alio ciuileʒ.qꝛ hoc interdictũ nõ posset habere locum inter duos contendentes se possidere insolidum qꝛ duo non possunt insolidum possidere:vt.j.de preca.l.duo. Si aũt aliquis possideret ab aduersario vi clam vel precario ꝯtra talem aduersarium nõ posset obtinere in hoc interdicto vt hic a contrario sensu.ꝛ.j.e.§.fi.¶ Et casum in isto prin.sic pones. possideo domum vel fundum ciuiliter tantum:tu naturaliter tñ puta tu es fructuarius inquietas me in mea ciuili: qꝛ forte volo domum reficere ꝛ tu impedis.ago contra te vti possidetis.vel si te turbo in tua naturali agis contra me: queritur qs succumbet.Respondetur si ego non possideo meam ciuilẽ a te vi clam vel precario:nec econtra tu a me tuam naturalẽ:iudex pronunciabit ꝙ neuter turbet alium in sua sed ꝙ quilibet suã pacifice possideat dicendo vti possidetis ita possidetis ita possideatis.pro hoc.s.de vsuf.actenus.¶ Sed quero qñ dicitur quis possidere † vi clam vel precario ita ꝙ non habeat locum hoc interdictum.Rñ.hec verba tribus generibus exemploꝝ declarabo.Nam aliqñ vterq litigantium iuste possidet vt ꝓprietarius ciuilẽ ꝛ fructuarius naturalẽ ꝛ qlibet iuste:si agant adinuicẽ iudex pronũciabit vt dixi.ꝛ qđ dixi in fructuario idẽ in feudatario emphiteota ꝛ similibus iustam possessionem habentibus.qꝛ cum quilibet iuste possideat quilibet est tuendus in sua possessione.¶ Aliqñ possidet vnus iuste alter vi vel clã vel precario:non tñ ab aduersario:sed ab alio:ꝛ tũc etiã vterq vincet.iustus in sua ꝛ iniustus quo ad alium:sed nõ quo ad aduersarium in sua.ꝛ est ratio:qꝛ quo ad aduersariũ sua iusta est: vt.s.de acqui.pos.l.fi.ꝛ.j.e.l.iusta.¶ Sed qualiter põt qs possidere quo ad alium iniuste non quo ad aduersarium.Respondeo si ꝓprietarius possidet ciuilẽ fructuarius vel emphiteota naturalẽ:quidã extraneus expulit eũ de sua naturali qua eum priuauit.non aũt proprietarium sua ciuili:vt.s.de vi ꝛ vi ar.l.iij.§.vñ vi.ꝓprietarius si agit ꝯtra ipsum extraneum hoc interdicto nõ obtinebit.qꝛ sua violẽtia est iusta quo ad ipsum ꝓprietarium.ar.ꝓ.ealle.l.¶ Sed qualiter clam dixerunt quidaʒ in hoc exẽplo ꝓprietarius hʒ ciuilẽ fructuarius naturalẽ.recessit fructuarius a ꝯspectu fundi.extraneus,timẽs ꝯtrouersiã claʒ intrauit illã naturalẽ si ꝓprietarius ꝯtra talẽ agat hoc interdicto nõ obtinebit:qꝛ clãdestine nõ possidet ab eo sed a fructuario.Sed hoc exẽplum est falsum:qꝛ cum fructuarius absens a fundo suam naturalẽ aĩo retineat:qđ pʒ qꝛ ei postea reuerso ꝛ nõ admisso datur interdictum vñ vi:vt.s.de vi ꝛ vi ar.l.iij.§.vnde vi.qđ solum possidenti datur:vt.e.ti.l.j.§.hoc interdictũ ergo extraneus clã ingrediens nõ possidet naturalẽ quam fructuarius non amisit.ar.s.de acqui.pos.l.clã possidere.in fi.ꝛ.l.qđ meo.in fi.de preca.l.duo.ꝛ.s.de acqui.pos.l.iij.§.ex contrario.ꝛ sic nõ possidet clã qui nullo mõ possidet.Quidã tñ volẽtes hoc exẽplũ defendere dicũt ꝙ extraneus ingressus nõ dicitur habere illã naturalẽ nisi qñ fructuarium redeuntẽ non admisit:tunc aũt incipit habere non violentã sed clãdestinaʒ que dʒ scđm initiũ ꝯsiderari:vt.d.l.clã possidere.ij.rñ.sed hoc nihil est qꝛ tpe illius initij possessio nõ fuit quesita ingresso sed tẽpore quo reuersus nõ admittitur perditur ab illo ꝛ ab isto acquiritur ꝛ violenta non clãdestina dicitur:vt.d.l.clã possidere.§.q ad nundinas.ꝛ sic est violẽta:ergo nõ clãdestina:qꝛ iste due nõ concurrunt.ar.s.pro empto.l.ij.§.pe.ꝛ dixi.d.§.qui ad nundinas.Dic ergo exemplum verum hoc modo.Fructuarius exiuit de ꝯspectu fundi aĩo perdendi possessionẽ naturalẽ.extraneus timẽs controuersiam ab eo intrauit ꝛ occupauit eã clãdestine.ꝛ ita est vere clãdestina non violẽta etiam si fructuarius postea rediens nõ admittatur qꝛ nullã retinuit cum recessert animo eã perdendi:vt.s.de vi ꝛ vi ar.l.j.§.eum qui.qꝛ aliud est priuare possessione retenta qꝛ tunc est violẽta:aliud nõ ꝑmittere incipere possidere eum qui desierat possidere qꝛ tunc nõ est violenta:vt.d.§.cum qui.In hoc ergo casu si est contentio inter proprietarium ꝛ clãdestinũ possessorẽ fructuarij super hoc ĩterdicto nõ succũbet possessor clãdestinus qꝛ illa est clãdestina quo ad fructuarium non quo ad ipsum proprietariuʒ.ꝛ ideo ꝓnunciabitur sicut in casu superiori vti possidetis ita possideatis.Sed qualiter precario.Rñ.hoc mõ fructuarius ꝯcessit alicui suã naturalẽ precario:si proprietarius agat ꝯtra taleʒ hoc interdicto non obtinebit qꝛ nõ possidet precario ab ipso ꝓprietario sed a fructuario.¶ Aliqñ possidet vnus iuste ꝛ alter vi vel clam vel precario quo ad aduersariũ ꝛ de his inuenietis exempla.C.e.l.vnica.in glo.sed de superioribus nõ inuenietis in glo.De vi sic dicunt glo.ꝛ bene.turbo quẽdaʒ pacifice possidẽtem impediendo euʒ arare colere ꝛ fructus percipere:si ille cõtra me experiatur hoc interdicto succũbam.vt.j.e.l.si duo.§.h interdictum.ꝛ.§.cũ inquilinus.ꝛ.§.si vicinus.Sed hoc exẽplũ videt esse falsum qꝛ hoc interdictũ tunc hʒ locũ qñ contendunt duo se possidere.vt.j.e.l.§.lucius.ver.sed si inter ipsos.sed ego turbans non contendo me possidere:ergo nõ teneor hoc interdicto.Rñ.hec duo sunt paria ꝯtendere possidere ꝛ turbare qꝛ turbando qđ possidenti abest ego videor possidere vel ꝯtendere possidere:vt.C.e.l.j.no.super verbo vi.ꝛ.j.e.l.si duo.Uel secundo pone exẽplum de vi sic.possides ciuiliter ꝛ naturaliter ꝛ insistis corporaliter in fundo.ego ꝯtẽdo me habere vsumf.ꝛ eo ingredior pos.naturalẽ ꝛ protestor te nolle probare in tua ciuili sed solum velle nancisci naturalẽ.si contra me agas hoc interdicto succumbã qꝛ illã naturalẽ adeptus sum vi a te.Sed quero quõ aliquis põt habere pos.vi ab aduersario ita ꝙ habeat locũ hoc interdictũ.Rñ.hoc modo ego eram vsufructuarius ꝛ sic possidebam naturaliter.tu proprietarius eiusdem rei et sic possidebas ciuiliter.quidam extraneus expulit me vsumfructuarium de mea naturali nõ te de tua ciuili.postea ego quesiui aliquo titulo ciuilẽ a te proprietario.ꝛ sic intento hoc interdictum contra illum extraneũ turbantẽ me in ciuili mihi quesita vincam ergo cũ ille habuit a me violẽtam quantuncũq ille cõtendat se possidere.nam per retẽtionẽ naturalẽ turbatur ciuilis.De clã sic.possides ciuiliter ꝛ naturaliter.exiuisti de fundo ꝛ eius ꝯspectu.ego clam ingressus sum suspicans a te controuersiam mihi fieri.si contra me egeris hoc interdicto succũbaʒ qꝛ a te clam possideo.De precario sic.premitte tñ ꝙ precarium qñq ciuilẽ ꝛ naturalẽ transfert:vt.s.de acqui.pos.l.pompo.§.si is.ꝛ hoc casu transferens hoc interdicto succũberet cũ nullo modo possideat.aliqñ transfert naturalẽ ꝛ retinet ciuileʒ:vt.j.de preca.l.ꝛ habet.ꝛ tunc si ille in quẽ precaria naturalis trãslata est turbet transferentẽ in sua ciuili:per hoc interdictũ compelletur desistere qꝛ a transferente possidet precario.que.s.naturalis translata ei nõ nocet.Sed certe imo videt ꝙ noceat qꝛ precaria possessio iusta est:vt.s.cõi di.l.cõi diuidundo.§.inter ꝑdones.

predones.ergo in sua iusta defendi dz nõ expelli per hoc interdictum.sed hoc cõcedens vult eã reuocare quã reuocationem facit proponendo hoc interdictũ.ꝙ possit eaz reuocare habes ꝭ.de preca.l.j.ꝛ.l.cũ precario.in prin.Ex predictis pꝫ ꝙ quãdo vterqꝫ iuste ꝛ qñ vnus iuste ꝛ alter iniuste quo ad aliuz nõ quo ad aduersariũ nõ est locus huic interdicto.dy.Et de hoc vide.C.e.l.vnica.in glo.sed qualiter.ꝛ plene ibi de hoc dixi.ꝛ dicitur etiam ꝭm Ja.de are.ꝭ.e.l.§.huius interdicti.ibi edes.idem in fundo ꝛ qualibet re soli vel que immobilis censet̃:vt.ꝭ.§.hoc interdictũ.ꝛ.C.e.l.vnica.vbi verba proponũtur in fundo.ꝛ ibi in glo.ꝛ insti.de interdi.§.sed hodie.dy.ibi alter ab altero.s.ad uersario.secus si ab alio ꝙ̃ aduersario.vt.ꝭ.e.l.§.fina.dy.ibi ita possideatis.i.in ea possessionis qualitate quã tpe ꝓpositi interdicti habebatis.dy.Uel dic ꝭm Ja.de are.singulari proprio iure ꝭm primum casum vt qꝛ vnus vt proprietarius qui impedit̃ reficere a fructuario domum in aliqua parte sui:ꝛ alter vt fructuarius qꝛ in alia parte reficere vult edem ꝓprietario prohibente qđ neutri eoꝝ licet.s.prohibere reficere.vt.ꝭ.de vsufru.l.actenus.Ja.¶ In ver.de cloacis.ibi quanti ea res erit.i.quãti actoris interest.dy.ibi intra annũ.s.computandũ ex eo tẽpore quo ꝛc.Et hoc qđ dicitur intra annũ verũ est si ei cuius possessio turbat̃ abest ꝛ turbanti nihil adest.Si vero turbãti adest aliquid datur perpetuo de eo qđ ad eum peruenit:vt.ꝭ.de interdi.l.ex quibus causis.Iteꝫ datur qñ quis turbatur in poss.Ja.ibi agere permittam extra prohibitionẽ violẽtie que principaliter venit in hoc interdictũ.iudex enim prohibebit vim fieri victori per aduersarium.Ja.Et hucusqꝫ sunt verba edicti.que aũt sequuntur sunt verba Ulpi.exponẽtis edictum.Dy.¶ In glo.pone casum.§.incorporales.No.ergo ꝙ hoc interdictum cõpetit vtile pro quasi poss.vsufru.ꝛ ceterarũ etiã taliuz seruitutum.vt hac glo.no.ꝛ no.etiam.ꝭ.si ser.ven.l.sicuti.§.aristo.Diuersuz est in interdicto vnde vi qđ fructuario ꝛ vsuario cõpetit directum:vt.ꝭ.ti.pri.l.ideoqꝫ.§.vnde vi interdictũ.Sed pro reali seruitute nõ cõpetit directũ nec vtile.sed recurrendũ est ad interdictũ de itinere actuqꝫ priua.ꝛ de aqua quoti.ꝛ esti.vt.d.§.no.Dyn.Uel dic ꝭm Ja.de are.in istis incorporalibus aut se hꝫ ad instar proprietatis:vt qꝛ cõpetunt persone vt ius piscandi ꝛ in eius possessione cõpetit hoc interdictũ:vt.ꝭ.de iniur.l.sane.ꝛ.ꝭ.e.l.fi.Aut nõ vt est in seruitute rerũ:ꝛ tũc aut est rustica ꝛ vtile interdictum cõpetit.vt.d.§.aristo.in.l.sicuti.ꝭ.si ser.vẽ.Aut non ẽ rustica:ꝛ tunc habet locũ propria interdicta in eam reꝫ accõmodata:vt.ꝭ.de iti.actuqꝫ priua.ꝛ de aqua quoti.ꝛ esti.ꝛ sequẽtibus titulis.ꝛ.ꝭ.de ser.l.pe.Ja.ꝛ de hoc dixi.C.e.super rubrica.ibi.§.hoc interdictũ.pro hoc.C.e.l.j.que in fundo loquitur.ꝛ insti.de interdic.§.sed interdicto.vbi dicit fundi vel edium.Nec ob.hec.l.qꝛ gratia exẽpli dicitur ꝛ ideo ad alios similes casus extenditur.vt.ꝭ.ti.pri.l.iij.§.qđ vulgo.dy.ibi.§.incorporales.sed quasi possidentur:vt.ꝭ.ti.j.l.iij.§.vlti.old.In glo.forte.ideo vbi prouidetur ꝛ vbi est prouisio generalis non trahitur ad id de quo specialiter est prouisum.vt.ꝭ.de penis.l.sanctio legum.ꝭ.de alimẽ.leg.l.alimenta.§.basilice.ꝛ de leg.iij.l.vxor.§.felicissimo.dy.ibi ꝛ.§.pe.cum ergo tot remedia detur pro cloacis non debuit hoc interdictum dari.ar.eius quod dicitur de interdicto vnde vi circa res mobiles.vt no.ꝭ.ti.j.l.j.§.illud.dy.ibi vel dic.sed hec secunda ratio non est ita bona.nam eadem ratione posset dici ꝙ ideo haberet locum in edibus ꝛ tñ pro ipsis edibus proponitur.vt.ꝭ.in prin.huius.l.Est ꝛ alia ratio qꝛ in interdicto de cloacis prodest violentia possessio habita ab aduersario.vt.ꝭ.de cloacis.l.j.§.qꝛ aũt.Franc.accur.ꝛ ol.quod secus est in hoc interdicto.vt in prin.l.patet.¶ In glo.si a me possides.ibi ab anno vtili.dy.ibi erit ꝛ non vltra.vt si ingetasti me per decenniuz iudex non condemnabit te quanti mea interest non esse inquietatum ratione totius decennij:sed soluz quantum mea interest non esse inquietatuz ab anno vtili retro ꝗ annus forte extendit̃ vsqꝫ ad decennium:ꝛ interdum minus cum sit vtilis.ꝛ ad hoc.ꝭ.de iti.actuqꝫ priua.l.j.§.annum.Sed licet verum sit quod hec glo.innuit tex.tamẽ videtur aliud innuere.ꝛ ideo dic plenius prout iste tex.iacet videlicet ꝙ in hoc interdicto de eo quod non peruenit ad inquietantem computatur annus vtilis ex eo tẽpore quo experiundi potestas fuit.dy.Uel dic ꝙ hoc interdictum cõpetit ad omne interesse infra annum a tempore turbationis.post annum vero ad prohibitionẽ perpetuo competit interdictuz vnde vi.vt.ꝭ.de vi ꝛ vi ar.l.j.§.annus.dy.ibi perpetua agitur.hoc est veruz quando persistit in turbatione.secus si desistat:qꝛ tunc est annale tantuz.Et est ratio qꝛ interdictum datur solum pro presenti possessione turbata que est tempore lit.contest.vt insti.e.§.hodie.ꝛ ideo cum ꝓ presenti possessione detur non est ibi dare tempus ꝛ sic ꝑpetuo sed lit.conte.sup turbatione p̃ntis possessionis ad interesse respicimus retro.ꝛ ita dꝫ intelligi qđ sequitur in glo.In fi.immo ex die quo cepit agi posse vt hic in littera dicitur.ol.ꝛ sic sufficit intra annum litẽ contestari.Ja.

Hoc interdictum. Ibi de possessore defendendo in possessiõe.dy.ibi in soli possessione.i.in rebus immobilibus.dy.Uel dic.s.retinenda per alicuius operis liciti extructionem potiorem habet eo qui vult prohibere licet forte ipse possideat.Ja.ibi habeat per quod discutitur quis possideat ꝛ precipitur vt possidenti violentia non fiat.Ja.vt patet in prin.ibi prohibitorium violẽtie possidenti inferende.Ja.

Huius autem interdicti. Per qđ distinguitur quis possideat ꝛ precipitur vt possidenti violentia fiat.Ja.¶ Proponẽdi cã.s.impulsiua non finalis.vel subaudi etiam hic enim non fuit sola causa.Ja.ibi a proprietate.s.vt habilis possit rei ven.intẽtari.Et dic separata.i.separatim debet cognosci quis sit possessor ꝛ quis proprietatem suam esse pretendit.Ol.ibi controuersia.s.futura.ol.ibi absolutum.i.planum.dyn⁹.ibi possessoris commodo.s.fungatur.qđ est.ꝭ.dy.ibi conuenit.s.inter eos.dy.ibi onere fungeᷓ quid sit commodum vel onus:ptꝫ in insti.de interdi.§.commodum.ꝭ.si ser.ven.l.sicuti.§.sed si ꝗratur.in glo.que incipit.prodest autem.ibi ꝛ consequẽter.hec est continuatio rubrice huius ti.ad superiorem.ibi possidere.s.ciuiliter ꝛ naturaliter ꝛ detinere.ol.Et dic se solũ.vt ar.ad carbo.l.iij.§.si due.Ja.ibi hoc tuetur.s.possessorem iustum.oldra.¶ In glo.ex hoc sumitur in fi.ꝛ hoc verius est vt no.d.§.retinẽde.ꝛ.l.si duo.in prin.ꝛ.C.e.l.j.ꝛ insti.de interdic.§.hodie tamẽ.Et vt habeas materiam interdicti vti possidetis dic ꝭm Jac.de are.ꝙ aut possident duo insolidum ꝛ singuli proprio iure:aut possidet vnus tantum.Si duo possidet insolidum:tũc aut neuter possidet ab altero nec vi nec clam nec precario.Aut alter possidet vi vel clam vel precario.ꝛ hoc probatur:ꝛ tũc aut ab aduersario aut a quodam tertio.ꝛ si quideꝫ neuter possidet ab altero nec vi nec clam nec precario:sicut sunt proprietarius fructuarius ꝛ vsuarius:tunc in isto interdicto ille qui inquietatur obtinebit:vt in prin.huius.l.ꝛ.ꝭ.e.l.fi.Si vero alter ab altero possidet vi vel clam vel precario:tunc ille in hoc interdicto succumbet.vt.ꝭ.e.l.si duo.in prin.ꝛ de preca.l.qui precario.Et est ratio qꝛ cum ipse teneat̃ ad possessionẽ restituendam nõ dꝫ posse vti interdicto per qđ possit se in possessione tueri.vt.ꝭ.de ope.no.nun.l.j.§.in operis.Si vero ille intentat interdictum a quo alius possidet vi vel clam vel precario obtinebit.vt.d.l.si duo.¶ Uel queras qualiter duo possident insolidũ ꝛ alter ab altero possidet vi.pone exẽplum ꝙ ego possidebaꝫ ꝛ tu credẽs te fructuarium per vim expulisti me de possessione.postea pateris me possidere tanꝙ̃ ꝓprietarium:nunc tu habes per vim possessionẽ naturalẽ ꝛ ego habeo ciuilẽ.ꝛ mea ciuilis impedit̃ propter tuam naturaleꝫ.ꝛ ideo siue intentes interdictum qꝛ te inquieto:siue ego intento qꝛ meam ciuilẽ turbas debeo obtinere vt preallegatum est.¶ Qualiter aũt possideat quis claꝫ ab aduersario:ponas exẽplum ꝙ ego possidebam fundum ꝛ me absente ꝛ obliuioni mandante ꝛ vbi esset possessio mea tu claꝫ possessionẽ meaꝫ intrasti vacantẽ tanꝙ̃ fructuarius.postea reuersus sum ꝛ inueni vbi erat possessio mea.tu pateris me possidere tanꝙ̃ proprietarium ꝛ ita habeo ciuilem ꝛ tu clandestinam naturalẽ.ꝛ ideo siue tu intẽtas interdictũ qꝛ inquieto tuã naturalẽ siue ego intento qꝛ inquietas meaꝫ ciuilẽ obtinere debeo vt preallegatum est.¶ Qualiter auteꝫ possideat precario planum est qꝛ possidebam fundum ꝛ alteri possessionẽ naturalem precario concessi.si vero alter possideat vi vel clam vel precario non ab aduersario sed a quodam tertio tũc hoc seruatur in hoc interdicto ꝙ siue ille qui possidet vi vel clam vel precario siue ille qui inquietatur intẽtat hoc interdictum ille dꝫ obtinere si vi vel clam vel precario possidet si inquietetur:vt.d.l.si duo.in prin.¶ Possidet aũt a quodam tertio vi veluti si ego habeo proprietatem ꝛ alter vsumf.ꝛ quidam expulit illum fructuarium per vim.modo ille expulsor possidet vi illam naturalem.quaꝫ habebat ille fructuarius expulsus ꝛ ego ciuilẽ.ꝛ ideo siue ego intento interdictum siue ipse ego succũbo ꝛ ipse obtinet:vt preallegatum est.¶ Clam aũt possidet quis a quodam tertio veluti cum habeo proprietatẽ ꝛ alter vsumf.deinde cum fructuarius absens esset ꝛ possessionẽ suaꝫ naturalẽ obliuioni mandasset alter clam naturalẽ pos.vacantẽ intrauit.¶ Qualiter aũt quis a tertio precario possideat planum est vt qꝛ fructuarius alteri suam naturalem precario concessit.ꝛ hoc obseruatur qñ duo possident insolidum.¶ Sequitur videre quãdo vnus tm̃ possidet.Et quidem aut possidet iuste aut iniuste.Si iuste dꝫ obtinere in hoc interdicto:vt hac.l.ver.demum ꝓto:.ꝛ

ver.retinende. Si vero possidet iniuste q2 vi vel clam vel preca rio:tūc aut possidet ab aduersario aut a quodā tertio. Si quidem ab aduersario q2 eum expulit de possessione p vim vel clādestine intrauit vel precario rogauit pos.si quidem intentat interdictum d3 succūbere.vt hac.l.§.fi. Et est ratio q2 cū ipse teneatur interdicto ad poss.restituendā non d3 vti interdicto p qd defendat in poss.vt.d.l.j.§.in operis.s̄.de oper.no.nun. Et econtra si aduersarius intentat interdictum ipse obtinebit. Si aūt possidet a quodā tertio si intentat interdictū obtinebit. vt j.e.l.ij. Aduersarius aūt qui inquietat incepit agere interdicto vti possidetis:τ ipse similiter postmodū incepit agere interdicto vnde vi:queritur q iudiciu3 d3 preferri.τ dic q illud qd intentatur vnde vi:q2 preiudiciale est.q2 cum teneatur possessionem restituere per interdictum vnde vi nō d3 posse intentare interdictum vti possidetis p qd defendat in poss.vt.d.l.j.§.in operis.de ope.no.nun.

Restituende. In glo.large accipe.ibi restituat amissa in fin.vt p quor legator τ quor bonor.dy. ¶ In glo.s.in factū.ibi.§.res. Itē p actione3 in factū subsidiariā.ar.s̄.ti.pri.l.j.§.interdictū hoc q2 atrocitatem. Ja. ¶ In fi.vt hic.τ.s̄.de ope.no.nun.l.pretor.§.nōnulli.τ no.s̄.de interdi.sup rub.ol.

Retinende. Ibi ab alio.i.aduersario. Ol.ibi possideas.i.possidere debes vt vincas i interdicto.ol. ¶ In glo.s.pacti.ibi vti possidetis ago etia3 si te possidere non asseras. Ja.

Interdictum. Ibi predij.i.soli siue rei immobilis nō aūt mobiliū τ etiam iure maris vel fluminis vel cuiuscūq alterius riuuli quē qs dicat ad se ptinere:vt.j.de iniur.l.sane.ol.ibi actio aūt.i.rei vendicatio per quā ptēdit se dn̄m τ turbantē non dn̄m. Uel dic actio ad possessionem petendā rei quā quis possidet. Ja.ibi q possideat.s.ciuiliter τ naturaliter τ detineat.τ sic non obstāt contraria. Dy.τ Ray. ¶ In glo.i.vltronea.ibi rei ven.cū ptra possidente3 det:vt.C.de ali.iudi.mu.cā.l.j. Immo etiam possidenti datur si alter detineat:vt.s̄.de rei ven.l.officium. Ja.ibi.§.contra quoq.q.d.nulli possessori datur actio per quam neget rem esse actoris.sed istis possessoribus datur actio per quā rem suā conuincant l3 possideant τ aduersarij detineāt: q2 aduersarij non hoc intendūt q res iure dn̄ij ad eos pertineat.dy. Uel dic id est actio cōpetēs pro re corporali rōne possessionis. Uel dic clarius q̄ hic dicitur.actio eīn τc.est restringenda ad act.q̄ datur rōne possessionis nō ad act.que datur rōne delicti vt actio iniuriarū τ similes que dantur possidenti ciuiliter τ naturaliter τ detinenti.dyn. Uel dic vt no.per dy.d.§.ptra quoq.ibi a me vi vel clam vel precario.immo videt a me cla3 possidere vt sic magis veritas q̄ opi.ingredientis spectet:vt.j.qd vi aut clā.l.aut qui aliter.§.si quis dū putat.τ ideo hoc interdictū cōpetit.dy.τ ol.ibi.§.in amittenda.τ pro eis facit.e.ti.l.si de eo.§.j.l3 tū hoc est falsum.vt.j.e.ti.l.naturaliter.§.nihil.nam non sequitur nolo te expellere:ergo desino habere animum possidēdi cū vnum sine alio esse possit:vt.C.vnde legiti.l.non hoc.τ in questione presupponitur ad perdendam nāq poss.requiritur vera dispositio animi:vt.d.§.in amittenda.ibi vel dic.hec est veritas.dy. ¶ In fi.forma hoc in modū qōnis.s.an possim hūc clādestine ingredientē violēter expellere. Et videt innuere glo.q sic dū dicit.s̄.nec tū volo τc.sed tamen nunq̄ inueni q inuasorem clandestinum liceat mihi expellere sed violentum tantum τ ea ratione q2 vim vi τc.quod non est in clandestino.vnde dicēdum est contra.in hoc. Jaco.tamen de are.videtur sentire contrarium.C.quod cum eo.l.si seruus.τ tetigi.s̄.de vi τ vi arma.l.iij.§.eum igitur. ¶ Item adhuc restat questio nunquid si agā vti possidetis contra ipsum inuasorem debeam obtinere cū clā videatur a me possidere.τ glo.ista innuit q non:sed succumbā l3 contrariū credā vt magis attēdatur veritas q̄ opinio:vt.s̄.in alia glo.suppleui.dy.

Quod ait pretor. Al's est.§.τ al's lex.ibi si quis litigantium actoris.sed s̄m glo.dicitur reus esse qui vi vel clam vel precario tenet. Jac.ibi ab alio extraneo non ab aduersario.ibi possessiones.s.violentam clandestinam τ precariā.dy. ¶ In glo.non q me deiecerit.ibi item quid si te deieci ciuiliter τ naturaliter possidētem.ita q te priuaui ciuili τ naturali possessiōe te violēter deijciendo.dy.ibi tu me.s.deijcientē inquietas in possessione turbādo.dy.ibi an succūbas in interdicto vti possidetis per me intētato contra te.dy.ibi videtur τ bene.dy.ibi τ tu a me.s.possides dy. ¶ In fi.vt.s̄.e.l.j.in prin.§.τ perpetuo. In contrariu3.s.q succūbere debeas videt. Certum est eīn q per istud interdictū tuentur solūmodo predij possessores:vt.s̄.ca.l.§.est igitur.τ.§.hoc interdictum.τ.§.se. At tu nullo mō possides.ergo tibi non competit.τ sic debes succūbere. Uerius tū videt q glo.determinat.s.q non debeas succūbere cum ille qui possidet vi possideat ab isto turbante.τ istud est de natura istius interdicti q q vi possidet ab aduersario d3 succūbere in hoc īterdicto:vt hoc §.τ.s̄.in prin.l.τ.j.e.si duo.in prin.τ.C.e.l.j. Consequēter tū per istam victoria3 iste turbator.s.q absoluet a petitione actoris.s.ab eo qd eius interest non est in preteritum phibitum τ prohiberi qd in futurū non turbet:q2 non prohibebitur sed turbare poterit. ¶ Sed quero nunquid turbator iste poterit petere in modum exceptionis resti.rei sibi ablate per violentiā q2 de mō agendi planum esset q posset per interdictum vnde vi. Et primo videt non.q2 ille in hoc interdicto obtineat qui possidet.nā istud interdictum est retinēde possessionis non restituende. vt s̄.e.§.retinēde.τ insti.de interdi.§.retinēde. Preterea bñficiū restitutionis non potest opponi in modum exceptionis immo opus est restitutionem peti.vt.s̄.ex qui.cau.ma.l.necnon.§.exēplo.τ ad hoc facit qd no.j.de adul.l.ij.§.si publico.in fi.glo.magne.τ.C.de resti.mili.l.qd tpe.sic ergo erit τ in ista restitutione. Sed dic contra q ista restitutio rei peti possit in modum exce.ar.s̄.de inoffi.testa.l.pap.§.si filius.τ de bo.posses.contra tabulas.l.si preteritus.τ hoc consequitur non ex potestate interdicti vti possidetis ex quo interdicto consequetur tantum vt absoluatur sed ex natura interdicti vnde vi cuius autoritate consequetur vt non turbetur. Non ob.quod dictum est restitutionem in integrum opponi non posse in modum excep.nisi demū petita restitutione.q2 facilius potest succurri petenti restitutionem rei sibi violenter occupate propter ius sibi quesitum τ qd durat q possit ius extinctum restaurari nisi demum petita restitutione vt in ptrarijs.dy.

Iusta. Ibi aduersus ceteros a qbus causam possidendi non habemus.ol. ¶ In fi.etiam vllo modo vel modo de quo agit. Et dic quātum ad iudicia que pro possessione dant.ol. Sed videt q iniusta possessio prodesse non debeat nec defendi. vt.C.de libe.cā.l.eam.τ in vsibus feu.de contro.inuesti.c.vno. vltra prin.τ ibi in gl. Et dic q licet hic iniusta foret quo ad alium:nō tamen erat iniusta quo ad aduersarium:τ ideo contra eum defenditur.τ ad hoc facit.s̄.si mulier ven.no.dolo malo τc.τ.l.j.§.necessario.τ ibi de hoc dixi.

☞ Interdictorum possessoriorum sunt tres species.

Si duo. Hec.l.ponit simile3 casum cum.§.qd ait ptor.s̄.e.l.j.τ in superioribus dictum est cum vnus solus q agit possidet:hic cu3 ambo.τ quō hoc casu iudex debeat pronunciare si quilibet equaliter probauerit:vide plene per Inno.extra de pba.licet.in vlti.col. Et qd dicit insolidu3 dic diuersimode:vt q2 vnus ciuiliter alter naturaliter:vt.j.p3.dy.ibi dicēdum.i.quis obtineat τ quis succūbat in interdicto.dy.ibi q.s.q duo possideant insolidum.dy.ibi si quis modo ponit exemplum.dyn.ibi iustam.i.ciuilem.dy.iniustam.i.naturalem.dy.ibi si a me. istud solum exemplificat glo.que videtur ponere casum.dyn. ¶ In glo.pone casum.ibi facit abesse.ar.s̄.de act.emp.l.ex empto.§.si quis virginem.j.de fur.l.fullo.§.qui ancillam.τ qd no.j.e.ti.l.verum.in glo.i.voluntas τc.ol.ibi vel dic.hec vera.vt p3.s̄.l.pri.in fi.τ no.τ dixi.s̄.e.l.j.§.huius aūt interdicti.ver.sed si inter ipsos.τ.§.retinendum.dy.ibi agam etiam iniuriarum.vt.j.de iniur.l.sane.ol.ibi vel scdo pone.hoc magis consonat littere prima aūt nō:q2 tex.loquitur in duobus possidētibus:sed prima in vno tantum. Ja.de ra.τ ol.ibi ciuilem.inter que est differentia:vt.s̄.ad.l.aquil.l.quemadmodum.§.j. Ja.ibi.i.ciuilem.que ad vsucapionem prodesse potest. Ja.vt no.per dy.extra de reg.iur.c.sine possessiōe.ibi habet vnde vi.hoc est falsum:q2 nō est spoliatus:τ soli spoliato datur interdictum.dy.ibi cōtra denunciationem possideat.vt.j.qd vi aut clam.l.j.§.sed si qs contra testationem.ol.τ.l.is qui in puteum.§.hoc interdictu3.ver.sed interdum. ¶ In glo.in eo q2 vterq.hec glo.locum habet si est in tex.vincet.sed si est vincitur vel vincetur non.dy.ibi neuter vincit.patet hic ordinem esse seruandu3:videlicet q prius possessorium postea petitorium intentetur. ¶ Sed quero in qbus interdictis habeat locum.τ dic q est considerare tres species interdictor possessorior †.s.recuperande adipiscende et retinende. In primo dico q ex parte actoris q prius procedatur in possessorio q̄ in petitorio.non autem hoc pendet a volūtate rei.vt.C.de prescrip.xxx.an.l.si quis emptionis.s̄.ti.proxi.l.cum fundum.§.eum qui.immo etiam pendente petitorio pōt intentari possessorium.τ econtra.cu3 ante omnia spoliatus sit restituendus:

restituendus: ut. s. de vi et vi arma. l. i. §. i. et C. de dona. inter virum et uxo. l. si maritus. et ad. l. iul. de vi. l. si quis ad se fundum. In secundo genere. s. in interdictis adipiscende: ut quorum bonorum ordo est necessarius volente reo. nam si conuentus vult quod in interdicto procedatur. procedetur alioquin non si paratum se dicat statim de iure suo probare: ut. s. ut in pos. le. l. is a quo. et de carbo. edicto. l. i. §. cause. et no. s. de iudi. l. si de vi. ibi enim habet locum regula dolo facit etc. In tertio genere scilicet retinende: aut unus ciuiliter et alius naturaliter possidet et non est necessarius ordo intentandi primo possessorium. nam unus contra alium indistincte agere poterit petitorio et possessorio etiam naturaliter possidens contra ciuiliter possidentem: ut. s. de usuf. l. cuiuscumque rei. §. i. et no. s. de rei ven. in rubrica. et C. ubi in rem actio. l. ij. de acquir. pos. l. pomponius. §. si is qui precario. et de usuc. l. serui nomine. Et idem si unus ciuiliter et naturaliter possideat et alius detineat. nam contra detinentem indistincte datur rei ven. ut. s. de rei ven. l. officium. cum nihil habeat commune proprietas cum possessione: ut. s. de acqui. pos. l. naturaliter. §. nihil. et l. fi. in prin. Sed ubi duo contendunt se possidere naturaliter et ciuiliter et detinere quod est impossibile tunc est ordo necessarius ut primo possessorium intentetur quam petitorium. quia res non posset aliter expediri cum petitorium possidenti et detinenti non detur: ut. C. de rei ven. l. ordinarij. et s. e. l. i. §. sed si inter ipsos. et C. de interdictis. l. incerti. et hoc casu potest procedere opi. Jo. et Azo. hic notata qui dicunt videri renunciari possessorio intentando petitorium. ar. j. quando ap. sit. l. ij. §. sed si alius. et ar. s. de acqui. here. l. nec eis. §. heres. et l. illud. et hoc casu loquitur. s. de acqui. pos. l. exitus. dy. ibi intendendo rei ven. quod falsum est ut no. secundum Jo. s. de acqui. pos. l. naturaliter. §. nihil. nisi forte ut predixi Jo. intellexerit eo casu quando uterque ascribat se possidere ciuiliter et naturaliter et detinere: quo casu nullus possit rei ven. intendere ut. s. l. i. §. interdictum autem. qui possidet rei ven. intentando videtur illud velle facere quod oportet precedere. i. possessorio renunciare ut predixi in eadem glo. in fine. et j. e. l. §. non videor. Jaco. In contrarium videtur quod non debeam obtinere cum non habeas ab aduersario vi vel clam: ut. s. e. l. i. in prin. et in fi. sed ab autore tuo. Preterea certum est quod si tu possides a me vi vel alius te expellit non dicitur vi possidere a me ut mihi per hoc teneatur interdicto unde vi: ut. s. ti. proxi. l. cum a te. Preterea videtur casus secundum unam positionem. d. §. non videor. j. e. l. et ad idem facit. s. de usuca. l. quare. Preterea precarium de quo dicitur in glo. non est vitium reale ut singulare successor afficiat. ut. s. de acqui. pos. l. pomponius. §. cum quis. et no. C. de acqui. pos. l. vitia. Sed tamen dico opi. glo. sequendam. certum est enim et negari non pot. quod ubi utor accessione mei autoris uti debeo cum sua causa suisque vitijs et eius vitia mihi nocere debent: ut. j. de diuer. et tempo. prescrip. l. an vitium. et d. l. pomponius. §. cum qs. necessario ergo sequitur in questione per glo. proposita quod cum utaris statim accessione autoris quod eius vitia tibi nocere debent et quod utaris patet. nam possessio est immediatus actus inter te et autorem tuum et non potest discerni. sed necessario te oportet uti accessione possessionis sue. et si vitiosa erat apud autorem vitiosa est apud te. secus in usuc. est. quo casu potest non uti accessione autoris. sed potest eam incohare in personam suam. ut. d. l. an vitium. dy.

Hoc interdictum duplex. Duplex aptitudine sed non actu. Vel dic quantum ad substantiam cause ut uterque dicatur actor et reus non quo ad ordinem cause. sed ille dicitur actor qui primo prouocat. et ideo prior iurat de calumnia et in alijs vice actoris fungitur. ut. s. de iudi. l. in tribus. et l. qui prior. et fami. her. l. inter coheredes. §. familie. Ja. de ra. dy. et ol.

Hoc interdictum sufficit. Id est ex eius sufficientia competit. ol. ibi possessione. etiam si te possidere non contendas. ut no. et dixi. s. e. l. in prin. ol. ¶ In glo. sic ergo. ibi utile. immo dic dari directum. non enim interest quo iure me turbet is qui me turbat. sed ll. quas glo. allegat loquuntur quando ille qui contendit se seruitutem habere turbatur in quasi poss. ipsius seruitutis. Duo ergo sunt casus quia aut ego verus dominus turbor in pos. per eum qui dicit se seruitutem habere: et tunc bene datur mihi domino directum interdictum. Aut turbatur ille qui contendit se seruitutem habere in quasi poss. seruitutis et datur ei utile. ol.

Cum inquilinus. Ibi uti possidetis. ne inquilinus impediat vel molestet. q. d. quominus suo arbitrio utatur sua possessione edium. Jac. ibi testari. hec protestatio ideo fit quia cum interdicto dominus petat vim sibi ab inquilino non fieri quominus suo arbitrio sua possessione edium utatur et vim facit. ut. s. e. l. i. §. i. et s. §. pri. vi debatur ut inquilinum ab habitatione excludere vellet pro quo ad interesse omne in quo etiam lucrum veniret teneretur. ut. s. loca. l. si fundum. si non etiam cum reficitur habitare posset. alias secus. ut. C. loca. l. edem. et s. loca. habitatores. Ja. ibi non prohibere placuit. Ja. ibi sed ne possideret. Et sic no. quod aliud est habitare et aliud possidere. quod facit contra uxores que probant se habitasse in domo maritorum: ut not. per hoc possessionem habeant: sed nomine eius cuius est domus videantur possidere et in alienam possessionem ministerium prebere. ut. s. de acqui. pos. l. quod meo. sicut et aliud est possidere: aliud in possessione esse. ut. s. de acquiren. pos. l. si quis ante. et l. precedenti. et l. iij. in fi. et aliud est rem tenere. et aliud possidere. ut. C. comia. de usuc. l. i. j. de ver. obli. l. stipulatio ista. §. hec quoque stipulatio. et §. se. cum his que ibi not. Et predicta possunt sepe valere in questionibus de facto occurrentibus: et maxime in dictis testium deponentibus super possessione. Jo. fazolus.

Item videamus. Pone ita casum: habebam fundum in quo erant vites: vicinus meus habens campum arboratum iuxta meum transduxit vites meas in arbores suas ipse vel castaldus suus ita quod si volo colere vites in illa parte in qua transducte sunt non possum: unde queritur qualiter mihi consulatur. Pomp. dicit quod possum eidem denunciare quod incidat vites quas transduxit et quas colere non possum. quod si non faciat possum uti interdicto uti possidetis. Ulp. vero dicit quod possum mea autoritate precidere vel transducere ad primum statum. et si me impediat possum agere hoc interdicto. et hoc probat per simile. etenim etc. dyn. ibi transduxit. subaudi per terram. et hoc obtinet glo. que dicit. nisi radices immiserint in fundo vicini. vel secundum alios supra terram colligendo vites suis arboribus. Ja. ibi eum in cuius fundo vicini radices manent. ol. ibi de eo loco id est eius loci possessione. Dyn. ibi vel transducas tua autoritate. et ad hoc facit. s. ad legem aquil. l. quemadmodum. §. ij. et communia predio. l. si precario. Dynus. ibi possideas. et ideo competit sibi interdictum uti possidetis contra conturbantem. et probat hoc per casum similem quem subijcit. etenim etc. Dynus. ibi prohibetur. Not. quod hec sunt paria prohibere colere fundum et prohibere possidere fundum quo ad interdictum. Dyn. Et dic prohibetur ut in casu nostro licet non directo sed per obliquum. Et ex hoc colligi pot. quod continue ponitur in libellis et capitulis formatis in hoc interdicto dicendo. talis me turbat in possessione talis fundi prohibendo me arare colere etc. quare peto etc.

Item videamus si proiectum. Pro declaratione huius. §. et sequentium vide Az. in summa e. ij. col. ibi haberi dicatur. et sic a soli possessione non licere uti proiecto asseratur. dy. ibi aduersus alterum. simul pro possessione soli et proiecti secundum unum intellectum. et respondet quod hoc interdictum est inutile pro possessione utriusque: sed possessor soli bene habet hoc interdictum. item possessor proiecti sed neuter eorum potest haberi pro utriusque possessione. dy. ibi inutile. pro utroque. dy. Vel dic inutile: non utile utrique secundum glo. vel ut iacet secundum alios. Ja. ibi possidet. et ideo habet interdictum pro solo non ratione proiecti. dy. ibi superficiem. et ideo non habet interdictum ratione soli sed proiecti si in eo turbetur. dy. Sic ergo et inutile est habenti proiectum contra soli possessorem ne in solo subiecto quid faciat. et soli possessori contra habentem proiectum ne in proiecto deambulet vel moretur. et secundum hoc bene dicit cassius. et plana est littera. et idem dicit labeo infra cuius dictum dicitur legi interrogatiue usque ibi. sed si supra ubi aduersatur in alio casu ad hoc. Ja.

Labeo quoque. Iste. §. habet duas partes principales. Prima usque ad ver. sed si supra. Secunda ibi. usque in fine. In prima ponuntur due questiones quarum una soluitur: alia non: sed soluitur et suppletur per glo. Prima questio est ad ver. an quo facilius. Secunda pars principalis habet tres partes. Primo loquitur de simplici conductore. Secundo de superficiario. Tertio de domino. Prima usque ad ver. ceterum superficiarius. Secunda usque ad ver. dominus autem. ibi tertia usque ad fi. Dy. ibi interdici. potest plane legi. et hoc verum si in solo communiter possesso volo facere quod non licet: ut. s. comi diui. l. sabinus. Vel interrogatiue. et dic quod ideo vis agere quod in proiecto aliquid facies et dices te interdicere uti cum non posse Ja. ibi tecum. ne quid in solo facias secundum Al. Jac. Et quod sequitur sunt verba interdicti. et subaudi certe possum interdicere si ius seruitutis pretendo. ol. In ver. sed si supra. hic vers. loquitur de simplici conductore qui ponit siue facit cenaculum supra domum conductam. ¶ Item no. quod si tu edificas in solo meo ambo videmur esse in possess. ego soli et tu edificij. sed dominium meum est cuius et

solum. vt no. C. de rei vend. l. ij. sed dic ꝙ edificator tm̃ possidet vt. s. de acqui. pos. l. j. in prin. dy. ¶ Itẽ no. ꝙ inquilinus dicit quasi dn̄s rei conducte. ol. ibi possideo. ego locator. old. ibi dn̄s quasi. non tn̄ erat dn̄s sed ꝯductor. ol. ibi labeo ait. tam contra vicinumq̄ contra inhabitantẽ. si forte in hoc cenaculū aliquid contra legem conductionis immittatur. Ja. ⁊ ol. ibi moraret. s. vti possidetis contra me vel contra vicinū cum non possideat. Ja. ibi placet si cenaculum. q. d. predicta locū habent quando cenaculum habet aditum ex domo conducta. ol. ibi edes. s. conductas. ol. ibi qui. al's est grecum solum. al's est in littera qui. ol. ibi certum. iste ver. loquitur de superficiario. Et dic superficiarij quibus dn̄s circa pensionem concessit cenaculum superponere. Ja. Et sic habet ius in re. Precedens aūt ver. loquitur in ꝯductore q nō h3 ius in re. dy. ibi a pretore. s. introductis. dy. ibi dn̄s aūt soli. hic ver. loquitur de dn̄o aduersus supficiariū ⁊ aduersus extraneum. dy. ibi aduersus superficiarium. facientem contra formā locationis. ibi vti possidetis. si prohibeat aliquid facere licitū per qd̄ turbetur in pos. vel si superficiarius aliquid faciat contra formam conuentionū. ol. ibi tuebitur contra dn̄m eundēq̄ locatorem. Ol. ¶ In glo. ⁊ bene. ibi tu dic. et hec opi. approbatur in summa huius ti. ij. col. ibi. §. si vicinus. sed ibi in meum immisit. Ja. ¶ In fi. vel dic quinto vt mō no. Ja. ¶ In glo. hec est questio. ibi iure seruitutis. vel etiā nō iure seruitutis dn̄ tn̄ iuste ab aduersario. Ja. ¶ In glo. al's protectum. ibi vel dicas hec vera. old. ¶ In glo. qꝛ non est vere in fine. ⁊ agere vis non esse ius ita habere: vt. s. ad. l. aquil. l. quēadmodum.

Creditores. Missos ex primo decreto. Dy. ibi seruande causā. vt custodiant ne res pereant vt forte secus fiue possideant quo ad debitum pceperint. Ja. Ex ista ergo interlineali colligitur dn̄m Jac. dubitasse vtrū creditores missi in pignore pretorio habeant istud interdictum. ⁊ hic videt tenere glo. ⁊ innuere tex. ꝙ nō. ⁊ ꝙ secus sit in creditore habēte pignus conuentionale qꝛ ipse possidet. ⁊ de hoc no. in gl. bene. s. de pig. act. l. j. ⁊ valde plene per Host. in summa de pigno. §. j. ver. sed queritur. in Specu. de contumacia. §. nunc de effectu. v. sed quid si missus. ⁊ per Inn. extra de dolo ⁊ contu. c. contingit. ⁊ no. etiā de hoc. C. de prescri. xxx. an. l. cū notissimi. §. ij. in glo.

Si vicinus. Ibi ⁊ in pariete suo. s. affixa. Jaco. ¶ In glo. i. s. in fi. vel dic ꝺm ꝙ littera iacet. nā differt supra parietē an in pariete habeas: vt. s. ad. l. aquil. l. quēadmodū. §. j. Ja.

Non videor vi possidere. Quātum ad hoc vt tenear vnde vi interdicto cum ille solum interdicto teneatur q vim intulit non alius ad quē peruenit. vt. s. ti. j. l. cū a te. ⁊. l. fulcinius. ol. Uel dic ⁊ ideo contra eum quē autor meus deiicit si me turbet nō denegatur mihi vti possidetis interdictum. Sed oppo. s. de acqui. pos. l. pomp. §. cū quis. sed illud in accessione. hic aūt accessione non vtor qꝛ nec expedit cum demum ꝯsideretur possessio: vt. s. e. l. j. §. fi. nā possessio quam habeo non videt eadē numero cū ea que fit autore mei. ar. s. de acqui. pos. l. cum heredes. in prin. Non ob. j. ti. ij. l. iij. §. j. qꝛ ibi econtra fuit successum ei contra quem violētia facta fuit. Ja. ibi si ab eo. alias est si ab eo quem scirem vt in possessionem esse. alias non est in littera vi prout non est in tex. vi. nihil facit iste. §. contra glo. post tam. s. ea. l. que est secunda glo. ibi posita in fine ipsius glo. que incipit. ꝙ vterq̄ in eo. Si est littera vi tunc dices ꝙ loquit hic quantum ad interdictum vnde vi non quantum ad hoc interdictum vt ibi in glo. ⁊ sic potest saluari illa glo. ⁊ dic vt ibi dixi. Ego tamen credo ꝙ in littera debeat esse vi: al's non viderem dubitationem huius. §. dy.

In hoc interdicto. No. ex isto. §. ꝙ aliud est precium possessionis aliud est precium ipsius rei: vt hic colligitur. ⁊ ad hoc. s. de acqui. pos. l. naturaliter. §. nihil. ⁊ vide qd̄ dixi. s. ti. proxi. l. interdicto. alias est. l. idem. in summa. ibi si alter vsumfructū. ⁊ ratione vsufr. naturalem possessionem. dy. ibi possessionē defendat. subaudi puto interdictum hoc reddendum possidenti tantum ciuiliter contra turbantem obtentu vsuf. cui vsuf. deberi negat Ja. ibi possessionem contra dn̄m negantē vsum fr. deberi. Uel dic etiam contra alium turbantem. dy. vt differat a superioribus. ⁊ secundum primam. s. agebat proprietarius cōtra vsumfructuarium hic econtra. ol. ¶ In fi. per istam. l. tenet glo. C. e. l. vnica. ꝙ duo possunt habere insolidum naturalem possessionem respectu diuersorum iurium. dyn. Et pro hoc. j. de itinere actuq̄ priuato. l. vnde. §. idem iul. ¶ In glo. asserentes. in fine vel se impedientes ⁊ turbantes. Ja. ¶ In glo. i. quasi. hec glo. tangit opinionem vltramontanorum qui dicunt vsumfructuarium non possidere aliquo iure sed quasi possidere. Et vbi tex. dicunt ꝙ possidet naturaliter. exponunt. i. quasi. ⁊ ita exponūt s. de acqui. pos. l. naturaliter. vbi de hoc. ⁊ pro eis. j. de preca. l. certe. §. is qui. vbi de hoc. Ray. ¶ In fi. ⁊ habet hoc iterdictū fructuarius contra turbantem qui negat eum fructuariū. Ja. ¶ In glo. qꝛ vterq̄. ibi credo, quēlibet insolidum rei possessorē vario tamen iure. Ja.

¶ De superficiebus. Rubrica.

¶ Super rubrica. Uide Rof. hic. e. ti. ⁊ in Specu. de cā pos. et proprieta. §. priuata autem interdicta. ver. est ⁊ duodecimum. An aūt possit fieri diuisio domus cōmunis ⁊ possit fieri hoc modo ꝙ vnus habeat solum alter superficiē: dic ꝙ non: vt. j. de act. ⁊ ob. l. obligationū fere. §. placet. Et hoc iure ciuili. Iure tn̄ pretorio qd̄ tuetur pacta ⁊ conuentiones valet. vt. j. co. l. j. §. j. ⁊ ita no. per Rof. de act. pro socio. §. nūquid amissa. Cui datur actio fortius exceptio. j. e. l. j. §. ait. Et an vera sit regula ecōtrario. Et an procur. datus ad agendū intelligatur datus ad defendendum. Et an semper tempus a lege non determinatū arbitrio iudicis committatur.

Ait pretor. Primo puidet supficiario inducendo iudiciū possessoriū. Scōo iudiciū petitorium. Primo em̄ puidet supficiario possidēti p interdictū. Scōo eidē nō possidēti puidet rei vē. ꝯ quēlibet possidentē. dy. ibi vti. i. sicut. dy. ibi quominus put. dy. ibi de superficie q̄ per aliū possidet recuperanda. dy. ibi postulabit a supficiario. dy. ibi iudiciū. i. vtilē actionē in rem vt statim p3. j. e. §. qd̄ ait ptor. dy. ¶ In glo. duo sunt in fi. vel pōt loqui inter supficiariū qui h3 naturalem ⁊ dn̄m soli qui h3 ciuilem possessionē. dy. Uel in duobus qui cōiter fruendū conducerunt ⁊ vnus ab altero trahatur ⁊ impeditur ⁊ sic cum duo cōiter possideāt ⁊ ita singuli p parte indiuisa habēt inuicē vti possidetis: vt. s. ti. j. l. j. §. hoc interdictum locum. ⁊. s. cōi di. l. si edes. Ja.

Qui superficiem. Dicit cur ppositum fuit hoc interdictū. Ja. Et loquitur de tpe post traditionē cū dicat istud interdictum sibi cōpetere p possessione vel añ traditionē ꝺm glo. dy. ibi subnixus iure cōi ante huius tractatus ppositionē. Ja. ibi si emit. s. solū vt ibi supficiē poneret vel ipsam supficiem. dy. Uel dic edificādi facultatē ⁊ edificatū tenendi. Ja. ibi eū supficiariū. dy. ibi ab alio. s. extraneo. dy. ibi cedere ei. ⁊ hoc verum de iure veteri ante propositum hoc interdictū. sed hic longe ⁊c. dy. ibi polliceri. i. dari superficiario quando cecidit a possessione superficiei. dy. ¶ In glo. ex conducto in fi. ar. s. de reb. du. l. j. in fi. vel melius ex verbis. vt. s. de iureiur. l. fi. Jaco. ¶ In glo. s. in rem. ibi. §. si res. ⁊ forte etiam vti possidetis. vt no. s. ne quid in loco pub. l. ij. §. si quis in suo. old. ¶ In glo. vt insti. ibi. §. furti. ⁊. j. de fur. l. si is qui rem. ol.

Proponitur. Nūc dicit quale sit hoc iterdictū. ol. ibi exēplo. i. ad similitudinē. ol. ibi petit. i. superficiem quā possidet defendit. dy. ibi causam. s. certam. dy. ¶ In glo. al's quam in fi. Uel dic ad certam solam causam non aptari sed ad oēm. Ja.

Quod ait pretor. Ibi in rem directam contra extraneum. dy. ¶ In fi. No. cui datur actio multofortius exceptio vt hic. ⁊ ad hoc e. de regu. iuris. c. qui ad agendum. lib. vj. cum ibi notatis. Nūq̄ tn̄ admittitur ad agendum qui repellitur ab excipiendo. de accusa. accedens. ⁊ videtur casus. l. ab. constitutus. ij. in fi. ¶ Sed nunquid procur. cōstitutus ad agendū videt cōstitutus ad defendendū ⁊ econtra. videtur ꝙ nō vt extra de procur. constitutus. ⁊. c. insuper. Dn̄s etiam Guil. duranti videt tenere cōuersam regulam fore veram. s. ꝙ cui denegatur actio denegēt exceptio. vt no. per eum extra de elec. c. vbi periculum. ij. fol. li. vj. qd̄ non puto verum. vt. s. de condi. indebiti. l. si in area. ⁊ ibi no. ⁊ dixi. ⁊ quia turpius eiicitur q̄ nō admittitur hospes. vt no. extra de iureiuran. c. quemadmodum. ⁊ multa consequimur excipiēdo que non consequimur agendo: vt. s. de compen. l. si cum filio. ⁊. C. de vsur. l. per retentionem. ¶ In gl. s. vtilis. ibi. x. annorū. hoc approbatur. s. si ager vectigalis. l. j. §. fi. dy. ibi sed Ir. hoc seruatur pergami. ibi vsq̄ exclusiue accipe. Jac. ibi. §. multum. argumentum contra. s. solu. matrimo. l. si filio. §. fina. Ja. ibi de effracto. l. j. tu dic ꝙ si ex longinquitate vel modicitate tēporis iuris dispositio variatur nunq̄ committitur iudicis arbitrio cū lege nō caueat iustitiā vel iniustitiam cause in iudicis arbitrio

arbitrio sedere debere. vñ dic modicũ esse qd est infra decẽniũ 7 nõ modicũ siue longũ tps decẽnij. vt. d. l. si fideicõmissaria. §. aristo. nec lege reperiat determinatio lõgi tpis vel modici quã tum ad id de quo agit qr tunc stat. l. determinationi. vt pz in interdicto de itinere actuq3 priuato: vt. j. ti. pri. l. j. §. hoc interdicto. versi. siue igitur aũt. 7 in separatione. vt. s. de sepa. l. j. §. qd dictum. 7 in obiectu exceptionis nõ numerate pecunie: vt insti. de litte. obliga. §. fin. 7 in multis alijs. 7 sic intelligantur alie opi. hic in glo. posite. Si aũt ex tpe non variatur iuris disposi tio sed agatur de aliquo fiẽdo: puta de aliquo ad ordinationez iudicij tendente. tũc hic cõmittitur arbitrio iudicis. vt. s. de iure delib. l. j. in fi. 7 ita intelligatur. s. de iudi. l. si debitori. 7 qd ibi no. 7 de arbi. l. si cũ dies. §. fi. cũ si. Ol. ibi de loco publico fruẽ. l. j. immo etiam si a priuato fiat tribuit ius in re: vt ibi no. dynus. ¶ In glo. s. directam. ibi iure alterius. pro hoc bene. s. de donatio. l. vt mihi donares. ij. respon. Dy. fami. hercis. l. is consequenter. §. j. 7 si ager vec. l. j. 7 ibi no. Ol. ¶ In fi. sed dic vt ibi. Dy. 7 Ja. de bel.

Si soli. Ibi superficies. i. ius superficiariũ. Ja. ibi ei emptori. Dy. ibi vel ex stipulatu sicut vsufruct. euicto. vt. s. de euic. l. si rem que. §. fi. ol. ¶ In glo. que erit. in fi. vt. s. de euic. l. si res quã a titio. ol.

Quod autem. Expone q. i. qr. 7 subaudi ideo qr 7c. ol. petitori. i. superficiario. ibi in superficiẽ. i. ppter ius qd hz in superficiẽ aduersus quẽlibet possessorem. ol. ibi inesse qd superficiarius hz. dy. ibi cõstitui posse. s. vsum vel vsumf. ab ipso superficiario extraneo. dy. Uel. i. cõstitutum peti posse p vtilẽ actionẽ que dat ex iure cesso. ol. ibi p vtiles. s. alteri cedendas. dy. ibi tradidi posse p superficiariuz alteri. dy. ibi ipso iure. i. de iure ciuili a vero dño. dy. ibi actionibus. i. vtili confessoria. dy. ibi interdictum vtile. vti possidetis. dyn⁹. ¶ In glo. non solum. ibi etiam si alius. vel etiam dominus. ol. ibi petenti. s. etiam a domino soli. ol. ¶ In fi. magis aperta est ratio qr vsuf. persone coheret 7 est inseparabilis a persona manens. vt. j. de duobus reis. l. si id quod. in prin. de verb. obliga. l. stipulatio ista. §. si quis ita. 7 ibi no. sed superficies psone non coheret. vt. s. de ope. no. nuncia. l. in prouinciali. §. penul. oldra. ¶ In. l. fi. facit q domus superficiaria vel emphiteotica non dicatur proprie emphiteote vel superficiarij. Et ideo si statuto caueatur q quilibet debeat estimari in vicinia i qua habet domum proprie q non debeat estimari in illa vicinia de quo vide in alphabeto dictione proprie 7 improprie. ¶ In ver. serui tutes cõstituuntur in superficie a superficiario. ibi ipse. s. seruitutes a superficiario constitute. ol. ibi vtilibus actionibus. i. actione confessoria. dy.

Superficiarias. Ibi pprietas. i. directum dñium. nã vtile pertinet ad superficiarium. dy.

¶ De itinere actuq3 priuato. Rubrica.

¶ Super rubrica. De isto interdicto vide per Azo. in summa pãdectarum hoc. e. ti. 7 per Rof. e. ti. 7 in Spe. de cã pos. 7 proprieta. §. priuata aũt interdicta. ver. est 7 aliud tertiũdecimum. Et dic q totus titulus principaliter diuiditur in duas partes Prima tractat de conseruando itinere vel actu qui prohibet: 7 durat vsq3 ad. l. iij. §. ait pretor. j. e. Secũda tractat de itinere actuq3 reficiẽdo qd prohibet: 7 durat a. d. §. ait pretor. vsq3 ad. l. apparet. §. hoc interdictum. exinde mixtim de vtroq3. De mõ probandi negatiuam directo. Et q multũ suspecta est talis probatio. Et si testis dicat se non vidisse vel audiuisse subaudiendum est q sciat vel recordetur. An vsus itineris vel actus presumatur bonafide: an vi vel clam vel precario ita q teneat de bonafide probare. j. e. l. j. §. hoc interdicto. Uno ex substantialibus deficiente totuz deficit. Et copulatiua requirit concursuz omnium copulatiuor. j. e. l. iij. §. hoc aũt superiori. Cui concedi tur aliquid 7 illud sine quo illud. Et ideo abbas cõcedendo monacho q vadat ad studium videtur concedere q iuret statuta vniuersitatis. j. e. l. veteres. Et si concessit q audiat certum doctorem 7 mortuus erat potest audire alium. Et qui habet viam in predio alieno debet ire ab ea parte qua minus dãnificet dominum: al's potest prohiberi.

Pretor ait. Lex ista cum sequenti. 7 l. iij. vsq3 ad. §. ait pretor loquitur de primo edicto qd pertinet ad tuendam seruitutez vsus itineris vie vel actus. sed §. ait pretor. cũ. l. sequẽti 7 sequẽti vsq3 ad. §. h interdictum. loquitur de secũdo edicto quo qs reficit viam iter vel actum. Exinde vsq3 ad finem tituli loquitur mixtim de vtroq3. dyn. ibi hoc anno. saltem triginta diebus. vt. j. §. ij. Dynus. 7 vide quod dixi de seruitu. l. seruitutes rusticorum. ver. item quero quot actus. Ibi ab illo aduersario. dy.

Hoc interdictum. Ibi prohibitorium. nã prohibet vim fieri qua si possidenti. vt. s. proxi. Dy. ibi pertinens. s. directum. Dy. In glo. quid ergo. ibi forte vtile. vti possidetis. ar. s. si serui. ven. l. si cuti. §. aristo. Dy. 7 no. s. ti. ij. l. j. §. j. si modo continuam causaz habeat illa seruitus. Jaco. ibi nec ad omnem non dicas de itinere actuq3 priuato. sed dic de stillicidio conseruando vel alia seruitute vrbana conseruanda: cum sit eadem ratio: ergo idez ius: vt. s. ad. l. aquil. l. illud. dy.

Hoc interdicto. Ibi habuit. s. proponens h interdictum. Oldra. ¶ In glo. quid prodest. ibi siue negatoria conueniatur. hec vera. Ol. ibi siue confessoria agat. hoc falsum vt in vltima opinione apparet. Old. ibi. §. si vero. nam 7 cui permittitur facere qd domino competit dñs habetur: vt. j. de castrensi peculio. l. hereditatem. §. pater. circa prin. 7 sic cui permittitur facere iure seruitutis sic 7 habendi seruitutem. ar. s. de condi. insti. l. quidam. Ja. ibi se existente. hoc forma in moduz questionis hoc modo. Ego probaui. xxx. diebus me vsum 7 sic possessorem me esse an ille possit probare me non vsum. 7 glo. dicit directo me posse pbare hanc negatiuam: quia vicini 7c. quod non placet dyn. Et sic no. q glo. ponit modum probandi negatiuam directo. similis modus probandi habetur in cor. aut. de here. 7 falci. §. si vero absunt. 7 ibi in glo. Alius modus probandi negatiuam habet extra de probatio. c. tertio loco. 7 de testibus. c. tamen litteris. in vltima glo. 7 de ista probatione negatiue satis notaui. C. de proba. l. actor. Et est notandum q quando testis deponens super negatiua dicit se non vidisse vel non audiuisse: subintelligendum est quod sciat vel recordetur: vt. viij. q. iiij. c. artaldus. no. in glo. Et talia testimonia super negatiua facti habentur multum supecta: vt no. per Innocen. extra de probatio. c. licet causam. in glo. que incipit. quid ad rem. hoc sufficit ad repellendũ. ibi quod probabit scilicet ipsum nõ fuisse vsum 7 sic non esse in quasi possessione seruitutis. Oldr. ibi quin viderint. no. pro interrogatione que sepe fit testibus vtrum hoc potuisset esse qn nescirent. sed hec videtur extranea probatio alias ĩterrogatio. ¶ Quid enim si iste qui vsus est portabatur in caruca 7 sic nõ poterat videri: vel quid si vsus est tempore quo erant in domo vel absentes. sequens ergo modus probandi verior est. dy. In ea. glo. in fi. vel dic vt no. s. si seruitus ven. l. sicuti. §. distant. 7 p dy. s. de ope. no. nun. l. si prius. ¶ In glo. iure seruitutis. ibi. l. pro legato. 7 istis probatis si vtatur de facili probatur q iure seruitutis. Dy. 7 Oldra. ibi quod vi aut clam vel precario. hec vera secundum Jaco. de ra. ¶ In fine. sed omnes doctores tenent contrarium 7 his formauit hanc questionem in examinatione sua priuata. Et ideo dic q probato solo vsu. xxx. dierum presumat q bonafide 7 nõ vi nec clam nec precario si cõtrariuz non pbet. nã sicut in rebus corporalibus si pbet titulus presumitur bona fides nisi probetur mala: vt. l. nemo predo est. j. de reg. iu. 7 l. si qs emptionis. C. de pscrip. xxx. an. 7 no. C. de rei vẽ. l. certum. sic 7 in corporalibus vt in seruitutibus dz presumi bonafides nisi probet mala solo vsu probato cuz quo ad tempus ista duo sunt paria. s. probare vsum in seruitutibus etiam sine titulo. 7 in rebus corporalibus pbare titulum 7 longam possessionem tpis. 7 vtroq3 casu sit idẽ iuris. vt. C. de serui. 7 aqua. l. ij. vbi de hoc no. 7 dixi. d. l. si quis diuturno. s. si seruitus ven. dy. Si enim vera esset opinio glo. prescribens seruitutem compelleretur allegare titulum 7 probare qd est contra. l. predictaz. si quis diuturno. 7 cõtra id qd no. s. de ser. l. seruitutes. in glo. magna. quare dicendũ est q probet eoipso q cõtrarium non pbat vt no. C. de prescri. lon. tẽp. l. super longi. per. B. extra de pscri. c. sanctor. 7 clarius 7 plenius extra de causa possessionis 7 proprietatis. c. cũ ecclesia sutrina. in glo. 7 ita tenet oldr. Et q iure seruitutis vsus sit videtur posse probari per sacramẽtum. j. ti. proxi. l. j. §. duo autem.

Annum autem. Ibi retrorsum. habet ergo hoc interdictum oculos tãtum retro: licet alia interdicta habeant ante: vt pz. s. vti possi. l. j. in prin. s. ti. proxi. l. j. in prin. 7 interdicto ne quid in loco publico 7 similibus. Sed lex aquil. hz oculos ante 7 retro. vt. s. ad l. aquil. l. si seruus seruũ. §. itẽ. l. 7 ad. hoc facit. s. de interdi. l. j. §. interdictorum quedam. dy.

Si quis interdicto. In glo. vt in ei⁹ possessiõe. ibi possessionem itineris. qd est falsum fm Ja. de ra. cum sint seruitutes di

uerse. Ja. ¶ In glo. i. vsq ad quē in fi. ad hoc. C. de aquedu. l. vsum aque. li. xj. Old.

Julianus ait. In glo. i. vsq in fi. in quo requiritur factum: & sic eatenus defenditur quatenus vsus probatur. i. vsq ad eum locū ad quē vsus probatur. dy.

Julianus recte ait. Ibi nec vsum. q2 nō est vsus seruitutis in re quod requiritur in hoc interdicto. vt. j. e. l. fi. dyn. ¶ In glo. nec ad quē in fi. vel dic neutro nec eo p quem iuit nec eo quo ante impedimētum vsus erat. Ja. ¶ In tex. ibi iter priuatum ab alio fundo mihi debitum p cuius rupturā ire me oportuit p aliam partē vel alium fundū. Ja.

Is cuius. Dic breuiter: aut ali⁹ iuit noīe meo: aut noīe suo credēs fundū ad se ptinere. ol. iter fecerit p fundū vicini triginta diebus hoc anno. dy. ibi ad fundū dñantē. dy. ¶ In glo. noīe & volūtate. ibi fm quosdam hec opi. vr̄ approbari in. §. quotiēs. statim alle. ꝯiungendo tex. cū glo. que est signata ibi sup verbo vti.

Si quis propter. Ibi vsus nō sit. & sic est p dictū interdictū qđ anno supiore pponere potuissem. nūc aūt nō q2 hoc anno vsus non sum. ol. Et dic breuiter lz vsus huius anni pñtis sit necessari⁹ fallit tñ in his casibus in qbus ꝯcedi solet restitutio in integrū de quo tria subijcit exempla. dy. ibi vti quasi vsus anni pteriti trahat ad pñtē annū. ol. ibi in integrū resti. phabitam ad interdictū pponēdū qđ pponere nō potui eo tpe quo nec vti. Ja. ibi restitui violētia aduersarij mei facit locū restitutioni. Ja. ibi deterior fiat. vt q2 finiatur annus cuius vsus in hoc interdicto requiritur. Dy.

Si tibi fundum. Ibi ea via vtaris. subaudi an mihi cōpetat interdictū. & rñdeo nihilominus &c. Ja. ibi intelligor. p te itaq possidere intelligor sed nō pcario. & hoc subijcit quotiēs &c. & si idē mihi dat q2 vsus videor & nō pcario: pz a ꝯtrario q si pcario vsus intelligerer nō haberē hoc interdictū. & pp̄ter hūc ꝯtrariū sensum inducit hoc dictū iur. ad pbādū principiū. §. Ja. ibi q rō. i. q2 vsus videor q2 spectat opi. mei ꝯcedētis: nō aūt eius cui ꝯceditur. ol. ibi tu tñ. cui ꝯcedebat fundus pcario. dy. ¶ In gl. vt aliquā habeas possessionē. ꝯtrariū hic vr̄ sentire glo. s. e. l. §. is cuius. in glo. q incipit. ergo in hac pscriptione. dy. ¶ In gl. ego met. ibi. l. iij. dz dicere. l. in rebus. dyn. ibi. l. in rebus. dz dicere. l. incerte. dy. ¶ In glo. qđ ita verū. ibi vt. s. pri. dixi. s. in glo. vt aliquā habeat. lz glo. in. §. is cuius innuat contrarium: vt i suppletione dicte glo. s. proxi. dixi. Ja. ibi secundum quosdam. sed in illis non possidebat. & in precario habente est contra. j. de pca. l. qui precario. Ja.

Si quis supradicto. Supueniēs vitium non tollit interdictum per vsum. xxx. dierū acquisitū. h. d. dy. & ol. Et qđ dicit supradicto tpe. dic. s. xxx. dierū: vt. s. e. l. §. hoc interdicto. Et qđ dicit vsus. dic. s. bonafide.

Unde. Al's inde. Ibi phibitus psonaliter. Et sciendū est eū phibitū mediāte eo p quē q dñs erat vēdidit. Et qđ dicit vtir. dic. s. clā. i. vsus sit. al's vtaris: & tūc est plana. Et dic ignorāte phibēte nō vsurus eo sciēte. & sic cessat ꝯtrarium. dy. ¶ In glo. certe immo vt in fi. aut ergo curauit de denūciatione: q2 post denunciationē vti voluit palā: nec eo sciēte qui phibebat sed vtebat clam & forte de nocte: & tunc phibitus videt clā vti: & ita loquitur littera ista. Aut non curauit de denūciatione sed palā sciente & vidente eo qui denunciauerat & prohibuerat vtebatur: & tūc videtur vti vi & non clā. & ita intelligatur. l. cōtraria. & ita declara hanc glo. obscuram. dy.

Si quis ab autore. Ibi recte nūc respōdet. Jac. ibi q2 a me. Not. ex hac littera q interdictū vti possidetis trāsit in successorem sicut & hoc interdictū: vt. j. e. l. §. hoc interdictum. & §. se. Ja. ibi successimus. al's successit. ibi eorū a qbus habebat vi vel clam vel precario. dy.

Uti videmur. Et p hoc nobis acqrere hoc intēdit p quarū psonarū vsum retineo seruitutē mihi debitam p earūdem vsum qro mihi hoc interdictū: fallit i fructuario. h. d. dy. ibi hospites nr̄o noīe vtētes. ol. ibi per fructuarum. i. per fructuarij vsum. dy.

Idem iulianus scribit. Not. p hunc §. q sicut plures pñt eādē rē corporalē isolidū possidere respectu diuersorum iuriū: vt. s. vti pos. l. fi. ita etiā pñt ius incorporale insolidū possidere rōne diuersorum iuriū. & hoc vult dicere iste. §. ol.

Hoc interdictum. Istud interdictū transit in singularē successorem. h. d. ad hoc. s. e. l. si quis ab autore. ol. ibi adeptus est. s. ab eo qui vsus est via itinere vel actu non vi non clam non precario. xxx. diebus. ol.

Si quis ex mandato. Ibi legat⁹. hec est plana. al's locatus. & tūc dic. i. p locationē ꝯstitutus est vsus. ol. & Ja.

Ait pretor. Hic incipit scōm interdictū de reficiēdo viam iter & actum. dy.

Hoc autem. Ibi deficit interdictū. No. pulchrum tex. q copulatiua exigit concursum oīm copulatiuorum. & sepe allegat q si vnū ex substātialibus alicuius negocij deficiat totū deficit & vitiat. ad hoc. s. de trāsact. l. cū hi. §. si ptor. & xxxviij. di. que ipsis. & ibi in glo. & p Arch. in auf. de resti. & ea q parit. §. qobrē. & vide p dy. extra de reg. iu. c. j. li. vj. Item fallit in rescriptis. vt no. per Cōpost. extra de rescri. c. ij. ibi docere. si incipias a primo. & subaudi. s. hoc anno &c. Old. ibi in alieno. nisi alias iure. Jac. ¶ In glo. sed nonne. ibi desijt alterutrum. s. q2 probat se vsum non tamen seruitutem. dy. ibi vel dic hec vera. dy. ibi agenti confessoria: q2 illud est iudicium proprietatis tantum. dy. ibi. §. si quis mihi. & est ratio. q2 sapit naturam possessorij & proprietatis. dy. ibi. §. pomp. quia illud est possessorium tm̄. dy.

Fieri autem. Exponit verbum vti. ius est. Jac. In ver. reficere. No. q q reficit nihil de nouo facit. qđ facit ad id qđ no. s. de via pub. l. j. §. si qs in specie. Ol. ¶ In glo. hoc secundū in fi. & s. ne quid in loco pu. l. ij. §. si quis qđ. Ja.

Apud labeonem. Ibi cōmeari. i. iter continuari. Ol.

¶ Uiam habens per fundum alienum debet ire per eā partem per quam minus noceat.

Ueteres. Hec. l. cum concor. in gl. allegatis allegatur q si aliquid alicui cōceditur illud concessum videt sine quo ad illud perueniri non pōt. Qđ est ar. si abbas concessit monacho q vadat ad studium videatur eidē ꝯcedere oīa sine quibus in studio esse non potest. & per consequens q iuret rectori vniuersitatis scholarium & alia faciat que de necessitate facere tenentur scholares in studio. & ad hoc optime facit. j. de ver. ob. l. cum quidam. dy. alias quidam cum filium. & de riuis. l. j. §. si quis riuum. Et ita dicit dy. determinatū fuisse boñ. q si etiam abbas concesserat monacho q audire deberet certum doctorem & ille mortuus erat q possit alium audire ex quo sibi concesserat esse in studio. Allegat etiā q si quis habet viam † per fundum alienum q debet ire per eam partem per quam minus noceat & si contrafaceret potest propria autoritate impune repelli: vt in fi. huius. l. dy. ibi qđ superuacuum. i. que additio veterum in edicto facta. dy.

Apparet. Ibi hec. s. ad refectionem itineris necessaria. oldr. ibi alia parte qua plus ledebat dñm agri. ol.

Hoc interdictum. Secs reficiēdo & etiam ex primo capite. ol. ibi ipsi q vsus fuit & seruitutē hz. dy. ibi successoribus vniuersalibus. dy. q2 de singulari statim subdit.

Si quis seruitutem. Ad probationem seruitutis nō opz probari titulum sed sufficit probari vsum tanti tpis cuius non extat memoria. h. d. dy. ¶ In glo. i. longissime in fi. debet dicere sed hec scda est bona. vel pone q titulū allegabat ad cui⁹ pbationem inducebat vsum. x. vel. xx. annorum. ar. eorum que notant s. de vsur. l. cū de in rem verso. Dyn. De hoc dixi de aqua plu. arcen. l. j. §. fi. & l. se.

Sicut. Ibi sine vitio vsus est. i. sine malafide itinere via vel actu per fundum seruientem. vel dic sine vitio. i. non vi non clam non precario. ibi recte. i. non vi non clam non precario. dyn. Et sic no. q nō nocuit ei in cuius locū successit: mihi nocere nō dz. Item no. qđ recte actum est ex superuenienti delicto corrūpi non potest. Et q superueniens malafides non nocet singulari successori vt hic & in ꝯcor. in glo. alle. Sed ad hoc contra. s. pro empto. l. ij. §. si eam rem. & de acquiren. poss. l. pomponius. in fine. Sed ibi loquitur in iure non quesito: sed de nouo per vsuc.

vsuc. querendo: quo casu malafides sua successori singulari no cet. hic aut de iure iam quesito per predecessorem cōseruādo. i. de vsu predecessoris translato in singularem successorem quo casu vitium superueniens non tollit: cum facilius iam quesita cōseruentur ꝙ de nouo querantur. vt. s. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. patre furioso. dy. ¶ In glo. vlti. in fi. al's incipit. l. eū qui a furioso. ol.

Si per fundum. Sicut in ꝓprieta te seruitutis requiritur vsus vt possit se defendere in seruitute: ita requiritur vsus in quasi possessione seruitutis vt habeat locū hoc interdictū. l. se quasi possedisse. dy.

¶ De aqua quotidiana et estiua. Rubrica.

¶ Sup rub. Vide Rof. hoc. e. ti. et in spe. de cā poss. et ꝓprie. §. priuata aūt interdicta. ver. aliud quoqꝫ. et ver. se. et pulcherrime per eū de offi. iudi. qd cōpetit in spālibus casibus. dy. Non oīa expediūt que licēt. j. e. l. j. §. hoc interdictū. Et ꝯtinue quotidie et assidue dicit̄ fieri etiā si sit interuallū. Qd facit ad testes deponētes aliquē ꝯtinue possedisse et oī tpe. expōnit̄. i. semel in anno dies ꝓ artificiali ponit̄. e. l. §. qd aūt. Si seruitus debet̄ vni fundo aque ducēde an ducta aqua in eo possim eā ꝯducere in alio. e. l. §. illud labeo. Et an ipsam aquā ꝯductā in meo possim ꝯcedere vicino meo. et idē pōt dici in itinere. Si duo habeāt domū cōem: vnus partē superiorē: alius inferiorē: et vnus delinquat an tota debeat destrui. An vnicū pecus totū gregē vitiet Et an vnus de caplo q eligere nō poterat vitiet electionē. Et an vtile per inutile vitietur. De qōne brauij: si equus deiecit famulum et primo fuit ad brauiū an debeat̄ brauiū dn̄o equi. e. l. §. ꝗsitū. Usus vnius modi nō pōt trahi ad tuendā quasi pos. alterius modi. e. l. §. itē quesitū. De quatuor tpibus anni et maxime de estate et hyeme et de eqnoctio. Et ꝙ dictio ab ponit̄ exclusiue. Qd interdictū istud det̄ heredib' et ꝯtra heredes et singularibus successoribus. Et ꝙ clausula statuti in fi. posita referatur ad oīa. Qd priuilegiū ꝑsonale finiat̄ cū ꝑsona et reale sequat̄ rem. e. l. §. ꝓmittit̄. Et ꝙ iniuria est si qd impetrabile et iniustū petatur et per superiorē non cōcedatur. An amenitas et delitie ꝯcedātur a iure. j. e. l. hoc iure. Si imperator cōcessit alicui pedagium pontis alicuius fluminis et flumen mutauit alueū et cepit aliunde fluere: an exactor possit ibi exigere. e. l. §. si aquā Qd possessor lite pendente possit vti et frui re de qua est cōtrouersia et non debeant fructus sequestrari. j. e. l. si de via. sine preiudicio tamē partis aduerse. Et aduersarius dꝫ cauere ꝙ eū non impediet.

Ait pretor. Diuide. l. principaliter in tres partes. Primo loquitur de aqua quoti. vsqꝫ ad. §. deinde. Secūdo de estiua vsqꝫ ad. §. ait pretor. quo ex castello. ibi incipit tertia vbi loquit̄ de aqua ex castello ducēda vsqꝫ ad fi. l. Subsequēter ponūtur leges alior iuriscōsultor q̄ mixtim respiciunt supradicta. dy. Et dic ꝙ in prin. aliquo tpe duxi aquam ex ꝑdio vicini mei ad irrigandū predium vel hortum meū. tractu tpis volo iterū ducere et vicinus ꝓhibet dubitat̄ an interdictū detur: et refert vtrū duxerim iuste an vi vel clā vel ꝑcario. ibi vti. i. sicut. dy. ibi ita dicas. i. in quasi possessione seruitutis ducendi defendaris. donec appareat vtrum iure debeatur vel non. dy.

Hoc interdictum. Primo ad qd det̄. Secundo pro qua aqua. Tertio diuidit aquā vt genus in tres spēs. dy. ibi possit vti. et ita notat habilitatē non actum sicut et in corpore. aut. de here. et fal. §. semp. ol. ibi non expediat. No. nō oīa expediunt que licēt. sic nec omne qd licet honestū est. s. de ritu nup. l. semper. sic et q̄dam habere possumus que nobis vtilia non sunt: vt. s. de ser. l. ei fundo. Itē quedam honeste accipiuntur que non honeste petuntur: vt. j. de va. cogni. l. j. §. j. et. s. de cōdi. ob tur. cau. l. iiij. §. sed ꝙ meretrici. et ibi not. Et no. ꝙ aqua dicitur quotidiana etiam si quotidie non ducatur sed duci possit: vt. j. e. l. §. qd aūt scriptum. sic et seruitutes dicuntur habere continuam causam licet cessent quandoqꝫ. vt. s. de serui. l. seruitutes. Ad hoc facit qd dixit apl's sine intermissione se habere in memoria deū suū qd exponitur. i. horis debitis ad orandum. xij. di. c. ij. Sic etiā dicitur tempore quadragesime ieiunari debere continue: et tamen diebus dn̄icis nō ieiunatur. de ꝯse. di. v. c. sit tibi quotidiana. Item dicitur semper parcendū rusticitati. C. de testa. l. vlti. et tū qn̄qꝫ nō parcitur. vt ibi no. Et hoc facit ad testes inductos super prescriptione qui dicūt aliquem ꝯtinue possedisse. ꝙ licꝫ in possessione fuerit aliqd interuallum possint saluari. de hoc no. per Host. in summa de prescrip. rubricella de prescrip. rerū immobilium. §. quot sunt eius spēs. ver. nō tū intelligas. et. xvj. q. iiij. c. volumus. in glo. et qd no. per Dof. in additionib' summe Azo. ti. de pba. et extra de ꝯuer. ꝯiug. dudum. in glo. que incipit. hec erat satis bona. et. j. de reg. iu. l. maiore parte. et ad hoc etiā facit qd no. j. de ver. ob. l. stipulatio ista. §. quā stipulationē in glo. ar. ad qōnes. Itē presbyter dicitur quotidie dicere missam si dicit vnā in die. extra de prebē. c. significatum. et assidue et quotidie idem est vt ibi probatur. et. j. §. proxi. et facit. e. ti. c. ad hoc licet. s. de ser. vr. pre. l. foramē. Itē dicitur ꝙ eps omni tempore pōt crisma conficere. i. omni anno semel. ita exponitur de ꝯse. di. iiij. c. omni tpe. et de hoc vide in alphabeto dictione quotidie. et dictione continue.

Duo autem. Ibi aquarum. de quibus hic titulus tractat. Et dic ꝙ aqua quotidiana differt ab estiua aptitudine sed non actu lꝫ qn̄qꝫ aptitudine et actu. et. h. d. dy. ibi assidue. no. assidue dici etiā si aliqn̄ nō ducatur. ad hoc extra de prebē. c. significatum. et qd dixi. s. §. ꝓximo. ibi solet per aliquem. ol. ibi vel hiberno. ad voluntatē ducentis. ol. ibi ducta nō est. q2 aquam quotidianā interdū ducere hyemali tpe nō expedit. vt. s. pri. §. Ja. ibi ex proposito vtētis. No. ar. bonū ꝙ agēs ꝓ aliqua seruitute possit probare suo sacramēto se vsum iure seruitutis. vsum em̄ dꝫ ꝓbare ꝑ testes. sed ꝙ iure seruitutis per sacramētū. de hoc no. s. ti. pri. l. j. §. ij. dy. ibi et natura locor. ad que ducit̄ aqua. vt. j. vsi. et si ea sint loca. et. j. de interdic. dy. ibi ea vtar. et sic no. ex vsu declarari propositum vtētis. vt. s. de acqui. re. do. l. naturalē. §. in his. Et ꝙ subijcit esse estiuam. no. ꝙ habilitas vtilitas et ꝓpositū ꝯsiderātur ad aque distinctionem. Ja. de are.

Quod autem. Hoc dicit cuius et quanti temporis vsus exigatur et pro aqua datur vsqꝫ ad. §. hec autem interdicta. Dyn. ¶ Ibi vna die. no. diem pro solo artificiali die accipi: alibi pro naturali: vt. s. de ferijs. l. more romano. vbi de hoc no. dudum in alphabeto dictione dies. et vide in glo. in aut. de here. et falci. §. hinc nobis. ibi ergo quotidiana. quasi dicat quia non actus conductionis inspicitur vt sit quotidianus sed naturalis facultas propositum et vtilitas. ergo etc. Ja.

Loquitur autem. Planum est. aut est perhēnis aut non. Et si perhēnis aut potest duci aut hauriri tantū. dy. ibi haustus seruitus. et pro tuenda quasi seruitute haustus habet locum interdictum de fonte. dy.

Hec autem interdicta. Aut aqueductus incipit infra riuum: et tunc non habet locum interdictum hoc iure. licet hodie forte secus vt in glo. Aut aqueductus incipit a capite vt si ex fonte ducatur ab ipso fonte: si ex flumine a ripis fluminis. vel si ex terra nascatur vbi primum incipit nasci siue pullulare et locū habet interdictum. dy. ibi de fonte. de hoc loquitur. j. de fonte. dy. ibi aquarū ꝑhēnium. a capite ducendarum. Ja. ibi eius. hic capit. hic respondet. dy. ibi sed si iure. i. ex constitutione. Ja. Supra enim loquitur quando iure constituta est seruitus: hic si non iure. et dic aut probo seruitutem deberi constitutam inter viuos vel in vltima volūtate: et certū est interdictum dari. Aut allego vsum tm̄ et ꝙ credidi seruitutē deberi: et tūc si erraui in facto puta q2 credidi ꝯstituentē esse dn̄m vel credidi de me sensum cum de alio sensum esset et interdictū datur. Si aūt erraui in iure vt q2 forte credidi non dn̄m ius ꝯstituēdi habere tūc non datur interdictū. dy. ibi sed si in facto errauit. vt q2 venditor dixit se fundū vendere cum seruitute aque. Jaco. ¶ In glo. i. in quo loco. in fi. vel per vsum temporis. ar. s. ti. ꝓxi. l. apparet. §. fi. et. j. seqtur. dy.

Illud queritur. Si aqua ducta est ad irrigādū fundū ꝯstat interdictū locū habere. Si aūt cā alterius vsus lꝫ prima facie nō videat̄ habere locū: tū veritate ꝯsiderata dabit̄ nō habita distinctiōe inter aquas calidas et frigidas: nec ꝯsiderato situ loci in quo ē aqua. et hoc vsqꝫ ad. §. illud tū. dy. ibi hec quoqꝫ ꝯtineat̄. que ad vsum cōmoduꝫqꝫ nostrū pertinet. Ja.

Illud tamen. Aut volo aquam ducere in eundem modum et non mutata qualitate aque vel substantia: et tunc constat interdictum dari. aut non in eundem modū sed aliquo de predictis mutato et tūc interdictum nō datur. dy. ibi proinde. i. igitur. dy. ibi modi. i. qualitatis. dy. ibi regionē. i. ꝑ er aliā partē fundi. dy. ibi vis fiet. i. ꝓhibitio. dy.

Illud labeo. Aut aquam ductā ꝑ vnā partem agri volo derinare et ducere in aliā

⁊ ꝯstat ꝙ possuꝫ:qꝛ seruitus fundo debita oībus eius partibꝰ debeť.vt.s̃.de ser.ru.ꝑ.l.via.§.quecūqꝫ.Aut ꝯcessa ad vnum agrū deriuare volo in aliū confinē:⁊ tunc añ ingressum nō possum post ingressum possum ita tñ si cōditio debēti seruitutem nō ꝯstituatur deterior.dy.¶ Et sepe suꝫ interrogatus de isto §.qui est no.ꝙ ex quo aqua ingressa est fundū meū ꝙ eā possum deriuare in aliū fundū meū cui nō debeť seruitus dūmodo ꝯditio seruitutis nō efficiať deterior.Et idē puto ꝙ postꝗ̃ ingressa est fundum meū ꝙ possem eam concedere vicino meo ad agrū suum ex agro meo.Sed ꝯtra videť qꝛ nō modus ꝑdiorum sed seruitus aque ducēde terminū facit:vt.C.de seruitu.⁊ aqua.l.nō modus.⁊.s̃.de ser.ru.pre.l.ex meo.Sed sol.vt hic et ibi no.⁊ vide qō no.per Rof.de ꝯfessoria.§.sed illud queritur. Idem potest dici in itinere ⁊ via.si habeo iter profundum tuū ad meū:⁊ postea emi alium vicinum ꝙ possim ire ⁊ redire ad illum.ibi eiusmodi esse.i.eiusdē ꝯditionis.Uel dic.i.eodeꝫ modo in iure debite seruitutis participant:vt ad quālibet partē pro aqua ducenda competat interdictum.quasi dicat cuilibet loco ⁊ parti fundi in quem ducitur aqua quesita est seruitus:vt dicta.l.via.§.quecūqꝫ.de serui.rusti.pre.dy.ibi qua velit.i.ꝑ quā partem velit.Dy.ibi ita demum.nunc respondet Dy.ibi ei.s.fundo.dy.

Item queritur si quis. Planus est iste.§.cū seq.qꝛ refert vtrū soliti ab insolito separatio fieri nō possit:⁊ tūc ꝓhibeť in totū:vt pꝫ in aqua mixta an fieri possit vt in pecoribꝰ:⁊ tunc ꝓhibeť in parte insolita tm̄.dy.ibi quā dꝫ appelli.ex pacto apposito tpe seruitutis ꝯcesse.ol.Et allegať.§.iste ad q̃stionem fratrum habētium domū cōem ita ꝙ vnus superiorē alter inferiorē.ꝙ si habēs partē inferiorē cōmittat delictū ex quo pars eiꝰ debeat destrui ex forma statuti ꝙ tota domus destrui debeat cū sit inseparabilis ⁊ pars inferior nō possit destrui sine superiore.Et ita dicit dy.terminatum fuisse boñ.sed contrariū posset esse verum.dy.De hoc ꝯsueuit notari per doc.s̃.cōi di.l.si is cum quo.⁊ de hoc satis dixi.s̃.de ope.no.nun.l.j.in princ.ver.Et predicta faciūt ad antiquam qōnem.Itē no.qō hic de pecoribus dicitur pro opi.trebatij qꝛ vnicū pecus vitiat totum gregem.xlv.di.sed illud.in fi.⁊ qui frangit vnā dieꝫ quadragesime totam frangere videtur.de conse.di.iiij.non liceat.⁊.c.nō oportet.⁊ qꝛ delinquens in vno efficitur oīm reus.extra de re.iur.c.defleat peccator.⁊ qꝛ modicū fermēti totam massam corrumpit.j.ad corint.v.c.⁊ no.in prin.gl.magne.s̃.de pac.l.si vnꝰ.§.pactus.⁊ in alphabeto littera.m.dictione modicū.Est etiam notandum ꝙ glo.que est hic que incipit contradicens.in fin.satis colorate soluit brocardum.vtile per inutile vitiatur.dicēdo ꝙ aut sunt separabilia aut nō.hoc idē no.s̃.de vsur.l.pecunie fenebris.in fi.primi responsi.de condi.furti.l.si seruus.§.bone ⁊ de agri.⁊ censi.l.quemadmodum.li.xj.vbi dicitur ꝙ parte indiuidui irritata totum irritatur.Aliter not.s̃.de arbi.l.parui.alias incipit pedius.s.ꝙ regula sit ꝙ vtile per inutile nō vitietur contraria sint specialia.Sed contra primam sol.est qꝛ.l.reperitur ꝙ etiam vbi vtile est separabile ab inutili:non tamē totum vitiatur:vt.s̃.cōia predio.l.proprium.nam omnes seruitutes sunt indiuidue ꝑter vsumf.vt.s̃.ad.l.fal.l.j.§.si vsufr.⁊ tamen adiectio ⁊c.vt.d.l.proprium dicitur.Preterea primū mēbrum distinctionis est falsum:qꝛ ⁊ vbi separabilia sunt nihilominus vitiatur:vt.s̃.de leg.j.plane.in prin.⁊ de adimen.le.l.legatum sub conditione.§.pater.⁊.l.licet transferam.quibus cauetur ꝙ legatum vtile vitiatur per translationem inutilem.et ad hoc extra de offic.delegati.c.cum super.Sed volentes tueri predictam distinctionem respondent ad.d.l.proprium.s̃.cōmunia predio.ꝙ licet ius seruitutis excepte esset indiuiduum:persone tñ quibus excipiebatur erant diuidue.⁊ ideo facta relatiōe ad personas diuiduas vtile nō vitiatur per inutile:qꝛ ꝑ relationem predictam ad personas vtile potest ab inutili separari.sed contra hanc distinctionē videtur prealle.l.parui.s̃.de arbi.§.sed ⁊ si in seruum.vbi erat ius indiuiduum.s.ferēde sententie.⁊ persone arbitrorum diuidue.⁊ tñ vtile per inutile vitiatur.sed ibi agebatur de iure qō non cadebat insolidum in personam cuiuslibet separati.aľs secus esset:vt.e.ti.l.sed ⁊ si ita.⁊ ideo vtile per inutile vitiatur.sed in.d.l.proprium.agebatur ō iure quod insolidum in personas separatorum cadebat insolidum.⁊ ideo vtile per inutile non vitiatur cum sit reperire diuiduitatem circa personas.Unde qꝛ circa huius brocardi solutionem variant glo.⁊ Azo in brocardis insufficienter soluit:sic distingue ⁊ non errabis.Aut concurrunt vtile ⁊ inutile ad alicuius actus confirmationem:⁊ tunc si vnū per se sufficeret ad confirmationem illius actus sine alio:vnum per aliud non vitiatur.vt.s̃.quod falso tutore autore.l.j.§.sed pomponius.⁊ de arbi.l.si ita.alias si vtrūqꝫ requiritur nō valet qō agitur.vt.d.l.pedius.§.sed ⁊ si in seruum.Aut vnum est factum ex pluribꝰ concurrentibus mixtim quorum aliud est vtile aliud inutile.⁊ tunc habet locum distinctio glo.hic ⁊ alijs glo.s̃.no.qꝛ aut potest vtile ab inutile separari aut non.⁊ quantum ad hoc mēbrū saluabis hanc glo.Et adhuc huic membro videtur obstare.s̃.de aqua plu.arcen.l.apud trebatiū.§.pe.in fi.⁊ ar.j̃.de ver.ob.l.j.§.pe.qō incipit.sed si mihi.vbi plene dixi.⁊ extra de offi.dele.cū insuper.Reuertendo ad distinctionem dic.Aut sunt plures actus distantes ⁊ contrarij quorum vnus adijcitur ad reuocationē primi:⁊ tūc scōs omnino inutilis nō tollit primū.sed si quid vtilitatis licet non perfecte ꝯtineat tollit primum.vt.s̃.si cer.pe.l.certi ꝯditio.§.quoniam.insti.qui.mo.tol.ob.§.preterea de leg.j.si seruus.de leg.iij.l.si iure.⁊ de iniu.testa.l.ij.de his q.vt indig.l.cum quidam.de leg.j.l.plane.de adi.le.l.legatum.§.pater.⁊.l.licet.Iste enim tres videntur destruere solutionē sed non destruunt qꝛ ademptio legati que per eas inducitur poterat sine translatione vtiliter ⁊ separatim procedere.Et eodem modo respondendum est ad.l.iul.§.minor.de fun.instruc.⁊ instru.le.⁊ de hoc vide qō no.per dy.cuius ꝓ magna parte sunt predicta extra dē reg.iur.c.vtile.li.vj.⁊ ibi etiam per Io.an.et Car.Dñs aūt Ja.de are.sic distinguit.Aut vtile causatur ab inutili:⁊ tunc vitiatur vtile per inutile:vt.j̃.de ver.ob.l.j.§.pe.de fideiusso.l.cum lex.⁊.C.de legi.l.non dubium.Fallit vbi primum est inutile ratione vinculi ciuilis:sed vtile respectu vinculi naturalis:vt.C.de contrahen.⁊ cō.stipu.l.nuda.de pactis.l.si pacto.Aut causatur inutile ab vtili:⁊ tunc inutile trahiť ad vtile:vt.s̃.de contrahen.emp.l.si fundum.⁊ sic potest loqui.s̃.de dona.inter virum ⁊ vxorē.l.si sponsus.§.⁊ generaliter.Aut vnum alterius vice mutua causati sunt:⁊ tunc vitiatur vtrūqꝫ vt.d.l.pedius.s̃.de arbi.⁊ fami.herc.l.in hoc iudicio.Aut neutrum alterius est causa ⁊ tunc habet locum distinctio glo.aut vnum potest separari ab alio aut non.Ja.De hoc etiam vide quod dixi in alphabeto littera.a.dictione.argumētum.ibi a cōnexis.Et predicta faciunt ad questionē si instrumētum est falsum in vno capitulo:vtrum totum vitietur.de quo no.⁊ dixi.C.de transac.l.si ex falsis.Et ad aliam questionē que no.s̃.de dā.infec.l.si finita.§.ex hoc edicto.ibi qꝛ pecora separari possunt.sed vna aqua separari non potest ab alia.⁊ sic soluiť iste vers.a superiori.dy.Et est ar.ꝙ vbi electio spectat ad capitulum licet aliquis interfuerit electioni qui interesse non poterat ꝙ electio non vitieť.ꝯsueuit tñ fieri ꝓtestatio ꝙ eligētes participare nō intēdunt cū nō possentibus eligere.

Aristo. Ibi qui se putat.s.seruitutē deberi errans in facto:secus si in iure:vt.s̃.e.l.§.⁊ si qualr.aľs ⁊ si qualitercūqꝫ.dy.

Quesitum. Ibi sibimet.i.non interueniente facto eius qꝛ primo duxerat.⁊ hoc sequitur non ducente aliquo ⁊c.Et est ar.hec lr̃a ad qōnem si curriť ad brauium ⁊ vnus ex equis currentibus deiecit equitātem:⁊ primus peruenit ad brauium ꝙ dñs equi debeat habere brauiū.⁊ pro hoc.s̃.quēad.ser.amit.l.qui fundum.vbi de hoc.⁊ qō no.in simili.s̃.de bo.pos.ꝭm ta.l.si ita scriptum.in prima glo.⁊.j̃.de ver.ob.l.cum seruus.In contrarium est qꝛ equus caret anima rationabili ⁊ intellectu.⁊ ideo dñs per eum non potest querere dñium nec possessionem.vt.s̃.de acqui.pos.l.j.§.offilius.⁊.§.ꝑ eum.vbi de hoc dixi.Et ad istum.§.posset respōderi ꝙ hic tractatur de iure iam quesito per cursum anni precedentis retinēdo.in questione autem proposita de iure de nouo querēdo.dy.allegando non determinando.dy.Itē ꝙ brauium non debeať dño:facit.s̃.de condi.⁊ demō.l.conditionem.vbi nō sufficit aliquid fieri casu sed requiritur animus ⁊ voluntas.Et facit etiā ad aliam questionem si stipulatus fui a vicino domum destrui sub pena:⁊ domus vna nocte casu diruta est an committať stipulatio.pro hoc.s̃.de dam.infec.l.flumen.§.hec stipulatio.⁊.§.seq.⁊ de hoc consueuit tangi in.l.gallus.de liberis ⁊ posthu.ibi penitus id est in veritate.Dy.¶ In gl.no.s.ꝙ non refert qualiter fiat.Ja.

Item quesitum. Planum est.naꝫ nō refert debeatur seruitꝰ de tertio in tertiuꝫ diem.vel de quinto in quintū vel alternis diebus.qꝛ semper sufficit vnius diei vsum ꝓtēdere.dū tñ vsus vnius modi nō conuertatur in alium.vt si vsus sit quasi seruitus debeatur de quinto in quintum diem nō conuertat eum vsum in seruitutē debitā alternis diebus.dy.ibi sine captione possessoris scilicꝫ fundi ex quo aqua duciť.Ja.ibi locū habeat.subaudi et tertium est qō videť recte duxisse.ol.ibi dum si quis vsus vniꝰ modi non pōt.trahi ad tuendam quasi possessionē vsus alteriꝰ modi.h.d.Dy.ibi ducens.i.ductus aque seruitutem habens.

Dynus.

Dy.ibi interdixerit.i.interdicto egerit.dy.¶ In glo.i.se habere credens.in facto errans.secus si in iure:vt.s.e.l.§.qualitercunq3.Dy.

Preterea. Primo loco aquam duxi vno vel duobus diebus.Secundo loco fui prohibitus τ steti per.x.vel.xx.annos.τ non fui vsus.Tertio loco ago ex interdicto τ dubitatur quid consequar.Respondeť ꝙ cõsequor duo.s.ne prohibear τ vt constituatur vsus aque de nouo per prohibitionem amissus.Postea op.τ responde vt in glo.q̃ est in.l.si de fundo.dy.ibi aduersarius.s.dñs fundi.dy.ibi interim.s.post prohibitionem aduersarij.dyn.ibi qđ amisisti.semel enim interfuit.s.tpe prohibitionis.τ ideo agitur vt.j.§.pxi.dy.¶ In glo.s.facienda.ibi restituendum hec vera.ar.s.de iti.actuq3 priua.l.j.§.si quis propter inundationem.Ja.ibi.l.j.in prin.τ.§.annum.sed certe τ hoc anno non durat:vt in prin.huius.l.τ.§.quesitum.Ja.¶ In fi.vt hac glo.v̄.alij dicunt.et dic vt no.d.l.si de fundo.dy.

Si fundum. In glo.si qd tua interest.ibi.l.inter oẽs.τ arbor furtim ce.l.fi.de iniu.l.si seruũ.τ qđ vi aut clã.l.is qui in puteũ.§.pterea.Ja.

Competit. Ibi nã τ si dixit interdictũ ɔtra quẽlibet ꝓhibentẽ dari:qꝛ τ cõfessoria ɔtra quẽlibet datur.τ hoc sequiť.nam τ si ꝛc.Ibi aduersus quẽuis prohibentẽ seruitutẽ vti.dy.

Si inter corriuales. Ibi contendente insolidum τ negãte alterius esse.dy.

Labeo putat. Ibi in illo fundo per quem vel ex quo ducitur aqua.dyn.

Deinde ait. Si duxi aquã in ꝑcedẽti estate ꝙ ꝓhibeor ducere in sequenti.Aut duxi vi clam vel precario τ denegabiť mihi oẽ auxiliũ.Aut bonafide τ dabiť interdictũ de aqua estiua contra ꝓhibẽtẽ.dy.ibi ab illo aduersario.ibi interdicta.i.interdictum dabo heredibus τ bonoꝝ possessorib9 ɔtra heredes τ bonoꝝ possessores.dy.

Quod autem. Aut agitur interdicto de aqua quotidiana:τ tunc inspiciť vsus cuiuscunq3 temporis presentis anni.Aut agitur interdicto de aqua estiua:τ consideratur vsus prioris estatis ea ratione:qꝛ in hyeme non vtitur.dy.

1 ¶ Dies artificialis τ naturalis qualiter differũt.
2 Ab dictio ponitur exclusiue.

Estatem. Effectus huius.§.est.quia in hoc interdicto inspicitur vsus prioris estatis.vñ quo tempore vti debeat vt videatur estate vsus declarat limitãdo estatem τ separãdo ab hyeme.dy.Et no.hic de estate τ hyeme τ quatuor anni temporibus vt in glo.τ plene in libro de secretis secretorum Aristo.ad Alexan.Dñs autem O dof.hic dicit ꝙ estas vernalis que vulgariter dicitur primauera incipit idibus martij secundum latinos.secundum grecos.vij.die exeũte martio.τ tunc est equinoctium.i.equalitas diei τ noctis.Antũnus ꝯm latinos prima die septembris.ꝯm grecos.septima die exeunte septembre.O dof.¶ No.etiam differentiam que est in-
1 ter diem artificialem † τ naturalem:vt no.in glo.in cor.de here.τ fal.§.hinc nobis.De septẽtrione τ meridie vide in auť.vt omnes obediant iudi.prouin.§.τ hoc cõsiderantes.Et de hyeme τ estate vide in glo.C.de naufra.l.quotiens.lib.x.τ de aduo.diuer.iudi.l.per hanc.§.sexcenti autem.vbi innuitur ꝙ in kal.aprilis incipiat annus cum ibi dicatur ꝙ in kal.octobris erat
2 medietas anni.ibi ab equinoctio.No.ꝙ hec dictio ab † poniť inclusiue.sic.C.de aduo.diuer.iudi.l.post duos.Exclusiue ponitur.j.de censi.l.etatem.Jac.sed ibi est a non ab.sed de ab dic vt in alphabeto dictione ab.¶ J.a ver.priorem estatem.No.primum dici respectu secundi seu posterioris:vt probatur hic τ.s.de rebus dubijs.l.qui duos.Jaco.ibi priorem estatem.aut agitur in estate aut in hyeme.Si in estate potest considerari vsus qui fuit ante.xviij.menses.vt si aliquis fuerit vsus in equinoctio vernali τ in sequenti estate agatur pridie equinoctium autumnale.Si vero in hyeme potest considerari vsus ante biẽnium vna die minus:vt si vsus fuerit in fine equinoctij vernalis τ agatur vna die ante equinoctium vernale secundi sequẽtis anni.dy.

Si quis in hyeme. In fi.quasi pro aqua hyemali.dyn.

Qui hac estate duxit. Alio estate tñ vtẽdi.Ja.In fi.si prohibet vsum.xxx.dierum.dy.¶ In glo.ad minus.in fi.hoc tñ nõ credo sicut nec illud de itinere actuq3 priuato:vt ibi dicitur.q isti equiparantur vt sequitur.Ja.

Ait pretor inter heredes. Heredibus emptoribus τ alijs successoribus datur hoc interdictum.h.d.dy.ibi interdicam.i.interdictum dabo eis τ contra eos.dy.ibi referenda esse.No.ar.ꝙ si statutum habet plura capitula τ in fine sequatur aliqua clausula ꝙ referẽda est ad omnia capitula statuti:salua tamen ratione recti sermonis:vt.s.de auro τ arg.le.l.plautius.τ nisi ex relatione absonus resultaret intellectus.argu.C.de condi.inser.l.ij.τ de ver.ob.l.titia.§.j.τ hoc verum si talis relatio potest aliquid operari.alias non debet aliquid fieri nisi ad ea ꝙ aliquid operetur.ar.s.de postulã.l.j.§.eum qui.et qđ ibi no.τ.s.de leg.ij.l.titia cum testamẽto.§.lucius titius.ol.Et de ista relatione qualiter fieri debeat vide qđ no.s.de iurif.om.iu.l.si idem cum eodem.in fi.τ extra de ap.c.scđo requiris.¶ In glo.i.interdictum reddam.ibi hoc casu.hoc est verum si duo sunt quorum quilibet se heredem contendat:qꝛ tunc bene erit duplex.sed littera nõ videtur hoc innuere quare exponas ꝙ istud interdictum datur non solum vtenti sed heredibus et bonorum possessoribus.dy.Vel dic ꝙ põt dici duplex:qꝛ dať heredibus τ contra heredes.

Ait pretor quo ex castello. Diuide i duas partes.Prima de vsu.Scđa de refectione loquitur.dy.ibi veto.concessione probata.dy.

Hoc interdictum. Hic dicitur quare propositũ fuit hoc interdictũ τ in quo differat a superiori.dy.ibi putãt impositã errãtes in facto.secus si in iure:vt.s.e.l.§.qualitercũq3.dy.

1 ¶ Priuilegiũ reale ꝗuis ꝑsona sit extincta tñ durat.
2 Iniuria diciť si quid impetrabile nõ cõcedatur.

Permittitur autem. Aut impetratur a principe aut ab alio.Si ab alio nõ tenet.Si a principe aut ɔcessit ꝑsonis aut ꝑdijs.Si ꝑsonis ipsuz priuilegiũ nõ durat in ꝑsona vniuersaliũ vel singulariũ successoꝝ sed ius impetrãdi de facili durat.Si ꝑdijs durat in ꝑsonã oĩm successoꝝ.dy.ibi τ dať.s.ius aque du-
1 cende.dy.ibi extincta ꝑsona.No.ꝙ reale priuilegiũ † extincta ꝑsona nihilominus durat.sed ꝑsonale extincta ꝑsona statim extinguiť.sed de hoc dic vt no.C.de vaca.mune.l.sordidoꝝ.li.x.et ad hũc tex.ɔcor.j.de reg.iur.l.priuilegia.τ plene no.p dy.extra de reg.iu.c.priuilegiũ ꝑsonale.Et facit ꝙ si ꝑdiũ liberũ trãseat in rusticũ aliquẽ ꝙ vicini nõ possint ipm rusticũ onerare ɔtra libertatẽ ꝑdij.τ sicut priuilegiũ reale sequiť rẽ ita τ onus:vt.j.de mu.τ ho.l.munerũ.§.patrimonioꝝ.ibi hoc bñficium si cõce-
2 datur.dy.ibi sed iniuria.No.ꝙ iniuria † est si qd impetrabile nõ cõcedatur.ad idẽ.s.de re.eoꝝ.l.j.in fi.τ.l.se.an diciť.Qđ facit ꝙ si quis est postulatus in epm a maiori parte canonicorum vel ab oibus ꝙ nõ sit bñficium vel gratia si cõfirmeť:sed sit iniuria si nõ ɔfirmeť.ad hoc vide p Gof.in summa de postulatione prelatorum.§.restat videre.Itẽ clericus alienus põt postulari non eligi inuito epo suo.qui si hoc deneget cogi potest nisi ex iusta causa deneget.lxiij.di.c.litteras.τ ibi per Archi.Item dispensatio que petitur ex iusta cã denegari nõ dz.l.di.vt constitueret.τ ibi de hoc per Archi.ibi nõ impetrauit.i.volẽti impetrare concessa nõ fuit.¶ In gl.immo τ senatui.in fi.vt.j.qđ vi aut clam.l.iij.§.plane.

Meminisse. Ibi totã qõnẽ.s.quantũ ad ꝓprietatẽ τ quantũ ad possessionẽ vel quasi.dy.ibi assignatũ.p eũ q põt assignare.dy.

Hoc iure. Si sum vsus aqueductu gratia pecoris vel amenitatis loci dať interdictum sicut pro ea que datur ad irrigandum agrum.Dy.Et sic no.locũ esse amenitati.i.delitijs.τ pro hoc.j.qđ vi aut clam.l.competit.§.j.Sed ɔtra.s.de serui.l.vt pomũ.dy.dic vt ibi no.τ latius dixi.d.l.cõpetit.§.j.ibi duci possit.τ pro quasi possessione aqueductus tuenda locuz habẽt superiora interdicta.dy.

Ex flumine. Publico non nauigabili:vt.s.de flumi.l.quominus.Ol.ibi ei non noceatur.Ja.

Si aquam. Ibi recesserit.subito sibi nouũ alueũ faciẽdo.Ol.ibi locus scilicet medius inter alueũ nouum τ prediuz meũ.ol.ibi nõ põt.s.aquã ducere de remota fluminis parte.Old.Vel dic subsequi ius ducendi.maxime qꝛ ꝛc.τ dic mutato per impetum.Ja.ibi quia medius.

qui fuit antiquus alueus secundum Host. et est medius inter flumē et agrum seruientē secundum dnm Azo. est medius inter flumē. intelligitur per mutationē alui. Ja. ibi locus inter vnū ramum fluminis et alium. dy. Et allegatur iste. §. ad qōnē. si impator ꝯcessit alicui pedagiū trāsitus cuiusdā pontis: postmodū flumē mutauit alueū et cepit fluere aliunde: et iste cui ꝯcessum erat pedagium vult sequi flumē et facere ibi pontē et colligere pedagium determinatū fuit per hūc. §. ꝙ nō posset. dy. ¶ In glo. ad prediuum. ibi. §. pe. vel qꝛ flumē nauigabile non est: vt. s. de flumi. l. quominus. Ja. ¶ In glo. i. nouo alueo. in fi. Uel secundum. H. i. medio pdio inter ꝯseruientē et flumē. et dic seruitus. i. quasi. ar. s. de acqui. re. do. l. sed si ex meis. §. ij. Uel dic eo loco. i. flumini qd eo ꝯtinetur loco. Ja. ¶ In glo. s. alueus. in fi. et dic qui tibi seruitutē debeo in alio meo pdio. Ja. ¶ In glo. i. nō impedit seruitutem et sic seruit hocipso ꝙ nō impedit. Ja. ¶ In fin. Uel dic totus locus taꝫ a flumine occupatus ꝙ derelictus seruit incessanter ductioni aque ppter hoc impeditur. Ja. ¶ In glo. prediū qd est in fi. Uel dic circūfluere cepit alueū in parte relictum. Jac.

Aqua. Ibi que in riuo. p quē quis aquā ducebat. old. ¶ In glo. videbatur in fi. qꝛ ibi factū hois interueniebat in admixtione aque. hic aūt nō sed naturaliter. ol.

Ductus aque. Duobus modis intellige. vel in ea que ducebatur ex priuato p interualla dierū vel horarū vel tēpoꝛ et sic nō habebat cām ppetuam. vel in ea aqua q̄ ducebatur ex publico quotidie. nā ius eius pscribitur spacio cuius nō extat memoria. vt. C. de aquedu. l. vsum aque. li. xj. Et op. de. l. diligēter. e. ti. et so. vt ibi. postea opp. vt in glo. dy. ibi origo. ex flumine publico. dy.

Is qui ius. Si in riuo p quē habeo aqueductum vellem ponere fistulas possum si fundi vel aquarij ꝯditio nō ꝯstituatur deterior. dyn. ibi deterius. ius aquā ducendi. Ja.

Si aqua. Si sup aqueductu alij iure seruitutis cōcesso velim facere aliū aqueductū nō possum si prioris ꝯditio fiat deterior. h. d.

Ucio. Ibi separatim. etiā p eūdē locū. ol. ibi vtile iterdictū quo petit nō fieri quominus aquā ducat put ꝯcessit is qui ius cōcedēdi habuit: vt ar. s. e. l. j. §. ait ptor. quo ex castello. Jac.

Um constet. Ibi diuidatur. et sic habēs genus participat in specie cū habēte speciē. ol. ibi. §. iter duos. ibi nū id est an. ¶ In glo. al's est amplius. in fi. tempore l. seruitutis imposito. Ol. ¶ In gl. īmo amisisse. ibi vel h duo. hec vera. Ray.

E interdicto. In estiua aqua consideratur aque natura et locorum vtilitas ad que ducitur. dy. Ibi querentes. s. quādo vnuꝫ et quando aliud vendicet sibi locum. dy. ibi qd estate. s. tm̄. dy.

I de via. Id est quasi possessiōe vie agatur ab aliquo qui est ī possessione seruitutis p vsum. et sic de singulis que sequuntur. dy. Et dic casum. ego sum vsus itinere vel actu per predium tuum. xxx. diebus hoc anno. tu me phibuisti quominus vterer ppter qd egi interdicto de itinere actuꝗ priuato. cauere debeo ꝙ pendente qōne nō vtar via siue itinere. et hoc vsꝗ ad ver. si neget. Itē dicitur ꝙ si agat dn̄s negatoria et est in possessione libertatis cauere dꝫ ꝯuentus ꝙ nō vtatur seruitute donec qd finiatur. Uel pōt dici ꝙ primus casus loquitur ī eo qui agit ꝯfessoria: et huic agenti dꝫ prestari cautio ab illo qui cōuenitur ꝙ non impediatur vti seruitute pendente qōne. scōs casus nō mutatur. dy. Et sic no. ꝙ qui est in poss. vel quasi dꝫ vti iure suo donec qd diffiniatur. Et sic facit ꝙ mota alicui ꝯtrouersia super re quā possidet nō debeat fieri sequestratio fructuuꝫ pendente sed possidēs eos debeat colligere. p hoc. C. de probi. seque. pe. l. vnica. Fallit in casibus ibi no. in glo. et per me et ī alio casu nouo in cle. de sen. et re iudi. c. j. vbi de hoc. ibi agatur p euꝫ qui non erat in quasi possessione seruitutis quā sibi deberi cōtendit. dy. secundum primam casus positionem. vel econtra secundum secundam. Et dic agatur proposito possessorio iudicio. old. ibi prestāda est a proponente possessorium iudicium. ibi quis actor. Dy. ibi suo id est de possessione sui iuris. Ol. ibi agentem. i. dominū actu petenteꝫ. ol. ibi ꝙ si neget. i. negatoria agat in quasi possessione libertatis existens. Old. alias si conuentus esset in quasi possessione ea vtetur. Ol. ibi aduersario qui non erat in quasi possessione seruitutis quam sibi deberi contendebat. ol. ibi debebit scilicet conuentus negatoria et non existens in quasi possessione. Dy. ibi sine preiudicio. no. verbum et simile habes. j. de liberis exhiben. l. deinde. §. et si maxime. et ibi dixi. ¶ In glo. scꝫ actor. ibi. l. ij. §. in omnibus. omnia superiora approbat. dyn. et secundum hoc ponit casum. dyn. ibi secundum. H. Secundus aūt casus non mutatur et sic cauet reus. dy. ibi aduersarius. nō conuenitur negatoria. dy.

¶ De riuis. Rubrica.

¶ Super rubrica. Uide Rof. e. ti.

Retor ait. Primo ponit vba edicti. Secundo ponit causam eius. Tertio exponit edictum per ordineꝫ declarando primo significationem nominum. secundo significationem verborum impositorum in eo quod ostendit differentiaꝫ faciendo interficere et purgare. Quarto cui detur et in quibus casibus denegetur. Dic ergo ꝙ si volo reficere aqueductum vel aliqd de circūstantibus aqueductus cum tamen prohibear aut vterer vi vel clam vel precario et non dabitur interdictuꝫ. Aut iuste: et tunc si vellem in aliam formam conuertere aqueductum et nō possum. sed retinere in ea forma qua fuit priori estate possum. dy. ibi vti. i. sicut. dy.

Hoc interdictum vtilissimū. Hec est scōa pars in qua ponit cām edicti. dy. ibi incōmodabitur. i. inutilis constituetur. dy.

Ait ergo pretor. Ibi agi. i. duci. Ja. et hic est tertia pars in qua exponit significatio noim edicti. dy.

Deinde ait pretor. Hic incipit quarta ps in qua exponit significationem verborum positorum in edicto. dy. Et dicit ꝙ purgatio ad riuum incorruptum: refectio ad corruptum refertur. ibi edificare. cum queritur an reficienti possit nunciari nouū opus: dic aut possidet rem quam reficit: et tunc nunciatur. vt. s. de ope. no. nun. l. j. §. si quis vetus. Aut non est in possessione alicuius iuris qd reficere velit: et tunc refert quale sit ius: vtruꝫ itineris vel actus an aqueductus vel hauriende vel cloace immittēde. Primo casu p nunciationem potest prohibere: vt. s. de itinere actuꝗ priua. l. iij. §. hoc aūt. et. j. e. l. §. fi. Secundo et tertio spernitur nūciatio. vt. s. de ope. no. nū. l. de pupillo. §. si quis riuos. et. j. e. l. iij. §. pe. et finali. et de fluminibus. l. j. §. deinde. Fallit cum nolo teneri de damno infecto. vt. j. e. l. iij. §. pe. et de cloacis. l. j. §. si quis mihi purgāti. Si vero aūt nec rem nec ius possideat nūciatione poterit prohiberi. ar. s. de itinere actuꝗ priuato. l. iij. §. hoc autem. Ja.

Hoc interdictum competit. Planū est qꝛ aut allego seruitutē ꝯstitutā et pbo: et tūc ꝯstat interdictū dari. Aut allego tm̄ et pbo vsum prioris estatis: et tunc etiam interdictum datur. dy. ibi aut eodem anno. hoc ergo speciale est: qꝛ in alio pbari opꝫ vsum prioris estatis: sed forte cuꝫ illa determinatione que est. s. ti. pri. l. j. §. ꝗ estate. dy. ibi interdicto vti. ꝯtra phibētē. Dy. ibi maiorem vtilitatē. per primum statum riui quem modo mutat quo ostēso phibebitur. et in hoc cōsonat labeo. et pompo. ol.

Abeo. Primo ponitur dictum labeonis et eius rō. Scōo approbat pompo. dictum labeonis ponēdo quandam exceptioneꝫ a dicto. dy. Quia ratio. dy. ibi ꝙ si approbatio dicti labeonis. s. ꝙ fiat vel fieri possit dn̄i conditio deterior. Ol. Quia id ratio rationis. Et dic id. s. commodum auferri dn̄o fundi seruientis. Ja. ibi occasione. s. iniusta. vel dic assumpta. Jac. ibi ꝙ ex iure scilicet seruitutis concesse. qua licebat etiam sine huiusmodi mutatione vti. Ol. ¶ Ibi nisi exceptio a dicto labeonis. Dynus. ¶ In glo. scilicet ibi ratio labeonis. scilicet supra posita. Jaco. ibi rei sue emendari. Et qd dicit nisi &c. quia tūc etiā si non esset tanta commoditas facientis hoc facere posset. Ja. ¶ In fi. et ideo ꝯtingit hoc ex occasione auferenda domino nocendi ei cui seruitus debetur. Ja.

Eruius autem scribit. Non contradicens dicto labeonis vel pōp. sed distinguens. dy. ibi maior vtilitas. s. in prohibēdo ꝙ alterius in faciendo. dy.

Hoc interdictum. No. non considerari locum in quo est riuus vel qualitatē aque vel locū ad quē ducitur. dyn. ibi cōpetere. in ꝯseruatione prioris status. Ja.

Si quis

Si quis riuum. Ratio differẽtie inter huc casum τ sequẽtes est q2 nũciatio cũ sit iusta siue iniusta ꝯsiderata veritate sine aliq̃ cause cognitiõe statim viget: vt.s̃.de ope.no.nũ.l.j.in pn.speciem quandã violẽtie habere vr̃ qd̃ in sequẽtib9 non est: ad hoc.s̃.de ope.no.nũc.l.sciendũ. Vel dic ꝙ ṗtor tibi suũ non tuũ denegat auxiliũ: vt not.C.si aduer.vendi.l.j.Ol. Ibi ius ei non esse riuum reficere vel habere.Ja.

E riuis. Ibi ꝙ riuorum esse subaudi palaz est.Jaco.

De fonte. Rubrica.

Pretor ait. Uide Rofre.eo.ti. Ibi interdicam.i.interdictum ꝓponam.Dy.

Hoc iterdictum proponitur. Ibi discrete sunt seruitutes.Ro.ꝙ separatorum separata debet esse ratio τ actio.ad idem.C.de donatio.inter vir.et vxo.l.si maritus.Old.

Hoc interdictum de cisterna. Id est pro aqua de cisterna haurienda.Old.

De cloacis. Rubrica.

Pretor ait. Uide Rof.e.ti.τ in Spec.de causa poss.et ꝓprie.§.priuata aũt.ver.porro si volens quis cloacam.et ver.seq. Casus in quo licet in alienum ingredi inuito dño.j.e.l.j.§.quod autem.

Cloace appellatione. Ibi continẽtur.non aũt appellatione fluminis continet̃ ripa: vt.s̃.de flumi.l.j.§.in publico.al's in flumine publico. Et est arg.ꝙ appellatione riui cõtineatur buca riui.Jacob. In glo.tubus est: ibi colluuies aque.i.putredines.Dy.

Quia autem. Ibi non vi non clam non p̃cario Ro.possessionẽ violentã clandestinã vel precariã ꝓdesse etiã ꝯ eum a q̃ sic habet̃.qd̃ secus est in alijs interdictis supra positis vt in eis patet.

Quod autem ait pretor. Ibi in vicini edes veniat.Ro.casum in quo licet i alienum ingredi inuito dño.ar.contra de serui.rusti.pred.l.diuus.Ja. Sed hic speciale propter rationes q̃ ponunt̃.s.e.l.j.§.j.sic et al's.C.de seruis fugi.l.requirendi.s̃.de fugitiuis.l.diuus.sꝫ ibi autoritate iudicis: idem in alio casu.C.de aqueductu.l.omnis seruitus.in fi.lib.xj.de decurio.l.quidam ignauie.et.l.ex omnibus domibus.lib.x.Old.

Si quis mihi purganti. Ibi cautionem.i.actionẽ ex cautione.Ol.dãni infecti. In glo.vel purgare in fi.de hoc dic vt ibi plene nota.τ vt not.ꝑ Dy.s̃.q̃ in fraud.credi.l.ait ṗtor §.si qs particeps.Dy. In glo.al's nisi paratus i fi.vel clari9 quãuis dicat se paratũ damnũ resarcire scꝫ id qd̃ dabit̃ tñ vult de hoc caueri.Ja.

Clamq̃. In glo.vt ediles.in fi.ꝑ hoc interdictũ.arg.s̃.de aqua quoti.τ esti.l.j.§.ait pretor ex quo castello.Ja.

Quod vi aut clam. Rubrica.

Rubrica sũmat totuz titulum.

Super rubrica. Uide Rof.eo.ti.τ in Spec.de resti.spo.§.j.vñ.ceterũ.τ ver.seq. Et dic ꝙ sunt quedã interdicta q̃ respiciunt ṗsens tp̃s vt vti possidetis: de superficiebus: de vi τ vi arma. Quedã futurũ vt de riuis τ cloacis. Quedã mixtim presens ṗteritũ τ futurũ: vt hoc interdictũ qd̃ vi aut clã τ est totum vnũ.nã siue deficere vi siue clam ꝓponit̃ interdictum qd̃ vi aut clã.non tñ dico ꝙ sit idẽ facere vi qd̃ clam.pot̃ ei opus fieri vi tm̃ τ clã tm̃.pot̃ etiã fieri partim vi τ partim clã: vt.j.eo.l.si is q.§.interdictũ hoc cõplectit̃.Dy. In glo.rubrice vl' ꝯtinua supra de qbusdã iterdictis restitutorijs sꝫ q2 τ istõ est tale: vt.j.e.l.j.§.j.ideo post illa ponit Odof. Ibi qd̃ clã.nã vi τ clã sunt due sp̃es opposite ita ꝙ nõ possunt in idẽ ꝯcurrere: vt.s̃.de acqui.pos.l.clã possidere.§.qui ad nundinas.ergo sequit̃ ꝙ sunt due sp̃es τ nõ vna.Dy. Si dicat̃ in statuto vel rescripto nulla exceptione obstante an legitime admittat̃ j.ea.l.j.§.j. Regulã τ istãtias vide.e.l.§.qd fit vi. Et si qs peccurat ne denũciatio vel citatio ad se pueniat: pinde est ac si peruenisset. Qd̃ si det̃ pecunia ꝓ ignorãte symoniac9 est sec9 i alijs delictis.e.l.C.si qs tñ. Substãtia maior est q̃litate.j.e.l.ꝓhibere in prin. Quis possit ꝯcedere autoritatẽ faciẽdi in publico: ea.l.§.illud sciẽdũ. Et an ptãs ciuitatis possit sine ꝯsilio. Et an valeat remissio collectaꝝ facta per ciuitatẽ. Et ꝙ legitimatio spuriorũ τ creatio tabellionũ facta per comites habentes super hoc priuilegiũ a principe perinde vꝫ sicut facta ab ipso principe. Paria sunt scire vel estimare τ scire vl' estimare debere.e.l.§.fi. Et an ob timorẽ facti det̃ hoc interdictũ. Qd̃ nõ dꝫ esse melioris ꝯditionis stultus q̃ sapiens.j.e.l.seruius. Et quis dicat̃ stultus. Et ꝙ stult9 i culpa sapiẽs efficit̃ in pena. Et nõ dꝫ esse melioris ꝯditiõis ꝯtumax q̃ obediẽs: nec delinquẽs q̃ nõ delinquẽs.nec male fidei possessoris q̃ bone fidei. Pulcher τ vtilis textus ad materiã denũciationũ.j.eo.l.aut qui aliter.in prin.τ.§.j. Qd̃ denũciatio positiones τ alia non fiant pfunctorie.i.obscure.e.l.§.j. Et ꝙ denũciatio ad domũ sit subsidiaria. Et si sit denũciandũ ciuitati ꝙ sufficiat denũciari ptãti. Et si ecclesiã ꝓlato. Pulcher casus q alibi nõ reperit̃.e.l.§.si qd seruus.vñ.τ si tibi mandauero. Et facit ꝙ si mãdaui tibi ꝙ mãdares titio ꝙ occideret seiũ τ occidit an tu tenearis.j.e.l.si ego. De destruẽte domos occasiõe incendij.j.eo.l.si alius.§.est τ alia. Et an occidẽs illũ q ducebat̃ ad iusticiam q erat dãnat9 ad mortẽ teneat̃. Et an casus fortuit9 tollat effectũ ṗcedẽtis doli vel culpe. An fructus pendẽtes sint pars fundi.e.l.§.notauim9. An tegule apposite edificio in.l.nã τ si ramos. De aqua viua τ aqua mortua.l.is qui i puteũ. An hoc interdictũ det̃ emptori vel vẽditori.e.l.§.si fundus.τ §.si.aureus.§. Ad delicta vniuersitatis vel familie vtrũ vnica pena oĩbus debeat iponi ac si dãs deligisset a nominib9 singulariter. Et pulchra distinctio qñ vno soluẽte ceteri liberãtur.j.e.l.semp.§.si i sepulchro. Et an accusato capitulo vl' collegio sing'li possint ꝓmoueri. Et si vniuersitas mutuat ad vsuram: an singuli insolidũ ad restitutionẽ teneant̃. An det̃ i heredes edificãtis. Et inquãtũ vsq3 ad qd̃ tp̃s τ ex q̃ tpe cedat. Inquãtũ det̃ τ q̃'r in eo interesse ꝓbet̃. Et ꝙ i eo parificetur possessor. Et q dolo desijt possidere. Et an ꝑ aliã actionẽ tollat̃.e.l.§.hoc interdictũ. Et an custodes teneant̃ ꝓ furto nocturno occulto. Et cõsules villarũ tallia denũciare. An habeat̃ rõ amenitatis vel affectiõis.j.e.l.cõpetit.§.j. Qd̃ sñia iudicis τ priuilegiũ extendat̃ ad augmentũ τ idẽ in augmento qd̃ in principali.j.eo.l.si opus. Et facit si ꝯcessa est imunitas collectarũ alicui τ factus est ditior ꝙ in toto gaudeat imunitate. Si aliqs deduxit vitẽ meã in arborib9 suis vel pergulis perdo ius meũ per annũ.j.eo.l.si vitem. Qd̃ factũ in meo possum mea autoritate tollere.e.l.§.si ad iniuriã. Si iudex vel arbiter citet ad audiendũ sñiam ad certã horam an post horam possit sentẽtiare. Et si capitulũ citet ad electionẽ ad certam horam an post horaꝫ possit fieri electio aliquibus absentibus ea.l.§.fina.

Pretor ait. Dic breuiter ꝙ primo ponit vba ṗtoris. Secũdo ad qd det̃ interdictũ. Tertio cõtra quem. Quarto ꝑ qbus operibus. Quinto declarat verba ṗtoris.s.qñ videat̃ vi factũ τ qñ claꝫ τ in qbus casib9 ꝯ hoc interdictũ dat̃ exceptio. Postea exẽplificat prin.hui9.l.in q̃cunq3 opere vi vel clã in preiudiciũ alterius facto. Scd̃a incipit ibi hoc interdictũ restitutoriũ. Tertia ibi deniq3 est q̃situ. Quarta ibi hoc interdictũ ad ea sola. Quinta ibi qd fit vi. Op.hoc interdictũ nõ dari ꝑ qualibet vi.ar.s̃.de vi τ vi ar.l.si rerũ. Sꝫ dic d'riaꝫ eẽ inter illud vnde vi qd̃ dat̃ ꝑ vi carẽte ꝯsensu tantũ τ actione qd̃ metus cã q̃ dat̃ ꝑ vi cõpulsiua vt.s̃.qd̃ metus cã.l.metuꝫ.§.j.τ istud interdictũ qd̃ dat̃ ꝑ violẽtia nõ carẽte ꝯsensu τ carente: vt.j.§.qd fit vi.τ.§.sꝫ aristo. Scd̃o op.τ vr̃ annũ huius interdicti ꝯtinuũ.sꝫ dic ꝙ est cõsiderare principiũ τ eius cursum vt in glo.Dy. Ibi factũ est non iure.Ja.edificãdo vl' destruẽdo: vt.j.e.l.si is qui i puteũ.Ol. Ibi experiũdi ptãs.i.infra vtilẽ annũ vt.j.e.l.semp.§.hoc interdictũ.Oldr. In glo.i.destruas.ibi.l.cũ ṗtor.τ.s̃.ne quid in loco publi.l.ij.§.restituas inquit.Ja.

Hoc interdictũ restitutoriũ. Id est ꝑ ip̃m ꝯsequmur opus vi vel clã factũ tolli vel destrui. Et dic aut edificaui in alieno iure possessiõis τ ꝓprietatis: et tũc hoc interdicto ꝓposito teneor ad eius demolitionẽ. Aut in eo loco q meus erat rõne ꝓprietatis τ alterius iure possessionis: τ tunc idẽ iuris nulla excep.obstãte ea rõne q2 non de

hui mihi ius dicere. Dyn. Ibi an nõ. s. veritate ĩspecta q꞉ ꝑprietas pertinebat ad eũ ſ꞉ possessio ad aliũ. ⁊ ꝯcor. s. de ope. no. nun. l. j. in prin. ⁊ de itine. actuq꞉ ꝑua. l. j. §. j. ⁊ hñ ꝯcord. ex̃ de reg. iur. c. ꝙ latẽter. Ibi iniuriã qd̃ facit eoipso ꝙ nõ autoritate iudicis ſ꞉ ꝑpria hoc facit. s. qd̃ metus cã. l. extat. ⁊ j. ad leg. iul. de vi. l. pe. Dy. Ibi ne possit. s. ꝯuẽtus ꝑdictã exceptionẽ opponere. Dy. Ibi nulla iusta. v꞉ ad qõnez si papa cõmittat alicui cãm nulla excep. obstãte ꝙ tñ iustas admittere debeat vt hic ⁊. j. e. ꝓhibere. §. ſ꞉ ⁊ si ꝑmiserit ⁊ ꝑ hoc ex̃. de offi. deleg. c. ex pte. ⁊ ibi de hoc. ⁊ de resti. spol. c. si qñ. Dy. Et ꝑ h̃ s. si inge. esse dicaꝛ. l. hec oratio. ⁊ dixi. C. de inoffi. test. l. si qñ. ⁊ in alphabeto dictiõe nulla. ¶ In glo. ſ꞉ ⁊ vti possidetis in fi. hoc est verũ vbi agẽs se possidere nõ asserit ſ꞉ de sola ꝑprietate refert q̃stionem. Jac. ¶ In gl. ſ꞉ si habuit: ibi iuito possessore. vel q꞉ ex hoc opere aq̃ pluuia arcẽda agro meo nocere põt. Ja. In fi. ſ꞉ ibi loquiꝛ de violẽtia in resistẽdo q̃ est licita hic aũt in faciẽdo q̃ est ꝓhibita. Ol. Uel ibi faciẽti ꝯpetit ius et eo iure aliter vti nõ poterat. hic aũt nõ cõpetit ius faciẽdi in alterius ꝑiudiciũ. Ja. de bel. Uel ibi erat in q̃si possessione itineris ad quẽ necessario sequiꝛ ius reficiẽdi: vt. co. ti. l. iij. §. ait pretor. ⁊. §. vtilitas. hic nullũ ius circa possessionẽ pretendebat. Dy. quelibet solutio est bona.

Quid sit vi. Aut aliquis edificat post ꝓhibitionẽ factã altero de tribus modis aut q̃tuor: ⁊ tunc ꝯstat interdictũ dari. Aut operaꝛ quominꝰ ad se veniat ꝓhibitio: ⁊ tũc idẽ. ⁊. h. d. iste. §. ¶ Post hec op. de. l. iij. in prin. s. de itine. actuq꞉ priua. ⁊ dic vt in gl. Et nota regulam ꝙ oẽ factũ ⁊c. et instãtias regule in q̃bus nũciatio nõ admittiꝛ vt in riuis: vt. s. de riuis. l. seruius. §. fi. ⁊ de ope. no. nũ. l. de pupillo. §. si qs riuos. vt not. s. §. j. in glo. s. tali. ¶ Item not. ex v̄si. aristo. ꝙ faciẽs ꝙ nũciatio vel ꝓhibitio ad eũ non possit ꝑuenire: perinde teneꝛ ac si ad eũ ꝑuenisset. ꝯcor. sunt i glo. Et idẽ est in citatiõe q꞉ si per aliquẽ fiat quominꝰ citatio perueniat ad eũ: citari põt per edictũ: ⁊ taliscitatio eũ arctat ac si foret citatus ꝑsonaliter vt in clemẽti. de iudi. c. j. in v̄si. ſ꞉ et si qs. Dic ꝙ hoc casu fuit forte ꝑ ꝑtorẽ ꝓhibitus vt differat a duobꝰ sequẽtibus. Dy. ¶ In glo. i. nũciationẽ corã testibus factã: vt. j. de ver. sig. l. testõ. in ꝑn. ¶ In gl. s. vt faciat vi: imo videꝛ ꝙ clã: vt. s. de itine. actuq꞉ ꝑua. l. vnde etiam. in prin. Sol. vt ibi not. Ol. Uel expone idẽ esse. s. in superiori casu qñ per lapilli iactum ꝓhibitio facta fuit. Dy.

Si quis tamen. Ibi ne in aliena. s. alicuius tertij cui nec mandaui nec eius factũ ratũ habui. Ol. Ibi facere: obstringẽdo me quasi vim fecerim. nã interdũ agiꝛ ex parte qd̃ vi ⁊ tñ nõ põt ex parte qd̃ clã: vt. j. l. deniq꞉. §. j. Ja. ¶ In glo. facit. s. de arbi. in fi. ſ꞉ ibi fuit suppositus a ꝑrono ille cui facta fuit ꝑmissio. hic ꝓhibens nõ fuit suppositus ab edificãte. Dy. Uel dic ꝙ nõ est contra: q꞉ ibi liberto fideiussori ⁊ expromissori exceptio cõpetit. Ja. de bel. Secus est in symonia q꞉ etiã si ꝑ ignorante deꝛ pecunia tñ symoniacus est: vt ex̃. de symo. c. de regularibus. et duobus. cc. sequentibus.

¶ Substantia est maius q̃ qualitas.

Prohibere. Dixi ꝙ si qs ꝯ ꝓhibitionez fecerit teneꝛ hoc iterdicto: audi modo ꝑ q̃s ꝑsonas ꝓhibitio fiat. Dy. Ibi magis cõparatiue: nã substãtia ex delicto faciẽtis: q̃litas ex facto ꝓhibẽtis causaꝛ. Ol. Et sic no. ꝙ substãtia † maius est q̃ qualitas. ¶ In glo. vel cũ mãdato in fi. meliꝰ. s. de oper. no. nunc. l. de pupillo. §. qui ꝓcuratorio. dum tamen de rato caueat vt ibi dicitur.

Illud sciendum. Ib vim esse. i. denũciationem ex q̃ vis colligiꝛ si ꝯ fiat. Ja. Et dic ꝙ i initio denũciaui ne faceres nouũ opꝰ. Si postea ꝑcedas ſ꞉ nulla postea ꝓhibitio fiat: tñ violẽter fecisse videris: ⁊ iõ teneris h̃ iterdicto q̃si vim fecerꝫ. ¶ Postea op. per ordinẽ vt in gl. Dy. ¶ In glo. hoc inter easdẽ ꝑsonas: ibi hic non. hoc nõ placet: ſ꞉ vꝛ innuere ꝯ. s. q꞉ post nũciationẽ nõ interuenit ibi remissio ſ꞉ factum ꝯfirmãs nũciationẽ. Quare soluas ⁊ meliꝰ vt soluit ꝯriuz de. l. iij. in ꝑn. s. de itine. actuq꞉ priua. s. ꝙ q ꝓhibitꝰ post denũciationẽ edificat ignorãte ꝓhibente ⁊ pre timore nõ audet edificare illo sciẽte: ⁊ hoc casu vꝛ clã nõ vi vt in ꝯrio. Aut palã illo sciẽte edificat nihil curans eius denũciationẽ: ⁊ tũc vi non clã dicẽdus est edificare. Dy. Ibi vasa vinaria. So. i his q̃ sola dispositiõe ꝑrissa. recipiũt mutationẽ fine alterius lesiõe. hic aũt secus q꞉ sublata vi interdictũ actori nõ dareꝛ. Dy. Ul' dic ꝙ ibi illa vasa ꝑmiscue deputata erãt ad vinũ ⁊ frumẽtũ et nõ sufficit semel posuisse vinũ. vel ibi de vsu rei ꝑprie: hic de vsu rei aliene in alteriꝰ ꝑiudiciũ vtebaꝛ. q̃libet solu. bona est. Ja. de bel. In fi. so. hic in delictis. ibi in acq̃rẽdis. ⁊ est rõ: q꞉ ibi tractaꝛ de bona fide vel mala. Jac. de bel. Uel ibi spãle libertatis fauore. Dy. ¶ In ver. ſ꞉ ⁊ si ꝑmiserit. vsq꞉ ad. §. si qs paratus. diuide i tres partes. In prima loquiꝛ de remissione facta in priuato q̃ tenet siue fiat a dño siue a q̃si dño. In scd̃a loquiꝛ de remissiõe facta in publico in q̃ refert: q꞉ si fiat a ꝑside vel curatore reipublice non t꞉ fine spãli ꝯcessione legis municipalis. Si aũt fiat a ꝑncipe vel ab eo cui autoritatẽ princeps dedit: valet: ⁊ ex ea daꝛ exceptio. Dy. Ibi nõ tantum si ego dñs. Dy. Ibi curator pupilli qui dari põt: vt. s. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. curator. et ibi not. ⁊. l. curatorẽ. Ol. Ibi in publico facere. ei cui erat iter dictum. ⁊ publico dic q꞉ in ꝑrimonio erat publico cuius administratio est ciuitatis vel castri. Ja. Ibi ⁊ si. i. quãuis. Old. Ibi ꝯcessio tñ data nõ est. No. ergo ꝙ maioris autoritatis est procurator ꝑuati q̃ reipublice. Unde ꝯsueuit q̃ri an ptãs locorũ possit aliq̃d de publico cõcedere. et credo ꝙ non: nisi autoritate ꝯsilij ciuitatis. ⁊ ita seruaꝛ Boñ. ⁊ per totã lombardiã. ar. huius. §. Dy. ad hoc facit. C. de trãsact. l. ꝑses. cum ibi not. Itẽ cõsueuit allegari si villa vel ciuitas concedat alicui immunitatẽ collecte ꝙ nõ teneat imunitas q̃si decretũ fit ambitiosum vt. j. de decre. ab ordi. faci. l. ambitiosa. Itẽ quia ciuitas respublica appellaꝛ vt. s. de publica. l. ſ꞉ et hi. §. ꝑterea. ⁊ j. de fur. l. ſ꞉ si imaginẽ. §. j. sicut ergo curator reipublice ꝑmittere non põt sic nec vniuersitas. Dy. Ibi cui ꝑnceps hoc ius concedẽdi dedit subaudi facta erit ꝑdicta ꝯcessio. Et no. pro comitibus habentibus priuilegia ab iperatore ꝯficiẽdi tabelliones vel legitimãdi filios spurios ꝙ perinde valeat factũ ꝑ eos: ac si factũ esset ꝑ ipm iperatorẽ. ⁊ ita not. ꝑ hũc. §. ꝑ Inno. ex̃. de fide istru. c. cũ. ꝑ tabellio. ⁊ ar. ꝑ hoc. s. de rex diui. l. sacra loca. §. sciẽdũ. ⁊ plene dixi. C. vbi petanꝛ tuto. l. vnica. in fi. Et dic ꝙ ꝑmo loco ꝓhibui. Scd̃o loco prohibitionẽ remisi: Tertio volo opus edificãtis tolli: per hoc interdictũ nõ possum: q꞉ ꝑpter remissionẽ repellor. Dy. ¶ In glo. sic ergo. i fi. Uel dic ꝙ lex municipalis vel ꝯsuetudo ampliat potestatem curatoris a se constituti. Ja.

Si quis constitutus. Si gñal'r dicaꝛ opus iniuste factum op꞉ satisdari simpl'r de opere demoliẽdo si apparuerit iniuste factũ: ſ꞉ si ꝓhibeaꝛ ex vna cã tm̃. s. q꞉ non cauit sufficit caueri ex ea cã tm̃ vt ꝓhibitio cesset. Dy. Ibi nõ defendebat cur cautio prestanda non foret. Ja.

Clam facere. Sc꞉ opus. Jac. Ibi estimare d꞉. No. ergo ꝙ paria sunt scire ⁊ scire debere vt hic ⁊. j. de fideiu. l. si titius ⁊ seia. ⁊. s. ꝑ empto. l. qui fundũ. §. seruꝰ meus. Dy. Alie etiã cõcor. sunt i gl. ¶ In glo. de facto ibi. l. isti q̃dẽ. hoc nihil facit: ſ꞉ lex ꝑcedẽs q̃ icipit recte. Ibi ſ꞉ potuerũt vel nõ iure ⁊c. ſ꞉ nõ puto ob timorẽ ꝓhibitiõis de facto induci hoc interdictũ vt. j. e. l. deniq꞉. §. idẽ ait. in fi. §. ⁊ iõ dic ꝙ aristo cõꝓbat dictũ cassij ⁊ nil aliũd addit. Ja. S꞉ vt vtraq꞉ opinio saluetꝛ dic ꝙ glo. itelligit quãdo timeo ꝯtrouersiã facti ab eo q iure ꝑmittẽte agere poterat: ſ꞉ non veritate ĩspecta. Lex aũt deniq꞉. §. idẽ ait. itelligiꝛ qñ cõtrouersiã timeo ab eo q nullo mõ agere poterat: ⁊ cui etiã iure ꝑmittẽte nullũ actionis exercitiũ cõpetere põt. ſ꞉ huic ꝯ. j. eo. aut q aliter. §. idẽ ait. Old. Ibi quo tutela. §. vis. imo debet dicere. §. vi factũ. Dy. Ibi ⁊ facit ꝙ paria sunt estimare et estimare debere. Ja.

Seruius. In fi. not. hunc. s. q sepe allegatur. Et quis sit stultus et vnde dicatur: vide per Archi. xxij. dist. c. de cõstantinopolitañ. ⁊ not. s. de iur. ⁊ fac. igno. l. pe. §. penult. in gl. ⁊ cõcor. hãc. l. ex̃. de prebẽ. c. cũ qui. li. vj. Si em̃ stultus puniatur de stultitia. sapiens fiet et astutior. xxiiij. q. vj. c. vides. Et qui stultus fuit i culpa sapiẽs fit in pena. xxxviij. dist. qui ea. xxvij. q. j. c. si custos. ⁊. c. si homo. ⁊ vide in alphabeto dictiõe stultus. Sic etiã nõ debet esse melioris cõditionis contumax q̃ obediens. de dolo et cõtu. c. cõtigit. et de postula. prela. c. j. Ibi quid enim ꝑdesset terrestris q̃ celestis ⁊c. Itẽ nõ debet eẽ melioris cõditionis dñs terrestris q̃ celestis. ex̃. de deci. c. tua nobis. Nec delinquẽs q̃ nõ dilinquẽs. s. de dona. inter virũ et vxo. l. hec rõ. §. j. Nec male fidei possessor q̃ bone fidei. s. de noxal. l. non solũ. ⁊. s. de peti. here. l. si a dño. §. si predo. Itẽ nõ d꞉ eẽ melioris cõditiõis luxuria q̃ castitas. in aut. de resti. ⁊ ea que parit. §. vlti. Nec melioris cõditionis esse d꞉ malus q̃ bonus xvj. q. j. c. legi. Et ex delicto nemo efficiꝛ preciosior. s. ad legem fal. l. precia rerum. Et paria sunt scire ⁊ scire debere. s. si certa. l.

peta.l.quod te.ꝛ ibi de hoc dixi.

At qui aliter. Ibi decepto ĩ substã tia operis.Old. Ibi tam sero denunciat.Not.bene hanc litteram ꝛ glo. hic positam ad materiam denunciationum.ꝛ.j.§. proximo.

Si quis se. Primo dicit q̃lr nũciatio sit formã da.Scḋo qbus psonis fiat qñ i loco priuato.Tertio qbus qñ in publico.Dy. Ibi nõ possit vt et s̃.hac.l.circa p̃n.ꝛ arg.s̃.de dam.infec.l.cũ postulassem.ꝛ ex̃. de homici.c.vlt.Ibi ne fit.s.cui denũciet.Dy. Ibi femine.in cuius piudiciũ fiebat opus.Dy.Ibi sufficiat vt non dicatur opus clã factũ.Dy.¶Et ex isto.§.plura collige notabilia. Primo vbi dicit pfunctorie.i.obscure nõ debere fieri denun ciationẽ.Ad hoc facit qḋ dr̃ ꝙ pcur.ↄstitutus ad obijciendũ crimina vel defectus dꝫ habere ipsa crimina singulr̃ expssa ĩ pcuratorio.ex̃.de elect.c.pcurator.li.vj.ꝛ.e.ti.c.vt circa.et de instito.sꝫ ꝛ si pupillus.§.pscribere.et claritas est amica legũ in aut̃.de testa.iperfec.§.j.Eo em̃ ipso ꝙ qs facit denũciatio nem clã vel occulte psumit̃ habere malã fidẽ vt not.p Inno. ex̃.de postula.pla.c.bone memorie.per Inn.ꝛ p hoc ex̃.de re gu.iur.c.qḋ latẽter.Et pdicta faciũt ꝙ ĩ positionib⁹ exceptio nibus ꝛ rñsionibus nõ dꝫ aliqd pfunctorie seu obscure poni. de hoc not.s̃.de iudi.l.si qs intẽtiõe.ꝛ p hoc.s̃.de interro.act. l.de etate.§.nihil interest.Et sic nõ solũ in agẽdo obscuritas reprobat̃:vt.j.de iure fis.l.ita fidei.ꝛ de iniur.l.ptor.§.qḋ pre tor.sꝫ ꝛ in ptestãdo ꝛ denũciãdo vt hic:ꝛ.s̃.de vẽtre inspi.l.j. §.nunciare.Ar.ↄtra.s̃.de ritu nup.l.palã.in fi.vbi colligitur ꝙ in exceptione crĩs non dꝫ declarari q̃litas vel circũstantie criminis.¶Scḋo not.ibi ꝛ diẽ ꝛ horã:ꝙ vr̃ dies ꝛ hora ap poni debere in instrĩs.ꝛ ita est ↄsuetudo in multis partibus de die nõ est dubiũ:sꝫ de hora nõ puto de necessitate.ꝛ hic nõ loquit̃ de hora diei instrĩ sꝫ de hora facti seu fiẽdi opis vt scia tur sit factũ post denunciationẽ vel ante:ꝛ de die ꝛ hora vide qḋ not.j.de accusa.l.libellor.¶Tertio not.ex ver.ꝛ si forte. ibi ante domũ ꝙ denũciatio seu citatio ad domũ est subsidia ria ꝛ fieri dꝫ demũ cũ citãdus nõ põt reperiri.p hoc.s̃.de dã. infect.l.iiij.§.totiẽs.ꝛ ibi de hoc dixi.ꝛ ad hoc bñ facit.s̃.de li be.agno.l.j.circa p̃n.¶Quarto no.ex ver.ꝛ si seru⁹.ibi deni ꝙ sciẽte eo ꝙ si emptori moueat̃ ↄtrouersia de re empta sciẽ te vẽditore ꝙ nõ reqrat̃ denũciatio ad hoc vt agat̃ de euic.de hoc not.C.de euict.l.emptor fundi.¶Ultimo ex ver.itẽ ait. not.ꝙ in cã ciuitatis sufficit denũciari ptãti ꝛ eodẽ modo in causa eccl'ie denũciari plato.Jac. Sꝫ in ↄ̃riũ vr̃ glo.q̃ est.j. de reg.iur.l.nõ videt̃ dolo.al's non põt dolo carere.vbi dr̃ ꝙ citatio sindici nõ ↄstituit vniuersitatẽ contumacẽ.Sꝫ rñderi posset ꝙ ibi tractat̃ de pena iponẽda vniuersitati rõne cõtu macie in expẽsis ꝛ alijs q̃ ↄtumacib⁹ infligunt̃.hic aũt de re pellẽdo vniuersitatẽ a quodã iure agẽdi ex eo ꝙ dicat̃ aliqd factũ vi vel clã qḋ facilius est.Dy.in scholis.¶In gl.istud non in fi.q: sensus est ꝙ post nũciationẽ interdũ clã facit iter dum non.¶In glos.i.obscure.sic etiã exponit̃.s̃.de euict.l.q libertatis.§.sꝫ ꝛ si qs.¶In glo.s.illi:vel etiã si non dedit cũ hec littera hoc non exigat.Ja.

Si quis dum putat. Ibi mihi ad queꝫ vere dñiũ spectat attẽta potius veritate q̃ falsa opinione.Et arg.sume ex hoc §.ad id qḋ not.s̃.de acqr.pos.l.clã possidere.§.q ad nũdinas. Itẽ est arg.ꝙ q occupat naturalẽ vacãtẽ clã cũ habeã ciuilẽ timẽs ab alio ↄtrouersiã nõ a me ꝙ succũbat in iterdicto vti possidetis a me pposito:lꝫ glo.ↄ̃riũ teneat.s̃.vti posside.l.j.§. hoc interdictũ aũt.Dy.Sꝫ nõ est ↄ̃ glo.q: ibi in vitate ab alio habebat ꝛ iõ dꝫ sibi pdesse.hic in veritate erat meũ vbi clam edificabas.ꝛ iõ ṽitas hic ꝛ ibi inspicit̃.Dy.¶In glos.idẽ in dãno ĩ fi.so.vt no.d.§.ꝙ si aduersus.Ja.de bel.ꝛ Dy.d.§.lꝫ. Uel dic ꝙ hic factũ punitur ibi voluntas.

Si quis cum. Scꝫ absẽs ab ope.Dy.Ibi de nũciatũ esset etiã extra ↄtinen tiã operis.Dyn.¶In glo.fuit ergo in fi.vel dic ꝛ melius vt not.d.l.de pupillo.§.nũciare.nã quo ad hoc nõ est differẽtia inter hoc interdictũ ꝛ illud de operis no.nun.Dy.

Hec verba. Ibi labeo ait rñsio ↄ̃ mutiũ sup di ctione tu.Ja.Ibi heredes coꝛũ.s.fa ciẽtis ꝛ iubentis ꝛ eius cuius seruus fecit.Ja.¶In gl.s.edi ficãtes.ibi.§.si tutoris.ꝛ de hoc reprehẽditur mutius.nã cuꝫ non fecerint tenentur.Jacob.In fi.et dic id fecerit.i.iudicio se exposuerit.

Si quis seruus. Reprehẽsio mutij sup ver bo tuor.Ja.Et dic si ser uus facit aliquid vi vel clã circa rẽ dñi vel circa rẽ peculiarẽ tenet̃ dñs:sꝫ si in rẽ alterius cui vt mercẽnarius seruiebat:il le cui seruiebat tenebit̃ non dñs.Dy.Ibi quicqd subaudi de eo.Ja.¶In ver.similiter.rephẽsio mutij super verbo iussu. Jac.Et principiũ gñalr̃ loquit̃.subseqũẽter declarat̃ p spẽs qḋ gñalr̃ dictũ erat.nã primo loquit̃ de gñaliter ↄstituto qui iussit noĩe dñi quo casu tenebit̃ pcurator iubẽs ꝛ dñs ratum habẽs.Scḋo loquit̃ de ipso spãliter ↄstituto ad iubẽdũ.quo casu tenebit̃ dñs nõ qui iussit.Tertio loq̃t̃ de procuratore cõ stituto ad faciendũ qui iussit alteri fecere.quo casu tenebitur dñs ꝛ pcurator iubẽs ꝛ ille q fecit.Dy.Ibi non cũ eo.haben te ratum:ꝛ qḋ eius noĩe factũ non est.al's tenet̃:vt.j.e.l.deni ꝗ.§.si colonus.Dy.¶In ver.si tibi mãdauero.Si ego mã do tibi vt mãdes alij de homicidio cõmittẽdo:ꝛ tu mãdasti ꝛ homicidiũ est cõmissum an tenearis tu.hic est ar.ꝙ non.sꝫ tñ in hoc dici posset p ꝛ cõtra.Itẽ p hoc qḋ no.j.ad turpil.l.j.§. incidat.ibi per se an per aliũ.vbi videt̃ tex.ꝛ glo.ↄ̃ria.ꝛ de hoc dixi.C.de accu.l.nõ ideo min⁹.ṽsi.itẽ qd si mãdaui titio.ꝛ not. bene casum huius.§.quẽ alibi nõ inuenies.Dy.Ibi nõ tecũ. q: suscepisti mandatum tm̃ de iubẽdo ꝛ solũ iussisti ꝙ fieret. ¶In glo.j.l.pri.cõtra.ibi vel dic hec vera.Dy.Ibi ꝛ sic hic loquit̃ hec solutio videt̃ reprobari per.l.j.ad turpill'.l.j.§.pe. vbi si mãdo alicui ꝙ mãdet alij vt moueat calũniosam accu sationẽ:teneor ego ꝛ ipse ꝛ tertius cui mandatũ est ꝛ q mouit calũniosam accusationẽ.Ad hoc nõ est nisi vna rñsio vt dica mus ꝙ illa loquit̃ in atrociorib⁹:hic in non atrociorib⁹:q: fa cere opus vi vel clã non est atrox:qḋ pꝫ q: parcit̃ in hoc obe diẽti dño vt.j.e.l.si is qui in puteũ.§.si tutoris.qḋ nõ eẽt si es set atrox.j.de reg.iur.l.ad ea q̃ atrocitatẽ.Dy.in scholis:ꝛ vi de.j.l.pri.plenius.Ibi intereessisse mãdatũ dñi.verum est in ver.nã si pcurator.sꝫ in ver.ꝛ si tibi itercessit.spãle mandatũ vt ex lr̃a pꝫ.Dy.ꝛ pꝫ in solutione ↄ̃ria.Et qḋ dicit nõ itercessisse mandatũ dic.s.spãle:itercessit tñ gñale q: pcurator erat ꝛ non ppterea dñs tenet̃ nisi habeat ratum q: gñali mãdato non ↄtinet̃ illicitũ:vt.s̃.de ↄdi.inde.l.si pcurator.§.ꝙ si inde bitũ.¶In glo.s.meo noĩe vel alieno.cuius negocia gerebam vel pcurabã gñali mandato:vt hoc.§.in prin.vel eius a quo spãle mandatũ susceperã de faciendo:vt.j.l.pri.secus si spe ciale mandatũ suscepissem de iubendo solũ ꝛ iussissem fieri q: non teneor:vt.s̃.hoc eo.§.ver.sed si tibi mandauero.Ibi item facit ad hoc responsum.in hoc qḋ dicit metũ.Jac.In glo.qui iussit.s.generalis.al's non tenetur ad impensas sed ad patien tiam tm̃.vt.j.eo.l.competit.§.si.

Et cum interdictum. Ibi fecisti quia tunc p facto tã tum cõuenti daret̃.Dy.Ibi ad has personas:vt tã heredes q̃ dñi quor pcur.tutores fecerũt vel fieri iusserũt cõprehen datur.Ja.In fi.ad destructionem.Ja.

Si ego tibi. Planum est ꝙ mãdator homicidij ꝛ mãdatari⁹ te nent̃ vt.C.de accu.l.non ideo.¶Pone ꝙ mãda ui tibi vt homicidiũ faceres:tu mãdasti alij ꝛ ille interfecit an oẽs tenebimur.Distingue.Aut mãdatarius pri mus mandauit alij ꝙ suo noĩe interficeret ꝛ hoc casu tenebit̃ secũdus etiã homicida nõ primus:q: lꝫ mãdauerit nõ fuit im pletũ mandatũ:vt colligi põt ex distinctione q̃ est.j.de furt.l. qui ea mente.Aut mandauit noĩe primi mãdantis:ꝛ tũc oẽs tenebunt̃ per hanc.l.non tñ in crimine vnus ppter penã alte rius liberatur.j.de priua.delic.l.nunq̃.ꝛ de siccar.l.vlt.no.ꝛ de hoc dixi.s̃.l.pri.§.pe.ver.ꝛ si tibi mãdauero.Idẽ ergo di cas in ratihabitione:q: si noĩe meo aliqs interfecerit et ratuꝫ habeo teneor:vt.s̃.de vi ꝛ vi ar.l.j.§.quotiẽs.secus si nomine meo:q: tũc ratũ habere nõ possum:vt.s̃.de neg.gest.l.si ego.ꝛ ex̃.de reg.iur.c.ratũ quis.lib.vj.cum ibi not.

Si alius fecerit. Opus vi vel clã. Dy.¶In.§.ne ratius.dic primã partẽ loqui qñ dño ignorãte vel contradicente fecit.In secunda que est ibi.dñoq; ꝛc.loquitur qñ eo volente.Uel dic ꝙ totus.§.loquit̃ qñ dño ignorante vel ↄ̃dicente fecit.Et qḋ dic.i.ifra restituere dic.s. sponte.Dy.Ibi restituere debere eo casu quo iussit vl' ratum habuit.Dy.al's spõte restitueret nõ inuitus.Ibi interdicere tur.i.interdicto ageret̃ contra dñm qui nesciuit nec ratũ ha buit.Ibi dñm.i.venditorẽ.Dy.¶In glo.cũ precessit in fine. vel hoc cũ vult euitare noxe deditionẽ.Ja.¶In glo.ad hoc s̃.ibi.§.celsus.put est ibi in littera nõ debeo.nã pvt est debeo concor.Ja.¶In glo.s.quodã in fi.vel dic dño operis vt ibi dicit.Ja.¶In glo.quod est qñ in fi.vel restituẽdi patientiã non prestaret.Ja.

Ait iulianus. Ibi restituere ei debeat: nõ obstãte nũciatiõe ⁊ sic nõ facit vi remouet ergo vim statim remoturus clã. Ibi ꝯstituat.i.remaneat si primo erat possessor. vel qñ nũciatio est facta simplici verbo. al's non. Dy. Ibi ꝓhibeat.s.nunc. Ja. Ibi ante nũciationẽ remissionis. Ja. Ibi videri celatus ꝙ sciuit qꝺ pꝫ quia denũciauit. Dy. Ibi preoccupat⁹.s.actor vt.C.de dila.l.si qñ. secus in reo est: vt.C.de in integ.resti.l.petẽde. actor enim põt prouidere qñ agat non reus qñ excipiat: vt.ĵ.de doli excep.l. pure.§.fi. Dy. Et dic ꝓoccupatus.s.non põt videri per hmõi edificationẽ. Old. Ibi ꝯtrouersiã faceret per denũciationem huic edificatori scðo loco factã. Ja. In glo.ꝙ satisdedit in fi. Uel dic aut fit verbo ⁊ obtinet.§.in operis. Aut aliter: ⁊ tunc prestita satisdatione fit possessor vt hic. Ja.

Bellissime. Ibi ꝙ non tu.s.agẽs. Ja. hoc est dicit ipse demolitor operis ꝯtra edificantẽ agere volẽtẽ: recte ageres si nõ fecisses opus vi aut clã. sed cõstat qꝺ fecisti vi aut clã. ergo nõ potes agere ꝯ me. et sic compensat dolus edificãtis cũ dolo demoliẽtis. Ibi ꝙ nõ aliter.s.ꝙ opus vi aut clam factũ ꝓpria autoritate vi vel clam possit demoliri. Oldr. Ibi hec oĩa.i.operis destructionẽ ⁊ exceptiõis obiectionẽ. Ol. ¶ In glo. puta si iudicis i fi. vel dic aut fit ĩ eo loco quẽ possideo ⁊ obtinet.§.si ad ianuã. Aut nõ in meo sꝫ alibi ⁊ in meũ ꝑiudiciũ ⁊ obtinet hec lr̃a. Ja.

Est ⁊ alia. Ibi oporteret.ꝑ hec verba q̃ sequuntur q.d. recte ageres ꝓ opere facto nisi ꝙ incendĳ ⁊c. Old. Ibi seruius aũt. aut magistrat⁹ destrurit aut priuatus. Et si priuat⁹ aut orto incẽdio aut sine occasiõe orti incẽdĳ. Si orto incẽdio aut peruenit ignis ad locum aut nõ. ¶ Sed op. ⁊ non videt referre peruenerit ignis ad locũ vel non: vt.s̃.ad leg.aql.l.fumo.§.qꝺ dicit. ⁊ Sol. vt ibi. ¶ Scðo op. ⁊ vr̃ magistratũ teneri ⁊ excep. nõ dari: vt.e.ti.l.quẽadmodum.§.magistratus. Sed dic aut iure destrurit vt ex cã: aut non iure. Si nõ iure aut erat de minimis magistratib⁹ aut de maioribus. Si de maiorib⁹ ꝯsidera duo tẽpora.s.magistratu durante ⁊ eo finito. Dy. vt.ĵ.de iniur.l.nec magistratib⁹. Ibi conce ꝺẽdũ.s.vt hãc except. simpl'r sꝫ cũ distinctione q̃ sequit. Old. Ibi idẽ ait esse.s.vt absoluat. Oldr. Ibi qñ nullã iniuriam aut dãnũ. Arg. est ad q̃stionẽ si aliqs est dãnat⁹ ad mortem ita ꝙ nõ poterat appellare vt q2 trãsiuerat tps.x.dierum vel erat de criminib⁹ in qbus appellare non lꝫ et dũ duceret ad locũ iusticie ꝓ eo occidẽdo aliqs inimic⁹ ei⁹ ipm interfecit ꝙ nõ sit homicida q2 homini perituro nõ videt illata iniuria sicut hic de edib⁹ dicit. In ꝯrium est q2 etiã iudex qui eũ damnauit nõ potuisset eius penã cõmutare vt.s̃.de re iudi.l.acta. § de ampliãda. ⁊ est quasi casus.ĵ.de custo.reo.l.vlti. v̄si. ꝙ si ipse. ⁊ ad leg.iul.de vi publi.l.lege.ĳ. ⁊ l.qui dolo. Itẽ q2 si ꝑcussus sit ab vno ita ꝙ certũ sit eũ moriturũ: tñ scðo ꝑcutiens ⁊ examinãs eũ moriturũ tenet vt.s̃.ad leg.aql.l.itẽ mella.§.si plures. quãuis alibi dicat ꝙ tales dãnati dũ ad suspẽdiũ ducunt sub ꝑsecutiõe ducant: vt.C.de ep̃ali audiẽ.l.addictos. sꝫ cõtra.s̃.de re iudi.l.si victũ. Dy. Ibi ꝑuenisset.i.ꝑuenire potuisset. Ol. Ibi ortũ. vsq̃ ad locũ destructiõis ꝑueniẽs. Old. Ibi sꝫ ꝑsenti. No. ꝙ sequẽs casus fortuit⁹ nõ tollit effectũ ꝑcedẽtis doli vel culpe: vt hic ⁊.s̃.cõmo.l.si vt certo.§.sꝫ interdum. ⁊.l.ĩ reb⁹.ĵ.ad turpil.l.ĩ senatus.§.si ꝑpter. ⁊ ibi no. Sꝫ arg.ꝯ.s̃.de his qb.vt idig.l.fi.ĩ fi. de ĩpẽsis in reb.do.fac.l. ⁊ in totũ. ⁊ de testa.mili.l.milites.ĳ.rñ. Dy. ⁊ dixi.C.de spõsa.l.iĳ. ¶ In gl. iure ibi ⁊ ipse tenet etiã quãtũ ad hoc vt durãte magistratu ꝯueniri possit. Old. In fi. ⁊ ad hoc dic vt ibi no. Old. ¶ In glo.ꝯ priuatũ. ibi ꝙ solũ iterest. si agat iterdicto qꝺ vi aut clã. Ja. Ibi si vi me. ⁊ meli⁹ in.l.iterdicto.e.ti. Jac. ¶ In glo.ad domũ. ibi ⁊ facit.s.ad id qꝺ dicit.ĵ.in text.eq̃ perituris edib⁹ ⁊c. Oldr. Ibi ⁊.ĵ.ad turpil.s.facit ad id qꝺ est ĩ ter.ĩ v̄si. ꝙ si nullo. Ol. ¶ In glo.s.ille q destrurit. vt.ĵ.de incẽd.rui. ⁊ naufra.l.iĳ.§.qꝺ ait ꝑtor. Ja. ¶ In glo. vt si tũc ibi ⁊ facit ad consideratiõnem presentis status. Ja.

Notauimus. In glo. ⁊ tñ ꝑ interesse.ĵ.l.fruct⁹ pendẽtes. So. ibi illud ꝑcedit q̃ ad rei vẽdicationẽ dandã p' fructib⁹ ⁊ fundo vt fructus pendentes dicant eẽ pars fundi. Et est rõ ꝑpter vnitatẽ quã habẽt cũ fundo. vt.s̃.q̃ in frau.credi.l.fi.§.fruct⁹. ⁊ ne cause cõtinentia diuidat vt.C.de iudi.l.nulli. q̃ aũt ad hoc iterdictum ⁊ alia differũt vt hic. Dy. Uel dic ꝺm Ja.de bel. ꝙ sunt ps fundi ꝺm quid vt ibi. sꝫ non simpl'r vt hic. Et rõ est ꝑpter eorum facilẽ ⁊ necessariã amotionẽ q2 de facili ⁊ necessario habẽt separari a fundo. ar.s̃.de vi ⁊ vi ar.l.q possessionẽ. ⁊ de testa.militã.l.penul. Ja. ¶ In glo. contra.s̃.in fi. ⁊ in multis alĳs differt illud ab isto vt ibi not.

Si quis aceruum. In gl. facit.ĵ.de re militi.in fi. al's icipit ĩ bello. sꝫ magis est arg.ꝯ. Ol. Sꝫ hic loquit de ꝓhibitione priuati. ibi de ꝓhibitione superioris puta ducis belli. Old.

Nam ⁊ si ramos. No.ꝙ tegule edificĳs apposite sunt pars edificĳ: al's non nisi forte essent amote vt reponerentur. vt.ff.de act.emp.l.fundi. per totã.l. et.ll.sequentibus.

Is qui in puteum. Ibi aquaꝫ viuaꝫ.h.d. ad d'riaꝫ aq̃ mortue q̃ est in cisterna vt.s̃.de fonte.l.j.§.hoc iterdictũ de cisterna. Ja. Ibi queãdmodum.s.teneret interdicto qꝺ vi aut clam. Old.

Quesitum. Ibi publicata.i.publica municipĳ effecta. Jaco.

Si quis de monumento. Ibi in his.s. statuis monumẽto affixis. Old. Ibi videri. ⁊ ideo remouẽs tenetur interdicto qꝺ vi aut clam. Old.

Quod ait pretor. Hic vult dicere aut extat opus ex quo dãnũ datur et tunc ꝯstat hoc interdictũ dari: q2 refert ad tps ꝑsens. Aut desiit extare: pone q2 dñs operis vel ille q dãnũ timebat op⁹ destruxerat: ⁊ tunc eqtate ꝯsiderata dat ad impẽsas ⁊ cetera dãna: ⁊ refert ad tps ꝑteritũ. Dy. Ibi aut dñs in cuius solo est edificatũ. Old. Ibi ⁊ impẽdia facta per eũ in cuius ꝑiudicium edificatum erat. Old.

Hoc iterdictum cõplectitur. Ibi posuisti: ⁊ sic vi. Ibi perfecisti: ⁊ sic clã. Old. Et hic colligi põt ꝙ semp sit vnicũ interdictũ siue clã fiat: vt dixi sup rubrica. ¶ In glo. contra.s̃.e.in fi. ꝯditionata pacto ne reliquũ opus ⁊c. al's obstaret.s̃.e.si alius.§.ait iul'. Old. Sꝫ si fuit facta remissio: ergo nõ videt vi fieri vt.s̃.e.l.ꝓhibere.d.§.illud. et ideo dic vt ibi not. Dy.

Si tutoris. Ibi vtilis actio.s.in factũ q̃ dat loco huius interdicti ad expẽsas. Ja. Ibi vtile interdictũ ad dãna ⁊ impẽdia facta occasiõe operꝭ tollẽdi. Dy. Ibi ad noxã.i. vt ꝓ noxa non det. Ol. Ibi aut curatori ⁊ videt ꝙ ignosci debeat. nam ⁊c. Ol. ¶ In glo. cõtra s̃.ꝙ iussu in fi. ⁊ melius ⁊ plenius.ĵ.de reg.iur.l.neq̃ interdicto. ⁊ de admi.tuto.l.vlti. Dy.

Si postea. Hoc dicit iste.§.qñ opus est factũ ante ꝯctum vẽditionis tũc indistincte siue viliori ꝑcio vẽdidit siue non dat cũ effectu vẽditori hoc interdictũ. Si vo post ꝯctum ante traditionẽ tũc ad cõmodum emptoris dat vẽditori. Post ꝯctum ⁊ traditionẽ dic vt in sequentib⁹.§. Dy. Ibi nec finiri.s.interdictũ qꝺ ceperat ante vẽditionẽ cõpetere. Dy. Ibi viliori.s.ꝑcio. ⁊ subaudi maxime vt subĳcit. Dy. Ibi idẽ erit ꝓbandũ.s.vt vẽditor hẽat hoc interdictũ nõ emptor nisi in casu qui sequit. Dy. ¶ In gl. sic ergo traditio. ibi.l.qdam.§.is aũt. sꝫ ibi in actiõe mere ꝑsonali: hic in rem scripta vt not. plene per Dy.s̃.de dam.ifec.l.fluminũ.§.adĳcit. Old. Ibi.§.qꝺ ait. hoc nihil est q2 hoc interdictũ datur vt opus tollat ⁊ si opus tollit non dat ad interesse. ar.s̃.de aqua plu.arcẽ.l.e.l.j.§.j. ⁊.ĵ.e.l.semper.§.fi. ⁊ hoc idẽ est.s̃.de aqua plu.arcẽ.l. atheius.§.ĳ. et.l.si tertius.§.officium. ⁊ ideo distingue vt ibi not. ꝺm Dy.

Si fundus. Aut in fundo vẽdito ⁊ tradito sub pacto ⁊ adiectionis in diẽ fit opus ante allatã meliorẽ ꝯditionẽ aut post. Si post planũ est vt i.§. aristo. v̄si. plane si postea. Si ante aut fund⁹ traditus erat emptori libere tanq̃ emptori: ⁊ tũc dat hoc iterdictũ emptori vt hoc.§. vsq̃ ad.§.aristo. Aut nullo mõ tradit⁹ ⁊ tũc venditori sꝫ sine effectu q2 cedit emptori nõ oblata meliori ꝯditione per aliũ vt in v̄si. sꝫ eã actionẽ. ⁊.ĵ.v̄.si vero nondũ. Aut traditur precario ⁊ tũc emptori dat. vt v̄si. aristo. ⁊ v̄si. ergo. ⁊ v̄si. si tñ. Aut tradit emptori vt ꝯductori ⁊ tũc sil'r datur vt v̄si. ergo ⁊ si cõdurit. Dy. Ibi addict⁹. fit.i.sub pacto adiectiõis in dieꝫ venditus ⁊ traditus. Ja. Ibi interdictũ ꝓ opere facto medio tẽpore ante meliorẽ ꝯditionẽ allatã. Dy. Et post vẽditionem ⁊ traditionẽ. Dy. Ibi interfuit qꝺ ꝯsiderat cũ nõ est dñs qui agit. Ibi sꝫ eã actionẽ.i. dictũ. Dy. Ibi ꝑstare cogendũ. ⁊ hoc verũ est qñ traditio facta est tanq̃ emptori nunc sequit qd si facta est ex alia cã: al's sec⁹ vt.s̃.pri.rñ. ⁊ v̄si. ⁊ tñ. Dy. ¶ Ibi aristo aũt. iste v̄.sup duabus fundat regulis. Prima ꝙ facta denũciatio a vitio clãdestinitatis excusat: cui de iure cõpeteret iterdictũ denũciatione nõ facta. Scða ecõtra.s.ei cõpetit interdictum

interdictum denūciatione non facta cui facta denūciatio a vitio clādestinitatis excusat. Et ex his regulis oēs huius. §. illationes sequunt. Ol. Ibi nō possessori semp. i. etiā non possidenti solū in q̄ edificat ptendēti tū aliqd ꝓbabile interesse. et sic expone nō possessori. i. etiam simplici detentatori. Ol. Ibi denūciandū vt per hoc denūciās se reddat a vitio clādestinitatis immunē. Old. Ibi nondū tradiderit. s. aīo transferendi possessionē. Ol. Ibi morari tradita possessiōe pcario. Ol. Ibi si tū pcario sit i possessiōe. s. emptor fundi. Ol. Ibi iterest ipsi⁹ non tm̄ rōne pcarie ꝯcessiōis quātū rōne pcedētis vēditiōis. Old. Ibi q̄lr. i. q̄litercūq;. Old. Ibi ergo. i. q2 ꝯcedit interdictū emptori qn̄ sibi tradit⁹ erat fundus pcario ergo ⁊c. Old. Ibi medio tēpore. i. ante meliorē ꝯditionē allatā. Old. ¶ In glo. ab eo qui vult edificare. vt ipse edificare volēs reddat se a vitio clādestinitatis immunē. Ol. ¶ In glo. sciēte vēditore ibi pcario ita q̄ non possideā al's non ꝯueniret exēplū regule aristonis. Oldr. ¶ In glo. q. d. potest vt in prin. huius. §. aristo. in ver. ergo. Old.

Si ita predium. Quattuor sunt casus. s. qn̄ non resoluit. ⁊ ꝯfert i arbitriū emptoris vel i arbitriū alterius. vel i fortune euētū. ⁊ qn̄ sub pacto legis cōmissorie vendit. Dy. Et dic breuiter vbicūq; vēditio pure ꝯbit ⁊ sub ꝯditiōe resoluit ꝓ opere facto pendente ꝯditiōe resolutiōis daf iterdictū istō ēptori. h. d. iste. §. et supior. Dy. Ibi idēq;. s. vt ꝓ opere medio tēpore facto' def interdictū ēptori. Dy. Ibi aliqd euenisset casualiter. Old.

Clamq;. Ibi ⁊ fructuarius exēplifica: vt. s. e. §. si fund⁹. ¶ In gl. vt q2 ⁊c. Old. Ibi admittanf ad id qd̄ iterest rōne fructuū q de fundo percipi potuerūt: q2 ꝓ fructib⁹ nō hoc interdictū: sed furti actio locum h3: vt. s. e. l. si alius. §. notauimus. Dy. Uel dic rōne operis in solo facti. Old. ⁊ Ja. Ibi id interdictū. Old. Ibi preterea. i. vltra interesse fructuarij vel coloni. Oldra.

Deniq;. Ibi experietur vna tamen electa altera tollitur. vt. j. arborum furtim cesarum. l. penul. Ol.

Labeo scribit. In versi. idē ait. ibi fecisse se filiū tanq; finale obiectū clandestinitatis attēdat. si aūt vt alterius ministeriū secus: vt. s. e. l. aut qui aliter. §. si qs duz putat. ij. rn̄. Uel dic fecisse subaudi vt ipsi filio q̄raf interdictū s3 patri per filiū bn̄ vt in. §. si quis dū putat. Old. Ibi secū actionē. s. negatoriā ad ꝓbandū. Ol. ¶ In glo. facit. s. ibi celare voluit. cui iuris ꝑmissione ⁊ veritate ispecta cōpetebat actio ⁊ sic orto iterdicto sui natura ei⁹ exercitiū dabaf etiā filio rōne sui interesse qd̄ vertitur in ꝓseruatione rerum peculiariū: vt ar. s. e. l. quāq;. ⁊. l. is qui. §. si fūdus. de mino. l. deniq;. §. sed vtrum. ⁊ de dam. infec. l. si filius. Ol. ibi si quis dum. sed in illo inuitur. cōtra Ja. ibi vel nesciebat. s. in cōtrario. Ol. ibi non ex ea qd̄ clā vt hic. hec vera. dy. et Ray. in fi. Uel dic q̄ hic loquitur de alia actione q̄ que oritur ex interdicto. que cum sit peculium profectitium pleno iure est patris: vt institu. per quas personas nobis acquiritur. in princip. Ja.

Si ex socijs. Ibi succederit. i. inciderit. Ol. In glo. ⁊ cōmuni diui. in fi. ⁊. l. in ꝓuinciali. §. j. Oldra.

Questitum. Ibi interim. i. eo tēpore quo opus fit. Ol. Ibi iacebat eo tēpore quo op⁹ factum est. Ol. Ibi ⁊ post aditam hereditatem: ⁊ ideo talis allegatio non est admittenda. Old. Ibi accedit his. i. ad ꝯfirmationem predictorum. Old.

Si colonus. Ibi opus fecerit in preiudiciū tibi debite seruitutis. Ja. vel in preiudicium vicinorum. Ol. vi vel clam. Old.

Julianus ait. Ibi ambo tenebunf. vno tamē soluente alter liberaf: vt. s. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. quotiens. ⁊. j. eo. semper. §. ij. ⁊. s. e. l. si alius. in prin. ⁊. l. si ego. in fi. Ja.

Nam ⁊ si seruus. In fi. ad impēsam siue ad interesse. Dy. Nā ad patientiā agitur contra dn̄m ⁊ hoc cū dn̄o ignorante fecit: vt hic dicitur. secus si dn̄o iubente: q2 tunc ei ignoscif vt nō teneatur: vt. s. e. l. is qui in puteum. §. si tutoris. Dy.

Semper. Ibi quilibet. i. quicunq; extraneus. Old. q. d. siue possessor fecerit siue alius mandato suo. siue sine mandato vi vel clam. Old.

Is cui. Ibi conductorem teneri insolidum. Ibi habeat contra colonum. Old. Ibi ceterū. i. preterq; in predictis casibus. Old.

Si in sepulchro. In ver. ⁊ si cōi ꝯsilio. i. cōmunicato. Ja. Ibi factuz sit eorū mandato. Ja. Ibi vel cū vno. s. tm̄ insolidū. Jac. Ibi vel cū singulis ita q̄ cū quolibet ꝓ parte. Uel dic insolidum ita q̄ vno soluente ceteri liberenf. Ol. Ibi qd̄ a plurib⁹ vere vel interꝓtatiue: vt q2 plures mandauerūt. Ol. Ibi hoc fecerit ⁊ diuersis tēporibus. Dy. Ibi. s. insolidū. ita q̄ vno ꝯuento ⁊ exacto alter nō liberaf. et hoc subijcit itaq; alter ⁊c. Dy. Ibi perceptio ab altero subaudi nō liberabit alter. ⁊ hoc est verū qn̄ ꝓprio ꝯsilio ⁊ diuersis tēporibus deliquerunt. Dy. Ibi si tū quis ꝓprio. ita q̄ vnus sine altero nō erat facturus Old. Ibi cum oibus. i. cū quolibet de numero oīm. Old. Ibi itaq;. s. qualiter ꝯueniantf. nūc dicit an vnius ꝯuentio vel solutio liberet oēs. Old. Ibi superiore. i. qn̄ cōi ꝯsilio ad delinquendū pcesserūt. Old. Ibi alterius ꝯuentio. s. sola sine pceptione. Et dic. s. de rigore s3 de equitate sola pceptio vt. s. de pecul. l. si ex duobus. in prin. ⁊ in ꝯcor. hic ⁊ ibi in glo. positis. Ja. ¶ Et circa istā materiā sic distingue. Aut delictū est tale cuius rōne mera pena iponif ⁊ ex parte rei ⁊ ex parte actoris: ⁊ tunc aut deliquit vna familia siue plures q sunt de eadem domo vel de vno collegio vel vniuersitate: ⁊ tūc solutio pro vno facta liberat alios: ⁊ perinde habef ac si vnus deliquisset: vt. j. si familia furtū fecis. dica. per totū. Aut diuersis nominib⁹ distinguunf nec sunt de eadē domo: ⁊ tūc siue communicato ꝯsilio siue ꝓprio aīo deliquerint qlibet tenef insolidū nec vnus soluēdo aliū liberat: vt. j. de furt. l. vulgaris. §. si duo. ⁊. l. si quis id qd̄. §. si. cū. l. seq. s. de iurisdi. om. iudi. ⁊ ad leg. aq. l. itē mella. §. si plures. Aut debitū est tale cuius rōne pena imponitur ex parte rei tm̄: s3 ex parte actoris nō est pena s3 interesse vt in hoc iterdicto: ⁊ tūc aut cōicato cōsilio aut ꝓprio aīo deliq̄rūt. Si cōicato cōsilio vno ꝯuento alij liberātur. Qn̄ qsq; ꝓprio aīo ꝓcedit ad delinquendū aut ꝯcurrunt in idē tp̄s aut diuersis tēporib⁹. Primo casu vno ꝯuento alter liberatur vt. s. de his q deiece. vel effud. l. perceptiōe. ⁊ de eo per quē fac. erit. l. j. §. pe. Si diuersis tēporib⁹ vno soluēte alter nō liberatur. qd̄ p3: q2 vbi agitur rei ꝑsecutoria vno soluente alter nō liberat vt. j. de furtis. l. q re sibi cōmodata. §. j. vbi de hoc dixi. ergo multo magis vbi ex pte rei penalis alius soluendo non liberat aliū. Dy. Guil. de cu. in. l. si familia. de iurisdi. om. iu. sic distinguit. Aut familia albū corrūpit ⁊ tunc beneficiū edicti nō h3 locū. s. q̄ vna pena teneatur: vt. d. l. si familia. Si aliud delictū aut dn̄o sciente ⁊ cessat bn̄ficiū edicti: vt. j. si fami. furtū fecisse dica. l. j. Si eo ignorāte aut q est dn̄s nunc erat dn̄s tēpore delicti aut nō. Si non dn̄s h3 locū bn̄ficiū: vt. s. de noxa. l. qd̄ ait ptor. §. si. Si tēpore delicti erat dn̄s tunc aut cōi ꝯsilio familia deliq̄t ⁊ h3 locū beneficiū al's non. ¶ Et est iste. §. aureus ⁊ sepe allegaf in delictis vniuersitatum vtrū debeāt oēs simul sicut vniuersitas vna sola pena puniri ⁊ solutiōe semel facta oēs liberenf. an vero singuli de vniuersitate singul'r. ⁊ solutio vnius nō liberet alium qd̄ colligi pōt ex distinctiōe pdicta ⁊ ex hoc. §. ⁊ gl. hic positis. q2 aut cōmunicato ꝯsilio ⁊ cōuocata vniuersitate more solito per sonū campane vel tube: vt. §. de pdijs curialiū. l. ij. lib. x. ⁊ tūc punitur vt vniuersitas. Si aūt ꝓprio ꝯsilio vel motu tūc qlibet tenetur insolidū. ⁊ ad hoc facit. s. qd̄ metus cau. l. metū. §. aīaduertendū. ⁊ de dolo. l. s3 ex dolo. cū ibi not. ⁊ de vi ⁊ vi ar. l. j. §. quotiēs. de iurisd. om. iu. l. si familia. ⁊. l. adeo. ⁊ de hoc est pulchra glo. Inno. ex. de homici. c. sicut dignū. ⁊ vide etiā qd̄ not. per Archi. ex. de penis. c. felicis. §. ꝓ hoc quoq;. s. qd̄ cuiusq; vniuersi. l. sicut municipiū. §. si qd. ⁊ qd̄ plene dixi. j. de fideiusso. l. mortuo. ¶ S3 nunqd accusato collegio vel vniuersitate singuli de collegio poterūt ꝓmoueri. de hoc dixi. C. de pcur. l. reum criminis. ⁊ not. in Specu. de inquisitio. §. nunc videndū. ver. quid si inq̄stio. ¶ Sed qd si vniuersitas mutuat ad vsuras: nunqd singuli de vniuersitate teneanf ad restitutionē et dici debeāt vsurarij. Dic q̄ sic vt not. per fratrē Raymundū in summa de vsuris. ¶ S3 nunqd singuli insolidū. dic q̄ primates administratores ⁊ quorū autoritate factū est tenentur insolidū alij non: vt not. per dictū fratrē Raymundū in summa dicto titulo. ¶ In glo. q2 vnū in fi. ⁊ est melior. Ja. ¶ In glo. ⁊ criminaliter. in fi. Sed nunqd in hac mere penali obseruabitur distinctio pn̄tis. §. arg. q̄ non. sed qlibet insolidum exigatur: vt. j. de fur. l. vulgaris. §. penul. s. de iurisd. om. iud. l. si quis id qd̄. §. fi. ⁊. l. seq. C. de ꝯdi. furti. l. j. Econtra ar. est q̄ sic: vt. s. de iurisd. om. iudi. l. si familia. circa fi. cū sine hui⁹ littere. q. d. idē in hac mere penali qd̄ in interdicto. Itē vnicum

est mandatū ⁊ delictum: secus qñ personaliter facerēt vt.j.de iniur.l.si plures serui. Aut cōi ꝯsilio pluriū hoc opus factū est: ⁊ tūc pōt actor vnū solū cōuenire cuius cōuentio alios liberat de rigore non aūt de eqtate ſꝫ perceptio: vt.s.de pecul.l.si ex duobus.⁊ de publica.l.si multi publicani.pōt etiā singulos ꝯuenire simul ita ꝙ solutio vnius ceteros liberat. Aut proprio cōsilio ⁊ tūc qlibet insolidū cōuenit ⁊ exigit nec.vni⁹ solutio ceteros liberat.⁊ ad hanc distinctionē facit.d.l.si familia.s.de iurisdi.om.iudi.Ja.

Hoc interdictum. Primo an det in heredes edificātes ⁊ inquantū. Scdo vsqꝫ ad qd tps det ⁊ ex quo tēpore cedat. Tertio inquantū detur. Quarto q̄lr interesse pbetur in hoc iterdicto. Quinto parificat possessorē ⁊ eū q dolo vł culpa desijt possidere. Sexto declarat an per aliā actionē ad idē cōpetentem tollatur: ⁊ hoc vsqꝫ ad fi.l. Dy. Ibi successores: etiā singulares in eā rem. Ol. Ibi post annū.s.vtilē. Ol. quantū ad sui principiū. Dy. Ibi faceret.i.inchoatū perficerēt. Dy. Ibi ſꝫ si sub terra.arg.aliquale p custodibus nocturnis vt nō teneātur emēdare furta in abscōso loco facta. Dy. Itē ar.bonū p consulibus villarū q ex forma statutoꝝ tenētur denūciare maleficia in eoꝝ territorijs cōmissa īfra certū tps ꝙ locū habeat in maleficijs manifestis nō abscōditis vel occultis qꝛ ignorātia excusa. mereē vt si qs testa.liber esse iussus fue.l.j.in fi.Ja. Ibi annuā exceptionē.i.ex lapsu anni descendentē. Old. Ibi ignorantie.s.pbabilis. Old.

Si quis. In cuius p̄iudiciū fiebat opus vi vel clā. Old. Ibi anno q currit in absentia. Old. Ibi nam ⁊ si minor: in cuius p̄iudiciū fiebat opus vi vel clā. Old. Ibi annus ad pponendū hoc interdictum. Ol.

In hoc interdicto. Ibi lis estimaē.pter opis destructionē vt not.in fi.l.s.vti possi.l.j.§.j. Old. Ibi officio aūt iudicis.q de hoc iterdicto cognoscit. Old. Ibi ergo.s.qꝛ opꝫ actorē in eodē statu cōstitui quo esset si opus factū nō esset: ergo ⁊c. Ibi dominij.i.iuris perditi vt seruitutis vsufru.pprietatis vt i exēplis sequiē. Ol. Uel dic dñij minoris estimationis facti: vt.j. Ibi vel ipsius pprietas. Oldr. Ibi seruitutes prediales. Ol. Ibi qd.s.ꝙ seruitutes amittanē vel vsufr.intereat. Dy. Ibi ſꝫ qd interfuit.s.qꝛ nō destruit iussus a iudice. Ja. Ibi iurare nō possit.i.nolit.vt.s.de rei vē.l.ꝙ si possessor.al's ꝙ si actor. Uel dic nō possit qꝛ dolus abest ex parte cōuēti. Ja.vt.s.de in litē iur.l.in actionib⁹.vel qꝛ est pupillus, qui non iurat.vt s.de iur.cal.l.ij.§.qd obseruari. Dy. ¶ In glo.ar.ꝙ actor. ista est notabilis glo.i materia interesse quō pbeē.de q̄ dic vt plene dixi.C.de sentē.que p eo qd interest.l.vnica. ver.sequiē videre qualr interesse pbetur.ibi de verb.obli.§.fi.⁊.j.de preto.stipu.l.fi.cum fi. Dy.

Eum autem. Ibi habēdū.⁊ sic teneē lꝫ nō fecerit: vt i prin.huius.l.vt faciat pati possidentē vt destruaē. Jac. Ibi ac si possit quantū ad hoc vt dāneē ad interesse actoris per iuramentū declarādū. Ol. ¶ In glo.īmo ⁊ si fine dolo.ibi ad interesse qd ppter edificationē actor est passus. Old.⁊ Ja. In fi.hec glo. videē male dicere: qꝛ si culpa desijt possidere pbari dꝫ interesse p testes: si dolo per iuramentū in litē: vt.s.de rei ven.l.q restituere. ⁊ ibi not. Sꝫ cū hic desierit culpa possidere: videē non per iuramētum ſꝫ per testes debere pbari: vt.s.de in litē iurā.l.ij.⁊.iij.⁊ ibi not.⁊ dixi. Sꝫ dic ꝙ in casu nostro siue desierit possidere culpa tantū siue dolo ⁊ culpa non ꝯueniē rōne talis doli vel culpe in nō possidēdo cōmisse: ſꝫ rōne doli in edificādo cōmissi: ⁊ ideo per iuramētū pbaē.ar.d.l.si vi.s.de vi ⁊ vi ar.vñ hic loquiē in eo q edificauit ⁊ possedit ⁊ conuentus desijt possidere. Jaco.⁊ Dy.

Quia autem. Ibi alia actiōe puta lege aql.vel cōfessoria vel negatoria in qbus interesse venit vt.s.si serui. vēdi.l.loci corpus.§.in ꝯfessoria. Ol. Et est arg.ꝙ si statutū sit in ciuitate ꝙ vicinie vel cōia debeāt capere homicidas vel malefactores ⁊ familia ptātis cepit ꝙ sint excusati qꝛ non refert per quē capianē.ad hoc facit s.ne quis eū q in ius voca.vi eximat.l.si per aliuꝫ.§.docere.⁊ quemadmo.ser.amit.l.qui fundum.

Competit. Ibi qui nō possident. vt colonor similibus. Dy. ¶ In glo.vt et.s.eodem.in fine.et.l.is qui in puteum.§. aristo. Old.

Si quis. Ibi arboribus non ferētibus fructū. Ol. Et not.ꝙ habeē ratio amenitatis: vt hic ⁊.s.de aqua quoti.⁊ esti.l.hoc iure.i prin.argu.ꝯtra.s.de seruitu.l.vt pomum.⁊ dic vt ibi in gl.qꝛ multū redolēt in fi. So. hic plus deliqt qꝛ op⁹ in alieno fecit.ibi aūt minus qꝛ nihil in alieno egit. Uel dic latius fm Ja.de bel.qui hoc not.s.mād.l.cum seruus.vcꝫ ꝙ regulare est volūtatis amenitatis vel affectiōis rōnē nō haberi vt.s.ad leg.falci.l.pcia rerū.cū fi.alij casus sunt spāles. Itē fallit rōne delicti vt hic. Uel dic in casibus in qb⁹ venit singulare iteresse vel in qbus iurat in litē habeē rō affectiōis volūtatis vel amenitatis vt ppterea pluris fiat estimatio rei vel vt i plus fiat ꝯdēnatio.⁊ ita intelligātur leges in ꝯriū allegate.d.l.cū seruus. Sꝫ habeē rō affectionis fm qd vel vt bñficiū cōferaē vel vt collatū nō reuoceē vt eo.ti.l.seruus ea lege.vel vt minor ad rē restituaē: vt.s.de minori.l.si i emptiōe.vel vt alimēta p̄stētur vt.s.de tute.⁊ ra.distra.l.j.§.ſꝫ nō liberos.⁊ vt pr̄ agere possit de euictiōe re dotali euicta: vt.s.de euict.l.pater. Ja.de bel.

Si immaturam. Ibi ceduā.i.cedi solitā de tpe in tps. Ol. Ibi nihil p̄stabit.secus si dñs affectus est damno qꝛ tunc locū est actioni legis aquil.vt C.ad leg.aquil.l.j. Old.

Interdictum. In gl.vel dic ꝙ filius.ibi: ibi non.hoc non pcedit vt colligi pōt ex ibi notatis. Ol. Ibi de re patris.hec vera ar.s.de dam.infec.l.si filius. Old. Sed Ray.approbat sequentē ⁊ satis videtur eam innuere ⁊.d.l.deniqꝫ.§.j.

Uim facit. Aut fui prohibitus aut feci quominus phiberer. Si ſuꝫ phibit⁹ nō ꝯsiderato phibētis actu ꝯstat me teneri ex ea parte qd vi. Idē si feci quomin⁹ phiberer vel vim inferēdo vel aliqd triste nūciādo.h.d.⁊ facit.s.e.l.j.§.quid sit vi.v̄si.sed ⁊ aristo.⁊ vide qd ibi dixi.

¶ Sententia quāuis sit iniuriosa tamen mandatur executioni contra eum contra quem est lata.

Si opus quod quis. Qui vere op⁹ nō fecit. Ol. Ibi sustulisset p parte. Ol. Ibi restituere: si aliqd ⁊ superest. Dy. ¶ Et sic no.ꝙ snīa † etiā si sit iniuriosa tñ mādaē executioni ꝯ eū ꝯ quē lata est. Ja. ¶ Itē not.ꝙ pceptū iudicis extēdiē ad augmētū vt h.⁊ p h optime s.de bo.auto.iud.possi.l.quāuis.⁊ de bono.poss.ſꝫ cū p̄rono.§.quāuis.⁊ sic p̄uilegiū extēdiē ad augmētū. vt ex.de deci.c.ex parte.iij.⁊ sic augmētū sortiē naturā sui pncipalis.de quo dic vt diceē.j.de pcar.l.ſꝫ si manēte.⁊ hec q̄ dixi de p̄uilegijs q̄ extēdunē ad augmētū. ¶ Facit ad qōnē p̄uilegij ⁊ imunitatis ex certa sciā ⁊ ex grā spāli ꝯcessi qbusdā vt nō tenerenē ad collectas ⁊ tpe p̄uilegij nō erāt multū diuites ſꝫ postea sūt locupletati: vt p eo q̄ sunt locupletati nō teneanē ſꝫ gaudeant eodē p̄uilegio ⁊ ad ip̄m augmētū p̄uilegiū extēdaē p iura p̄dicta. An. ¶ In gl.titiū.i fi.⁊ de iterrog.act.l.q seruū. Old.

Si iussero. Ibi nō venire: quia nec credebā nec credere debebam me prohibēdū per aliquem. Oldra.

In opere. Qd in preiudiciū alterius diciē esse factum vi vel clā. Dy. ¶ In glo.qꝛ celū ibi.§.pe.⁊ ideo nō solū in meo ſꝫ etiam si supra qs edificet locum hꝫ interdictū qd vi aut clam. Old. In fi.⁊ facit forte i publico.vt.s.e.l.vim facit.§.fi.⁊ ne quid in loco publi.l.ij.§.ideꝫ ait pretor. Uel dic mensuram faciendam vt nec in solo qd edificat nec in aere supra solum aliquid de eo quod solum vicini occupet. Jaco.

Si vitem. No.ꝙ periculosum est ꝯsentire alicui ramos vitis sue i suū fundū deduci ad faciēdū pergulas sicut sepe fit: qꝛ post ānū totū pdit vt hic habeē. Qui ergo vult hoc ꝯcedere faciat fieri instrm ꝙ ꝯcedit pcario: vt.j.de pcar.l.ait ptor.§.vlt.⁊ facit ad hāc materiā.s.vti possi.l.iij.§.itē videamus. Dy. Ibi coaluerit.subaudi ita ꝙ in fundo tuo radices imisit.al's secus vt.s.de acq.re.do.l.adeo.§.fi. Dy. ¶ In glo.s.ad hoc.ibi.l.in rem.§.item si qcunqꝫ. Old.

Si quis vi. In glo.i.non debemus inspicere in fi. Sol.aliud seruatur in illo edicto: aliud in isto.⁊ est rō: qꝛ illud edictū respicit opus.ſꝫ hoc factū simpliciter respicit.⁊ dic vt ibi not. Ja.de bel.

Si ad ianuam. Ibi refixero ppria autoritate. Old. Et no.ꝙ factum in meo possum mea autoritate tollere. secus si in alieno lꝫ fit in meū preiudiciū.de hoc hic not.s.ad leg.aql.l.quemadmodū.§.j.⁊ dixi

§.j.⁊ dixi.C.vt nemo priua.titu.suis pred.vel alienis affigat.l.j.¶ In glo.habeat.s.in fi.So.hic de facto permittit̃:ibi in dicando ꝓhibet̃.Uel dic illud regulare:hoc casuale.⁊ etiam in aliꝭ casibus vt not.⁊ dixi.C.de iudeis.l.nullus.⁊ quelibet est bona solutio.Ja.de bel.

Si is qui denunciauerit. Ibi cõfestim forte denũciauit nõ adijciendo diẽ vel horã q̃n vellet op⁹ facere.vñ subintelligit̃ statim vt.ĩ.de reg.iur.l.in oĩbus.⁊ de vb.obli.l.cũ q kalẽdis.§.quotiẽs.⁊ de leg.ij.l.oĩa.Uel posses pũctare post verbũ ꝯfestim:⁊ est plana.Old. Et allegat̃ iste.§.⁊ ĩ.de ver.ob.l.q̃ extrinsecus.ꝙ si iudex vel arbiter pfirit partibus certã diẽ vel horã ad sñiam audiendã ꝙ elapso termino non possit ferre sñiaꝫ ⁊ si ferat suspitiõe nõ careat nec valeat. Contrariũ tñ est verũ qꝛ si pars nõ venit ad terminũ sed fuit cõtumax semel mora cõmissa semp videt̃ in mora nisi eã purget.vt.s.de leg.ij.l.titia seio.§.vsuras.Ja.⁊ Dy.De hoc dic vt ex̃.de offi.deleg.c.cõsuluit.cũ ibi not.⁊ dixi.C.q̃n ꝓuo.non est neces.l.cum nõ eo die.Facit etiã ꝙ si heres q adiuit cũ beneficio inuentarij vocauit creditores vel legatarios ad certã horam vel diem ꝑ inuentario faciendo:si postea alia hora faciat non valeat cum ad illam horam non sint requisiti.Et idẽ si capitulũ citet ad electionem certa hora:postea electio fiat aliquibus absentibus.

¶ De remissionibus. Rubrica.

At pretor. Ibi ius sit illi inspecta veritate ⁊ iuris pmissione:vel iuris pmissiõe tm̃.Ol. Ibi tenet cũ effectu:⁊ ꝑ ꝯñs remissio.Ol. Ibi remissa a iure vel facto hoĩs interueniẽte.Ol. ¶ In gl.vel de iure.ibi non tenuit.s.nũciatio:vel meli⁹ ꝓhibitio ſm primum.Et dic remissa per iudicẽ qui cõperit hũc habere ius edificandi.Ja.

Sub hoc titulo. Ibi facta.i.aptanda et ius edificãdi ꝯcedere.Ja. Ibi remissione ex pacto vel a iudice q ĩter partes cognouit.Dy. Ibi tꝫ ex virtute edicti de operis noui nũciatiõe.sꝫ veritate ĩspecta ius opis noui nũciãdi nõ cõpetit ꝓpter qđ nũciauit hꝫ vnũ intellectũ.vel dic tꝫ tã iure q̃ v̄itate ⁊ hoc meli⁹.Ja. Ibi tenere ꝑpetuo.Ja. Ibi vbi ius.tã ex edicto q̃ ex v̄itate.Jac. ¶ In glo.faciẽde.ibi tenuit nũciatio pmissiõe iuris sꝫ v̄itate ĩspecta nõ tenuit.Dy. Ibi nõ tenuit:nec v̄itate ĩspecta nec iuris pmissiõe.Dy. In fi.est ⁊ alia q̃ fit ꝑ sñiam iudicis vt.s.de ope.no.nun.l.de pupillo.§.q remissionẽ.de q̃ ꝓprie loquitur hic titu.ſm q̃sdã.Ja.¶ In gl.i.si nõ habet ĩ fi.i.ꝓpter qđ nõ fiat nũciatio.Ja.¶ In glo.qꝛ ipso iure in fi.vel qꝛ edificat̃ iure nõ põt admitti:⁊ tũc dices.i.vtilis stipulatio ꝓpter quã fit remissio.Uel dic.i.vtilis ad ius edificãdi ꝯcedendũ cũ antea haberet̃ cum adhuc denunciatũ non esset.Ja.

Jus habet. Ibi nunciãdi.⁊ ꝑ ꝯñs remissionẽ cõcedẽdi.Ibi vendicandaꝝ seruitutũ cõpetentiũ fundo in q̃ hꝫ vsufr.Ol. Ibi ſm qđ.s.qꝛ põt seruitutes ꝑ cõfessoriã vẽdicare.Dy.Nã q põt seruitutes vẽdicare põt opus nouũ nũciare vt.s.de ope.no.nũ.l.creditori.Dy. Ibi remissio vtilis erit a fructuario facta.Sꝫ videt̃ ꝯ qꝛ vicino nũciat q̃si ꝓcur.dñi:vt.s.de ope.no.nũ.l.j.§.fi.sꝫ dic ꝙ nũciat q̃si ꝓcu.in rẽ suã:⁊ ideo remittere põt:⁊ ideo remissio facta a simplici ꝓcuratore teneret:vt.s.ti.pri.l.ꝓhibere.§.non tantũ.Dy. Ibi dño.i.ꝓprietario edificãti in ꝑdio fructuario.Dy. Ibi nũciauerit fructuari⁹.Dy.faciẽti ĩ domo vicina fructuario ꝓpter qđ domus fructuarij luie obscurat̃ etiã si domus vicina fructuario debeat seruitutẽ.Jac. Ibi agere põt.nunciãdo nouũ opus.Old. Ibi debebit ꝑ ꝯfessoriã.Dy. Ibi de ceteris.s.ꝙ nõ possint seruitutẽ ꝑ ꝯfessoriã vẽdicare.Old. Ibi seruitus rustica vel vrbana.Old.

¶ De precario. Rubrica.

¶ Super rubrica.Uide Az.⁊ Rof.hoc.e.ti.⁊ ex̃.eo.per totũ.cum ibi not.⁊ per Gof.⁊ Host.ĩ summa hoc.e.ti.⁊ ĩ Spec.eo.ti.⁊ qđ not.C.e.sup rubrica.Et no.ꝙ p̄cariũ nõ trãsit ad heredem:vt.ĩ.e.l.cũ p̄cario.§.j.Est etiã quoddã p̄cariũ qđ nõ põt reuocari ꝑ dñm sꝫ renouat̃ de quinquẽnio in ꝗnquẽniũ.de q̃ vide ex̃.e.c.j.⁊.ij.cũ ibi not. Itẽ p̄cariũ q̃nq̃ largius ponit̃ q̃ hoc titulo:vt.C.de p̄script.xxx.an.l.male.Differẽtia iter p̄cariũ ⁊ cõmodatũ.ĩ.e.l.j.Qđ ꝓrogatũ sit idẽ ⁊ nõ aliud.ĩ.e.sꝫ si manẽte.Et ibi de ꝓrogatione arbitrij seu cõpromissi ⁊ de iurisditione ꝓrogata.Et an ꝓrogatiõe facta teneant̃ fideiussores dati in p̄mo cõpromisso.Et si ꝓrogata est sñia excõicationis vel interdicti:an ipsa ꝓrogatiõe durãte currat decendiũ ad appellãdũ.Et an fit piurus vel cadat ĩ pena is cui terminus est ꝓrogat⁹.Et an facta electiõe ꝑ capl'm si electus renũciat vel moriat̃ hẽat capl'm integrũ tp̄s ad eligẽdũ.Et an mortuo ꝯcedẽte p̄cariũ si is cui ꝯcessum est illud retineat sit idẽ ꝓrogatũ vel aliud.Ar.ab his q̃ q̃tidie fiũt.ĩ.e.l.certe.§.fi. Q̃n in interdicto vti possidetis ꝓsit de ꝓprietate ꝓbare.ĩ.eo.l.sꝫ si eam rẽ.Itẽ no.glo.q̃ alibi nõ reperit̃.ĩ.e.l.q̃situ.§.fi.q̃ dicit ꝙ ex ꝯtu q trãsit ad heredes nõ tenent̃ nisi q̃tenus ad eos peruenit.Si obligaui pignora ꝑ.x.deñ.ab eodem creditore sumpsi mutuo alia.x.et sic poterat retinere pignora ꝓ secũdis.x.An idẽ sit si fideiubeo apud eũ ꝑ alio vt possit ipsa pignora retinere.ĩ.e.l.si debitor.Qđ p̄uilegia scholariũ extẽdantur ad famulos ⁊ morãtes cũ eis.ĩ.e.l.cũ p̄cario.Quod possidẽs si recipiat inuestiturã ex cã feudi desinat ex p̄ma possidere et possideat ex secunda.ĩ.e.l.si is qui.

Precarium. Primo qđ sit p̄cariũ. Scđo q̃ iure originẽ sũpsit. Tertio in q̃ d̄rat a donatiõe. Quarto in q̃ sit sil'e cõmodato.Dy. Et p̄cariuꝫ dꝫ esse gratuitũ ⁊ sine p̄cio vel mercede:al's non esset gr̃a.vt.i.q.j.c.gr̃a.Itẽ p̄catio fit iter p̄sentes:relatio iter absentes vt not.in glo.C.de legi.l.leges.Et ĝnales d̄rias inter p̄cariũ ⁊ cõmodatũ hic habes ĩ glo.⁊ ꝑ Rof.in libello.§.j.Est ⁊ alia d̄ria q̃ hic not.in glo.qꝛ qui rogat p̄cario ĩ dubio possidet natural'r vt.ĩ.e.l.et hꝫ.§.eũ.⁊ dic vt ibi no.⁊ no.s.de acqr.pos.l.iij.§.ex ꝯrio.sꝫ cõmodatarius nullo mõ:vt.s.cõmo.l.rei cõmodate.⁊.l.seq. Itẽ ⁊ ĩ alio ĩ.e.l.quãuis.Dy.⁊ Ol. Itẽ ad id qđ hic d̄r in glo.ꝙ cõmodatũ dat̃ ad certũ vsum.dicũt q̃dã ꝙ in cõmodato reqrit̃ certus vsus ⁊ certũ tp̄s al's sine tp̄is p̄finitiõe esset p̄cariũ.verbi gr̃a cõmodo tibi librũ ad studẽdũ:tu semp velles studere ⁊ ita nũq̃ possem reuocare.vñ dicũt esse p̄caeiũ ⁊ reuocabile q̃ñcunq̃.Idẽ si cõmodo tibi domũ vt inhabites nisi dicã de tẽpore precariũ est:sꝫ secus si sit ad certũ tp̄s cõmodatũ.vñ si qđ istorum deficiat sꝫ cert⁹ vsus ⁊ determinatũ tp̄s p̄cariũ est:⁊ non cõmodatũ.Sꝫ pone ꝙ q petebat p̄cario petebat ad certũ vsũ ⁊ certũ tp̄s sꝫ ꝯcedẽs simpl'r ꝯcessit:nunqd erit p̄cariũ vel cõmodatũ.ar.ꝙ cõmodatũ:insti.de inuti.stip.§.quotiẽs.⁊ sic dꝫ hec glo.intelligi.Dy.⁊ vide qđ dixi.C.de cõmoda.⁊ vide glo.ĩ.e.in rebus.que incipit:quidam dicunt.

It pretor. In fine.ibi possidere rem corporalem. Ibi vti re incorporali.Dy.

In rebus. In fi.si p̄seueret̃ in eodẽ statu.al's sec⁹.⁊ hoc dicit̃ in.l.certe.quã hic ꝯtinua.Et iõ dic ꝙ ꝯsiliũ est dño q locauit vel p̄cario ꝯcessit ꝙ finito tp̄e denũciet ꝯductori vl' precario roganti ꝙ rẽ restituat.al's videret̃ iterato locare vel precario concedere vt hic dicitur.Dy.

Sed si manente. Ibi p̄cario.i.durãte adhuc tp̄e prime cõcessiõis p̄carij.Dy. Ibi cõstituit̃.i.cõstitui non vr̃ de nouo sed vetus durare.Dy.lꝫ sit in maius tẽpus prorogatum. Ibi preterita dic:prime concessionis. Ibi precarij.per lapsum tẽporis in prima cõcessione appositi.dy. Ibi nõ reintegratur.i.nõ videtur durare vetus.dy. Sed que vtilitas sit idẽ p̄cariũ an nouum. Respondeo propter prescriptionẽ nã ab exordio precarij incipit currere vt no.ĩ.e.quesitum.§.si seruitute.Ja.et Ol. Sic ergo no.ꝙ precarium prorogatum idem est cum primo:sic.s.loca.l.itẽ queritur.§.qui impleto.⁊ ad hoc facit.s.de dam.infec.l.dies cautionis. Item compromissum prorogatum.idem est cũ primo.s de arbi.l.non ex oĩbus.§.fi.et cõcor.ad hãc.l.rij.di.preceptis.et.xxiiij.q.j.acatius.Sic et actio surrogata in locũ alterius est eiusdẽ nature cũ prima.s.si quis cau.l.si eũ.§.q iniuriarũ.Et iurisditio proconsulis surrogati videtur eadẽ cum prima.s.de offi.procõ.et leg.l.meminisse. Predicta vã sunt si ꝓrogatio fiat primo durante.secus si eo finito:quia tunc non cẽset̃ idẽ sed nouum.et ideo si pena erat adiecta in primo cõpromisso repetẽda est in secundo.al's non valeret. Item iurisditio prorogata eadem est cum prima.vt probatur extra de offic.delega.c.cum olim abbas.vbi de hoc.qđ verum est vt dixi in arbitrio si prorogetur ante finẽ prime iuriditionis:qꝛ tunc nõ videtur noua concedi.sed cõcessa extendi.secus si finita esset p̄ria.qꝛ tũc prorogatio nulla eẽt.qꝛ priuatoꝝ consensus ⁊c.vt.C.de iurisd.om.iudi.l.priuatorum ⁊ cũ hac determinatione dꝫ intelligi.s.de

iudi.l.ij.§.⁊ si iudex.⁊ ꝓ hoc optime ꝙ fit eadē:facit.š.de flu mi.l.j.§.si insula.in fi.nā augmētū sortit̄ naturā primi augmē ti:vt dixi.š.qḋ vi aut clā.l.si opus.⁊ ꝓ hoc qḋ no.ꝑ Inno.ex̄. de appel.c.ꝑterea.ij.col.⁊ vide ad hāc materiā qḋ plene not. per Host.in summa de offi.deleg.§.vl.v̄.ꝯsueuit q̄ri.⁊ v̄.seq. Et de ista iurisditiōe ꝓrogata qualis sit vtrū ordinaria vl' de legata.dic vt not.i summa Gof.de offi.deleg.§.q̄ritur.¶ Sꝫ pone ꝙ cōpromissum ꝓrogat̄ in quo dati erāt fideiussores nū quid tenebunt̄ in ꝓrogatiōe.dic ꝙ non:vt.š.de arbit.l.labeo. §.fi.In ꝯtrium videt̄.š.loca.l.itē querit̄.§.qui ipleto.vbi dicit̄ pignora in recōductione tacita teneri.Sꝫ dic ꝙ ibi loquit̄ de pignorib⁹ cōductoris tacite recōducētis:non aūt de pignori bus alienis in ꝑma cōductiōe obligatis.⁊ sic ꝯcord.⁊ vide de hoc qḋ not.i summa feud.de pace tenēda.§.itē arbitrator pōt precipere.⁊.§.sequētib⁹.¶ Sꝫ qd dices:aliqs est excōicatus vel eccl'ia iterdicta:suspēdit̄ excōicatio vel interdictū ad cer tum tp̄s.nunqd ipa suspēsione durāte poterit excōicat⁹ vl' ca pitulū appellare sicut poterat pendēte decēdio ante ꝓroga tionē al's suspēsionē.dic ꝙ nō:vt no.ex̄.de ꝯsue.c.cū iter nos. per Cōpost.⁊ Inno.qḋ est notādū.¶ Sꝫ qd si aliqs est excōi catus si nō solueret.x.ad certū terminū:creditor ꝓrogauit ter minū:debitor in ipo termino nō soluit:nūqd erit excōicatus. dic ꝓ ⁊ cōtra:vt not.per Inno.d.c.ꝑterea.de appell'.vlti.col. circa fi.⁊ ꝓ Gar.de sentē.excō.c.quicūqꝫ grego.Itē videt̄ si iu raui vel penā ꝓmisi vt si termin⁹ ꝓroget̄ lꝫ non soluā ꝙ non sim piurus nec incidā in penā ꝑ.l.vlti.š.de leg.cōmisso.sꝫ ibi per debitorē nō steterat quomin⁹ solueret.de hoc dixi.C.de te sta.aut̄.hoc iter liberos.⁊ sup rubrica.C.de reb⁹ credi.⁊ iure iurā.Et an incidā in penā vel non.vide.j̄.de ver.obli.l.cū sti pulatus.j.rñ.⁊ de mino.l.emilius.cū ibi not.¶ Quid si capi tulū eligit aliquē in bñficio vacāte ifra tēpora a iure statuta: electus renūciauit vel mortuus est anteqꝫ ꝯsentiret vel ex ali qua cā cassata est eius electio:nunqd capitulū habebit inte grum tp̄s ad eligendū sicut primo.dic ꝙ sic:vt ex̄.de electio. c.si electio.lib.vj.¶ Sꝫ quid:cōcessisti mihi p̄cariū:mortuus es:retinui ipm precariū:nunqd videbitur idem ꝓrogatū per heredem vel nouū.dic ꝙ nouum:vt.j̄.l.quesitum.§.qḋ a titio. ⁊ vide quod ibi dixi.

ubiñ au
n.

Erte. Ibi interim.i.durāte tēpore p̄me con cessionis.Ibi reintegret̄.No.ꝙ nō po test fieri exp̄sse nec tacite.Dy.Et dic reintegret̄.i. ꝓroget̄.⁊ put ꝯtinuas ad.l.in rebus dic adueniēte tempore in quo cōcessio facta est.Scḋo dic ꝓroget̄ qḋ finitum est morte vel furore.⁊ ſm hoc finitū est p̄cariū morte ꝯcedētis vel furore.Jac.¶ In glo.neqꝫ ꝑ expressam.ibi si is q̄ animo. ⁊ de optio.leg.l.si tibi.Ja.Ibi ꝑpter patrē.imo q̄ʒ ibi etiā sa ne mentis existēs ꝯdicere nō posset:vt.e.ti.l.dotē filie.⁊ not.j̄. de reg.iur.l.in negocijs.Old.

Si procurator. In glo.put dicit.ibi ꝑpter eandē rōnē.⁊ ſm hoc rati habitio cōstituit retro nunciū.Sꝫ ista distinctio locū habꝫ in actione q̄renda.secus in querenda possessiōe vel dñio:vt.d.l. possessio quoqꝫ.§.fi.⁊.l.cōis seruus.§.ꝓcura.eo.ti.⁊.š.de ac quir.re.domi.l.traditio.§.vlti.Dy.

Is qui. In glo.colonus.ibi.§.neqꝫ.Sol.vt ibi.Jac. de bel.

Quesitum. Ibi q̄tidie em̄.No.ar.ab his q̄ q̄tidie fiūt:vt ⁊.š.si cer.peta.l.certi ꝯditio.§. si nūmos.⁊ in alphabeto dictione argumentum.

Ed ⁊ si eam rem. Id est eius rei possessionē. se cus si eā rē cōcessisset vt.š.de acq.pos.l.si de eo.§. fi.et.l.si aliquā rē.⁊.š.de itine.actuqꝫ priua.l.j.§.si tibi.Jac.Ibi retinere possum.vt q̄ʒ habes iustā vel violentā vel clandestinā possessionē non ab aduersario vt.š.vti possi. l.iusta.Ja.Ibi tenear extraneo cuius res erat q̄ʒ precario ro gans hoc non pōt mihi obijcere vt.j̄.l.pri.⁊.š.cōmo.l.ita vt si fur.Uel etiā si tenear de ꝓprietate ipsi eidē cui p̄cario ꝯcessi: q̄ʒ cū sit restitutoriū hoc interdictū vt.š.e.l.ij.§.j.exceptio dñij non admittit̄ vt.C.loca.l.si qs cōductiōis.⁊ de dona.inter vi. ⁊ vxo.l.si maritus.⁊ clare pꝫ.j̄.e.l.vlti.Old.Et vt scias q̄ñ in interdicto vti possidetis ꝓdest de ꝓprietate obijcere:dic aut vnus tm̄ ꝓbat se possedisse ⁊ tūc obijcere de ꝓprietate alteri qui nihil ꝓbauit nihil ꝓdest imo obtinebit ille qui ꝓbauit se possidere vt hac.l.Aut ambo ꝓbāt equal'r vel vn⁹ meli⁹ alte ro ⁊ tūc alteri de ꝓprietate obijcere ꝓdest:q̄ʒ ille q de ꝓprie tate obiecit ꝓbauit ⁊ obtinebit q̄ʒ iuste videt̄ possidere vt.š. deposi.l.bona fides.⁊ sic isto casu ꝓficit obijcere de ꝓprietate Itē pōt ꝓbare de ꝓprietate quo ad hoc vt possidēs nō videa tur vi vel clam ad aduersario possidere:vt not.š.vti posside tis.l.j.Jacob.

Uesitum. Ibi cum ꝓ q̄ʒ.Old.Ibi itercedēte.i.per traditionē accipiēte ⁊ postea tradēte.Dy.Ibi in factū subsidiaria.Dy. ¶ In glo.ex hoc interdicto in fi.Aut ergo cōcessi sti mihi ⁊ ego tibi:⁊ ita loquitur prima pars glo.s.ꝙ ego tibi ⁊ ipse mihi sit obligatus.Aut mandaui vel rogaui animo me obligandi:⁊ tūc mādati teneor ⁊ ipse mihi de precario ⁊ ita lo quitur secūda pars glo.ibi si aūt meo mandato.Aut pactum feci ꝙ restituerē tibi illud qḋ precario cōcedebas illi ⁊ ex hoc orit̄ pre.ver.vt in tertia parte glo.q̄ incipit ibi vel dic actione in factū. ⁊ ad hāc facit.š.de dona.l.hereḋ.Aut non mandaui nec rogaui vl' rogaui nō tñ aīo me obligādi sꝫ solū suggessi vl' instigaui ⁊ teneor actiōe i factū subsidiaria q̄ dat̄ in locū defi cientis actiōis.⁊ ita loquit̄ tex.vna cū glo.nō mandādo.Dy.

Quod a titio. Si res p̄cario cōcessa alienat̄ ti tulo vniuersali vel singulari da tur ei interdictū in quē alienatio facta est.h.d.Dy.Ibi succes soribus vniuersalib⁹ idē in singularib⁹:vt.j̄.ver.illud.Old. Ibi heredē eius q precariū ꝯcessit.Old.Ibi alienauero titu lo singulari puta per vēditionē.Oldr.Ibi si ille in quē facta est alienatio.Dy.Uel dic si ille.s.vēditor ante alienationē nō reuocet posse interdicere.i.interdicto agere ꝯ emptorem qua si per alienationē precariū reuocatū nō sit.Uel dic si ille.s.vē ditor nō reuocet posse interdicere.i.interdicto agere ꝓ dolo ⁊ lata culpa circa rē p̄cario cōcessam cōmissis sicut exigit natu ra p̄carij vt.j̄.§.seq.⁊.§.si seruitute.q̄si ꝑ alienationē nō solito p̄cario,natura p̄carij ꝑseueret.Ol.¶ In gl.sꝫ nūqd.ibi desijt velle:vt.š.loca.l.iiij.⁊ ḋ leg.iij.l.vxoris.§.sceuola.Dy.In gl. in personā emptoris in fi.⁊.š.de in rem verso.l.sed sciendum. Ja.⁊ Old.

Eum quoqꝫ. Ibi cum totū hoc.i.concessio et re uocatio p̄carij.Odl.qḋ non est in commodato quo ad reuocationem.Dy.

Ibi ex hoc interdicto. Ibi editum.i. demonstratꝫ per libelli oblationē.vel dic per ꝯtestationē.Dy.Ibi ergo.i. quia fructus continentur ap.cause rei.Dy.

Si seruitute. Ibi teneat̄ ad estimationē seruitutis.Ibi non al's.s.teneri.Old. Ibi post interdictū editum per libelli oblationem ⁊ contesta tionem:vt.š.§.pri.Dy.Ibi moram facit precario.s.restituen do.Jaco.¶ In glo.vt et.š.ibi et no.hoc colligitur ex sequen ti.§.Oldra.

Interdictum. Ibi annū vtilem a die ꝯcessio nis computandum.

Hoc interdicto. Ibi ipse.s.rogans.Jac.Et dic.i.ea forma q̄ defunct⁹. Old.¶ In gl.immo i solidū in fi.No.bene glo.istā ꝙ ex con tractu ex quo ius non transit ad heredes:heres non tenet̄ nisi inquantū ad eū peruenit qḋ alibi non reperies.⁊ ꝓ hoc.j̄.e.l. cum precario.j.§.fi.Dy.¶ In glo.sꝫ quomodo heres i fi.me lius facit.š.ne qd i loco publi.l.ij.§.hoc interdictū.⁊ ne quid in flumine publi.l.j.§.fi.Dy.

Uamuis. Ibi videt̄ al's est in lr̄a nō vi detur.⁊ ibi ꝓcedit glo.sꝫ me lior littera est sine non:quia non video in hoc ra tionem diuersitatis de precario ad commodatꝫ. Oldrad.

I debitor. Facit hec.l.ad talē questionē obligaui libros meos ꝓ decē postea adhuc recipio a creditore alia decē non obli gando ꝓ eis libros:creditor pōt tñ eos retinere etiā pro scḋis:vt.C.etiā ob cyrographa.pec.l.j.Sꝫ nunqd erit idē si ipse debitor intercessit ꝓ alio apud creditorē vt possit reti nere libros ꝓ quātitate ꝓ q̄ intercessit.vel si creditor vtriqꝫ de bitori cōcedat p̄cario pignora ⁊ ille q intercessit soluit suū ꝓ prium debitū an poterit agere p̄cario ꝯtra eum ꝓ libris suis pro ea quātitate ꝓ qua ꝓ alio itercessit.Determinatū fuit ꝙ non per.l.istā.imo qḋ plus est etiā personali actiōe agere non poterit ꝯ hunc q itercessit cū teneat̄ sibi cedere pignora prin cipalis:vt.j̄.de fideiuss.l.fideiussores.qḋ nō pōt culpa sua:q̄ʒ concessit p̄cario debitori:vnde repellitur exceptiōe cedendo rum pignor̄.vt.j̄.de solu.l.stichū.§.si creditor.⁊ sic omni au xilio erit destitutus.Dy.

Um precario. Pro declaratiōe hu ius.l.vide Az.in sum ma de pactis.§.et quidam. Et quod dicit nulla vis

expone

expone.i.nullus effectus. Et sic collige φ non potest p pactū mutari natura contractus.ꝛ pro hoc.š.de pecu.l.si peculiuz.ij.rū.super quo vide qđ no.p Jo.an.extra de cōsue.c.ij.in me dio glo.magne.lib.vj.

Precarij. Jbi transit.vt habeat interdictum contra rogantem.ꝛ vide.š.e.quesitū.§.fina. Old. Jbi non transit rogatio.vt intelligatur rogasse ꝛ sic ex sua psona quasi habeat precario nō teneretur. sed hereditario noīe tenetur lʒ non succedat in pcario:vt.d.l.quesitū.§.fi. cum ibi notatis. Jaco. Et dic nō transit ea rōne que sequitur quippe ꝛc. ¶ Jn glo.lʒ interdicto.ibi in herede daꝛ:vt.š.pro socio.l.heres socij.ꝛ.l.verū.§.in hēde. Ja.ibi inter cās in pn. ꝛ.l.si precedente. Ja.ibi ex contractibus.vbi dicitur φ heres tenetur insolidum ex dolo defuncti in contractu.

Interdictum. Jbi nulla eo noīe.i.pro reuocāda re pcario cōcessa ex pnia actio nō datur. Ja.ibi 3cti.al's contractus. Dyn. ¶ Jn glo.vt ꝛ.ī.ibi vel ſm.R. hanc distinctionē. R.aliqñ secutus fuit dñs Dy. sʒ postea eā reprobauit:ꝛ approbauit primā solutionē: qꝛ etiā qñ pcariū conceditur simpliciter ꝛ sine expsso pacto reddendi: tñ tacite videtur actum de reddendo cū placuerit cōcedenti: vt.š.e.l.j.ex quo tacito pacto oritur pscri.v.vt.š.de dona.l.hereditate Preterea distinctio. R.ꝛ vltima sol.glo.cōcluderēt φ inter dictum de precario ꝛ actio pscrip.ver.simul nō concurrerent qđ est falsum:vt.ī.e.l.duo.in fin.vbi de hoc dixi.ꝛ.š.e.l.ij.§.j. Responde ergo ad hanc litterā ꝛ eā expone vt in prima solu tione glo.quā vltimo approbauit Dy.vt dixi. Old.

Et habet. Jn.§.hospites in glos.si dicas in fi.de his aūt qui gratuitā ꝛc. pone exēplum:vt.š.de dona.l.aquil.prout ibi sol uitur contrarium de.l.lucius.eo.ti. Ol.

Eum qui. Jbi nācisci possessionē.ciuilē ꝛ naturalem qñ de vtraqʒ transferenda agebaꝛ vel naturalem tñ qñ de naturali tñ transferenda agiꝛ. Dy. ibi possideat corpore. Et sic no.φ mobilia possidenꝛ. vt.š.de acqui.pos.l.j.§.per seruū corporaliter.ꝛ.l.iij.§.si seruus.ꝛ.§. nerua.ꝛ.§.illud.ꝛ.l.pōpo.ꝛ.l.rem que nobis.ꝛ.l.si rē mobilē. ꝛ.l.predia.ꝛ.C.de rei ven.l.ordinarij.ꝛ qꝛ vsucapiuntur ergo possidentur:vt.š.de vsucap.l.sine possessione. Dy.ibi penes dñm in dubio qñ nō apparet quid sit actū de possessiōe trans ferenda. Ol. ¶ Jn glo.ꝛ sic ciuiliter.ibi pōponius.§.si is qui et de vsuca.l.non solū.§.fi. Dy.ibi per hunc.§.ꝛ p.l.š.de acq. pos.l.iij.§.ex cōtrario.ij.rū. Jaco.ꝛ Dy.ibi ꝛ hoc.š.tertio casu Dy. Jn secundo vero casu qñ nullo modo possidet nō habet interdictum vti possidetis. vt not.ī.e.qui precario. Dy. in fi. vere tamen creditor non possidet ciuiliter nec naturaliter. vt no.š.de acqui.pos.l.j.§.per seruum. Dy.

Si adoptauero. Jbi rogauerit et ei cōcessum sit. Dy. in fi.ꝛ ideo teneor interdicto de precario. Dy.

Ei precario. Jn gl. rogauit ergo in fi.nam qui precario ro gauit plus iuris habet φ qui animo non possidet vt.š.de acqui.pos.l.qui pignoris. Ja.

Eo. Jbi cōcurrere possunt respectu eiusdeʒ iuris. Ol. Jn gl.iuste in fi.vel dr ciuilis iusta qꝛ ex ciuili pcedit vsucapio:ꝛ sic p eā queriꝛ dñium cuius petitio dr iusta.š.de po.l.bonafides. nō aūt ex naturali:vt.š.de acq.re.do.l.acqriꝛ.ꝛ ita pōt intelli gi vt iusta dicatur que acquiriꝛ contra eius voluntatē. Dy.

Qui seruū. Jn fi.s.is q a seruo rogauit. Ol. in gl. immo vr in fi.vel veri⁹ dic hoc 3rium non fuisse signandū qꝛ in 3rio tractaꝛ de obligādo dñm alij.ꝛ certū est φ pōt etiā inuitū de peculio vt in 3rio.hic vo tractaꝛ de obligatiōe alteri⁹ dño querēda quā certū est iuito dño nō acquiri. Et qđ hic dr pʒ ex eo φ dñs volebat pcariū p seruū suum 3cessum reuocare qñ ex pcario p seruū 3cessum fit dño questitum interdictum de precario. Dy.hoc tñ alio anno non fuit secutus. Dy.quia etiam dño inuito acquirit seruus vt.ī. de vbo.ob.l.seruus vetāte.ꝛ iō simplr fuit secut⁹ opi.glo. Ol.

Cum quid. Jbi vti possumus.pro reuocanda re precario cōcessa. Ol. Et dic aut cōuenit vt restituatur precariū pactione interueniente ꝛ agiꝛ prescrip.vb.vt hic in fi.ꝛ.š.e.l.ij.§.j. Aut non ꝛ tūc cōpetit interdictum vt hic. Dy.vel dic vt no.ꝛ dixi.š.e.l.interdictum.

Cum precario. Ar.φ priuilegia scholarium extendātur ad famulos ꝛ eos qui cum eis sunt ad hoc de proximis sacrorum scriniorum.l. in sacris.in fi.ꝛ de hoc priui. schola.l. vlti.ꝛ dixi plene.C.de episco.ꝛ cle.l.j.

Sis qui. Jbi mutare cām pos.illicite: vt.š.e.l.certe.§.iul. Jbi nam si id qđ possides bona vel mala fide.ꝛ est ar. φ si de re quā a te possideo recipiam inuestiturā iure feu di desinam ex prima cā possidere ꝛ incipiā possidere iure feu di. Ja.ibi aduocare aliquo iudicio possessorio vel petitorio vt š.e.l.sed si eandem rem. Ol.

Si pupillus. Jbi quo magis.pro vt. Ol.ibi re cteqʒ dicit.s.ptor in edicto posito š.e.l.ij.in pri. Ol.al's est in littera dici:ꝛ tunc dic.s.in vbis edi cti pdicti. Ol.ibi habeat.siue dolo habere desijt. Ol.

¶ De arboribus cedendis. Rubrica.

¶ Super rubrica. Uide Rof.eo.ti.ꝛ.c.de interdictis.l.j.cum ibi notatis.ꝛ in Spec.de causa possessionis ꝛ proprietatis.§. priuata aūt.v.est ꝛ.xxij.

Ait pretor. Jn.§.hoc interdictum ibi si arbor.glo.dicit φ ista vba materialiter ponunꝛ.qđ verū est si cū precedētibus iunganꝛ.sʒ si cū inferioribus si gnificatiue ponūtur ꝛ melius.ꝛ ideo facit.v. vel.§.ibi si arbor ꝛc.sʒ prout supiora respice rent nō. Ja.ꝛ Ol.ibi excurrit.vel excreuerit.i.supra domum alienā extendiꝛ. Dy. Jn glo.publica autoritate.i.a iudice qñ hec.l.nō pmittat sed a iudice pmittendū censeat. Ol.in fi.ꝛ si impediatur tunc a iudice per hoc interdictum. Ja.

Non solum. Jbi seruitutum.rei cōi debitarum Dy. ¶ Jn glo.s.insolidū in fi.sol. hic cōtra sociū:ibi cōtra extraneum agebaꝛ. Ja.de bel.vl'dic φ ibi agebatur ad interesse qđ est sui natura diuiduū. hic au tem vt liceret pcidere qđ in facto cōsistit ꝛ est indiuiduum sui natura. Dy.ꝛ Old. ¶ Jn glo.no.de conuersione in fi.ꝛ.š.de leg.ij.l.statuliberum.§.fi. Ol.ꝛ ibi plene dixi.

Deinde ait. Jbi impedēt.s.p immissionē vmbre agrū ledētis nō p immissionē ramo rum:vt pʒ.ī.§.pri. Jac.ꝛ Ol.alij dicūt impēdet vt inclinata sed certe.tūc deberet agi de ea vt.ī.l.fi.cū aer esse debeat liber vsqʒ ad celū:vt.š.qđ vi aut clā.l.si meā vitē.§.pe. Et ideo dic impendet p iactū vmbre vt innuiꝛ.j.rū. Si aūt impēderet qꝛ inclinat posset quis ꝛ hoc interdicto agere si vult. Jn primo aūt capite impēdere dr per inclinationē vel ramoꝝ extēsionē in edes alienas. Ja.ibi illi.s.supra cuius prediū rusticū impē det. Dy. ¶ Jn glo.ergo si vltra sed p negatoriā ar. expressuʒ ī.arborum furtim cesarum.l.si plures.§.j. Old.

Quod ait pretor. Jbi rami arboris.s.vicini mei lʒ in meū nō impēdāt sed vmbrā faciāt. Ja.ꝛ Ol. Et facit iste.§.p eo qđ vidi de fctō quidā habebat pdiū in quo hēbat tot arbores ꝛ tā magnas φ quasi reddebāt inutile pdiū vicini. vñ petebat vicin⁹ φ debe ret arbores extirpare ar.est hic ꝛ.š.§.pri. φ nō teneaꝛ arbo res extirpare sʒ solū ramos pcidere ſm formā hui⁹.§.ꝛ qꝛ lʒ cuiqʒ in suo facere etiā si alij dānū afferat dū nō faciat aīo no cendi:vt.š.de dā.infec.l.fluminū.§.vlt.ꝛ.l.se.vbi de hoc.ꝛ qꝛ nō est reperire φ arbor succidaꝛ siue extirpeꝛ ex eo φ impen deat in fundum rusticū sed solū in vrbanū:vt.ī.§.proxi.

Differentia. §.iste in ista materia vtilis est ꝛ se pius queriꝛ ab aduocatis ꝛ plus lucrantur φ de.l.frater a fratre.

Si arbor. Jbi agere potes.s.proposita ne gatoria hoc mō q sequitur ius ei ꝛc. Jbi ei.s.dño arboris. Ol. ¶ Jn glo. hic illoꝝ ibi sed actio in factum arg.ī.arborum fur.cesa.l.si plures.§.j. Dy. Jbi quemadmodum.§.j.ꝛ dic vt not.š.si seruitus ven.l.ij.in prin. Dy.

¶ De glande legenda. Rubrica.

1 ☞ Glandis appellatione omnis fructus complectitur.

Ait pretor. Uide Rof.hoc.e.ti.ꝛ in Spec.de cā possessiōis

1 ꝛ proprietatis.§.priuata aūt interdicta.v.pe. ꝛ fi. Et no.φ ap.glādis † oīs fructus cōtineꝛ et pro hoc.ī.de verbo.signi.l.qui venenum.§. glandis. Sed vr φ istud interdictū sit inutile cū detur rei ye. Preterea vr durare ppetuo. vñ dic φ cōsi

derata sui natura duraret saltem anno vel etiam post cū rei persecutionē cōtineat cōsiderata glande pro qua datur q̄ tm̄ non durat. ⁊ dic vt in glo. ¶ In glo. primus ⁊ scd̄s. ibi. l. j. §. q̄situm. sed ibi aliter accipitur quoq3 dic. Jac.

¶ De libero homine exhibendo. Rubrica.

¶ Super rubrica. Uide Rof. eo. ti. Qd̄ species seruitutis est non posse a loco discedere. j. e. l. ij. Et quis dicatur vinculat⁹ vel ligatus vel in carcere. Utrum pena statuti tollat penam iuris cōis eo. ti. l. qd̄ lex fauia. Qd̄ singularis numerus concipiat pluralem ea. l. §. j. Qd̄ facit si statuto caueatur ꝙ producens falsum testē sic puniat̄ locū habeat in producēte plures ⁊ idem ecōtra pietas gemina ea. l. §. si cū quis. Paria sunt retinere inuitū ⁊ retinere nolentē seductū. Qd̄ facit contra religiosos qui seducūt iuuenes indiscretos. Et pro eo q volentez debitorem captū retinuit in domo sua ⁊ nō duxit ad carceres Et cōtra vasallū q cognouit filiā vel vxorē dn̄i etiā nolentes. Qui prosequit̄ iniuriā affinium dr̄ proseq iniuriā suoꝝ ea. l. §. hoc interdictū. Et ibi de significato verboꝝ suā vel suoruz iniuriā. Et ꝙ ar. de crīalibus ad ciuilia ꝓcedat. Et si concurrunt plures ad accusandum quid sit faciendum. Et an sit necesse ꝙ primus accusator doceat de p̄uaricatione secundi.

Jbil enim. Hec. l. sepe allegatur ꝙ nō multū distat a seruitute cui facultas recedēdi a loco nō cōpetit. Qui em̄ liber est pōt ire libere quocūq3 vult vt. C. de ho. lib. l. pe. ⁊ spēs libertatis est posse fugere. vt. s. de edil. edic. l. qs sit fugitiuus. §. idē recte. sic dr̄ esse vinculatus ⁊ in carceribus q certo loco custodit̄ vt inde recedere nō valeat. vt. j. de v̄. sig. l. q neq3 sequuntur. §. solutū. vbi de hoc ⁊. s. ex qui. cau. ma. l. succurritur. l3 tn̄ quis teneat̄ in vinculis seruus nō est: imo pōt testificari ⁊ testari. vt. s. de testa. l. qui testō. vltra p̄n. ⁊ ad hoc. s. qd̄ me. cā. l. qui in carcerē. ⁊ qd̄ ibi dixi. Et qui de domo sua exire non pōt videtur ligatus. in aut̄. quō op3 ep̄os. §. si vero nemo et dic species seruitutis: vt no. s. de serui. l. j. Et faciunt predicta ad q̄ōnem qua querit̄ vtrū pactū ꝙ creditor possit autoritate propria capere debitorem valeat. Et primo vr̄ ꝙ sic: q2 potest fieri ꝑ pactum ⁊ per legem: vt. s. de pac. l. non impossibile. In contrarium est hec. l. q2 est species seruitutis ⁊ seruire liberos iura nolunt: vt. C. de acti. ⁊ obli. l. ob es. vbi de hoc dixi. ⁊ pro hoc etiam de condi. ⁊ demon. l. titio. §. titio. ij. vbi videtur expresse ꝙ non. Dy.

Uod et lex fauia. Al's icipit: idē lex fauia. Ibi instituit finito primo iudicio. Ol. ibi qui egit fauia i. accusationem legis fauie proposuit. Ol. Et consueuit hic talis questio queri. statuto cauetur ꝙ q fecerit homicidium soluat mille. nec in statuto est spālit̄ derogatū pene iuris cōis legis cornelie de sicca. aliqs cōmisit homicidiuz et soluit mille. accusator modo iure cōi. l. corne. de sicca. dubitatur an sup̱ tali accusatione possit ꝓcedi ad penā iuris cōis an intelligatur sublata ꝑ penā statuit. Consueuit dici ꝙ vna non tollitur ꝑ aliā. s. concursu. hoc est ꝙ nō sit in electiōe accusatoris qua velit agere ar. j. vi bo. rap. l. j. in prin. ⁊ cōcor. insti. de noxa. §. sunt aūt. vbi ius antiquū. xij. ta. non tollit̄ ꝑ nouuz superueniens puta actione iniuriaꝝ. vel vi bo rap. vel aquil. nec econtra. ⁊ pro hoc. j. de acti. ⁊ ob. l. quotiēs. ⁊. l. cū ex vno. cum si. Ad idē facit hec. l. in princ. ⁊ vr̄ expressum. C. de sepul. vio. l. qui sepulchra. ibi pristine seueritati accedat. ⁊ ibi de hoc satis dixi. ⁊ pro hoc. s. de tab. exhi. l. locuz. §. si quis dolo. dn̄s tamen Dy. dicit ꝙ si actū est vna via ⁊ pena imposita per statutum alia via procedi nō possit cum vtraq3. l. via statuti ⁊ iuris cōis sit ad vindictā cōtra homicidā: vt. j. de iniu. l. ꝙ senatus. §. si. vbi simile no. ⁊ videtur quasi casus. j. de accusa. l. senatus censuit. vbi de hoc dixi. Et ad hanc. l. ⁊ alias ꝯtrarias rn̄det ꝙ loquuntur qn̄ via ciuilis ⁊ criminalis nō dantur ad vindictam. ⁊ ita non ob. ⁊ ita soluūtur ꝯtraria. d. l. ꝙ senatus Dy. sed per hoc non videtur tolli. d. l. qui sepulchra. vbi vtraq3 erat ad vindictam ⁊ tn̄ vna non tollit aliam. ⁊ ideo dic vt ibi plene dixi. ¶ In glo. s. vt liberi exhibeantur. vel dic vt in liberis hominibus fiat facultas libera recedendi ⁊ ne incarcerentur vel detineantur inuiti. Ja. ¶ In glos. maxime in si. et. l. pretor. §. j. Old. sed ibi vtrūq3 ad vindictam: hic nō vt ibi notatur. Jac. de bel. ⁊ Old.

Hec verba. Hec verba q̄ hic dicūtur in hoc iterdicto nō ꝯsiderari etatē sexū vel numerum detentoꝝ vel conditionē. ibi quē liberū. materialiter ponuntur. Old. ¶ In glo. singularis numerus. ibi pluralem vt no. s. qd̄ falso tuto. auto. l. j. §. hoc edictum. ⁊ de assignādis liber. l. j. §. j. Ol. Et facit ꝙ si statutū est in ciuitate ꝙ qui ꝓduxerit falsum testē puniat̄ in centū. ꝙ etiam si plures falsos testes ꝓduxerit incidat in penā statuti. Idē vr̄ ecōtra si statutū dicat. si quis ꝓduxerit falsos testes. qd̄ q producit vnum tm̄ teneatur pena statuti: vt. j. vi bo. rap. l. j. §. hoīes. ibi s3 si vn⁹ homo ⁊c. Old. et de verbo. sig. l. non est sine liberis. ⁊ vide de hoc qd̄ not. per Dy. Jo. an. ⁊ Cardi. extra de regu. c. pluralis elocutio. lib. vj.

Si quis eum. Ibi remisit. i. a vinculo pignoris liberauit. Ol. qd̄ vinculum pignoris in eo habebat vsq3 ad quātitatem redemptionis: vt C. de cap. ⁊ postli. reuer. l. vlti. Ol.

Si eum quis. In glo. vna est cōis. ibi ⁊ q2 pater. nam officiū est inter hominem ⁊ hoīem. s. de ser. expor. l. seruus. ea lege obsequiuz inter liberum ⁊ patronū. pietas inter coniunctos sanguine: vt. s. de obsequijs. l. si. Ja. Et iō dicit geminā sic ⁊ alias et patroni solitudinem ⁊ dn̄i ptātem ⁊c. vt. C. de colo. tracen. l. vnica. lib. xj. ⁊ alibi sinceritatem geminam prebiturum ⁊c. vt. s. de epis. audi. l. decreuimus. Old. in v̄. ⁊ generaliter. Not. ꝙ nemo videtur dolo facere qui iustam h3 causam. ⁊ iusta cā excusat a dolo ⁊ a delicto. pro hoc. s. de libe. cā. l. igitur. ⁊. j. de abi. l. ij. in si. et ibi de hoc.

Si quis volentem. Ibi seductū. No. paria sunt retinere inuitum ⁊ retinere seductū concor. sunt in glo. Ja. qd̄ est ꝯ religiosos q pueros indiscretos seducūt ad religionem: ex quo sepe malus sequitur effectus: ⁊ iō tenētur hoc interdicto. l3 sit ar. contra ti. ꝓxi. l. si. vbi de hoc dicet̄. Et ne in etate indiscreta recipiant pueros ad religionē vel ꝓfessionē ꝓuisum est ex̄ de regula. ⁊ trāseūtibus ad religionē c. j. ij. ⁊. iij. li. vj. Facit etiā iste. §. ad q̄ōnem debitoris capti ad instātiā creditoris q rogauit creditorem vt eū detineret in domo sua ⁊ nō duceret eum ad carceres vtrū videatur cōmittere carceris priuationē. de quo dixi. C. de priua. carce. l. vnica. ¶ Itē facit ad q̄ōnē feudi si vasallus em̄ carnaliter cognoscat vxorē vel filiā dn̄i amittit feudum: vt in vsibus feu. quib. mo. feu. amit. c. j. §. j. ꝙ si eis volentibus non sit locus pene. ⁊ ꝓ hoc. j. ti. ꝓxi. l. vlti. de furt. l. qui vas. §. ex volūtate. qd̄ non puto verū: q2. c. illud loqtur indistincte. ⁊ q2 delictū est ⁊ iniuria dn̄i siue volētibus siue nolētibus. qd̄ hic nō erat. ⁊ ita no. in summa. e. ti. q. mo. feu. amit. §. sed queri pōt. sed multa iura ibi ad hoc allegantur. ⁊ ꝯcor. ad hunc. §. j. de iniur. l. j. §. vsq3adeo. ⁊ ibi in glo.

Is qui nescit. Ibi liberū. quē credebat seruū Old. ibi certioratus. No. ꝙ certioratio seu denūciatio cōstituit in dolo illuz qui non erat. de hoc satis dixi. C. de rei ven. l. si fundū. ⁊ cōcor. sunt in glos. Ibi plane si dubitat ar. ꝙ verbū dubito facit lit. cōte. qd̄ posset eē verum in ꝓcuratore qui sic rn̄deret. vel in eo q in alterius locum successisset qui haberet iustam cām dubitandi: vt. j. de regu. iur. l. qui in alterius. secus in cōuento ex ꝓprio facto q nō habet propriā cām dubitationis vel erroris: vt. s. ad velle. l. quāq̄. ⁊. C. de rescin. ven. l. quisqs. Dy. ibi cā libertatis ꝓposita preiudiciali de libertate ⁊ seruitute ꝑ eū qui detinetur: vt C. de asser. tol. l. j. vel ꝑ eos de quibus dicitur. s. de libe. cā. l. j. ij. ⁊. iij. Ja. ¶ In glo. al's cognitioni in si. Rn̄deo sic si incidat coram eo vt. C. de iudic. l. quotiens.

☞ Modus arguendi de ciuilibus ad criminalia.

Hoc interdictum omnibus.

Non suspectis. suspecti em̄ remouentur vt statim sequit̄. Dy. Ibi sed si mulier. ibi vel affine. No. ergo ꝙ si aliquis accuset de morte affinis ꝙ dicitur suoꝝ iniuriā prosequi. qd̄ est notādum. ⁊ sic d3 intelligi nomē propinquoꝝ. j. de accu. l. hi tamē oēs in prin. Dy. Et de significato istoꝝ verboꝝ. suam ⁊ suorū iniuriam. vide. C. qui accu. non pos. l. neganda. ⁊ eo. ti. l. de crimine. ⁊ ibi plene dixi. ⁊ no. in gl. C. ad turp. l. si femina. Ibi sollicitato. ⁊ detento. Jaco. ibi nam ⁊ publico. Not. modum arguendi † de criminalibus ad ciuilia: q2 si licitum est in criminalibus: ergo ⁊ in ciuilibus. vt hic ptz. Ol. In contrarium facere videtur institu. de publi. iudi. in prin. ⁊ ibi de hoc in glo. not. Ibi si tamen plures. ibi experiri volunt simul. Dyn. Ibi eligendus: immo vidētur oēs admitti: vt. j. de sepul. vio. l. iij. §. si ad plures. Solu. ibi quilibet agebat ratione sui interesse secus autem si non rōne interesse sicut hic sed vindicte forte

q2 tunc

quia tunc eligitur vnus: vt. d. §. 7. j. de accu. l. si plures. Old. Unde dic aut ɔcurrunt plures eodē tpe: 7 tunc eligit ptor 7c. Aut diuersis: 7 tunc repellitur scds nisi primus de puaricatione arguatur. Uel dic ad. §. si ad plures aut pluriu3 interest rōne affectionis: 7 h3 locū iste. §. aut interest pecuniariter 7 h3 locū ille. §. aut nullus interest: 7 tunc aut oēs qui simul concurrunt sunt pares aut dispares. Si pares locus est gratificationi: vt in gl. Si dispares eligitur idoneior: vt hic 7. l. si plures. de sepul. vio. sed vr̄ q̄ nō sit necesse docere de puaricatione primi accusatoris. vt. j. de accu. l. si cui. 7 ijsdē. sed dic aut scds prosequtur suā vel suoꝝ iniuriā: aut publicā. Dy. ibi actum est. 7 snia pro cōuento lata. Ol. ibi dici 7 probari sic. s. si quadru. pau. fe. di. subauditur 7 pbetur. Ibi mouendum 7 non aliter. Ja. ibi actū est aliter q̄ si 7c. Jac. ibi experiri. i. agi Jac. ibi vel eidē ab eodē. Ja. ¶ In glo. nisi ille. not. hāc gl. q̄ dicit scdm accusatorē admitti si suā vel suoꝝ iniuriam prosequatur 7 doceat se ignorasse de accusatione primi accusatoris. 7 hec glo. cōiter approbatur p Dy. 7 docto. Alie due male dicunt q̄ dicunt q̄ est necesse q̄ probet de puaricatiōe primi accusatoris. vna. d. §. ijsdē. alia est. C. de accusa. l. si qs homicidij. vbi de hoc dixi. Si eñ ille glos. vere essent deterioris conditionis esset coniunctus q̄ extraneus. de hoc etiam vide qd not. p Dy. j. de sepul. vio. l. sepulchri. 7 no. 7 dixi. s. de iure iuran. l. eum qui. §. in popularibus.

Si quis liberum. Ibi siue dolo malo. i. sciēs liberum esse 7 sine cā. Ol. ibi nullo tpe etiā modico Ol. ibi dādū. si in psenti potest exhibere. Ol.

Creditori. Ibi in bona eius. s. debitoris. Ol. Ibi quisquā cogitur. s. ex beneficio huius edicti creditori ptendenti proprium 7 singulare interesse. s3 si pretendat cōem 7 publicam vtilitatem officio iudicis sic arg. C. de his qui ad eccle. confug. l. vlti. Old.

¶ De liberis exhibendis. Rubrica.

¶ Super rubrica. vide Az. in summa huius ti. 7 Rof. eo. tit. Et sunt duo tit. s. de liberis exhibēdis 7 deducēdis. De pma parte tractat. l. j. 7. ij. De scda. l. iij. in prin. De vtraq3 mixtim Postea sequit ex iustissima cā moratur filius maior triennio apud matrem patre inuito. Et q̄ rei iudic. stetur 7 prouitate habeatur. j. e. l. j. §. hoc interdicto. Qd valeat dictū testis scripti hoc mō. Idē dixit p oīa vt superior testis. j. e. l. deinde. §. j. In locum defensoris succedit iudicis officium ea. l. §. hoc aūt Si controuersia est penes quē ali debeat pupillus. vtrū apd matrem tutores vel agnatos quid fiendum ea. l. §. iul. Quod aliquid fiat cū protestatione sine piudicio iuris alieni. e. l. §. 7 si maxime. alias si etiam. An cōtra religiosos detinentes liberos alienos detur hoc interdictum. j. e. l. vlti.

Ait pretor. In. §. hoc interdictum Cōtra quē det. 7 cui. et an aliqua exceptio actori opponi possit. Circa qd dic regulr̄ nullā except. opponi posse. Fallit si mr̄ ex iusta cā detineat. 7 si pnūciet non esse in ptāte. nā snia facit ius: vt. j. de re. iur. l. res iudicata. 7 de ioffi. test. l. pap. §. si ex cā. Ibi exhibē. i. ad exhibēdū cōpelli. Dy. ibi dicit. s. is q iterdictū pponit. dy.

In hoc interdicto. Ibi nō admisit. i. nō inquirit. Jac. ibi sed omnimō. i. nulla excep. regulr̄ admissa. Dy. ibi in ptāte. s. agē tis. Dy. ibi ex iustissima cā. No. ex iustissima cā filios etiā maiores triēnio morari apud matrē patre inuito vt hic. 7. j. e. l. deinde. §. 7 si maxime. Dy. in. §. pari mō. ibi iudicatū inter agentem 7 eū qui filius nō esse dr̄. Ja. Et no. q̄ post rem iudicatā non querit sit bene vel male iudicatū. p hoc. s. de edil. edic. l. q̄ si nolit. §. in factū. 7. j. de pe. l. q̄ ad statū. Idē in iureiurando q2 nō qrit an qd iuratū est sit verū vel nō. vt. s. de iureiu. l. non erit. §. dato. Item not. sniam sup prima potestate facere ius quo ad oēs: vt 7. s. de statu ho. l. ingenuum.

Immo magis. In gl. interdicto d vxore in fi. s3 ibi detinebat nō nupta: h aūt a marito nupta. dy. 7 Ja. de bel. vel illā intellige fm istā vt ibi no. Old.

Deinde. Ibi lucio titio patri. Dy.

Superiora. Assignat differentiam inter hoc et superiora interdicta vsq3 ad. §. hoc autem. ibi dicit cōtra quē detur. Dy. ibi ius ductionis. al's ditionis. i. ptātis. 7 de significato huius vocabuli vide in alphabeto dictione. ditioni. Ibi itaq3 quecūq3. s. tam ex psona actoris q̄ ex psona rei. Et facit littera ista pro dictis testiū qui sepe recipiūtur hoc mō. q̄ scripto distincte dicto vnius scribūtur alij hoc modo. iste testis dixit 7 deposuit in oībus 7 p oīa sicut primus. q̄ dictum eoꝝ bene valeat ar. huius litterc. 7 p hoc. s. de condi. inde. l. si reus 7 fideiussor. 7 de edili. edic. l. ediles. §. loquuntur.

Hoc autem interdictum. Scilicet de liberis exhibēdis 7 deducendis. 7 sic ad vtrūq3 caput refertur. Dy. Ibi ceterū. i. si ab alio nō detineat. Ol. ibi notio ptoris. No. q̄ in locum deficientis defensoris succedit officium iudicis. qd non memini alibi ita clare. Ibi quis. qui duci postulat. Old. ¶ In glo. vbi alius. ibi sol. 7 bene. Old. in fi. 7 instit. de act. §. preiudicialis. 7 ibi per Dy.

Julianus. Ibi vel cognitio. i. officiū iudicis imploratur. Ol. ibi fidei explorate nō autem similis est q resistit. Ja. ibi litis termināde. Ol. ibi disponi apud quē. s. tertiū. Et sic no. q̄ si est ɔtrouersia inter mr̄em agnatos 7 tutores apud quē pupillus ali debeat: alitur apd eum qui est minus suspectus qd ɔsiderat ex affectione. cōiunctione. successione. honestate 7 moribus: vt. C. vbi pupil. edu. debe. l. j. 7. ij. 7. j. e. ti. l. si dissipetur. Si aūt oēs essent suspecti tunc p officiū iudicis eligit tertius vt hic. 7 pro hoc ex̄ de spō sa. c. cum locum. de resti. spo. c. ex trāsmissa. in fi. s. deposi. l. j. §. apud iul. in fi. vt leg. no. ca. l. postq̄. §. j. Uber. de bobio. Et ad hoc. s. de fide instru. l. fi. 7 apud quē dicetur. j. in hoc iterdicto ¶ In glo. i. in tps. ibi calūniator. 7 sic neuter est suspect9. Ol. ibi vel dic. 7 verius. Ol. in fi. hoc est falsum. q2 ille. §. loquitur quando neuter erat suspectus. Dy. ¶ In glos. apparet in fi. et idem si neuter vt no. in glo. i. tempus. Dy.

Et si etiam. Ibi probet. i. siue probet siue nō. Ol. ibi sine diminutione patrie potestatis. No. protestationem siue diminutionem istam ad quam est argu. s. de aqua quoti. 7 esti. l. penul. 7 extra de elec. c. quia diligentia. Jac.

In hoc interdicto. Dixit. s. quādo vterq3 est suspectus interim apud alium educari: nunc apud quē audi. Nam si est puella vel impubes vel de proximo factus pubes deponet apd honestam matrēfa. Uel dic q̄ loquitur qñ alter tantum est suspectus: vt glos. dicit. 7 sic pendente questione depositio fiet Dy. 7 de hoc. s. §. iulianus.

Si eum. Ibi tam de hereditate. 7 formabit libellus hoc mō. Corā vobis dño iudice dico talē filiū meū esse hēdē institutū 7 iussu meo adiuisse hereditatē. 7 id peto pnūciari me p eū factum heredem 7 mihi res hereditarias restitui. Ja.

Si filius. Arg. huius. l. dicit. Dy. q̄ hoc interdictū nō h3 locū cōtra fratres minores 7 alios religiosos qui detinent pueros qui intrauerunt eoꝝ religionem. superius autem interdictum bene h3 locū contra eos. vt. s. tit. proxi. l. iij. §. si quis volentem. vbi de hoc dixi. nisi dicatur q̄ locum h3 q2 guardianus vel prior cōtendit se ius habere vt in fi. l. Dy. ibi apud eū est. i. interesse vr̄. Dy. ibi iterdicetur. i. interdictū proponetur. Dy. in fi. q2 tunc locū h3 hoc interdictum. Dy.

¶ Utrobi. Rubrica.

¶ Super rubrica. Uide Rof. eo. ti. 7 continua sic. Superius interdictum proponitur gratia defendendi ius qd habemus in liberis nostris. hoc autem gratia defendendi possessionem quam habemus in seruis. Jac. Et primo dicit pro quibus rebus detur. Secundo naturam eius per quam cu3 interdicto vti possidetis conuertitur.

Hoc interdictum. Ibi de possessione. s. retinenda. Ibi vincat et hominem ducat. Ja. ibi super hoc. i. eius possessione. Jac. ibi inquietatur. i. inquietudine litis constituitur per litis contestationem. Jaco.

¶ De migrando. Rubrica.

Pretor ait. Uide Rof. e. ti. Et dic aut non erāt pignora obligata tacite vel expresse 7 agitur: 7 si pensio nō soluat Aut erant obligata tacite vel expresse 7 agitur demum pensione soluta. Dy.

Hoc interdictum. Ibi non competit.s.directuz.Ol.ibi cui.s.colono vel migrationi coloni.Ja.ibi subueniri potest.p hoc vtile interdictum.vel per officium iudicis.Ol.ꝛ Ja.❡In glo.i.valde.ibi sic.s.s.ponitur in pro valde.Ol.

Si pensio. Ratione facte habitationis.Jac.Ibi debebatur.al's habebatur.ibi sequentis semestris.i.sequentiũ sex mensiũ.Ol.in ỽ.ita tñ.s.verũ est ꝙ habeat necesse soluere pensionẽ pro toto anno.Dy.ibi tps s.totum.Dy.ibi liberta.p solutionẽ pensionis totius tpis cũ conuenitur vt ante tps non discedat.Ja.Et dic cum quis añ tempus cõditionis finitũ vult recedere:aut sua sponte ꝛ nulla necessitate coactus.ꝛ non hꝫ locũ hoc interdictum:nisi totius temporis pensionẽ soluat:vt.s.de dam.infec.l.itaqꝫ.locati ꝛ cõducti.l.dñs horreoꝝ.§.fi.ꝛ.l.si in lege.§.si domus.aut ex necessitate:ꝛ tunc aut illa necessitas causatur a re cõducta vt qꝛ corruit vel ruinã minatur ꝛ tũc soluta pensione ṗteriti temporis pro rata licite põt recedere inqlinus ꝛ datur sibi h interdictum.vt.s.locati ꝛ ꝯducti.l.habitatores.Aut causaꝛ necessitas a psona ipsius inqlini puta qꝛ est bãnitus in ciuitate illa ita ꝙ non audet ibi morari vel ex alia cã necesse hꝫ alio ire:ꝛ tunc aut ꝯuenerat ꝙ ante tps finite ꝯductionis nõ posset recedere:ꝛ tunc nõ hꝫ hoc interdictũ nec põt recedere nisi soluta pensione totius tpis:vt hac.l.ỽ.ita tñ.Aut nõ cõuenerat ꝛ tũc sufficit satisfacere pensionẽ pro rata vt eodẽ.ỽ.a cõtrario sensu nec põt locator tenere inuecta vel illata.ꝛ ita credo Jr.intellexisse cuius opi.credo verã vt queadmodũ locator infra tps locationis ex necessitate psone sue põt expellere conductorem remissa pẽsione pro rata vt.C.locati.l.edẽ.ita conductor ob sue psone necessitatẽ infra tps cõductionis possit migrare seu recedere soluta pẽsione pro rata vt sic seruetꝛ equalitas vt in auť.de nõ eligendo.scdo nubẽ.§.illud quoqꝫ.ad fi.tituli.Ja.de are.❡In glo.ꝯuentionis iure in fi.de hoc plene no.ꝛ dixi.C.locati.l.eodem.❡In glo.ergo a contrario ibi Jr.hec vera.Jac.ꝛ Ol.vt in contrario notatur.

Illud. Ibi in bonis fuerit.s.res ille quas inquilinus vult exportare.Dy.ibi nec repete exegisse.Dy.Ibi qd.s.vt habeat locum hoc interdictum.Dy.

❡De saluiano interdicto. Rubrica.

❡Super rubrica.vide Az.in summa ꝛ Rof.eo.titu.An res obligata duobus simpliciter sit obligata insolidum vel pro parte.ĩ.e.l.vlti.

Si colonus. Ibi durerit.dño sciẽte.Dy.ibi ꝛ eã vendiderit.s.pgnantẽ.Dy.ibi natũ est ꝯceptũ tñ penes colonum.ꝛ sic tollitur cõtrariũ.Dy.

Si colonus. Ibi experientꝛ insolidũ.Dy.ibi iter ipsos locatores.Ol.ibi obligarẽtur.i.cuilibet tenerẽtur pro pte.Old.Ibi per quã.s.actionem inter se ꝛ cõtra extraneos ponendam.Dy.ibi idez seruari.s.vt possit reuocari portio dimidia que pertinebat ad conductorem.Dy.

In saluiano. Ibi pignora.quãdo hoc erat actum ꝙ vterqꝫ insolidum teneatur.vel qñ est dubiũ.alias cõtra.s.l.prori.ibi at si hoc.Dy.Ibi possessorium.qñ hoc est actum ꝙ cuilibꝫ insolidũ vel simpliciter sic obligat:alias si cuilibet pro parte secus:vt.s.l.prori.Dy.Ibi vincet.si iter locatores cõtrouersia oriatur.Ol.ibi ꝛ erit descendendum.s.qꝛ cessat directum saluianum:erit descendendum ꝛc.s.si agere volunt directo iudicio contra extraneum vel inter se cũ directum saluianum nõ detur nisi cõtra colonũ:vt.s.l.j.in prin.dũ tamen intelligas ꝙ si vnus locator ageret seruiana cõtra alium locatorẽ melior erit ꝯditio possessoris sicut in saluiano Jac.❡In glo.collige ergo in fi.sed.l.certe.§.si duo.ꝯtrariũ dicit ꝙ res duobus simpliciter obligata:cuilibet insolidũ p toto debito nõ videtꝛ obligata sed pro pte.sed dic ꝙ hic loquitur de simplici cõuentione seu conuẽtione legali siue ꝓuisiõe hominis facta.ibi aũt loquitꝛ de cõuẽtionali seu ꝓuisiõe hoĩs facta.Ja.❡In glo.in quo id venit.ibi ꝯ extraneũ ageretꝛ.nã hic agebat vnus contra alium qui est extrancus ꝛ sic est melior conditio possidentis:vt.s.l.prori.§.j.ij.rñ.Dy.

❡Explicit liber.xliij. ❡Incipit.xliiij.

❡De exceptionibus seu prescriptionibus ꝛ preiudiciis. Rubrica.

Super rubrica. In fi.vide Az.Gof.ꝛ Hosti.in summa ꝛ Spec.e.ti.ꝛ qd notaui.C.e.super rubrica.Et hoc verbũ excep.est genus:sequẽtia sunt spẽs.Et qd dicit pscriptiõibus expone ꝛ pro.i.ꝭm ꝙ pscriptio sumitꝛ large.ꝫ put stricte loquitur de pscrip.ex qua inducitꝛ exceptio lapsu tpis vt ptꝫ in titu.de pscriptiõe.ꝛ ꝭm hoc hec pars rubrice loquitꝛ de illa spãli excepꝛ.Et qd prosequitꝛ ꝓiudiciis expone.i.excep.que generantꝛ ex propositione vnius actiõis preiudiciali alteri actioni.vt.ĩ.e.l.fundi.ꝛ.l.fundũ.seu q̃ oritꝛ ex cõcursu actionũ ꝓiudicialiũ in idẽ tps.Ja.ꝛ Ol.An super excep.sit dãdus libellus:vide eꝛ de offi.deleg.c.prudentiam.§.fi.cũ ibi notatis.An sint ꝓponende in scriptis vꝛ ꝙ non vt s.de excu.tu.l.scire.§.opꝫ.Fallit in exceptiõe nõ nume.pe.vt C.de nõ nu.pe.l.si ex cautione.ꝛ auť.hanc querelã.vbi de hoc dixi.Sunt tñ in actis scribende:vt eꝛ de procu.c.qm̃ ꝯ falsam An verbo actionis ꝯtineatur exceptio.ĩ.e.l.j.Et si aliqs promisit sub certa pena nõ agere pro re aliqua:si res ꝑueniat ad eum ꝛ excipiat an incidat in penã.Et an puniatur crimen in modum exceptionis propositũ.Et ꝙ dictũ ꝛ rõ dicti non debent esse idẽ sed diuersa.Verbũ ꝓcuratorio noĩe in.l.ij.§.sane.De pemptoriis dilatoriis.ꝛ declinatoriis.ꝛ eaꝝ natura.De excep.ꝓcuratoris.e.l.§.ꝓcuratore.De exceptiõibꝰ ꝯriis ꝛ diuersis an admittãtur.ĩ.e.l.is qui dꝛ.De exceptione doli actoris.ĩ.e.l.si rem legatam.De exceptionibus coherẽtibus rei vel coherẽtibus psone an trãseant ad fideiussores.vide.ĩ.eo.l.exceptiones.Et an exceptio excõicationis vel cõpẽsationis cohereant rei vel psone.Et ꝙ beneficiũ restitutiõis in integrum possit in modũ exceptionis opponi ea.l.§.rei.ꝛ in.§.fi.De excep.ꝯriis vide.ĩ.e.l.nemo.Et an inculpatus de homicidio si dicat se homicidiũ nõ cõmisisse postea possit dicere ꝙ ad sui defeñ.Utrũ quis possit se tueri iure cõi ꝛ ꝯsuetudine.Et vtrũ quis possit vti priuilegio ꝛ pscriptione.An excipiẽs videatur de exceptiõe actoris ꝯfiteri.ĩ.e.l.non vtiqꝫ.De snia lata ṗtextu falsoꝝ instroꝝum.ĩ.e.l.qui agnatis.Et si est questitum de falso in modũ exceptiõis vel ciuiliter an possit cognosci in modum accusationis.An pendente petitione here.possit intendi rei vendi.ĩ.e.l.si post litem.De causis ꝓiudicialibus vtrum vna pendente possit alia preponi.ĩ.e.l.fundum.et duabus.ll.seq.qd facit ad materiam cumulationis.Et qd in libello possit peti res cum fructibus tanꝙ accessoriis nõ principaliter.ĩ.e.l.fundi.

Agere etiam is videtur. Quo ad onus ꝓbãdi.Dic ꝙ prima pars huius legis gñal'r loquitꝛ tã in reo excipiẽte ꝙ in actore replicãte.Scda pars spãliter in psona rei ꝛ remouet dubiũ qd ex gñalitate prime ptis poterat eẽ.s.an principiũ.l.referatur ad reum excipientẽ sicut ad actorẽ replicantẽ.qd remouet qꝛ ratio q̃ est in actore replicãte.s.qꝛ est actor est ꝛ in reo excipiẽte:qꝛ in exceptione efficitꝛ actor.Dic ergo casum ꝛ postea op.ꝛ videtꝛ ꝙ ỽbo actiõis nõ ꝯtineatꝛ exceptio:vt.ĩ.de ỽ.sig.l.verbum oportebit.§.actoris.Sed dic ꝙ ꝯsiderata stricta ꝛ ꝓpria significatione vocabuli ꝛ ꝯsiderato effectu:qꝛ aliud ꝯsequimur agendo:aliud excipiendo.ꝛ ꝯsideratis ꝓpriis eoꝝ psonis qbus dãtur:actiõis ỽbo non ꝯtinetꝛ exceptio:vt in ꝯrio.sed ꝯsiderata similitudine q̃ est in onere probãdi actiõis ỽbo ꝯtinetur exceptio:vt hic.❡Scdo op.ꝙ nõ ille q excipit:sed ꝯ quẽ excipitur ꝓbare debeat:vt.C.de nõ nu.pe.l.si ex cautiõe.ꝛ.l.gñaliter.Sed rñderi põt ꝙ ibi reus grauatur in vno.s.ꝙ exceptio tollitur lapsu tpis qd est ꝯ regulam.ĩ.de doli excep.l.pure.§.fi.ergo releuetur in alio.s.in onere probãdi p regulam qui in vno grauatur ꝛc.s.de iureiur.l.eum qui.Et dic breuiter vt in glo.tñ qꝛ ꝛc.Aut reus excipiendo ponit aut positum negat.Primo casu aut allegat aliquã ꝑsumptionem pro se:aut nõ.Sed pone ꝙ aliquis promisit sub certa pena nõ agere pro aliqua re que erat apud me:deinde res ipsa ꝑuenit ad eum ago contra eum pro re illa ꝛ ipse excipit:nunquid incidit in penã huius.l.arg.est ꝙ sic qꝛ qui excipit agere videtur.In contrarium est veritas:quia vbicunqꝫ verba sunt ambigua interptatio facienda est pro promissore cõtra stipulatorem:vt.s.de pac.l.veteribus.sed actionis verbum ambiguũ est:ꝛ aliqñ sumitur stricte ꝛ regulariter:aliqñ large vt hic.ergo ꝓprie sumi debet vt sub verbo actionis nõ cõtineatur exceptio vt.d.l.verbum oportebit.§.actionis.ĩ.de verb.sig.ꝛ pro hoc facit qd no.s.de procu.l.non solũ.§.si status.lꝫ in contrarium faciat.s.de libe.exhi.l.deinde.§.iul.ꝛ ibi in glo.sup verbo controuersiaꝝ.❡Itẽ est huius.l.ar.ꝙ si aliquis ꝓducat ꝯtra me instrumẽtum falsum

tum falsum ⁊ ego excipiam de falso ꝙ puniri debeat ac si crimen foret obiectū ꝑ viā accusatiōis. Sed circa hoc dic vt no. ȷ̄. de adulte. l. ij. §. si publico. in glo. q̄ incipit spāle. Dy. ⁊ ibi ō hoc dixi. ⁊ no. etiā ex̄ de excepť. c. j. ⁊ plene dixi. C. de eden. l. is apud quē circa fi. Ibi q excepit. i. iure aliquo exclusiuo intentionis ptis aduerse: vt sic ꝯtineat excepť. replicationem ⁊ triplicationē. Ol. ¶ In glo. j. in fi. ⁊ C. de ꝓba. l. siue possidetis. ⁊ ibi no. Uel dic ꝙ ibi nihil est spāle ꝓpter legis p̄sumptionē que est ius cōe q̄ ibi h̄z necesse ꝓbare factū creditoꝝ qđ p̄sumptionem inducit. i. ꝙ creditores ceperint ꝯuenire emptorē hereditatis ex quo ꝑ ꝯsequēs lex p̄sumitur pactuȝ factum. Dy. ¶ In glo. ponitur nomē in fi. No. caudam huius glo. ꝓ qua facit qđ no. s̄. de offi. procu. cesa. l. fi. in prin. Old.

Exceptio. Ibi cuiusq̄ rei. i. pro quacūq̄ re cōpetenti vt rei verbū ḡnaliter ꝓponatur vt etiam facta ꝯtineat. Ol. ibi in intentionem. qđ est añ sñiam regul'r. Ol. Ibi cōdēnationē. s. post sñiam qđ est in casibus spālibus q not. C. de iur. ⁊ facti igno. l. j. Ol. Et cōcor. ad hanc. l. extra de conuer. coniug. c. veniens in fi. ⁊ de dona. c. apostolice. circa medium.

Replicationes. Si considereť officium exceptionis ⁊ replicationis non differunt. q̄ vtriusq̄ officiū est excludere qđ positū fuerat ab aduersario: vt. ȷ̄. vsi. pri. illud. Sed ꝯsiderato effectu est dr̄ia q̄ aliud excluditur ꝑ exceptionē aliud ꝑ replicationē vt hoc §. ⁊ s̄. in pn. huius. l. Itē ꝯsideratis ꝑsonis a q̄bus obijciūtur est dr̄ia ⁊ ꝯsiderato tp̄e quo tollunť. ⁊ h̄ stricte accepta significatione exceptionis. sȝ si large accipiať: vt. s̄. l. j. exceptio cōprehendit replicationē. Dy. ¶ In glo. replicatiōes. ibi nō extenduntur. ⁊ ꝓ hoc. C. e. l. si pactū. q̄ tāto tp̄e tolliť actio actoris. Dy. Et rō est q̄ dātur actoribus. ⁊ ideo tāto tp̄e tolli debent quāto tolluntur actiones. nam est in eoꝝ arbitrio quando agant ⁊ sic qñ replicationem obijciam. Dy.

Sane. Ibi ꝓcuratorio noīe. No. verba que quotidie ponuntur in libellis ⁊ ꝓcessibus causaꝝ talis procu. nomine petit. ⁊ pro hoc. C. de procu. l. militem.

Exceptiones aut. Dic breuiter ꝙ exceptiōes q̄dā sunt ꝑemptorie: quedā dilatorie: quedā declinatorie. In ꝑemptorijs no. regulā ⁊ instātiā. nā regulariter opponi debent ante sñiam. vt. C. e. l. p̄scriptionē. ⁊ sñiam rescin. nō posse. l. ꝑemptorias. Fallit in casibus notatis. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. j. In dilatorijs dic aut erat talis q̄ poterat ꝑ pactum expresse remitti: ⁊ ante lit. ꝯte. dȝ opponi: vt. C. de ꝓba. l. excep. Si vero nō poterat exp̄sse remitti ꝑ pactū: tūc opponi pōt etiā post lit. ꝯtest. ne plus opereť tacita q̄ exp̄ssa remissio arg. s̄. de p̄ca. l. certe. In declinatorijs iudicis vl' aduersarij qñ possint opponi distinguitur. aut sciuit ab initio eam competere. aut ignorauit vt in p̄alleg. l. exceptio. C. de proba. Predicta vera sunt cum est certū excep. esse ꝑemptoriam vel dilatoriam siue temporalē. Si aūt dubium est rōne futuri facti vel accidentie: tunc eo tp̄e pōt opponi quo ⁊ ꝑemptorie vt s̄. de condi. indebi. l. sufficit. Dy.

Perpetue atq̄ peremptorie. Dicunť ꝑpetue quasi sine p̄finitiōe tp̄is. dū lis em̄ subesse potest ꝓponunť nō ante decisionē. Ja. ibi doli mali. s. spālis. sed generalis sequiť naturā excep. cū qua ꝯcurrit. ⁊ sic nō est semper ꝑpetua. ⁊ iō male dicit glo. q̄ est in. l. si ex cautiōe. C. de nō nu. pecu. Dy. ¶ In glo. i. in quacūq̄ pte in fi. nec solo tp̄is lapsu pereunt. ¶ In glo. vt iulia fundi dotalis in fin. vel pone exemplum: vt. s̄. de dona. l. fideiussori. al's si fideiussori. Jac.

Temporales. Ibi nō semp. i. opponi non possunt in quacūq̄ pte cause. Ibi euitari possunt. vt q̄ opponunť post lit. ꝯtesta. vel lapsu temporis. Ja. ibi dilatorie sunt. ⁊ tp̄ales. Jac. in fi. ꝑ ꝯtest. litis vt C. de ꝓcura. l. ita demū. ⁊ s̄. de ꝓcura. l. pōpo. §. rati. Itē cum ex certa scientia ꝯtestata lite agente qui mādato caret: secus si ignorāte vt no. C. de ꝓcu. lȝ. Quidā tñ excipi dicūt vt. d. l. lȝ cum sine mandato q̄s nō possit ꝓ alio agere: vt. s̄. de p̄scri. v. l. naturalis. §. fi. ⁊ de procu. l. in cause. in pn. Et qđ hic dicit euitari possunt restringunť ad alios casus de q̄bus premisi. Uel euitari possunt. s. dn̄o ratū habēte vt. s̄. qui satisda. cog. l. iul. Jac. ¶ In glo. itē exceptiones fori. vt. C. eo. l. fi. de hoc dic vt ibi no. Ibi Jo. dicit eā peremptoriā. sed alibi dicit glo. ꝙ Jo. dicit eam dilatoriā. vt. s̄. de re iudic. l. inter eos. §. is quoq̄. in glo. que incipit. s. donatarios. in fi. ⁊ credo ꝙ illa glos. melius dicat q̄ ista. sed ⁊ opi. D. que statim sequitur est bona. Dy. ibi etiam post sñiam oppaniť. vt. s̄. de re iudi. l. nensenius. §. fi. et de dona. l. qui id qđ. §. fi. Dy. Ibi temporalem arg. optimum est qđ sequitur. Dy. Ibi itē q̄ pōt. istud nō est valde bonum arg. Dy. Ibi heres heredis. ⁊ sic non in totū perimiť intentio actoris. Dy. ibi arbitriū tutele. l. si defunctus. nā quilibȝ pōt donec viuit acquirere: vt. s̄. de separa. l. si creditores. in fine. Dy. sed opi. D. videť approbari in insti. e. §. appellanť. in gl. i. sine p̄finitione in fi. scȝ ꝙ sit dilatoria. sed ego credo eā anormalam: q̄ quo ad quedā sequiť naturam ꝑemptoriaruȝ: quo ad quedā dilatoriaꝝ. Dy. ibi item dotis. s. caute nō numerate que similes sunt: vt. C. de non nume. pecu. l. in ꝯctibus. Dyn. Ibi vt no. s̄. e. l. j. Tu dic ꝙ quātum ad hoc qđ hic diciť sunt anormale: q̄ sunt ꝑemptorie: ⁊ tñ tp̄ales sunt. qđ est cōtra regulam que hic poniť. Nam regulariter oēs exceptiones ꝑemptorie sunt ꝑpetue: ⁊ oēs dilatorie sunt temporales. qđ nō est in his duobus exceptionibus. ⁊ sic quo ad hoc sunt anormale sed quo ad onus ꝓbandi non sunt anormale: immo sequūtur regulā aliaꝝ exceptionū. Nā in alijs exceptionibus in quib⁹ nihil poniť. sed solū actoris intētio negať is q excipit nihil ꝓbat: q̄ negantis factū ⁊c. vt. C. de ꝓba. l. actor. ⁊ hoc est in his duabus exceptionibus. nā in eis prorsus negať ꝓpositȝ ab actore. ⁊ sic quo ad hoc nō sunt anormale sed sequunť regulā aliaꝝ: vt. C. de nō nume. pe. l. si ex cautione. ⁊ l. seq. Dy. ibi. §. j. idē. s. ꝙ sit anormala. de illa exceptiōe q̄ datur fideiussori ex beneficio epistole diui adri. vt not. insti. de fideiusso. §. si pl'es. Dy. in fi. anormale ergo que possunt esse temporales ⁊ perpetue peremptoriarum naturam sequuntur. ⁊ pro hoc optime s̄. de condi. indebi. l. sufficit. Dy.

Procuratorie. Quattuor modis dicūtur exceptiones ꝓcuratorie. Primo respectu ꝯstituentis: vt q̄ ꝯstitutus a tutore ante lit. ꝯtest. vt C. de ꝓcu. l. neq̄. Qñq̄ respectu eius q constituiť vt q̄ miles vel mulier: vt. s̄. de ꝓba. l. in exceptione. §. sed si ꝓcuratoria. ⁊ man. l. si fideiussor. §. quedā. Qñq̄ respectu accusationis ad quā cōstituitur vt in actione populari ⁊ accusatione crīali vt d. §. sed si ꝓcuratoria. de procu. l. lȝ. ⁊ ȷ̄. de public. iudi. l. pe. §. ad crimē. Qñq̄ affirmatorie defectus mādati vt. s̄. de dā. infec. l. inter quos paries. §. alieno. ⁊ s̄. de ope. no. nun. l. et ideo Sed nunq̄d iste exceptiones sint dilatorie: qđ videť q̄ opponi debent in initio: vt. s̄. de ꝓcu. l. pōpo. §. rati. sed ꝙ sint ꝑemptorie videť q̄ opponi possunt etiā post sñiam: vt. C. de ꝓcu. l. licet. Dic ꝙ sunt anormale: q̄ aliquid habēt simile cum dilatorijs: q̄ opponi habent in initio. ⁊ aliquid cū ꝑemptorijs quo ad negocium principale perimendū. Et qđ diciť ꝙ opponi possunt post sñiam potest dici ꝙ videť proposita in initio cum iudicium retro nullum reddatur: vt. d. l. licet.

In pupillo. Ibi debeat. ad id qđ pecuniam saluam habȝ. Ja. ibi inspicitur. ita ꝙ superueniens perditio nihil ei ꝓficit. Ja. ⁊ Dy.

Is qui dicit. Ibi defensionibus. etiā ex diuersis factis originem habētibus. Dy. Ibi alijs solis. s. vti pōt. Dy. Et dic aut exceptiōes sunt ꝯ̄rie aut diuerse ita ꝙ non cōtrarie. Primo casu regulariter admittunť: q̄ dico me soluisse ⁊ pacti excep. tutū vel dico nō deberi. ⁊ si ꝓbareť me debere: dico me pacti excep. tutū fallit si spāliter sit lege ꝓhibitum vt in auť. de tri. ⁊ se. §. studiū. ⁊. §. illud. ȷ̄. de reg. iu. l. nemo. ⁊ dic vt ibi. Scđo casu qñ sunt diuerse ⁊ nō ꝯ̄rie ꝯstat oēs admitti: vt hac. l. ⁊. ȷ̄. e. l. nemo. Dy. vbi de hoc bene. ⁊ vide de ista materia qđ plene no. ꝑ Dy. ⁊ alios ex̄ de reg. iu. c. nullus pluribus. li. vj. ¶ In glo. vlti. in fi. rñde ad. l. sed ⁊ si susceperit. ꝙ ibi loquitur in exceptione nō competentis iudicis. hic de alijs. ⁊ ita ibi nō repellitur q̄ aliam proponat. sed q̄ post litem cōtest. volebat opponere dilatoriā. Item ibi elegit iudicem ꝙ nō lȝ postea recusare: vt. C. de senten. l. cū papinianus ⁊ auť. ⁊ consequenter. Ad. l. si per emptorem. §. post diē. rñde ꝙ hic loquitur in iudicio: ibi extra iudicium. Item ibi esset sibi cōtrarius. Ad. §. eligere. respondeas ꝙ ibi in actore: hic in reo. ⁊ ibi in actione: hic in exceptione q̄ sunt fauorabiliores. vt. ȷ̄. de reg. iur. l. fauorabiliores. ⁊ pro hoc. ȷ̄. e. l. nemo. ⁊ dic vt ibi no. Dy. ⁊ Ja. de bel.

Si rem legatam. Circa cui⁹ acq̄sitionē dolū cōmiserat is q legauit vt q̄ testator induxit me ꝑ dolum vt rē sibi traderē. si postea legat ⁊ legatarius petat ⁊ ego possideā repellā eū doli excepť. ⁊ hoc dicit littera petat legatarius. qđ tollit ꝯ̄rium de. l. an vitium. q̄ ibi legatarius possidebat: ⁊ iō nō opponitur dolus actoris hic petebat et ideo opponiť. Dy. Ibi successor. ex cā lucratiua. Old.

Exceptiones que. Primo diuide l. in tres partes. In prima vsq ad. §. rei. loquitur de excep. psone coherentibus q est in. §. rei. In scda de excep. rei coherentibus. In tertia q est in. §. intercessoris. de excep. que videntur coherere psone q: fauore psone ↄcedunt: ⁊ tn̄ ad alios vt ad fideiussores extendunt. ¶ Deinde op. q: vr̄ q exceptiones psone coherētes ad fideiussores trāseant: vt. s. de re iudi. si cum pcura. ⁊ pro socio. l. verū in prin. ⁊. §. j. ⁊ vide. s. de ope. liber. l. q libertinos. §. fi. ⁊ qd̄ dixi. s. de pact. l. nisi hoc actum. ¶ Secundo op. q excep. rei coherētes nō transeant ad fideiussores. vt. s. de pac. l. qd̄ dictū. ⁊. C. de fideiusso. l. j. Ad quorum omnium solutionē dic breuiter. Aut exceptio coheret persone aut rei. Si psone aut fideiussor ↄuenit vt fideiussor: aut vt defensor. Si vt fideiussor nō transit ad eū. Si vt defensor sic. Si rei coherent aut ceperunt cōpetere reo durante in eodem statu aut eius statu mutato. Si manente in eodē statu aut intercessit fideiussor aīo donandi ⁊ h3 locū. l. qd̄ dictū. s. de pac. ⁊ de libe. le. l. si quis in prin. Aut simpliciter ⁊ h3 locum secūda pars huius. l. ⁊. j. e. l. oēs. Sed cōtra hoc membrū est ar. cōtra. s. ad velle. l. si mulier ↄ senatuscōsultū. §. si ab ea. sed sol. vt ibi colligi pōt. ¶ Item op. ad fi. huius. l. q: vr̄ fideiussori minoris succurri etiā si non interuenit dolus aduersarij vt. s. de acqui. here. l. si pupillus. ⁊ de admi. tu. l. ij. Sed dic vt plene no. s. de pcu. l. minor. Dy. Et ad hanc materiā vide qd̄ notaui. C. de preci. impe. offe. l. quotiens. v. item queritur vtrum dilatoria cōcessa principali s̄m Cy. ⁊ qd̄ plene notatur p eundem Cy. C. de non nume. pecu. l. tam mandatori. vbi sic distinguit: aut principalis mutauit statum: aut non. Prīo casu aut exceptio sibi cōpetebat ex eo q statutū mutuauerat: ⁊ tūc aut post pōt debitum cōpleri. ⁊ tunc l3 exceptio cōpetat principali non cōpetit fideiussori. vt. C. de excep. l. defensiones. vbi proprie istud recitatur. ⁊. C. de fideiusso. l. j. Aut non pōt post cōpleri: ⁊ tunc cōpetit fideiussori. vt. s. qui satisda. cog. l. si decesserit. Secundo casu qn̄ cōpetit exceptio aliunde q̄ per mutationem status: tunc competit fideiussori. vt. s. de pac. l. si vnus. §. si cum reo. Si non mutauit principalis statum: aut queritur de exceptione que sibi competit ex partium conuentione: aut ex principali concessione: aut ex legis dispositiōe. Primo casu si fideiussor haberet regressum contra principalem vt q: fideiussit non animo donandi competit etiam fideiussori: vt. s. de pactis. l. heredi. in fi. Si non haberet regressum quia fideiussit animo donandi non competit sibi vt. d. l. quod dictum. eo. ti. Si vero principali competit exceptio ex principis ↄcessione tunc non competit fideiussori directo sed per obliquum nam si principalis impetrat dilatoriam q non possit cōueniri vsq ad. x. annos q potest vt. d. l. quotiens. C. de preci. impe. offeren. l3 ista exceptio non extendatur directe ad personā fideiussoris. quia personam non egreditur vt hac. l. ⁊. j. de reg. iur. l. in omnibus. tamen q: debitor principalis non est in mora non potest conueniri fideiussor: ⁊ sic sibi per indirectum prodest vt. s. de ope. liber. l. si libertus. ⁊. j. de verbo. obli. l. cum filius. §. j. Contrarium tamen huius. l. tenet. d. Ol. si obligatio est in dando vt notaui s̄m eum. C. de repu. here. l. fi. in fi. ⁊ preallega. l. intelligit in obligationibus que sunt in faciendo. Si vero exceptio competit principali ex legis dispositiōe: aut exceptio est in rem vt exceptio temporis quattuor mensium qui dantur iudicatis: ⁊ ista competit etiam fideiussori. vt. C. d vsuris rei iudica. l. ij. ⁊. j. de reg. iur. l. tempus. ⁊ hac. l. Aut est psonalis. ⁊ tunc aut datur psone de iure cōi ⁊ proficit fideiussori vt exceptio non nume. pecu. vt. d. l. tam mandatori. ⁊. j. de fideiusso. l. ex psona. Aut datur psone de iure speciali: ⁊ tunc aut datur attēta rōne naturali ⁊ speciali vt velleiani ⁊ cōpetit fideiussori: vt. s. ad velle. l. si mulier cōtra se. con. §. si ab ea. aut datur de iure spāli considerato fauore vel odio persone: ⁊ tūc aut considerato fauore debentis ⁊ non cōpetit fideiussori vt patet in psonis que condemnant̄ inquātum facere possunt q̄ non competit fideiussori: vt. s. de re iudi. l. ⁊ si fideiussor. ⁊ pro socio. l. verum. §. j. Aut considerato odio persone creditoris ⁊ tunc si fideiussor habet regressum contra principalem habet exceptionem alias non vt pt3 in macedo. s. ad macedo. l. sed ⁊ si pater. §. non solum. s̄m Pe. cuius dicit Cy. fuisse distinctionem predictā. ⁊ ad hoc facit. C. de fideius. mino. l. ij. cū ibi notatis. ¶ Ultimo querit̄ vtrū exceptio excōicationis cohereat persone vel rei Dy. tenet q coheret persone vt not. per eū ex̄ de reg. iur. c. si quis in ius. lib. vj. Exceptio autem compensationis rei coheret vt ibidem per eum no. Ibi cuiuscūq. siue puenit ratione contractus: vt subijcit in socio. siue ratione psone vt subijcit de marito ⁊ parente. Dy.

Rei autem. Ibi in rem. i. ġnaliter q nullo modo debitū petat̄. Dy. ibi omnimodo. i. etiam reo principali inuito. Dy. vt. j. de fideius. l. ex psona. ⁊ s. de dona. l. si fideiussori. In glo. s3 nōne in his in fi. q: loquit̄ in exceptione psone coherēti q tollit solā ciuilē vt cessio bonorum. ⁊ iō fideiussor non liberat̄. secus in exceptione rei coherēte vt rei iudicate q l3 tollat solā ciuilē cōpetit tn̄ fideiussori vt hic. Dy. ¶ In gl. facit. j. in fi. immo d3 allegari. l. si plures. §. fi. eo. ti. q: l. amissi. §. j. hoc non dicit. Dy.

Intercessiones quoq. Hic vsq in fi. l. dicit̄ de exceptionibus q coherere vident̄ psone q: fauore psone ↄcedūtur ⁊ tn̄ ad alios extendunt̄. Dyn. ibi deceptus nō fit. s. minor dolo creditoris s3 sui facilitate. Dy. ibi auxiliū etiā excipiēdi Dy. in fi. etiā restituto minore. Et sic no. q beneficium restitutionis pōt in modū exceptionis opponi. Dy. ⁊ Ol. ¶ In gl. vt. j. quar rer in fi. ⁊. l. fi. §. si seruus. vsq in fi. l. ¶ In gl. s. vt possit in fi. ⁊ de hoc dic vt ibi. vel dic except̄. dari vbi dolus intercessit etiā sine restitutione vt. C. de inuti. sti. l. dolo vel metu ⁊. j. de verbo. ob. l. si quis cum aliter. Ja. ¶ In gl. vt. s. ad macedo. in fi. ⁊ intellige vt ibi in textu distinguitur. Dy.

☞ Accusatus de homicidio si negat se commisisse homicidium an facta probatione contra eum audiatur probare volens suam defensionem.

Nemo prohibetur. Gl. hic ⁊ ibi q approbat q quis possit vti excep. etiā cōtrarijs. hoc idem tenet glo. s. de euict̄. l. minor. §. j. in glos. q incipit. sed nōne prior vēditor in fi. ⁊ de hoc tetigi. C. de inoffi. testa. l. contra maio. in fi. ⁊ plenius de excep. l. si qdē. ⁊ plenissime p Dy. ⁊ alios ex̄ de reg. iu. c. nullus pluribus. li. vj. De ista etiā materia no. ex̄ eo. c. cū venerabilis circa mediū. de fide instru. c. inter dilectos. §. verū. de pscrip. c. auditis. de relig. domibus. c. penul. de vb. sig. c. abbate sane. li. vj. in gl. ⁊ p Inno. ⁊. xxij. di. c. quāq̄. Et si hoc intelligas q qn̄ sunt directo ↄrie q possint proponi s3 sub ↄditione vt. d. l. si qdē. C. e. cessabit reprehensio modernor. S3 si dicas q simpl'r possint pponi: moderni magne autoritatis romane curie ⁊ aliūde vident̄ sentire ↄrium ⁊ pro se inducūt. s. de ↄtabu. l. si pteritus. ⁊ p hoc facit in aut. d triente. ⁊ sē. §. studium. ⁊. §. illud. l3 glo. ibi dicat spāle in odiū mendacij ⁊ negantis veritatē. ⁊ ita etiā sentit. j. de reg. iu. l. nemo. sed Dy. d. §. nullus pluribus arguit ⁊ sentit idē esse vbicunq in proponēte exceptiones ↄrias deprehēdit̄ mendaciū qd̄ est vbicūq sunt directo ↄrie. ⁊ iō distingue vt ibi p eum distinguitur. Et exēplum positū in glo. hic posita nō ob. q: i diuersis loquit̄ nō ↄrijs si bene inspiciat̄. Et q qs nō audiatur cōtrarias exceptiones pponēs facit ex̄ de regula. c. sicut. ⁊ de ap. c. sollicitudinem in fi. pōt tn̄ qn̄q quis trāsire de vna exceptione ad aliā ↄriam vt no. xij. q. ij. in summa in glo. ⁊ etiā de vna actione ad aliā ↄriam: vt ibi notat̄. ⁊ notatur p Rof. in libello de publicia. §. pe. ⁊ fi. ⁊ plene dixi. C. de fur. l. j. Dn̄s autē Uber. de hobio distinguit. Aut vti volēs exceptionibus ↄrijs cōuenitur ex pprio facto. ⁊ tunc nō est audiendus p iura ad h allegata. ⁊ q: in facto pprio non est tolerabilis ignorantia vt s. ad velle. l. quāq̄. ⁊ pro suo. l. fi. Si aūt ex facto alterius: tūc audiatur ar. j. de regu. iur. l. qui in alterius. ⁊ hanc opi. tangit Specu. de excep. §. viso qn̄ exceptiones. v. sed quid si debitor. Et faciunt pdicta ad qōnem si accusatus de homicidio † neget se homicidium cōmisisse an facta pbatione ↄ eum postea audiatur probare volens qui ad sui defensionem de quo dixi s. de acqui. re. do. l. in laqueum. in fi. ⁊. C. de nō nu. pecu. aut̄. q propriam. Et q non audiatur: multum facit. extra de accusa. c. cum dilecti. Utrū quis possit se iuuare priuilegio exceptionis ⁊ prescriptione: vide per Archi. extra de priuilegijs. c. cū persone. lib. vj.

Non vtiq. Concord. ad. l. istam extra eo. c. cum venerabilis circa medium. cum ibi notatis in glo. que incipit. hec regula sumpta est. ⁊ extra de regu. iur. c. excep. obijciēs cum ibi plene notatis per Dy. ⁊ alios. Sed contra hanc. l. videtur q excipiens videatur confiteri de intentione actoris vt C. e. l. si quidem. sed dic vt ibi dixi. Et Dy. hic dicit qd̄ triplex est modus excipiendi. Primus quando reus simpliciter negat ab actore positū: vt dicendo nō numeratum nō possidere ⁊ similia: ⁊ tunc indubitanter locum h3. l. ista cum cōcor. Secundus modus est qn̄ re⁹ excipiendo ponit aliqd simpl'r quo probato intētio actoris inutilis redditur: vt q: excipit de so-

lutione

lutione vel pacto de non petendo: ꝛ tunc confiteri videtur de intentione aduersarij. ꝛ ita loquitur. ꝉ. cõtraria. ſi quidem. ij. rñ. ꝛ glo. ꝛ. l. s̄. de proba. l. in exceptione. Qḋ autem videatur confiteri ex eo ptꝫ: qꝛ actor releuatur ab onere probãdi: ꝛ reus tenetur probare exceptionem vt ibi dicitur. ꝛ pro hoc facit qꝛ agnouiſſe voluntatem defuncti videtur qui exceptionem opponit: vt. s̄. de fideicõ. liber. l. ſi debitor. Uerũtamen hoc caſu quando ſimpliciter excipit poteſt eſſe ꝙ non videatur confiteri de intentione aduerſarij vt ſi opponat exceptionem iuriſiurandi dicens ſe iuraſſe nullo modo debitum fuiſſe. vel rei iudicate dicens iudicatum fore: nullo modo debitum fuiſſe vel furtum factum nõ fuiſſe. ꝛ hoc caſu poſſunt loqui leges dicẽtes actorem primo debere probare intentionem ſuam. deinde reus except. alias actore nõ probante abſoluatur reus vt. C. de eden. l. qui accuſare. ꝛ hoc etiã caſu loqui põt. l. iſta. Tertius modus excipiendi eſt qñ reus nõ negat ſimpliciter ſꝫ ſub conditione. vt dico me nõ teneri. ꝛ ſi apparet dico ſolutuꝫ vel pactum factũ de non petẽdo. ꝛ tunc etiã non intelligit de intentione actoris cõfiteri: vt p alle. l. ſi quidẽ. iij. rñ. ꝛ hoc etiam caſu põt loqui. l. iſta. Dy. ¶ In glo. reus qꝛ ibi non numerata pecu. vbi quis non ponit ſed poſitum negat. Dy. in fi. vt in exceptione non numerate dotis. Dy.

Modeſtinus. Al's icipit. res iter alios Et dic vel eoſdem q habẽtur alioꝝ loco. Dy. Et ponit regulã gñalẽ quã exemplificat. Dyn. Et vide qḋ plene not. ꝛ dixi. C. res inter alios acta alijs non nocere. ¶ In glo. duo heredes ibi ſuccubuit. ſubaudi ꝛ poſtea ſucceſſit coheredi. Dy. ibi agẽdo ſuccubuit ar. ꝭ. de ſolu. l. ſi duo rei. Sed iſtud ſcḋm exẽplũ reprobatur. ꝭ. de duob. reis. l. ex duobus reis ſtipulandi. ꝛ no. s̄. de euict. l. ſi per imprudentiam. Dy. ibi per. l. iſtam ꝛ ſic formauit Dy. caſum in. l. iſta poſtea alia exempla poſuit Dy. in fi. hec qḋ hic formata dubia eſt. Et primo videtur ꝙ ob. exceptio ſm ꝙ glo. innuit primo per. l. iſtam a contrario ſenſu. nã hic dicitur ꝙ ſi egit nomine proprio poſtea agat alieno ꝙ nõ obſtet exceptio. ergo a contrario ſenſu ſi egit nomine alieno poſtea agat proprio obſtabit exceptio. pro hoc etiam facit. s̄. ḋ act. emp. l. ſi quis alienam. de euict. l. vendicantem. ꝛ. C. de re. alie. non alie. l. venditrici. de leg. ꝭ. ſi ſeruus plurium. ſ. ꝭ. Sed econtra videtur non ob. excep. ꝛ eſt quaſi caſus. ꝭ. tit. proxi. l. ſi is qui heres. ſ. fi. ꝛ hoc approbant Dy. ꝛ Ja. de are. ꝛ ita etiã tenet glo. C. ad exhibẽ. l. neqꝫ. ꝛ. l. in ẜriuꝫ allegate. Et ad. ll. in contrarium allegatas rñdeas ꝙ loquũtur in ꝫctibus vbi qs obligaꝛ de euictiõe. ꝛ iḋ quẽ de euictione tꝫ actio eum vẽdicantem repellit exceptio. ſed ſecus eſt in iudi. qꝛ nõ teneꝛ qs ḋ euictione ſi res ſit penes eum cui eſt adiudicata ꝑ ſñiam ſic i hac queſtione fuit vt. C. de tranſact. l. ſi pro fundo. Dy.

Cũ agnitis. Condemnatio vel abſolutio facta ꝑtextu falſoꝝ inſtrumentorum non hꝫ effectuꝫ qꝛ poteſt poſtulari reſtitutio in integrum qua conceſſa ſñia hꝫ effectum. h. d. Uel ſic ſi cõdẽnatus ex falſis inſtrumentis repetat auditur non obſtante exceptiõe rei iudi. qꝛ ꝛ abſolutus ex falſis inſtrumentis cõueniꝛ ea non obſtante. Dy. Et facit. C. ſi ex falſis inſtrumentis ꝑ totum cũ ibi notatis. ¶ Sed oppo. ꝛ videtur indebitum ſolutũ ex ſñia non poſſe repeti vt. C. de ꝯdi. indebi. l. ꝭ. s̄. fa. herciſ. l. cũ putarem. ꝛ man. l. ſi fideiuſſor. ſ. in oĩbus. So. non põt repeti conditione indebiti vt ibi: ſed cõditione ſine cã ſic vt hic. ꝛ. s̄. de iudi. l. ſi pretor. ſ. marcellꝰ. ꝛ no. in. d. ſ. in oĩbus. hanc tñ opi. reprobant Ja. de are. ꝛ Rich. vt dixi. d. l. ꝭ. C. de condi. inde. ꝛ ideo dic ꝙ hic repeti põt reſciſſa ſententia beneficio reſtitutionis: vt dixi. ꝛ ad hoc. s̄. de re iud. l. diuus. ꝛ ita intelligi debet hec. l. ſm illam. ¶ Item op. qꝛ ſi ſemel inſtrumenta approbauit vt dicit littera nõ poterit amplius improbare vt. s̄. de neg. ge. l. pompo. Sed dic ꝙ nõ videtur approbare qꝛ ignorauit ea falſa vt. C. plus valere qḋ agiꝛ per totum. ꝛ. s̄. de inoffi. teſta. l. mater. ¶ Item oppo. ꝙ poſt ſententiam de falſitate inſtrumentoꝝ nõ ꝗratur vt. C. de fide inſtru. l. ſi. Sed dic ꝙ ibi fuerat de falſo queſitũ in ꝑcedẽti iudicio. Dy. ibi ſñiam iudicis non diffinitiue ꝓnunciãtis ſeu condemnantis ſed ſolũ terminum ad ſoluendũ ꝑfigentis ſm l. s̄. de iudi. l. ſi debitori. ꝛ hoc innuit. ꝭ. dum dicit ꝑcepto ſiue interlocutorie ꝛc. Dy. ibi accuſare velit. ſ. falſitatis autorem. Dy. ꝛ Ja. ibi opponi poſſit ꝛ videtur ꝙ non ꝑ litterã que ſequtur. Dy. ibi ſi res iudicata. pro reo. Ja. ibi inueniatur ꝑ ſentẽtiam in fabricatorem latam. Jac. ibi dicuntur in accuſatione de eis facta. Ja. ibi ꝑſcriptioni rei iudicate contra repetenteꝫ ſolutum. Dy. ¶ In gloſ. vtrũqꝫ pro eodẽ in fi. prima verior. Dy. ꝛ Ol. ¶ In glo. de falſo in fi. qḋ credo verũ vbi vtens in ſtrumentis falſis careret dolo alias cum ꝛ ipſe vtẽdo falſum cõmitteret: vt. C. de falſis. l. ſi falſos codicillos. ꝛ ciuiliter ad hoc intereſſe ꝛ criminaliter poſſet conueniri vt. C. de falſis. l. damus. ꝛ. l. prebemus. ꝛ ſi daretur actio: multofortius exceptio: vt. ꝭ. de reg. iu. l. inuitus. ſ. cui damus. Ja. ¶ In gl. vlti. in fi. ſic ergo ſi in primo iudicio queſitũ eſt de falſo criminaliter lꝫ non pronunciatum nõ poterit opponi de falſo poſt ſententiam: vt. d. l. fi. ꝛ. C. ſi ex falſis inſtrumentis. l. ꝭ. Sed quid ſi primo queſitum fuit ciuiliter in modum actiõis in factum an poſt ſententiam poterit accuſatio criminalis ꝓponi ar. ꝙ ſic C. qñ ciuilis actio crimi. preiu. l. ꝭ. ꝭ. vi bo. rap. l. ij. ꝛ. s̄. de tabu. exhiben. l. locum. ſ. ſi quis dolo. ſi enim expreſſa abſolutio in ciuili non impedit criminalem multominus tacita. Sed arg. contra eſt. d. l. ꝭ. C. ſi ex falſis inſtru. ¶ Item ſi queſitum eſt de falſo in primo iudicio ciuiliter ꝑ modum exceptionis an agi poſſit criminaliter: eadem ſunt argu. pro ꝛ contra. ¶ Item ſi primo apposuit criminalem in modum exceptionis: an poſſit poſtea criminaliter accuſari de falſo. arg. ꝙ non quia de delicto eodem ſepius queri non debet vt. s̄. nau. caup. ſta. l. licet. ſed queſitum eſt ſemel in modum exceptionis. ergo ꝛc. Preterea ſi queſitum eſt ſemel in modum accuſationis certum eſt vlterius queri non poſſe. vt. d. l. vlti. C. de fi. inſtrumẽ. ſed excipiens loco accuſantis habetur. vt. s̄. e. l. ꝭ. ꝛ. ꝭ. de adulte. l. ij. ſ. ſi publico. ergo ſequitur ꝙ vlterius non audiatur. Econtra quia ille contra quem opponitur crimen in modum exceptionis non punitur ſm glo. que eſt in. d. ſ. ſi publico. ergo non eſt eiuſdem effectus accuſatio ꝛ exceptio de falſo. ꝛ ideo ſi queſitum eſt de falſo per modum exceptionis: iterum queri poteſt licet non ſit per modum accuſationis. De hoc tamen an crimine obiecto per modum exceptionis puniatur ille cui obijcitur latius dicam. d. ſ. ſi publico. Ad predicta ẽt facit quia ſicut verbo actionis proprie non continetur exceptio. vt. ꝭ. de verbo. ſigni. l. verbum oportebit. ſ. actionis. ꝛ dixi. s̄. e. l. ꝭ. eademratione nec verbum accuſationis continetur. Preterea in dicta. l. fi. C. de fi. inſtrumen. innuitur ꝙ per modum accuſationis oporteat queri non obſtet exceptio dum dicit ꝛ inſcriptionum pagina apud competentem iudicem depoſita. que inſcriptio requiritur qñ in modum accuſatiõis proceditur: vt C. de accu. l. ſi. Dy. ꝛ de iſta materia vide quod dixi. d. l. vlti. C. de fide inſtrumen.

Generaliter. In gl. ibi vel inſtituat eã et ſm hanc dic in preiudicijs. i. in actionibus que preiudicant actionibus inſtitutis. Jac.

Si poſt litem. Ubi petitio hereditatis mota eſt vel moueri ſperaꝛ ꝛ non eſt terminata: ibi rei ven. dꝫ ſilere ſed vbi eſt mota ꝛ terminata eſt actio: ibi rei ven. ꝑ iudicialis ſilere non dꝫ. h. d. l. iſta. Et dic ꝙ primo loco fui cõuictus peti. here. ꝛ obtinui. ſcḋo loco cõuenior rei ven. ad rem ſingularem. volo excipere quaſi ꝑiudicium fiat peti. here. nõ poſſum qꝛ lis non pendet ſed terminata eſt. Scḋm iſtum caſum opponitur duobus modis. Primo qꝛ videꝛ etiã pendẽte iudicio nedum eo finito cõueniri poſſe. vt. C. de peti. here. l. fi. Sol. ex actionibus que deſcendũt ex contractu vel quaſi defuncti bene cõuenitur vt ibi. ſed rei ven. nõ vt hic. ¶ Secũdo opponitur ꝙ agenti rei ven. ob. exceptio rei iudi. vt. ꝭ. ti. prox. l. ſi quis cum totum. ſ. fi. ꝛ. l. iul. Sed dic refert agatur ex eadem cauſa vel alia. Uel dic ꝙ petitione here. agebat. nam refert agatur ante litem cõteſta. vel poſt. Et ſm hoc op. de. l. diuus. de peti. here. ꝛ ſol. vt ibi. Item de. l. ſi quis libertate. ꝛ ſo. vt ibi. Dy. Ibi conteſtatam. ꝛ terminatam per diffinitiuã ſententiam ſm primum caſuꝫ. vel non terminatam ſm aliũ. Dy. Ibi petantur. a poſſeſſore ſm primum caſum ꝛ ſm alium per ipſum Ja. ibi exceptionem. que ſequitur. Ja. ¶ In gl. prima ibi hic rei ven. ꝛ ex eadem cã: qꝛ ſi ex alia nulla eſſet differẽtia inter rei ven. ꝛ ꝑſonalem actionem. Dy. ſed ſm hoc nõ refert agatur rei ven. pendente peti. here. vel poſt ſententiam. Nam aut idem agit rei ven. qui egit petitiõe hereditatis: aut alius Si idem ſi lata eſt ſententia contra eum in petitione hereditatis ꝛ agat ex eadem cauſa rei ven. obſtat exceptio rei iudicate vt dictum eſt per. l. iul. ꝛ. l. ſi quis cum totum. ſ. fi. ꝭ. tit. proxi. Item ſi pendet lis ſuper petitione hereditatis rei ven. nõ poteſt ex eadem cauſa proponi: qꝛ preiudicatur ei per peti. here. ar. ꝭ. e. l. fundi. ꝛ. l. fundum. ꝛ. d. l. iul. Item ſi proponaꝛ ex alia cauſa ꝙ̃ petitione here. non video que ſit maior cauſa impediendi rei ven. ꝙ̃ act. ex contractu vel quaſi quas conſtat hodie ꝓponi poſſe pendente iudicio ſuper peti. hereditatis: vt dicta. l. ſi. C. de peti. here. Item ſi vna per vnum alia ꝑ alium

ex eadē causa vel ex diuersis causis non video quid impediat cum etiā eadē rei ven. vel petitio hereditatis ꝓponi possit p diuersos ꝯ eundē eodē tpe: vt.s. de rei ven.l. a quo fundus. ⁊.l.is a quo.⁊ de peti.here.l.penul. Sic ergo ſm istā positionē nullus esset effectus differentie quā.l.ista facere intendit ſm ius nouū. sed iure veteri ꝓcederet eo casu quo petitio hereditatis ꝓponeret̃ vel ꝓponi speraret̃: qꝛ cetere qōnes silere debent: vt.d.l.fi.C.de peti.here.sed postea ea finita ꝓponi pn̄t vt hic. Dy.ibi sed Jo.aliter ⁊ melius. Dy.⁊ Ol. Jn gl.ob.tn̄ ibi petẏt.⁊ ita tn̄ dꝫ intelligi hic.qꝛ si ex alia cā ageret̃ nulla esset hodie dr̄ia inter rei ven.⁊ ꝑsonales actiones: cū vtroqꝫ casu siue reali siue ꝑsonali ageret̃ nō obstarēt ꝑiudiciales etiā pēdente lite in petitione hereditatis ⁊ nōdū p sn̄iam finita vel nōdum mota sed moueri speratur. Jstis em̄ ambobus casib⁹ tantum locum habent ꝑiudiciales exceptiones. Dy.

Jlłussa. Jbi ꝙ pecunia v̄ba sūt exceptionis.q.d. recte ageres. ſꝫ excipio ꝙ pecunia ⁊c.⁊ qḋ dicit redhibitus. ⁊ sic cā redit ad non cām.⁊ iō hꝫ locum doli exceptio vel in factum vt.j.de doli excep.l.ij.§.circa. Dy.⁊ Old.

Aduersus. Jbi doli mali in iurādo adhibiti.q.d.de piurio queri non debet. Jac.ibi dari.s.deferenti. Jbi querat̃ p deferentem vel eius heredem. Dy.

Tendum. Ubicūqꝫ in scḋa petitione deducitur id in quo obstat exceptio rei iudi.lata sn̄ia absolutoria in prima ibi exceptio ꝑiudicialis obstat scḋe vt interim sileat donec prima terminet̃.vt puta pēdente iudicio sup fundo volo petere viā nō possum.⁊.h.d.hec.l.cū duabus.ll.seq. Sed econtra pēdēte iudicio sup via possum petere fundū. Et no.has regulas qꝛ ad infinitas qōnes possunt valere ⁊ faciunt bn̄ ad materiam cumulationis.s.qn̄ admittat̃ ⁊ qn̄ nō de quo no. in gl. per Odof.⁊ alios doctores.C.de eden.l.edita.⁊ plene ⁊ subtiliter p Dy.ex̄ de reg.iur.c.nullus pluribus.li.vj. Et p declaratione materie huius.l.⁊ duaꝝ sequētiū vide qḋ no.p Az.in summa de ordine iudicioꝝ.§.⁊ si qdē.⁊ p Jnno.ex̄ de ap. constitutis. ❡ Sed op.ibi eadē rō ibi ideꝫ ius.ſꝫ in scḋo est eadē ratio q̄ ⁊ in primo.ergo idē ius.sed dic rōnē tex.nō eē validaꝫ vt in glo. ❡ Scḋo op.si ferat̃ sn̄ia sup petitione vie ⁊ ꝓnūcietur viā deberi ꝑiudicat in petitione fundi.ergo in ea dꝫ obstare exceptio. Sed dic ꝙ ꝑiudiciales exceptiōes locū habent ꝯ scḋam si p eā ꝑiudicetur prime.nō ergo ꝯ primā si p eā ꝑiudicetur scḋe. Ad idē ecōtra si ꝓnuncietur fundū tuū nō esse fit preiudicium prime de via.ergo in scḋa dꝫ obstare exceptio. ſꝫ dic ꝙ ꝑiudiciales exceptiones introducte sunt in fauorē reorum non actoꝝ ⁊ hic non ꝑiudicat̃ reo sed actori: iō non obst. exceptio. Dy.ibi ⁊ dico.ecce scḋa petitio. Dy.ibi ad eū.s.fundum titianū quē peto. Dy.ibi tuū possessoris rei vēdicatiōe conuenti. Dy.ibi quod preiudicium qualequale ⁊ sic vocatur exceptio preiudicialis. Dy. Jbi pdio.i.petitioni de predio facte. Dy. Jbi putaui.s.contra petitionem vie. Dy. Jbi probauerim.⁊ ideo si pro me ferretur sententia in via cuius causam forte prematurarem propter faciliores probationes videretur pronunciatum pro me in fundo ⁊ sic fieret preiudiciū prime qōni: ⁊ ideo obstat exceptio. Dy.⁊ Ol.⁊ Ja.in fi.⁊ sic in secunda examinatur probatur ⁊ diffinitur causa prime petitionis. Jaco. ❡ Jn glos.ergo.s.quia pendente vna conditione non potest alia proponi per quam fiat preiudiciuꝫ prime. Ol. ❡ Jn glo.hec exceptio in fi.sed ibi nō erat q̄stio de ꝓprietate sed petebatur fundus per hypothecariam.

Sed stante viam. Per fundum sempronianuꝫ ad fundum titianum. Dyn. Jbi diuersa corpora id est diuersa est causa corporum postea petitoꝝ qua petita est seruitus a causa petiti corporis āte petitā seruitutem ad illud.vt.s.l.prima.et hic qꝛ cause ⁊c. Uel dic.i.diuersa cā corporū petitorū an̄ petitā seruitutē vie.vt.s.l.proxi. et petitoꝝ post petitā viā.vt hac.l.qꝛ cū petit̃ prio fundus ⁊ postea via.in scḋa qōne vie resoluit̃ pria qḋ de fundo nec pōt cognosci de via quin cognoscat̃ de fundo et ita fit ꝑiudicium prime questiōi.vt.s.l.proxi.qḋ secus est qn̄ primo petit̃ via ⁊ postea fundus.qꝛ in scḋa questiōe fundi non resoluit̃ prima questio vie.et ideo prie questiōi nō fit preiudiciū vt hac.l. Ja. Jbi et cause restitutionē.s.eoꝝ que secūdo petūtur.nā in precedēti.l.nō potest restitui via nisi ⁊ fundus restituatur.sed in secūdo potest restitui fundus salua questione vie. Ol. Jn glo. i.res.ibi corporea et dic res scḋo petite.hoc econtra fundus. Ja. Jbi per scḋam questionē.s.rei vēdicatiōis. Ol.ibi prime qōni.s.cōfessorie. Ol. Jbi in isto casu.s.qn̄ primo viaꝫ scḋo fundum petẏ. Dy. Jbi qꝛ maior.rōe cōplexiōis vt no.s.de iudi.l. p minorē.eo.s.ꝙ prima scḋam nō scḋa primā cōplectitur. Ol. Jbi in pria.i.in primo themate seu casu.s.qn̄ prio petitur fundus secūdo via.⁊ dicitur maior quo ad preiudiciū ratione cōplexionis vt pdixi.nā propter questionem vie fit preiudicium questioni fundi nō ecōtra. Ol. Jbi est ecōtra.qꝛ maior in prima. Ja. Jbi p minorē.sed melius videtur econtra vt.l.precedēti.pria maior vt fundi.scḋa minor.vt seruitus.at hic prima minor vt vie.scḋa maior vt fundi. Ja. Jbi respondeo non reo.s.fit preiudicium nec aufertur damnū. Dy.⁊ Ol. Jbi hoc dicitur.s.ꝙ secūda petitio nō procedat cū prima quādo ex sententia lata in secūda posset preiudicari reo circa primā.nā ꝙ preiudiciales exceptiones admittantur inductum est fauore reorum non actorū. Dy.⁊ Ol.in glo.iste restitutionees in fi. et melius.j.e.l.fundi. Ol.

Fundi. Pendente iudicio rei vendicationis in quo vendico ptē fundi quā tu possides negas me dn̄m: nō possum agere cōi diuidūdo Jtem pendēte iudicio rei vendi.in quo vendico totū funduꝫ non possum ꝯdicere fructus ne ꝑiudicium fiat rei ven. intētate pro parte vel toto fundo.h.d. Jbi dicis tu possessor. Ol.ibi peto per rei ven. Ol. Jbi sub eodem iudice petēdo rē diuidi ⁊ partem mihi pro diuiso assignari. Dy. Jbi cōdicere tibi veliꝫ s.principaliter. Dy.ibi fundo.i.qōni mote de toto fundo vt in secundo casu. Dy.⁊ Ol.ibi parti ve eius.i.qōni mote de parte: vt fuit in primo casu. Dy. Jbi ⁊ vtrobiqꝫ.i.tam in prima q̄ in scḋa qōne. Dy. ❡ Jn glo.⁊ sic obtineā.ibi denegatur publiciana.qꝛ cui datur publiciana datur cōi diuidundo: vt.s. cōi diui.l.cōi diuidundo.§.qui in rē. Ol. Et sic no.ꝙ cōi diuidundo ⁊ fa.hercis.nō datur nisi possidenti.⁊ sic neget̃ possidere hꝫ recurrere ad petitorium: vt.s.fa.hercis.l.j.§.j.vbi ō hoc no.⁊ dixi.ibi.l.minor.§.si seruus. Ol. ❡ Jn vlti.glos.no.bene glo.istā ex qua saluantur libelli qui quotidie fiunt petēdo rē cū fructibus non principaliter sed accessorie.si em̄ p se ⁊ principaliter peterentur.qꝛ tunc prius deberet de proprietate cōstare vt hac.l.in fi.de hoc vide qḋ no.s.de rei ven.l.ex diuerso in prin.⁊ institu.de offi.iudi.§.j. Sed contra hoc videtur.C.ō iudi.l.j.ſꝫ dic vt ibi dixi.

Omnes exceptiones. De materia huius.l.plene dixi.s.eo.l.exceptiones que ꝑsone. Jn glo.ibi.C.de non nume.pecu.l.si cui.hic concordā. cum ista. Jaco.

Exceptiones. Jbi rei vendite ⁊ tradite contra vendentem eūdēqꝫ tradentem. Dy.ibi doli mali.vt.j.de ver.ob.l.si quis cū aliter.⁊.C.de inuti.stip.l.dolo vel metu Ja. ❡ Jn glo.pōt adijci.ibi qꝛ non fit ex parte rei. Ol.

Rei maioris. Jd est qōni mote de re maiori. Ol. Jbi preiudicium: vt quia inter easdem personas ⁊ ex eadeꝫ cā Ol.ibi vel ex aliqua pte.vt qꝛ nō inter easdē personas sed ex eadem cā vt ptꝫ in exemplis hic in glo.positis. Ja. Et plenius dic vt in summa Az.de ordine iudi.

Si quis statuam. Alias incipit paulus respōdet.⁊ vide qḋ not.⁊ dixi.s.quod vi aut clam.l.is q in puteum.§.j.

❡ De exceptione rei iudicate. Rubrica.

❡ Super rubrica. Quidā dicunt ꝙ hec exceptio est exceptio facti nō iuris.de quo dic vt dixi.C.de iudi.l.ij. Si ꝑteratur filius testn̄i ipso iure nullū est.sed filio tacēte de equitate cōualescit.no.in gl.j.e.l.q cū herede. Si plures actiōes ex eodē facto cōpetāt: vna ꝓposita alie silent.j.e.l.de eadē.⁊.l.singulis Absolutus a toto ⁊ a pte.j.e.l.si qs cū totū. Et a quo remouetur genus ⁊ q̄libet eius spēs. An tm̄ operet̃ ꝯdēnatio ⁊ solutio quātū absolutio ea.l.§.si ancillā. Qḋ nō sit rn̄dendū positionibus p eū qui posuit ꝯriū.j.eo.l.si a te. An p sn̄iam nouet̃ prima actio ea.l.§.si qs fundū. Et an cōuentus rei vē. qui in conclusione cause dicit se nō possidere sit absoluēdus. Et an exceptio rei iudi.cōpetens emptori ꝓsit vēditori vel econtra ea.l.§.iul. An agenti expssa cā obstet exceptio rei iudi.si agat ex alia cā.j.e.l.si mater in prin. Qḋ quis videat̃ deduxisse oē ius suum vndecūqꝫ ⁊ qualecūqꝫ in iudicio eadē.l.§.eandem. An vitium litigiosi duret finita lite vel instantia ea.l.§.fina. Ad hoc vt obstet exceptio rei iudica. requiritur idētitas rei cause

¶ Rub. summat titulū.

cause ꝛ personarū.ĵ.eo.l.cum queritur.ꝛ.l.ꝛ an eadē.in prin. Differentia inter reales ꝛ personales quo ad exceptionem rei iudi.colligit̃ eadē.l.ꝛ an eadē.§.actiões. ¶ Itē qd in hypothecaria an idē qđ in p̄sonali vel reali. Et an causa sit exprimēda in reali vel p̄sonali. Et an in reali vna causa exp̄ssa obstet exceptio rei iudicate in alijs. Et si ꝓposita rei ven.simpliciter supueniat noua causa dominij:an sufficiat actori ad victoriā. Et si reus absoluatur an obstet exceptio iterū agēti ex ipsa causa superuenienti. ¶ Item qd econtra: si actor tēpore litis cōtesta.ius habebat ꝛ desijt habere. ¶ Itē si reus desinat possidere dolo an cōdemnari debeat in directa. An opus sit iudiciū nouum inchoari in vtili. Quid si oblato libello ante responsionē reus desinat possidere:an debeat cōdemnari. ¶ Item si culpa desinat possidere an sit idem ac si dolo. ¶ Itē si contra obligationē ex pluribꝰ causis proponatur certi ꝯdictio generalis an obstet exceptio in oībus. Et quid si ꝓposita ipsa certi ꝯ dictione generali p̄sequat̃ vnam cām tantū. Et an de necessitate sit obligatio exprimēda in iudicio. Qđ possessio vertitur circa interdicta: ꝓprietas circa actiones.ea.l.§.fi. Et ꝙ possessio qn̄qꝫ sumit̃ ꝓ proprietate: ꝛ ecōtra. Et an petita restitutiōe possessionis rei: si iudex condemnet ad rem ipsam:teneat s̄nia. Si ꝓnunciat̃ res mea vel vxor mea sequit̃ ꝙ non alterius.ĵ.eo.l.si inter me. An q olim possidet hodie p̄sumat̃ possidere.ĵ.eo.l.si rem meā. Si agat̃ actione in factū ex re iudicata nō potest obijci exceptio pacti qđ pōt si agatur prima actiōe.no.in gl.ĵ.e.l.duobꝰ.ꝛ alibi nō reperit̃ s̄m Dy. An q in vno cōdemnat in alio tacet in illo videat̃ absoluere.ĵ.eo.l.si ex testō. An petens gregē videat̃ petere singula capita.ĵ.eo.l.si cū argentū.§.j. An petito fundo ob.exceptio in vsufructu.ea.l.§.si fundus. Qđ interueniēte mādato alia res efficiatur.ĵ.eo.l.si is qui heres. An exceptio super sorte obstet in vsuris ꝛ ecōtra.ĵ.e.l.si iudicia. De causa prima ꝛ remota.ĵ.eo.l.cū hoc. Et ꝙ magis influat cā prima in causatū ꝙ̄ remota. An p s̄niam transferat̃ dn̄ium.ĵ.eo.l. exceptio. An in causa liberali lata s̄nia cōtra vnū coheredū preiudicet alteri.ĵ.eo.l.iudicate. Proponēti petit̃ hereditatis simpliciter non expressa causa si succūbat obstat exceptio rei iudi.quacūqꝫ cām postea ꝓponat.ĵ.eo.l.ex sextante. Licet ius pignoris tollat̃ per dn̄ium quesitū tamē durat hypotheca.ea.l.§.latinus.qđ est notādū. Et an s̄nia lata in rei vendi. trāsferat dn̄ium in actorē. Et vbi efficacius est ius pignoris ꝙ̄ dominij nō obstante dn̄io agit̃ hypothecaria.

Iam res. Si agente legatario ad legatū testamētū fuerit ꝓnunciatū inutile:herede opponēte exceptionē nullitatis nō ꝓpterea p̄iudicat̃ alijs legatarijs vel seruis quibus in testamēto relicta erat libertas.h.d.Dy.ibi: faciāt.hec est regula generalis ex qua seq̃t determinatio specialis casus. Dyn. ibi:ex eo testō.hic incipe cōstructū ꝛ principiū pone in fi. Ja. ibi:libertati fit.quominꝰ libertas ex ipso testamēto peti possit.ꝛ idē in alijs legatarijs.idem etiā si vno legatario agente falsum ꝓnunciet̃.nam nec tūc alijs legatarijs preiudicat.ar. C.de fide instru.l.ij.Dy. In gl.plenū.ibi ꝯtra nullū preiudicat.vel melius sol.vt ibi soluit̃ in media solutiōe. Old. In fi. melius sol.vt precedens ꝯriū.vel dic vt plene not.di.l.ij.C. de fide instru.quā glo.alibi nō inueni.Dy.

Qui cum herede. Cessante cā absolutiōis cessat absolutiōis effectus.h.d.Dy. Uel sic:filio emācipato repudiante locum hꝫ.l.ista.de suo preterito dic vt in glo. Ibi:filium.emancipatū. Ibi: ꝛ exceptione.preiudiciali. Dy.ibi:bonorum possessio.edictalis.Dy.ibi dari possit.ꝛ sic ꝓnunciatum fuit heredē scriptū ab actore cōueniri nō posse que incipit esse iniqua emancipato omittente bonoꝝ posses. ar.ŝ.de vulg.ꝛ pupil.substi.l.ex facto.ꝛ ideo datur restitutio vt sequitur. Jaco.ibi:vt agat.s.legatarius a cuius petitione erat heres absolutus. Et qđ subijcit cū herede.dic.s.scripto. ꝛ adhuc ex eadem causa.al's nullum esset dubiū.Dy. In gl. petendo legatum.ibi cū hereditas ex trebelliano. vel dic vt ibi no.sed ibi videtur idem in omni alio creditore qđ in legatario s̄m hec iura: vt.ĵ.de iur.fisci.l.apud iulianum. ꝛ de act. ꝛ obli.l.cum hereditas.ꝛ ibi tangitur in glo. Nec ob.p̄alle. l.cum hereditas.q2 loquitur quādo per fideicom.debebat restituere hereditatē.vnde cū etiam post restitutionē remaneat heres quo ad nomen.ergo anteꝙ restituat potest conueniri. Dy. In ea.glo.in fi.sed dic vt ibi no. Oldra. Uel s̄m Dy.responde q2 nihilominus debebant̃ legata etiam alij restituta hereditate: ꝛ ideo pendente restitutione hereditatis tenetur respondere legatarijs possidens hereditatē.Dy. In gl.cum eni emancipati.ibi sꝫ de equitate. Not.bene glo.istam que dicit ꝙ licet testamētum sit ipso iure nullum qn̄ est preteritus suus tamē de equitate conualescit si ipse preteritus taceat ꝛ nō dicat nullū.ꝛ de hoc no. ꝛ dixi.in.l.filio.hic in gl.alleg.de iniusto.rupto ꝛ irri.testō. ꝛ bene dixi.C.de inoffi. testa.l.sancimus.in prin.ibi videas.

Iulianus. Eadem.ꝛ ex eadē causa.p̄cedēs.Dy.ibi: reuocatur.que s̄nia terminata est. Ja. Licet alia actiōe agatur ex quo ex eadē causa ꝛ inter easdem p̄sonas.Dy.ibi singulis rebus hereditarijs.Dy.ibi:petitis. p rei ven.ꝛ lata absolutoria s̄nia.Dy.ibi:petat.i.de predictis rebus singulis petitione hereditatis agat. nam vtraqꝫ datur heredi ad res hereditarias vendicandas.Dy.

Rei iudicate. In fi.vt per earū personas litigiū inducat̃ ex parte actoris vel ex parte rei. Gui.ꝛ Dy. In glo. cū habēt.ibi.l.iij.§.j.ꝛ est casus.C.quibus res iud. non nocet.l.j.Ol.ꝛ Dy.

Eadem re. Ille qui de eadē re agit de qua prius victus est exceptiōe rei iudicate repellit̃: vt.ŝ.eo.l.iulianus. Quis autē videat̃ de eadē re agere hec.l.dicit expresse.Dy.ibi:videtur.ꝛ ideo rei iudicate exceptiōe repellit̃. Dy.ibi:experiat̃.dūmodo ex eadē causa.Dy.ꝛ Ja.ibi:acturus.puta ad decē. Ibi:ꝓmisisset.ꝛ ꝓ eo s̄nia lata esset.Dyn. ibi:agat.ꝓ eodē.x.Dy.ibi : diffinit̃.i.regulariter tradit̃.Dy. ibi:nō agere.ꝛ ideo excep.rei iud.nō repelli.Dy. In fi.quare hoc cōtingat in.l.sequenti ostendit̃.ꝛ ideo potest cū ista continuari. Ja. In glo.ꝛ egit.ꝛ succubuit.Dy.

Singulis. Si plures actiones ex eodē facto competant:vna ꝓposita ꝛ pendente nō potest agi altera. h.d.Dy. Et quo ad effectū idē dicit qđ.l.superior. ꝛ iō cōmode cōtinuat̃ cum ea. Jaco.ibi:ꝯtrouersijs.i.causis q̄ actionē pariunt.Dy.ibi:singulas actiones.i.vnam actionem ex pluribus actionibꝰ ꝛ ad idem cōpetētibꝰ ꝛ ex eadem causa. Dy. ibi:iudicati finē.i.vnam s̄niam absolutoriā vel condemnatoriā.Dy.ibi:ne aliter.i.si ꝑmitteretur agi oībus actionibꝰ ꝛ ex eodem facto ꝛ ꝓpter idem factū. Dy. In glos.j.ibi quauis.i. aliqua siue vna.Dy.ibi:aliarum actionū.ex eodē facto descēdentiū.Dy.ibi:vi bonoꝝ raptoꝝ.l.j.ꝛ arboꝝ furtim cesa.l.j. ꝛ.l.si colonus.ꝛ.l.sed ꝛ si.cum si.ꝛ hoc verū est ꝙ possit agi secūda in eo ꝙ plus est in ea ꝙ̄ in prima si in ꝑma fuit lata sententia cōdēnatoria. Et sic loquūtur p̄allegate leges. secus si fuit lata absolutoria:q2 tunc videt̃ in totū absolutus: ꝛ nō potest amplius agi etiam pro eo ꝙ plus esset in s̄cda ꝙ̄ in prima: vt.ŝ.de iureiur.l.duobꝰ.§.colonus.ꝛ ibi in glo.ꝛ.l.si duo patroni.§.idem iulianus.Dyn.ibi.l.in delictis.§.fin. ꝛ.ŝ.de iureiur.l.duobus.§.exceptio.licet ibi loquatur in exceptiōe iurisiurandi.Dy.

Si quis cum totum. Absolutus a toto: ꝛ a qualibet eius parte: ꝛ ideo obstat exceptio. h.d.ꝛ p̄sequit̃ per exēpla. vsqꝫ in fi. Ibi:petijsset. ꝛ succubuisset.Dy.ibi:in corpore.i.specie certa.Dyn.ibi:petierit.ꝛ succubuerit.Dy.ibi:petij.ꝛ succubui. Dyn.petendo totū.Dy.ibi:sunt petita.ꝛ absolutoria s̄nia lata. Ibi:si quis. al's item.ꝛ tunc est suspensio vsqꝫ ibi.ꝛ quidē ꝛc.Dy.ibi:vendite.ex eadē causa.Dy. In glo.vt in vsuf.in fi.sol.vt ibi. Ibi non habita mentione partis: vt q2 petijt a tali fossato supra. In glo.argu.contra.ŝ.de pigno.act.in fi.dic ꝙ si contrarium formetur quantū ad nauē que ex materia facta est: tunc concor.nisi pactum interueniat:ꝛ tunc pactū illud operatur. Si vero formetur contrariū qn̄ nōdum trāsiuit in materiā:tunc videtur esse cōtra. Sed solue q2 hic querit̃ de dominio:ibi de pignore. Et est ratio differentie q2 hic lata s̄nia contra actorē in actiōe in rē ꝙ nō sit dn̄s fundi quo ad excep. ꝛ a quo remoueri vr̃ ab eo generaliter dn̄ium totius fundi quo ad exceptionē:ꝛ a quo remouet̃ genus ꝛc.vt.C.ne fiscus rē quā vēdidit euincat.l.j.li.x.sed ibi in generali obligatiōe fundi ꝯtinet̃ fundus totus generaliter:ergo ꝛ quelibet eius pars ꝛ s̄pēs: vt.ĵ.de reg.iur.l.in toto.cū si. Uel dic ꝛ melius qđ cōcor.quia hic remoto genere ꝛ toto remouet̃ quelibet eius s̄pēs ꝛ pars ĵ.de reg.iu.l.semp.cum si.ꝛ sic patet ꝙ hic ꝛ ibi species ꝛ pars sequit̃ suū genus ꝛ totum. Jaco.de bel. Uel ibi transfert̃ res de vna specie in alterā nec potest ad eādem redire vnde alia prorsus species censetur.Dy.

Si ancillam pregnantē. Id est quam asserebā esse pregnantē cum nō esset. Dyn. ibi: post lit. cōte. ꝛ per sniam finitā. Dy. ibi: ꝛ peperit. subaudi: succubuit in ancilla. Dy. ibi: mox. i. lata absolutoria in ancilla. Dy. ibi: partum eis petam. ex iure qd tpe litis mote de matre mihi assero cōpetiisse nō ex nouo post sniam quesito. tunc em locū habet j. eo. l. si mater. §. eandem. Dy. Ja. ꝛ Ol. ibi: ꝛ quidem. nō respondet sed altius exorditur materiā. rūdet tñ in fi. Dy. ibi: agi. ꝛ ꝯsequēter excep. rei iudicate obstare. Dy. ibi: querit. i. in qōnem deducit. ꝛ ex eadē causa. Ja. ibi: quesitū est. vt est si dico partū meū: qꝛ natus est ex ancilla de qua egi dicēs meā indistincte. Jaco. ibi: fere omnib⁹. s. supradictis casibus. Dy. vt area ꝛ arborib⁹. Jaco. ibi: exceptio nocet. si iterum petant que apud priorē iudicē petita sunt. Dyñ. ¶ Cū scda questio quadā necessitate causet ex causa prime: vt in arboribus ptz cū de antiquo non de nouo agatur dominio: vt dictū est. Ja. ꝛ Ol. ibi: diuersum est. i. esse potest. Ja. ibi: suum petat. ex alia causa ꝙ ex qua petiit domum tanꝙ dñs singulorꝝ detentorꝝ non tanꝙ dñs domus licet petat ex antiquo dominio cōpetente tpe prime petitiōis. Ja. ꝛ Ol. ibi: etem cuius insula est. bona ratio. nā ex antiquo iure non potest partus ancille me⁹ esse nisi ꝛ mater mea fuerit. sed iā iudicatum est non esse meā. sed in arboribus idem. sed secus in materia edificii qꝛ potest mea fuisse tempore cepte litis domus ꝛ tamē domus nō erat mea. ꝛ hoc dicit. etem ꝛc. ꝛ hoc pbat deniꝗ ꝛc. supple ȝ cui⁹ est mater ꝛ partus. sed secus si dicat materiā suā: ideo qꝛ domum a tali dño habuit. ꝛ sic ex dominio domus vendicat materiam qꝛ tunc obstat exceptio rei iudi. super domo: vt. s. eo. ver. idem si quis. Jaco. ibi: cementa sunt. necessario. Dy. In ver. de fructibus. seminatis forte post factam petitionē. ꝛ dic perceptis ex re a cuius petitione reus fuerat absolutus. Ja. ibi: in rebus humanis. eo tpe quo fuit petitio facta vel absolutoria lata. Dy. ibi: petitioni. ex alia causa ꝓposite. Dy. In ṽ. plane si in restitutione. i. in precepto restitutiōis. Ja. Et not. ex isto ṽ. ꝙ tātū operatur cōdemnatio solutiōe secuta quātū absolutio. Et ad hoc sepe allegat ꝛ ita allegat eā gl. C. quādo ciuilis actio crimi. preiudicet. l. vnica. ¶ Sed tamē posset cōtrariū probari. s. ꝙ nō operetur per oīa idem ar. s. de iureiur. l. si duo. §. idem iul. ꝛ. l. duobus. §. colonus. ꝛ ibi no. Unde dic ꝙ nec hic nec alibi probatur ꝙ non plus operet absolutio ꝙ cōdemnatio cū solutione. Sed ꝙ illud operetur in casu bene ꝓbatur hic ꝛ ideo bene facit ꝓ eo qd in dicta. l. vnica. not. Si quis tamen diceret cōtrarium eius qd ibi notatur nō multū erraret. Dy. ibi: estimatiꝗ. ꝛ estimatio soluta. Ibi: obiiciedā. si modo ꝯueniat ꝓ ipsis fructibus vel partibus. Dy. Et dic excep. s. doli qꝛ iniquum est habere preciū ꝛ rem: vt. s. de act. emp. l. ex empto. §. idē ait iul. Ja. ibi: eadem questio. nō terminata. Dy. ibi: reuocat. in hoc scdm iudiciū. Ja. ibi hereditate petita. ꝛ absolutoria snia lata. Dy. ibi: petierit. ꝛ succubuerit Ja. ibi: petat. quasi heres. Jaco. ibi: petat. ex eadē causa. Ja. In ver. idem ꝓbandum. ibi si qs. tanꝙ heres. Gui. de suza. In glo. si habes. ibi potest tertio legi. ꝛ bene ꝓm Ja. ꝛ Oldr. In eadem glo. ibi ꝛ bene tūc cōtinuat plane ꝛc. ꝛ erat ꝓm hoc dubitatio qꝛ cōdemnatio facta in fundo videbat quedā absolutio facta in fructibus. Jaco. In ea. glo. in fi. hec gl. corrigit qd de partu dixit in ver. in his ergo. al's in his igit. ꝛ ꝓm hoc distingue. Aut peto partē eius cui⁹ petii totum: ꝛ tūc planū est except. obstare. Idem si aliquid ex eo petā ratione alicui⁹ dominii. Fallit in cementis que ex antiquo dño possunt esse mea licet nō domus: vt in ver. sed hoc in cemētis. ȝ idē est in eis si ex dño domus peterē vt in ṽ. idem si quis. Aut peto qd ex re petita ꝛ perdita ꝓ sniam ꝓcessit ex iure ipsius rei: ꝛ tunc aut erat in re tēpore petitionis ꝛ obstat exceptio. Aut nō sed postea fuit vt partus post cōceptus ꝛ editus: ꝛ tūc nō: ȝ tertia snia huius glo. magis placet. Jac. In gl. j. eo. l. euidenter. ibi liberet nos dñs. similia verba ponunt. s. de cōdi. furtiua. l. si seruus. §. bone. in fi. magne glos. In glo. hereditario iure. in fi. ꝛ. j. eo. l. si a te. Jaco.

Item. Ibi: eque. pro eadem parte ꝛ eadem causa. intellige hanc. l. vt no. in. l. minor. §. j. s. de euictio. in fi. glo. magne. Dy. ꝛ facit. j. eo. l. si mater. §. idem iul. in fi.

Si a te. Ibi: hereditatē petā. ꝛ fueris absolutus. Dy. In gl. quid si tūc. ibi ꝓm Jo. sed quare nō tenet respōdere dic ꝓm Jaco. de are. qꝛ ꝓponendo excep. rei iudi. videtur eam proponere in eum casum in quē efficax sit. sed solū efficax est cuȝ possideat tēpore sententie. ergo ꝛ hoc asseruisse videtur. nam qui vnū dicit videtur omne dicere ex quo inferatur qd dicit. ar. s. de testā mili. l. j. de repu. l. iulianus. ꝛ ꝓ derelicto. l. si id. §. fi. ¶ Et sic no. ꝙ qs nō tenet rūdere positioni cui⁹ ꝯriū asserit siue ponit expresse vel tacite ꝓm eū: vt nota. C. de iur. cal. l. ii. §. qd obseruari. in tractatu positionū. ꝛ ideo in curia romana talib⁹ positionib⁹ respōdere nō tenet: qꝛ per hoc retractaretur snia a qua nō ē appellatū lex qd fieri noluit: ꝛ iō per idirectum fieri non dꝫ: vt. s. eo. l. singulis. ꝛ. C. de totu. ꝛ cur. da. ab his. l. scire. Jac. ꝛ Cy. de hoc not. C. ad exhibē. l. neꝗ. Et ꝙ talibus qōnibus seu interrogationib⁹ nō teneat respōdere: facit gl. que est. s. de transac. l. cōtrouersia. in gl. magna. ṽ. sed nōne. ꝛ. C. de non nume. pecu. l. in ꝯtractibus. §. super ceteris. ṽ. videlicet. in glo. q̄ incipit. ꝛ hoc est cōtra eundē. Jaco. In ea. glo. ibi ex iniuriosa snia. nisi cōtra eā fuerit aduersarius restitutus ex clausula generali. Jaco.

Si quis fundum. Ibi: defenderit. ꝛ defendendo succubuerit qꝛ ꝓnunciatū fuit fundū esse petitoris. Dy. ibi: mox emerit. i. post sniam diffinitiuā. Dy. ibi: restituere cogatur. in scdo iudicio cōtra eum ꝓposito. ꝛ videbat ꝙ nō quasi nouatio esset facta per sniam ꝛ obstaret exceptio modo agēti prima actiōe quasi agere dꝫ actione in factū ex re iudi. ꝛ nō prima actione: vt. C. de vsur. rei iudi. l. vlt. ꝛ. C. deposi. l. iiii. sed illud in actiōe personali nō in reali vel mixta. Ja. Uel dic ꝙ snia cōdemnatoria nō nouat vt actionē tollat: sed vt nouā inducat: vt colligi pōt ex textu ꝛ glo. s. de pigno. l. si fundus. §. creditor. Dy. ꝛ dixi. d. l. vlt. C. de vsur. rei iudi. Et collige ꝙ rei ven. mandat snia executioni: etiam si quis cepit possidere post sniam latam: vt hic colligitur in glos. ꝛ idem est in petitione hereditatis: vt. s. de iureiur. l. ȝ ꝛ si possessori. §. vl. Ja. ¶ Et ex hac glo. colligūt malitiā aduocati: qꝛ cū quis cōuenitur rei ven. ꝛ actor probauit intentionē suā: faciūt ꝙ in fi. cause reus dicit se nō possidere ꝛ dicūt eū absoluendū a necessitate restituēdi cū non possideat. Sed Jac. de ra. intelligit ꝙ si quis suscepit iudiciū in rei ven. ꝛ actor ꝓbauit de iure suo ꝛ reus postea dicat se nō possidere ꝙ per hoc nō debeat absolui nisi doceat ꝑ errorē se credidisse possidere: qꝛ suscipiendo iudiciū videtur tacite cōfiteri se possidere etiam si de hoc nō interroget: vt. s. de rei ven. l. is qui. Et ideo dicit cū quis suscipit iudiciū in rei vē. aut scit se nō possidere: aut credit se possidere. ¶ Primo casu nō debȝ absolui etiā si postea dicat se nō possidere: vt. d. l. is qui. ¶ Scdo casu debet absolui si probet de iusto errore quo credebat se possidere. ꝛ ita intelligat hec gl. pro hoc. s. de interroga. act. l. de etate. §. qui iusto. Jac. de ra. Et ꝓm Ja. de are. dic ꝙ in isto. §. ꝓ vtroꝗ fuit lata snia. s. ꝓ actore: qꝛ ꝓnūciatum fuit fundum esse suum. ꝛ pro reo qꝛ fuit absolutus: qꝛ non possidebat: sed postea possidere cepit. Jaco. ibi: petenti. actione prima. Dy. ibi: replicare eum. s. actorem. Dy. ibi: ꝓm se. i. pro se actore. Dy.

Julianus scribit. Ibi: solutiōe. vt ei prosit ꝛ noceat vt ꝓdesset ꝛ noceret venditori. Dy. ibi: quare. i. qꝛ exceptio competens emptori nō trāsit ad vēditorē vt ei prosit vel noceat ꝛ subiicit exemplum qñ ei nō ꝓdest. Dy. ibi: nō apponā. possidebas vt heres quasdā res hereditarias ꝛ ego quasdē vt heres. ꝛ vendidi vnā rem titio quā vt heres habebam quā vt heres ab eo vendicas. si aliquā rem a me vt heres petas non obiiciā tibi rei iudicate excep. Uel dic si agas ꝯtra me petitiōe hereditatis per quā tam istam rem ꝙ oīe aliud qd vt heres possideo cōsequi ꝛ recuperare intendas ꝓm. l. C. de peti. heredi. l. ii. exceptionē rei iudica. nō obiiciā. Jaco. In glo. prima ibi. l. peñ. §. penul. idem si post venditionē cōpetere cepit: vt. s. de peculio. l. quesitū. §. si annua. ii. rñ. ꝛ de rebus eorꝝ. l. illicite. ꝛ not. s. de peti. here. l. etiā. §. penul. Dy. In glo. no. distinctionem. ꝛ de hoc dixi. C. de here. vel act. ven. l. emptor. circa finem. ꝛ. s. de contrahen. empt. l. dolia. §. fi. In glo. s. si reuertatur. ibi ꝓm quosdam ꝛ bene. Dyñ. ibi: sed Jo. dicit. ꝛ male. Dyñ. ibi: factum ꝛ labor: ibi non. ¶ Uel dic melius in accessione possessionis nihil noui reperitur qd dicatur transire de persona emptoris ad venditorē: ȝ solum est quedam antiqui facti cōtinuatio. transiuit em possessio. de venditore in emptorem. et ecōtra de emptore codē in ꝑsona vēditoris cōtinuatur. Sȝ in casu isto reperit aliquid nouū. s. rei iudicate exceptio que nō trāsit de ꝑsona emptoris ad vēditorē qꝛ eius nō interest trāsire ȝ ecōtrasic. Dyn. in scholis. Ibi. l. duob⁹. §. j. Sȝ illud in exceptio. iurisiurandi que obtinet vim solutionis: vt ibi ptz. Dyñ. ibi. §. si annua. s. illud. de equitate vt ibi no. Ibi si cum emptore in prin. sol. vt ibi. ꝛ similiter sequēs cōtrarium so. vt in ipso cōtrario no. Dy.

Si mater.

Si mater. Aut agēdo causam expressit et non repellit si aliā causam pretēdat vt in §. si qs. Aut nō expressit: et tūc nocet: vt in ver. deniq. fallit in matre vt in prin. l. et hoc in §. tendit vsq ad. §. itē iulia. Vel dic clarius si actū est reali vel mixta causa nō expressa vel expressa solummodo in pcessu regulariter obstat except. rei iudi. in totū. fallit in matre secus si in prin. exprimat cām. et. h. d. vsq ad. d. §. item iul. Dy. ibi: vēdicauerit. nō adiecta causa ab initio. Dy. ibi: substitutū. de iure et per ꝯns testamentū nō habere effectū. Dy. ibi: victa. dicens se heredē impuberis filij ab intestato eo qꝫ agnatiōe eius qui fuerat posthumꝰ fuit ruptū testamētū patris et sic euanuit substitutio huic impuberi facta. et hoc dixit in pcessu cause nō aūt in libello. Ja. ibi: ruptū nā erat. agnatione filij q fuerat institutus. Jac. ibi: pupillaribꝰ tabulis. i. scriptura in qua pupillarē substitutionē contineri credebat. Dy. ibi: peteret rursus hereditate. vel ab itestato eo qꝫ nullū hꝫ de facto substitutū. nā multis modis decedit qs intestatꝰ: vt insti. de here. ab intestato in prin. quoꝝ vnū saltē exprimit qui agit. Ja. ibi excepť. qꝛ oē ius suū in iudiciū deduxit. Jbi: obesse. de rigore iuris. Dy. ibi: sꝫ ex causa. i. de equitate. Dy. ibi causam egit. i. in pcessu iudicij psecuta fuit. Dy. Jn §. deniq. ibi petiero. causa non expressa sed nec ab initio nec in pcessu litis. Dy. ibi: petenti mihi. etiā alia cā qꝫ opinabar subesse tpe. Jbi: si tradiderit. ex hoc in petitiōe expressit et succubuit. Dy. Jn gl. agnatiōe posthumi. vt. ꝭ. de vul. et pu. substi. l. si pater. Dy. Jn fi. in psecutiōe cause. al's si a pn. allegasset admitteretur iure cōi et exceptio nō obstaret: vt. ſ. §. si qs aūt, et. §. eandē. Dy. Jn gl. s. qꝛ est mater. et qꝛ de luctuosa filij hereditate certat: vt. C. de insti. et substi. l. vlt. et hec vera. Dy. ibi sed actiōe mixta. i. petitiōe hereditatis. l. hereditatis. Dy. ibi §. eandē. hic nō pceditur: vt. ſ. e. l. si ex sextante. in prin. Dy. et Oldr. ibi: hoc nō valet. qꝛ licet vnā causam prosecuta fuisset mater: tamen qꝛ in rem agendo generaliter pposuit obstaret sibi exceptio rei iudicate: vt. ſ. e. l. et an eadē. §. actiōes. nisi diceremus esse speciale in matre vt hic. Vel dic qꝫ in. §. actiōes et. ſ. §. deniq. nulla fuit causa expressa etiā in pcessu. vnde positio ista satis est bona et ſm hoc nullū esset speciale in matre. Dy. Textus tamē innuit qꝫ hic sit speciale in matre. ibi sꝫ ex causa et c. Jn gl. nō adiecta. ibi de annali ex. l. fi. Cōtrariū not. ꝭ. de eden. l. j. in gl. magna. ibi nō ledit reus sꝫ ei pdest. vbi tenet qꝫ reus teneat recipere libellū in quo nō est specificata cā dnij et credo illā gl. melius dicere vt ibi dixi. qꝛ hoc pdest reo et audiri nō debet si cōtendat in eo qd esset potius sibi grauamen qꝫ vtile vt. C. de pba. l. ad pbat. Et vt cōcordes hāc glo. cū illa dic qꝫ agēs reali a prin. nō cogit exprimere causam. qꝛ hoc rei non interest immo potius interest nullā cām exprimi: cū nulla proposita videat omne ius suū in iudiciū deduxisse: vt. ſ. ea. l. §. eadem. cum ergo rei nō intersit non poterit petere actorē compelli ad expressionē cause qꝛ nō debet qs admitti ad petendū qꝫ eū non releuet: vt. d. l. ad pbať. et. ꝭ. de heredi. insti. l. si qs ita. et d. acq. here. l. cū heres. §. j. Sꝫ in pcessu bene pōt petere qꝫ exprimat cām qꝛ hoc eius interest ne actor habeat largā viā probandi dnium vndecūq. facilius eīn excogitare poterit exceptiones et defensiones cōtra vnā cām petēdi ab actore expressam qꝫ cōtra oēs indistincte. et qꝛ licet exprimat causam in processu nihilominus cum videtur omne ius suū in iudiciū deduxisse obstat exceptio rei iudicate etiā si ex alia causa postea agat: vt. ſ. eo. l. et an eadem. §. actiones. et hoc casu potest loqui hec glo. et primo casu potest loqui dicta alia gl. ꝭ. de eden. l. j. Dy. et ibi de hoc dixi. Audiui. d. Ol. dicentē qꝫ in rei ven. causa proxima est exprimenda a principio. s. qꝫ actor dicat se dominū vel quasi. sꝫ causa remota nō. s. titulus quare sit dns: puta ex empto legato vel donatiōe. de hoc no. in Speculo de lit. contest. §. iuxta. §. sꝫ nunquid. ſ. de ver. sig. l. rei appellatione. per Inno. ex̄ de dolo et contu. cum dilecti. Jbi: obstat. s. exceptio. Dy. ibi: putarem me dominū: et vnam causam prosecutus fuerim. Dyn. ibi: post snīam. vel etiā post petitionē licet nō post sententiā. Dy. ibi: non nocet. quādo nō expressit. Dy. ibi: vt. §. eandē. et idem si ex superuenienti causa post litē cōte. et ante snīam: vt. d. §. eandē. in prin. §. Ol. Jbi. C. de iudi. licet. et hoc in personali. in reali autē an expressio cause in processu aliquid operetur: dic vt. ſ. l. et an eadem. §. actiones. Dy.

☞ Exceptio transit ad emptorem ex psona venditoris.

Itē iulianus. Ex persona venditoris transit exceptio † ad emptorē. h. d. iste §. Dy. ibi: nam et si. qꝫ sententia qua pnunciať res nō esse hereditaria extinctū sit fami. her. iudiciū probat. nam si a te et c. Jaco. Et qd dicit a te. dic. s. coherede meo. Dy. ibi: inter me et te. de eadem re. Dy.

Eandem causam. Ut nō videať eadē repetere dic qꝫ iste. §. totꝰ loquitur quādo egit simpliciter et nullā cām expressit. Nam aut vult agere ex causa superuenienti: aut ex antiqua q̄ semp in eodē statu durauit. Aut ex antiqua que medio tpe intermissa est et perdita et postea restituta. Dy. ibi: petiero. iure dominij. Dy. ibi: hoiem. causa nulla adiecta et victus sum. Dy. ibi: alia causa. ab ea quā sum ibi in iudicio psecutus. Dy. ibi intermissum. et perditum. Dy. ibi: quē petierā. et succubuerā. Dy. ibi: mox. post illā petitionē et sententiam latam super ea. Dy. ibi: receptus. et eundē petam et ab eodem. Dy. ibi: medio tpe. i. pendente conditione. Dy. ibi: postea. i. post primā petitionē. Dy. ibi: aliā causam facit. et iō facit cessare exceptionē rei iudicate. Dyn. ibi: opinabať. tēpore prime petitionis concepte simpliciter sine cause expressione. Dy. ibi: nō parit petitionem nouā. et dic et snīam ſm quosdam: et iō obstat exceptio rei iudicate. Ol. ibi: qualecūq. i. siue directū siue vtile. Dyn. Undecūq. i. siue ex contractu vel quasi siue de iure gentium siue ciuili. Dy. Jn glo. causa adiecta. immo nō adiecta. sꝫ simpliciter al's repeteret idem qd supra dictū est. Ol. Jn glo. nō implicat. ibi agere vis cōtra eum. adde qd not. C. ad exhiben. l. ij. Ja. ibi ſm. R. vt. ſ. eo. l. exceptio. Old. ibi. et priuatus fuit i. sententia cōtra eū lata in rei ven. Oldr. Jn glo. generaliter proposita. sine cause expressiōe. Dy. Jn gl. puta emi rem. ibi nō obstabit exceptio. qꝛ pendente conditione nullum ius hꝫ legatarius in re sibi legata. et est casus. ꝭ. de pigno. l. grege. §. sub cōditione. Dy. Jn glo. arg. contra in fi. sol. ibi fauore collationis. hic odio exceptiōis. Dy. Vel dic ſm Jaco. de bel. qꝫ non est cōtra. qꝛ si noua causa. s. asperginis superuenit fiet ei collatio. Sed si eadē causa permansit. s. loci: tunc nō fit ei collatio. ergo ptꝫ qd ibi distinguiť causa noua a veteri. et sic concor. Ja. Jn glo. s. parere nouā petitionē. et ideo non facit cessare exceptionē rei iudicate. Dy. Jn glo. ciuile vel naturale. ibi vel dic. et verius. Oldra. Jn fin. tu dic qꝫ qualecūq designat qualitatē cause dominij. et per hoc vtile et directum. Nec ob. hec expositio Jo. que vera est et in. d. l. probať: qꝛ ille qui habet publicianā non habet directū vel vtile dnium sed quasi. nam aliud est directum dominiū aliud vtile: vt illud qd habet emphiteota feudatariꝰ et similes habētes ius in re. aliud est quasi dnium qd est prorsus separatū a predictis et dr habere quasi dnium. i. petitionē p quā rem aduocat sicut aduocat ille q habet dnium directum vel vtile. et ita determinať insti. de act. §. alie. in glo. sed nunqd de publiciana et c. et sic nec hic per hanc positionem de eo intelligeretur. Dy. de hoc dixi. C. de eden. l. edita. §. fi. item querit dns Guido. et sepe allegatur iste textus. nam qualecunq et c. in practica per aduocatos. et cōcor. ſ. eo. l. et an eadē. §. actionē. et ex̄ de cau. poss. et ppie. c. cū ecclesia sutrina. §. et ex eo inualuit noua cōsuetudo libellorum in quibus. in fi. poniť deducendo cōmune ius suū in iudicio qualecunq et vndecūq sibi cōpetens.

Si quis iter petierit. Et succubuerit Dy. Jn gl. immo idem. s. videť peti. Dy. ibi. §. actus. hoc esset in quocunq alio casu: vt. ꝭ. ea. l. §. si qs aūt. ☞ Itē ratio tex. nō hēret locū per hanc solutionē. que ratio est qꝛ nūc aliud petiť. sꝫ ſm hāc solutionē esset qꝫ ex alia causa: et ideo sequens solutio verior. Dy. ibi: primi petiti. i. scdm petitū nō poterat esse sine primo vel ecōtra. Dy. ibi: et postea partem. quo casu obstat exceptio rei iudicate: vt. ꝭ. eo. l. si qs cum totū. §. plane. cum si. Dy. ibi: valet stipulatio. vel ideo inutilis est quia nō intentat ibi ius propter primam vt ibi no. Jaco.

Hoc iure. Jbi: ex parte actoris. i. ad parandū cōtra ipsum excep. rei iudicate. Dy. ibi: ex persona autē rei. i. ad parandum sibi excep. rei iudicate. Dy. ibi: cōnumerabitur. in acquirenda ei excepť. rei iudicate etiā ignoranti. et sic defensor ex parte rei ideo numerať qꝛ hoc ipso qd obiecit excepť. reus ratum habere videť: vt. ſ. rem ra. ha. l. quo eīn. §. fi. Vel vt littera dicit queriť per defensorē ignorāte reo per. l. ſ. de so. l. solutionē. ꝭ. de in rem verso. l. si p patre. et hoc dicit qꝛ qui aduersus defensorem agit litē que mouenda erat cōtra reū in hoc iudicio deduci vt sic exceptio in litis euētu reo sit quesita. sꝫ vbi defensor esset damnatus nec esset soluēdo teneret reus in subsidiū: vt. ꝭ. de interro. act. l. qui ex parte. Ja. ibi: in iudiciū deducit. qd reo proficit vt dictis. ll. ſ. de sol. l. solutionē. et. ꝭ. de in rem verso. l. si pro patre. et dic de-

ducit in hoc iudiciũ cõtra defensorẽ ⁊ adducit vt de hoc agaꝛ cõtra reum ⁊ ẽm hoc cõtra reum refert condemneꝛ vel absol uatur. Ja. In glo. vt si lata. ibi nisi habeat ratũ. ar. ꝙ sic. ꝭ. de sol. l. solutionẽ. Ja. In fi. qꝛ tunc si constet nõ habere manda tum nullo modo admittiꝛ quantũcunqꝫ sit paratus de rato satisdare: vt. C. de procu. l. j. ⁊ ibi de hoc. Et sic glo. hoc firmat ꝙ in effectu nulla est differẽtia inter actorẽ ⁊ reũ. qꝛ ex parte vtriusqꝫ oportet interuenire ratihabitionẽ. ⁊ sic nulla est dif ferẽtia in effectu. Dy. Sꝫ Ja. de are. videꝛ sentire ꝙ ex parte rei nõ sit necessaria per. l. solutionẽ. ꝭ. de sol. vt. s. hac eadem glo. supplendo ẽm eum.

Si quis hominem. Ibi: petat. ex eadẽ causa. Dy. In glo. quẽ filius personali actione. vel etiã reali qꝛ verbum petierit etiã ad realem refertur in dubio: vt. ꝭ. de act. ⁊ obli. l. actio in personã. ⁊ ẽm hoc non superest questio gl. quã format qd de rei vendi. s. si egi contra filiũ ⁊ succubui: an obstet mihi exce ptio rei iudi. si agam cõtra patrem. Dy.

Si egero. Ibi: cũ eo qui emit a vicino. Jaco. ibi: agatur. a memet qui prius egi. Ja. ibi: cũ iudiciũ. s. prius. Jac. ibi: acciperetur. inter alienãtes. Dy. In gl. nõ de eo. ibi ꝓfuturo. facto vel opere. sꝫ ꝓ eo tpe tãtũ ꝙ factũ est ex quo dãnum timetur. Old.

Item si rem. Ibi: debuit. i. potuit. Dyñ. ibi: et ego. s. qui secũdo egi. Dy. In glo. scio. in fi. ⁊ que res pigno. oblig. possunt. l. j. §. fi. sed hoc vitiũ finitur lite finita: vt. C. de prescrip. lon. tempo. l. j. ⁊ ideo credo exceptẽ. rei iudi. obijciendam. Jaco. De hoc an lite finita vel pereunte instantia an duret vitium litigiosi: not. ⁊ dixi. C. de iudi. ꝓperandum. §. ⁊ siquidem.

Cum queritur. Vide pro declara tione huius. l. et se quentis qd not. ⁊ dixi. C. de peti. here. l. hereditas matertere. In glo. quãdoqꝫ in alio corpore. ibi de liberali causa. l. fi. Sol. ibi qd scdo petitur ꝓuenit ex eo quod primo petitum erat vnde fingitur quasi idem: vt. s. eo. l. si qs cum totũ. §. si ancillã. Dy. Vel ẽm Ja. de bel. distingue vt ibi in littera distinguiꝛ. Et altero casu cessat cõtrarium. s. si ante litem natus fuit filius. Sed altero casu manet cõtrarium. s. quando natus fuit lite pẽdente. Sꝫ dic ꝙ tũc censeꝛ esse por tio viscerũ matris ⁊ nõ aliud corpus quo ad causam libera lem: vt. s. de vẽtre inspi. l. j. §. ex hoc. Sed tũc est cõtra dictus §. si ancillam. s. eo. si quis cum totũ. sed sol. vt ibi. ⁊ vt no. d. l. fi. Jaco. de bel.

Quantitas. Ibi: idẽ ius. hic ad incorpo ralia referꝛ. Dy. In gl. quo ad essentiã. ibi in quinqꝫ. vt. ꝭ. e. l. legi. Tho.

Et an eadem. Ibi cõditio personaꝝ. No. ergo ⁊ ad hoc sepe allegãꝛ iste. ll. ꝙ ad hoc vt obstet exceptio rei iu dicate: tria cõcurrere debẽt. s. identitas rei cause ⁊ personarũ. Ja. ibi: alia res est. ⁊ ideo nõ ob. exceptio rei iudi cate. Dyñ. In ver. idẽ corpus. ibi seruata. q. d. additione vel diminutione aliqua nõ desinit esse eadem res. Dy. ibi: ꝓ cõi vtilitate accipiꝛ. etiã si sit mutata qualitas quãtitas vel cor pus sit mutatũ vel auctum nihilominus habet locũ exceptio rei iudicate: vt ptꝫ in grege. ꝭ. eo. l. si cũ argentũ. §. j. ⁊ ita non est necesse ꝙ omnino sit idẽ corpus vt locuꝫ habeat hec exce ptio. sed sufficit si de eodeꝫ corpore tractatur in scda questiõe de quo tractatũ est in prima: vt. s. eo. l. si quis. cũ totum. Jac. In glos. i. an eedem persone. ibi nõ idcirco. §. fi. ⁊. ꝭ. de accusa. l. libelloꝝ. §. qd si libelli. Ja. In glo. que est vt sit finis litium in fi. So. hoc speciale ne lites suscitenturvt in prin. glo. Ray. Vel dic ẽm Ja. de bel. ꝙ in cõtrarijs fuit mutata forma ⁊ sic videtur interijsse substãtia hic nõ. Vel dic ꝙ in hac exceptio. spectaꝛ veritas presumpta ⁊ origo ⁊ sola corpis substantia ⁊ nõ simpliciter forma: vt. s. eo. l. si qs cũ totũ. ⁊. ꝭ. e. l. legi. §. j. ibi vero attẽdiꝛ forma magis ꝙ̃ substantia. ⁊ vtraqꝫ sol. bona est ẽm eum. Jaco. de bel.

Qui cum partem. Ibi totum petit. ⁊ suc cubuit qꝛ amiserat nõ vtẽdo vel capitis diminutiõe. Dy. ibi: accrescẽtem. quã repu diauit collegatarius. Ol.

Actiones. Indefinita petitio in reali equipollet vniuersali secus si in ꝑsonali. h. di. ẽm cõem intellectũ. Ja. ẽm intellectũ gl. primo ponit drĩam iter reales actiões ⁊ ꝑsonales vsqꝫ ibi. neqꝫ em̃ ⁊c. Scdo rationẽ drĩe vsqꝫ in fi. §. Et est drĩa in hoc. qꝛ si in personali ꝓsequor certã cãm effectus sñie absolutorie ad causam illã restringit ⁊ alias causas nõ tollit. sꝫ in reali. s. generali petitiõe ꝓposita ꝓsequor vnã cãm effectus sñie absolutorie nihilominꝰ parit excep. rei iudicate. ⁊ est ratio vt in prima gl. no. ¶ Sꝫ ẽm hãc positionẽ ad primũ dictũ opponiꝛ ⁊ videtur ꝙ si succũbo in ꝑsonali ⁊ velim iterũ agere ꝙ obst. exceptio: vt. s. de noxa. l. in delictis. §. si detracta. Sꝫ sol. vt ibi not. qꝛ ibi scdo agẽdo non mutaꝛ res cã vel ꝯditio ꝑsonaꝝ sꝫ solũ ꝓuilegiũ quoddã siue qualitas agẽdi ⁊ iõ ob. exceptio. Sꝫ hic est alia causa agẽdi in scdo iudicio: ⁊ alia quã ꝓsecutus fuit in pmo: ⁊ ideo exceptio nõ ob. vt hac. l. in prin. ¶ Scdo op. ad scdm dictũ in reali de l. minor. §. si seruꝰ. C. de euict. sꝫ rñde ẽm glo. oẽs cause directi dñij videnꝛ deducte in iudicio vt hic. sed nõ vtilis vt in con trario qd nihil est: vt. s. eo. l. si mater. §. eandem. in fi. vbi dicit qualecũqꝫ ⁊c. ⁊ sic cõprehẽdit oẽm dñij qualitatẽ. ⁊ ꝑ hoc di rectũ ⁊ vtile ⁊ iure ciuili vel gẽtiũ cõpetens. Et iõ dic ꝙ ab solutoria lata in petitiõe dñij bene parit excep. in oĩ dñio vt hic ⁊. d. §. eandẽ. sꝫ nõ parit excep. in quasi dñio hoc est in pu bliciana vt in cõtrario. qui em̃ publicianã ꝓponit nõ dicit se dñm directo vel vtiliter sed quasi dñm: vt insti. de act. §. alie. ⁊ ibi no. ⁊ dixi. d. §. eandẽ. De hoc tñ qd dixi absolutoriã latã sup simplici petitione dñij parere excep. rei iudi. in directo ⁊ vtili: qd est ⁊ argue ꝓ ⁊ cõtra: vt no. d. §. si seruus. ¶ Tertio oppo. de. l. ij. §. ex plurimis. al's ex pluribꝰ. s. de acquir. poss. Et sol. vt hic in gl. vel melius vt in ꝯrio no. qꝛ plures possunt esse cause dñij in idẽ tps acqstiõis dñij cõcurrẽtes ⁊ ille oẽs vna petitiõe dñij cõprehẽdunꝛ vt hic dr. ¶ Quarto opp. ad idẽ de. l. si cũ argẽtum. in princ. ꝭ. eo. sꝫ ibi loquiꝛ in ꝑsonali ex testõ. ⁊ sic cõcor. cũ prima parte huius. §. Vel si intelligas in reali dic vt ibi no. qꝛ refert inter gñalitatem causarũ vt hic: ⁊ gñalitatẽ rerũ vt ibi. Et est rõ qꝛ petitio vniꝰ rei non hꝫ cõem finalẽ effectũ cũ petitõe alteriꝰ rei. sꝫ secus si bñ aduertaꝛ ꝓpẽ di põt in pluribꝰ causis cõcurrentibꝰ in acqstiõe dñij eiusdẽ rei. ¶ Quinto oppo. vt in vlt. gl. ¶ Sexto quere quid in hy pothecaria: nũqd sit idẽ qd in rei vẽ. an idẽ in ꝑsonali. de hoc dixi. d. l. j. de eden. ⁊ dic ꝙ idẽ qd in personali. nã si dico mihi obligatã ⁊ peto mihi restitui nec exprĩo cãm obligatiõis ob. exceptio in totũ: vt. C. de annali excep. l. fi. ⁊ no. s. e. l. si mater. §. deniqꝫ. Sed si exprimo causam: effectus sñie restringiꝛ ad causam expressam cũ sit eadẽ ratio. sicut em̃ in personali res deberi põt ex pluribus causis: sic ⁊ obligata esse. ⁊ sicut põt deberi pluribꝰ personis: ita potest esse pluribꝰ obligata. arg. huius. §. ⁊. ꝭ. eo. l. pe. §. latinus. Sed qꝛ ẽm istã positionẽ opꝫ subaudiri quodãmodo extra mentẽ textꝰ ꝙ causa fuerit ex pressa in processu. Jõ ne nihil oporteat subaudiri dic ꝙ bene ponit differentiã inter reales ⁊ personales ⁊ rationẽ differẽ tie. Sꝫ nec in personali nec in reali causa fuit expressa ab ini tio nec i ꝓcessu. Pone igiꝛ sic in terminis. debes mihi rem ex causa emptiõis ⁊ ex causa legati ⁊ ex causa donationis. ago cõtra te dicẽdo ꝙ teneris mihi ex empto non tamen exprimo causam sꝫ solũ obligationẽ vel obligationẽ ⁊ actionẽ ⁊ succũ bo nõ obstat exceptio. Si postea peto ex causa legati vel do nationis: qꝛ causa que vꝛ exprimi ꝑ expressionẽ obligatiõis ⁊ actiõis limitat ⁊ restringit effectũ sñie ad illã causam tm̃: nec patiꝛ extẽdi ad alias ipsam sñiam seu eius effectũ. Sꝫ si ago rei ven. ad rem quã dico ad me pertinere iure dñij nec expri mo cãm ⁊ succũbo obstat exceptio rei iudic. si postea iterũ rei ven. ꝓpono ⁊ cãm exprimo: qꝛ oẽs cause dñij videnꝛ vna pe titiõe cõprehẽdi. Ratio autẽ diuersitatis est qꝛ dñium eiusdẽ rei nõ põt pluries fieri meũ primo dño perseuerãte. sꝫ deberi bene põt res ex pluribꝰ causis successiuis. ⁊ ẽm hãc positionẽ dic ꝙ cãm vocat ꝯctũ vel quasi ex qua oriꝛ obligatio. ¶ Sꝫ op. certũ est ꝙ ꝯctus vel quasi ꝓcedit obligationẽ. non sequiꝛ vt insti. de v. obli. in prin. Sed rñdeo. hic nõ dicit ꝙ sequatur inspecto ordine originis qꝛ tunc nõ sequiꝛ sed precedit vt ibi. sed dicit sequiꝛ vt est. i. posita obligatiõe certa sequiꝛ positio cause ex qua obligatio descẽdit: ⁊ illa limitat ⁊ restringit effe ctum sñie ad eã causam tantũ nec patiꝛ extẽdi ad alias: vt. s. dixi. Et ita exponẽdo non est opus subaudiri aliqd ad textũ. Expone ergo singulas obligatiões. i. singulariter expressas in ꝓcessu iudicij vel in petitiõe. Et qd dicit singule cause se quunꝛ. dic. s. q̃ pariũt obligatiões. Et dic. i. ꝓposite exꝑsse in telligunꝛ ꝑ exꝑssionẽ obligatiõis. nã posita obligatiõe certa sequiꝛ positio cause ex qua obligatio descendit: vt ꝑdixi. siue obligatio sit ex ꝯctu vel quasi. siue ex delicto vel quasi. Dyn. Et hec expositio ẽ ẽm cano. qbus qs nõ teneꝛ exꝑmere act. sꝫ solũ cãm: vt no. s. de iud. examiata. ⁊. s. de edẽ. l. j. Vel dic sin gule cause. i. singule actiões q̃ sunt cause q̃ ex obligatiõe ꝓce dũt. ⁊ hoc si vis sequi ordinẽ natiuitatis siue originis. Et ꝙ subijcit vitiaꝛ. dic ⁊ iõ si reus sit absolutꝰ in vna põt actor ad aliã redire

aliā redire vt hic nisi electiones tollant̄: vt.ś.de tributo.l.qđ in herede.§.eligere. ¶ Itē qđ dicit singulas causas.dic.q.d. non sequunt̄ eas vt indefinite sunt ꝓposite.sꝫ sequunt̄ eas vt singulas.i.singulares faciēdo eas singulares ꝫm singularitatē cause in ꝓcessu iudicij exposite. Et qđ subijcit allegationes.dic tꝑe petitiōis indefinite ꝓpositas.ꝗl. Dñs aūt Jac. de are.exponit singulas obligatiōes: vt sunt ꝯtus ⁊ testamēta. Et qđ dicit sequunt̄.q.d.vt singulariter expssas: vt sit sensus si dico te obligatū ad fundū ⁊ sic obligationē solā indefinitā pono in libello. Si postea in ꝓcessu cām singularē puta ex testō exprimo: hui⁹ cause expssio in ꝓcessu facit vt obligatio indefinita posita in libello videat̄ posita singulariter ⁊ cū determinatiōe cause postea declarate.nec vlla carū obligationū declaratarū ꝑ cause expssionē in ꝓcessu alterius cause petitiōe.i.petiture: vl̄ rigore vitiat̄.q.d.vitiat̄ expssa.nec vlla causarū ex qua nō petit̄ vitiat̄ exceptione rei iudi.sup priore petitiōe.at cū in rē ago ⁊c. oēs cause.i.cā dñij oīs generis de iure ciuili vel gentiū vna petitiōe cōprehēdunt̄.q.d.petitio rei indefinita ꝑ ius dñij sine expssione originis ei⁹ cōprehēdit̄ ⁊ ꝓponitur cā ex qua agēs est dñs siue illa cā sit iuris ciuilis siue iurisgētium ⁊ siue illā ꝓsequat̄ siue nō sꝫ alia sup illa tm̄ ꝓnūciat̄. Ratio quare petitio dñij indefinita illa causa intelligit̄ ꝓposita ex qua in veritate dñs est etiā si alia ꝓsequat̄: postea etiā erratū est: qꝛ non potest esse sua nisi ex vna causa. secus in petitiōe idefinita ꝑ obligationē: qꝛ pōt deberi ex plurib⁹ vt hic ⁊ in cōcor.in gl.positis. Alij dicūt hūc esse intellectū.s.vt in actiōe ꝑsonali causa debeat exprimi vt qđ dicit singulas obligatiōes.i.actiōes singule.cause sequunt̄.i.seq debēt ꝑ expressionē cause.⁊ si agā postea ex alia cā nō ob.excep. rei iudicate at in actione reali nō est exprimēda causa.⁊ hoc dicit at cuꝫ in rem ago non expressa causa ex qua meum dico subaudi ago.nā dico rem meā ⁊ nō exprimo causam.si postea agā excep.repellor qꝛ oēs cause ⁊c. Ja. ¶ Itē oppo.de.l.singulis.ś.e. Sꝫ ibi erāt actiōes ⁊ obligatiōes plures habentes originē ex eodē facto.⁊ iō absolutoria lata in vna inducit exceptio.rei iudi.in alijs vt ibi.⁊.ś.de iureiu.l.duob⁹.§.colon⁹. hic vō loquit̄ de plurib⁹ habētib⁹ originē ex diuersis factis. ¶ Itē opp. ꝙ ista positio nō ꝓcedat.nā posito opposito rationis.s.ꝙ res possit pluries esse mea sicut ⁊ mihi debita: idē dꝫ esse effectus in vtroqꝫ.s.qꝛ in totū obstaret exceptio. sꝫ ita est ꝙ ex plurib⁹ causis bene pōt res esse mea.ergo ratio non est vera nec necessaria.qꝛ cessante ratiōe ⁊ posito opposito rationis cessare dꝫ effectus. Rñ.verū est ꝙ pōt esse mea ex pluribus rationib⁹ simul cōcurrentib⁹ nō successiuis vt ꝑdixi. Et dato ꝙ oppositum rōnis esset verū.s.ꝙ res posset esse mea ex plurib⁹ causis successiuis sicut mihi debita ꝑ hoc petendo rē rōne dñij nō implico certā cām sed oēs ita ꝙ nō magis vnā ꝙ̄ aliā.⁊ ideo nō mirū si exceptio obstat in oibus. Sꝫ in ꝑsonalib⁹ ꝑ verba narrationis in qbus exprimit̄ obligatio satis exprimit̄ causa ex qua obligatio descēdit ⁊ illa est causa q̄ restringit effectum snīe sup petitiōe late ad illā causam tantū. ¶ Ibi oēs cause.ex quib⁹ dñium ad me ꝑtinebat.i.causa oīs dñij vtilis vel directi iurisgētiū vel ciuilis.⁊ sic nō ob. ꝯrium in gl.signatū. Ja.ibi res mea esse.subaudi primo dñio ꝑseuerante.⁊ ideo littera ista nō dicit ꝙ non possit esse mea ex plurib⁹ causis tꝑe acqsitiōis ꝯcurrētib⁹. Dy.ibi: apprehēdunt̄. ⁊ iō lata snīa absolutoria obstat excep.rei iudi.in omnib⁹ causis habētibus originē tꝑe prime petitiōis: vt.l.si mater.§.de sicꝗ.⁊.§.eadē. ¶ Ibi sepius autē.i.ex diuersis causis ēt successiuis seu diuersis tꝑibus incohoantib⁹. Dy.ibi: deberi pōt. etiā prima obligatione ꝑseuerante. Dy. Nūc superest aliqua querere ⁊ pmo si in reali exprimo cām in ꝓcessu an ob.excep. in alijs causis: Et omissis argumētis ꝑ ⁊ ꝯtra dico sequēdo gl.ꝙ sic nō per istū.§.sꝫ ꝑ.l.sꝫ ex sextāte.in pnc.j.e.nā ibi pmo ꝓposita fuit petitio hereditatis ab instituto ex duab⁹ vncijs simplr̄ nō declarando ex testō vel ab intestato.si eīn ab initio declarasset certū est ꝙ ēt in reali ⁊ in alijs causis nō obstaret exceptio: vt.ś.eo.l.si mater.§.si qs aūt.postea in ꝓcessu dixit testm̄ nō valere.⁊ sic ꝓsequit̄ vt ab intestato ⁊ nihilominus ei obstat exceptio.si postea petat ex testō propter petitionē q̄ ab initio fuit gn̄alis.si ergo hoc est in mixta q̄ hꝫ aliqđ ꝑsonalitatis: multofortius in mera reali. ¶ Itē quere qđ si ꝓposui rei ven.simplr̄ ⁊ lite cōte.supueniat noua causa dñij ⁊ ferat̄ snīa absolutoria.an postea agēti ex illa causa superuenīeti obstet exceptio: Ar.ꝙ sic qꝛ ꝫm gl.ex causa superuenīeti fert̄ cōdēnatoria.ar.ś.de pig.act.l.si rem.§.fi.cū ibi not.⁊.ś.de pecu.l. quesitū.in pn.de peti.here.l.iiij.⁊.l.sinautē.§.j.⁊.l.qđ si i diē. ⁊.l.si quo tꝑe.cū si.ergo ad causam supueniētē multofortius trahi dꝫ effectus absolutorie. ¶ Sꝫ ego credo ꝙ ex noua cā

Questio.

supueniēte nō debeat ferri cōdēnatoria.ar.ś.de iudi.nō pōt. ⁊ vr̄ casus.ś.ad exhibē.l.tigni.§.si qs cū.⁊ in ꝯijs actor habebat ius tꝑe petitiōis hēditatis licet nō ꝯtra cōuētū. ¶ Itē in l.si mandauero vt a titio.ś.man.⁊.d.l.si rē.ś.de pig.act.actor cepit habere ius ex facto qđ petitionē ꝑcesserat. ¶ Idē dico in qōne ꝓposita ꝙ effect⁹ snīe absolutorie nō extēdit̄ ad cām que post petitionē supuenit. Et iste vr̄ casus.ś.e.l.si mater.§. eadē.ibi dū dicit.mox alia causa post petitionē ⁊c. Sꝫ ad hāc determinationē vr̄ ꝯ.ś.de inoffic.testō.l.si nō mortis.§.fi.vbi ex supueniēti iure ⁊ causa fertur ꝯdēnatoria. Sꝫ dic ꝙ iō ibi cōtingit qꝛ a prin.ius cōpetijsse vr̄ agēti ex quo ꝑ aliū est repudiatū. Sꝫ hec determinatio vr̄ cōtra determinationē Jo. nota.ś.de aqua plu.arcē.l.atheius.in fi.⁊ de hoc etiā not.per Dy.ś.de ope.no.nun.l.j.in prin.vbi de hoc dixi.ꝟ.itē querit̄. vtrū supueniēs.⁊ vide etiā qđ dixi.ś.so.ma.l.si cōstāte.§.fi. ¶ Questionē ꝑdictā sepe vidi de facto ⁊ de ea vidi magnos peritos dubitare. Circa quā Cy.C.de alie.iu.mu.causa facta l.vnica.ꝟ.sexto querit̄.dicit ꝙ si supueniat ius ex ꝑsona cōuēti: vt qꝛ tꝑe lit.cōte.nō possidebat postea incepit possidere ꝙ sequi dꝫ cōdēnatio.nā est expressum.ś.de rei vē.l.sinautē.§.j. iij.rñ. Si aūt supuenit ius ex ꝑsona actoris vt qꝛ nō erat dñs sed sibi supuenit dñium arguit ꝙ sequi debeat condēnatio ꝑ prealle.l.si rē.§.fi.ś.de pig.act.cū ibi nota.⁊ mādati.si mādauero tibi.⁊ de inoffic.testō.l.si nō mortis.§.fi. Et hec fuit opi. H.cui⁹ fuit dicta gl.q̄ est in.d.l.si rē.§.fi.de pig.act.ꝑ cuius opi.ipse Cy.sic arguit.dñium ex parte actoris est prin.rei vē. vt.ś.de rei vē.l.in rem actio.⁊ sic ex parte rei possessio: vt.d.l. vnica.C.de alie.iu.mu.cā fctā.sꝫ sufficit si reus tꝑe snīe possideat: vt.d.l.sinautē.§.j.ś.de rei vē.ergo ⁊c. Dyn.vt predixi ⁊ multi alij doc.tenēt oppositū ꝑ preal.l.queadmodū.⁊.l.nō pt ś.de iudi. Et ad ꝯria rñdent ⁊ primo ad.l.si rē.§.fi.ś.de pig. act.l.si mādauero.ꝫm qđ no.d.l.nō pōt.⁊.ś.dixi.⁊ ad.l.itē vindendū.§.si qs.⁊.l.hereditatē.⁊.l.si quo tꝑe.de peti.here.ꝙ loquunt̄ in iudicijs vniuersalib⁹ vt ibi no. Hec tn̄ rō.nō placet Dy.⁊ quibusdā alijs qꝛ cōstat rei ven.esse iudiciū singulare: vt.ś.de rei ven.l.j.⁊ tn̄ si cōuētus lite pē.incipiat possidere nihilominus ꝯdēnat̄: vt.d.l.sinautē.§.j.ś.de rei vē.§.j. Sꝫ rñderi pōt ꝙ ibi loqt̄ in defectu q erat ex parte ꝯuēti nō aūt ex parte actoris. Vñ retēta solutiōe gl.q̄ dicit referre inter iudiciū vniuersale ⁊ singulare: vt.d.l.sinaūt.§.j.ś.de rei vē.depositi.l.j.§.inde neratius.⁊ ad exhibendū.l.tigni.§.itē si qs.distinguendū est. Aut defectus agēdi tꝑe lit.ꝯte.erat in ꝑsona actoris: ⁊ tūc licet defect⁹ suppleat̄ ex supueniēti cā de nouo nō pōt ꝓcedi ad sniam sꝫ noua interpellatiōe opus est: vt.d. l.nō pōt.ś.de iudi. Si aūt defect⁹ erat ex parte rei q supplet̄: tūc obtinēt ille.ll. ¶ Sꝫ subijcit ipse Cy.ego cogitās nunqđ in petitione hereditatis si supueniat ex parte heredis dñium alicuius rei post petitionē hereditatis intētatā vtrū illa res veniat in eodē iudicio: puta qꝛ seru⁹ hereditarius acquisiuit rē cōtemplatiōe hereditatis quā cepit possidere hereditatis petitione ꝯuent⁹: Vr̄ ꝙ sic. ¶ Et si opponat̄ de.l.nō potest. respōderi necesse est ꝙ illud est iudiciū vniuersale qđ crescit ⁊ decrescit: vt.ś.de peti.here.l.itē veniūt.§.item nō solū.nisi vellemus dicere ꝙ hic inspiciat̄ pncipalior causa q̄ est verisimilior.s.qꝛ heres. Ad aliud ar.qđ inducitur ꝑ.H.qđ sicut ex supuenienti causa ex parte rei ꝓcedit̄ ad condemnationē. sic fieri debeat si superueniat ex parte actoris. Rñ.ꝙ similitudo nō est bona ꝺ reo ad actorē.qꝛ ex ꝑsona actoris metimur ius eius: vt.ś.si pars here.petat.l.j.in prin.⁊.§.j.⁊ ideo si a princ. ius non habuit licet postea superueniat non sufficit. Dñs tn̄ Inn.q fecit decretalē ex̄ de re iudi.c.abbate sane.li.vj.ibi distinguit. Aut egit certa causa expressa ⁊ verū sit ꝙ ius supueniens nō ꝓfit. Aut causa speciali nō expressa ⁊ tūc ex supueniēti iure sequatur ꝯdēnatio. Cui⁹ distinctionē nō approbat Pe.qꝛ in rei ven.varietas cause remote nullū effectū īducit q̄tum ad ꝯdemnationē.nā semꝑ vniformiter fit cōdemnatio in principali ⁊ accessorio.⁊ iō allegatio cause remote nihil facit qꝛ non ex ei⁹ virtute sed cause prime fit ꝯdemnatio.qđ sic ꝓbat.q appellat a diffinitiua nō habet necesse cām exprimere.⁊ si vnā exprimat pōt aliā ꝓsequi.⁊ si ex ea ꝓbet iniquitatem snīe obtinebit qꝛ causa prima est iniquitas snīe: vt.j.de ap.l.scio.sic si ago rei ven.ex vna causa ⁊ probo ex alia seqtur cōdēnatio nō inspecta causa prima.s.dñio.⁊ sic nō refert allegare dñium gn̄aliter vel ex certa causa: vt.j.eo.l.cū de hoc. Preterea quotiēs illud sup quo volo modo agere potuit cōprehēdi sub eo sup quo egi: si iterū volo agere obst.excep.rei iudi.sꝫ ita est ꝙ si egi rei vendi.dicēs rē meā gn̄aliter: deinde dñium mihi supuenit: effect⁹ snīe absolutorie nō extendit̄ ad cām supuenientē: qꝛ nō pōt cōprehēdi sub eo sup quo primo

egi:vt.s.e.l.si mater.§.eandē.Ibi mox ex alia causa noua ⁊c. ¶ Sequit̃ ergo ꝙ si ex noua causa dn̄ium lit.ꝯte.supueniat nō ꝓdest vt eisdē actis sequat̃ ꝯdemnatio.ratio est qꝛ iudicia debēt recte initiari:vt.C.q dari tuto.pn̄t.l.in vniuersis. ergo si tpe lit.cōte.dn̄ium ad me nō spectabat: nō pōt dici iudiciū recte initiatū.⁊ iō ꝯcludit canonistas male dicere. ⁊ vide qd̄ de hoc dixi.C.d̄ peti.here.l.hēditas matertere. ¶ Itē querit

¶ Questio. idē Cy.ecōtra si tpe litis cōtest.actoꝛ ius habebat postea hr̄e desijt vel qꝛ reus desijt possidere vel qꝛ actoꝛ desijt hr̄e dn̄iū qd iuris erit? Quātū ad exēplū qn̄ reus desijt possidere: dic aut sine dolo ⁊ absoluit̃.aut doloꝛ tūc ꝓ possessore habet̃:vt .j.de re.iur.l.parē.⁊.s.de rei vē.l.sinautē.ij.rn̄.Si aūt desinat ius ex parte agētis vr̄ ꝙ nō possit ꝓcedi ad ꝯdēnationē:vt.s. ad exhibēdū.l.tigni.§.fi.Sꝫ ꝙ possit facit.s.de rei vē.l.si post acceptū.fm̄ Pe.dic aut actoꝛ ꝑdidit dn̄iū ꝑ factū qd̄ pōt reo imputari:⁊ tunc sequit̃ ꝯdēnatio:vt.d.l.si post acceptionem. Aut nō pōt reo iputari:⁊ tūc nō sequit̃ ꝯdēnatio:vt.d.l.si tigni.§.fi.Sic ēt distinguit ipse Pet.in exceptiōe supuenienti reo:qꝛ si exceptio querit̃ ꝑ factū qd̄ possit actoꝛi iputari:tunc ꝓsit reo:vt.s.de cōdi.inde.l.elegāter.§.si qs.Si aūt nō pōt actoꝛi iputari:tūc non ꝓsit:vt.j.de v̇.ob.l.si ex legati cā.s.de excusa.tuto.l.ij.⁊ in aut. vt cū de app.cogno.§.ij.d̄ hoc tetigi d.l.tigni.§.fi. ⁊ d̄ pig.act.l.si rem.§.fi.de pecu.quesitū.⁊.C.de peti.here.l.cogi.circa fin.Itē querit Cy.qn̄ dolo desijt possidere nunqd cōdemnabit̃ ex directa rei ven.ꝓposita.an opus sit nouū iudiciū incohoari sup vtili? Doctoꝛes tenēt ꝙ ꝯdemnari debeāt virtute directe:vt.s.de rei vē.l.sinaūt.§.sꝫ si is.⁊ l.q petitoꝛio.Et ita tenet Dy.s.de aqua plu.arcē.l.quāꝗ.§. iur̃.⁊ ibi ꝑ eū.⁊ insti.de act.§.j.⁊ ꝓbat̃ expꝛesse.s.de his q not.infa.l.seruꝰ. ¶ Quid oblato libello ⁊ ante rn̄sionē reus desinat possidere:nunqd cōdemnabit̃ sicut cōdemnat̃ qn̄ desinit possidere lit.cōte.Pe.dicit ꝙ sic: qꝛ quo ad cōmodū actoꝛis reputat̃ lit.cōte.facta quo ad hoc vt eludi nō possit a reo dolo desinente possidere. sicut apparet de interdicto de itinere actuꝙꝫ pꝛiuato qd̄ cōpetit si vsus fuit anno retro triginta diebus a tpe lit.cōtest. vt.s.de itine.actuꝙꝫ pꝛiua.l.j.§.fi. ⁊ tn̄ iste annus nō cōputat̃ a tpe rn̄sionis rei sꝫ a tpe petitiōis oblate: qꝛ cōtestatio litis duas hꝫ extremitates.s.interrogationem ⁊ rn̄sionem:vt.C.de lit.ꝯte.l.vnica.⁊ iō lis habet̃ ꝓ cōtestata a tpe interrogatōis.i.oblate petitiōis.ar.e.ti.de iti.actuꝙꝫ pꝛi. l.j.§.ꝑterea.qd̄ est notabile fm̄ eū. ¶ Itē querit qꝛ dictuꝫ est ꝙ in desinēdo possidere dolus habet̃ ꝓ possessiōe:vt.j.de re. iur.l.parē.cū si.qd de culpa.Videt̃ ꝙ nō cuꝫ.d.l.parē cum si. de dolo tm̄ loquat̃.ergo ad culpā extēdi non dꝫ: vt.s.sol.ma. l.si vero.§.de viro. ¶ In ꝯꝛiū vr̄ ꝙ lata culpa ⁊c.vt.s.depo. l.qd̄ nerua.Pe.dicit ꝙ si ante libellū datū vel ante lit.ꝯtest. desinat possidere leui culpa nō tenet̃ rei vē.ar.ꝑall.legū. Si autē post tenet̃ ac si possideret:vt.s.de rei ven.l.si culpa.⁊ ibi no.⁊ idem not.eo.ti.l.q petitoꝛio.⁊.l.si hō.Et ratio diuersitatis est qꝛ post lit.ꝯte.vr̄ initus quasi ꝯctus inter actoꝛē ⁊ reū: aut nō:vt.s.de arbi.l.si cū dies.§.fi.⁊ ꝓ hoc de pecu.l.licet.§. idem scribit.⁊ iō post lit.ꝯte.de culpa tenet̃.ar.j.de reg.iur.l. cōtractus.Cy.tangit pꝛedicta in.d.l.vnica.C.de ali.iu.mutā. cau. ¶ Itē redeūdo ꝓpꝛie ad materiā.§.querit.Dy.si ꝯ eum qui rē debebat ex pluribꝰ causis ꝓponit̃ gn̄aliter certi cōdictio gn̄alis quid erit? Et dic ꝙ lata absolutoꝛia obstabit exceptio in totū vt no.s.e.l.si mater.§.deniꝙꝫ.⁊ qꝛ tenoꝛ petitiōis nō potest magis ad vnā causam ꝙ̄ ad aliā trahi:ergo ad oēs. ar.eius qd̄ hic dicit̃ in reali ⁊ ar.C.de annali excep.l.fi.Quid si ꝓposita certi cōdictiōe generali in ꝓcessu pꝛosequit̃ vnam causam.Dic ꝙ in alijs nō ob.exceptio. ⁊ hic est casus huius §.fm̄ glo.⁊ ar.C.de iudi.l.licet.⁊ vide de eo qd̄ ibi not. ¶ Itē queritur an de necessitate sit obligatio expꝛimēda in libello? Iste.§.est ar.ꝙ sic. ¶ Preterea nō sequitur si vēdis ergo es obligatus qꝛ nō ꝓbat ⁊c.vt.C.vnde legiti.l.nō hoc.⁊ de ꝓba. l.neꝙꝫ natales.⁊.l.non nudis.⁊.l.non epistolis.⁊.l.ad pꝛobatione. ¶ Item in rei vend.est expꝛimendum pꝛesens dn̄ium: vt.s.de rei ven.l.in rem actio.ergo ⁊ in ꝑsonali pꝛesens obligatio. ¶ Preterea in rei vendi.tria sunt.s.titulus traditio ⁊ dn̄ium.⁊ dn̄ium est causa ꝓxi.rei vē. ergo in ꝑsonali pꝛesens obligatio cum ⁊ in personali sint tria.s.cōtractus obligatio ⁊ actio.debet ergo expꝛimi causa pꝛoxima actiōis.s.obligatio. ¶ Preterea licet ex diutina pꝛestatiōe pꝛesumat̃ causa non tantū sufficit allegare sed opoꝛtet allegari obligationem seu obligatiōis causam: vt.s.de vsur.l.cū de in rem verso.cū ibi nota. ¶ In oppositū in rei ven.si fui olim dn̄s pꝛesumoꝛ dn̄s hodie:vt.C.de pꝛobat̃.l.siue possidetis.ergo ⁊ in personali si te habui in pꝛeteritū obligatuꝫ sequit̃ ꝙ sis hodie obligatus si nō ꝓbes obliga.dissolutā:vt.C.de excep.l.si quidem.Preterea cōtractū sequit̃ obligatio.nā si vendidi ergo cepisti teneri ad pꝛecium qꝛ sine pꝛecio ⁊c.vt insti.de cōtrahē.empt.§. pꝛeciū. ¶ Item de pꝛeterito pꝛesumimꝰ in pn̄ti vt.j.de accusa.l.si cui.§.ijsdem.⁊ de re mili.l.nō oīs.§.a barbaris. ¶ Itē pꝛo hoc.C.de in integrū restit̃.l.si minoꝛē. ⁊ ad exhiben.l.non ignoꝛabit. ¶ Ad cōtraria responsio nō ꝓbat hoc esse ⁊c.s.necessario si pꝛobabiliter sit in rei vē. nō opꝫ pꝛobari pꝛesens sꝫ pꝛeteritū ⁊ ex pꝛeterito pꝛesumit̃ pꝛesens:vt.d.l.siue possidetis. ¶ Itē ad ꝓbationē diutine ꝑstatōis nō seqr̃ obligationē fuisse:vt.s.de ope.lib.l.opis.⁊.C.d̄ vsu.l.creditoꝛ.Sꝫ ad ꝓba. ꝯctus seqr̃ obligationē fuisse:⁊ ꝯn̄ter subesse nisi ꝓbet̃ sublata vt dictū est. ¶ Vltimo collige ar.ꝙ idē sit cā ⁊ actio.⁊ rn̄de vt ex ꝑdictis apparet ⁊ no.s.de edē.l.j.ad fi.gl.magne.Dy.et dixi.C.de edē.l.edita.In gl.assignat dr̃iam huiꝰ gl.hic ītēdit ī act.ꝑsonali si debeat̃ mihi res aliqua ex pluribꝰ causis:vna causarū in iudicio exꝑssa:altera nō tollit̃.secꝰ in reali vbi nulla exꝑssa oēs vna petitiōe tollunt̃.Dy.In gl.ex plribꝰ causis in fi.sol.vt ibi no.Dy.⁊ Ja.de bel.In gl.cū ꝑmo ꝯctus.ibi stichum ex stipulatiōe.s.debitū.Dy.ibi:certi cōdictiōe.s.gn̄ali. Dy.ibi:de act.⁊ ob.l.si is.⁊ fm̄ hoc expone cause.i.actiōes: q̄ dicunt̃ cause causate ab obligatiōibꝰ.Old. Vel alijs modis expone vt dixi.s.in expositiōe tex.In gl. ⁊ causas vocat obligatiōes.certe immo ecōtra.Ol.ibi que sunt cause agēdi.⁊ sic merito pn̄t dici cause causantes. Dy.ibi: statim ab initio.ibi §.deniꝙꝫ.sꝫ si expꝛimo cām in ꝓcessu:idē in ꝑsonali cū eadē sit ratio vt in pn̄ti.§.⁊.j.eo.l.pe.§.latinꝰ.Dy.Vel dic vt.s.in lectura dixi.v̇.dn̄s tn̄ Inn. In ea.glo.in fi.de hoc dixi.s.in lectura.v̇.sexto quere qd in hypothecaria.Dy. In gl.quibus allego meā.⁊ ad me ꝑtinere dn̄ij iuris vel ex qbus est res mea si ab initio cōcurrūt.Dy.ibi.§.ex plurimis.immo melius dic vt ibi not. Dy.In glo.ratio ista.ibi ex hac cā noua.i.nouiter ꝓposita sꝫ nō nouiter q̄sita.Dy.⁊ Ol.ibi pōt dici.vt.s.s.ī ꝑsonali.Dy.In fi.qꝛ nō haberē rei vē.cū dicerē me nō dn̄ꝫ. Dy.

Si quis interdicto. In gl. adipiscēde in fi.qd ecōtra dic vt nota.fm̄ Dy.s.de interdi.l.ij.§.quedā.⁊ pleniꝰ de reg.iu. c.q ad agendū.li.vj. Et no.ex isto.§.ꝙ sola possessio vertitur circa interdicta:ꝓpꝛietas autē circa actiōes.de hoc vide pulchꝛā gl.C.qui legiti.ꝑsonā habeāt stan.in iudicio.l.momētarie.⁊ ꝑ Azo.in summa vti possi.§.j.Aliqn̄ tn̄ ponit̃ possessio pꝛo ꝓpꝛietate.C.de pac.inter empt.⁊ vē.l.in initio.de fideius. minoꝝ.l.ij.de do.inter vi.⁊ vxo.siquidē.de ꝓba.l.ij.ne vxoꝛ ꝓ marito.l.iij.vbi in rē actio.l.j.de pig.si dn̄m.si vēdito pignore agat̃.l.iij.de euic.si cōtrouersie.⁊ de oī agro deser.l.locoꝝ. li.xj.⁊ ecōtra:vt.j.de v̇.sig.l.interdū.Qn̄ꝙꝫ ꝑ nuda possessiōe vt hic ⁊.s.de acqui.poss.l.j.§.si vir.l.naturaliter.§.nihil.⁊ vide qd̄ ibi dixi in fi. ¶ Itē not.ꝙ aliud est pꝛeciū possessionis aliud ꝓpꝛietatis rei:vt.s.vti possi.si duo.§.fi. Et lꝫ hic dicat̃ actiōes dari pꝛo ꝓpꝛietate:tn̄ interdū dant̃ ꝓ possessione: vt no.insti.de interdic.§.j.in gl.iō hoc dicit.⁊ dicā.j.de act.⁊ ob. l.actiōis verbo. ¶ Et faciūt pꝛedicta si egi ꝯ te vt restitueres mihi possessionē alicuiꝰ rei: ⁊ iudex cōdēnauit vt restitueres mihi ipsam rē an valeat talis sn̄ia? De hoc vide ꝑ Rofre.de interdicto de iti.actuꝙꝫ pꝛi.§.sꝫ querit̃.⁊ de salui.iterdi.§.fi.

Si inter me ⁊ te. Ibi:de hēditate. qꝛ glibet ꝯtendit se hēdem insolidū.Dy.ibi: post rē iudicatā.in petitione hēditatis ꝓposita a me ꝯtra te. Dy.⁊ Ja. ibi: nocebit.pꝛo ea parte agēti quā ego possidebā ante motā controuersiā.Dy.ibi:nā si meā esse.s.iudicatū sit.Dy.ibi:iudicatū intelligit̃.i.pꝛopterea est iudicatū esse tuā. ⁊ ideo non ob.mihi excep.rei iudi.nam nō sequit̃ ꝙ sit tua:qꝛ poterit al's potest ⁊c.Dy.⁊ Ja.Et ad hoc cōcoꝛ.qꝛ si ꝓnunciat̃ berta esse vxoꝛ mea per ꝯn̄s nō est alterius ex̄ d̄ spōsa.c.ex parte.⁊ meū est qd̄ possideo ex quo nō apparet alterius esse.j.de ver.sig.l. recte.§.nec falso meū.qd̄ est no.⁊ qd̄ suū non est:scire qs debꝫ ad aliū pertinere:vt.C.vnde vi.l.cū querebat̃.

Euidenter. In gl. ibi ꝯdēnatio.simpliciter.Vel dic ꝙ ꝯdēnati tenent̃ ex sn̄ia viriliter: vt in ꝯꝛijs.nō tn̄ sequitur ꝙ ꝓsit sibi ꝯdemnatio:qꝛ adhuc tenent̃ actiōe ꝑncipali qua possunt insolidum ꝯueniri.⁊ ita hic.nec est verum vt si sit ꝯdēnatus ad.x.simpl'r videat̃ a residuo absolutus:vt no.⁊ dixi.C.si.aduer.rē iud.l.j.⁊ no.ēt.j.e.l.si ex testō.fm̄ verā opi.Preterea nec hec sol.bene pōt colligi ex text.l.ꝯtrarie.⁊ iō solue ⁊ melius vt no.d.l.C.si plu.vna sn̄ia fuerint condem. in fi.vltime glo.Dy.⁊ ibi de hoc dixi.

Si rem meam. A te qui possidebas tpe lit.conte. Et dic. petiero.

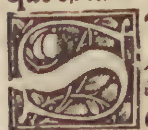
scꝫ rei

sc3 rei ven. Ibi: ꝓbaueris. ⁊ vere nõ eoipso ꝙ cõtrariũ ꝓbat vt glo. dicit. Dy. ¶ Et hoc ideo probat q2 possidebat tpe lit. ꝯte. vt no. C. ad exhi. l. ignorabit. Dy. Et l3 hic gl. dicat h̄ esse cõtra Jo. tñ nõ bene dicit. nã opi. Jo. fuit in. d. l. non ignorabit. ꝙ eoipso ꝙ in initio litis possidebat presumat possidere. ⁊ ideo necesse h3 ꝓbare se desiisse possidere sine dolo: vt hic ⁊ ś. de rei ven. l. si autẽ. §. possidere. Opi. tamẽ Jo. bene fuit in d. l. siue possidetis. ꝙ nõ sit verũ indistincte ꝙ qui olim possedit presumat possidere: vt ibi not. de hoc tñ dic vt ibi dixi ꝑm Odo. ibi: nõ vısum. i. nõ coactũ. q. d. volũtarie probauit nõ tñ cogebat. s3 hec nõ est vera vt predixi. Dy.

Si quis ad exhibẽdum. Not. rõne noue possessiõis quẽ teneri. In gl. qd si iudex. ibi absolutũ iõ. s. q2 nõ possidebat. Dy. ibi: al's. s. si possidebat vel dolo desierat possidere. Dy. ibi: ꝫ. s. q2 ꝑsumit absolut⁹ ꝑpt defectũ ꝓbationũ actoris. qd est notã. ⁊ iõ postea agẽs exceptiõe nõ repellit. Sed ꝙ in dubio videat absolut⁹ ꝑpt defectũ iuris actoris facit. ś. de iureiu. l. fi. Dy. ibi: ex prima cã. s. q2 non ꝓbauit. Dy. ibi. §. affinitatis nam si due cause ĩpedimẽti sunt quaꝝ vtraqȝ ꝑ se ẽ sufficiẽs ĩpedire vna sublata altera supest nõ tollit ĩpedimẽtũ vt ibi dr. Dy.

Duobus. Creditorib⁹. Dy. ibi: ⁊ obtinuit forte ꝑ iniuriã iudicis. Dy. ibi: ille. prior creditor q succubuit. Dy. ibi fili actiõe. i. hypothecaria sicut secũdus egerat ꝯtra eundem. Dy. Instituit. cõtra scõm creditorẽ ⁊ obtinuit. Ibi: si opposuerat. nũc respondet Dy. ibi: nihil aliud. rõne cuius obtinere deberet: q2 nõ ꝓbauit de iure prelationis. Dy. ibi: adiecerit. ⁊ ideo succubuerit. Dy. ibi: obstabit. s. exceptio rei iudica. Dy. In gl. q2 potuit in fi. q2 prior. Ja. In gl. ergo dat intelligi. ibi possit audiri. ⁊ h̄ ẽ bene verũ. ar. ś. de ꝯrio iudi. tute. l. j. §. finito. de neg. ge. l. si autẽ. §. pe. ⁊ de cõpẽsa. l. qd si in diẽ. §. fi. Dy. in scholis. Ibi: de pignore disputauit. i. an res eẽt obligata actori. Dy. ibi: de prelationis iure. s. fuit quesitũ. ¶ Itẽ ibi fuit quesitũ de iure petitoris. hic autẽ de iure possessoris. ¶ Itẽ ibi in rei ven. ar. ś. eo. l. si in rẽ meã. hic in hypothecaria: vt. j. eo. l. si ex sextante. §. latin⁹. Ja. ibi: pone ergo. hic qd nõ formatur alibi nisi hic. Dy. ibi si petis adhuc. ex sñia. Dy. ibi: respõderi põt. s. except. obijcere. Dy. ibi: obijci possit prime. s. petitioni si ex ea agatur. S3 cõtra hoc videt q2 ille exceptiones q̃ possunt obijci prime deberẽt posse obijci actiõe in factũ ex re iudicata que in locũ prime succedit: vt. ś. vt le. no. ca. l. j. §. si qs sub cõditione. cũ si. S3 rñ. ꝙ hoc cõtingit ꝑpter actum sñie que tollit excep. peremptoriã. ¶ Preterea actio in factũ nõ dicitur substitui in locũ prime cũ vtraqȝ duret vt hic ꝑ3. Dy. Et ideo male colligũt hic quidã ꝙ actio surrogata in locũ alterius hic nõ sapit naturã eius in cuius locu3 surrogat. cõtra regulã. ś. si qs cã. l. si eũ. §. q iniuriarum. ⁊ de dona. l. q id qd. q2 hic vna nõ surrogat in locũ alteri⁹ s3 vtraqȝ remanet vt predixi. Est ergo intẽtio huius glo. licet obscure loquat q2 aut agit actiõe in factũ ex re iudicata ⁊ nõ possum opponere excep. pacti. Aut agit prima actiõe: ⁊ tũc opponã excep. pacti si in primo iudicio nõ opposui. Si fatuus esset q intẽderet primã actionẽ ⁊ nõ actionẽ in factum ex re iudicata vel nõ peteret officio iudicis executionẽ sñie. Ibi: potest esse obligata. scõo creditori ꝙ in prima sñia fuit ꝓnũciatũ. ⁊ mihi primo creditori de cuius iure nihil in prima sñia fuit quesitũ nec ꝓnunciatum. Dy. ibi: q2 contra eam. s. actionem in factũ que ex sñia descendit. Dy.

Si ex testamento. Ibi: actũ sit. petẽdo qcqd argẽti legatũ esset. sed in ꝓsecutiõe cause fuit ꝓsecutus tantũ sup mẽsa argenti putãs tm̃ illã legatam esse. Ja ibi: ab eo. s. legatario. Dy. ibi: in iudicio fecisset. puta q2 heres restituere voluit. Dy. ibi eundem. legatarium. Dy. ibi: exceptionẽ. s. ipso iure ita ꝙ nõ erit opus replicatione. Dy. ibi ꝙ. pro q2. Ja. ibi: petitũ. subaudi illud qd ⁊c. Jac. ibi putasset. sic. ś. de transact. l. q cũ tutorib⁹. In fin. nam sñia debet esse petitiõi cõformis: vt. ś. de neg. ge. l. pomp. cõi diui. l. cũ fundus. extra de fimo. c. licet hely. Dy. Et ad hoc bñ. ś. de libera. legata. l. legaui. ibi cũ dãdi verbũ ⁊c. Old. In glo. personali actiõe. ibi vel dic. hec vera. Ray. ibi vt hic dicitur. ⁊ est ratio q2 petitio vnius rei nõ habet cõem finalem effectũ cũ petitione alterius. s3 secus si bene aduertat perpendi põt in plurib⁹ causis simul cõcurrẽtib⁹ in acquisitiõe dñij eiusdẽ rei vt dixi. ś. eo. l. ⁊ an eadẽ. §. actiones. Dyñ. In glo. videtur ergo. qd nõ puto verũ. qd dic vt. j. de doli excep. l. apud celsum. §. item queritur. ⁊ not. C. si aduer. rem iudi. l. j. Nã si duo petita sunt ⁊ iudex in vno ꝯdemnat ⁊ in alio absoluit sñia valet. sed si in vno ꝯdemnat in alio tacet sñia nõ valet: vt ibi no. ⁊ dixi. ergo patet ꝙ q tacet nõ absoluit: al's valeret sñia. Dy. In fi. s3 ibi fuit etiã sñia generalis velut petitio ⁊ hoc subaudi maxime. Ja. Et de hoc dic vt ibi no. ⁊ dixi.

Si cũ argentũ. Ibi: egerim. gñal'r petẽdo qcqd mihi defunct⁹ legauit. Ja. S3 cãm in argẽto tantũ fui ꝓsecutus. Ibi cũ herede. ⁊ succubuerim. Ja.

Si petiero gregẽ. Et succubuero. Ibi: petam. i. scõo iudicio. Ibi: tũc. i. eo tpe quo petij totũ gregẽ. Dy. In glos. s3 nonne. ibi cũ ergo ob. excep. cũ nõ obstet in fi'i. ś. eo. si qs cũ totũ. §. si ancillã. v. s3 in cemẽtis. Ja. In fi. ⁊ hic potuit illoꝝ capitũ restitutio fieri nõ aũt in cemẽtis dũ coherẽt. Et sic no. ꝙ q petit gregẽ singula capita intelligit petere. ar. ś. de le. iij. l. si corp⁹. in princi. in edib⁹ secus: vt. ś. de acqr. poss. l. si vniuersas. ⁊ de vsu. l. eũ q edes. in pñ. Ja. Vñ opi. H. vr verior vt distinguat inter corp⁹ qd cõsistit ex cõtinẽtib⁹ partib⁹ ⁊ nõ separatis: et tũc locũ habeat. d. l. si qs cũ totũ. v. s3 in cemẽtis. ⁊ corpus qd cõsistit ex diuersis pertib⁹ siue reb⁹ separatis vt grex: ⁊ tunc habeat locũ qd hic dr ⁊ ista ẽ veritas. Et est rõ q2 in scõo casu in quibuslibet partib⁹ vr lata sñia cũ sint ptes separate. Dy.

Si fundum. Sñia lata sup fundo obstat in petitiõe vsufr. causalis nõ formalis lata ĩ formali: nõ ob. ĩ causali. h. d. Ol. Et dic ꝙ ꝑmo formalẽ petẽdo succubui. postea supueniẽte dñio nõ ob. excep. in causali. vel primo causalẽ postea formalẽ ⁊ in nullo ob. exceptio. Dy. ibi: petiero. ⁊ succubuero. Dy. ibi: vsuf. causalẽ. Dy. ibi: fundus meus. dicẽs hũc vsuf. ad me spectare ex ea cã ex qua ad me spectabat ꝓprietas. ⁊ hoc subijcit q2 ⁊c. Dy. ibi obstabit. ⁊ hoc verũ in causali. sed in formali nõ obstabit ꝑpter rationẽ que sequitur q2 nõ ex eade3 causa petit ⁊ sic est ratio ad casum subauditũ. Dy. ibi: s3 si vsufr. formalem. Dy. ibi: vendicaui. per cõfessoriã. Dy. ⁊ succubui. Dy. ibi: iterũ de vsuf. s. causa. Dy. ibi: experiar. ꝑ negatoriã. Dy. ibi: prior vsufru. s. formalis. Dy. ibi esse cepit. ⁊ incipit esse causalis. Dy. In gl. ⁊ fuit. ibi euidenter. s3 ibi loquit in casu supioris. l. si hoc ꝑ te admittas. ⁊ ꝯtra te admittes ex consequẽtia. Jac. In gl. iure seruitutis in fi. ⁊ ar. j. eo. l. si is qui. in prin.

Si pro seruo. Ibi fideiussoris. apud creditorẽ serui. Dy. ibi actũ fuit. a creditore serui. ⁊ ꝓnunciatum fuit ꝯctum nõ precessisse. Dy. Si postea. etiã absolutoria lata q2 ꝯctus nõ precesserit. Dy. In glo. facit. ibi vel dic. hec vera. Ray.

Si cum vno. Ibi: actum sit. ⁊ absolutus sit heres. Dyñ. ibi: ꝑsonaꝝ mutatio. No. ꝙ mutatio ꝑsonaꝝ aliã cãm facere vr: vt. ś. e. l. ⁊ an eadẽ. Dy. ibi: de dolo defuncti. ⁊ absolutoria lata. Dy. In gl. nisi vna. ibi. §. fi. contrariũ ibi no. ⁊ qd ibi no. verius est.

Si in iudicio. Ibi: petite sunt. ex stipulatiõe et absolutoria lata sñia. Dy. ibi: verẽdum. i. timẽdum. Et qd subijcit ne noceat. dic q2 nõ nocet etiam si de facto opponat. Ibi nõ cõpetit. de iur. Et qd subijcit opposita. s. de facto. Dy. ibi: eadẽ erũt. a sñia lata sup vsuris non impediat petitionẽ sort; ⁊ officiũ iudicis illi deseruiẽs sup vsuris. Ja. ibi: vsuras tantũ. nõ obstãte ꝙ ex stipu. petẽdo succubuit ꝑm vnũ casum. vel non abstante ꝙ inepte ꝑ se iudicis officiũ sup eis intẽtauit ꝑm aliũ. Ja. ¶ Sed qd ecõtra si lata est in sorte an tenebit in vsuris: dic ꝙ nõ. ar. ś. de cõdi. indebi. l. si. in fi. ⁊ C. de vsur. l. eos. ar. cõtra. C. de fruc. ⁊ litis expen. l. terminato. sed ibi erat accessoriũ debitũ ꝑ officiũ nõ actiõis iure. arg. ad hoc. ś. eo qd certo loco. l. centũ capue. Dy. In glo. officio iudicis in fi. vel dic velit nũc vsuras forte ꝓsequi per officiũ. Nec ob. sñia lata sup vsuris petitis ex vi stipulatiõis. Scõm ꝑmũ dic ꝙ de facto officiũ iudicis ad vsuras intẽdit ⁊ fuit absolutus cũ inepte peterẽ. nã ibi reddita petitiõe sortis cõsequitur vsuras ꝑ officiũ. q2 nec ob. ⁊c. Jac.

Si quis rem. Ibi petierit ꝑ publiciana. Ol. ibi: excep. oppositam a vero dño ꝑ hec verba si nõ eius sit res ⁊c. Ibi aut si res. hec sunt verba replicatiõis. Ja. In glo. s. ita. ibi agẽti publiciana. ⁊ hec vera. Ray.

Si is qui heres. In. §. est in potestate. ibi redhibitoria. ⁊ sic pretoria. Dyñ. ibi: quanto minoris. ⁊ sic ciuili. Ibi: empturus non fuerit. nec quisqȝ alius.

Jac.Qꝛ nulliꝰ precij erat ⁊ ſm hoc refert ad pretoriã de qua in prin.locutus eſt.al's intelligẽdo ꝑut text.iacet videret hic loqui de ciuili.Dy.ibi:egerit.⁊ ſuccubuerit.Dy.

Site. Mutatio cõditionis pſone facit excep.rei iudi.ceſſare.h.d.Et qđ dicit obtuleris.dic ſine mandato.Dy.ibi:petieris.rei ven.⁊ ſuccubueris.Dy.ibi alia eẽ res.No.hãc litterã ꝙ mãdato interueniente res efficit alia.Dy.Jn fi.ſ.primo ſine mãdato.ſcđo cum mãdato.Dy.

Ehi. Propoſita negatoria ⁊ ſuccubui.Dy.ibi:ago.eadem actiõe.Dy.ibi:nata erat.⁊ fundo petito accreuerat.Dy.

Cum de hoc. Jbi:cauſa prima.i.cauſa agẽdi ex qua actio ꝓcedit.Dy.Dis eñ cã pmaria hꝫ magis influere ſup ſuũ cauſatũ ꝙ̃ prima ſcđa cã.⁊ h̃ ꝑut intelligis in pſonalibꝰ vel reali indefinite ꝓpoſita.ſꝫ ꝑut ĩtelligis in reali determĩata dic cãm primã.i.dñiũ vtrobiqꝫ vel ſaltẽ in pma cã ſimpl'r eſſe ꝓpoſitũ.⁊ dic vtrũ ſimpl'r in vtroqꝫ an vel ſaltẽ in pma ꝓpoſita fuerit.Ja.ibi:exiſtimaſſet.ſi tñ a pncipio nõ expſſiſſet.Dy.Et dic appoſita ei excep.rei iudi.agẽti:nũc iure dñij lꝫ ex alia cã venerit ꝙ̃ ea quã primo fuit pſecutus iudicio.Ja.ibi:noua inſtr̃a.i.de nouo reperta.Dy.Jn gl.⁊ ſi qđ horũ.ibi ⁊ no.dic ꝙ inſpecto originis ordine dñium dicitur cauſa proxima ⁊ titulus remota:ſiue vtrũqꝫ vt genꝰ ſiue vt ſpeciẽ vel indiuiduũ cõſideres.ſꝫ ſi dñium vt genus:titulũ vt ſpeciẽ vel indiuiduũ ꝯſideres:titulus đr cã prima:dñium remota.ſicut agẽs vniuerſale magis remotũ eſt a generando ꝙ̃ agens particulare.ſꝫ inſpecto ordine petitionis ⁊ exercitij:vt vtrũqꝫ vt ſpecies vel indiuiduũ conſideratur:titulus eſt cauſa prima proponẽde actiõis:dñium remota.⁊ ita intelligatur hec gl.al's eſſet falſa.Eſt ergo dr̃ia inter ordinem ꝓductiõis ⁊ ꝓpoſitiõis.Dy.qꝛ quantũ ad originẽ cã prima eſt dñium.ſꝫ quãtũ ad ꝓpoſitionẽ dñium eſt cã remota.Zctꝰ vo prima.vt dico talem rẽ ad me ꝑtinere iure dñij:qꝛ emi ⁊ ꝑ traditionẽ a titio accepi:⁊ iđ ꝓpono rei vẽ.⁊ h̃ modo dicit verũ gl.ꝙ cã ex qua ſequitur dñium eſt prima:dñiuꝫ remota.Jn ea.gl.in fi.⁊ ſm hãc gl.cã prima actiõis eſt ſpectãda vtrum ꝓponatur eadẽ vel alia.Et pma pars loquitur gñaliter.Scđa in actione in rẽ tm̃.vel totã.l.reſtringas ad actionẽ in rẽ ⁊ cauſa prima đr dñium:vt ſi cauſa prima ſit eadẽ:qꝛ egit iure dñij:⁊ nũc agit:etiã ſi nõ ſit cã adiecta primaria obſtat exceptio vt hic.nec tñ ⁊c.cãm quã fui pſecutus in prima lite.⁊ nõ repetit.Ja.Jn glo.hoc reſtringas in fi.immo idem in pſonali cuꝫ nulla cã exprimitur vel exprimi intelligitur ꝑ expreſſionẽ obligationis:vt no.d.§.⁊.dixi.s̃.e.l.⁊ an eadẽ.§.actiões.Dy.Vel ſi velis ſaluare gl.dic nec ꝓ ⁊ nõ.Et dic actiõe in rem ꝓpoſita ſimpl'r nõ intereſt quõ eam cauſam remotam.i.dñium ⁊c.Et dic ratione.i.titulo perinde ⁊c.Ja.

Exceptio. Jbi ſucceſſit.titulo vniuerſali.vl' ſingulari.Dy.Jn fi.⁊ ſuccubuit.Dy.Jn glo.ꝑ hoc ꝓbatur.ibi an ſnĩa.vna cũ traditione.Dy.ibi.§.ſubtilius.imo dic vt no.iſti.de offi.iudi.§.fi.⁊.s̃.de publ.l.ij.que incipit.ſunt ⁊ alie.⁊ ibi de hoc bene dixi.⁊ de acqr.poſſ.l.pomp.§.ſi iuſſu.ſ.ꝙ ſnĩa cũ traditiõe trãſferat dñium:vt ibi no.qđ credo verius.Dy.Et eſt caſus ſm Guil.de cu.j̃.de ſtatulib.l.ſtatuliberi a ceteris.§.quintus mutius.vbi de hoc tetigi.⁊ ipſe no.s̃.de iuſti.⁊ iu.l.ex hoc iure.vbi de hoc tetigi.Vel dic ꝙ ſi dñs agat rei ven.ꝯtra poſſidentẽ ⁊ ſuccũbat:iđ qꝛ nõ ꝓbat nõ trãſfertur dñium in reũ.⁊ ſic loquitur hec.l.⁊.s̃.de ꝯdic.inde.l.iulianꝰ.Sꝫ ſi actũ ſit ꝑ aliquẽ ꝯ dñm rei vend.⁊ actor ꝓbauerit ꝑ fas vel nefas dñium ad ſe ꝑtinere:⁊ ſnĩa feratur ꝓ eo:⁊ tũc dñium transfertur:nõ ex eo ꝙ dñs tradidit qꝛ errãs tradidit.⁊ iđ non trãſfertur dñium:vt.d.§.ſubtilius.ſꝫ transfertur ex eo ꝙ res iudicata eſt que ꝓ veritate accipitur:vt.j̃.de reg.iur.l.res iudicata.⁊.s̃.de ſtatu ho.l.ingenuũ.q̃ res iudicata repellit illũ errorẽ.⁊ ſic pt rñderi ad.§.ſubtilius.Dy.Ja.bu.in.d.l.ij.s̃.de pub.vbi gl.vt dixi tenet ꝙ ex ſnĩa trãſferatur dñiuꝫ.facta reſtitutõe tenuit ꝯtrariũ.ſ.ꝙ nõ trãſferatur.⁊ inducebat tale arg.animus agentis id agit qđ intẽdit agẽs ⁊ nõ plus:vt.j̃.de act.⁊ obl.l.obligationũ ſubſtãtia.in fi.⁊.s̃.de trãſac.l.q cũ tutore.⁊.l.cũ aquiliana.ſꝫ iudex dñium trãſferre nõ intẽdit:ſꝫ ſolũ qđ eſt declarare:vt.s̃.de rei ven.l.ex diuerſo.⁊ ſi ſerui.ven.l.ſicuti.§.ſꝫ ſi queratur.ergo ꝑ ſnĩam nõ trãſfertur.Jac.Pro hac opi.facit hec gl.⁊ alia q̃ eſt in.d.l.iul'.de ꝯdi.ide.⁊.s̃.de rei vẽ.l.iter' officiũ.in vl.gl.⁊ ꝓ h̃ etiã bene facit gl.q̃ eſt inſti.q.mo.ius pa.po.ſo.§.pe.que incipit.ergo non tollitur.⁊ alia q̃ eſt.s̃.de ꝓcu.l.põp.§.ſꝫ ⁊ is.que incipit.no.in rei vẽ.Dñs aũt Odo.C.de ꝓbatur.l.poſſeſſiões.ſeq vr̃ hãc opi.in hec v̄ba.No.ex.l.iſta ꝙ ſi iudex pronunciat rem meã eſſe vr̃ ꝙ dñium ſit meũ.Sꝫ dic ꝯtra qꝛ ꝙ̃uis ꝓnũciet rẽ meã eſſe:ipſa tñ ſnĩa nõ dat mihi dñium ſed declarat ſolũ ius vetus:vt.d.l.ex diuerſo.§.j.s̃.de rei vend.⁊ ſi ſerui.ven.l.ſicuti.§.ſꝫ ſi queritur.Odof.Hãc ẽt opi.tꝫ Cõpo.ex̃ de elec.c.qđ ſicut.v̇.itẽ q̃ri põt.de ꝯfirmato cuiꝰ electio nõ tenet ibi ⁊ inducũt ſimile ⁊c.⁊ ꝓ hoc.j̃.e.l.penul.§.latinus.v̇.rñde.ſi de ꝓprietate.vbi de hoc tetigi ſm Ja.de are.¶ Pro prima opi.ꝙ ſnĩa cũ reſtitutiõe trãſferat dñium:facit gl.vlt.q̃ eſt.C.vbi in rẽ act.l.ij.hoc ẽt innuit glo.pe.ex̃ de offi.ordi.c.paſtoralis.⁊ de cõceſ.prebẽ.vel eccl'ie nõ vacantis.c.propoſuit.in glo.pe.⁊ ibi per Jnno.in vlti.glo.⁊ qꝛ ex ſcđo decreto transfertur dominiũ:vt.s̃.de dam.infe.l.ſi finita.§.iulianus.cũ ibi nota.⁊ ſi ex noxali cauſa agatur.l.ij.§.fi.⁊ ꝓ hoc.C.de preto.pigno.l.j.⁊.s̃.de acqui.poſſ.l.iuſte.cũ ibi nota.⁊ no.in glo.eo.titu.l.pomp.§.ſi iuſſu.Cy.etiã late diſputat hãc queſtionem C.cõia vtriuſqꝫ iudi.l.j.in additionibꝰ ſuis poſt lecturam.Et arguit primo ꝙ nõ.qꝛ tradens tradit tanꝙ̃ ſit illius.tibi tradit.⁊ ſic errat vt.d.§.ſubtiliꝰ.Jn cõtrariũ allegat qꝛ iſta ſunt paria traditionem fieri a dño ⁊ dñium trãſferri a non dño ⁊ parari cãm vſucapiẽdi ſeu publicianã:vt.s̃.de ꝯtrahẽ.emp.l.clauibꝰ.⁊ de publi.l.eũ q.j.rñ.Sꝫ lex eſt expreſſa ꝙ vbi non dñs tradit ex cã rei iudic.cõpetit publiciana.vt di.l.ij.in fi.s̃.de publi.al's eſt.iij.⁊ ĩcipit.ſunt alie.ergo vbi dñs tradit trãſfert dñium.Quid ergo in tãta gloſ.⁊ doctoꝝ varietate tenebimus:Frã.acc.tenebat ꝙ ꝓpter autoritatẽ rei iudi.trãſferatur dñium.⁊ ita addit ad gloſ.d.l.ij.al's.iij.s̃.de publi.vbi antiqua gl.tenebat ꝯtrium.Et hãc etiã opi.tenet Dy.d.§.qđ iuſſu.vt ibi dixi.⁊ ẽt hic vt.s̃.in pn.huiꝰ additiõis dixi.Hanc etiã opi.ſeqtur Ja.de ra.⁊ ſic ꝓbat.lex eſt expreſſa dicẽs ꝙ res minoꝝ nõ pñt alienari ſine decreto.vt.C.đ admi.tu.l.lex q tutores.ſꝫ ſi res minoris ex cã iudicati traditur trãſfertur dñiuꝫ:vt s̃.de rebꝰ eoꝝ.l.iij.§.itẽ queri.¶ Jtẽ vr̃.l.expſſa ꝓ hac opi.s̃.de vſuca.l.ſi ꝑ errorẽ.¶ Jtẽ ſicut dictũ eſt paria ſunt.traditionẽ fieri a dño ⁊ trãſferri dñiuꝫ vel a nõ dño ⁊ cõpetere publicianã.ſꝫ ſi petorẽ tuũ ⁊ detuliſti mihi iuſiur.dicit lex ꝙ q̃ritur mihi publi.vt.s̃.de publi.l.eũ q.§.ſi petenti.ergo ſic eſt in ſnĩa.¶ Jn ꝯtriuꝫ ſic arguit quotiẽs qs tradit mihi rẽ meã vt meã nõ trãſfertur dñiũ vt.d.§.ſubtilius.Preterea qđ nr̃m eſt ſine volũtate nr̃a vera vel interpretatiua a nobis auferri nõ põt.ſꝫ volũtas iudicis reputatur volũtas partis:vt.C.de euic.l.ſi ob cãm.Sꝫ ſi petis a me rẽ meã et ꝓbas ꝑ falſas ꝓbationes tuã eẽ ita ꝙ iudex me cõdẽnat ⁊ cogit tibi reſtituere:ego nunꝙ̃ cõſentio ꝙ in te trãſferatur dñium:nec iudex qui ſolũ declarat.Jſta eñ ſnĩa eſt declaratoria nõ noui iuris ĩtroductoria:vt.s̃.ꝓbatũ eſt.igitur nõ trãſfertur dñium:vt.j̃.de reg.iur.l.qđ noſtrũ.Et hãc opi.tenẽt Pe.⁊ quidã alij moderni.Ad ar.ꝯtria rñdent.Primo ad.§.itẽ queri.qꝛ ibi agebatur actione perſonali ad rẽ.ſed hec nõ eſt bona reſpõſio qꝛ ibi dicit petitur.⁊ ſic agebatur reali qꝛ petitio eſt in rẽ:vt.j̃.de act.⁊ obliga.l.actio in perſonã.Sꝫ dici põt ꝙ ibi abutitur verbo petitiõis ſicut ⁊ al's.s̃.de vſuc.l.nõ ſolũ.§.ſi mihi.Ad.l.ſi per errorẽ de vſuc.rñdent eam cõuertẽdo ꝯtra allegãtes.⁊ dicit Pet.eſſe caſum ꝓ ſe qꝛ ibi dicit tex.ex adiudicatiõe ceperim poſſidere ⁊c.ſꝫ pars q̃ adiudicatur in diuiſorio iudicio ꝑ iudicẽ eſt ſolum pars quã ſocius meus mihi tradit vt ſuã.pars autem quam tradit vt meã nõ đr adiudicata ſꝫ reſtituta.Cũ ergo ibi dicatur vſuc.ex adiudicatõe ꝓcedere pꝫ ꝙ vbi iudicis autoritate res traditur nõ vſucapitur pars q̃ traditur accipiẽti vt ſua ſꝫ ſolũ pars que traditur vt tradẽti.⁊ ſic intelligit Pe.dictã.l.ſi ꝑ errorem q̃ ſic ſubtiliter intellecta videtur caſus ꝓ eo.Ad.l.eũ q.§.ſi petenti.rñdet ꝙ ibi agebatur pſonali ⁊ iuratũ fuit rẽ ſuã eſſe vel ad ſe ꝑtinere.⁊ ita dicit ibi gl.q̃ tñ eſt inimica text.ſm Pe.qꝛ immo agebatur reali:⁊ iđ ipſe dicit tradit rem a dño ⁊ trãſferri dñium.vel a nõ dño ⁊ trãſferri publicianã paria ſunt.veruꝫ eſt in publiciana regulari.publiciana eñ regularis eſt q̃ cõpetit ꝯ quẽcunqꝫ preterꝙ̃ ꝯtra dñium.irregularis eſt q̃ cõpetit etiã ꝯtra dñm.vnde in regulari publiciana verũ eſt ꝙ traditione facta a nõ dño cõpetit vbi traditiõe facta a domino transferretur dominiũ.ſꝫ nõ ſic in publiciana irregulari q̃ datur cõtra dñm vbi nõ trãſfertur dñium re tradita a dño qꝛ cõpetit publiciana ꝯtra eũ.⁊ ſic intelligit Pe.dictũ.§.ſi petẽti.Moderniores ſequuntur primos ꝑ.l.s̃.de ſtatuli.l.ſtatuliberi a ceteris.§.quintus.vbi videtur caſus ꝙ ſnĩa trãſferat dñiuꝫ in realibꝰ act.vt ibi dixi.Cy.Quilibet in tãto diſcrimine eligat qđ ſibi placet.⁊ de hoc etiã dixi.s̃.de rebꝰ eoꝝ.l.iij.

Iudicate. Sententia lata in cauſa liberali cõtra vnum heredem de equitate nocet alij heredi.hoc dicit.Jac.Jbi:obſtare non poteſt.dic aut coheres eſt iuſſus manumittere

mittere vt solus grauatꝰ: ⁊ tũc manumittat soluta estimatiõe iuris cohẽdi vel ẽt añ si ẽ obligatꝰ soluẽ litis estimationẽ: vt s. õ fideicõ. liber. cũ quasi. §. si plures. ⁊ C. de fideicõ. liber. l. si donatã. Aut est iussus manumittẽ vt grauatus cũ alio: ⁊ tũc obtinet. l. ista. snĩa manumissiõis nõ vetat defensionẽ cohẽdi q nõ litigauit. nec iure cõi: vt in pn. cũ res inter alios acta alij nõ noceat. nec iure singulari quasi lata sit snĩa ꝓ libertate cũ nõ sit lata ꝓ cõpetẽte sȝ ꝓ cõpetitura: ex quo ↄstat adhuc eũ seruũ: vt ibi. nec ĩ seruitute ⁊c. si nõ hẽat ↄ hũc defensionẽ cũ ptoris snĩam ↄ eũ latã seruari opȝ: vt instãte seruo ↄ aliũ ꝭm snĩam manumittat: ⁊ pstita sibi ꝑ seruũ estimatiõe partis cohẽdis: pstãda ꝑ se cohẽdi ꝭm legẽ. C. de ꝭuo cõi manumis. l. j. s. de libe. cã. l. duobꝰ. ⁊ de le. ij. cũ filiꝰ. in pn. Et intellige ꝙ ↄ hũc cohẽdẽ nitebaꝛ seruꝰ ex sola snĩa. nã eũ grauatũ nõ ꝓbauit. sȝ potes his legẽ illud. ita tñ ⁊c. vt ↄiũgas post illud ꝭuare non põt. ⁊ nihilominꝰ loco suo ꝓbat qõ dixit ꝑ simile. nã ⁊ cũ ⁊c. q casus est filijs oĩo si itelligaꝛ in fideicõmissaria libertate. ꝙ si in directa in h̃ differt ꝙ seruꝰ vẽdicãs directã dat ei q obtinuit in querelã. sȝ in fideicõmis. dat ꝑ mediã ꝑsonã scripti hẽdis. Ja. ibi: nec in seruitute. rñdet tacite obiectiõi. Ibi: vꝛ peti. ꝑ eundẽ. Dy. ibi ꝓ libertate cõpetẽte. quo casu fieret preiudiciũ oĩbꝰ: vt. s. de libe. cã. l. diui fratres. ⁊ de statu ho. l. ingenuũ. Ol. ibi: sȝ ptoris. ꝓ libertate snĩam ferẽtis. Old. ibi: qõ tenuit. ita ꝙ filiꝰ obtinuit ⁊ alter succubuit. Dy. ibi: duobus. s. filijs exhẽdatis. Dy ibi obtinuit. ⁊ alter succubuit. dy. ibi: victoris. in querela. Dy ibi manumissiõis. in pn. huius. l. Ibi ↄsulaꝛ. ꝑ pstationẽ estimatiõis partis ad eũ ptinẽtis. dy. In gl. duo possidebãt. ibi dicaꝛ liber. ex alia snĩa. In gl. quominus. ibi agẽte. i. defendẽte. Dy. In glo. s. cũ aduersus in fi. vel tertio nec in seruitute ex libertate. cũ in ea nõ videaꝛ possessio vꝛ peti post rẽ ⁊c. qꝛ nõdum ex cã fideicõ. manumissus. Et qõ sequiꝛ ꝓ libertate. s. cõpetẽte. cũ ita ꝓnũciatũ nõ fuerit. Ja. In glo. vlt. in fi. nã partẽ sui precij prestabit victori iste q est manumittẽdus: vt. s. de libe. causa. l. duobus.

Si debitor. Lata snĩa ↄ debitorẽ nocet creditori hypothecaria agenti. h. d. Ibi: non admonito. i. ignorante. Ibi successisse nõ videꝛ quo ad hoc vt obstet exceptio rei iudi. agẽti hypothecaria. Dy.

Ex sertante. Si aliqs ꝓponat simpl'r petitiõe hẽditatis nõ expssa cã ⁊ succubuit qualẽcũqȝ cãm in iudicio ꝓsequaꝛ obst. exceptio rei iud. ẽt si agat ex alia cã quã nõ fuit ꝓsecutꝰ. Dy. ibi: faceret qõnẽ. in ꝓsecutiõe cause dicẽdo testm̃ eẽ ĩutile: qꝛ si ab initio certũ est ꝙ nõ obst. exceptio. Dy. ibi: petijt. simpl'r ꝓponẽdo petitiõe hẽditatis. sȝ in ꝓcessu declarauit iõ se petere: qꝛ testm̃ erat ĩutile. Dy. ibi: obstabit. ei duabꝰ rõnibꝰ: qꝛ in toto ↄtineꝛ pars vt. s. e. l. si qs cũ totũ. ⁊ qꝛ eedẽ sunt ꝑsone eadẽ cã agẽdi ⁊ idẽ corpꝰ: vt. s. e. l. cũ q̃riꝛ. ⁊ ll. sequẽtibꝰ. Dy. ꝓposuerat em̃ petitiõe hẽditatis nõ expsso ex testõ vel ab intestato. ⁊ iõ sibi ⁊c. In gl. i. vitio. ibi ꝑdit hic. i. ĩ casu huius. l. Ibi testamẽti queraꝛ. quãtũ ad casum huiꝰ. l. Dy. ibi. ⁊. §. eãdem. sȝ ad h̃ ob. s. e. l. si mꝛ. in pn. ꝭm quosdã. ibi spãle in mꝛe. vel ibi restituiꝛ ꝓpꝛ iustũ errorẽ. Ja. ibi: ꝙ nõ. ⁊. l. de codicillis. alio casu loqꝛ. Ja. ibi. §. actiões. sȝ tñ replicaꝛ: vt. C. de iudi. l. lȝ. ⁊ no. d. §. actiões. Dy. ibi: nõ expssa cã. s. ab initio. Dy.

Latinus largus. Scȝ rñdit. Uel dic paulo cõditori huiꝰ. l. salutẽ ⁊ fraternã dilectionẽ. Et primo ponit thema ⁊ qõnẽ. Scõo allegat ↄ primũ creditorẽ ꝓ scõo. Tertio ꝓ primo ↄ scõm ⁊ rñdet ad ar. inductũ ꝓ scõo. Quarto decidit qõnẽ. Quinto auget dubium qõnis ⁊ illud dubiũ remouet. Scõa ibi. rñdi si de ꝓprietate ⁊c. Tertia ibi. ꝙ si possessor. Quarta ibi. ⁊ ꝓbabilius. Quinta ibi. in ꝓposita. Ol. Et collige pulchrũ modum arguẽdi. Et dic casum summariũ. si heres prioris creditoris acqsiuit dñium rei obligate: ⁊ posterior creditor agat ↄ eum ⁊ obtineat: si in primo iudicio nõ est quesitũ de iure prioris creditoris põt postea agere ↄ posteriorẽ hypothecaria actione. Nec ob. sibi exceptio rei iudi. nec dñium pignoris postea acquisitum. h. d. Ray. Ibi trãsigereꝛ. i. trãsactio fieret. Dy. ibi: rerũ hẽditariarũ. quarũdã. Dy. ibi: facta ẽ. ex cã trãsactiõis. Dy. ibi: ꝓpriũ. s. ipsius titij. Dy. ibi: pacti tradidit. ⁊ obtentu fructuũ q veniebãt in petitionẽ suã hanc actionẽ remisit. Ja. Et ita meuius heres prioris creditoris acquisiuit dñium pignoris ⁊ hoc faciebat vnã dubitationẽ q̃ in fi. remoueꝛ. Dy. ibi: ꝓsecutus est. agẽdo hypothecaria ↄ meuiũ creditorẽ primum cui traditus erat fundus ex causa transactiõis. Dy. ibi exequi possit. ⁊ videꝛ ꝙ nõ ꝓpter alleg. q̃ sequiꝛ. Ol. ibi: rñdit. s. latinus. vel. s. paulus. l. ↄditor. ⁊ dic nõ determinãdo sȝ allegãdo cõtra meuiũ creditorẽ primũ. Dy. ibi: ꝓnunciatum fuisset. s. rem esse actoris. Dy. ibi: ei petẽti. s. iterũ rei vẽ. secus si hypothecaria vt. j. diceꝛ. ⁊ hoc cũ ꝓnunciatũ fuit de iure petitoris nõ possessoris. Odo. Et est ar. ꝙ ex snĩa lata in rei vẽ. nõ trãsmittatur dñium in actorẽ ꝭm quã ꝓnunciatũ fuit rem esse suã. sed põt dici ꝙ hic reus nõ restituit. Ja. de hoc plene dixi. s. eo. l. exceptio. Ibi: ꝙ si possessor. rei ven. cõuẽtus. Dy. ibi: exceptio. i. allegatio snĩe cõtra se late. nã non est ꝓprie exceptio. Ol. ibi: cũ autẽ. nunc rñdet ad ar. inductũ ꝓ scõo creditore. Ol. ibi: ⁊ ꝓbabilius. nũc respõdet qõni. Ol. ibi excepꝛ. creditori priori. Ol. ibi: de sola obliga. s. an fundus esset obligatus scõo creditori agenti hypothecaria. Old. ibi: me illud mouet. ad dubitãdũ ↄtra creditorẽ priorẽ nũc hypothecariã intentantẽ. Old. ibi: dñio acquisito. s. creditori priori. Ol. ibi: neqȝ. sub. ⁊ videꝛ extinctũ esse neqȝ em̃ ⁊c. Ol. ibi: cõpetit. not. ꝙ vbi efficacius ẽ ius pignoris iure dñij: ibi nõ obstãte dñio hypothecaria põt intẽdi vt hic. nã ⁊ quo ad prescriptionem nõ obest dñium qõ cõtra ius alterius defensionẽ nõ pstat. vt C. si aduer. credi. l. ij. qõ metus cã. l. si vi vel metu. ⁊. s. de vsuc. l. sequiꝛ. §. si rem. ⁊ sic põt intelligi. C. õ iure do. l. in rebus. ad trebel. auꝛ. ↄtra rogatus. ⁊. j. de capt. l. in bello. §. si qs seruũ. Jac. ¶ Sic ergo no. ex hoc fi. huiꝰ. l. ꝙ licet pignꝰ extinguaꝛ si creditor efficiaꝛ dñs pignoris: tñ remanet hypothecaria. et de hoc hic in gl. sic ⁊ al's tolliꝛ crimẽ ⁊ tamẽ remanet exceptio que cõpetebat ex crimine sublato: vt not. xxvj. di. c. deinde. in glo. q̃ incipit. vꝛ ergo in fi. ipsius gl. ¶ Itẽ societas finiꝛ ⁊ durat actio ꝓ socio: vt. s. ꝓ socio. l. verũ. §. in hẽde. Idẽ in mãdato vt. s. mã. inter causas. §. j. ⁊. l. si precedẽte. ij. rñ. Et in precario: vt. s. de preca. l. quesitũ. §. vlt. Idem in actiõe tutele. s. de his q no. infa. l. furti. §. pe. de fideiusso. tu. l. cũ ostẽdimus. ⁊. C. de here. tu. per totũ. Et ad declarationẽ huiꝰ materie bene facit. C. si antiquior credi. l. j. cũ his q̃ ibi not. ⁊ dixi ꝭm vltramõtanos. ⁊ glo. q̃ est. s. de pigno. act. l. si rem alienã. ij. que multũ videꝛ cõtra opi. predictã. ⁊ vide aliã glo. que est eo. tit. l. ⁊ eleganter. in prin. ⁊ aliã que est. C. de here. act. l. j. in vlt. glo. ⁊ qõ not. d. l. in rebꝰ. C. de iure do. ⁊ auꝛ. cõtra rogatus ad trebel. ⁊ ff. ad trebel. l. debitor. ⁊ q potio. in pig. ha. l. qui a debitoribꝰ. ⁊ qõ no. ꝑ Azo. in summa de luitione pig. ⁊ ꝑ eundẽ in summa de iure do. §. pe. ⁊ qõ no. s. de distra. l. pe. ⁊ emptor põt accipe iura cessa ꝓ munimine rei empte: vt. C. man. l. ꝑ diuersas. ⁊. l. ab anastasio. In glo. s. q tũc possideat. ⁊ nũc agit. Ja. In glo. qꝛ res sua. ibi nõ durabit dñs. sȝ ⁊ hic põt dici ꝙ nõ fuit dñs. Jaco. vt sequiꝛ in glo. sed verius est ꝙ accipientis facta fuit: vt. C. de tranfact. l. si ꝓ fundo. ¶ Itẽ nõ fuit fundus hereditarius sed proprius vt littera dicit.

¶ De diuersis ⁊ tpalibus prescriptionibꝰ. Rubrica.

¶ Super rubrica. De diuersis prescriptionibꝰ hic no. in gl. ⁊ plenius vide in brocardis de pscriptiõe. Et ad istã materiã prescriptionũ: vide qõ no. C. de prescripꝛ. lon. tẽ. sup rubrica. ¶ In gl. ij. rubrice. ibi. l. ĩ oĩbꝰ. vt no. s. de vsuc. l. vsucapionẽ. Ja. Et de materia huius gl. inquãtũ tractat de tꝑe vtili ⁊ cõtinuo vide qõ no. C. de tẽ. in integ. resti. l. fi. Ibi: nõ queriꝛ dominiũ. s. directũ sȝ vtile sic: vt. C. de prescripꝛ. xxx. an. l. si quis emptiõis. Dy. ibi posita sup. l. j. ⁊ ibi de hoc satis dixi. ⁊ q̃ sit ratio dic vt not. C. de edi. diui adri. tol. l. vlti. circa fi. Dy. De diebꝰ vtilibꝰ. j. e. l. j. Et de frequẽtia. Et an seruꝰ agere possit. Et an iusto impedimẽto impeditus teneaꝛ mittere ꝓcur. Et an q debebat cõparere certa die al's eẽt excõicatus si excõicatus sit iuste impeditus. De die bissextili an cõputeꝛ in tꝑe instãtie vel dilatiõibꝰ. j. eo. l. in tꝑe. De prescriptiõe prediorũ ⁊ mancipiorꝫ. j. eo. l. longe. Quãdoqȝ currit tp̃s stipulatiõi serui hereditarij vel dñi ab hostibꝰ capti. j. e. l. si seruꝰ. An vitiũ autoris noceat singulari successori. j. eo. l. an vitiũ. Et de herede vniuersali. ea. l. §. j. Si duobꝰ per eũdẽ diuersis tꝑibꝰ est vẽdita res cui ꝓsit accessio. ea. l. §. si duobus. An barbitõsor vel alius artifex q stetit. xxx. an. in vna vicinia possit ꝓhibere aliũ ibi venientẽ ⁊ lucrũ sibi auferentẽ. j. e. l. si quisquã. Et an habẽs molendinũ inferiorẽ possit ꝓhibere volentẽ facere superiorẽ. Et an doctor possit ꝓhibere fabrũ ne impediat fabricando. A quo tꝑe incipiat currere fisco prescriptio in bonis vacãtibꝰ. j. e. l. inter quattuor. ⁊. l. ĩ oĩbꝰ. An ignorãtia hẽdis vniuersalis ꝓsit cõtra malã fidẽ pdecessoris. j. eo. l. cũ heres. Qõ exceptio q̃ obstabat vẽditori obstet emptori. j. eo. l. creditor. De prescriptiõe ↄtra fiscũ in bonis vacãtibꝰ. j. e. l. ĩ oĩbꝰ. Et vsqȝ ad qõ tp̃s audiaꝛ fiscus cõtra eiꝰ rõnes cancellatas. ea. l. §. j. De accessione possessionis autorꝫ ⁊ successorꝫ. j. eo. l. de accessionibꝰ. Et de regula si vinco vincentẽ te fortiꝰ te vincere debeo. An ambas. redeũtes de mane debeãt habere fa-

lariū totius diei.ſ.e.l.in vſucapiōib⁹. Et an cōputetur tp̄s de momēto ad momētū. An ꝓcur. datus ad vēdēdū poſſit cōſti tuere alium ꝓcur.ea.l.§.itē adÿciēdum. Et an poſſit qs cōſtituere ꝓcur.ad faciendum aliū ꝓcur.

☞ Impedimēto iuſto detēt⁹ an teneať mittere ꝓcuratorē.

Elia tractatus. Ibi frequēs. ſub. ⁊ illi dies vtiles ſunt qb⁹ qs habet ptātē experiūdi p ſe vel aliū ita ꝙ nō impediať agere: vt.ſ.dicet. ⁊ ad frequētiā de qua hic dr̄ habes ꝯcor. in gl. ⁊ bene facit licet gl.nō alleget.ſ.ō vſuc. l.iuſto. Ibi: ſufficit reo. vt poſſit allegare contra actorē ceſſiſſe dies vtiles.q.d. ⁊ hoc bn̄ requiriť ſȝ nō ſufficit. Dyn̄. Credo hāc apoſtillā corruptā q: l.iuſto. h̄ nō dicit. Ibi: apud hoſtes. ſit actor. Ja. ibi neminē fugit.i.noticiā alicui⁹. Ibi: cedūt.i.in numero vtiliū ꝯnumeranť. Dy. In fi. de iure ⁊ de facto. Dy. In gl. ꝙ ō actore. ibi.l.j.in fi. hoc nō valet q: in vtilib⁹ dieb⁹ ipſo iure nō currit. Dy. In fi. ſȝ Dy. placȝ ⁊ Cy. vt not. C. de tēpo.in inte.reſti.l.ea que. ⁊ etiā in ꝯrio approbať. Sȝ ꝓ opi.gl. ꝙ nō ſit vera iſta ſo. facit ter.l.ꝯrie. dū dicit intueri eīm debem⁹ ⁊c. vbi vr̄ ponere ꝓ ꝯſtāti ꝙ erat talis cā ī qua ſeru⁹ agere nō poterat. ⁊ qḋ poſtea ſubÿcit nō an is agere ⁊c. Sȝ dici poſſet ꝙ iſta eſt bona reſpōſio ad illū ter. nō an is ⁊c. qḋ verū eſt ꝙ ſeru⁹ nō pōt agere habito reſpectu ad cām regulariter. ſȝ in cā momētarie poſſeſſiōis vel in poſſeſſione abſenti turbata bn̄ pōt agere. In gl. hic queriť. ibi item vnū ꝓ eo.ſ.actore.ſ.q: pōt agere qn̄ vult vel vt nō currat tp̄s niſi poſſit agere. Dy. ibi: itē quo ad aliud.ſ.imputať actori vt dies currāt. Dy. Et de iſta qōne gl. an iuſto impedimēto detentus † teneať mittere ꝓcur. no. ꝓ oēs eꝫ de dolo ⁊ cōtu.cuȝ dilectus. ⁊ de ꝓcura.c.querelā. v.q.iÿ.ſi egrotās. in glo. ⁊ per Archi. ⁊ ſatis dixi.ſ.de re iudi.l.queſitū. ⁊ pleni⁹. C. de ꝓcur. l.vlt. M. de fano dicebat ꝙ ſi infirmitas vel aliud impedimētum veriſimiliter eſſent ita lōga ꝙ inſtātia cauſe periret ꝙ ſi eſſet iudex cogeret tūc eū facere ꝓcur. ar.ſ.de iudi.l.ſi lōgi⁹.j. rn̄.ſ.de iniur.l.ſed ſi vn⁹.§.qḋ autē. de fer.l.iÿ. de arbi.l.ſi qua. de ꝓcur.l.aut longa. de vacatiōe mune.l.pretor.§.fi. ⁊ de officio preſidis.l.ſenatus. M. de fa. ⁊ Odo. poſt multa allega. videnť ſentire ꝙ actor teneať mittere: reus nō ꝓ ratiōes hic tactas in gl. ⁊.d.l.iÿ.§.ſi qs in iudicio.ſ.ſi qs cau. ⁊ ꝓ hoc. C. de dila.l.ſi quādo. ⁊ de tēpo.in inte.reſti.l.petēde. ⁊ de hoc pleniſſime no. per Hoſti. in ſumma de ꝓcur.§. ⁊ in qua re.v.ſed nūquid ſi aliqs eſt iuſto impedimēto. ⁊.v.ſe. Gui. de ſuȝ. indiſtincte tenet ꝙ mittere nō teneať. al's nihil ſibi prodeſſet excuſatio iuſta. ⁊ dicit ꝙ ſi ꝯtra eū ꝓcedať ꝙ proceſſus eſt nullus vtpote factus ꝯ leges: vt. C. de legi.l.nō dubiū. ⁊ ita tenet.d. l.vl. C. de ꝓcu. ℂ Quid ſi iudex excōicauit aliquē niſi corā eo cōpareret tali die. iſte ea die fuit iuſto impedimēto detentus ita ꝙ nō cōparuit: nūqd erit excōicat⁹.ō h̄ dic vt no.ꝑ Arch. eꝫ de ſen.excō.c.venerabilib⁹.li.vj.in gl. hic quero pone. ⁊ vide ad hāc materiā ꝙ ibidē no. ꝑ eū in gl. q̄ incipit. de elec.c.ſi qs iuſto. In gl. ſȝ nōne. in fi. ⁊ pȝ.ſ.qs or. in bonor. poſ.ſer.l.iÿ. §.in bonor. Ja. ℂ Et no. aureā regulā quā ponit hic gl.ſ.vt quo caſu dies vtiles ipſo iure nō currūt: eo caſu in cōtinuis datur reſtitutio. ⁊ hoc iā centies allegaui. ⁊ probať hec regula in textu dicti.§.in bonor. Dy. ⁊ Ol.

In tpe. Ibi: intercalari die. non ꝗ cōputať intercalaris dies. Dyn̄. ibi: quo lis perÿt. vel p̄ncipalis inſtātia trieni vel bieni: vt. C. de iudi.l.ꝓperandū. ⁊ vt īfra certū tp̄s crimialis qḋ termineť ꝑ totū. vel cā ap. vt. C. de tem.ap.ꝑ totū. In fi.ſ.in primo ꝓcedenti caſu. Dy. In gl. redhibitoria. ibi vtili.ſ.tpe. Dy. In glo. vel lege ſine interrogatiōe. ibi vel cū interrogatiōe. hec vera. Dy. ⁊ Ray. Et ꝓ iſta ſo. facit.ſ. de ſtatulib.l.cū heres.§.ſtichus. Et ſolu. Jo. poſſet cācellari ſm̄ eos. Ray. et Dy. ibi ſm̄. H. ad h̄ q: refert vtrū naturaľr an ciuiľr res deſiciať: vt.ſ. de cap.di.l.tutelas. Ja. opi. Jo. dicit Ol. viorē.ol.

Longe. In glo. vl. ibi frauduléter fiebat. ⁊ ꝓpterea nō longi ſȝ lōgiſſimi tpis preſcriptio locū habere nō pōt: vt ibi. qḋ nō vr̄. nā certuȝ eſt ꝙ bonafide poſſidere in caſu nr̄e.l. nihil dȝ ꝓdeſſe quo ad preſcriptionē: q: vbi lex iubet vſuca. ⁊c. vt ſ. de vſuca.l.vbi lex. Sȝ rn̄deo aliud eſt inhiberi vſucapionē expſſe quo caſu loquit.l.ꝯria. aliud tacite.ſ.ꝓhibēdo alienatiōnē: vt.l.queadmodū. ⁊ ſic ꝓ ꝯn̄s vſucapionē: vt.j. de v.ſi.l. alienatiōis. quo caſu hȝ locū qḋ hic dr̄: vt ⁊ de minore no.d.l. vbi lex. Dy. ibi: ergo nec vſucapi.q.d. iſtud ar. eſt ꝓbabile nō

neceſſariū. Ray. ibi.§.ſi vo ꝑ latitudinē. imo ecōtra. vn̄ alleg. ſ. de ſer.vr.pre.l.ſȝ ſi inter me. Ja. ſic ꝗ eodē tpe iplebiť pſcriptio in predÿs ⁊ mācipÿs. ar.ſ. de vſuca.l.eū q edes. Ja.

I ſeruus. Ibi: continuo ad h̄ opponit gl. de.l.ſi ſeru⁹ hēditari⁹.j.ō ſtip.ſeruo. vbi dr̄ ꝙ tp̄s cedit a die adite hēditatis ex quo dn̄s ē reuerſus ab hoſtib⁹. ℂ Sȝ dic ꝙ ibi dn̄s fuit ſtipulatus ſeruo vel hedi futuro. hic ſimpľr vel ſibi. ℂ Itē hoc intelligiť in his q̄ habēt tpa cōtinua. nec ob.ſ.e.l. j. Ja. Vel melius illa ſtipulatio qua ſtipulať ſeru⁹ hēditari⁹ heredi futuro hȝ cōditionē ſicut ⁊ illa qua ſtipulať dn̄o captiuo: vt.j. de v.ob.l.interdū.§.ÿ. ⁊ vr̄ nō currere tp̄s ante reuerſionē dn̄i ⁊ aditionē hereditatis: vt in.l.ꝯria ſi ſeruus. ⁊. C. de pſcri.xxx.an.l.cū notiſſimi.§.illud. ſecus ſi ſibi vel ſimpľr ſtipuleť: vt hic. Ja. In glo. ibi alioqn.i.ſi cōſiderem⁹ cōditionē ſtipulātis nō ꝓmittētis. Dy. ibi: ꝓ quos reos. Dy. In gl. iudicio ſiſti. vel ꝓ debito hēditario vel dn̄o ſimpľr ſtipulando. Ja. In gl. qui ita. in fi. vel adeſſe vr̄ ꝓ actiōis natiuitatē. Ja. In gl.ſ.l.j. cōtra. ibi itē facit vt creditoris impedimētū a debitoris impedimēto diſtinguať. Ja. In ea.gl. in fi. ſol. ibi creditori nil poterat imputari: hic ſic: q: ſeruus ſaltē poterat experiri iudicio principali ſm̄ verū intellectū Dy. vel ſm̄ Jac. de bel. vel hic interuenit cautio nec dies adhuc interuenerat tpe dāni cōtingentis: ⁊ ideo hic nō debet reus diu eſſe in ſuſpēſo donec per iudicē queſtio dirimatur. Ja.

In vitiū. Scȝ pſonale q: malafide cepit poſſidere. Ol. vt.ſ.ꝓ empto.l.ſi partē. Ol. ibi: noceat. ad vſucapionē inchoādā vľ nō inchoandā. Ol. ibi: nā deniqȝ. exēplificat qḋ dixerat. Ibi: nō potuit. obſtāte ſibi vitio pſonali vel defectu tit. Ol. In gl. cū ꝯ me. ibi ſȝ cū ego ago. hec eſt vera ſol'o licet de h̄ variēt gl. Ol. ibi: niſi velim vti acceſſiōe. tūc eīm etiā ſi non habeam cām lucratiuā obſtat mihi exceptio ex dolo autoris mei. Ol. Et vide qḋ not.j. de doli excepť.l.apud celſum.§. de autoris. de reg.iu. qḋ ipſis. ⁊. C. de acq.poſ.l.titia.

Ex facto. Ibi: poſſe exceptiōe preſcriptiōis.x. vel xx. annor. Dy. ibi: dederat. quantum ad rē obligatā. Dy. ibi: ante redemiſſet.ſ.ꝙ eſſet heres. Dy. In gl. no. ibi.l.aliud.§.ſi.ſo. h̄ euenit ꝓpter cām quā heres hȝ ab eꝫneo. Ray. Vel ibi regulare: vt.e.ti.l.hēdē. hic caſuale. Ja. de bel. Vel dic ꝙ hic heres nō hȝ plus iuris in ea re quā habuit a defuncto ꝙ̄ habuit ipſe defunctus. ſȝ ꝙ plus iuris habeat in ea re quā habuit ab alio ꝙ̄ habuit ipe defunct⁹ nō eſt incōueniēs nec ꝯ regulā. ⁊ h̄ heres nō vr̄ rē habuiſſe a defuncto ſȝ ab eo quo emit: vt hic in ter. diciť. Ol. ⁊ Dy. Et dic aut allegať dolus autoris vt excludať agens ab actione.

I duobus. In.§. vendidi. Dic breuiter aut vēditio reſoluta eſt pacto legis cōmiſſorie vel adiectiōis in diem: aut redhibitiōe: aut redēptio facta eſt in ſcḋa emptiōe ⁊ iſtis oib⁹ caſib⁹ locū hȝ acceſſio vt hoc.§. ⁊ p̄ncipiū.l.ꝓbať. Dy. ibi: putarē.i. vtrū debeat mihi venditori ꝓdeſſe vel non. Ol. ibi: hūc vēditorē. Dy. ibi: veniſſet. vbi qḋ obſeruať ſeqť. Ol. ibi: ſi vēditor.ſ.primus q poſtea redemit. Ja.

I quiſquā. Allegatur hec.l. ꝙ ſi aliqs barbitōſor vľ alius artifex ſteterit ſolus in aliqua ꝯta.ꝑ.xxx. ānos vel plures: ⁊ lucrabať ibi ab oib⁹ cōuicinis: ⁊ vn⁹ ali⁹ veniat et facit ibi ſtationē ⁊ lucrū ſibi auferat ꝙ poſſit eū ꝓhibere. Sȝ dic ꝯ: vt.ſ. de vſuca.l.fi. ⁊ q: iſte facit ſtationē in loco priuato ⁊ vt p̄ncipaľr ſibi pſit lȝ ſcḋario alÿ noceat. ⁊ ſic nō dolo. ar. ſ. de dam.infe.l.fluminū.§.fi. ⁊.l.ꝓculus. de aqua plu.arcē.l. deniqȝ. de vſufr.l.fi.iÿ.rn̄. Nec ob. hec.l. q: loquitur qn̄ piſcator habebat ius piſcādi ⁊ adhuc erat in poſſeſſione illius iuris. ⁊ hanc ſolu. tenet Dy. in ſolutiōe ꝯrior. gl. Ray. aūt tenet primā ſol. Old. tenet vltimā. ⁊ iudicio meo quelibet bona eſt. ℂ Itē facit ad qōnem molēdini de qua no. C. de ſerui.l.ſi manifeſte. de qua dic vt ibi ad qōnem fabri ⁊ docto. de qua no. ⁊ dixi.ſ.ſo.ma.l.j. In glo.ſ. de vſuc. in fi. vel hic poſt reſcriptū iō deſiderať vſus ne poſſit dici reſcriptum perditū nō vtendo: vt.j. de nundinis.l.j. Jac.

In acceſſione. In glo. putatiuo. in fi. vel verius dic dn̄o.i. in preiudicium dn̄i. Jaco.

Intra quattuor ānos. Ex tpe denūciatiōis p̄me cōputādos. Dy. ibi: q̄ declarato.i.p̄mi delatoris ꝓuaricatiōe ꝓbata. Old. Et dic declarato ꝯ ēptorē ſeu detētorē rerū fiſcaliū: vt.j. de iur.fi.ſi.l. cius. Ja.

tius. Ja. Si dicam⁹ a tp̄e denūciatiōis quadriēniū currere ꝛ
sic denūciationē exigi ad incboandam prescriptionē vt dꝛ hic
in glo. ꝛ. C. de quadri. prescrip. l. j. vbi de hoc no. ꝛ dixi. nō vi/
detur posse ꝓcedere qḋ dicit hec. l. s. ꝙ vno nūciante quo ad
eū tm̄ interrūpaẜ qꝛ nō pōt interrūpi p̄scriptio q̄ nō currebat
ar. s̄. de iniusto test. l. nā ꝛ si sub cōditiōe. §. rumpēdo. ergo nō
mirū si nō quo ad eū qꝛ nec quo ad aliū dꝛ interrūpi. Rn̄dent
quidā prescrip. eo tp̄e incboari a possidēte quo bona ceperūt
vere esse vacātia: vt. j. hac ea. l. §. quadriēnij. cū omnib⁹. ll. de
hac materia, loquētib⁹ que nullā exigūt denūciationē ad in/
choationē p̄scriptiōis. ꝛ hāc hic sequiẜ Ja. de are. sꝫ Dy. eam
improbare vr̄ qꝛ in qōnibus sup bonis nondū fisco quesitis
locū hꝫ prescriptio. xxx. annoꝝ: vt. j. eo. l. in omnib⁹. ꝛ no. C. de
prescrip. xxx. annoꝝ. l. oēs. vn̄ dic ꝙ post denūcians nō dꝛ in/
terrūpere quadriēnij prescriptionē sꝫ prescrip. xx. an. q̄ locū
hꝫ ante nūciationē factā aliquo sine titulo possidente: vt. d. l.
in om̄ib⁹. ꝛ tali denūciatiōe facta qn̄cunqꝫ infra. xx. annos si
desistat ꝛ nō corrūpiẜ a possidente locū hꝫ ꝯtra oēs alios de/
ferre volētes p̄scriptio quadriēnij currēs a tp̄e denūciatiōis
facte vt hic ꝓbaẜ. ꝛ. j. de iur. fis. l. diuus. ꝛ. d. l. j. C. de quadriē.
prescrip. Dy. ꝛ dic de hoc vt ibi plene dixi.

Quadriennij. Ibi: nūciādis. i. post nūciatio/
nē prescribēdis. Dy. vel a fisco
petendis. Ibi: sꝫ ex vera. als̄ ē in lr̄a sꝫ de substātia. ꝛ vtrūqꝫ
expone. i. qn̄ bona in rei v̄itate ceperūt vacare ꝛ post denun/
ciationē factā: vt. j. de iur. fis. l. diuus. ꝛ dixi. s̄. in p̄nci. l. ꝛ iō de
numeraẜ quadrienniū ex eo tp̄e quo vere ceperūt vacare. qꝛ
ex eo tp̄e potuerūt nūciari ꝛ sic incipit posse currere q̄driēniū
nō tn̄ currit nisi facta nūciatiōe. Dy. ꝛ dic vt ibi dixi. d. l. j. C.
de quadriennij p̄scrip. ꝛ. C. si aduer. fiscū. l. fi. in gl. magna.

Cum heres. Ibi: alienū. mobile. Jac.
ibi: possidet. defunct⁹. dy.
ibi: nō teneat quo casu nō ꝑuenit ad eum possessio
nec dolo facit quomin⁹ possidēt. Dy. ibi: ꝯueniaẜ.
ꝓ eo ꝙ nō ꝑuenit nec dolo fecit quomin⁹ ꝑueniret. Dyn. ibi:
idē iuris. nūc de īmobili loqẜ. Ja. in gl. vt. s̄. de preca. l. vt ibi.
hec vera. Et est rō q̄re teneẜ qn̄ dolo desijt possidē: vt in ꝯtra/
rio. Dy. Et vide ꝓ declaratiōe hui⁹. l. qḋ no. ꝑ Dy. ex̄ d̄ re. iu.
c. possessor malefidei. v̄. itē q̄ri posset si defunct⁹. li. vj. ꝛ ꝑ Az.
in sūma isti. de act. §. h̄ i singularib⁹. ꝛ. C. de acqr. pos. l. vitia.

Creditor. Exceptio p̄scriptiōis que pōt
vēditori opponi ꝛ emptori. h.
di. Dy. ibi: a possessore. eodēqꝫ dn̄o q illud obliga/
uerat. Ibi: emptorē. q emit a creditore. Dy.

In oibus questionibus.
Que moueẜ de bonis vacātib⁹ fisco delatis nōdū
tn̄ incorporatis seu app̄hēsis ꝑ fiscū. Dy. ibi: custo
diẜ. circa ipsa bona nōdū in p̄rimonio fisci incorꝑata. Dy. in
gl. minora tp̄a. ibi. l. intra. vbi de h̄ no. ꝛ dixi. ꝛ. C. de q̄dri. p̄sc.
l. j. plene. ꝛ dic ꝙ p̄scriptio quadriēnij locū hꝫ si cōputeẜ tp̄s
a tp̄e facte denūciatiōis. si v̄o ante nūciationē tūc sūt necessa/
rij. xx. anni vt hic. Dy. Et hoc bene. j. de reqr. reis. l. iij.

Reipublice. In glo. i. cācellate. ibi. l. ex causa. et
s̄. d̄ auto. tuto. l. impuberib⁹. sꝫ hoc
est falsum qꝛ tūc. s. qn̄ erratū est in cōputatiōe fieret retractio
vsqꝫ ad. xxx. annos: vt. j. de admi. rerū ad ciui. pertinētium. l.
calculi. ꝛ ibi no. dic ergo ꝙ hic per gratiā fuerāt cācellate vt
no. C. de iur. fis. l. iij. li. x. Dy. ꝛ Jaco.

De accessionibus. Ibi: possu/
mus. vel dic
nō possum⁹ gn̄aliter dicere vt ad quēcunqꝫ posses
sio ꝑueniat is vtaẜ accessiōe qꝛ nō consistūt em̄ ꝛc.
Jac. ibi: dederis. s. rē alienā quā possidebas ꝛ vsucapiebas.
Dy. ibi: cui tp̄s. ad directā hypothecariā obtinēdā. Ibi: po/
tior est. i. qꝛ me agētē repelleret cui ego obligaui. Et no. istam
regulā q̄ sepe allegaẜ in causis q̄ tn̄ fallit qn̄qꝫ. circa qḋ vide
qḋ no. C. de natu. lib. auẜ. lꝫ p̄r. i fi. ꝛ ad tertul. auẜ. defuncto. i
gl. ꝛ ꝑ Cy. ibi: nō vteẜ. s. me⁹ creditor: qꝛ ꝑ solu. mihi factā v in
culū pignoris ē dissolutū: vt. s̄. d̄ pig. act. l. delator. §. fi. ꝛ d̄ pi.
l. grege. §. si cū pignori. Dy. ꝛ Ol. In glo. vt hēat directā. ibi
aliogn. i. si res nō ē vsucapibilis sꝫ p̄scriptibilis: qꝛ nō ē mobi
lis sꝫ īmobilis. Ibi: q. modis efficiunẜ legitimi. imo sui. Dy.
ibi: cognatos. vbi filij ante deportationē nō īpedirēt fideicō.
ꝛ tn̄ nō admittunẜ. Dy. ibi: sum illi⁹. ar. j. de v̄. si. l. modestin⁹.
ꝛ. s̄. ꝓ so. l. nā ꝛ socij. Dy. ꝛ Ol. ibi: qḋ i turbatiōe. ꝓꝑꝫ nomē
est cuiusdā d̄ quo fit mētio i. d. l. claudi⁹. s̄. q po. i pig. ha. Dy.

Item si mihi. Ibi: vendiderim. s. ego creditor.
Dyn. ibi tui tēporis. s. debitoris
pacīscentis si intra certum tempus pecunia nō soluatur ꝙ li
ceat pignus vendere. Dy.

In vsucapione. Arg. ad qōnē am/
basiatoꝝ redeūti/
um ante tertiā an toti⁹ diei solōnē hr̄e debeāt. Et
hic innuiẜ ꝙ sic: qꝛ dies cepta habeẜ ꝓ cōpleta. ꝓ
hoc. s̄. de manumis. l. j. ꝛ ibi de h̄ dixi. s̄. de vsucap. l. in vsuca/
pione. so. ma. l. si ante. ꝛ de testa. l. qua etate. Ecōtra ꝙ ꝓ rata
diei. s̄. de mi. l. iij. §. minorē. vbi de hoc not. ꝛ dixi. ꝛ. j. de act. ꝛ
obl. l. in oib⁹. Preterea scd̄a pars diei nō vr̄ estimāda sꝫ poꝛ
vt. j. de annu. leg. l. ij. ꝛ de v̄. si. l. ij. §. j. Dy. ibi: repleaẜ. i. cōpel
latur. Ja. In gl. j. ibi. l. cū qdā. qꝛ vsucapio in fauorē possidē/
tiū est inducta: vt. s̄. de vsuca. l. j. sꝫ prescriptiōes in odiū non
petētiū ꝛ negligētiū vt. C. de ān̄a. excep. l. fi. in fi. ꝛ no. C. d̄ edic.
diui adri. tol. l. fi. in fi. ꝛ fauores sunt ampliādi ꝛ odia restrin/
gēda: vt. d. l. cū qdā. Uel dic ꝙ in vsucapiōe exigiẜ iustus tit.
ꝛ bonafides qḋ nō est in prescriptiōe. ꝛ q in vno grauaẜ i alio
releueẜ vt. s̄. de iureiur. l. eū qui. Dy. In ea. gl. ibi. §. qd ergo.
illa cōcor. In fi. sed dic vt ibi ꝛ plenius ex̄ de elect. c. cū in cun
ctis. ꝛ dixi. d. l. j. s̄. de manumis.

1 ☞ Procurator fact⁹ ad vēdēdū aliū ꝓcuratorē facē nō p̄t.
2 Procuratorē cōstituere ad faciēdum alium ꝓcuratorem an
quis possit.

Item adijciendum. In ver. qḋ si is. ibi
q̄ si idipsum. Ca/
1 sus est hic expressus ƀm. M. ꝙ ꝓcurator † factus ad vēden/
dum aliū ꝓcur. ꝯstituere nō potest. Et est ratio qꝛ nō videtur
electa industria p̄sone vnde alij demādare nō dꝫ. ar. eius qḋ
dꝛ de causis meri ꝛ mixti imperij que delegari nō possunt qꝛ
in his vr̄ electa industria maioꝝ magistratuū: vt. l. j. in princ.
ꝛ de offi. eius cui mā. est iurisditio. l. j. ꝛ ar. ad hoc. C. de exacẜ.
tribu. l. iij. ꝛ. l. missi opinatores. li. xij. Preterea si cōstituo te
generalē ꝓcura. nō potes vēdere nisi tibi spāliter permisero
vel cōcessero liberā ꝛ gn̄alem administrationē vt. l. ꝓcurator
tu⁹. s̄. de procur. ergo ꝛc. Forte posset dici aut certū est ꝙ vo/
luerim vel noluerim te cōstituere ꝓcur. ꝛ isti casus sunt expe/
diti. Aut est dubiū: ꝛ tūc dicā attēdi hoc debere ex circūstan/
tijs. s. ex p̄sona mādatis et eius cui mādaẜ ꝛ ex magnitudine
rei vēdende: vt. C. de sum. tri. l. victor. ad fi. Dy. Et ꝓ hoc. j. de
act. ꝛ ob. l. fi. in fi. Jac. de ra. tenet ꝙ opus sit ꝙ exp̄sse ꝛ spālr
cōcedaẜ ꝙ possit facere aliū ꝓcur. vel facere nō possit ꝑ suas
rationes q̄ nō placēt Petro de bellapertica: licet ipse eandē
opinionē sequatur ꝛ probat per. l. diligenter. s̄. man. nam cuꝫ
dn̄s mādat alicui de vēdēdo mādat vt ꝓcuratori. i. vt vēdat
tanq̄ ꝓcur. ꝛ verba in sua p̄sona tanq̄ ꝓcur. ꝯcipiat ꝛ se ꝓcu
ratorio noīe obligat. vn̄ si ipse ꝯstitueret aliū ꝓcu. fines man
dati excederet ꝛ iō nō p̄iudicat dn̄o. ꝛ ista est rō hui⁹. §. ƀm eū.
Cy. ¶ Itē facit iste. §. ꝓ alia qōne. s. nūqd possit qs ꝯstituere
2 ꝓcura. † ad faciēdū aliū ꝓcur ante lit. ꝯtest. Nā vr̄ ꝙ sic per
lr̄am istā. ꝛ. s̄. qḋ cuiusqꝫ vniuer. l. item eoꝝ. §. si decuriones. ꝛ
dic vt plene dixi. C. de ꝓcur. l. qḋ qs. In glos. semꝑ autē. ibi si
ꝓcuratorem. §. j. vbi de hoc. ꝛ illa in negocijs loquiẜ. secus in
iudi. ante lit. cōtest. vt dixi. d. l. qḋ quis.

Hec autem. Ibi: quod ante fuit. puta si vendidi ꝛ
postea incipiam aliquo casu posside/
re: talis possessio ipsi emptori nō accedit. Dy.

Accessio. Ibi: sine nostro tempore. i. nostra
possessiōe hoc est anteq̄ nos possi
deamus. Dy.

¶ De doli mali ꝛ metus exceptione. Rubrica.

¶ Super rubrica. Accur. habuit rubricā de doli ex. sꝫ cōiter
habetur de doli mali ꝛ metus excep. Quod per diuisionē res
melius aperiatur. j. eo. l. j. in prin. Et qn̄ dolus presumaẜ. Et
an iudex possit leges interpretari. Qd̄ exceptio doli ex parte
actoris est in personā ex parte rei in rem. j. eo. l. palā. ver. seqẜ.
Et qn̄ exceptio doli succedit in locū alterius vel daẜ cū alia
an sapiat eius naturā. Et an quis possit excipere de iure ter/
tij. An stipulatio sine causa valeat. ea. l. §. circa. Et an valeat
saltem penalis stipulatio adiecta stipulatiōi sine causa. An
ex stipulatione de euict. agaẜ ante traditionē. j. e. l. itē si ob id.
Una ex sex principalibus. ll. totius corporis iuris ƀm. S. de
suz. est. j. eo. l. apud celsum. An pena cōmittaẜ in ꝯctibus iu/
dicijs ꝛ arbitrijs si ꝓmittēs sit iusto impedimēto detētus. j. e.
l. si in arbitrū. An iudex in parte cōdemnādo videaẜ absolue
re a residuo si nihil debeat. ea. l. §. itē queriẜ. Et si petij cētū ꝛ

pbaui.cc.mibi deberi an fiat cōdemnatio in.cc. Quod gestū cū pupillo valeat ꝙ est locupletior.ea.l.§.si qs pupillo. Sci enter emēs rē vitiosam agit de euictiōe si stipulatus est eam nō vitiosam.e.l.§.idē labeo. An indebitū solutū ex cā iudicati repeti possit.ea.l.§.qđ si is. An possit peti vtrūqꝫ.s.res ⁊ pena.e.l.§.labeo. Sūptus pbabiles ⁊ expēse alimētoꝝ parificant.ea.l.§.si minor. Heres veniēs cōtra voluntatē defuncti repellit.ea.l.§.preterea. Cōtra excep.doli non dat doli replicatio.ea.l.§.marcellus. Et sic excōicatus nō replicat ꝯ excōicatū:nec bānitus ꝯ bānitū:vt ibi plene. Qđ stipulatio interposita sup clausula doli nō tollat doli exceptionē.ea.l.§.labeo. Et an q incidit in penā possit penā petere. An ꝯ parentes vel pṙonos det ista doli exceptio.e.l.§.aduersus. Qñ dolus pcur.noceat dño in ꝯctu vel in iudicio.e.l.§.qsitum.⁊.§.sequētib⁹. An exceptio delegātis obstet ei cui facta ē delegatio.e.l.§.itē querit.⁊.l.pure.§.si eū.⁊.l.iuł. Inquātū teneat pupillus ex facto vel dolo tutoris.e.l.§.illa et qđ. Et an dolus pcuratoris noceat in.§.seq.si qs nō tutor. Et qñ dicatur pupillus doli capax. An vitiū autoris noceat successori singulari.e.l.§.de autore.⁊.§.seqntib⁹. Exceptio met⁹ ex vtraqꝫ parte est in rē.sec⁹ in excep.doli.e.l.§.met⁹. Et nō dat excep. metus ꝯ p̄rem:vt.e.l.§.fi. Que ānua:sunt ad agēdū sunt ppetua ad excipiēdum.ꝫ.e.l.pure.§.fi. An soluēs creditori crediṫoris sui liberet ipso iure an ope exceptionis.ꝫ.eo.l.si opa. Et an a psonali tm̄ vel etiā a reali. Qñ habeat locū regula dolo facit q petit qđ restituturus est.ꝫ.e.l.dolo. Liberis iuste exheredatis saluū est ius rupto testō nec ob.eis doli excep.ꝫ.eo.l. liberis. Exceptio doli cū alijs cōcurrit.ꝫ.e.l.q etate. An pro expēsis detur actio vel retētio tm̄.ꝫ.e.l.paulus. Fideiussor p euictiōe dat⁹ pstās rē ⁊ interesse liberat.ꝫ.eo.l.fideiussor. Casus spālis vbi vba enūciatiua disponunt ⁊ q alibi nō reperit ꝫ.e.l.pater.§.auus. Emptor nō tenet soluere preciū si euictio īmineat in limine ꝯctꝰ.e.l.§.ex quadrāte. Qđ ꝯditio adiecta institutiōi videat repetita in legato eidē psone relicto. Et an admittat tale caplm̄.dico ꝙ titius fuit absqꝫ eo qđ cōmiserit tale maleficiū vel fecerit talē pmissionē.e.l.§.marito.

Uo dilucidius. No.ꝙ p diuisionē res meli⁹ aperit:vt ⁊ hic in gl.no. Et dr̄ ꝙ ex hac l.dñs Az.suscepit stilū in cōponēdo summā suā ⁊ vere ille stilus cōformis est huic.l. Ad hoc facit qđ no.i gl.insti.in pbe.§.igitur post liberos.vbi no.ꝙ diuisio animū legētis incitat mentē intelligētis pparat ⁊ memoriā artificiose reformat ⁊ p distictionē noīm singulaꝝ rerū dr̄iaꝫ declarat.xxj.di.cleros.⁊ p Azo.in summa insti.de his q sunt sui vel alieni iuris in p̄n.ꝙ p diuisionē facilior tradit regula mēs audiētiū melius incitat ad intellectū memoria audiētiū artificiose informat. Ad hoc etiā facit qđ dr̄ ꝙ res p exēpla melius intelligit ꝫ.de coll.bo.l.ptor.§.iuł.insti.qb⁹ mo.test.infir.§.sꝫ qr cōmodum.⁊ ad leg.aql.ita vulnerat⁹.⁊ iđ dr̄ ꝙ ostēdere rē exēplis vtile est insti.de act.§.alic aūt.de pscrip.v.l.j.⁊.j.q.vij.c.vlt.⁊ de vtilitate diuisiōis pulchra tradit Seneca in epl'is ad lucillū li.xij.j.eplā ⁊ est.lxxxix.oium epistolarū. In gl.i.ex qualitate facti.§.si ignorātes.dic aut qs facit qđ scit vel scire dꝫ se facere nō debere:⁊ tūc psumit dol⁹:vt.C.ad le.cor.de sicca.l.j.⁊ de iniur.l.si nō couicij. Aut qs omittit facere qđ scit vel scire dꝫ se facere debere rōne offi.ad eū spectātis:⁊ tūc presumit dolus:vt.d.§.si ignorātes.⁊.eo.ti.l.dolus.⁊.l.si pcur.§.dolo. Si aūt qs faciat id qđ est dubiū vtrum debeat omittere vel nō tūc nō psumit dolus nisi pbet:vt.ꝫ.de pba.l.quotiēs.§.q dolo.nec etiā culpa:vt.ꝫ.de le.ij.l.cū ita legat.§.spēs.dy. De hoc latius dixi ⁊ no.C.de dolo.l.dolū. Ibi debere pbari vt.d.l.dolū.C.de dolo. Ibi:q dolū dicit ⁊c.vt.d.l.quotiēs.§.q dolo. In tex.ibi in ꝯctibus.dū ad ꝯhendū vel ad formaduꝫ ꝯctum celat alter aduersarij dolo vel alicui⁹ alteri⁹:vt.ꝫ.de v.ob.l.si qs cū aliter.⁊.ꝫ.de dolo.l.si qs affirmauit. ¶ In testamētis exēplifica p totū ti.C.⁊.ff.si quis aliquē testari phibuerit. ¶ Itē si in testō scribat aliqđ in fraudē legū:vt.ꝫ.de iure fis.l.ita fidei. In legib⁹ pōt exponi.i.in obliga.ex.ll.inducēdis.vt ptꝫ.C.de ser.fugi.l.quicūqꝫ.in fi.⁊ vbicūqꝫ in fraudē l.vel ꝯtra.l.ꝯtrahit.vel dic vt not.C.de legi.l.nō dubiū.Jac. Et qđ dicit gl.ꝙ induci interpretari liceat leges ⁊ alle.de ap.l.ab executore.nō est verū.nec.l.illa loquit in interpretatiōe legū [illegible] interptatio doctoris vel iudicis est pbabilis sꝫ nō est necessaria:vt no.C.de legi.l.j.

Alam. In.§.seq.et dic ꝙ iste.§.hoc intēdit ꝙ exceptio doli ex parte actoris est in psonā:ex parte cōueti est in rē. Dy.ibi exprimēdū est s.in obiectu hui⁹ exceptiōis doli. Dy.ibi:qs.s.doli excep.obijciēs. Dy.ibi:is q obijcit.s.reus.⁊ dic si peto rē quesitā obstat mihi excep.p dolo meo ⁊ autoris ⁊ eius q me repn̄tat vel quē ego repn̄to. Et qñ dolum cōmisi nō refert a quo opponit aut obijcit dolus autoris:aut ex̄nei:aut ei⁹ q nō hētur loco ex̄nei sꝫ cū agēte vr̄ eadē psona. Dy.ibi eoꝝ.quos dicit dolū cōmisisse. Dy.ibi sit dolus.autoris. Dy. In glo.recte ageres.ibi q est ꝯ. Uel dic clari⁹ aut exceptio doli dat cū alia vel i ei⁹ locū apponit:⁊ tūc assumit naturā illi⁹ ⁊ ei tm̄ dat,cui ⁊ illa daret. vnde sicut exceptio pacti facti fideiussori nō daret reo ita nec exceptio doli q in ei⁹ locū apponit. Aut exceptio doli i locū alteri⁹ nō apponit:sꝫ ipsa sola locū hꝫ:⁊ tūc est in rē ex parte opponētis.⁊ ita hic Dy.in gl.nocet qdē.ibi ꝙ ipsis.vbi de h plene no. Dy. In gl.ꝯ.ꝫ.ad macedo.in fi.Ja.de bel.i.d.§.cōpetit.sic soluit.dicit eñ ꝙ h pcessit dolus in acgrēdo:in.§.cōpetit nō. Et cū querit an qs possit opponere de iure tertij sic distinguit.siqdē ille q excipit hꝫ cām ab eo de cui⁹ iure excipit pōt excipe:vt.ꝫ.de dā.ifc.l.fluminū.§.adijcit.⁊ dic vt ibi.⁊.C.de nō nu.pec.l.pe. Si nō hꝫ cām ab eo siqdē exceptio tollit simpl'r ius actoris in totū:tūc pōt excipe.arg.C.de rei vē.l.res alienas.de edēdo.l.q accusare.vt no.ꝫ.de ꝯdi.ide.l.indebiti.§.fi.⁊ hn̄ facit.C.de nō nu.pec.l.si cui. Si vō nō tollit siqdē exceptio est in rē ⁊ gñalis vt excep.doli vel excōicationis:tūc etiā pt obijci vt h.v.plane.⁊ ex̄ de offi.dele.c.cū cōtingat.⁊ de rescri.c.j.li.vj. Si vō ē in rē sꝫ spālis:tūc nō pōt obijci:vt d.§.cōpetit.⁊.C.de pscrip.xxx.an.l.si qs emptiōis.§.fi.vō nullum.de rei ven.l.nō iđ.⁊ res inter alios acta.p totū. Si vō est exceptio psonalis nō pōt vti:vt.ꝫ.de except.l.exceptiōes. Si vō reus hꝫ cām ab actore ⁊ ex ea cā ꝯuenit nō pōt obijcere de iure tertij. Sꝫ si nō ꝯueniat ex ea cā sꝫ vt quilibet:tūc pōt vt no.ꝫ.cōmo.l.ita vt si fur.⁊.C.loca.l.si qs ꝯductionis. Si autē reus est particeps ei de cuius iure obijcit:tūc pōt:vt.ꝫ.si ser.vēd.l.loci.§.si fundus.ꝫ.ð adul.l.denūciasse.C.de nō nu.pec.l.tam mādatori.⁊.l.vl.⁊.C.de duo.reis.l.fi.⁊ no.C.quibus res iudi.nō nocet.l.ij. Si aūt nō est particeps:ꝯuenit tñ ex psona ei⁹ quoquo mō:⁊ tūc pōt vti:vt.ꝫ.de interro.act.l.si fili⁹.§.fi. Si vō obijcit qs de iure tertij ⁊ sua interest:qr ille acquisiuit ius in fraudē suā:⁊ tūc pōt:vt.ꝫ.de iureiur.l.nā postea.§.sꝫ si qs. Ja.de bel. De ista materia vide qđ not.⁊ no.p Cy.C.de ser.fugi.l.cū seruū.⁊ qđ no.p Cōpost.ex̄ de rescrip.c.pastoralis.circa fi.v.ad qđ aūt admittat terti⁹.⁊ plenius p eundē eo.ti.c.mādatū.v.sed pone ꝙ me primo presentante.

Circa. Ibi ex ea stipulatiōe.s.sine cā ꝯcepta. Dy.ibi iustā cām habuit.subau.siue nō habuit. Dy.ibi nūc.s.cū petit. Dy.ibi:finita est.finita dr̄ vbi cā redit ad nō cām:vt.ꝫ.de ꝯdi.sine cā.l.j.⁊.ij.Ja.ibi:pinde.exēplū supioris rñsi. In gl.j.ibi ad le.fal.l.fi.⁊ vr̄ casus.ꝫ.de op.liber.l.cāpan⁹. Dy.⁊ Ol.ibi:si seruū.§.sequit.sꝫ hoc vr̄ reprobari.ꝫ.de v.ob.l.si diuortio.⁊ no.ꝫ.so.ma.l.pe.§.si mulier. Ol. Sꝫ ē alia efficacior rō.s.q pmittēs certat ð dāno vitādo.stipulator de lucro captādo.⁊ p hoc apparet ꝙ nō sunt in pari cā.⁊ iđ pcedēs rō gl.nō valet. Sꝫ cōtra hanc rñsionē est valde:qr paria sūt pmittere ⁊ soluere:vt.d.l.fi.C.ad le.fal.sꝫ si soluisset sciēs ⁊ sciēti videret donare vt.d.l.cui⁹ p errorē.ꝫ ⁊c. Dy.ibi in distinctiōe.ibi posita.⁊ ibi plenissime dixi de ista materia. Nunquid stipulatio sine cā valeat:⁊ no.⁊ dixi.ꝫ.de pac.l.iurisgētiū.§.sꝫ cū nulla.⁊ de h no.p Dy.insti.de act.§.de ꝯstituta.⁊ de reg.iur.c.qđ semel placuit.lib.vj.⁊ hic tradit p ista verba. ¶ Prio vr̄ p sic.stipulatio eñ a stipite descēdit:qđ est firmū vt insti.de v.ob.in p̄n.⁊ sic vr̄ p se firma sine alia cā:vt sic nomē sit ꝯueniēs rei:vt isti.de dona.§.est ⁊ aliud.⁊ p h etiā.ꝫ.ð act.⁊ obli.l.obligamur.§.verbis. Itē stipulatio ⁊ iudicia ⁊ ꝯctus equiparant:vt.ꝫ.de pecu.l.licet.§.idē scribit.sꝫ in iudicio petitio gñalis sine cause expressiōe aduersario nō ꝯdicente admittit:vt.C.de āna.excep.l.si.ergo ⁊ in ꝯctib⁹. Itē alia rōne.nā aut pmissor ignorabat a principio cām nō subesse:aut sciebat. Si ignorabat talis ignorātia nō excusat cū sit in facto p prio:vt.ꝫ.p suo.l.vl. Si sciebat hoc tacite agebat licet nō expresse.⁊ qđ tacite inter ꝯhētes ⁊c.vt.ꝫ.si cer.pet.l.cū qđ.⁊.C.plus vale.qđ agit.p totū. ¶ Itē qr iste pmittēs sciēs cām nō subesse vr̄ donare:vt.ꝫ.ð re.iu.l.cuius p errorē.ꝫ.de dona.l.si qs delegauerit.⁊ no.de ꝯsti.pecu.l.ij.in gl.q incipit.si fauorabilē ⁊c.qr illa ppie donatio dr̄ q cause adiectionē nō hꝫ vt ꝫ.de dona.l.j.§.j. Itē solutio ⁊ pmissio equiparant:vt.C.ad le.fal.l.fi.sꝫ soluēs sine cā nō repetit qr sciēs donare vr̄:vt.d.l.cui⁹ p errorē.ergo ⁊ pmittēs tenet. Itē stipulatio ꝯditionalis vr̄ valere sine cā:vt.ꝫ.de v.ob.l.a titio.ergo eodē mō pura ⁊ dic vt ibi dixi. Et ꝙ cā dꝫ precedere:al's nō valeat est pulcher tex.ff.qñ di.lega.ce.l.hmōi. In ꝯrium est qr nuda rō ⁊c. vt.ꝫ.de dona.

vt.ſ.de dona.l.nuda.⁊ de acq.re.do.l.nunq̄.⁊ q2 vbi nulla cā ſubeſt nō pōt ɔſtitui obligatio: vt.ſ.de pac.l.iuriſgētiū.§.ſ3 cū nulla. Itē nudū p̄ceptū teſtatoris ſine cā nō valet.ſ.de leg.j.l. filiusfa.§.fi.⁊ ar.de vltimis volūtatib⁹ ad ɔctus ꝓcedit vt no. ⁊ dixi.C.de.l.fuſia ca.tol.l.j.⁊ ꝓ hoc expreſſe facit.ſ. de pba.l. cū de indebito.§.fi.vbi de h̄ iā dixi. Et ad h̄ ꝙ nō valeat factū ſine cā facit.C.de edic.diui adri.tol.l.fi.⁊.ſ.de trāſac.l.cū hi.§. fi. Dy.de hoc dic vt ibi dixi.d.l.gn̄aliter.C. de nō nume. pecu. ¶ S3 qd ſi qs ꝓmittat.x.ſine cā ⁊ ſi nō ſoluēt ꝓmiſit penā:nū quid valet ſaltē ſtipl̄atio penalis? Et vr̄ ꝙ ſic.vt.j.de v̄.obl.l. ſtipl̄o iſta.§.alteri. In ɔ̄trariū ē q2 ſi nō t3 p̄ncipale nec acceſſoriū vt.j.de reg.iur.l.cū p̄ncipalis. Ibi ꝓmiſſio ⁊ cā ſi allegat̄.adde qd̄ no.ſ.de iudi.l.nō queadmodū. iſti.de act.§. p̄iudicialis.in glo.ij.in fi.⁊ ibi p Dy.⁊ plene dixi.C.de pac.l.ſi certis annis.

Item queritur. Ibi q2 hoc actū ſit.ſ. vt pure debeat̄ vel q2 dies ñ fuit in obligatiōe adhibitus ⁊ iō p̄nti die debet̄: vt.j.de reg.iur.l.in obligationibus.⁊.j.de verb.oblig.l.eum qui kal̄. Dy.

Et generaliter. Ibi nār ſi.i.quāuis.dy. Ibi ītra ītia.i.tpe petitōis oblate. Dy. Ibi nūc petendo.i.in petitione perſiſtendo. Dy.

Non male. Ibi in futurū.i.ꝓ futuro tpe. Ibi petitione.ſ.ſortis. Dy.

Item queritur. Ibi ſcribit.hoc verū cū ex rem emptoris ⁊ operā ſuā3 dedit: ſi tñ ⁊c. Dy. Ibi non nocere emptori. Dy.

Item ſi ob id. Ibi ad me.ſ.emptorē3. Ibi trāſferat̄.i.anteꝙ̄ dn̄ium traderet̄ ex q̄ traditiōe ſolet trāſire dn̄iū et tūc ſi tradēs fuit dn̄s vt.C.de pac.l.traditiōibus.⁊ ſ.de acquir.re.do.l.traditio.hic aūt nec ante traditionem nec poſt fuit q̄ſitū dn̄iū cū iā liber eēt ⁊ ſic fuit ſecuta traditio. Ja. ⁊ Old. Ibi vēditori dederit.x.⁊ ſic poſt vēditionē ⁊ añ traditionē. ¶ In glo.nō ex re ſua.ibi ſm̄ Azo.⁊.H.ſic ḡ eſt neceſſe rē tradi ⁊ ea tradita euinci p ſn̄iam vt agatur ex ſtip.duple de euictiōe. Dy. Et ꝓ opi.tñ eoꝝ q dixerūt poſſe agi de euictione etiā ante traditionē facit.ſ.de euict.l.ſi ſeruum emero. Ja.

Apud celſum. No.vj.leges p̄cipuas eē in corpore iur.vna eſt hec.alia.ſ.de re iudi.l.a diuo pio. tertia.ſ.vt in poſ.leg.l.is a quo.quarta de leg.ij.cū pater.qnta C.de iudi.ꝓperañ.ſexta.C.de iure delib.l.ſancimus. S.ō ſuz. Ibi alioquin.i.al's. Dy. Ibi agat.ſ. creditor q nō mādauerat ⁊ ſolidū petat debitum ab herede ⁊ velit eſſe cōtētus ea parte qua ceteri creditores mādātes. Dy. Ibi repellēdum.⁊ ſic dolus hic cōmittitur in tacēdo. Dy. ¶ In glo.⁊ ꝓ nō demādantibus.⁊ per non demādantes. Jac. ¶ In glo.vlti.ibi doloſo. i.doloſe tacenti. Oldra.

Julian⁹ ſcribit. Ibi ɔualuerit.⁊ ſic vr̄ tacite reuocata donatio. Dy.

Si in arbitrum. In glo.ꝙ ſp̄ale.ibi.§.illō qdā in hoc dicūt ɔ̄triū ⁊ idē dicūt eſſe in ɔctib⁹ qd̄ in iudicijs ⁊ arbitrijs: vt.ſ.ad.l.rbo. de iac.l.fi.§.j.ſ3 glo.dicit ibi ſp̄ale.⁊ ita etiā no.d.§.illud. Sed que ſit cauſa ſpecialitatis nō video.⁊ de cōmiſſiōe pene in cōtractibus vide qd̄ dixi.C.de vſuris.l.cum allegas.

Item queritur ſi cum eo. Iſte.§. itelligit̄ duobus modis. Primo ꝙ credebā mihi deberi cētū tm̄ cum debētur ſexcēta.cōpromiſi indeterminate de oī eo qd̄ mihi debebat̄ ⁊ fuit ſtipulat⁹ penā ſm̄ ꝙ moris eſt: officiū arbitri eſt ꝙ cōdēnet in ſexcētis ſi oīa ſexcēta ſunt in arbitri ꝓſecutiōe deducta q2 petij quicqd mihi debet̄.ſed ſi in ꝓſecutione deduxi ſolūmodo cētū faciet cōdēnationē ſup eo qd̄ deductū ⁊ ꝓſecutū eſt: nec videbit̄ vetare ne reliquū petat̄.immo ⁊ ſi vetuit q2 in aliquo abſoluit: nihilominus peti poterit.⁊ ſi pena petatur quaſi petēs veniat ɔ̄ ſn̄iam arbitri obſtabat doli excep.q2 ſola cētum fuerāt in ꝓſecutiōe deducta.⁊ ad hoc ɔcor.ſ.de excep. rei iudi.l.ſi ex teſtō. ¶ Scōo mō intelligit̄ q2 bene ſciebā deberi ſexcēta ⁊ cōpromiſi indeterminate de oī eo toto qd̄ mihi debebat̄.ſ3 p errorē fui ſtipulatus tm̄ cētū noīe pene credēs non licere maiorē quātitatē ſtipulari.hoc erit officiū arbitri vt cōdēnet in cētū petitis.⁊ l3 nō cōdēnet ſup toto nō p h̄ vr̄ vetare ne reſiduū petā.immo ⁊ ſi nō faciat cōdēnationē ſup toto cu3 de reliquo nō abſoluit poterit reliquū peti cu3 nō valeat ſn̄ia ⁊ ſi nō petat̄ pena quaſi veniā ɔ̄ ſn̄iam obſtabit doli exceptio. i.intētiōis q2 pena ipſo iure peti nō pōt cū ſn̄ia non valeat: vt ſ.de arbi.l.qd tñ.§.j.⁊ de hoc no.C.ſi aduerſus rem iu.l.j.⁊ de ap.l.eos. Jac. Primus tamen intellectus iudicio meo verior eſt ⁊ magis amic⁹ l̄re. Op.ꝙ in totū videat̄ abſolutus q̄ſi totū ſit in cōpromiſſum deductū.⁊ ſol.duob⁹ modis vt i gl. Itē op.qd̄ nō debeat obſtare exceptio petēti penā.⁊ ſol. vt in alia gl. ¶ S3 pone ꝙ egi ɔ̄ te ad centū.in proceſſu inuenio ⁊ ꝓbo mihi debere.cc.nunqd iudex cōdēnabit in ducētis.arg.eſt hic qd̄ ſic.ſ3 non eſt verū vt no.in inſti.de act.§.ſi min⁹.⁊.j.de ver. ſig.l.verbū oportere dari. Et ad hūc.§.rn̄de: ꝙ hic fuit gn̄aliter cōpromiſſu3 de oī eo qd̄ debebat̄. Dy. ibi: penā cētū.i.ꝓ cētū q̄ deberi putabas.nā mos eſt cū lis eſt de cētū certā pena3 apponi puta ɋ̄rti ⁊ ſic de.xxv. Ja. Ibi: videbat̄.ſi de oīb⁹ ꝓſecutio fiat ſm̄ vnū caſum.⁊ ſi nō fiat ꝓſecutio niſi ſup vno non vetare ⁊c. Ja. ibi non vetare.ſ.d3.q.d.ꝓnūciabit ſaluo iure reſidui.ſed ſi hoc omittat qd iur̄ ſit ſequit̄ vel ſimpliciter protulit ſn̄ia3. Ja. Vel dic nō vetare.ſ.peti reliquū.immo peti poterit ⁊ h̄ ſequit̄. Sed ſi id omiſſum fuerit.⁊ expone ſ3 ⁊ ſi.i.quāuis vt dicat ſed ⁊ ſi omiſſum fuerit ꝓnūciari in toto nō in pte.i.non fuit ꝓnūciatū de ſexcētis ſ3 de cētū tm̄. Dy. Ja. vel dic ſed ⁊ ſi omiſſu3 fuerit.ſ.cū in totis ſexcētis fuit ꝓſecutio ꝓut dicit ī nullo valere ſn̄iam ⁊ tota ſexcēta petiſt. Ja. in gl.i.fecit.ibi peti.et ſic omiſit tacere de qngētis. Ja. in ea.gl.ibi.vel dic veri⁹.q2 ſuperior expoſitio ſtare nō pōt.nā ſtare d3 ſn̄ia arbitri: ſiue ſit eq̄ ſiue inique: vt.ſ.de arbi.l.diē ꝓferre.§.ſtare. Dy. ibi: ſ3 veri⁹ idē in eo: vt.d.l.eos.C.de appel.q̄ loquit̄ in iudice. Dy. in fi.ſ3 in.d.l.j.C.ſi aduer.rē iudi. Dy. in gl.ſi parat⁹.ibi.l.ſi qs a ſocio ⁊.l.ſe.ſ3 certe ille leges loquunt̄ cū idē vult petere ſortē ⁊ penā at hic vn⁹ petebat ſortē alter penā.⁊ iō nihil faciūt ad iſtū.§.⁊ qd̄ hic d̄r de excep.doli intellige eā eſſe facti exceptionē: vt.ſ. de ɔdi.ob cauſam dator.l.q ſe debere. Ja. Et ꝙ hic glo.male alleget dictas leges ꝓ ſocio.ꝙ nihil faciāt ad hūc.§.ꝑ3 etiam alia rōne: q2 h̄ nō erat actor ɔſecut⁹ penā: īmo eā petebat.niſi ſaluādo gl.velles dicere ꝙ gl.habuit reſpectū quo ad eū q petit ſexcēta q incidit in penā.tñ iuuat̄ doli excep.videbat̄ eñ ꝙ tm̄ min⁹ poſſet petere de ſexcētis q̄tū eſt pena.ſ3 nō ē verū vt glo.dicit.l3 tñ glo.ſic poſſet ſaluari.tñ leges p̄dicte ꝓ ſocio q̄s allegat nullo modo faciūt ad propoſitum: vt prediri. Dy.

Si quis pupillo. Ibi petētib⁹.ſ.noīe pupilli. Ja. ibi: nocere eatenus quod eſt locupletior factus tempore lit.conte.vt.ſ.de excep.l.in pupillo. Dy.⁊ Old.in glo.j.replicationem.ſ.cōtra pupillum qui opponit exceptionem. Dy.

Itē labeo ſcribit. Ibi fugitiuū nō eſſe i q̄ ſtipu.itereſſe deduci intelligit̄: vt.ſ.de euict.l.ſi ita qs. Jac.⁊ Ol. Ibi repellēdū.iō q2 fugitiuū ſciuiſſet. Dy. Ibi: q̄m cōuenit.i.p errorem nō ꝓmiſit Ja. Ibi: ſed ſi nō conueniſſet: ſ3 errore ꝓmiſiſſet.ar.ſ.ſi quis cau.l.ſ3 ⁊ ſi quis.§.fi.⁊ eſt rō q2 ſcīeti ꝓmitti non debuit. Jac.

Quod ſi is. Ordo hui⁹.§.eſt q2 p̄io mādauit debitor nomē emēdū. Scōo trāſegit cu3 creditore. Tertio emptū fuit nomen ⁊ ꝓmiſſio facta ēptori de nō exigēdo. Quarto exigit creditor ab eo.dy.ɔtra trāſactionē quā debitor ꝓbare nō potuit ⁊ ɔtra ꝓmiſſionē factā emptori noīs ex q̄ nūc agit̄. Dy.⁊ Old. Ibi: quātū ab ēptore.eodemq3 debitore q ē ēptor: q2 nomē ſuū ꝓp̄u emi mādauit.dy. In gl. al's a debitore.in fi.⁊ ſic innuit glo.iſta.ꝙ ſolutio indebiti ex cā iudicati repeti poſſit p ɔditionē ſine cā.⁊ idē no.ſ.mā.l.ſi fide iuſſor.§.in oīb⁹.qd̄ nō puto verū p.l.C.de cōpē.l.ex cā.vbi de hoc dixi.⁊.C.de cōdi.inde.l.j.⁊ pro hoc ar.optimū.ſ.de eden.l. argētari⁹.§.vlti.⁊ q2 hoc caſu bis idē ſolueret̄ qd̄ eſſet contra regulā iuris bonafides non patitur. Jaco.⁊ Ric.

Labeo. In fi.h̄ verū eſt in cōuētionali pena niſi dicatur rato manēte peccato penā poſſe peti.vt.ſ. de trāſac.q fide.⁊ no.ſ.de pac.l.reſcriptū.§.ſi peccato.nā contract⁹ ex ɋ̄ſtiōe legē accipiūt.vt.ſ.depo.l.j.§.ſi cōueniat. Itē in pena legali ſec⁹: vt.ſ.de ɔdi.furti.l.ſi ꝓ fure.§.j.cū ſi. Idē videtur in arbitrio ꝙ ſi nō peat̄ ei⁹ ſn̄ie ꝙ vtrūq3 peti poſſit.ſ.ꝙ pena ſoluat̄ ⁊ ſn̄ie peat̄ etiā ſi h̄ actū nō ſit: vt no.in glo.in cor. auť.de iudi.§.q2 vo multe.col.vj.qd̄ eſt notādū.⁊ ad hāc materiā vide qd̄ no.ſ.de arbi.l.ſi duo.§.fi.⁊ cōſueuit de iſta materia tradi p doc.ſ.de act.emp.l.p̄dia. In gl.facti forte ibi vel ſic nouatio.hec vera. Ja. ibi: quo ad effectū.ſ.cōſecutiōis: vt non vtrūq3 cōſequat̄. Ja. ibi.nō ipſo iure.⁊ ſic ſit nouatio p appoſitionē pene vſq3 ad cōcurrētes quātitates: vt.ſ.ꝓ ſocio.l.ſi qs a ſocio ſm̄ opi. Azo.de q̄ cōſueuit dici p doc.d.l.p̄dia. An aūt hoc hodie ſit correctū: glo.vbiq3 videt̄ ſentire ꝙ ſic p.l.vlti.C. de noua.vbi de hoc late dixi.⁊ dicet̄ etiā.j.de act.⁊ oblig.l.obligationū fere.§.fi. Ibi: ipſo iure in hoīe.ac ſi dicat vl̄ ſoluat hominē vel penā. Jac. Ibi ꝙ.ſ.nō repelli ipſo iure. Dy. Ibi: opponat excep.doli.q.d.gl.⁊ pōt et ipſo iure repellere ⁊ obiecta excep.facte trāſactionis p noua.vel p doli excep.ſicut ⁊ filius

a ¶ Itē q̄rit. Adde Inn. i. l. filiusfa. §. de dona. vbi p istū text. limitat. l. diez pferre. §. stari. §. de arb. & vide p eas q̄ dicunt in addi. & bar. vbi plene.

preteritus dicit testamētū nullū: vt. §. de libe. & po. l. si fili⁹. & l. inter cetera. & nihilomin⁹ si vult petet p ɔ̄ta. rūpi: vt. C. de libe. prete. l. maximū vitiū. §. sancimus. Dy.

a **Itē queritur.** a Ibi si inter me & te verba sunt excep. Dy.

Si minor In glo. & est rō. ibi vt ibi no. sed hec littera parificat sumptum probabilem expensis alimentorum. Jaco.

Preterea sciēdū si quis. Scz heres vel legatarius. Dy. Ibi: volūtatē. s. vltimā: vt. §. de acquir. here. l. cū q̄dā. puta q: eius institutio cassata erat. dy. pro hoc. §. de bono. pos. bm ta. l. qui ex liberis. §. testō. & si omissa cā testamēti. l. j. §. pe. & C. de testamentis. l. nostram. Jaco.

Si quis ex vncia. Ibi legatū. s. relictum sub ɔ̄ditione si nō esset heres. Dy. In glo. ita relictum in fi. & in eodem titu. l. filio. & l. sequenti. Uel dic simpliciter relictum & hic loquitur de parte substituti in q̄ dolo facit q: intelligit eā in precio habuisse. Ja.

Quesitū. Ibi fundū pleno iure. Old. Ibi: volente me. nō ergo hic sola taciturnitas itercessit sed expressa voluntas sic. Ol. & ita nō est locus glo. Ibi vsufr. per cōfessoriā. Old. In glo. i. prohibere vendere. pro hoc. j. de vsuf. legato. l. fundi trebatiani.

Marcellus. In pari cā doli melior ē cōditio cōuēti. & iō si cōuētus excipiat de dolo actoris: actor nō replicat de dolo rei. h. d. Uel breuius doli replicatio nō dat ɔ doli excep. h. d. Et rō redditur in tex. sic ɔ excep. excōicatiōis replicatio excōicatiōis nō dat: vt ex de excep. c. dilecti. & vide qō ibi no. & de trāsac. cōstitutis in vl. gl. in fi. & plene in Spe. de excep. §. vlt. v. sz nūquid ɔ excep. & p Rof. in libello iuris canonici de inquisitiōib⁹. Sed ɔ̄tra. videt. §. so. ma. l. cū mulier. So. aut excipit de dolo cautionis formate vel cōmittēde actori: & tūc obtinet iste. §. Aut de alio dolo: & tunc obtinet. l. ɔ̄ria. ¶ Itē hic excipiēs vitat dānū. ibi vero vult q̄re re lucrū. Itē obijcitur. dolus abolet dolū vt neuter quo ad dānū dolū videat cōmisisse: vt. e. ti. so. ma. l. viro. vbi de hoc plene dixi. & si cū cesset dolus pōt agi ac si nō fuisset cōmissus. Respōdeo aut vterq; dolosus vult lucrari & obtinet. l. cōtra. & idē si vterq; vellet nō dānificari. Si aūt vn⁹ lucrari & alter nō dānificari. obtinet iste. §. & ad hoc. j. e. l. pure. §. si eū. Jac. Est etiā notādū q cōtra excep. iurisiurādi nō dat replicatio doli: vt. §. de excep. l. aduersus. Et predicta faciūt ad questiōes sepe de facto occurrētes in lōbardia. ecce eñ q aliqua ciuitas ordinat exercitū & statuit q qcunq; maior. xviij. an. & minor. lxx. ire psonaliter teneat alioquin nō audiat ad agendum nec reddat sibi rō. cōtingit q vnus qui nō iuit ad exercitū agit ɔ debitorē suū. debitor excipit q nō fuit ad exercitū. actor replicat q nec ipse reus iuit. an admittat replicatio. Uidet q nō. per. §. istuz Et idē posset dici de nō soluētibus collectas si statuto caueretur q nō redderet eis rō. q si reus excipiat de collectis nō solutis: & actor velit replicare q nō audiat. Idē etiā posset dici in duob⁹ bānitis si reus excipiat de banno actoris q actor replicare nō possit de bāno rei. ō hoc latissime dixi. C. vt nemo p̄uatus titulos suis pdijs vel alienis apponat. l. ij. in q̄stiōe. Ja. but. q̄ incipit. duo bāniti. & tetigi. j. de noua. l. doli. ver. dñs etiā Jac. p reo etiā facit q: licet nō vadēs ad exercitum vel nō soluēs collectas vel bānit⁹ nō audiat ex forma statuti si agant tamen audiunt si se defendāt. ex de iudi. c. intellexim⁹. de excep. c. cū inter. R. priorē. cū ibi notatis. nā & hereticus admittit ad defensionē: vt ex de hereticis. excōicam⁹. §. credētes. & hoc nisi expresse statutū diceret q nō audiret etiā ad defensionē. & facit etiā ad materiā hui⁹. §. qō no. & dixi. C. de inoffi. testamēto. l. in arenam. In glo. forte posset. ibi nō venit. s. die statuta. Ja. Ibi postea cum veniret. s. purgando morā bm. l. & si post tres. §. si quis cau. Jaco.

Contra senatus. Ibi replicationem. quia suo mendacio me decepit se patremfa. asserendo. Jaco. Ibi: nocere debere. ipsi filio conuento. Dy.

Labeo. Stipulatio iterposita sup cl'a doli n̄ tollit doli excep. h. d. Et intellige hūc. §. bm. l. j. de regu. l. cū par. §. fi. cū ibi no. Et dic bm Jac. de are. cū a te aliqd peterē & tu a me trāsegim⁹ inuicē & penā promisimus si dolus cōmitteret. i. si cōficeret. ego cōfeci & sic tibi est cōmissa pena ɔ̄tra me. postea tu ɔ venis petēdo a me qō p trāsac. remiseras. & petis etiā penā in quā incidi. repello te doli excep. Sed dicet aliquis quō tibi nō seruanti trāsac. incido. in penā cū habeat tacitā cōditionē si & tu seruabis. ar. §. locati. l. qro. §. j. rū. cū ɔ vel ni cōtra nihil feceras: & iō tibi in penā incidi & cōtra me tibi cōmissa est: sz q: tpe quo nō magis dolū cōmisisti nō seruando trāsac. ob doli exceptionē vt. d. l. cū par. §. fi. j. de reg. iu. & C. de trāsact. l. si quis maior. & hoc dicit hec littera posse em̄ &c. vbi respōdet tacite obiectiōi. & bm hoc petitorē accipe q penā petit. Ja. Et vide ad hāc materiā qō no. & dixi. C. de pactis. l. cū proponas. scdo. Ibi & si. i. q̄uis. Dy. Ibi: nocere actori. dolū committenti. dy. ibi aduersus ea q̄ cōmuniter nō fieri cōuenit. Ol. Ibi anteq̄ stipulatio. s. interposita de dolo nō cōmittēdo. dy. Ibi petitorē. q nūc venit cōtra trāsac. p pdecessorē suū factam bm glo. Dy n̄. Ibi: pper qō. i. q: nec ex stip. poterat agi q: nec cōmissa erat. Dy. In fi. ibi necessariā. i. vtilē vel proprie. Dy. Et sic no. casum vbi actio de dolo cū act. ex stipulatu cōcurrit Dy. In glo. potes pūctare. ibi si qs cū aliter. & tūc dices aduersus ea. s. q̄ bonafides exigit. Dy. In fi. & bm hoc petitorē accipe q petit cōtra transac. & ideo hec casus positio est melior illa. Dy. In glo. & act. ex stipulatu in fi. so. hic actio & exceptio tendūt ad eūdē effectū. ibi ad diuersos & cōtrarios. cū actio respiciat obligationē & exceptio liberationē & oīa respiciāt vnā rem vt ibi notaui. Ja. de bel. Uel dic q ibi pter excep. q̄ competit reo denegat actio ex illo edicto vt ibi. non actio ex stipulatu vt hic. Et est rō q: hanc act. ex stipulatu hz ex sua prouisione: illā nō. ar. j. de capti. l. si qs in bello. & §. de fideicō. liber. l. si filius. §. erit. Dy. Et qō sequit dicitur. pretor suū nō tuū denegat auxiliū: vt no. in glo. C. si aduersus vēdicā. l. j.

Aduersus parentes. No. regulā q̄ hic ponit & instātias Itē no. tres casus. nā aut agit patron⁹ suo vel alieno noīe contra libertū: aut ɔ heredē liberti: aut heredes patroni ɔ libertū. Dy. Ibi: sugillet. i. diminuat vel aggrauet. & sic licet nō infamet patron⁹ siue parēs si cōtra eos opponat doli exceptio grauat tñ ei⁹ opi. vt hic dr. sic & al's lz cōditio nō infamet: grauat tñ eius opi. vt. j. de act. & oblig. l. cessat. & iō his casib⁹ non admittit filius ɔ̄tra patrē nec libert⁹ ɔ̄tra patronū vt hic & §. de obsequijs. l. honori. Dy. Ibi: in factū tñ. i. bm facti tenorez: vt pz in exēplo. Old. Ibi: nō numerata dicat. p patronū libertο. Old. Ibi: ex suo ɔ̄tractu. i. suo proprie noīe celebrato. Old. Ja. Ibi: ex alieno. qō potuit tutorio nomie forte: vt. §. de in ius vo. l. sed si hāc. l. §. fi. Ja. Ibi: semp em̄. i. in quocūq; negocio cū patrono gesto. Old. Ibi: obiecturū. excipiat tñ in factum. Ja. In glo. aliter. ibi heredibus. & l. sabinus. Dy. In glo. & est ratio. ibi ex vna parte scz liberti. & ideo heres eius ad reuerentiā non tenetur. Dy.

In stipulatione. Interponenda inter patronū & libertū. Dy. Ibi de dolo actio. subaudi vel doli exceptio. Dy. in glo. adiūge in fi. & sic iunges cum. §. §. proxi. libertum. Dy.

In hac exceptione. Dic q seruus mutuauit pecuniam et fecit pactū de nō petēdo ad tps: dñs vult agere cōtra formaz pacti añ tēpus an possit repelli doli excep. dicit qō refert vtrū pactū apponat sup re peculiari an dñica. & si sup dñica an ipo cōtractu: an vō ex interuallo post cōtractū. & dic p oīa idem in filio. Dy. Ibi: de dolo. i. de eodē facto serui ex quo parat talis exceptio. sic em̄ large accipitur dolus. Ibi excipere possumus cōtra eorū patres vel dños si cōueniamur ex ɔ̄ctibus cū filio vel seruo initis. Ol. ibi. in infinitū. i. siue pactum appositū fuit in contractu siue post contractum ex interuallo. Old. Ibi: qō gerit. i. in exordio cōtractus qui celebratur: vt si mutuauit ad terminū in ipso cōtractu pfixū. Jaco. & Old. In gl. sint dñica. ibi sed ad aliud negociū. vel ibi & mutuādis & exigendis pecunijs. hic mutuandis tantum fuerat propositus. Jaco.

Quesitum est. Iste. §. vsq; ad. §. mādaui. loquitur de procu. ɔ̄stituto ad litē: ibi de cōstituto ad ɔ̄hedū. Dy. & dic aut dol⁹ cōmittit a pcur. cōstituto ad iudicia: aut a ɔ̄stituto ad ɔ̄ct⁹: si ad iudicia aut erat pcur. in rē suā: aut simpliciter: & aut ad vnā litē: aut oīm bonorū cū libera. Si ad cōtract⁹ excipit de dolo in ipso ɔ̄tractu cōmisso. & hoc vsq; ad. §. itē q̄rit. Dy. Ibi: ad agēdū tm̄. & sic ad iudicia. Dy. ibi: añ iudiciū. i. añ litē cōte. Ibi psentē. i. post lit. cōte. cōmissum. Ibi in exceptiōe. ɔ dñm opponēda. Dy. in v. si aūt. semper intelligas qñ aduersarius cū pcuratore nō pticipauit dolū: q: tūc nō obesset dño ille dolus: vt. j. e. l. si pcurator. ij. nec semp exigo ad hoc vt noceat dño q sit dolus ex propinquo: sz dolo pcur. sit factū: vt si sibi solutū fuerit lite pēdēte: vt ponit exēplū in gl. j. l. proxi. §. actoris. vel cū pcurator ad litē haberet in ea liberā potestatē trāsigēdi sicut sepe fit pcu. fecit pactū de pte nō petēda: & aliā ptē habuit in ea pte in qua trāsegit obstat exceptio trāsactiōis vel doli dño: secus si non habere

haberet potestatē trāsigēdi. Dy. ⁊ de ista materia qñ dol⁹ vel cōtumacia ꝓcuratoris noceat dño: vide qđ dixi. C. de ꝓcur. super rubrica. Ibi cōcessa est. s. libera: vt. s. de ꝓcur. l. ꝓcura. cui libera. ⁊ sic intelligit. s. de tribu. l. procuratoris. ⁊ hoc itelligas in his q̄ sunt ꝑm formā mādati. al's quātūcūq; liberā habeat nō nocet dño: vt. s. de ꝓcur. qđ quis iur. l. iij. §. j. ⁊ ibi no. nā nō videt sibi mādasse vt dolū cōmittat: vt ibi. ⁊ aliud videt fecisse ꝙ mādatū est: vt. s. mā. l. diligēter. ⁊ no. ex vt lit. nō cōte. c. j. in fi. vbi plene no. s. de eo q excessit formā mādati ꝙ nō p̄iudicat dño nisi ratū habeat vt dixi. ⁊ ex de offi. dele: c. cū olim. C. de ꝓcur. l. si ꝓcurator. dy. ibi de oī dalo. i. in ɔhēdo ⁊ i litigādo. vl'. i. añ litē ⁊ post lit. ɔte. cōmisso: dū tñ post mādatū. dy. i gl. no. dolū in fi. ⁊. l. sʒ ⁊ si lege eo. §. si añ. ⁊ depositi. l. j. § mādatū. Jaco.

Mandaui. Ibi a te stipularet. ⁊ sic ad ɔhēdū fuit cōstitut⁹. Dy. Ibi: titius seio. s. mādauit vt a te stipularet. Dy. ibi: tam de meo. q mādaui. Ibi ꝙ de seij qui stipulat⁹ est. Dy. Sed nōne in gñali mādato nō venit dolus: vt ꝑdixi. ⁊. s. de ɔdi. inde. l. si ꝓcurator. ⁊ q̄ in frau cre. l. si pater. Sed dic ꝙ dolus ꝓcuratoris nocet dño: vt excludat ab agendo si agat ex eo in quo procurator dolū commisit. sed si ex dolo procuratoris dominus conueniatur non nocet domino: vt in contrarijs. Dy.

Itē queritur. Exceptio doli q̄ obstat delegāti non ob. ei cui delegatio facta est ex causa nō lucratiua: nisi res sit reuersura ad delegātē dolosum: succurrit tñ ei ɔ delegātē. h. d. vsq; ad. §. illa q̄stio. Dy. Ibi. dederit. i. delegauerit. Dy. ibi: aduersus me. creditorē nō habētē causam lucratiuā: vt. j. e. l. pure. §. si eum. ⁊ vide de ista materia plene. j. de nouat. l. doli. in ver. apud iul'. Ibi ab herede soceri petat. post diuortiū bona gratia celebratū ita ꝙ dos in cā restitutionis erat. dy. Ibi: excipi possit. p̄rimonio soluto ⁊ eo cōstāte. dy. et dic aut excipit de dolo mulieris: ⁊ tūc refert cōstate matrimonio vel soluto. Aut de dolo mariti ⁊ nocet indistincte. ⁊ hoc vsq; ad. §. illa q̄stio. dy. In gl. si opponat in fi. ⁊ hic est rō q: nihil acquirit vl' dolū ꝑticipauit cū muliere. dy.

Illa etiā questio. Dic breuiter aut dol⁹ cōmittit ꝑ tutorē noīe pupilli in ɔtractu vel q̄si: vel ex ɔtractu: aut a ꝓcuratore: aut a curatore adulti furiosi vel ꝓdigi: aut ab ipso pupillo adulto furioso vel ꝓdigo. Et op. de. l. j. §. hoc edicto. s. ne vis fiat ei qui in pos. mis. est. ⁊. j. de reg. iur. l. neq; interdicto. ⁊. s. de act. emp. l. iul'. §. idē iul'. Et si vis scire inquātū teneat pupillus ex cōtractu vl' ex dolo tutoris: dic vt plene no. d. l. neq; interdicto. j. de regulis iuris. ⁊. s. de administra. tuto. l. fina. Et inquantum teneatur ex dolo suo in contractu commisso vel ex contractu dic vt no. eo. titu. de reg. iur. l. pupillus. ⁊. l. pupillū. Dy. Ibi: pupillo fauet. i. faueri deberet. ⁊ sic nō videbat retorqueri debere in eoꝝ lesionē: vt. C. de legib⁹. l. qđ fauore. Dy. ibi. fecerit. circa rē pupilli cōtrahēdo. dy. ibi: nocere debere. eatenus quatenus est locupletior. Dy. ibi: nec illud cū querit an ex facto tutoris det exceptio ɔtra pupillū non distinguit sit soluendo tutor vel nō: vt. s. ne vis fiat ei q i pos. missus est. l. j. §. hoc edicto. Ja. q: nō cogit diuinare cū tutore cōtrahēs vt hic. ⁊ ad hoc. s. mā. l. fideiussor. §. si cū debitor. Et multū videt fauere ista littera cōtrahētibus cū tutoribus ⁊ cur. etiā si non sit cautū pupillis vel adultis. ⁊ ꝙ sufficiat qđ tutores rē administrēt. vñ videtur ꝙ si ɔtract⁹ celebret cū tutore q non satisdedit vel qui al's min⁹ legitime sit ordinat⁹ qđ teneat ɔtract⁹. ⁊ pro hoc hñ. s. de euict. l. illud. §. vlti. Sed tñ dic ɔ ꝙ nō valet ipso iure: vt. C. in quib⁹ causis in integ. resti. nō est necessaria. l. si tutor. ⁊ de tutore q nō satisdedit. l. in dubiū. vbi de hoc dixi. ⁊ vide circa hoc qđ no. ⁊ dixi. C. de peti. here. l. si putas. ⁊ per Azo. in summa. e. tit. vbi cōmētata est. d. l. ⁊ dixi etiā. C. de sacrosan. ec. l. decernimus. ⁊ ad hoc facit materia. l. barbarius. s. de officio pretoꝝ. de qua satis notaui. C. de sententijs ⁊ interlo. om. iud. l. ij. ⁊ vide ad hanc materiam ꝙ no. extra de elec. nihil per. B. Inn. ⁊ Cōpo. Ibi ei nocebit. s. pupillo si ex ea collusione est fact⁹ locupletior. vel dic ei. s. collusori. Dy.

Si quis non tutor. Ibi vēdiderit. rē cuius noīe pupill⁹ habebat publicianā. si em̄ res fuisset pupilli nō potuisset vsucapi: vt. s. de acqui. re. do. l. bonefidei. ⁊ ita hic ⁊ ibi no. Dy. Ibi: cautū sit. i. licet iste ꝑ tuto. dederit fideiussorē de re pupilli saluāda. dy. ibi: q: huic. pro tutori. Dy. in v. q̄ de tutore. ibi eadē scʒ dicēda sunt. Dy. ibi scripsit. declarādo q essent doli capaces: vt ꝑ hoc appareat de quoꝝ dolo excipi possit. Dy. ibi: ꝑpe pubertatē. qñ hoc sit no. ⁊ dixi. j. de reg. iur. l. pupillus. ⁊ plene in alphabeto littera. e. dictione. etas. Ibi consequat. subaudi ⁊ certe excep. doli debet repelli. Dy. Ibi creditori. cui furiosus efficaciter tenebatur. Dy.

De autoris dolo. Notabilis est iste. §. ⁊ sepe vsat in practica eius materia. Et dic breuiter: aut successor rei singlaris ꝑtēdit causam lucratiuā: aut vitiū coheret rei: aut ꝑsone. Et si ꝑsone: aut vtit cessione ex ꝑsona autoris: aut nō. Et si nō vtit: aut res ē reuersura ad dolosū: aut nō. Et si nō est reuersura: aut ipe fuit in dolo tpe acq̄sitionis: aut non. ⁊. h. d. vsq; ad. §. si a titio. dy. Et de materia hui⁹. §. vide qđ no. ꝑ Azo. in summa de dolo. §. ex dolo. ꝑ Dy. ⁊ alios ex de reg. iur. c. si quis in ius succedit. lib. vj. C. de here. ven. l. emptor ⁊ plenissime dicet. j. de noua. l. doli. Et ꝙ dicit dolo. dic in acquirēda re cōmisso. Dy. ibi: exceptio que ꝑsonā egredit ⁊ dat successori in rē cōtra successorē in rē ven. Dy. ibi: nocere non oportere. ei q non hʒ causam lucratiuam. Dy. ¶ Querit hic Dy. de excep. cōpēsationis q̄ opponi poterat cedēti: an possit obijci ei cui cessa sunt iura. Et videtur ꝙ non ꝑ hūc. §. ⁊. s. de excep. rei vē. l. fi. Sʒ tñ ipse tenet cōtrariū: ⁊ ad istū. §. respondet ⁊ sequētē qđ loquūtur de excep. habētē originē ex delicto alteri⁹. sec⁹ in alijs exceptiōib⁹ in q̄bus nō inest dol⁹. de hoc lati⁹ no. ꝑ eū. d. c. si quis in ius. in fi. et pleni⁹ dicet. d. l. doli. j. de noua. in glo. i. vti vult. ibi. l. pōpo. §. cū qs ⁊. §. fi. Et sic loquit inspecto possessoris ꝓposito nō iuris effectu. Dy. in gl. vt q: furtiua in fi. hec glo. male dicit: ⁊ iō dic ꝙ oīs exceptio nō ꝑsonalis trāsit ɔtra successorē etiā in reʒ vt excep. rei iudi. iurisiurādi met⁹ ⁊ siles: vt. s. de excep. rei iudi. l. exceptio. de iureiur. l. etiā si in rē. de pig. l. si sꝑatus. ⁊ de exce. rei vēdi. ⁊ tradite. l. si a titia. ⁊. l. fi. ⁊. j. e. l. §. si a titio. ⁊. §. metus. ⁊ ita dʒ intelligi hec glo. Dy. in glo. hic collige. ibi. l. vitia. ⁊ plenius. j. de reg. iur. l. qđ ipsis. Dy.

Si cum legitima. In gl. ex hoc. iste. §. cū gl. ista ꝑm opi. Azo. q̄ vera est: ⁊ quā approbat Dy. j. de nouat. l. doli. ⁊ reprobat ex isto. §. opi. Ja. de are. ibi posita. ⁊ adde qđ no. ꝑ ipsum Dy. d. §. si qs succedit ⁊ plene dixi. d. l. doli. ⁊ solu. ma. l. si cū dotem. §. si pr. In ea. gl. ibi hic em̄. i. in isto. §. Dy. ibi. i. in repudiatione. ⁊ vbicūq; sunt diuersi actus pares: ibi si cedo ius videor tātū cedere ius qđ descēdit ex eo actu in quo non interuenit dol⁹ et non obstet excep. sed vbi vnus est act⁹ vnū ius pariēs ⁊ in eo q̄rēdo interueuit dol⁹ si illud cedo obstat exceptio doli. Dyñ.

Si quis autē. Ibi vēdicet. i. rē in q̄ acquirenda autor suus dolū cōmisit. dy. Ibi emere large ponitur ꝑ oī cā nō lucratiua: vt. s. de statulib. l. statuliberi a ceteris. in fi. ⁊. j. si fa. fur. fe. di. l. iij. in ꝑn. ⁊ ibi no. ⁊ de istis causis lucratiuis vide. j. de act. ⁊ ob. l. oēs. Ibi ex his causis lucratiuis. dy. Idē. s. ꝙ dictū ē i eo q hʒ titulū lucratiuū. Dy. ibi: pignori acceperit. rē ꝑ dolū q̄sitā a debitore obligāte. dy. ibi: ceterū si noxe dedit⁹ qs sit. s. seruus dolo ꝑ noxa dātis acquisit⁹. dy. Ibi vice p̄cij. i. aliqđ loco p̄cij: vt ꝑmutat. Dy. ibi si ipse. s. q. p̄ciū soluit vel aliud ꝙ succedit loco p̄cij. dy. in gl. duob⁹ ḡ casib⁹ in fi. Itē si res reuersura sit ad dolosum. vt. s. e. v. idem tractat. ⁊. j. e l. pure. §. si eum. Dy. ⁊ Old.

Si a titio. Ibi te. emptorē ꝑmū. Dy. ibi: ac ꝑ hoc scʒ q: agēs repellit ⁊ possidēs publiciana tenet dy. ibi: quē in bonis. i. libera dispositiōe bonoꝝ. Ibi: nō haberet. i. fingitur nō hře: q: necesse hʒ primā vēditionem cōplere. ⁊ sic dʒ ꝑferri ille cui primo traditio facta est. Dy.

Metus cā. Exceptio doli est in rē ex ꝑte opponētis: ⁊ in ꝑsonā ex ꝑte illius cui opponitur: vt. s. e. l. ij. §. j. sed exceptio met⁹ ex vtraq; ꝑte est in rē. h. d. Dy. ibi in rē scripta est. ex ꝑte opponētis ⁊ ex ꝑte ei⁹ cui opponit. Dy. ibi: factū est. a q̄cunq;. dy. ibi: qđ. i. aliqđ. Dy. ibi: de dolo autoris a quo titulū lucratiuū vel q̄si lucratiuū nō habeo. Dy. ibi: non obijciat. ei q titulū lucratiuū nō hʒ. Dy. in glo. et est ratio. ibi in ceteris personis. alijs a domino. ⁊ multomagis si ab eo habent causam. Dy.

Illud sciendū. Hoc vult dicere aut cōuenit a patre ⁊ non opponit exceptionē metus. Aut mortuo patre conuenit ab herede patris: ⁊ tunc opponit. Dy. Et no. quod exceptio metus nō dat contra patrē. ⁊ ratio subijcitur in lr̃a. Dy. Ibi: abstinuit ab hereditate paterna. s. filius cui metus erat illatus circa rem peculiarem. Dy. in glo. profectitij ibi iure isto. ⁊ hoc quantuʒ ad acquisitionem: quia vtrūq; acquirit patri. tñ quantū ad repudiationem est differētia: q: peculiū aduētitiū pater non potest repudiare inuito filio: vt. s. de acquir. l. is qui. §. fi. ⁊. §. sequenti. ⁊ dic vt ibi notaui. Dy.

Pure. Ibi interim. i. cōditione pēdente. Dy. ibi: stipulatione de legato soluēdo in ɔditionis euentum. Dy.

Si cui. Ibi legata sit via.ab eo q legata vltra dodrã tẽ reliquerit.dy.ibi q̃rte ptis.i.nõ oblata q̃rta pte estimatiõis totꝰ vie.ꝛ ita exponit.s.de leg.ij.l.cũ filiꝰ in princi.Dy.in gl.s.loci in fi.vel dic:vt no.d.l.cum filius. Dyñ.

Si donaui. Ibi facta est.ꝛ sic dico nõ valere ĩ eo qd̃ est supra legitimũ modum.nam vsq ad legitimũ modũ ꝯstat valere:vt.C.de dona.l.sancimꝰ.ij.rñ.ꝛ.l.si qs argẽtũ.§.finaũt.dy.ibi impẽsas.ð eo qd̃ ẽ supra legitimũ modũ de quo excipio.nã de eo ꝙ est vsq ad legitimũ modũ quantũcunq vellẽ reddere expẽsas non audio:cum donatio sit perfecta ꝛ valuerit:vt prediri.Dy.

Si seruus. Ibi venit.i.vẽditꝰ est.Dy.ibi:vẽditori.eidẽq pcuratori.dy.ibi:eãdẽq causam esse.s.vt re redhibita vel nõ tradita repellat petẽs pciũ lz de suo soluerit dño.Dy.in gl.hic est.§.in fi.ꝛ.j.de v.sig.l.mercis.Old.in gl.s.qñ tradidit.ꝛ est redhibitus.Dy.In glo.act.mãdati.vt preciũ sibi solutum reddat.Old.

Si eum. Exceptio q̃ poterat obijci delegãti nõ põt opponi ei cui delegatio fcã est.h.d.dy.ibi:nisi dotẽ accepisset.ꝛ vere nõ excipiet nisi ꝛc.Old.ibi:si soluit.debitor delegatus.Old.In gl.nunc petit ĩ fi.secus petat quia sibi lucretur in totum vel in partem:vt.j.determinatur.Dy.

Non sicut. Sepe allegat iste.§.qd̃ q̃ ãnua sunt ad agẽdũ ppetua sũt ad excipiẽdũ.ad qd̃ concor.s.de excep.l.licet:vbi de hoc no.ꝛ diri.ꝙ verũ est si non agatur ꝯtra eũ cui exceptio cõpetit.Si eñ ageret ꝯtra eum ꝛ nõ pponeret exceptionẽ tpe debito pderet ipsam exceptionez vt.s.de pcu.l.põponiꝰ.§.rati.ꝛ de condi.inde.l.si is qui.ꝛ hoc no.ex de ꝯsti.c.cũ accessissent.in gl.magna.in fi.ꝛ citius pditur exceptio q̃ actio:vt no.xvj.q.iiij.c.vlt.lz videt ꝙ excipiẽs agere videat:vt.s.de excep.l.j.sed dic vt ibi no.ꝛ diri.Sz qd de replicatiõe:nunquid est ppetua:dic vt hic in gl.ꝛ latiꝰ.s.de peculio.l.quesitũ.§.vlt.ꝛ.d.l.licet.C.de excep.¶ Item no.quod in potestate actoris est quando agere velit nõ in potestate rei qñ cõueniat:ꝛ ĩo dicit reus ad iudiciũ pter spẽ trahi:vt.C.de dila.l.si qñ.in fi.In glo.anno vtili.ibi biennio continuo.Oldra.

Si opera. Ibi pderet.sine dolo ꝛ culpa sua.Dy.Et no.ex scdo responso huius.l.ꝙ si debitor soluat creditori creditoris sui ꝙ liberat.pro h̃ sunt cõcor.in glo.Sed nũquid liberatur ipso iure:an ope exceptionis:ista littera ꝛ glo.hic posita faciunt qd̃ ope exceptionis tm̃.hanc etiam opi.tenet gl.s.de pigno.act.l.solutũ.§.solutã.ver.vñ si domũ.ꝛ ibi plene diri Sed ꝙ ipso iure liberet tz glo.s.de cõpẽsa.l.si cũ militi.in.j.gl.ꝛ innuitur etiã in gl.in insti.quibus modis tollit ob.in prin.et pro ista opi.posset adduci.s.de.l.cõmissoria.l.fin.de edendo.l.quedam.§.is cui.de leg.iij.l.paulo calimacho.§.fi.ꝛ no.etiã.C.de except.l.j.tutius puto ꝙ ope exceptiõis liberet p hanc legẽ sed in hoc parũ differt vtrũ ipso iure an ope exceptiõis:vt.j.ð regulis iuris.l.nihil interest.ꝛ.s.ex quibus causis in posses.eatur.l.fulcinius.§.si in diẽ.¶ Itẽ non solũ liberatur a psonali sed etiã pignus obligatũ liberat vt no.s.quibꝰ modis pignus vel hypo.soluitur.l.soluit.§.itẽ pignꝰ.Sed si soluat inuito creditore nõ liberat vt hic no.in glo.ꝛ est casus expressus.s.de lega.j.l.si seruus legatus.§.j.Et dic fm̃ Jaco.de are.cum quis soluit creditori creditoris sui:aut animo gerẽdi negociũ ipsius creditoris:aut animo se liberãdi.Primo casu habet actionez nego.gesto.contra ipsum creditorẽ:vt.s.de nego.gest.l.cũ pecuniam.nec requiritur ratihabitio quia per ius ratum habetur:vt.e.titu.l.pomponius.ꝛ hoc si conueniatur ab ipso creditore potest ei obijcere cõpẽsat.vt.s.de cõpẽsa.l.j.ꝛ.C.e.l.fi.Secũdo casu qñ soluit aĩo se liberãdi:tũc aut creditor creditoris habebat act.ꝯ eũ vt q: eius creditor sibi cesserat iura ꝛ act.vel dederat ipsum nomen insolutum vel ei ipsum nomẽ specialiter vel generaliter obligauerat qd̃ potuit:vt.C.que res pig.ob.possunt.l.nomen.ꝛ.s.de pig.act.l.si cõuenit.ꝛ hoc casu soluendo creditori creditoris liberat ipso iure:vt.d.l.solutũ.§.solutã Aut nõ habebat act.contra eum:ꝛ tunc soluendo liberat ex cep.doli:vt hic.Jac.Et cum hac distin.possunt intelligi ꝛ saluari que dicta sunt.s.in glo.quia oblatam non recipit ꝛ nõ habet iustam causam non recipiendi.

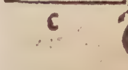
Iulianus. Exceptio doli q̃ obstat delegãti obstat etiã ei cui delegatio est facta ex causa lucratiua.obstat etiaz creditori putatiuo.h.d.R.Uel sic ꝛ idem est.donatario ꝛ creditori putatiuo obstat exceptio doli q̃ obstat delegãti.Dy.ibi:cõditio.sine cã.Old.ibi:mihi delegato.Old.Ibi:agendo.conditione sine cã.Old.Ibi:hunc creditorem putatiuũ cui sum sine causa delegatus.Dy.in fi.per delegationem.Oldra.

Dolo facit. Hãc.l.pseq̃re vt no.p dy.et alios extra de regu.iur.c.dolo facit.ꝛ e.ti.c.qd ad agẽdũ.ꝛ.j.de reg.iur.l.qui in cõdẽnatione.§.dolo.ꝛ p eũdẽ Dy.s.de vi ꝛ vi ar.l.prima.§.q vi a me.ꝛ in glo.C.de edicto diui adria.tol.l.ij.ꝛ diri C.locati.l.si qs cõditionis.Ibi sic si heres.vel est exemplũ pn.huius.l.vel simile.dy.Ibi:agere ex testõ.s.vt liberet:vt.s.de libe.leg.l.nõ solũ.§.nũc de effectu.Dy.in gl.eidẽ.ibi si socer.§.primo.Uel dic redditurus eidẽ vel incõtinẽti.secꝰ si ex interuallo:vt.s.vt le.no.ca.l.q filiũ.Dy.ibi.§.summatim.immo intellige de possessorijs retinende vel adipiscẽde possessionis cũ determinatione q̃ statim sequitur vel dic ꝛc.nõ aũt in possessorijs recuperãde q: ibi locũ hz cõtraria regula.s.vt primo restituatur spoliatꝰ:vt.C.vñ vi.l.fi.ꝛ de dona.inter virũ ꝛ vro.l.si maritus.Dy.In hoc tñ videt Car.innuere ꝯtrariũ extra de elec.c.vt circa.li.vj.in vlt.glo.qd̃ videas.In ea.glo.in fi.sed cõtra.s.de proba.l.quotiens.§.qui dolo.solu.vt ibi.Dy.

Si procurator. Ibi excep.ꝯ actionẽ in factũ ex re iudicata descẽdẽte.Dy.ibi:ab eo.p eũ q corrũpit.dy.Ibi:deceptus.i.corruptus.Dy.

c **Cum vir.** Ibi rẽ.i.sumptus in edificãdo factos.Dy.

¶ Dolꝰ procuratoris ante litẽ ꝯte.cõmissus nõ obest dño.

Si procurator agit. Dolꝰ † procuratoris añ lit.ꝯtest.cõmissus nõ obest dño.post lit.ꝯte.nocet q: factꝰ est dñs litis.idez in tutore pupilli ꝛ curatore adulti.h.d.Et dic egit petẽdo rẽ noĩe dñi in cuiꝰ acq̃sitiõe dolũ cõmisit añq̃ esset pcur.dy.¶ Sz op.ꝙ ẽt añ lit.ꝯte.noceat vt.s.e.l.apud celsum.§.mãdaui.lz ibi pcur.ꝯstitutꝰ fuit ad cõtractꝰ quo casu dolꝰ cõmissus p quecũq postq̃ ꝯstitutꝰ fuit pcurator nocet dño.hic vero erat pcurator ad iudicia.Dy.ibi:de dolo eiꝰ cõmisso añq̃ fieret pcurator.dy.ibi:res.i.instantie cause.dy.ibi:iã.i.lite ꝯte.dy.ibi dicẽdũ est.vt dolꝰ a tutore cõmissus lite ꝯte.obsit pupillo.dy.in gl.j.ibi añ lit.ꝯte.cõmissus.ar.s.de excep.rei iudi.l.si is q heres.§.vl.de adop.l.si pr̃.§.qduos.ꝛ de inof.test.l.filiꝰ.arg.ꝯtra.ꝙ nõ possit reuocare.s.ad sit.l.sequẽs gradꝰ.§.fi.ꝛ de ꝯdi.ide.l.si nõ sortẽ.§.si filiꝰ.determinat ꝙ platꝰ possit reuocare ĩ q̃stiõe q̃ sequit ex q̃ alienauit cõtra legẽ.ar.C.de agri.ꝛ cẽsi.l.queadmodũ.ĩ fi.li.xj.ĩ solutiõe brocardi ibi positi.ꝛ.s.de adop.l.post mortẽ.ꝛ videt expressum C.de sacrosan.ec.l.iubemꝰ.§.sane.ꝛ ibi de hoc no.ꝛ diri plene.

Qui equitate. Qui hz aliã exceptionem hz ꝛ istam doli.h.d.Dyñ.

Liberis exheredatis. Etiã cũ cã legitima ꝛ vera ꝛ q̃ pbari poterat.Et fm̃ Dy.casus huiꝰ.l.est multũ notabilis vtilis ꝛ singularis.ꝛ ꝙ dicit meruerũt.dic vt diri q: ex cã legitima fuerũt exheredati.Dy.Ibi:exceptio.lz opponẽtes exceptionẽ sint pati pbare causam exheredatiõis in testõ insertã.dy.Ibi ius suũ.s.succedendi ab intestato qd̃ habituri essent si non essent exheredati.Dy.ꝛ Old.ibi qd̃.s.vt non opponatur exceptio.Dy.Ibi:obtinendum est.s.vt vocent ꝛ admittant ad bona exheredantis cã reducta ad causam intestati.Dy.In glo.i.non solũ in fi.hec.l.facit ad sequentem.l.non ad istam.Dy.

Paulus respondet. No.ꝙ dat exceptio seu retẽtio p expẽsis ꝛ nõ actio.ꝯcor.sunt in gl.ꝛ de hoc no.ꝛ diri.C.de rei vẽ.l.ij.Itẽ dat retẽtio ꝛ non actio creditori q accepit alienã rẽ pignori obligatã:vt.s.ð pig.l.j.§.j.ꝛ ibi de hoc in gl.Itẽ creditori cirographario:vt.C.etiã ob cirographariã pec.l.vnica.ꝛ.s.de ꝯdi.inde.l.si nõ sortẽ.§.si cẽtũ.Itẽ ex nudo pacto dat retẽtio rei obligate ꝛ nõ actio:vt.j.ad.l.fal.l.j.§.id quoq.lz qd si restituit nulla restitutiõe facta.Respondeo datur cõditio sine causa:vt.s.de lega.j.l.ꝙ si nulla.ꝛ ibi no.Itẽ vide qd̃ no.p Cõpost.in summa de excep.v.idem est forte.ꝛ qd̃ no.d.§.ex diuerso.

Fideiussor. Si fideiussor datꝰ noĩe euictiõis paratꝰ sit pstare emptori rẽ euictã ꝛ interesse:liberat ab actione in factũ q̃ descendit ex re iudi.Et dic fideiussor.s.simpliciter se obligãs nõ duplã pmittẽs.Et dic in terminis.vẽdidi pdiũ ꝛ fideiussorẽ p euict.dedi.ipe fideiussor p euictiõe ꝯuẽtꝰ ꝛ cõdẽnatꝰ ad interesse ꝯuenit ex snĩa ꝯtra se lata paratꝰ ẽ pstare pdiũ euictũ ꝛ interesse qd̃ consequeret agẽdo ex empto.

bene

bene audit ⁊ executionẽ cõdẽnationis euitat opposita doli exceptiõe. Et dic breuiter vt tollas oĩa ↄ̄ria: aut est ꝓmissum simpliciter de euictiõe: aut de dupla. Primo casu aut ꝯuẽtꝰ patꝰ est p̄stare solũ rẽ euictã ẽptori ⁊ nõ liberat: vt. s. de euic. l. ẽptori. Aut rẽ euictã ⁊ interesse ⁊ liberat: vt hic. Scđo casu quãdo est promissum de dupla: aut est euicta ꝑ sñiam ⁊ nõ restituta: ⁊ tũc liberat vẽditor faciẽdo ꝙ res nõ auferat ẽptori ⁊ interesse p̄stãdo: vt. s. de euict. l. euicta. §. fi. dy. ⁊ facit. j. de lega. j. l. si fundũ ꝑ fideicõ. ⁊ qđ ibi dixi. Ibi ⁊ oĩa p̄stare. istud soluit contrariũ de. l. emptori. s. de euic. vt. s. dixi. Dy. Ibi: iure empti. i. que cõsequi posset emptor si ageret act. ex empto. Dy. Ibi ex causa iudicati. i. ex sñia ↄ̄ fideiussorẽ lata. Dy. Ibi satisfiat. a fideiussore. Dy. in glo. hoc distinguit in fi. prima vera. Dy.

SI debitor. Ibi creditori eius. cui furiosus efficaciter tenebatur. dy. Ibi agatur per cura. furiosi. Dy.

PAter pro filia. Ibi vt ipse. s. gener Dy. Ibi: Idẽ homo qui dotẽ ꝓmisit. Dy. Ibi: scripsit se p̄staturuz credẽs se q̃si ⁊c. Ibi p̄teritas. i. ꝑ p̄terito ãno nõ solutis expẽsis ꝓmisit vsuras. Dy. Exhibuerit. i. aluerit. Dyñ. Ibi ꝓmisisset. qđ p̄sumit. s. qđ ꝑ errorẽ qꝛ rusticus erat. Dy.

Auus. Hic casus nõ reperit alibi. ⁊ not. mirabile qꝛ h̃ sunt verba enũciatiua ⁊ tñ disponũt. Dy. Et hoc puto cõtingere ꝓpter cõiecturatã voluntatẽ testatoris q quodãmodo ex his verbis videtur voluisse eis liberationẽ relinquere quasi eis relicturus si habuisset. de istis verbis enunciatiuis vide qđ dixi. C. de testis. l. verba. Ibi postremo. i. dicere non solũ. xv. que pater vester mihi abstulit sed etiam hostes fere omnem substantiam ⁊c. Dy.

Ex quadrãte. Euictiõe imminẽte in limine cõtractus nõ cogit emptor soluere p̄ciũ. h. d. dy. ibi: añ euẽtũ cognitiõis. i. añ finẽ cause. Ol. In glo. creditori. ibi soluturũ vẽditori p̄ciũ vel partẽ precij. Dy.

Marito. Scđo. Et dic ꝯditio adiecta in institutiõe videt repetita in legato. h. d. Dy. Uel sic. cõditio adiecta restitutioni adiecta videt legato eidẽ ꝑsone relicto. ⁊ hoc procedit ex p̄sumpta volũtate defuncti. al's ẽ regulariter. Dy. Sed ↄ̄. s. qñ dies le. ce. l. filiũ. so. vt ibi no. Dy. Et in terminis pone sic. mulier q̃dã habuit filiaz ex primo marito q̊ mortuo pr̃ mulieris administrauit tutelã eiusdẽ filie. deinde pater mulieris instituit ipsam mulierẽ heredẽ ꝓ parte dimidia. deinde mulier decessit: ⁊ maritu3 scđm ⁊ filiũ ex eo natum instituit in dimidiã. ⁊ filiã ex primo marito natã in aliam dimidiã sub ea ꝯditiõe si liberaret coheredes ab actiõe tutele ꝑ patrẽ ipsiꝰ mulieris administrãtẽ. ⁊ q̃dã ipi filie p̄legauit. certe dr qđ ꝯditio ipa ĩ ĩstitutiõe apposita vr̃ ĩ p̄legato repetita. dy. ibi filio cõi nato ex scđo mr̃imõio. Old. Ibi ĩstituit. ĩ aliã dimidiã dy. Ibi filia mea. ex primo mr̃imonio nata. dy. Ibi parẽ rõnẽ feceris. i. vt nõ cõuenias eos ꝓ portiõibꝰ hereditarijs: vt in gl. ⁊ sic fecit parẽ rõnẽ coheredũ: qꝛ sicut ipsa filia non pro parte sua pro q̃ successit matri. qꝛ cõfusa est obligatio. ita nec tenebũtur coheredes si s̃m volũtatẽ defuncti nõ ꝯueniant. Dy. Ibi administrauit. ⁊ ob hoc factꝰ est debitor. ⁊ post hoc reliquit ipi filie legata ab istis coheredibꝰ istiꝰ filie. dy. Ibi legata. i. p̄legata. Dy. Ibi data. simpliciter. Ray. In gl. vl. ibi. ⁊ hoc cõsonat ⁊ pro hoc. s. ex qui. cau. ma. l. in eadẽ causa. ⁊ ibi not. ⁊ pro hac glo. videt posse dici qđ tale capitulũ nõ admittatur. talis fuit absq3 eo qđ fecerit tale maleficiũ. nisi in casu in quo vera negatiua admitteret. ⁊ ꝓ hoc. j. ad tre. l. vbi pure. §. j. ⁊ qꝛ magis sensum q̄ v̇ba spectamꝰ: ⁊ nõ v̇bis s3 rebꝰ lex ĩponit: vt. C. cõia d le. l. iij. ⁊ ꝓ hoc. s. de ꝯdi. ⁊ demõ. l. pr̃. §. socrꝰ. ⁊. d. l. in eadẽ. ⁊ qđ ibi no. Old. ꝯsuetudo tñ cõiter admittit talia capitula: vt dixi C. de ꝓb. l. actor. v̇. itẽ q̃ro. de alia forma capituloꝝ ibi videas.

Quarum rerum actio non datur. Rubrica.

Super rubrica. i. ex quibꝰ obligationibꝰ efficax actio denegat. Et q̃dã h̃ñt rubricã de excep. iurisiurãdi. ⁊ quarũ rerũ ⁊c. Dy. ⁊ Old. Idẽ s3 nõ ꝑ oĩa idẽ. j. e. l. j. §. q̃ onerãde. in alphabeto dictiõe. idẽ. Et an valeat statutũ qđ debitor repetẽs vsuras teneat tm̃dẽ mutuare creditori. Et dr factũ cã onerande libertatis qđ fit incontinenti cum datur libertas.

Iusiurandũ. Ibi obtinet quãtum ad actionẽ ⁊ excep. parandã. Old. Ibi: quis. s. deferens sacramentũ. dy. Ibi iudicem. i. quasi iudicem. Dy.

Si pupillus. Ibi detulerit. debitor vel alij ab eo conuento. Dy.

Si petitor. Ibi autor eiꝰ. l. ꝯuẽti. Dy. sub. ⁊ autor iurauit. Dy. In gl. dubitatio erat ibi in reali. sed de hoc quomodo poterat dubitari cũ sit casus. s. de iureiur. l. sed ⁊ si possessori. in prin. Dy.

Si fideiussor. Ibi reo quoq3. non solũ fideiussori mariti. Dy.

Si manumisero. Ibi in seruitute. ⁊ sic nõ tenebat liber factꝰ. dy. Ibi ab eo. s. manumisso. Dy. Ibi si tunc. s. tp̄e gestiõis. quo casu etiã si non interuenisset stipulatio vt. s. de neg. gest. l. eũ actũ Uel potes dicere tũc. i. post gestionẽ. quo casu licet manumissus non teneat ex ante gesto: vt. d. l. eũ actũ tangit. tenet tamẽ ex stipulatione interposita: vt. C. an seruus ex suo facto. l. ꝓmisisse. Dy. Ibi: deinde. i. post manumissionẽ. Dyñ. Ibi queri. i. conqueri. Old. Ibi: abruptum. i. turpiter acquisitum. Dy.

Que onerande. Ibi ab eo. s. liberto. Ibi semperq3 sit. s. libertꝰ. Dy. Ibi: q̇duis. i. quãlibet iniuriã vel grauitatẽ. Ol. Ibi: post interuallũ. i. post manumissionẽ. Dy. Ibi: sed idẽ erit probandum. nõ ꝑ oĩa idem vt subijcit. ⁊ hic tñ ⁊c. Et ad hoc sepe allegat. j. ad legẽ iul. peculatꝰ. l. sacrilegi. §. q ad peculatꝰ. vbi de hoc. ⁊. s. de precario. l. j. in fi. Dy. Ibi: appareat. i. per libertũ probet: sed in casu supiori qñ incõtinẽti presumit pro liberto. dy. In glo. i. pulchre. ibi tũc demũ exigat non al's. hec glo. est valde contra vsurarios pergamẽ. qꝛ vt impediãt repetitionẽ vsurarũ q̃ repetunt ab eis vtunt quodã statuto dicte ciuitatis. quo cauet qđ debitor repetẽs vsuras a creditore: teneat ipsi creditori mutuare tm̃dẽ pecunie ⁊ pro tãto tp̄e. ⁊ si dicat qđ illud statutum nõ valet per decretalẽ ex graui in cle. de vsur. dicũt qđ nõ impedit repetitionẽ vsurarũ. sed certe hec glo. facit qđ impediat etiã repetitionẽ qꝛ al's creditor nõ peteret sibi mutuari nisi ab eo repeterent vsure. sicut hic dicit ꝙ onerãde libertatis cã dr fieri qñ nõ vt incõtinẽti exigat: sed tũc demũ si patronũ offenderit. Dy. in gl. aliter accipit in fi. ⁊ ar. ad hoc. j. de furtis. l. pe. ⁊. s. de fideicõ. liber. l. cum quasi. §. apparet. Old.

Si onerãde. Ibi ipso iure tutũ. ⁊ iđ supuacua esset exceptio nisi facti vel intẽtionis. Dynus.

Exceptiones. Rei coherẽtes. Dy. Fideiussori liberti. Dy. Ibi: rebus. i. principalis expromissor. dy. Ibi cũ eñ rõ querit q̃re exceptio det fideiussori ⁊ ei qui rogatu liberti obligationem in se transtulit. Ibi nõ seruaturũ. s. sciendũ est ꝙ est. s. Dy. Ibi protinus. i. directo iure. vel. i. per se. Dy. Ibi siue alij. recipienti nomine patroni. Dy. Ibi: videt factũ. si incõtinẽti facta est ꝓmissio. al's liberto incũbit onus ꝓbãdi vt. s. §. q̃ onerãde. Dy. Ibi: delegauerit. in eo qđ erat ꝓmissum cã onerande libertatis. dy. ibi: id fecerit. i. passurus fuerit se delegari a patrono. Dy. Ibi hoc repeteret. s. promissum causa libertatis onerande. Dy.

Hec exceptio. Sc3 qđ libertatis onerãde causa promissum est. Dy.

SI filiofa. In. §. si seruus. ibi: aliogn. i. si diceremꝰ p̄onũ ꝑ exceptionẽ submoueri. Dy. Ibi: nõ exigat. s. simpliciter. Dy.

De litigiosis. Rubrica.

LItigiosam rẽ. In re. ffoꝝ. ad h̃ vt res fieret litigiosa nõ sufficiebat denũciatio s3 exigebat litis ꝯtestatio vt p3 in h̊ prin. siue in actiõe reali siue in ꝑsonali vt. j. §. pri. Hodie aũt ĩ actione ꝑsonali nõ est aliqđ ĩmutatũ s3 ĩ reali sic qꝛ ĩ ea nõ exigit lit. ꝯte. s3 sufficit libelli oblatio: vt. C. e. ti. aut. litigiosa. Itẽ iure veteri nõ erat alia pena statuta ↄ̄ emẽtẽ rẽ litigiosaz nisi qꝛ agẽs repellebat p̄ter ꝙ in casu vbi etiaz iure isto erat alia pena ĩposita vt. j. e. l. fi. Hodie v̇o ẽ alia pena inducta tã ↄ̄ sciẽtẽ ꝙ ↄ̄ ignorãtẽ: vt. C. e. l. fi. Itẽ hec exceptio ex parte agẽtis ẽ in ꝑsonã: ex parte opponentis est in rẽ sicut exceptio doli. Dy. vt. s. de doli excep. l. iij. ⁊ in gl. j. in fi. circa hoc distingue. Aut sciebat emptor denunciãtem h̃re ius denunciãdi: ⁊ tũc nõ efficit malefidei: vt. C. de rei vẽ. l. si fundũ. vbi de hoc plene dixi. Aut sciebat eũ nõ h̃re ius denũciãdi: ⁊ tunc nõ efficit malefidei: vt. C. de rescin. vẽ. l. si maior. Aut est dubiũ: ⁊ tũc d3 abstinere aliogn efficitur malefidei: vt. s. de leg. p̄stã. ↄ̄ tab. bonorũ pos. petita. l. virilis. Dy.

Si inter primum. Uitiũ litigiosi nõ afficit rẽ. h. d. dy. Ibi qui cũ ipo. No. ꝙ actꝰ celebratus cũ ꝓcuratore tutore vel curatore

videt celebratus cū dño pupillo adulto vel furioso. Old.

Rem de qua. In fi. Not. casum in quo mlcta applicat pti sicut s. de iure patro. l. diuus vespasianus. in fi. regulariter ɔtra. vt. C. de mō multcar. l. mulctarum.

Si seruus. Si seruus emat rē litigiosaz sine mādato dñi inspicit sciētia vel ignorātia ipsi⁹ serui. si cū mādato dñi inspicitur sciētia vel ignorātia domini. b. d. Dy.

¶ De actionib⁹ ⁊ obligationibus. Rubrica.

¶ Sup rubri. Que obligō sit mr actiōis. an ciuilis tm̄ an naturalis tm̄ vl' vtraqꝫ. j. e. l. j. in pri. ⁊ vtrū nascat ɔditio furtiua. Et an aliq̄ obligō nascat ex varijs figuris causar. de dolo: lata culpa: leui ⁊ leuissima: ⁊ casu fortuito. vide. j. e. l. §. is qꝫ. An fideiussor teneat illa eadē obligatiōe q̄ p̄ncipalis. ea. l. §. vbis. An qs obliget natural'r ad īpossibile. e. l. §. si id qđ. An furiosus vel mut⁹ obliget. e. l. §. pe. ⁊ fi. An liceat reuocare nūcium añq̄ pueniat ad illū cui mādat. j. e. l. ɔsensu. in p̄n. Et q̄liter debeat nūci⁹ v̄ba cōcipe an in psonā suā vel dñi. Et q̄ cōsentire est simul ⁊ p̄ntial'r assentire. Et q̄lis ɔsensus p̄ris reqrat vt filius possit donare cā mortis. Et no. p te gl. q̄ ē ibi q̄ alibi nō reperit. Et quō cognoscant actiōes ɔrie a directis. Qđ obligō nō trāsferat dñiuz sꝫ pmissorē astringat. j. e. l. obligationū substātia. ⁊ q̄ acta p iocū nō obligāt: vñ desposatio facta p iocū nō valet. An ignorās possit delinq̄re. Et an delictū ignorātia cōmissum puniat. j. e. l. ex maleficio. §. j. Et q̄ qs recedēs cito putat reuerti ⁊ nō reuertit. Qual'r teneat iudex vel ɔsiliari⁹ qui male iudicauit vl' cōsuluit. e. l. §. si iudex. De obligatiōib⁹ ex q̄si maleficio. i. §. seq. An valeat h̄ obligō si volā. j. e. l. sub hac. d naturalib⁹ obligatiōib⁹. j. e. l. naturales. An p aliū alij actio q̄rat. j. e. l. q̄cūqꝫ. An p̄cariū sit vitiū reale. j. e. l. q a seruo. Qđ due lucratiue cause nō ɔcurrāt circa idē. j. e. l. oēs. ⁊ l. se. ex litibus ⁊ cōtētiōe orit rixa. j. e. l. seru⁹. Qual'r qs sortiat forū rōne cōtract⁹. Et an ibi possit ɔueniri ⁊ ei⁹ loci ɔsuetudinē seq. j. e. l. ɔrisse. Et an qs possit se obligare soluere q̄cūqꝫ loco. Qđ dies interpellat p hoīe. j. eo. l. traiectitie. An possit mora vel pena purgari. e. l. §. de illo. An obliget ɔhēs cū furioso. j. e. l. si a furioso. Diuiso actionū. j. e. l. actionū gn̄a. An iudex possit ingre re ɔ interficiētē bānitū autoritate statuti. j. e. l. obligatiōes. Secūda obligō nō tollit pmā lꝫ in scda nō repetat p̄ria. j. e. l. lucio an restitut⁹ a p̄ncipe restituat etiā ad obligatiōes creditor. j. e. l. seru⁹. Impossibilis ɔditio vitiat ɔctū. j. e. l. nō solū. Si plures actiōes ex maleficio cōpetāt an oīb⁹ agi possit. j. e. l. cū vno An sola ɔuētio ppetuet act. j. e. l. ɔstitutiōibus. An actio vna tollat p alterā: saltē q̄ten⁹ ɔcurrūt. j. e. l. q seruū. Quātū durēt actiōes p̄torie. j. e. l. i honorarijs. siue sint rei psecutorie siue penales. An ex ɔctu magistrat⁹ teneat ciuitas. e. l. §. fi. Qđ ɔditiōes nō infamēt. j. e. l. cessat. Qđ facit an dānat⁹ p iq̄sitorē efficiat infamis. Quid ɔtineat actiōis v̄bo. j. e. l. actiōis. ⁊ l. nihil aliud. An ɔfessio fcā spe future nūeratiōis obliget post biennium sine scriptura. j. e. l. nō figura. Uet⁹ actio nō tollit p nouaz īducta. j. e. l. q̄ties. Qđ facit q̄ statutū nō tollat penā iuris cōmunis. An legatū ɔditiōale trāsmittat ad heredē. j. e. l. is cui. de obligatiōe i diē ex ɔditionali. j. e. l. obligationū fere. Qđ tps nō sit mod⁹ īducēdi vel tollēdi obligatiōis. e. l. §. plꝫ. ⁊ an valeat diuisio dom⁹ q̄ vn⁹ habeat solū alter habeat supficiē. Et an pscriptiōe tollat obligō ciuilis ⁊ naturalis. Et si excepi arborē in vēditiōe an videar excepisse pullōes q̄s post emisit. de obligatiōe ɔditiōali. e. l. §. ɔditio. ⁊ de v̄bo nisi. Et si aliqs sit excōicat⁹ nisi ifra. x. dies soluat: si ñ soluat sit excōicat⁹ ifra ipos decē dies. De materia nouatiōis ⁊ q̄si nouatiōis. e. l. §. fi. Qđ furiosus ⁊ pupill⁹ ⁊ pdig⁹ eqparent. e. l. §. furiosus. Qđ fauorabilior est liberatio q̄ obligatio. ⁊ exceptio q̄ actio. j. e. l. arrianus. An surd⁹ obliget. j. e. l. q̄buscūqꝫ. Utrū appel. ɔct⁹ cōprehēdat. q̄si ɔct⁹. j. e. l. ex ɔctib⁹. Utrū qs possit soluere añ tps. j. e. l. q̄ qs. Modi obligādi. j. e. l. obligamur. Ex plurib⁹ delictis ab eodē facto descēdētib⁹ plures oriri actiōes. j. e. l. plura. Qđ instātia iudicij trāseat ad heredē. j. e. l. sciēdū. An epistole obligēt. j. e. l. pcurator. De obligationibus ⁊ contractibus an sint de iure gentiū vel ciuili. vide qđ no. ⁊ plene dixi. s. de iusti. ⁊ iure. l. ex hoc iure. vbi etiā pulchra ⁊ subtilia tetigi de obli. naturali ⁊ ciuili. ꝟ. item ponitur. quod obligationes ⁊ ver. sequen.

Obligationes. Hic quere q̄ sit illa obligatio q̄ est mater actiōis vtrū ciuilis tm̄: an naturalis tātū: an vtraqꝫ simul iuncta. Et omissa opiniōe glo. q̄ est insti. de ob. q̄ dicit qđ vtraqꝫ simul iuncta dic q̄ oīs illa obligatio est mater actiōis q̄ parit actiōez. ⁊ sic q̄nqꝫ sola ciuilis: vt in sn̄ia q̄ solā ciuilē tollit ⁊ inducit: vt. s. de condi. indebiti. l. iul'. ⁊. j. rem ra. ha. l. procur. §. j. in fi. §. ⁊ tñ ista ciuilis sola dr̄ et dici potest mater actiōis in factū q̄ ex sn̄ia orit. ¶ Itē q̄nqꝫ sola naturalis dicitur actionis mater vt q̄ñ parit actionē qđ est in casibus vt ecce pactū nudū tollit ⁊ inducit solā naturalem obligationē: ⁊ tamē ista sola naturalis q̄nqꝫ actionē parit ⁊ potest dici actionis mater vt in casibus illis in quib⁹ ex nudo parto oritur actio qui numerant. s. de pactis. l. iuris gentiū. §. sed cū illa nulla. ⁊ de h̄ ēt tāgit. j. d fideiuss. l. fideiussor. §. fideiussor. De vtraqꝫ simul iūcta nō ē dubiū q̄ est actiōis mr. Ibi quodā proprio iure. i. nō ex cōtractu vel quasi nec ex maleficio vel quasi sed ex alio quodā iure qđ partim sequit partim non sequtur naturam predictorū. Dy. In glo. q̄ri consueuit. ibi respō. quidam. hec vera ⁊ eam sequit Dyñ. an insti. de act. §. j. ⁊ vide rationes q̄ ibi ponunt. hāc etiam sequi videtur Rofre. in libello de condi. furtiua. §. vlti. vbi de hoc satis notat. ⁊ Azo ī summa. e. titu. de condit. furtiua. §. vlti. ¶ In e. glo. ibi tria membra. alij habent in glo. quattuor mēbra. ⁊ istam opi. sequit Rofre. dicto. §. vlti. de condi. furtiua. ⁊ arguit sic. ecce in isto princip. tātū tria membra ponuntur aut ex contractu: aut ex maleficio: aut ex varijs figuris causarum. ⁊ tamen in prosecutione Primo ponit d obligatiōe ex ɔctu. Secūdo ex maleficio. Tertio ex q̄si ɔctu ⁊ ex quasi maleficio. quasi illa duo scꝫ ex q̄si contractu ⁊ ex quasi maleficio cōprehendant sub isto tertio. s. ex varijs figuris causarū. Preterea in insti. de obligationib⁹. §. fi. ponit quattuor mēbra. s. ex cōtractu. ⁊ ex quasi ɔtractu. ex maleficio. ⁊ ex q̄si maleficio. ⁊ omittit istud tertiū membruz hic positū. s. ex varijs figuris causar. q̄si illa duo mēbra vltima. s. ex q̄si ɔctu: ⁊ ex q̄si maleficio. istud. s. ex varijs figuris causarū repsentēt. et si qs ita diceret nō credo qđ posset multū calūniari. Dy. ibi: ⁊ tñ nō ē ex maleficio. q h̄ dicūt. s. ɔditionē furtiuaz nō oriri ex maleficio sꝫ ex varijs figuris causar turpiter errāt. v̄issimum est enim eam oriri ex maleficio. i. ex furto cōmisso vt pbatur in textu. s. de cōpēsa. l. si ambo. §. j. bene tamen verū est q̄ postq̄ est nata ex maleficio eius natura ⁊ effectus est qđ q̄nqꝫ assumit naturā obligationū ex cōtractu: quando datur in herede. q̄nqꝫ stat in propria natura obligationum ex maleficio: vt q: non datur nisi inquātū peculiū ⁊ locupletatū. ⁊ h̄ respectu. posset dici ex varijs figuris causar ⁊ saluari opi. H. ⁊ ita tenet gl. insti. de act. §. j. s. de ɔdi. fur. l. si pro fure. §. fi. vbi de h̄ dixi. ⁊. j. de reg. iur. l. pupillū. §. in heredes. ⁊ de hoc vide quod no. per Dy. d. §. j. insti. de act. ⁊ p Rof. ⁊ Azo. d. §. vlt. de cōdi. fur. Ibi a sufficienti partiū enumeratione. hic nihil est dicere. q: dicere in quē det ⁊ inquātū est enumerare cōditiones quas assumit cōditio furtiua iā nata. nos aūt querim⁹ vñ nascat. et dicēdū q̄ nascit ex maleficio: vt. s. dixi. ⁊ iō ista opi. friuola est ⁊ verior est prima opi. glo. qđ ex varijs figuris causarū dicant ille q̄ sunt ex q̄si ɔctu ⁊ ex q̄si maleficio. si em̄ aliter intelligeremus illud mēbrū remaneret indiscussuz. Nā vsqꝫ ad. l. ex maleficijs tractat de obli. ex ɔctu. Ibi vsqꝫ ad. §. si qs absentis tractat de his q oriunt ex delicto. Abinde vsqꝫ ad. §. si iudex. de obliga. q̄ ex q̄si cōtractu. In. §. si iudex. vsqꝫ ad fi. ti. de obliga. ex q̄si delicto. q̄ duo mēbra. s. ex q̄si ɔctu ⁊ ex q̄si delicto cōprehendunt sub illo tertio mēbro q est hic in tex. aut quodaz proprio iure ex varijs figuris causarū. de quo si aliter intelligeremus nō iueniret aliqd tractatū in isto titu. Dy. Ibi: vel intelligēdū est. nec hic pcedit lꝫ approbari videat in gl. in. d. §. j. insti. de act. q: simil'r enumerat ɔditiōes q̄s assumit interdictuz iā natū. nos aūt q̄rim⁹ de natiuitate vñ nascant actiōes ex varijs figuris causarū. ɔstat em̄ interdictū qđ vi aut clā h̄re originē ex delicto tm̄: et q̄dā alia iterdicta ex ɔctu tm̄: ⁊ iō dic vt no. p Dy. d. §. j. insti. de act. Ibi vel dic. hec v̄a b̄m Dy. ar. j. e. l. in oībus negocijs. Dy. Ibi: ex legato. ⁊ ibi bñ ponit veritas in gl. de act. ⁊ ob. l. j. vñ posses dicere: aut q̄ris de cā ex q̄ nascunt vtiles actiōes: aut de cā ppter quā. Si de cā ex qua: dico eas oriri ex illo veteri ɔctu. Si de cā ppter quā dic qđ propter illū ɔctum ppter quē cedunt siue sit venditio siue donatio. i. dicere illo ɔtractu mediāte dant. ⁊ sic intellige qđ no. j. e. l. ex maleficijs. §. heres. vbi no. q̄ vtiles sunt datiue non natiue. videlicet q̄ cā quare dantur est cōtractus pcedens cessionē. cā ppter quā dant est ipsa cessio: ⁊ tunc non nascunt sed dant. Dy. In fi. ar. j. de ver. signi. l. labeo. Dy.

Obligationes. In glo. quartū mēbrum. ibi: introduct⁹ hoc non valet q: ⁊ verborum obligatio similiter iure ciuili introducta fuit vt insti. de act. §. de constituta. ⁊ no. s. de iureiur. l. ex hoc iure. ⁊ euz hic ponitur. Dy.

Re contrahitur. Ibi qualitatis id est bonitatis. Dy.

Is quoqꝫ

Is quoq3. Pro intellectu huius.§.ꝛ sequētis q̄re que sit differētia inter dolū latā culpā leuē ꝛ leuissimā ꝛ casum fortuitū. Et dic ꝙ inter ea est magna differētia: ꝛ vnūquodq3 p se h3 distinctā ꝛ separatā speciē ab alijs: vt no. insti. qui. modis re ꝯtrahit obligatio. §. pterea. ¶ Item quere nūquid inter dolum ꝛ latā culpā sit dare aliqd̄ mediū: ꝛ inter leuē ꝛ leuissimā ꝛ inter leuissimā ꝛ casum fortuitū. Et dic ꝙ inter prima duo est dare mediū q2 q̄nq3 venit dolus ꝛ nō lata culpa vt. j. ad. l. cor. de siccar. l. in lege cor. ꝛ. s. d̄ in litē iurādo. l. in actionibus. §. j. ꝛ ibi no. Idē vr̄ in alijs duobus. nā q̄nq3 venit lata culpa s3 nō leuis vt in depositario vt j. e. §. is quoq3. Idē in alijs duobus. nā q̄nq3 venit leuis culpa sed nō leuissima vt in creditore: vt insti. de ob. q̄ ex quasi cōtractu nascūtur. §. creditor. Idē in vltimis duobus. nā q̄nq3 venit leuissima culpa s3 nō casus fortuitus vt in cōmodatario q̄n culpa casum nō pcessit vt hoc. §. is quoq3. Et ideo dicas ꝙ inter duo prima est distātia. q2 vnū nō est alterum vt ex pdictis apparet. ꝛ. s. depo. l. qd̄ nerua. S3 inter ea nō est aliqd̄ mediū qd̄ cadat in ppriū nomē differēs a quolibet extremor̄. Et qd̄ in primis dixi: idem dicas in alijs sequētibus. Dy. Sm̄ Odo. q̇ hoc no. C. de neg. gest. l. tutori qd̄ dolus est fraudulēta machinatio adhibita in gerendo q2 dolo fraus inest: vt. s. de dolo. l. j. §. dolū. ꝛ de pactis. l. iurisgētium. §. s3 si fraudādi. Et pulchriter. qd sit dolus habes. s. man. l. si pcur. §. dolo. Quid autē sit fallacia: vide p Archi. xxx. q. j. c. dictū est vobis. Lata culpa ē ignorare qd̄ omnes intelligūt: vt dicta. l. qd̄ nerua. ꝛ. j. de ver. signi. l. late culpe. ꝛ de iuris ꝛ facti ignorātia. l. ꝙ si supina. ꝛ vide dicto dolo. ṽ. aut si lata culpa. Leuis vel leuissima culpa est que ex negligentia puenit. C. arbi. tute. l. qcqd. ꝛ. s. cōmo. l. si vt certo. §. nunc vidēdum. ꝛ. §. se. Leuissima culpa est q̄ p diligentissimū hoīem potuisset puideri vt colligit. j. de reg. iur. l. ꝯtractus. cū ibi notatis. Casus fortuitus est q̇ nullo humano ꝯsilio puideri pōt: vt. j. de ad. rex ad ci. pti. l. iij. §. eo tpe. ꝛ. C. de pig. act. l. q̄ fortuitis. vbi de hoc plene dixi. No. etiā ꝙ magna negligētia cadit in crimē doli: vt. j. §. pri. in fi. dissoluta em̄ negligētia ppe dolum est. s. man. l. si fideiussor. vltra p̄n. ꝛ p hoc ex̄ de rescrip. c. si nāut. ꝛ. c. ex parte. ꝛ magna culpa dolum representat. j. si quis testō liber esse iussus fuerit. l. j. §. nō aūt. ꝛ ibi de h̄ in glo. ꝛ al's dr̄ ꝙ negligētia est ppe fraudē. s. de suspectis tuto. l. impuberib⁹. §. si fraus. Et ad pdicta etiā ꝯcor. j. de ṽ. sig. l. magna negligētia. ꝛ ibi in glo. ꝛ qd̄ neglectū est nō caret culpa: vt. C. mā. l. in re mādata. in fi. Ibi diligētiam. ꝛ sic leuissimā culpam. Dy. Ibi custodire poterit. ꝛ hoc quando cōtrahitur gratia cōmodatarij tantum.

Uerbis. Ibi eadē obligatione. i. obligatiōe p eadē re ꝯcta. Dy. ¶ In glo. quātū ad rē in fi. et sic p3 r̄nsio ad q̄ōnē qua q̄rit: nūqd fideiussor teneat illa eadē actiōe qua pncipalis: Et videbat ꝙ sic. ar. huius lr̄e. s3 nō est verū. siue em̄ fideiussor accedat obligationi ꝯcte re siue verbis siue cuicūq3 alteri semp ipse obligat verbis ꝛ non aliter: vt. C. de fideiusso. l. blāditus. ꝛ. j. ti. j. l. stipulationū. §. satis acceptio. vbi de hoc. Et ad hūc. §. cū ꝯcor. r̄n. ꝙ ē eadē obligatio quātū ad vnā rē. ꝛ quātum ad hoc vt vna solutio tollat vtrāq3 sunt diuerse quātum ad formā vt hec glo. dicit Dy.

Si id quod. Ibi naturali rōne. p hāc lr̄a3 p3 ꝙ etiā naturaliter qs non obligat ad impossibile: vt not. etiam per Dy. ex̄ de reg. iur. c. nemo potest ad impossibile. lib. vj.

Furiosum. Al's siue furiosus. ¶ In glo. dūmō. ibi. l. seruū. q2 ibi si pōt exprimere v̄ba l3 nō hēat plenū vel semiplenū intellectū hn̄ v3 stipl'o. in alijs aūt stipl'onibus nō v3 nisi hēat saltē semiplenū intellectū. Dy.

Mutum. Ibi vñ. i. q2 in stipulationibus interueni re op3 auditum. ꝛ verum nō est eum qui tardius audit penitus non audire. Dy.

Consensu. Ibi pprietas. i. solēnitas. Dy. Ibi consentire. per se vel per mediā psonā. ꝛ hoc sequit vñ ꝛc. Dy. Ibi vel p nūcium. s3 cum sit licitū reuocare anteq3 alius cōsentiat: dic vt in. l. absenti. s. de dona. Dy. ꝛ talis nūcius d3 cōcipere v̄ba in psonā dñi hoc mō. Talis cuius ego sum nuncius mittit ꝙ vult emere talē fundū a te. ꝛ vēditor d3 dicere et ego sibi vēdo. hic colligitur ex euāgelio vbi dr̄. magister dicit facio tecum pascha. procurator aūt cōcipit verba in personā suam. de hoc no. ꝛ plene dixi. C. si quis alteri vel sibi. l. multū. ¶ In glo. i. simul ꝛ presentialiter sentire. i. duor̄ cōsensus insimul cōcurrere. p hoc. s. de pac. l. j. §. j. Et sic no. quō intelligitur aliqs consentire. i. simul ꝛ presentialiter sentire. Et sic est ar. ꝙ si pr̄ consenserit filie donare simpliciter. i. nō expresso cā mortis: ꝙ possit donare p libito. si aūt in instrumēto dotali cōcessit pr̄ vt filia donare posset causa mortis puto sufficere: vt. s. de dona. causa mor. l. filiusfa. §. sed ei in fi. Dy. Ibi vel velit. subaudi et vēditor peniteat nō valet contractus. nā semper ꝛc. Dy. Ibi per nūcium vel epistolā. ꝛ hoc dicit Dy. verius per ea q̄ no. s. de dona. l. nuda. ꝛ. C. de sacrosan. ec. l. illud. Dy. In ea. glo. ibi idē no. hāc partē glo. alibi nō inuenies: ꝛ ideo eā bene no. Dy. Ibi sunt noīa. s. cōtrahētium ꝛ vnū nō est alterius accessoriū. Dy. Ibi ꝛ vtraq3 directa. hoc vr̄ falsum: q2 tutor ꝛ pupillus ꝛ curator ꝛ adultus sunt noīa distincta. ꝛ tn̄ vni. s. pupillo ꝛ adulto datur directa. ꝛ alteri. s. tutori vel curatori datur contraria. Alber. Sed dic ꝙ hec glo. d3 intelligi q̄n vnus cōtrahētiū nō accedit ad cōtrahēdum gratia alterius. Vñ circa h̄ q̄n noīa sunt subdistincta: distingue. Aut vnus nō accedit ad cōtrahēdum gratia alterius: ꝛ tūc cuilibet datur directa. Aut accedit vnus gr̄a alterius: vt in tutela ꝛ in cura ꝛ similibus: ꝛ tūc vni datur directa alteri ꝯria. ꝛ sic intelligi d3 hec glo. ꝛ eā sic intelligit Dy. vt p3 ex notatis per eū. s. de ꝯrio iudi. tute. sup rub. Cy. Et dic ꝙ illi datur directa cuius gr̄a pncipaliter est inuēta. illi v̄o ꝯria cuius gratia nō est pncipal'r inuēta: sed s̄cdario. vt ecce mādati directa datur mādati: q2 eius gr̄a mādati actō pncipaliter inuēta est. mādatario datur ꝯtraria: q2 nō est inuēta gr̄a eius pncipal'r s3 s̄cdario. similiter pōt dici de actiōe tutele directa ꝛ ꝯtraria ꝛ similibus. Dy. Ibi vbi idē nomē est. s. ꝯtrahētium. Dy. Ibi a noīe descēdit. i. vnū est pncipalius altero. Dy. Ibi a mādatore. ꝛ depositarius a deponēte. ꝛ cōmodatarius a cōmodante. ꝛ idē de similibus. Dy. In fi. aliq̄n dr̄ ꝯtraria quātū ad effectū nō quātū ad v̄ba: vt ꝯfessoria ꝛ negatoria: vt. s. si ser. vē. l. sicuti. circa p̄n. Dy. ꝛ de his directis ꝛ vtilibus vide qd̄ no. ꝛ dixi. C. de neg. gest. l. curatoris.

Obligationū substātia.

Obligatio nō trāsfert dñium rei in obligatiōe deductū tm̄: s3 pmissorē astringit. h. d. p̄n. hu⁹. l. Dy. Ibi ꝯsistit. i. nō id opat. Dy. Ibi corpus. in obligatione deductū. Dy. Ibi nostrū. sine traditiōe. Dy. Ibi seruitutē nostrā. sine ꝯstōe vel traditiōe. Dy. Ibi pstādū. i. tradendum. Dy.

Non satis. Licet pecunie tradite dñiū trāsferat vel v̄bor̄ solēnitas intercedat: ita demū ꝯtrahit obligatio si h̄ actū sit. h. d. Dy. Ibi si p iocū. no. ꝙ acta p iocū nō inducūt obligationē. p hoc. xxij. q. ij. c. qd̄ ait de fratrib⁹. ꝛ. c. ne arbitremur. §. j. ꝛ ex̄ d̄ sentē. ex cō. c. si v̄o. §. j. Itē institutio heredis facta p iocū nō tenet: vt. s. de testa. mili. l. diuus. ꝛ ad hoc ex̄ de spōsa. c. ex spōsalibus. lib. vj. ꝛ ibi p Archi. ꝛ s̄cdo alphabeto dictione ludus. iij.

Ex maleficijs. In glo. s3 nō ne. ibi nō tn̄ sit re. vel dic ꝛ veri⁹ ꝙ hic ꝯsiderauit actum iniuriādi: ibi modos committēdi iniuriā. ꝛ sic non est contra. Dy.

Si quis negocia. Ex hoc. §. no. duo. Primo ꝙ ignorās nō delinquit nec punitur sed q̄nq3 fallit: vt. vj. q. j. c. quero. ꝛ ibi in glo. Et de hoc an ignorās possit peccare mortaliter vel venialiter no. vj. di. c. q2 vere. Et ꝙ ignorās nō delinquat facit ex̄ de cōsti. c. ij. vnde aplūs. Misericordiam merui q2 ignorās feci. viij. di. c. consuetudo. ṽ. item ignosci. ꝛ ad hoc extra de clerico excōmunicato ministrāte. c. apostolice. ꝛ de hoc satis no. ibi in glo. ꝛ. s. de his qui no. infa. l. genero. ꝛ ibi in glo. Et nullū crimen maculat ignorātem. xxxiij. q. iiij. c. nimiū. Aliq̄n tn̄ vr̄ ignorās puniri vt. j. de termino moto. l. ij. in fi. ꝛ de publi. ꝛ vecti. l. vlti. §. l3 Et ꝙ delicta etiam ignorāter cōmissa puniātur: facit. s. de legibus. l. j. vbi tenet. Odo. ꝙ puniūtur l3 leuius. de hoc ibi tetigi ꝛ latius. C. de epis. ꝛ cle. l. si qs nō dicam. extra de homicidio volūtario vel casuali per totū. ꝛ per Gof. ꝛ Host. in summa. e. ti. ¶ Scdō no. ꝙ hoīes sepe recedūt credentes cito reuerti et diu absunt vt hic dicitur in gl. per hoc ergo ibi agere potest. s. is cuius negocia geruntur. Dy.

Si iudex. Ibi fecerit. male iudicādo p imperitiā. Dy. Idē in cōsiliario siue ꝯsultore vt. s. qd̄ quisq3 iuris. l. ij. cū ibi notatis. ꝛ facit qd̄ notaui. C. de legib⁹ l. humanū. ꝛ in Spe. de reqsitione ꝯsilij. ¶ In glo. vere peccauit. ibi annumeratur. vt. j. de regu. iur. l. imperitiā. Dy. Ibi in aquilia. vt insti. ad. l. aquil. §. imperitiā quoq3. Dy.

a **Is quoq3.** a Ibi id. q2 ex q̄si maleficio tenet. Dy. Ibi nullū eē maleficiū. q2 nec deliqt nec delinquēti ꝯsensit. Dy. Ibi ꝙ. i. q2. Ol. ¶ In gl. q2 est q̄si. in fi. q2 si eēt quasi ꝯtract⁹ etiā pr̄ teneret: vt. l. si filius. s. de nego. gest. Dy. ¶ In glo. ꝛ eo dānato. ibi vnus maleficiorum. i. eorum qui ex quasi maleficio obligati sunt. Oldra.

a ¶ Is quoq3 Addō ad hūc §. Bal. in. l. preses. C. de cōdi. ob cau.

In oībus tꝑalib⁹ actionibus. Ut redhibitoria quāto minoribus ⁊ similibus. Dy. ¶ In glo. nec ipso iure. ibi ⁊ in factum. de qua loquitur. s̄. de edil. edic. l. ꝙ si nolit. §. si quis ita. Dy.

Actiones. In glo. i. cōpetere in fi. vt. C. de bonis que liberis. auť. item hereditas. Oldra.

Sub hac. Ibi heres ꝓmissoris. sub ꝯditione cū volet vel voluerit. Dy. Ibi dare voluit. i. nunq̄ se dare velle constituit cum sic ꝓmisit sub ꝯditione cū voluero. ⁊ sic de alia stipu. loquitur hic q̄. s̄. Dy. ¶ In glo. ego stipulator in fi. q2 prima stipulatio si volam ego stipulator bene tenet: vt. ĩ. ti. pri. l. a titio. §. si. notaui lꝫ glo. ibi videatur sentire contrarium. ¶ In glo. dixi in personam. ibi si volueris. immo dꝫ dicere cuꝫ volueris. q2 illa si volueris nullo mō valet in ꝑsonā ꝓmissoris collataꝫ: vt. ĩ. ti. pri. l. cētesimis. §. si ita stipulatus. no. ⁊ de hoc dic vt ibi Dy. Ibi sed q2 non extitit cōditio. subaudi nec existere potest ⁊ sic est bona Jo. opinio. Dy.

Naturales. Duobus modis dicit posse cognosci naturales obligationes. Primo qñ ex eis cōpetit actio. qđ est in casibus notatis. s̄. de pactis. l. iurisgentium. §. quinimmo. ver. ⁊. §. sed cum nulla. Scđo si ex causa pecunia per errorem soluta repeti nō potest. ⁊ dic per errorem iuris vel facti minus probabilem. vel secus vt no. s̄. de condi. indebiti. l. j. ⁊. ĩ. de reg. iur. l. cuius per errorem. Dy. Et de ista naturali obligatione vide qđ no. ⁊ dixi. s̄. de ꝯdi. indebiti siue forte. §. libertus. ⁊. l. frater a fratre. ⁊. l. iul.

Quecunqꝫ. Ibi initium obligationis sumāt. i. nisi nobis acquirere intendamus. vel nisi nostra intersit. vel nisi hoc agatur. Dy. Ibi actū nostrum efficiunt. i. nec vtilē nec directum pariūt ita ꝙ ipso iure non valet qđ factum est. Dy. ¶ In glos. ita intelligitur. ibi sed ⁊ tunc. s. cum nostra interest. Dy. Ibi vt illi dies. hec vera est ⁊ bona per hunc tex. ⁊ no. ĩ. ti. j. l. stipulatio ista. §. si quis insulaꝫ. Secus in casu qui sequitur tum stipulatur extraneo: q2 non valet ⁊ in hoc male dicit ista glo. sed teneas illam que est in. d. §. si quis insulā. in glos. ꝑ hec verba. Dy. Ibi illi extraneo. hoc nō ꝓcedit vt dixi ⁊ no. d. §. si quis insulā. ⁊. ĩ. de stip. seruo. l. j. in ꝓn. Dy. Ibi vtilis queritur vt. s̄. de acquir. pos. l. possessio quoqꝫ. §. ⁊ si possessio. Et patet ex tex. huius. l. nam hic parificātur cōtractus emptionis ⁊ stipulationis. sꝫ in emptione certum est ꝙ vtilis nō queritur nec directa vt. d. §. ⁊ si possessio. ergo nec in stip. ⁊ ꝓ hoc. s̄. man. l. si ꝓcur. §. si. ⁊ no. insti. de inutili stip. §. si quis alij. ⁊ hoc si intelligas glo. intellexisse ꝙ sibi vtilis queratur sine cessione. si autē cum cessione bene dicit glo. Dy. ⁊ Oldra. Ibi lꝫ mihi semper dederit. hoc est falsum nisi in casibus notatis in insti. de inutilibus stipulationibus. §. ei qui. Dy.

Ex depositi. Pro declaratiōe materie huius. l. vide qđ not. ⁊ dixi. C. ex delictis defunctorum. l. vnica.

In factum. Vide quod no. ⁊ dixi. C. de sacrosan. eccle. l. sancimus s̄. de prescrip. v̄. l. quotiens in glo. j. Ibi. Jo. dixit. hec vera. Dy.

Serui. Ibi pecuniā. peculiarē. Dy. Ibi soluā. ignorā eū manumissum vel peculiū ei adēptū. Dy. vt. ĩ. de sol. l. si quis seruo. ⁊. l. qđ seruus. Ol. ¶ In glo. directo in fi. dꝫ dicere. s̄. ad vell. sed si ꝓ alieno in fi. ⁊ qđ cū eo. l. sed ⁊ si. §. quāq̄.

Qui a seruo. In glo. j. in fin. quē desinit ex prima causa possidere: ⁊ incipit habere ex causa precarij: vt. s̄. ꝓ empto. l. cum ꝓ herede. ⁊ de preca. l. vlti. in prin. Dy. ¶ In glo. ij. ibi vitium rei. qđ falsum est vt no. s̄. de acqui. pos. l. pomponius. §. cum qs. ⁊ est casus. s̄. de vsuc. l. quare. §. sꝫ si aliud. lꝫ contrarium notetur. ĩ. de reg. iur. l. qđ ipsis. Dy.

Omnes debitores. Due lucratiue cause circa eādem rem nō possunt cōcurrere. h. d.

Si is qui stichum. Due cause quaꝝ vna ē lucratiua altera nō: pñt cōcurrere circa eādē rem h. d. cū. l. se. Dy. Ibi stipulatus. ex causa onerosa. Ibi ex testō. ⁊ sic ex causa lucratiua. Dy. Ibi si ex stipulatu. et sic ex cā nō lucratiua. ¶ In glo. ij. ibi qđ non placet q2 habere ex cā legati est cā lucratiua: vt. s̄. de doli excep. l. apud celsum. §. si quis ex vnica. ⁊. s̄. mā. l. hereditatem. Dy.

☞ Rixa oritur ex litibus ⁊ contentione.

Seruus. Ibi ex litibus ⁊ ꝯtētione. No. ex litibus † ⁊ ꝯtentione oriť rixa. ad hoc. s̄. ad. l. aquil. l. si ex plagijs. §. tabernarius. Et alibi dicitur ꝙ ex cōtentionibus oriūtur discordie lxxj. di. c. illud. ⁊ ex ꝯtentiōe ⁊ rixa peruenitur ad vbera ⁊ vulnera: ⁊ qñqꝫ ad homicidia. exť de ꝯse. eccle. vel alta. c. ꝓposuisti ⁊ ꝓ hoc. C. ad. l. iul. de vi. l. qm̄ multa facinora. vbi de hoc dixi. Item per verba cognoscitur hominis ira. exť de cōuer. cōiu. c. dudum. circa medium. Et dic ꝙ duo hoīes faciūt rixā: vt. ĩ. vi bo. rap. l. pretor. §. ij. ¶ In glo. media correpta. immo ꝓducta sit. ⁊ econtra dicit glo. ꝓductā vbi est correpta. s̄. de peti. here. l. ⁊ si lege co. §. ꝙ autem quis. Dy.

Contrarisse. Ibi in eo loco. ⁊ per hoc ibi sortiť forū rōne ꝯct⁹ Dy. Sic ergo h̄. l. intelligiť quātū ad ꝯueniēdi facultatē. sꝫ quantū ad solēnitatē ꝯtractus spectať locus in quo ipse ꝯctus celebrať: vt. s̄. de euic. l. si fundū. Et ꝓpterea male apponiť qñqꝫ in instrumētis. talis ꝓmisit soluere tali quocūqꝫ loco petierit: q2 petere qs nō dꝫ ante lit. ꝯte. vt. ĩ. rem ra. ha. l. amplius. ⁊ ꝓpterea posset reus variare: ⁊ iđ meli⁹ est dicere vbicunqꝫ actor voluerit. ⁊ ꝓ hoc bñ facit. s̄. de admi. tu. l. titiū ⁊ meuiū. §. tutores dati. Dy. vbi de hoc satis dixi. et exť de foro cōpe. c. romana. li. vj. ⁊ qđ no. in glo. s̄. si qs in ius vo. nō ie. l. ij. Ric. Et hāc. l. ꝯcor. s̄. de iudi. l. exigere. exť de offi. ⁊ po. iudi. delega. c. p. ⁊. g. ⁊ de fo. cōpe. dilecti. Et verū est ꝙ ibi pōt ꝯueniri si ibi inueniať: vt no. ꝑ Cōpost. exť de rescrip. c. nōnulli ⁊ ꝓ hoc. C. vbi in rē actio. l. ij. cū ibi no. ⁊ hꝫ sequi ꝯsuetudinem illius loci: vt no. per Compost. exť de consue. c. j. ⁊ vide qđ notaui. s̄. de eo qđ certo loco. l. j. in vlti. q. Oldra.

Cum quis. Ibi stipulat⁹. si iā ⁊ venerat dies āteq̄ accipet fideiussorē Dy. In fi. i. in quē ꝑ diē solutiōis faciēde appositā collatus est satisfactionis effectus. Dy.

Traiectitie. Primo dicit ꝙ dies interpellat ꝓ hoīe q ꝓbat ꝑ deductioneꝫ absurdum. Scđo dicit ꝙ penalis stipulatio semel cōmissa non pōt purgari. Dy.

De illo. Ibi cōmittať. i. ꝯmissa cū effectu ꝑduret. dy. Ibi rectius dꝫ. s. ꝙ oblatio nō tollat penā ex mora iā cōmissa sꝫ bñ impediat cōmittēdā. nā si arbiter ⁊c. In glo. sꝫ nō remisit. nā remissio ei⁹ nihil operareť in ꝓiudiciū dñi vt. ĩ. ti. pr. l. q rome. §. calimach⁹. Dy. ¶ In glo. h̄ refert in fi. s. veꝝ est ꝙ cōmittiť nec purgať si debitor offerat post diē. sꝫ si añ diē nō cōmittiť: vt hic sequiť. Dy. ¶ In gl. vt ēt si ꝑ ꝓmissorē ibi possit purgari. s. qñ dies nō est apposita in ꝓcepto arbitri. Dy. Ibi altero nō. s. qñ dies ē apposita. Dy. Et circa hoc dic vt plenius ⁊ verius distinguiť ſm Dy. ĩ. ti. j. l. si insulam.

Si a furioso. Lex ista ponit quādā regulā generalē quā exēplificat ꝑ multa exēpla. Ibi seruus eius. s. furiosi. Dy. Ibi fuerat. s. furiosus. Dy.

Actionum genera. Ibi rē nostrā. corꝑalē vel icorꝑalē. Et dic nr̄aꝫ. i. nobis rōe iurꝫ qđ habem⁹ in ea restituēda vel pacifice dimittēda. Old.

Actionum. Ibi admisit. si hꝫ proprium ⁊ distinctum nomen. Old.

Omnes autem. In glo. large accipe in fi. de hoc dic vt ibi plenissime dixi ⁊ no. per Dy. in insti. de actio.

Omnes penales. Vide qđ notaui et dixi. C. ex delictis defunctorum inquātum heredes teneantur. l. j. et per Azo. in summa. e. titu. ⁊ in summa de hereditarijs actionibus.

Obligationes. Ibi virib⁹ ꝯsistunt. q2 sunt ꝑ leges iꝓbate puta q2 ꝯtinēt turpe vel impossibile. Et allegať hec. l. ꝑ dñm Alber. ꝙ si statuto caueať ꝙ bānitus impune possit offendi ⁊ aliqs offendit bānitū ꝙ nō possit iudex ex officio ꝑ viam inqsitiōis ꝓcedere ꝯtra eum. de hoc dixi. C. de his q ad ec. ꝯfugi. l. si seruus. circa ꝓn. Sꝫ cōtra hāc l. videtur. ĩ. de sol. l. stichū. §. aliqñ. sed sol. vt ibi no. ⁊ facit. s̄. de aleato. l. j. in prin. vbi de hoc tetigi.

Ucio. Obligatio prima non tollitur licet in secūda cautione pecunie credite nō repetatur hoc dicit.dy.

SEruus. Ibi consecutus.sine restitutiōe bonorū vel eorū quota pte:al's secus vt.j.de ver.signi.l.princeps.In glo.vel hominis in fi.⁊ no.etiā.j.de reg.iur.l.ea que raro.dy.Et de hoc vide quod plene dixi.s.de acq.re do.l.adeo.

☞ Conditio impossibilis apposita in ↄctu vitiat ↄtractum.

NOn solū. Impossibilis conditio † apposita in cōtractu vitiat ↄctuz.h dicit.dy.In.gl.j.ibi vel dic vt ibi not.⁊ dixi.Uel.dic ꝙ ibi datur repetitio ad rescissionē ↄctus nō ad cōfirmationē.Uel melius sol.vt not.in.c.nemo potest ad impossibile obligari.

CUm ex vno. In glo.vlti.ibi contineat.ex actione facta.dy.Et vide.j.de priuatis delictis.l.nunꝗ.⁊.s.de tute.⁊ ra.distra.super rubrica.⁊.l.j.§.de omnibus.

COnstitutionibus. Ibi pēa.que ex delicto descendit.dy.Ibi cōuētus.i.per executorē citatus.Ol.Uel.fz Ray.per lit.cōte.Ray.Ibi q̄si.sicut si fuisset lis cōtestata.In glo.expressiuū.ibi vel dic.hanc tenent Dy.⁊ Frā.ac.et approbatur in glo.C.de prescrip.xxx.vel.xl.annorum.l.sicut in rem.Old.

QUi seruum. Ibi ex culpa.etiā leuissima:vt.s.ad.l.aquil.l.in lege.dy.Ibi estimationē dāni.ol.In glo.sed nōne.ibi imo.pōt scz.i vna venire qđ in alia ↄtinet.dy.ibi.l.dñz.q.d.si agēdo act.iniuriarum habita sit rō dāni tollitur aql.nisi in id quod plus est.si aūt nō fuit habita rō dāni in nihilū tollitur.dy.

Si is cui. Ibi nō ↄfundit.i.nō tollitur p act.locati vel p cōdi.furtiuā.dy.Ibi ille.s.actiones rei persecutorie.dy.vide.s.e.l.cū ex vno.⁊.C.đ furtis.l.ancille.

Si tibi commodauero. Ibi non remanere.quidā hn̄t sine nō:⁊ tūc illđ qđ seqt est rō remotiua.Si aūt hēas nō:est rō recta ⁊ ↄfirmatiua:⁊ ideo melior est littera cū nō.dy.

IN honorarijs. Diuide vsq͡z ad.§.vl.in qnq͡z partes.In prima vsq͡z ibi.cetere ⁊c.ponitur prīa regula circa pretorias actiones de quibꝰ loquit hec.l.s.de psecutorijs ex pte actoris ⁊ rei.s.ꝙ oēs psecutorie rei ptorie durāt etiā post annū.i.ppetuo:siue proueniāt ex delicto:siue.nō.que regula nō fallit nisi.j.in v̄.sed cum rescissa.In scđa vsq͡z ibi.honorarie aūt.ponitur scđa regula ꝙ pretorie penales hincinde vel saltem ex parte rei durant anno tm̄.q̄ regula fallit i actiōe furti manifesti.In tertia vsq͡z ibi.ille aūt ⁊c.ponitur tertia regula.in eisdem penalibus de quibꝰ dictū ē.s.s.ꝙ oēs penales pdicte nō dant post annū nec ↄ heredē dū tn̄ lucrū ꝓueniens ab herede extorqueat vt exemplificat in actione de dolo ⁊ iter dicto vn̄ vi ⁊ similibꝰ.que regula fallit in actione vi bonoꝝ raptorū.In quarta vsq͡z ibi.sed cū rescissa.ponunt exēpla ad primā regulā ⁊ declaratur q̄ sint actiōes rei psecutorie quibꝰ ꝓsequimur qđ nobis abest ⁊ aduersario adest vt hic a ↄrio sensu l're.In quinta ⁊ vltīa ponitur exceptio q̄dā ad primam regulam.s.de rescissoria que tātū anno olim durabat q̄uis esset rei psecutoria:hodie quadriennio.Et est rō prompta qr dat ↄ ius cōe vt tex.dicit.⁊ hoc vult dicere tex.huiꝰ.l.si bene inspiciatur.Gl.aūt aliter itelligit circa primā regulā.s.ꝙ prima regula loquatur de illis pretorijs.rei psecutorijs q̄ non descēdunt ex delicto.Et sic ſm itellectū gl.prima regula fallit i multis casibus notatis in gl.Sed si intelligas vt tex.dicit idisticte:siue sit i eis delictū siue nō.nūquā fallit nisi in illis psecutorijs ptorijs que dant ↄ ius cōe.dy.ibi diffiniendū.i.regul'r tradendum.dy.ibi persecutionez hēret.ex pte auctoris ⁊ rei ⁊ dantur ſm ius cōe.dy.ibi darentur.nō indistincte.descēdant ex delicto vel nō dūmodo sint psecutorie hincinde:lz gl.aliter sentiat.dy.ibi cetere scz pretorie ⁊ penales ex parte actoris ⁊ rei vel ex parte rei tm̄.dy.ibi non dant.put sunt penales ex vtraq͡z parte vel altera tm̄.dy.ibi ⁊ similibus.ex delicto descendentibus.dy.ibi ille autem.exemplum prime regule.dy.ibi abest.⁊ aduersario nostro adest.dy.ibi debitoris.ex ↄctu ipsiꝰ debitoris.dy.ibi sed cū rescissa.exceptio a primo dicto legis seu reg'la ibi tradita.dy.Et dic rescissa.s.per in integ.rest.dy.ibi anno.s.vtili.in cuius locuz successit hodie quadriennium;vt.C.de tēp.in integ.resti.l.supuacuā.dy.In gl.hic no.duas regulas.ibi i edilicijs.immo non fallit qr hic loquit de psecutoria q̄ ↄ ius ciuile non dat.at ille ↄ ius ciuile dant.dy.ibi q̄ nō sūt ex maleficio.imo qr inest pēalis ex pte ↄuēti.⁊ pma regula loquit in psecutorijs ex vtraq͡z pte.vn̄ dic ꝙ ēt in his q̄ hūt ex maleficio locū hz regula in eo ꝙ ad delinq̄ntē puenit:vt.s.de vi ⁊ vi arm.l.j.in pn.de his q̄ in frau.cre.l.ait ptor.§.pe.⁊ no.insti.de ppe.⁊ tēp.act.§.furti.Loqt ergo pma regula in psecutorijs ex vtraq͡z pte:vt dixi.nec refert sint ex maleficio vel nō.⁊ sic pn̄t solui oīa ↄria hic signata.Secūda regula loquit qn̄ actio ē pēalis ex vtraq͡z pte.vel saltē ex pte rei.dy.ibi ꝙ nō puenit.⁊ hoc ē veꝝ vt.s.dixi.dy.ibi de eo p quē factū erit.l.j.§.pe.immo erat pēalis ex pte actoris.dy.ibi l.nō solū.§.fi.⁊.l.iul'.post ānū.Ol.ibi sz ⁊ ibi vtit delictū.glo.ergo ista vr distinguere inter illas q̄ hn̄t originē ex đlicto ⁊ illas q̄ nō.qđ ē veꝝ:qr interdictū vn̄ vi hz originē ex delicto.⁊ tn̄ datur post ānū ⁊ in hēde đ eo qđ pueuit:vt.s.đ vi ⁊ vi.ar.l.j.in pn.vn̄ dic ꝙ ista sunt penalia ex pte rei.⁊ regula loquit in psecutorijs ex vtraq͡z pte:vt predixi.dy.ibi penales.ex vtraq͡z pte.dy.ibi etiā nō penales.ex vtraq͡z pte dūmō sint penales ex pte rei saltē.⁊ ista duo v̄ba q̄ sequūtur.dūmō ex đlicto.cācella:qr falsum est:vt supra dixi.Scđa ergo reg'la locuz hz in penalibꝰ ex vtraq͡z pte.vel saltē in penalibus ex parte rei.dy.ibi de penis.aut fcā.§.fi.tenetur tn̄ conditione furtiua:vt ibidem.dy.In fi.quod dic vt ibi no.dy.In glo.vt qr promisit.ibi hic dicat.⁊ ista certi condicio ex stipualtiōe nō ē ptoria sed ciuilis.dy.ibi.§.itē si ex pluribus.ↄriū huius ꝓbatur ⁊ no.in insti.de act.§.sz iste.in.j.glo.Ol.Et pro hoc.j.de ver.ob.l.ij.§.ex his.vnde dic ꝙ nō variat sed remanet semper ciuilis.sed pōt dici pretoria rōe extensionis:vt.e.l.§.j.⁊.e.ti.l.si plurium.in prin.dy.

In duūuiros. Quorū ↄctus in vtilitatē ciuitatis cessit.dy.ibi in rem publicā.ex ↄctu magistratuū locupletiorē effectā.dy.in gl.actio i rē.ibi in isti.đ act.§.sz iste.imo.§.rursus.⁊ dic vt ibi p dy.⁊ plene dixi đ ista materia rescissorie i.l.fi.C.ex qbꝰ causis maio.q̄ stati allegat.ibi anno finit.nō directo sed per medium.dy.

CEssat. Quasi dicat nulla ↄditio infamat.et idem est in interdictis vt.s.de vi ⁊ vi ar.l.neq͡z.Qđ facit ad id de quo vidi sepe dubitari.si aliquis est cōdemnatus ex.l.municipali per inquisitionē vel officiū:vtrū efficiat infamis?Et vr ꝙ non:quia cōdemnatus est p cōditionē ex.l.que non infamat:vt hac.l.⁊ p hoc.C.si tutor non gesserit.l.j.⁊ ibi de hoc plene dixi.

ACtionis verbo. Ibi que pretorie sunt.subau.actionis verbo cōtinentur.dy.ibi obtinent.i.similitudinem habent.qr sicut per actiones petimus aliquid dari vel fieri ab inuito:ita iste stipulationes ab inuitis interponuntur.dy.In glo.largissime in fi.⁊.s.e.l.actionū.in prin.⁊.C.de here.vel act.ven.l.fi.Old.

NOn figura. .s.sola.Old.ibi exprimunt littere.i.vna cum litteris.q.d.tm̄ operatur in obligatione litterarum scriptura vna cū eo quod per scripturā exprimitur:q̄tum ad obligationez inducēdā operatur verborū.solēnitas in stip.Et pōt poni in terminis.ↄfessus fui me mutuo accepisse spe future numerationis corā testibus.elapso biennio nō sum obligatus qr oportet interuenire scripturaz.dy.ibi lingua figuratis.in obligatione verborū.ol.In glo.nec oratione sola.Not.bene hanc glo.qr plures decipiuntur in hoc.s.si cōfiteor corā testibꝰ me debere spe future numerationis:nunqd post biēniū suz obligatus si inde non fuit facta aliqua scriptura.Et videtur ꝙ sic.vt.C.de fide instru.l.in exercēdis.Sz dic ↄ qr necessaria est scriptura.Dy.Cy.C.de non nu.pecu.l.generaliter.dicit Pe.sensisse ꝙ p iura ista ffoꝝ nō est introducta obligō litterarum:vt.j.e.l.obligamur.vbi nihil de litteraꝝ obligatione đr.sed ipa obligatio litterarū postea introducta fuit per iura.C.⁊ institutionum.Cy.đ quo vide qđ dixi.s.đ pactis.l.legitima circa fi.

HEreditariarum. Ibi cepit.quātum ad obligationē que p additionē cōtrahit.In glo.prima in fi.immo ⁊ qua tenetur heres licet hereditas iacēs nō teneretur vt de legato subijcitur exemplum.dy.

QUotiens. In hac.l.pōt poni exēplū multis mōis.tu potes ita dicere.quotiens statutū ciuitatis iducit aliquē actū ꝓuenietem ex tali facto vel delicto de quo erat actio antiqua de iur.cōi nec statuto expresse caueatur ꝙ tollatur antiqua nō tollitur antiq̄ p nouā.v̄bi grā.dicit statutū qcūq͡z ↄmittit furtum soluat.x.⁊ restituat rē surreptā.nō tollit ātiq̄ actio furti p hāc

nouā. ⁊ idem posset dici in homicidio adulterio ⁊ similibus. et pro hoc. s. de libero ho. exhi. l. qd̄ lex favia. ubi de hoc dixi. ⁊ C. de sepul. vio. l. qui sepulchra. ⁊ vide qd̄ no. per Cy. ⁊ dixi. C. de legibus. l. non dubium. super verbo nec penas insertas. Potest ⁊ alijs modis exemplificari ut in glo. ⁊ s. de caluniatoribus. l. si quis ab alio ⁊ qd̄ ibi not. Ibi introducit. super eo facto sup quo vetus actio competebat qd̄ ⁊ concor. xxxv. q. ij. de incestis circa fi. Quod totum intelligit Gui. de suz. quatenus plus eēt in una q̄ in altera: ut. j. §. pri. ⁊ s. e. l. cum ex uno. ⁊ l. qui seruū ⁊ j. vi bo. rap. l. j. cum simi.

Si ex eodem. Ibi postea. i. scd̄a actiōe ꝓposita. Dy. ibi in reliqua actōe. scd̄o ꝓposita. Dy. In fi. i. eo ɔtētus sit qd̄ ꝑ primā ɔsecut⁹ fuit. Dy.

Is cui. Ibi non est creditor. quātum ad ius transmittēdi. Dy. Ibi cū extiterit cōditio. subaudi incipit esse loco creditoris quātum ad ius transmittēdi spem cōditionalis obligationis ut insti. de verb. ob. §. ex ɔditionali. Dy. Ibi vel. ꝑ etiā. Dy. In glo. quātum em̄. ibi caueat. ⁊ quātum ad hoc idē ē in legatis ut. s. ut le. no. ca. l. h̄ stipulatio. ⁊ in toto titulo ut in pos. leg. Dy. Ibi. §. magnā. ex quo ad hoc similiter idē in legatis. nā ꝓpter legata ɔditionalia minuuntur legata pure relicta sicut ꝑ debita ɔditionalia. ut. d. l. in quātitate. §. sed si legata. ⁊ l. j. §. interdū. ⁊ l. is cuius. ad. l. fal. Dy. In fi. s3 hoc. s. ꝙ conditionale legatū trāsmittat̄ ad liberos est falsum ⁊ ɔ̄ ter. dicti. §. in nouissimo. v̄. sed hec oīa. ⁊ ad trebel. l. heredes. §. cum ita. ⁊ ibi no. de leg. ij. l. cum pater. §. hereditatis. ⁊ C. de fideicō. l. si in ꝑsonā. ⁊ ibi no. ⁊ no. etiam. C. de his q̄ ante apertas tabulas. l. unica. in glo. magna q̄ incipit. hodie ⁊c. nisi sustinēdo errorē glo. velles r̄ndere ꝙ leges ɔtrarie loquūtur de trāsmissione fideicō. universalis. hic aūt glo. loquit̄ de trāsmissione fideicōmissi singularis qd̄ cōstat facilius trāsmitti q̄ universale: ut. s. ad trebel. l. ille a quo. §. j. ⁊ indubitāter hec r̄nsio est sufficiēs ad oīa contraria nisi ad dictū. v̄. s3 h̄ oīa. al's sed hic qdem oīa. d. §. in nouissimo. q2 ille v̄. loquitur tam de universali q̄ singulari fideicōmisso. qd̄ patet q2 prin. v̄. loquitur in universali. ibi s3 oīa ⁊c. et. j. dicit aliquid nō distinguēdo universale vel singulare. ⁊ iō sine dubio hec glo. continet veritatem. Dy.

Obligari potest paterfa. Non dicit ad differētiam filijfa. q2 idem in eo qd̄ in patrefa. ut. s. ea. l. filiusfa. sed dicit ad differentiam serui de quo subijcit in ver. seruus. Dy. Ibi sue potestatis. i. liber homo. Dy. Ibi non obligatur. nisi sit locupletior vel dolum commiserat. Dy.

Obligationum fere. Ibi caufe. i. modi obligationē ɔ̄hēdi. Dy. Ibi ex die. sub. differtur obligatiōis effectus. Dy. Ibi dare spōdes. s. aliqd mēstruum vel diurnū. Dy. ¶ In glo. philosophicū temperamētum. ibi dies. immo d3 dicere accessio. Ol. Vel dic ꝙ h̄ forte voluit dicere sicut qn̄ debetur in diē nō pōt ante diē peti. ita qn̄ sub modo debet̄ ut. x. aut stichū quādiu subalternatiōe ambo ꝓmissa existāt agi nō pōt ut altera soluatur. Dy. ¶ In gl. no. diligēter in fi. s3 anteq̄ dies veniat cū effectu tenet̄. et hoc verū est qn̄ plures ꝑstationes erāt faciēde usq3 ad diē ut aliqd diurnum vel mēstruum q2 hoc casu usq3 ad diē promissor est obligatus ꝑstare cum effectu. sed post nō tenet̄ q2 obstat exceptio. ⁊ ita d3 intelligi hec glo. Si aūt esset una tm̄ ꝑstatio faciēda ut ꝓmittis. x. usq3 ad talem diē hoc casu ante diem tenetur sed nō cū effectu s3 post cum effectu tenetur: ut. s. manda. l. die adiecto. al's est. §. paulus r̄ndet. sub. l. si mādato titij. ⁊ hoc casu idē est sicut qn̄ in diem debet̄. Et pōt esse rō diuersitatis q2 qn̄ plures ꝑstatiōes sunt faciēde tp̄s v̄r adiectū gr̄a solutiōis faciēde. s3 qn̄ una est ꝑstatio v̄r adiectū gr̄a solutiōis differende. Dy. Item obligari pōt fideiussor usq3 ad tp̄s vite sue. ut. j. de fideiuss. l. pen. ⁊ qdam h̄nt signatā hāc glo. sup. §. placet. sed male. s3 debet esse signata super verbo. spondes.

Placet. Tempus nō est modus tollēde vel inducende obligationis. ad hoc sepe allegatur. ⁊ pro declaratione vide qd̄ no. per Rofre. in libello de act. ex stipulatu presumpta ex tpe. v̄. sed oībus his. ⁊ vide qd̄ notaui. C. ex q. cau. ma. l. fi. v̄. sed modo queramus. Ibi desinit deberi. sed tp̄s non est de illis modis. ergo ⁊c. ⁊ est ar. a sufficienti partiū enumeratione. de quo vide in alphabeto littera. a. dictione. argumentum. ver. a sufficienti partium enumeratione. Ibi sic et in tradendo. q. d. sicut naturale est ꝙ superficies cedat solo ⁊ sine solo nō regatur: ita ⁊ in obligatiōe ut nō regat̄ ex tpe. ⁊ est hic euidēs arg. ꝙ nō valeat talis diuisio domus ꝙ unus habeat solū alter superficiē. de quo dixi. s. de superficiebus. sup rubrica. ¶ In glo. ipso iure. ibi tolli actionē. per qd̄ v̄r ꝙ tp̄s sit mod⁹ tollende obligatiōis. Dy. Et no. hāc glo. q̄ dicit ꝑscriptiōe tolli solū ciuilē obligationē vn̄ v̄r solutū repeti nō posse. de quo no. j. rē ra. ha. l. fi. §. j. ¶ In glo. talis est similitudo. ibi in qōne sabbatina. q̄ est in qōnibus. Py. xxxij. q. q̄ incipit. qdā fundū. ⁊ ibi soluit̄ sub lōga distinctione. ⁊ eā videas. ⁊ qd̄ notaui. s. de leg. j. l. si fundū sub ɔditione. §. q fundū. Ibi m̄ris cōditionē. i. radices. Dy. Ibi qd̄ inerat tacite. s. tanq̄ accessoriū. s3 hoc nō v̄r bonū ar. q2 radices sunt pars arboris ꝑncipalis ⁊ nō accessoria. Dy. Ibi capitis diminutione. ar. s. quead. ser. amit. l. labeo. Dy. Ibi an non. ut primo casu pullones sunt alienantis. Scd̄o casu eius in quē facta est alienatio. Dy. Ibi sup truncū prime arboris. ⁊ tunc cedant excipienti siue alienāti. Dy. Ibi an sub terra. ⁊ tunc dn̄o soli in quē alienatio facta est. et ista est quasi subdistinctio predicte distinctionis. Dy. ¶ In glo. s3 in usuf. ibi usuf. noīe. immo si usuf. mihi. Dy.

Conditio. Ibi efficax. ad suspēdēdā obligationē ⁊ apta natiuitate actionis ⁊ obligationis differre. Old. Ibi sed hoc casu. qn̄ adijciat̄ post obligationē cōtractā ad impediendū ɔtracte obligationis effectū. Dy. Un̄ dic aut ɔditio inserit̄ in cōtractu: ⁊ tūc pendēte ɔditione nulla est obligatio ⁊ nulla petitio. Aut ponit̄ ad resolutionem ɔtractus pure iā celebrati ⁊ tūc nō facit differri obligōnē: sed in euētū cōditiōis ɔ̄ctū resoluētis facit obstare exceptionē pacti vel doli. ⁊ h̄ intēdit iste. §. Dy. ⁊ vide qd̄ no. ꝑ Az. in sum. d̄ pac. inter emp. ⁊ vē. l. adiecto vo in diē. ¶ In glo. s. scd̄o. ibi nisi satisfeceris. Mo. de v̄bo nisi de quo not. s. si quis cau. l. si eū. §. fi. ubi plene de hoc dixi. ⁊ ꝑ Dy. ex̄ de reg. iur. l. peccatū nō remittit̄. lib. vj. ⁊ de qōne h̄ in glo. notata vide in qōnib⁹ Barth. brix. xxxviij. q. q̄ incipit. esto ꝙ iudex. ⁊ vide qd̄ plene dixi in alphabeto lr̄a. n. dictiōe. nisi. Ibi s3 illud in legatis. ⁊ est rō q2 legatum nullū est ante mortē testatoris ⁊ aditā hereditatē. ideo nō mirū si ɔditio adiecta a testatore ex interuallo reddit legatum cōditionale. sed in stipulatione incōtinēti celebrato ɔtractu nascit̄ oblig̃o. ⁊ facilius ē impedire nasciturā obligationē q̄ tollere iam natā ar. C. de usur. l. si parte. ⁊ l. acceptā. Dy.

Accessio. Ibi stipulor eandem rem. quo casu facta solutione titio ipso iure cōtingit liberatio ut. j. de sol. l. vo pcuratori. §. interdum. Dy. Ibi titio. subau. et dicendum est liberationem contingere ope except. l3 non ipso iure: ut. j. ti. j. l. ulti. §. ulti. Dy.

Si ita stipulatus. Ibi stipulat⁹ sum. ⁊ sic precessit ɔ̄uētio. Dy. In fi. l3 glo. hic dicat ꝙ existēte ɔditione scd̄e stipulatiōis fiat nouatio prime. tn̄ Ja. de are. intelligit ꝙ nō fiat nouatio nisi quo ad cōsecutionē. ⁊ hoc ꝑ litterā istā q̄ dicit. ꝙ fit quasi nouatio. nō aūt dicit ꝙ fiat v̄a nouatio. vn̄ dicit ꝙ existēte cōditione in potestate stipulatoris est utrū velit agere ex ꝑma an ex scd̄a. ⁊ qua earū egerit ⁊ exegerit d3 eē contētus. q2 si egerit ex prima nō pōt agere ex scd̄a q2 v̄r remittere penā. ⁊ si egerit ex scd̄a et fuerit ɔsecutus nō pōt agere ex ꝑma q2 ipsa cōsecutione nouatio v̄r facta. ⁊ ꝑ hoc. s. de pactis. l. rescriptū. §. si pacto. ubi dixi ⁊ ideo distingue ut dicet̄ plene s̄m ipsum Ja. j. tit. pri. l. ita stipulatus. in fi. ⁊ plenissime dixi. C. de nouat. l. ulti. ¶ In glo. ut fiat nouatio. ibi r̄ndeo sic. ar. j. ti. j. l. q rome. §. flauius hermes. s3 illud fauore libertatis: ut. j. hac ea. gl. no. Dy. ⁊ dic ut ibi dixi. Ibi in ɔditionis euētū. qd̄ v̄r q2 effectus ꝑme v̄r sub ɔditione sublatus. l. si scd̄a incipiat habere effectū ut. s. de penu le. l. penū. ⁊ ad. l. fal. l. j. §. itē si ita. Dy. In ea. glo. ibi fauor libertatis. immo dic ꝙ nō sit fauor libertatis q2 in. l. ꝑdia. q̄ statim allegat̄ nō est fauor libertatis ⁊ tn̄ est idem qd̄ hic: vn̄ dic ut in sequēti cōtrario. Dy. In ea. gl. ibi ut ibi diximus. tu dicas ⁊ melius q ibi fuit in potestate stipulatoris vel agere ex facto vel ex stipu. penali: q2 in eius fauore fuit inductū. s3 si ageret primo ex penali nūc nō ageret ex pacto: q2 videret̄ ɔsentire ꝙ fieret nouatio. Dy. Est etiā notādū ꝙ etiā iure isto nō fiebat nouatio nisi plus esset in scd̄a q̄ in prima: ut. j. ti. proxi. l. scire debemus. qd̄ dicit Dy. alibi non reperiri ut ibi dixi.

Furiosus. Furiosus ⁊ pupillus uniformiter obligātur in ꝑmo casu quando impēsa facta est in fundū cōmunē. sed pupillus in scd̄o casu quando datum est damnum et est doli capax: ut. s. ad. l. aquil. l. sed ⁊ si quacūq3. Dy. Ibi obligantur. ciuiliter ⁊ naturaliter. Dy. Ibi in eo. s. ꝑdio cōi. Dyn. Ibi pupillus. s. doli capax. ¶ In gl. i. cū facti sunt locupletiores. s3 hec nō v̄r bona. nā ponit exēplū ad hoc generale dictū in quo exēplo nunq̄ pupillus est locupletior factus ⁊ tn̄ tenet̄ ut in v̄. vel dānum ⁊c. ⁊ ideo expo. ut sequitur.

Arrianus.

Arrianus. Promptiores sumus ad liberandū q̄ ad obligādū.h.d. Et ad hoc cōtinue allegat̄ ad qđ facit.j̄.de pēnis.l. absentem.ꝛ in vsibus feu.hic finit̄.l.corradi ꝛ incipiunt ꝯsuet.reg.c.j.ꝛ ꝯcor.j̄.de reg.iur.fauorabiliores. cum ibi notatis.ꝛ ex̄.e.c.cum sint partium iura obscura.lib.vj.cum ibi notatis per Dy.ꝛ alios.ꝛ ad hoc etiā ex̄ de pba.ex litteris.ꝛ d̄ fide instru.inter dilectos in fi.ꝛ facilius acqrit̄ exceptio q̄ actō vt.s̄.de pig.act.l.j.§.eū aūt.ꝛ ibi in glo.ꝛ cui damus act. fortiꝰ excep.vt.s̄.de superficiebꝰ.l.j.§.qđ ait. Hec tñ regula arriani fallit in casibus notatis ex̄ de transac.ex parte.ꝛ dicto.c.ex litteris.de pba.ꝛ de sn̄ia ꝛ re iudi.c.duobus iudicibꝰ. Itē maior est ꝯtumacia actoris q̄ rei vt ex̄ de dolo ꝛ ꝯtu.c.causam q̄.ꝛ.c. actor.lib.vj. Ibi ad negādum.id qđ petit̄ ex obliga.q̄ cōtracta asseritur.Dy. ¶ In glo.exēplum.ibi sed ope replicationis de hoc plene.s̄.de pactis.l.si vnus.§.pactus.Dy.

In quibuscūq;. Ibi pōt.obligando alium sibi ꝛ se alij.et dic plene vt no.j̄.de reg.iur.l.vbi nō voce.Dy.

Ex contractibus. Ibi in tutela.h̄ littera ē euidēs ar.ad qōnē quā habui de facto pergami vbi statuto cauet̄ q̄ vsure veniāt in ꝯtractibus bonefidei ex mora vsq; ad certā quātitatē. Quidā tutor ꝯueniebat̄ a pupillo actione tutele:ꝛ dicebat̄ eū teneri ad vsuras vigore statuti.ꝛ hec lr̄a facit q̄ teneat̄.nā vis qōnis est in hoc vtrū tutela cōplectatur sub appellatiōe ꝯtractus cū statutum de ꝯtractibꝰ loquatur.p hoc.s̄.e.l.j.vbi dicit glo.sub ap.ꝯctus quasi cōtractum ꝯtineri.certum aūt est q̄ tutela est quasi cōtractus vt.s̄. e.l.ex maleficio.§.tutele.ergo sub statuto cōtinetur.ꝛ p hoc.s̄. de neg.gest.l.s; cum aliqs. In cōtrariū est q: vt dixi tutela est quasi ꝯtractus ꝛ sic species separata ꝛ distincta a cōtractu et eius ap.nō ꝯtinet̄ vt insti.de obli.circa fi.ꝛ maxime sub statuto qđ est stricti iuris vt.j̄.ti.pri.l.quicqd astringende. Preterea aliud seruatur in cōtractu q̄ in tutela.nā heredes tenētur ex ꝯtractu eodē modo quo defunctus tenebat̄:vt.j̄. de reg.iur.l. ad ea.§.vlti.ꝛ.l.hoc iure.§.fi.sed nō sic in tutela.nā tutor tenet̄ de dolo lata culpa ꝛ leui.vt.C.arbitrium tutele.l.quicqd.ꝛ tamen heres eius de leui non tenetur:vt.C.de here.tuto.l.tutorem.l.j.ꝛ.s̄.de fideiuſ.tuto.l.fi. Et ex predictis determinatum fuit vsuras ex forma statuti nō venire in act.tutele.ꝛ ad hāc.l. dicebatur subaudiri debere ex contractibus vel quasi vt glo. subaudit. ¶ An autem tale statutum valeat concedens vsuras: Uidetur q̄ nō:vt in cle.de vsur.c.ex graui.s; q̄ teneat in ꝯtractibus bone fidei:facit qđ no.ex̄ de vsur.cōquestus.et qđ no.ꝛ dixi.C.de summa tri.l.j.ꝛ.s̄.pro socio.l.socium qui. ¶ In glo.vel quasi in fi.qđ dic vt ibi.Dy.

Quod quis. In glo.a testatore.ibi ē ar. ꝯtra.sol.ibi p; in lr̄a q: hic dies fuit adiecta cā differēde actionis.ibi autē non gratia differēdi obligationē sed ad demōstrādum pure ꝛ incōtinenti deberi.Dy.ꝛ Ja.de bel.

1 ¶ Interdicta an sint actiones.
2 Actionis appellatione an contineatur quelibet persecutio.

Nihil aliud est actio. Personalis ciuilis ꝛ priuata.Dy. ¶ In glo. hoc ponit in fi.S; q̄ ap.actionis cōtineat̄ officium iudicis:facit.s̄.e.l. actionis.l; ꝓprie nō sit actio:vt.s̄. de mino.l.q̄ si minor.§.vlt. de hoc dic vt plene no.per Dy.insti.de act.in pn̄. ¶ S; nūqd
1 interdicta † sint actiōes: Rof.dicit q̄ sic largo modo sumpto actiōis v̄bo:vt no.per eū de ꝯstitutionibꝰ q̄ puniūt violentos sup ꝯstitutiōe momētarie.ꝯ Rof.est.s̄.de excep.rei iudi.l.ꝛ an eadē.§.fi.vbi de hoc dixi.h̄ tñ.l.multum facit ꝓ opi.Rofre.de excep. Et an ꝯtineat̄ appel.actiōis:dic vt hic in glo.ꝛ.j̄.de v̄. sig.l.v̄bū oportebit.ꝛ no.ꝛ dixi.s̄.de excep.l.j.de bo.pos. An sit actio:dic vt hic in glo.ꝛ no.etiā de bo.pos.l.iij.§.bonoꝝ.ꝛ tale est h̄ querere vtrū bonoꝝ possessio sit actio quale vtrū heredi
2 tatis aditio sit actio. ¶ S; nūquid appel.actiōis † ꝯtinet̄ q̄libet ꝓsecutio: Dic q̄ nō:vt colligi pt.j̄.de v̄.sig.l.pecunie v̄bo. §.ꝓsecutionis.ꝛ largius est q̄ v̄bū actiōis:vt.C. qđ metus cā. l.j.ꝛ ibi in glo.ꝛ vide.s̄.e.l.actio in personā.ꝛ.l.actionis.

Obligamur. Ibi ex facto.a lege formā nō hn̄te:vt est maleficiū.Dy. Ibi cū p̄cedit iterrogatio.not.in stip.debere p̄cedere interrogationē.Dy. ¶ In glos.forte cū colonus.ibi scđa duo.immo ꝓpria duo exēpla de gestore et colono placēt.sed exēplū de vsuris debitis nudo pacto nō est bonum l; glo.approbet:vt p;.C.de vsur.l.creditor.in fi.et.C. de pac.l.si certis ānis.nā quātumcūq; debitor ꝓstiterit vsuras nudo pacto debitas nō obligatur. Nec ob.l.cū de in rē ver.s̄. de vsur.quia ibi petebātur vt ꝓmissa solēniter.ꝛ promissio ex diuturna ꝓstatiōe ꝓbabatur.ꝛ ideo obligabatur debitor.Dy. Ibi vel dic.l.obligamur.iste v̄.glo.notabilis est:ꝛ alibi nō reperitur.ex quo clare colligitur q̄ si pater tradit filiā nuptui nulla facta mētione de dote q̄ eā dotare cōpellit̄. hāc tñ solutionē impugnat Guil.de cu.in.l.cū bis.§.si mulier. de ꝯdi.inde. p.§.sic itaq;.in aut̄.de nup.col.iiij.ꝛ similis tex.habet̄.C.de repud.l.fi.q̄ reprobatio iudicio meo nō p̄cedit:q: pater tenet̄ dotare filiā:vt.C.de dot.ꝓmis.l.fi.vbi de hoc tetigi.ꝛ dos seruire d; oneribꝰ matrimonij:vt.C.de iure dot.l.dotis fructus.ergo filia in hoc p̄iudicare nō pōt viro nec filijs.s̄.de pac.l.si vnus. §.ante oīa.nec pōt facere deteriorē ꝯditionē dotis:vt.l.de die cum.ll.sequētibus.s̄.de pac.dot. Nec ob.qđ dici posset qđ dos erit incerta:q: certificabitur scđm facultates ꝛ cōditionem:vt s̄.de iure do.l.siue generalis.cum simi.ꝛ petet filia se dotari ꝑ officiu; iudicis petita venia:vt no.s̄.so.ma.l.si socer. Nō ob.ll. allegate per Guil.q: ibi dicitur q̄ maritus nō pōt vxorē indotatā expellere.nō eñ ꝑ hoc infert̄ quin possit dote; petere sibi ꝯstitui ꝑ iura p̄dicta. In fi.hec nō est rō quare nō est in arbore immo est illa q: ibi nō ponūtur diuisiōes obligationū s; actionū tñ:hic aūt diuidūtur obligationes.Dy. ¶ In glo.aliqua edicta.ibi viuente:vt.j̄.de reg.iur.l.qui vetante.Dy.

Plura delicta. Ex eodē facto descēdētia. Ibi oībus q̄te nus ꝯcurrūt.Dy. In glo.q̄ fit ex ꝯctu. ibi si v̄o dubitet.ꝓpter factū aduersarij.al's secus. In fi.ꝛ dic vt ibi.ꝛ de tributo.l.qđ in herede.§.eligere.Dy.

In omnibus rebus. Ibi dn̄iū trāsferūt.i.in oībus ꝯtractibus ex quibus secuta traditiōe solet dn̄ium transferri. Ibi ꝯtrahendi vel etiā dissoluendi:vt.j̄.de acceptil.l.pluribus. ¶ In glos.secus.ibi quasi in fi.vt.s̄.e.l.ex maleficijs.§.j.Oldra.

1 ¶ Rescriptum impetratum lite non contestata an trāseat ad heredes.

Sciendum. Ibi lites ꝯtestatas.i.instātias cause q̄ ꝑ lit.ꝯte.icboātur. Et sic est h̄ expssum q̄ instātia cause transit ad heredem.ꝑ hoc.s̄.de iudi.l.tam ex contractibus.et s̄.de re iudi.l.in summa.§.si quis ex edicto.ꝛ ibi de hoc in glo.ꝛ pro hoc.s̄.de fideiuſ.tuto.l.fi.de preto.stip.l.ij.§.incertam.ꝛ de iniur.l.sed si vnus.§.filio.C.de in integ.restit.l.si inter etatem. de in lit.iurā.l.alio iure.ꝛ qđ tetigi.C.ex delic.defunct.seper rubrica.ꝛ no.in speculo de arbi.§.differt in prin. ¶ Que omnia
1 faciunt vtrum rescriptum † impetratum lit.nō conte.trāseat ad heredes: Et dic q̄ non:vt no. in questionibus Bart.brix. lxxvj.q.que incipit.queritur vtrum.

Pupillus. Sc; infans vel infantie primꝰ.et vide qđ no.j̄.de reg.iur.l. pupillus.nec velle.Dy.

Nunq̄. In fi.s.in eo q̄ vna excedit aliā s; in eo q̄ cōcurrunt vna tollit aliā.s̄.e.l. plura.ꝛ vide.j̄.de reg. iur.l. nūq̄.vbi est hec lex de verbo ad verbum ꝛ vide ibi notata.

Procurator. Ibi si aliogn.i.al's.Dy. Ibi ex psonis causisq;. No.litterā istā ad quā bn̄ ꝯcor.s̄.de rei v̄e.l.in fundo.vbi de hoc:vide qđ no.in glo.ꝛ per Archidia. xxviij.di.regule.ꝛ.c.sequēti. Et de istis epistolis an obligēt:vide qđ notaui.C.de probationibus.l.non epistolis.

¶ Prime partis.ff.noui cōmentarioꝝ Alberici de Rosate Pergamī.finis:cu; additionibus summarijs ꝛ numeris: Lugdun̄.quidē per Jacobū Marescbal impressiōi cōmēdatoꝝ. Anno dn̄i.M.cccccxviij.die.xj.mensis Martij.

¶ Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v. Omnes sunt quaterni preter t et v qui sunt terni.

CI

ALBERI

10

Rosate

Sup.

1. Dig. Nov. par

colorchecker CLASSIC

calibrite